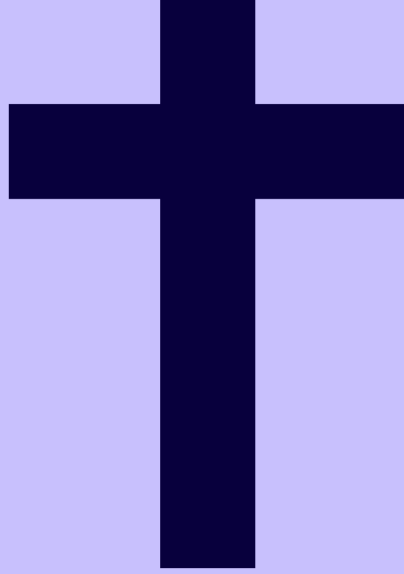

Nukën 'Ibu Diosan
ain unikama 'inan
ain bana

New Testament in Cashibo-Cacataibo
(PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)

**Nukën 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain bana
New Testament in Cashibo-Cacataibo (PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b

Contents

Génesis	1
Mateo	89
Marcos	163
Lucas	206
Juan	282
Jesuan Unicaman Ñu 'A	334
Romanos	399
1 Corintios	429
2 Corintios	458
Gálatas	476
Efesios	487
Filipenses	498
Colosenses	505
1 Tesalonicenses	511
2 Tesalonicenses	517
1 Timoteo	521
2 Timoteo	530
Tito	536
Filemón	540
Hebreos	542
Santiago	566
1 Pedro	574
2 Pedro	582
1 Juan	587
2 Juan	595
3 Juan	596
Judas	598
Apocalipsis	601

GÉNESIS

Nukën 'Ibu Diosan kamabi ñu unio bana

¹ Uniotabakin ka Nukën 'Ibu Diosan uniokëxa, naíkamë 'ëo 'imainun me.

² Me uniokëxbi mëníokëmapan 'ain ka kamabi parúmpapa manámi bëánbëankibukë 'iakëxa. Usa "ain ka Nukën 'Ibu Diosan bëru ñunshin baka manámiax shaíkibëkiankëxa.

³ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Ka pëkiti 'ikën. Kiaxa kikëbë ka pëkiakëxa.

⁴ Usai kikëbëa pëkia ka Nukën 'Ibu Diosan pëkikë a upí isakëxa, upí iskin ka bëánkibukë axa amo 'imainun axa pëkikë aribi amo 'imiakëxa,

⁵ usai 'ia ka pëkikë a nètë kakín anëakëxa, anëanan ka bëánkibukë a imë kakín anëakëxa, usakin 'akëbë bëánkionxa pëkarakë ax ka achúshi nètë 'iakëxa.

⁶ Usakin 'atankëx ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Ka achúshi xabá chaiiracha an 'umpaxkama énananmiti 'iti 'ikën.

Kikëbëshi ka usai 'iakëxa.

⁷ Usa 'ain ka Diosan achúshi xabá chaiira an bakakama bëarati 'akëxa: 'akëx ka xabá chaiira meu panaitsi tikimainun panaitsi axribi manámi bërúakëxa.

⁸ Xabá chaiira a ka naí kakín anëakëxa. Usakin 'akë 'ain ka bëánkionxa pëkarakë ax rabë nètë 'iakëxa.

⁹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Naí meu 'ikë baka ax ka anubia rakátinu timéti 'ikën, me éski mëratanun.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

¹⁰ Axa éskikë a ka Nukën 'Ibu Diosan me kakín anëakëxa, anëanan ka axa timéax 'ianëmë 'ëosa 'aish rakákë a parúmpapa kakín anëakëxa.

Usai 'iá ka kamabi Nukën 'Ibu Diosan upí 'ikë isakëxa,

¹¹ isi ka kiakëxa: Me mëuküax ka bëtsi bëtsi chuku kóti 'ikën: axa énxëñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akamax.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

¹² Usa 'ain ka menuax bëtsi bëtsi xubi 'iruakëxa: 'irui ka xubikama axa énxëñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akama. Usai 'iá ka kamabi Nukën 'Ibu Diosan upí isakëxa.

¹³ Usakin 'akë 'ain bëankionx pëkaratëkënkë ax ka rabë 'imainun achúshi nètë 'iakëxa.

¹⁴⁻¹⁵ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Naí xabá chaiira kuman batsisa anu ka an me pëkatikama 'iti 'ikën, an imë 'ikëbi xabá 'inun nètë 'imikë, ax ka anun nètëkama 'unánti 'ianan, baritakama 'unánan uisa nètëkama kara 'ia kixun 'unánti 'ikën.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

¹⁶ Nukën 'Ibu Diosan ka an pëkati rabë 'akëxa: 'akin ka chaiira an nètën pëkati 'anan an imë pëkati chukúma 'akëxa. 'Anan ka an imë pëkati okin 'ispakamaribi 'akëxa.

¹⁷ Nukën 'Ibu Diosan ka naí xabáchaiira kuman batsisa anu an me pëkatikama 'akëxa,

¹⁸ an nètën 'imainun imë pëkati a ka nètë xabábëa imë biranantima okin 'akëxa, usa 'ain ka akamabi Nukën 'Ibu Diosan upí isakëxa.

¹⁹ Usakin 'akë 'ain bëankionx pëkaratëkënkë ax ka, rabë 'imainun rabë nètë 'iakëxa.

²⁰ Usakin 'atankëx ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Baka 'ukëmëu ka bëtsi bëtsi ñuina 'aisamaira 'uakamë 'ëoti 'ikën, 'imainun ka me manánmi nuanti pëchiñu ñuinakama uniti 'ikën.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

21 Nukën 'Ibu Diosan ka parúmpapanu 'iti ñuina chairabukama uniokëxa, 'imainun ka baka 'ukëmëuküax kaiti 'anubi 'iti 'anan ka ñuina pëchiñukamaribi 'akëxa. Usakin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan upí isakëxa,

22 usakin 'akëxa upí 'ikë iskin ka Diosan an 'akë ñukama upíokin sinánxunkin kakëxa: Parúmpapanu 'ikë ñuinakama tuapati ka 'uakamë 'ëoi ka kait, ñuina pëchiñukamaribi ka tuapati 'itsaira menu 'iti 'ikën.

23 Usakin 'akë 'ain bëankionx pëkaratëkënkë ax ka mapai achúshi nëtë 'iakëxa.

24 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa; Menu ka bëtsi bëtsi ñuina kaiti 'ikën: a rabukuti 'imainun ka a piti ñuinakama 'imainun a pítima raékëma ñuinakama, 'imainun men niríkë ñuinakamaribi.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

25 Nukën 'Ibu Diosan ka ënë ñuinakama uniotankëx kamabi upí 'ikë isakëxa.

26 Usa 'ain ka kamabi ñu 'atankëx Nukën 'Ibu Dios ë sai kiakëxa: Bëri kananuna nu iskësabi 'itánun uni unioti 'ain. Ax ka bakanu 'ikë ñuinakama 'imainun pëchiñu ñuina 'imainun a piti pítima ñuinakama 'ianan, ñuina raékëma 'imainun men niríkë ñuinakamax ka an bëruánkë 'iti 'ikën.

27 Usa 'ain ka uni unio kin Nukën 'Ibu Diosan asábi 'itánun nukëbënë 'imainun xanu uniokëxa,

28 Uniotankëxun ka upíokin sinánxunkin kakëxa: Bakë bëchipati kamina mekama tsitsirui 'uákamë 'ëoti 'ain; baka mëu 'ikë ñuinakama 'imainun manan nuánkë pëchiñu ñuinakama, 'imainun axa men niríkë ñuinakama aín 'ibu kamina 'iti 'ain.

29 Usokin pain a ñukama 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Ka is mitsu kana menu kookë ikama ax tuáñu ikama 'imainun, 'ain bimi pítima akamabi 'inanin. Akamax ka mitsun piti 'iti 'ikën.

30 'Aínbi kana ñuinakama axa men nikë 'imainun manan 'ikë pëchiñu ñuinakama 'imainun men niríkë ñuina akamabi kana menuax 'irukë in bimikama pinun 'inanin.

Kikëbë ka usai 'iakëxa,

31 usokin 'axun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë ñukama upíira upí 'ikë isakëxa. Usaxa bëankionx pëkaratëkënkë ax ka mapai 'imainun achúshi nëtë 'iakëxa.

2

1 Usokin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me, anua 'ikë ñukama këñunbi 'akin kamabi sënëonkëxa.

2 Mapai achúshi 'imainun achúshi nëtënkë ka Nukën 'Ibu Diosan an 'akë ñukama sënëonkëxa, usokin 'atankëx ka tantiakëxa.

3 Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë a upíokin sinánxuni a nëtëx ka upíira 'iti 'ikë kiox kiakëxa, a nëtënkë ka kamabi ñukama uniotankëx tantiakëxa.

4 Ënë banax ka usakin ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me uniokëxa kixun ñuikë bana 'ikën.

Uni Edén kakë naësa menu 'ía

Usakin Nukën 'Ibu Diosan naíkamë 'ëo këñun me unio kin sënëonkë 'aínbi ka,

5 anu añu ñubi 'aima pain 'iakëxa, añu ñubi ka me mëuküax 'irukëma pain 'iakëxa, uñeribi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ibumiyama pain 'ikën an me chabóti, 'imainun ka an naë mëníoti uni 'aima pain 'iakëxa.

6 Usa 'aínbi ka menuax mekama chabóti 'umpax shióbuakëxa.

7 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mebi unisa 'inun 'atankëxun aín rëkinu rëxúnkakëxa, rëxúnkakëxëshi ka uíni uni 'iakëxa. Usai 'ika uni uniakëxa.

8 Usokin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Edén kakë naësa me, auküaxa bari urukë, anu achúshi naësa okin 'axun anuxun kamabi ñu bëruánti anubi ëankëxa.

⁹ A naësa me anu ka Nukën 'Ibu Diosan bëtsi bëtsi i upíbu 'ixuan aín bimi upíbu pisabi 'inun tuati a koónun 'imiakëxa. Imianan ka naësa me a nëbëtsi a pia uní upiti tsóti 'imainun, a pikin uisa ñux kara upí 'ikë a 'unánan uisa ñux kara 'atima 'ikë a 'unánti aribi kónun 'imiakëxa.

¹⁰ Usa 'ain ka Edén kakë naësa me anuax achúshi baka an naësa a chabóti shióbukë, anuax ka amo rabë 'imainun amorabë 'inun baka saëakëxa.

¹¹ A baka achúshinëx ka Pisón kakin anëké 'iakëxa, an ka Havilá kakë mekama bëararakë 'iakëxa. A menu ka 'itsaira kuri 'iakëxa.

¹² A menu ka kuri upíira 'imainun i bépín sanuira 'ianan ka ónice kakë maxáxribi anu 'iakëxa.

¹³ Bëtsi baka ka Guihón kakin anëké 'iakëxa, an ka Cus kakë me bëararakë 'iakëxa.

¹⁴ Bëtsi baka ka Tigris kakin anëkeribi 'iakëxa, ax ka Asiria amiaxa bari urukë ami kikiani kuankëxa. 'Imainun ka Bëtsi bakaribi ax Éufrate kakë 'iakëxa.

¹⁵ Edén kakë me anu naësa achúshi 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë uni kakëxa: ënë bërúanan mënioi kamina ënu tsóti 'ain,

¹⁶ katankëxun ka ësokinribi kakëxa: Min kamina piti 'ain kamabi i bimi naësa ënu 'ikë ënë,

¹⁷ 'ën kana mi kain, anun upí 'imainun 'aisama ñu 'unánti a i ain bimi kamina pitima 'ain. Uisaran kamina a bimi pin a nëtënbi kamina bamakë 'iti 'ain.

¹⁸ Katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: uníxa ashira 'iti ka 'aisama 'ikën. Usa 'ain kana an 'akinti bëtsi 'axúnti 'ain.

¹⁹ Usakin 'atankëxun ka Diosan menua uniokë ñuinakama 'imainun ñuina pëchiñukama unin anënun uninu uankëxa. A unían anëké 'aish ka kamabi ñuinakama a piti a pitima 'imainun kamabi ñuina pëchiukama 'imainun raëkëmakama anëñu 'iakëxa,

²⁰ anëkëx ka aín anë ax anubi bërúakëxa. Usa 'aínbi ka a ñuinakama achúshinëxi a uni 'akinsama 'iakëxa.

²¹ Usa aín ka Nukën 'Ibu Diosan a uni 'aímai upiti 'uxtanun 'uxmiakëxa, 'uxmikëxa 'aímai upiti uxan ka aín putu achúshi bitankëxun aín naminbi amiribishi bëtasakëxa.

²² A putúbi ka Nukën 'Ibu Diosan achúshi xanu 'inun uniokëxa, uniotankëxun ka a uninu bëakëxa,

²³ bëia isi, ka uni kiakëxa: ¡Ënëx ka 'ën namibi 'anan 'ën xobi 'akë 'ikën! Aín anëx ka xanu 'iti 'ikën, ax ka Diosan unin putúbi bixun 'akë 'ikën.

²⁴ Usa 'ain ka unin aín xanu bikin aín papa aín tita ënti 'ikën, usa 'aish ka a rabëtaxbi achúshi unisashi 'iti 'ikën.

²⁵ Usakin 'akëx ka uni 'imainun xanu chupañuma 'iakëxa, 'aínbi ka usa 'ixunbi a rabëxun rabinti sinánma 'ikën, sinanima ka usabi 'iakëxa.

3

Bëbu 'imainun xanu Diosan kakësabi oi 'isama tani 'itabati 'ucha bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan uniokë bëtsi ñuina raëkëma kamasamaira ka runu 'iakëxa, usa 'ixun ka xanu ñukákëxa:

—¿Aséribi kara Diosan i bimi naësa ënu 'ikëkama ënë pixunma anun mi kax?

² Kakëxun ka xanun kakëxa:

—Bëtsi i bimibi naësanu 'ikë kananuna piti 'ain,

³ 'aínbi kananuna naësa nëbëtsi 'ikë i bimi ashi pitima 'ain. Diosan ka a i bimi pixunma 'anan mëxunma 'anun a pibi isanuna bamati 'ai kixun nu kaxa.

⁴ Kakëxunbi ka runun xanu kakëxa:

—Ama, usama ka kamina bamatima 'ain.

⁵ Diosan ka upíokin 'unánxa uisa nētēn kaina a i bimi pi a nētēnbi kamina mitsux sinánñuira 'ixun uisa ñu kara upí 'ikē 'unánan uisa ñu kara upíma 'ikē, aribi 'unáni asaribi 'iti 'ain.

⁶ Usakin kakēxun ka xanun a bimi kuisa, upíira upí 'ikē isakēxa, a piax sinánñuira 'isa iskin ka anun kuēēnkin xanun i bimi biakēxa. I bimi bixun kukin, ka aín bēnēribi 'inánkēxa. 'Inánkēxun ka anribi piakēxa.

⁷ Pikinshi ka a rabēxunbi chupañuma kananuna 'ai kixun sinánkēxa. Usai 'ikin ka chupañuma 'ixun higo kakē i pēi xēokēxa, xēotankēx ka a rabētaxbi anun tsitatakiakēxa.

⁸ Usakē a xupibukēbētan ka bēbu 'imainun xanun Nukēn 'Ibu Dios bari kuainakēkēbēa suñu bēkikēbē nitsia kuakēxa, kuati ka uni aín xanubē abákiani kuanx naēsanu 'ikē ikama tanain unēakēxa.

⁹ Aínbi ka Nukēn 'Ibu Diosan kuēnkin uni kakēxa:

—¿Uinu kaina 'ain?

¹⁰ Kakēxun ka unin kakēxa:

—Mí kana naēsa nēbētsi nitsia kuan, usa 'aish kana chupañuma 'aish rakuēti unēa.

¹¹ Kakēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan ñukákēxa:

—¿Uin kara chupañuma kamina aín kixun mi kax? ¿Karamina a pixunma 'anun 'ēn mi kakē i bimi a pikēma 'ain?

¹² Kakēxun ka unin kakēxa:

—Mínmi abē 'inun 'inánkē xanu ēnēn ka i bimi 'ē 'inánxa, 'inánkēxun kana 'ēn pian.

¹³ Usakian kakēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan xanu ñukákēxa:

—¿Uisa kupí kaina usokin 'an? Kakēxun ka xanun kakēxa:

—Runun 'ē paránkēxun, kana a i bimi pian.

¹⁴ Usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosan runu kakēxa:

—Mín kamina ēsokin ñu 'an, usa 'aish kamina raíri ñuina kamasama 'iti 'ain. Min shikanēinshi niriti kamina ninuxun 'ain. Usa 'ain kamina me putuishi pinuxun 'ain.

¹⁵ 'Ēn kana mixmi xanubē nishananun 'imiti 'ain, 'ēn 'imikēx ka min rēbúnki 'imainun xanun rēbúnki nishananti 'ikēn. Aín rēbúnkinēn ka min maxkánu mi amánuxun 'aia, 'akēxun kamina aín taē tsipútunu 'anuxun 'ain.

¹⁶ Usakin runu katankēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan xanuribi kakēxa:

—'Ēn kana min tuia chaiira paē tanimi bakēnun 'imiti 'ain, paēn kamina bakēnuxun 'ain. 'Aínbi kamina usai 'ibi min bēnēbē 'inuxun 'ain, 'ianan kamina, an kakēsabiokin 'ati 'ain.

¹⁷ 'Ēsakin xanu katankēxun ka bēburibi kakēxa:

—Mín kamina mín xanun kakēxun kuan. Usa 'ixun kamina a pixunma 'anun 'ēn mi kakē i bimi a pian, ēnē pixunma ka 'at 'ēn kakēxunbi, usa 'ain ka bēri me 'aisama mín 'ucha kupí 'iti 'ikēn; usa 'ain kamina 'itsaira ñu mēēkin menu ñu 'apáxun anun mix bamati nētē 'itámainun pinuxun 'ain.

¹⁸ 'Ianan ka menu ñu muxañu tubēnrui 'irunuxun 'aia, 'imainun kamina barixun ninu 'ikē ñukamabi piti 'ain.

¹⁹ Mín nichakin 'itsaira ñu mēētankēxun kamina pinuxun 'ain, me 'akē kamina 'ain, usa 'ain kamina anúnmi me 'itēkēnti 'itámainun ñu menuxun 'ain, me 'akē kamina 'ain, usa 'aish kamina me 'itēkēnuxun 'ain.

²⁰ Usa 'ain ka unin aín xanu Eva kakin anēakēxa, ax ka kamabi uni axa tsókē aín tita 'itiokin.

²¹ Nukēn 'Ibu Diosan ñuina xaká xanu aín ri 'axuanan bēbu aín tari pañunun 'axunkin,

²² kakēxa: Ka is, bēri ka unix nukama achúshisa 'ikēn, usa 'ixun ka uisa ñu kara upí 'ikē 'unánan uisa ñu kara 'aisama 'ikē aribi 'unánti 'ikēn. Usa 'ain kamina a pi tsóti i bimi aribimina xēnibua 'aínbi tsónuxun pi bērúanti 'ain.

²³ Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan uni Edénnua chikínkin, an uniokë 'ixuan me naëoxun anu ñu mēēnun kixun ëankëxa.

²⁴ Usakin uni chikíntankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan naësa amiaxa bari urukë au ain ángel raíri Edénu 'ikë bainu nitsiánkëxa. Ax ka ángel suntárusa 'iakëxa. An ka manë xëtokë tsi rëkirukësa 'ixuan kuainakë bëkinkin anun bamatima i bimi anua uixbi kuantirabanan bai bëarati anu nankëxa.

4

Caín 'imainun Abel 'iá bana

¹ Usa 'ain ka uni aín xanubë 'iakëxa. 'Itankëx ka xanux tutankëx aín rëkuën tuá Caín bakëankëxa, bakëanx ka kiakëxa: Bëri kana bëbu tuá achúshiñu 'ain. Nukën 'Ibunbi ka 'ë 'inánxa.

² Usakin a pain 'atankëxun ka Abel Caínan xukën aribi tuakëxa. Abel axa an ñuina 'arakakë uni 'imainun ka Caín ax an ñu 'apákë uni 'iakëxa.

³ Uiti bari kara inúkëbëtan ka achúshi nëtë 'ikëbëtan, Caínan aín ñu 'apákë a 'inánti bikë a Nukën 'Ibu 'inánkëxa.

⁴ Usakian 'aia iskin ka Abelnënrribi aín 'arakakë ñuina aín rëkuën tuá upíira kaístankëxun 'ën 'Ibu kana 'inánti 'ain kixun sinánxun buánxuankëxa. Usakin 'aia ka Nukën 'Ibun Abelnën 'inánkë ñuina upíira 'ikë isakëxa,

⁵ 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan Caínan 'inánkë aín ñu 'apákë a upíirama 'ikë isakëxa, iskëbë ka Caín 'aisamairai xuatemati aín xukënmi nishakëxa.

⁶ Usai 'ia ka Nukën 'Ibun kakëxa: ¿Uisa kupín karamina 'aisamairai min xukënmi xuatemati nishin?

⁷ Min upíokin ñu 'akin kamina upíokin sinántisian, 'aínbi kamina 'aiman, usa 'ain ka min 'uchati 'uramara 'ikën. Usa 'aínbi kamina min abi tënëkin 'atima 'ain.

⁸ Achúshi nëtën ka Caínan aín xukën Abel kakëxa, jnu rabëtax karanuna nitsi kuantima 'ain! Kabiani abë uri kuankin ka Caínan aín xukën Abel ami xuatemati nishkë 'ixun iskëuxunma mēëkin rëakëxa.

⁹ Usokin 'akë ka Nukën 'Ibun Caín ñukákin kakëxa:

—¿Uinu kara min xukën Abel 'it? Kakëxunbi ka Caínën kakëxa:

—Kana 'unániman. ¿'Ën karana 'ën xukën nitsia bërúanti 'ain?

¹⁰ Usai kia ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—¿Uisa kupín karamina usakin 'an? Min xukën 'anákanën imi menu, 'apamikinmi 'akë an ka uisa karana oti 'ai usakin 'ën mi 'anun kia.

¹¹ Usa 'ain kamina, mix 'atimokë 'aish ënë menuax chikínkë 'iti 'ain, anuxun min xukën aín imi 'apamikin 'akë me ënuax.

¹² Minmi ñu, mēëkin 'apákëxbi ka biminuxuma 'aia. Usa 'aish kamina ñuñuma, kuainbëkinishi tantima mekama oi ninuxun 'ain.

¹³ Usakian Nukën 'Ibu kakëxunbi ka Caínën kakëxa:

—'Ën kana min 'aisamaira okin tēmëramikëxunbi tënëtima 'ain.

¹⁴ Bëri kamina ënë menua 'ë chikinin usa 'aish kana kuainbëkinishi mekama oi ninuxun 'ain, mi 'ura kana uisaran nëtënbi tantima 'inuxun 'ain. 'Iaka uínbi kara mëraia an 'ë 'ati 'ikën.

¹⁵ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun ësokin kakëxa:

—Uin kara mi rëtia ax ka mapai achúshi 'imainun rabëokin 'atimokë 'iti 'ikën. Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibun Caín 'unántiokëxa, uin kara mëraia an rëtima okin.

¹⁶ Usakian Nukën 'Ibu kakëx ka Caín anuaxa abë banakë me ëbiani kuankëxa, kuantankëx ka Nod, kakë me amiaxa bari urukë Edén 'ikë anu 'iakëxa.

Usai Caínan rëbúnki 'iá bana

¹⁷ Usa 'ain ka Caínan xanu bitankëxun ami bëbu tuá 'inun bëchiakëxa, aín anë ka 'iakëxa Henoc kakë. Usakin bëchitankëxun ka Caínan achúshi ëma 'akëxa. 'Atankëxun ka aín bëchikënen anën Henoc kakin anëakëxa.

¹⁸ Henoc ax ka Iradnën papa 'iakëxa, Irad ax ka Mehujaelnën papa 'iakëxa, Mehujael ax ka Metusaelnën papa 'iakëxa, 'imainun ka Metusael ax Lámeecnën papa 'iakëxa.

¹⁹ Lámece ax ka xanu raběňu 'iakëxa: Achúshinëxa Adá kakin anëké 'imainun ka bětsíxribi Silá kakin anëké 'iakëxa.

²⁰ Adánën tuakëx ka Jabal kakin anëké 'iakëxa, an pain ka ñuina chukúma 'imainun ñuina chakama 'arakakëxa. Usa 'aishi ka achúshi 'itinushi bukuima aín xanu 'imainun aín běchikë 'imainun aín ñuinakamabë mekamanu kuainbëkini pastonuax bětsi pastonu kuankëxa. Usa 'aish ka upíokin xubu oima chupa kěxtú xubusa okin 'akë anuishi 'ikë uni 'iakëxa, usa 'ixun ka a unin vaca 'arakakëxa.

²¹ Jabal ax ka achúshi xukěňu 'iakëxa. Aín anë ka Jubal kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka a unin rěbúnkinëx kamabi ñu 'unánkë 'ixun arpa 'anan paka 'akë a bana oti 'unánkë uni 'iakëxa.

²² Silánën tuá Tubal-caín kakin anëké a ka manë panshian unionan bětsi ñukamaribi uniokë uni 'iakëxa. Tubal-caín ain chirabakë achúshinëx ka Naamá kakin anëké 'iakëxa.

²³ Achúshi nětën ka Lámeecnën aín xanu Adá 'imainun Silá kakëxa:

'Ĕn mi bana ñuixunmainun kamina upíokin kuati 'ain:

Achúshi uni ka bënë 'iaxa, a kana anbia 'ë 'aisama oisa tankëxun rëan.

²⁴ Asérabia Caínax mapai achúshi 'imainun raběokin 'uchakë 'ain kana, 'ëxribi 'aisamaira okin setenta 'imainun siete okin 'uchokë 'ëx 'iti 'ain, kiox ka Lámece kiakëxa.

Adánnën anuishi sënëkin Evami achúshi okin běchitëa bana

²⁵ Amiribishi aín xanubë 'itankëxun ka Adánnën achúshi běbu tuá 'atěkéankëxa, ax ka Set kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka kiakëxa: Diosan ka bětsi tuáribi 'ë 'inánxa Caínëan aín xukěn Abel rëa 'ain.

²⁶ Usa 'ain ka Setnënríbi achúshi běchikë 'akëxa, aín anëx ka Enós kakë 'iakëxa. Usa 'ain ka a nětëkaman unin Nukën 'Ibu 'akinun kixun ñukákëxa.

5

Adánnën rěbúnkikama 'iá bana

(1 Cr 1.1-4)

¹ Ĕnëx ka Adánnën rěbúnkinën anëkama kuënëokë 'ikën. Uni uniokin ka Nukën 'Ibu Diosan, asaribi 'itánun 'akëxa;

² 'akin ka běbu 'imainun xanu 'akëxa, 'atankëxun ka upíokin sinánxukin kakëxa. A nětëan uni uniokë, a nětën ka Dios kiakëxa: Ĕnëx ka uni kakin anëké 'ikën.

³ Adán axa ciento treinta baritiaňu 'ain ka aín běchikë Set a iskësabi ax bakěankëxa.

⁴ Usakin 'atankëxun ka Adán ochocientos baritia tsókin ka běbu 'imainun xanu okin bakë běchipakëxa;

⁵ usokin bakë běchipatankëx ka novecientos treinta baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari 'iruax ñuakëxa.

⁶ Set ax ciento cinco baritiaňu 'ain ka aín rěkuën bakë běchikë Enós kakë ax bakěankëxa.

⁷ Usakin 'atankëx ka Set ochocientos siete baritia, 'imi tsóakëxa, tsókin ka běbu 'imainun xanuribiokin bakë běchipatěkěankëxa;

⁸ usakin bakë běchipatankëx ka novecientos doce baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkěbë ñuakëxa.

⁹ Enós ax noventa baritiaňu 'ain ka aín běchikë Cainán bakěankëxa.

¹⁰ Usakin 'atankëx ka Enós ochocientos quince baritia 'imikin ka běbu 'imainun xanuribiokin bakë běchipatěkěankëxa;

¹¹ usokin bakë běchipatankëx ka novecientos cinco baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkěbë ñuakëxa.

¹² Cainán ax setenta baritiaňu 'ain ka aín běchikë Mahalalel bakěankëxa.

¹³ Usakin 'atankëx ka Cainán ochocientos cuarenta baritia sënëmi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkëankëxa;

¹⁴ usokin bakë bëchipatankëx ka novecientos diez baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

¹⁵ Mahalalel ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka aín bëchikë Jéred bakëankëxa.

¹⁶ Usakin 'atankëx ka Mahalalel ochocientos treinta baritia 'imi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkëankëxa;

¹⁷ usokin bakë bëchipatankëx ka ochocientos noventa 'imainun cinco bari sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

¹⁸ Jéred ax ciento sesenta 'imainun rabé baritiañu 'ain ka aín bëchikë Henoc bakëankëxa.

¹⁹ Usakin 'atankëx ka Jéred ochocientos baritia 'imi tsóakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkëankëxa;

²⁰ usokin bakë bëchipatankëx ka novecientos sesenta 'imainun rabé baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

²¹ Henoc ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka aín bëchikë Matusalén bakëankëxa.

²² Henoc ax ka Nukën 'Ibu Dios kuëenkësabi oi tsóakëxa. Usa 'ain ka aín rëkuën bëchikë Matusalén bëchitankëx, Henoc ax tsóakëxa trescientos baritia, 'imikin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bakë bëchipatëkëankëxa;

²³ usa 'aish ka Henoc kamabi aín baritia tsókë 'iakëxa trescientos sesenta 'imainun cinco baritia tsóakëxa.

²⁴ Henoc ax ka Nukën 'Ibu Dios kuëenkësabi oi tsókë uni 'iakëxa, usa 'ikë ka achúshi nètë 'ikëbëtan Nukën 'Ibu Diosan bikëx nètëakëxa.

²⁵ Matusalén axa ciento ochenta 'imainun siete baritia 'ain ka aín bëchikë bakëankëxa.

²⁶ Usa 'ain ka Matusalén setecientos ochenta 'imainun rabé baritia tsoakëxa; tsókin ka bëbu 'imainun xanuribiokin bëchipatëkëankëxa;

²⁷ usa 'ain ka novecientos sesenta 'imainun nueve baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx ka a bari sënënkëbë ñuakëxa.

²⁸ Lámec ax ciento ochenta 'imainun rabé baritia 'ain ka aín bëchikë achúshi bakëankëxa,

²⁹ a ka Noé kakin anëakëxa, ësai kikin: Nukën 'Ibun ka me 'aisama oxa, usa 'ain kananuna 'itsaira ñu mëi tëmëranuxun 'ain; usa 'aínbi ka ënë tuákën nu tantiminuxun 'aia.

³⁰ Noé bëchitankëx, ka Lámec quinientos noventa 'imainun cinco baritia, tsóakëxa, tsókin ka bëbu 'imainun xanuribi bëchipatëkëankëxa;

³¹ usa 'ain ka setecientos setenta 'imainun siete baritia sënëmi tsóakëxa. Tsótankëx a bari sënënkëbë ñuakëxa.

³² Noé ax quinientos baritiañu 'ain ka aín bëchikë bëbukama bakëankëxa, aín anë ka 'iakëxa Sem, Cam 'imainun Jafet, akamax ka Noénën bëchikë 'iakëxa.

6

Unin 'ucha 'aisamaira 'ikë Nukën 'Ibu Diosan isa bana

¹ Uni 'aisamaira 'uakamë 'ëoi ka me tsitsirui buküakëxa, usai 'ikin ka unin xanu upírabu 'inun bëchiakëxa,

² usa 'ain ka Diosan bëchikëkaman unin bëchikë xanukama upírabu isakëxa. Usa 'ain ka uinu 'ikë xanu kara kuëënia abë kuëëni unikamax biranankëxa.

³ Aínbi ka Nukën 'Ibu kiakëxa: 'Ën kana uni xënibutia tsónun 'imitima 'ain, usa 'aish ka bamati 'ikën, unix ka namishi 'ikën, usa 'ain ka unix tsóti 'ikën, ciento veinte baritia ishi.

⁴ Usa 'ain ka chaxkéirabu 'imainun chaiirabu uni ënë menu mërakëxa, Diosan bëchikëkaman unin bëchikë xanukama ami bëchipati biakëxa, bixun ka ami bëchipakëxa. Bëchipakëx ka a unikamax asérabi rakuëma kushiirabu bërámabi nètë ióñu 'iakëxa.

⁵ Nukèn 'Ibu iskëxbi ka unin 'ucha 'aisamaira ënë menu 'iakëxa, 'imainun a 'atima sinánñu 'ixun 'atima ñuishi 'ati sinánñuirabu 'iakëxa,

⁶ usa 'ain ka uni uniotankëxbi usai 'ia isi sinanakëxa. 'Itsaira anun masá sinani,

⁷ kiakëxa: 'Ën uniokë ënë menu 'ikë unikama kana këñuti 'ain, 'imainun kana kamabi ñuina a 'arakakë, 'imainun men nirikë ñukama, ñuina pëchiñu akama. ¡'Ën uniokë ñukama 'aisamakëbë kana sinanan!

⁸ Usaia abë 'ikë unikama 'ikëbëtanbi ka Nukèn 'Ibun Noé ashi upí sinánñu uni 'ikë isakëxa.

Noénën nunti chaiira 'á bana

⁹ Ënëx ka uisai kara Noé 'iakëxa, kixun ñuikë bana 'ikën.

Noé ax ka achúshi uni upí 'iakëxa, usa 'ixun ka Diosan kakësabiokin 'akëxa. A uníxëshi ka raíri unikama 'ikësama anúan tsóa nëtëkaman Diosan kuëënkësabi oi tsóakëxa.

¹⁰ Noé ax ka rabë 'imainun achúshi bëchikëñu 'iakëxa, aín anë ka Sem, Cam 'imainun Jafet, kakin anëké 'iakëxa.

¹¹ Nukèn 'Ibu Diosan iskëx ka ënë menu ñu unin bëtsi bëtsi ñu 'aisamaira 'anan bënëkinshi ñu 'aisama 'akë 'iakëxa,

¹² kamabi unin ka 'atima ñuira 'ati sinánñu 'iakëxa. Usa iskin ka Nukèn 'Ibu Diosan ënë menuxun 'aisamaira ñu 'atima 'aia isakëxa,

¹³ usa iskin ka Noé kakëxa: Kamabi unikama këñuti kana sinan. Atun 'ucha kupín ka ënë menuxun 'aisamaira ñu 'atima 'aia, usa 'ain kana 'ën a unikama 'imainun menu 'ikë ñukama këñuti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain kamina 'ati 'ain, achúshi nunti chaiira i bëpinñuira xubu namésokin, 'atankëxun kamina anua ñukama 'iti 'ati 'ain, aín namë 'ukëmëu kamina bëarati 'ain, 'anan kamina aín xabankëkama anun 'umpax atsinti-sama okin mëu 'imainun ëman xaran bëtasti 'ain, anun 'umpax atsintisama okin.

¹⁵ 'Akin kamina nunti chaiira a ësokin 'ati 'ain: ciento treinta y cinco ka aín chaxkë 'iti 'ikën, 'imainun ka veintidós metro 'imainun medio aín namë 'iti 'ikën, 'imainun ka aín manámiu trece metro 'imainun medio manan 'iti 'ikën.

¹⁶ 'Ianan kamina rabë 'imainun achúshi okin 'ain manámi uarukin 'anan, achúshi xëkuë chukúma aín maskuan meu anun isti 'ati 'ain, 'anan kamina aín xëkuë chaiira uimi kaina 'aisatani anu 'ati 'ain.

¹⁷ 'Ën kana bakan tita chaiira an me mapurukin anu 'ikë ñukama këñuti 'ëmiti 'ain, an kamabi menu 'ikë unikama këñunu. Usokin 'akëbë ka menu 'ikë kamabi ñukama bamati 'ikën.

¹⁸ Usa 'aínbi kana mibëtan achúshi ñu 'ain, usa 'ain kamina mi 'imainun min xanu min bëchikëkama 'imainun min bëchikëñën xanukama aturibi nunti chaiirami 'akë anu 'aruti 'ain.

¹⁹ 'Imainun kamina nunti chaiirami 'akë anu ñuina aín bënë achúshi 'imainun aín xanu achúshiribi kamabi ñuina menu 'ikë 'aruti 'ain, a ñuina kamax ka mix 'ikësaribiti tsóti 'ikën.

²⁰ Mibë ka nunti chaiira anu rabë rabë, bëtsi bëtsi ñuina këñuruti 'ikën: usai 'ika pëchiñu ñuina 'imainun a 'arakati ñuinakama, 'imainun ka men nikë ñuinakama axribi, këñutima kupí këñuruti 'ikën.

²¹ 'Anan kamina kamabi ñu min piti 'imainun ñuinakaman pitiribi bitankëxun puruti 'ain, usa 'ain ka min piti 'imainun ñuina kaman pitiribi anu 'iti 'ikën.

²² Usa 'ain ka Noénën Diosan kakësabiokin kamabi ñu 'akëxa.

7

Bakan tita 'ikuatsinkin uni këñua bana

¹ Usa 'ain ka Nukèn 'Ibun Noé kakëxa: Mixëshi kamina uni 'atimati tsómainun ënë nëtënuax upiti tsotin, usa 'ixun kamina 'ën kakëxun kamabi ñu

upíokin 'an. Usa 'ain kamina nunti chairami 'akë anu mikamaxëshi min bakë bëchikë kamabë 'iruti 'ain.

² Kamina biti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë aín bënëkama 'ianan mapai achúshi 'imainun rabë aín xanu kamabi ñuina upíbu, 'aínbi kamina a pitima ñuina achúshi aín bënë 'imainun achúshi aín xanuishi biti 'ain.

³ Kamina timéti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë kamabi ñuina pëchiñu, usokin 'akëx ka ñuina pëchiñukama ax menuax këñutima 'ikën,

⁴ ënuax mapai achúshi 'imainun rabë nëtë 'ikëbëtan kana cuarenta nëtë 'imainun cuarenta imë 'uí 'ibúmiti 'ain. ¡Èx kana kamabi ñuina menu 'ikë 'ën uniokë akamabi këñuti 'ain, 'ën uniokë 'ikëbi!

⁵ Noénën ka Nukën 'Ibu kakësabiokin kamabi ñu 'akëxa.

⁶ A nëtën bakan tita 'ikuatsinkin me mapurukë anun ka Noé seiscientos baritiañu 'iakëxa.

⁷ Usa 'ain ka Noé aín nunti chaira anu aín xanu 'imainun aín bëchikëkama 'imainun aín bëchikënën xanukamabë, aturibia bakan këñutima kupí 'iruakëxa.

⁸ A piti ñuinakama, 'imainun nun a pitima ñuinakama, 'ianan axa nuánkë ñuina 'imainun axa men nirinkëkama akamabë,

⁹ ka Noébë nunti chaira anu 'iruakëxa, 'irui ka rabë aín bënë 'imainun rabë aín xanu, usai 'inua Diosan kakësabi oi.

¹⁰ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë 'ikëbë bakan tita 'ikuatsini ukin me abira abi mapuruakëxa.

¹¹ Anua rabë 'uxë 'irukë ax diecisiete nëtë 'ikëbë ka Noé seiscientos baritiañu 'iakëxa. A nëtënbi ka me bákikëbë parúmpapa 'ukëmëu 'ikë 'umpax chaira chikiakëxa, usai 'imainun ka naí panarabëkëbë manámi 'ikë 'umpaxribi chaira anpënkiakëxa.

¹² Usaia 'ikëbë ka cuarenta nëtë 'imainun cuarenta imë menu nëtëtimisamaira 'itanun 'uñe 'ibúakëxa.

¹³ A nëtënbi ka Noé nunti chaira anu aín bëchikëkama, Sem, Cam 'imainun Jafet, 'imainun aín xanu aín piaka rabë 'imainun achúshi aín bëchikënën xanu akamabë 'iruakëxa.

¹⁴ Usai 'irukin ka kamabi ñuina a 'arakati 'imainun, 'arakatima akama 'imainun axa men nirikë ñuina 'imainun pëchiñu ñuina akamabëbi atsiánkëxa.

¹⁵ Kamabi ñuinanëx ka Noébë nunti chaira 'akë anu rabëtax rabëtax atsiánkëxa.

¹⁶ Ka 'iruakëxa achúshi aín bënë 'imainun achúshi aín xanu achúshi achúshi ñuina, Nukën 'Ibu Diosan Noé kakësabi oi, usaia atsiánkëbëtan ka nunti chaira aín xëputi Nukën 'Ibun xëpúakëxa.

¹⁷ Usa 'ain ka baka chaira 'ekë ax cuarenta nëtë 'uñe 'aisamaira 'ibúakëxa. 'Ibúkëbë bakan tita 'ikuatsinkëbë mebi mapurukëbë ka nunti chaira ax menuax nunkati bëspúruakëxa.

¹⁸ Bakan tita 'ëkin abira abi mapurukëbë nunti chaira axribi, bëspúru nunkákëxa.

¹⁹ Chaira bakan tita 'ëkin ka aín bashi chairukë abi mapurukin me 'aíma 'itánun mapuakëxa;

²⁰ usakin aín bashikama maputankëx ka anuishi sënënimá mapai achúshi 'imainun rabë manámiki bakan tita 'ëi sënëankësa. ²¹ Usai 'ikin ka kamabi uni ënë menu tsókë këñuakëxa, ñuina pëchiñu 'imainun 'arakakë ñuina 'arakatima ñuina axa men nirikë ñuina akamax 'ikësaribiti bamai këñuakëxa.

²² Kamabi ñu menu 'ikë axa tsókë 'imainun axa uinkë ñuina, akamaxbi këñuakëxa.

²³ Usaia këñúkëbëbi ka Noé 'imainun axa nunti chaira anu 'ikëkama ax kuni këñuama 'ikën; Nukën 'Ibu Diosmi sinánkë 'aish usaia 'imainun ka uni, ñuina ninu 'ikë 'imainun ñuina pëchiñu manan nuánkë, 'imainun men nirikë ñuina akamaxbi këñuakëxa;

²⁴ usa 'ain ka kamabi me bakan tita chaiira 'ëkin mapukë 'aish ciento cicuenta nëtë 'imi basiakëxa.

8

Bakan tita 'ikuatsianx sënëan ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios Noemí sinánkëxa sinanan ka kamabi ñuina abëa nunti chaiira anu 'ikë amiribi sinánkëxa. Sinánkin ka Diosan menu suñu bëkinun 'imikëbë ka baka aín 'ëké sënëni kuëtsëkëni munu kuabuakëxa;

² usaía 'ikëbë ka me baakikë axribi xëpúakëxa, anun 'umpax me mëuküax ukë ax anuishi sënëni nëtëmainun naí manámi baakikë axribi xëpúkëbë 'uñe kushiira 'ibúkë ax anuishi sënëankëxa;

³ usai 'ikëbë ka bakan tita 'ëké ax abira abi kuabuakëxa. Kuabuti ka ciento cincuenta nëtë 'imi ëski baka kuabuakëxa,

⁴ usai 'ikëbëa mapai achúshi 'imainun rabë 'uxë 'ikë ax diecisiete nëtë 'ain ka nunti chaiira Ararat kakë me anua 'ikë ain bashi anu bakan ëskibukin ëankëxa.

⁵ Èskitamainun ka baka munu kuabuakëxa, kuabúkëbë ka mapai rabë 'uxë 'irukë anun nëtë 'irutabakë anun ka bashi rëbukama manainra akamax pain iskë 'itánun mërakëxa.

⁶ Mërakë 'aían cuarenta nëtë 'ikëbëtan ka Noénën nunti chaiira ain maskuan meu 'ikë xëkuë chukúma 'akë a xëókakëxa

⁷ xëókatankëxun ka achúshi ñuina pëchiñu nónsiansa a Noénën xuakëxa; xukëx kuanxbi ka bakan tita kuabukin ënpatisamapan 'ain anu 'iruti añu ñubi 'aíma 'ain kuaínbëkini nuanbëkiankëxa.

⁸ Usakin ñuina pëchiñu nónsiansa a xutankëx 'ibaixanxun ka amiribishi, Noénën numakuru achúshi me kara ëskibutia isnuxun xuakëxa;

⁹ 'aínbi ka amiribishi numakuru anu 'iruti ñubi 'aíma 'ain nunti chaiira anubi utëkëankëxa, me bakan ënpatisamapan 'ain. Utëkënia ka Noénën aín mëkënan bikin numakuru nunti chaiira anu atsímiakëxa.

¹⁰ Usokin 'atankëxun ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë pain, kaintankëxun Noénën amiribishi numakuru xutëkëankëxa.

¹¹ Xukëx kuanpuni ñantabukëbë ukin, ka aín xëtan olivos kakë i pëchi xëñubëtsinkin bëakëxa. Usakin bëia iskin ka Noénën sinánkëxa baka ka ëskibuti kuabutia kixun.

¹² Sinánkin ka kaíankëxa mapai 'imainun rabë nëtë, kaintankëxun ka amiribishi numakuru xutëkëankëxa; xukëx kuanxbi ka numakuru utëkëama 'ikën.

¹³ Usa 'ain ka Noé a baritiakaman seiscientos 'imainun achúshi baritiañu 'iakëxa, mekama ëskibukë 'ain. Achúshi 'uxë 'ikëbë nëtë achúshi 'ain ka, Noénën nunti chaiira aín maskuan meu 'ikë aín xëkuë chukúma ëchíkin nankin iskëxbi ka me ënpati baka ëskikë 'iakëxa.

¹⁴ Usai 'itankëxa veintisiete nëtë rabë 'uxë 'ain ka, 'aimashi kiani meshi rakátanun baka ëskibukë 'iakëxa.

¹⁵ Usaia 'ian ka Nukën 'Ibu Diosan Noé kakëxa:

¹⁶ Nunti chaiira anuax ka chikít, min xanu min bëchikë min bëchikënen xanu a kamabëbi kamina chikiti 'ain kixun ka kakëxa.

¹⁷ 'Imainun kamina mibëa 'ikë ñuina aribi chikínti 'ain: ñuina pëchiñu a 'arakati ñuinakama, axa men niríkë ñuinakama, anu kuankian tuapati 'uákamë 'ëokin me tsitsirutanun.

¹⁸ Usakian kakëx ka Noé aín xanu, aín bëchikë aín bëchikënen xanu aín piaka akamabë nunti chaiira anuax chikíakëxa.

¹⁹ Usai chikíkëbë ka ñuinakamaxribi a 'arakati 'imainun a 'arakatima, men niríkë 'imainun axa manan nuánkë ñuina pëchiñu akamaxribi chikíakëxa.

²⁰ Usai chikítankëxun ka Noénën anuxun Nukën 'Ibu, rabikin asábi ka kakin kati maxáx maburukin 'atankëxun anuxun ñuina upíbushi 'imainun ñuina

pèchiñu upíira, akama achúshi achúshi bitankëxun Nukën 'Ibu asábi ka kakin 'aímai kēñutanun xaroxuankëxa.

²¹ Usokian 'aia ka Nukën 'Ibu aín sanu upíira 'ikë anu nukutia xëakëxa, xëti ka kiakëxa: Uinsaranbi kana amiribishi menu 'ikë ñukama unin 'ucha kupín kēñunuxuma 'ain, unin ka xura 'ixuinshi 'atima ñu 'atishi sinania. 'Imainun kana amiribishi ñuinakama 'aisamokin 'ën bërí 'akësokin kēñutëkëntima 'ain.

²² “Ènë nètë kēñutisama pain 'ain ka unin ñu 'apátankëxun biti 'ikën; 'imainun ka 'itsís ira 'ianan matsi 'ianan, suñu békianan mitabutankëx baritia 'ianan nètë 'imainun imé 'iti 'ikë kiax ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa.”

9

Diosan Noébëtan achúshi ñu 'akin mënio ñuikë bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan ka upíokin sinánxunkin Noé 'imainun ain bëchikëkama, ësokin kakëxa: Kamina bëchipati mebi tsitsirui 'uákamë 'ëoti 'ain.

² Kamabi ñuina ënë menu 'ikë ax ka mitsumi rakuëti abáti 'ikën. Kamabi ñuina suñunu nuánkë, men nikë 'imainun parúmpapa bakanu 'ikë, akamax mitsubëira 'imabi mi 'ura bukuti 'ikën.

³ Èn kana mi kain kamina kamabi ñuina 'imainun ñu 'apátankëxun bimia pianan kamina añu kaina pisatanin aribi piti 'ain. Èn kana akama mi 'inanin.

⁴ Aínbi kamina achúshi ñu ashi pitima 'ain ax ka ñuina nami aín imikëñun pitima 'ikën: ax ka nami imiñu a 'ikën, aín 'imi kupín ka kamabi uni 'imainun ñuinakama tsotia.

⁵ Èn kana uni achúshi achúshi 'imainun ñuinaribi mitsu achúshi achúshinën imi kupí uisakin kara mitsu 'axa a ñukáti 'ain. 'Anan kana achúshi achúshi uni uisa kara bëtsi oxa aribi usokinbi 'ati 'ain.

⁶ Uin kara bëtsi uni 'aia, aka bëtsi unínribi 'ati 'ikën. Unix ka Nukën 'Ibu Diosan a iskësabi okin unio 'ikën usa 'ain.

⁷ Aínbi kamina mitsun, ¡'itsaira bëchipakin atubëtan me tsitsirui 'uakamë 'ëoti 'ain!

⁸ Diosan ka ësokinribi Noé 'imainun aín bëchikëkamaribi kakëxa:

⁹ “Ka kuat, 'ën kana achúshi ñu mibëtan 'anan min rëbúnkikama,

¹⁰ 'imainun kamabi ñuina axa mibë nunti chaiira anuax chikíkë akamabëtan 'ain: 'akin: kana ñuina pèchiñu, a 'arakati ñuina 'imainun 'arakatima ñuina 'ianan ñuina menu 'ikë akamabëtan 'ain.

¹¹ Èn mibëtan 'akë ñu akana bëtsiokin nantëkëntima 'ain: amiribishi kana unikama 'imainun ñuinakama kēñunun bakan tita chaiira 'ëmitëkëñunuxuma 'ain, bakan tita chaiira ka 'itëkëñunuxuma 'aia menu 'ikë ñuinakama kēñutëkëni.”

¹² Ènëx ka a 'unántiokin achúshi ñu mitsubëtan 'akin manutima okin, kamabi ñuina kamabëtanribi 'akë 'ikën:

¹³ 'ën kana nón bai naí kuin kamanu anuaxa mëratiokin nan, ax ka achúshi ñu 'ën mibëtan 'akësa 'iti 'ikën. ¹⁴ Usa 'ain ka uínsaran karana 'ën kuin manámi mëranun 'imin, 'imikëbé ka anu nón bai mërati 'ikën.

¹⁵ Usa 'ain kana mitsubëtan achúshi ñu 'akë a 'ën sinánti 'ain, 'imainun kamabi ñuinabëtan 'akë a, usa 'ain ka amiribishi bakan tita chaiira kamabi ñu menua kēñui 'ëtëkëntima 'ikën.

¹⁶ Uínsaran kara nón bai kuínnu mërati anu kana 'ën a iskin, achúshi ñu nëtëtima okin 'akë ax ka unikama 'imainun ñuina kamabi menu 'ikëbëtan 'á 'ikë kixun sinánti 'ain.

¹⁷ Ènëx ka 'ën 'unánti okin achúshi ñu anubia 'itiokin kamabi uni 'imainun ñuina menu 'ikë akamabëtan 'akë 'ikën Èsakin ka Nukën 'Ibu Diosan Noé kakëxa.

Noé 'imainun aín bëchikëkama 'ia

¹⁸ Ènëx ka Noénën bëchikëkama nunti chaiira anuaxa chikíkë akamax ka Sem, Cam, Jafet 'iakëxa, Cam ax ka Canaán kakë aín papa 'iakëxa.

¹⁹ Ēnēkamax ka Noénēn bēchikē rabē 'imainun achúshi 'iakēxa, usa 'ain ka aín rēbúnkikama kamabi menu kuani amiribishi 'uákamē 'ëoi mekama oi kuankēxa.

²⁰ Usa 'ain ka Noénēn menu ñu 'apákin pēukin naē 'atankēxun uvas 'atabakin 'apákēxa.

²¹ Achúshi nētē 'ikēbē ka Noé uvas baka kachokin 'akē a xēatankēx paēankēxa, usai 'iax ka sinanima aín chupa pētankēx xubusa okían 'akē chupa kēxtú a nēbētsi 'ukēmēu 'uxax rakakēxa.

²² Usai 'ikē ka Cam Canaánēn papa an isti 'ikēmabi chupañuma rakákē isakēxa, usai 'ikē isbiani kuanxun ka ēmanua aín xukēn rabē ñuixuni chikíakēxa.

²³ Usakin ñuixunkēxun ka Sem 'imainun Jafetnēn chupa chaxké, bixun ain tēxanu 'arubiani anun aín papa isima amo bēsukiani kaxushi kuanxun rakuakēxa. Rakubētsini kaxutan ain papa chupañuma rakákē isti rabanán uakēxa, usokin rakubētsini ka isima amoshi bēsuaax utankēx chikíakēxa.

²⁴ Usakian aín bēchikēnēn 'akēx ka Noé ain paēnkē inúkēbē bēsuaakēxa, bēsukin ka aín bēchikē 'anákanēan 'akē a 'unánkēxa,

²⁵ 'unáni ka kiakēxa:

¡Mix kamina 'atimokē 'iti 'ain Canaán!

¡Min xukēn rabētan rēbúnkinēn ka tēmēramikin min rēbúnki ñu mēēmiti 'ikēn!

²⁶ Usokin 'axa basikēbētan ka ēsokinribi kakēxa:

Chúamarua ka Nukēn 'Ibu Semnēn Dios 'iti 'ikēn,

Canaánēn bēchikēkama ax ka tēmēraikin an uni ñu mēēxunkēishi 'iti 'ikēn.

²⁷ 'Ēn kana Nukēn 'Ibu Diosan Jafet chaiira meñu 'ianan aín bēchikēkama 'uákamē 'ëoti kuēēnin;

'imainun kana Semnēn, rēbúnkikamabē Jafet aín rēbúnkinēx 'iti kuēēnin 'aínbi ka,

Canaánēn bēchikēkamaax tēmēraikin uni ñu mēēxuni bukuti 'ikēn.

²⁸ Usaia bakan titachaiira 'ikuatsian 'ain ka Noé trescientos cincuenta baritia imi tsópaiankēxa;

²⁹ usokin kamabi ñu 'atankēx ka Noé novecientos cincuenta baritia tsótēkēntankēx ñuakēxa.

10

Noénēn rēbúnkikama 'iá (1 Cr 1.5-23)

¹ Ēnē kamax ka Noénēn bēchikē Sem, Cam 'imainun Jafet, akaman rēbúnki 'ikēn, atux ka bakan tita chaiira 'ikuatsian 'ain, atunbi bēchipati tsóa a kama 'iakēxa.

² Jafetnēn bakē bēchikēkama ka 'iakēxa Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mésec 'imainun Tirás.

³ Gómernēn bakē bēchikēkama ka 'iakēxa Asquenaz, Rifat 'imainun Togarmá.

⁴ Javánnēn bēchikēkama ka 'iakēxa Elisá, Tarsis, Quitim 'imainun Rodanim.

⁵ Ēnē unikamax ka Jafetnēn rēbúnki 'iakēxa, ax ka achúshi Javán kakē 'iakēxa, aín rēbúnkinēx ka parúmpapa kuēbí tsóti 'uakamē 'ëokēxa, usai 'ika aín bananbi bananbi banai aín aintsibē timéax aín menu menubi tsóakēxa.

⁶ Camnēn bēchikēkama aín anē ka 'iakēxa Cus, Misraim, Fut 'imainun Canaán.

⁷ Cusnēn bēchikēkaman anē ka 'iakēxa Sebá, Havilá, Sabtá, Raamá 'imainun Sabtecá 'imainun ka Raamá aín bēchikēnēn anē Sebá 'imainun Dedán kakē 'iakēxa.

⁸ Cus ax ka bētsi bēchikēñu Nimrod kakin anēkēñu 'iakēxa, ax painra ka uni kushiira a menu 'iakēxa.

⁹ Nimrod ax ka usai 'itia Nukēn 'Ibu kuēēnkēbē an ñuokē unira 'iakēxa. Anuax ka achúshi bana ēsai kia: Nimrod axa Nukēn 'Ibu kuēēnkēbē ñuira okē 'ia usaribi ka 'iti 'ikēn.

¹⁰ Usa 'ain ka Nimrod ax 'apu 'ain ëma chabu Babel, Érec, Acad 'imainun Calné, ënë ëmakamax ka Sinar menu 'iakëxa.

¹¹ Sinar menuax ka Asur kakë uni ax mërakëxa, mëraxun ka Nínive, Reohobot-ir, Quélah,

¹² 'imainun ëma chaira Resen kakë, axa Nínive amo 'imainun Quélah axribi amo 'ikë a 'akëxa.

¹³ Usa 'ain ka Misraimnën rëbúnkikama ax ludeokama, anameokama, lehabitakama, naftuhítakama,

¹⁴ patruseokama casluhítakama 'imainun, caftoritaskama ax ka anuaxa filisteo unikama chikía 'ikën.

¹⁵ Canaán ax ka rabé bëchikëñu 'iakëxa aín rëkuën ax ka 'iakëxa Sidón, kakë aín 'anáka ax ka 'iakëxa Het.

¹⁶ Usa 'ain ka Canaánën rëbúnkikama ax ka jebuseos, amorreos, gergeseos,

¹⁷ heveos, araceos, sineos,

¹⁸ arvadeo, semareo 'imainun hamateo 'iakëxa. Usai 'ikë 'itsa baritia 'inúkëbë ka cananeonën rëbúnkikama ax mekama mekama nu kuankëxa.

¹⁹ Usa 'ain ka cananeo unikama me ax Guerar kakë me ami kikiani Sidón kakë ëma, anuax kuanx Gaza kakë ëma chukúma anu sënën 'iakëxa, 'imainun ka Sodoma, Gomorra, Admá 'imainun Seboím, kakë anuxunbi Lesa kakë ëma anu bërunkin bikë 'iakëxa.

²⁰ Ënë unikamax ka Camnën rëbúnki 'iakëxa, achúshi achúshi ëmax ka aín aintsibë aín menubi tsóti 'ain bananbi banakëxa.

²¹ Sem, ax ka Jafetnën xukën aín apan 'iakëxa, anribi ka bëchipakëxa. Kamabi Ébernën bëchikëkamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa.

²² Semnën bëchikëkamax ka 'iakëxa Elam, Asur, Arfaxad, Lud 'imainun Aram.

²³ Aramnën bëchikëkamax ka 'iakëxa, Us, Hul, Guéter 'imainun Mas.

²⁴ Arfaxad ax ka Sélahnën papa 'iakëxa, 'imainun ka Sélah ax Ébernën papa 'iakëxa.

²⁵ Usa 'ain ka Ébernën rabé okin bakë bëchiakëxa: achúshinëx ka Péleg kakë 'iakëxa, axa anu 'ain ka unikama kamabi menu kuani abísakëxa; 'imainun ka Pélegnën xukën ax Joctán kakë 'iakëxa. (Péleg ax ka bëtsi bëtsi menu kuani amanu amanu kuankëxa.)

²⁶ Joctán ax ka ënë unikaman papa 'iakëxa Almodad, Sélef, Hasar-mávet, Jérah,

²⁷ Hadoram, Uzal, Diclá,

²⁸ Obal, Abimael, Sebá,

²⁹ Ofir Havilá 'imainun Jobab. Kamabi ënëkamax ka Joctánnën bëchikëkama 'iakëxa.

³⁰ Usa 'ain ka anua atux tsókë anuaxbi kuankë me ax Mesá aukikiani kuankë 'imainun Sefar ax auküaxa bari urukë au 'ikë 'iakëxa,

³¹ Ënë kamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa, achúshi achúshi ëma 'imainun ka aín aintsibëbi aín menubi tsóti ain bananbi banakëxa.

³² Ënëkamax ka Noénën bëchikënnën aintsikama 'iakëxa, usa 'ain ka aín rëbúnkinëx anubia aín rara tsóa menubi 'iakëxa. Baka chaira 'ikuatsian 'ain ka abisi amanu amanu kuani atun ëmabi 'ai anu tsókankëxa.

11

Babel kakë torre 'akan

¹ Usa 'ain ka a nëtëkaman bëtsi bëtsi banan uni banatisamapan 'ain a menu 'ikë unikamax achúshi banáinshi banakëxa.

² Usai 'i ka auküaxa bari urukë a menu uni chikíkiani 'ura kuankin me barikin Sinar kakë amia mërakëxa, mërakin ka me sapan upí anubi tsótisa mëratanckëx anubi tsóti bërukanckëxa.

³ Achúshi nētēn ka atúxbi timéax kanankëxa: Usa 'ain ka a unikaman maxáx 'imainun tsépasa ñu akama 'akinma Ladrillo 'imainun asfalto akama këñun aín xubukama 'akëxa.

⁴ Usai kitankëx ka amiribishi kanantëkënkankëxa: Achúshi ëma chaiira 'anan kananuna torre ënën menma uarukin chaiorukin naíbëtan sënën 'ati 'ain. Usakin 'aia iskin ka bëtsi unikaman sinánti 'ikën a unikamax ka sinánñuira 'anan kushiirabu 'ikën kiax ka kiti 'ikën, usa 'ain kananuna nukamax bëtsi mekamanu kuani abístima 'ain.

⁵ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun usakian ëma 'imainun torre unikaman ënën menma chaiorukin 'akë a ubuxun isakëxa.

⁶ Ësokin unikaman 'akëbëtan ka Diosan sinánkëxa: Atux ka achúshi ëma chaiira 'anan achúshi banáinshi banaia; usa 'ixun ka ënë ñu mëeti 'ati sinánxun 'aia, bëri ka uínbi ëmitisama 'inun 'aia.

⁷ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan atun ñu 'aia istisatankëx kiakëxa, bëtsi bëtsi banan bananun kananuna uni 'imiti 'ain, usai 'i ka bëtsin kakëxunbi bëtsin bana kuakámati bënëti 'ikën.

⁸ Usakian Nukën 'Ibun 'imikëx kamabi menu kuani abískin ka atúan 'akë ëma a ënkankëxa.

⁹ A menuxun ka Nukën 'Ibun achúshi banáinshi banaia bi unikama bëtsi bëtsi banan bananun 'imiakëxa, kamabi mekamanu kuania amanu amanu kuantanun, usokëx ka mekama oi amanu amanu kuani abísakëxa. Usokian anuxun Nukën 'Ibu Diosan uni bëtsi bëtsi banan banamikë kupín ka Babel kakin anëakëxa.

*Semnën rëbúnkikama 'iá
(1 Cr 1.24-27)*

¹⁰ Ënëkamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa. Bakan tita chaiira 'ikë inúkë rabé baritia 'ain ka Sem cien baritiañu 'ain, aín bëchikë Arfaxad bakëankëxa.

¹¹ Usakin 'atankëx quinientos baritia 'imi tsókin ka Semnën amiribishi xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipatëkëankëxa.

¹² Arfaxad an ka treinta 'imainun cinco baritiañu 'ixun Sélah bëchiakëxa.

¹³ Usakin 'atankëx, Arfaxad cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin, ka xanu 'imainun bëburibi okin bakë bëchipatëkëankëxa.

¹⁴ Sélahnën ka treinta baritiañu 'ixun Éber bëchiakëxa.

¹⁵ Usakin 'atankëx ka Sélah cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipatëkëankëxa.

¹⁶ Ébernën ka treinta 'imainun cuatro baritiañu 'ixun ka aín bëchikë Péleg bëchiakëxa.

¹⁷ Usakin 'atankëx ka Éber cuatrocientos treinta baritia 'imi tsókin, xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipakëxa.

¹⁸ Pélegnën ka treinta baritiañu 'ixun ka Reú bëchiakëxa.

¹⁹ Usakin 'atankëx ka Péleg doscientos nueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkëankëxa.

²⁰ Reú ax treinta 'imainun rabé baritiañu 'ixun ka Serug bëchiakëxa.

²¹ Usakin 'atankëx ka Reú doscientos siete baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkëankëxa.

²² Serug ax treinta baritiañu 'ixun ka Nahor bëchiakëxa.

²³ Usakin 'atankëx ka Serug doscientos baritia tsóakëxa, tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkëankëxa.

²⁴ Nahor ax veintinueve baritiañu 'ixun ka Téráh bëchiakëxa.

²⁵ Usakin 'atankëx ka Nahor ciento diecinueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun amiribishi bakë bëchipatëkëankëxa.

²⁶ Téráh ax setenta baritiañu 'ixun ka Abram, Nahor 'imainun Harán akama bakë bëchiakëxa.

Téradnën rëbúnkikama 'iá

27 Ēnē kamax ka Téradnēn rēbúnkikama 'iakēxa, ax ka Abram, Nahor 'imainun Harán aín papa 'iakēxa. Harán ax ka Lotnēn papa 'iakēxa,

28 ax ka Ur kakē anu 'ikē Caldea me anuax aín papa Térāh 'isama pain 'ain ñuakēxa. Anuaxa bakēan me anuaxbi.

29 Usa 'ain ka Abramnēn aín xanu Sarai bimainun, Nahor anribi aín xanu Milcá biakēxa, ax ka Haránnēn bēchikē 'imainun Iscá aín chirabakē 'iakēxa.

30 Usa 'ain ka Sarai ax tuakēma xanu 'aish tuáñuma 'iakēxa.

31 Usa 'ain ka Térāh ax Ur kakē ěma anuax Canaán kakē menu kuani kuankēxa, kuankin ka Abramkēñun aín xanu Sarai aín piaka akēñun aín xuta Lot a Buánkēxa. 'Aínbi ka Haram kakē ěma anu, bēbatankēx anu tsóti bēruakēxa.

32 Usai 'itankēx ka Térāh Harán kakē ěma anuax doscientos cinco baritia tsótankēx ñuakēxa.

12

Nukēn 'Ibu Diosan Abram kakē uni kaisa

1 Usa 'ain ka Nukēn 'Ibun achúshi nētē 'ikēbētan Abram kakēxa: min menuax ka kuantan, min aintsikama ěbiani kamina ěnē menuax kuanti 'ain, bētsi menu kamina kuanti 'ain, 'ěn mi ismimainun.

2 Min rēbúnki kamabētan kana achúshi ěma chaiira 'anuxun 'ain; 'anan kana upíokin sinánxunti 'ain, usakin 'aia iskin ka bētsi unikaman a unikamax ka sinánñuira 'ianan kushiirabu 'ikē kixax kiti 'ikēn, mi kupín kana kamabi menu 'ikē unikama upitax bukunun upíokin sinánxunti 'ain.

3 Uin kara mi upíokin 'akinia aribi kana 'ěn upíokin sinánxunti 'ain, 'imainun kana uin kara mi 'atima oia aribi 'ěnribi 'atima oti 'ain; mi kupí kana kamabi menu 'ikē unikama upíokin sinánxunti 'ain.

4 Ěsokian kakēx ka Abram Nukēn 'Ibun kakēsabi oi Harán kakē me anuax kuankēxa. Setenta 'imainun cinco baritiañu 'aish ka anuax chikíakēxa Canaán kakē me anu kuani.

5 Kuankin ka aín xanu Sarai kēñun aín piaka Lot buánkēxa, 'imainun ka aín ñuina aín ñukama 'imainun aín ñumēmikē unikama Harán kakē me anuxuan bikē akama buánkēxa. Buani kuanx ka Canaán menu bēbakēxa,

6 bēbakiani kuani ka Abram a mekama inubiani kuanx Siquem, anua i chaiira nikē Moré kakē anu bēbakēxa. A menu ka cananeo unikamax tsóakēxa.

7 A menuax ami mērakin ka Nukēn 'Ibun Abram kakēxa: Ēnē me kana min rēbúnkikama 'inánti 'ain. Usakian kakēxun ka Abramnēn achúshi anuxun Nukēn 'Ibu asábi ka kixun kati maxax bukunrukin 'akēxa, anuaxa ami mērakē kupí.

8 Usai 'itankēx ka anuax chikíkiiani kuanxun amiaxa bari urukē Betel kakē ěma au 'ikē niñu me anu xubusa okin aín chupa kēxtú pēniankēxa. Betel kakē ěma ax ka amia bari kuabúkē au 'ikē 'iakēxa, 'imainun ka achúshi ěma. Ai kakē axribi amiaxa bari urukē au 'ikē 'iakēxa. A menuxunribi ka Abramnēn anuxun Nukēn 'Ibu rabi 'atankēxun rabiakēxa.

9 Usakin 'atankēx anu pain 'itankēx ka munu 'ikiani kuani, Négueb kakē me ami kikiiani kuankēxa.

Abram Egipto kakē menu tsóti kuan

10 Usa 'ain ka anua Abram tsótanbi a menu a piti ñu 'aimaira 'iakēxa, usa 'ain ka Abram a menuax 'itsama baritia ishi, Egipto menu anua a piti ñu 'ain anu tsóti kuankēxa, anua 'ikē me anua a piti ñu a nētēnu 'aimaira 'ain.

11 Usai kuani ka Egipto menu bēbai kuankin, aín xanu Sarai Abramnēn kakēxa, ěsokin: mi kamainun Ka kuat, mix kamina achúshi xanu upíira 'ěn iskēx 'ain,

12 usa 'ain ka egipcio unikamax mi isi kiti 'ikēn: Ēnē xanux ka ěnē unin xanu 'ikēn. Ěsai kikin ka 'ě minun kuēēnkin mi binxun 'akánti 'ikēn.

13 Usa 'ain kamina, 'ěx upí 'inun mix ismina 'ěn chirabakē 'ai kixun kati 'ain.

¹⁴ Usokin kabiani kuanx ka Abram Egipto menu bëbakëxa, bëbaia ka anu 'ikë unikaman aín xanu Sarai axa upíira xanu 'ikë isakëxa.

¹⁵ Ismainun ka Egiptonu 'ikë 'apu faraón an ñu mëëxunkë unikamanribi isakëxa, isiani ka anu ka achúshi xanu upíira uaxa kixun kai rikiankëxa. Kakëxun ka aín unikama aín 'ikënu bêtánun kixun kakëxa kakëxun ka aín 'ikënu.

¹⁶ Usa iskin ka faraónën Sarai kupí, Abram upíokin 'akinkin 'inaishiakëxa oveja, vaca 'imainun uni an ñu mëëxunti 'imainun xanu an ñu 'axúnti akama 'inánkin asno, 'imainun camello akamaribi 'inánkëxa. ¹⁷ 'Aínbi ka Sarai kupí, Nukën 'Ibun faraón 'atimokin tēmëramiakëxa aín aintsikama këñunbi 'anan kamabi unikamaribi 'insínmiakëxa.

¹⁸ Usai 'ikin ka faraónën Abram kamiakëxa, kamikëxa aia ka kakëxa: ¿Uisa kupín karamina 'ësokin 'ën 'an? ¿Uisa kupín karamina min xanu 'aínbi ax ka 'ën xanuma 'ikë kixun 'ë kakëma 'ain?

¹⁹ Mix kamina min chirabakë isa ax 'ikë kixun 'in, kikëbëtan kana 'ën xanu 'iti bian. Biaxi kana abë 'ikëma 'ain usa 'ain kamina buánti 'ain. ¡Mi 'inantëkenmainun kamina bëríbi buánti 'ain!

²⁰ Usakin Abram katankëxun ka faraónën aín unikama kakëxa, kamina Egipto me 'ënu Abram aín xanu 'imainun aín ñukama këñunbi kuantanun xuti 'ain.

13

Abram 'imainun Lot 'ënanan

¹ Usa 'ain ka Abramnën Egiptonuax chikíkin aín xanu, 'imainun kamabi aín ñu buani kuankëxa, kuanika amiribishi rikiani Négueb me 'ikë anubi kuantëkëankëxa. Kuankëbë ka aín piaka Lot axribi atubë kuankëxa.

² Abram ax ka 'iakëxa uni ñuñuira, usa 'aish ka kuri 'imainun manë uxua kuríkiñu 'ianan, 'itsaira aín ñuina 'arakakëñu 'iakëxa.

³ Néguebnuax amiribishi munu 'ikiani kuantankëx ka Betel kakë 'ëma 'urama anu paian 'ikian Betelbëtan Ainën nëbëtsionkë anu 'iakëxa.

⁴ A mex ka anu paian anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti maxá bukunrukin 'akë a 'iakëxa, anuxun ka Nukën 'Ibu rabiakëxa.

⁵ Usa 'ain ka Lot axribi ñuñuira uni 'i aín kuku Abramsaribi 'aish, an ñu 'axúnti xanu xuntakukama, ovejakama 'imainun vacakama 'ianan, an ñu mëëxunkë unikamabëbi anu 'iakëxa;

⁶ 'aínbi ka anua atux 'ikë anu aín ñuina 'itsaira 'ain ñuinakaman pasto piti sënënma 'iakëxa. Usa 'ain ka a rabëtax anu 'isama 'ain,

⁷ an Abramnën vacakama bërúankë unikamabë Lotnën vaca an bërúankë unikama nishanani ubionankëxa. Usa 'ain ka a nëtëkaman, cananeo 'imainun ferezeo unikamax pain anu tsókë 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Abramnën achúshi nëtën aín xukënan bëchikë Lot 'ësokin kakëxa: Mix kamina 'ën 'aintsi 'ibu 'ain, usa 'ain kananuna nu rabë upiti nuibananti 'ain, usaribiti ka an nun ñuina bërúankë unikama nishanani nuibananti 'ikën.

⁹ Usa 'ain kamina min kuëënxun uimiu karamina 'iti 'ain kixun me bariti 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbë 'ima amo kuantu 'ain. Mixmi aín tsipumi kuankëbë kana 'ëx aín rëbumi kuantu 'ain, mixmi aín rëbumi kuankëbë kana 'ëx aín tsipumi kuantu 'ain.

¹⁰ Usakian Abramnën kakëxun ka Lotnën me upí anu 'iisa Jordán kakë baka 'urama anua 'umpax 'itsaira 'ikë a isakëxa, iskin ka Sóar 'urama 'ikë 'ëma chukúma aribi isakëxa, usa 'ain ka a menu 'itsaira 'umpax 'imainun naësa me chaiira 'ikë isakëxa. Ax ka Egipto me iskësa 'iakëxa. (Ënëx ka Nukën 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra 'ëma këñutisama pain 'ain 'iakëxa.)

¹¹ Usa 'ain ka Lotnën kamabi Jordán kakë baka anu 'ikë me sapan kaisakëxa, anuax ka anua 'ikë anuax amiaxa bari urukë ami kikiani kuankëxa. Usai 'ika Abram 'imainun Lot ënanankëxa.

¹² Usa 'ain ka Abram axa Canaán kakë me anubi bërúmainun, Lot ax me sapan amia 'ikë ëmakama Sodoma 'imainun Gomorra a 'urama tsóti kuankëxa,

¹³ anuxun ka kamabi unin 'atima 'ixun 'aisamairai Nukën 'Ibumi 'uchakin bëtsi bëtsi ñu akëxa.

¹⁴ Usaia anuax Lot kuankë 'ain ka a basikëbëtan Nukën 'Ibun Abram kakëxa: Anumi 'ikë ënuxunbi kamina upíokin aín tsipumia isanan aín rëbumiokin isti 'ain, isanan kamina amiaxa bari urukë amia isanan amia bari kuabúkë amiaribi isti 'ain;

¹⁵ 'ën kana kamabi me min iskë ënëkama mi 'inánti 'ain, ax ka minan 'ianan xëniþua 'aínbi min rëbúnki kamanan 'iti 'ikën.

¹⁶ 'Ën kana min rëbúnkikama 'aisamaira menu 'ikë masin bërusa 'inun 'imiti 'ain. Usa 'aish ka masi bëru tupuntisama usaribi 'iti 'ikën, 'ianan ka tupuntisamaira min rëbúnkikama 'iti 'ikën.

¹⁷ Usa 'ain kamina bërí nirukiani kuanxun 'ën mi 'inánuxun kakë me a pain isi kuantu 'ain, iskin kamina aín chaxké 'imainun aín pampa, akama pain isikuantú 'ain akama kana mi 'inánti 'ain!

¹⁸ Usa 'ain ka Abram anua 'ikë anuax aín ñukama mëniobiani niñu me Mamré kakë uni ainan 'ain Hebrón kakë ëma 'urama 'ikë anu 'i kuankëxa. Anuxun maxax bukunrukin 'atankëxun Nukën 'Ibu rabiakëxa.

14

Abramnën Lot buánkankëbi bitëkëan bana

¹ Usa 'ain ka a nëtëkaman Amrafel ax Sinar kakë me anu 'apu 'iakëxa, Arioc axribi ka Elasar kakë me anu 'apu 'iakëxa, Quedorlaómer axribi ka Elam kakë me anu 'apu 'iakëxa, 'imainun ka Tidal axribi Goím kakë me anu 'apu 'iakëxa.

² Ënë 'apukamax ka 'apu Bera, Sodoma kakë ëmanu 'ikë abë 'akanankëxa, abë 'ianan ka 'apu Birsá Gomorra kakë ëmanu 'ikë abë 'ianan, ka 'apu itsi Sinab Admá kakë ëmanu 'ikë 'apu abë 'ianan, Seméber kakë 'apu Seboím kakë ëmanu 'ikë 'imainun, 'apu itsi axa Bela kakë ëmanu 'ikë abëribi 'akanankëxa, a ëmabi ka Sóar kakinribi anëakëxa.

³ Ënë mapai achúshi 'apukaman ka aín suntárukama Sidim kakë me sapan anu timëakëxa, anu ka parúmpapa bamakë kakë ax 'iakëxa.

⁴ 'Itsa baritia 'inúkë 'ain ka 'apu Quedorlaómer an mapai rabë 'imainun rabë baritia, anun an kuëënkësa okin ñu 'anun 'amiakëxa, 'aínbi ka bari achúshi 'irutëkënkë anun mapai achúshi 'apu kaman a 'apubë 'akánanti sinánkëxa.

⁵ Usakin sinántakëx ka baritia itsi 'irukëbë, Quedorlaómer 'apu 'imainun 'apu raíri abëa 'akianankë kamabë kanankiani anua Astarot Carnaim me 'ikë anu kuankëxa, kuanxun ka anu 'ixun refaítakama a pain 'atankëxun; zuzita kamaribi, Ham kakë menuxun 'anan emitas kamaribi, Savé-quiriatim menuxun 'akëxa,

⁶ 'anan ka 'akánanti 'unairakëkamaribi abë 'akanankin abámikin Seír me anu 'ikë bashikama anubi nuibiankin 'akëxa, usakian 'akëxa kuania ka me anua El-Parán 'ikë anubi, nuibiankin 'akëxa, ax ka anu uni 'ikëma me a rapasu 'iakëxa.

⁷ Usokin 'atankëx baitsin amirbishi utëkënkë ka Quedorlaómer 'imainun aín suntárukama, 'imainun abëa kuankë 'apu raíri akamabë En-Mispát, 'ikëbia Cadés kakë anu bëbakëxa, bëbakiani kuankin ka añu kara bainua mëraia abi 'atimonan këñuakëxa, usokin 'anan ka kuankinshi anu 'ikë amalecita aribi 'akëxa, 'anan ka amorreokamaribi raíri ëmakama 'akësaribi okin 'abiani kuankëxa, ax ka Hasesón-tamar me 'ikë anu 'iakëxa.

8 Usa 'ain ka Sodoma, Gomorra, Admá, Seboím, 'imainun Belanu 'ikë 'apukama ax me sapan Sidim kakë anuax 'akanani kuankëxa.

9 Anuax ka ënë mapai achúshi 'apukama Quedorlaómer Amrafel 'imainun Arioc abë 'akanankëxa, ënë rabë 'imainun rabë 'apukamax ka Elam, Goím, Sinar 'imainun Elasar a ëma kamanu 'ikë 'iakëxa.

10 Kamabi Sidim kakë me sapan anu ka chua me pëan pëánkikë anubia unia 'iakëxa, usa 'ain ka Sodoma 'imainun Gomorranu 'ikë 'apu 'akanankënuax 'iakëti kuaníbi anu nanëakëxa. Usai 'imainun ka raíri 'apukamax ninu abákëxa.

11 Usa 'ain ka rabë 'imainun rabë 'apun suntárukan Sodoma 'imainun Gomorra kakë ëma rabë, anu atsíntankëxun anu 'ikë unikaman ñu aín piti, ain ñu kupikë aín 'arakakë ñukama këñunbi kamabi bitankëxun aín nëtënu anu 'ikë unikama këñunbi buánkëxa.

12 Usa 'ain ka Sodoma kakë ëmanu 'ikë Abramnën, xukënan bëchikë Lot axribi anu 'iakëxa, 'ikëbi ka aribi aín ñukama 'imainun an 'arakakë ñuinakama këñunbi ñatanbiankin buánkankëxa.

13 Usakian 'akëbë ka uni achúshi abákëxa, abaxun ka usaía 'ikë Abram hebreo uni a ñuixuankëxa, ax ka uni achúshi Mamré aín menu tsókë 'iakëxa, a unix ka amorreo unibu 'iakëxa, Mamré ax ka Escol 'imainun Aner aín xukën 'iakëxa, usa 'aish ka a unikamax Abrambë nuibanankë 'iakëxa.

14 Usakian aín piaka ñatanbiankin buánkë ka Abramnën kuakëxa, kuabiani kuaxun ka aín xubunuax bakëntankëx kanikë unikama a 'imainun an ñu mëëxunkë aín unikama amira sinánkë akama timëakëxa, timëkëx ka trescientos dieciocho a unikama 'iakëxa, usakin timëtankëx ka Abram ain unikama timëbiantankëx 'apukama nui Dan kakë ëma sënënkë anu bëbakëxa.

15 Anu bëbax ñantabukëbëtan ka Abramnën aín unikamabëtan atun sinánkënumashi ratukinshi anu bukukë ami bëbarukin 'akëxa, abë 'akanankin ka a 'apukama abámikin Hobá anu sënën 'akëxa, ax ka Damasco ëma aín tsipumi 'ikë au 'iakëxa,

16 usokin 'akëxa 'apukama abákëbëtan atun buánkë kamabi ñukama biakëxa. Usakin bianan ka Abramnën 'ain xukënan bëchikë Lot ain ñukama 'ain ñukamabi biakëxa, bianan ka xanukama bianan raíri unikamaribi biakëxa.

Melquisedecnën 'upiokin Abram sinánxuan

17 Usokin 'atankëx ka Abram amiribishi utëkëankëxa, Quedorlaómer kakë 'apu akëñun raíri 'apukama abëa 'ikë akamakëñunbi 'abëtsinia ka Sodomanu 'ikë 'apu an upiokin biakëxa, Savé kakë me sapan anuxun biakëxa, a mex ka 'apukaman me kakë 'iakëxa.

18 'Imainun ka bëtsi 'apu Melquisedec, kakë 'apu Salem ëmanu 'ikë anribi biakëxa, ax ka sacerdote Nukën 'Ibu Dios an kamabi ñu unio kushiira naí manámi 'ikë aín uni 'iakëxa, an ka pán këñun vino 'inánkin.

19 Upiokin sinánxunkin Abram ësokin kakëxa:

Mi ka Nukën 'Ibu Dios naí manámi 'ikë an naí 'imainun mekama unio an 'upiokin sinánxunti 'ikën;

20 'ianan ka Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mi, abëmi 'akanankë unikama 'anun 'amikë ax 'upiokin rabikë 'iti 'ikën.

Usakian Melquisedecnën kakëxun ka Abramnën an bibiankin buánkë ñukama raíri 'inánkëxa.

21 'Inánkëxunbi ka Sodomanu 'ikë 'apun Abram kakëxa:

—Unikama ashi 'ë 'inánan kamina min bikë raíri ñukamabi buánti 'ain.

22 Usokin kakëxunbi ka Abramnën ësokin kakëxa:

—'Ën kana ësokin kana 'anuxun 'ai kixun Nukën 'Ibu kushiira an naíkëñun me unio a kan,

23 'ën kana uisa min ñubi bikin ñuman chamarabi bianan, anúnmi tsitëkërekikë abi anun 'ën taxaka tükërekati bitsiman, mixmi uínsaranbi min ismina 'ë ñuñuira 'imian kixax kitima kupín.

24 'Ën kana añu ñubi 'ënan 'iti bitsiman, usa 'ain ka 'ëx abë kuankë unikama atun pikë ax kuni 'ásabi 'iti 'ikën. Usa 'ain ka ax 'ëbë kuankë unikama Aner, Escol 'imainun Manré, akaman ainan 'inun ñu biti 'ikën, ësakin ka Abramñën Sodomanu 'ikë 'apu kakëxa.

15

Nukën 'Ibu Diosan Abram achúshi ain bëchikë 'inánuxun ka bana

1 'Ënë ñukama 'atankëxa 'inúkë 'ain ka Nukën 'Ibun Abram namákin iskësokian isia kakëxa:

—Kamina rakuëtima 'ain Abram, 'ëx kana an mi bërúankë a 'ain. Min biti ñu ax ka chaiira 'inuxun 'aia.

2-3 'Aínbi ka Abramñën kakëxa:

—'Ën 'Ibu 'imainun 'ën Dios, ¿uisa karana minmi ñu 'inánkëxun, ñankáishibi bixun 'ati 'ain, minbi kamina 'ëx kana achúshi bëchikëñumabi 'ai kixun 'unanin minbi kamina achúshi bëchikëbi 'ë 'inankëma 'ain? Usa 'ain ka kamabi 'ën ñukama an biti Eliézer Damasconu 'ikë uni 'ën kaniokë, an 'ëx ñukëbëtan 'ën kasunania ñukama biti 'ikën.

4 'Ësokin kakëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—'Ësakin min bëchikëñëbi ka mix ñukëbëtan min ñukamabi biti 'ikën, bëtsi unin ka min ñu bitima 'ikën.

5 Usokin katankëxun ka Nukën 'Ibun Abram ëman, buánxun ësokin kakëxa:

—Upiokin ka naí manámia 'ispakama is, iskin kamina min tupuntisa 'ikë tupunti 'ain. Usaribi ka min rëbúnkinëx tupuntisamaira 'itsaira 'iti 'ikë kixun kakëxa.

6 Usakian kakëxun ka Abramñën usa ka asérami Nukën 'Ibu 'ikë kixun sinánkëxa, sinánkëbë ka ax 'ëx kikësabiokin ka 'aia kixax ami sinánkëxa.

7 'Ësakinribi ka kakëxa:

—'Ëx kana min 'Ibu 'ain; usa 'ixun kana 'ën mi Ur kakë me anua caldeo unibu tsókë anua chikiankën, ënë me xëñibua 'aínbi minanbi 'inun 'inánuxun.

8 —Kakëxunbi, ka Abramñën ësokin kakëxa, 'ën 'Ibu 'imainun 'ën Dios ¿Uisakin karana asérami ka 'ënan ënë me 'ikë kixun 'ën 'unánti 'ain? —kixun ka Abramñën kakëxa.

9 'Imainun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—'Ë kamina vaca xanu bërí kanikë achúshi bëxúnti 'ain, bëanan kamina achúshi cabra 'imainun achúshi carnero, rabë 'imainun achúshi baritiañu kaísun bëti 'ain, achúshi achúshi 'imainun kamina ñumakuru bërí kanikë achúshiribi bëanan rabëtax nikë numakuru bëti 'ain.

10 Usakian kakëxun ka Abramñën a ñuinakama Dios bëxúankëxa, bëxun ka panárabë okin tukaxun amo rabëbi bëtsi bëmánon buküankëxa; 'anan ka ñuina pëchiñu rabë a tukakinma usabi nankëxa.

11 Usakin 'atankëxuan buküanbi ka an bamakë ñuina pikë xëtëkama ñuinanën nami pikatsi kixax manánux ubakëxa, ubax anu këñubutia ka Abramñën 'ibiankëxa.

12 Usakian a ñukama 'akëbëa ñantabuan ka a imë Abram 'aimai rëti 'uxakëxa. Usai 'uxkënkëbi ka achúshi chaiira bëánkibukë an bëararákëxa usakin 'akëx ka 'aisamairai rakuéakëxa.

13 Usai rakuëtia ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Min kamina 'unánti 'ain, min rëbúnkikamax ka aín menu tsótima bëtsi menu tsónuxun 'aia, 'imainun ka anuxun 'aisamaira okin ñumëmikë 'inuxun 'aia, 'imainun ka 'aisamaira okin 'atima okë 'iti 'ikën, cuatrocientos baritia sënëntamainun.

¹⁴ 'Aínbi kana 'enribi a emanu 'ikë unikama an atu bëtsi bëtsi okin tëmëramikë aribi 'atima okin tëraminuxun 'ain, usakin 'akë 'ain ka min rëbúnki kamax 'aisamaira ñuñu 'aish chikinuxun 'aia.

¹⁵ Mix kamina 'itsa baritia tsóti kuënnuxun 'ain, usai 'itankëx kamina xënira 'aish ñuti 'ain, ñutankëx kamina min rara kamabë timéti kuantí 'ain.

¹⁶ Usai cuatrocientos baritia tsótankëx ka min bëchikënën bëchikë min xuta aín bëchikënën bëchikë akamax ka min rëbúnki 'aish amiribishi ënë menu utëkënxun 'aia, usa 'aínbi ka anun 'ën amorreo unikama aín 'ucha kupín 'atima oti nètë 'isama pain 'ikën.

¹⁷ Usai ñantabukë a imé ka Abramnën isakëxa, achúshi ñute chaiira xanuxuan me 'akë usa anuaxa 'aisamaira kuín chikitia isanan ka achúshi tsi rëkirukësa axa ñuina nami tukapaxun nankë nëbëtsinën inutia isakëxa.

¹⁸ Usa 'ain ka a nètënbi Nukën 'Ibun Abrambëtan achúshi ñu 'akin kakëxa: –Ënë mekama kana min rëbúnkikama 'inánti 'ain, Egipto bakamiaxa ukë me anuax 'imainun baka chaiira Éufrates kakë anu sënënbi kana 'inánti 'ain.

¹⁹ Ax ka quenitakaman me 'ikën, 'imainun ka quenizitakama, cadmo-neokama,

²⁰ hititakama, ferezeokama, refaítakaman me,

²¹ amorreokama, cananeokama, gergeseokama 'imainun jebuseokama ënë unikaman me kana mi 'inánti 'ain.

16

Abramnën aín ñu mëëmikë xanu Agarmi bëchia

¹ Sarai an ka aín bënë Abram tuaxunkëma pain 'iakëxa, usa 'aínbi ka achúshi xanu Agar kakë egipcia an ñu 'axúnti békë 'iakëxa.

² Usa 'ain ka aín xanu Sarainën Abram kakëxa:

–Ka kuat, Nukën 'Ibun ka 'ëx tuáñu 'iti kuënnima, usa 'ain kamina an nu ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iti 'ain, usa 'ain sapi ka an tuakëx aín tuákama ax 'ën tuása 'iti 'ikën. Ësokian kakëxun ka Abramnën aín xanu Sarai asábi ka kixun kakëxa.

³ Usakin katankëxun ka Sarainën an ñu 'axunkë egipcia xanu Agar a bëtankëxun Abram aín xanu 'inun 'inánkëxa, usakin ka mapai rabé bari Canaán menu tsókë 'ixun 'akëxa.

⁴ Usa 'ain ka Abram an ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iakëxa, usai 'iax ka tuuakëxa; 'aínbi ka tukin tankin Sarai an ñu mëëmikë a istisamatani ami nishakëxa.

⁵ Usai ami nishia 'unánkin ka Sarainën aín bënë Abram kakëxa:

–¡Min 'ucha kupí ka Agarnën 'ë 'atima okin isia! 'Ënbi kana min xanua 'inun mi 'inan, usa 'aínbi ka bërí achúshi tuáñu 'ikuaní 'ësamaira 'isatania. Usa 'ain ka Nukën 'Ibux kiti 'ikën uix kara 'uchaxa kixun nu kati 'ikën.

⁶ Kia ka Abramnën kakëxa:

–Ka kuat, an mi ñu 'axunkë xanu ax ka min mëkënu 'ikën; usa 'ain kamina uisakin karamina 'aisatani usokin min 'ati 'ain.

Usokian kakëxun ka Sarainën amixuamati nishkin an ñu 'axunkë xanu Agar 'itsaira 'atimokëxa, 'atimokëx ka Agar abákëxa.

⁷ Abákë ka Nukën 'Ibun ángel achúshinën anu uni 'ikëma menuxun mërakëxa, ax ka aín rëbumi kakin anëké me anu kuantí bai rapasu 'umpax upíra 'ikë anu 'iakëxa,

⁸ anua mërakin ka ñukákëxa:

–Agar, mix kamina Sarainën ñu mëëmikë aín, ¿uinuax kaina aín, 'imainun kaina uinu kuanin?

–'Ëx kana an 'ë ñumëmikë xanu Sarai anuax abatin –kixun ka an kakëxa.

⁹ Usokian kakëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësoKin kakëxa:

–Kamina amiribishi kuantékëti 'ain ami ñu mëëxunkë xanu anubi kuanxun, kamina an mi kakësabiokin kamabi ñu mëëxunti 'ain.

10 Katankëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësokinribi kakëxa:
Min rëbúnkinëx ka 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëoti 'ikën,
usa 'ikë ka uínbi tupuntima 'ikën.

11 A mi tuukë ënëx ka achúshi bëbu tuá 'ikën,
usa 'ain kamina bakëntankëxun Ismael kakin anëti 'ain,
Nukën 'Ibun ka mix tëmërai uin kara 'ë 'akinti 'ikë kiox nuibakati nitsia isaxa.

12 Min tuakëx ka bana kuakëma 'aish achúshi burro raëkëmasa 'inuxun 'aia;
usa 'aish ka kamabi unimi nishti 'ikën, 'imainun ka kamabi uníxribi ami nishti
'ikën;

usa 'aínbi ka aín aintsikaman 'ura xuisa tankëxi atubëbi 'iti 'ikën.

13 Usa 'ain ka Agar Nukën 'Ibubë banatankëx abi kiakëxa, kikin anëkin ka
Diosan ka 'ë isia kikin anëakëxa, usa 'ain kana bëríbi Diosan 'ë iskëxbi
ñukëma pain tsoti 'ain.

14 Usa 'ain ka anua 'umpax upíira 'ikë kini ax ësokin anëké 'ikën: 'Umpax upíira
ñutima oi tsókë an 'ë iskë ainan ka a 'umpax 'ikën. Ax ka Cadés 'imainun
Béred kakë ëma an nëbëtsi okin bëarakë 'iakëxa.

15 Usakian ángelnën kakëx ka Agar amiribishi an ñu mëëmikë xanu Sarai
anu kuantëankëxa, kuantankëx ka anuax Agar aín rëkuën tuá bakëankëxa,
bakënkë ka Abramnën aín bëchikë Ismael kakin anëakëxa.

16 Abram ochenta 'imainun seis baritiañu 'ain ka aín bëchikë Ismael
bakëankëxa.

17

Nukën 'Ibu Diosan abë mënionanti sinánxun Abram 'unántiorakanun kixun ká

1 Usa 'ain ka Abram axa noventa 'imainun nueve baritiañu 'ikë, Nukën
'Ibun amiribishi ami mërátëkëkin ësokin kakëxa:

—'Ëx kana min 'Ibu Dios kamabi kushiñuira a 'ain, usa 'ain kamina 'ëx
kuëenkësabi 'oíshi tsóanan 'ëx kikësabiokin kamabi ñu 'ati 'ain,

2 'imainun kana 'ën achúshi ñu mibëtan 'ati 'ain: 'anan kana 'ën min
rëbúnkinëxa 'aisamaira 'i 'uákamë 'ëonun 'imiti 'ain, kixun ka Nukën 'Ibu
Diosan kakëxa.

3 Usakian Nukën 'Ibu Diosan kakëx ka Abram rantin puruni aín bëmánanën
me tikai tsóbuakëxa usai 'iaka kakëxa:

4—'Ënë ñu kana mibëtan 'ain kamina kuati 'ain: Mix kamina 'aisamaira bëtsi
bëtsi ëmanu 'ikë unikaman rara 'inuxun 'ain,

5 'imainun kamina bërí Abram kakin anëké 'itima 'ain. Usa 'ain ka min anë
bërí 'ia Abraham, 'ën kana mi bëtsi bëtsi ëmanu 'ikë unikaman rara 'iminun
'ain.

6 'Ën kana min rëbúnkinëxa 'aisamaira 'inun 'iminun 'ain; min rëbúnki
raírinëx ka 'apu bëtsi bëtsi ëmanu 'inuxun 'aia.

7 'Ën kana achúshi ñu mibëtan 'ain 'imainun kana min rëbúnki kam-
abëtanribi 'anuxun 'ain, usa 'ain kana 'ëx min Dios xëñibua 'aínbi 'iti 'ain, 'ianan
kana atun Diosribi 'inuxun 'ain.

8 Mi 'imainun min rëbúnkikama kana kamabi Canaán me anumi bërí tsókë
ënë 'inánti 'ain, ax ka min rëbúnki kamaxa xëñibua 'aínbi anu tsóti 'ikë 'imainun
kana 'ëx atun Dios 'iti 'ain.

9 Katankëxun ka ësokinribi, Nukën 'Ibu Diosan Abraham kakëxa:

—'Aínbi kamina min, achúshi ñu 'ën mibëtan 'akë ax kikësabiokin 'ati 'ain,
'imainun ka kamabi min rëbúnki kamanribi ax kikësaibi 'iti 'ikën.

10 'Ënëx ka mitsubëtan 'ën 'akë achúshi ñu 'ikën, usa 'ain ka min rëbúnki
kamanribi 'ëx kikësokinbi 'ati 'ikën: usa 'ain ka kamabi unikama mitsubë 'ikë
atux aín nëtókë ñu rëbu tëai 'unántiorakakë 'iti 'ikën.

11 'Unántiorakakin kamina aín nëtókë ñu rëbu aín maxaka 'ikë a tëati 'ain, ënëx
ka 'ën mibëtan 'akë achúshi ñu a 'unánti 'ikën, ësokin 'akin kamina 'unánti 'ain
nun kananuna achúshi ñu 'a kixun.

12 Bērími ɛsokin 'akē ɛnuxun, kamina kamabi uni mix abē 'ikē unikaman bēchikēnēxa bēbu tuá bakēnia mapai achúshi 'imainun rabé 'imainun achúshi nētē 'ikēbētan aín nētokē ñu rēbu ain maxaka tēati 'ain, min ñu mēɛxunkē uni 'imainun min kuríkinēnbimi bētsi menua marukē bētsi unibi ka aín nētokē ñu rēbu tēakē 'iti 'ikēn.

13 Ẽx kikēsabiokin kamina 'unánti okin bētsi 'akēsa 'akēsaribi okin aín nētokē ñu maxaka 'ɛn mi kakēsabiokin 'ati 'ain. Usakinmi 'ɛn mibētan 'akē achúshi ñu ax ka mitsun naminu 'unántiokē 'iti 'ikēn, usa 'ain ka mitsun 'ɛbētan achúshi ñu 'akē ax kēñútimo 'iti 'ikēn.

14 Aínbi ka uix kara 'unántiorakaisama tania ax mitsunua chikínkē 'iti 'ikēn, 'ɛn achúshi ñu 'akē a bana kikēsokin 'aisama tankē kupí.

15 Usakin katankēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan ɛsokinribi Abraham kakēxa:
—Bērí ka min xanu ax Sarai kakin anēkē 'itima 'ikēn. Aín anē ka bērí Sara kakin anēkē 'iti 'ikēn.

16 Ẽn kana upíokin sinánxunin, usa 'ain kana achúshi tuá mi 'axúnun 'imiti 'ain. 'Ẽn upíokin sinánxunkēx ka kamabi menu 'ikē unikama aín rēbúnki 'iti 'ikēn. 'Imainun ka aín rēbúnkinēx kamabi menu 'ikē unikaman 'apu 'inuxun 'aia, kixun ka Nukēn 'Ibu Diosan kakēxa.

17 Usakian Nukēn 'Ibu Diosan kakēx ka Abraham rantipuruni memi bētiki tsóbuti, ɛsokin sinani kuaiakēxa: ¿Achúshi unin kara cien baritiañu 'ixun bēchiti 'ik? ¿'Imainun kara Saran noventa baritiañu 'ixun achúshi tuá 'ati 'ik? Ẽsakin ka Abrahamnēn sinánkēxa.

18 Usakin sinánkin ka Nukēn 'Ibu Dios kakēxa:

—¿Usa 'ain sapi ka, Ismaelnēn rēbúnkikama atux upitax tsóti 'ikēn!

19 Kakēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan kakēxa:

—Ẽn mi kakē ax ka ɛsakin mi kakē 'iixa min xanu Sara ax ka achúshi bēbu tuá bakēnti 'ikēn, bakēnia kamina min a tuá Isaac kakin anēti 'ain. Abētan kana 'ɛn achúshi ñu asérabi 'ati 'ain, ax ka xēnibua 'aínbia sinánun aín rēbúnki kamabētan 'akē 'iti 'ikēn.

20 Ẽsokin katankēxun ka aín bēchikē Ismael ñuikinribi ɛsakin kakēxa, 'ɛn kana min bana kuan, usa 'ain kana upíokin sinánxunuxun 'ain; 'imainun kana 'aisamaira aín bēchikē 'inun 'imiti 'ain usa 'ain ka aín rēbúnkinēx 'uakamē 'ɛoti 'ikēn. 'Imainun ka Ismael ax mapai rabé 'imainun rabé 'apukaman kushiira aín papa 'iti 'ikēn, 'imainun kana an achúshi ɛma chaira cha 'anun 'amiti 'ain.

21 Aínbi ka 'ɛn achúshi ñu mibētan 'akē ax min bēchikē Isaac min xanu Sara ɛnuax achúshi baritia 'ikēbē anun 'iti nētē 'ikēbē bakēnkēbē 'ɛn 'akē ñu ax anubi 'iti 'ikēn.

22 Usai abē banatankēxun Abraham ɛbiani ka Nukēn 'Ibu Dios anuax kuankēxa.

23 Usai Nukēn 'Ibu Dios abē banatankēx sēnénkiani kuankē 'ain ka a nētēnbi Abrahamnēn aín bēchikē Ismael, aín nētokē ñu maxaka tēakin 'unántiokēxa, 'anan ka kamabi unikama an ñu mēɛxunkē aín xubunuaxa bakēnkē akama 'imainun aín kuríkinēnbia marukē. Unikama aribi unántiokin aín nētokē ñu rēbu tēaxuankēxa. Usakin 'akin ka kamabi uni abēa 'ikē atun xubunu 'ixuan an ñu mēɛxunkē akamaribi aín nētokē ñu maxaka tēaxunkin 'unántiokēxa, Nukēn 'Ibu Diosan usakin 'anun kakēsabiokin ka 'akēxa.

24-25 A nētēkaman usokin 'ai ka Abraham ax noventa 'imainun nueve baritiañu 'iakēxa, 'imainun ka aín bēchikē Ismael ax bērí kani trece baritiañu 'iakēxa, a nētēn ka aín nētokē ñu maxaka 'unántiokin tēakē 'iakēxa.

26 A nētēnbika Abraham 'imainun aín bēchikē Ismaelnēx usai 'itia kakē, us-
aibi 'iakēxa usa 'aish ka a nētēnbi aín nētokē ñu maxaka tēai 'unántiorakakēxa,

27 usai 'ikin ka Abrahamnēn kamabi unikama abē 'ikē 'imainun aín xubunuxua an ñu mēɛxunkē unikama a kēñun aín xubunuaxa bakēnkē 'imainun bētsi menua aín kuríkinēnbia marukē akamabi 'akēxa.

18

Nukēn 'Ibu Diosan achúshi bēchikē 'inánuxun Abraham ká

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Abrahammi anua Mamré kakë uni aín me ni 'ikë anuax mërakëxa, mërmainun ka Abraham bari xamaruti 'urama 'ain aín chupa kèxtú xubusa okin 'akë aín xèkuë rapasu, tsókë 'iakëxa.

² Tsóxunbi ka Abrahamnën rabë 'imainun achúshi uni a bétánain nikë isakëxa. Isi bënétishi nirukin bitsi ka aín bémánanën me tikatankëx,

³ nirukin ka kakëxa:

—'Èn kana mi kain kamina bënëkiani kuantima 'ain 'èn 'ibu.

⁴ Mitsux mi kuëenkëbëtan kana 'èn 'umpax bëxunun kati 'ain, anun tachukatankëxmi in tupéonkë tèmú chukúmashi tantikanun.

⁵ Bërí kamina 'unanin uinu kara an mi 'akinti 'ia kixun, usa 'ain kana mitsun piti bëxúnti 'ain, bëia pitankëx kamina pibiani kuantu 'ain.

Èsokin kakëxun, ka a unikaman —asabika kananuna kaínti 'ain —kixun atun kakëxa.

⁶ Usakian kakëx ka Abraham aín chupa kèxtú xubusa okían 'akë anu atsíankëxa atsínkin ka Sara kakëxa:

—¡Bënëkinshi! Kamina trigo putuakë upíira veinte kilo bitankëxun pán 'ati 'ain.

⁷ Usakin aín xanu kabiani ka Abraham abákiani anua aín vaca 'ikë anu, anua ka vaca bërí kanikë kaískin bitankëxun aín uni achúshi 'inánkëxa, 'inánkëxun ka an bënëkinshi piti 'akëxa.

⁸ Usakian vaca bëna piti 'amainun ka Abrahamnën vaca xuma mētuakin 'akë a 'imainun aín xuma aribi kara 'ati 'ikë kixun ñukákëxa, usakian atun pimainun ka a 'uramaxun añu ñuribi kara kuëenia aribi 'inánuxun kaíankëxa, kankëxun ka i achúshi nikë tèmúxun piakëxa.

⁹ Usakin pitankëx sënëkin ka a isia kuankë unikama achúshinën Abraham ñukákëxa:

—¿Uinu kara min xanu Sara 'ik? Kakëxun ka kakëxa ka —anu 'èx 'ikë chupa kèxtú xubusa okin 'akë anu 'ikën —kixun ka kakëxa.

¹⁰ Usakian kakëxun ka a isia ukë uni achúshinën kakëxa:

—Mi istékëni kana bëtsi bari 'ikëbë utékënti 'ain 'imainun ka min xanu Sara ax achúshi tuáñu 'iti 'ikën. Usakian kaia ka Saran kamabi banakama kuakëxa, ax anu 'ikë aín xubu xèkuë 'urama anuaxa banaia.

¹¹ Usa 'aínbi ka Abraham ax uni apan kaniakëké 'imainun ka aín xanu Sara axribi xanu apan kaniakëké 'iakëxa usa 'aish ka Sara bërámabi aín pëi machakë sënënkë 'iakëxa.

¹² Usa 'ain ka Saran a ñuia kia kuati aín kuaikë a tënëibi kuëpunchinibi kuëmumëkin tënëakëxa: ¿Uisax karana 'èx usai 'iti 'ain? 'èn bënë 'imainun 'èx kana bërí kaniakëké apan 'ain.

¹³ Usai 'ia 'unánkin ka Nukën 'Ibun Abraham kakëxa:

—¿Uisa kupín kara Sara kuain? ¿an kara xënira 'aish kana tuáñu 'iti 'ain kixun sinanimin?

¹⁴ ¿Nukën 'Ibun 'akasmati ñu kara 'aíma 'ik? bëtsi bari 'irukëbë kana 'èx mi istékëni uti 'ain, 'imainun ka Sara achúshi tuáñu 'iti 'ikën kixun ka kakëxa.

¹⁵ Èsai kia kuati ka Sara rakuëti 'èx kana kuaikëma 'ain kias kisatankëxa: Usa 'ain ka èsai kiakëxa:

—Èx kana kuaikëma 'ain. 'Aínbi ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Èn kana mix kuaia isan.

Abrahamnën Sodoma kakë ëma kupín Nukën 'Ibu Dios ñuká

¹⁶ Usa 'ain ka a isia kuankë unikama ax nirukiani kuani Sodoma kakë ami kikiani kuankëxa. Kuankëbë ka Abrahamnën buánxun xuti axribi kuankëxa.

¹⁷ Usa 'ain ka Nukën 'Ibun sinánkëxa: “Kana Abraham kati 'ain añu karana 'ai kuani kixun,

¹⁸ ax ka kamabi unin chaitiokë 'aish achúshi ëma chaiira 'imainun kushiira 'iti 'ikën. 'Èn kana a kupín kamabi menu 'ikë ëmakamanu 'ikë unikama upíokin sinánxunti 'ai kixun kana kan.

19 'Ēn kana mi kaísan usa 'ain kamina min bëchikëkama 'inánan, min rëbúnkikama mi 'unánmikë bana upíokin kuakin 'unánkin uinu 'ikëx kara 'aisa 'imainun upí 'ikë a 'ati 'ikën, usakin 'akëbëtan kana 'ën usakin 'axunuxun kakë usakinbi 'axúnti 'ain."

20 Ēsakin ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Ēsai ka Sodoma 'imainun Gomorra ëmanu 'ikë unikama ñui uni kia, atux 'atima ñuira 'ai 'uchakë, ax ka 'ucha chaiira 'ikën,

21 usa 'ain kana bërí anu kuantí 'ain, aséرابi kana atun 'ucha chaiira 'imainun 'atimañuira 'aia kixuan ñuia kuan. Usa 'ain kana aséرابi kara unin ñuia kuakë ax usa 'ikë 'unánti 'ain.

22 Usakin kabiani ka a isia ukë uni rabë ax Sodoma ëma isi anuax kuankëxa, kuantamainun ka Abraham anu pain Nukën 'Ibubë bëruakëxa.

23 Usa 'ain ka a 'urama okin Abrahamnën Nukën 'Ibu Dios ñukákëxa:

—¿Karamina uni 'uchañu këñun uni 'uchañumakama 'atima okin këñuti 'ain?

24 A ëmanu ka cincuenta uni ñu 'atima 'ai 'uchakëma 'iti 'ikën. Usa 'ain kaina, ¿a ëmanu 'ikë unikama këñutima kupín a cincuenta unikama ënti 'ain?

25 ¡Min usokin uni 'uchañuma këñun uni 'uchañukama, 'akin kamina a rabëtaxbi 'uchakësa 'ikë 'ati 'ain! ¡Usakin 'axuma ka at! Mix kamina 'apu 'aish kamabi kushiñu 'ain kamabi menu, ¿usa 'ixunmi usakin ñu 'akë ax kara minan asabi 'iti 'it?

26 Usa 'ain ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Anua cincuenta uni 'uchañuma mërakin kana Sodoma ëmanu tsókë unikama këñutima 'ain.

27 Usakian kakëxun ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn ësoKin mi kakëxun kamina 'ë uisabi otima 'ain, mix kamina Nukën 'Ibu Dios 'imainun kana 'ëx achúshi unishi 'ain;

28 'aínbi kara mapai achúshi uni ñu 'atima 'akëma anua cincuenta uni 'iti pishinti 'ikën. ¿Mapai achúshi unikama ñu 'atima 'akëñuma 'ain kaina ëma a këñuti 'ain?

Kakëxun ka Nukën 'Ibu kakëxa:

—'Ēn cuarenta 'imainun cinco 'uchañuma uni mërakin, kana a ëma 'atimokin këñutima 'ain.

29 Katankëxun ka —Amiribishi katëkëankëxa, anu sapi ka cuarenta uni ñu 'atima 'akëma 'iti 'ikën —kia ka Abrahamnën kakëxa.

Kakëx ka —cuarenta a kupín kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain —kixun Nukën 'Ibu kakëxa.

30 'Aínbi ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn kana amiribishi mi kain usa 'ain kamina 'ën mi katëkënkëx 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi sapi kamina treinta unishi mërati 'ain. Ēsokian kakëxun ka Nukën 'Ibun katëkëankëxa:

—Anua treinta, uni 'uchañuma mërakin kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain.

31 Usaia kia ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn 'Ibu, 'ën kana ësoKin kati 'ikëmabi mi kain, ¿uisa kara veinte uni 'uchañumami anua mërakëbë 'iti 'ik? Kixuan ñukákëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—'Ēn anua veinte uni mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

32 Kia ka ënkinma Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn kana ësoKin mi kain 'ën 'Ibu, 'aínbi kamina mix 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi kana mi katëkënxuma ënë banaishi mi kain: ¿añu karamina anua diez uni 'uchañuma atu mërakin 'ati 'ain?

Kakëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Anua diez uni 'uchañuma mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

33 Ēsai pain Abrahambë banatankëx ka Nukën 'Ibu, anuax kuankëxa; ax kuankëbë ka Abraham axribi aín 'iti chupa këxtú 'akë anu utëkëankëxa.

19

Nukën 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra ëma këñua bana

¹ Bari kuabúkëbë ka Sodoma kakë ëmanu ángel rabë bëbakëxa. Anu bëbakiania kuania ka Lotnën anun ëmanu atsínti xëkuënu tanti tsóxun isakëxa, ax ka anua uni timékë 'iakëxa. Anu tsótanbia aia ka iskin nirukiani kuanxun ka biakëxa, bitsi aín bëmánanën memi bëtikikin,

² ka kakëxa:

—'Ën kana mitsu kain, pëkarakëbë kuanux karamina 'ën xubunu tanti kuan-tima 'ain. Anu kamina tachukatankëx tantiti 'ain, anuax kamina pëkarakëma 'aínshi kuantí 'ain.

'Aínbi ka atun kakëxa:

—Asabi ka 'aíshbi kananuna 'ima. Xubu ëman ënushi kananuna nu rabë 'uxti 'ain.

³ Kixun kakëxunbi ka, Lotnën amiribishi katëkéankëxa usama ka kamina kuantima 'ain usakian 'uran kakëxun ka a rabëtan aín xubunu abë kuantí sinánkëxa. Usakin kabiani kuantankëx aín xubunu nukuxun ka Lotnën piti 'itsa 'anan pánribi anun chamiti ñu këñuma 'axun a isia kuankë unikama a pikiankëxa.

⁴ Ax 'uxkëmapan 'aínbi ka a ëmanu 'ikë unikaman kamabi Sodomanu 'ikë unikaman aín xubu bëararakë 'iakëxa, anu ka uni apan 'imainun bënë unika-maribi 'iakëxa,

⁵ usai 'ikin ka munuma sharati kushin banakin Lot kakëxa:

—¿Uinu kara mibëa ënë ñantan min xubunu ukë uni rabë ax 'ik? ¡Kamina chikínti 'ain! ¡Atubë kananuna 'isatanin ënë imé kamina nu bëxúnti 'ain!

⁶ Usai sharati kikëbë ka Lot atu kai chikíkin, ka aín xubu xëputi xëpúakëxa, anun uni atsintisama okin,

⁷ usokin xëpukin ka atu kakëxa:

—'Ë 'urama 'ikë unikaman ñu 'atimairamina 'akani kamina bërúankakanti 'ain.

⁸ Ka kuakan 'ëx kana bëchikë xanu rabëñu 'ain ax ka unibë 'ikintankëma 'ikën; usa 'ain kana a rabë mitsun kuëenkësokinmi 'anun mitsu 'inánti 'ain, 'aínbi kamina uni rabë ënë uisabi okantima 'ain, atux ka 'ën kuënkëx uaxa usa 'ain.

⁹ Ësokian kakëxunbi ka unikaman kakëxa:

—¡Mix amo nirakëanan kamina min xubunu nu atsímiti 'ain! Mix ënu 'ikë uni 'ixun kaina min kuëenkësokin nu 'ati 'ain. ¡Bërí kananuna a unikama 'akima mi 'atima oti 'ain! Usakin kakinshi ka Lot xutunkin aín xëpútinubi rakankin ñatankankëxa,

¹⁰ usakian 'akananiabi ka ángel rabë a isia kuankë an aín mëkën mëshpakianxun bikin aín xubunu atsímiakëxa; usakin 'akinshi ka aín xubu xëpúti upíokin xëpúakëxa,

¹¹ xëpukinshi ka ángelnën. Ëman bukukë unikama bëxuñu 'imiakëxa. Kamabi uni bënëbukama 'imainun uni apankama axbi ka bëxuñu tikiakëxa. Usai 'ikin anun atsínti xëputi barikasmatakëx ka atux rikiankëxa.

¹² Usokin 'atankëxun ka a isia kuankë uni rabë an Lot kakëxa:

—¿Min aínsi 'ibukama kara ënë ëmanu 'aíma 'ik? Kamina biti 'ain min bëchikë bëbu, 'imainun xanu min piaka min bëchikë an binuxun katakë uni akama kamina ënë ëmanua chikínbiankin 'ura buánti 'ain,

¹³ kixun katankëxun ka ángel rabëtan Lot ësokinribi kakëxa. Nun kananuna ënë ëma añu kara anu axa akama këñunbi këñui uan, usakin 'anun ka nu Nukën 'Ibun xuaxa 'aisamaira unix ka uisa kupín kara ënë ëma Nukën 'Ibun ñu 'atima 'aia iskinbi këñuima kiox kia, usa 'ain kananuna nun bërí ënë ëma këñuin.

¹⁴ Usakian kakëx ka Lotnën aín bëchikë binuxun kakë aín piaka 'iti uni rabë barikuankëxa, kuanxun mërakin ka aín piaka 'iti uni a kakëxa:

—jBënëti nirukiani ka kuantan Nukën 'Ibun ka ënë ëma këñuti 'ikën!

'Aínbi ka aín piaka 'iti unikaman këmëkin isa Lotnën kaia kixun sinani kuanma 'ikën.

¹⁵ Usai 'ión pëkarakuatsínkëbëtan, ka ángel rabëtan Lot katëkëankëxa:

—jBënëti kamina! Nirukiani min xanu 'imainun min bëchikë xanu rabë akama bibiani ënë ëma këñúkëma 'ainshi bamatisama tani kuantu 'ain.

¹⁶ Èsokin kakëxbia bënëti kuaniama ka nuibakin ángel rabëtan Lot, mëinkin biakëxa. Nukën 'Ibun ka 'ain xanu 'imainun aín bëchikë xanu rabë aribi a ëmanua bamatima kupin iëmikin chikíankëxa.

¹⁷ A ëmanua chikinbiaxun ka ángel achúshinën Lot kakëxa:

—jBënëti kamina abákiani kuantu 'ain iëtisatani! Kuankin kamina kaxú bësukin añu ñubi isima kuantu 'ain, usai 'ikamina nirakëtima kuanshiti 'ain. Kuanshiti kamina matá mekama anu iëtisa tani kuantu 'ain.

¹⁸ 'Aínbi ka èsokin Lotnën kakëxa:

—jUsama ka 'ën 'Ibu ka kuat, ax ka 'ura 'ikën!

¹⁹ Mitsun kamina 'itsaira 'ë 'akian, usa 'ixun kamina 'ë iënnun 'akian, 'aínbi kana 'ëx matán me kamanu kuantima 'ain, anu kuaniabia tsin bikëx kana 'ëx bamati 'ain.

²⁰ Ka kuat, ënë 'urama ka achúshi ëma chukúma 'ikën, anu kana abáti 'ain. jAnu iëti kuantanun kamina 'ë ënti 'ain, ax ka ëma chukúmara asérabi 'ikën!

²¹ Usaia kia ka a uni achúshinën kakëxa:

—'Ën kana minmi 'ë kakëxun kuan usa 'ain kana ami 'ë ñuixunkë ëma chukúma a këñutima 'ain,

²² usa 'ain kamina jBëríbi ënuax kuantu 'ain! bënëtishi ka kuantan, mix a ëmanu bëbakëma pain 'ain kana uisa ñubi 'atima 'ain. Usa 'ain ka a ëma Sóar kakin anëakëxa.

²³ Kuankëbë pëkarakëbëa bari urukëbë ka Lot 'imainun aín bëchikë xanu akamabë bëbakëxa Sóar kakë ëma chukúmara anu,

²⁴ usaia ëmanu bëbakëbëtanshi ka Nukën 'Ibu tsi 'imainun azufre naínua 'ibúmin Sodoma 'imainun Gomorra kakë ëma a këñuakëxa; ²⁵ usakin 'akin ka Nukën 'Ibu Diosan ëmanu tsókë unikama, 'imainun kamabi a menu kókë xubi ñu 'apákë ëma 'urama 'ikë akamabi këñuakëxa.

²⁶ Usai 'ikëbë kuankinbi kaxú bësukin isíbi ka Lotnën xanu, ax Sodoma 'imainun Gomorra isi kuainakëtishi bamai tashi maxáxxa 'inun churishi 'iruakëxa.

²⁷ Usai 'iónxa pëkarakëma 'aínshi ka Abraham anuaxa Nukën 'Ibubë banonkë anubi kuantëankëxa;

²⁸ kuantankëx nirakëkin ka Abrahamnën Sodoma 'imainun Gomorra, kakë ëma aubësukin isakëxa, iskin ka kamabi me kuainakëké ami axa naë nënkësa 'inun kuin chaiira, chikitia isakëxa.

²⁹ Èsokin ka Nukën 'Ibu Diosan ëma rabë anua Lot 'ikë këñuakëxa, usakin a këñukinbi ka Abrahammi sinánkin aín piaka Lot ashi a ëmanua chikíankëxa.

Moabitaskama 'imainun Amonitakaman chaitiokë kama 'ia ñuikë bana

³⁰ Usakian Nukën 'Ibu Diosan a ëma këñuan ka Lot 'itsaira rakuëti Sóar kakë ëma anu 'isama tankëxa, anu 'iti bari ka aín bëchikë xanu rabë abëbi kuankëxa kuantakëx ka bashikama anu Lot aín bëchikë xanu rabë, abë achúshi kini chaiira xubu namësa mëratanakëx anu tsóti bërúakëxa.

³¹ Anu 'ixun ka achúshi nëtën, aín bëchikë apanën sinánkëxa uisax karana tuáñu 'iti 'ai kixun sinánxun ka aín xukën 'anáka kakëxa:

—Nun papa ka xënira 'ikën usa 'ain ka ënë menu uni 'aíma 'ikën an nu rabë xanuati ka 'aíma 'ikën, kananuna 'unan kamabi menuxun ka unin xanu bixun bëchia;

³² usa 'ain kananuna nu rabëxun nun bata paë xëamixun paëónti 'ain, usokin 'atankëxun kananuna aín bëchikë 'itánun tuaxunti 'ain.

³³ Usai kitankëxun ka a ñantánbi uvas baka paëokë aín papa xëamixun paëónkëxa; usokin 'atankëx ka aín rëkuën bëchikë ax pain abë 'ikin aín nami 'amiakëxa, usaía abë 'ikëxunbi ka aín papan paënxun táma 'ikën aín rakábukë 'imainun aín nirukëbi.

³⁴ Usai 'iónx pëkarakin ka aín xukën apanën, aín 'anáka aribi kakëxa:

—Ka kuat, 'ëx kana nun pabë ënë imë 'ión usa 'ain kananuna nu rabëtan mixribimi abë 'inun ënë ñantan amiribishi paëónti 'ain; usakin 'atankëxun kananuna nu rabëxunbi aín bëchikë 'itánun tuaxunti 'ain.

³⁵ Usai kanantankëxun ka a ñantánbi amiribishi uvas baka paëokin 'akë aín 'anákanën aín papa xëamitankëx, abë 'iakëxa; 'aínbi ka Lotnën abë 'ia rakábukë 'imainun aín nirukë abi táma 'ikën.

³⁶ Usai 'itankëx ka Lotnën bëchikë xanu rabë tuuakëxa ax ka aín papanbi 'akë 'iakëxa.

³⁷ Aín bëchikë apan aín tuá ka Moab kakin anëké 'iakëxa ax ka Moab unibunën rara 'iakëxa usa 'aish ka bëríbi Moabitas unibu aín rëbúnki 'ikën.

³⁸ 'Imainun ka aín 'anákanënribi tuakëxa achúshi okin aín anëx ka Bem-amí kakë 'iakëxa ax Bem-amí unibunën rara 'iakëxa usa 'aish ka bëríbi amonita unibu ax aín rëbúnkibi 'ikën.

20

Abraham 'imainun 'apu Abimélec ñui kikë bana

¹ Usa 'ain ka anu pain 'ikë me anuax Abraham Négueb kakë me, ami kikiani kuankëxa, kuantankëx ka Guerar kakë ëma 'imainua Cadés kakë ëman nëbëtsiokë me aín rëbumi 'ikë me anu kuainbëkinishi bëtsi me kamanu tsókë uni 'aish usai 'iakëxa.

² A menuax ka Abraham kiakëxa aín, xanu Sara ñui, ënë xanux ka 'ën xanuma 'ikën, ax ka 'ën chirabakë 'ikën. Kixun a rabëxunbi sinántankëxun ka, 'apu Abimélec paránkëxa, usakin kakian paránkëxun ka 'apu Guerarnu 'ikë, an Sara aín xanu 'iti bënun kixun uni xuakëxa;

³ 'aínbi ka a imëbi 'apu Abimélec namámikin, Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Mix kamina bamati 'ain, xanumi bikë ax ka bënëñu 'ikën.

⁴ Usakin bitankëxbi, abë 'ikëmapan 'ixun ka ësokin kakëxa: 'Ën 'Ibu, ¿min karamina aña ñu 'atima 'akëmabi 'ë bamamiti sinanin?

⁵ Abrahamnëmbi ka 'ë kaxa ënë xanux ka 'ën chirabakë 'ikë kiox ka kiox, 'imainun ka xanuxunribi 'ë kaxa ax ka 'ën rarëbakë 'ikën kixun. Usakian kakëxun kana upí 'iisa sinánkin 'ën bian, 'aínbi kana uisabi okëma 'ain.

⁶ Usakian kakëxun ka Nukën 'Ibun Diosan namámikin kakëxa: 'Ën kana upíokin 'unan min kamina ñu 'atima 'akëma 'ixun uisabi okëma 'ain. Usa 'ain kana a 'aimi 'ëmi 'uchanun mi 'amikëma 'ain.

⁷ 'Aínbi kamina bërí, a xanu aín bënë 'inántëkënti 'ain, ax ka an Dios kikë bana ñuixunkë 'ikën, usa 'ixun ka an mi 'ë ñukáxunti 'ikën, ñukáxunkëx kamina mix upitax tsóti 'ain; usa 'ain kamina bëríbi a uni aín xanu 'inántëkënti 'ain, ami 'inankëbëma ka min xanu 'imainun min xubunu 'ikë unikamaribi këñuti 'ikën.

⁸ Usakin koónkëxa pëkarakëma 'aínshi nirukin ka 'apu Abimélecnën an ñumëmikë unikama kuënxun ñuixuankëxa, kamabi an namákin iskëkama. Usokian ñuixunkëxun kuati ka an ñumëmikë unikama 'itsaira rakuëakëxa.

⁹ Usokin aín unikama aín namákë ñuixuntankëxun ka 'apu Abimélecnën Abraham kuënxun kakëxa:

—¿Ka kuat, usakin ka achúshi unin ñu 'atima 'ikën! ¿Uisakin karana 'ën mi 'atimon, uisa kupín karamina 'ë chaira 'uchamisa tan 'imainun 'ën xubunu 'ikë unikamaribi 'uchamisa tankin 'ë parán? Usakin ka achúshi unin ñu 'atima 'ikën.

¹⁰ ¿Uisokin kaina min 'emi sinan? Ësokin ka 'apu Abimélecnën Abrahambë banakin kakëxa,

¹¹ ësokian kakëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—'Ën kana ënë menu 'ikë unikaman Nukën 'Ibu Dios kikësama oi 'ikësa sinan, usa 'ixun ka 'ën xanu Sara bikin 'ë 'akánti 'ikë kixun.

¹² Asérabi kana 'ëx kin ax ka 'ën chirabakë 'ikën: ax ka 'ën papan bëtsi xanumi bëchia 'ikën 'ën titami 'akima; usa 'ikë kana 'ën xanu 'iti biakën.

¹³ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan 'ë kakëxa kamina min aintsikamanuax chikiti 'ain, kakëx chikíkin kana 'ën uinu 'ikë ëmanu karanuna bëbai, anuax kamina mix unin ñukákëx, ax ka 'ën rarëbakë apan 'ikën kiox kiti 'ain kixun kakën.

¹⁴ Usokian Abrahamnën kakëxun ka 'apu Abimélecnën aín xanu Sara Abraham 'inántëkéankëxa. 'Inánkin ka aín 'arakakë ñuina ovejakama, vaca 'imainun an ñu mëëxunti uni 'imainun xanu an ñu 'axúnti akamabi 'inánkëxa,

¹⁵ 'inánkin ka kakëxa:

—Kamina isti 'ain, ënëx ka 'ën me 'ikën; usa 'ain kamina uinu kaina 'isatanin me baritankëx anu tsóti 'ain.

¹⁶ Usokin katankëxun ka aín xanu Sararibi kakëxa:

—'Ën kana min rarëbakë apan 'inainshia mil kuríki, usa 'ain ka mibë 'ikë unikaman 'unánti 'ikën min kamina aínu ñu 'aisamabi 'akëma 'ain. Usa 'ain ka uíxbi 'atimati mimi banatima 'ikën.

¹⁷ Usokian kakëxun ka Abrahamnën Nukën 'Ibu Dios ñukáxuankëxa, ñukáxunkëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Abimélec aín xanukëñunbi pëxkuakëxa. Usokin 'anan ka an ñu 'axunkë xanukamaribi tuánun 'imiakëxa,

¹⁸ Nukën 'Ibun ka Sara kupí, kamabi xanukama 'apu Abimélec aín xubunu 'ikë kamaxa tuáñuma 'inun 'imiakëxa Sara aín xubunu buánkë kupí ka usakin Nukën 'Ibu Diosan 'akëxa.

21

Abrahamnën bëchikë Isaac bakëan

¹ Usa 'ain ka ax kikësabi oia 'inun Sara Nukën 'Ibun bërúankëxa, usokëx ka ax kikësabi oi 'iakëxa,

² usa 'ain ka ax tutankëxun achúshi tuá, Abraham 'axuankëxa, usa 'ain ka kaniakëké 'ixunbi Abraham tuaxuankëxa, a tuakëx ka Nukën 'Ibu Diosan anun bakënti nëtë nankë sënënkëbë bakëankëxa.

³ Usai bakënkë ka Abrahamnën aín bëchikë Saramia 'akë tuá a Isaac kakin anëakëxa; (Isaac kikë bana ax hebreo banan kuaia ki kikë bana 'ikën)

⁴ 'imainun ka Abrahamnën aín bëchikë bakënkë mapai achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan aín nëtökë ñu maxaka tëakëxa, Nukën 'Ibu Diosan usokin 'anun kakësabiokin.

⁵ A nëtë kaman Abraham cien baritiañu 'ain ka aín bëchikë Isaac bakëankëxa.

⁶ Usai 'itankëxun ka Saran sinánkëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë kuënmikin kuaimiäxa, usa 'ain ka kamabi unin 'unánti 'ikën, 'ëx kana achúshi tuáñu 'ai kixun 'unáni ka kuëni 'ëbë kuaiti 'ikën.

⁷ ¿Uin kara Abraham 'ën kana achúshi tuá 'axúnti 'ai kixun kakë 'itsíanx? Usa 'aínbi kana 'ën achúshi tuá 'axuan axa uni apan 'ikëbi.

Abrahamnën Agarkëñun aín bëchikë Ismael aín xubunua chikían ñuikë bana

⁸ Usa 'ain ka Isaac kanikëbëtan a nëtëan xuma ënti a nëtë sënënkëbëtan kamabi aín, unikamabë timëxun achúshi fiesta cha Abrahamnën 'axuankëxa.

⁹ 'Aínbi ka Saran Agar egipcia xanu an Abraham 'axunkë tuá an Isaac ami kuaikin usania isakëxa.

¹⁰ Usai 'ia isbiani kuanxun ka Abraham aín xanu Saran kakëxa: ¡An nu ñu 'axunkë xanu ax ka aín tuá buani ënuax chikiti 'ikën! 'Ën tuá Isaac an ka nun bamakin kasunania an nun ñu 'axunkë xanu aín tuábëtan ñu bitima 'ikën.

11 Ĕsokian aín xanun kakěsha ka Abrahamněn anun paėkin 'itsaira sinánkěxa, uisa kupín karana 'ěn bėchikė 'ěn xubunua chikínti 'ai kixun 'itsaira masá sinánkěxa.

12 Usai ia iskin ka Nukěn 'Ibu Diosan kakěxa: Kamina 'itsaira masá nuitu-tima 'ain min bėchikė 'imainun an mi ñu 'axunkė xanu kupín. Kamabi ñu min xanu Saran mi kakė kamina 'ati 'ain, min rėbúnkikamax ka 'ěn mi kakěsabi oi min bėchikė Isaac aín rėbúnki 'iti 'ikěn.

13 'Imainun ka an ñu 'axunkė xanu aín tuá, aribi ñuikin ĩsokin kakěxa: 'Ĕn kana aín rėbúnkiněxa achúshi ĩma chaiira 'inun 'imiti 'ain ax ka min bėchikėbi 'ikė usa 'ain.

14 Usokin konkė a pėkarakėma 'aínshi ka Abrahamněn an ñu 'axunkė xanu Agar aín xubunuax kuantanun xukin pán 'imainun aín piti 'inánan achúshi ñu xaká burasa okin 'akė ami aín 'umpax 'inánkěxa; 'inánkin ka aín kaxunu kañumiakěxa, usakin 'inántankėxun ka aín bėchikė Ismael kuantanun kixun aín titakėñun xuakěxa. Xukėx ka uimi kara kuantu 'ikė kixun 'unanímabi anu uni 'ikėma me aukikiani kuantankėx Beerseba au kuankěxa.

15 Kuankin ka aín 'umpax ñu xakánu buánkė a kėñutankėxun a xėati bėtsi 'umpax 'aíma 'ain, ni menuaxbia pėñanakėti kanikė a tėmú aín tuá tsóankěxa,

16 tsónbiani ka uri tsóti ax kuankěxa, 'ěn tuá kana ñuia istima 'ai kixun sinánbiani. 'Uri kuantankėx anu tsóbukinshi ka aín tuá munuma kuėnkėni inia kuakěxa.

17 Usai tuá ax inia ka Nukěn 'Ibu Diosan kuakěxa; kuakin ka Nukěn 'Ibu Diosan ángelněn naí manámixun Agar kuėnkin ĩsokin kakěxa: ¿Uisai kaina 'ian Agar? Kamina rakuétima 'ain Nukěn 'Ibu Diosan ka mi 'imainun min tuá bėunan mėskuti inia kuaxa uinu kara min tuá 'ikěn.

18 Bėnėtishi nirukiani, kuanxun kamina min tuá barikin bitankėxun aín mėkėnan mėinti 'ain, 'ěn kana aín rėbúnkiněxa achúshi ĩma chaiira 'inun 'iminuxun 'ain.

19 Ĕsokin katankėxun ka Nukěn 'Ibu Diosan Agar achúshi 'umpax upíira 'aish nėmin 'inánkěxa usakian 'inánkėxun ka ñuina xaká burasa 'akė, ami ubakakin bitankėxun aín tuá Ismael xėamiakěxa.

20-21 Usakian Nukěn 'Ibu Diosan 'akinkėx ka Ismael anu uni 'ikėma menuax kani Parán kakė anu 'iakěxa, usai kanikin ka uisokin kara kanti 'imainun pian ñuoti 'ikė kixun upíokin 'unánkěxa. Usai kania ka aín titan achúshi xanu Egipto menua bėxun aín xanu 'iti 'inánkěxa.

Abrahamněn sinántėkėntima oi Guearnu 'ikė 'apubė mėnionan ñuikė bana

22 Usai 'ikė basirakėma 'aínshi ka 'apu Abimėlec Abrahambė banai kuankěxa. Kuankėbė ka aín suntáruněn kushi Ficol, axribi abė kuankěxa. Kuantankėxun ka Abimėlecněn Abraham ĩsokin kakěxa:

—Nun kananuna isan Nukěn 'Ibu Diosan ka kamabi ańu ñukama karamina 'ai akamabi mi 'akinia.

23 Usa 'ain kamina, sinanatėkėntima okin Nukěn 'Ibu Diosan ismainun, ĩnė menuax, nukamabė 'atimonantima 'ain, 'imainun kamina 'ěn bėchikėkama 'imainun 'ěn rėbúnkikamaribi 'ain. Akima kamina sinanatėkėnkinma 'ěn mi 'akėsaribi okin 'ėribi 'ati 'ain, 'anan kamina usaribiokin kamabi ĩnu 'ikė unikama 'ati 'ain, anumi bėrítókė me ĩnuxun.

24 Usokin kakėxun ka Abrahamněn kakěxa:

—Nukěn 'Ibu Diosan ismainun kana sinanatėkėntima okin mi kain.

25 Usa 'aínbi ka Abrahamněn kuėntankėxun Abimėlec anua 'umpax biti kini a ñuikin kakěxa: 'ěn kana mi kaisatanin min unikaman ka 'ěn anua 'umpax biti kini a 'ė bikuanxa.

26 Usokian kakėxun kuatanėxun ka Abimėlecnėnribi kakěxa:

—Min kamina 'ė bėrámabi kakėma 'ain, usa 'ain kana 'ěn bėrít 'unanin bėrítbi kamina 'ė kain.

²⁷ Usai abë banai sënëntankëxun ka Abrahamnën aín ovejakama 'imainun aín vaca bitankëxun, Abimélec 'inánkëxa; usakin 'inánkinshi ka a nētēnbi sinanatëkëntima okin a rabëxunbi mēniókëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Abrahamnën an 'arakakë ñuina mapai achúshi 'imainun rabë oveja bitankëxun raíri kēñun nimikinma amo sētēnakëxa,

²⁹ usakin 'aia iskin ka Abimélecnën ñukákëxa:

—¿Uisoti karamina min mapai achúshi 'imainun rabë oveja amo sētēnatin?

³⁰ Ësokin ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ënëx ka mi 'inánti 'ikēn ënë bikin kamina 'unánti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë ovejakama ënë mi 'inánmainun kamina sinánti 'ain 'ën mi 'inánkë ënëx ka anua 'umpax biti kini ax ka 'ën 'akë 'ikë kixunmi 'unánti 'ikēn.

³¹ Usokin anuxun a rabëxunbi 'akë kupín ka Beerseba kakin anëakëxa, anuax ka sinanati 'itëkëntima oi mēniónankëxa.

³² Usai anuax mēniónantankëx ka Abimélec 'imainun Ficol ax Beerseba kakian anëké anuax anu kuantëkéankëxa filisteo unikama menubi.

³³ Usa 'ain, ka Abrahamnën Beerseba kakë me anu achúshi i tamarisco 'apákëxa, anuxun ka unin Nukën 'Ibun Diosan anë rabiakëxa, axa bamatima oí tsókë a.

³⁴ Usai 'itankëx ka Abraham 'itsa baritia, a menu tsóakëxa ax ka filisteo unikama me 'iakëxa.

22

Nukën 'Ibu Diosan Abraham aséribi kara ami sinania kixun istisa tan ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan 'itsa baritia ami panatankëxun, Abraham karaisa ënima ami manutima aséribi sinania kixun tankin. Aín anën kuëankëxa, usakin kuënkëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ënu kana 'ain 'ën 'Ibu.

² Ësokian kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—Min bëchikë Isaac, ami aséribi nuibairakë, a buani kamina kuantu 'ain matán me Moria kakë anu. Buánxun kamina anu bëbakin, min bëchikë 'atankëxun 'ë rabikin ñuina 'akësaribi okin xaroti 'ain, 'ën mi uinu 'ikë matánuxun kaina 'ati 'ai kixun ismimainun.

³ Usakian koónkëxun, ka pëkarakëma 'aínshi, nirukin Abrahamnën aín asno kaxu mēniótankëxun; anu karu tēapaxun nēakë, puruakëxa anun ñuina xaroti usakin 'abiani ka Nukën 'Ibu Diosan anu kuanun kakë anu, aín bëchikë Isaac 'imainun an ñu mēëmikë uni rabë buani kuankëxa.

⁴ Usai kuankëbëa rabë 'imainun achúshi nētë 'ikëbëtan ka Abrahamnën ënën menxuma anua kuankë me a isakëxa.

⁵ Usai kuankin 'uraxun iskin ka Abrahamnën an ñu mēëmikë uni rabë kakëxa:

—Ënuxun kamina asno bërúanti 'ain 'ëx kana 'ën bëchikë buani anuxun a rabinun Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu kuanin anuxun rabibëtsini, kana utëkënti 'ain.

⁶ Usakin aín uni rabë katankëxun ka Abrahamnën aín bëchikēnēn karu tēapaxun nēakë a 'iabiankin buámainun; Abrahamnën tsi, kēñun aín manë xëtökë upiokin kuënkë bibiani abëbi kuankëxa.

⁷ Usai abë urikuankin ka Isaacnën aín papa Abraham ñukákëxa:

—¡Papan!

—¿Añu kara 'ën bakë bëchikēn? —kixun ka Abrahamnën aín bëchikë kakëxa.

Kakëxun ka Isaacnën ësokin kakëxa:

—Ënu ka karu 'imainun tsi 'ikēn ¿uinu kara anu 'aímai kēñutanun xaroti carnero 'ik?

⁸ Ësokian aín bëchikēnēn ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa.

—Nukën 'Ibu Diosan ka nu achúshi ñuina 'inánti 'ikën, kixun ka aín bëchikë —Abrahamnën kakëxa. Usokin kabiani ka abëbi anuxuan ñuina xaroti anu kuankëxa.

⁹ Anu kuanuan Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu bëbaxun, ka Abrahamnën anuxun ñuina xaroti maxax bukunruakëxa; usakin bukunrutankëxun ka karuribishi tíkati mabukuntankëxun aín bëchikë Isaac aribi nëakëxa, nëaxun ka anu ñuina xarotinu nankë karu kamanan;

¹⁰ rakankëxa rakamainun ka aín manë xëtókë bikian aín bëchikëmi okin sananiabi ka ¹¹ nukën 'Ibu ángelnën kuënkin naínuxun kakëxa:

—¡Abraham! ¡Abraham! ësokian kakëxun ka.

—Ènu kana 'ain 'ën 'Ibu —kixun an kakëxa.

¹² Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan ángelnën amiribishi kakëxa:

—Min bëchikë uisabi oxuma ka 'at, bërí ka Nukën 'Ibu Diosan mixmi asérabi ami sinánkëxun, min nuitu 'unánxa min kamina min bëchikë ñuñakima achúshira 'ikëbi nuibakinma a rabikin 'akatsi 'ian.

¹³ Kakëx kaxú bësukin isi kuainakëkinbi ka Abrahamnën carnero achúshi i pëñanakëmi aín mancha utéanx a tanain nikë mërakëxa; usai 'ikë mërakin ka Abrahamnën carnero bixun, aín bëchikë nëakë a tubuana rëtankëxun Nukën 'Ibu Dios rabikin xaroxuankëxa.

¹⁴ Usokin 'atankëxun ka Abrahamnën anuxuan usakin 'akë matá me anëkin: Nukën 'Ibun ka nun sinánkëma ñu nu 'inania kixun anëakëxa, usa 'ain ka bërí uni kia: Nukën 'Ibun ka a matánuxun 'asaribiokin 'akina kix kiania.

¹⁵ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu ángelnën Abraham naínuxun amiribishi kuëntëkëankëxa,

¹⁶ kuënkin ka kakëxa:

—Nukën 'Ibu ka kixaxa: Kana isa kamina min bëchikë achúshira 'ikëbi mi ñukákëxun 'ën mi kakësabiokin 'an, usa 'aish kana 'ëxbi asérabi sinanatëkëntima oi kin,

¹⁷ usa 'ain kana 'ën upíokin sinánxunkin min rëbúnkinëxa. 'Aisamaira 'ispa imé naínu iskësa usaribi 'ianan masi bëru parúmpapa kuëbínua iskësaribi 'inun 'imiti 'ain. Usa 'ain ka bëtsi ëmanu 'ikë unikama ax ami nishkë akama 'ën 'amikëxun abë 'akanankin atun abámikín 'ati 'ikën,

¹⁸ usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikama atu kupin upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën, min kamina 'ën kakësabiokin 'an usa 'ain.

¹⁹ Usokin 'abëtsini ka Abraham anua an ñu mëëmikë uni ëbiankë anubi utëkëankëxa. Utankëx ka akamaxbi biranankiani Beerseba kakë me anu kuantëkëankëxa, anu ka Abraham aín aintsi 'imainun an ñu mëëxunkë unikamabë tsóti bërúakëxa.

Nahornën bëchikëkama 'ia ñuikë bana

²⁰ Usa 'ain ka a basikëbëtan, Abrahamnën uni itsia Milcánënríbi aín xukën Nahor tuaxunkë a ñuia kuakëxa.

²¹ A paian tuákë ax ka Us kakë 'iakëxa; a 'atankëxun ka aín xukën Buz aribi 'akëxa, 'imainun ka bëtsiríbi Quemuel kakë aribi 'akëxa, ax ka Aramnën papa 'iakëxa.

²² Usokin 'atankëxun ka amiribishi bëchipakëxa aín anë ka 'iakëxa Quésed, Hazó, Pildás, Idlaf 'imainun Betuel.

²³ Betuel ax ka Rebecanën papa 'iakëxa. Usa 'ain ka, mapai achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi akamax ka Milcámia 'akë tuá Abrahamnën 'anáka Nahor ain bëchikëkama 'iakëxa.

²⁴ Usa 'ain ka Nahor an ñu 'axunkë xanubia bikë Reumá aín xanusa 'ain amiríbi bëchipakëxa, ënekamax ka aín anë 'ikën Teba, Gáham, Tahas 'imainun Maacá.

23

Sara ñukë maínkan ñuikë bana

¹ Sara ka tsóakëxa ciento veintisiete baritia,

² ati baritia tsótankëx ka ñuakëxa Quiriat-arbá, kakëbia Hebrón kakin anëkë ëma anuax, ka Canaán me anu 'iakëxa. Usa 'ain ka Abraham aín xanu ñukë 'ain 'itsaira masá sinani iakëxa.

³ Usa 'ain ka anua aín xanu Sara ñukë anuax nirukiani kuankëxa, anu mëníoti 'aíma 'ain, kuantankëx ka hititas unikamabë banakëxa:

⁴ —Banakin ka ësokín kakëxa, 'ëx kana bëtsi menu 'ikë uni 'aíshbi mitsunu tsókë uni 'ain, usa 'ikëbi kamina anu uni ñuia maínti 'akë achúshi anu 'ën xanu mëníonun 'ë maruti 'ain.

⁵ Usaia kia kuakin ka hititanu 'ikë unikaman kakëxa:

⁶ —¡Usama ka 'ën 'Ibu kamina! 'Ën kakëxun kuati 'ain. Mix kamina nubë 'ikë uni 'ain, usa 'aish kamina mix achúshi uni Nukën 'Ibu Diosan kaískë 'ain. Usa 'ikë ka mi 'akinia ax kushiira 'ixun usa 'ain kamina min xanu ñukë a uinu 'ikë ax kara upíira 'ikë istankëxun anu mëníoti 'ain, uinu 'ikë unínbi ka 'anu 'axuma 'anun kixun mi katima 'ikën kamina 'ati 'ain.

⁷ Ësokian kakëx nirukin ka Abraham asábi ka kixun hititakama kai atumi ñanákin,

⁸ ësokín atu kakëxa:

—Mitsun asérabi 'ën xanu ënu mëníoti kuëënkín kamina Sóharnën bëchikë Efrón a 'ë ñukáxunti 'ain.

⁹ Macpelánu 'ikë kini aín me sënënkënu 'ikë a 'ë marunun kixun kati 'ain. 'Ën kana uiti kara aín kupí 'ikë atibi kupíoti 'ain, usa 'ain kana anu uni ñuia maínti kiniñu ënë menu 'iti 'ain.

¹⁰ Usaia Abraham kia kuakin ka Efrón hitita uni ax atubë tsóxun kakëxa, Abraham 'imainun anu timékë unikaman kuaisabi 'itánun kakëxa, usakian kaia ka a ëmanu 'ikë unikaman ribi kuakëxa:

¹¹ —¡Usama ka 'ën 'Ibu, kana mi maruiman! 'Ën kana mi me 'inainshitin, 'imainun kana anu uni ñuia maínti 'akë kini këñunbi me a mi 'inaishitin. 'Ën aintsikamanribi ka kamaxunbi 'ën me ënë mi 'inainshinun kaia kuation. Usa 'ain kamina min xanu anu maínti 'ain.

¹² Ësokín kakëx ka unikamami ñanati 'itëkënkín ka Abrahamnën,

¹³ ësokín atun kuamainunbi Efrón kakëxa:

—¡'Ën kamainun, kamina kuati 'ain! Kana ësokín mi káin uiti karamina kuëënin min me kupí atibi kana mi kuríki 'inánti 'ain, usakín mi pain kupíobianxun kana 'ën xanu anu mainikuanti 'ain.

¹⁴ Usai kia ka Efrónnën kakëxa:

¹⁵ —Mi kamainun kamina kuati 'ain, 'ën 'Ibu: Me aín kupí ka cuatrocientas manë kuríki 'ikën. Usa 'ain kananuna 'ati 'ain kupí aín 'itsa kuëbikanantima 'ain, usa 'ain kamina bërí anu min xanu mainikuanti 'ain.

¹⁶ Usakian kakëxun ka Abrahamnën asábi ka kana mi uiti kara aín kupí 'ikën atibi mi kupíoti 'ai kixun ka Efrón aín ainti hititakaman ismainunbi, aín kuríki abia tupunun kixun kupíokin banatanun rërëkaxuankëxa.

¹⁷ Usokín ka Efrónnën me Macpelánu 'ikë, au bari kuabúkë Mamré kakë anua 'ikë kini, 'imainun kamabi ni a menua 'ikë akama këñunbi Abraham maruakëxa,

¹⁸ usakian Abrahamnën bikëx ka a me ainan 'iakëxa. Usa 'ain ka hitita unikama 'imainun ráiri uni kamanribi anun inúkin iskë 'ixun ënë mex ka nunama 'ikë kixun 'unánkëxa.

¹⁹ Usokín marutankëxun ka Abrahamnën aín xanu Sara ñukë a Macpelá menu 'ikë kini anu maíankëxa, au bari urukë Mamré kakë me anu, aín anë itsi ka Hebrón 'ikëbia, Canaán kakë me anubi 'iakëxa.

²⁰ Usokín 'atankëx ka Abraham me 'imainun anua 'ikë kini aín 'Ibu 'iakëxa, ax ka Hititas kaman anua aín xanu maínti marukë me 'iakëxa.

24

Abrahamnën achúshi xanu aín bëchikë Isaac barixua ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Abraham ax kaniakëkë 'ikë, Nukën 'Ibu an 'ati kamabi ñu sinánxunkë 'iakëxa.

² Achúshi nètën ka Abrahamnën ax irapain a ñu mēēxuni abē tēkē an aín ñukama bērúankē a kuēnxun kakëxa:

—Min mēkēn 'ēn kisinu nankin kamina,

³ sinanatēkēntima okin Nukën 'Ibu naí 'imainun ēnē me bērúankē an ka 'ēn bēchikē Isaacnēn ēnē menu 'ikē xanukama binun ēntima 'ikēn, anu 'ēx tsókē Canaán kakē me ēnua,

⁴ usa 'ain ka Abrahamnēn an ñu mēmikē uni kakëxa, anuax 'ēx uá 'ēn nētē anu kuantankēxun 'ēn aintsikaman bēchikē xanu achúshi barixuni kuantí 'ain.

⁵ Ēsokian kakēxun ka an ñu mēēxunkē unin kakëxa:

—'Ēx kuantankēxun anu 'ikē xanu mērakin kakēxbia 'ēbē uisama tankēbētan karana, ¿añu 'ati 'ain? ¿karana min bēchikē anuaxmi chikía me anubi buántēkēnti 'ain?

⁶ Kixuan kakēxun ka Abrahamnēn kakëxa:

—¡Usama ka uisa 'ixunbi kamina 'ēn bēchikē anu buántima 'ain!

⁷ Nukën 'Ibu Dios, naínu 'ikē an ka 'ēn aintsikaman menua chikinbētsinkin bēxun 'ē 'imainun 'ēn rēbúnkikama ēnē me 'inan, an ka aín ángel abē kuantankēxumi achúshi xanu 'ēn bēchikē bixunun mi 'akinti 'ikēn.

⁸ Xanu achúshinēx mibē, uisama tankēbēbi ka 'ēn mi kakē ēnēx asábi 'iti 'ikēn, jusa 'ain kamina uisaxunbi anu 'ēn bēchikē buántima 'ain!

⁹ Ēsokian kakēxun ka an ñu mēēxunkē unin aín kisinu aín mēkēn nankin Abraham, bētsiokin min sinántima okin kana min kakēsabiokin 'ati 'ain kixun kakëxa.

¹⁰ Usokian Abrahamnēn kakēxun ka an ñu mēēxunkē unin, ñu upíbu kaiskin buánti an ñumēmikē unían nankē barikin biakëxa, xanu aín aintsikama 'ináni kuantí akama bianan ka mēkēn rabē camelloribi a ñu mēēxunkē uninan biakëxa, usakin 'inánkēxun bitankēx ka raíri unikama abē kuantí bibiani Nahor kakē ēma, Mesopotamia kakē menu 'ikē anu kuankëxa.

¹¹ Usai 'itsa nētē 'ikiani kuantankēx ka Nahor kakē ēma rapasu pain bēbakëxa, bēbakēbēbi ka bari xupinbuakëxa. Usai xupibukēbē ka anu 'ikē xanu chipashkamax aín chumu bēi 'umpax biti anu uakëxa. Aia ka unikaman anua 'umpax biti rapasu bukuxun aín camellokama tantimikin isakëxa,

¹² usai anu bukuxun iskēxbia xanukama ukēbētan ka Nukën 'Ibu abē banakin kakëxa: 'Ēn 'Ibu 'imainun 'ēn ñu mēēxunkē uni Abraham aín Dios kana ēsokin mi ñukatin, usa 'ain kamina bērí 'ēn 'ati ñukama upí 'inun 'ē 'akinti 'ain, 'imainun kamina 'ēn a ñu mēēxunkē uni aribi nuibakin upíokin 'akinti 'ain.

¹³ Anua 'umpax biti rapasu kana bēban, usa 'ain ka ēnu 'ikē xanu chipashkama 'umpax bitsi 'aia.

¹⁴ Achúshi xanu chipash 'ēn kakēxuan sinánun kamina 'imiti 'ain: Usama ka 'ēn min 'umpax 'anun karamina min chumu nanpatima 'ain, kakēxun ka 'ē kati 'ikēn: 'Umpax kamina 'ati 'ain, min camellokamaribi kana 'umpax 'amiti 'ain, a xanux ka Isaac min kaískē uni aín xanu 'iti 'ikēn. Usa 'ain kana 'ēn 'unánti 'ain min kamina 'ēn ñu mēēxunkē uni upíokin nuibakin 'akinin kixun.

¹⁵ Usai abē banai sēnēnkēma 'ixunbi ka xanu achúshi me ñutē 'akē tēxanu nanxun tuinbētsinia isakëxa. Ax ka Rebeca Betuel kakē uni aín bēchikē xanu 'iakëxa. Betuel ax ka Milcámia Nahornēn bēchia 'iakëxa, ax ka Abrahamnēn xukēnan bēchikē 'iakëxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Rebeca ax upíra xanu 'imainun, unibē 'ikin tankēma pan 'iakëxa; uinu 'ikē unibēbi 'ikēmapan 'iakëxa. Usa 'ixun ka anua 'umpax biti anu utankēxun, aín me ñutē 'akē nanopátankēxun buchuobiani kuankēbēbi

¹⁷ ka uni ax abákiani kuantankēx a nukui nirakēkin kakëxa:

—'Ē karamina min me ñutēnua 'ikē 'umpax chamara 'amitima 'ain.

18—Kakëxun ka xanun kakëxa, kamina min xëati 'ain usakin kakinshi ka me ñutënu mekën rabëtan bikin nanpákin xëanun 'inánkëxa.

19 'Inánkëxun xëai sënënia ishi ka Rebecanën kakëxa:

—Min camellokamaribi kana 'umpax bixunti 'ain, an kuëenkësokian xëanun.

20 Katankëxun ka bënëkinshi aín me ñutë 'akënu 'ikë 'umpax a pain anua 'umpax 'arutia nuntisokin 'akë anu maniakëxa, usakin manitankëxun ka 'itsai kuankin 'umpax camellokaman xëanun bixuankëxa.

21 Usakin 'aia ka a unin uisakinbi kakinma isakëxa, an ka unántisa tankëxa asérabi kara Nukën 'Ibun ax kuëenkësabi oi kuania upíokin 'akianxa kixun.

22 Usokin 'umpax camellokaman xëai sënënkëbëtanshi ka a unin kuri seis gramo 'eñësa bixun xanu a rëñumiakëxa. 'Anan ka məkënu mēñuti kuri cien gramosa aribi mēñumikin,

23 kakëxa:

—'È kamina kati 'ain mix kamina uin bëchikë 'ain, min papan xubu kara anu 'iisa 'ikën 'ën unikamabë kana anu ënë imë 'uxti 'ain.

24 Kixuan ñukákëxun ka Rebecanën kakëxa:

—'Èx kana Abrahamnën xukën Nahor an Milcámi bëchia Betuel kakë uni aín bëchikë 'ain.

25 Nun xubunu ka anu 'iti 'ikën usa 'ain kamina ënë imë anu mikama 'uxi kuantu 'ain, 'imainun ka basi 'itsa axa min camellokama pimiti.

26 Usa 'ain ka a unin rantinpuruni tsóbukin Nukën 'Ibu,

27 asabi ka kakin: ¡'Èn 'ibu Abraham aín Dios, ax ka abë upí 'ianan a nuibakë 'ixun 'èx aín aintsikaman xubunu bëbanun 'è bërúanxun bëaxa kix kiakëxa!

28 Usai 'itankëx ka Rebeca abákiani aín titan xubunu kuani bëbakin uisai kara 'iaxa akamabi ñuixunkin kakëxa.

29 Usakian aín chirabakën bana ñuia kuabiani ka Labán kakë, ax a uni bari abákiani anua 'umpax biti kini anu abákiani kuankëxa,

30 usai ka mēñusuti aín chirabakën aín pēñanu buánkë a isanan, aín chirabakëa usakin uni an kakë akama ñuia kuabiani kuankëxa. Kuanx ka Labán ax Abrahamnën ñu mēmikë uni axa aín camello kamabë anua 'umpax biti kini 'urama nirakëkin,

31 kakëxa:

—Ka ut, min 'Ibu Diosan ka mi ënu bërúanxun bëaxa. ¡Mix kamina ëman ënu bërútima 'ain, 'ën kana anumi nukúti mitsu mēníoxuan 'imainun kana anumi min camellokamaribi tantimiti aribi mēñion usa 'ain kamina 'ën xubunu 'i kuantu 'ain!

32 Usokian kakëx ka a unikama abëa kuankë buani aín xubunu kuankëxa. Anuxun ka anu 'ikë ñukamapain nanpátankëxun camellokama pimitankëxun anuan a 'imainun abëa kuankë unikama tachukati 'umpax bëxúankëxa.

33 Usai 'iax sënëan aín piti 'inánkëxunbi ka Abrahamnën ñu mēmikë unin kakëxa:

—'Èn kana mitsu a kati bana kaxuma pitima 'ain:

—Èsokian kakëxun ka. Labánën kakëxa:

—Kamina uisa bana kara nu kati 'ain.

34 Kakëxun ka Abrahamnën xukë unin kakëxa:

—'Èx kana, Abraham an ñu mēexunkë uni 'ain,

35 Nukën 'Ibun an ka an 'è ñu mēemikë uni 'itsaira ñuñu 'inun 'imiaxa: usa 'ixun ka 'inánxa ovejakama, vaca, kuri 'imainun manë panshian, uni an ñu mēexunti, xanu an ñu 'axúnti akama 'inánan ka camello 'imainun asno akama 'inánxa.

36 Usakin 'inánkin ka aín xanu Sara aribi achúshi tuá kaniakëkë 'ikëbi 'inánxa, usa 'ain ka 'ën ñu mēexunkë uni an aín bëchikë kamabi aín ñukama 'inánti sinánxa.

37 'Èn ñu mēexunkë unin ka sinanatëkënkima, an kakësabiokin 'anun 'è kaxa: 'Èn bëchikë kamina 'èx anu tsókë Canaán me ënu xanu bimitima 'ain.

³⁸ Usa 'ain kamina 'ën papan menu kuantankëxun, anua aín aintsikama 'ikë anua achúshi xanu 'ën bëchikë barixuni kuantu 'ain.

³⁹ Kixuan kakëxun kana 'ën kan: 'Ën 'Ibu, ¿anu 'ikë xanu achúshinëx 'ëbë uisama tankëbëtan karana añu 'atí 'ain?

⁴⁰ Kakëxun ka ësokín 'ë kaxa: 'Ëx kana Nukën 'Ibu kikësoi abë nitsin, usa 'ain ka aín ángel xuti 'ikën, mia kuania bërúanun bërúankëx kuanxun kamina achúshi xanu 'ën aintsin bëchikë xanu 'ën bëchikë bixunti 'ain, ax ka 'iti 'ikën, 'ën papan aintsin 'ibun bëchikëbi.

⁴¹ Usa 'aínbi kamina 'ën aintsikaman aín bëchikë xanu chipash mibë uisamatankëbëbi mix sinanatëkëntima kikë bana usaíbi asábi bërúti 'ain.

⁴² Usa 'ain kana bërí 'ën anua 'umpax bití kini anu bëbaxun abë banakin ësokín Nukën 'Ibu kan, 'ën ñu mëëxunkë uni Abraham aín Dios: Asérabi kamina 'ëx ënu uti 'ë 'akian,

⁴³ usa 'ain kana bërí anuxun 'umpax bití kini a rapasu 'ixun mi ñukatin: uinu 'ikë xanu chipash kara 'umpax bitsi aia akana 'ën ësokín kati 'ain: 'Ë kaina min 'umpax ñutëñu 'ikë a 'amitima 'ain,

⁴⁴ ësokín 'ën kakëxun ka 'ë kati 'ikën: Asabi ka kamina min xëati 'ai kixun 'ë kanan min, camellokamaribi kana 'umpax bixunti 'ai an 'ë kakë xanu ax ka min kaískë uni a 'ën ñu mëëxunkë uni aín bëchikënën xanu 'iti 'ikën.

⁴⁵ Èsokín ñukákin 'ën kënükë 'aímabi ka 'ën iskëxbi Rebeca ñutë tuíanx uaxa. Ukin ka anua 'umpax bití anu nukúkin menu tsóntankëxun bitsia kana kan: Min 'umpax kaina 'ë xëanun 'inántima 'ain kixun.

⁴⁶ Kakëxun ka an bënëkinshi aín ñutë, nanpákin 'ë kaxa: Kamina xëati 'ain, 'imainun kana min camellokamaribi xëamiti 'ain, katankëxun ka 'ë xëamianan 'ën camellokamaribi 'umpax xëamiaxa.

⁴⁷ Usakian 'aia kana 'ën ñukan: ¿Mix karamina uin bëchikë 'ain? kakëxun ka an 'ë kaxa: 'Ëx kana Betuelnën bëchikë xanu 'ain, ax ka Nahornëan Milcámi bëchia 'ikën. Èsai kia kana achúshi rëñuti ñu bitankëxun rëñumianan kana rabë aín pëñanuribi pëñumian usakín 'ai,

⁴⁸ rantinpuruni tsóbukín kana Nukën 'Ibu rabikín kan; an 'ë ñumëmikë Abraham aín Dios, min kamina 'ë bai upitan an 'ë ñumëmikë uni aín bëchikë xanu achúshi aín aintsikaman bëchikëbi bixunun kixun 'ë bëan.

⁴⁹ Usa 'ain kamina bëríbi 'ë kati 'ain kaina 'ën mi kakë ënë an 'ë ñu mëmikë ax kikësa okín 'ati 'ain, kamina 'ë kati 'ain añu karana 'ën 'ati 'ai kixun ka uni an kakëxa.

⁵⁰ Èsokian kakëxun ka Labán 'imainun Betuelnën kakëxa:

—Nukën 'Ibun ka kamabi ñu ësokín axa, usa 'ain kananuna nun mi asábi ka katankëxun kana 'atima 'ai kixun mi kaiman.

⁵¹ Ka kuat, ënu ka Rebeca 'ikën; kamina bibiankin buánti 'ain. Ax ka an mi ñumëmikë uni aín bëchikënën xanu 'iti 'ikën, Nukën 'Ibun kakësabi oi.

⁵² Èsokian kakëxun kuati ka Abrahamnën ñumëmikë uni rantinpuruni memi bëtiki tsóbukín, Nukën 'Ibu asábi ka kixun kakëxa.

⁵³ Usai 'i nirukínshi ka na békë ñukama churupakín biakëxa, ax ka 'iakëxa kuri, manë panshian, 'imainun chupa 'itsaira kupíkë, a bikin ka Rebeca 'inánkëxa. 'Inánan ka aín rarëbakë kënün aín titaribi ñu 'itsaira 'inaishiakëxa.

⁵⁴ Usakín na buánkë ñukama a pain 'inántankëxun ka pítia nanxunkë a pitankëxun xëakëxa, abëa kuankë a uni kamabëtan usakín 'ai ka a imë anu 'iakëxa:

—Usai anu 'uxnëti pëkarakëbë nirukín, ka a unin kakëxa: Kana kuantëkënti 'ain, anua an 'ë ñu mëëmikë uni 'ikë aín xubunu.

⁵⁵ Èsai kiabi ka Rebecanën rarëbakë apanën aín titabëtan kakëxa:

—Nun sinánkëx ka ënë xanu nubëpain mapai rabë nëtë nubë 'iti 'ikën, 'itankëx ka mibë kuantu 'ikën.

⁵⁶ Èsokian kakëxunbi ka uni an kakëxa:

—'Ëx kana ënu 'itsa nètë 'i ukëma 'ain. Nukën 'Ibu Diosan ka 'ëx ënu uti upí 'imiäxa, usa 'ain kamina 'ëx kuantëkëntanun 'ë xukanti 'ain anua a 'ën ñu mëëxunkë uni aín xubunu.

⁵⁷ Kakëxun ka anu 'ikë unikaman kakëxa:

—Asabi ka kananuna xanu chipash ax kara uisai kia kuati kuënti 'ain, uisai kara ax kia kananuna kuati 'ain.

⁵⁸ Ësokin katankëxun ka Rebeca kuënxun ñukákëxa:

—¿Ënë unibë kaina bërïbi kuainsa tanin?

—Asábi ka kana kuanti 'ain —kiäx ka ax kiäkëxa.

⁵⁹ Kixuan kakëxun ka an bërúankin nikinkë xanu këñun, Rebeca kuantanun kixun Abrahamnën ñu mëëmikë unikama këñun xuakëxa.

⁶⁰ Usai kuania ka Rebeca upíokin sinánxunkin ësokin kakëxa:

“Nukaman chirabakë, jmin rëbúnkinëx ka 'aisamaira tupuntisama 'iti 'ikën!

jusa 'ixun ka min rëbúnki kaman

axa ami nishkë unikama abámikin 'atankëxun atun ëmakama biti 'ikën!”

⁶¹ Ësokin kakin sënëonkëx ka Rebeca 'imainun an nikinkë xanu akamabë kuani camellonu 'iruakëxa, usai 'irukiani ka Abrahamnën ñu mëëmikë uni akamabë kuani kuankëxa. Usai ka an Abraham ñu mëëxunkë uni Rebeca anua bibiankin buánkëbë 'iakëxa.

⁶² Usai atux kuanmainun ka Isaac axribi a nètën anua 'umpax 'ikë anuax kuankëxa, ax ka 'iakëxa axa tsókë 'imainun an 'ë iskë kakin anëké kini anu 'iakëxa, ax ka Négueb kakë me anu tsókë 'iakëxa.

⁶³ Anuax ka achúshi nètën nitsi kuanxun xupibukëbëtan iskinbi ka. Unikama camellonën 'ai amikikuatsini rikuatsinia isakëxa.

⁶⁴ Usakian ismainun ka Rebecanëribi au kuanti ami bësui tsóxun Isaac 'uranxunbi mërakëxa, usakin mërashishi ka anúan kuankë camello anuax 'ibúakëxa

⁶⁵ usai 'ibukinshi ka an buánkë uni a ñukákëxa:

—¿Uinu 'ikë uni kara axa numi kikuatsini ukë ux 'ik?

—Ax ka 'ën ñu mëëxunkë uni a 'ikën —kixun ka unin kakëxa. Usakian kakëxun aín chupa bitsi ka anun bëmápukuti rakuakëxa.

⁶⁶ Usaia 'imainun ka anu nukúkin aín ñumëmikë uni an Isaac axa usai 'ikëkama ñuixuankëxa.

⁶⁷ Usokin unikaman ñuia kuatankëxun ka Isaacnën Rebeca bibiankin aín xubusa okían chupa këxtú 'akë anua aín tita Sara 'ikë anu buánkëxa, anu buánxun ka biakëxa, usakin bitankëxun ka Isaacnën Rebeca 'itsaira kuëëankëxa, usakin aín xanu Rebeca 'itsaira kuëëni ka aín tita ñukë sinania masá nuitukë a sinántëkënimama manúakëxa.

25

Abraham 'imainun Queturánën rëbúnkikama 'ia bana

(1 Cr 1.32-33)

¹ Usa 'ain ka Abrahamnën bëtsi xanu biti sinánkin, Queturá kakin anëké a biakëxa.

² Bitankëxun ka amiribi bëchipakëxa aín anë ka 'iakëxa Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac 'imainun Súa.

³ Jocsán ax ka Sebá 'imainun Dedán aín papa 'iakëxa. Ënë kamax ka Dedánën rëbúnkikama 'iakëxa, aín anëx ka 'ikë asureo, letuseo 'imainun leumeo akama.

⁴ Ënë kamax ka Madiánën bëchikë 'iakëxa Efá, Éfer, Hanoc, Abidá 'imainun Eldaá. Ënë unikamax ka Queturánën rëbúnkikama 'iakëxa.

⁵ Isaac an ka kamabi aín papa Abrahamnën ñukama biakëxa.

⁶ Usakin 'anan ka bëtsi xanumia 'akë, aín bëchikëkama Abrahamnën aín ñu 'itsamashi 'inánkëxa, usokin 'inántankëxun ka ñukëmapain 'ixun aín bëchikë raíri amanu kuantanun kixun xuakëxa, xuanan ka Isaac axëshia anua 'ikë me anu 'inun kixun kakëxa.

Abraham ñukë 'ikë aín bëchikë Isaac 'imainun Ismaelnën maían

⁷ Usa 'ain ka Abraham ciento sesenta 'imainun cinco baritia tsótankëx,

⁸ ka uni 'ikësabi kaniakëtankëx ñuakëxa. Ñui ka 'ain chaitiokëkama ñua 'aísh anu bukukë abë 'i kuankëxa.

⁹ Usa 'ain ka aín bëchikë Isaac 'imainun Ismaelnën Macpelá kakë kini anu maíankëxa, ax ka Mamré kakë me 'ukëmanan, Sóhar hitita uni aín bëchikë Efrón aín me 'iakëxa.

¹⁰ A mex ka Abrahamnën hitita unikamanan 'ikëbia marua 'iakëxa. A menu ka Abraham ñukë aín xanu Sara rapasubi maíankëxa.

¹¹ Usaia Abraham ñua 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan Isaac upíokin sinánxuankëxa, usa okían 'akëx ka anua 'umpax 'ikë a rapasubi tsóti bërúakëxa. “Ax ka 'iakëxa, axa tsókë 'imainun an 'ë iskë kakin anëké anu.”

*Ismaelnën rëbúnkikama 'iá bana
(1 Cr 1.28-31)*

¹² Ënë kamax ka Ismaelnën bëchikë Abrahamnën bëchikë egipcia xanu Agar, an Sara ñu 'axunkë amia bëchikë 'iakëxa,

¹³ ënëx ka aín rëkuën bëchikë a pain 'akëxa bakëan a 'iakëxa: Nebaiot, ax ka aín bëchikë apan 'iakëxa; 'atankëxun ka bëtsiribi 'akëxa Quedar, Adbeel, Mibsam,

¹⁴ Mismá, Dumá, Masá,

¹⁵ Hadar, Temá, Jetur, Nafís 'imainun Quedmá.

¹⁶ Ënëkamax ka Ismaelnën bëchikë mapai rabë 'imainun rabë akaman anë 'ikën, usa 'ain ka atun anënbi anënbi aín me anëanan ax anu 'ikë aribi anëakëxa. Usa 'ain ka akama achúshi achúshinëx ain menu menu atun 'apuñu 'iakëxa.

¹⁷ Ismael ax ka ciento treinta 'imainun siete baritiañu 'aish ñuakëxa, ñui ka aín chaitiokëkama 'iasaribiti ñuia anu 'ain chaitiokëkama maían anubi maíankëxa.

¹⁸ Usai ax ñua ain rëbúnki kamax anubi tsóti Havilá kakë me Egipto 'ukëmanan anun, Asirianu kuani kuantu anubi tsóti buküakëxa. Usai 'i ka anuax aín xukën kamabëbi 'atimonani nishanani anubi buküakëxa.

Esaúnën ain bëchikë apan usai 'iti 'ikëbi Jacob marua ñuikë bana

¹⁹ Ënë banax ka usai kara Abrahamnën bëchikë Isaac ax 'iakëxa, kixun ñuikë bana 'ikën.

²⁰ Isaacnën ka cuarenta baritiañu 'ixun Rebeca aín xanu 'iti biakëxa, ax ka Betuelnën bëchikë Labánën chirabakë 'iakëxa, akamax ka Arameos unibu Padán-aram kakë me anu tsókë 'iakëxa.

²¹ Usa 'ain ka Rebeca tuakëma xanu 'iakëxa, usa 'ain Isaac an ami bëchikaskin 'ain xanu 'itsaira ñukáxuankëxa. Usakian ñukákëxun ka Nukën 'Ibun an ñukákë a kuakin Rebeca tuuñu 'inun 'imiakëxa.

²² Usai tui ka aín pukunu rabë tuá 'irukë 'aish, anuaxbi ubiti titikanania tankin an sinánkëxa: “Ënëxa ësai 'ikëbë karana 'ëx, ¿uisa 'aish basi tsóti 'ain?” Usakin sinánbiani ka Nukën 'Ibu uisa kupín kara usai 'ia kixun ñukati kuankëxa,

²³ usakian ñukákëxun an kakëxa:

“Min pukumëu ka tuá rabë 'ikën,

ax ka rabë ëma 'iti 'ikën,

usa 'aish bakënkëma 'aíshbi ubionania. Achúshinëx ka kushiira 'aish bëtsisama 'iti 'ikën, aín apan ax ka aín 'anáka meu 'iti 'ikën, usa 'ain ka 'anáka ax kushiira 'inuxun 'aia.”

²⁴ Ësokian kakë basirama 'aínbi ka Rebeca aín nëtë sënënkëbë, rabë tuá bakëankëxa.

²⁵ A paian Rebeca bakënkë ax ka ranshin 'aish raninbaë 'iakëxa, usa 'ikë ka a tuá Esaú kakin anëakëxa.

²⁶ Usai 'ikin aín apan Esaú aín taë tsiputu tuinbëtsini aín 'anáka chikíakëxa, usaía 'ikë a ka Jacob kakin anëakëxa. Usaia aín xanu Rebeca a tuá rabë bakënkë 'ain ka Isaac ax setenta baritiañu 'iakëxa.

Esaú 'imainun Jacob 'ia bana

²⁷ Usa 'ain ka a tuá rabë kaniakëxa. Usai kanitankëx ka aín rëkuën bëchikë Esaú ax ninua ñuira okë uni 'iakëxa; 'imainun ka aín 'anáka Jacob mënin sinaínshi uni 'iakëxa, usa 'ain ka aín xubunuashi ñu mëi tsóti kuëëni 'iakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaacnën aín bëchikë Esaú a 'itsaira nuibakëxa, aín ñuakë pikin, usakian aín papan aín rëkuën bëchikë a nuibamainun ka Rebecanën aín tuá Jacob aribi 'itsaira nuibakëxa.

²⁹ Nëtë itsin ka Jacobnën purutusa piti ñu nëish okin 'aruanbi ka Esaú uran ninu ñu bari nibaiti pananx.

³⁰ Ukin kakëxa:

—'Ë karamina min piti panshionkinmi 'akë tëxëra 'inántima 'ain, kana numin bamatisa tanin. (Usa 'aish ka Esaú ax aín kuai anë Edom kakin anëké 'iakëxa.)

³¹ Min kamina —'Ëx min apansa 'ixun min biti ñukama 'ën binun 'ë 'imiti 'ain, —kixun ka Jacobnën kakëxa.

³² Kakëxun ka Esaúnën kakëxa:

—Uisa 'ixun kaina, 'ëx panax numin bamatisa taniabi isëshiti 'ain, minmi min xukën apan 'ikëbi 'akinkëxma kana min apan 'ëx 'itima 'ain.

³³ —Kia ka bëríbi kamina Nukën 'Ibu Diosan ismainunbi asérabi sinanatëkëntima okin 'ë kati 'ain —kixun Jacobnën aín xukën karaishiakëxa. Usokian kakëxun ka Esaúnën sinanatëkëntima okin kakëxa, usakin ka Jacob axa 'ain apan 'inun kakëxa.

³⁴ Usakian kakëxun ka Jacobnën aín piti purutusa nëish okían 'arukë a këñun pán pinun kixun aín xukën Esaú 'inánkëxa, usakian 'inánkëxun pianan xëatankëx ka nirukiani a kaimashi 'ën kana apan 'ixun ñukama biti 'ai kixun sinanima kuankëxa.

26

Isaac 'imainun Rebeca Guerar kakë ëmanu kuan

¹ Usa 'ain ka Isaac ax anu 'umpax 'ikë anu tsóakëxa, ax ka anu tsókë kakë 'imainun an iskë kakin anëké 'iakëxa, a rapasu 'aínbi ka Abraham anu tsótan 'iásaribiti a piti 'aíma 'inun ñu 'apákëxbi 'iruama 'ikën. Usaia 'ikëbë ka panani Isaac aín xanu Rebecabë kanankiani an ñumëmikë unikama 'imainun aín ñukamabi buani anua Abimélec filisteokaman 'apu 'ikë Guerar kakë ëma anu kuankëxa.

² Anu 'ikë 'ain ami chikirakëkin ka Nukën 'Ibu ësokín kakëxa: “Kamina Egipto menu kuantima 'ain. Uinu karamina 'iti 'ai 'ën mi kakë anu kamina 'iti 'ain,

³ usa 'ain kamina ënë menu pain tsóti 'ain. 'Ëx kana mibë 'iti 'ain 'imainun kana mi upíokin sinánxukin mi 'imainun min rëbúnki kamaribi ënë mekama 'inánti 'ain. Usakin kana 'ën min papa Abraham kásabiokin 'ati 'ain.

⁴ 'Anan kana 'ën min rëbúnkikamaribi naínua 'aisamaira 'ispa iskësa usaribi 'itánun 'imiti 'ain, 'imainun kana ënë me kamabi mi 'inánti 'ain. 'Inánan kana kamabi menu 'ikë unikamaribi upíokin sinánxunti 'ain, min rëbúnki kamasaribi 'inun,

⁵ ësokínribi 'ën kakëxun ka Abrahamnën 'ën kakësokín ax kikësoibi 'iti banakama 'ianan a tanti banakama 'ën 'unánmikësabi okin 'akëxa.”

⁶ Èsokian kakëx ka Isaac Guerar kakë ëma anu tsóti bërúakëxa,

⁷ usai bërutankëx anu tsotia ka anu 'ikë unikaman aín xanu Rebeca ñuikin Isaac ñukákankëxa, ñukákëxun ka aín xanu ka kixun kati sinani rakuékin ax

ka 'ën chirabakë 'ikë kixun kakëxa. Rebeca upíira xanu 'ain ka Isaacnën anu 'ikë unikaman 'ati sinani rakuékin paránti sinánxun kakëxa.

⁸ Èsokin anu 'ikë unikama katankëx ka anu basipain tsóti bërúakëxa. 'Aínbi ka achúshi nètën Abimélecnën aín xubu xëkuë chukúmanën iskëxunbi Isaacnën aín xanu Rebeca kuéénkin 'ikútia isakëxa.

⁹ Usakin 'aia istankëxun ka aín uni achúshi Isaac unun kixun katánun kamiakëxa:

—Kamikëxa 'aia ka ñukákëxa mibëa 'ikë xanu ax kara min xanu 'ik, ¿aséjabi kat? Min xanu 'aínbi karamina, ¿ax isa min chirabakë 'anáka 'ikë kixun këmëi kian?

—Èn kana a kupían ënu 'ikë unikaman 'ë 'ati sinánkin kana mi kan —kixun Isaacnën kakëxa.

¹⁰ Kakëxunbi ka Abimélecnën kakëxa:

—¿Uisa kupín karamina nu èsokin an? 'Èn mi iskëma 'ain ka ënu 'ikë uni min xanubë 'ikë 'itsíanxa, usa 'ain kamina min nu 'uchamikë 'itsían.

¹¹ Usakin katankëxun ka Abimélecnën kamabi anu 'ikë unikama kakëxa:

—Uin kara èné uni 'ianan aín xanu ubioia, ax ka 'atima okin 'akë 'iti 'ikën.

¹² Usa 'ain ka a barin ñu 'apáxun Isaacnën 'aisamaira 'inuan aín bimi upíbu 'ikë biakëxa, Nukën 'Ibu upiokin sinánxunkëxun.

¹³ Usa 'aish ka 'aisamaira ñuñu 'ianan 'itsaira manë panshíanñu 'iakëxa.

¹⁴ 'Imainun ka 'itsaira ovejañu 'ianan, vaca 'imainun an ñu mëëxunkë uniñuribi 'iakëxa, usa 'ain ka ax ñuñuira 'ain, anu 'ikë filisteo unikama nutsi ami nishkin 'atima okëxa.

¹⁵ Usa 'ain ka aín papa Abrahamnën anu pain tsókë 'ixuan an ñumëmikë unikama amia anu 'umpax 'ikë kini ax Abrahamnan 'iakëxa; usa 'ikëbi ka filisteo unikaman a kini men bëtáskín natakakákë 'iakëxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Abimélecnën Isaac èsokin kakëxa:

—Bëríbi kamina ënuax kuantí 'ain, mix kamina 'aisamaira ñuñu ënu 'ain nuxñu mix 'ikë sai ñuñuira 'aímabi.

¹⁷ Èsokin kakëx ka anuax chikíkiani kuanx Isaac Guerar kakë ëmanu 'ikë me sapan anu tsóti bërúakëxa.

¹⁸ Anuxun ka Isaacnën an ñumëmikë unikama anu tsókian Abrahamnën anua 'umpax biti amia, kinikama 'ikëbia ax ñukëbëtan filisteo unikaman men nataka ká 'ikëbi, aín unikamabëtan amiribishi naëtëkëankëxa, usokin 'atankëxun ka aín papan anéasabi okin anëtëkëankëxa.

¹⁹ Achúshi nètën ka Isaacnën ñumëmikë unikama kini achúshi me sapan anu 'akinbi anua 'umpax upíira mërakëxa.

²⁰ Usakin 'umpax atun pain mërakë 'aínbi ka filisteo unikaman 'arakakë ñuina an bërúankë unikama, Guerar kakë me sapan anuax ainan isa 'umpax 'ikë kixun Isaacnën ñuina an bërúankë unikamabë a 'umpaxan rabanan mëanani abë nishanankëxa. Usaia anun rabanan mëëanankë ka Isaacnën a 'umpax. “Anuax mëëanankë kakin anëakëxa.”

²¹ Usai anuax 'itankëxun ka Isaacnën unikaman amiribishi kini itsi anua 'umpax biti 'atëkëankëxa, usokin 'akëbi ka filisteo unikaman amiribishi ubiotëkënkëx ka amiribishi atubë nishanankë ka Isaacnën anuax bëtisibë “nishanax isanainsama tankë usokin anëakëxa.”

²² Usaia aín unikama 'itëkënkëbë ka anuax Isaac 'ura kuani chikíakëxa, usai chikíkin ka aín unikama 'imainun kamabi aín ñuina kamabi buani kuankëxa, kuantankëxun ka anua tsóti me anu bëbaxun achúshi kini anua 'umpax biti aín unikama naëmiakëxa, usa 'ain ka anuax 'umpax kupín mëëananiama iskin Isaacnën anuax mëanantëkënimá upitax tsoti kakin anëakëxa, usakin 'atankëx ka èsai kiakëxa: Bërí ka Nukën 'Ibu ënu nu ëanxa, usa 'ain kananuna èné menuax nishanani ñuñuira 'iti 'ain.

²³ Usai anu pain 'itankëx ka amiribishi Isaac Beerseba kakë me anu kuantëkëankëxa.

24 “Anu bëbaxa ñantabukë a imë ami mërakin ka Nukën 'Ibun kakëxa: 'Ëx kana min papa Abraham aín Dios 'ain.

Usa 'ain kamina rakuëtima 'ain; 'ëx kana mibë 'ain.

Usa 'ain kana 'ën uni Abraham a kupín upíokin sinánxunkin, min rëbúnkinëxa 'aisamaira 'uákamë 'ëonun 'imiti 'ain.”

25 Ësokian kakëxun ka Isaacnën anuxun rabiti maxax maburukin 'atankëxun, asábi ka kakin Nukën 'Ibu rabiakëxa. Usokin 'atankëx ka a menubi 'i bërúakëxa, bërúkin ka anu achúshi kini anua 'umpax bití an ñu mëëmikë unikama 'amiakëxa.

Isaac 'imainun Abimélec mënionan ñuikë bana

26 Usa 'ain ka achúshi nètën, Abimélec Guerar kakë ëma anuax Isaacbë banai ubakëxa. Usaia ukëbë ka an 'unánkë unikama an bana ñuixunkë Ahuzat, 'imainun suntárunën kushi Ficol akamaribi abë ubakëxa.

27 Usai kuanx anu bëbaia ka Isaacnën kakëxa:

—Mitsun kamina 'ë chikiankën, usa 'ixun kamina mitsubë 'iabi 'ë min ëmanua chikían, ¿uisakatsi karamina 'ë isi aín?

28 Ësokian kakëxunbi ka atun kakëxa:

—Nun kananuna mi isan mix kamina Nukën 'Ibu abë 'ain, usa 'ikë an mi 'akinia kananuna unan, usa 'ain kananuna nukaman achúshi ñu mibëtan 'ati aín. A achúshi ñu 'ati ax ka 'ikën:

29 min kamina nukama uisabi otima 'ain, nunribi kananuna mi uisabi okëma 'ain. 'Atima okinma, kananuna nun mi upíokin nuibakin 'akian, 'imainun kananuna upíokin mixmi 'ën menuax chikiti 'aia mi xuan, usa 'ikë ka bërí Nukën 'Ibu mi upíokin sinánxunkin 'akinia.

30 Usakian kakëxun ka Isaacnën achúshi fiesta chaira 'ati sinánxun, a pitikama pain aín unikama 'amitankëxun kuëenkin atubëtan pianan xëakëxa.

31 Usai 'iónx pëkarakëma 'aínshi nirui ka sinanatëkëntima oi atúxbi kánani kiakëxa. Usai kanantankëxun ka Isaacnën bërúanx kamina kuantí 'ain kixun amiribishi atubë isanantëkëxuma kakëxa, kakin ka upíokin aín 'unánkë uni 'akësokin kuantanun xuakëxa.

32 A nètënbi ka an ñu mëëmikë unikama Isaac kai ubakëxa, ukin ka 'umpax kananuna me kini 'ati naëkinbi anua mëran kixun kakëxa.

33 Usakian mërakë ka Isaacnën anua 'umpax 'ikë kini a Sebá kakin anëakëxa. Usa 'ain ka a ëma Beerseba kakin anëkë 'iakëxa.

34 Usa 'ain ka Esaú an cuarenta baritiañu 'ixun Judit biakëxa, aín xanu 'inun ax ka Beerí kakë hitita 'ain bëchikë xanu 'iakëxa. 'Imainun ka bëtsi xanu Basemat kakë aribi biakëxa, ax ka Elón hitita uní aín bëchikë xanu 'iakëxa.

35 Usokian a xanu rabë aín tuá Esaúnën bian ka Rebeca 'imainun Isaac a kuëenima uisa kupín kara usakin bëtsi unibunën xanu 'ën tuákën biaxa kixax masá nuituti nishi tsóakëxa.

27

Isaacnën Jacob 'imainun Esaú upíokin sinánxuan

1 Usa 'ain ka Isaac ax kaniakëti 'upiokin ñu istisama 'ain bëru 'iakëxa. Achúshi nètën aín rëkuën bëchikë Esaú kuënxun kakëxa:

—'Ën bakë bëchikë!

—Kia ka kamina 'ë kati 'ain papan —kixun Esaúnën kakëxa.

2 —Kamina 'ë kaniakëtia isin —kixun ka Isaacnën kakëxa—, 'ëx kana bëtsi nètënbi ñuti 'ain.

3 Usa 'ain kana 'ëx kuëenin, kamina min kanti këñun min pia bibiani ninua ñuina barixun 'ë 'axuni kuantí 'ain.

4 'Abëtsinxun kamina nëishokin 'arubëtsinkin, uisakin 'arukë karana písax tani usakin 'abëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain. Usokin 'abëtsinkin bëkë pitankëxun ñukëmapain 'ixun kana mi upíokin sinánxunti 'ain.

⁵ 'Aínbi ka ësokian kaia ax anu 'ixun Rebecanën uisakin karaisa Isaacnën Esaú kaia kixun kuakëxa. Usakian aín papa kakëxa, ninu ñuina barixuni kuankëbëtan ishi ka,

⁶ Rebecanën aín tuá 'anáka Jacob a ësokin kakëxa:

—Ka is, 'ën kana min papan abë banakin, ësokin min xukën Esaú kaia kuan:

⁷ Ñuina 'atankëxun kamina nëishokin, uisa okin 'arukë karana písa tani usakin 'arubëtsinkin 'ë pinun bëxúnti 'ain, usakin 'akë pitankëxun kana Nukën 'Ibu ismainunbi ñukëmapain 'ixun mi 'upiokin sinánxunti 'ain.

⁸ Usa 'ain kana mi kain, 'ën bakë tuá kamina upíokin kuati 'ain, 'ën mi kamainun:

⁹ Kamina anua ñuina 'arakakëkama 'ikë anu kuanxun, cabra bërí kanikë, aín upí rabë kaisbëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain; 'ën kana min papa ax kuëenkësa okin, pinun nëish okin 'aruxunti 'ain kixun ka aín titan kakëxa.

¹⁰ Usakin 'ën 'aruia kamina min na pinun min papa ubanxunti 'ain, usakinmi 'akëxun ka an 'ati ñukama mi sinánxunkin 'inánti 'ikën, ax ñukëmapain 'ixun.

¹¹ Kakëxunbi ka Jacobnën ain tita kakëxa:

—Min kamina 'unan 'ën xukënox ka aín naminu raninbaë 'ikën, 'aínbi kana 'ëx usama 'ain.

¹² 'Ën papan ramëkinbi 'ë raniñuma 'ikë 'unánkin ka 'ëx isana ami kuai kixun sinánti 'ikën; usakin 'ën 'akëxun 'unánkin ka 'atimokin sinánkin 'ë upíokin sinánxuntima 'ikën.

¹³ Èsokian kakëxunbi ka aín titan kakëxa:

—'Ën bakë tuá, mi 'atimokin sinánxukëxbi ka minu 'ima ënu pakëti 'ikën. Usa 'ain kamina 'ën kakësabiokin, cabra bërí kanikë rabë bitsi kuantí 'ain.

¹⁴ Kakëx kuanxun ka Jacobnën cabra bërí kanikë rabë bitsínkin aín tita bëxúankëxa. Bëxunkëxun ka aín titan piti nëishira 'inun upíokin 'aruxuankëxa, usakin 'arukëa Isaacnën pisatankë usakinbi ákëxa,

¹⁵ usokin aín tuá piti 'axuntankëxun ka aín tuá apan Esaúnën chupa xubunu nankë upí a bitsínkin bëxun, 'ain titan aín tuá 'anáka Jacob pañumiakëxa.

¹⁶ Usakin pañumikin ka axa raniñuma 'ikë cabra bërí kanikë kama aín xaká, èskaxun nankë anúnribi upíokin ramápukin Jacob aín pëñanu 'anan aín tëxanuribi tërabuankëxa,

¹⁷ usakin 'atankëxun ka aín titan piti nëish okin 'akë a 'imainun pánribi 'inánkëxa.

¹⁸ 'Inánkëx anua 'ikë anu atsínkin ka Jacobnën aín papa ësokin kakëxa:

—¡Papan anu kaina 'ain!

—Ènu kana 'ain. ¿Uinu 'ikë 'ën bëchikë a kaina mix 'ain? —kixun ka Isaacnën ñukákëxa.

¹⁹ —'Ëx kana Esaú, min rëkuën bëchikë a 'ain —kixun ka Jacobnën aín papa kakëxa—. 'Ëmi 'anun kakë kana mi 'axun bëxuan. Usa 'ain kamina; nirutankëxun 'ën 'abëtsinkë ñuina nami piti 'ain, pitankëxun kamina 'ë min upíokin sinánxunkin kati 'ain.

²⁰ Usakian kakëxun ka Isaacnën ñukákëxa:

—¿Uisa 'ixun kaina bënëkinshi ñuina mërabëtsian, 'ën bakën?

Kakëxun ka min Diosan ka 'ën bënëkinshi mëranun 'ë 'akianxa kixun Jacobnën kakëxa.

²¹ Èsokian kakëxunbi ka Isaacnën katëkëankëxa:

—Nërira kamina utí 'ain, mi ramëkin asérabi kaina 'ën rëkuën bëchikë, Esaú 'ai kixun tanun.

²² Kixuan kakëx ka Jacob aín papan ramënun 'urama uakëxa. Aia ka Isaacnën ramëkin kakëxa: “Mix kamina Jacobnën banasa 'ain, 'aínbi ka mi xukën Esaúnën pënransa min pëñan 'ikën.”

23 Usai 'ikë ka Isaacnën 'unánma 'ikën, 'unánkima ka aín pëñanu aín rani 'itsa 'ikë, aín xukën apan Esaúnën pëñansa 'ikë tankëxa. 'Aínbi ka upíokin sinánxunuxun pain,

24 amiribishi ñukátëkëankëxa:

—¿Asérabi karamina mix 'ën bëchikë Esaú a 'ain?

—Kixuan ñukákëxun ka 'ëx kana Esaú 'a 'ain —kixun Jacobnën kakëxa.

25 Èsokian kakëxun ka aín papan Jacob kakëxa:

—'Èn bakë bëchikë, pinun kamina mi 'abëtsinkë ñuina nami 'arukë 'ë 'inánti 'ain, a pitankëxun kana mi upíokin sinánxunkin kati 'ain.

Usa 'ain ka mëtëxtankëxun pinun aín papa 'inánkin Jacobnën, uvas baka 'akë aribi 'inánkëxa. 'Inánkëxun ka Isaacnën pianan xëakëxa,

26 usokin pianan xëai sënëntankëxun ka kakëxa:

—'È 'urama ukin kamina achúshi okin 'ën bëmánanu 'ë bëtsuku kati 'ain.

27 Èsokin kakëx bëtsuku kanux a 'urama oi tsóbutia ka Jacobnën chupa Isaacnën xëakëxa. Xëkin ka èsokin kakin upíokin sinánxuankëxa:

“Ènë chupan 'ishax ka 'ën bëchikënan 'aish. Abë ninu nikë 'ishasa 'ikëa, Nukën 'Ibu upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën.

28 Usa 'ikë ka Nukën 'Ibu Diosan min ñu 'apákë chabónun naínua 'uí 'ibúmiti 'ikën, 'ibúmikëxun ka min ñu 'apákëkama menua chabóti 'ikën, usakin 'akëxun ka min trigo bëru 'itsaira 'imianan a mi xëati ñuribi 'aisamaira 'imiti 'ikën.

29 Usa 'ikë ka 'aisamaira unin mi ñu mēëxunti 'ikën;

bëtsi menu 'ikë unikamaxribi ka mi bëtánain rantinpuruni 'iti 'ikën.

Mix kamina min xukënkaman 'apu 'iti 'ain;

¡Usa 'ain ka atux mi bëmánon rantipuruni 'iti 'ikën!

Uin kara mi 'aisama oia ax ka 'atima okëribi 'iti 'ikën,

'imainun ka uin kara mi upíokin sinánxunkin 'akinia axribi upiti bukui upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën.”

30 Usakin Isaacnën upíokin sinánxunkëxa Jacob, chikíkiani anua aín papa 'ikë anuax kuankëbëshi ka Esaú axribi ñuina 'abëtsinkin bëi uakëxa.

31 Utankëxun ka anribi ñuina nami nëish okin 'aruakëxa, 'arubëtsinkin bëxun ka aín papa èsokin kakëxa:

—Papan kamina niruti 'ain, nirukin kamina min bëchikënéan 'abëtsinkin bëxun mi 'aruxunkë nami ènë piti 'ain, pitankëxun kamina min upíokin sinánxunkin 'ë kati 'ain.

32 Kakëxun ka Isaacnën ñukákëxa:

—¿Uikaramina mix 'ain?

—'Èx kana Esaú min rëkuën bëchikë a 'ain, —kixun ka kakëxa.

33 Èsokian aín bëchikënéan kakëx ka Isaac ratuti sinánkasmai aín bana, bëtsi tērëkin aín bëchikë kakëxa:

—Usa 'ain kara, ¿ui kara an 'ë 'abëtsinxun ñuina nëishokin 'aruxun bëxunkë ax 'iax? 'Èn kana mix uisama pain 'ain kamabi pian, pitankëxun kana 'ën a upíokin sinánxuan usa 'aish ka bërí ax upíokin sinánxunkë bëruaxa.

34 Èsokian aín papan kakëxun kuati, ka Esaú munuma nishi kuënkëni iankëxa:

—¡Kuënkëni ini ka kiakëxa, papa 'ëribi kamina min upíokin sinánxunti 'ain!

35 'Aínbi ka Isaacnën kakëxa:

—Mín xukën 'anákanën, uxun paránkëxun kana minan 'ikëbi, upíokin sinánxunkin a 'inan.

36 —¡Usaia këmëxun ñu biti 'unánxun ka Jacob kakin anëakëxa! —Kiax ka Esaú kiakëxa—. ¡Bërí ka an 'ë rabëokin èsokin 'akë 'ikën! Bëráma ka 'ëx aín apan 'ikëbi an 'ë bikuani 'ën apan 'iaxa, bërí ka amiribishi biaxa 'ëmi upiokin sinánxunti aribi. ¿'Èribimi upiokin sinánxunti bana kara 'aíma 'ik?

³⁷ Ēsai kia ka aín bēchikē apan Isaacnēn kakēxa:

—Ka kuat, 'ēn kana kamabi ñu 'anuan kushi 'inánun Nukēn 'Ibu Dios Jacob ñukáxuan; usa 'ain ka kamabi aín aintsikamax a ñu mēēxunkē 'iti 'ikēn, 'imainun ka an trigo 'apákē 'aisamaira 'ianan ñu bimiñu aín baka xēati 'aisamairañu 'iti 'ikēn. ¿Añu karana 'ēn bērí mi 'inánti 'ain 'ēn bakēn?

³⁸ Ēsokian kakēxun ka Esaúnēn amiribishi ñukátēkēnkin munuma banakin kakēxa:

—¿Achúshi unishi kara Nukēn 'Ibu Diosan upíokin sinánxunti 'ikē papan? ¡'Ēribi kamina upíokin sinánxunkin kati 'ain ěsokin aín papa kai ka!

Esaú munuma kuēnkēni amiribishi iankēxa.

³⁹ Usaia 'ia kuanxin ka Isaacnēn aín bēchikē kakēxa:

“Ka kuat, mix kamina me anua ñu 'apákēbi 'irukēma a menu 'ianan anua 'uí 'ibucēma me anu 'inuxun 'ain.

⁴⁰ Usai 'i kamina min manē xētōkē anun 'akanani mēanani tsóti kamina min xukēn 'anáka an ñu mēēmikē 'inuxun 'ain; usai 'i kamina min rēbúnkikama kushitēkēnti aín, ěnē menuax chikíax kamina mibi tsónuxun 'ain.”

Jacob amia aín xukēn Esaú nishkēx abá ñuikē bana

⁴¹ Usakian 'akē 'ain ka Esaúnēn ami xuatami nishkin Jacob istisama tankēxa aín papan upíokin sinánxunkin kakē kupín, 'imainun ka sinánkēxa: “Ēnuax basiramashi kana 'ēn papa ñukēbē 'itsaira masá nuituti nitēxēti 'ain, usai 'ikin kana 'ēn xukēn Jacob rēti 'ain.”

⁴² Usakian Esaúnēn sinánkēbētanbi ka Rebecanēn 'unánkin, aín tuá 'anáka Jacob kamitankēxun ěsokin kakēxa:

—Ka kuat, min xukēn Esaú ka 'aisamairai mimi nishkin mi 'ati sinania usa 'ain kana mi kain.

⁴³ Kamina 'ēn kakēxun upíokin kuati 'ain; usa 'ain kamina bēríbi abati Harán, menu kuantu 'ain kuanx kamina 'ēn rarēbakē apan Labán aín xubunu 'i kuantu 'ain.

⁴⁴ Usai kuantankēx kamina anu pain 'i kuantu 'ain, min xukēn apan axa mimi xuatami nishkē a inúkian

⁴⁵ min 'akē a manutamainun. Usa 'ain kana 'ēn amiribishi utēkēnun mi kamiti 'ain. ¡'Ēx kana 'ēn tuárabē achúshi nētēn ishi a rabētaxbi bamati kuēñiman!

⁴⁶ Ēsokin pain aín tuá katankēxun ka Rebecanēn Isaac ěsokin kakēxa:

—'Ēx kana ěnē hitita xanu rabē Esaúnēa bia ěnēbē tsóti atsan, usa 'ain kana abē 'isamatanin. Jacobnēn ribia achúshi hitita xanu Canaán ěnua bikēbē karana 'ēx uisari ěnu tsóti 'ain, kana ěnu tsótima bamati 'ain.

28

¹ Usakian aín xanun kakēxun ka Isaacnēn aín bēchikē Jacob, kuēnxun upíokin sinánxunkin ěsokin kakēxa: Min kamina uisaxunbi, Canaán me ěnua uinu 'ikē xanubi bitima 'ain.

² Kamina Padán-aram, anua min xuta Betuel 'ia me anu kuantu 'ain, anu kuantankēxun kamina anua min kuku Labánēn bēchikē xanukama achúshi biti 'ain.

³ Usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mi upíokin sinánxunkin min rēbúnkinēxa 'aisamaira 'ia timēnun 'imiti 'ikēn, 'imianan ka min rēbúnki kamanuax 'aisamaira ěma 'ai uni 'uakamē 'ēoti 'ikēn.

⁴ 'Imianan ka mi 'inánan, min rēbúnkikamaribi upíokin sinánxunkin Abraham kásabiokin, ěnē me 'ibuanun anu nu bērí bētsi menu 'ikē uni 'ikēsai tsókē ěnē mi 'inánti 'ikēn, Nukēn 'Ibu Diosan Abraham 'inánuxun kásabiokin.

⁵ Ēsokin katankēxun ka Isaacnēn aín bēchikē Jacob a Padán-aram anu xukēxa. Xukēx kuanx ka Jacob Labánēn xubunu bēbakēxa, ax ka Betuel

arameo uni aín bëchikë 'ianan Rebeca Jacob 'imainun Esaú aín titan rarëbakë 'iakëxa.

Esauñën xanu bia ñuikë bana

⁶ Usa 'ain ka Esaúñën aín papa Isaacñëan aín, xukën 'anáka Jacob a upíokin sinánxunkin mëníotankëxun Padán-aram anua aín xanu baritanun kixun xukë a 'unánkë 'iakëxa. 'Imainun ka aín papan anu 'ikë xanu bixuma 'anun kakë aribi sinánkëxa, upíokin sinánxunkian ënë Canaán menua kamina achúshira xanubi bitima 'ain kixuan kakë aribi sinánkëxa,

⁷ 'imainun ka Jacob Padán-aram anu aín papa 'imainun aín titan kakësabi oi kuankë aribi sinánkëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaúñën aín papan Canaán kakë me anua xanukama bikë a kuëniama 'unánkëxa;

⁹ usa 'ain ka Esaú Ismael kakë uni, Abrahamñën bëchikë abë banai kuankëxa, kuantankëxun ka ñukáxun aín xanu 'iti uni aín bëchikë Mahalat kakë a biakëxa, ax ka Nebaiot aín chirabakë 'anáka 'iakëxa 'imainun ka bëráma Canaán menua bikë xanu rabë axribi aín xanu 'iakëxa.

Betel kakë me anuax Dios Jacobmi mërã ñuikë bana

¹⁰ Usa 'ain ka Jacob ax Beerseba kakë anuax kuani Aramnu kuantu bai a bibiani anun kuankëxa.

¹¹ Usai kuanbaiti ka bari kuabuti ñantabukëbë anua ñantan 'uxtinu bëbakëxa. Anu bërúxun ka amia katamëti achúshi maxax bitankëx aín maxkãmi ami tækëpimëti nantankëx 'uxakëxa.

¹² Anuxun namákin, iskëxbi ka achúshi tapitinëx menuaxbi kuarutankëxa naínu sënën 'ikë isakëxa, iskin ka anua Diosan ángelkama kuarumainun raírinëxribi ubuti nitsia isakëxa.

¹³ Usakin namákin isanan ka Nukën 'Ibu a rapasu nixun ësokin kakëxun kuakëxa: 'Ëx kana min 'Ibu 'ain, 'ianan kana min xuta Abraham aín Dios 'ianan min papa Isaac ainanribi 'ain. Usa 'ixun kana mi 'imainun min rëbúnkikama anumi 'uxi rakákë me ënë 'inánti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain ka atux 'aisamaira 'uakamë 'ëoi me putu iskësaira 'i aín tsipumiki 'imainun aín rëbumiki kuanan amiaxa bari urukë au 'imainun amia bari kuabúkë amiki amami amami kuankanti 'ikën, usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikama upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën mi 'imainun min rëbúnkikama kupí.

¹⁵ 'Ëx kana mibë 'ain; usa 'ixun kana uinu kaina kuani anuabi 'ën mi bërúanti 'ain, usa 'ixun kana amiribishi ënë menubi mi bëtékenti 'ain. Mi kana usai 'ia 'ën kakësabiokin 'axuntankëxuma ëntima 'ain.

¹⁶ Usakian kakëx aín 'uxkënuaxbi bësukin ka Jacobñën sinánkëxa: "Asérabi ka ënë menu Nukën 'Ibu 'ëbë 'ikën kixun kana 'ën 'unánkëma 'ain."

¹⁷ Usa 'ain kana 'itsaira rakuëan, 'imainun kana sinan: Ënë mex ka upíira 'ikën. "¡Ënëx ka anua Nukën 'Ibu Dios 'ikë aín xubu 'ikën; 'imainun ka naíkamë 'ëo manãmi 'ikë aín xëputi 'ikën!"

¹⁸ Usai 'iónx pëkarakëma 'aínshi nirukin ka Jacobñën, anu tækëpimëti noonkë maxáx bikin 'unánti okin nitsíankëxa, usakin 'atankëxun ka ënëx ka Nukën 'Ibu Diosnan 'iti 'ikë kixun sinánkin xëni bitankëxun ami anpënkakëxa.

¹⁹ A menu ka bëráma achúshi ëma Luz kakin anëké 'iakëxa, usa 'ikëbi ka Jacobñën aín anë bëtsiokin anëkin Betel kakin anëakëxa. Betel kikë bana ax ka Diosan xubu ki kikë bana 'ikën.

²⁰ Anuax ka Jacob ësai kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë kuania bërúanan, 'ën piti ñu 'inánan 'ën pañuti chuparibi 'ë 'inánti 'ikën,

²¹ usa 'ain ka 'ëx 'ën papan xubunu uisaibi 'ikëma kuankëbë ax 'ën 'Ibu Dios 'iti 'ikën.

²² 'Ën kana uinu karana ënë maxax nankë anubi Nukën 'Ibu Dios anuxun rabiti 'ati 'ain; 'imainun kana mi asérabi manukima uisa ñukama kaina 'ë 'inani a mësú mi 'inánti 'ain.

29

Jacob Harán kakë ëmanu bëba

¹ Usa 'ain ka Jacob Betel kakë me anuax kuani amiaxa bari urukë me ami kikiani kuankëxa.

² Kuankin an 'uranxun iskëxbi ka anua 'umpax bikë kini achúshi 'iakëxa, a kini rapasu ka an carnero bërúankë unikama rabë 'imainun achúshi anu timéax tanti bukukë isakëxa, a uni kaman ka atun ñuina a kininua 'umpax bixun 'amiakëxa. Anu ka anun kini mapukë achúshi maxá chaiira 'iakëxa,

³ usa 'ain ka atun 'arakakë carnerokama anu timékëbëtan, an bërúankë unikaman anun 'umpax mapukë xaxu chaiira achúshi, a buinakin rakanakëxa, usakin 'umpax 'akëbëtan ka amiribishi kini a xaxu chaiira anun mapuakëxa.

⁴ Usakian 'akëbë anu nukúkin ka Jacobnën an ñuina bërúankë unikama ñukákëxa:

—¿Uinu 'ikë kaina, mitsux 'ain?

Kakëxun ka:

—Nux kananuna Haránnu 'ikë 'ain —kixun atun kakëxa.

⁵ —¿Mitsun kaina Labán kakë uni Nahornën bëchikë a 'unanin? —kixun ka Jacobnën ñukátëkëankëxa.

—Ñukátëkënkëxun a unikaman kananuna 'unáni —kixun kakëxa.

⁶ Kakëxun ka Jacobnën —Aséribi kara usa 'ikë —kixun ñukátëkëankëxa.

—Ñukákëxun Labán ka asabi 'ikë —kixun an ñuina bërúankë unikaman kakëxa—. Kakëbëbia aia iskin ka ñuina bërúankë unikaman kakëxa ka kuat, aín bëchikë xanu Raquel an ka aín ovejakama bëia.

⁷ Èsokian kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Ka kuat, ka xupibuisama pain 'ikën, bari ka 'urapain 'ikën anun min 'arakakë ovejakama kamabi xëputi. ¿Uisa 'ixun kaina 'umpax 'amibiankin pasto pinun buaniman?

⁸ 'Aínbi ka atun kakëxa:

—Kananuna usokin 'aima. Kamáxbia timékëbëtan kuni kananuna an bërúankë nukaman 'umpax 'aminuxun, xaxu chaiira anun kini xëkuë mapukë a rakanakin nun 'arakakë ñuinakama 'umpax xëaminuxun kaínti 'ain.

⁹ Usai Jacob atubë banamainun ka Raquel ax aín papan 'arakakë ovejakama bëi uakëxa, ax ka an ñuina kama bërúankë 'iakëxa.

¹⁰ Usakin kakë basikëma 'aínshi ka aín kukun Labánën 'arakakë ovejakama bëi 'aia Jacobnën isakëxa, isbiani kuanxun ka anua 'umpax 'ikë kini anun mapukë xaxu a mabikin amo rakanakin, 'umpax bikin ovejakaman xëamiakëxa;

¹¹ usakin 'atankëxun kakin aín kukun bëchikë bëtsukukakin bitsi ka iankëxa.

¹² Usai 'i sënëkin ka Jacobnën ñuixunkin kakëxa 'ëx kana Rebecanën tuá 'ain 'imainun kana min papan Labán aín piaka 'ain, èsokian kakëx ka Raquel abákiani kuanxun aín papa ñuixuankëxa.

¹³ Usokian aín bëchikënënen aín chirabakën tuá Jacob ñuikin kakëx, aín 'ikënuax abákiani kuanxun 'ikúkin bikin bëtsuku kakëxa, usokin 'abiankin ka aín xubunu ubankëxa. Usai abë kuanxun ka aín xubunuxun Jacobnën usaía kuani 'ikë akama ñuixuankëxa.

¹⁴ Usakin ñuixuntankëxa sënënia ka Labánnëribi unánmikin kakëxa: Mix kamina aséribi 'ën aínsi 'ibu 'ain, usa 'aish kamina 'ën imibi 'ain.

Jacobnën Raquel këñun Lía binuxun ñu mëëa ñuikë bana

Usa 'ain ka Jacob ax aín kuku Labánën 'ikënu achúshi 'uxë 'i bërúakëxa.

¹⁵ Usai abë 'ikin ka Labánën Jacob kakëxa:

—Min kamina añubi kanankimaira 'ë ñu mëëxuntima 'ain, 'ëx min aínsi 'ikë. Usa 'ain kamina uiti karana mi kupíoti 'ai kixun 'ë kati 'ain.

¹⁶ Labán ax ka xanu bëchikë rabëñu 'iakëxa, aín apan ax Lía kakin anëkë 'imainun, ka aín 'anáka Raquel kakin anëkë 'iakëxa.

¹⁷ Lía axa aín bëru upí 'imainun ka. Raquel ax kamabi aín namikama upíira 'iakëxa.

¹⁸ Usa 'ikë ka Jacobnën Raquel a 'itsaira kuëankëxa, kuëenkin ka aín papan ñukákëxun kakëxa:

—Min bëchikë 'anáka Raquel a kupín, kana mapai 'imainun rabë baritia 'imikin mi ñu mëëxunti 'ain.

¹⁹ Usai kia ka Labánën kakëxa:

—'Ën kana 'ën bëchikë mi 'inánti 'ain. 'Aínbi kana bëtsi uni 'unánkëma 'inántima 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbë 'i bërúti 'ain.

²⁰ Usokin mëñótankëx ka Jacob Raquel bisatani mapai achúshi 'imainun rabë baritia ñu mëakëxa, usakin an ñu mëëkin tankëxbi a baritiakama ainan 'itsamarasa 'iakëxa, an Raquel 'itsaira kuëenkin tankëx.

²¹ Usakin ñu mëëkëbë mapai achúshi 'imainun rabë baritia inukëbëtan ka Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Ë kamina min bëchikë 'ën xanu 'inun binun 'inánti 'ain, ati baritia a kupí 'ën mi ñu mëëxunti kakë aka inúaxa usa 'ain kamina min bëchikë 'ën xanu 'iti 'ë 'inánti 'ain.

²² Usokin mëñótankëxun ka Labánën kamabi abëa 'ikë unikama katankëxun, aín bëchikë birakamikin achúshi fiesta 'akëxa.

²³ 'Aínbi ka Labánën a imë birakamibiankin aín bëchikë Lía bibiankin Jacobnu buánkëxa, usokin ubanxun ka a imë Jacob abëa 'uxnun 'inánkëxa.

²⁴ Usakin 'inántankëxun ka Labánën an ñu 'axúnti xanu achúshi Zilpá kakë kakëxa, kamina min 'ën bëchikë ñu mëëxuni abë 'iti 'ain.

²⁵ Usai abë 'inëti pëkarakin Jacobnën iskëxbi ka Líabëa uxnekë 'iakëxa, usa 'ain ka kuantankëxun Labán kakëxa:

—¿Uisati kaina 'ë ësokin 'an? ¿'Ën karana Raquel kupín mi ñu mëëxunkëma 'ain? uisati, ¿kaina 'ë parán?

²⁶ Kakëxun ka Labánën kakëxa:

—Ënuxun kananuna nun bëchikë 'anáka aín xukën apan 'ikëmapan 'ain, aín 'anáka birakamiti kuëeniman.

²⁷ Usa 'ain kamina anun mi Lía bikë nëtë mapai achúshi 'imainun rabë nëtë sënëntamainun abi 'ikinti 'ain, usa 'ain kana mapai achúshi 'imainun rabë baritia 'imikin kana mibëtan ñu mëëti 'ain kia kana Raquelribi mi 'inánti 'ain.

²⁸ Usokin kakëxun ka Jacobnën asabika kixun kakëxa, anúan Lía bikë nëtë mapai achúshi nëtë sënënkëbëtan, ka Labánën aín xanu 'iti Raquel aribi 'inánkëxa.

²⁹ Usa 'ain ka Labánën an a ñu 'axunkë xanu achúshi aín bëchikë Raquel 'inánkëxa, ax ka Bilhá kakë 'iakëxa, an ka ñu 'axuanan bërúankëxa.

³⁰ Usa 'ain ka Jacob aín xanu Raquelbë 'iakëxa, 'imainun ka 'itsaira kuëankëxa aín xukën Lía 'akësamaira okin, usa 'ain ka Labán 'ain kuku mapai 'imainun rabë baritia pain ñu mëëxuni anu pain 'iakëxa.

Jacobnën bëchikëkama 'ia bana

³¹ Usa 'aínbi ka Nukën 'Ibun isakëxa Jacobnën Lía kuëeniama, usa 'ain ka tuapanun 'imianan, Raquelnëx tuáñuma 'inun 'imiakëxa.

³² Usai ax 'imainun ka Lían tutankëxun achúshi tuá 'akëxa, a tuá bakëntankëxun ka Rubén kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: “Nukën 'Ibun ka 'ëx tëmërai nitsia isaxa. Èsokin sinánkin ka aín tuá Rubén kakin anëakëxa, usa 'ain ka bërí 'ën bënëan 'ë kuëenkin nuibati 'ikë kixun sinánkëxa.”

³³ Usakin 'atankëxun ka Lían tuá itsi 'akëxa, aka Simeón kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: 'Ën 'Ibun ka 'ën bënëan 'ë 'atima oia 'unánxa, usa 'ain ka achúshi tuá 'atëkënun 'ë 'imiaxa.

³⁴ 'Imainun ka amiribishi tuatëkëankëxa, 'atankëxun ka Leví kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Bërí ka 'ën bënë 'ë 'itsaira kuëëni 'ëbë 'iti 'ikën, 'ën kana rabë 'imainun achúshi tuá 'axuan.

³⁵ Usakin 'atankëxunbi ka Lían, amiribishi tuatëkëanxa, a tuá ka Judá kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Bërí kana 'ën Nukën 'Ibu rabiti 'ain. Usakin a tuákama 'atankëx ka tuatëkënimá ñomëakëxa.

30

¹ Usa 'ain ka Raquel ax 'ën kana Jacob tuá xunima kixun sinani aín xukën Líami 'itsaira nishakëxa, nishkin ka aín bënë kakëxa:

—'Ëmiribi kamina bëchiti 'ain, min 'ëmi bëchikëmax kana ñuti 'ain.

² 'Aínbi ka Jacobnën nishkin kakëxa:

—¿'Ëx kana Diosma 'ain? Nukën 'Ibu ax ka mix tuáñu 'iti kuëënimá.

³ Usakian kakëxun ka kakëxa:

—Ka kuat, 'ën kana an 'ë ñu 'axunkë xanu Bilhá kakë a mi 'inanin, usa 'ain ka an tuakëx 'ënbi tuákësa 'iti 'ikën. Usakin 'akëbë ka aín tuá ax 'ën tuása 'iti 'ikën.

⁴ 'Ësai abë banatankëxun ka Raquelnën Jacob an ñu 'axunkë xanu Bilhá, aín xanusa 'ikëa 'ikinun 'inánkëxa. 'Inánkëx ka Jacob Bilhá abë 'iakëxa,

⁵ abë 'ixun ka Jacobnën achúshi okin ami bëchiakëxa.

⁶ A mi bëchikë isi ka Raquel kiakëxa: 'Ënë tuá ka Dan kakin anëkë 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ën ñukákëxun kuakin nuibakin 'ënë tuá 'ë 'inánxa.

⁷ Usokin ami bëchitankëxun ka amiribishi Jacobnën Bilhámi bëchitëkëankëxa,

⁸ usakian ami bëchitëkëan ka Raquel kiakëxa: 'Ënë tuá ka Neftalí kakin anëkë 'iti 'ikën, 'ëx kana 'ën xukën apan ami 'itsaira nishan usa 'ain kana bërí 'ëxribi tuáñu 'ain, usa 'ain kana ami nishíbi kana bërí tuáñu 'ain.

⁹ Usa 'aish ka Líá ax aín tuati sënënkë 'ixun tuakima, an ñu 'axunkë xanu Zilpánën aín bënë Jacob aín xanusa 'ikëa 'ikinun 'imiakëxa.

¹⁰ 'Inánkëxun 'ikinkin ka Zilpámi achúshi tuá Jacobnën 'akëxa,

¹¹ usokin tuaxunkë isi ka Líá kiakëxa: ¡'Ën sinánkëma 'aínbi ka 'ësaí 'iáxa! Usa 'ain ka 'ënë tuá Gad kakin anëkë 'iti 'ikën.

¹² Usai abë basipain 'itankëxun ka Jacobnën amiribishi aín ñu mëëmikëa bikë xanu Zilpá ami bëchitëkëankëxa,

¹³ usakian bëchitëkëan ka Líá kiakëxa: ¡'Ëx kana chúamarua tani kuëënin! Usa 'ain ka xanu raíri kamaxribi ax ka 'itsaira kuëënia kix kiti 'ikën. Usa 'ain ka 'ënë tuákën anë Aser kakë 'iti 'ikën.

¹⁴ Usa 'ain ka achúshi nëtën Rubén anun trigo biti 'uxë 'ain, uri nitsi kuankëxa anua ka bimi kaxorisa pëkëkë mëraxun biakëxa, bibiankin ka aín tita Líá buánxuankëxa. Usokin buania ka Raquelnën bimi isakëxa, iskin ka a bimi kukin tuatisa sinánkin Líá ñukákëxa:

—'Ë kaina, min tuákën mi bëxunkë kaxorisa bimi bëtsira 'inántima 'ain.

¹⁵ Kakëxunbi ka Lían aín xukën kakëxa:

—¿Min karamina 'ën bënë 'ë bikuanti 'ain? ¡Usa 'aínbi kaina 'ën tuakëan bëkë kaxorisa bimi 'ënëribi 'ë bikuantisa tanin!

—Usama ka —Min tuakëan bëkë kaxorisa bimi 'ënë kupín ka Jacob 'ënë imë mibë 'uxti 'ikën —kixun ka Raquelnën aín xukën kakëxa.

¹⁶ Usakian kakë ñantabukëbë ka Jacob ninu nitsi kuanpuni uakëxa ukëbë ka Líá, aín 'ikënuax chikikinbi aia mërakin kakëxa:

—Bërí kamina 'ënë imë 'ëbë uxti 'ain, 'ën kana Raquel kupíon kaxorisa bimi 'ën tuákën bëkë anun.

Usa 'ain ka a imë Jacob Líabë 'uxakëxa.

¹⁷ Usai abë 'itankëxun ka Jacob amiribishi mapai achúshi okin tuáxuankëxa, Nukën 'Ibu Diosan an ñukákëxun kuakë kupin.

18 Usa 'ain ka Lía kiakëxa: Ënë tuakëx ka Isacar kakin anëké 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë 'inaishiäxa an 'ë ñu mëëxunkë xanu 'ën bënë 'inánkë kupín.

19 Usakin 'atankëxun ka Lían amiribishi Jacob tuáxuanakëxa, mapai achúshi 'imainun achúshi tuá 'itánun,

20 usakin 'atankëx ka kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë achúshi ñu upíira 'inaishiäxa. Usa 'ain ka bërí 'ën bënë 'ë upíokin nuibati 'ikën, 'ën kana mapai achúshi 'imainun achúshi okin tuáxuan. Usa 'ain ka ënë tuá Zabolón kakin anëké 'iti 'ikën.

21 Usokin nukëbënë okin pain tuapatankëxun ka, anuishi ñomëkin Lían xanu achúshi tuakëxa, a ka Dina kakin anëakëxa.

22 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios an ñukákëx Raquelmi sinánkëxa; sinánkin ka an ñukákëxun kuakin tuáñu 'inun 'imiakëxa.

23 Usokian sinánxunkëx ka aín rëkuén tuápain 'atankëx kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ëx tuaima rabinkë a 'ë nëtënxuanxa.

24 'Ë sapi ka bëtsi bëbu tuá Nukën 'Ibu Diosan tuakasmai rabinkë a 'ë mëniöxuanxa. A tuá ka José kakin anëakëxa.

Jacob 'imainun Labán paránan ñuikë bana

25 Usa 'ain ka nëtë itsi 'ikëbëtan Raquel aín tuá José bakënkë 'ain, Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Ën menubi kuantëkëntanun kaina 'ë xutima 'ain.

26 Usa 'ain kamina 'ën bëchikë 'imainun 'ën xanu rabë 'ë 'inánti 'ain, kana a kupín 'itsaira mi ñu mëëkian, usa 'ain kamina buántanun 'ë xuxunti 'ain. Min kamina 'unan uisakin karana 'ën mi ñu mëëxuan kixun.

27 Kakëxunbi ka aín kuku Labánën kakëxa:

—Usama ka 'ëbëbi 'i kamina bërúti 'ain. 'Ën kana 'unanin Nukën 'Ibun ka 'ën sinánkëxun mix ënu 'ëbë 'ain 'itsaira 'ë 'akinia usa 'ain.

28 Usa 'ain kamina 'ë kati 'ain uiti kaina kanantisa tanin, atibi kana mi kupíoti 'ain.

29 Ësokian kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Min kamina upíokin 'unan uisakin karana 'ën min ñu mëëa kixun 'imainun karana uisakin min ñuinakama bërúan kixun 'unan;

30 'ëx ukëmapan 'ain ka min ñuina 'arakakëkama 'itsamashi 'iakëxa, usa 'aínbi ka 'ën bërúaiä Nukën 'Ibu 'akinkëx bërí 'aisamaira min ñuina 'ikën; 'aínbi karana, ¿Uínsaran 'ënanbi ñu mëi 'ën xanu 'imainun 'ën bëchikë kamanan ñu 'arakati 'ain?

31 —¿Uiti mi kupíoti kaina kuënti 'ain? —kixun ka Labánën aín piaka karaishikin kakëxa.

—'Ë kamina kuríkinën kupíotima 'ain —kixun ka Jacobnën katëkëankëxa—. Mixmi 'ën usakin kamina 'ati 'ai kixun kakëx kuënkëbë kana amiribishi min ovejakama bërúain kuantëkënti 'ain kixun ka aín kuku kakëxa:

32 usa 'ain kamina bërí 'ë anua min ñuina 'arakakëkama 'ikë anu xuti 'ain, anuxun kana carnero tunankama 'imainun kamabi cabra tsákatsaka akama amo sëténati 'ain. Ax ka anúnmi 'ë kupíoti 'iti 'ikën.

33 Usa 'ain ka uinsaran kaina uisatanin a nëtën utankëxun isti 'ain; 'ën ñuinakamanu cabra tsaka tsaka 'imainun tunan akamanua iskëxa anu tsaka tsakakama 'ianan ñun shikësa 'ianan tunan 'ënanu 'ain kamina 'ën kana minan mëkama kixun 'unánti 'ain.

34 —Ësokian kakëxun ka asabika, min sinánkë ax 'ikën —kixun Labánën kakëxa.

35 Usokin katankëxun ka Labánën a nëtënbí aín ñuinakama amo sëtënakín chibu aín bënë shióshio 'imainun tsákatsaka, 'imainun kamabi cabra tsákatsaka 'aish uxun pukukësa akama këñunbi, kamabi oveja tunan akamabi amo sëtënoxun aín, bëchikëkaman bërúanun kixun 'inánkëxa.

36 Usokin 'abiani ka aín ñuinakama buani anuaxa Jacobë banakë anuax kuani rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikiani kuankëxa.

Usai kuankian ëbiankëx ka Jacob ax aín kukua kuantamainun aín ñuina raírikama bërúai anu bërúakëxa.

³⁷ Usai anu bërúxun ka uisokin kara aín ñuinakama 'itsaira 'imiti 'ikë kixun sinánkin i pëñan paxa álamo kakë, 'imainun 'amukuta kastaña akama, aín uxu pikutanun ratápakëxa;

³⁸⁻³⁹ usokin 'atankëxun ka i pëñan xukakëkama, anua ñuinakamax 'umpax xëai timëkë anu nitsíankëxa. Ax ka anua ñuina aín bënëkama aín xanubë mërananx 'ikë 'iakëxa, 'imainun ka i nitsínkë iskian 'akëx, ñuinakama ax aín tuá shiónshion, 'ianan raírinëx tsákatsaka 'imainun raírinëxribi tunan 'iakëxa.

⁴⁰ Usa 'ain ka Jacobnën aín kuku Labánën ñuina aín bënëkama shiósio 'imainun tunan akama ukëbëtan an 'anun kixun anu ëankëxa. Usakin 'akin ka Jacobnën 'ain kukun ñuinakama anuabi ainan 'iti 'amo sëtënakëxa.

⁴¹ Ñuina xuábukama ain xanu imikë tunanën 'akëtibi ka Jacobnën 'i pëñan xukakë a uinu kara ñuinakaman 'umpax 'ai timëtia anu nitsíankëxa, usakin ka aín xanu 'akin 'akin ñuinanën isnun nitsíankëxa;

⁴² 'aínbi ka únsaran kara ñuina chumínkëkaman, aia anun i pëñankama nitsiama 'ikën. Usa 'ain ka ñuina 'atima chumínkëkama aín kuku Labánna 'inun éanan, xuaira 'aish upíibu a Jacobnën ainan 'inun biakëxa.

⁴³ Usokin ñu 'ai ka Jacob ax 'aisamaira ñuñu 'aish kuríkiñuira 'ianan, an ñu mëëxunkë uni 'imainun an ñu 'axunkë xanu 'imainun an 'arakakë ñuina ovejakama, camello 'imainun asno ñuinakama ainan 'itsaira 'iakëxa.

31

Jacobnën 'ain kuku Labánnuax abáti sinan bana

¹ 'Aínbi ka Jacobnën aín kuku Labánën bëchikë kamax a ñui kikë bana kuakëxa: Jacobnën ka kamabi ñuina nun papan 'arakakë biaxa, a bitankëx ka anun ñuñuira bërí 'ikë kikë bana kuakëxa.

² Usai 'ain bëchikëkama a ñui kimainun ka Labán axribia ami nishia Jacobnën 'unánkëxa, usa 'ixun ka bëráma 'akinsa okin 'iisama 'ikën.

³ Usai ami 'ikania iskin ka Nukën 'Ibu Jacob kakëxa: Kamina kuantëkënti 'ain min papan menubi, anua min aintsikama 'ikë me anu, usai 'imi kuania kana 'ën mi bërúanti 'ain.

⁴ Usakin Diosan kakëxun ka Jacobnën aín xanu Raquel 'imainun Lía anua unun kixun kamiakëxa, kamikin ka ësokian kaxuntanun kixun kakëxa, uinu karana 'ën ñuinakama bërúain anu kamina uti 'ain ësokin kamikëx kuabëtsini ka anubi uakëxa,

⁵ 'aia ka ësokin kakëxa:

—'Ën kana bërí 'unan mitsun papan ka bëráma 'asa okin bërí 'ë 'upiokin isima; usakin 'aiabi ka 'ën 'Ibu Diosan ënkinma 'ë 'akinia kixun kana 'unan.

⁶ Mitsúnbi kamina 'unanin 'ën kana min papa 'upiokin ñu mëëxunkin añu kara 'aisama 'ikë abi 'axuan,

⁷ 'imainun kamina mi rabëxunbi 'unan an ka 'ë 'itsokin paránxun ñu mëëmixonbi 'itsamashi kupíokian. Usakin 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan an sinánkësokian 'anun 'ë 'amikëma 'ikën;

⁸ usa 'ain ka ëesai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina pukukësa anun kupíoti 'ain kikëbë ka kamabi a ñuinanën xanun tuákama ax pukukësa 'iakëxa; 'imainun ka ëesai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina shión shiónkama anun kupíoti 'ain kikëbë ka kamabi aín xanukaman tuákë ax shión shión kuënëñu 'iakëxa.

⁹ Usakin ka Diosan 'ë 'inánuxun aín ñuinakama bikuanxa.

¹⁰ Achúshi nëtën, kana ñuinakama aín xanu imikë 'ain a ñuñai bëtsibë ubionamainun a imé namákin isan, cabra aín bënëan aín xanu shiónshión 'imainun pukukësa 'imainun tsaka tsaka akama 'aia.

11 Usa 'ain ka namákin iskëxun Nukën 'Ibu Diosan ángelnën 'ën anën 'ë kuëanxa, kuënkëxun kana ësokin kan: Ënu kana 'ain.

12 Ësokin kakëxun ka ángelnën 'ë kaxa: Kamina 'upiokin isti 'ain, aín bënëkaman ka aín xanu kuënëñu 'imainun pukukësa 'imainun tsákatsaka aribi 'aia kamina isti 'ain, 'ën kana 'unánin min kuku Labánën kara uisa mi oxa kixun.

13 Ëx kana min 'Ibu Dios axa Betelnuax mimi mërá a 'ain, anuxun kamina achúshi maxá 'ënan 'inun upíokin nantankëxun xënisa ñu anun 'atankëxun 'ëx isana min Dios 'iti 'ai kixun 'ë kakën. ¡Usa 'ain kamina! Bërí kamina nirukiani ënuax kuanti 'ain; amiribishi kamina anuaxmi bakëan me anubi kuantëkënti 'ain.

14 Usakin namákin isun kakëxun ka Raquel 'imainun Lían kakëxa:
—Nun papan xubunua an kasunania nukaman biti achúshira ñubi ka 'aíma 'ikën.

15 Usa 'ixun ka bëtsi xanu 'unánkëma 'akësokin nu 'akëxa. ¡'Imainun ka nu mi 'inánuxun a kupioimi ténun mi 'imiakëxa!

16 Aséribi ka kamabi aín ñukama Nukën 'Ibu Diosan nun papa bichianxa ax ka nunan 'imainun nun tuá kamanan 'iti 'ikën. Usa 'ain kamina kamabi Nukën 'Ibu Diosan mi kakësabiokin 'ati 'ain.

Jacob Padán-aram kakë me anuax kuan ñuikë bana

17-18 Usa 'ain ka aín xanubë banatankëxun Jacobnën kamabi aín ñukama mëníotankëx anuaxa uá Canaán menubi kuantëkëankëxa, anua aín papa Isaac tsóa me anubi. Kuankin ka aín bëchikëkama 'imainun aín xanu rabé akamabi, camello kakë ñuina chaiira anu 'aruakëxa, 'anan ka kamabi aín ñukama bianan aín 'arakakë ñuinakama ñu mëëxun bikë akama biakëxa, ax ka Padán-aram anuxun bikë aín ñuinakama buani kuankëxa.

19 Usaia akamax 'imainun ka Labán ax aín 'arakakë ovejakama bërúanan anuxun aín rani chaxkëti kanikë kama tëai kuankëxa, axa anu kuantamainun ka aín 'ini bëchikë Raquelnën aín papan aín aintsikamabëtan rabikë ñukama a mëkamakin biakëxa.

20 Usa 'ain ka Jacobnën aín kuku Labán arameo uni a kana kuani kixun kaimashi kuankëxa.

21 Usai abáti kuankin ka kamabi aín ñukama buani kuankëxa. Kuani ka bënëtishi baka achúshi Éufrates kakë a sikakiani kuantankëx, Galaad kakë me bashiñu au kikiani kuankëxa.

Labánën aín piaka Jacob abatia nuia bana

22 Anuan kuankë rabé 'imainun achúshi nëtë 'ain ka aín, kuku Labánën aín piaka Jacob ka abati kuanxa kixun kuakëxa.

23 Usa 'ain ka abëa 'ikë, aín aintsisa unikama raíri abë kuanti biakëxa, bibiani atubë kuani ka mapai achúshi 'imainun rabé nëtë kuankin, ka Galaad kakë menua 'ikë bashikama anua nuküakëxa.

24 Aínbi ka a imé Nukën 'Ibu Diosan Labán arameo uni a namámikin kakëxa: 'Ën kakëxun kamina kuati 'ain, min piaka Jacob kamina 'atima banan katima 'ain.

25 Ësokian kakëx kuanxun ka Labánën Jacob Galaad kakë menu 'ikë bashikama anua nuküakëxa, aín xanu aín bëchikë a kamabë anu 'ikë. Usokian a nukutankëx ka abë kuankë unikamabë axribi a 'urama 'iakëxa,

26 usai anu 'inëti pëkaraxun ka Labánën munuma banakin ami nishkin Jacob kakëxa:

—¿Añu kaina 'abëtsian? ¿Uisokin sinanx kaina 'ë paránbëtsini uban? ¡Min kamina 'ën bëchikëkama 'akanankin bikëxa uni abákësa usaribi kuatsinkin bëan!

27 ¿Uisakatsi kaina mix 'ë parántankëx uisakinbi 'ë kaima unëkuatsini uan? 'Ën kana 'ëmi kakëxun upiokin mi xunuxun, minmi kakëxun kana unikama

katankëxun tampurakama 'anan arpa 'ai kantai kuëenkin 'atankëxun mi xukë 'itsían.

28 'Ën bëchikë rabë upíokin katankëxun xukin bëtsuku kaxun xuti 'ikëbi kamina 'ën babakama këñunbi abákian. ¡Ax ka 'ën iskëx sinánñuma uni 'ikësaimi 'ikë 'ikën!

29 'Ën kana kamabi mitsu 'atima okë 'itsían, min unikama këñunbi, usakin sinianiabi ka ënë imë min papan a rabia Diosan ka 'ë kaxa: Kamina kuati 'ain min kamina Jacob 'atima banan kakima upiokinshi kati 'ain.

30 'Ën kana 'unan mix kamina min papan xubunu kuantëkëinsairatan, usa 'aish kamina usai 'ian, ¿uisa kupín kaina 'ën rabikë 'ën dioskama mëkamabëtsian?

31 Kakëxun ka Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Ëx kana mimi rakuëan. Usa 'ain kana 'ën sinánkë 'ian min bëchikë kamami min kushínbi 'ë bikuantisa.

32 Usa 'ain ka 'ëbë 'ikë uni achúshinën kara min dioskama bëaxa, ¡ax bamati 'ikën! Nubë 'ikë unikaman ka aséribi 'unánxa: Kamina 'ë kati 'ain, uisa min ñu karana 'ën bëan, min ñu 'ën bëkë kamina bibiankin buánti 'ain.

'Aínbi ka aín kuku kakinbi ka aín xanu Raquelnën aín papan a rabikë ñukama mëkama bëtsinkë bëkë 'unánma 'ikën.

33 Usakin kakëx ka Labán anua Jacob 'ikë xubusa okían 'akë anu atsíankëxa, atsíntankëx ka anua aín bëchikë Lía 'ikë anuribi atsíanan, anua an ñu 'axunkë xanu rabë 'ikë anuribi atsíankëxa, atsínkinbi ka aín dioskama mërama 'ikën. Usai anu pain atsíntankëx anua Lía 'ikë anuax chikiti ka Raquel anu 'ikë anuribi bari atsínbëkiankëxa,

34 usaía anuribi aín papa atsínkëma 'aínshi ka an rabikë aín dioskama, a bitsishi anu tsotia camellonën kaxunu 'akë anu unëishi akamanan tsóbuakëxa. Usaía 'ikëbëtan ka Labánën kamabi atun xubukamanua barikinbi mërama 'ikën.

35 Usa 'ain ka Raquelnën kakëxa:

—Papan kamina nishtima 'ain 'ëx min bërunubi nirukëbëma, ax ka 'ikën min kakëxun kuaisama tani 'ikëma 'ikën, bërí kana 'ëx xanux 'ikësabi 'ikin pëi machakë 'ain. Ësokian kakëx ka Labán an rabikë aín dioskama bari kuainbëkiankëxa.

36 Usaía 'ia isi xuamati nishkin ka Jacobnën aín kuku Labán a ësokin kakëxa:

—¿Añu ñu, karana 'ën an? ¿Añu 'ai 'uchakuatsini ukë kaina 'ë tantikimaira nuian?

37 Kamabi 'ën ñukama kamina barian, ¿Añu ñu kaina min xubu kamanua 'ën bëkë mëran? ¡Mëraxun kamina abëmi 'ikë unikama 'imainun 'ëbë 'ikë unikaman isnun ënu nanti 'ain, atux ka kiti 'ikën uinu 'ikë a rabëtan kara usakin ñu 'axa!

38 'Ëx minu veinte baritia ñu mëëkin kana, achúshirabi min ovejakama 'imainun min cabrakama aín tuá napënkiax bamanun 'imikëma 'ain; usakin 'imikima kana upíokin bërúankin min carnero achirabi rëxun piama 'ain;

39 usa 'ixun kana 'ën min ñuina 'arakakëkama axa pianankë ñuinakaman pinuxun rëtëkë uisaxunbi mi bëxunkëma 'ain, usa 'ixun kana 'ën a kupín mi kupíokë 'itsían; nëtë 'imainun imëbia ñuinanën min ñuina 'arakakë nëtënkë 'ain min 'ë kakëxun mi kupíokë 'itsían.

40 Usa 'ain kana nëtëan xanan 'akëx bamatisa tanan; imëribi matsin 'akëx tëmërai bamatisa tankën, 'imainun kana 'uxtisaira tankinbi tënëakën.

41 'Ëx kana veinte baritia min xubunu 'iakën, ësai kana 'ëx 'iakën: min bëchikë xanu rabë bixun kana catorce baritia mi ñu mëëxuankën; 'imainun kana min ñuinakama bërúankin mapai achúshi 'imainun achúshi baritia ñu mëakën; 'aínbi kamina usakin 'ë kupíokatsi kixun 'ë kupíoma 'ain.

⁴² 'Ēn kana 'unan min kamina min xubunua añu ñubi 'inanxumabi 'è xukè 'itsían, usakinmi 'ati 'ikèbi ka 'èn xuta Abraham aín Dios 'imainun, 'èn papa Isaacnèn a rabikè Dios axribi 'èbè 'ixun mi ñu mēēxuni tēmērai masánuitutia iskin 'è 'akianxa, usa 'ixun ka mi ènè imé namámikin ax 'èbēribi 'ixun 'è kaxa.

Jacob 'imainun Labán uisai karanuna 'iti 'ai kiox mēnionan ñuikè bana

⁴³ Usa 'ain ka Labánèn Jacob èsokin kakèxa:

—Xanu rabè ènèx ka 'èn bèchikè xanu 'ikèn; 'imainun ka tuákama ènèx 'èn xutakama 'ikèn; 'imainun ka ovejakama ènèxribi 'ènan 'ikèn; ¡kamabi ñukama ènèx ka 'ènan 'ikèn! Usa 'ain kana, ¿uisa karana 'èn bèchikè xanu rabè 'imainun, aín tuákama 'imainun ñuina kama oti 'ain?

⁴⁴ Usa 'ain, kamina uti 'ain mi 'imainun 'èx kana uisai karanuna 'iti 'ai kiox kananti 'ain, ax ka nu rabètaxnu usai karanuna 'iti 'ai kiox kanankè 'iti 'ikèn.

⁴⁵ Usai kanantankèx sēnēnkin ka Jacobnèn achúshi maxax bitankèxun, 'unántiokin nankèxa,

⁴⁶ nankin ka abè 'ikè unikama kakèxa:

—¡Kamina maxáxkama timèkin bixun bukúnti 'ain! Èsokian kakèxun ka kamaxunbi maxax timètankèxun achúshishi 'itánun maburukin buküankèxa, bukuntankèxun ka a rapasu timèxun pikankèxa maxáxkama maburukin bukúnkè anuxun.

⁴⁷ Anuxun ka Labánèn aín bananbi anèkin Jegar Sahadutá kakin anèakèxa, anèmainun ka Jacobnènrìbi aín bananbi anèkin Galaad kakin anèakèxa.

⁴⁸ Usokin 'atankèx ka Labán kiakèxa:

—Bèrí ka èsokin maxáxkama bukunrukè ènèn nu rabètan usai karanuna 'iti 'ain kixun sinax mēnionankè a 'ikèn. Usa 'ain ka anuax kanantankèxun Galaad kakin a me anèakèxa,

⁴⁹ anèanan ka Mispá kakinribi anèakèxa, anuax ka Labán kiakèxa:

—Usa 'ain ka Nukèn 'Ibun nu rabè bètsibè istèkēnananiamabi bērúanti 'ikèn.

⁵⁰ 'Ēn bèchikè xanukama 'atima onan, bètsi xanu kamabikatsi kixun sinania an isti ka 'aíma 'ikèn, usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Diosanshi iskin 'unánti 'ikèn. Usa 'ain kamina bēríbi 'è kati 'ain 'èn bèchikèkama kaina min nētēnuxun 'atima oi kuantima 'ai kixun, 'imainun kamina 'èn bèchikè ènkin bètsi xanu biti karamina sinani kixun.

⁵¹ Katankèxunbi ka Labánèn karaishikin Jacob kakèxa:

—Ka kuat, ènu ka nun maburukin nankè maxáx 'ikèn 'imainun ka 'èn nunan 'itiokinribi nankè maxáx kama aribi 'ikèn.

⁵² Usa 'ain karanuna nu rabèxun èsokinnu ñu 'akè ènè sinani 'èxribi 'ima 'imainun mixribi ènè inubiani nitima 'ain, 'atimanu bērútima kupí nitima 'ain.

⁵³ Usokin kakèx ka min xuta Abraham 'imainun 'èn xutókè Nahor aín Dios an nu uisakara nu rabè oti 'ikèn kiti 'ikèn.

Usokin kakèxun ka Jacobnèn Nukèn 'Ibu Dios aín papa Isaacnèn rabia an ismainun sinanatèkèntima oi kikin rabiakèxa.

⁵⁴ Usai pain kanantankèxun ka matá me anu maxax bukunrukin nankè anuxun, aín 'arakakè ñuina rētankèxun Nukèn 'Ibu Dios rabikin asábi ka kakin xarokèxa xarokèxa, tēxèia bikè a ka Jacob 'imainun Labánèn abèa 'ikè unikama kuèntankèxun kamaxunbia pinun matá me anuxun 'inánkèxa.

⁵⁵ Usai atubè anu 'inèti ka pèkarakèma 'aínshi Labán niruakèxa, nirukin ka kuanuxun aín xutakama bètsuku karan aín bèchikè xanu rabè aribi bètsuku kakin kamina bērúanx kuantankèx 'ikuanti 'ai kixun kakèxa, kabiani ka amiribishi anuaxa ukè aín me anubi kuantèankèxa.

32

Jacob 'imainun Esaú mērana ñuikè bana

¹ Usai anuax aín kuku 'imainun abëa ukë unikama kuankëbëbi ka Jacob anuax kuankëxa, kuankëbëbi Nukën 'Ibu Diosan ángelkamax ami chikirakëti anúan kuankë bai anu mërakëxa.

² Mëratia isi ka Jacob kiakëxa: “Ënëx ka Nukën 'Ibu Diosan suntárükama 'ikën.” “Usai 'ia ami mërakë kupín ka a me Mahanaim kakin anëakëxa.

³ Usokin 'atankëxun ka Jacobnën aín unikama kuën_{xun} Seír kakë me anua kuantanun xuakëxa, xukin ka min xukën Jacob ka aia kixuan aín xukën apan Esaú chaniotanun kixun xuakëxa, ax ka Edom kakë me anu tsókë uni 'iakëxa,

⁴ xukin ka ësokin katánun kakëxa: 'Ën xukën apan Esaú kamina kati 'ain: Min xukën Jacob ka ësokin mi kanun kiaxa: 'Ëx kana 'ën kuku Labánbë 'itsa barin tsoókën,

⁵ usa 'aish kana vaca, asno, ovejakama 'imainun, an ñu mëëxunkë uni 'imainun xanu an ñu 'axunkë kamañu 'ain. Ësokin kana mi kamin mixmi 'ën xukën 'Ibu 'ikë, kupin min kamina 'ë upíokin kuania bití 'ai kixun mi kamin.”

⁶ Ësokian kakëx kuanx utëkënkin ka Jacob kakëxa:

—Nukamax kananuna min xukën Esaúnu kuan, usa 'ain ka axbi mi bitsi aia, ukin ka cuatrocientos aín unikama bëia.

⁷ Ësokian kakëxun kuati ka Jacob 'itsaira rakuëkin, masá nuitukin sinánkëxa. Sinánkin ka rabë tsaman 'inun aín unikama amorabë sëtënakëxa, 'anan ka an 'arakakë ovejakama vaca 'imainun camello akamaribi usaribi okin amo rabë sëtënakëxa,

⁸ ësokin sinánkin: “Esaú ukin amo 'ikë 'akëbë ka amo 'ikë ax abátí 'ikën.”

⁹ Usokin 'atankëxun ka: “Nukën 'Ibu abë banakin kakëxa, 'ën xuta Abraham 'imainun 'ën papa Isaacnën Dios, min kamina 'ëx amiribishi 'ën menu kuanan 'ën aintsikamanu, kuantëkënia ismina upitax kuantanun 'ë 'akinti 'ai kixun kakën:

¹⁰ 'ëx kana upíma 'ain minmi 'ë bërúanan upíokin 'akinkë 'aínbi. 'Ëx kana Jordán kakë baka ënë, aña ñubi bëíma 'ën tsatishi tuiánx min kakëx sikákën, 'aínbi kana bërí 'aisamaira ñuina 'arakakëñu 'imainun an 'ë ñu mëëxunkë uniñu 'ain, akamax ka rabë ëmanu 'ikë unisa 'ikën.

¹¹ Usa 'ain kamina mix kikësabiokin 'akianan 'ë iëmiti 'ain, 'ën xukën Esaúnën 'ë 'ati sinani kana rakuëtin. 'Imainun ka 'ë 'akin xanukama 'imainun tuákamaribi 'ati 'ikën.

¹² Mix kamina aséabi 'ë upíokin 'akianan, 'ën rëbúnkikamaribi masi bëru 'aisamaira parúmpapa kuëbínua iskësa, 'aish tupuntisamaira usaribi 'ítánun 'imikatsi kiakën.”

¹³ A imé ka Jacob anu 'uxakëxa, anu 'inëti pëkaraxun ka an 'arakakë ñuinakama kaískin aín xukën apan Esaú 'inainshiti amo sëtënakëxa:

¹⁴ doscientas cabra, veinte chibu, doscientas ovejakama, veinte carnero,

¹⁵ treinta camello bërí aín tuá bakënkë, cuarenta vaca, diez vaca bëna aín bërí kanikë, veinte asno aín xanu 'imainun diez asno aín bënë.

¹⁶ Usokin 'atankëxun ka an ñu mëmikä unikama 'inánkëxa, achúshi achúshi chaká amo rabë, 'inánkin ka ësokin kakëxa:

—Kamina anpan rëkuënkiankë a 'uramaira oíma 'ura 'uratani kuantí 'ain.

¹⁷ Ësokin ka ax pain rëkuënkiankë a kakëxa:

—'Ën xukën Esaúnën mërakin, uin kara mi ñu mëëmia kixun ñukákin uinu kaina kuani 'imainun uinan kara mitsun bëké ñuinakama ënëx 'ikën kixun kakëxun,

¹⁸ kamina ësokin kati 'ain: Ënëx ka mi 'inaishitia, 'ën ñu mëëxunkë Jacobnën xukë 'ikën, 'ën 'Ibu Esaú. Min xukën Jacob ax ka tsiankuatsini nu kaxú aia.

¹⁹ Ësakin ax pain rëkuënkiankë a katankëxun ka, axa tsiankiani kuankë, 'imainun a kaxú kuankian an ñuinakama buánkë aribi kakëxa:

—'Ēn xukén apan Esaúnén mi mërakin ñukákëxun kamina usabiokin kati 'ain.

²⁰ Kanan kamina: An mi ñu 'axúnti Jacob ax ka nukama kaxú 'aia.

Ēsokin sinánxun ka Jacobnén 'akëxa: “'Ēn ënë ñuinakama 'inaishikëxun sapi ka 'ën xukén, 'ëmi nishima upíokin sinani 'ëbë nuibananti 'ikë kixun kana 'ënbi isti 'ain. Usa 'ain sapi ka 'ë upíokin biti 'ikën.”

²¹ Usa 'ain ka an 'arakakë ñuinakama a pain rëkuémikin xuakëxa, xutankëx ka a imé aín xubusa okin chupa 'akë anu 'i bërúakëxa.

Jacob ángel achúshibë tananan

²² Usa 'ain ka a 'imëbi Jacob anu 'uxnëti nirukin aín xanu rabë këñun an ñu 'axunkë xanu rabë 'imainun mapai rabë 'imainun achúshi aín bëchikë akama pain Jaboc kakë baka sikankëxa,

²³ sikankiani ka aín ñuina kamabëbi kuankëxa.

²⁴ Kuantamainun ka Jacob ashira anubi bërúankëxa, bëruanbi ka a imé achúshi uni an usakin sinánkë 'aímabi ami mërati abë pëkarakuatsintamainun tananankëxa usai;

²⁵ tananankinbi ka a unin Jacob an kanantisama kushiira 'ikë 'akasmakëxa, 'akasmakin ka aín chixu manámi aín chitëxkënu tinkirin kakëxa, tinkirin kakëx ka abë tananani Jacob chiëxkiakëxa.

²⁶ Usakin 'atankëxun ka a unin kakëxa:

—'Ē kamina ënti 'ain, ka pëkarakuatsinia. Ēsakian kakëxun ka Jacobnén kakëxa:

—Minmi upíokin sinánxunkëxuma kana mi ëntima 'ain.

²⁷ —¿Uisa kara min anë 'ik? —kixun ka a unin ñukákëxa.

—'Ēn anë ka Jacob ikë —kixun ka kakëxa.

²⁸ Ēsokian kakëxun ka unin kakëxa:

—Bëri ka min anë Jacob kakë 'ítima 'ikën. Min anë ka Israel kakë bëri 'iti 'ikën, mix kamina Nukén 'Ibu Diosbë tananan, 'imainun kamina bërámabi bëtsi unikamaribi usaribi okin kanánkën.

²⁹ —Bëri kamina 'ë kati 'ain, uisakin anëké karamina mix 'ain —kixun ka Jacobnënríbi ñukákëxa.

'Aínbi ka uni an kakëxa:

—¿Uisoti karamina 'ën anë 'ë ñukatin? Usokin kakëxun anuxun upíokin sinánxunbiani ka a uni kuankëxa.

³⁰ Usa 'ain ka a me Penuel kakin anëi Jacob kiakëxa: “Nukén 'Ibu Diosbë kana isanairan usa 'aínbi kana bamakëma 'ain.”

³¹ Usa 'ain ka Jacob Penuel a inubiani kuani bari urukëbë chikíakëxa; chikíkiani kuaníbi ka abëa tananankëxuan unin aín chitëxkënu tinkirinkakë a tani ikëtishi munu kuankëxa.

³² Usa 'ain ka bëri nëtënbi Israelnén rëbúnkikaman aín chitëxkëmia 'ikë ñuina nami pima anu ka Jacob tinkirikakë 'iakëxa usa 'ain.

33

Jacob 'imainun Esaú amiribishi nuibanantëkëan bana

¹ Anuax kuankian Jacobnén 'uranxun iskëxbi ka aín xukén Esaú cuatrocientos aín unikamabë ami kikuatsini aia isakëxa iskin ka aín xanu rabë Lía 'imainun Raquel an ñu 'axunkë xanua aín tuábë tuábëa 'inun kixun kakëxa.

² Ēsokin 'atankëxun ka an ñu 'axunkë xanu rabë a pain aín tuákama 'inánkëxa, 'inanxun ka Liaribi aín tuákama 'inánkëxa, 'inánkin sënëonkin ka Raquel këñun aín tuá José ëankëxa.

³ Usakin 'atankëx ka ax pain rëkuënkiani kuani atux pain rantinpuruni tsóbuti aín bëmánan memi tikai mapai achúshi 'imainun rabë oi 'ikiani kuankëbë ka 'ain xukén apan axribi a 'urama obëtsini ubakëxa.

4 Usaia 'ikëbë abákiani kuankin ka Esaúnën 'ikúkin tēpatsakin aín xukën biakëxa, bikin ka bētsuku kakëxa. Kai a rabētaxbi iankëxa.

5 Usai 'itankëx sēnēni chairukinbi ka Esaúnën xanukama 'imainun tuákama mērakëxa, mēraikin ka ñukákëxa:

—Ui kara ¿ēnē kamax 'ik?

—Ēnëx ka an mi ñu mēëxunti ēnēn bēchikëkama Diosan 'inánkē 'ikē —kixun ka Jacobnēn kakëxa.

6 Usokin kakëbë ka an ñu 'axunkë xanu rabē axribi ai, aín tuakamabē 'urama obētsini rantinpurini tsóbuakëxa, aín bēmánanēn me tikai.

7 Usai 'ikëbë axribi 'uramobētsini ka Lía aín tuakamabē usaribiti axribi 'iakëxa, usaía 'ikëbë ka axribi 'urama obētsini José 'imainun aín tita Raquel axribi usairibi 'iakëxa.

8 Usai 'ia ka Esaúnën ñukákëxa:

—¿Uisokin sinánxunmi xukë kara ñuinakama a pain mi rēkuēmikin xukë 'ēn iskë ax 'ik? —Ax ka uisokin kaina min 'ēmi sinanin unántisa tankin kana usokin an —kixun ka Jacobnēn kakëxa.

9 —Kakëxunbi ka Esaúnën usama ka kakëxa:

—Ēx ribi kana ñuinañu 'ain, usa 'ain ka min ñu ax minanbi 'iti 'ikēn.

10 Kakëxunbi ka Jacobnēn amiribishi katëkëanxa:

—Ax ka uisokin kaina min sinanin 'unántisa tankin 'akë 'ikēn, usa 'ain kamina bērí mi 'inaishikë ñuinakama ēnē biti 'ain, usa 'ain kana 'unánti 'ain, upiokinmi 'ē bikë ax ka Nukēn 'Ibu Diosbē isanankësa 'iti 'ikēn, min kamina 'ē upiokin bian usa 'ain ka minmi 'ē bikë ax asábi 'ikēn.

11 Ēn kana mi 'inaishiti ñukama bēkë ēnēmi binun mi kain Nukēn 'Ibu Diosan ka 'itsaira ñuñuira 'inun 'ē 'imiaxa, usa 'ain kana ñuñumama 'ain. Ēsakan Jacobnēn 'uran kakëxun ka Esaúnën an 'inánkē ñuinakama biakëxa.

12 'Aínbi ka kiakëxa:

—Asabi ka ēnuax kananuna kuantu 'ain. 'Ēx kana rēkuénkiantu 'ain.

13 Kakëxun ka Jacobnēn ēsokin kakëxa:

—Mix kamina 'ēn nuibakë xukēn 'ain, minbi kamina 'unan uniakë xuratsu ax kuani ka bēnētishi atsanía 'imainun kana sinanin 'ēn ovejakama 'imainun vaca tuáñu akamaxribi atsani ka achúshi nētēinshi kamáxēshi bamati 'ikēn; 'ianan ka kamabi ovejanēn tuakamaxribi bamati 'ikēn.

14 Usa 'ain kamina mix pain rēkuénkiantu 'ain; an mi ñu mēëxunti ēnēn ka munu kuankin aín ñuinakama 'imainun, uniakëkamaribi munu kuania ubamainun kamina kuantu 'ain, usa 'ain kananuna Seír kakë me 'ikē anuax mērananti 'ain.

15 —Kia ka asábi ka —Esaúnën kakëxa—, usa 'ain kana 'ēn uni raíri 'ēbëa ukë ēnē mibë kuanun mi ēnxunbiantu 'ain.

'Aínbi ka Jacobnēn katëkëankëxa:

—Usama ka ¿'Itsaira kaina 'ēmi sinan?

16 Usa 'ain ka Esaú a nētēnbi, Seír kakë me anu kuantëkëankëxa.

17 Anu kuantamainun ka Jacob Sucot kakë me au kuankëxa, anu ka achúshi xubu aín unikama ax anu 'iti 'amiakëxa, 'imainun ka achúshi mapanati okin anua ñuinakama 'iti aribi 'amiakëxa. Usokin 'atankëxun ka a me Sucot kakin anëakëxa. (Sucot kikë bana ax ka mapanati okë ki kikë 'ikēn.)

18 Usa 'ain ka Jacob Padán-aram anuax ai uisaibi 'ikëma chuámashirua Canaán menu bēbatankëx Siquem kakë ëma a 'ukëmanan anu 'iti 'atankëx anu 'iakëxa.

19 Anu 'ixun ka achúshi uni Hamor kakë, aín bēchikë Siquem kakë aín me cien kuríki manë kupí maruakëxa, marutankëx ka anubi tsóakëxa.

20 Usa 'ain ka anu 'ixun basikëbētan anuxun Dios rabiti achúshi ñu 'akëxa, 'atankëxun ka El-elohé-Israel kakin anëakëxa, (ax ka Israelnēn a rabikë Dios ki kikë 'ikēn).

34

Siquemnën Dina nënën mēa ñuikē bana

¹ Lámia Jacobnën bëchikē xanu xuntaku Dina ax ka achúshi nētēn Siquem kakē ēmanu 'ikē abē xanu chipashkamabē isi kuankēxa;

² 'aínbi ka anu kuanxunbi Siquem aín kuēntisa uni 'ikē isakēxa, ax ka Hamor heveos uni aín bëchikē 'iakēxa, usa 'aish ka Hamor ax a menu 'ikē unikaman 'apu 'iakēxa, usai anun kuēnkēxun ka Siquemnën ñatanxun abē uxkin nënën mēakēxa.

³ Usokin 'atankēx anun 'itsaira kuēenkin ka uisaxun karana ēnē xanu biti 'ai kixun sinánkēxa.

⁴ Sinánkin ka Siquemnën aín papa Hamor ësokin kakēxa:

—Énē xanu binun kaina 'ē aín papa ñukáxuntima 'ain. 'Én xanu 'iti kana énē xanu bisatanin.

⁵ Usokian 'akē ka Jacobnën aín bëchikē Dina Siquemnën nënën mēekē 'ikē 'unánkēxa, 'aínbi ka aín bëchikē nukébēnēkama aín ñuina bërúaiia kuankēkama ax pain rikuatsintanun kixun kaíankēxa, kainkin ka uisokinbi kamapan 'ikēn.

⁶ Usokin Jacobnën kainkēbēbi ka Hamor Siquemnën papa ax Jacobē banai kuankēxa.

⁷ Usai 'ikē ka Jacobnën bëchikēkaman 'ura kuaēnxanx rikuatsinkinbi aín chirabakē 'anáka usaía 'ikē kuakēxa, kuati ka 'aisamairai nishakēxa nishi ka kiakēxa, usokian 'akē ax ka nuxnu Israelnën bëchikē 'ain numi kuaikin 'akē 'aish 'aisama nunan 'ikēn, usokin Jacobnën bëchikē Dina 'atima ka 'iaxa, kixax ka aín rarēbakē apankama 'itsaira nishi ka usokin 'atimabi usokin ñu 'axa kiakēxa.

⁸ Usaia nishkē 'ikēbi ka 'unánkima Hamornën atubē, banai kuanxun ësokin kakēxa:

—'Én bëchikē Siquem an ka 'itsaira mitsun chirabakē kuēenia. Usa 'ain, karamina aín xanu 'itia binun 'inántima 'ain,

⁹ usa 'ain kananuna nukaman mitsun bëchikē xanukama biti 'ain, bimainun kamina mitsunribi nukaman bëchikē xanukamaribi biti 'ain.

¹⁰ Usokin bitankēx kamina nubē tsóti bërúti 'ain. 'Éx anu tsókē me énēx ka mitsunanribi 'iti 'ikēn; usa 'ain kamina ēnu tsóti bërúanan mitsux kuēenkin ñu maruti 'anan, meribi marutisa tankin maruti 'ain.

¹¹ Usokian aín papan kaia kuankin ka Siquemnēribi Jacob 'imainun Dinan rarēbakēkama ësokin kakēxa:

—'Én ribi kana mitsu kain. Kamina 'én papan kakēx kuēenti 'ain, añu kaina kuēenin a kananuna mitsu 'inánti 'ain.

¹² Nun kananuna bëtsi uni 'itsamashi kupíokin 'axékē 'ain, 'aínbi kananuna mitsux kuēenia min chirabakē kupín uiti karamina kuēenin atibi mitsu 'inánan a ñukama kaina kuēenin akamabi mitsu 'inánun 'ē kati 'ain, 'aínbi kana 'éx pain mitsun chirabakēbē birananti 'ain.

¹³ Èsokin kakēxunbi ka Siquemnën aín chirabakē Dina a nënën mēekē a sinánkin aín papa Hamor akēñun paránti sinánxun,

¹⁴ ësokin kakēxa:

—Nun kananuna nun chirabakē aín nētokē ñu aín maxaka a tēakēma uni 'inanima ax ka achúshi rabin nunan 'ikēn.

¹⁵ Usa 'ain ka asábi 'iti 'ikēn. 'Aínbi kananuna achúshi ñu mitsu kain, kamabi nukébēnē unikaman ka nun 'akēsaribi okin mitsunribi min nētokē ñu rēbu aín maxaka tēakē 'iti 'ain.

¹⁶ Usai 'itankēxun mitsun nun bëchikē bimainun kananuna nunribi mitsun bëchikē biti 'ain; usai 'i kananuna mitsubētanbi achúshi ēma 'atankēx anu 'iti 'ain.

¹⁷ 'Aínbi kananuna mitsúxmi nux kikēsokin mitsun nētokē ñu aín rēbu maxaka tēakēbētama, ēnuax chikiti kuankin nun chirabakē 'anáka buánti 'ain.

18 Usokian kakëxun ka Hamor 'imainun aín bëchikë Siquemnën asabika kixun kakëxa.

19 Kabiani 'itsaira basima kuantankëx ka Siquem ax irapain 'unánti orakakin aín nëtokëñu aín maxaka tëakëxa, an ka 'itsaira Jacobnën bëchikë Dina kuëëankëxa. Usa 'aish ka Siquem ax aín papan aintsikaman uisakinbi kakëma uni 'iakëxa,

20 usa 'aish ka aín papa Hamorbë anun a ëmanu atsínti xëkuë, anuxuan uni ñu 'unánkë 'imainun uni chabunën ñu marukë anu kuanxun, Siquemnën a ëmanu 'ikë unikama kakëxa:

21 —Ënë unikamax ka bërí nun 'unánkë uni 'ikën, usa 'aish ka nubë tsóanan aín ñu ënu 'ixun maruti 'ikën nun mex ka atux anu tsótisa chairacha 'ikën, usa 'ain kananuna nukaman atun bëchikë biti 'ain bimainun ka atúnribi nun bëchikëbë birananti 'ikën.

22 Usai 'i kananuna achúshi ëmaishi 'ai atubë tsóti 'ain, 'aínbi ka nun achúshi ñu 'ati kuëënia, atux ka nun aínsi bëbu kamanribi atun 'akësaribi okin aín nëtokë ñun maxaka tëati kuëënia.

23 Kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuina kamáxbi ka nunanribi 'iti 'ikën. Usa 'ain kananuna asabi ka 'iti 'ikë kiox kiti 'ain, kikëbë ka atux nubë tsóti bërúti 'ikën.

24 Kixuan kakëx ka kamabi a ëmanu 'ikë unikama suntáruti kuainsa uni bënábu 'imainun uni 'apanbukamaxribi asábi ka kiox kikankëxa, Hamor 'imainun aín bëchikë Siquem ax kikësabi oi usai atúxbi 'unántiorakakin 'ain nëtokëñu maxaka tëakankëxa.

25 'Aínbi ka Simeón 'imainun Leví Jacobnën bëchikë Dinan rarëbakë ax rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbë a ëmanu kuankëxa, unikama aín nëtokë ñun maxaka tëakë aín paë nëtétisa 'aímabi, kuanxun ka manë xëtokë bibianxun a rabëxunbi anu 'ikë unikama, 'unánti orakaxa aín nami kushima 'ikë këñuakëxa.

26 Këñuanan ka aín manë xëtokën Hamor 'imainun aín bëchikë Siquem aribi 'akëxa; 'akin ka Dina Siquemnën xubunua bibiankin buánkëxa.

27 Usokian 'akë 'ain ka Jacobnën bëchikë raíri kamaxribi uakëxa, ai ka uni bamakëkamanënbi nikiani kuankin a ëmanu 'ikë ñu upíbu 'imainun bëtsi ñukamaribi biakëxa, aín chirabakë Dina nënë mēëk a sinánkin.

28 'Anan ka ovejakama, vaca, asno akama 'imainun ëmanu 'ikë ñukama bíanan atu rapasu 'ikë ñu kamabi biakëxa;

29 bíanan ka kamabi xubunu 'ikë ñukama 'imainun anu 'ikë uniakë xukama 'imainun xanukamaribi bibiankin buánkëxa.

30 Usokin 'abiani kuania ka aín papa Jacobnën Simeón 'imainun Leví kakëxa:

—Mitsun mi usa ñu 'akë kupín kana 'ëx 'aisama bërútin. Bërí ka ënë menu tsókë unikamax 'ëmi nishti 'ikën, ax ka cananeo 'imainun ferezeos unikamax timéax kananxun nu 'akánti 'ikën, nux kananuna 'itsamashi nun aintsikamabëbi 'ain.

31 Ësokian kakëxunbi ka aín bëchikëkaman kakëxa:

—¿Atun kara nun chirabakë 'anáka 'atima xanu 'akësa okin 'aisatanx?

35

Nukën 'Tbu Diosan Jacob Betelnuxun upíokin sinánxuan bana

1 Nukën 'Tbu Diosan ka Jacob kakëxa:

“Ëñuax kuantankëx kamina Betel kakë me anu tsóti kuantí 'ain. Anuxun kamina min xukën Esaúmi rakuéti abákëbëa mimi mërá Dios a achúshi maxá maburukin anuxun ñuina xaroti 'axuni kuantí 'ain.”

2 Ësakian kakëxun ka Jacobnën aín aintsikama kanan an ñu mēëxunkë unikama 'imainun an ñu 'axunkë xanukamaribi kakëxa:

—Kamina mitsun bëtsi dioskama ami rabikëkama a 'ë bëxunkanti 'ain, bëanan kamina nashitankëxun mitsun chupa upíbu pañuti 'ain.

³ Èsokin katankëxun ka kakëxa bëríbi kananuna Betel menu kuantu 'ain, kuantankëxun kananuna achúshi maxá maburukin 'atankëxun anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti 'ati 'ain, an ka 'ë 'atimakin sinaniabi 'akiankëxa, 'imainun ka 'ë 'akinia uinu karana kuani anuabi.

⁴ Èsokin kakëxun ka Jacob atun diosmabia 'arakakë akama 'imainun aín pabinu nankë ñu akama këñunbi bëtsi ñukamaribi 'inánkëxa, 'inánkëxun ka Jacobnën i chaira encina kakë a tēmú maíankëxa, ax ka Siquem kakë ëma 'urama 'iakëxa.

⁵ Uínsaran kara atux chikitia anun ka Diosan atu 'urama 'ikë ëmakama 'it-saira rakuënun 'imiakëxa, usokëx rakuékin ka Jacob 'imainun aín bëchikëkama nuíama 'ikën.

⁶ Usai ka Jacob 'imainun abëa kuankë unikamax achúshi ëma Luz kakë 'ikëbi Betel kakirinibi anëké anu bëbakëxa, ax ka Canaán kakë me anu 'iakëxa.

⁷ Anu bëbatankëxun ka maxá bukurukin, 'atankëxun a me El-Betel kakirin anëakëxa (Betel kikë ax ka Diosan xubu ki kikë 'ikën) ax ka anuaxa aín xukënan 'akatsikiax ami sinánkëbë abákëbëa anuax Jacobmi Nukën 'Ibu Dios mërá a me 'iakëxa.

⁸ Anu atux bëbakë 'aínbi ka an Rebeca bërukë xanu Débora kakë ax ñuakëxa; ñukë ka encina kakë i 'ani tanain maíankëxa ax ka Betel 'urama 'iakëxa, usai anuax 'ikë ka Jacobnën a me januax inkë kakirin anëakëxa!

⁹ Usai anuax Débora ñukë 'ain ka Jacob amiribishi Padán-aram anuax utëkëankëxa, utëkënkëbë ka amiribishi ami mërätëkëkin Diosan upíokin sinánxuntëkëankëxa,

¹⁰ sinánxunkin ka èsokin kakëxa:

“Mix kamina Jacob kakë bërí 'ain,

'aínbi kamina bërí usokin anëké 'itima 'ain;

usa 'ain ka bërí min anë Israel kakë 'iti 'ikën.” Usokin ka Diosan aín anë itsi nankin anëakëxa,

¹¹ anëkin ka èsokin kakëxa:

'Èx kana Dios kamabi kushiñuira a 'ain;

usa 'ain kamina bëchipati mebi tsitsirui 'uakamë 'ëoi bukuti 'ain,

min rëbúnkikamaribi ka bëtsi bëtsi ëma 'ai aín 'apuñu 'apuñu bukuti 'ikën.

¹² 'Èn kana kamabi me ënë min xuta Abraham 'imainun min papa Isaac 'inánkën,

usa 'ain kana mi 'inántankëxun

min rëbúnki kamaribi 'inánti 'ain.

¹³ Usai abë banatankëxun Jacob ëbiani ka Nukën 'Ibu Dios anuax kuankëxa,

¹⁴ kuankëbëtan ka achúshi maxá chaxké bitankëxun nitsinkin 'unántiokin nankëxa, anuaxa Nukën 'Ibu Diosbë banakë a menu; usakin 'atankëxun ka ënëx ka Dios 'axunkë 'ikë kixun xëni 'imainun uvas baka aribi ami anpënkakëxa,

¹⁵ usakin 'atankëxun ka a me Betel kakirin anëakëxa.

Raquel ñua ñuikë bana

¹⁶ Usai anu 'itankëx ka Betelnuax kuankëxa; 'aínbi ka Efrata 'urapain 'aínbi Raquel tēmërai aín tuá bakëankëxa.

¹⁷ Bakëni tēmëraia ka an bakëmikë xanun kakëxa: “Kamina rakuëtima 'ain bëbu tuá itsi kamina bakëan usa 'ain.”

¹⁸ 'Aínbi ka ñuti 'uramashi 'aish anuishi sënëni ashiti kushin uinkin aín tuá Ben-oní kakirin anëakëxa, 'ikëbi ka aín papan Benjamín kakirin anëtëkëankëxa.

¹⁹ Anuax kuaníbi ka Raquel ñuakëxa, ñukë ka anun Efratanu kuantu bai 'ipítinu maíankëxa ax ka bërí Belén kakirin anëké ëma 'ikën.

²⁰ Usakin anu mainxun ka Jacobnën achúshi maxá a iskin a sinánti anu 'unántiokin nankëxa, a maxá ka anua nan 'ikë anua Raquel maían 'ikë iskanëxa.

²¹ Anuxun usakin 'abiani ka Israel amiribishi kuantëkëankëxa kuantankëx ka anuxun ñuina bërúantia 'akë achúshi torre Éder kakë a inubiani kuantankëx anu tsóti bërúakëxa. (Éder kikë ax ka anuxun ñuina bërúankë ki kikë bana 'ikën.)

²² Usai kuantankëx ka anu 'itsa baritia Israel tsóakëxa, usai anu tsókëbëbi ka achúshi nètën Rubén anuax abë 'inuxun xanu bari kuankëxa kuanxunbi ka Bilhá mërax abë 'iakëxa, ax ka aín papa an ñu 'axunkë xanu 'ikëbi aín xanu 'iti raiokin bia 'iakëxa. Usai 'ikë kuantankëx ka aín papa 'itsaira nishakëxa.

Jacobnën bakë bëchikëkama 'ia bana
(1 Cr 2.1-2)

Jacobnën bëchikëkama ka 'iakëxa mapai rabë 'imainun rabë.

²³ Jacobnën Líami bëchikëkama aín anë ka 'iakëxa Rubén ax ka apan 'iakëxa, Simeón, Leví, Judá, Isacar 'imainun Zabulón.

²⁴ 'Imainun ka Raquelmia bëchikë 'iakëxa José 'imainun Benjamín.

²⁵ Usokin 'axun ka aín xanu Raquel an ñu 'axunkë xanu Bilhá amiribi bëchiakëxa aín anë ka 'iakëxa Dan 'imainun Neftalí.

²⁶ 'Imainun ka an aín xanu Líá ñu 'axunkë Zilpá amiribi bëchikë ax ka Gad 'imainun Aser kakë 'iakëxa; ënë kamax ka Jacobnën Padán-aram anuxun bëchikëx anuax bakëan kama 'iakëxa.

Isaac ñua ñuikë bana

²⁷ Achúshi nètën ka Jacob aín papa Isaac isi Mamré kakë ëma 'ikëbia Arbá kakin anëanan Hebrón kakinribi anëké anu kuankëxa. A menu ka Abraham 'imainun Isaac tsóakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaac ciento ochenta baritia tsótankëx ñuakëxa.

²⁹ Usa 'aish ka Isaac uni 'ikësabi kaniakëti xënira 'aish ñuakëxa, ñukiani ka aín chaitiokëkama ñua 'aish anu bukukë abë 'i kuankëxa.

36

Usai Esaúnën rëbúnkikama 'ia ñuikë bana
(1 Cr 1.34-54)

¹ Ënëx ka Esaú 'ikëbi Edom kakinribi anëké uni aín rëbúnkikama 'ia 'ikën.

² Esaú ax ka Canaán kakë uni aín bëchikë xanu rabë 'imainun achúshi 'iakëxa, ax ka Adá, Elón kakë hitita uni aín bëchikë xanu bixun ka ami bëchiakëxa. A mi bëchitankëxun ka amiribishi Oholibamá kakë xanu Aná aín bëchikë Sibón kakë uni heveos aín baba aribi biakëxa,

³ a bitankëxunbi ka Basemat kakë xanu Ismaelnën bëchikë Nebaiot aín, chirabakë aribi biakëxa.

⁴ Bixun ka Esaúnën Adámiribi bëchixun Elifaz kakin anëakëxa; 'atankëxun ka Ismaelnën bëchikë Basemat amiribi Reuel a bëchiakëxa;

⁵ 'imainun ka Oholibamá anribi bëchiakëxa bëchitankëxun ka Jeús, Jaalam 'imainun Coré aribi bëchiakëxa. Ënë kamax ka Esaúnëan Canaán kakë me anu pain tsókë 'ixun bakë bëchipa 'ikën.

⁶ Usakin bakë bëchipati anu pain 'itankëxun ka Esaúnën aín xanu 'imainun aín bëchikëkama bíanan abëa 'ikë unikamaribi bibiani bëtsi menu tsóti kuani, aín xukën Jacob abë ënanani kuankëxa. Usai kuankin ka kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuinakama Canaán menuxuan bikë akamabi buánkëxa,

⁷ usai a rabëtax anu 'ikëbëbi ka aín ñuina 'itsaira 'ain anu rabëtax 'isama 'ianan, anuxun ñuinakaman piti pasto sënënma me 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaú 'ikëbia aín kuai anë Edom kakë, ax anuax kuantankëx bashiñu me ami kikiani kuankë Seír kakë anu tsóti bërúakëxa.

9 Ēnëx ka Esaúnën rëbúnkinën anë kuënëokama 'ikën, 'imainun edomitakaman chaitiokëkama axa bashi ami kikiani kuankë me Seír kakë anu tsókë a unikama 'iakëxa.

10 Ēnëx ka Esaúnën bëchikënën anëkama 'ikën: Elifaz Adánën tuá Esaúnën ami 'akë; 'imainun Reuel Basematnën tuá Esaúnën ami bakë bëchipakë 'iakëxa.

11 Ēnë kamax ka Elifaznën bëchikëkama 'iakëxa, Temán, Omar, Sefó, Gatam 'imainun Quenaz.

12 Elifaz ax ka achúshi xanu an ñu 'axunkë Timná kakin anëkë 'iakëxa; an ka achúshi tuá 'axuntankëxun Amalec kakin anëakëxa. Ēnë kamax ka Esaúnën aín xanu Adá ami bakë bëchipa aín rëbúnkikama 'iakëxa.

13 Ēnë kamaxribi ka Reuelnën bakë bëchikëkama 'iakëxa Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá; 'imainun ka ënë kamaxribi Basemat Esaúnën xanuitsi aín rëbúnkikama 'iakëxa.

14 Oholibamá axribi ka Esaúnën xanu itsiribi 'iakëxa, usa 'ain ka amiribi bakë bëchiakëxa, aín anë ka ënëkama 'iakëxa Jeús, Jaalam 'imainun Coré. Ax ka Aná aín bëchikë 'imainun Sibón aín baba 'iakëxa.

15 Ēnë kamax ka Esaúnën rëbúnki axa 'apu 'ia a 'ikën: Akamax ka Esaúnën bakë bëchikë apan Elifaz aín rëkuën bëchikë 'iakëxa, a 'apukamax ka 'ikë Temá, Omar, Sefó, Quenaz,

16 Coré, Gatam 'imainun Amalec. Ēnë kamax ka Elefaznën aintsikaman 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka ënë unikamax Adá aín rëbúnki 'iakëxa.

17 Ēnëx ka Esaúnën bëchikë Reuel aín bakë bëchikëkama axa 'apu 'ia a 'ikën, Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá. Ēnë kamax ka Reuelnën aintsikama 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka a unikamax Esaúnën xanu Basemat aín rëbúnki 'iakëxa.

18 Usaia 'imainun ka Oholibamá Anánën bëchikë xanua Esaúnën bia aín tuakamaxribi aín aintsikaman 'apu 'iakëxa, Jeús, Jaalam 'imainun Coré.

19 Ēnë unikamax ka Esaú 'ikëbia Edom kakë aín rëbúnkikaman 'apu 'iakëxa.

20 Ēnë unikamaxribi ka Seír horeo uni aín bakë bëchikë atúxribia a menu tsókë 'iakëxa Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

21 Disón, Éser 'imainun Disán akamax ka 'akánanti 'unáira unikaman 'apu 'iakëxa, ax ka Seír aín rëbúnki Edom kakë me anu tsókë 'iakëxa.

22 Ēnë kamax ka Lotánën bëchikëkama 'iakëxa, Horí 'imainun Hemam, Timná ax ka Lotánën bakë bëchikë xanu 'anáka 'iakëxa.

23 Ēnë kamax ka Sobalnën bakë bëchikë 'iakëxa, Alván, Manáhat, Ebal, Sefó 'imainun Onán;

24 ënë kamaxribi ka Sibónnën bakë bëchikëkama 'iakëxa. Aía a 'imainun Aná, Aná ënën ka anu uni 'ikëma menua achúshi 'umpax upíira shióbukë mërakëxa, aín papa Sibón aín ñuina 'arakakë bërúankin.

25 Aná aín bëchikë bëbu achúshi ka Disón kakë 'iakëxa 'imainun ka aín bëchikë xanu achúshi Oholibamá kakë 'iakëxa.

26 Ēnë kamax ka Disónnën bëchikëkama 'iakëxa Hemdán, Esbán, Itrán 'imainun Querán kakë 'iakëxa.

27 Ēnë kamaxribi ka Ésernën bakë bëchikëkama 'iakëxa Bilhán, Zaaván 'imainun Acán.

28 Ēnëx ka Disán aín bakë bëchikë 'iakëxa, Us 'imainun Arán.

29 Usa 'ain ka 'akánanti 'unán unikaman 'apu 'iakëxa, Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

30 Disón, Éser 'imainun Disán. Ēnë kamax ka 'akánanti 'unaira unikaman 'apu Seír menu tsókë unikama ain 'apu 'iakëxa.

³¹ Ënë unikamax ka Edom kakë me anu 'apu 'iakëxa, israel unikamaxa atun 'apuñu 'isama pain 'ain.

³² Usa 'ain ka Beornën bakë bëchikë Bela ax Edom menu 'apu 'iakëxa aín ëmax ka Dinhaba kakin anëké 'iakëxa.

³³ Usa 'ain ka Bela ñukëbë Jobab kakë uni Zérah aín bëchikëribi 'apu Bosrá kakë ëma anu 'iakëxa.

³⁴ Usa 'ain ka Jobab ax 'apu 'aishbi ñukë 'ain Husam ax 'apu 'iakëxa, ax ka Temán kakë me anu 'ikë 'iakëxa.

³⁵ Usa 'ain ka Husam ax 'apu 'aishbi ñukëbë Hadad ax 'apu Avit kakë ëma anu 'iakëxa, ax ka Bedad aín bëchikë 'iakëxa, usai 'apu 'ixun ka Madián unikama abë 'akanankin Moab me anua 'akëxa.

³⁶ Usa 'ain ka Hadad ax 'apu 'aishbi ñukëbë Samlá axribi a ëmanubi 'apu 'iakëxa, ax ka Masrecá kakë ëma anu 'iakëxa.

³⁷ Usa 'ain ka Samlá ax 'apu 'aishbi ñukëbë Saúl axribi 'apu 'iakëxa, ax ka Rehobot kakë ëma baka kuëbí anu 'ikë uni 'iakëxa.

³⁸ Usa 'ain ka Saúl ax 'apu 'aishbi ñukëbë Baal-hanán Acbornën bëchikë axribi 'apu 'iakëxa.

³⁹ 'Imainun ka 'apu Baal-hanán ax ñukëbë Hadad axribi 'apu 'iakëxa, aín ëmax ka Pau kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka Hadad aín xanun anë Mehetabel ax ka Matred kakë uni 'ain bëchikë 'imainun Mesaabnën baba 'iakëxa.

⁴⁰ Ënë unikamax ka Esaúnën aintsin rëbúnki aín anëkama 'ikën, 'imainun anua tsóa aín men anëkama 'iakëxa: Timná, Alvá, Jetet,

⁴¹ Oholibamá, Elá, Pinón,

⁴² Quenaz, Temán, Mibsar,

⁴³ Magdiel, 'imainun Iram. Esaú ax ka Edom kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka akamax Edom kakë me anu 'apu 'iakëxa, anua aín aintsikama tsóa 'ain, ka uinu kara 'ia anu 'apu 'iakëxa.

37

¹ Usa 'ain ka Jacob Canaán kakë me anua aín papa 'itsama baritia tsóa me, anu tsóti bërúakëxa.

² Ënëx ka usaía Jacobnën 'aintsikama 'ia ñuikë bana 'ikën.

José 'imainun aín xukënkama 'ia ñuikë bana

Usa 'ain ka José ax bënë 'aish diecisiete baritiañu 'ixun, 'ain papan 'arakakë ovejakama aín xukëantu, Bilhá 'imainun Zilpá an ñu 'axunkë xanumia aín papan bëchia akamabëtan bërúankëxa. Usa 'ain ka Josénën ami nishkian aín xukënkama 'atima okëxun 'unáni aín papami manankëxa.

³ Usa 'ain ka Jacobnën aín bëchikë José 'itsaira nuibakin kuëëankëxa, aín xukënkama 'akësamaira okin, ax kaniakëké 'ixun bëchikë kupin ka usakin 'akëxa, usa 'ikë ka aín tari achúshi upíira upíokin kuënëokin 'axun 'inánkëxa, usakian aín papan 'akëx ka 'itsaira kuëëankëxa.

⁴ Aín papan atu 'akësamaira okin kuëënia 'unani ka aín xukën apankamax Josémi xuatemati nishi nutsi a istisama tani abëbi banatisama tankëxa.

⁵ Usakin aín xukënkaman 'akëxun ka Josénën achúshi ñantan namákëxa, namáxun ka aín xukënkama ñuixuankëxa ñuixunkëxbi ka atiaira xuatemati ami nishakëxa,

⁶ ami nishkëxunbi ka aín namákë ñuixunkin aín xukënkama ësokin kakëxa:

—Ësokin kana namá mi ñuixumainun kamina kuakanti 'ain.

⁷ 'Ën kana ësokin namán nukamax kananuna achúshi naënu 'ian, anuxun kananuna trigo bimi nëakin bitankëxun bukunrukin nan, usokin 'akëxbi ka 'ën trigo nëakin bikë ax upiti nitsimëké 'iaxa, usai 'imainun ka mitsunanëx 'ënan nikë ami ñanati a bëararati kuainakëké 'iaxa.

⁸ Ësokian ñuixunkëxun ka aín xukën apan achúshinën kakëxa:

—¿Usa 'ain karamina mix nukaman 'apaira 'ianan an nu ñumëmikë uni 'iti 'ain?

Usakian ain namákë ñuixunkëx ka ataira ami xuamati aín xukënkama nishakëxa.

⁹Usokin namátankëxun ka basikëbëtan Josénën amirbishi namátëkënxun aín xukënkama ñuixuankëxa. Ñuixunkin ka ësokin kakëxa:

—¿'Ën kana namátëkënkini bari, 'uxë, mapai rabë 'imainun achúshi 'ispa akamaxa 'ëmi ñanati shaíkia isan kixun kaina 'unánkaniman?

¹⁰Ësokin ka Josénën namátankëxun aín papa këñun aín xukëantu ñuixuankëxa, ñuixunkëxunbi ka aín papan ësokin kakëxa:

—¿Uisakin namákin kaina usokin namán? ¿Min kaina min tita 'imainun min xukënkamabë isana 'ëx mi 'urama kuani mimi ñanati tëtúbuti 'ai kixun sinanin?

¹¹Usa 'ain ka aín xukënkama 'aisamairai ami xuamati nishakëxa, usai atux 'ia iskin ka aín papan aín nuitu mëushi ënë ñukama manukima sinánkëxa.

Aín xukënkaman José marua bana

¹²Achúshi nëtën ka Josénën xukënkama Siquem kakë menu kuankëxa, aín papan 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakama pimiti pasto bari.

¹³Usai atux kuankë 'ain ka Jacobnën aín bëchikë José kakëxa:

—Ka kuat, min xukënkamax ka Siquem kakë me anu kuanxa, nun 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakama, pasto pimi. Usa 'ain kamina anua isi kuantu 'ain.

Kakëxun ka Josénën —Asábi ka kana isi kuantu 'ain —kixun kakëxa.

¹⁴—Kakëxun ka Jacobnën asábi ka kixun kakëxa.

Ka istan uisa kara min xukënkama 'ikën, 'imainun nun 'arakakë ovejakama kara uisa 'ikë kamina isi kuantu 'ain, isbëtsini kamina 'ë kai uti 'ain. Ësokin kaxun ka Jacobnën aín bëchikë José Hebrón kakë me anuxun xuakëxa, xukëx kuanx ka Siquem kakë me anu bëbakëxa,

¹⁵bëbax kuaníbi ka me pampaira 'ain amami kiakëxa. Amami kikë mërakin ka achúshi unin ñukákëxa:

—¿Añu bari kaina uan?

¹⁶—'Ën xukënkama bari kana uban —kixun ka Josénën kakëxa—. ¿Uinuxun ovejakama bërúai kara kuanxa karamina min 'ë katima 'ain?

¹⁷—Ënuax ka kuanxa Dotánu isa kuania kia kana kuan —kixun ka uni an kakëxa.

Kakëx ka José aín xukënkama bari Dotán kakë ëma 'urama anu kuankëxa.

¹⁸Mërabëtsini aia 'urakëo isi ka aín xukënkama José ñui 'atimai banai uisa karanuna oti 'ain kiox kanankëxa, kánani ka José rëkatsi kiox kikankëxa.

¹⁹Uisa karanuna oti 'ain kiox ka bëtsibë bëtsibë ain xukënkama kanankëxa: —¿Ka kuat, an namákin iskë a ka aia!

²⁰Kiox tsuákirui ka kananuna rëti 'ai kiox kanankëxa; rëtankëxun kananuna achúshi kininu nipati 'ain, usakin 'atankëx kananuna kiti 'ain, ñuina raëkëman ka piaxa. Usakin 'atankëxun kananuna uisai kara aín namákë ax 'ia kixun isti 'ain.

²¹Kia ka aín apan Rubénnën kuakëxa, kuakin ka uisakin kara iëmiti 'ikë kixun sinánkin aín xukënkama kakëxa:

—Kananuna rëtima 'ain.

²²Kananuna aín imi 'apamikin 'atima 'ain. 'Akinma kananuna kini anu uni 'ikëma menu 'ikë ënu nipati 'ain, usa 'ixun kananuna nun xukënkama 'atima 'ain.

Ësokin ka Rubénnën Aín xukënkama José 'ati kuëenkinma kakëxa, an ka aín papanubi ubantëkëntisa tankëxa;

²³usaiá aín xukënkama kikëbëbi ka José aín xukënkama anu 'ikë anu nuküakëxa, nukutia ka aín xukënkaman ñatanxun aín tari pañubiankë a

pëmikin biakëxa, ²⁴ bitankëxun ka kini 'umpaxñuma ñankáishi tutunkë anu nipakëxa.

²⁵ Usokin 'atankëx ka anuxuan 'akë anubi pi.

Buküakëxa bukuxun iskëxbi ka an ñu marukë ismaelita unikama Galaab kakë me anuax uakëxa. Ukin ka aín camellonën bëakëxa 'inínti ro sanuira 'imainun sanu ro i baka 'akë tsépara akama Egipto menu maruti ubani kuani uakëxa.

²⁶ Usaia rikuatsinia iskin ka Judánën aín xukënkama kakëxa:

—¿Añu ñu karana nun xukën rëtankëxun kananti 'ain, 'imainun karanuna uisoxun nun xukën bamakë unëti 'ain?

²⁷ Usakin 'akë 'imainun kananuna ismaelita unikama rikuatsinkë ënë maruti 'ain, usa 'ain kananuna rëtima 'ain, ax ka nun xukën 'ibu 'ikën.

Usakian kakëx ka aín xukënkama asábi ka kïax kanankëxa.

²⁸ Usakin kininu nipakë basimashika an ñumarukë unikama uakëxa, 'aia iskin ka José kininua bitankëxun, aín xukënkaman an ñu marukë unikama veinte kuríki manë 'akë kupín maruakëxa. Usokin marukëxun ka José Egipto kakë menu buánkëxa.

²⁹ Usa 'ain ka Rubén ax aín xukën José chikínti sinanx 'uxunbi kini 'ukëmëuküa 'aíma okëxa, 'aíma oika ratuti sinánkasmai nitëxëti bëríkarana uisai 'iti 'ai kixun sinani aín chupa tukai masá nuituakëxa.

³⁰ Masá nuitubakëxa anua aín xukënkama 'ikë anu kuankin ka kakëxa:

—Uinu kara tuá ax 'ikë. ¿Añu karana 'ën bërí 'ati 'ain?

³¹ Usa 'ain ka Josénën xukënkaman achúshi cabranën tuá rëtankëxun aín imin Josénën tari pëmikë anun a shiakëxa;

³² usakin 'atankëxun ka aín papa ësokín kamiakëxa: Ënë kananuna mëran. Ënëx kara min bëchikë José aín tarima 'ikë kamina upíokin isti 'ain.

³³ Kakëxun iskinbi 'unani ka Jacob kiakëxa: Ënëx ka 'ën bëchikënën tari 'ikën. Bëtsi ñuina raëkëman sapi ka píaxa.

³⁴ Usakin atu kai ka Jacob aín chupa tukai nitëxëti 'itsaira iankëxa, aín bëchikë bamakësa sinani.

³⁵ Usaia aín papa uínbi manumisamai nitëxëkëbëtan ka aín bëchikë xanu 'imainun nukëbënë kaman uisoxun karana aín masá nuitukë a manumiti 'ain kixun sinánkëxa, 'aínbi ka an usokin kuëënmiti kuëëanma 'ikën; kuëënima ka aín bëchikënën rabanan 'itsaira ini kiakëxa: 'Ën sinánkë ënë nëtënx karana 'ëxribi 'ën bëchikë 'ikësaribiti ñutima 'ain, ñutankëx kana anua uni ñukë 'ikë anuax 'ëx abë mërananti 'ain.

³⁶ An ñu marukë madianita unikaman ka José marubiankin Egipto kakë menu buánkëxa, buánxun ka suntárunën kushi Potifar kakë a maruakëxa, ax ka Egiptonu 'ikë 'apu aín suntárunën kushi Capítán 'iakëxa.

38

Judá 'imainun Tamar 'iá bana

¹ Usai 'itankëx ka Judá aín xukën kamanuax chikíakëxa, chikíkiani ku-atankëx ka achúshi uni Hirá kakë aín xubunu 'iakëxa, ax ka Adulam kakë ëma anu 'ikë uni 'iakëxa,

² kuantankëx anu 'ixun ka achúshi cananeo uni Súa kakë aín bëchikë 'unánkëxa, 'unántankëxun ka aín xanu 'iti biakëxa usakin bitankëx ka,

³ abë 'iakëxa, abë 'itankëxun ka aín xanu ami bëchiakëxa bëchixun ka Er kakin anëakëxa.

⁴ Usakin ami bëchixun ka amiribishi aín xanu ñuitsimitëkëankëxa: Usokin ñuitsimixun ka aín bëchikë a bakënia Onán kakin anëakëxa.

⁵ Usakin 'atankëxunbi ka amiribishi bëchitëkëankëxa, bëchixun ka Selá kakin anëakëxa, aín papa Judá axa Quezib kakë ëmanu 'ain.

⁶ Usa 'ain ka Judánën aín bëchikë apan Er kakë achúshi xanu Tamar a 'inánkëxa.

⁷ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun 'atimati nitsia iskin an 'akë ñu kuëenkima Er a ñunun 'imiakëxa.

⁸ Usai Er ñuan ka Judánën aín bëchikë Onán kakëxa:

—Min kamina 'unan aña kaina 'ati 'ain kixun, usa 'ain kamina min xukënan kasunankë xanu min 'ainitsi a biti 'ain, a bixunmi ami bëchikë ax ka min xukën apan ñukë 'ain rëbúnki 'iti 'ikën.

⁹ 'Aínbi ka Onánën tuá bakënkëkama ax ka 'ën bëchikëma 'iti 'ikë kixun 'unánkëxa. Usakin sinánkin ka aín xukënan kasunankë xanu a tuati kuëenkima 'ain nami 'akin 'ain nëtokë ñu ëmainshi 'apákëxa, usai 'ikin ka aín xukën ñukë axa a kupín aín rëbúnkiña 'iti kuëanma 'ikën.

¹⁰ Usai 'ia Nukën 'Ibun iskëxbi ka Onán an 'akë ñukama upíma 'iakëxa, usa 'ain ka aribi ñutanun sinánxuanakëxa.

¹¹ Usa 'ain ka Judánën aín piaka Tamar kakëxa:

—Min papan xubunu pain kamina 'ikuantu 'ain, anuxun kamina 'ën bëchikë Selá kanitamainun kaini kuantu 'ain abëmi birananun.

'Aínbi ka Judánën sinánkëxa Selá axribi sapi ka aín xukënkama 'ikësaribiti ñuti 'ikë kixun. Usa 'ain ka Tamar ax aín papan xubunu 'i kuankëxa.

¹² Usa 'ain ka 'itsama baritia 'ikëbë Judánën xanu, Súanën bëchikë axribi ñuakëxa. Aín xanu ñukë 'ain ka a sinani masá nuituakëxa usai 'itankëx ka Timnat kakë ëma anuxuan carnero rani tëakin mëníokë anu kuankëbë ka aín 'unánkë uni Hirá kakë adulamita uni ax abë kuankëxa.

¹³ Tamar an ka aín kuku a Timnatnua aín carnero rani tëai kuankë kuakëxa,

¹⁴ usai a ëmanu kuankë kuakin ka Tamarnën kasunamëkë xanun pañukë chupa pañukë a pëtankëx ka bëtsi chupan rakútankëx amo chupan bëpamëti unin 'unántimaisa kiox 'itankëx, anun Enaim kakë ëmanu atsínti anu tsóakëxa, ax ka anun Timnat kakë ëmanu kuantu bai anu 'iakëxa. Usa 'ain ka ësokin sinánkëxa Selá ax ka bërí kanikë 'aish cha 'ikën, 'aínbi kana abë biranankëma pain 'ai kixun ka sinánkëxa.

¹⁵ Usaia anu aín chupan bëpamëax tsókë iskin ka Judánën sinánkëxa ax isa achúshi xanu bëtsi bëtsi unin aín nami 'akë a 'ikë kixun.

¹⁶ Usai 'ikë ukinbi mërai ka Judá anúan ukë bai a ëni amo nirakëti abë banakëxa, banakinbi ka 'unánma 'ikën ax ka aín bëchikënen kasunankë xanu aín piaka a 'ikë kixun 'unánima abë banakin ka kakëxa:

—¿'Èbë kaina 'itima 'ain? Kixuan kakëxun ka xanunribi ñukákin kakëxa:

—¿Añu ñu kaina 'èbë 'inuxun min 'è 'inánti 'ain? Èsokin ka xanunribi kakëxa.

¹⁷ —'Èn kana mi bëmiti 'ain 'ën 'arakakë carnero tuá achúshi —kixun —ka Judánën kakëxa.

—Asabi ka —kixun ka xanun kakëxa—, 'aínbi kamina aña ñuñu kaina 'ai a pain 'è 'inánbianti 'ain, minmi 'è kakë a 'è bëmi kuanxun.

¹⁸ —¿Añu ñu mi ënxunti kaina kuëënin? —kixun ka Judánën ñukákëxa.

—Ñukákëxun ka min tēñuti 'imainun anúnmi 'unánti orakakë a 'imainun min tuinkë tsati akamina 'è ënxunti 'ai —kixun xanun kakëxa. Usai abë banatankëxun a ñukákëkama 'inántankëx ka abë uxakëxa, usai abë 'ixun ka Judánën aín bëchikënen kasunankë xanu tuuókëxa.

¹⁹ Usai abë 'ikiani kuanxun ka Tamarnën anúan rakuanan bëpamëkë a bianan xanu raëmëkën pañuti chupa pëxuan nanbiankë a pañutëkëankëxa.

²⁰ Usai 'ikë basiramashi ka Judánën aín 'unánkë uni adulamita akëñun aín cabranën tuá achúshi xuakëxa, abëa 'ikë xanu a 'inánkian aín ñu anu naënxankë a bixuntanun kixun xukëx kuanxunbi ka a xanu 'aíma okëxa.

²¹ Anu bëbaxun 'aíma okin ka anu 'ikë unikama ñukákëxa:

—¿Uinu kara axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu Enaim kakë ëmanu kuantu bai 'ipitiu tsókë 'isonkë ax 'ik?

Kakëxunbi ka —Ënu ka bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu 'aíma 'ixanxa —kixun atun kakëxa.

²² Ësakian kakëx ka amiribishi anua Judá 'ikë anu kuantëankëxa kuanxun ka kakëxa:

—'Ëmi a ñuikin kakë xanu a kana mërakëma 'ain 'imainun ka anu 'ikë unikaman anuisa achúshi xanubi axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë 'aíma 'ixanxa kixun 'ë kaxa.

²³ Ësakian kakëxun ka Judánën kakëxa:

—Asabi ka 'imainun ka 'ën 'inánkë ñukama a biti 'ikën, uixbia 'ëmi kuaitima kupí ka 'ën ñu kamabë bërúti 'ikën, 'ën këmëkinma xuxunkë 'ikëbi kamina carnero bakë a mërakima 'inankëma 'ain.

²⁴ Usai ax 'ikë rabë 'imainun achúshi 'uxë 'irukësa 'ain ka, Judá achúshi unin kakëxa:

—Min piaka Tamar ax ka bëtsi unikamabë 'iaxa, usa 'aish na tuukë ax unibë 'ikë kupían tuukë 'ikën.

Usai kia kuati ka Judá munuma kuënkëni kiakëxa:

—¡Bitankëxun kamina a xanu nënkanti 'ain!

²⁵ 'Aínbi ka unikaman chikinbëtsinki bëkëxunbi ka xanun aín kuku ësokin kamiakëxa: Ënë ñukama 'ibu an ka 'ë tuuoxa. Usa 'ain kamina mitsúnbi iskin uinan kara ënë tēñuti anua 'unánti orakakë 'imainun tsati ënëx 'ikë kixun 'unánti 'ain.

²⁶ Kiaxa kikëbë ka Judá aín ñukama 'unáni kiakëxa: An upíokin 'akëbëtanbi kana 'ën 'atima okin 'an, usa 'ain kana 'ën bakë bëchikë Selá 'inankëma 'ain usai 'itankëx ka únsaranbi abë 'itëkëanma 'ikën.

²⁷ Usai 'itankëx ka Tamar ax aín nëtë 'ikëbë rabë tuá naachikiakëxa.

²⁸ Naachikikin ka aín tita bakënkë anun a tuá achúshinën aín mëkën chikíankëxa. Chikinia ñuman chëxëanën mëtëkërë kai an xanu bakëmikë ax kiakëxa: Ënëx pain ka bakënti 'ikën.

²⁹ Usakin 'akëxun ka a tuakën aín mëkën atsímitëkëankëxa ax ka ax pain bakënkë 'aish aín xukën apan 'iakëxa, usai 'ikë ka an naachikimikë xanun Fares kakin anëtankëxun kakëxa: Uisax kaina min pan chikían.

³⁰ Usaia 'ian ka aín xukën ñuman pansianën mëtëkërë kakë axribi bakëankëxa, usai bakënkë ka a xanun Zérah kakin anëakëxa.

39

José 'imainun Potifarnën xanu 'ia

¹ An ñu marukë unikaman ka José marubiankin Egipto kakë menu buánkëxa. Buánxun ka egipcio uni achúshi Potifar kakë a ismaelita unibunën maruakëxa. Potifar ax ka 'apu aín suntárunën kushi capitán 'imainun an bërúankë aín kushiribi 'iakëxa.

² Usai an ñu mëëmikë uni egipcio uni, aín xubunu 'ia ka Nukën 'Ibun José 'itsaira bërúankin 'akiankëxa.

³ 'Akinkëxuan upíokin Josénën ñu mëía ka a ñu mëxunkë unin, aín 'Ibun ka Josébë 'ixun 'akinia kixun. Usa 'ain ka Josénën mëëkë ñukamax upí 'iakëxa.

⁴ Usa 'ikë ka José ax ka uni upí 'ikë kixun an unikama bërúanti 'imainun an 'ain xubunu 'ikë kamabi ñu bërúanun kixun ami ëankëxa.

⁵ Anúan Potifarnën José aín xubu 'imainun aín ñukama bërúanun ënkë nëtëkaman ka Nukën 'Ibun Potifarmi upíokin sinánkin 'akiankëxa aín xubu 'imainun aín ñu 'apákë kamabi upí 'inun.

⁶ Usakin ami ënkëxuan Josénën aín ñukama bërúankëbë ka Potifar aín ñukama sinánkinma an bërúanxunkë anu 'ain, aín piti 'atishi isakëxa.

Usaia 'imainun ka José aín bëmanamíax upíira uni 'iakëxa,

⁷ usa iskin ka basikëbëtan anua tēkë uni 'ain xanun upí 'ikë iskin kuëëankëxa, kuëënkín ka achúshi nëtën Potifarnën xanun kakëxa:

—'Ēbē kamina 'iti 'ain kixun.

⁸ Kakēxunbi ka kuēenkima Josénēn ěsokin kakēxa:

—Ka kuat, min bēnēn ka kamabi aín ñukama 'ēmi ěanxa, usa 'ain ka 'ěx ěnu 'ain, aín ñukamami sinántima 'ikēn.

⁹ Ēnē xubunu ka 'ěsaribi uni 'aíma 'ikēn; usa 'ain ka 'ěn ñu mēěxunkē unin a ñu kamina 'atima 'ain kixun kakēma 'ikēn, mix kamina 'ain xanu 'ain; ĵusa 'ain karana 'ěx 'atima ñuira 'ai Nukēn 'Ibu Díosmi 'uchati 'ain?

¹⁰ Kamabi nētēn ubíokin anun kuēenkin abē 'inun kanan a rapasua 'inun kakēxunbi ka Josénēn kuaisama tankēxa.

¹¹ 'Aínbi ka achúshi nētēn José xubunu 'ikē ñu mēēti 'ai anua uixi 'aíma 'ain atsíankēxa,

¹² 'aínbi ka atsíniabi xanuxun aín chupa bikin kakēxa:

—'Ēbē kamina 'iti 'ain kixun.

Usakin kakian aín chupan bikēx ratuti abákiani chikíkin ka aín chupa xanun mēkēnubi ěbuiankēxa.

¹³ Usai 'ikin timabiani chikíkin aín mēkēnubi aín chupa ěbiani chikíkēbētan ka

¹⁴ aín xubunu 'ikē an ñu mēěxunkē unikama kuēnkēnkin kakēxa:

—Ka kuat, 'ěn bēnēn ka ěnē hebreo uni achúshi ñu mēěnun kixun bēaxa usa 'aíshbi ka bērí 'ēmi kuaitisatania. Usa 'aish ka 'ěx mēu 'ain 'ěbē 'ikatsikiax atsíanxa atsínkin bikēx kana 'ěx munuma kuēnkēan,

¹⁵ usai 'ěx munuma kuēnkēnia kúati ratuti chikiti abákin, ka aín chupa 'ěnu ěbianxa.

¹⁶ Usai 'itankēxun ka Josénēn chupa upíokin nankēxa, an ñumēmikē 'ain bēnē aín xubunu 'utamainun.

¹⁷ Usaia 'ikē basimashi ka xubunu aín bēnē bēbakēxa, bēbaia ka aín xanun ami manánkin kakēxa:

—Hebreo uni achúshimi ñu mēěnun bēkē ax ka 'ěx anu 'ikēnu 'ěbē 'ikatsikiax atsíanxa,

¹⁸ atsínkēbē 'ěx munuma kuēnkēnia kúati ratuti chikíkin ka aín chupa ěnu ěbiani abáxa.

¹⁹ ěsokin ka min ñu mēēmikē unin 'ě 'aia, ěsokian aín xanun kakēxun kuati ka Josénēn ñu mēěxunkē uni asérabi usai ikēxa sinani 'itsaira ami nishakēxa,

²⁰ usai xuatemati ami nishkin ka José sipuati binun kixun aín suntárúkama kakēxa, kakēxun bixun ka anua 'apun uni sipuakē anu sipuakēxa.

²¹ Usakin José sipuakē 'aínbi ka Nukēn 'Ibu abē 'ixun bērúankin 'akiankēxa, 'akinkēx ka upí nuituñu 'iakēxa, usa 'ikē ka an sipu bērúankē aín kushi an 'unánkēxa,

²² usa 'unánxun ka José abēa sipunu 'ikē unikama bērúanun kixun anēakēxa. Anēkēxun ka Josénēn kamabi ñu anu 'ikē a 'anun ñunuakēxa,

²³ usakin 'amainun an sipu bērúankē aín kushi an Josénēn 'akē ñukama isama 'ikēn, usakin ka Nukēn 'Ibun 'akinkēxun aín ñu mēētikama upíokin 'akēxa.

40

Josénēn uni rabē aín namákē ñuixuan bana

¹ Usai 'itankēxa basikēbē ka an uvas baka xēati Egipto menu 'ikē 'apu 'inánkē a 'imainun an pán 'akē uni aín kushi rabē axribi, an ñu mēěxunkē 'apu Egiptonu 'ikē ami 'atimati banai ami 'uchakēxa.

² Usa 'ain ka faraón Egipto menu 'ikē 'apu ax a uni rabē ami 'aisamairai nishkin an 'ain xēati iskē aín kushi 'imainun an pán 'akē iskē aín kushi kuēntankēxun,

³ anua suntárúkaman kushi 'ikē capitán 'ain xubunua 'ikē sipu anu a rabēbi xuakēxa, ax ka anua José sipuakē anubi 'iakēxa.

⁴ Usa 'ain ka suntárunën kushi capitanën an bërúanun kixun José 'inánkëxa, ax ka an 'apu ñu 'axunkë unikaman kushirabë 'iakëxa, usa 'aish ka akamax 'itsa barin anu sipuakë 'iakëxa.

⁵ Achúshi imé ka sipunu 'ikë uni rabëtan namákëxa, an uvas baka 'apu xëati 'inánkë 'imainun ka an 'apu pán 'inánkë aín kushi a rabëxun namákëxa, a namákënëx ka achúshi achúshinëx usaía 'itiñu 'iakëxa.

⁶ Usa 'ain ka José pëkaran sipunu 'ikë unikama isi uakëxa, ukinbi ka 'itsaira sinania masá nuituax tsókë a rabë mërakëxa;

⁷ usa iskin ka ñukákëxa;

—¿Uisakatsi kaina bërí masá nuitukë bëmánanshi 'ain?

⁸ —Nu rabëxun kananuna ëné imé ësokín namán, 'aínbi ka uisakin namákë kara ax 'ikë kixun an nu ñuixunti 'aíma 'ikën kakëxun ka Josénën.

—¿Diosan kara uisakin namákë kara min namákë ax 'ikë kixun mi ñuixuntima 'ik? —Kixun atu kakëxa katankëxun ka Josénën—. 'Ë kamina min namákëkama ñuixunti 'ai kixun kakëxa.

⁹ Usakin kakëxun ka an 'apu aín xëati 'inankë aín kushi an pain aín namákë ñuixunkin José ësokín kakëxa:

—'Ën kana namákin uvas i achúshi isan,

¹⁰ ax ka rabë 'imainun achúshi pëñanñu 'iaxa. 'Imainun ka uvas i ax kotankëx uábuaxa, usai 'itankëx ka aín uábukë ax aín tëxkanñu 'inun uvas 'itankëx pëkëaxa.

¹¹ Usai 'ian kana 'ën 'apun ami xëakë xampa a tuínxun ami uvas baka chinintakëxun kana xampamibi 'ënbi buánxun 'apu aín mëkënnubi 'inan.

¹² Èsokian ñuixunkëxun ka Josénën kakëxa:

—Min namákë ax ka ësa 'ikën: rabë 'imainun achúshi i pëñanmi namákë ax ka rabë 'imainun achúshi nëtë ñui kikë 'ikën,

¹³ usa 'ain ka ënuax rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan 'apun minmi an kuëenkëma ñu 'axunkë a istankëxun amiribishi min ñu mëétinu mi nantëkënti 'ikën, usakin 'akëxun kamina min 'asábiokín 'apu xampami aín xëati 'inánkë abi 'atëkënti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain kamina mia usokëxun min 'ëmíribi sinánti 'ain, sinánkin kamina 'apu faraón 'ëribia ënuax chikínun kati 'ain. ¡Usa 'ain kamina 'ëribi nuibakin 'akintí 'ain!

¹⁵ 'Ëx kana mëkama bëtsinkin hebreo unikama anu 'ikë menua bëa 'ain. Usa 'aish kana 'ëx ñu 'atíma 'akëma 'aish sipunu 'iti kuëënima.

¹⁶ Èsokian Josénën 'upiokín ñuixunia kuakin an pán 'akë aín kushi anribi 'ënribi kana ësokín namá kixun kakëxa:

—'Ënribi kana ësokín namákin rabë 'imainun achúshi tasá pán uxua 'ën maxkánu nankë isi pëkian.

¹⁷ Manámia 'ikë tasánua 'ikë pán ax ka batokín mësukín 'akë ax ka faraónan 'iaxa, aínbi ka ñuina pëchiñukaman tasá 'ën maxkánua 'ikë a piaxa.

¹⁸ Usakin kakëxun ka Josénën kakëxa:

—Minmi namákë ax ka ësa 'ikën: rabë 'imainun achúshi tasámi namákë ax ka rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikën,

¹⁹ usa 'ain ka ënuax rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan 'apu faraónën minmi an kuëenkëma ñu 'akë isti 'ikën, istankëxun ka achúshi inu mi bëntanun 'amiti 'ikën, usakin bëntania ka xëtëkaman min nami piti 'ikën.

²⁰ Usai 'ikë rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan ka 'apu faraónën anúan aín titan tuá nëtë 'ikëbëtan achúshi fiesta chaiira 'akëxa, 'akin ka kamabi aín uni kushibukama kamiakëxa. Usakin kamikëxa aín kushibu timëan ka 'apu faraónën an xëati 'inánkë unikaman kushi 'imainun an pán 'akë unikaman kushi sipunua binun xuakëxa.

²¹ Xukëxun bitsínkin bëia ka an aín xëati 'inánkë unikaman kushi aín ñu mëëtínubi bërâma 'akësabi okin nantëkëanan ka faraónën aín xëati 'inántëkënenun anubi nankëxa;

²² 'aínbi ka an pán 'akë aín kushi aribi Josénëan aín namákë ñuixunkësabi okin inu bëntanxun têtsëkanun 'amiakëxa.

²³ Usakin aín namákë ñuixunkëxbi ka an 'apu 'ain xëati 'inánkë uni ax Josémi sinanima ami manúakëxa.

41

Josénën 'apu faraónën namákëkama ñuixua bana

¹ Usa 'ain ka rabë baritia inúkëbëtan. Achúshi imë faraónën, Nilo kakë baka kuëbi nixun isi pékiakëxa,

² usakian an namákin iskëxbi ka baka mëuküax, mapai achúshi 'imainun rabë vaca 'upíira 'imainun xuairabu ax chikítankëxun basi xo chaxkébu a 'ukëmëuxun pia isan.

³ Usokian pikëbëbi a kaxu bakanuax chikitika 'atima 'aish chumínkëkama mapai 'imainun rabë vaca axribi baka kuëbí raíri a 'urama sëtëruí niraakëxa.

⁴ Usai niraakëtankëxun ka vaca 'atimabu chumínkëkama an mapai 'imainun rabë vaca upíirabu 'imainun xuabu a eia isakëxa. 'Isibi ka faraón ratúkuatsianx bësuakëxa,

⁵ 'aínbi ka amiribishi 'uxtékëankëxa 'uxunbi ka amiribishi namákin istékëankëxa: achúshi trigo xonuax mapai achúshi 'imainun rabë aín bimi upíirabu 'aish koia isakëxa.

⁶ Iskëbë ka a kaxu mapai achúshi 'imainun rabë trigo bimi, amiaxa bari urukë amiax bëkikin suñun 'atimokëxa chushikë isakëxa,

⁷ akama trigo bimi chushikësa an ka trigo bimi mapai 'imainun rabë bimi upíirabu a pia isakëxa.

Usakin iskinra namati bësui ka faraón kiakëxa iskinra kana namatin.

⁸ 'Aínbi ka a pékaran anun masánuitukëishi 'ixun kamabi Egipto menu 'ikë an ñu tankë 'imainun an ñu 'unánkë unikama unun kixun kamiakëxa. Kamikëxa rikuatsinkë ka faraónën usakian namákëkama ñuixuankëxa, ñuixunkëxunbi ka uinu 'ikë uni an ñu tankë 'imainun an ñu 'unánkë achúshinënbi ñuixuama 'ikën, uisakin namákin kara usakin namáxa kixun.

⁹ Usakian atun ñuixunkëbëma ka an faraón aín xëati 'inánkë uni aín kushi, ax kiakëxa:

—Bërí kana sinanatin usai 'iti 'aímabi kana 'ëx a sinanima manuan.

¹⁰ Mix 'apu 'ixun kamina nishkin an pán 'akë aín kushi 'imainun an mi xëati 'inánkë ënëribi anua suntárunën kushi capitán 'ikë sipu anu sipua.

¹¹ Achúshi imë kananuna nurabëxunbi namákën, an pán 'akë aín kushian 'amainun kana 'ënribi bëtsiokin namákën, usa 'ain ka an namákënëx 'unántisama 'imainun 'ënanëxribi unántisama 'aish uisakin namákë kara kixun unántisama 'iakëxa.

¹² Èsokin nun namákë 'aínbi ka nubë achúshi hebreo uni bëna, an suntárunën kushi ñu mëëxunkëribi anu 'iakëxa. A uni kananuna nun namákë ñuixuankën, ñuixunkëxun ka nu uisakin namákë kara ax 'ikë kixun nu ñuixuankëxa.

¹³ ¡An nu ñuixunkë usaibi ka 'iaxa! usa aín kana 'ëx amiribishi 'ën ñu mëëtínu atsímáinun ka bëtsi aribi inu bëntanxun têtsëkamiaxa.

¹⁴ Usokian ñuixunkëxun ka faraónën José bëríbia sipunua chikínbëtsinkin anu bënun kamiakëxa. Usakian kamikë ka Josénën mëníokakin aín bu tëamianan aín chupa upí pañubiani kuantankëx faraónu bëbakëxa.

¹⁵ Usaia bëbakë ka faraónën kakëxa:

—'Ën kana ësokin namán 'aínbi ka an 'ën namákë 'ë ñuixunti 'aíma 'ikën, usa 'aínbi kana 'ën kuan, min isamina uni aín namákë ñuixuni kixun ñuia kana kuan, usa 'ain kaina min 'ën namákë 'ë ñuixunti 'ain.

¹⁶ Kakëxunbi ka Josénën —ax ka 'ënbi 'akëma 'iti 'ikë —kixun kakëxa—; 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuni mix 'apu 'aish upí 'inun mi ñuixunti 'ikën.

¹⁷ Usokian kakëxun ka 'apu faraónën José katëkëankëxa:

—'Ën namákënuax kana Nilo kakë baka kuëbí nikë 'ian,

¹⁸ usakin 'ën nixun iskëxbi ka bakanuax mapai achúshi 'imainun rabé vaca upíira 'aish, xuairabu an basi xochaxkébu a mëuxun pia isan.

¹⁹ Usakian pikëbëbi ka a kaxú mapai achúshi 'imainun rabé vaca chumínkë 'aish 'atimara axribi piküaxa. ¡Uinsaranbi kana 'ën usa vaca 'atima Egipto me ënuax iskëma 'ain!

²⁰ Ënë vaca chumínkë 'atimabu an ka ax pain chikíkë mapai rabé 'imainun rabé vaca upíirabukama a eaxa;

²¹ 'aínbi ka usakin eaxi uínbi 'unántisama 'iaxa, usa 'aish ka bëráma 'ikësabi chumínkëira 'iata.

Usokin namati kana bësuan,

²² 'aínbi kana 'uxtënkëxunbi amiribishi namákin mapai achúshi xonuax trigo bimi upíirabu koia isan.

²³ Usakin iskëbëbi ka a kaxú mapai 'imainun rabé trigo bimi ami bari urukë amiax békikin suñun 'akëx béküax chushi ëskikë 'ianan nëmëkë koaxa.

²⁴ A trigo bimi chushikësa 'imainun mënukësa an ka mapai 'imainun rabé trigo bimi upíirabu a piaxa. Usakin namáxun kana an ñu tankë unikama timëxun ñuixuan, 'aínbi ka atu achúshinënbi usakin namákë ka ax 'ikë kixun 'ë kakëma 'ikën.

²⁵ Usakian kakëxun ka faraón Josénën kakëxa:

—Minmi 'apu 'ixun rabëokin namákë ax ka achúshi ñu ishi ñui kikë 'ikën. Diosan ka mi 'unánmisa tania añu kaina 'ati 'ai kixun.

²⁶ Mapai achúshi 'imainun rabé vacakama upíirabu ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'ikën, usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi upíirabu ax 'ikën. Ax ka a mi namákë abi 'ikën.

²⁷ Mapai achúshi 'imainun rabé vaca chumínkë 'imainun 'atima axa bëtsi kaxú chikíkë ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'ikën; usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi chushikësa 'imainun mënukësa amiaxa bari urukë amiax békikian suñun xarokë ax ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia a piti 'aíma 'ain numi 'iti 'ikën.

²⁸ 'Ën mi kakë usabi oi ka 'iti 'ikën: Diosan ka mix 'apu 'ikë usakia an ñu 'ati a ñuikin mi ismiaxa.

²⁹ Usa 'ain ka 'inuxun 'aia mapai achúshi 'imainun rabé baritian a piti 'itsaira 'imainun unin 'apákë ñu 'itsaira bimiñu kamabi Egipto menu 'iti 'ikën,

³⁰ usai 'itankëx ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia a piti 'aimaira 'iti 'ikën. Usai 'ikëbëtan ka uínbi Egipto menu ka 'aisamaira piti 'iakëxa kixun sinántima 'ikën.

³¹ Usa 'ain ka a piti ñu 'aimaira 'ikëbë, ñu 'apákëa kokë bëráma íása 'itima 'iti 'ikën.

³² 'Ën 'apu minmi rabé okin namákë ax ka, Nukën 'Ibu Diosan uisakin kara 'aisa tania usakin 'aia, usa 'ain ka ënuax basimashi 'iti 'ikën.

³³ Usa 'ain sapi kamina 'ën sinánkëxun basikinmaishi uni achúshi sinánñuira 'imainun an ñu 'unánkë, an ënë Egipto menu 'ikë unikama an bërúankin isti anëti 'ain.

³⁴ Mix 'apu 'ixun kamina ësoxin 'ati 'ain: min kamina aín kushikama anëtankëxun, kamabi menu kuankian unin 'apákë trigo bimi bikë ax ka mapai achúshi pisha bikë anua aín chukúmashi bití 'ikën, bikin ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'imi Egipto menua unin 'apákë 'aisamaira tuaia timëti 'ikën.

³⁵ Usa 'ain kamina min kati 'ain kamabi trigo bimi upibukama ka mapai 'imainun rabé baritia anun timéti 'ikèn; timétankëxun ka achúshi xubunu bukúnti 'ikèn, ax ka usokin kamabi ëmakamanu bukúnti 'ikèn, ax ka kamabi uni ëmanu 'imainun naënu 'ikë unikaman piti 'ikèn.

³⁶ Usakin mi 'amikëxun atun trigo bimi bukúnkë 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia numi 'ikëbëbi unikama numin bamatima 'ikèn, Egipto me ënu tsókë unikamax.

José Egipto menu 'apu iá bana

³⁷ Usakian Josénën kakë ax ka 'apu faraón 'imainun aín unikamanan upí bana 'iakëxa,

³⁸ usaía kia ka faraónën aín unikama ësokin kakëxa:

—¿Uisaxun karanuna bëtsi uni 'ësaribi aín 'Ibu Diosan bëru ñunshinñun nun mërați 'ain?

³⁹ Èsai kitankëxun ka José kakëxa:

—Misaribi uni sinánñuira 'imainun an ñu 'unánkë uni ka 'aíma 'ikèn, usa 'ain min 'Ibu Diosan mi 'unánmikëxun kamina ënë ñukama 'unanin.

⁴⁰ Èsokin katankëxun ka 'apu faraónën José kakëxa, mix kamina anu 'ëx 'ikë 'apun xubu anu 'iti 'ain, 'imainun kamina ënë menu 'ikë unikaman min kakësokin 'ati 'ikèn, kamabi uni min kakësa okían ñu 'anun 'amiti 'ain 'aínbi kana. 'Èx kuni 'apu 'aish mi manámi 'ianan kushiira 'iti 'ain.

⁴¹ Ka kuat, 'ën kana kamabi Egipto menu 'ikë unikaman kushimi 'inun mi anëin. Èsokin kakinshi ka,

⁴² faraónën 'apu 'ixuan mëñukë a ëchikinshi aín mëñusuti bitankëxun Josénën mëkënu mëñumiakëxa. Usakin mëñumitankëxun ka aín chupa lino 'upíira upí a pañumianan aín tëuti kuri 'akë a tēñumiakëxa.

⁴³ Usakin aín ñukama pañumitankëxun ka anúan ax nikë caballonën nikinkë bëtsi a kaxu 'ikë bëtsi anu José 'aruakëxa, 'arutankëx ka kiakëxa, bërí ka kamabi unix aín bëmánuax sharati rantinpurunkin kamina anúan kuanti bai bëaratima 'ain, usa 'ain ka Josénëx kamabi Egiptonu 'ikë unikaman 'apu 'iakëxa.

⁴⁴ Usakin 'atankëxun ka faraónën kakëxa:

—Èx kana 'apu 'ain, usa 'aínbi ka Egipto menu 'ikë unin mix kikëma 'ain aña ñubi 'atima 'ikèn.

⁴⁵ Usa 'ain ka 'apu faraónën bëtsiokin anëkin José egipcionu 'ikë anën anëakëxa Safenat-panéah kakin anëtankëxun, ka Asenat akëñun 'ain xanu 'iti birakamiakëxa, ax ka Potifera kakë Sacerdotenën bëchikë xanu 'iakëxa, ax ka On kakë ëma anu tsókë uni 'iakëxa, usakian 'akëx ka José Egipto menu 'apu 'iakëxa.

⁴⁶ Anua 'apu 'imikë anu ka José treinta baritiañu 'iakëxa, usa 'ain ka José anua faraón 'ikë anuax chikítankëx Egipto me kamaoi kuainbëkini niakëxa.

⁴⁷ Usa 'ain ka ñu 'apákë 'aisamaira bimiñu 'aish piti 'itsaira 'iakëxa mapai achúshi 'imainun rabé baritia ñu 'apákë bimiakëxa,

⁴⁸ usa 'ikë ka Josénën ax 'apu 'ixun kamabi trigo 'apákë mapai achúshi 'imainun rabé baritia sënëmikin timënun unikama 'amiakëxa; usakin 'amianan ka trigo buküanan anuxuan 'apáxun bikë ëmanua anu bukúnti 'akë anubia trigo bukunun 'amiakëxa.

⁴⁹ Usakian Josénën timëmikëx ka trigo bimi parúmpapa kuëbínua masi iskësaira 'iakëxa. Usa 'ain ka 'aisamaira 'ikë uínbi tupuntisamaira 'ianan uiti 'itsaira kara kixun tupuntisamaira 'iakëxa.

⁵⁰ Usa 'ain ka anúan ñu 'apákëxbi kootima baritia 'isamapain 'ain Josénën aín xanu Asenat kakë ami rabëokin bëchikë 'iakëxa.

⁵¹ A paian bëchikë aín rëkuën bëchikë a ka Manasés kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: “Nukën 'Ibu Diosan ka 'ëx masá nuituanan tëmëraiabi 'ë manumiaxa 'imainun ka 'ën papan aintsikamiribi manunun 'ë 'imiaxa.”

⁵² Usakin 'atankëxun ka bëchitëcëntancëxun Efraín kakin anëakëxa, anëtankëx ka kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka anuax 'ëx tëmërakë me ënuax 'ëx bëchikëñu 'iti kuëanxa.

⁵³ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë bari inúkëbë unin ñu 'apákë Egipto menu 'aisamaira 'iskë ax sënëankëxa,

⁵⁴ usaía 'ikëbë ka José kikësabi oi mapai 'imainun rabë baritia inúkëbë unin ñu 'apákëbi añu ñubi menu koama 'ikën, José kikësabi oi ka usai 'iakëxa. Usaia raíri mekamanu 'imainun ka, Egipto menushi a piti ñu 'aisamaira 'iakëxa;

⁵⁵ usa 'ain ka Egipto menu tsókë unikamax a piti 'aíma 'ain numin 'i 'apu faraónu trigo ñukati kuankëxa, kuanxun ñukákëxunbi ka 'apu faraónën egipcio unibu kakëxa: Kamabi unikama mitsux kamina José isi kuantu 'ain, kuanxun kamina añu 'anun kara mitsu kaia usakinbi 'ati 'ain.

⁵⁶ Usa 'ain ka kamabi menua a piti 'aíma 'ain Josénën anua trigo bukunkëkama xëókanun kixun kakëxuan xëókakëbëtan ka egipcio unikaman trigo maruakëxa, usai 'ikëbë ka kamabi nëtën numi chaiira 'ain a piti 'aíma 'iakëxa.

⁵⁷ Usai 'ikëbë ka kamabi menuaxribi a piti 'aíma 'ain Egipto menua José 'ain, trigo marui unikama uinu 'ikë menubi a piti 'aíma 'ain uakëxa.

42

Josénën xukënkama Egipto menu kuan

¹ Usa 'ain ka Jacobnën Egipto menu ka trigo axa kixuan ñuikania kuakëxa, kuakin ka aín bëchikëkama kakëxa: ¿Añu kaina anuxun mitsúxbi bëtsibë bëtsibë isanankin 'akanin?

² Èsokin ka 'ë kakanxa Egipto menu kaisa trigo axa. Usa 'ain kamina anu kuantankëxun nukaman piti trigo marui kuantu 'ain, a piínu nukamax bukunun.

³ Èsokian aín papan kakëx ka Egipto menu mapai rabë Josénën xukënkama trigo marui kuankëxa;

⁴ 'aínbi ka Jacobnën aín bëchikë Benjamín, Josénën xukën a atubë kuantanun xuama 'ikën, anu kuaníbi ka ñu 'aisama inuti 'ikë kixun sinánkin.

⁵ Usa 'ain ka Jacobnën bëchikë kamax anribia trigo marui kuankë unikamabë kuankëxa. A nëtë kaman ka kamabi Canaán menu a piti ñu 'aíma ain numi chaiira 'iakëxa.

⁶ Usaia 'imainun ka José ax Egipto menu 'apu 'ain, unikama trigo maruti anëké 'iakëxa. Usa 'ixun ka axa trigo marui bëtsi menuax kuankë unikama anu kuania trigo maruakëxa. Marukëbëbi ka aín xukën kamaxribi ami bëbai nirakëti aín bëmánanën me tikai rantinpuruni tsóbuakëxa.

⁷ Usai anu nukutia iskin ka Josénën ënë unikamax ka 'ën xukën 'ikë kixun 'unánkëxa; 'unánkinbi ka, atu 'unánkëmasa 'ixun, munuma banakin atu ñukákin kakëxa:

—jMitsux! ¿kaina uinuax aín?

Kakëxun ka —nukamax kananuna Canaán menuax trigo marui aín —kixun atun kakëxa.

⁸ 'Aínbi ka an 'unánkëxunbi aín xukënkaman José 'unánma 'ikën.

⁹ Usa 'ain ka atux usai 'itia namá a sinánkin aín xukënkama Josénën kakëxa: —Mitsux kamina këmëkuatsini 'utunanishi uan. Usa 'ain kamina uisaxun 'aisa kara ënë ëma 'ikë kixun isi ukan.

¹⁰ —Usama ka nun 'Ibu —kixun ka atun kakëxa—. An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna trigo maruishi uan.

11 Usa 'ain kananuna nukamax achúshi papan bëchikëshi 'ain. Usa 'aish kananuna upí sinánñuishi 'ain. Usa 'ain kananuna uínsarabi këmëkianxun bëtsi ëmakama 'utunkëma 'ain.

12 –Usama ka –kixun ka Josénën karaishiakëxa—. Mitsux kamina këmë kuatsini 'utunanishi uan.

13 Usakian kakëxunbi ka atun katëkëankëxa:

–An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna mapai rabë 'imainun rabë xukën 'ain, usa 'aish kananuna achúshi papan bëchikëshi 'ain, usa 'ain kananuna nukamax Canaán kakë me anu tsofin. Usa 'ain ka nun xukën 'anáka itsi nun papabë bëruaxa 'imainun ka nun xukën 'anáka ax nubëma 'ikën.

14 Ësokian kakëxun ka Josénën amiribishi katëkëankëxa:

–¡Kana mitsu kan! Mitsux kamina këmëkuatsini uisakara ënë me 'ikë kixun 'utuanan añu kara ënu 'ikë kixun isi uan,

15 usa 'ain kana 'ën mitsu ësokin tanin: 'Ënbi kana 'apu faraónën anën mitsu kain ënuax kamina min xukën 'anáka ax pain utamainun úixbi chikítima 'ain.

16 Usa 'ain ka mikama achúshinën a bitsi kuantu 'ikën. A bitsia kuantamainun ka raírinëx sipuakë 'iti 'ikën. Usa 'ain kananuna mitsúxmi kikë ënëx kara asétabi 'ikën kixun isti 'ain, mitsux kikë asétabima 'ain ka këmëkuatsini ukë 'iti 'ikën. Ësakin kana faraónën anën mitsu kain.

17 Ësokin pain katankëxun ka rabë 'imainun achúshi nëtë Josénën atu sipuakëxa,

18 usakin sipuaxunbi ka rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan atu kakëxa:

–Ëx kana Dios kikësabi oi 'ikë uni 'ain. Usa 'ain kamina mitsun 'ën kakësabiokin 'ati 'ain, mitsúxmi nu këmë kuatsinxun 'utuni ukë 'ikëbi:

19 usa 'ain kana 'ën 'unánti 'ain mitsux kamina uni sinan upíñu 'ain kixun usa 'ain ka achúshinëx sipunu bërúmainun kamina mitsun aintsikaman piti trigo buani kuantu 'ain.

20 Kuantankëxun kamina min xukën 'anáka 'ë bëxúnti 'ain, a bëkëbëtan kana asétabi kamina mitsux këmëkëma 'ai kixun 'unánti 'ain. Usama 'ain kamina mikamax bamakë 'iti 'ain. Usaia kikëbë ka usa ka 'iti 'ikë kixax kikankëxa,

21 'aínbi ka atúxbi bëtsibë bëtsibë kanankëxa:

–Asétabi kananuna nun xukënbë 'atimonankën, nun kananuna nua uisabi oxuma 'anun kakëxun kuakin nuibama 'ain, axa tëmëraia iskinbi. Usa 'ain kananuna nuxribi bërí tëmërain.

22 'Imainun ka Rubénën kakëxa:

–Usa 'ain kana 'ën mitsu kakën nun xukën 'anáka kananuna 'atima otima 'ain; kakëxunbi kamina mitsun kuakanma 'ain, usa 'ain sapika nukamaribi ax ñua kupí usakin nu 'aia.

23 Usai atux kia Josénën kuatiabika 'unánma 'ikën, ax ka bëtsían usai ka kia kixun kamainun banakëxa.

24 Usakin aín xukënkama kaíbi atúxa usai kia kuati masá nuituti uri kuanx ka José iankëxa. Usai inkuatsini anua atux 'ikë anu utëkin ka atu kakin, amo nitsinakin Simeón atun ismainunbi nëamiakëxa.

25 Usokin 'amitankëxun ka Josénën aín unikama kakëxa, trigo aín pishanu buchuokin 'aruxuanan, kamina atun kuríkiribi atun pisha 'ukëmëu achúshi achúshi pishanubi 'aruxuntënkëti 'ain, 'anan kamina kuankian bainuxun pibianti aribi 'inánti 'ain. Ësokian Josénën kakëxun ka an kakësabiokin aín unikaman 'akëxa.

26 Usakian pishanu purukin trigo 'inánkëxun ka atun asno anu 'arubiani anuax kuankëxa.

27 Usai anuax kuanbaiti ka ñantánbukëbë anua imë uxti anu nirakëakëxa, nirakëxun ka atu achúshinën pain aín pisha asno piminuxun trigo binuxun aín pisha rëchurukinbi ka, aín kuríki pishanu bërakankin 'arukë mërakëxa.

²⁸ Usakin mërai ratúkin ka aín xukén achúshinën raíri kakëxa:
 —¡Ka kuat, 'ën kuríki ka amiribishi 'ë mañaxa! ¡'Ën pishanubi ka 'ën kuríki 'ikën! Ësakian bëtsin kakëx ka raírinëx ratuti bërëi 'itsaira rakuéti a xukén kamáxbi kanankëxa:

—¿Diosan kara nukamaxnu ësai 'iti nu sinánxukin ësokin nu ax?

²⁹ Usa 'ain ka Canaán menu bëbakëxa, bëbaxun ka kamabi atux 'ikë aín papa Jacob ñuixunkin kakëxa, a ëmanu 'ikë 'apun ka nu 'atimai banai nishkin nux isanuna këmëkianxun atun me 'utuni kuan kixun nu kaxa:

³⁰ —A ëmanu 'ikë 'apu an ka numi 'atimai, banai nishkin nu kaxa mitsux kamina këmë kuatsini ënë menu 'ikë unikama unëxun 'utuni ukan.

³¹ Usai kiabi kananuna ësokin kan nux kananuna uni mënin sinánñuishi, 'ain usa 'aish kananuna nukamax an uni 'utunkë uni ama 'ain;

³² katankëxun kananuna ësokinribi kan nux kananuna achúshi papañushi mapai rabë 'imainun rabë xukén 'inun bëchia 'ain; usa 'ain ka bëtsi nubëma 'ikën 'imainun ka nun xukén 'anáka nun papabë Canaán menu bëruaxa kixun kananuna kan.

³³ Ësakin kakëxun ka an nukama kaxa: Bëri kuni kana aséribi kaina mikamax upisinanñu 'ain kixun 'unánti 'ain. Usa 'ain kamina min xukén achúshi 'ënu ëbianti 'ain ëbiankin kamina trigo 'itsamashi min aintsikama buánxunti aín,

³⁴ 'aínbi kamina min xukén 'anáka 'ë bëxunkanti 'ain. A mi 'ë bëxunkëxun kana mitsux kamina upí sinánñubu 'ianan këmëkuatsini ukëma 'ain kixun 'unánti 'ain; usa 'ain kana mitsun xukén 'anáka axa upí 'inun ënti 'ain, 'imainun kamina mitsuxribi ënë menu niti 'ain.

³⁵ Usa 'ain ka atun ëmanu kuantankëxun trigo pishanua bukunpakinbi Josénën xukén atun kuríki a 'ukëmëküa pisha chukúmaratsunua mërakëxa, achúshi achúshi atun pishanua. Usokin pisha chukúmaratsunua kuríki mërai ka a xukénkamaxbi aín papabëbi ratúkankëxa.

³⁶ Usa 'ain ka Jacobnën kakëxa:

—Mitsun kamina bëchikëñuma 'ë 'imin. José ka nubëma 'ikën, 'ianan ka Simeónëxribi ka nubëma 'ikën, ¡'imainun kamina Benjamínribi 'ë bëri ëmibiankasin kin! ¡Ësakin 'akin kamina 'ë bëchikëñuma ënkanin!

³⁷ Usaia kia ka Rubénnën aín papa kakëxa:

—'Ën bërúanun kamina Benjamín 'ën mëkënu ënti 'ain usa 'ain kana 'ënbi mi bëxuntëkënti 'ain. Bëxunkëxuma kamina, 'ën bëchikë rabë ënë 'ati 'ain.

³⁸ Usai kiabi ka Jacobnën aín bëchikë kakëxa:

—'Ën bëchikë aín 'anáka ënë 'ikëbi kana mitsukëñun xutima. Aín xukén José ka ñuakëxa usa 'ain ka aratsushi tikiaxa. Mitsubë kuania ñu 'aisama inuti ñuanan 'ikëbé kaina uisai 'iti 'ain, mitsux kamina 'uchakë 'iti 'ain 'ëx kaniakëké 'aish 'itsaira masá nuituti ñukëbé.

43

Aín xukén kaman Benjamín Egipto menu buan

¹ Usa 'ain ka nëtëkamabi a piti ñu a menu 'aíma 'iakëxa,

² usa 'ain ka Jacobnën aín bëchikë kamabëtan Egipto menua buánkë trigo a pikëx këñúkëbëtan aín bëchikëkama kakëxa:

—Amiribishi kuantankëxun kamina trigo chukúmashi marutëkëni kuanti 'ain.

³ 'Aínbi ka Judánën kakëxa:

—Aséribi ka anu 'ikë unin an nukama kaxa: Min xukén 'anáka bëima kamina 'ë isi ukantima 'ain.

⁴ Usa 'ain kananuna min nubë, kuantanun xukëbé trigo maruikuanti 'ain;

⁵ 'aínbi kananuna minmi nubë kuantanun xukëbéma kuaniman. A unin ka nu aséribi kaxa: Min xukén 'anáka a bëima kamina 'ë isi ukantima 'ain.

⁶ Ĕsokian katëkënkëxun ka Jacobnën kakëxa:

—¿Uisa kupín kaina 'ë 'itsaira 'aisama on? ¿Uisati kaina nun xukën 'anáka ka anu 'ikë kixun a uni kan?

⁷ Kakëxunbi ka atun katëkëankëxa:

—A unin ka uisa unikaraisanuna 'ain kixun 'itsaira ñukákin nun aintsu 'ibukama nu ñukáxa. Ñukákin ka nu kaxa: ¿Min papa kara ñukëma pain tsótax? ¿Min xukën itsi kara anu 'ik? Nun kananuna an ñukákësabi okin an kakë banakama kan. ¿Uisaxun karanuna min xukën 'anáka kamina bëti 'ain kixun kakëxun 'unánkë 'itsían?

⁸ Usa 'ain ka Judánën aín papa Jacob kakëxa:

—Nux upitax tsóti kuëenkin kamina nun xukën 'anáka 'ën bërúanun xuti 'ain, xukëbë kananuna bëríbi kuantu 'ain. Usa 'ain kananuna mi 'imainun nukama 'ianan nun bëchikë kamaribi ñutima 'ikën.

⁹ Ĕn kana a tuá bërúanti 'ain; 'ë kamina axa uisai kara 'ikëbëtan kati 'ain. 'Ĕn a tuá bëtëkënimama kana anun tsókë nëtëkaman 'ëx min 'uchokë 'iti 'ain.

¹⁰ Ĕnuax 'itsaira banai panatima kuanx kuni kananuna rabëti kuantankëx ukë 'itsían.

¹¹ Usa 'ain ka aín papan ësokin kakëxa:

—Anun nun ënëñu mënóti bëtsi ñu ka 'aíma 'ikën, usa 'ain kamina ësokin 'ati 'ain: mitsun pisha kamanu kamina a uni 'inaishiti kuanxun achúshi ñu buánti 'ain. Ĕnë menuxun uniokë ñu upíira: bálamo kakë sanuira chukúma 'imainun buna rëpa chukúmashi 'imainun ro tsëpasa 'imainun i baka 'akë ro akëñun ro ua upíira nun menua 'ikë aribi buánti 'ain.

¹² Buánkin kamina nëtë itsinmi buánkë usamaira kuríki këxtuira buántankëxun minbi 'inánti 'ain, mitsun 'inankëxunbia 'inantëkënkësamaira 'inánti 'ain; 'inánkin kamina manuxun sapi ka usakin 'axa aribi 'inánti 'ain.

¹³ ¡Usa 'ain kamina! min xukën 'anáka bibiakin buántankëxun a uni istëkëni kuankanti 'ain.

¹⁴ Usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Dios ax kamabi kushiñu an mitsua uisabi okima nuibanun 'imianan, min xukën sipunu 'ikë a ënun sinánmikin Benjamín utëkënnun upíokin sinánmiti 'ikën. Usa 'ain kana 'ën bëchikëkama nëtëkëbë, bëchikëñuma 'ëx 'iti 'ain.

¹⁵ Usakian Jacobnën kakëxun ka aín bëchikëkaman anu 'ikë 'apu 'inaishiti kuantu ñukama bianan, pishami kuríki këxtuira bianan, Benjamínribi bibiani Egiptonu kuankëxa. Kuantankëx ka anua José 'ikë anu bëbakëxa,

¹⁶ usaía bëbaía ka Josénën Benjamín atubëa kuankë isakëxa, iskin ka an aín xubu bërúankë uni a kakëxa:

—Ĕnë unikama kamina 'ën xubunu buánti 'ain, 'imainun kamina vaca rëtankëxun piti 'itsaira 'ati 'ain, atun ka bari xamarukëbëtan bërí 'ëbëtan piti 'ikën.

¹⁷ Ĕsakian kakëxun ka aín ñu bërúankë unin aín kushin Josénën kakësabiokin anbi aín xubunu atu buánkëxa,

¹⁸ 'aínbi ka Josénën xubunuax ratuti kánani kikankëxa:

—¡Ĕnëx ka këmëkin nu bëkë 'ikën! Bëtsi nëtën trigo marukin 'inankëxunbia nu 'inantëkënkë kuríki a kupín sapika nu bëaxa. Usa 'ain sapi ka nukama kuantanun xukima tëmëramianan kupímashi nukamabi ñu mëëmiti 'ikën, nun ñuinakama këñunbi.

¹⁹ Usa 'ain ka nukuti aín xubu xëputi 'urama oí a rapasu kuani nirakëkin an ñu bërúankë uni abë banakin.

²⁰ Atun kakëxa:

—¡Uisati, kara Nukën 'Ibu! Bëtsi nëtën kananuna aséribi trigo marui uan,

²¹ 'aínbi kananuna ënuax kuantankëx anu nu imë uxti anu nukuxun nun pisha rêchurupakinbi, kananuna pisha bêrakankin achúshi achúshi nun pishanua kuríki 'arukë mëran, a kuríki ka kamabi 'iaxa. A kananuna bêrí 'inántëkënti bëan,

²² bëanan kananuna nun kuríkiribi anun trigo maruti bëtëkëan. 'Aínbi kananuna uin kara a painun 'inánkë kuríki nun pishakamanu 'arutëkëanxa kixun 'unánkëma 'ain.

²³ Kakëxun ka an ñu bërúankë unin atu kakëxa:

—Kamina 'itsaira rakuékantima 'ain. Mitsun Dios min papabëtan rabikë an sapi ka a kuríki mitsun pishanu 'arukë 'iti 'ikën, 'ën kana anúnmi trigo kupiókë kuríki a bian usa 'ain kamina 'itsaira rakuétima 'ain. Kamina 'itsaira masá nuituti rakuétima 'ain.

Ësokin katankëxun ka an ñu bërúankë unin Simeón sipunua chikínbëtsinkin aín xukën kamanu bëakëxa;

²⁴ usakin 'axun ka atu kamabi Josénën xubu 'ukëmëu ubankëxa, uantankëxun ka anúan tachukati 'umpax 'inántankëxun aín ñuinakamaribi aín piti 'inánkëxa.

²⁵ Usa 'ain ka a 'inainshiti békë ñukama mëníokin, José ka bari maníkëbë atubëtan pi uti 'ikë kixun 'unánxun kaíankëxa.

²⁶ Usakian kankëxa aín xubunu bëbaia ka atúan 'inainshitia uankë ñukama a 'inánkëxa, 'inani ka ami rantinpuruni aín bëmánan memi bëtiki tsóbuakëxa.

²⁷ Usai 'ia iskin ka Josénën atu uisa karaisa kixun ñukákëxa ñukátankëxun ka ësokinribi kakëxa:

—¿Uisa kara min papa, a ñuikinmi 'ë kakë kaniakëkë ax 'ik? ¿Kara bêríbi tsótax?

²⁸ Kixuan ñukákëx ka akama tëtúbuti aín chixunu sënën kuabuti ami 'ikin kakëxa:

—An mi ñu mëëxunti, nukaman papa ka anu 'ikën. Bêríbi ka tsótaxa.

²⁹ Usakian kakëxun a rapasunua israkinbi ka Josénën aín xukën Benjamín 'ain papan akëñun aín titami bëchia a mërakëxa mërai ka kiakëxa:

—¿Ënëx kara mitsun xukën 'anáka a ñuikinmi 'ë bëráma kakë a 'ik? ¡Nukën 'Ibu Diosan ka mi 'akinti 'ikën 'ën bakën! Ësakin kaíshi,

³⁰ ka José aín xukën isi 'itsaira kuëñibi aín inkë urukëbë tënëtisamaira tani. Bënëtishi abákiani kuanx anua 'ikë anu atsíanx iankëxa.

³¹ Usai intankëx sënëntankëx bëchukakiani kuani ka kiakëxa: ¡Aín piti kamina ënë kama mëtikati 'ain!

³² Usa 'ain ka an kakësabiokin an ñu 'axunkë unikaman José axa 'apu 'ikë abiribi mesanu aín piti nanxuanan aín xukënkama aribi bëtsi mesanu nanxuankëxa, nanxuanan ka an ñu 'axunkë egipcio unikama aribi bëtsi mesanu nanxuankëxa atun ka hebreo unikamabëtan mëskuxun piama 'ikën.

³³ Usa 'ain ka Josénën aín xukën apankama 'anan Benjamín uinu kara tsóti 'ikë kixun kakëxa. Katankëxun ka aín xukënkama atun 'apamixun 'abianxun 'anákami sënëonkin atu upíokin sënëinra 'itánun anu tsónun kakëxa usakian 'akëx ka sinánkasmai uisa kupín kara ësokin nu 'aia kiox bëtsibë bëtsibë isanankëxa.

³⁴ Usa 'ain ka Josénën an anuxun pikë mesa anuxunbi raíri pikianan, ka aín xukën Benjamín raíri 'inánkësamaira okin aín piti cha 'inánkëxa. Usakin 'ai ka José 'imainun aín xukënkamax pianan xëai 'itsaira kuëëankëxa.

44

Josénën manë xampa ñuikë bana

¹ Usakin 'atankëxun ka Josénën an ñu bërúankë aín kushi kakëxa:

—Ēnē unikaman pishanu kamina trigo atun buántisabi 'itánun 'aruti 'ain, 'anan kamina atun kuríki achúshi achúshi pishanu bërakankin 'aruxunti 'ain.

² 'Anan kamina 'ën xampa manë uxua 'akë aribi aín xukén 'anákanën pisha bërakankin 'aruti 'ain 'akin kamina, anun trigo kupíokë kuríki akëñunbi 'aruti 'ain. Usokian Josénën 'amikëxun ka an ñu bërúankë unikaman 'axuankëxa.

³ Usai 'iónxa pëkarakëbë barin urukin pëkabëtsinkëbëtan ka Josénën an ñu mëëxunkë unikama kuantanua, aín xukénkama aín ñu mëníoti 'akinun kixun 'amiakëxa 'amixun ka aín xukénkama aín ñuinakama buani kuantanun xuakëxa.

⁴ Usai kuania ëma ëbiani urakiankë 'aímabi ka Josénën an ñu 'axunkë uni kakëxa axa kuankë unikama akamina nuikuanti 'ain nuixun nukúkin kamina kati 'ain:

—¿Uisa oti kaina upíokin 'akinkëxunbi 'atimakin 'an? ¿Uisati kaina mitsun manë uxua 'akë xampa amia

⁵ 'ën ñu mëëxunkë unin xëanan anun ñu tankë a mëkaman? ¡Mitsun kamina 'atimakin 'an!

⁶ Ësakian kakëx kuanxun ka an ñu bërúankë uni an nukúkin, usakian kakë bana abi ñuikin atu kakëxa,

⁷ usakian kakëxun ka atun kakëxa:

—¿Uisa 'ixun kaina usakin kananuna ñu 'a kixun nukama kain? ¡juínsaranbi kananuna nun ësokin ñu 'akëma 'ain!

⁸ Nux kananuna Canaán nëtënuaxbi nun pishanua mërakë kuríki a 'inantëkëni uan. ¿Uisaxun karanuna manë xampa mëkamanan kuri ami ñu mën-xunkë unin xubunua mëkamati 'ain?

⁹ ¡Usa 'ain sapi ka an mi ñu mëëxunti ënëkama achúshinëx bamakë 'iti 'ikën, uin pishanua kara manë xampa mëraia a 'imainunbi kananuna nukamaxribi an ñu mëëxunkë 'iti 'ain!

¹⁰ Usokian kakëxun ka an José ñu mëëxunkë uni aín kushin atu kakëxa:

—Mikamax kikësa ka 'iti 'ikën, 'aínbi ka uin pishanu kara manë xampa 'ikën ax kuni 'ën ñumëmikë uni 'iti 'ikën; usa 'aínbi ka aín patsanëx 'uchakëma 'iti 'ikën.

¹¹ Usaia kikëbëtan ka a kamaxunbi atun pisha bënëkinshi menu, nanpákin rëchuruakëxa.

¹² Rëchurupatia ka an ñu bërúankë unin kamabi pisha bariakëxa, barikin ka aín xukén apanmixun aín xukén 'anákami okin barikibi ka Benjamínën pishanua manë xampa mërakëxa.

¹³ Usakian mërakëbë ka atun chupa tukai nishi paëakëxa. Usai 'itankëxun ka amiribishi atua anun ñu nikinkë aín ñuinakaman kaxunu puruakëxa. Purubiani ka a ëmanubi kuantëkëankëxa.

¹⁴ Usa 'ain ka Judá 'imainun aín xukënkamax kuanxbi amiribishi bërúkiani Josénën xubunu bëbakëxa, bëbakinbi ka José anuabi mërakëxa mërai ka aín bëmáno nirakëti rantinpuruni tsóbukin aín bëmánanën me tikakëxa,

¹⁵ usai 'ia ka akamabi Josénën kakëxa:

—¿Añu kaina mikaman 'an? ¿Mitsun kaina 'unan achúshi uni 'ësaribinën kara ñu tanti 'ik?

¹⁶ Kia ka Judánën kakëxa:

—¿Uisakin karanuna nukaman mi kati 'ain? ¿Uisaxun karanuna ñu 'akëma 'ixun nun kananuna 'an kixun mi kati 'ain? Nukén 'lbu Diosan nux 'uchakë 'unánkë 'ain kamina. Nukama min ñu mëmikä uni 'inun 'imiti 'ain; 'imikin kamina, aín pishanua min manë xampa bikë abëbi, min ñu mëmikä uni 'inun nukama 'imiti 'ain.

¹⁷ 'Aínbi ka Josénën kakëxa:

—Usama ka. Aín pishanuanu manë xampa mërakë ax kuni ka 'ën ñu mëëmikë uni 'iti 'ikën. Usa 'ain ka aín patsanëx aín papan xubunu upitax rikianti 'ikën. Uínbi ka mitsu kuania ubiotima 'ikën.

Judánën Benjamín ñuikin José ka

¹⁸ Usa 'ain ka Judánën José 'urama okin kakëxa:

—'Ën kana mi ësokín kaisatanin, usa 'ain kana 'ën uínbi kuanuma mi káin. Kamina 'ën kakëx 'ëmi nishtima 'ain, mix kamina 'apu faraón asaribi 'ikë kana mi káin.

¹⁹ Min kamina nu ñukan nux karaisana papañu 'ianan nun xukën 'anákañu 'ain kixun,

²⁰ ñukákëxun kananuna mi ñuixuan nun papa achúshi kaniakëkë ka anu 'ikën 'imainun ka nun xukën 'anáka achúshi bërí kanikë bënë anu 'ikën, ax ka nun papan kaniakëkë 'ixun bëchia 'ikën. 'Imainun kananuna mi kan nun papan ka 'itsaira atua kuëënia, ax ka aín xukën ñua akëñunbia aín titan tuá 'ikën.

²¹ Usakin mi kakëxun kamina min uni bëna a 'unánun bënun kixun nu kan.

²² Nukaman kananuna mi kan a tuákën ka aín papa ëinsama tania, an ënkëx ka aín papa ñuti 'ikën.

²³ 'Aínbi kamina min nu kan nubëisa a uni bëna ukëbëtama ismina nu bitsima kixun.

²⁴ Usa 'ain kananuna kuantankëxun min nu kakë bana, kamabi ñuixunkin nun papa kan.

²⁵ Usakin kakëxun ka nun papan nu kaxa: Karaisanuna amiribishi trigo 'itsamashi marui utëkëntima 'ain kixun;

²⁶ 'aínbi kananuna nukaman kan: Nux kananuna ënë tuá min nukëñun xukëbëma kuaniman, usa 'ain sapi kananuna ax kuankëbëtanma, a uni isi kuantima 'ain.

²⁷ 'Ën papan ka ësakin nukama kaxa: Mitsun kamina 'unan 'ën xanun ka bëbu tuá rabëishi 'ë tuáxuankëxa;

²⁸ achúshinëx ka 'ëbë 'ibi ënuax nëtëakëxa, usa 'ain kana bëríbi iskëma 'ain. Ñuina raëkëma ninu 'ikën kara piakëxa kixun kana sinanin.

²⁹ Usa 'ain ka bërími ubankëxa aín xukën 'iásaribiti ñu 'aisama inuti nëtëkëbë kamina mi kamáxbi 'uchokë 'iti 'ain, 'ën sinanëinshi 'aisamaira masá sinani bamakëbë.

³⁰ Usa 'ain ka 'ën papa uniakë ami 'itsaira sinánkin aín nikë aín ñu mëëkë anuxunbi uinubia kuantanun kakinma 'arakaia, usa 'ain ka a uniakë nukamax kuankëbë 'ëx kuankëbë,

³¹ nun papa a istëkënima masá nuituti bëunan mëskukënënbi bamati 'ikën. Usa 'ain kananuna nukamax nun papa kaniakëkë 'aish aín nitëxëkëinshi bamakëbë 'uchokë 'iti 'ain.

³² Usa 'ain kana 'ën papa ësokín kan 'ëxëshi kana an ënë tuá uisai kara 'ia a iskë 'iti 'ain 'imainun kana ësokínribi kan: Amiribishi minu bëtëkënima kana 'ëx 'uchakë 'iti 'ain usa 'ain kamina 'ëx bamati 'itámainun 'ë 'uchoti 'ain.

³³ Usa 'ain kana 'ën mi káin 'ëx sapi kana min ñumëmikë unisa 'iti 'ain, usa 'ain kana uniakë ënëx kuantamainun 'ëx mi ñu mëëxuni bërúti 'ain. Usa 'ain kamina min aín xukën kamabëa kuantanun a tuá xuti 'ain.

³⁴ Uisa kupí, ¿uisax karana 'ën papanu ënë tuá 'ëbë kuankëbëma 'ëx kuantëkënti 'ain? 'Ën karana 'ën papa masá nuituti tëmëraia isti 'ain.

45

Aín xukënkama Josénën 'ëx kana mitsun xukën 'anáka 'ai kixun ami chiki-rakëkin 'unánmia

¹ Èsakin kaia Judá sënënkëbëtan ka Josénën tënëtisamaira tankin, an ñu mëëxunkë unikama a rapasu 'ikëbi munuma kuënkëkin kakëxa: ënuax

kamina kamaxi chikínkanti 'ain. Ĕsokian kakëx ka an ñu mëëxunkë unikama José rapasunuax chikímainua, aín xukën kamáxëshi abë bërútia ka 'ëx kana min xukën 'anáka José a 'ain, kixun 'unánmiakëxa.

² Usakin kaibia munuma kuënkëni inkë a ka egipcio unikaman kuakëxa, kuaxun chaniokin ñuia ka faraónnënríbi anua 'ikë aín xubunuxunbi kuakëxa.

³ Usai 'itankëxun ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ëx kana José a 'ain. ¿Nun pa kara bëríbi tsótax?

Ĕsakian kakëx a bëtánain 'aish ratúkin ka uínbi uisokinbi káma 'ikën.

⁴ 'Aínbi ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ë 'urama kamina ukanti 'ain.

Usakin kakëxa a rapasu 'aia, ka Josénën kakëxa:

—'Ëx kana mitsun xukën José ami Egipto menu ukë unikama marua a 'ain;

⁵ usa 'ain kamina 'atimakin kana 'a kixun sinani ubikantima 'ain, mitsun kamina 'ë maruakën usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ë pain mitsúxmi têmëraia 'akinun ënë menu 'ë bëakëxa.

⁶ Bërí ka rabé barítia numi ënë menu 'inutia, usa 'aínbi ka mapai achúshi barítia pain pishianxa, usa 'ain ka unin 'apákëxbi añu ñubi 'irutima 'ikën.

⁷ 'Aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsux uísama pain 'ain ënë menu 'ë pain bëakëxa nun rëbúnki kamaxa ënë menu 'inun, 'imainun ënë unikama upíokin manukima ax kushiira 'ixun ënë menu 'akinun 'ë bëakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan ënë menu uti 'ë sinánxuankëxa; mitsun kamina 'ë xuama 'ain, usa 'ixun ka anbi 'ë 'apu faraón an bana ñuixunti 'imianan aín xubunu ñu mëënun 'imiakëxa, 'imianan ka anbi Egipto me ënu 'apusa 'ixun unikama ñu mëëmianan kamabi ñukama 'ën 'anun kixun 'ë 'imiakëxa.

⁹ Usa 'ain kamina bënëti anua 'ikë anu kuantankëxun nun pa kai kuantí 'ain: Nun xukën José kananuna mëran kixun kamina kai kuantí 'ain, ësai ka min bëchikë José kixaxa: Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi Egipto menu 'apusa 'inun 'ë 'imiaxa. Usa 'ain kamina basima bënëti 'ë isi uti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain kamina min bakë bëchikëkama 'imainun min babakamaribi bëanan min ñuinakama bëti 'ain, bëia kana anumi mikamax tsónun Gosen kakë me a mitsu 'inánti 'ain. Usa 'aish kamina 'ë 'urama 'iti 'ain.

¹¹ Ĕnumi ukëkana min aínsi 'ibukama këñunbi mitsun piti 'inánan, kamabi mibëa 'ikë akamaribi añu ñubi pishintisamokin 'akintí 'ain; ënuax mapai achúshi bari pain ka anun ñu 'apákëbi koima 'ianan numi ax 'iti 'ikën.

¹² 'Ën xukën Benjamín 'imainun mitsúnbi kamina 'ëx ësai kia kuakan.

¹³ 'Imainun kamina kamabi ñu 'ën aín kushi 'ixun Egipto ëma ënuxun 'aia iskë, a kamina 'ën papañuixuni kuantí 'ain 'imainun kamina ënuami iskë ñukamaribi, José ka a menu upiti tsotia kixun kamina kati 'ain. ¡Bënëti kamina nun pa bëi kuantí 'ain!

¹⁴ Ĕsokin atu kai ka José aín xukën Benjamín 'ikúti iankëxa. 'Imainun ka Benjamínëxribi José 'ikúkin tēpatsati ami iankëxa.

¹⁵ Usai Benjamínbë 'itankëx sënënkín ka Josénën aín xukën apankamaribi bëtsukukakin bitsi intëkéankëxa, ësai pain 'itankëxun ka aín xukënkama abë rakuétimaishi banakëxa.

¹⁶ Usai 'ikë ka faraón 'imainun aín unikaman aín xubunu 'ixunbi ñuikania kuakëxa, kuati ka Josénën xukënkama kara ënë menu bëbaxa kixun sinani kuëënkankëxa.

¹⁷ Usaia 'ikë kuaxun ka faraónnën José kakëxa:

—Min xukënkama kamina aín, ñuinanu purubianti trigokama 'inánti 'ain, 'inántankëxun kamina anuaxa ukë Canaán menu kuantëkëntanun xuti 'ain,

¹⁸ anu kuantakëxun ka aín papa 'imainun aín aínsi 'ibukama 'ë bëxúnti 'ikën. Bëxunkëxun kana 'ën anua 'inun Egipto me upíira anu ñu 'apákëa upiti

'irukë a 'inánti 'ain, usa 'ain ka ënë me 'ën kaísun 'inánkë ënu 'irukë 'upíira a pi tsóti 'ikën.

¹⁹ 'Imainun kamina kati 'ain, Egipto me ënua, ka carretakama buánti 'ikën, anúan aín xanu 'imainun atun bëchikëkama, 'imainun anun min paparibi bëti. Atux ka uti 'ikën,

²⁰ 'ianan ka ańu ñuńu kara bërí 'ikë ami sinanimaishi uti 'ikën, Egipto me ënua 'ikë ñu upírabu ax ka atunan 'iti 'ikën.

²¹ Usakian faraónën kakëxun ka Jacobnën bëchikë. Josénën faraónën kakësabio kin aín unikaman carretakama 'inánun kanan, kuankian bainuxun pibianti aribi 'inánun kakëxa;

²² chupa ióbu kuankian chuakë pëanan pańubianti a 'inánkëxa, 'aínbi ka Benjamín ashi trescientos kuríki manë 'akë 'imainun mapai achúshibëtan sënën chupa aín pańuti 'inánkëxa.

²³ Usakin 'inánkin ka aín papa buámitia mapai rabë asno anu purukë Egipto menu 'ikë ñu upíbu, 'imainun bëtsi mapai rabë asno anu purukë trigo aribi, buanmianan panankian bainuxun aín papan ukin pibëtsinti pán akamaribi buanmiakëxa.

²⁴ Usakin ñukama 'inántankëxun ka Josénën kuantanun xukin aín xukënkama kakëxa:

–Bainuax atumina kuani mëëanankanin.

Kaxúan xukëx ka aín xukënkama rikiankëxa.

²⁵ Usakin kaxúan Egipto menua xukëx ka Canaán kakë me anu nuküakëxa, anua aín papa tsókë anu bëbakëxa.

²⁶ Bëbaxun ka usaía 'ikë kama ñuixunkin aín bëchikë achúshinën kakëxa, papan 'ën xukën José ka tsótaxa ax ka Egipto menu 'ikë unikaman 'apu 'ikën, kixuan ñuixunkëx ka Jacob uisa kupín kara usa 'iti 'ikë kixun sinánkin ka aín bëchikëkaman ñuixunkë ax ka asérabi 'ikë kixun sinanima ratuti sinánkasmakëxa.

²⁷ Usai 'ikinbi ka atúan ñuixunkëxun Josénëan anun kuanti xuxunkë carreta isanan ñukama aribi isi 'itsaira kuëënkín kuanti sinánkëxa.

²⁸ Sinani ka kiakëxa: “¡'Ën kana kuan 'ën bëchikë José kaisa Egipto menu tsótaxa! Usa 'ain kana bamaxumaishi isikuanti 'ain.”

46

Jacob Egipto menu kuan

¹ Usai 'itankëx ka Jacob kamabi aín ñu 'imainun aín ñuina 'arakakëkama buani bain kuankëxa. Kuani Beerseba kakë menu bëbaxun ka ñuina rëtankëxun usakin 'ati sinánxun aín papa Isaacnën Dios xaroxuankëxa.

² A imëbi ka Diosan abë banakin Jacob 'ikëbia Israel kakín anëké a kuënkín namámikësokin kakëxa. Kakëxun ka an:

–Ënu kana 'ain kixun ka kakëxa.

³ Kakëxun ka Diosan kakëxa:

–'Ëx kana Dios min papan rabia a 'ain. Usa 'ain kamina Egipto menu kuanti rakuétima 'ain: Anuxun kana 'ën min rëbúnkikama achúshi ëma kushiira 'ianan chaiira 'itánun 'uákamë 'ëomiti 'ain.

⁴ Usa 'ain kana 'ëx mibëbi Egipto menu kuanti 'ain, anuxun kana amiribishi min rëbúnkikama 'ënbi chikinuxun 'ain. 'Imainun ka mixmi ñukëbë José mi rapasu 'iti 'ikën.

⁵ Usai anuax Diosbë banatankëx ka Jacob Beerseba anuax kuankëxa. Kuania ka aín bëchikëkaman aín papan Jacob 'imainun aín bëchikëkama atun xanukama a këñunbi 'apu faraónëan anúan atux kuanti bëmikë carreta anu puruakëxa.

⁶ Usa 'ain ka Jacob kamabi aín ñukama 'imainun aín, aintsikamabëbi Egipto menu kuankin aín 'arakakë ñuina vacakama ovejakama 'imainun kamabi Canaán menuxuan bikë a kamabi ubani kuankëxa.

⁷ Kuankin ka aín bëchikë bëbu 'imainun aín bëchikë xanukama 'imainun aín xuta nukëbënë 'imainun aín baba xanu akama abë kuankin uankëxa.

⁸ Ënëx ka Israel unikama axa Egipto menu rikian atun anëkama 'ikën; ax ka Jacob 'imainun aín rëbúnkikama 'iakëxa:

Rubén ax ka Jacobnën bëchikë apan 'iakëxa.

⁹ Rubénën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa: Hanoc, Falú, Hesrón, 'imainun Carmí.

¹⁰ Simeónën bakë bëchikëkama ënëx 'iakëxa: Jemuel, Jamín, Óhad Jaquín, Sóhar 'imainun Saúl, ax ka achúshi cananea xanun tuá 'iakëxa.

¹¹ Ënëx ka Levínën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Guersón, Quehat 'imainun Merarí.

¹² Ënëx ka Judánën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Er, Onán, Selá, Fares, 'imainun Zérah. (Er 'imainun Onán ax ka Canaán kakë me anuax ñuakëxa.) Ënëxribi ka Faresnën bëchikëkama 'iakëxa: Hesrón 'imainun Hamul.

¹³ Ënëx ka Isacarnën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Tolá, Puvá, Job 'imainun Simrón.

¹⁴ Ënëx ka Zabulónën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Séred, Elón 'imainun Jahleel.

¹⁵ Ënë kamax ka Lía bixúan Jacobnën ami bëchikëkama 'imainun aín bëchikë xanu achúshi Dina aribi 'iakëxa, ax ka Padán-aram, kakë me anu tsókëpan 'ixuan bëchia 'iakëxa. Usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkinëx xanu 'imainun bëbu tupúnkëx ka treinta 'imainun tres uni 'iakëxa.

¹⁶ Ënë kamax ka Gadnën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Sefón, Haguí, Esbón, Suní, Erí, Arodí 'imainun Arelí.

¹⁷ Ënë kamax ka Asernën bakë bëchikëkama aín anë 'iakëxa: Imná, Isvá, Isví, Beria 'imainun ka atun chirabakë ax Sérah, kakin anëké 'iakëxa. Ënë kamax ka Beriánën bakë bëchikëkamaribi 'iakëxa. Héber 'imainun Malquiel.

¹⁸ Ënë kamax ka Jacobnën Zilpámi bakë bëchiakama 'iakëxa. A xanux ka an ñu mëmikë xanu 'ikëa Labánën aín bëchikë xanu Lía a ñu 'axúnun kixun 'inánkë 'iakëxa, usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkikamax bëbu 'imainun xanu tupúnkëx dieciséis uni 'iakëxa.

¹⁹ Ënëx ka Raquelmia Jacobnën bëchia 'iakëxa: José 'imainun Benjamín.

²⁰ Ënë kamax ka aín xanu Asenat kakë amia Josénën bakë bëchikë 'iakëxa Manasés 'imainun Efraín, ax ka Egipto menuxuan bëchikë 'iakëxa. Asenat ax ka Potifera sacerdote On kakë ëmanu 'ikë aín bëchikë xanu 'iakëxa.

²¹ Ënë kamaxribi ka Benjamínnën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán Ehi, Ros, Mupim, Hupim 'imainun Ard.

²² Ënë kamax ka Raquel 'imainun Jacobnën rëbúnki 'aish catorce uni 'iakëxa.

²³ Ënëx ka Dannën bakë bëchikë Husim kakë 'iakëxa.

²⁴ Ënë kamaxribi ka Neftalí aín bëchikë 'iakëxa: Jahzeel, Guní, Jezer 'imainun Silem.

²⁵ Ënëkamax ka Bilhánmia Jacobnën bëchiakama 'iakëxa: Ax ka Labánnean aín bëchikë xanu Raquel 'inaishia, aín rëbúnkikama 'aish mapai achúshi 'imainun rabë unibëtan sënëinshi 'iakëxa.

²⁶ Ënë unikamax ka Jacobë Egipto menu kuankëxa, usa 'aish ka aín aintsi 'ibukamaishi sesenta 'imainun seis uni 'iakëxa, usa 'ain ka 'ain bëchikënnën xanukama ax tupunkëma 'iakëxa.

²⁷ Ënëx ka Josénën bëchikë rabë Egipto menuxuan aín titan tuá 'iakëxa. Usa 'ain ka Egipto menu sesenta uni Jacobnën aintsi 'ibukama abë bëbakëxa.

28 Usa 'ain ka Jacobnën Judá pain aín xukén José istánun kixun xuakëxa. Xukin ka Gosen kakë me anu bëbaia bitsi unun kixun kamiakëxa, kamikëxa kuantamainun ka Jacob Gosen kakë me anu bëbakëxa,

29 usakin kamikëxun ka Josénën aín carreta anúan aín papa bëñakin bitsi kuanun mënionun 'amiakëxa. 'Amibiani ka aín papa bitsi axribi kuankëxa, kuanxun ka aín papa 'ikúkin tēpatsakin bitsi anuax basipain iankëxa.

30 Usai 'itankëxun ka Jacobnën aín bëchikë José kakëxa:

—'Ënbi kana mi ñukësa 'aíshmi nētëa 'ikëbi mi mērain, usa 'ain ka 'ëx mi istánkëx ñuti asábi 'ikën.

31 Usa 'ain ka Josénën aín xukénkama, kanan aín papa aintsi 'ibukama kakëxa:

—Bërí kana 'apu faraón iskin kati 'ain. Iskin kana 'ën xukénkama 'imainun 'ën papan aintsi 'ibukama, axa Canaán menu tsókë, ax ka 'ëbë ënë menu tsóti uaxa kixun;

32 'imainun ka bëaxa aín ovejakama aín vaca kamabi atun 'arakakë ñuinakama, usa 'ain ka atux oveja bërúanan vaca 'arakai anun tēkë unibu 'ikën.

33 Usa 'ain kamina 'apu faraónën añunën kaina tēkanin kixun ñukákëxun,

34 mitsun kati 'ain, nun ñu mëëti ka ovejakama 'arakati 'imainun vaca 'arakati 'ikën nun, chaitiokë kaman 'asaribiokin. Usakinmi kakëxun ka Gosen kakë me ënë anumi 'inun mitsu 'inánti 'ikën, egipcio unikamax ka an oveja bërúankë uni 'imainun an vaca bërúankë unikamabë timëax 'iti kuëënma unibu 'ikën.

47

1 Usakin aín xukénkama katankëx ka José 'apu faraón kai kuankëxa. Kuanxun ka kakëxa 'ën xukéantu ka 'ën papabë Canaán menuax bëbaxa, bërí ka Gosen kakë me anu 'ikën, anu ka aín ovejakama aín vacakama 'imainun aín ñukamabëbi uaxa.

2 Ësakin kabiani kuanxun ka aín xukénkama mapai achúshi kaískin bib-iankin 'apu faraón 'unamiti buánkëxa.

3 Usa 'ain ka 'apu faraónën Josénën xukénkama ñukákin kakëxa:

—¿Añunën kaina mitsux tēin?

Kixun ñukákëxun atun kakëxa:

—An 'apu 'ikë mi ñu mëëxunti nukaman kananuna nun chaitiokëkaman 'asaribiokin ovejakama bërúain.

4 Nukamax kananuna ënë menu tsóti uan, anu nux 'ikë Canaán me anu ka 'itsaira numi 'ianan a piti ñu 'aíma 'imainun nun ñuinakama pimiti pasto 'aíma 'ikën. Usa 'ain kamina an mi ñu mëëxunti nukama ënë menu 'apu 'ixun nukamaxnu anu tsónun Gosen kakë me a nu 'inánti 'ain.

5 Usakian atun kakëxun ka 'apu faraónën José kakëxa:

—Min papa 'imainun min xukéantukamax ka ënë menu mibë tsóti uaxa.

6 Usa 'ain ka Egipto me ënëx bërí atunan 'iti 'ikën. Usa 'ain kamina Gosen kakë me a atu 'inánti 'ain, ax ka upíira me ënë menu 'ikën, usa 'ain ka anu tsóti atux bërúti 'ikën. 'Imainun kamina achúshi an ñuina 'arakati 'unánkë uni 'ën vacakama bërúanun nanti 'ain.

7 Usa 'ain ka Josénën aín papa Jacob aribi 'apu faraón a 'unánmikin aín xubunu uankëxa. Uankëxun ka 'urama okin Jacobnën upiokinshi kakin faraón 'urama okëxa,

8 usakian urama okëxun ka 'apu faraónën ñukákëxa:

—¿Uiti baritiañu kaina bërí mix 'ain?

9 Kixuan ñukákëxun ka Jacobnën kakëxa:

—'Ëx kana bërí 'ain ciento treinta baritiañu usa 'ain kana achúshi menushi 'ima kuaínbèkini tsóti niakèn. Usa 'ain kana a baritiakaman upiti tsóti 'ianan tèmèrai 'iakèn, usa 'aínbi kana 'èn chaitiokèkama 'iásarabiti kaniakèti tsóti.

¹⁰ Ësakin faraón katankëx ka Jacob 'imainun aín bëchikë José anuaxa banakë anuax kana kuani kabiani chikíakëxa.

¹¹ Usa 'ain ka Josénèn 'apu faraónëan kásabiokin aín papa 'imainun aín xukèn apankama anua 'inun Gosen kakë 'ikëbi Ramsés kakinribi anèkë me upíira a 'inánkëxa. Anua aín aintsikamabëbi tsónun 'inánkë Egiptonu 'ikë me ax ka upíira 'iakëxa.

¹² Usakin, a 'inántankëxun ka Josénèn aín aintsi 'ibukama aín piti akamaribi 'inánkëxa, 'inánkin ka uiti 'itsa kara kuëenia a istankëxun an kuëenkë a cha 'inánan an 'itsama kuëenkë a chukúmashi 'inánkëxa.

Anúan numi chaira 'ikë a baritiakama José Egipto menu 'apu 'ia

¹³ Usa 'ain ka uinu 'ikë menubi trigo a piti 'aíma 'iakëxa, usa 'ain ka a piti ñu 'aíma 'ain 'itsaira numi 'iakëxa. 'Ikëbë ka Egipto menu 'ianan Canaán kakë me anuribi 'ikëbë ka anu 'ikë, unikama numin bamatisa tani 'ikankëxa.

¹⁴ Usai 'ikian anu tsókë unikama 'imainun Canaán kakë me anu 'ikë unikaman trigo marukin 'inánkëxun ka, Josénèn kamabi trigo kupían bikë kuríki a timëtankëxun 'apu faraónëan xubunu nankëxa.

¹⁵ Ësakian atun trigo marukëbëbi ka Egiptonu 'ikë 'imainun Canaán menu 'ikë unikaman kuríki këñuakëxa, usai atun kuríki këñuan ka José kai egipcio unikama kuankëxa:

—jKuanxun ka min kamina nun piti nu 'inánti 'ain! kixun kakëxa kakin ka minmi numin bamaiabi nu piti 'inankëma ax ka 'aisama 'iti 'ikèn, nux kuríkiñuma kupinshi kananuna ësai 'in kixun kakëxa.

¹⁶ Ësai kia ka Josénèn atu kakëxa:

—Mikamax kuríkiñuma 'ixun, mitsun ñuina 'arakakëkama 'ë bëxunkëxun kana a bianan mitsu trigo 'inaishiti 'ain.

¹⁷ Ësokian kakëxun ka Egiptonu 'ikë unikaman aín caballo, vaca, ovejakama 'imainun aín asnokama kupí Josénu buánkëxa, uania ka Josénèn a kupín a baritiakaman atun 'arakakë ñuina bianan trigo 'inánkëxa.

¹⁸ 'Aínbi ka a baritia inúkëbëa bëtsi bari 'irukëbëtan José anu kuantëkënxun kakankëxa:

—Minbi kamina 'unan nun kananuna mimi unëkinma kuríkiñuma kananuna 'ai kixun mi kain; 'imainun ka nun 'arakakë ñuinakamaribi kananuna kamabi mi 'inan. Usa 'ain ka nunnu a mi 'inántëkënti bëtsi ñu 'aíma 'ikèn, usa 'ain ka uni 'imainun me ishi bëruaxa.

¹⁹ Usa 'ain kamina min nun me këñunbi nu maruti 'ain, trigo nu 'inánkin kamina biti 'ain. Usa 'aish kananuna tèmëramikinbi faraón nun menuxunbi ñu mëëxunti 'ain, usa 'ain kamina min a piti 'imainun menu a 'apáti ñu bëru nu 'inánti 'ain. Usakin 'akëxma ka me 'aisama 'iti 'ikèn. ¿Uisa kupín kaina min, nun me ëbiani bamatanun nu ënti 'ain?

²⁰ Ësakian kakëxun ka Josénèn Egiptonu 'ikë mekama faraónan 'inun maruakëxa, egipcio unikaman ka marutsinxumabi atun me numin 'ikin aín mekama maruakëxa, usakian marukëx ka kamabi mex faraónan 'iakëxa,

²¹ 'imainun ka Egiptonu 'ikë unikamax Josénèn tèmëramikin ñu mëmikë kamabi Egipto menu 'ikë unikama 'iakëxa.

²² Usakin 'akin anu 'ikë mekama marukinbi ka Josénèn sacerdote kaman me a mëëkima 'apu faraónëan atun piti trigo 'itsaira 'inánkëxa, 'inánkëxun ka a pikin numin 'ikinma atun me maruti sinánma 'ikèn.

²³ Usakin 'atankëxun ka Josénèn anu 'ikë unikama kakëxa:

—Bërí kamina kamabi min me 'imainun mikamaxribi 'apu faraónan 'iti 'ain, 'èn kana kamabi a maruxuan usa 'ain kamina ñu bëru ënë 'apáti 'ain,

²⁴ 'aínbi kamina faraón 'apákëxa tuaia bitankëxun mapai achúshi pisha 'inánti 'ain; 'inánkëbëa rabë 'imainun rabë pisha tikikë ax ka 'apánan mitsun bëchikëkama 'imainun kamabi axa mitsubë tsókë unikamabëtan piti 'ikën.

²⁵ Kakëxun ka atun kakëxa:

–Mix kamina nubë upí 'ain usa 'ixun kamina numin bamati 'ikëbi nukama 'akian. Usa 'aish kananuna faraón tëmëra kin ñu mëëxuni nukama 'iti 'ain, kiox ka kanankëxa.

²⁶ Usa 'ain ka Josénën amiribishi a tanti bana Egipto menu 'atëkëankëxa, a banax ka 'apu faraón mapai achúshi pisha 'inánti kikë 'iakëxa. Ënë bana ka bëríbi anu 'ikën; 'aínbi ka sacerdote unikama atun me kupín kupíotima 'iakëxa, atun me uínsaranbi 'apu faraónan biama 'ikën.

Jacobnën ashikin aín bëchikë José anua ñuia maínti me ñuikin ka

²⁷ Usa 'ain ka israel unikamax Egipto menu tsóti bërúakëxa. Anu bërúax ka Gosen kakë me anuax 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëokëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Jacob diecisiete baritia Egipto menu tsóakëxa, anuax ka ciento cuarenta 'imainun siete baritiañu 'iakëxa.

²⁹ Usai anu 'ixun ka Jacobnën achúshi nëtën bërí kana kaniakëkë 'ain kana ñuti 'ain kixun sinánkëxa. Sinánkin ka José abë bananua unun kixun kamiakëxa:

–Asérabi 'ën mi kakësabiokin 'aisatankin kamina 'ën kisinu min mëkën nanti 'ain 'imainun kana sinanatëkëntima okinmi 'anun mi kain. Uisa 'ixunbi kamina ñuia Egipto me ënu 'ë maintima 'ain.

³⁰ Usa 'ain kamina 'ën aintsikama 'iásaribiti ñuia kamina Egipto me ënu maínti sinánkima anua 'ën chaitikama maínkë anuribi uanxun maínti 'ai kixun ka kakëxa.

Kakëxun ka Josénën –Asabika min sinánkësa okin kana 'ati 'ain –kixun kakëxa.

³¹ –¡Sinanatëkëntima okin! kamina ashikin 'ë kati 'ain –kixun ka amiribishi aín papan kakëxa.

Ësakian kakëxuan Josénën sinanatëkëntima okin kakëx, ka Jacob anua 'uxkë anuax aín tëpiti ami tëtuti ñanati 'iakëxa.

48

Jacobnën upíokin sinánxunkin Josénën bëchikë Efraín 'imainun Manasés ka bana

¹ Usakian 'akë basirama 'aínbi ka Josénën aín papa Jacob 'insínkë ñuikania kuakëxa. Kuabiani ka José a isi kuankëxa, kuankin ka aín bëchikë rabë Manasés 'imainun Efraín uankëxa.

² Usai anu kuankë 'ain ka Jacob min bëchikë José ka mi isi ubaxa kixun ñuixunkankëxa, ñuixunkëxun kuati kushitisama tanibi anua uxkë anuax nirui tsórakëakëxa.

³ Usai 'ikin ka aín bëchikë José anu bëbakë kakëxa:

–Nukën 'Ibu Dios kushiira kushi axa tirí kakë ëma Canaán me anuax 'ëmi mërakin upíokin sinánxunkin,

⁴ ënë bana 'ë kakëxa: Ka kuat, 'ën kana mixmi 'aisamaira min bakë bëchikë 'imainun min rëbúnki kamaxribi amami amami ëma oi bukunun 'imiti 'ain. Usai 'ia 'ikë kana min rëbúnkikama ënë me 'inánti 'ain. Atunan ka ënë me xëníbua 'aínbi 'inuxun 'aia.

⁵ Bërí ka min bëchikë rabë Efraín 'imainun Manasés 'ëx Egipto me ënu mibë tsóti ukëmapan 'ainmi bëchia ax ka 'ësaribi 'iti 'ikën, ax ka 'ën bëchikë Rubén 'imainun Simeón usa 'iti 'ikën.

⁶ Usa 'ain ka min bëchikë Efraín 'imainun Manasésnën 'anáka 'iti akama anribi aín xukën apanëa kasunania 'ain me bití 'ikën.

7 'Ēn kana ɛsokin mi kain, 'ɛx Padán-aram anu kuantɛkɛnkɛbɛ ka Canaán kakɛ me anuaxa ka min tita Raquel ñuakɛxa, ax ka Efrata kakɛ me urama 'iakɛxa, Efrata ɛma anun kuantu bai 'ipitiu kana maíankɛn, ax ka Belén kakɛ ɛma bɛrí 'ikɛn.

8 ɛsakin kakinbi ka Jacobnɛn Josɛnɛn bɛchikɛ rabɛ isakɛxa, iskin ka ñukákin kakɛxa:

–Ēnɛx kara, ¿uikama 'ik?

9 –Ēnɛx ka 'ɛn bɛchikɛ rabɛ Nukɛn 'Ibu Diosan Egipto me ɛnuxun 'ɛ 'inánkɛ 'ikɛ –kixun ka Josɛnɛn kakɛxa.

ɛsakian kakɛxun ka aín papan kakɛxa:

–Ē 'urama kamina min bɛchikɛ bɛti 'ain, 'ɛn kana Dios an 'ɛ sinánxuan usaribi okin upíokin sinánxunti 'ain.

10 Usa 'ain ka Jacobnɛn kaniakɛkin upíokin isama 'ikɛn. Usakian upíokin iskɛbɛtanma ka Josɛnɛn aín bɛchikɛ rabɛ a 'urama okɛxa, 'urama oia ka Jacobnɛn 'ikúkin bikin bɛtsuku kakin aín kisinu tsónpakɛxa.

11 Usakin 'atankɛxun ka José katɛkɛankɛxa:

–Ēn kana amiribishi mi istɛkɛnti sinánkɛma 'ain sinaniamabi ka Diosanbi 'ɛn min bɛchikɛ kɛñunbi mi istɛkɛnun 'ɛ 'imiaxa.

12 ɛsakian 'aia ka Josɛnɛn aín bɛchikɛ rabɛ aín papan kisinua tsókɛ a bitsi rantinpuruni aín bɛmánanɛn me tikai tsóbuakɛxa.

13 Usai 'itankɛxun ka mɛinkin aín bɛchikɛ Efraín aín mɛkɛn mɛkeu bianan, Manasés aribi mɛmiu biakɛxa, bitankɛxun ka aín papa rapasu urama buánkɛxa. Usakian 'akɛx ka Efraín aín xuta Jacob mɛkeu nimainun Manasés axribi a mɛmiu niakɛxa.

14 'Aínbi ka Jacobnɛn ami mɛshpakin aín mɛkɛn rabɛ mɛkeu 'ikɛ a Efraínɛn maxkánu nankin upíokin sinánxunkin axa 'anáka 'aínbi, nankinshi ka Manasésnɛn maxkánuribi aín mɛkɛn mɛmiu axa aín apan aín nankɛxa.

15 Usa 'ain ka ain bɛchikɛ José a ɛsokin upíokin sinánxunkin kakɛxa: “Nukɛn 'Ibu Dios an kakɛsabi okían 'ɛn xuta Abraham 'imainun 'ɛn papa Isaacnɛn Dios an ka a nɛtɛan 'ɛn titan tuaia 'ɛ bɛrúan 'ixun bɛríbi uinu karana kuani anuabi 'ɛ bɛrúaia,

16 usa 'ixun ka Dios an uisai kara 'iti 'ikɛbi an 'ɛ bɛrúankɛ anribi ɛnɛ tuákamaribi bɛruánti 'ikɛn. Usa 'ain ka ɛnɛ tuákama kupín 'ɛn anɛ sinanan 'ɛn xuta Abraham 'imainun Isaac aín anɛ sinánti 'ikɛn. Usa 'ain ka atux 'aisamaira bakɛ bɛchipati 'uakamɛ 'ɛoanan kamabi menu kuani aín ɛmaitsi ɛmaitsi 'ai tsókanti 'ikɛn.”

17 Usakian aín papan 'akɛ Josɛnɛn iskɛxbi ka 'atimakian aín mɛkɛn mɛkeu Efraínɛn maxkánu nankɛ 'iakɛxa, usakian 'akɛbi ka aín papan mɛkɛn Efraínɛn maxkánua bikin Manasésnɛn maxkánu nankɛxa,

18 usakin 'akin ka ɛsokin kakɛxa:

–¿Usakin 'axuma ka 'a papan! Ēnɛx ka aín apan 'ikɛn. Usa 'ain kamina min mɛkɛn mɛkeu 'ikɛ aín maxkánu nanti 'ain.

19 'Aínbi ka usakin 'aisama tankin aín papan kakɛxa:

–¿Kana 'unanin 'ɛn bakɛn, 'ɛn 'unánxun kana 'ain! Axribi ka achúshi ɛma chaiira 'ianan raírikama 'ikɛsamaira 'inuxun 'aia. 'Aínbi ka aín xukɛn 'anáka ɛnɛxira 'itsaira 'itanun 'uakamɛ 'ɛoi ɛma itsiribi ɛma itsiribi 'ítanun uínbi kanantisamaira kushiira 'inuxun 'aia.

20 A nɛtɛnbi ka Jacobnɛn ɛsokin kakin upíokin sinánxuankɛxa:

–Israelkaman ka mitsun anɛ upíokin sinánxunkin bɛtsi kati 'ikɛn, Nukɛn 'Ibu Diosan ka Efraín 'imainun Manasés 'asaribiokin mi 'ati 'ikɛn, ɛsokin 'akin ka Jacobnɛn Efraín aín apansa 'imianan Manasés aín 'anáka 'imiakɛxa.

21 Usakin katankɛx sɛnɛnkin ka José kakɛxa:

—Ka kuat, 'ëx kana ñuti 'urama 'ain; usa 'aínbi ka Nukën 'Tbu Dios ax mitsubë 'ixun ka amiribishi min chaitiokékama anu tsóa me anubi mi buántékënti 'ikën.

²² Usa 'ain kana min xukénkama 'inánkësamaira okin mi 'inan: Siquem kakë me a mi 'inánti 'ain, ax ka abë 'akanantankëxun Amorreo unikama 'ën bikuan 'ikën.

49

Ashikian Jacobnën aín bakë bëchikékama ká bana

¹ Usa 'ain ka Jacobnën kamabi aín bëchikékama anua unun kixun kami-akëxa: “Kamikëxa anu rikuatsinkë ka 'ë 'urama kamina ukanti 'ain kixun kakëxa, bërí kana usaími 'ëx ñukëbë 'ikanti bana mitsu ñuixunti 'ain:

² 'Ën bëbu bakë bëchikékama ësokin mitsu kamainun kuati kamina 'ë urama ukanti 'ain,

'ën mitsu kamainun ka kuakan, 'ëx kana mitsun papa Jacob 'ikëbia Nukën 'Tbu Diosan Israel kakinribi anëa 'ain.

³ Rubén, mix kamina 'ën bakë bëchikë apan 'ain, usa 'aish kamina a irapain 'ëx kushi 'ixun bëchia 'ain, mix kamina kushi 'ianan raíri kamasamaira 'inuxun 'ain.

⁴ 'Aínbi kamina mix 'ën rëkuën bakë bëchikë 'itima 'ain, mix kamina achúshi baka shërë úinbi bëaraisama usaribi 'ain: mix kamina anu 'ëx 'uxtinu 'ë

'atimaoi an 'ë ñu mëëxunkë 'ën xanubë 'iakën.

⁵ Simeón 'imainun Leví mix kamina xukén rabëbi 'ain; usa 'ixun kamina min manë xëtokën 'akín anun bënëkinshi uni këñuakën.

⁶ Uinsaranbi kana anumi mitsux timékë anu 'ëx 'isamatanin.

Usa 'ixun kamina min chirabakë 'atima okankë anun nishkiani kuanxun unikama 'akën,

usakin 'anan kamina vaca, aín bënë aín ipukunu 'ikë aín punu tëakësaribi okin 'akën.

⁷ Usa 'ain kamina mitsux nishi 'atimaira sinánñubu 'ain!

Usa 'aish kamina mitsux ñuina raëkëma 'ikësaribiti sinani nishin.

Usa 'ain kana 'ën mi rabë aséribi bëtsi bëtsi menu kuanimi Israel ëmakanuax 'urai

mi amanu amanu kuanun 'imiti 'ain.

⁸ Judá min xukén apankama 'imainun 'anáka kamanribi ka mi rabinuxun 'aia.

Usakin mi rabi ka min xukénkamax mi bëmánon nirakëti ñanati tëtúbuti 'ikën, kamina axa mimi nishkë unikama abë 'akanankin mi kupitanuma 'anuxun 'ain.

⁹ Judá mix kamina 'ën bakë bëchikë 'ain.

Usa 'aish kamina achúshi 'inuánën tuá bërí kanikënëan 'ain piti ñuina bixun bënëkinshi tëtúbuxun pitankëx menu rakábukë usaribi 'ain,

usai 'i kamina 'inuán aín titaxa 'ikësaribiti 'iti 'ain

¿Uin kara usaími 'ia mi ubiotti kuënti 'ik?

¹⁰ Uínbi ka aín kushi Judá bikuantima 'ikën,

'imainun ka aín manë tsati 'apun tuinkë 'ikëa tuinkë a bikuantima 'ikën, a manë tsatin 'ibuka unuxun 'aia

usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikaman ax kikëسابiokin 'anuxun 'aia.

¹¹ An ka uvas 'apákë kamami bërí kanikë aín burro tékëré kati 'ikën,

'anan ka aín chupa kamabi uvas baka

vino 'akë anun chukati 'ikën.

¹² Aín bërux ka uvas baka vino 'akë aín chëxësamaira 'ikën;

'imainun ka aín xëtakamaxribi vaca xuma uxubëtan sënëmaira uxuira uxu 'ikën.

¹³ Zabolónën rëbúnkin kamax ka parúmpapa kuëbí tsónuxun 'aia,

anua 'aisamaira manë nunti këñuruti butun a urama kamina 'inuxun 'ain.
Usa 'ain ka min me anua Sidón kakë ëma anu sënénbi 'unántiokë 'iti 'ikën.

¹⁴ Isacar mix kamina an ñu papikë ñuinanëxa anuxun
pimiti aín xubunu tantikësa 'inuxun 'ain.

¹⁵ Uínsaran kara a me upí isanan, anu tantitisa 'ikë isia,
anuax ka aín kaxunu ñu purunux katúbuti 'ikën,
usai 'ikin ka kana 'aima kima tēmëramikin ñu mëëmikë 'iti 'ain.

¹⁶ Dannën rëbúnkinën ka aín aínsi 'ibukaman 'apu 'ixun 'akinti 'ikën, ax ka
achúshi
uni Jacobnën rëbúnkisa 'iti 'ikën.

¹⁷ Dannën rëbúnkinëx ka achúshi runu bai rapasu tsókësa 'iti 'ikën,
usa 'ain ka aín taë tsiputunua aín caballo natëxkëbë anu 'ikë uni pakëti 'ikën,
ësaribi okin kamina axa mitsumi nishkë unikaman 'akëxunbi mikaman
'amítima 'ain,

kixun ka Jacobnën aín bakë bëchikëkama kakëxa.

¹⁸ ¡Nukën 'Ibu minmi 'ë iëmiti kana kuëënin! ësokin ka Nukën 'Ibu Dios ñukákin
Jacobnën kakëxa.

¹⁹ Gad min rëbúnkikamaribi ka suntárunën abë 'akanankin 'anuxun 'aia.
'Aínbi ka ainra abámikin 'anuxun 'aia.

²⁰ Aser min piti ñukama ax ka nëishirabu 'iti 'ikën, usa 'ain ka min piti ñu axribi
'apukaman písa upíbu 'iti 'ikën.

²¹ Neftalí, ax ka achúshi chaxu uínbi ubíokëma nikë,
aín tuakëxa upíira 'ikë usaribi 'iti 'ikën.

²² José min rëbúnki kamaxribi ka achúshi i baka kuëbí nikë,
axa 'itsaira 'inun bimikësa usaribi 'ianan, pëñanakëkin anun xubu bëarakë me
mapubuinkë usarabi 'iti 'ikën.

Usaribiti ka min rëbúnki kamax mekama tsitsirui bukunuxun 'aia.

²³ Usa 'ikë ka axa pian 'akanankë unikaman istisama tankin timakin,
aín pia ami pukin ënkinma ubionuxun 'aia;

²⁴ 'aínbi ka Josénën rëbúnki kaman aín pëñan kushi uni 'ixun ainra
an 'akatsikixun 'akëxunbi aín pëñan bërëkinma 'ati 'ikën;

usa 'ain kana mi asabika kixun kain. 'Ën 'Ibu Dios a 'ën rabikë kushiira kushi,
¡An ka an ñuina bërúankë unisa 'ixun Israel unibu bërúanti 'ikë!,

²⁵ ¡asábi ka Nukën 'Ibu Dios a 'ën rabikë, an ka mi 'akinuxun 'aia;

Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñuira an ka mi upiokin 'akinti 'ikën!

¡Naíkamë 'ëo manámixunbi ka 'uí 'ibútanun mi upíokin sinánxunti 'ikën!

¡An ka parúmpapa 'ukëmëu 'ikë me anuaxbia 'umpax utanun mi upíokin
sinánxunti 'ikën!

¡An ka min ñuinakama tuaia 'anan xanu bakënti aribi upíokin sinánxunti 'ikën!

²⁶ Min papan ka upiokin mi sinánxunkin

aín papan 'asaribiokin mi upíokin sinánxuanxa.

Ax ka bashikama këñúkëbëbi këñutima 'ikën,
upiokin sinánxunkë ax ka Josénën maxkánubi 'iti 'ikën,

akana aín xukënkama 'akima 'ën kaísan.

²⁷ Benjamín, min rëbúnki kamaxribi ka tsira 'inu,

nëkënëan pëkarakuantsinkëma 'ain ishi aín piti ninua ñuina bixun,

pitankëxun bari xupibukëbëtan aín tëxëkë a 'ain raíribëtan pikësa usa 'iti 'ain.

Usaribi okin kamina axa mimi nishkin këñukatsikixun 'akëxunbi minra axa
mimi nishkë unikama 'ati 'ain.”

²⁸ 'Ënëkamax ka mapai rabë 'imainun rabë ñaká Jacobnën bakë bëchikëkama
'iakëxa, usa 'ikë ka aín papan achúshi achúshi upíokin sinánxunkin kakëxa.

Jacob ñua ñuikë bana

²⁹ Achúshi nètèn ka Jacobnèn aín bakë bëchikékama ësokín kakëxa: “Ènuax 'itsama nètë 'ikëbë kana ñuti 'ain. Usa 'ain kamina 'ë ñuia ènu mainkima anua 'èn chaitiokékama maían kini anubi 'ë maínti 'ain, ax ka Efrón kakë hitita uni aín me 'ikën,

³⁰ usa 'aish ka Canaán me anu 'ikën; ax ka Macpelá kakë me anu 'ikë kini 'ikën, ax ka Mamré bëmánau 'ikëa Abrahamnèn Efrónnèn me këñunbi anu aín aintsikama ñuia maínti marua 'iakëxa.

³¹ Anu ka aín bëchikë kaman Abraham 'imainun aín xanu Sara maíankëxa, 'imainun ka Isaackëñun aín xanu Rebeca aribi maíankëxa, maíña 'aínbi kana 'enribi anu 'èn xanu Lía maíankën.

³² Anu 'ikë me 'imainun kini ax ka 'èn xutan hitita unikamanua marua 'ikën.”

³³ Èsokín pain aín banakamaira kama aín bakë bëchikë ñuixunkín sënëontankëx rakabutëkëñibi ka Jacob aín bana ñomëtishi ñuakëxa.

50

¹ Usaia 'ain bana ñomëti nètëti ñuia ka Josénèn aín papa 'ikúkin bikin bëtsuku kakëxa.

² 'Atankëxun ka Josénèn an uni 'insínia ronkë rukuturukama aín papa Jacobnèn nami anëtima kupían ron upíokin 'anun kakëxa, usakian kakëxun ka rontankëxun upíokin chupan rabunxun nankëxa.

³ Usakín 'akín ka cuarenta nètë 'imikín anun anëtima ron 'akëxa a nètë kamax ka anun usokín 'ati 'iakëxa.

Usakín 'akë 'ain ka egipcio unikamax 'itsaira masá nuitukín setenta nètë 'imi 'itsaira rarumakëxa,

⁴ usai ati nètëkaman aín papa sinani nitëxëtankëxun ka Josénèn 'apu faraón aín xubunu 'ikë aín kushi kamabë pain banakëxa, banakín ka ësokín kakëxa:

—Mitsux upí sinanñu 'ixun 'ë 'akinsa tankín karamina 'apu faraón ësokín 'ë kaxuni kuantí 'ain.

⁵ Èn papan ka ñutisamapan rakáxun, ësokín 'ë kaxa sinántëkëntima okín anu ñuia maintia anbi 'á Canaán kakë me anubi maínun kixun 'ë kaxa, usa 'ain kana 'enbi anu maintia 'a me anu mainikuantí 'ain, usa 'ain kana 'èn mi ñukatín 'ë karamina 'èn papa maíntanun 'ë xutima 'ain, maínbëtsini kana utëkëntí 'ain.

⁶ Kixuan kamikëxun ka faraónnèn kakëxa:

—Mín papa kamina usakín anua mi kakë usakínbi maini kuantí 'ain.

⁷ Usa 'ain ka José aín papa maini kuankëbë, kamabi aín kushibu axa 'apu faraónnèn xubunu 'ikë 'imainun Egipto menu an ñu mëëkëkamaribi kuankëxa,

⁸ kuankëbë ka Jacobnèn aintsi 'ibukama 'imainun Josénèn xukëantukamaribi atubë kuankëxa. Kuankín ka Gosen kakë me anu uniakë xukama 'imainun atun ñuina kamaishi ëbiankëxa.

⁹ 'Imainun ka uni aín carreta caballonëan nirinbiankín uankë anúnribi José kuanía buaní 'itsaira uni rikiankëxa, usa 'aish ka 'aisamaira uni aín caballonnèn tsótax kuankankëxa.

¹⁰ Usakiani kuanx ka anua Goren-ha-atad, 'ikë Jordán baka kuainakëkë anu bëbaxun 'aisamaira uni timëkamë 'ëokë ax masánuituti ini rarumakëxa. 'Imainun ka José mapai achúshi 'imainun rabë nètë anuax 'itsaira iankëxa.

¹¹ Usai 'iaka anu tsókë cananeo unibunën 'aisamaira timëkamë 'ëokë isakëxa, isí ka kikankëxa: egipcio unibu ka uni ñukë mainux timëkamë 'ëoxa kiox kikankëxa. Usai anuax 'ikë ka Abel-misraim kakín anëakëxa, ax ka Jordán baka amiaxa bari urukë au 'iakëxa.

¹² Usa 'ain ka Jacobnèn bëchikë kaman aín papan ñutisama 'ixun kakësabiokín kamabi 'akëxa,

¹³ usakín 'atankëxun ka Canaán kakë me anua 'ikë Macpelá kakë me anua 'ikë kini, Abrahamnèn Efrón kakë uni hitita ainan 'ikëbi anu aín aintsikama

ñuia maínti marua anu maíankëxa. A me 'imainun a kinix ka Mamré kakë me amiäxa bari urukë au 'iakëxa.

¹⁴ Usokin aín papa maíntankëx ka, José amiribishi Egiptonu aín xukënkama 'imainun abëa kuankë unikamabë kuantëkëankëxa.

Ashitia José a nëtën usai 'ia ñuikë bana

¹⁵ Aín papa Jacob ñukë 'ain ka Josénën xukënkaman ësokin sinánkëxa: Bëri sapika Josénën nun painu 'atimo a sinánkin nuribi 'atima oti 'ikën.

¹⁶ Èsokin sinánkin ka aín xukëantun kamiakëxa: Nun papa ñutisama 'ixun ka nu kakëxa,

¹⁷ ësokin mi kanun: Min xukënkama kamina an mi 'atima oi 'ucha 'ikëbi uisabi otima 'ain. Usa 'ain kamina nun mi 'atimo a sinánkin nuribi 'atima otima 'ain, nukamax kananuna nun papa Dios aín unikama 'ain. Èsakan a kamikë unikaman kakëxun kuati ka José iankëxa.

¹⁸ Usai 'ian ka aín xukën 'ibukama ami bëbai aín bëmano nirakëti rantipuruní aín bëmánanën me tikai tsóbukin kakëxa:

–Ènu kananuna nukamax uan. Nukamax kananuna min ñu mëmikë uni 'iti 'ain.

¹⁹ 'Aínbi ka Josénën atu kakëxa:

–Kamina rakuënkantima 'ain. 'Èx kana Diosma 'ain.

²⁰ Mikaman kamina 'ë 'atima oti sinánkën, usakin mitsun 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan 'atima okin 'akë a upíokin bërínu iskë ñukama ënë mëníoxa: usa 'ain kana 'ën 'itsaira uni bamati 'ikëbi 'akian.

²¹ Usa 'ain kamina mitsux rakuëtima 'ain. 'Èn kana mikama 'imainun mitsun bëchikëkamaribi aín piti ñu 'inánti 'ain. Èsokin kakin ka Josénën aín xukënkama upíokin sinánmiakëxa.

José ñua ñuikë bana

²² Usakin kamabi ñu pain 'atankëx ka José aín papan aintsi 'ibukamabë Egipto menubi tsóakëxa. Anu ka José ciento diez baritia 'imi tsóakëxa,

²³ usai anu tsóxun ka Efraínën bëchikënëan bëchikë aín xutakama isakëxa. Isanan ka Manasésnën rëkuën bëchikë Maquir kakë aín xutan bëchikëkamaribi 'itsaira 'ikë isakëxa.

²⁴ Achúshi nëtën ka Josénën aín xukënkama kakëxa: 'Èx anun ñuti nëtë ka 'urama 'ikën, usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën, usa 'ixun ka ënë nëtënu a anbi mitsu chikinbiakin a 'inánuxuan Abraham kanan Isaac 'imainun Jacob ka me anubi mitsu buánti 'ikën.

²⁵ Èsakin kakin ka José aín xukën kaman a sinanatëkëntima okin atun kanun kakëxa: Asérabi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën. Usa 'ain kamina mitsun 'ëx ñuia ënu maínkinma ënu 'ë buánti 'ain.

²⁶ Usai pain 'itankëx ka José Egipto menuax ciento diez baritiañu 'aish ñuakëxa, ñuia ka aín nami anun uni ñuia 'ati ro anun 'atankëxun upíokin sabananën rabunxun anu uni bamaia maínti 'akë cajun achúshinu 'aruakëxa, 'aruxun anu maintia mëníokë anu maíankëxa, ësokin ka José ñukë 'akankëxa ashi.

MATEONĒAN 'A UPÍ BANA

I. USAI CA JESUS XUX 'IACĒXA QUIXUN ÑUIA BANA

(1-2)

Jesusan 'unánpapan rara 'iá
(Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo ax Davitan rëbúnqui 'aish ca Abrahamnën rëbúnquiribi 'iacëxa. Jesucristonën raracama ca ënë unicama 'iacëxa:

² Abraham ax ca Isaacnën papa 'iacëxa. Isaac ax ca Jacobnën papa 'iacëxa. Jacob ax ca Judá 'imainun aín xucéantun papa 'iacëxa.

³ Judá ax ca Fares 'imainun Zara aín papa 'iacëxa, Tamar atun tita 'imainun. Fares ax ca Esromnën papa 'iacëxa. Esrom ax ca Aramnën papa 'iacëxa.

⁴ Aram ax ca Aminadabnën papa 'iacëxa. Aminadab ax ca Naasonnën papa 'iacëxa. Naasón ax ca Salmonnën papa 'iacëxa.

⁵ Salmón ax ca Booznën papa 'iacëxa, Rahab aín tita 'imainun. Booz ax ca Obednën papa 'iacëxa, Rut aín tita 'imainun. Obed ax ca Isaínën papa 'iacëxa.

⁶ Isaí ax ca David, axa 'apu 'icë, aín papa 'iacëxa. David ax ca Salomonnën papa 'iacëxa, aín titax ca Uriásnëan casunan xanu 'iacëxa.

⁷ Salomón ax ca Roboamnën papa 'iacëxa. Roboam ax ca Abíasnën papa 'iacëxa. Abías ax ca Asan papa 'iacëxa.

⁸ Asa ax ca Josafatnën papa 'iacëxa. Josafat ax ca Joramnën papa 'iacëxa. Joram ax ca Uzíasnën papa 'iacëxa.

⁹ Uzías ax ca Jotamnën papa 'iacëxa. Jotam ax ca Acaznën papa 'iacëxa. Acaz ax ca Ezequíasnën papa 'iacëxa.

¹⁰ Ezequías ax ca Manasésnën papa 'iacëxa. Manasés ax ca Amonnën papa 'iacëxa. Amón ax ca Josíasnën papa 'iacëxa.

¹¹ Babilonia cacë nëtënu judíos unicama bëtsi non buánti 'urama 'ain ca Josíasnën Jeconías 'imainun aín xucëncama bëchiacëxa.

¹² Babilonia nëtënxun ca Jeconíasnën Salatiel bëchiacëxa. Salatiel ax ca Zorobabelnën papa 'iacëxa.

¹³ Zorobabel ax ca Abiudnën papa 'iacëxa. Abiud ax ca Eliaquimnën papa 'iacëxa. Eliaquim ax ca Azornën papa 'iacëxa.

¹⁴ Azor ax ca Sadocnën papa 'iacëxa. Sadoc ax ca Aquimnën papa 'iacëxa. Aquim ax ca Eliudnën papa 'iacëxa.

¹⁵ Eliud ax ca Eleazarnën papa 'iacëxa. Eleazar ax ca Matanën papa 'iacëxa. Matán ax ca Jacobnën papa 'iacëxa.

¹⁶ Jacob ax ca Josénën papa 'iacëxa. José ax ca María an Jesús, Cristo cacë, a tuua, aín bënë 'iacëxa.

¹⁷ Abraham ax ca judíos unibunën rara 'iacëxa. An bëchicëxun aín bëchicënën canitancëxun bëchipacëxun aín bëchicënënribi canitancëxun bëchipacëx anuax cuanx Davidnu sënën ca Davitan chaitiocëcama catorce 'iacëxa. David an bëchicëxun aín bëchicënën canitancëxun bëchipacëxun aín bëchicënënribi canitancëxun bëchipacëx anuax cuanx anun Babilonia cacë nëtënu judíos unicama buan nëtë anúan Jeconías bacëan, a nëtë sënën ca Jeconíasnën chaitiocëcama catorce 'iacëxa. Jeconías an bëchipacëxun aín bëchicënën canitancëxun bëchipacëxun aín bëchicënënribi canitancëxun bëchipacëx anuax cuanx anúan Cristo bacëncë nëtë sënën ca aín chaitiocëcama catorce 'iacëxa.

Jesucristo bacëan
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Ënë menua Jesucristo uti ca ësai 'iacëxa: María ax ca Josénën binuxun 'unánti ocë xanu 'iacëxa. Josébë biranancëma pan 'aish ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinanënsi 'imicëx tuñu 'iacëxa.

¹⁹ José ax ca upí uni 'iacëxa. Usa 'ixun ca unínma chanioia quixun unin 'unánunma María ënti sináncëxa.

²⁰ Usoquin sinántancëx 'uxun ca Josénën namáquin Nucën 'Ibu Diosan xucë aín ángel achúshi isacëxa. Iscëxun ca cacëxa:

–José, Davitan rëbúnqui, cana mi cain. Maríanën tuá ax ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxëshia 'icë 'icën. Usa 'ain camina timaquinma min xanu 'inun María biti 'ain.

²¹ Ax ca tuá achúshi bacënti 'icën. Bacënia camina min a tuá Jesús caquin anëti 'ain. Ainshi ca uni aín 'ucha tërénquin Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun iëmiti 'icën. Usa 'ain camina a tuá Jesús caquin anëti 'ain.

²² An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían cuënëosabi oquin ca ángelnën José usaquin cacëxa. A bana ca ësai quia:

²³ Xanu achúshi unibë 'icëma pain 'aish ca tuñu 'itancëx bacënti 'icën. Aín tuá ax ca Emanuel caquin anëcë 'iti 'icën.

Emanuel quicë ax ca “Nucën Papa Dios ca nubë 'icë” qui quicë 'icen.

²⁴ Usa 'ain ca namámiquian Nucën 'Ibu Diosan ángelnën cacësabi oquin Josénën María aín xanu 'inun biacëxa.

²⁵ Biaxbi ca abë 'iáma pan 'icën, aín rëcuën tuá bac'ëncë cuni ca Josénën aín xanu 'inun María biacëxa. A bac'ëncë tuá a ca Josénën Jesús caquin anëacëxa.

2

An ñu 'unáncë unicaman Jesús rabia

¹ Herodes axa Judea cacë menu 'icë unicaman 'apu 'aish Jerusalénu 'ain ca a menu 'icë ëma, Belén cacë, anuax Jesús bacëancëxa. Belénuaxa Jesús bacëan ca aucüaxa bari urucë anuax an ñu 'unáncë unicama, Belén 'urama 'icë Jerusalén ëmanu cuancëxa.

² Cuaní bëbaquin ca ñucácëxa:

–¿Uinu cara axa judíos unibunën 'apu 'inun bëri bacëncë a 'ic? Aucüaxa bari urucë anuxun cananuna anun a 'unánti 'ispa isbëtsian. A isbëtsini cananuna 'unánbëtsini a rabi ain.

³ Usaía quia a bana cuati ca Herodes 'imainun Jerusalénu 'icë unicama masá nuituti, uisa cara ënë ñu 'iti 'icë quiax sináncasmacëxa.

⁴ Sináncasmaquin ca Herodesnën camabi judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana judíos unicama 'unánmicë unicamaribi camicëx ricuatsianxa timëtia ñucácëxa, uinuax caraisa Cristo axa utia judíos unibunën caíncë, ax bacënti 'icë quixun.

⁵ Ñucácëxun ca cacëxa:

–Belén cacë ëma, Judea menu 'icë, anuax ca bacënti 'icën. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin ca Belén ñuiquin ësoquin cuënëocëxa:

⁶ Belén, Judá menu 'icë ëma, anu 'icë uni achúshi ax 'apu 'ixun ca 'ën unibu, Israelnën rëbúnquicama, a bërúanquin 'aquinuxun 'aia. Usa 'ain ca Belén ax bëtsi ëmacamasama 'icën.

⁷ Quia cuatancëxun ca Herodesnën an ñu mëëxuncë unicama –uni itsin isnunma camina unëxun an ñu 'unáncë unicama 'ë bëxúnti 'ai –quixun cacëxa. Usoquian camicëx ucë ca ñucácëxa, añu nëtën caraisa 'ispa isaxa quixun.

⁸ Usoquin ñucátancëxun ca Herodesnën an ñu 'unáncë unicama Belénu cuanun xuacëxa. Xuquin ca ësaquin cacëxa:

—Anu cuanxun uinu cara a tuá 'icë quixun istancëxun camina 'ënribi a rabi cuanun 'ë cai uti 'ai —quixun.

⁹ Usoquian Herodesnën cacëx ca a tuá bari cuancëxa. Cuancëbë ca aucüaxa bari urucë anuxuan atun iscë 'ispa ax anúan a unicamax cuanti anúnbi cuancëxa. Cuanx ca anu a tuá 'icë a manámibi a 'ispa niracëacëxa.

¹⁰ A isi cuëenquiani ca anúan a 'ispa cuancë anúnbi an ñu 'unáncë unicama cuancëxa.

¹¹ Cuanx a manámia 'ispa niracëcë xubu anu atsínxun ca anua a tuá Jesús aín tita Mariábë 'icë mëracëxa. Mërai rantin puruni tsóbuquin ca Jesús rabiácëxa. Rabiquin ca atun bunánti bacáxun anua buáncë curi 'imainun tsëpasa ñu 'aíshbi nëencëx sanuira a 'imainun i baca sanuira acama 'ináncëxa.

¹² Usoquian 'ináncë ca namámiquin Nucën Papa Diosan anua Herodes 'icë anun cuanxma 'inun cacëx bai itsin cuantancëx aín nëtënu bëbacëxa.

Josénën aín titacëñun Jesús Egíptonu buan

¹³ An ñu 'unáncë unicamaxa aín menu cuantëcëan ca Nucën 'Ibu Diosan ángelnën José namámiquin cacëxa:

—Herodesnën ca a tuá 'aminuxun bariminuxun 'aia. Usa 'ain camina niruquianquin aín titacëñun a tuá bibiani Egipto menu cuanti 'ain. Cuantancëx camina 'ën mi cacëxmi utëcënun anu 'íti 'ain.

¹⁴ Usoquian ángelnën cacëx niruquin aín titacëñun a tuá bibiani ca José imë Egipto menu cuancëxa.

¹⁵ Anu ca Herodes pan bamatamainun 'iacëxa. Nucën 'Ibu Diosan 'amicëxuan aín unin cuëñëosabi oi ca Egipto menu 'iacëxa. A banax ca ëesai quia: “Egiptonua cana 'ën Bëchicë bëan”.

Tuácama rënnun quixun Herodesnën ca

¹⁶ Usa 'ain ca —an ñu 'unáncë unicaman ca 'ë paránxa —quiax Herodes 'aisamairai nishacëxa. Nishquin ca an ñu 'unáncë unin ñuicë bana sinánquin Jesús isa rabë baritia aín bacëncë 'icë quixun sináncëxa. Sinánxun ca aín uni xuacëxa, camabi Belénu 'icë rabë baritiañu bëbu tuácama 'anan rabë bari-tiañuma bëbu tuácamaribi 'abianxun a 'urama 'icë ëmacamanuaribi bariquin cëñunun quixun.

¹⁷ Usaquin 'acëbë ca Jeremíasnën cuëñëo bana quiásabi oi 'iacëxa. A banax ca ëesai quia:

¹⁸ Ramá cacë ëmanuxun ca rarumatía inia cuacanxa. Ax ca Jacob 'imainun aín xanu Raquelnën rëbúnqui a xanucamaxa aín tuacën rabanán incë 'iaxa. Aín tuá 'aíma cupí a sinani upí 'iisama tani ca uínbi nëtëmisamai ianxa.

¹⁹ Usa 'ain ca Herodes bama 'ain Egíptonuxun namáquin Josénën Nucën 'Ibu Diosan ángel achúshi isacëxa.

²⁰ Iscëxun ca amiribishi cacëxa:

—Niruquiani ca aín titacëñun a tuá bibiani amiribishi Israel nëtënu cuantëcëntan. An a tuá 'aisa tancë unicama ca bamaxa. Usa 'ain camina cuantëcënti 'ain.

²¹ Usaquian ángelnën cacëx ca José aín titacëñun a tuá bibiani Israel nëtënu cuantëcëancëxa.

²² Usa 'ain ca José cuantëcënti 'aíshbi —Herodes axa bama 'ain ca aín bëchicë Arquelao, ax Judea menu 'apu 'icë —quixun ñuia cuax anu cuantëcënti racuëacëxa. Racuëti ca namáquin istancëx Judea me anu Arquelao 'icë anu cuaníma Galilea menu cuancëxa, aín namácësabi oi.

²³ Galilea menu bëbatancëx ca Nazaret ëmanu tsoti cuancëxa, usai 'itioquian an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuiasabi oi. A banax ca ëesai quia, Jesús ca Nazaretnu 'icë uni 'icë quixun ca unin caia.

II. GALILEA MENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (3-20)

3

*Juanën anu uni 'icëma menuxun unicama bana ñuixuan
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Jesús Nazaretnu 'ain ca Juan, an unicama nashimicë, ax Judea nëtënu 'aish anu uni 'icëma menu 'iacëxa. Anuxun ca an bana ñuia cuati cuania unicama bana ñuixuncëxa.

² Bana ñuixunquin ca cacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosmi sináncë 'aíshmabi sinanati ami sinan.

³ Juan ax ca a Isaíasnën Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ñuíá a 'icën. Ëesai ca a bana quia:

Anu uni 'icëma menuxun munuma bana ñui ca a unix ëesai quia: Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mëníoquin racanati 'ain.

⁴ Juan ax ca camello rani 'acë chupa pañuanan ñuina xacá 'acë anun tsitëcërëquicë 'iacëxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rëpa 'iacëxa.

⁵ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë unicama Juanu riquiancëxa. Judea menu 'icë unicama 'imainun baca, Jordán cacë, a 'urama 'icë mecama anuaxribi ca 'aisamaira uni Juanën bana ñuixunia cuati cuancëxa.

⁶ Cuanxúan atun 'uchacama chiquinatia ca Juanën Jordán bacanuxun nashimiacëxa.

⁷ Juanën bana ñuixunia cuati 'itsa uni ricuatsinmainun ca 'itsa fariseo uni 'imainun 'itsa saduceo uniribi an nashiminun quiax anu uacëxa. Aia isquin ca Juanën cacëxa:

—Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsun rara 'iásaribiti runu, an uni picë, asa 'ain. ¿Usa 'icë cara anúan Nucën Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nëtën masócë 'itin rabananmi sinananun quixun uin mitsu cax?

⁸ Unían mitsux camina aséabi sinanacë 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ënquin upí ñuishi 'ati 'ain.

⁹ —Nux Abrahamnën rëbúnqui 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sinánxunma ca 'acan. Aséabi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucën Papa Diosan ënë maxáxbi bëtsi oquin Abrahamnën rëbúnqui 'imiti 'icën.

¹⁰ Ca ësa 'icën. A rëti aín manë ruë tuíanx a rapasu niracëquin ca an upí oquin tuacëma icama rëtancëxun xanania unin tsin nëënia. Usaribi oquin ca bënënguinshi mitsúxmi sinanati ami sináncëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

¹¹ Uníxa an ñu 'atima 'acëcama ëni sinanacë cupí cana 'ën a 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ësamaira uni 'ë caxu aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi a buánxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icën. 'Imiquin ca tsi rëquirucënën ñu 'acësoquin aín cushin aín nuitunua sináncë ñu 'atimacama a cëñuquin uni upí 'imiti 'icën.

¹² An ñu 'apacë unin 'acësaribi oquin ca 'ati 'icën. Ësa ca 'iti 'icën. Unin ca ñu bëru trigo 'apatia. 'Apátancëxun ca bimia bitsia. Bitancëxun ca bucúnxun

chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucëbë ca aín bëru ax tiquia. Usai 'ia bërúanxun bixun bucúntancëxun ca aín xacácama tsi rëquirucë bënántisamanën nëënia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acë ñucama 'unánquin, upí unicama abëa 'iti bianan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acë cupí bimi xacá nëënti pucësa 'imiti 'icën.

Juanën Jesús nashimia
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Usa 'ain ca Galilea me anuax cuanx Jesús Judea nëtënu 'icë baca, Jordán cacë, anua Juan 'ain, anu cuancëxa, anuxuan Juanën nashiminun.

¹⁴ Cuanxa bëbaiabi ca Juanën nashimisama tanquin Jesús cacëxa:

—¿Miinra 'ë nashimisa 'aíshbi caina 'ën mi nashiminun quiax ain?

¹⁵ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Uisai cara Nucën Papa Dios quia, usai cananuna 'iti 'ain. Usa 'ain camina min 'ë bërí nashimiti 'ain.

Cacëxun ca Juanën —cana mi 'ati 'ain —quixun caxun Jesús nashimiacëxa.

¹⁶ Usoquin Juanën nashimicëx ca Jesús bacanuax 'iruquiani cuancëxa. Cuanquinbi ca Jesusan naí panárabëcëbëtan isquin anuax numacuru tinax uáxa Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí anu 'iruia isacëxa.

¹⁷ Usai 'icëbëtan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacëxa, ësai qui: “Ënëx ca 'ëx amiira sináncë bacë bëchicë 'icën. Ami sinani cana chuámarua tani cuëënin”.

4

Ñunshin 'atimanën 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nashimicë 'icë ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan Jesús anu uni 'icëma menu cuanti sinánmiacëxa, anuxun ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'amicatsi quixun 'ati 'icë quixun 'unánquinbi.

² Anu 'ixun ca Jesús anu ñubi cuarenta imë 'imainun cuarenta nëtën piama 'icën. Ñu piima ca panancëxa.

³ Panancë ca ñunshin 'atimanën 'apun anu uxun 'atima ñu 'amicatsi quixun ësaquin cacëxa:

—Asérabi Diosan Bëchicë 'ixun ca ënë maxáxcama pán 'inun cat.

⁴ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icën. Uisai cara Nucën Papa Dios quia a bana 'airibi ca uni tsóti 'icën”.

⁵ Usotancëxun ca ñunshin 'atimanën 'apun Jesús Jerusalén ëma upí anu buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín mascuan sënëncënu buánruacëxa.

⁶ Buánrutancëxun ca cacëxa:

—Diosan bana cuënëo ca ësai quia:

An ca aín ángelcama mi bërúanmia. Bërúancëxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca aín mëcënan biquin mi bacáruti 'icën. Usa 'ain ca mix asérabi Diosan Bëchicë 'aish ënuax nuánquianx menu nipacëtan.

⁷ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Ësairibi ca aín bana quia: “Nucën 'Ibu Diosan cara 'ë iëmiti 'icë iscatsi quixun camina a tantima 'ain”.

⁸ Usotancëxun ca ñunshin 'atimanën 'apun amiribishi tantëcëncatsi quixun aín bashi chairucë manan Jesús buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icë ëmacamaxa cha 'aish upí 'icë ismiacëxa.

⁹ Ismiquin ca cacëxa:

—Minmi 'ë rantin puruni tsóbuquin 'ë rabicëxun cana ënë mecama, camabi anu 'icë ñucamacëñunbi minan 'inun mi 'inánti 'ain.

¹⁰ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, ënuax ca cuantan. Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosëshi camina rabiti 'ain. Rabiquin camina ashi ax cuëncësabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

¹¹ Usoquian cacëx ca ñunshin 'atimanën 'apu Jesús ëbiani cuancëxa. Cuancëbëtan ca Nucën Papa Diosan ángelcaman uxun Jesús 'aquiancëxa.

*Galilea nëtëñuxuan 'atabaquin Jesúsana bana ñuixuanan ñu 'a bana
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, ami nishquin 'apun sipuacëxa. Juan sipuacë ñuicania cuabiani ca Jesús Judea nëtënuax Galilea nëtënu cuantëcëancëxa.

¹³ Anu cuanx Nazaret ëmanu bëbatancëx ca a ëbiani Galilea cacë parúmpapa rapasu 'icë ëma, Capernaúm, anu 'i cuancëxa. A me anu Capernaúm 'icë ax ca Zabulón 'imainun Neftalí cacë me 'iacëxa.

¹⁴ Anu ca Jesús 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Isaíasnën cuënëocëxa, ësakin:

¹⁵ Zabulón me 'imainun Neftalí me, a Jordán baca 'ucë manan 'icë, 'imainun anun parúmpapanu cuanti bai acamax ca Galilea me, anu judíosma unibu bucucë, anu 'icën.

¹⁶ Anu 'icë unicamax ainanma 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'ati 'unáncëma 'aíshbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicë 'iäxa. Ainanma 'aish bamati 'aíshbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicëx xabánu 'icësa 'iäxa.

¹⁷ Bana ñuixuntabaquin ca Capernaúm ëmanu 'ixun Jesusan anu 'icë unicama ësakin cacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca ami sináncë 'aíshmabi sinanati ami sinan. Usaquian anuxun bana ñuixunquin cacësabi oquin ca Jesusan 'itsa oquin a bana unicama ñuixuancëxa.

*An tsatsa bicë uni rabë 'imainun rabë Jesusan abë cuanun ca
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Parúmpapa Galilea cuëtani cuanquinbi ca Jesusan rabë uni mëracëxa. A uni rabëtax ca achúshi Simón 'icëbi Pedroribi cacë, a 'imainun aín xucën Andrés cacë 'iacëxa. A rabëtax an tsatsa bicë uni 'ixuan tsatsa ricania ca Jesusan mëracëxa.

¹⁹ Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icëbi cana 'ëmi catamënunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

²⁰ Usaquian Jesusan cacëxunshi aín rica ëbiani ca abë cuancëxa.

²¹ A uni rabë bibiani cuanquinbi ca Jesusan bëtsi uni rabëribi, Zebedeonën bëchicë, Jacobo 'imainun aín xucën Juan, an aín papa Zebedeobëtan nuntin-uxun rica mëníoia mëracëxa.

²² Mëraquian cuënquin Jesusan abëa cuanun cacëxëshi ca nuntinubi aín papa ëbiani Jesúsbe cuancëxa.

*Galilea nëtëñuxun Jesusan bana 'itsa uni ñuixuan
(Lc 6.17-19)*

²³ Usa 'ain ca Jesusan Capernaúm anuax cuanxun Galilea mecamanuxun anua judíos unicama timéti xubucamanuxun bana ñuixuancëxa. —Nucën Papa Diosan ca ami catamëcë unicama abë 'inun ainan 'imiti 'icë —quixun caquin upí bana unicama ñuixuanan ca uni ñucëcama pëxcüacëxa.

²⁴ Usoquian 'aia Jesús chanioia cuaquin ca Siria nētēnu 'icē unicaman axa ñucēcama Jesusan pēxcunun quixun anu buáncacēxa. Bētsi bētsi ñucēcama 'imainun ñunshin 'atimanēn 'ibuacē unicama 'imainun uni ñucē nirucuainquinbi tancēma, 'imainun aín nami nimēti saquiquicē acama anu buáncēxun ca Jesusan pēxcüacēxa.

²⁵ Usoquin bana ñuixuanan unicama pēxcubiania cuania ca 'aisamaira unin Jesús nuibiancēxa. Galilea menu 'icē unicama 'imainun Decapolis cacē menu 'icē unicama 'imainun Jerusalénu 'icē unicama 'imainun Judea mecamanu 'icē unicama 'imainun Jordán baca 'ucē manánuaxribi ucē unicaman ca abē cuanquin Jesús nuibiancēxa.

5

Matánu tsóxun Jesusan aín unicama bana ñuixuan

¹ 'Aisamaira uni isbiani cuantancēxa Jesús matá me mapēracētancēx anu tsóbutia ca aín 'unánmicē unicaman nēbētsioracēxa.

² Nēbētsioracēxun ca Jesusan uisa unicamax cara cuēēnti 'icē quixun atu 'unánmiquin cacēxa, ěsaquin:

³ An —ēnbi cana 'ēn nuitu upí 'imitima 'ai —quixun 'unáncē uni, ax ca 'ēmi catamētia Nucēn Papa Diosan aín nuitu upí 'imianan ainan 'imicē cupí, chuámarua tani cuēēnia.

⁴ Axa masá nuitucē uni a ca Nucēn Papa Diosanbi aín masáquin sináncē nētēmiti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani cuēēnia.

⁵ Axa cēruti banacēma uni ax ca Nucēn Papa Diosan 'inánti ñucamañu 'iti 'icēn, an cacēsabi oi. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua cuēēnia.

⁶ 'Acēñuma bamaia uni piti cuēēncēsaribi oi Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti cuēēncē uni, a ca an usaía 'inun 'imiti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani cuēēnia.

⁷ An 'aquinsa 'icē uni itsi nuibaquin 'aquincē uni a ca Nucēn Papa Diosanribi nuibaquin 'aquinti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani cuēēnia.

⁸ Axa aín nuitu Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ianan aín sinan upí uni an ca Nucēn Papa Dios 'unánan isti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani cuēēnia.

⁹ An raírí uni bētsibē nishananíma nuibananun 'aquincē uni a ca Nucēn Papa Diosan —mix camina 'ēn bēhicē 'ai —quixun cati 'icēn. Usa unix ca chuámarua tani cuēēnia.

¹⁰ Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'icē cupía, uni itsin tēmēramicē uni, ax ca —'ēx cana Nucēn Papa Diosnan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'ai —quixun sinani chuámarua tani cuēēnia.

¹¹ Mitsun 'ēn bana cuacē upí unin mitsu 'atima banan canan bētsi bētsi onan cēmēi mitsumi manáncēxbi camina chuámarua tani cuēēnti 'ain.

¹² Usaribi oquin ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama unin bētsi bētsi ocēxa. Usaquin sinánquin camina cuēēnquin, Nucēn Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunquin aín nētēnu abē 'i upitax tsónun mitsu 'imiti 'icē quixun 'unani chuámarua tani cuēēnti 'ain.

Aín unicamax ca tashi 'imainun lamparínsa 'icē Jesús quiá bana (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ ěsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Mitsux camina ēnē nētēnu 'aish tashisa 'ain. Tashin ca anun tashíncēxun ñu mucoquin upí 'imia. Usaribi oquin camina mitsun mibē 'icē unicama upiti bucunun 'aquinin. Tashi axa aín muca nētētia ca unin uisaxunbi amiribishi mucotēcēntima 'icēn. Usa 'aish ca a tashi mucañuma ñancáishi 'icēn. 'Aisama

'icë ca unin putia, putia unin amácëx ca nëtëtia. Mitsun upiti bucunun mibë 'icë unicama 'aquincëma 'aish camina a tashíxa mucañuma 'icësaribi 'iti 'ain.

¹⁴Tashisa 'ianan camina mitsux lamparínsaribi 'ain. Usa 'ixun camina mibë 'icë unicama upiti bucuti 'unánun 'aquinin. Ca ësa 'icën. Ëma cha matánu 'icë ax ca unëtima, a ca camabi unin isia.

¹⁵Usaribi oquin ca unin lamparín bimitancëxun bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca lamparinëan a xubunu 'icë unicama pëcatanun ñu manámi nania.

¹⁶Usaribi oquin camina mitsun mibë 'icë unicama upiti bucuti 'unánun 'aquincë 'aish lamparínsaribi 'iti 'ain. Mitsun ñu upí 'aia isquin ca cuëenquin a unicaman min Papa Dios naínu 'icë a rabiti 'icën.

Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oi 'iti Jesús quia

¹⁷Camina 'unánti 'ain, Moisésnën cuënëo bana 'imainun Nucën Papa Diosan aín unibu cuënëomia banacama quicësabi oquin 'axunma 'anun quixun uni cai cana 'ëx uáma 'ain. 'Ë ñuiquian cuënëo banacama quicësabi oi 'i cana ënë nëtënu uacën.

¹⁸Cana mitsu aséabi cain, naí 'imainun mecama cëñúcëma pain 'ain ca a banacama quiásabi oi 'iti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quiáxa quiá 'ain ca achúshi banabi usai 'icëma 'itima 'icën.

¹⁹Usa 'ain ca ui unicaman cara a banacama achúshirabi —a bana cananuna 'atima 'ai —quixun caquin uni itsi usaribi oquin sinánun 'unánmia, ax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish, bëtsi unicamabëtan sënëmaraira 'iti 'icën. Usa 'aínbi ca an a banacama quicësabi oquin 'aquin uni itsínribi usaribi oquin 'anun 'unánmicë uni, ax Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish, raíri unicamabë sënëmaira 'iti 'icën.

²⁰Cana mitsu cain, mitsun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicaman 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'acëma 'aish camina ainanma 'ianan aín nëtënu abë 'itima 'ain.

Uni itsimi nishtima Jesús quia

(Lc 12.15-59)

²¹Moisésnën mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, ësai quicë: “Uni camina 'atima 'ain. Uin cara uni 'ati 'icë ax ca Nucën Papa Diosan 'uchocë 'aish cast'icancë 'iti 'icën”. A bana unin mitsu ñuixunia camina cuan.

²²Usaía quiá 'aínbi cana 'ën mitsu cain, axa uni itsi, aín xucënsa 'icëbi ami nishcë uni ax ca 'uchocë 'aish cast'icancë 'iti 'icën. Axa uni itsi ñu cai 'atimati banacë uni a ca mitsun cushibunën 'apucaman 'uchoti 'icën. 'Imainun ca an ami nishquin uni itsi —ñunshin bacë camina 'ai —quixun cacë uni ax, axa manë tsinu 'iti uníxa 'uchacësaribi 'icën.

²³Usa 'ain camina Nucën Papa Dios rabinuxun a 'inánti ñu bëxun —uni itsi ca 'ëmi nishaxa —quixun sináncë 'ixun

²⁴Nucën Papa Dios 'inántimi buáncë ñu anubi pain nanbiani cuanx, axa mimi nishcë uni abë pain mëníonanti 'ain. Mëníonantancëx abë upí 'ixun camina cuantëcënquin min 'inánti ñu Nucën Papa Dios 'inánquin a rabiti 'ain.

²⁵Bëtsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncëx, bain cuani camina anu bëbacëma pain 'aish, abë mëníonanti 'ain. Mëníonancëxunma ca mimi nishcë uni axa mi ñui ami manáncëxun min cushin mi sipuati 'icën. Usa 'aíshmi sipuacë 'itin rabanan camina bëbacëma pain 'aish a unibë mëníonanti 'ain.

²⁶Cana mitsu aséabi cain, sipuacë 'ixun camina min cushi quicësabi oquin curíquinën cupíoti 'ain. A pain ancëquin cupíoi camina sipunubi 'iti 'ain.

Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bēbacēma pain 'aish axa mimi nishcē unibē mēnionanti 'ain.

Uni itsin xanubē camina 'itima 'ai quicē bana Jesusan ñuia

²⁷ Moisésnēn mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, ësai quicē: “Uni itsin xanubē camina 'itima 'ain”.

²⁸ Usai quíá 'aínbi cana 'èn mitsu cain, uinu 'icē unix cara ainanmabi xanu itsi isi aín nuitu mēu cuēēnia a unix ca a xanubē 'icēsa 'ia.

²⁹ Min bēru mēqueu anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuēēncē 'ixunbi camina ashiquin manuquin ěnti 'ain. Usoquin 'ai camina min bēru achúshi ěchíxun nicēsa 'iti 'ain. Mix bēru rabēñu 'aíshmi manē tsinu anuax tēmērai cuantima cupími min bēru achúshi ěchíxun niti ca asábi 'icēn.

³⁰ Min mēcēn mēqueu anun 'aisama ñu 'ati cuēēncē 'ixunbi camina ashiquin manuquin ěnti 'ain. Usoquin 'ai camina min mēcēn achúshi tēaxun nicēsa 'iti 'ain. Mix mēcēn rabēñu 'aíshmi manē tsinu anuax tēmērai cuantima cupími min mēcēn achúshi tēaxun niti ca asábi 'icēn.

*Uni aín xanubē ěnanantima Jesús quia bana
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹ Moisésnēn cuēnēo bana ca ësairibi quia: “Ui unin cara aín xanu ěinsa tania an ca —ěnē xanu ca bērí 'èn xanuma 'icē —quixun quirica a cuēnēoxunti 'icēn”.

³² Usaía Moisésnēn cuēnēo bana quicē 'aínbi cana 'èn mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibē 'icēmabi ěncē unin ca a xanumi 'uchaquin a 'aisama xanu 'icēsai 'inun 'imia. Usaribiti ca an uni itsin ěncē xanu bicē uni ax 'uchaia, uni itsin xanubē 'icēsaribiti.

—Cēmēma ca —quiti bana Jesusan ñuia

³³ Moisésnēn mitsun raracama 'unánmiquin cuēnēoxuan bana unin mitsu ñuixunia camina cuan, ësai quicē: “Unin aín bana ca asérabi 'icē quixun uni itsin 'unánun —Nucēn 'Ibu Diosan ismainun cana mi cain, asérabi cana 'èn cacēsabi oquin 'ati 'ai —quicē 'ixun camina asérabi mix quicēsabi oquin 'ati 'ain, Nucēn Papa Diosan ca mi isia quixun 'unánquin”.

³⁴ Usa 'aínbi cana 'èn mitsu cain, —Nucēn Papa Diosan ismainun cana mi cain —qui camina banatima 'ain. 'Imainun camina —naitan cuamainun cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain, naínu ca Nucēn Papa Dios 'icē, usa 'ain.

³⁵ 'Imainun camina —menbi cuamainun cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain, mecama ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun uniocēxa, usa 'ain. 'Imainun camina —Jerusalénu 'icēcaman cuamainun cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain, Jerusalénu ca judíos unicaman 'Apu 'icē, usa 'ain.

³⁶ 'Imainun camina —'èn maxcá sinánquin cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain. Min maxcánu 'icē buxa tunan 'icēbi camina minbi uxua 'imitima 'ain, uxua 'icēbi camina tunan 'imitima 'ain. Nucēn Papa Diosan cuni ca 'imiti 'icēn. Usa 'ain camina usai banatima 'ain.

³⁷ Usai quima camina cēmēma banan cuni banati 'ain. Cēmēcēma 'aish camina —Nucēn Papa Diosan ismainun cana asérabi mi cain —qui banatima 'ain. A ñunshin 'atimanēn sinánmicē uni ax ca usai banaia.

*Uni cupitima Jesús quia
(Lc 6.29-30)*

³⁸ Moisésnēn mitsun rara ñuixuan, ësai quicē bana a camina cuan: “An uni itsin bēru 'atimocē uní a ca uni itsínribi aín bēru 'atimoti 'icēn. An uni itsin xēta 'atimocē uní a ca uni itsínribi aín xēta 'atimoti 'icēn”.

³⁹ Usai quiá 'aínbi 'ën mitsu cain, mitsua 'atimocëxunbi camina ami nishquin cupiquin 'atimotima 'ain. Usoquin 'aquinma camina mitsua mëqueu bêtáshcacëxun 'aisa tania amoribia mitsu bêtáshcanun 'amiti 'ain.

⁴⁰ An min camisetami 'inánun quixun policía cacë uni a camina min cutúnribia biisa tania 'inánti 'ain.

⁴¹ Unían mi achúshi kilometro aín ñu buánxunun cacëxun camina rabë kilometro buánxunti 'ain.

⁴² An mi ñu 'inánun quixun ñucácë uni a camina 'inánti 'ain. An —min ñu ca mi bëxuntëcënun 'ë 'inan —cacë uni a camina 'inánti 'ain.

*—Axa mimi nishcë uni camina nuibati 'ai —quicë bana Jesusan ñuia
(Lc 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Ësai quicë banaribia ñuia camina cuan: “Axa mimi nishcë uni nuibaquinma camina axa mibë nuibanancë unishi nuibati 'ain”.

⁴⁴ Usai quiá 'aínbi cana 'ën mitsu cain, axa mimi nishcë unicama nuibaquin 'aquianan camina axa mimi 'atimati banacë unicama 'imainun an mi bëtsi bëtsi ocë unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

⁴⁵ Usaquin 'acë 'aish camina asérabi mitsun Papa Dios axa naínu 'icë an sináncësabi oquin sináncë 'ain. An ca camabi uni, upí uni 'imainun upíma uni aribia pëcanun bari urumianan camabi unin ñu 'apácë chabónun 'uíríbi 'ibúmia. Usaribi oquin camina camabi uniribi nuibaquin 'aquinti 'ain.

⁴⁶ Mitsúnmi an mitsu nuibacëma unicama nuibaquinma an mitsu nuibacë unicamaishi nuibatia ca Nucën Papa Diosan mitsu upí isima. An 'apu buánmiti curíqui bicë uni 'aisama 'ixunbi ca usaribi oquin an a nuibacë uni a nuibananguinia. Mitsun camina an mitsu nuibacë unishima camabi uni nuibati 'ain.

⁴⁷ Mitsun aintsishi sináncë 'aish camina an Nucën Papa Dios 'unáncëma unibu 'icësaribi 'ain. Atun ca aín aintsishi sinania. Usa 'aínbi camina mitsun aintsishima camabi uni sinánti 'ain, Nucën Papa Dios cuëéncësabi oquin.

⁴⁸ Usa 'ain camina mitsun Papa Dios, axa naínu 'icë, an sináncësaribi oquin sinánti 'ain.

6

Ësaquin ñu upí 'ati Jesús quia bana

¹ Ëx upí 'icëa camabi unin isnun cana ñuñuma uni ñu 'inánti 'ai quixun camina sinántima 'ain. An usaquin sinánquin uni itsi ñu 'ináncë uni a ca Nucën Papa Dios naínu 'icë, an upí isima.

² Usa 'ain camina ñuñuma uni ñu 'inánquin an uni paráncë unicaman 'acësaribi oquin 'atima 'ain. Unin atu rabi cuëénquin ca anu judíos unicama timéti xubunuxun ñu 'inánan bainuxunribi camabi unin isnun ñuñuma uni ñu 'inania. Usoquian 'inania isquin ca an a iscë unicaman a rabiquin, ax ca upí uni 'icë quixun caia. Unicaman usa uni rabiabi ca Nucën Papa Diosan a upí isima.

³ A unicamax usai 'icëbëbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Min ñuñuma uni ñu 'inánquin camina bëtsi uni catima 'ain, min abë nuibanancë uni abi camina catima 'ain.

⁴ Raíri unin isnunma camina uni ñu 'inánti 'ain. Usaquinmi 'aia isi ca Nucën Papa Dios, an camabi unin ñu 'aia iscë, ax cuëénti 'icën. Cuëénquin ca mi upí oquin sinánxunti 'icën.

*Ësai ca aín uni Nucën Papa Diosbë banati 'icë Jesús quia bana
(Lc 11.2-4)*

⁵ Mitsux Nucën Papa Diosbë banai camina an uni paráncë unicama 'icësa oi 'itima 'ain. Atux ca unían a isnun quiax anua judíos unicama timéti xubunuax

'ianan anun niti bai cuëbí anuaxribi Nucën Papa Diosbë banaia. Asérabi cana mitsu cain, a unicamaxa usai Nucën Papa Diosbë banaia iscë unicaman — ax ca upí uni 'icë —quixun sinánquin rabiá. Usaquin rabiabi ca Nucën Papa Diosan a upí isima.

⁶ A unicamaxa usai 'icëbëbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Mitsux min Papa Diosbë bananux min 'itinu atsínquin camina min xëcuë xëputi 'ain. Xëputancëx camina, min Papa Diosribi ca anu 'icë quixun 'unani, abë banati 'ain. Mitsua unin isiamabi ca min Papa Dios, an camabi ñu isanan camabi sinan 'unáncë, ax mixmi abë banaia cuati cuëënti 'icën. Cuëënquin ca mitsu upí oquin sinánxunti 'icën.

⁷ Mitsux Nucën Papa Diosbë banai camina an Nucën Papa Dios 'unáncëma unicamaxa 'icësaribiti banatima 'ain. Atux ca —nux usai banaia ca Nucën Papa Diosan nun bana cuati 'icë —quixun sinani 'aisamairai banaia, uisai quiti cara quixun sinanimabi.

⁸ Usa uníxa 'icëσαι camina 'itima 'ain. Mitsun Papa Dios an ca mitsun cacëma pan 'ixunbi uisa ñucama caramina a ñucáti 'ai quixun 'unania.

⁹ Usa 'ain camina ësaquin cai Nucën Papa Diosbë banati 'ain: Nucën Papa Dios, naínu 'icë, mix camina asérabi min sinan upíira 'ain. Usa camina mix 'ai quixun ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icën.

¹⁰ Aín 'Apu 'icëa camabi unin mi rabiiti cana cuëënin. Usaquian mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nëtë'nuxuan ángelcaman 'acësaribi oquian ënë nëtë'nuxun unicaman mix cuëëncësabi oquin 'ati cana cuëënin.

¹¹ Camabi nëtë'nmi 'acësaribi oquin camina ënë nëtë'nribi nun piti anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

¹² Unían nu 'atimocëxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucësaribi oquin camina nun 'acë 'atima ñucama nu tërënxunquin manuti 'ain.

¹³ Ñunshin 'atimanën 'apúan nu ñu 'atima 'amixunma 'anun camina nu bërúanti 'ain. Nun ñu 'atima 'ati 'icëbi camina nu usa ñu 'axunma 'anun nu iëmiti 'ain. Mix cushiira 'aish xëñibua 'aínbi 'Apu 'icë ca camabi unin mi rabiiti 'icën. Usai 'inun min 'imiti cana cuëënin.

¹⁴ Mitsun axa mitsumi 'uchacë uni usaribi oquin cupiquinma a manumi abë upí 'ia ca mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsux ami 'uchacëcama tërënxunquin manuti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca mitsumi 'uchacë uni a usaribi oquin cupimi abë upí 'iama oquin mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsun ami 'uchacëcama tërënxunquin manutima 'icën.

Uníxa Nucën Papa Diosmi sinani samáti Jesús quia bana

¹⁶ Mitsux Nucën Papa Diosbë upiti bananuxun piima camina an uni paráncë uníxa 'icësaribiti 'itima 'ain. A unicamax ca —Nucën Papa Diosmi sinánquin picëma 'aish ca upí uni 'icë —quixuan raíri unin sinánun quiax picëma 'ianan masá nuitucësa 'ia. Usai 'ia uni raírinën a rabiabi ca Nucën Papa Diosan a upí isima.

¹⁷ A unicama usai 'icëbëbi camina mitsux Nucën Papa Diosmi sinani samatibi mëníocati min bu mëníonan bëchucati 'ain.

¹⁸ Unían 'unántisama 'inun usai mëníocaxmi samatia ca mitsun Papa Dios, an camabi unin sinan 'unáncë, ainshi mitsu isti 'icën. Isi cuëënquin ca upí oquin mitsu sinánxunti 'icën.

'Itsa ñuñu 'iti sinánquinma, Nucën Papa Diosan nëtënu upí 'iti sinánti Jesús quia bana
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Ēnē nētēnuax ñuñuira 'iti cuēēnquian unin 'aisamaira ñu bitsiabi ca bētsi bētsi ñu nacuaxan cēñumainun bētsi bētsi ñuxa puibuax chēquimainun bētsi bētsi ñu an ñu mēcamacē unin unēxun xubunu atsínxun mēcamatia. Usa 'ain camina axa ñuñuira 'iti cuēēncē uni asaribi 'itima 'ain.

²⁰ Ēnē nētēnuaxa 'icēsai ca Nucēn Papa Diosan nētē naínu 'icē ñucama 'atimati cēñutíma, an ñu cēñuti nacuáxbi ca 'aíma 'icēn, anuax ca ñu puibutiribi 'aíma 'icēn, 'imainun ca an xubunu atsínxun ñu mēcamacē uni anu 'aíma 'icēn. Usa 'ain camina mitsux ēnē menu 'icē ñuñuishi 'iti sinánquinma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ati 'ain. Usaquin 'atancēxmi aín nētēnu abē 'icē ca an mitsúnmi a cuēēnminuxun 'acē ñucama cupí, mitsu cupíira oquin chuámarua cuēēnun 'imiti 'icēn.

²¹ Uisa ñun cara cuēēnia, a ñuishi ca unin sinania. Axa ēnē nētēnu 'icē ñuñu 'iti cuēēncē unin ca a ñuñu 'itishi sinania. Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Diosan a cupíoquin aín nētēnuxun chuámarua 'imiti cuēēncē uni an Nucēn Papa Dios cuēēnun ax cuēēncēsabi oquin 'atishi sinania.

*Aín unicama xabánu nicēsa 'iti Jesús quia bana
(Lc 11.34-36)*

²²⁻²³ Lamparínēn pēcacēbētan ca unin bēruñu cupíshi an pēcacē ñucama 'imainun xabá isia. Min bēru upí 'ain camina upí oquin isquin min ñu mēēti 'ati 'ain. Min bēru 'aisama 'ain camina xabá isquinma min ñu mēēti upí oquin 'atima 'ain, bēánquibucēnuxun 'acēsoquinshi camina 'ati 'ain. Usaribiti camina Nucēn Papa Diosan 'imicēx min sinan upí 'ianan an sinánmicē 'aish min sinan an pēcacēsa 'ain. Usai 'ibi camina an sináncēsaribi oquin sináncēma 'aish bēánquibucēnu nicēsa 'ain. Ami sinánquinma bētsi bētsi ñu sináncē 'aish ca uni bēánquibucēnuira nicēsa 'icēn.

*–Ñuñu unix ca Nucēn Papa Diosmi sinanima –Jesús quia bana
(Lc 16.13)*

²⁴ Ēsa ca: Achúshi unin ca rabē uni ñu mēēxuntima 'icēn. Rabē uni ñu mēēxuncē 'ixun ca bētsishi nuibaquin upí oquin ñu 'axuanan bētsi nuibatima 'icēn. Usa 'ixun achúshinēn bana cuaquin bētsían cacēxun aín bana parēti 'icēn. Usaribiti ca uni curíqui 'imainun bētsi bētsi ñumishi sináncē 'aish Nucēn Papa Diosmi upiti sinanima.

*Nucēn Papa Diosan ca aín unicama bēruánquin 'aquinia Jesús quia bana
(Lc 12.22-31)*

²⁵ Usa 'ain cana mitsu cain, añu caramina piti 'ain, añu chupa caramina pañuti 'ai quixun acama sinani camina masá nuitutima 'ain. Mitsun piti-samaira camina mitsux 'ain, mitsun chupasamaira camina mitsux 'ain, ¿usa cat? An mitsúxmi ēnē nētēnu tsoti oquin unio Nucēn Papa Dios, ainshi ca a mi piti ñu mitsu 'inánan a mi pañuti chuparibi mitsu 'inánti 'icēn.

²⁶ Mitsun camina axa nuáncē ñu pēchiucama 'unanin. Atun ca ñu 'apánan bimi bucunuxun bitsima. Usa 'icēbi ca mitsun Papa Dios, ax naínu 'icē, an atun piti 'inania. An ñu pēchiu 'acēsamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icēn.

²⁷ Nucēn Papa Diosainshi canimicē 'aish camina mitsúxbi masá nuituti canitisa tani masá nuitutibi canitima 'ain.

²⁸ Usaribi oquin camina añu chupa caramina pañuti 'ai quixun sinani masá nuitutima 'ain. Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mēēanan chupa onuxun risi oímabi upíira upí 'icēn.

²⁹ A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'itsaira ñuñu 'ianan chupa upíira upí pañucē 'aíshbi aín chupa ax ro uasaribi upíira upí 'iáma 'icēn.

³⁰ Upíra upí 'itancëxbia xanania unin tsin nëëncëx ca a ro ua cëñutia. Usai 'inunbi ca Nucën Papa Diosan aín ua upíra upí 'imia. Usoquin 'acë 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acësamaira oquin ca an mitsúnmi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icën. Mitsux usaquin sináncëma 'aish camina upiti Nucën Papa Diosmi catamëcëma 'ain.

³¹ Usai 'ima camina masá nuituti —¿añu ñu caranuna xëanan piti 'ain? — quianan —¿añu chupa caranuna pañuti 'ain? —quiquin usa ñuishi sinántima 'ain.

³² An Nucën Papa Dios 'unáncëma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncë 'aínbi ca mitsun Papa Dios naínu 'icë an 'unania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucuti 'ai quixun.

³³ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuëëncësabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acëbëtan ca an anúnmi mitsux upitax bucuti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icën.

³⁴ Usa 'ain camina —iméishi carana uisai 'iti 'ain, bëtsi nëténribi carana uisai 'iti 'ai —quixun sinani masá nuitutima 'ain. A nëtë ucëbëtainshi camina isti 'ain.

7

—Unin ca uni itsi 'uchotima 'icë —quiáxa Jesús quia bana (Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Nucën Papa Diosanma mitsuribi 'uchoia, usa 'ain camina bëtsi uni ñu manánquin 'uchotima 'ain.

² Mitsúnmi uni itsin ñu 'aia isquin a uni 'uchoia ca Nucën Papa Dios 'imainun unínribi, mitsúnribi caramina uisa ñu 'ai quixun isti 'icën. Mitsun —min usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun uni itsi cacë 'ixunbi usaribi oquin 'aia ca Nucën Papa Dios 'imainun unínribi mitsúnmi bëtsi uni 'uchocësaribi oquin mitsu 'uchoti 'icën.

³ Bëtsi unin 'ucha 'itsamashi 'icë a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icëbi sinaniman. Ènëx ca ësa 'icën. Bëtsi uníxa aín bëru xamënu i sani chamaratsuñu 'icësa 'aínbi camina mitsux i mo mitsun bëru xamënu 'icësa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bëtsi unin bëru xamënu 'icë i sani chamaratsu a sinánquinbi axa mitsun bëru xamënu 'icë i mo sinaniman?

⁴ ¿Mitsun bëru xamënu 'icë i mo mëníoquin bicëma 'ixun caramina uisa cupí —i sani chamaratsu min bëru xamënu 'icë camina 'ë bimiti 'ai —quixun bëtsi uni cati 'ain?

⁵ Mitsun pain mitsun bëru xamënu 'icë i mo a bitancëxun camina upí oquin isquin bëtsi uni aín bëru xamënu 'icë i sani chamaratsu bixunti 'ain.

⁶ An Nucën Papa Dios timaquin aín bana cuaisama tancë uni camina 'ën mitsu cacë banacama ñuixuntima 'ain, ñuixuncëxbia atux Nucën Papa Dios 'usani ami 'atimati banai mitsumi nishquin mitsu 'atimoti rabanan. Usa unicamax ca an ñu upí pimicëxunbia uni 'uchítinën ami nishquin picësaribi 'icën. 'Ianan ca unían aín cënënu niia cuchin 'aisamaira cupícë ñu a amáquin chuoórucësa 'icën.

Nucën Papa Diosbë banaquin a ñucáti Jesús quia bana (Lc 11.9-13; 6.31)

⁷⁻⁸ Camina 'unánti 'ain, ui unin cara Nucën Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucën Papa Diosan 'inania. Èsa ca: Bari bariquin ca unin ñu mëraia. 'Imainun ca unin bëtsi unían xëcuë taxcaia cuaquin a xubunu 'icë unin xëocaxunia. Usaribi oquinmi mitsun ñucáquin cacëxun ca mitsun bana cuaquin Nucën Papa Diosan mitsux cuëëncë ñu mitsu 'axunti 'icën.

⁹ ¿Mix aín papa 'ixunbi caramina min bëchicënëan mi pán ñucácëxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹⁰ ¿Tsatsa mi ñucácëxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹¹ Mitsux 'atima uni 'ixunbi camina mitsun bëchicë upí ñu 'inanin. Mitsúnmi 'acësamaira oquin ca Nucën Papa Dios naínu 'icë an a ñucácë uni a upí ñu 'inánti 'icën.

¹² Bëtsi uníxa mibë upí 'ianan mi 'aquintimi mix cuëncë, usaribi oquin camina min bëtsi unibë upí 'ianan a 'aquinti 'ain. Usaquin 'anun ca Moisésnën cuënëo bana quia. 'Imainun ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo banaribi usai quia.

Rabë ca bai 'icë quiáxa Jesús quia bana

(Lc 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ësa ca. Anúan uni cuanti bai ca rabë 'icën, cha 'imainun chucúma. Bai cha anun atsínti, anúinra ca 'aisamaira uni cuania. A bain cuanx ca uni anu Nucën Papa Dios 'icëma nëtë anuaxa 'aisamaira tëmëratí, anu bëbati 'icën. Bëtsi bai chucúma, anun atsínti chucúma, anun ca 'itsamashi uni cuania. A bain atsínquiani cuantancëx ca uni nëtëtimoí Nucën Papa Diosan nëtë upí anu abë 'iti 'icën. A bai chucúma anun camina mitsux cuanti 'ain.

Aín bimi isquin uisa i cara quixun i 'unánti Jesús quia bana

(Lc 6.43-44)

¹⁵ Bëtsi bëtsi unin ca mitsu parántisa tanquin –Nucën Papa Diosan sinánmicëxun cana mitsu bana ñuixunin –quiquinbi anbi sináncë bana ñuixunia. Usa unin ñuicë bana camina cuatima 'ain. A unicamax ca 'unánmaratsu ñuinasa 'aíshbi aín nuitu mëu 'atima sinánñu 'aish pianancë ñuinasa 'icën.

¹⁶ Atun ñu 'acë isquin camina uisa uni cara quixun 'unánti 'ain. Ësaribi ca. A cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuaíma.

¹⁷ Usaribiti ca aín íxa xanáncë 'aish 'aisama 'ain aín bimi 'aisama 'icën. Aín íxa upí 'ain cuni ca aín bimíxribi upí 'ia.

¹⁸ Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanáncë 'aish 'aisama 'ain ca aín bimi upí 'ima.

¹⁹ 'Apácëxbia upiti bimiam ca unin i rëtanccëxun nëënia.

²⁰ Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icën, a i cara upí 'icë, cara 'aisama 'icë quixun. Usaribi oquin camina unin ñu 'aia isquin asérabi cara Nucën Papa Diosan uni 'icë quixun 'unánti 'ain.

Camabi uníxira Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima Jesús quia bana

(Lc 13.25-27)

²¹ An –mix camina 'ën 'Ibu 'ai –quixun 'ë cacë unicama ax ca camáxira Nucën Papa Dios naínu 'icë aín nëtënu abë 'itima 'icën. An aín cuëncësabi oquin 'acë unicamax cuni ca anu abë 'iti 'icën.

²² Anun ënë nëtëcama cëñúcë nëtën ca 'itsa unin 'ë cati 'icën: Mix nun 'Ibu 'ain cananuna min cushínbi bana ñuixuan, min cushin ñunshin 'atima uninua chiquíanan cananuna min cushin uni itsin 'acëma ñu 'an.

²³ Quiabi cana atu cati 'ain: Mitsux camina 'ën unima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aish camina mitsux 'ëbë 'itima 'ain. Ca cuantan.

Upí oquin 'acë xubu 'imainun 'atimaquin 'acë xubu Jesusan ñuia bana

(Lc 6.47-49; Mr 1.22)

²⁴⁻²⁵ Usa 'aínbi ca an 'ëmi sinánquin 'ën bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acë uni ax an upí oquin sinánxun masinuma matánu xubu 'acë unisaribi 'icën. A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcëbë 'itsaira baca 'ëmainun 'aisamaira suñuan bëquiquinbi uisabi ocëma 'icën.

²⁶ Usa 'aínbi ca an 'ën bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicësabi oquin 'acëma uni an upí oquin sinánxunma masinu xubu 'acë unisaribi 'icën.

²⁷ A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcëbë 'itsaira baca 'ëmainun 'aisamaira suñúan bëquiquin puxuaxa. Usoquin ca aín itácamaribi tsasipaquin cëñuaxa.

²⁸⁻²⁹ An xuá 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancëxa. An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman banasamaira ca Jesusan bana 'iacëxa. Jesusan bana ñuixunquin sënëoncëbë ca an aín bana cuacë unicama ratuti —usa bana cuacëma cananuna 'ain —quiacëxa.

8

Jesusan an aín nami chëquímicë 'insínñu uni pëxcüa
(Mr 1.10-45; Lc 5.12-16)

¹ Bana ñuixunquin sënëontancëx matánuax cuantëcënia ca 'itsa unin Jesús nuibiancëxa.

² Nuibiancëbë ca an aín nami chëquímicë 'insínñu unin amiquiquiani cuani rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

—Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

³ Cacëxun aín męcënan ramëquin ca Jesusan 'insíncë uni cacëxa:

—Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itëcëni motia.

Usaquian cacëxëshi moti ca aín ñucë nëtëacëxa.

⁴ Pëxcütia ca Jesusan a uni 'ësëquin cacëxa:

—'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caíma cuanxun camina min nami pëxcúcë judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséribi pëxcüa quixun camabi unin 'unánun.

An Romanu 'icë capitán ñu mëëxuncë uni Jesusan pëxcüa
(Lc 7.1-10)

⁵ Usoquin 'atancëxa Jesús Capernuaúm ëmanu cuantëcëncëbë ca Romanu 'icë capitán achúshi, ax amiquiquiani cuancëxa.

⁶ Cuanquin ca ësaquin cacëxa:

—An 'ë ñu mëëxuncë bënëá uni ca 'insíanxbi baquirucëma paë tani bënëti 'ën xubunu racataxa.

⁷ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Cana a pëxcui cuanti 'ain.

⁸ Cacëxunbi ca capitánën cacëxa:

—Mix cushi 'imainun 'ëx mi meúra 'ain camina 'ën xubunu atsíntisama tanti 'ain. Usa 'ain camina cuanquinma ënuxunbi 'ën ñu mëëmicë uni pëxcúnun cati 'ain.

⁹ Cana 'unan min banaxbi ca cushi 'icë quixun. 'Ën cana 'ën 'apun 'ë cacësabi oquin 'ain. 'Ën suntárucamanribi ca 'ë bana cuatia. 'Ën suntáru —ca cuantan —quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —quixun 'ën cacëx ca bëtsix aia. An 'ë ñu mëëxuncë uni —ñu ca 'at —quixun 'ën cacëxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ën ñu mëëmicë uni mixmi —ca pëxcúti 'icë —quicëbëshi pëxcúti 'icën.

¹⁰ Usaía judíosma uni 'aíshbi a capitán quia cuaquin ca Jesusan an a nuibiancë unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, ënë uníxa 'ëmi catamëcësaribitia 'ia cana judío uni achúshibi iscëma 'ain.

¹¹ 'Ën cana mitsu cain, 'aisamaira judíosma unicamaxribi ca aucüaxa bari urucë amiax uanan anúan bari cuabúcë amiaxribi unuxun 'aia. Ai ca anua Abraham, Isaac, Jacob, 'imainun axa 'ëmi catamëcë judíos unicama 'icë, anu acamabë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën.

¹² Usaía atux 'imainun ca judíos unicama axira Nucèn Papa Diosan nètènu 'iti 'aíshbi 'èn bana cuaisama tancè, acamax èman 'icè bëánquibucè anu 'iti 'icèn. Anuax ca anu 'icè unicomabè tèmèrai bènèti inti 'icèn.

¹³ Usaquin unicama catancèxun ca Jesusan capitán cacèxa:

–Camina min xubunu cuanti 'ain. 'Èmi catamèquinmi 'èn usoquin 'axúnun quixun 'è cacèsabi oi ca min uni pèxcutia.

Jesús èsai quicèbèshi ca capitánèn ñu mēemicè uni anu 'aíshmabi pèxcüacèxa.

Pedronèn nachi Jesusan pèxcüa

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Usaquin cabiani Pedronèn xubunu cuanxun ca Jesusan Pedronèn nachi 'itsisan 'i racacè mēracèxa.

¹⁵ Mēraxuan aín mēcèn mēcèxèshi ca aín 'itsis nètèacèxa. Usocèxèshi pèxcuti niruxun ca atu pimiacèxa.

'Itsa uni ñucè Jesusan pèxcüa

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ A nètènbì ca bari cuabúcèbèa bëbáquishbucèbètan a èmanu 'icè unicomam ñunshin 'atimañu unicama an pèxcunun Jesúsnu bëacèxa. Bèia ca Jesusan aín banáinshi ñunshin 'atimacama uninua chiquíanan uni ñucècamaribi pèxcüacèxa.

¹⁷ Isaías quiásabi oquin ca usaquin 'acèxa, èsai quicè: “An ca nun ñucè pèxcüanan an nu paèocècama nu tērcaxuanxa”.

–Aín unicomamax ca ax cuèncèsoi 'ima Jesús mishi sinánti 'icè –quicè bana

(Lc 9.57-62)

¹⁸ 'Aisamaira unían nēbètsioracèxun oquin ca Jesusan aín 'unánmicè unicomama cacèxa:

–'Ucè manan cuanun ca cuan.

¹⁹ Usaquian cacèbè anu cuanquin ca an Moisésnèn cuènèo bana 'unancè uni achúshinèn Jesús cacèxa:

–Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'èx mibè cuanti 'ain.

²⁰ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

–Ñu pèchiñunèxbi ca anua batsi oti nañu 'icèn. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icèn. Usa 'aínbi cana uni 'inux Nucèn Papa Diosnuax uá, 'èx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'èbè cuantima 'ain.

²¹ Caía ca bëtsi uniribi an aín bana cuacè, an cacèxa:

–Mibè cuanti 'aínbi cana 'èn papanu pan cuainsa tanin. A bamaia maíntancèx cana mibè cuanti 'ain.

²² Quia ca Jesusan cacèxa:

–Camina 'èmi sinánan 'èbè cuanti 'ain. Axa Nucèn Papa Diosmi sinántisama tancè uni, an bamacè uni maínun èanan camina 'èbè cuanti 'ain.

Bèchun 'imainun suñúan Jesusan nètémia

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Usaquin cabiania 'ucè manan cuanux manè nuntinu 'iruquiancèbè ca aín 'unánmicè unicomaxribi 'iruacèxa.

²⁴ 'Iruquiani cuanía Jesús 'uxánbi suñúan 'icuatsíncèbè parúmpapa bëchuni ca 'umpax aín nuntinu 'iruacèxa.

²⁵ Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicè unicomam Jesús bēsúnquin cacèxa:

–Nu ca ièmit, cananuna nanètin.

²⁶ Quia ca Jesusan bësuquin cacèxa:

–¿Uisacatsi caramina racuètin? Mitsun camina Nucèn Papa Diosan ca asérabi nu bēruánquin 'aquinia quixun sinaniman.

Cai niruquin ca suñúan —ca nētēt —canan parúmpaparibi —ca bucubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñu nētëishimainun ca baca bëchúnribi nētëacëxa.

²⁷ Usoia isi ca aín 'unánmicë unicama ratuti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Suñúanënbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

Ñunshin 'atimañu uni rabë Gadara menuxun Jesusan pëxcüa
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Usaquiani 'ucë manan cuantancëx ca Gadara cacë menu bëbacëxa. Bëbatancëx nuntinuax 'ibúquiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni rabëtan, anu uni maíncënuax uquin Jesús mëracëxa. A uni rabëtan ca ñunshin 'atimañu 'aish uinu 'icë unínbia chichabiantisama 'ixun anun cuanti bai bëaraxun ui unibi anun inumiama 'icën.

²⁹ Usa 'ixun ca a isi munuma cuëncënquin Jesús cacëxa:

—¿Uisati caramina Jesús, Diosan Bëchicë, mín nu ubíoin? ¿Anúnmi nu masóti nētë ucëma pan 'aínbi caramina nu ubíoi uan?

³⁰ Usaia 'imainun ca 'aisamaira cuchi atu 'urama pi bucüacëxa.

³¹ Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën Jesús cacëxa:

—Nu ënua xuquin camina nux cuchicamanu 'inun nu xuti 'ain.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca cuantan.

Cacëx ca ñunshin 'atimacama a uni rabënuax chiquíquianx cuchicamanu atsíancëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi tsuáquíquiani abáquiani cuanx cuëtúnuax parúmpapanu rëucubuti bacamiquí cëñúacëxa.

³³ Usacëbëtan ca an cuchi bërúancë unicaman a 'urama 'icë ëma chanu abáquiani cuanxun anu 'icë unicama usaia cuchicama 'icë ñuixuanan ñunshin 'atimañu uni rabëribi usai 'icë ñuixuancëxa.

³⁴ Ñuixunquin chanioia cuabiani ca a ëmanu 'icë unicamax aín ëma ëbiani Jesús isi riquiancëxa. Riquianxun isquin ca camaxunbi atun nētënuaxa cuantánun Jesús cacëxa.

9

Uni ñucë niruquinbi tancëma Jesusan pëxcüa
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ A menuaxbi nuntin cuantëcëntancëx ca Jesús aín ëmanu bëbacëxa.

² Bëbacëbëa 'itsa uni timëcëbëtan ca raírinën uni achúshi ñucë niru-cuaínquinbi tancëma bacëtinu racánxun bëacëxa. Bëquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Mín 'uchacama ca tërëncë 'icën.

³ Usaquian caia cuaquin ca anu 'icë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni raírinën sináncëxa: Ënë unix ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quitu banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

⁴ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

⁵ Ën cana uni “Mín 'uchacama ca tërëncë 'icë” quixun cananbi “Niruquiani ca cuantan” quixunribi cati 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan cushínbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina asérabi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca Jesusan racábucë uni cacëxa:

—Niruquiani ca mín bacëti bibiani mín xubunu cuantan.

⁷ Cacëxëshia ca niruquiani aín xubunu cuancëxa.

⁸ Usai niruquiani cuania isi ca anu 'icë unicama racuëacëxa. Racuëquin ca –Nucën Papa Diosan aín cushi 'ináncëxun ca ënë unin ñucë uni pëxcüanan aín 'uchacama tërëanxa –quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiácëxa.

Jesusan Mateo aín uni 'inun ca [Ënëx ca an ënë quirica cuënëo Mateo, abi 'icën.]

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Usobiani cuantëcënquinbi ca Jesusan Mateo cacë uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mërácëxa. Mëraquin ca cacëxa:

–'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Jesusan cacëxëshi ca Mateo niruquiani ami sinani abë cuancëxa.

¹⁰ Cuanquin ca Jesúscëñun aín 'unánmicë unicama aín xubunuxun pi cuanun Mateonën buáncëxa. Buáncëbë atúxribi atubë cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun an fariseocaman bana tancëma uni raírinëxribi atubëtan pi bucüacëxa.

¹¹ Jesúsbëtan a unicaman piia isquin ca aín 'unánmicë unicama fariseo unicaman ñucáquin cacëxa:

–¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicë unin an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtan pianan 'uchañu unicamabëtan pin?

¹² Usai quia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

–Paë tancëma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuëënima. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuëënia.

¹³ Usaribiti cana 'ën an –'ëx cana asábi 'ai –quixun sináncë unicama a 'ëmia catamënun cai uáma 'ain. Ama, an –'ën nuitu 'aisama 'aish cana 'ëxbi upí 'itima 'ai –quixun sináncë unicama a cuni upí 'inúxa 'ëmi catamënun cai cana 'ëx uacën. Usa cana 'ëx 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, uisai quicë cara Nucën Papa Diosan bana ënëx 'icë quixun: “Unían 'ë rabianan aín 'ucha tërëncë 'inuxun 'aracacë ñuina rëxun xaroia isi cuëëncësamaira oi cana atun uni itsi nuibaquin 'aquina 'icë 'aquina isi cuëënin”.

Pima samáti ñuiquin ñucácëxun Jesusan uni ca

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

–Nux cananuna Nucën Papa Dios sinani bëtsi bëtsi nëtën pima samatin. Fariseo unibunëxribi ca usaribiti pima samatia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicë unicaman samáquinma pin?

¹⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–¿An biti xanua unin bicëma pan 'ain cara axa abë nuibanancë unicama ax a unibë 'aish masá nuituti 'ic? Ca masá nuitutima 'icën. Ca ësa 'icën: An xanu biti unin xanu biquin abëtan pi unun camicëx ca axa abë nuibanancë unicama masá nuitutima abë cuëënia. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancë unicaman masá nuituquin pima. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

¹⁶ Catancëxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicë bana mëscúti rabanen Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

–Ca ësaribi 'icën. Nun aintsi uinu 'icë xanúnbi ca chupa xëni, chupa sani iotan aín tuquicë a 'unuima. Usocëxbi ca chupa xëni ax chëqui anun 'unucé ió ax nipacëtia. Usai 'i ca aín tuquicë ax chaia.

¹⁷ Ësaribi ca: Ui unínbi ca ñuina xacá anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxunbi ca ñu chëcacë ax cubini

uruquin ñuina xacá xëni a tucaia. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubincë ñu ax tutuqui nëtëtia. Usa 'ain ca ñu chëcacë, ñuina xacá chumusa oquin ácë iónushi 'aruti 'icën, asábi 'inun.

Xanu 'insincë pëxcüanan Jesusan Jaironën bëchicë bamacëbi baísquimia (Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Juanën 'unánmicë unibubëa Jesús banacëbëbi ca anua judíos unicama timécë xubunu 'icë 'apu, Jairo cacë, ax uacëxa. Uquin ca aín bëmánon rantin purúnquin Jesús cacëxa:

–'Ën ini bëchicë ca bërí bamaxa. Bamacëbi camina mix 'ëbë cuanxun a ramëti 'ain. Min ramëcëxëshi ca asábi 'inux baísqüiti 'icën.

¹⁹ Cacëx niruia abë cuancëbë ca aín 'unánmicë unicamaxribi Jesús bë cuancëxa.

²⁰⁻²¹ Cuaniabi ca xanu achúshi ñucë, ax mëcën rabë 'imainun rabë baritia imia 'aishbi aín imi nëtécëma, an –aín chupa ticaishi cana pëxcúti 'ai –quixun sinánquin, a caxu cuanquin Jesusan chupa cuëbí ticacëxa.

²² Ticaia tani niracëti cuainacëquin ca Jesusan a xanu mëraquin cacëxa:

–Camina chuámarua 'iti 'ain. 'Ën cana mi pëxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pëxcüan.

Cacëxëshi ca pëxcúacëxa.

²³ Usobiani cuanx ca anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu, Jairo, aín xubunu bëbacëxa. Bëbaquin ca Jesusan, xanu ñucë a maíncëbëtan an 'ati unicaman pacun bana otishi 'ixun caínmainun 'aisamaira uni rarumati sharatia cuaquin isacëxa.

²⁴ Usaria isquin ca Jesusan cacëxa:

–Ënuax ca chiquít. A xu xanu ca bamacëma 'icën. Ca 'uxaxa.

Ësaquian cacëxunbi ca 'usáncancëxa.

²⁵ 'Usáncëxunbi anu 'icë unicama xubu ëman xutancëx ca Jesús anua xu xanu 'icë anu atsínxun aín mëcën biacëxa. Bicëxëshi ca tsoruacëxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan usaquin ñu 'aia anu 'icë unicaman chanioia a menu 'icë unicaman cuacëxa.

Bëxuñu uni rabëa Jesusan bëpëxcüa

²⁷ Usobiani anuax cuaniabi ca uni bëxuñu rabëtan Jesús caticabianquin munuma cuëncëonquin cacëxa:

–Davitan rëbúnqui, nu nuibaquin ca nu pëxcut.

²⁸ Cacëxa xubunu atsíncëbë ca a bëxuñu uni rabëtaxribi 'atsínquiani Jesús rapasu cuancëxa. Cuania ca Jesusan cacëxa:

–¿Mitsun caramina sinanin, 'ën cana mitsu pëxcuti 'ai quixun?

Cacëxun ca a unin cacëxa:

–Camina nu 'ati 'ain.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín bëru mëëquin cacëxa:

–Mitsúnmi 'ën cana mitsu bëmënioti 'ai quixun sináncësabi oquin cana mitsu 'ati 'ain.

³⁰ Usaquian cacëx ca bënëtishi bëmëniocacëxa. Bëmëniocatia ca Jesusan cacëxa:

–Unían 'ën mi ësoquin 'acë ënë 'unánxunma 'anun camina ui unibi ñuixuntima 'ain.

³¹ Usaquian Jesusan cacëxunbi ca a uni rabëtan cuanquin a nëtënu 'icë unicama chaniocëxa.

Banañuma unia Jesusan banamia

³² Bëxuñu 'icëa pëxcucë uni rabëtaxa cuancëbëtan ca uni raírinën achúshi uni ñunshin 'atimanëan banañuma 'imicë a Jesúsnu bëacëxa.

³³ Bëia ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquíancëxa. Chiquíncëbë ca a uni banañuma 'iá 'aíshbi banacëxa. Usaria isi ca anu 'icë unicamax ratuti quiacëxa:

—Nun nètë Israel anuxunbi ca uínbi ësa ñu isáma 'icën.

³⁴ Quia unicama ratúmainun ca fariseo unibunëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apun cushínshi ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

Jesús uni bana ñuixuni bëtsi bëtsi ëmanu caun

³⁵ Usotancëxun ca ëma chacamanu 'imainun ëma chucúmaracamanuribi cuanquin anua judíos unicama timëti xubucamanu atsínquin anu timëtia Jesusan bana ñuixuancëxa. Bana ñuixunquin ca —ëmi catamëcë unicama ca Nucën Papa Diosan ainan 'imiti 'icë —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancëxa. Ñuixuanan ca uni ñucëcamaribi pëxcuquin an paëocëcama tërëcaxuancëxa.

³⁶ Uinu cara Jesús 'icë anubi ca 'aisamaira uni 'iacëxa. Usai 'ia an atu Nucën Papa Dios ñuiquin 'unánmianan ami sinánun 'aquinti 'aíma 'ain ca axa piánancë ñuinacan ubíocëxa 'aracacë ñuina, an a bërúanti aín 'ibu 'aíma 'ain, bënëti sináncasmai 'icësaribiti 'iacëxa. Usaia 'ia atu isquin ca Jesusan a unicama nuibacëxa.

³⁷ Nuibaquin atu 'aquinsa tanquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Aisamaira uníxa ëmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ëmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icën. Usa 'aish ca naënuua 'aisamaira ñu bimi 'aínbia an bití uni 'itsamashi, usaribi 'icën.

³⁸ Usa 'ain camina Nucën Papa Dios, axa 'ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi bití uni xucësaribi oquin.

10

Aín 'unánmicë unicama 'iminuxun Jesusan męcën rabë 'imainun rabë uni caísa

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë uni męcën rabë 'imainun rabë a timëxun cacëxa:

—Ën cushi cana mitsu 'inanin. Anun camina ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi pëxcuti 'ain.

² A usaquin cacë unicamax ca 'iacëxa Simón 'icëbi Pedroribi cacë, 'imainun aín xucën Andrés. 'Imainun ca Zebedeonën bëchicë Jacobo cacë a 'imainun aín xucën Juan 'iacëxa.

³ Raírinëx ca Felipe cacë 'imainun Bartolomé cacë 'imainun Tomás 'imainun Mateo, an 'apu buánmiti curíqui bicë, acama 'iacëxa. 'Imainun ca Jacobo, Alfeonën bëchicë, a 'imainun Lebeo 'icëbi Tadeoribi cacë a 'iacëxa.

⁴ 'Imainunribi ca Simón axa judíos unibun rabanan nëëti banacë, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacëxa.

Unicama bana ñuixunun Jesusan aín 'unánmicë unicama xua

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6; 10.3-11)

⁵ Aín 'unánmicë unicama caístancëxun ca unicama bana ñuixuntanun xunuxun Jesusan ësaquin cacëxa:

—Camina anu judíosma unibu 'icë nëtënu cuantima 'ain. Samaria nëtënu 'icë ëmacamanuribi camina cuantima 'ain.

⁶ Israel unicama axa 'ëmi sinánti 'aíshbi 'ëmi sináncëma acama 'ëmi sinánun 'aquini camina cuantí 'ain. Atux ca 'ëmi catamëcëma 'aish 'ibuñuma carnerosa 'icën.

⁷ Cuanquin camina —anúan Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imiti nētē ca 'urama 'icē —quixun caquin bana ñuixunti 'ain.

⁸ Ñuixuanan camina 'insíncē unicama pëxcüanan uni bamacē baísquimianan an aín nami chëquímicē 'insínñu uni asábi 'itëcënun pëxcüanan uninua ñunshin 'atima chiquínti 'ain. 'Ën cana anúnmi uni 'aquinun cushi 'inánquin mitsu cupíomicëma 'ain. Usa 'ain camina mitsúnmi 'aquincē uni cupí ñucátima 'ain.

⁹ Curíqui camina buántima 'ain.

¹⁰ Camina burasa ió anun min ñu buánti bitima 'ain. Camina rabē tari 'imainun bëtsi taxaca 'imainun min tsati buántima 'ain. An unicama 'aquincē uni a ca a 'aquincē unin aín piti 'imainun aín cuëëncē ñu 'inánti 'icën. Usa 'ain camina ñu buanima usashi cuanti 'ain.

¹¹ Cuanx ëmanu bëbaquin camina isti 'ain, ui unin cara upí oquin min bana ñuixuncëxun cuaisa tania. A unin xubunushi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nētēa utámainun.

¹² Anu 'iti xubunu atsíntancëx camina —chuámashi ca 'ican —cai anu 'icē unicamabë nuibananti 'ain.

¹³ Usaími 'icëbë ca a xubunu 'icē unicama mitsubë upí 'ixun min bana cuati mitsúxmi anu 'icē cupí cuëëni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquin an mitsun bana cuaisama tancē unicamax usai 'itima 'icën.

¹⁴ Uinu 'icē ëmanu 'icē unicaman cara, uinu 'icē xubunu 'icē unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, anuax cuani camina anu 'icē unicaman, mitsun bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icē quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icē me cupúcë tacabiani bëtsi ëmanu cuanti 'ain.

¹⁵ Aséribi cana 'ën mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icē unicama 'imainun Gomorra ëmanu 'icē unicama ca aín bana cuaisama tancē cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin castíancë ca an a ëmanu 'icē unicama mitsu bicëma cupí ax 'iti 'icën.

Mitsumi ca uni nishti 'icē quixun Jesusan aín 'unánmicë unicama ca

¹⁶ 'Ën cana carnero 'inúan nëcë nëbëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nëëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëarati 'icën. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbë camina bërúancati 'ain, runu 'icësaribiti. Bërúancanan camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimonantima 'ain, numacuru 'icësaribiti.

¹⁷ Axa mitsumi nishcë unicaman ca judíos unibunën 'apucamanu mitsua 'atimonun buánti 'icën. Usonan ca anua judíos unicama timéti xubucamanuxun mitsu rishquiti 'icën. Usa ca uni 'icē quixun 'unani camina ami catamëtima bërúancati 'ain.

¹⁸ 'Ën bana uni ñuixuncë cupí ca unin mitsumi nishquin judíosma unibunën 'apunu mitsu buánti 'icën, ami mitsu ñui manánuxun. Usocëxunbi camina a 'apucama 'imainun judíosma uniburibi 'ën mitsu 'unánmicë banacama ñuixunti 'ain.

¹⁹ A unicaman mitsu 'apunu buáncëxun camina racuëquin —uisai carana quiti 'ai —quixun sinánan —uisa banan carana cati 'ai —quixun sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi banacëbëtainshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

²⁰ Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnbi sináncë banan camina banatima 'ain, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx camina quiti 'ain.

²¹ 'Ëmi sináncëma unin ca axa 'ëmi sinania oquin aín xucënbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icën. Usaribi oquin ca aín papan ami nishquin aín bëchicëbi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën. 'Imainun ca usaribi oquin aín bëchicënen ami nishquin aín papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën.

²² Mitsúxmi 'ëmi sináncëbë ca axa 'ëmi sináncëma unicamax mitsumi nishti 'icën. Usa 'aínbi ca an uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'ëmi sinánquin ëncëma unicamax Nucën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'icën.

²³ Achúshi ëmanuxun bana ñuixuniabi unin mitsun bana cuaisama tanquin bëtsi bëtsi ocëx camina bëtsi ëmanu cuanti 'ain. Anuxunribi bana ñuixunia unin mitsu bëtsi bëtsi ocëx camina anuaxribi bëtsi ëmanu cuanti 'ain. 'Ën cana asérabi mitsu cain, anu Israel unibu 'icë ëmacamanuxun mitsun unicama bana ñuixuncëma pain 'ain cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ëx utëcënti 'ain.

²⁴ Unin ñu 'unánmicë uni an ca an a 'unánmicë uni inuima. Usaribiquin ca an uni ñu mëëxuncë uni an, an a ñu mëëmicë uni inuima.

²⁵ Mitsux 'ën 'unánmicë unicama 'ain ca axa 'ëmi nishcë unicamax mitsuribi nishti 'icën. Atúan 'ë bëtsi bëtsi ocësaribi oquin ca mitsuribi bëtsi bëtsi oti 'icën. Atun 'ë ñunshin 'atimanën cushi, Beelzebú, caquin anëquin ca mitsúxmi 'ën unicama 'icë, mitsuribi usaribi oquin anëti 'icën.

Uími caranuna racuëti 'ai quiáxa Jesús quia

(Lc 12.2-9)

²⁶ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama bana ñuixuntanun xuquin cacëxa:

—Unían mitsu bëtsi bëtsi ocëxbi camina an mitsu bëtsi bëtsi ocë unicamami racuëtima 'ain. Unían uni itsi paránxun ñu 'acëxbi ca camabi unían 'unáncë 'iti 'icën. Usaribiti ca unían ñu upí unëxun 'acëxbi camabi unían 'unáncë 'iti 'icën.

²⁷ 'Ën mitsu imëribi cacë banacama camina camabi unían cuanun ñuiti 'ain. Ñuíanan camina mitsun xubunuxun 'ën mitsu cacëcamaribi camabi unían cuanun ëmánxun ñuiti 'ain.

²⁸ An uni bëtsi bëtsi oquin bamamicë unicamami camina racuëtima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca unin bëru ñunshin bamamitima 'icën. Usa 'ain camina usa unimi racuëtima Nucën Papa Dios, an uni aín cushínbi bamamianan aín bëru ñunshínribi manë tsi anuaxa xënbua 'aínbi tëmëratí anua 'inun 'imiti amishi racuëti 'ain.

²⁹ 'Isáratsu ca cupíma 'icë unin curíqui 'itsamaratsu anun maruquin rabë biti 'icën. Chamaratsu 'aísha aín cupí 'itsamashi 'icëbi ca Nucën Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi isia. Usaquian bërúancë 'aish ca Nucën Papa Dios cuëëncëbëma bamaima.

³⁰ An 'isácama bërúancë Nucën Papa Diosan ca mitsuribi camabi 'unánan uiti buñu caramina 'ai quixun 'unania.

³¹ Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu bërúanquin isia. Usa 'ain camina unían mitsu bamamisa tancëxbi racuëtima 'ain.

—'Ëx cana Jesúsnan 'ai —quix quicë uni ñuicë bana

(Lc 12.8-9)

³² Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Axa an 'ën bana cuacëma unicaman cuanun 'ë ñui, —'ëx cana Jesusan uni 'ain —quicë uni a ñuiquin cana 'ënribi, —ax ca 'ën uni 'icë —quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë a cati 'ain.

³³ Usa 'aínbi cana axa 'ëmi rabini, —'ëx cana Jesusan unima 'ain —quicë uni a ñuiquin, —ax ca 'ën unima 'icë —quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë cati 'ain.

Axa ami sináncëma unix ca Jesusan unimi nishti 'icë quicë bana

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx uá 'ain ca camabi unix bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun mitsun sináncëxbi ca usama 'icën. 'Ëx uá 'ain ca axa 'ëmi sinántisama tancë unicaman axa 'ëmi sináncë unicama nuibatíma, ami nishquin 'atimoisa tanti 'icën.

³⁵ 'Ēx uá 'aían 'ëmi catamëcëbë ca bëtsi bëtsi unix aín papami nishti 'icën. Usaribiti ca xanu raírinëx 'ëmia catamëcëbë aín titami nishti 'icën. 'Ēx ënë nëtënu uá 'aían 'ëmi catamëcëbë ca xanux aín ñemi nishti 'icën.

³⁶ Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëtia oquin unin aín aintsibi 'atimoti 'icën.

³⁷ 'Ēn unicaman ca aín papa, aín tita nuibati 'icën. Nuibatibi ca atu nuibacësamaira oi 'ëmi sinánti 'icën. Usai 'ëmi sináncëma 'aish ca 'ën unimasa 'icën. Usaribiti ca 'ëmi sináncësamaira oquian aín bëchicë nuibacë uni ax 'ën unimasa 'icën.

³⁸ –A 'ai bamanuxunbi cana Jesúsmi catamëti bana ënquinma 'ai –quixuan an sináncëma uni ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

³⁹ Uix cara aín cuëencësa oquin 'ai ënë nëtënu upitax tsótishi sinania ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënu upitax tsóti sinánquinma 'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia ax ainan 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'iti 'icën.

*Uicama cara Nucën Papa Diosan cupíoti 'icë quicë bana
(Mr 9.41)*

⁴⁰ Ēsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

–An mitsun bana cuacë uni an ca 'ën banaribi cuatia. An 'ën bana cuacë uni an ca Nucën Papa Dios, an ënë nëtënu 'ë xua, aín banaribi cuatia.

⁴¹ Asérabi 'ënan 'ixuan 'ën unin 'ë ñuiquin bana ñuixunia cuaquin ca uni itsin sinánti 'icën, –a banax ca asérabi Nucën Papa Diosan sinánmicëxa quicë 'icë –quixun. Usaquin sinani ca a bana quicësabi oi 'iti 'icën. Usa uni ca an bana ñuixuncë unia iscësaribi oquin Nucën Papa Diosan upí isia. Usaribi oquin ca an upí uni isquin –ax ca asérabi Jesúsmi catamëcë uni 'icë –quixun sinánquin a nuibaquin aín bana cuacë uni a Nucën Papa Diosan upí isia, upí uni iscësaribi oquin.

⁴² Ax 'ën uni 'aísha 'ëmi upiti catamëcë 'icëmabi axa shimaia isquin –ax ca Jesucristonën uni 'icë –quixun sinánquin 'umpax 'ináncë uni a ca Nucën Papa Diosan upí isia.

11

*Juan an unicama nashimicë an aín 'unánmicë uni Jesús isnun xua
(Lc 7.18-35)*

¹ Aín 'unánmicë unicama an ñuixuncë bana unicama ñuixuntanun catancëx ca Jesús anribi Galilea menu 'icë ëmacamanuxun bana ñuixunux cuancëxa.

² Usai 'imainun ca sipunu 'ixun Juan, an uni nashimicë, an Jesusan ñu 'aia ñuicania cuacëxa. Cuaquin ca aín uni raíri Jesús istánun quixun xuacëxa, asérabi cara ax utia judíos unibunën caíncë a 'icë quixuan isnun.

³ Xucëx cuanxun ca Juanën cacësabi oquin ñucáquin Jesús cacëxa:

–¿Mix caramina asérabi axa uti nun caíncë a 'ain? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bëtsi uníxa uti nun caínti 'ain?

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Camina 'ën unicama ñuixuniamia cuacë banacama ñuixuanan 'ën ñu 'aiami iscëcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain.

⁵ Cuanxun camina cati 'ain: Bëxuñu unínbi ca bërí isia, aín niti bëtsicë uníxribi ca bërí upiti nitsia, an aín namí chëquímicë 'insínñu unix ca pëxcutia, pabë unin ca bana cuatia, bamacë uníxbi ca baísquia, ñuñuma unínribi ca anun Nucën Papa Diosnan 'inux iëti bana cuatia.

⁶ Usaquin canan camina, 'ë ñui Nucën Papa Diosan xucëma ca ax 'icë quima, ax 'ëmi sináncë unicamax ca chuámarua 'i cuëënia quixunribi Juan cai cuanti 'ai –quixun ca Jesusan Juanën xucë unicama cacëxa.

⁷ Juan, an unicama nashimicë, aín unicama cuancëbëtan ca Jesusan anu 'icë unicama 'aisamaira 'icë Juan ñuiquin ësaquin cacëxa:

—¿Uisa uni isi caramina mitsux anu uni 'icëma menu cuancën? Bëtsi bëtsi oquin sináncë uni ax ca tutísha suñun bëcacësa 'icën. ¿Usa uni isi caramina cuancën?

⁸ ¿Ax usama 'ain caina añu isi cuancën? ¿Upíira 'aísha cupíira chupa pañucë uni isi caramina cuancën? Usama ca. Camina 'unanin, upíira 'aísha cupíira chupa pañucë unix ca anu 'apu 'icë xubunushi 'ia.

⁹ ¿Usa uni isi cuanima caramina añu isi cuancën? An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a isi camina cuancën, ¿usa cat? Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unicaman ñuixuan bana 'iásamaira ca Juanën uni ñuixuncë bana 'icën.

¹⁰ Juan ñuiquian ënë menu ucëma pan 'icë 'ë cacë bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuënëomiácëxa, ësai quicë:
A caxumi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mëníoquin racanacësaribi oquin camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icën.

¹¹ Usaquin cuënëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën 'ë ñuicë bana 'iaxa. Usa 'ain ca a unicamax 'iásamaira Juan 'icën. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unicamax, unían ñuumara iscë 'aíshbi Juan 'iásamaira 'icën.

¹²⁻¹³ Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unicaman caíncë ax ca uaxa quiax quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënribi, 'ëmi catamëcë unicama ca Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucën Papa Diosnan 'iti sinania.

¹⁴ Mitsun aséribi cuaisa tanquin camina 'unánti 'ain, Elías ca uti 'icë quicë bana ax ca Juan ñui quíá 'icën. A bana quiásabi oi ca Juan, an unicama nashimicë, ax Nucën Papa Diosan mëníosabi oi uaxa.

¹⁵ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

¹⁶ Ësaquinribi ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Ënë nëtënuca bërí bucucë unicamax cara uisa 'icë quixun cana mitsu cati 'ain. Ca tuáratsucuxa cuaicësaribi 'icën. Cuainux timëcë 'aíshbia cuaitisa tantancëx camáxbi tsotan ca raírinën raíri ësaquin caia:

¹⁷ “Cuai chirini cuëñun nun paca bana ocëbëbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancëbë nux —anpan caniacëcë unicama 'icësaribiti cananuna ini rarumati 'ai —quicëbëbi camina masá sinani usairibi 'iisama tan”.

¹⁸ Usaribi ca ënë nëtënuca bucucë unicamax 'icën. Juanëx ca ñu mëscú picëma 'ianan ñu xëacëma 'icën. Usa 'icë ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icë —quixun caxa.

¹⁹ Usoquian Juanën 'acësoquin 'aquinma 'ën camabi ñu pianan xëaia isquin ca unicaman ësaquin 'ë ñuía: A unix ca picën tapun 'ianan xëairacë uni 'icën. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu unicamabë nuibanania —quixun. Usaquian Juancëñun unin 'ë ñuicëbëbi ca Nucën Papa Dios, an ënë menu unun 'ë xua, an 'acë ñucamax asábi 'icën. Usa ca quixun ca axa ami sináncë unicaman 'unania.

Axa bëtsi bëtsi ëmanuax ami sinántisama tancë unicama Jesusan ca (Lc 10.13-15)

²⁰ Usaquin catancëxun ca Corazín 'imainun Betsaida 'imainun Capernaúm a ëmacamanuax ucë unicama, atun ëmanuxun bana ñuixuanan uni itsin 'acëma ñu 'acëbëbia aín bana cuati ami sinanacëma, a unicama ësaquin Jesusan cacëxa:

²¹ —Corazín ëmanuax ucë unicama 'imainun Betsaidanuax ucë unicama, mitsu cana aséribi cain, mitsun ëmanuxun 'ën cushínbi 'ën ñu 'acësaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ën 'á 'ain ca anu 'icë unicama aín 'uchacama ëni 'ëmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuituti sinanati ca chupa chëquicë pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

²² Usa 'ain cana mitsu cain, anúan an camabi uni aín ñu 'acë isti nëtën ca Tiro 'imainun Sidónu 'icë unicama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoquin castícantí 'icën.

²³ Capernaúmnuax ucë unicama, ¿mitsun caramina sinanin, camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uni 'aisamacama bamatancëx cuancë, anu 'iti 'ain. Mitsun ëmanuxun 'ën cushínbi 'ën ñu 'acësaribi oquian Sodomanaxunribi 'acë 'ain ca aín 'uchacama ëni anu 'icë unicama nëëncëma 'iá 'itsíanxa.

²⁴ Usa 'ain ca anúan camabi uni aín ñu 'acë isti nëtën Sodomanu 'icë unicama 'ásamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icën. 'Uchoquin ca a ëmanu 'icë unicama 'acësamaira oquin mitsu 'ati 'icën.

—*Chuámarua tani cuëënuax camina 'ëmi catamëti 'ai —quixun Jesusan ca (Lc 10.21-22)*

²⁵ Catancëxun ca Jesusan Nucën Papa Dios cacëxa:

—'Ën Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icë ñucaman 'Ibu 'icë cana mi rabin. Ami uni 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unáncë unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracëma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acë cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuëëan.

²⁶ —Ñu 'unánma ca —quixuan unin sináncë unicaman min 'imicëxun 'ën bana cuati camina cuëëan.

²⁷ Usaquin aín Papa Dios catancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama amiribishi cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca camabi aín sinan 'ë 'unánmiaxa. Uinu 'icë unínbi ca uisa uni 'ianan añu 'ai carana 'ëx uacën quixun 'unanima. 'Ën Papa Diosan cuni ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icë unínbi, uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unanima. Aín Bëchicë, 'ën cuni cana 'unanin, 'imainun ca a 'ën uisaira cara ax 'icë quixun 'unánmisa tancë unicama anribi 'unania.

²⁸ Nucën Papa Diosan mi upí isnun quixun 'aisamaira ñu 'anan unin cacë ñuribi 'ai bënëti atsáncë 'ixun camina 'ëmi catamëquin 'ën mi 'aquinun 'ë cati 'ain. Cacëxun cana a ñucama mëníoquin 'ënan 'aíshmi tanti 'icësaribitimi upí oquin sinani cuëënun mitsu 'imiti 'ain.

²⁹ Mitsúxmi cuëënia cana uisari caramina upí 'iti 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'ain. Ñu caquinma cana tëmëraquinmami 'ati sënëinshi 'ëx cuëëncësabi oi 'inun mitsu 'imiti 'ain. 'Imixun 'ën 'aquincëx camina upí oquin sinani chuámashirua tani cuëënti 'ain.

³⁰ Mitsúxmi 'ënan 'ain ca 'ën mitsu 'aquincëx mitsun 'ati ñux 'aisa 'icën.

12

Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan 'unánmicë unicaman trigo bëru piá ñuicë bana

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Usaquin catancëx ca anun ñu mëëtima nëtën Jesús bain anu trigo 'apacë naën cuancëxa. Abë cuanquinbi ca aín 'unánmicë unicaman piisa tanquin trigo bëru pëcëcë sirícaquin bixun piacëxa.

² Usoia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Ca is, anun ñu mëëtima nètën usaquin ñu 'ati 'aínmabi ca min 'unánmicë unicaman usoia.

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsun caramina Davidnën ca 'acëñuma 'ixun axa abë cuancë unicam-abëtan ësoquin ñu 'acëxa quixun cuënëo bana a iscëma 'ain?

⁴ Davidnën ca 'acëñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë pán, Nucën Papa Diosan isti oquin nancë, a bixun piacëxa. A panëxa judíos sacerdotenëinshi piti 'aían uni itsin piti 'icëmabi ca sacerdotenën 'inácëxun David 'imainun abë 'icë unicaman piisa tanquin piacëxa.

⁵ ¿Mitsun caramina judíos sacerdotecama ñui quiá cuënëo bana a iscëma 'ain? Bëtsi nètën 'acësaribi oquin ca anun ñu mëëtima nètënríbi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun an 'ati ñucama 'acëxa. Usoquin 'aíbi ca 'uchama 'icën.

⁶ 'Ën cana mitsu cain, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu Moisésnën ñuiasamaira ca a 'ën mitsu cacë bana ënëx 'icën.

⁷ Nucën Papa Diosan bana ca ësai quia: “Unían 'ë rabianan aín 'ucha tërëncë 'inuxun 'aracacë ñuina rëxun xaroia isi cuëncësamaira oi cana atun uni itsi nuibaquin axa 'aquinsa 'icë 'aquinia isi cuëenin”. A bana cuacë 'aish camina 'ën 'unánmicë unicaman trigo bëru bixun piia isi manácëma 'itsían.

⁸ Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ën anun ñu mëëtima nètën cara aña 'ati 'icë quixun uni cati 'ain.

Aín mëcën bamacë unia Jesusan pëxcüa

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Anuax cuanx ca Jesús anua judíos unicama timëti xubunu cuani atsíancëxa.

¹⁰ Anu ca uni achúshi aín mëcën amo 'icë bamacë 'iacëxa. A uni isquin ca fariseo unicaman —Jesús, an ca nux quicësama oquin 'aia —quiax ami manáncatsi quixun sinánquin —¿anun ñu mëëtima nètën uni ñucë pëxcuti cara asábi 'ic? —quixun ñucácëxa.

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Micama uinu 'icën caramina anun ñu mëëtima nètëan mitsun 'aracacë ñuina quininu nipacëtia biquinma isëshiti 'ain? Camina isëshiquinma bití 'ain, ¿usa cat?

¹² 'Aracacë ñuinasamaira ca uni 'icën. Usa 'ain ca anun ñu mëëtima nètën uni pëxcuti asábi 'icën.

¹³ Catancëxun ca Jesusan, uni aín mëcënmi ñucë cacëxa:

—Ca mëshpat.

Cacëx mëshpatishi ca mëpëxcüacëxa, aín mëcën itsisaribi upí 'itánun.

¹⁴ Usocëbë chiquíquiiani cuanx ca fariseo unicama Jesús ñui uisoxun 'ati cara quiax 'ësëncëxa.

An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin Cristo ñuiquin cuënëo bana

¹⁵ Usax ca fariseo unibu 'ësënanía 'unánbiani Jesús anuax cuancëxa. Cuancëbë ca 'itsa uni abë cuancëxa. Cuanía ca Jesusan uni ñucëcama pëxcuquin,

¹⁶ —an ca usoquin ñu 'aia quixun camina 'ë chaniotima 'ai —quixun cacëxa.

¹⁷ Nucën Papa Diosan 'amicëxuan a ñuiquin Isaíasnën cuënëosabi oi ca Jesús 'iacëxa, ësai quicë:

¹⁸ Ënëx ca 'ëx cuëncësabi oquin 'anun 'ën cáiscë 'ianan 'ën nuibairacë a 'icën. A isi cana cuëenin. 'Ën cushi cana a 'inánti 'ain. 'Inácëxun ca judíosma unícamaribi uisoquin carana 'ën atúxa upí 'inun 'imiti 'ai

quixun ñuixunti 'icën. Ñuixuanan ca 'ën cana camabi unían ñu 'aia isquin uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ai quixun ñuixunti 'icën.

19 Ax ca unicamabë cuëbicanantima 'icën, ca cërúanantima 'icën. Bain cuani munuma cuëncëni banaquin ca unicama cuamitima 'icën.

20 Pëcú pëchi sitan oquin pësínpacë a ca xanun 'aisama 'icë putia. Usa 'aínbi ca 'ën Bëchicënën uni 'aisama 'aísha 'uchañu 'aíshbi ainan 'iisa tania cuantánun xutima 'icën. Lamparín bënabuti cuíncësa ca axa ami sinanibi ami cushiiracëma uni ax 'icën. Usa unibi ca ainan 'iaxma cuantánun xutima 'icën. Anun camabi ñu 'aisamacama cëñuti nëtë utámainun ca aín cushínbi ami catamëcë unicama 'aquinti 'icën.

21 Judíosma unbunëxribi ca ami catamëti 'icën, an ca atu 'aquinia quixun 'unani.

Ñunshin 'atimanën cushin ca Jesusan ñu 'aia quiáxa fariseo unicama quia (Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Usai 'icëbëtan ca uni achúshi ñunshin 'atimanën 'imicëxa bëxuñu 'ianan banañuma, a Jesúsnu unin bëacëxa. Bëia Jesusan pëxcucëxun ca banaquin isacëxa.

23 Jesusan usoia isi ca anu 'icë unicamax ratuti sináncasmai canancëxa:

—¿Ënë unix cara aséabi Davitan rëbúnqui, axa uti nun caíncë, a 'ic?

24 Jesusan usoquin ñu 'aia ñuicania cuati ca fariseo unbunëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú, an 'amicëxuinshi ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

25 Usai quia aín sinan 'unánquin ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—Ca ësa 'icën. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicë unbunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucucë unicamax 'itsa 'aíshbi upitax bucuí bëtsibë bëtsibë nuibananima 'acanani cëñutia. Usaribiti ca ëmanu 'icë unicamax bëtsibë bëtsibë nuibananima nishanani upitax bucuima cëñutia. Usaribiti ca aín aintsibë bucüaxbia nishanancë unicamax amanu amanu cuani tsuáqui nëtëtia.

26 Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, Beelzebúribi cacë, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ë ñui quicë 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquíncëbë an 'amicëxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abë ñunshin 'atima chiquinima.

27 'Ën ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquíncë 'ain, ¿cara mitsun unbunën uin 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinin? Mitsun unbunën ca mitsu cati 'icën, ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxunma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi unin ñunshin 'atima uninua chiquínti 'icë quixun. Usaquin cacëxun camina 'unánti 'ain, mitsúnmi 'ë ñui quicë bana ax ca aséabima 'icë quixun.

28 Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun uninua 'ën ñunshin 'atima chiquíncë 'ain camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamëcë unicama ainan 'iminuxun ënë menu unun 'ë xuaxa quixun.

29 Ësa ca. Ui unínbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu pain nëaxun cuni ca aín ñu bicuánti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

30 Ësaribi ca. Unían bërúanquin timëcëma 'aish ca aín 'aracacë ñuinacama tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ëmia sinánun uni 'aquincëma uni an 'ëmi sinánxma 'inun uni 'imia.

31 Usa 'ain cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acë camabi tërënti 'icën, amia 'atimati banacëribi. Usa 'aínbi ca axa aín Bëru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni, a Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënima.

³² Axa uni 'inux anuax uá 'ë ñui 'atimati banacë uni a ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha tērēnti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa aín Bēru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni aín 'ucha Nucën Papa Diosan tērēnima, bamatancēxribi ca xēnibua 'aínbi aín 'ucha tērēncē 'itima 'icēn.

*Aín bimi cupíshi i 'unánti bana Jesusan ñuia
(Lc 6.43-45)*

³³ Ca ěsa 'icēn: Upí i 'apácēx ca aín bimi upí 'iti 'icēn. I 'aisama 'apácēx ca aín bimi 'aisama 'iti 'icēn. Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icēn, a i cara upí 'icē, cara 'aisama 'icē quixun. Usaribi oquin camina 'ēn ñu 'aia isquin 'unánti 'ain, uin cushin carana ñu 'ai quixun.

³⁴ Mitsux 'atima 'ixun uni paráncē 'aish camina mitsun raracama 'iásaribiti an uni picē runusaribi 'ain. Unix ca aín nuitu mēúa sináncēsaribi oí aín cuēbitan banaia. Mitsun nuitu 'aisama 'ain camina 'atimati banain.

³⁵ Aín nuitu upí 'ain ca uni upí ñu ñui upiti banaia. Usa 'aínbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma ñu ñui 'atimati banaia.

³⁶ 'Ēn cana mitsu cain, anúan an camabi unin 'acē ñucama isti nētēn ca Nucën Papa Diosan uisai cara banaxa quixun 'unánan uisa banan cara sinanima 'atimati banaxa quixun camabi uni 'unánti 'icēn.

³⁷ Mitsun banacama 'unánquin ca Nucën Papa Diosan 'uchañuma caramina 'ain quixun isanan 'uchañu caramina 'ai quixun isti 'icēn.

*'Aisama unicaman uni itsin 'acēma ñu 'anun Jesús ca
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)*

³⁸ Cacēxun ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman Jesús cacēxa:

–Mín camina asérabi Nucën Papa Diosan cushin ñu 'ai quixun nun 'unánun camina nun nu isnun uni itsían 'acēma ñu 'ati 'ain.

³⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

–Unicama Nucën Papa Diosmi sináncēma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acēma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'aínbi cana, 'ēx cana asérabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bētsi ñuribi atúan ñucácēxunbi 'aiman. Ēnēishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ēx 'iti 'ain.

⁴⁰ Jonás ax ca bacanu 'icē ñuina cha aín pucunu rabē 'imainun achúshi nētē, 'imainun rabē 'imainun achúshi imēribi 'iacēxa. Usaribiti cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ēx rabē 'imainun achúshi nētē, 'imainun rabē 'imainun achúshi imē matá quiniocē anu racáncē 'iti 'ain.

⁴¹ Nínive cacē ěmanu 'icē unicamax ca 'aisama 'icēbia Jonásnēn Nucën Papa Diosan bana ñuixuncēxun cuati sinanati ami sináncēxa. Jonás 'iásamaira cana 'ēx 'ain. Usa 'icēbi ca ěnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acē isti nētēn, Nínivenu 'icē unicaman ěnē nētēnu bucucē unicama cati 'icēn: Mitsun Jesusan bana ñuixuncēxunbi cuacēma 'aish camina nux 'iásamaira 'aisama 'ai –quixun.

⁴² Salomón cacē uni, axa 'apu 'ianan 'itsa ñu 'unáncē 'ain, ca 'ura menu 'icē 'apu xanu ax aín bana cuati cuancēxa. Cuanx bēbatancēxun ca cuēēnquin aín bana cuacēxa. Salomón 'iásamaira cana 'ēx 'ain. 'Ēx usa 'icēbi ca ěnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acē isti nētēn, a xanu 'apu an Salomonēn bana cuacē 'ixun, ěnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana ñuixuncēxunbia cuacēma 'icē, 'uchoti 'icēn.

*Anuax chiquicē anubi ñunshin 'atima cuantēcēnti bana
(Lc 11.24-26)*

⁴³ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Uninuax chiquítancëx anua 'umpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraqinma ca sinania

⁴⁴—anuax 'ëx chiquía anubi cana cuantëcënti 'ai —quixun. Sinánbiani cuani bëbaquinbi ca xubua unin maénquin mëníocëx upí 'aíshbi 'ibuñuma usaribi 'icë anuaxa chiquía uni aín nuitu isia.

⁴⁵ Isbiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atimaira mërabianquin buanx ca anuaxa chiquía uni anubi abë atsintëcënia. Usa 'ain ca anua ñunshin 'atimacama atsincë uni ax bërâma 'iasamaira 'ia. A uníxa 'icësaribiti ca ënë nëtënu bucucë unicamaxribi 'iti 'icën, atuán 'ën bana cuaisama tancë cupí.

Usaquin ca Jesusan cacëxa.

Jesusan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesusan anu 'icë unicama bana ñuixunmainun uxun ca ëmánxun aín tita 'imainun aín xucëantun —Jesúsbë cananuna banacatsi —quixun anu 'icë uni cacëxa.

⁴⁷ Caia cuaquin ca achúshi unin Jesús cacëxa:

—Mín tita 'imainun mín xucëantu ca ëman 'icën. Ca mibë banatisa tania.

⁴⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uix cara 'ën tita 'ic? ¿'Imainun cara uicamax 'ën xucëantu 'ic?

⁴⁹ Usai quiquin ca aín 'unánmicë unicama aín mëcënan sanánquin cacëxa:

—Ënë unicamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucëantu 'icën.

⁵⁰ Uicaman cara Nucën Papa Dios naínu 'icë ax cuëncësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën xucën 'imainun 'ën chirabacë 'imainun 'ën tita 'icën.

13

Bana itsi ñuicësoi an ñu 'apácë uni ñui quicë bana
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ A nëtën xubunuax cuanx ca Jesús parúmpapa cuëbí tsóbuacëxa.

² Tsóbucëbë ca 'aisamaira uni a nëbëtsiorati timëacëxa. Timëcëbë manë nuntinu 'irutancëxa Jesús tsómainun ca unicamax masinu bucubucëxa.

³ Bucubucë ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiquin bana itsi ñuicësoquin ñuiquin ësaquin cacëxa:

—An ñu bëru 'apácë uni ca aín naënu 'apáquin ñu bëru sacai cuanxa.

⁴ Sacacëx ca raírinëx anúan uni nicë me iru anu nipacëxa. Nipacëcë isbëtsini uxun ca ñuina pëchiñunën 'eaxa.

⁵ Raírinëx ca maparañu menu nipacëxa. Nipacëax ca me cëxtúma 'ain bënëtishi cooxa.

⁶ Coóxbi ca uruquian barin xarocëx aín tapun 'aíma 'ain chushiaxa.

⁷ Raírinëx ca muxañu menu nipacëxa. Nipacëax coi ca 'iruaxa. 'Iruyunbi ca muxan abë coquin mapurucëxun tuacëma 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca raíri ñu bëru ax me upínu nipacëxa. Nipacëax coi canitancëxun ca upí oquin tuaxa. Tuacëx ca raírinëx aín bimi 'itsaira, cien 'iaxa, raírinëxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta 'iaxa, raírinëxribishi ca aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuiacëxa quicë bana
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ A bana ñuixuncëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús nëbëtsioraxun ñucácëxa:

—¿Uisacasquin caramina bana itsi ñuicësoquin ënë unicama bana ñuixunin?

¹¹ Ñucácëxun ca cacëxa:

—Uni itsían 'unaniamabi camina mitsun Nucën Papa Diosan sinánmicëxun an 'unánmicë ñu 'unanin. Usa 'aínbi ca raíri unin 'unanima.

¹² An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën.

¹³ 'Ën 'aia isquinbi ca atun 'ën cushi Nucën Papa Diosan 'ë 'ináncë a sinanima. Atun pabitan 'ën ñuixuncëxun cuaquinbi ca uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Usa 'ain cana acaman cuaisabi oquin ñuiquinma bana itsi ñuicësoquin ñuin.

¹⁴ Isaíasnëan a unicama ñuiquin cuënëo bana quicësabi oi ca usai 'ia, ësai quicë:

Mitsun pabitan 'ën bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain. Mitsun bërún 'ën 'aia isibi camina 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántima 'ain.

¹⁵ Atun nuitu mëu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Atun bërúnbi 'ën 'aia isquinbi ca 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántisama tania. 'Ëmi sinanatia cana atu 'ën uni 'inun iëmitsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

¹⁶ Atúxa Isaías quiásabi oi 'ëmi sinántisama tancëbëtanbi camina mitsun bërún 'ën ñu 'aia isi 'ëmi catamëtin. 'Ën bana camina mitsun pabitan cuaquin mitsun nuitu mëúribi upí oquin sinanin. Usa 'aish camina chuámarua taní cuëënin.

¹⁷ Aséribi cana mitsu cain, 'ëx ucëma pan 'ain ca bëráma an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'imáinun axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamanribi —Cristo ca uti 'icë —quixun 'ë ñuiquin cuënëo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icë quixun istisa tanquinbi isáma 'icën. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icën.

Uisai quicë cara an ñu 'apácë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ An ñu 'apácë uni ñui quicë bana uisai quicë cara quixun mitsu ñuixunmainun camina cuati 'ain.

¹⁹ Anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti ënë bana aín pabitan cuaquinbia uisai qui quicë cara quixun upí oquin 'unáncëbëma uxun ca ñunshin 'atimanën 'apun bënëñquinshi uni manumia. Usa banax ca anúan uni niti me iru anua nipacëcë ñu bëru asaribi 'icën.

²⁰ Maparañu me bëxbánua ñu bëru nipacëcë asaribi ca raíri uni 'icën. Usa unin ca Nucën Papa Diosan bana cuati cuëëñquin bënëñquinshi —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunën sinania.

²¹ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'itsañuma asaribi 'ixun Nucën Papa Diosan bana 'itsama nëtéinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucën Papa Diosan bana 'acëbë ami nishquian unin 'atimocëxun a bana manuquin ënia.

²² Muxañu menua nipacëcë ñu bëru usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinanibi ca ënë menu 'icë ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuëënti 'ai —quixun sinani, 'itsa ñuñu 'iisa tanan bëtsi ñuribi cuëënia. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan sináncëxbi ñu bëru 'apácëa coiabi chucun mapurucësa usaribi 'aish bimiñumasa 'ia.

²³ Me upí anua ñu bëru nipacëcë usaribi ca raíri unicama 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana aséribi cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë 'aish me upínu 'apácë ñu bëru, axa coi canitancëxun upí oquin tuacë, asaribi 'ia.

Raírinëx ca 'itsaira, cien, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírinëxribi 'itsa, sesenta, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírinëxribishi 'itsamashi, treinta, bimiñusa 'ia.

Unían ñu bëru upí 'apácënu uni itsin chucu 'aisama 'apácë ñuicë bana

²⁴ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icën. Achúshi unin ca ñu bëru upí aín naënu 'apáxa.

²⁵ 'Apánbi ca camabi uníxa 'uxan, anu cuanxun axa ami nishcë achúshi unin a naënu ñu bëru 'aisama 'apáxa, 'apábiani ca cuanxa.

²⁶ Usa 'ain ca ñu bëru 'apácë ax upí 'aish coi canitancëx bimiäxa. Bimiñu 'aínbi ca ñu bëru 'aisama axribi coi caniaxa.

²⁷ Usaía coia isibiani cuanxun ca an ñu mëëxuncë unicaman aín 'ibu ësaquin caxa: Min camina min naënu ñu bëru upí 'apan. ¿Usa cat? ¿Usa 'aínbi cara chucu 'aisama uisax coax?

²⁸ Cacëxun ca aín 'ibun caxa: Axa 'ëmi nishcë unin ca usaquin 'axa. Cacëxun ca an ñu mëëxuncë unicaman caxa: ¿Nunu a chucu 'aisamacama bëchiti cuanti cara uisa 'iti 'ic?

²⁹ Quia ca aín 'ibun caxa: A ëchíquin mina ñu 'apácë aribi ëchiti, usa 'ain camina chucu ëchítima 'ain.

³⁰ Anun aín bimi bití nëtë utámainun abëbi canitanun camina ënti 'ain. A nëtë ucëbëtan cana an naënu 'icë bimi bití unicama cati 'ain: Chucucama pain camina bëchítí 'ain. Bëchíxun camina nëñuxun nëati 'ain. Ñu bëru upí 'apácë aín bimi bitancëxun camina anu ñu bimi bucúnti xubu anu upí oquin bucúnti 'ain.

Mostaza bëru ñui quicë bana

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë, an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icë quiax cana mostaza bëru ñui quin. Ca ësa 'icën. Axa chamaratsu 'icëbi ca mostaza bëru bitancëxun unin aín naënu 'apatia.

³² Mostaza bëru ax ca chamaratsuiria 'icën, bëtsi ñu bëru chamaratsusamaira ca ax 'icën, 'aíshbi ca 'apácëx bëtsi ñu bëru canicësamaira 'ia. Usa 'aísha caní iisaribi 'inun pëñanacëcëbëtan ca manan nuáncë ñuinacamax anu nooi aia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Anun pán chamiti ñu ñui quicë bana

(Lc 13.20-21)

³³ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë an cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'icë quiax cana anun pán chamiti ñu ñui quin. Xanúan xuicëma pain 'ixun anun pán chamiti ñucëñun mëscucëx ca aín xëquíon mësioti rëncë ax chaia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Uisa cupí cara bana itsi ñuicësoquin bana ñuia quiáxa Jesús quia bana

(Mr 4.33-34)

³⁴ Usoquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin bëtsi bëtsi ñu ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuancëxa. Bëtsi banánma usoquinshi ca bana ñuixuancëxa.

³⁵ Jesusan ca usaquin bana ñuixunti 'icë quiax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unix bëráma quiacëxa, ësaí qui:

'Ēn cana bana itsi ñuicēsoquin ñuiquin bana ñuixunti 'ain, uinsaranbia unin 'unánma ñu ñuiquin cana unicama ñuixunti 'ain.

Ēsai quicē ca ñu bēru upí 'imainun chucu 'aisama ñui quicē bana ax 'icē quixun Jesusan ca

³⁶ Usoquin bana ñuixuntancēxun anu 'icē unicama ēbiani cuanx ca Jesús xubunu atsíanacēxa. Atsinia ca aín 'unánmicē unicaman nēbētsioraquin Jesús cacēxa:

—Uisai quicē cara naēnu 'icē chucu ñui quicē bana ax 'icē quixun camina nu ñuixunti 'ain.

³⁷ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—An ñu bēru upí 'apácē uni asaribi cana uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ēx 'ain.

³⁸ Anu ñu bēru 'apácē naē asaribi ca camabi ēnē me 'icēn. Ñu bēru upí asaribi ca Nucēn Papa Diosan unicama 'icēn. Chucusaribi ca a ñunshin 'atimanēn 'apun sinánmicē unicama 'icēn.

³⁹ An chucu 'apácē uni asaribi ca ñunshin 'atimanēn 'apu 'icēn. Anun bimi biti nētē ñuiquinbi cana 'ēx utēcēnti nētē ñui quian. An bimi bicē unicama asa ca ángelcama 'icēn.

⁴⁰ Anun ñu bimi biti nētēan unin chucu pain bēchítancēxun tsin nēēnti nētē usaribi ca anun 'ēx utēcēnti nētē 'iti 'icēn.

⁴¹ 'Ēx uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ixun 'ēn ángelcama xucēxun ca an ñu 'aisama 'acē unicama 'imainun an bētsi uni ñu 'aisama 'anun 'amicē unicamaribi bitancēxun

⁴² manē tsi cha rēquirucē anu puti 'icēn. Anuax ca anu 'icē unicamabē tēmērai bēnēti 'inuxun 'aia.

⁴³ Usai 'icēbē ca barin uruquian pēcacēxa upí 'icēsaribiti an Nucēn Papa Diosan bana 'acē unicamax abē 'aish upíira upí 'iti 'icēn. An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

Unēcē 'aisamaira cupícē ñu ñui quicē bana

⁴⁴ Catancēxun ca Jesusan ēsaribi oquin aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Nucēn Papa Dios naínu 'icē an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icē quixun ñui cana 'aisamaira cupícē ñu ñui ēsai quin: Achúshi unin ca 'aisamaira cupícē ñu, me 'ucē mēu uni itsían unēa, mēraxa. Mēraqun ca —ēnan ca 'iti 'icē —quixun sinani cuēēnquin maputēcēanxa. Mapubiani cuanquin ca aín ñucama anun a me maruti curíqui binuxun maruaxa. Marutancēx curíqui bēi utēcēnquin ca a me ainan 'inun maruaxa. Usaribiti ca uni bētsi ñu cuēēcēsamaira oi Nucēn Papa Diosnan 'iti cuēēnia.

Perla cacē ñu cupíira cupí ñui quicē bana

⁴⁵ Nucēn Papa Dios naínu 'icē an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ēsaribi 'icēn. Achúshi uní an ñu marucē ax ca murusa ñu, perla cacē, ax po namē iscēsa, a ñu upíira upí 'aish 'aisamaira cupícē, a biisa tanquin bari nitsia.

⁴⁶ Bariquin mēraxun biisa tani ca anun maruti curíqui binuxun aín ñucama marui cuanxa. Cuanxun maruquin curíqui bitancēx utēcēnquin ca a perla 'aisamaira cupícē, ainan 'inun maruaxa. Usaribi oi ca uni bētsi ñu cuēēcēsamaira oi Nucēn Papa Diosnan 'iti cuēēnia.

Anun tsatsa biti rica ñui quicē bana

⁴⁷ Catancēxun ca Jesusan ēsaribi oquin cacēxa:

—Nucēn Papa Dios naínu 'icē an cara uisoquin ainan 'iti unicama aín uni 'imiti 'icē quixun ñui cana rica anun tsatsa biti ñui ēsai quin. An tsatsa bicē unicaman ca aín rica bacanu saracabianquin anun ñu bēaratia. Usotancēxun ca anua cēñúruia tsatsa 'aisamaira bitsia.

48 Bitancëxun masinu buánxun ca anu tsóxun upíbushi caísquin biquin caquínu puruia. Puruquin ca a pitima ñu a bacanu putia.

49 Usaribi ca anun 'èx utēcēnti nētē 'inuxun 'aia. 'Èx utēcēncēbē uquin ca ángelcaman unicama Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'icē acama abē 'inun bianan an iscēxa upíma 'icē unicama bixun,

50 manē tsi cha rēquirucē anu punuxun 'aia. Anuax ca anu 'icē unicamabē tēmērai bēnēti 'inuxun 'aia.

Jesusan bana 'icēsaribi ca bēráma Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ax upí 'icē quicē bana

51 Catancëxun ca ěsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—¿Èn mitsu cacē bana caina cuatin?

Cacëxun ca aín 'unánmicē unicaman —cananuna cuatin —quixun cacēxa.

52 Quia ca Jesusan cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios naínu 'icē aín bana únáncē uni, an ca 'èn uni ñuixuncē bana unicama ñuixuanan bēráma 'è ñuiquin cuēnēo bana aribi ñuixunia. Ax ca xubuñu unían a isi ucē uni aín ñu ió 'imainun aín ñu ióma 'aíshbi upí, aribi ismicēsa 'icēn.

*Jesús Nazaretnu 'iá
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

53 Bana itsi ñuicēsoquin unicama bana ñuixunquin ancēbiani cuanx ca Jesús anuaxa canicē menu bēbacēxa.

54 Bēbatancëxun ca anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun bana ñuixunquin 'unánmiacēxa. Usoquian bana ñuia cuati ca anu 'icē unicamax ratuti canancēxa:

—¿Uin cara ènē uni usaquian bana ñuiti 'unánmíax? ¿Uin cushin cara ènē menuxuan unin 'acēma ñu 'ain?

55 Ènēx ca carpinteronēn bēchicē 'icēn, 'imainun ca aín titax María 'icēn. Jacobo, José, Simón, Judas acamax ca aín xucēn 'icēn.

56 Aín chirabacēcamaribi ca ènu nubē 'icēn. ¿Uin 'unánmicëxun cara ěsaquin bana ñuianan ěsaquinribi ñu 'ati 'unanx?

57 Usai canani ami nishcëxun isquin ca Jesusan atu cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unían bana ñuixunia ca unin cuatia. Usa 'aínbi ca axa anuax canicē unían anuaxa canicē menuxun bana ñuixunia, anu 'icē unicama 'imainun aín aínsi 'ibucamanribi cuaisama tania.

58 Usaquian Jesús quicēsabi oquin ca anu 'icē unicaman —an ca asérabi Nucēn Papa Diosan cushínbi ñu 'aia —quixun sínánma 'icēn. Usa 'ain ca Jesusan 'itsa ñu 'aquinma uni itsían 'acēma ñu 'itsamashi 'acēxa.

14

*Juan, an uni nashimicē, ax bama
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)*

¹ Usa 'ain ca unicaman Jesús ñuiquin chanioia Galileanu 'icē unicaman 'apu, Herodes, an cuacēxa.

² Cuaquin ca Herodesnēn ratúquin, an ñu mēemicē unicama cacēxa:

—Jesús, ax ca Juan, an uni nashimicē, a 'icēn. Bamaxbi ca baísquiaxa. Usa 'ixun ca uni itsían 'acēma ñu 'aia.

³⁻⁴ An Juan aín uni tēbiscamia 'aish ca usai Herodes quiacēxa. Èsai ca 'iacēxa: Herodes, an ca aín xucēn Felipenēn aín xanu, Herodías, a biacēxa. Usa 'ain ca —minmi a xanu biti ca 'aisama 'icē —quixun Juanēn Herodes cacēxa. Cacëxun ca Herodesnēn aín unicama Juan bimiacēxa. Bimixun ca nēamixun sipuamiacēxa.

⁵ Aín unicaman Juan 'anun 'amitisa tanquinbi ca camabi unían —Juan an ca Nucën Papa Dios quicë bana nu ñuixunia —quixun sináncë 'ain —'ëmima nishcania —quixun sinánquin 'amiama 'icën.

⁶ Usa 'aínbi ca anúan bacëan nētēn Heródesnēn camicëx uxúan unicaman pimainun, Herodíasnēn tuá xanu xuntacu ax upiti bairani ransacëxa. Usai 'ia isi ca Herodes chuáma tani cuëancëxa.

⁷ Cuëenquin ca xanu xuntacu cacëxa:

—Añu ñu caramina mi 'inánun 'ë ñucati a cana asérabi mi 'inánti 'ain. Sinanatécëntimoquin cana ashiquin mi cain.

⁸ Cacëxun aín tita pain ñucátancëxun ca aín titaxa quicësabi oquin cacëxa:

—Juan, an uni nashimicë, a tébiscamixun camina 'ë aín maxcá manë xampami 'inánti 'ain.

⁹ Usaquian cacëxun cuaquin masá nuituiraquin ca Herodesnēn 'aisama tancëxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatécëntimoquin cana mi cain —quixuan cacë sinánan anu 'icë unicamanribia cuacë cupí usoquian xanu xuntacu 'inánun aín uni cacëxa.

¹⁰ Caquin ca sipunuabia Juan tébiscanun quixun aín unicama xuacëxa.

¹¹ Xucëx cuanxun tébiscabëtsinquin bëxun ca aín maxcá manë xampami xanu xuntacu 'ináncëxa. 'Ináncëxun buánxun ca aín tita 'ináncëxa.

¹² Usoquian tébiscacë bixun maínbiani cuanxun ca Juanēn 'unánmicë unicaman Jesús ñuixuancëxa.

*Jesusan 'aisamaira 'aish, cinco mil uni pán pimia
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Usaquian Juan 'acëa aín unicaman ñuixuncëx ca Jesús anuax nuntin cuanx anua uni 'icëma menu cuancëxa. Usa 'ain ca —anu ca Jesús 'icë —quixuan chanioia cuabiani bëtsi bëtsi ëmanu 'icë unicamax men anua Jesús 'icë anu cuancëxa.

¹⁴ Usaiá 'itsa unia riquiancëbë manë nuntinuax 'ibúquianquin ca unicama timécë isquin Jesusan atu nuibacëxa. Nuibaquin ca 'insíncë unicama pëxcüacëxa.

¹⁵ Usaquin 'acëbëa bari xupíbucëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Bari ca xupíbutia, ënë mex ca anu uni 'icëma me 'icën. Ënu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icë ëmacamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca cuantima 'icën. Mitsun ca piti 'inan.

¹⁷ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Nun piti ñura ca mēcën achúshi pán 'imainun tsatsa rabëishi 'icën.

¹⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ënu ca 'ë bëxun.

¹⁹ Cacëxuan bēcëbëtan ca Jesusan basinua bucubunun quixun unicama cacëxa. Cacëxa bucubucëbëtan ca Jesusan mēcën achúshi páncëñun tsatsa rabë bixun manámi bësuquin isquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun pán tucapaxun aín 'unánmicë unicama 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca anu 'icë unicama pán mētícaquin 'ináncëxa.

²⁰ 'Ináncëxun biquin ca unicama camaxunbi pucháquin piacëxa. Pucháquin pia sënëan ca usai 'iisa 'aímabia tēxēcë piti aín 'unánmicë unicaman mēcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin biacëxa.

²¹ An pucháquin picë nucë bënëcamax ca 'aisamaira 'aish, cinco mil uni 'iacëxa. Atúinshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacëxa.

Jesús parúmpapa camánanën niquiani cuan
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Uso tancëxun ca an tsiánquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manë nuntinu cēñúruquiiani 'ucē manan cuanun quixun Jesusan aín 'unánmicē unicama xuacēxa.

²³ Xutancëxun anu 'icē unicama cabiani ca Jesús axēshi matánu Nucēn Papa Diosbē banai cuancēxa. Nucēn Papa Diosbēa banamainun ca bari cuabuacēxa. Bari atsíncēbēa baquíshcēbē Jesús axēshi anu 'imainuan

²⁴ aín 'unánmicē unicama manë nuntinu 'iruquiiani parúmpapa nēbētsi cuania ca suñúonpitan cuaínsamoquin bēcacēxa. Bēcaia ca bēchunanribi tucáncaquin manë nuntinua rēútsisoquin 'acēxa.

²⁵ Usomainuan pēcaracēbē ca parúmpapa camánanën niquiani Jesús atunu cuancēxa.

²⁶ Parúmpapa camánanën niquiania Jesús cuania isi ca atun bēmánan pēqui racuēti –ñunshin sapi ca –quix ratuti sharáruí quiacēxa.

²⁷ Usai quia ca Jesusan atu cacēxa:

–Camina cushicanti 'ain. Racuēaxma ca 'it, 'ë cana 'ain.

²⁸ Cacëxun ca Pedronën cacēxa:

–Mix camina asérabi Nucēn 'Ibu 'ain. Usa 'ixun ca 'ëx parúmpapa camánanën niquiani minu cuanun 'ë cat.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacēxa:

–Ca ut.

Cacëx ca Pedro manë nuntinuax 'ibúquiiani parúmpapa camánanën niquiani Jesúsnu cuancēxa.

³⁰ Cuanibi ca suñúan upitan parúmpapa bēchúaian isi racuēti nanébuti cuēncēni quiacēxa:

–Cana bacamiquin, 'ë ca bitsi ut.

³¹ Cuēncēnquia cacëxun biquin ca Jesusan cacēxa:

–¿Uisacatsi caramina 'ën mí parúmpapa camánanën nicuatsinimi 'ënu unun 'imicëxbi 'ëmi catamētiman? Camina 'ëmi sináncēmasa 'ain.

³² Jesús bēa Pedro manë nuntinu 'irucēbē ca suñúan nētēacēxa.

³³ Nētēcēbētan ca manë nuntinu 'icē unicaman a tanáin rantin puruni tsóbuti ami sinánquin Jesús cacēxa:

–Mix camina asérabi Nucēn Papa Diosan Bēchicē a 'ain.

Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncē unicama pēxcúa
(Mr 6.53-56)

³⁴ Parúmpapa 'ucē manan cuanx ca Genesaret cacē menu bēbacēxa.

³⁵ Bēbaia isquin ca a menu 'icē unicaman –axa ucē ux ca Jesús 'icē –quixun 'unánquin a menu 'icē unicaman 'unánun chaniocēxa. Chaniocēbētan ca uni 'insíncēcama Jesúsnu bēacēxa.

³⁶ Bēcëxun ca ñucē unicaman Jesús cacēxa:

–Min chupa cuēbíshi ca nu ticamit. Ësaquin caquin ticaíshi ca 'insíncē unicamax pēxcúacēxa.

15

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acē bana
(Mr 7.1-23)

¹ Fariseo unicamabētan ca an Moisésnën bana 'unáncē unicamanribi Jerusalén émanuax ricuatsini uxun Jesús cacēxa:

² –¿Uisacasquin cara mín 'unánmicē unicaman nucēn rara quiá bana tanimin? A bana quiásabi oi 'iquinma ca mēchucaxunmashi piia.

³ Cacëxun ca Jesusan atu ñucáquin cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina mitsux mitsun rara quiá bana tanibi Nucën Papa Dios quiásabi oi 'iman?

⁴ Nucën Papa Dios ca ësai quiacëxa: “Min papan bana, min titan bana camina cuati 'ain”. 'Imainun ca ësaribiti quiacëxa: “Axa aín papa, aín tita ñui 'atimati banacë uni a camina bamamiti 'ain”.

⁵ Usa 'aínbi camina mitsux ësai quin: Unin ca aín papa, aín tita ësáquin cati 'icën: Mi 'inánti 'ixunbi cana 'ën mi 'inánti ñucama Nucën Papa Dios 'inan.

⁶ Axa usai quicë uni an aín papa aín tita ñu 'aquintima ca asábi 'icë quiax camina mitsux quin. Usai quiquin camina mitsun raran ñuiá bana ashi sinánquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aiman.

⁷ Mitsux camina cëmë 'ain. Isaíasnëan mitsu ñuiquin cuënëo bana ca ësai quia:

⁸ Ënë unicaman ca aín cuëbitanshi 'ë rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mëu 'ë sinanima.

⁹ Nucën Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicë banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ë rabia.

Isaíasnën cuënëo bana quicësabi oi camina mitsux 'in.

¹⁰ Catancëxun ca ësáquinribi Jesusan cuënxun unicama cacëxa:

—'Ën, bana ñuimainun ca upí oquin cuacan.

¹¹ Aín ñu picë cupíma, aín nuitunën 'atimaquin sinania, aín cuëbitan upíma banan banacë a cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

¹² Usaquian caia ca aín 'unánmicë unicaman Jesús nëbëtsioraxun cacëxa:

—¿Caramina isan, fariseo unicamx ca usaquinmi unicama ñuixunia cuati mimi nishaxa?

¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicamax cara Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'imicëma 'icë, acamax ca asérami ainanma 'aish abëma 'iti 'icën, aín tapúncëñunbi échícëxa í 'icësaribiti ñancáishi 'iti 'icën.

¹⁴ Fariseo unicamaxa nishiabi camina isëshiti 'ain. Atun Nucën Papa Diosan bana uni itsi 'unánmiti 'ixunbi ca uisai cara quia quixun 'unanima. Ca bëxuñu unisa 'icën. Bëxuñu unin abë bëxuñu uni itsi buáncatsi quixun 'aíbi ca bëxuñu 'ixun uin cuanti cara quixun 'unanima, a rabëtaxbi aman cuanx quininu nipacëti 'icën.

¹⁵ Usai quia cuaquinbi ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Unían picë ñu ñui quicë bana ax cara uisai quicë 'icë quixun ca nu ñuixun.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina 'ën cacëxun 'ën bana cuatiman?

¹⁷ Unían ñu aín cuëbitan picëx ca aín pucunuishi atsinia. Atsántancëx ca amiribishi chiquitia. ¿A caramina 'unaniman?

¹⁸ Usa 'aínbi ca uni masáquin sinani 'atimati banaia. Aín nuitu upíma 'ain ca usai banaia. Usa 'icë Nucën Papa Diosan iscëx ca uni 'atima 'icën.

¹⁹ Aín nuitu mëu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, uni 'ati, aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanu cuaioti, uni itsin ñu mëcamati, cëmëi uni itsimi manánti, uni itsi ñui 'atimati banati.

²⁰ An usa ñucama 'acë unicama ca Nucën Papa Diosan iscëx upíma 'icën. Mëchucaxunma picë 'aíshbi aín sinan upí 'icë ca Nucën Papa Diosan uni upíma isima.

*Judíosma xanu Jesúsmi catamëa
(Mr 7.24-30)*

²¹ Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro cacë ëma 'imainun Sidón cacë ëma 'icë a menu bëbacëxa.

22 Bēbaia ca anu 'icē Cananea xanu, an anu cuanquin munuma banaquin Jesús caráishiacēxa:

—Mix camina Nucēn 'Ibu, Davitan rēbúnqui 'ain. Usa 'ixun camina 'ē 'aquinti 'ain. 'Ēn ini tuá ca anua ñunshin 'atima 'ain 'itsaira paē tania.

23 Caquian caráishicēxunbi ca Jesusan cáma 'icēn. Caiama oquin ca aín 'unánmicē unicaman a rapasu cuanquin —an ca cuēncēnquin nu nuia. Camina a cuantánun cati 'ai —quixun cacēxa.

24 Usaquian cacēxun ca Jesusan xanu cacēxa:

—Judíosma unibuma, judíos unicamaishi ami sinanaminun ca 'ēn Papa Diosan 'ē caxa. Axa 'ura cuancēa 'aracacē ñuina aín 'ibun bētēcēncēsaribi oquin judíos unibu ami sinánun quixun canun ca Nucēn Papa Diosan 'ē caxa.

25 Cacēxun cuaquinbi ca a tanáin rantin puruni tsóbuquin a xanun cacēxa:

—Camina 'ēn tuá 'ē pēxcuxunti 'ain.

26 Cacēxun ca —judíos unicama pain 'aquini cana uacēn —quixun sinánquin Jesusan ēsaquin cacēxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icēn.

27 Cacēxun ca a xanun cacēxa:

—Usa ca. Usa 'aínbi ca cuēnan tēmúxun aín 'ibúan rēupatia piti sani camunan piia.

28 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mix camina asérabi 'ēmi catamēti 'ēn mi upí oquin 'aquinun quiax 'ēmi sinan. Usa 'ain ca mix cuēncēsabi oi 'iti 'icēn.

Quixuan cacēbēshi ca aín ini tuá pēxcúacēxa.

Galilea menuxuan Jesusan uni ñucēcama pēxcūa

29 Anu Tiro 'imainun Sidón 'icē me anuax cuanx ca Jesús parúmpapa Galilea ratábiani matá menu mapēracētancēx anu tsóbuacēxa.

30 Anua tsotan ca anu ricuatsinquin 'aisamaira unin, uni 'insíncē 'itsaira bēacēxa. Axa aín niti bētsicē uni 'imainun aín bērumi ñucē 'imainun pabē 'imainun banañuma, a unicama 'imainun bētsi bētsi 'insinan 'icē unicamaribi a tanáin bēia ca Jesusan pēxcúacēxa.

31 Pēxcucēx ca banañuma unicamax banaçēxa. Banamainun ca axa aín quisi aín pēñánmi ñucē unicamaxribi pēxcúacēxa. Pēxcúmainun ca axa aín niti bētsicē unicamax upiti niacēxa. Aín bērumi ñucē unicamanribi ca bēoquiquin isacēxa. Usaia 'ia isquin ca anu 'icē unicaman uisa uni cara ēnēx 'icē quixun sinani cuēnquin chuáma tanquin Nucēn Papa Dios, a Israel unicaman rabiçē, a rabiçacēxa.

Jesusan 'aisamaira 'aish, cuatro mil uni pán pimia

(Mr 8.1-10)

32 'Itsa uníxa timēcamē 'ēocē 'ain ca aín 'unánmicē unicama cuēnxun Jesusan atu cacēxa:

—Ēnē unicamax ca ēnu rabē 'imainun achúshi nētē 'ēbē 'icēn. Usa 'aish ca a atun piti ñuñuma 'icēn. Usa 'ain cana 'ēn atu 'itsaira nuibaquin 'aquinsa tanin. Cuaníbima atux bainuax bēēnania, usa 'ain cana ñu naracamixunma xuisama tanin.

33 Cacēxun ca aín 'unánmicē unicaman cacēxa:

—¿Ēnēx ca anu uni 'icēma me 'icēn. ¿Uinua caranuna ēnē unicaman pimiti piti biti 'ain?

34 Cacēxuan Jesusan —¿uiti pánñu caramina 'ain? —quixun ñucácēxun ca aín 'unánmicē unicaman —ēnu ca mēcēn achúshi 'imainun rabē pán 'imainun 'itsamashi tsatsaratsu 'icē —quixun cacēxa.

35 Usaquin cacēxun ca Jesusan axa timēcamē 'ēocē uni menu tsóbunun quixun cacēxa.

³⁶ Usoxun ca páncamacēñun tsatsaribi bixun Nucēn Papa Dios —asábi ca — catancēxun a piti ñu tucapaxun aín 'unánmicē unicama 'ináncēxa. 'Ináncēxun ca anu 'icē unicama pinun mētícaquin 'ináncēxa. Aín 'unánmicē unicaman a unicama 'ináncēx cēñútisa 'aíshbi ca a piticamax cēñúama 'icēn,

³⁷ a unicaman pucháquin picēxbi. Camáxbia puchácēbētan ca Jesusan 'unánmicē unicaman mēcēn achúshi 'imainun rabē caquí buácaquin tēxēcē piti biacēxa.

³⁸ An a piti picē nucē bēnēcama ca 'itsaira 'aish cuatro mil 'iacēxa. Atúinshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacēxa.

³⁹ Usoquin pimitancēxun a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cabiani ca Jesús manē nuntinu 'iriquiani cuanx Magdala cacē menu cuancēxa.

16

Fariseo unicamabētan saduceo unicaman uni itsían 'acēma ñu 'anun quixun Jesús ca

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Fariseo unicama 'imainun saduceo unicaman ca anu cuanxun Nucēn Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, Jesús aín sinanēnbi isa unían iscēma ñu naínua 'anun quixun cacēxa.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ca ēsa 'icēn. Bari cuabúcēbētan naí isi camina quin: “Nētē ca upí cuabutia, imēishi ca nētē upí pēcarati 'icēn”.

³ Bētsi nētēn camina bēsuquin naí isi quin: “Nētē ca bēitia, 'uí ca 'itsa 'ibúti 'icēn”. Naí isquin camina uisai cara nētē 'iti 'icē quixun 'unanin. Usa ñu 'unáncē 'ixunbi camina 'ēn bana ñuixunia cuanan 'ēn 'aia isquinshi 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuax ucē 'ai quixun.

⁴ Ēnē unicama Nucēn Papa Diosmi sináncēma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acēma ñu 'anun quixun 'ē caia. Usa 'aínbi cana, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bētsi ñuribi atúan ñucácēxunbi 'aiman. Ēnēishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ēx 'iti 'ain.

Usoquin cabiani ca Jesús anu 'icē unicama ēbiani cuancēxa.

Anun pán chamiti ñusa 'icē fariseo unibunēn bana cuatima quicē bana

(Mr 8.14-21)

⁵ Parúmpapa 'ucē manan cuanquinbi ca Jesusan 'unánmicē unicaman atun piti ñu buánquinma manuacēxa.

⁶ Manubiancēbē ca Jesusan cacēxa:

—Fariseo unibu 'imainun saduceo unibunēxa anua pán chamiti ñusa 'icē ax 'icēsa usaribi 'itin rabanana camina bērúancati 'ain.

⁷ Cacēx ca —nunu pán bēcēma cupí ca nu usaquin caia —quiax aín 'unánmicē unicamax canancēxa.

⁸ Canania 'unánquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bēcēma 'ai quiax cananin? Mitsux camina 'ēmi catamēcēmasa 'ain.

⁹ ¿'Ēn ñu 'aia isúnbi caramina ui carana 'ēx 'ai quixun 'unaniman? ¿Caramina 'ēn unicama pimiami iscancē a manuan? ¿'Ēn mēcēn achúshi pán pimicēxuan cinco mil unín tēxēcē, mēcēn rabē 'imainun rabē caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

¹⁰ ¿Bētsi nētēnribi 'ēn mēcēn achúshi 'imainun rabē pán pimicēxuan cuatro mil unín tēxēcē a mēcēn achúshi 'imainun rabē caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

11 'Ēn cana fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëxa anun pán chamiti ñusa 'icësa usaribi 'itin rabananmi bërúancanun quixun mitsu can. Caíbi cana pán ñuira quicëma 'ain. ¿Usaquin 'ën cacëxun caramina cuacëma 'ain?

12 Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman —Jesusan ca anun pán chamiti ñu ñuiquin caquinbi fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëan 'unánmicë banacama ca aséribi 'icë quixun sinánquin a cuatin rabanan bërúancanun nu caxa —quixun 'unáncëxa.

*Jesús ax ca aséribi Cristo 'icë quiáxa Pedro quia
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

13 Usotancëx anu Cesárea de Filipo cacë ëma 'icë me anu cuanx riquianquin ca aín 'unánmicë unicama Jesusan ñucáquin cacëxa:

—¿Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish carana 'ëx ui 'ai quiax cara unicama quin?

14 Cacëxun ca atun cacëxa:

—Raírinëx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicë, a 'ain. Raírinëx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírinëxribi ca quia, mix sapi ismina Jeremías a 'ain, ama 'aish ismina an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuan uni itsi a 'iti 'ain.

15 Cacëxun ca ain 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ëx caraisana ui 'ai quin?

16 Quia ca Simón Pedronën cacëxa:

—Mix camina axa bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios aín Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain.

17 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Simón, Jonasan bëchicë, cana mi cain, unin ca usaquin mi sinánmicëma 'icën. 'Ēn Papa naínu 'icë an ca mi sinánxunquin usoquinmi sinánun mi sinánmiäxa. An ca mi sinánmiäxa quixun 'unani camina cuëenti 'ain.

18 Caxun ca mapara, griego banan “petra” cacë, a sinánquin Jesusan Simón cacëxa:

—'Ēn cana mi cain, mix camina Pedro caquin anëcë 'iti 'ain. Minmi 'ëmi bërí cacë bana sináncë usaribi oquin sináncë ca axa 'ëmi catamëcë unicamax 'iti 'icën. Bamatancëxbi cëñútimoí ca a unicamax 'ënan 'iti 'icën.

19 'Ēn cana 'ën cushi mi 'inánti 'ain, ami cushixunmi 'ë ñuiquin bana unicama ñuixunun. An minmi 'ë ñuiquin bana ñuixuncëxun cuacë unicamax ca 'ën Papa Diosan uni 'iti 'icën. A cushínbí Nucën Papa Diosan sináncësaribi oquin sinánquin, aín unicamax ca usai 'iti 'icë quixun caquin, ësa ñu ca 'ati 'icë quixun canan, ësa ñu ca 'atima 'icë quixun cacëbëtan ca Nucën Papa Dios naínu 'icë an, —usa ca —quixun sinánti 'icën.

20 Usaquin Pedro catancëxun ca aín 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—'Ēx cana ax utia judíos unibunën caíncë Cristo a 'ai quixun camina uinu 'icë unibi catima 'ain.

*—'Ēx cana unin 'acëx bamati 'ai —quiáxa Jesús quia
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

21 Ësaquin caquin sënëontancëxun ca aín bamati ñuixuntabaquin Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—'Ēn Papa Dios cuëencësabi oi cana Jerusalénu cuanin. Cuanx bëbacë ca anu 'icë uni apáncamabë judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëneö bana 'unáncë unicamax 'ën bana cuaisama tani 'ëmi nishti 'icën. 'Ēmi nishquin ca 'ë uni itsi 'amiti 'icën. Usaquian 'ë 'acëx bamatancëx cana rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísqiti 'ain.

22 Usaria quia oquin ca Pedronën Jesús amo nitsinaxun ñu caquin cacëxa:

–Usai camina 'itima 'ain, Nucèn Papa Diosax ca mixmi usai 'iti cuëëntima 'icèn.

²³Usaquin cacëx cuainacëquin ca Jesusan Pedro ñu caquin cacëxa:

–Min camina ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sinácësa oquin sinanin. Usaquin sinánxunma ca 'at. Min camina 'è ñu 'atima 'amitisa tanin. 'Ën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iáxma 'èx 'inun quixun sinánquin camina unin sinácësa oquinshi sinanin.

²⁴Catancëxun ca aín 'unánmicë unicama ësaquin Jesusan cacëxa:

–Uix cara 'èn uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icèn.

²⁵Uin cara aín cuëëncësa oquin 'ai, ënë nëtënu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucèn Papa Diosnan 'itima 'icèn. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënuhi upitax tsóti sinánquinma 'ëmi catamëquin 'èx quicësabi oquin 'aia, ax Nucèn Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'icèn.

²⁶Unix ca ënë nëtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icèn, 'aíshbi ca Nucèn Papa Diosmi sinácëma 'aish abë upíma 'ianan aín nëtënu abë 'itima 'icèn. Usa 'ain ca axa bamacëbë aín ñucama ax ñancábia bicë 'icèn. ¿Nucèn Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin añu ñun cupíoti 'ic? Anun cupíoti ñu ca 'aíma 'icèn.

²⁷'Èx cana 'èn Papa Diosan nëtënu cuantancëx anu abë 'Apu 'iti 'ain. 'Èx 'Apu 'aish utëcëncëbë ca 'èn ángelcamaribi uti 'icèn. Uxun cana unicama achúshi achúshi atun nuitu 'unánquin an ñu 'atima 'acë unicama a 'atimonan an upí ñu 'acë unicama 'ëbë 'inúxa cuëënun 'imiti 'ain.

²⁸'Ën cana asérabi mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, uni 'inux Nucèn Papa Diosnuax uá 'icë, 'èx cana asérabi 'èn unicaman cushi 'ai quixun isti 'icèn.

17

Axbia Jesús bëtsia

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca məcën achúshi 'imainun achúshi nëtë 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani, Pedrocëñun Jacobo 'imainun aín xucën Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancëxa.

²Anu cuantancëx ca a unicaman ismainunbi Jesús bëtsiacëxa. Bëtsii ca barin pëcacësa 'inun aín bëmánan ichúacëxa. Aín chuparibi ca uxuira 'aish bari upí uruia iscësa 'iacëxa.

³Usa 'icë isanan ca Elíasbëa Moisés chiquiracëti Jesús bë banaia isacëxa.

⁴Usai 'ia abë banaia isquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

–Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icèn. Mix cuëëncëbëtan cananuna rabë 'imainun achúshi xuburatsu 'ati 'ain. Ax ca minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi 'iti 'icèn.

⁵Usaquin Pedronën cacëbëtainshi ca acama cuin pëquicësanën tupëoncëxa. Usocëxun ca Pedro, Jacobo, Juan acaman nëtë cuin mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

–Ënëx ca 'èx amiira sinani cuëëncë, 'èn bacë bëchicë 'icèn. Aín bana ca cuacan.

⁶Ësai quia cuati ca 'aisamairai racuëti memi bëúmpucuti racábuacëxa.

⁷Usai 'ia racuëtan bamaiabi ca Jesusan anu cuanquin ramëquin cacëxa:

–Ca nirucan, racuëaxma ca 'it.

⁸Ësaquin cacëx bëpëqui chairuquin iscëxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsëshi anu 'iacëxa.

⁹Usaquiniani matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Mitsúnmi isanan cuacë ënë ñucama camina uinu 'icë unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish, 'ëx bamatancëx baísquicëbëtan cuni camina ënë ñucama unicama ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaquin cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mixmi aséribi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax, Elías pain ca uti 'icë quiax quin?

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Elías ax pain ca uti 'icë quicë bana ax ca aséribi 'icën. Uxun ca unicama Nucën Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icën, usai quicë banax ca aséribi 'icën.

¹² Aséribi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucëbi ca judíos unicaman ui cara ax 'icë quixun 'unáncëma 'icën. 'Unánquinma ca atúxa cuëncësa oquinshi a 'atimoxa. A 'atimocësaribi oquin ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë 'ëribi 'atimoti 'icën.

¹³ Usaquian Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman 'unáncëxa, —Elías ca uti 'icë quiá bana, ax ca Juan, an uni nashimicë, a ñuía quiá 'icë —quixun.

An upí 'icëbi aín nami bërërumiquin uni bënánmicë 'insínñu tuá Jesusan pëxcüa (Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Matánuax cuanx ca anua 'aisamaira uni timécë anu Jesús bëbacëxa. Bëbacëbë anu cuani aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin ca achúshi unin cacëxa:

¹⁵ —¿'Ën bëchicë caramina 'ë pëxcuxuntima 'ain? Aín namix nimëti bërëru saquiquiquin ca paë tania. Nimëti saquiqui ca 'itsai tsinu 'iruanan bacanu nipacëtia.

¹⁶ Usaia 'ia cana min 'unánmicë unicamanu 'ëa pëxcuxunun quixun bëan. Bëiabi ca 'ë pëxcuxuncëma 'icën.

¹⁷ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca aséribi cushi 'icë quixun sinaniman. Camina ami catamëisama tanin. ¿Mitsúxmi ami catamënun carana uiti nëtën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi nëtën carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'Ë ca a tuá bëxun.

¹⁸ Cacëxuan bëcëbëtan ca Jesusan a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquínun caquin chiquíancëxa. Chiquíicëbë ca pëxcuti asábi 'iacëxa.

¹⁹ Usaquian 'acë ca atúxëshi abë 'ixun aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáçëxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquíncasman?

²⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina uisaira cushi cara Nucën Papa Diosan cushi icë quixun sinaniman. Mostaza bëru ax ca chamaratsu 'icën. Asaribi 'aish 'itsamaratsushi Nucën Papa Diosmi sináncë 'ixun, Ënë ñu cana 'atima 'ai, quixun sinánquinbi aséribi ami catamëquin ñucáquin camina uisa ñu caramina 'aisa tani a 'ati 'ain. Mitsux ami 'itsamashi catamëcë 'ixunbimi ënë matá, Ënuax ca 'uri tacút, cacëx ca 'uri tacúti 'icën.

²¹ Ësa ñunshin 'atima chiquíntix ca pima samáquin Nucën Papa Dios ñucáquin chiquínti 'icën.

—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quiáxa Jesús quitëcëan (Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Usoxun ca abëa Galilea menu cuania Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë ca 'ë unin an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën.

²³ 'Ináncëxun bixun ca 'ë 'ati 'icën. 'Acëx bamatancëx cana rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquinuxun 'ain.

Quixuan cacëxun cuati ca aín 'unánmicë unicamax masá nuituacëxa.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anun mëníoti curíqui ñui quicë bana

²⁴ Capernaúmnu cuanxa Jesús 'imainun aín 'unánmicë unicamax bëbacëbëtan ca an anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anun mëníoti curíqui bicë unin anu cuanquin Simón Pedro ñucáquin cacëxa:

—¿Mitsun 'ibun cara curíqui, anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu mëníoti, 'inanimin?

²⁵ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—Ca 'inania.

Usaquin catancëxbia a ñucánux xubunu atsinia ca Jesusan Simón Pedro ñucácëxa:

—Simón, ¿uisaquin caramina sinanin? ¿Ënë nëtënu 'icë 'apucaman cara a curíqui 'inánun uí cain? ¿A curíqui 'inánun quixun cara aín aintsicama cain? ¿A curíqui 'inánun cara bëtsi unicama cain?

²⁶ Cacëxun ca Simón Pedronën cacëxa:

—Aín aintsicamama, bëtsi unicama ca a curíqui 'inánun quixun caia.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca usa 'icën. Aín aintsicaman ca a curíqui 'inanima.

²⁷ Usa 'ain curíqui 'inántima 'aínbi camina an curíqui bicë unínma numi nishquin masá sinania quixun ësaquin 'ati 'ain. Camina parúmpapanu mishqui cuanti 'ain. Mishquiquinmi a pain bicë tsatsa, aín ana 'ucë mëu isquin camina anua curíqui mërati 'ain. Mëraquin a curíqui bixun camina an curíqui bicë uni 'inánti 'ain. A curíquinëx ca 'iti 'icën, minan 'inánanmi 'ëribi 'inánxuncë.

18

Uix cara bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'icë quicë bana

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Usai 'icëbëtan ca anu cuanquin aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan nëtënu cara uix anu 'icë unicamabëtan sënënmaira 'iti 'ic?

² Cacëxun ca Jesusan, tuá achúshi cuënxun atu nëbëtsi nitsínxun cacëxa:

³ —Asérabi cana mitsu cain, mitsux cha 'iisa tanquin usaquin 'ë ñucati camina sinanati 'ain. Sinanacëma 'ianan tuácamaça cha 'iti sinanima an a bërúancë unimi catamëcë, usaribiti 'ëmi catamëcëma 'aish camina mitsux Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

⁴ Ui unix cara ënë tuásaribi 'aish cha 'iti sinanima 'ëmi catamëtia, ax ca Nucën Papa Dios naínu 'icë an iscëx aín uni raírisamaira 'icën.

⁵ Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa —ñuumara ca —quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia.

'Uchati rabanan bërúancati Jesús quiá bana

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Usa 'ain ca an 'ëmia sináncë uni 'imainun tuá 'ëmia sinánti ënun quixun 'atima ñu 'amiquin 'uchamicë unix aín 'ucha chaira 'icën. Usa 'aish ca 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tëtëcërecatancëxun parúnmapa nëbëtsi nicëxa uni nanëcësamaira oi castíancë 'iti 'icën.

⁷ Èsaribiti ca 'ia. Bëtsi unían ñu 'atima 'anun sinánmicëxun 'ai ca uni aín 'ucha cupí 'itsaira tëmëraia. Camabi unix ca ñu 'atima 'anun quixuan bëtsi unin sinánmicë 'icën. Usa 'aínbi ca an bëtsi uni 'atima ñu 'amicë ax 'uchañuira 'aish 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën, aín 'ucha cupí.

⁸ Min mēcēn, min taē anun 'aisama ñu 'ati cuēēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ēnti 'ain. Usoquin 'ai camina min mēcēm, min taē tēaxun nicēsa 'iti 'ain. Mix mēcēn rabēñu 'aishmi manē tsinu anuax tēmērai cuantima cupími min mēcēn, min taē tēaxun niti ca asábi 'icēn.

⁹ Min bēru anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuēēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ēnti 'ain. Usoquin 'ai camina min bēru achúshi échíxun nicēsa 'iti 'ain. Mix bēru rabēñu 'aishmi manē tsinu anuax tēmērai cuantima cupími min bēru achúshi échíxun niti ca asábi 'icēn.

*Carnero nētécē ñui Jesús quía bana
(Lc 15.3-7)*

¹⁰ 'Ēn unicamax ca tuáratsusa 'aish ñuuma 'icē quixun camina sinántima 'ain. 'Ēn cana mitsu cain, ca ñuumama 'icēn. An a bērúancē ángelcamax ca Nucēn Papa Diosbēbi 'icēn.

¹¹ Uni 'inux cana 'ēx Nucēn Papa Diosnuax uacēn, unicama ami sináncēma 'aish ainanma 'icēbi ainan 'inun 'iēminux.

¹² Ēsaribi oquin ca Jesusan cacēxa:

—Ca ēsa 'icēn. ¿Cien carneroñua 'aínbia achúshi amanu cuani nētētia cara unin a baritima 'ic? Raíri noventa y nueve an matá menuxun pasto piia ēbianxun ca axa nētécē a bariti 'icēn, ¿usa cat?

¹³ 'Ēn cana asérabi mitsu cain, bariquin mērax ca bētsi carnerocama isia cuēēncēsamaira oi axa nētécē a mērax cuēēnia.

¹⁴ Usaribiti ca mitsun Papa Dios naínu 'icē ax aín unicama achúshiratsunēnbia a ēnti cuēēnima.

*Usoquin axa numi 'uchacē uni aín 'ucha manumiti bana
(Lc 17.3)*

¹⁵ Jesusan ca ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Axa mix 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uníxa mimi 'uchaia camina abēishi banaquin —ēsaí camina 'ēmi 'ucha —quixun a cati 'ain. Usoquinmi cacēxun cuati sinanati ca mibē upí 'itēcēnti 'icēn.

¹⁶ Min cacēxuan cuaisama tancēbē camina bētsi uni an a ñucama 'unáncē, a buani, axa mimi nishcē uni anu cuantēcēnti 'ain. Abēmi cuancē uni anribia cacēxun ca axa mimi nishcē uni an, asérabi ca minmi ñuicē bana ax 'icē quixun 'unánti 'icēn. 'Unánan ca mix camina asérabi abē upí 'iisa tani quixun 'unánti 'icēn.

¹⁷ Usaquin 'acēxunbia min bana cuaisama tancēbētan camina axa 'ēmi catamēcē Nucēn Papa Diosan unicamax timēcē a ñuixunti 'ain. Ñuixuncēxun ca atúnribi a uni 'ēsēti 'icēn. 'Ēsēcēxunbia atun bana cuaisama tania camina, a unix ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unisa 'ianan an 'apu buánmiti curíqui bicē uni 'icēsaribiti 'uchañu 'icē quixun isti 'ain.

¹⁸ 'Ēn cana asérabi 'ēmi catamēcē 'icē mitsu cain, asérabi 'ēn sinánmicē 'ixunmi mitsun, 'ēn unicama uisai cara 'iti 'icē quixun sinánquin —ēsa ñu ca 'ati 'icē —quixun canan —ēsa ñu ca 'atima 'icē —quixun cacēbētan ca Nucēn Papa Dios naínu 'icē, an —usa ca —quixun sinánti 'icēn.

¹⁹⁻²⁰ 'Ēn unicamaxa 'ēmi sinani timēcēbē cana 'ēx atu nēbētsi 'ain. Rabē 'imainun achúshia 'ēmi sinani timēcēbē cana 'ēx atu nēbētsi 'ain. 'Imainuan rabētaxribi timēcē 'ain cana 'ēx atubē 'ain. 'Ēx atubē 'ixun cana añu 'ati cara asábi 'icē quixun 'unánmiti 'ain. Usa 'ain cana ēsaquinribi 'ēn mitsu cain, mitsu rabētan camina uisaínu 'iti cara Nucēn Papa Dios cuēēnti 'icē quixun upí oquin sinántancēxun an mitsu 'axunun ñucáti 'ain. Ñucácēxun ca an mitsúnmi cacēsabi oquin mitsu 'axunti 'icēn.

²¹ Ēsaquian aín 'unánmicē uni raíricēñun cacēxun ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—¿Min uni itsíxa 'ëmi nishi 'uchaia carana uiti oquin aín 'ucha abë mëníonanquin manumiti 'ain? ¿Carana męcën achúshi 'imainun rabë oi abë mëníonanti 'ain?

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Męcën achúshi 'imainun rabë oquinmi manuminun cana mi caiman. Uiti oi cara 'uchati 'icë a camabi camina manumiti 'ain.

An uni ñu męcëxuncë unían axa ami 'uchacë uni aín 'ucha manumisama tan bana

²³ Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Diosnan 'itix ca ësa 'icën: Achúshi unin ca an ñu męcëxuncë unicama uiti curíqui cara achúshi achúshi unin ribinia quixun istisa tanxa.

²⁴ Istisa tancëbëtan ca aín unin an 'aisamaira 'itsa millones curíqui ribíncë uni bëaxa.

²⁵ Bęcëx uxun ca curíquiñuma 'ixun cupíocasmáxa. Cupíocëxunma ca an ñu męcëmicë unin aín uni itsi caxa: Camina acëñun aín xanu 'imainun aín bëchicëcamaribi bëtsi unia ñu męcëxunun maruti 'ain. Maruxun curíqui bixun camina 'ëa ribíncë a cupíocuin mi bicë curíqui a 'ë 'inánti 'ain.

²⁶ Usaquian cacëbë a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca an ribíncë uni a ñu męcëmicë uni caxa: 'Ën cana mi cupíoti 'ain, camabi a 'ën mi ribíncë curíqui. 'Ën mi munu cupíonun camina caínpainti 'ain.

²⁷ Cacëxun cuaquin ca an a ñu męcëmicë unin caxa: 'Ë cupíoima camina cuanti 'ain. Minmi 'ë cupíocëxmabi ca asábi 'icën.

²⁸ Cacëx cuanquinbi ca an abëtan a uni ñu męcëxuncë uni mëraxa. Mëraquin ca —ënën ca 'ë ribinia —quixun sinánquin 'itsamashi curíquia ribíncëxunbi aín tëxatan biquin tetsëcaquin caxa: Minmi 'ë ribíncë ca 'ë cupíot.

²⁹ Cacëxun ca caxa: 'Ën cana mi cupíoti 'ain, camabi a 'ën mi ribíncë curíqui. 'Ën mi munu cupíonun camina caínpainti 'ain.

³⁰ Cacëxunbi ca caxa: Cana 'ëmi cupíonun cainiman. Caxun ca a ribíncë curíquicama a cupíoia sipunu 'inun sipuaxa.

³¹ Usoquian 'aia isi masá nuituti ca an abëtan ñu męcëxuncë uni raíricamax an a ñu męcëmicë uni ñuixuni cuanxa.

³² Cuanxun ñuixuncëxun cuaquin camicëxa ucë ca an ñu męcëmicë unin an ribíncë uni caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Minmi 'ë cacëxun mi nuibaquin cana 'ëmi ribíncë curíquicamami 'ë cupíoxunma 'anun mi can.

³³ 'Ën mi 'acësaribi oi camina an mi ribíncë uni a sipuamima upiti abë mëníonanti 'ian.

³⁴ Cai ami nishquin ca an ñu męcëmicë unin an sipu bërúancë uni caxa: An 'ë ribíncë curíquicama cupíocuin sënëontamainun camina ënë uni sipunu tëmëraminun xëputi 'ai —quixun.

³⁵ Usaribi oquin ca 'ën Papa Dios naínu 'icë, an axa mimi 'uchacë unimi aín 'uchacama abë mëníonanquin manumicëma 'icë, mitsun 'uchacama manuquinma uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën.

19

Unix ca aín xanubë ënanántima 'icë quicë bana

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Usaquin a ñucama ñuiquin cabiani ca Jesús Galilea menuax cuanx Judea me Jordan cacë baca 'ucë manan anu bëbacëxa.

² Bëbaquin ca 'aisamaira uníxa timëcëbëtan Jesusan uni 'insíncëcama pëxcüacëxa.

³ Usa 'ain ca fariseo unibunën anu timëxun Jesús uisai caraisa quia ami manánuxun cuacatsi quixun ñucáquin cacëxa:

—¿Uisai cara 'iashia unin aín xanu ënti cara asábi 'ic?

⁴ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camabi ñu unioquin ca Nucën Papa Diosan bëbu 'imainun xanu unioçëxa.

¿Acama ñuiquin Nucën Papa Diosan bana cuënëo caina iscëma 'ain?

⁵ Uniotancëxun ca Nucën Papa Diosan cacëxa: “Ën usoquin unioçë 'ixun ca unin aín xanu biquin, aín titacëñun aín papa ëni, aín xanubë ënananquinma 'iquinti 'icën. A rabëtaxbi ca achúshisa 'iti 'icën”.

⁶ Usa 'ain ca uni aín xanubë rabë 'aíshbi achúshisa 'icën. Usaia achúshishi 'inúan Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni aín xanubë ënantima 'icën, uni itsínribi ca ënánanmitima 'icën.

⁷ Cacëxun ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Mixmi quicë bana ënëxa asérabi 'aínbi ca Moisésnëan cuënëo banax ësai quin, ënquin ca unin —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica 'atancëxun 'inánquin aín xanu ënti 'icën. ¿Uisai cara usai quin?

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Judíos unicamaxa mitsusaribi masáquin sináncë 'ain ca Moisésnën a bana cuënëocëxa. 'Ën Papa Diosan ca bëbu 'imainun xanu unioquin —unin ca aín xanu ënti 'icë —quixun cáma 'icën.

⁹ 'Ën cana ësouquin mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibë 'icëma 'icëbi ënxun, xanu itsi bicë uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti.

¹⁰ Usaquian cacëxa fariseo unicamax riqüancëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—Unin ca aín xanu ëntima 'icë quiaxmi mix quicë 'ain sapi ca unin xanu bitima asábi 'icën.

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usaia uni 'iti ca asábi 'icën, 'aínbi ca camáxirama, a Nucën Papa Diosan usai 'inun quixun sinánmicë, axëshi usai 'iti asábi 'icën.

¹² Bëtsi bëtsi unin ca aín nami 'aisama cupí bacë bëchima, usa 'ixun ca xanu bitsima. Bëtsi bëtsi unin ca uni itsían axa bëchicëñuma 'inun mëníoçë 'ixun xanu bitsima. Bëtsi bëtsi unin ca Nucën Papa Diosmishi sinánquin aín bana quicësabi oquin upí oquin 'anuxun xanu bitsima. Usa cupía axa xanuñuma 'iisa tancë uni ax xanuñuma 'iti ca asábi 'icën.

*Jesusan ramëquin tuácama Nucën Papa Dios ñucáxuan
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxunun quixun tuáracama Jesúsnu bëcancëxa. Bëiabi ca Jesusan 'unánmicë unicaman an bëcëcama ñu caquin —tuá xuracama ënu bëxunma ca buántan —quixun cacëxa.

¹⁴ Caiabi ca Jesusan cacëxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ënuua unun ën. 'Ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'imicë unicamax ca ënë tuá xuracamasaribi 'icën.

¹⁵ Usaquin catancëxun ca Jesusan a tuácama ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa. Ñucáxuntancëx ca Jesús anuax cuancëxa.

*Jesús bëa 'itsaira ñuñu bënë uni bana
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Anuaxa cuania ca bënë uni achúshinën anu cuanquin Jesús cacëxa:

—Mix camina upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ë ñuixunti 'ain, ¿'ëx nëtétimoi Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'inuxun carana uisa ñu upí 'ati 'ain?

¹⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina min 'ëx isana upí 'ai quixun 'ë cain? Nucën Papa Diosaxëshi ca asérabi upí 'icën. Mix aín nètënu abë 'iisa tanquin camina aín bana quicësabi oquin 'ati 'ain.

¹⁸ Cacëxun ca a bënëá unin cacëxa:

—¿Uisaia ax quicë banacama carana 'ati 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni itsin ñu camina mëcamatima 'ain. Camina bëtsi unimi cëmëi manántima 'ain.

¹⁹ Min papa, min titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain. Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

²⁰ Cacëxun ca a bënëá unin cacëxa:

—Chamaratsu 'aíshbi minmi 'ë cacë banacama quicësabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in. ¿Añu ñuribi carana 'acëma pan 'ain?

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mix Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iisa tanquin camina cuanxun min ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancëx camina mix ñuñushi 'iti sinanima 'ëmi sinani 'ëbë cuani uti 'ain. Usaquin 'atancëx camina Nucën Papa Diosan nètënu 'ianan usaquin 'acë cupí anuax cuëëinra cuëënti 'ain.

²² Usaquian Jesusan cacëxun cuabiani ca aín ñua 'itsaira 'ain, a bënëá uni masá nuituti uténbuax cuancëxa.

²³ Usoquin cacëxa cuancëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ën cana asérabi micama cain, 'aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aíshbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁴ Amiribishi cana mitsu cain, camello, ax ca chaira 'aish xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsinquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu unix Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁵ Usaía quia cuati ca aín 'unánmicë unicamax, a banax ca asérabi 'icë quixun sináncasmai —asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icë —quiax canancëxa.

²⁶ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iétisama 'aínbi ca an 'acasmati ñu 'aíma 'ain Nucën Papa Diosan ñuñu uniribi ainan 'inun iémiti 'icën.

²⁷ Usaquian atu cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama ëan. ¿Usa 'ain caranuna Nucën Papa Diosan nètënu 'aish uisa ñuñu 'iti 'ain?

²⁸ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, uni 'inux anuax uá, 'ëx Nucën Papa Diosan mëníosabi oi nètë iótëcëncëbë 'apuirá 'ain camina, asérabi 'ën bana cuacë 'aish mitsun 'ëbë cushi 'ixun Israelnën bëchicë mëcën rabë 'imainun rabë aín rëbúnqui judíoscamax cara atúan ñu 'acë cupí, uisai 'iti 'icë quixun cati 'ain.

²⁹ Ësaquinribi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara 'ëx cuëëncësabi oquin 'anuxun aín xucën, aín chirabacë, aín papa, aín tita, aín bëchicë, aín naë, añu ñu cara, abi ëanxa, a unix ca ëncë ñuñu 'icësamaira oi ñuñu 'iti 'icën. 'Tanan ca Nucën Papa Dios quicësabi oi aín nètënu abë nètétimoi 'iti 'icën.

³⁰ Usa 'aínbi ca bëría uni —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuuma 'icë uni a Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

20

An uvas bimi bicë unicama ñui quicë bana

¹ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nucën Papa Diosan uni ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icën: Achúshi unix ca aín naë anu uvas 'apácëñu 'iaxa. Usa 'aish ca pëcaracëma 'aínshi, an a naë mëníoti uni bari cuanxa.

² Bariquin mëraxun ca uiti cara nëtë camabi cupíoti 'icë quixun atubëtan mëníotancëxun aín naënuxuan ñu mëënun xuaxa.

³ Xutancëx bari manámi 'ain cuantëcënxun ca raíri uníxa ñu mëëtiñuma 'aish anuxun unin ñu marucë anu bucucë isaxa.

⁴ Isquin ca caxa: Mitsúxribi camina 'ën naënu ñu mëëi cuanti 'ain. Cuanxunmi ñu mëëia cana mitsun ñu mëëcësbabi oquin mitsu cupíoti 'ain. Cacëx ca ñu mëëi cuanxa.

⁵ Bari xamarucëbë cuantëcënxun ca naë 'ibun uni raíriribi a mëëti ñu 'aíma 'ain bucucë mëraqin aín naënu ñu mëënun quixun xuaxa. Bari cuanbucëbëtanribi ca usaribi oquin 'axa.

⁶ Bari xupíbucëbëribi cuanquin ca uni raíriribi ñu mëëima bucucë mëraxa. Mëraqin ca caxa: ¿Uisacatsi caramina mitsux ñu mëëima ënuishi bucubaitin?

⁷ Cacëxun ca a unicaman caxa: Uinu 'icë unínbia nu ñu mëëxunun cacëma 'aish cananuna ënu bucüan. Cacëxun ca naë 'ibun caxa: Mitsúxribi camina 'ën naënu ñu mëëi cuanti 'ain.

⁸ Usa 'ain ca ñantánbucëbëtan cuënxun naë 'ibun aín uni caxa: An 'ë ñu mëëxuncë unicama cuëntancëxun camina camabi cupíoti 'ain. Axa tsiáncuatsini ucë uni acama pain camina cupíoti 'ain. Usotancëxun camina raíri unicamaribi cupíotancëxun axa bëráma upuncë unicamaribishi cupíoti 'ain.

⁹ Cacëxun ca axa bari xupíbucëbë ucë unicama cuëncëx aia achúshi nëtën cupíocësa oquin 'inánxa.

¹⁰ Usaquian cupíoia isquin ca an paían ñu mëënun bicë unicaman —nun cananuna a unicaman bicësamaira oquin curíqui cha bití 'ai —quixun sinánxa. Sinánxunbi ca bari xupíbucëbë ucëcaman bicësaribi biaxa.

¹¹ Usoquin biquin ca ami manánquin

¹² an atu ñu mëëmicë uni caxa: Ënë unicaman ca bënënquinshi 'itsamashi ñu mëëaxa. Nun nu bari xamárutamainun 'anan bari atsíntamainunribi ñu mëëbaitiabi camina an chucúmashi ñu mëëcë unicamami 'acësaribi nu cupíon.

¹³ Cacëxun ca an unicama ñu mëëmicë unin caxa: 'Ën cana mi paraniman. Mibëtan mëníopuncësbabi oquin cana mi cupíon.

¹⁴ 'Ën mi 'ináncë curíqui biax camina cuanti 'ain. Mi 'ináncësaribi oquin an 'ë chucúmashi ñu mëëxuncë unicamaribi 'inánti cana cuëënin.

¹⁵ ¿'Ën curíquinëxa 'ënanbi 'ain carana 'ëx cuëncësbabi oquin an 'ë ñu mëëxuncë unicama cupíotima 'ain? ¿'Ën uni itsi curíqui 'ináncëbëtan caramina nutsiquin masáquin sinanin?

¹⁶ A unin —ñuumara ca ax 'icë —quixun sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën. 'Imainun ca unin iscëxa cha 'icë uní, a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Aisamaira unia ainan 'inúxa 'ëmi catamënun sinánmicëxbia 'icëbëtanma ca axa 'ëmi catamëcë ashi Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imia.

—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun Jesusan aín unicama catëcëan
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Anuaxa Jerusalénu Jesús cuancëbë ca 'itsa uni 'imainun xanuribi abë cuancëxa. Usa 'ain ca cuënbiani atubëshi cuanquin Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

¹⁸ —Mitsúnbi camina isin, bérí cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ë unin 'inánti 'icën, judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman binun. 'Ináncëxun ca atun —a uni ca bamati 'icë —quixun catancëxun

¹⁹ judíosma unicaman 'anun 'ë 'inánti 'icën. 'Ë bëtsi bëtsi onan 'ëmi cuaianan 'ë mëëtancëxun 'ëx bamanun i curúsocënu matásnun ca judíos unicaman 'ë judíosma unicama 'inánti 'icën. Usoquian 'ë 'acëx cana bamatancëx rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

*Jacobo 'imainun Juanën titan Jesús ñucá
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Juan 'imainun Jacobo, aín tita Jesús rapasu cuani a bëtánain rantin puruni tsóbuquin abë banatisa tancëxa.

²¹ Abë banatisa tania isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu caramina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Mixmi 'apu 'aish min nëtë upínu tsotan 'ën tuacëx bëtsíxa min mëqueu tsómainun bëtsix min mëmiu tsónun camina 'imiti 'ain, mibëa 'apu 'inun.

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Sinánquinmaishi camina usaquin 'ë cain.

Caxun ca Jesusan Juan 'imainun Jacobo cacëxa:

—¿'Ë 'acësaribi oquian unin mitsu bëtsi bëtsi ocëxun caramina tanshiti 'ain?

Cacëxun ca —usaribi oquin cananuna tanshiti 'ai —quixun cacëxa.

²³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën 'acësaribi oquin camina bëtsi bëtsi ocë 'iti 'ain. Usa 'aínbi cana 'ën, mix camina 'ën mëqueu tsónan 'ën mëmiu tsóti 'ai quixun ui unibi caiman. 'Ën Papa Diosan cuni ca cati 'icën, uix cara anu tsóti 'icë quixun, an mëníosabi oía 'inun.

²⁴ Usaquian aín titabëtan Zebedeonën bëchicë rabëtan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unánmicë uni raíri, mëcën rabë, ax a rabëmi nishacëxa.

²⁵ Usaria isquin ca cuënxun Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuëëncësabi oquin tëmëraquinbi ñu mëënun 'amia. Aín cushi unin ca aín unicama ax quicësabi oquian 'anun 'amia.

²⁶ Usa 'aínbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara bëtsi unisama 'iisa tania, an ca mitsúxmi upitax bucunun ñu mëëquin 'aquinti 'icën.

²⁷ Uinu 'icë mitsux caramina aín cushi uni 'iisa tani, an ca mitsu ñu 'axúnti 'icën,

²⁸ 'ën 'acësaribi oquin. Uni itsían ñu mëëxunun cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ëx cana unicamaxa upí 'ianan upitax bucuti oquin 'aquini uacën. 'Ëx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucën Papa Diosbë upí 'inun atun 'ucha 'ënansa 'ain bamai uacën.

*Bëxuñu uni rabëa Jesusan bëpëxcüa
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Ësaquin catancëx ca Jesús abëa cuancë unicamabë Jerusalénu cuani Jericó ëmanu bëbacëxa. Bëbax anuaxribi cuania ca anu 'icë unicamanribi a nuibiancëxa.

³⁰ Usaquian nuibiania ca bai amo tsóxun, uni rabë bëxuñu, an —Jesús ca aia —quixuan ñuicania cuati cuëníshquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³¹ Usaía quia oquin ca anu 'icë unicaman banaxma isa nëtënnun quixun cacëxa. Cacëxbi ca nëtëtima atúxa 'icësamaira oi munuma cuënístëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³² Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan a uni rabë unun quixun cacëxa. Cacëx aia ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mitsu uisoti caina cuëënin?

³³ Cacëxun ca cacëxa:

—Isnúnmi nu bëpëxcuti cananuna cuëënin.

³⁴ Usaquian cacëxun nuibaquin ca Jesusan atu bëmëëacëxa. Bëmëëcëxuinshi ca isacëxa. Isi cuëënquiani ca Jesús bë cuancëxa.

III. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A ÑUI QUICË BANA (21-25)

21

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalénu cuani Betfagé ëma 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabë xuquin

² Jesusan cacëxa:

—Aúnu bësucë ëma, anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaquin camina burro xanu achúshi təcëracacë, aín tuácëñun mërati 'ain. Mëraqin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³ Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin mitsu ñucácëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibun ca ënë burra aín tuácëñun a buánxunun quixun nu caxa. Bënëinquinshi ca mi bëmitëcënti 'icën. Cacëxuinshi ca mitsu cati 'icën: Ca buántan.

⁴ Usaía 'iácama ax ca Nucën Papa Diosan aín uni cuëñëomiasabi oía 'iá 'icën. Ësai ca a bana quia:

⁵ Sión cacë ëma, anu 'icë unicama camina cati 'ain: Bërí ca mitsun 'apu aia, uni chacama 'icësaríma ca burro xanun tuánu tsotax aia.

⁶ Usa 'ain Jesusan xucëx cuanxun a uni rabëtan usaquian 'anúan Jesusan cacësabi oquin 'acëxa.

⁷ Burro aín titacëñun aín tuá buántancëxun chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'iruax tsotax Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu anúan mapúcë chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin i pëchi chuíshcaxun anúan Jesús cuantinu 'apácëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiani unicama cuancëxa, raírinëxa rëcuënmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuanquin a rabi cuëëni sharati quicancëxa:

—Davitan rëbúnqui Nucën 'Ibu ax ca upíira 'icën. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca ënëx bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nucën 'Ibu Dios, naínu 'icë, aribinu cuëënquin rabinun ca 'acan.

¹⁰ Usai 'iquiania bëbaia isi ca Jerusalénu 'icë unicamax —¿ui uni cara ënëx 'ic? —quiax ratuti canancëxa.

¹¹ Canania ca axa Jesús bë 'icë unicaman cacëxa:

—Ënëx ca Jesús, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, a 'icën, ax ca Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anuaxa ucë 'icën.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Jerusalénu bëbatancëx ca Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsíancëxa. Atsínquinbi anuxuan ñu maruia isquin ca Jesusan a unicama

chiquínquin an curíqui cambioquin bicë unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucë unicamax anu tsócë aribi chashcacëxa, anu tsóxma 'inun quixun.

¹³ Usaquin 'aquin ca cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi unix 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuënëo bana quicë 'aímbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

¹⁴ Usaquin catancëx anuax cuancëma pan 'ixun ca Jesusan bëxunü unicama 'imainun axa aín niti bëtsicë unicamaribi anua aia pëxcüacëxa.

¹⁵ Unicama pëxcuia isanan anu 'icë xucamax —Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu, ax ca upíira 'icë —quíaxa cuëni sharatia isi ca judíos unibunën 'apucama ax nishacëxa.

¹⁶ Nishquin ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Ënë xucamaxa quicë bana caramina cuatiman?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Cana cuatin. ¿Mitsun caramina cuënëo bana axa ënë ñui quicë a iscëma 'ain? A bana ca ësai quia:

Xucamabëtan ca tuáracamanribi min 'imicëxun upí oquin mi rabia.

¹⁷ Usaquin cabiani ca Jesús Betania ëmanu 'i cuancëxa.

Jesusan higuera cacë i, bimiñuma 'inun ca

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Betarianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹⁹ Pananquiani cuanquin ca higuera cacë i, bai cuëbí nicë, isbiani anu cuanquinbi tuáñuma 'aísha aín pëchishi ocëxa. Usa 'icë isquin ca Jesusan cacëxa:

—Min camina tuatëcëntima 'ain.

Usaquian cacëxëshi ca higuera i chushi xanancëxa.

²⁰ Usaquian cacëxa xanancë isquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara ënë higuera bënëtishi xanax? —quixun.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ën cana aséribi mitsu cain, Nucën Papa Diosax ca cushiira 'ianan ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unáncë 'ixun camina —ca 'atima 'icë —quixun sinánquinma —ca aséribi 'ati 'icë —quixun sinánti 'ain. Usaquin sináncë 'ixunmi 'ën ënë higuera 'acësoquinshi ñu 'aquinma ënë matáribi “ënuax ca parúmpapanu racati cuantan” quixun cacëx ca usai 'iti 'icën.

²² Mitsun —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ën cacëxun 'ë 'axunti 'icë —quixun sinania ca an mitsúnmi ñucácsabi oquin mitsu 'axúnti 'icën.

Jesús ca cushi 'icë quicë bana

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Jerusalénuxun ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë unicama 'unánmiacëxa. 'Unánmia ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun ampan caniacëcë unicaman anu cuanxun ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ësoquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácsëxunmi mitsun 'ë ñuixuncëxun cana 'ënribi mitsu cati 'ain, uin banan carana ësáquin 'ai quixun.

²⁵ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacëx?

Usaquian Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unan-
ima atúxbi ñucacananani quicancëxa:

—¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu —Nucën Papa Diosan ca cacëxa —
quixun cati 'aínbi ca usaquin nun cacëxun nu —usa 'ain caramina uisa cupí
aín bana cuama 'ai —quixun nu cati 'icën.

²⁶ Nun nu —unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa —quixun cati,
'aíshbi cananuna 'apuma unicamami racuëtin. Acaman ca aín bana cuaquin
—Nucën Papa Diosan ca aséabi aín bana unicama ñuixunun quixun Juan
xuacëxa —quixun sinania.

²⁷ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin cushin carana
ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

Unin bëchicë rabë ñui quicë bana

²⁸ Usaquin catancëxun ca Jesusan judíos unibunën 'apucama ësaquinribi
cacëxa:

—¿Uisai quicë cara ënë bana 'ic? ëesai quicë. Achúshi unix ca bëchicë rabëñu
'iäxa. 'Ixun ca achúshi caxa: Bërí nëtën camina naënu ñu mëëi cuanti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca aín bëchicënën caxa: Cana cuaniman. Usaquin caxbi ca
sinanabiani ñu mëëi cuanxa.

³⁰ Usaribiquin ca aín bëchicë itsiribi aín papan caxa: Bërí nëtën camina
naënu ñu mëëi cuanti 'ain. Cacëxun ca: Cana cuanin, caxa. Caxbi ca cuancëma
'icën.

³¹ ¿Mitsun sináncëxun cara a uni rabë uinu 'icën aín papa cuëëncësabi oquin
ñu 'ax?

Cacëxun ca cacëxa: An —cana cuanima —quixun caxbi cuancë, an ca aín
papa cuëëncësabi oquin 'axa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana aséabi mitsu cain, mitsun ainan isamina 'ai quixun caquinbi ax
cuëëncësabi oquin 'acëma 'aíshmi Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'aínbi ca
'itsa uni an 'apu buánmiti curíqui bicë, 'imainun 'itsa xanu mitsun sináncëx
'uchañu, acamax sinananti 'ëmi sinánquin ax cuëëncësabi oquin 'acë 'aish
Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën.

³² Unicamaxa sinanati aín nuitu aséabi upí 'inun 'unánmia ucëbi camina
Juanën bana cuaisama tan. Mitsúnmi aín bana cuaisama taniabi ca 'aisama
uni, an 'apu buánmiti curíqui bicë 'imainun xanu 'uchañucamaxribi Juanën
bana cuati sinanati upí 'iäxa. Usaía 'ia isquinbi camina sinanaquin aín bana
cuacëma 'ain.

An naë bërúancë uni ñui quicë (Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Usoquin caxun ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi
judíos unibunën 'apucama ñuixuancëxa:

—Bëtsi banaribi mitsu camainun camina cuati 'ain. Ca ësa 'icën. Achúshi
unin ca aín naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca bití
xaxu quinioquin naëxa. 'Anan ca anuxun naë bërúanti xuburibi manámiira
chioruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun ami
ëbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

³⁴ Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëëmicë uni raíri
xuquin caxa: An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ënan 'iti a
mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain.

³⁵ Cacëx cuanxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman axa ucë unicama bitancëxun bëtsi 'anan bëtsiribi ami mëparamëquin mëëanan bëtsiribishi max-axan 'axa.

³⁶ Usocëxa bimi bëíma panácëbëtan ca naë 'ibun an ñu mëëmicë uni raíri a 'itsaira xutëcëanxa. Xucëxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman ax paían ucë unicama 'acësaribi oquin 'atimoxa.

³⁷ Usoquian an naë bërúancë unicaman an xucë unicama 'acëbëtan ca naë 'ibun —'ën bëchicë ënë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

³⁸ Xucëx cuanxa bëbaia isi ca an naë bërúancë unicamax canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

³⁹ Canantancëxun bibianquin naë 'uri buánxun ca 'axa.

⁴⁰ ¿Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun uquin an naë bërúancë unicama uisotí 'ic?

⁴¹ Ñucacëxun ca judíos unibunën 'apucaman Jesús cacëxa:

—Usa 'ain ca a unicama cëñuquin 'ati 'icën. Usoquin 'atancëxun ca bëtsi unicama aín naë bërúanxunun quixun cati 'icën. Cacëx cuanxun ca a unicaman naënu 'icë bimicamaxa bimía aín bimi mësú naë 'ibu 'inánti 'icën.

⁴² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicë a caramina mitsun iscëma 'ain?:

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aíshbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti. Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiaxa. An usoquin mëníocëx ca nun iscëx asábiira 'icën”.

¿Usaquian maxax ñuiquinbi 'ë ñuiquin cuënëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

⁴³ Cana mitsu cain, mitsúxmi judíos unibu 'aísh Nucën Papa Diosan ainan 'iti caísa 'aíshbi usai 'icëbëma ca bëtsi unibunëx aín bana cuacë 'aísh ainan 'iti 'icën.

⁴⁴ 'Imainun ca a maxáxa an cuëncëma unicama usaribi an 'ë cuëncëma uni 'icën. Maxáxmi tatiquí chacáquin ca maxáxmi rëracaquin aín namicama chacaia. 'Imainun ca manánuax nipacëquin maxaxan uni chacaquin chëcaia.

⁴⁵ Usoquian cacëxun cuati ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicamax —nu ñui ca bana itsi ñuicësa oi quia —quixun sinani ami nishacëxa.

⁴⁶ Nishquin sipuaise tanquinbi ca camabi unían, Jesusan ca asérabia Nucën Papa Diosan xucë 'ixun aín bana unicama ñuixunia quixun sináncë 'ain, 'apucamax atumi racuéacëxa. Racuéquin ca Jesús biáma 'icën.

22

Unían aín bëchicë xanu biminuxun unicama camia bana

¹ Anuxun Nucën Papa Dios rabbití xubunuxun ca Jesusan judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicama bana itsi ñuicësa oquin ënë banaribi ñuiquin cacëxa:

² —Nucën Papa Diosnan 'iti ax ca ësá 'icën. Achúshi 'apun ca aín bëchicë xanu 'inánuxun an ñu mëëmicë uni piti 'amiquin aín aintsicamaxa pí unun quixun camiti sinánxa.

³ Sinánxun ca piti 'itsaira 'amimainuan camabi unin pí unun catánun quixun aín uni raíri xuaxa. Xucëx cuanxuan cacëxbi ca a cacë unicama uinu 'icë uníxbi uisama tanxa.

⁴ Usaquin camicëxbia ucëbëtanma ca amiribishi aín ñu mëëmicë uni raírribi xuquin a cacë unicama ësquin caxuntanun quixun caxa: Bëráma cana a piti ñucama mëníomian. Usonan cana 'ën vaca 'aracacë rëmianan 'ën ñuina

rëracacëribi rëmian. Camabi ca mëníocë 'icën. Usa 'aían camáxbi 'ën xubunu 'ën bëchicënëan xanu bicëbëtan, nubëtan pi unun camina cati 'ain.

⁵ Usaquian 'apun camicëxbi ca a camicë unicamax cuainsama tanxa. Cuainsama tanía bëtsix aín naënu cuantamainun ca bëtsix anuxuan ñu marucë xubunu cuanxa.

⁶ Raírinën ca 'apúan ñu mëëmicë uni cuaniabi bixun mëëquin ténánquin rëaxa.

⁷ Usoquian 'acëbë ca 'apu xumatati nishaxa. Nishquin ca an aín ñu mëëmicë unicama 'acë unicama 'anan aín ëma nëënun quixun aín suntárucama xuaxa. Cacëx cuanxun ca 'apun cacëabi oquin 'axa.

⁸ Usoquian 'anun 'amitancëxun ca 'apun aín ñu mëëmicë unicama caxa: Piti ca mëníocë 'icën. Usa 'aínbi ca a 'ën camicë unicamax utima nuituñu 'aish utima 'icën.

⁹ Usa 'ain camina amiribishi cuantancëxun mitsúnmi bainua mëracë unica-maishi pi unun quixun cati 'ain.

¹⁰ Usoquian 'apun cacëx cuantécënquin ca an ñu mëëxuncë unicaman bainua mëraquin upíma unicamacëñunbi upí unicama timëbëtsinquin bëaxa. Bëcëxun ca xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucanxa. Pañutancëx atsini ca 'aisamaira 'aish a xubunuax tsitsiruaxa.

¹¹ Usai 'icëbë atsínquian 'apun iscëxbi ca anu achúshi uni xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucëma 'iaxa.

¹² Usa 'icë isquin ca 'apun a uni caxa: ¿Uisa 'aish caramina mix ënu atsínuxun pañuti chupa pañuaxmabi ënu atsían? Cacëxbi ca a uni banaima tsóaxa.

¹³ Usa isquin ca 'apun an mesanu piti nancë unicama caxa: Ënë uni camina mëtanianan tatanitancëxun ëman bëánquibucënu buántancëxun niti 'ain. Nicëx ca anuax anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti inti 'icën.

¹⁴ 'En mitsu bërí ñuixuncë bana a sinánquin camina 'unánti 'ain, 'aisamaira uníxa ainan 'inux 'ëmi catamënun Nucën Papa Diosan sinánmicëxbi 'icëbëma ca axa 'ëmi catamëcë unicama axëshi ainan 'ia.

Unían César curíqui 'inánuxun sinan bana

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Jesusan bana ñuixunia cuatancëx, 'uri cuanquin ca fariseo unicama ami manáncatsi quixun sinánquin, uisai cara quia cuanuxuan an Jesús ñucáti uni xuti sináncëxa.

¹⁶ Sinántancëxun ca aín uni raíri 'imainun axa Herodesmi sináncë unibu Jesús ñucánun quixun xuacëxa. Xucëx cuanxun ca a unicaman Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca aséribi 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma aséribi ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëncëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin.

¹⁷ Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Diosax aséribi nun cushi 'ain cara min sináncëx Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Uisa caramina sinanin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin cacëxa:

—'Ëmi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain.

¹⁹ Uisa cara isnun ca a César buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun. Cacëxun ca bëacëxa.

²⁰ Bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmánan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuënëocë ënëx 'ic?

²¹ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Césarnën bëmánan tanquian 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

²² Cacëxun cuati ratuti ca —¿uisa uni cara ënëx 'icë? —quixun sinani a ñui ami manánti bana 'aíma 'ain Jesús ëbiani cuancëxa.

*Unix cara bama 'aish baísquiti 'icë quicë bana
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ A nëtënbi ca Jesúsnu saduceo unicamax cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

²⁴ —Nun cananuna 'unanin, Moisés ca quiacëxa: “Uni achúshi bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan an casunancë xanu bixun ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicë ax aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën”.

²⁵ Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Nubë ca uni achúshi, mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biáxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

²⁶ Baman aín xucënan casunancë xanu biáxbi ca aín xucënoxribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biáxbi aín xucën bëtsíxribishi bamacëxa. Usa 'ain ca a xucën camáxbi a xanu biáxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa.

²⁷ Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

²⁸ Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baísquiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucën Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ë ñucatin.

³⁰ Bama 'aish baísquiquin ca unin xanu bitima 'icën, aín ini bëchicëribi ca unin bënumitima 'icën. Usaribi ca naínu 'icë ángelcamaxribi 'icën.

³¹ Mitsúnmi —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sinania cana mitsu ñucatin, ¿Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomia bana, ësaia quicë, a caramina iscëma 'ain? A banax ca ësa quia:

³² “Ëx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios a 'ain”. A bana cuëñëo isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabicë Dios a 'icën.

³³ Usaquian Jesusan bëtsi unin 'acësamaira oquin uni bana ñuixunia cuati ca anu 'icë unicamax —ësa bana cananuna cuama 'ai —quixun sinani ratúacëxa.

*Nucën Papa Diosan bana ráiri banasamaira axa quicësabi oi 'iti Jesusan ñuia
(Mr 12.28-34)*

³⁴ Atun —uni bamacëcamax ca baísquitima 'icë —quixun sináncë 'icëbia —ca usama 'icë —quixun upí oquin ñuixuncëxun ca saduceo unbunën Jesús ñucáquin catëcëanma 'icën. —Upí oquin ca ñuixuanxa —quixun sinánquin ca fariseo unicaman Jesús nëbëtsioracëxa.

³⁵ Nëbëtsioraquin ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë uni achúshinën —uisaquin cara 'ë cati 'icë —quixun sinánquin Jesús ësaquin ñucácëxa:

³⁶ —¿Uinu 'icë Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quicësa ofira caranuna 'iti 'ain?

³⁷ Quixuan cacëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Axa quicēsabi oíira 'iti bana ax ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosmi camina asérabi cuēēni cēmēima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamēti ax cuēēncēsabi oíshi 'iti 'ain”.

³⁸ Ēnēx ca axa quicēsabi oíira 'iti bana a 'icēn.

³⁹ Bētsi bana asaribi ca ēnēx 'icēn: “Mixmi bēruāncacēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain”.

⁴⁰ Ēnē rabē bana quicēsabi oquian camabi unin 'anun ca Moisés 'imainun ax quicē bana an uni ñuixuncē unicama Nucēn Papa Diosan cuēnēomiacēxa. Uisa bana cara cuēnēo 'icē a ca Nucēn Papa Diosmi sinánan uni raíriribi nuibacē 'ixun unin tania.

Uin rēbúnqui cara Cristo 'icē quicē bana

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo unicamaxa abē timécē 'icē ca Jesusan ñucáquin ësáquin cacēxa:

⁴² —¿Mitsun sináncēx cara Cristo, axa 'apu 'itia judíos unibunēn caíncē, ax uisa uni 'ic? ¿Uin rēbúnqui cara ax 'iti 'ic?

Cacēxun ca cacēxa:

—Ax ca Davitan rēbúnqui 'iti 'icēn. Usa 'aish ca Davidbē sēnēn 'iti 'icēn.

⁴³⁻⁴⁴ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Davitax ca ësai quiacēxa:

Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ēn 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcē unicama 'ēn mi 'ibuamimainun camina mix 'ēbē 'Apu 'aish 'ēn mēqueu 'iti 'ain.

Axa aín rēbúnquin 'aínbi ca Cristo ñui David Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx —Cristo ax ca 'ēn 'Ibu 'icē —quiax quiacēxa. ¿Uisa 'aish cara David usai quiacēx?

⁴⁵ ¿Usaria David, Cristo ax ca 'ēn 'Ibu 'icē quiax quicē 'ain, cara Cristo ax uisari Davitan rēbúnqui 'iti 'ic?

⁴⁶ Usaquian fariseo unicama ñucatia ca uínbi —usa ca a bana 'icē —quixun Jesús ñuixuanma 'icēn. Usa 'ixun ca atun iscēxa bētsi unin sinánsama 'aish usai quia oxun a unicama amiribishi ñucátēcēanma 'icēn.

23

An Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicamacēñuan fariseo unicamaribi ñui Jesús quíá bana

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Usaquin catancēxun ca Jesusan anu 'icē unicamaxa 'aisamaira 'ain aca-macēñunbi aín 'unánmicē unicama ësáquin cacēxa:

² —An quirica cuēnēocē unicama 'imainun fariseo unibunēnribi ca sinania, atux isa, an Moisésnēn cuēnēo bana 'unánun mitsu ñuixunti, a 'icē quixun.

³ Atun mitsu ñuixuncēsabi oquin camina Moisésnēn cuēnēo bana 'ati 'ain. 'Anan camina atúan mitsu cacēsabi oi 'iquinbi atúan a bana quicēma ñu 'acēsaribi oquin 'atima 'ain, mitsuma paránxun 'amia, usa 'ain. Atux ca unicama bana ñuixunibi an uni ñuixuncē banaxa quicēsabi oi 'ima.

⁴ Moisésnēn cuēnēo banaishima atúnbi sináncē banaribi ca unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunia. Usaquin ñuixuncēxibi ca a banacamax ax quicēsabi oi 'iisama 'icēn. Atúxribi ca usai 'ima. Atúan ñuixuncē bana quicēsabi oquian 'anun ca unicama 'aquinima.

⁵ Añu ñu cara 'aia a 'aquin ca unicaman axira isa upí 'icē quixun sinánquina unin a rabinun quixun 'aia. 'Anan ca bētsi unisama isa ax 'icē quixuan camabi unin isnun quixun chupa aín cuēbí chooquin cuēcápuncē pañuia. Pañuanan ca cuēnēo bana aín bēmánanu 'anan aín pēñan mēmiu tēcērēcaia, a unicamax ca a bana cuacē 'icē quixuan unin sinánun quixun.

⁶ Pi timéxun ca anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun. 'Ianan ca anu judíos unicama timéti xubunu unicamabē timéti, anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuēēnia, camabi unínsa atu isnun quiax.

⁷ 'Ianan ca anuxun unin ñu marucē anuxuan a isquin bētsi unin —ax ca nun cushi 'icē —quixun sinánquin atu mēcēn 'inánquin bīti cuēēnia. Usai 'ianan ca unían —an ca nu cuēñeo bana ñuixunia —quixun cati cuēēnia.

⁸ Atúxa usai 'icēbēbi camina mitsux unían usaquin mitsu cati cuēēntima 'ain. Mitsux camina xucēonanti 'ain. Mitsux camina achúshi 'ibuñushi 'ain, ax ca Cristo 'icēn.

⁹ Uinu 'icē unibi camina ēnē menua Nucēn Papa caquin anētima 'ain, Nucēn Papa Dios naínu 'icē, ax cuni ca asérabi mitsun Papa 'icē, usa 'ain.

¹⁰ 'Ēx Cristo 'aish cana 'ēxēshi mitsun 'Ibu 'ain. Usa 'ain camina, mix camina aín 'ibu 'ai quixuan bētsi uni mitsu canun quitima 'ain.

¹¹ Micama uinu 'icē cara upitaxmi bucunun mitsu ñu 'axunia ax ca mi raíribē sēñēnmaira 'aish upí 'icēn.

¹² Anbia rabíquin —'ēx cana cha 'ai —quixun sináncē uni a ca Nucēn Papa Diosan aín uni raíribē sēñēnmara 'imiti 'icēn. Usonan ca cha 'iti sinania ax rabicēma uni a cuni Nucēn Papa Diosan cha 'imiti 'icēn.

¹³ An Moisésñēn cuēñeo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncē a 'ain. Uisa cara oti 'icē usoquin ca Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn. Mitsun camina Nucēn Papa Diosan bana 'unáncē 'ixunbi a bana quicēsabi oquian 'anun 'aquinquinma unicama a bana bētsi oquin ñuixunin. Mitsun camina a bana quicēsabi oquin 'aiman. 'Aquinma camina uni itsínribia a bana quicēsabi oquin 'axunma 'anun 'unánmin.

¹⁴ Usai 'ianan camina casunamēcē xanun ñu bicuanquin cēñuin. Cēñuanan camina mitsux isamina upí 'ai quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucēn Papa Diosbē banain. Usa 'icē ca Nucēn Papa Diosan, axa usai 'icēma uni 'acēsamaira oquin mitsu 'uchoquin castícantí 'icēn.

¹⁵ An Moisésñēn cuēñeo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncē a 'ain. 'Ura cuanquin ui caramina 'unánmiti 'ai quixun bariquin mēraxun camina Nucēn Papa Diosmi sinánun 'unánmiquinma mitsun sináncēsaribi oquin sinánun 'unánmin. Usaquinmi mitsun 'unánmicēx ca a unicamax mitsúxmi 'icēsamaira oi 'aisama 'ia. Mitsúxmi anuaxmi tēmērai manē tsi rēquirucē anu 'iti 'aínbi ca atux mitsúxmi 'icēsamaira oi anuax tēmērai anu 'iti 'icēn. Mitsúxmi usa 'icē ca Nucēn Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

¹⁶ Mitsun Nucēn Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicē cara quixun 'unaniman. Bēxuñu unin ca uni itsi anun cuanti bai 'unánmima. Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsux camina ēsai quin: Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérabi 'ēn mi cacēsabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icēn. Usa 'aínbi ca unin —curi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu 'icē a sinánquin cana asérabi 'ēn mi cacēsabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérabi 'ati 'icēn.

¹⁷ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncēma unisa 'ain. Anuxun a rabiti xubunuxuan unicaman a rabicēx ca Nucēn Papa Dios cuēēnia. Anu 'icē curi 'acē ñucama cupíma, aín unicaman anuxun a rabiti xubunuxun rabicē cupíshi ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

¹⁸ Usaribiti camina mitsux ēsai quin: Anuxun Nucēn Papa Dios rabiquin 'aracacē ñuina xarotia maxax bucúncē, a sinánquin cana asérabi 'ēn mi cacēsabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icēn. Usa 'aínbi ca unin —anuxun Nucēn Papa Dios rabiquin ñuina xaroti maxax bucúncē, anu

'icë ñuina sinánquin cana asérabi 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérabi 'ati 'icën.

¹⁹ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncëmasa 'ain. Anuxun ñuina xaroti maxax bucúncë anuxun ca unicaman ñuina rëxun xaroquin Nucën Papa Dios rabia. Usaquian rabicëx ca Nucën Papa Dios cuëënia. Anu 'icë ñuina cupíma anuaxa aín unicamax ami sináncë cupíshi ca ax cuëënia.

²⁰ Camina 'unánti 'ain, anuxun ñu xarotia bucúncë maxax a sinánquin ca unin anua xaroti nancë ñu aribi sinania.

²¹ Usaribi oquin ca axa aín bana ca asérabi 'icë quixun uni itsin 'unánun, —anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérabi mitsu cain — quicë uni, an a xubuishi sinánquinma anu 'icë Nucën Papa Diosribi sinánquin caia.

²² Axa aín bana ca asérabi 'icë quixun bëtsi unin 'unánun —naí anu Nucën Papa Dios 'icë a sinánquin cana asérabi mitsu cain —quicë uni ax ca anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun Nucën Papa Diosribi sinani quia.

²³ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. Mitsu ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Mitsun camina an Nucën Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acë unicama ñu 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicësabi oíra 'iti, a quicësa oquin 'aiman, Nucën Papa Diosmi upiti catamëanan ax cuëëncësabi oquin upí sinánñu 'ixun unicama nuibaquin, 'aquinsa 'icë, 'aquinti, acama. Usaquinmi mitsun 'acëx ca asábiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ñu mësúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

²⁴ Mitsun Nucën Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicë cara quixun 'unaniman. Bëxuñu unin ca uni itsi anun cuanti bai 'unanima. Usaribi camina mitsux 'ain. Ca ësa 'icën. Chupan xanpa bëpucëbë ca anua aín chua, 'imainun sia acamax bërúmainun 'unpax upíshi xanpa 'ucë mëu 'ibutia. Sia 'eti rabanan usaquin 'aibi camina ñuina cha, camello, a 'ecësa 'ain.

²⁵ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Paránquin camina Nucën Papa Diosainsa mitsun nuitu upí isnun quixun xanpa 'imainun ñutë acama aín caxu chucain. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mëu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina aín ñua mitsu 'inánun quixun sinánmianan ñunshínquin mitsun cuëëncë ñu biti acama sinanin. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

²⁶ Fariseo uni, bëxuñu unisa camina mix 'ain. Xanpa aín namé pain chucacëx ca aín caxuribi chuañuma 'iti 'icën. Usaribi oquin camina min nuitu pain upí 'inun mëníoti 'ain, min 'acë ñucamaxribi upí 'inun.

²⁷ An Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Anu uni maíncë me ax ca upí oquin mëníocë 'ianan ëman upíira upí uxua 'inun roncë 'aíshbi 'ucë mëu, uni bamacënën xo 'imainun ñu chëquicë 'aisama 'icën.

²⁸ Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsúnmi bëtsi bëtsi ñu 'acë cupía unin mitsu upí isti 'ixunbi camina mitsun nuitu upíma 'ixun atu paranin.

²⁹ An Moisésnën cuëñëocë bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usai oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Upíma isquin cara Nucën Papa Diosan mitsu uisoti 'icën. Mitsun raracaman an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama anu maíncan, a me camina upí 'inun mëníoin. Mëníonan camina anu uni upíburibi maían me aribi upí 'inun mëníoin.

³⁰ Usoquin 'ai camina quicanin, nux nucën raracamabë 'ixun cananuna atun an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unicama masóquin 'aia 'aquianma 'itsían.

³¹ Usai quiquin camina 'unanin, aséribi camina mitsux an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama an 'á, atun rëbúnqui 'ain.

³² Mitsux usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'aquin sënëonti 'ain.

³³ 'Atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsux runu an uni picë asa 'ain, mitsun raracama 'iásaribiti camina 'in. Mitsúxmi usai 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan aséribi mitsux bamaia anuaxmi tēmēratī manē tsinu mitsu 'imiti 'icën.

³⁴ 'Ēn cana unicama 'ēn bana 'unánquian a uni ñuixunun 'imianan raírribi 'ēn bana unicama 'unánminun 'imicēbi camina raíri 'anan raíri i curúsocēnu matásun bamaminuxun 'ain. Raíri camina anu timēti xubu anuxun rishquinuxun 'ain. Raírínēan 'achushī ēmanuxun bana ñuixuniami mitsun bētsi bētsi ocēbēa bētsi ēmanu cuancēbē anu mitsúxribi cuanxun camina usaribi oquin 'atēcēnuxun 'ain.

³⁵ Usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'ain. Abel pain ca 'uchañuma 'icēbi mitsun rara achúshinēn 'acēxa. Usaribi oquin ca mitsun raran an Nucën Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama bari itsi bari itsi inúmiquin 'acēxa. 'A 'aían ca raírínēnribi Zacarías, Baraquíasnēn bēchicē, a anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rapasunuxun 'acēxa. Usaribi oquin camina mitsun 'ain.

³⁶ Usa 'ain cana aséribi mitsu cain, mitsun raracama 'ásaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icën. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

Atun aín bana cuacēma cupía Jerusalénu 'icë unicama nuibati Jesús masá nuitua

³⁷ Jerusalenu 'icë unicama, cana mitsu cain, mitsux camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucē unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'iásaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinsa tan? 'Atapanēan aín tuácama cuēntancēxun aín pēchin mapuxun bërúancēsaribi oquin cana mitsu bërúanquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancēxbi camina mitsux cuēncēma 'ain.

³⁸ Usa 'ain cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ēnti 'ain.

³⁹ 'Ēn cana mitsu cain, mitsun camina utēcēnia isquin —Nucën 'Ibu Diosan xucēxa ucē bērí aia. A ca camabi unin rabiti 'icë —quiāx quiquin 'ē rabiti 'ain. A nētē utámáinun camina 'ē istēcēntima 'ain.

24

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubua rurucubúti bana (Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicē unicaman a rapasu cuanquin Jesús cacēxa:

—Ēnē xubux ca cahaira 'aish upí 'icën.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ēnē xubu camina maxax 'acē 'aish upí isin. Usa 'aínbi cana mitsu cain, axa Nucën Papa Diosmi sináncēma unicaman ēnē xubu camáxbi aín maxáxcamaribi rurupacēbē rurucubúti 'icën.

Ax utēcēnti nētē 'uramacuatsinia unin 'unánti Jesusan ñuíá bana (Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Usaquin atu cabiani cuanx matá me Olivos cacē anu tsóbutia ca uni 'aíma 'ain, aín 'unánmicē unicaman a nēbētsioraquin cacēxa:

—¿Uínsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ¿Mix anun utēcēnti nētē anúan ēnē mecama cēñúti, a nētēx ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain? A camina nu ñuixunti 'ain.

⁴⁻⁵ Usaquian aín 'unánmicē unicaman ñucácēxun ca Jesusan anun ax utēcēnti nētē ñuixunquin ēsaquin cacēxa:

—'Itsa unin ca, “‘Ex cana Cristo 'ai” quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bērúancati 'ain.

⁶ Mitsun camina uni itsían —bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acámania —quixun ñuía cuanuxun 'ain. Cuanan —raíri unicamaxribi ca raíribē 'acánania —quixun ñuía cuatibi camina racuētima 'ain. Asérabi ca usai 'iti 'icēn. Usaía 'icēbēbi ca ēnē mecama cēñúcēma pain 'iti 'icēn.

⁷ Bētsi menu 'icē unicamax ca bētsi menu 'icē unicamabē nishánani 'acánanti 'icēn. 'Imainunribi ca bētsi menu 'icē 'apun suntárucama bētsi menu 'icē suntárucamabē 'acánanti 'icēn. Bētsi bētsi nētēnu 'icē unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. Bētsi bētsi mecamax ca shaíquinuxun 'aia.

⁸ Usoquin pain tēmēratancēxunbi ca 'ēx utēcēncēbētaira unin an 'acēsamaira oquin tēmēranuxun 'aia.

⁹ Usoquin canan ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Ēmi sináncēma uni raírínēn ca uni itsían mitsu bētsi bētsi onun 'inánuxun 'aia. 'Inánan ca micama raíri 'anuxun 'aia. Mitsúxmi 'ēmi catamēcē cupí ca camabi menu 'icē unicamax 'ēmi sináncēma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

¹⁰ Unían ami nishquín 'atimocēxun ca 'itsa unin 'ēmi catamēti ēnti 'icēn. Usai 'i abē nishánanquin ca uni raíri, bētsi unin 'atimonuxun binun 'inánti 'icēn.

¹¹ Usai 'icēbētan ca —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuni —quiquinbi anbi sináncē banaishi uni ñuixunuxun 'aia. Usaquin ñuixunquin ca 'itsaira uni paránquin Nucēn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun 'imiti 'icēn.

¹² Usai 'icēbētan ca unin 'aisamaira 'atima ñu 'ati 'icēn, 'anan ca bētsibēa nuibanani 'aquiananti a ēnuxun 'aia.

¹³ Usai ñu 'icēbētanbia 'ēmi sinánquin ēncēma unicamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icēn.

¹⁴ Uicamax cara 'ēmi catamētia acamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icē quixun 'ēn mitsu cacē bana ēnē ca 'ēn unicaman camabi menu 'icē unicaman cuanun ñuixunti 'icēn. Usaquian camabi menu 'icē unicama ñuixuncēbē ca 'ēx utēcēncēbē ēnē mecama cēñúnuxun 'aia.

¹⁵ Usaquin caxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni Danielnēan a ñuiquin cuēnēo uni ax ca 'atimaira 'icēa unin timacē 'aíshbi aín suntárucamabē uti 'icēn. Danielnēan ñuía uni ax ca utancēx ami sinanimabi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu Jerusalēnu 'icē, anu 'iti 'icēn. An ēnē bana iscē uni an ca uisai quice cara quixun 'unánti 'icēn.

¹⁶ Usai 'icēbē ca unicamax ami racuēti Judea menu 'icē ēmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icēn.

¹⁷ Aín xubu ēman 'icē unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsintēcēnima ashiti cuanti 'icēn.

¹⁸ 'Imainun ca aín naēnuxuan ñu mēēcē unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi xubunu cuaníma naēnuaxēshi abáti 'icēn.

¹⁹ Usaía 'icēbē ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcē xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia.

²⁰ Usaími anun ñu mēētima nētēn 'ianan mitaño 'itin rabanan camina Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain.

²¹ Usai 'i ca unicama Nucēn Papa Diosan me uniotabacē 'aían uínsaranbi 'iásamairai tēmēratí 'icēn, amiribishi usai tēmēratēcēntimoi.

²² Anúan paë tani nētēxa cēñúcēbēma ca usabi 'i camabi unix bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan, ainan 'inun an caíscē unicama nuibaquin, atu cupí anúan unin paë tanquin tēmēрати nētēcama sēnēnmiti 'icēn.

²³ Anúan usoquin unicaman tēmēрати nētē ucēbētan unin mitsu —ca is, ēnu ca Cristo 'icē —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icē —quixun cacēxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

²⁴ Anúan usoquin unicaman tēmēрати nētē ucēbētan ca unin ax asérabi ama 'ixunbi —'ēx cana Cristo 'ai —quixun paránti sinánquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uní raírínēn cēmēquin —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Cana ca unicama paránti sinánquin, uni itsían 'acēma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caíscē unicamaribi paránti sinánuxun 'aia.

²⁵ Usai 'icēma pan 'aínbi 'ēn mitsu cacē 'aish camina a ñucamaxa usai 'icēbēbi ratútima 'ain. 'Ianan camina unínma mitsu parania bērúancati 'ain.

²⁶ Usa ñucama 'icēbētan unin —Cristo ca uaxa. Ca anu uní 'icēma menu 'icē —quixun mitsu cacēxbi camina isi cuantima 'ain. 'Ianan unin —Cristo ca uaxa, ca xubu mēu 'icē —quixun mitsu cacēxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

²⁷ Mēríquin ca canacan anúan bari urucē 'imainun anúan bari cuabúcē, camabi naicamē'ēo pēcaia. Usaribi ca uní 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnti 'iti 'icēn.

²⁸ Unix ca quía —uinu cara ñuina bamacē 'icē anu ca xētē cēñúbuti 'icēn. Usai ca 'iti 'icēn.

*Anun Jesús utēcēnti nētē ñui quicē bana
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)*

²⁹ Usoquin canan ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa: —Usaía tēmērai anun uní bēnēti nētēcama 'icēbē ca bari bēánquinoxun 'aia, 'uxénribi ca pēcanuxunma 'aia. 'Isparibi ca rēucunuxun 'aia, naicamē'ēo shaíquicēbē ca anua 'icē ñucamaxribi shaíquinoxun 'aia.

³⁰ Usaía 'icēbētan ca uní 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnia isti 'icēn. Isi ca camabi menu 'icē ui unicamax cara Nucēn Papa Diosmi sináncēma 'icē, acamax masá nuituti bēnēti inti 'icēn. Usai 'iquin ca uní 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēn nētē cuin mēúxun 'ēn cushin pēcabētsinia isnuxun 'aia.

³¹ Manē banañu bana ocēbē uquin cana 'ēn ángelcama xuti 'ain, 'ēnan 'inun 'ēn caíscē unicama camabi menua 'ēbēa 'inun 'ē timēxunun.

³² Ēnē ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsíncēbē aín pēchi rēucubutancēx amiribishi corutēcēnia. Usaria 'ia isquin camina —ca baritiacuatsinia —quixun 'unanin.

³³ Usaribitía 'ēn mitsu ñuixuncē ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anun 'ēx utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quixun.

³⁴ Asérabi cana mitsu cain, bēría ēnē nētēnu bucucē unicamaxa bamacēma pain 'ain ca 'ēn mitsu ñuixuncē banacama quicēsabi oi 'iti 'icēn.

³⁵ Naí, me, acamax ca cēñúti 'icēn, 'aínbi ca 'ēn banaxa nētēimoí usabi 'ain camabi ñu 'ēx quicēsabi oi asérabi 'iti 'icēn.

³⁶ Añu nētēinra carana 'ēx utēcēnti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icē quixun ca uínbi 'unanima. Naínu 'icē ángelcamanbi ca 'unanima, 'ēx Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ixunbi cana 'ēnribi 'unanima. Nucēn Papa Diosan cuni ca 'unania.

³⁷ Bērāma Noé 'iá nētē usaribiti ca uní 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx utēcēnti nētēn 'iti 'icēn.

³⁸ Anúan aín nuntinu 'irutu nētē utámainun aín aintsibētan Noénēn anun iēti nuntí cha 'amainun ca unicaman pianan xēanan xanu bianan aín bēchicē

bënumianan an 'acësabi oquin cuëenquin ñu 'acëxa. Ca sinánma 'icën, Noenën ñuicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë quixun.

³⁹ 'Uí 'aisamaira 'ibúcëbë baca 'ëquian ñucamacëñun unicama buáncëbëtainshi ca —Noenën nu cacë bana ca asérabi 'icë —quixun 'unáncëxa. Noenën bana cuatíma unicama 'iásaribiquin ca unicaman 'ën bana cuatíma 'icën. Usai 'iquinbi ca 'ëx anun uti nëtë 'icëbëtainshi sinánti 'icën.

⁴⁰ 'Ëx ucëbë ca ësaribi 'iti 'icën: Rabë unían aín naënuxun ñu mëëia achúshi 'ëbëa 'inun bimainun ca achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

⁴¹ Usaribiti ca rabë xanúxa ñu rëni tsócë achúshi 'ëbëa 'inun bimainun achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

⁴² Uisa nëtën carana min 'Ibu 'aish 'ëx utëcënti 'ai quixun 'unánquinmabi camina upí oquin sinánquin —'ën 'ibu ca uti 'icë —quixun 'unani cuëenquin caínti 'ain.

⁴³ Camina 'unanin, uínsaran cara aia quixun 'unáncë 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mëcamacë uni caíntsiánxa. Caíncëx uáxa ñu mëcamanax atsíntisa taniabi ca 'uxcëma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁴ Usaribi oquin camina mitsúnribi 'ë binuxun 'ëx uti caínti 'ain. Bërí ca utima 'icë quixunmi mitsun sináncëbëbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nëtën, aia binuxun 'ë caínti 'ain.

*An uni mëëxuncë uni rabë, upí 'imainun upíma, ñuicë bana
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ Anun 'ëx utëcënti nëtë ca ësaribi 'iti 'icën. Achúshi unin ca aín xubunu 'icëcama upí oquin piminun quixun aín ñu mëëmicë unicama achúshi caísaxa. Caísquin ca —an ca asérabi 'ën cacësabi oquin 'ati 'icë —quixun sinánxa. Sinánquin usoquian ñu 'anun quixun catancëx ca bëtsi menu cuanxa.

⁴⁶ Cuanx anu 'itancëx utëcënquin ca an ñu mëëxuncë unin cara an cacësabi oquin 'aia quixun isti 'icën. Isquinbi an cabiancësabi oquin 'aia iscëx ca an a uni ñu mëëxuncë uni ax chuámarua tani cuëenti 'icën.

⁴⁷ 'Ën cana asérabi mitsu cain, an upí oquin ñu 'acë 'icë ca an ñu mëëmicë unin ësaquin cati 'icën: Minmi 'ën cacësabi oquin upí oquin 'acë cupí camina cushi unisa 'ixun 'ën ñucama minansa 'icë bërúanti 'ain.

⁴⁸ Usa 'aínbi ca an a unix 'atima sinánñu 'ixun —an 'ë ñu mëëmicë uni ca panatia —quixun sinánquin

⁴⁹ abëtan ñu mëëcë uni raíri mëëanan axa paëncë unicamabëtan ñu pianan xëati 'icën.

⁵⁰ Usai 'iquian, ca uti 'icë quixun sináncëbëmabi ca an a ñu mëëmicë uni uti 'icën.

⁵¹ Uquin ca usai 'ia isquin 'atimonan anu an uni paráncë unicama 'icë anua 'inun 'imiti 'icën. Anuax ca anu 'icë unicamax paë tani bënëti inti 'icën.

25

Mëcën rabë xanu ñuia Jesus quiá bana

¹ Aín 'unánmicë unicama bana ñuixunquin ca Jesusan aín uti nëtë ñuiquin ësaquinribi cacëxa:

—'Ëx anun 'ën unicaman 'apu 'inux uti nëtë ca ësa 'iti 'icën: Achúshi unían xanu biti 'ain ca an axa bënuti xanu nuibacë mëcën rabë xanucamax, an xanu biti uni ax aia bitsi, lamparín bibiani cuanxa.

²⁻⁴ Mëcën achúshi xanucama ca sinánñuma 'ixun xënisa ñu anun aín lamparín ërënti buáncëma 'icën. 'Aínbi ca raíri mëcën achúshi xanu ainshi sinánñu 'ixun aín lamparíncëñun xënisa ñuribi buánxa.

⁵ Atúxa lamparín buani cuanbi ca an xanu biti uni panáxa. Panacëbë ca 'uxcënan ténáncëx 'uxcanxa.

⁶ 'Uxánbia imě naëx a uni aia isi ca raírinëx cuëncëni quiaxa: An xanu biti uni ca aia. Ca bitsi cuan.

⁷ Quia sharatia bësüquin ca bënënquinshi a xanucaman aín lamparín mëníoxa.

⁸ Usocëbëtan ca sinánñuma xanucaman raíri xanucama caxa: Nun lamparíncama ca bënaia. Mitsun xënisa ñu 'éish ca nu 'inan.

⁹ Cacëxunbi ca sinánñu xanucaman caxa: Nun xënisa ñu sapi ca mitsun lamparín 'imainun nun lamparínuribi 'aruti sënëntima 'icën. Mitsúnbi ca an xënisa ñu marucë uninu cuanxun bitan.

¹⁰ Cacëxa sinánñuma xanucama xënisa ñu bitsi cuancëbë ca an xanu biti uni uaxa. Aía atsíncëbë ca sinánñu xanucamaribi abëtan pinux xubunu atsíanxa. Atsíncëbëtan ca xëcuë xëocatëcëinsama oquin xëpuaxa.

¹¹ Usaía 'icëbë uquin ca sinánñuma xanucaman ëmánxun —nu ca xëócaxun —quixun caxa.

¹² Cacëxunbi ca caxa: Asérami cana 'ën 'unaniman, ui caramina mitsux 'ain.

¹³ Usaquin catancëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnribi camina añu nëtëinra 'ianan uínsaran carana 'ëx utëcënti 'ai quixun 'unánquinmabi —ca uti 'icë —quixun sinani cuëenquin 'ëx uti caínti 'ain.

Bana itsi ñuicësaria Jesús curíqui ñui quia

¹⁴ Anúan ax utëcënti nëtë ñuixuntëcënquin ca Jesusan ësaquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx anun uti nëtë ca ësa 'iti 'icën. Amanu cuanuxun ca achúshi unín aín ñu mëëmicë unicama cuënxun aín curíqui anun ñu mëëquían curíqui itsiribi binun mëtícaquin 'inánxa, a curíquinën ñu 'atancëxuan an bicë curíqui a 'inántëcënnun quixun.

¹⁵ Uisoquin curíquinën ñu 'ati cara 'unánxa usoquian anun ñu 'ati sënëinshi ca 'inánxa. Achúshi ca 'itsa, mëcën achúshi mil curíqui 'inánxa. Bëtsi uniribi ca 'itsatani, rabë mil curíqui 'inánxa. Bëtsiribi ca 'itsamashi achúshi mil curíqui 'inánxa. 'Inántancëx ca amanu cuanxa.

¹⁶ Cuancëbëtan ca an 'itsa, mëcën achúshi mil curíqui bicë uni an a curíquinën ñu bitancëxun maruquin bitëcënquin usaribi mëcën achúshi mil curíqui biaxa.

¹⁷ Usaribi oquin ca an 'itsatani, rabë mil curíqui bicë uni an bëtsi rabë mil curíquiribi biaxa.

¹⁸ Usa 'aínbi ca an 'itsamashi, achúshi mil curíquishi bicë uni an me naëtancëxun a curíqui maíanxa.

¹⁹ Usaquian 'an ca 'itsa 'uxë 'icëbë an a unicama ñu mëëmicë unín utëcëanxa. Utëcënquin ca uisaquin cara aín unicaman a curíquinën ñu 'axa quixun istisa tanxa.

²⁰ Istisa tancëbë uquin ca an 'itsa, mëcën achúshi mil curíqui bicë unín an bicë curíquicama bëxun caxa: Min camina mëcën achúshi mil curíqui 'ë 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancëxun bëtsi mëcën achúshi mil curíquiribi bian. Acama ca ënëx 'icën.

²¹ Cacëxun ca an a ñu mëëmicë unín caxa: Camina upí oquin 'ën curíquinën ñu 'an. Minmi 'itsamashi 'aínbi a curíquinën upí oquin 'acë cupí cana mi 'itsaira anúnmi 'ë ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'ëx cuëëncësaribi oi 'ëbë cuëenti 'ain.

²² Usaquian cacëbë uquin ca an rabë mil curíqui bicë uni an bicë curíquicama bëquin caxa: Min camina 'ë rabë mil curíqui 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancëxun bëtsi rabë mil curíquiribi bian. Acama ca ënëx 'icën.

²³ Cacëxun ca an a ñu mëëmicë unín caxa: Camina upí oquin 'ën curíquinën ñu 'an. Minmi 'itsamashi 'aínbi a curíquinën upí oquin 'acë cupí cana mi

'itsaira anúnmi 'è ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'èx cuëncësaribi oi 'èbè cuënti 'ain.

²⁴ Usaquian cacëbè uquin ca an achúshi mil curíqui bicë unin caxa: Mixmi unimi nishcësa 'icë cana mi 'unan. Uni itsin ñu 'apámitancëxun camina a bimi mináinshi 'inun min unicama bimin.

²⁵ Usa 'ain cana racuëquiani cuanxun nètëmiti rabanan me naëxun anu maínquin min curíqui unëan. Min curíqui ami 'è 'ináncë a ca ënëx 'icën, camina biti 'ain.

²⁶ Cacëxun ca an ñu mëëmicë unin caxa: Mix camina 'aisama 'ianan chiquish 'ain. Uni itsi ñu 'apámitancëxun a bimi 'enáinshi 'inun 'en unicama bimicë cana 'ai quixun camina sinanin.

²⁷ Usaquin 'è 'unánquin camina 'en curíqui a banconu nanti 'ian. Anu nancë 'ain cana 'èx utëcënquin 'en curíqui 'imainun curíqui itsiribi bitsían.

²⁸ Caxun ca aín uni itsi caxa: Mil curíqui 'en 'inan, a camina a uninua bixun axa mëcën rabé mil curíquiñu uni a 'inánti 'ain.

²⁹ Uisa ñu cara a 'ináncë 'icë anúan an cacësabi oquin ñu 'acë uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'ináncësamaira oquin 'inántëcënti 'icën. Usonan ca anúan aín 'ibu ñu 'axuncëxunma a 'ináncë ñu a aín 'ibun bicuanti 'icën.

³⁰ Usa 'ain camina bicuanxun a curíqui bëtsi uni 'inánan an curíquinën upí oquin ñu 'acëma uni a eman bëánquibucë anua 'inun niti 'ain. Anuax ca anu 'icë unicamax paë tani tëmërai bënëti inti 'icën.

Camabi menu 'icë unicama Jesucristonën uisa cara oti 'icë usoquin 'ati bana

³¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan aín uti nëtë ñuixuntëcënquin ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish 'en cushínbi utëcëanx cana 'Apuira 'inuxun 'ain. Usa 'ain ca 'èbè 'en ángelcamaribi 'iti 'icën.

³² 'Èx usa 'ain ca camabi menu 'icë unicama 'en ángelcaman bëcëx 'ënu timécë 'iti 'icën. Anua timécë isquin cana 'en unicama amo sëtënanan 'ënanma unicama amoribi sëtënati 'ain, an 'aracacë ñuina unin aín carnerocama amo bucunanan aín chivocama amo bucunacësaribi oquin.

³³ Ñuina 'ibun ca aín carnero aín mëqueua 'inun 'imia. 'Imianan ca aín chivo aín mëmiua 'inun 'imia. Usaribi oquin cana 'en unicama 'en mëqueuqa 'inun 'imianan 'ënanma unicama 'en mëmiua 'inun 'imiti 'ain.

³⁴ Usai 'itancëxun cana 'èx 'Apuira 'ixun axa 'en mëqueu 'icë unicama cati 'ain: 'Èn Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunia. Mecama 'imainun anu 'icë ñucama unioquin ca an mitsu sinánxunquin anu mitsux abë 'iti mënócëxa. Ax quiásabi oi camina bërí anu 'iti 'ain.

³⁵ 'Èx 'acëñuma 'icë camina 'è piti 'ináncën. 'Èx 'umpax 'aisa tani shimaia camina 'è 'ináncën. Amanu nitsi cuanx 'èx anu 'iti 'aíma 'ain camina ui cara quixun 'unánquinmabi 'èx anu 'iti 'è 'ináncën.

³⁶ Chupañuma 'icë camina 'è chupa 'ináncën. 'Insíncë 'ain camina 'è isi cuancën. Sipuacë 'ain camina 'è isi cuancën.

³⁷ Cacëxun ca 'en unicaman 'è cati 'icën: ¿Uisa nëtën caranuna mixmi 'acëñuma 'icë, nun piti mi 'ináncën? ¿Uisa nëtën caranuna mixmi shimacë, nun mi 'umpax 'ináncën?

³⁸ ¿Uisa nëtën caranuna amanu nitsi cuanxmi anu 'itiñuma 'icë mi anu 'iti 'ináncën? ¿Uisa nëtën caranuna chupañuma isquin mi chupa 'ináncën?

³⁹ ¿Uisa nëtën caranuna mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'icë mi isi cuancën?

⁴⁰ Cacëxun cana 'èx 'Apuira 'ixun 'en unicama cati 'ain: 'Èn cana aséribi mitsu cain, mitsun 'en xucëncama achúshi, uni raíribë sënënmara 'icëbi 'aquinquin camina ashí 'aquincëma 'ain, camina 'ëribi 'aquian.

⁴¹ Usaquin catancëxun cana axa 'ën mëmiu 'icë unicama cati 'ain: Mitsux 'ën unibuma 'aish ca 'ë 'ura cuantan. Cuanx ca manë tsi anua aín 'apubë ñunshin 'atimacama 'inun mënío anu 'itan.

⁴² 'Ëx 'acëñuma 'icë camina 'ë piti 'inánma 'ain. 'Ëx shimacë camina 'ë 'umpax 'inánma 'ain.

⁴³ Amanu nitsi cuanx 'ëx anu 'iti 'aíma 'ain camina 'ëx anu 'iti 'inánma 'ain. Chupañuma 'icë camina 'ë chupa 'inánma 'ain. 'Insíncë 'ianan sipuacë 'ain camina 'ë isi cuanma 'ain.

⁴⁴ Cacëxun ca atun 'ë cati 'icën: ¿Uisa nëtën caranuna mixmi 'acëñuma 'ianan shimacë 'ianan amanu nitsi cuancë anu mi 'iti 'aíma 'ain mi 'aquianma 'ain? ¿Uisa nëtën caranuna mixmi chupañuma 'icë mi chupqa 'inanima 'ianan mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'ain mi isi cuanma 'ain?

⁴⁵ Cacëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun acama cati 'ain: 'Ën cana aséabi mitsu cain, 'ën unicama achúshi, uni raíribë sënënmara 'icëbi, 'aquinquinma camina mitsun 'ëribi 'aquincëma 'ain.

⁴⁶ Usaquin 'ën cacëx ca acamax anuxuan xënbua 'aínbi tëmëratu anu cuanti 'icën. Cuancëbë ca 'ën unicamax Nucën Papa Diosan nëtënu xënbua 'aínbi 'ëbë 'i cuanti 'icën.

IV. BAMAXBIA JESUCRISTO BAIQUIA BANA (26-28)

26

Judíos unicamax Jesúsmi 'ësënan
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ 'Uran bana ñuixuntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

² —Camina 'unanin, rabë nëtë 'icëbë ca Pascua anun carnero 'ati nëtë 'iti 'icën. A nëtën ca unían binun uni itsin 'ë 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocënu bamanun 'ë matásti 'icën. Usaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa.

³ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun caniacëcë unicama, anua atun cushiira Caifás ax 'icë, a xubunu timëacëxa.

⁴ Anu timëax ca —'anuxun caranuna uisoxun Jesús unían 'unánunmaishi biti 'ai —quiax 'ësënancëxa.

⁵ 'Ësënanu ca quicancëxa:

—Unicamaxma anun rabanan nëëti tsuáquiruia, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nëtën bitima 'ain.

Betanianuxuan xanuxun Jesúsmi ro tutuca
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betania ëmanu cuanx ca Jesús Simonan xubunu 'iacëxa. Simón ax ca an aín nami chëquímicë 'insínñu 'aíshbia pëxcúcë uni 'iacëxa.

⁷ Anua mesanu pi tsotan ca xanu achúshinën, anu sanuira 'inínti ro 'aruti ñu bëi uxun a ro cupíira cupí 'icëbi Jesusan maxcá a ron chabócëxa.

⁸ Usoia isi ca Jesusan 'unánmicë unicamax a xanumi nishi canancëxa:

—¿Uisati cara ro ñancábi cëñuax?

⁹ Anun ñuñuma uni 'aquinti ënë ro 'itsaira curíqui cupí maruti ca 'iaxa.

¹⁰ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina ënë xanu ami nishquin ñuin? Ësoquian 'ë 'acë ënëx ca asábiira 'icën.

¹¹ Camabi nëtën camina ñuñuma uni isin. Usa 'aínbi camina mitsun xënbuquin 'ë istima 'ain.

¹² Bamacë maínuxun usoquin unin 'ati tanquin ca ënë xanun 'ë ron 'axa.

¹³ Asérabi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'ën unibunën 'ën bana, anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ënë xanúan ësoquin 'e 'acë ënëribi ñuixunti 'icën, camabi unían 'unánun.

Judasnëan Jesús uni 'inan

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenën cushicama 'icë anu cuancëxa.

¹⁵ Cuanxun ca cacëxa:

—¿'Ën Jesús mitsu 'inánun caramina uiti curíqui 'ë 'inánti 'ain? Cacëxun ca atun Judas treinta curíqui 'inancëxa.

¹⁶ 'Inancëxun ca Judasnë, uisaxun carana ënë unicama Jesús bimiti 'ai quixun sinancëxa.

Jesúsbëtan aín 'unánmicë unicaman ashiquin piia

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtëa 'ain ca aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Uinuxuinra nun Pascua nëtën a piti ñu mi mënioxunti caramina cuëënin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ëma 'uri cuantancëx bëbaquin camina 'ën mitsu a ñuiquin cacë uni a ësoquin cati 'ain: An nu 'unánmicë uni an ca ësaquin mi canun nu caxa, Anúan bamanun 'ë bicanti nëtë ca uaxa. Usa 'ain cana min xubunuxun pain 'ën 'unánmicë unicamabëtan Pascua nëtën piti ñu piti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacëx cuanxun ca aín 'unánmicë unicaman an cacësabi oquin an ñuicë xubu mëraxun anuxun Jesúsbëtan piti ñucama mëníocëxa.

²⁰ Mëníocë 'ain ca Jesúsbe aín 'unánmicë unicama męcën rabë 'imainun rabë acamax bëbaquishcëbë pinux mesanu bucubuacëxa.

²¹ Bucubuxuan abëtan piia ca Jesusan cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, micama achúshinën camina axa 'ëmi nishcë unicama 'ë 'inánun 'ain.

²² Èsaquian cacëxun oi masá nuituquin ca aín 'unánmicë unicama achúshinën Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ën carana uni mi 'inánti 'ain? ¿'Ë cat?

²³ Quia ca Jesusan cacëxa:

—An 'ëbëtan manë xampami pán chabóxun picë, an ca 'ë uni 'inánti 'icën.

²⁴ Asérabi Nucën Papa Diosan bana cuënëosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ëx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ë 'inancë uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icë usoquian Nucën Papa Diosan 'acë 'iti 'icën. Usai 'itima cupí ax unitima ca 'iacëxa.

²⁵ Quia ca an a binun uni 'inánti Judas an Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ëx carana a 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca usa 'icën, mixmi quicësa.

²⁶ Usaquin cacëxuan aín 'unánmicë unicaman pimainun ca Jesusan pán biquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacëxa:

—Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën.

²⁷ Cacëxun a páncama pian ca Jesusan uvas baca anu 'arucë xampa biquin, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun aín 'unánmicë unicama 'inánquin cacëxa:

—Camaxunbi camina ënë uvas baca 'ati 'ain.

28 'Ēn imi 'apati 'èx bamacè cupí ca 'aisamaira unix aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icēn. Ēnēx ca a 'apati 'èx bamati a 'icēn.

29 'Ēn cana mitsu cain, ěsa uvas baca cana ěnuxun 'atēcēniman. 'Ēn Papan nētē anua axa aín unicaman 'Apu 'icē, anuxun cuni cana mitsubētan 'atēcēnti 'ain.

—*Ēn 'unáncēma ca —quiaxa Pedro a ñui quiti Jesusan ñuiá bana*
(*Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38*)

30 Nucēn Papa Dios rabi cantatancēx ca Jesús bē aín 'unánmicē unicama Olivos cacē matánu cuancēxa.

31 Anu cuantancēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Unin 'ē bicēbē camina mitsux racuēti abati tsuáquiti 'ain, Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ěsai quicēsabi oi: “An carnero bēruāncē uni 'ēn 'acēbē ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icēn”.

32 Usai 'itancēxmi mitsux cuainsama pain 'ain cana 'èx pain baísquiquiani Galileanu cuaunti 'ain.

33 Usaía quia ca Pedronēn cacēxa:

—Raírīnēxa mi ěbiani axa mimi nishcē unicamami racuēti abácēbēbi cana 'èxēshi mi ěbiani abátima 'ain.

34 Quia ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ěnē ñantan 'atapa banatisama 'ain, min isamina 'ē 'unáncēma 'ain quixun rabē 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

35 Cacēxun ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—'Ēx mibē bamanuxunbi cana, 'ēn cana mi 'unáncēma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Ēsaquian caia ca raírīnēnribi cacēxa.

Jesúsa Getsemaní naēnuax aín Papabē bana
(*Mr 14.32-42; Lc 22.39-46*)

36 Olivos cacē matánu cuanbaiti Getsemaní cacē me mēnócē, anu bēbaquin ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Ēx 'urīax Nucēn Papa Dios bē banamainun ca ěnu tsóxun 'ē cain.

37 Usaquin cabiani Pedro 'imainun Zebedeonēn bēchicē rabē, Jacobocēñun Juan, acama buani cuaníbi ca Jesús —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani masá nuituacēxa.

38 Usai 'iquin ca acama cacēxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ěnu tiquit. 'Aíshbi camina 'ēmi sinani 'uxtima 'ain.

39 Cabiani 'urira cuani memi bēúmpucuti racábuquin ca aín Papa Dios cacēxa:

—Papan, mix cuēēncēbētan cana 'ēn bērí paē tantima 'ain. Usa 'aínbi cana 'èx cuēēncēsa oi 'ítima 'ain, mix cuēēncēsa oíshi cana 'iti 'ain.

40 Usaquin catancēx cuanquin aín 'unánmicē unicama 'uxcē mēraquin ca bēsúnquin Pedro cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina 'ēmi sinanima bēnētishi 'uxan?

41 Mitsux 'èx cuēēncēsoi 'iisa taníbi camina asérabi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uchati rabanan 'uxti tēai Nucēn Papa Dios bē banati 'ain.

42 Usaquin cabiani cuantēcēnxun ca Jesusan Nucēn Papa Dios bē banatēcēnquin ěsaquin catēcēancēxa:

—'Ēn Papa Dios, mixmi 'ēn bērí paē tantima cuēēncēbēma cana mix cuēēncēsabi oi 'iti 'ain.

43 Cabētsini uquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcēnan tēnántēcēncēx 'uxcē mēratēcēancēxa.

⁴⁴ 'Uxcēnan tēnāncēxa 'uxcē isquin ēbiani cuantēcēnxun ca Jesusan us-
aribiquin aín Papa Dios catēcēancēxa.

⁴⁵ Catēcēanx amiribishi utēcēnxun ca Pedro, Juan, Santiago, acama cacēxa:
—Asá ca. Bērí camina tantianan 'uxti 'ain. Anúan uni 'uchañucaman binun
uni itsin 'ē 'inánti nētē ca uaxa.

⁴⁶ Cuanun ca nirucuatsin. An 'ē unin binun 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(*Mr 14.43-52; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11*)

⁴⁷ Jesusan cacēbēbi ca aín 'unánmicē uni achúshi, Judas, ax uacēxa. Abē ca
'itsa uni, manē xētocē bēanan imaxu tēacē bēi uacēxa. Axa ucēcama ax ca judíos
sacerdotenēn cushicamabētan caniacēcē unicamanribi Jesús binun quixun
xucē 'iacēxa.

⁴⁸ Usa 'ain ca buánquin Judasnēn abē 'icē unicama cacēxa:

—'Ēn bētsucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icē quixun.
'Unánquin camina a bití 'ain.

⁴⁹ Usaquian unicama cacēsabi oquin ca anua Jesús 'icē anu bēbaquin Ju-
das Iscariotenēn ax pain anu cuanquin ¿ēnu caina 'ain? —caquin Jesús
bētsucucacēxa.

⁵⁰ Bētsucucacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Mix 'ēn 'unāncē uni 'aíshbi caramina uisacatsi 'ē bari uan?

Caia ca abē ucē unicaman Jesús biacēxa.

⁵¹ Bicēbētan ca aín uni achúshinēn aín manē xētocē aín xacánua biquin,
judíos sacerdotecaman cushia an ñu mēēxuncē uni mēēquin aín pabí amocúa
pabíscacēxa.

⁵² Pabíscaiabi ca Jesusan cacēxa:

—Min manē xētocē a ca aín xacánu 'arutēcēn. Axa manē xētocēn 'acanancē
unicama ax ca anúnribi 'acē 'iti 'icēn.

⁵³ ¿Caramina 'unaniman, 'ēn cana 'ēn Papa aín ángelcama 'ē 'aquinun xunun
ñucáquin cati 'ain? 'Ēn ñucácēxun ca aín ángelcama uitishi cara 'ē 'aquinun
bēríbi xuti 'icēn.

⁵⁴ An aín ángelcama 'ē 'iēminun xucēbē cana bamatima 'ain. Usa 'aínbi cana
'ēx aín bana quiásabi oi 'iisa tancē cupí an aín ángelcama xunun caiman.

⁵⁵ Usaquin catancēxun ca Jesusan axa anu ucē unicama cacēxa:

—¿Manē xētocē 'imainun imaxu tēacē tuíanx caramina mēcamacē uni
'acēsoquin 'ē binux ucan? Camabi nētēn 'ēn mitsu nēbētsi tsóxun, anuxun
Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ēsoquin
'ē bicancēma 'ain.

⁵⁶ Anuxun 'ē bixunmabimi mitsun bērí 'ē bicē ēnēx ca asérabia an Nucēn
Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unin cuēnēo bana quicēsabi oi 'ia.

Usoquian atu caia cuabiani ca aín 'unánmicē unicamax Jesús ēbiani abácēxa.

Judíos unin 'apucamanua Jesús buáncan

(*Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24*)

⁵⁷ Usoquin bitancēxun Jesús buánxun ca a unicaman judíos sacerdotenēn
cushicaman 'apu, Caifás cacē, anua an Moisésnēn cuēnēo bana 'unāncē
unicamabē caniacēcē unicama timēcē, anu buāncēxa.

⁵⁸ Jesúsua buántamainun ca 'uránxun nuibiantancēx Pedro a xubu rapasu me
mēniócēnu bērúax suntárucamabē tsoócēxa, uisa cara oia quixun iscatsi quiax.

⁵⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenēn cushicamabē caniacēcē unicama
'imainun camabi judíos unibunēn 'apucama anu timēxun, uix caraisa
asérabia usai 'iánmabi, cēmēi atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icē quixun cuaisa
tancēxa.

⁶⁰ Cuaisa tancëbëa 'itsa unix cëmëi Jesúsmi manáncëxbi ca 'atima bana anúan 'acánun quixun Jesús 'uchoti 'aíma 'iacëxa. Usaía manáncëbë anu cuanquin ca cëmë uni rabëtan 'apucama cacëxa:

⁶¹ –Ënë unix ca quiaxa: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ruru-patancëxun rabë 'imainun achúshi nětëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ain.

⁶² Usaía quicëbë niruquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu an Jesús cacëxa:

–¿Mi ñuia quicancëbëtanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ësai mi ñui quicanin?

⁶³ Quixuan cacëxbi ca Jesús quiáma 'icën. Quiamoquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun amiribishi catëcëancëxa:

–Nucën Papa Dios axa bamatimoi tsócë, an cuamainun ca nu ñuixun, ¿mix caramina aséabi aín Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain?

⁶⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Minmi 'ë cacë, usa cana 'ëx 'ain. Mitsun camina, uni 'inux anuax uá, 'ë Nucën Papa Dios, cushiira, abë 'Apu 'aish aín mëqueu tsócë isanan 'ëx naí cuin mëucüax utëcënia isnuxun 'ain.

⁶⁵ Usai quia cuati xuamairai nishquin aín chupabi tucaquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun abë 'icë unicama cacëxa:

–Nucën Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Mitsun camina Nucën Papa Dios ñuia, 'atimati banaia cuacan.

⁶⁶ ¿Uisa caramina sináncanin?

Cacëxun ca camaxunbi cacëxa:

–Nucën Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Usa 'ain ca bamati 'icën. Axbi ca 'atimati banaxa.

⁶⁷ Usai quiquian a 'urama 'icë uni raírinën bëtushucamainun ca raírinënribi Jesús mëëacëxa. Usoia ca raírinënribishi bëtáshcacëxa.

⁶⁸ Bëtáshcaquin ca cacëxa:

–Cristo cana 'ai quiax camina quin. Usa 'ixun ca uin cara mi mëëaxa quixun nu cat.

–*Ën cana a uni 'unáncëma 'ai –quixuan Pedronën ca (Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Usaquian Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mëníocë anu 'iacëxa. Anu 'icë ca xanu an 'apu ñu mëëxuncë ax Pedronu cuanquin: Mixribi camina Jesús, Galileanu 'icë uni, abë 'ion quixun cacëxa.

⁷⁰ Cacëxun ca Pedronën anu 'icëcaman cuanun cacëxa:

–Mixmi a ñui quicë uni a cana 'ën 'unaniman.

⁷¹ Usaquin cabianía ëman cuancëbëtan ca xanu itsi, anribia 'apu ñu mëëxuncë, an a 'urama 'icë unicama cacëxa:

–Ënë unix ca Jesús, Nazaretnu 'icë uni, abë 'i axa.

⁷² Cacëxun ca Pedronën amiribishi catëcëancëxa:

–'Ën cana a uni 'unaniman. Nucën Papa Diosan ca 'unania, 'ën mi cacë ënëx ca aséabi 'icën.

⁷³ Usaquian cacëa panáncëma 'aínshi ca anu 'icë uni raírinën anu cuanquin Pedro cacëxa:

–Mix camina Galileanu 'icë unix banacësari banain. Usa 'aish camina mix Jesús bë nicë uni a 'ain.

⁷⁴ Cacëxun ca Pedronën munuma banaquin cacëxa:

–'Ëx cëmëia ca Nucën Papa Diosan 'ë 'atimoti 'icën. An cuamainun cana mitsu cain, 'ën cana a uni 'unaniman.

Usaía quicëbëshi ca 'atapa banacëxa.

⁷⁵ Banacëbëtan ca Pedronën ësaquian Jesusan cooncë bana sináncëxa: 'Atapa banatisama 'ain camina min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain. Usoquian Jesusan cooncë bana sinani ca Pedro ëman chiquiti masá nuituirai bëunan mëscuti iancëxa.

27

Pilato Jesús 'ináncan

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Pëcaracuatsincëbë ca judíos sacerdotenën cushicamabë ampan caniacëcë unicamax timëax Jesús 'acatsi quiax 'ësënançëxa.

² Usai quitancëxun nëaxun ca Poncio Pilato, a nëtënu 'icë unicaman cushi, anu buáncëxa.

Usaía Judas bama

(Hch 1.18-19)

³ Usa 'ain ca Judas, an Jesús uni bimicë, ax Jesús a 'anuxun bicancë isi sinanatëcëancëxa. Sinanabiani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun ca anu 'icë judíos unibunën cushicama treinta curíquia biixancë a 'inántëcëancëxa.

⁴ 'Inánquin ca cacëxa:

—'Ën cana ñancánbi 'uchañuma 'icëbi a uni mitsu 'inan. Usa 'aish cana 'ëx 'uchañuira 'ain.

Cacëxunbi ca cacancëxa:

—A ñu cananuna nun 'unaniman. Ax ca min 'uchabi 'icën, minbi camina mëníoti 'ain.

⁵ Usoquian cacancëxun curíquicama anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun pubiani cuanx ca Judas axbi têtsëqui bamacëxa.

⁶ Judasnëan pubiancë a curíqui bitsi ca judíos unibunën cushicamax canani quiacëxa:

—Anun uni itsin 'aminun uni cupíocë 'aish ca ënë curíquinëx anu curíqui nancë ñu anu nainsama 'icën.

⁷ Usai cananxunbi sinántëcënxun ca a curíquinënbi an me ñutëocë uni aín me maruaxa, a mex isa amanuax ucë uni bamaia anu maínti 'iti 'icë quixun sinánquin.

⁸ Bërí nëtënribi ca unix a me ñui quia —a mex ca uni 'aminuxun cupíocë curíquinën biá 'icë —quiax.

⁹⁻¹⁰ Usai ca 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Jeremíasnën ësaquin cuënëocëxa: “Treinta curíqui judíos unibunëan Jesús atu 'inánun uni itsi 'ináncë, a curíqui bitëcënxun ca anua mapú 'icë me a maruaxa. Usoquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë cacësabi oquin cana cuënëoin”.

Jesúsa Pilato 'ináncan

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Usoxun ca judíos unima 'aíshbi anu 'icë unicaman cushi, Pilato cacë, anu Jesús buáncancëxa. Buania ca Pilatonën cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ëx a 'ain, minmi cacë, usa.

¹² Judíos sacerdotenën cushicamabëa ampan caniacëcë unicamax Pilatomi manáncëbëbi ca Jesús banama 'icën.

¹³ Usaía judíos unibunëx quicëbëtan ca Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mimia manáncania caramina cuatiman?

¹⁴ Cacëxbi banaquinma ca Jesusan a ñuia quicë bana achúshirabi —usama ca —quixun cáma 'icën. Ax banaiama oquin —¿uisa uni cara ënëx 'ic? —quixun sinani ca Pilato ratúacëxa.

*Jesús ca bamati 'icë quixuan Pilatonënríbi ca
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

¹⁵ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtëa sënëncëma pain 'ain ca Pilátónën usabi oquin 'acë 'ixun a uní chiquínuan judíos unibunën ñucácë, a sipunua chiquínti sináncëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anu sipuacë unicama a achúshi 'iacëxa Barrabás cacë, camabi unían uisa uni cara ax 'icë quixun 'unáncë.

¹⁷⁻¹⁸ —Nutsi ami nishquin ca judíos unibunën Jesús 'ënu bëaxa —quixun 'unánquin Jesús chiquíntisa tanquin ca Pilatonën judíos unibunën 'apucamaxa timëtia cacëxa:

—¿Mitsux cuëncëbëtan carana ui uni mitsu chiquínxunti 'ain? ¿Carana Barrabás chiquínti 'ain? ¿Carana Jesús, Cristo cacë, a chiquínti 'ain?

¹⁹ Pilatoa anuxun uni manania cuati, anu 'ain ca aín xanun achúshi uni xuquin Pilato ësoquin camiacëxa:

—Ënë uni cupí cana masáquin namáan. Ax ca 'uchañuma 'icën. Usa 'ain camina a 'anun uni 'inántima 'ain.

Ësaquian aín xanun camicë banaríbi sinánquin ca Pilatonën Jesús chiquíntisa tancëxa.

²⁰ Pilátónën —¿ui carana chiquínti 'ai? —quixun ñucácëxbi ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun ampan caniacëcë unicamax anu 'icë judíos unicama timëcamëëocë a tsuaquirumi quiacëxa, —Camáxbi cananuna quiti 'ain, Barrabas chiquíanan ca Jesús 'ati 'icën.

²¹ Usa 'ain ca Pilatonën —¿ënë uni rabë carana uinu 'icë mitsu chiquínxunti 'ai? —quixun ñucátëcënquin cacëxun —Barrabás camina nu chiquínxunti 'ai —quixun cacëxa.

²² Cacëxun ca Pilatonën cacëxa:

—¿Barrabás chiquíanan Cristo cacë ënë 'ën uisoti caramina cuëënin?

Cacëx ca quicancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matás.

²³ Quicania cuaquin ca Pilatonën cacëxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara 'ax?

Cacëxbi ca unicama munuma cuëncëni quitëcëancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matás.

²⁴ Usa 'ain ca mëníoisama 'inun sharati unicama tsuáquirumisari 'ia isi, atun ismainunbi, 'umpaxan mëchucaquin ca Pilatonën cacëxa:

—Ënë uníxa bamacëbëbi ca 'ën 'uchama 'icën. Mitsux cuëënxun camina 'ati 'ain.

²⁵ Cacëxun ca anu 'icë unicaman cacëxa:

—Ca nun 'ucha 'imainun nun rëbúnquicamanaríbi 'iti 'icën.

²⁶ Quicëbëtan ca Pilatonën Barrabás chiquíanan suntáru rishquimitancëxun i curúsocënu matásnun quixun atu 'ináncëxa.

²⁷ Usomitancëxuan 'ináncëxun ca suntárucaman anua Pilato 'icë xubu mëúa 'icë anu Jesús buáncëxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timëacëxa.

²⁸ Timëxun ca Jesús ax isa 'apu 'icë quixun 'usánquin aín chupa pëmixun chupa minanën pucucësa a pañumianan

²⁹ muxa mañuti otancëxun mañumianan aín mëcën mëqueua tuínun tsati 'ináncëxa. Usotancëx aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin ca 'usánquin cacëxa:

—Judíos unicaman 'apu camina mix 'ain.

³⁰ Caía raírinëx ami tushuquimainun ca raírinënríbi a 'ináncë tsati bitëcënquin anun matáxcacëxa.

31 Usoquin 'usántancëxun ca a pañumicë chupa pëmianan aín chupa pañumitëcëancëxa. Pañumitancëxun ca i curúsocënu matásti buáncëxa.

Jesús i curúsocënu matáscan

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Jesús buani cuanquinbi ca suntárunën Cirene cacë ëmanu 'icë uni, Simón cacë, a mëraquin cacëxa:

—Min camina anu Jesús matásti i curúsocë ënë 'iábianti 'ain.

Cacëxun ca a unin buánxuancëxa.

33 Buáncëbëtan Jesús buaunx ca Gólgota cacë menu bëbacancëxa. Gólgota quicë, ax ca mapuxosa qui quicë 'icën.

34 Anuxun ca vino mirra mucairacëñun mëscucë a isa xëanun quixun Jesús 'ináncëxa. 'Ináncëxunbi ca tantancëxun 'aisama tancëxa.

35 Usaía 'ia anu matástancëxun ca suntárunën anuaxa Jesús bamanun i curúsocë nitsíancëxa. Nitsíntancëx ca uin cara isa aín chupa bëtsi bëtsi biti 'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancëx Jesusan chupa mëtíquiacëxa. Usa 'ain ca a Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni quiásabi 'iacëxa, ësai quicë: “Ën chupa ca ñuratsu pain niquin tantancëx mëtíquiaxa”.

36 Bitancëx anu tsóxun ca unínma Jesús i curúsocënu nampatia quixun bërúancëxa.

37 Bërúanquin ca Jesusan maxcá manámi, uisa 'icë cara bamamiaxa quixun cuënëocë bana matásacëxa, ësai quicë: “Ënëx ca Jesús, judíos unibunën 'apu, a 'icën”.

38 Jesús 'acësaribi oquian suntárunën i curúsocënu matáscë ca an ñu mëcamacë uni rabë 'iacëxa. Bëtsíxa aín mëqueu 'imainun ca bëtsi Jesusan mëmiu 'iacëxa.

39 Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tëncëti ami 'atimati banaquin,

40 unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ruru-patancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ai quiax quian. Usa 'aish ca min cushínbi iët. Mix Nucën Papa Diosan Bëchicë 'aish ca iënx i curúsocënuax 'ibút.

41 Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama 'imainun ampan caniacëcë unicama, acamax Jesús ñui 'atimati banai, ami cuai ësai canancëxa:

42 —An uni raíri iëmicësaribi oi iëtibi ca iëtima. Ax ca Israel unicaman 'apu 'icë quixúnu nun 'unánun bërí i curúsocënuax 'ibutibi ca 'ibutíma.

43 Ax isa aín Bëchicë 'aish Nucën Papa Diosmi catamëtia ca quiaxa. Ax asérami anun cuëncë 'ixun ca Nucën Papa Diosan bërí iëmitsianxa, usa 'aínbi ca iëmima.

44 Usaribi oquin ca aribia i curúsocënu matáscë an ñu mëcamacë uni rabëtanribi Jesús 'atimaquin ñuiacëxa.

Jesús bama

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Usa 'ain ca bari xamárucëbëbi me bëánquiacëxa. Bëánquiax ca rabë 'imainun achúshi hora bari pëquitëcëancëxa.

46 Usai 'icëbë bari pëquitëcëntishi 'ain ca Jesús munuma cuëncëni quiacëxa: “Elí, Elí, lama sabactani”. Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ë éan? —qui quicë 'icën.

47 Usai quia cuëncënia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—A unin ca unun quixun Elías cuënia.

⁴⁸ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca anu 'icë uni achúshinën tsatimia xapu rëmencë a bimi baca cachacëmi chabóxun Jesús cucúcaquian xëanun 'amiacëxa.

⁴⁹ Usoquian 'ináncëbëbi ca raírinëx quiacëxa:

—Mëëxunma ca ën, Elías cara a iëmi aia isti.

⁵⁰ Usa 'ain ca munuma cuëncëntëcënishi Jesús bamacëxa.

⁵¹ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupa aín manámiucüaxbi shimúqui amo rabë 'inun tuquiacëxa. Usai 'icëbëa me shaíquicëbë ca maparacamaxribi tuquibuacëxa.

⁵² Tuquimainun ca mapara quiniocë anu uni bamacë mëníocëcama axribi turabëacëxa. Turabëcëbë ca anuax Nucën Papa Diosnan 'aísha bama unica-max baísquiacëxa.

⁵³ Baísqi nirui anua racan anuax chiquítancëx ca Jesús baísqiucëbë Jerusalénu cuancëxa. Cuancë ca 'itsa unin anuxun isacëxa.

⁵⁴ Me shaíquimainuan usai bëtsi ñuribi 'ia isi ca suntárunën cushibëtan an unínma Jesús i curúsocënu nanpatia quixun a bërúancë suntárucamaxribi 'aisamaira racuëacëxa. Racuëti ca —ënë unix ca asérabi Diosan Bëhicë 'iixa —quiax quiacëxa.

⁵⁵ Jesús ñu 'axúnuxa Galileanuax abë ucë 'itsa xanúxribi ca anu 'iacëxa, anu 'ixun ca 'ura nixun isacëxa.

⁵⁶ Anu ca María Magdalena 'imainun María itsi, Santiago 'imainun Josénën tita, a rabë 'imainun Zebedeonën bëhicënen tita, acama 'iacëxa.

Jesús bamacë mënío ñui quicë bana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ A nëtë bari cuabutia bëbaquishcëbë ca 'itsaira ñuñu uni Arimatea ëmanu 'icë, José cacë, ax ami sináncë 'aish, anuaxa Jesús bamacë anu cuancëxa.

⁵⁸ Cuanancëx anu cuanxun ca Pilato cacëxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

Cacëxun ca Pilatonën aín suntárucama buántanun 'inánun quixun cacëxa.

⁵⁹ Usaquian cacëxun 'ináncëxun biquin ca Josénën sávana upí, anun rabúnbianquin buánxun

⁶⁰ anua aín ainti mëníotia bërí naecë matá tëmú anu Jesús mëníonuxun buáncëxa. Buánxun anu Jesús mëníotancëxun ca taránbianxun maxax cha anun naecë quini xëpuacëxa. Usobiani ca cuancëxa.

⁶¹ Usoquian Josénën Jesús mëníoia ca María Magdalena 'imainun María itsi an 'urama tsóxun isacëxa.

Suntárunëan anu Jesús mëníocë quini bërúan

⁶² Anun ñu mëëtima nëtën 'ati ñu mëníoti nëtë 'inúon ca anun ñu mëëtima nëtën judíos sacerdotecaman cushicamabë fariseo unicama Pilato isi cuancëxa.

⁶³ Cuanxun ca cacëxa:

—A cëmë unix ca bamacëma pain 'aish: 'Ëx cana bamaxbi rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísqiti 'ai quiax quiaxa. A bana cananuna sinanin.

⁶⁴ Usa 'ain camina anua a racáncë quini, a rabë 'imainun achúshi nëtë inútamainun min suntáru upí oquin mëníomiti 'ain, aín 'unánmicë unicamánma imë uxun isa baísqiuxa quinoxun bibianquin buania. Buánxun ca unicama paránti 'icën, Jesús isa baísqiuxa quixun. Usaquian paráncëbë ca bëráma 'acësamaira oquin parántëcëncë unicama 'iti 'icën. Usa 'ain camina a quini upí oquin mëníomiti 'ain.

⁶⁵ Quia ca Pilatonën cacëxa:

—Ënu ca 'ën suntárucama 'icën. A buánxun camina mitsun cuëncësa oquin a quini upí oquin mëníomitancëxun bërúanmiti 'ain.

⁶⁶Usaquian cacëx cuanxun ca anu Jesús racáncë quini anun xëpúcë maxax cha a unían xëocaia iscatsi quixun 'unántiocëxa. Uotancëxun ca an bërúanun quixun suntáru raíri anu ëancëxa.

28

Jesús baísqia

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹Anun ñu mëetima nëtë ñantabuonxa pëcaracëma 'aínshi ca María Magdalena 'imainun María itsi anu Jesús mëníocë isi cuantëcëancëxa.

²Cuanxa bëbacëbëbi ca mecama cushíinra shaíquiacëxa. Shaíquicëbëtan ca ángelnën Nucën 'Ibu Diosan xucëx uquin, anúan anu Jesús 'icë quini xëpucë maxax cha taranacëxa. Uotancëx ca anu tsóbuacëxa.

³A ángelnëx ca caná mërítia iscësa 'ianan aín chupa uxuira uxu 'iacëxa, matsi uxuira iscësaribi 'iacëxa.

⁴Usa 'icë isi ca anu 'icë suntárucamax 'aisamaira racuëti bërëi bamacësa 'iacëxa.

⁵Usaría suntárucamax racuëmainun ca ángelnën xanu rabë cacëxa:
—Racuëaxma ca 'it. Cana 'unanin, mitsun camina Jesús, a i curúsocënu matásëxancë, a barin.

⁶Ax ca ënuma 'icën. Axa quicësabi oi ca baísqiäxa. Anua unin racáënxancë ca isi ut.

⁷Istancëx bënëtishi cuanxun camina aín 'unánmicë unicama ësaquin cati 'ain: Jesús ca bamaxbi baísqiäxa. Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina anu cuantancëxun anuxun a isti 'ain. Ësaquin mitsu canux cana ënu 'ain.

⁸Usaquian ángelnën cacëxun, aséribi ca Jesús anuma 'icë quixun istancëx ca quininuax chiquíquiani racuëtibi cuëenquiani aín 'unánmicë unicama ñuixuni abáquiani cuancëxa.

⁹Bain abáquiani cuanquinbi ca Jesús aia isacëxa. A isia ratutia ca Jesusan —¿caramina aín? —cacëxa. Cacëx a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca Jesús tamëëquin rabiäcëxa.

¹⁰Rabicëxun ca Jesusan cacëxa:
—Racuëaxma ca 'it. Cuanxun camina Galileanua cuanun 'ën xucëantu cati 'ain. Anuxun ca 'ë isti 'icën.

Suntárucaman judíos unicama ca

¹¹Jesús isbiania, a xanu rabëtax aín 'unánmicë unicama cai cuantamainun ca an anu Jesús mëníocë me bërúancë suntárucama raírinën Jerusalénu cuanxun judíos sacerdotenën cushicamanu cuanxun atúan iscë ángel 'imainun Jesús 'aíma 'icë, acama ñuiquin cacëxa.

¹²Usoquian cacëx ca 'apucamax uni caniacëcëcamabë bananux timëacëxa. Timëax acamaxbi banaquin ca uisoti cara quixun sináncancëxa. Sinani canantancëxun ca suntárucama 'itsaira curíqui 'inánquin cacëxa:

¹³—Mitsun camina “nuxnu 'uxan ca imë, aín 'unánmicë unicaman bibianquin Jesús buánxa” quixun paránquin unicama cati 'ain.

¹⁴Usoquinmi cacëxuan unicaman chaniocëbëtan mitsun 'apun cuacëbë cananuna nux abë banati 'ain. Nux abë banacëbë camina mitsux uisaríma asábi 'iti 'ain.

¹⁵Usoquian judíos unibunën 'apucaman cacëx ca suntárucamax curíqui bibiani atúan cacësabi oquin unicama parani cuancëxa. Atúan usoquin cá cupí ca bërí nëtënríbi judíos unicama usai quia.

Jesusan aín 'unánmicë unicama ashiquin cá bana

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Angelnën cacēsabi oi cuanxúan xanucaman cacēx ca Jesusan 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi, acamax Galileanu 'icē matá me anu cuancēxa, anu cuanúan Jesusan cacē anu.

¹⁷ Cuanxun anua mēraxun ca cuēēnquin —ēnēx ca asérabi Nucēn 'Ibu Jesús 'icē —quixun sinánquin rabiacēxa, raírínēan —asérabi ca Nucēn 'Ibu Jesús 'icē —quixun sináncēbētanmabi.

¹⁸ Usoquian rabicēxun ca Jesusan a rapasu cuanquin atu cacēxa:

—'Ēn Papa Diosan ca naínuxun 'anan menuxunribi añu ñu carana 'aisa tani a 'ēx cuēēncēsa oquin 'anun aín cushi 'ē 'inánxa.

¹⁹ Usa 'ain camina mitsun camabi menu cuanquin anu 'icē unicama 'ēmi catamēnun sinánmiti 'ain. Usoquin sinánmiquin camina, ēmi ca catamētia quixun 'unántioquin 'ēn Papa Diosmi sinani, 'ēmiribi sinánan aín Bēru Ñunshin Úpími sinania, nashimiti 'ain.

²⁰ Nashimianan camina 'ēn mitsu ñuixuncē banacama 'unánmiquin a banacama quicēsabi oquin 'anun quixun atu 'unánmiti 'ain. Usaquin 'aquin camina 'unánti 'ain, 'ēx cana camabi nētēn usaquin 'acē 'ēn unicamabē 'ain, 'ēx utēcēnti nētē sēnētamainun. Ashi.

MARCOSNĒAN 'A UPÍ BANA

I. GALILEA MENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (1-10)

*Juan, an uni nashimicē, an anu uni 'icēma menuxun bana ñuixuan
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Ēnēx ca upí bana, Nucēn Papa Diosan Bēchicē, Jesucristo, a ñui uisai cara axa uti 'iacēxa quiax quicē 'icēn.

² An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni, Isaías cacē, an ca Jesucristo ēnē menu uti sinánquin Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ēsaquin cuēnēocēxa:

A caxu mi cuanun cana uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mēníoquin racanacēsaribi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamití 'icēn.

³ Anu uni 'icēma menuxun munuma bana ñui ca a unix ēsai quia: Nucēn 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mēníoquin racanacēsaribi oi aín bana cuanux sinanati 'ain.

⁴ Isaíasnēan cuēnēosabi oi ca Juan anu uni 'icēma menuxun, anu cuancē unicama nashimianan bana ñuixuni ēsai quiacēxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama ēni Nucēn Papa Diosmi sinani camina nashimicē 'iti 'ain, mitsun ñu 'atima 'acēcama tērēncē 'inun.

⁵ Usa 'ain ca Judea menu 'icē unicama 'imainun Jerusalénu 'icē unica-maxribi Juanēn bana ñuixunía cuati cuancēxa. Cuanxuan atun 'uchacama chiquinatia ca Juanēn Jordán cacē bana anuxun nashimiacēxa.

⁶ Juanēx ca camello rani 'acē chupa pañuanan ñuina xacábia 'acē anun tsitēcērēquicē 'iacēxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rēpa 'iacēxa.

⁷ Usa 'ixun ca bana ñuixunquin Juanēn unicama cacēxa:

—'Ē caxu ca 'ēsamaira uni aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ēx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana a tanáin rantin purúnxun aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

⁸ 'Ēn cana mitsu 'umpaxan nashimin, 'aínbi ca axira uquin uni aín Bēru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icēn.

*Juanēan Jesús nashimia
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Juanēan unicama nashimianan bana ñuixunmainun ca Jesús Galilea menu 'icē ēma, Nazaret, anuax Judea menu cuanx anua Juan 'icē anu bēbacēxa. Bēbacē ca Juanēn Jordán bacanuxun Jesús nashimiacēxa.

¹⁰ Usoquin Juanēn nashimicēx, bacanuax 'iruquian Jesusan iscēxbi ca naí panárabēacēxa. Usacēbētan ca ñumacuru tinax uaxa Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí anu 'iruia isacēxa.

¹¹ Usaía 'icēbētan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacēxa, ēsai qui:

—Míx camina 'ēx amiira sináncē bacē bēchicē 'ain. Mimi sinani cana chuámarua taní cuēēnin.

*Ñunshin 'atimanēn 'apun Jesús ñu 'aisama 'amitisa tan
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Usaía 'icē ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitanbi anu uni 'icēma menu cuanti Jesús sinánmiacēxa.

¹³ Sinánmicëx cuanx ca cuarenta nêtën anua pianancë ñuina 'icë menu 'iacëxa. Anua cuarenta nêtë 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnën ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraishiacëxa. Usoiabi ca an Nucën Papa Dios 'aquincë aín ángelcaman anu uxun Jesús 'aquiancëxa.

*Galilea menuxuan 'atabaquin Jesusan unicama bana ñuixuan
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juan, an uni nashimicë, a sipuacë 'ain ca Jesusan Galilea menu cuantécenquin —aín 'ucha tērēncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë — quixun upí bana ñuibiancëxa.

¹⁵ Ñuibiani cuani ca ësai quiacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan ainan 'iti unicama aín uni 'imiti nêtë ca 'urama 'icën. Mitsux ami sináncë 'ixunmabi sinanati ca anun aín uni 'inux iëti bana sinan.

*Jesusan rabë 'imainun rabë uni abë cuanun ca
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Parúmpapa Galilea cuëtani cuanquínbi ca Jesusan Simón 'imainun aín xucën, Andrés, an tsatsa bicë uni 'ixuan tsatsa ricania mëracëxa.

¹⁷ Mëraqin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icëbi cana 'ëmi catamēnunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

¹⁸ Usaquian Jesusan cacëxunshi aín rica ëbiani ca abë cuancëxa.

¹⁹ A uni rabë bibiani cuanquinbi ca Jesusan Zebedeonën bëchicë Jacobo 'imainun aín xucën Juan, nuntinuxuan rica mēnioia mëracëxa.

²⁰ Mëraqian cuēnquin Jesusan abëa cuanun cacëxëshi ca nuntinubi aín papa Zebedeocëñun aín papan ñu mëemicë uni ëbiani Jesúsbé cuancëxa.

*Uni achúshi ñunshin 'atimañu Jesusan pëxcüa
(Lc 4.31-37)*

²¹ Cuanx ca abëa nicë unicamabë Jesús Capernaúm ëmanu bëbacëxa. Bëbaxun ca anun ñu mëëtima nêtë 'ain anua judíos unicama timëti xubunu atsínxun, anu 'icë unicama bana 'unánmiacëxa.

²² An xuá 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancëxa. An Moisésnën cuēnëo bana 'unáncë unicaman banasamaira ca aín bana 'iacëxa. Usaquian Jesusan ñuia cuati ca a xubu anuxun Nucën Papa Dios rabiti, anu 'icë unicamax ratuti quiacëxa:

—Usa bana cuacëma cananuna 'ain.

²³ Anu ca uni achúshi ñunshin 'atimañu axribi 'iacëxa. A unin ca munuma cuēncēnquin Jesús cacëxa:

²⁴ —Jesús, Nazaretnu 'icë, min caina nu uisa oti 'ain? ¿Mix caramina nu cēñui uan? 'Ën cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucë a 'ain.

²⁵ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ca nêtët. Ënë uninuax ca chiquit.

²⁶ Usaquian cacëxëshi ca saquiquimiquin bërërumi munuma cuēncēni ñunshin 'atima a uninuax chiquíacëxa.

²⁷ Usoia isi ca anu 'icë unicama ratúacëxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacëxa:

—¿Uisa bana cara ënëx 'ic? Ënëx ca nun cuacëma bana 'icën. Ënë uni ca ñunshin 'atimanënbi aín bana cuatia. Uninuax —ca chiquit —quixuan cacëx ca chiquitia.

²⁸ Usoquian Jesusan 'acë ñucama ñuiquin ca Capernaúmnu 'icë unicamainshima a 'urama 'icë Galilea menua 'icë ëmacamanuxunribi camaxunbi chan-iocëxa.

Pedronën nachia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Anua judíos unicama timëti xubunuax cuanx ca Jesús bē Santiago 'imainun Juan a rabëtaxribi Simón 'imainun Andrésnën xubunu bēbai anu atsíancëxa.

³⁰ Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insíanx racatan anu 'icë unicaman Jesús –Simonan nachi ca 'insíanxa –quixun cacëxa.

³¹ Cacëx anua racacë anu cuanquin ca Jesusan mëínquin biruacëxa. Birucëxëshi ca aín 'itsis nëtëquin atu pimiácëxa.

Itsa uni ñucë Jesusan pëxcüa
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² A nëtënbi ca bari cuabúcëbëa bēbáquishbucëbëtan a ëmanu 'icë unican, uni 'insíncëcamacëñun uni ñunshin 'atimañu acama an pëxcunun Jesúsnu bēacëxa.

³³ Bēcëbë ca a ëmanu 'icë unicamax anua Jesús 'icë xubun xëcuënu timéacëxa.

³⁴ Usaria ca Jesusan bëtsi bëtsi 'insínñu unicama pëxcüacëxa, pëxcüanan ca 'itsa uninua ñunshin 'atima chiquíancëxa. Chiquíncëxuan uí cara ax 'icë quixun 'unáncëxun ca Jesusan uisaíbia a ñui banati cuëñquinma ñunshin 'atima banamiama 'icën.

Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan
(Lc 4.42-44)

³⁵ Usoquin 'oonx ca pëcaracëma 'aínshi niruquiani anua uni 'icëmanu cuanx Jesús Nucën Papa Dios bē banacëxa.

³⁶ Axa cuancë caxu ca Simón abëa 'icëcamabë Jesús bari cuancëxa.

³⁷ Cuanxun mëraqin ca cacëxa:

–Camaxunbi ca mi baria.

³⁸ Cacëxunbi ca Jesusan atu cacëxa:

–'Urama 'icë ëmacamanuxunribi uni bana ñuixuni cuanun ca cuan. Usoquin 'anux cana Capernaúmnuax upunin.

³⁹ Usaquin cabiani cuanxun ca Galileanu 'icë ëmacamanu 'icë anua judíos unicama timëti xubucamanuxun bana ñuixuancëxa, ñuixuanan ca ñunshin 'atimacama uninua chiquíancëxa.

Jesusan an aín nami chëquimicë 'insínñu uni pëxcüa
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Usa 'aín ca an nami chëquimicë 'insínñu unin cuanx a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

–Mix cushí 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

⁴¹ Cacëxun ca nuibaquin, aín mëcënan ramëquin Jesusan a uni cacëxa:

–Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itëcëni motia.

⁴² Usaquian cacëxëshi aín ñucë nëtëti moquin ca 'insíncë uni an chuáma tancëxa.

⁴³ Chuáma tania ca Jesusan a uni xuquin 'ësëquin cacëxa:

⁴⁴ –'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caquinmabi camina cuanxun min nami pëxcúcë judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséabi pëxcúa quixuan camabi unin 'unánun.

⁴⁵ Jesusan –'ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan –cacëx cuanquinbia aín nami pëxcúcë ñuiquin chaniocëbë ca Jesús, anu uni riquianti rabanan, uinu 'icë ëmanubi cuánma 'icën. Cuaníma anu uni 'icëma menu cuni 'icëbëbi ca camabi menuax cuanx uinu cara cuania anubi timécancëxa.

2

Usabi 'aish nicëma uni Jesusan pëxcüa

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Anu uni 'icëma menu 'itancëx ca Jesús Capernaúm ëmanu cuantëcëancëxa. Cuanxa anu 'ain ca unicaman —Jesús ca uax xubunu 'icë —quixun chan-iocëxa.

² Chaniocebë ca anua Jesús 'icë xubu tsitsirui, 'itsa uni timëcamë'ëocëxa. Usari 'iquian anu uni niti 'aíma 'inun xubu xëcuëbi tsitsirucë, ca Jesusan anuxun atu bana ñuixuancëxa.

³ Ñuixuncëbëtanbi ca rabë 'imainun rabë unin uni achúshi ñucë, niru-cuaínquinbi tancëma, bacëtinu racácë bëacëxa.

⁴ Bëxun ca 'itsa unia tsitsíruan anun atsínmiti 'aíma 'ain, tapitinën buánrutancëxun, xubu manan tapuacë anua Jesús 'icë puntëbi cha oquin bërúaratancëxun, aín bacëtinuabi nanpácëxa.

⁵ Nanpáquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Min 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun.

⁶ Usoquin Jesusan caia cuaquin ca anu tsócë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman ësaquin sináncëxa:

⁷ —¿Uisa 'aish cara ënë unix usai banain? Ënëx ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quitu banan banaia, ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha tërëntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

⁸ Usaquin sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

⁹ Ën cana ñucë uni ënë —min 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun cananbi —niruquiani ca min bacëti bibiani cuantan —quixunribi cati 'ain.

¹⁰ Nucën Papa Diosan cushínshi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina asérami 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca racábucë uni cacëxa:

¹¹ —'Ën cana mi cain, niruquiani ca min bacëti bibiani min xubunu cuan-tan.

¹² Cacëxëshi niruquin aín bacëti bibiani ca a uni, anu 'icë unicaman ismain-unbi cuancëxa. Usaría cuania isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi quicancëxa:

—Ësa ñu cananuna isáma 'ain.

Jesusan Leví aín uni 'inun ca

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Parúmpapa cuëbía Jesús cuantëcëncëbë ca 'aisamaira uni anu timëcamë'ëocëxa. Timëcamë'ëoia ca Jesusan atu 'unánmiacëxa.

¹⁴ 'Unánmitancëx cuanquínbi ca Jesusan Alfeonën bëchicë, Leví cacë, a anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mërácëxa. Mëraquin ca Jesusan cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Cacëxëshi ca Leví niruquiani Jesús bë cuancëxa.

¹⁵ Cuanquin ca Jesús cëñun aín 'unánmicë unicama aín xubunuxun pi cuanun Levitan buáncëxa. Buania ca 'aisamaira unin atu nuibiancëxa. Nuib-iancëbë atúxribi atubë cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabë an fariseocaman bana tancëma uni raírínëxribi anu cuanx Jesús 'imainun aín 'unánmicë unicamabëtan pi bucüacëxa.

¹⁶ Usoquin atubëtan piia isquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamabëtan fariseo unicaman Jesusan 'unánmicë unicama ñucáquin cacëxa:

—¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicë unin 'uchañu unicamabëtan pianan an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtanribi pin?

¹⁷ Usai quia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Paë tancëma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuëënima. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuëënia. Usaribiti cana 'ëx an —'ëx cana asábi 'ai — quixun sináncë unicama a 'ëmia catamënun cai uáma 'ain. Ama, an —'ën nuitu 'aisama 'aish cana 'ëxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncë unicama a cuni upí 'inuxa 'ëmi catamënun cai cana 'ëx uacën.

Unían Jesús pima samáti ñucá

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, aín 'unánmicë unicama 'imainun fariseo unicaman, Nucën Papa Dios sinani samáquin picëbëtanma, uni raírinën anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Juanën 'unánmicë unicamax ca Nucën Papa Diosmi sinani bëtsi bëtsi nëtën pima samatia. Usaribiti ca fariseonëan 'unánmicë unicamaxribi 'ia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicë unicaman samáquinma pin?

¹⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Anun xanu biti nëtën cara pi unun quixuan xanu biti unin camicë unicaman, an xanu biti uni axa atubë 'ain, masá nuituquin pima 'iti 'ic? Axa atubë 'ain ca pima 'itima 'icën.

²⁰ Ca ësa 'icën: An xanu biti unin xanu biquin abëtan pi unun camicëx ca axa abë nuibanancë unicama masá nuitutima abë cuëënia. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancë unicaman masá nuituquin pitima 'icën. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

²¹ Catancëxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicë bana mëscúti rabanan Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

—Ësaribi ca. Nun aintsi uinu 'icë xanúnbi ca chupa xëni, chupa sani iotan aín tuquicë a 'unuima. Usocëxbi ca chupa xëni ax chëqui anun 'unucë ió ax nipacëtia. Usai 'i ca aín tuquicë ax chaia.

²² Ësaribi ca. Ui unínbi ca ñuina xacá, anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxunbi ca ñu chëcacë ax cubini uruquin ñuina xacá xëni a tucaia. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubíncë ñu ax tutuqui nëtëtia. Usa 'ain ca ñu chëcacë ñuina xacá chumusa oquin 'acë iónushi 'aruti 'icën.

Ësaquin ca an ñucácë unicama Jesusan cacëxa.

Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan 'unánmicë unicama trigo bëru sirícaquin bia

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Anun ñu mëëtima nëtën ca Jesús anu trigo 'apácë naënu 'icë bain cuancëxa. Cuancëbë abë cuanquinbi ca aín 'unánmicë unicaman trigo bëru pëcécë sirícaquin biacëxa.

²⁴ Bitsia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Ca is, ¿uisacasquin cara min 'unánmicë unicaman anun ñu mëëtima nëtën usaquin 'atima ñu 'ain?

²⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsun caramina Davidnën ca 'acëñuma 'ixun axa abë cuancë unicamabëtan ësoquin ñu 'acëxa quixun cuëñëo bana a iscëma 'ain?

²⁶ Abiatar cacë unia judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'ain ca Davidnën 'acëñuma 'ixun piisa tanquin, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anu

atsínxun anu 'icë pán, Nucën Papa Diosan isti oquin nancë, a bixun piacëxa. A panëxa judíos sacerdotenëinshi piti 'aían uni itsin piti 'icëmabi ca sacerdotenën 'inácëxun bixun Davidnën piacëxa. Piquin ca axa abë 'icë unicama anribia pinun 'inácëxa.

²⁷ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Unia ñu mēētancëx tanti cushitëcënti cupí ca Nucën Papa Diosan a nētē tantiti mēniócëxa. A nētën ca tantiti 'icë quixuinshi sinánun ca Nucën Papa Diosan uni unioma 'icën.

²⁸ Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ën anun ñu mēētima nētën cara añu 'ati 'icë quixun uni cati 'ain.

3

*Jesusan anun ñu mēētima nētën aín mēcën bamacë uni pëxcüa
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹ Anua judíos unicama timēti xubunu cuantëcëni ca Jesús anu atsíancëxa. Anu atsíncëbë ca uni achúshi aín mēcën amo 'icë bamacë anu 'iacëxa.

² Usa 'icë ca anu 'icë fariseo unicaman anun ñu mēētima nētën caraisa uni pëxcüa quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bërúancëxa.

³ Bërúancëxunbi ca aín mēcën bamacë uni Jesusan cacëxa:

—Nirucuatsini ca nēri ut.

⁴ Cacëxa ucëbëtan ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—¿Anun ñu mēētima nētën cara unin ñu upí 'ati 'ic? ¿Cara ñu upíma 'ati 'ic? ¿Anun ñu mēētima nētën cara unin uni itsi 'insíncë 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isëshiti 'ic?

Quixuan cacëxbi ca quiáma 'icën.

⁵ Quiáma atu ñachai nishi masá nuituquin ca Jesusan —uisa cupí cara ënë unicama axa 'insíncë uni ënëmi sinanima —quixun sinánquin aín mēcën ñucë uni cacëxa:

—Ca mëshpat.

Cacëx mëshpatishi ca mēpëxcüacëxa.

⁶ Usocëbë chiquíquiiani cuanx ca fariseo unicama axa Herodesmi sináncë uncamabëtan Jesús ñui, uisoxun 'ati cara quiax 'ësëncëxa.

Baca cuëbí unicama timëcamë'ëo

⁷ Usacëbë ca Jesús parúmpapanu cuancëxa, cuancëbë ca aín 'unánmicë unicamaxribi abë cuancëxa. 'Imainun ca 'aisamaira uni Galilea mecanuaxa ucë acamax a nuibiani anu Jesús 'icë anu timëacëxa.

⁸ 'Imainun ca Jesusan ñu 'aia ñuiquin chanioia cuacë 'aish amanuax amanuax timëcuatsini ai, Judea me, Jerusalén ëma, Idumea me, Jordán baca 'ucë manan 'icë me, 'imainun Tiro, Sidón a ëma rabé 'urama 'icë mecanuaxribi, camáxbi anu timëcamë'ëocëxa.

⁹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa, 'aisamaira uni tsitsíruquin chacati rabanan manë nunti mēnióxunun quixun.

¹⁰ An 'itsa uni pëxcucë cupía —'ën ticacëxuinshi ca 'ëribi pëxcuti 'icë — quixun sinani, 'insíncë uncamax anuxun a ticanux tsitsírucëbëtan ca usaquin Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa. Cacëxun ca 'axúancëxa.

¹¹ Usaria isi aín bëmánon cuani rantin puruni tsóbuti munuma banaquin ca ñunshin 'atimanën 'ibuacë unicaman ñunshin 'atimanën quimicëxun Jesús cacëxa:

—Mix camina Diosan Bëchicë 'ain.

¹² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana Diosan Bëchicë 'ai quixun asérabi uibi caxunma ca 'at.

*Aín 'unánmicë uni 'inúan Jesusan męcën rabě 'imainun rabě uni caísa
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)*

¹³ Usaquin cabiani matánu cuanxuan, anuxun ainan 'inun uni caísquin, achúshi achúshi cuęcęcëx ca abě 'inux Jesúsnu cuancancëxa.

¹⁴ Usaquin ca Jesusan męcën rabě 'imainun rabě uni caísacëxa, abě 'iti 'imainun unia Nucën Papa Diosan bana ñuixuntanun xuti.

¹⁵ Caístancëxun ca atu anun uni ñucë pëxcüanan ñunshin 'atimacamaribi uninua chiquínun aín cushi 'ináncëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca Jesusan męcën achúshi 'imainun rabě uni caísacëxa. A caíscë unicama ax ca 'iacëxa achúshinëx Simón cacë 'icëbia Jesusan Pedro caquin anëcë.

¹⁷ 'Imainun ca Zebedeonën bëchicë Jacobobë aín xucën Juan 'iacëxa. A uni rabě ca Jesusan Boanerges caquin anëacëxa. Boanerges quicë banax ca caná banacësari banacë quicë 'icën.

¹⁸ Raírinëx ca Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás acama 'iacëxa. Bëtsix ca Alfeonën bëchicë, Jacobo, 'iacëxa. Raírinëx ca Tadeo 'imainun Simón, axa judíos unibun rabanen nëeti banacë, aribi 'iacëxa.

¹⁹ Bëtsix ca Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacëxa.

*Ñunshin 'atimanën cushínsa Jesusan ñu 'aia quiáxa uni quia
(Mr 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)*

Usaquin abě niti unicama caísbianquin buani ca Jesús anua 'icë xubunu cuantëcëancëxa.

²⁰ Cuanbia 'aisamaira uni amiribishi timëtëcëan ca atubë banaquin Jesúsbetan aín 'unánmicë unicaman piama 'icën.

²¹ Usai 'ia cuabiani ca aín aintsi 'ibu ax –sapi ca ñunshíanxa –quiquiani Jesús bitsi cuancëxa.

²² Usa 'ain ca Jerusalénuax ucë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama quiacëxa:

–Ënë unibë ca ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú 'icën. Usa 'ixun ca Beelzebúnën 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinia.

²³ Ax ca ñunshin 'atimañu 'icë quiáxa Jerusalénuax ucë unicama quia cuaxun ca Jesusan cuënxun cacëxa:

–¿Uisa 'aish cara Satanás axbi: Ca chiquit, quiti 'ic?

²⁴ Ësa ca. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicë unibunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucucë unicama 'itsa 'aíshbi upitax bucu bëtsibë bëtsibë nuibananíma 'acánani cëñutia.

²⁵ Usaribiti ca unicamax aín aintsibë nuibananíma mëëanani tsuáqui nëtëtia.

²⁶ Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, Beelzebúribi cacë, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ë ñui quicë 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquíncëbë an 'amicëxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abě ñunshin 'atima chiquinima.

²⁷ Ësa ca. Ui unínbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu a pain nëaxun cuni ca aín ñu bicuanti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

²⁸ Aséribi cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acë camabi tërënti 'icën, amia 'atimati banacëribi.

²⁹ Usa 'aínbi ca axa aín Bëru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacë uni aín 'ucha Nucën Papa Diosan tërënima, ax ca usabi tërëntimoi 'ia.

³⁰ –Ax ca ñunshin 'atimañu 'icë –quiáxa quicë cupí ca Jesusan usaquin cacëxa.

Jesusan ca amia sináncē unicama aintsioia quicē bana
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Usa 'ain ca unia bana ñuixuncēbē uquin aín titabētan aín xucēantun ěmánxun Jesús isa unun quixun anu 'icē uní camiacēxa.

³² Camicēxun ca a nēbētsioratia tsócē unicaman Jesús cacēxa:

—Min titabē ca min xucēantu ěman 'icēn. Ca mi istisa tania.

³³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uicamax cara 'ēn tita 'imainun 'ēn xucēantu 'ic?

³⁴ Usai quiquin bariaráquin isquin ca a rapasu tsócēcama cacēxa:

—Axa 'ēbē tsócēcama, ěnēx ca 'ēn tita 'imainun 'ēn xucēantu 'icēn.

³⁵ Uicaman cara Nucēn Papa Dios cuēncēsabi oquin 'aia, acamax ca 'ēn xucēn 'imainun 'ēn chirabacē 'imainun 'ēn tita 'icēn.

4

Bana itsi ñuicēsoquin an ñu 'apácē uni ñuicē bana
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Amiribishi ca Jesusan parúmpapa cuēbíxun unicama 'unánmiacēxa. 'Unánmicēbēa 'aisamaira uni a nēbētsiorati timēcēbē ca Jesús parúmpapa cuēbía bēspúcē manē nuntinu 'iruax tsóbuacēxa. Anua tsómainun ca unicama masinu parúmpapa cuēbí bucüacēxa.

² Bucubucē ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiacēxa. 'Unánmiquin ca bana itsi ñuicēsoquin ñuiquin ěsaquin cacēxa:

³ —Ca cuat, 'ēn mitsu ñuixunmainun. An ñu bēru 'apácē uni ca aín naēnu 'apáquin ñu bēru sacai cuanxa.

⁴ Sacacēx ca raírínēx anúan uni nicē me irunu nipacēaxa. Nipacēcē isbētsini uxun ca ñuina pēchiñunēn 'eaxa.

⁵ Raírínēx ca maparañu menu nipacēaxa. Nipacēax ca me cēxtúma 'ain bēnētishi coxa.

⁶ Coóxbi ca uruquian barin xarocēx aín tapun 'aíma 'ain, chushiaxa.

⁷ Raírínēx ca muxañu menu nipacēaxa. Nipacēax coi ca 'iruaxa. 'Iruyunbi ca muxan abē coquin mapurucēxun tuacēma 'icēn.

⁸ Usa 'aínbi ca raíri ñu bēru ax me upínu nipacēaxa. Nipacēax coi canitancēxun ca upí oquin tuaxa. Tuacēx ca raíri aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa, raírínēxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta, 'iaxa, raírínēxribishi ca aín bimi 'itsaira, cien, 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ěnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicēsoquin bana ñuicēxa quicē bana
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Usaquin cacēxa raíri unicama cuancēbē atux bérúxun ca a rapasu 'icē unicamabētan aín 'unánmicē unicaman Jesús cacēxa:

—Uisa cupí caramina bana itsi ñuicēsoquin unicama bana ñuixuni quixun camina nu cati 'ain.

¹¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uni itsían 'unaniamabi camina mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun an 'unánmicē ñu 'unanin. Usa 'aínbi cana uni raíri 'ēmi sinántisama tancē cupí bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixunin.

¹² 'Ěn 'aia isquinbi ca atun 'ēn cushi Nucēn Papa Diosan 'ē 'ináncē a sinanima. Atun pabitan 'ēn ñuixuncēxun cuaquinbi ca uisai quicē cara quixun 'unanima. Usai 'i ca acamax atun 'ucha tērēnun Nucēn Papa Diosmi sinanatima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixunin.

*Uisai quicë cara an ñu 'apácë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Usaquin catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina an ñu 'apácë uni ñui 'ëx quicë bana, uisai quicë cara quixun cuatiman? ¿'Ëx bèrí quicë bana ënë cuaquinma caramina uisaxun bëtsi banacamari bi 'ën ñuia cuati 'ain?

¹⁴ An ñu bëru 'apácë uni asaribi ca an Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë uni 'icën.

¹⁵ Anúan uni nicë me iru anu nipacëcë ñu bëru asaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. Usa 'ixuan Nucën Papa Diosan bana cuacëbëbi bënëtishi uxun ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sinánxma 'inun a cuacë banacama a manumia.

¹⁶ Bëtsi bëtsi unix ca maparañu me bëxbá, anu nipacëcë ñu bëru asaribi 'icën. Nucën Papa Diosan bana cuati cuëenquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai — quixun bënëenquinshi sinania.

¹⁷ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'itsañuma usaribi 'ixun Nucën Papa Diosan bana 'itsama nētēinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucën Papa Diosan bana 'acëbë ami nishquian unin 'atimocëxun a bana manuquin ënia.

¹⁸ Muxañu menua nipacëcë ñu bëru usaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin,

¹⁹ —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinánquinbi ca atun ënë menu 'icë ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuëenti 'ai —quixun sinani 'itsa ñuñu 'iisa tanan bëtsi ñuribi cuëenia. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan bana sináncëxbi ñu bëru 'apácëa coiabi chucun mapurucë usaribi 'aish bimiñumasa 'ia.

²⁰ 'Imainun ca bëtsi bëtsi unix me upínua ñu bëru nipacëcësa usaribi 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunën upí oquin sinánquin a bana quicësabi oi 'icë 'aish, ñu bërúxa me upínuax upiti coi canitancëx upiti bimicësaribi 'icën. Raírinëx ca 'itsamashi, treinta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinëxribi 'itsa, sesenta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinëxribishi 'itsaira, cien, bimiñu 'ia.

*Nucën Papa Diosan unix ca lamparínsa 'icë quicë bana
(Lc 8.16-18)*

²¹ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—¿Lamparín bëxun cara unin ñu tēmú an bēpánun nanti 'ic? ¿Cara anu 'uxti tēmú nanti 'ic? Anu nanquinma ca anu lamparín nanti anu nanti 'icën, ¿usa cat?

²² Uni itsin isnunma 'acë ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicë banacama abi ca 'unáncë 'iti 'icën.

²³ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

²⁴ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Mitsun cuacë banacama upí oquin cuaquin camina a bana quicësabi oquin 'ati 'ain. An 'ën a ñuixuncë bana uisai quicë cara quixun upí oquin sinánquin axa quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribi Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën.

²⁵ An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën.

Jesusan ñu bëru corucë ñuia

²⁶ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosan axa ainan 'iti unicama aín uni 'imiti ax ca ësa 'icën. Unían naënu 'apácëx,

²⁷ ca ñu bëru an imé 'uxtancëx bësutancëxun nètën ñu 'amainun coi cania. Usaria ca uisai 'i cara usai cania quixun 'unaníma.

²⁸ Menuax ca ñu 'apácë 'irua. 'Iru ca aín rara ax chai cania. Canitancëxun ca tuaia. Tuai ca aín bimi ax xacáñu 'aish bëruñu 'ia.

²⁹ Usa 'aísha shaínquibutia ca anun biti nètën aín 'ibun aín xacá xucapaquin aín bëru bitsia.

Mostaza bëru ñui quicë bana

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Amiribishi ñuitécëni ca Jesús quiacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'ic? ¿Uisa ñu itsiribi ñui caranuna a ñui quiti 'ain?

³¹ Ësa ca. Mostaza bëru, menu 'apácë, ax ca chamaratsuiria 'icën, bëtsi ñu bëru chamaratsusamaira ca ax 'icën,

³² 'aíshbi ca 'apácëx bëtsi ñu bëru canicësamaira 'ia. Usa 'aísha cani pëñanacëtiira chacëbë ca manan nuáncë ñuina aín pëían tupéoncënu na otancëx anu bucuia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuixuancëxa quicë bana

(Mt 13.34-35)

³³ Usoquin ca 'itsa oquin Jesusan bana itsi ñuicësoquin anu 'icë unicaman cuaisabi oquin bana ñuixuancëxa.

³⁴ Bëtsi banánma ca usoquinshi Jesusan unicama ñuixuancëxa, 'ixunbi ca aín 'unánmicë unicama abëa 'icë uisai quicë cara a banacama 'icë quixun 'unánmiacëxa.

Bëchun 'imainun suñúan Jesusan nëtémia

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ A nètën ca bari cuabúcëbëa baquíshcëbëtan manë nuntinu tsóxun Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ucë manan cuanun ca cuan.

³⁶ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nuntinua tsócë buáncëxa. Baca cuëbí unicama ëbianía Jesús ampan sicaracëti cuancëbë ca raírinëxribi nuntin sicaracëti cuancëxa.

³⁷ Cuancëbëbi ca suñúan 'icuatsíncëbë parúmpapa bëchuni tucánqui 'umpax aín nuntinu 'iruacëxa.

³⁸ Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nunti tsipúnua chupami təcëpimëti 'uxcë bësúnquin cacëxa:

—¿Cananuna bamai quixun caramina sinaniman?

³⁹ Cacëx bësuquinshi ca Jesusan suñúan —ca nètët —canan parúmpaparibi —ca bucubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nètëishimainun ca baca bëchúnribi nètëacëxa.

⁴⁰ Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? ¿Nucën Papa Diosan ca asérabi nu bërúanquin 'aquinia quixun caramina sinaniman?

⁴¹ Cacëx ca ratuti racuëti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Suñúnbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

5

Jesusan ñunshin 'atimañu uni pëxcüa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Parúnppa 'ucë manan cuantancëx ca Gadara cacë menu bëbacëxa.

² Bëbatancëxa manë nuntinuax 'ibúquiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni, anu uni maíncënuax uquin, Jesús mërácëxa.

³ Anu uni maíncë, anu ca a unin 'uxti 'iacëxa. A uni ca uinu 'icë unínbi manë risínbi nëáma 'icën.

⁴ Usa 'icë unin aín manë risin tanianan mëtanicëxunbi anun nëacë a tēcāpācëxa. Axa unin cushisama 'icë ca uinu 'icë unínbi a nëama 'icën.

⁵ Usai 'i ca nētēnbi, imēbi anu uni maíncë anu 'ianan aín bashinuribi nitsi cuēncēni banai, maxaxan axbi rachacacëxa.

⁶ Usa 'aish ca 'uránxun mërābētsini, abácuatsianx Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacëxa.

⁷⁻⁸ Usaria ca Jesusan ñunshin 'atima cacëxa:

–Ñunshin 'atima, ēnē uninuax ca chiquit.

Cacëxun ca munuma cuēncēnquin Jesús cacëxa:

–Dios, naínu 'icë, aín Bëchicë Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ë ubíoín? Diosan cuamainun cana mi cain, 'ë tēmēramixunma ca 'at.

⁹ Cacëxun ca Jesusan ñucácëxa:

–¿Uisa cara min anē 'ic?

Quia ca cacëxa:

–Nuxnu 'itsa 'ain ca 'ēn anēx 'Ēxcuira 'icën.

¹⁰ Caxun ca a menua xuxunma 'anun quixun bēnēquin cacëxa.

¹¹ Catancëxun ca 'aisamaira cuchī matá manan pushían pi bucuçē isquin cacëxa:

¹² –Cuchinu ca anu atsínun nu xut.

¹³ Cacëxun ca Jesusan –ca cuantan –cacëxa. Cacëx ca ñunshin 'atima a uninuax chiquíquianx cuchinu atsíncëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi 'aisamaira, rabē milsa 'aish, tsuáquiquiani abáquiani cuanx cuētúnuax parúmpapanu rēucubuti bacamiqúi cēñúacëxa.

¹⁴ Usacëbētan ca an cuchī bērúancë unicaman abáquiani cuanxun, ëma chanu 'icë unicama 'imainun ëma chucúmanu 'icëcamaribi, xubu itsi, xubu itsinu cuanquin ñuixuancëxa. Ñuixunquian chanioia cuati ca uisai cara a ñucama 'iāxa quixun isi riquiancëxa.

¹⁵ Riquianx anua Jesús 'icë anu bēbaquin ca a uni anua 'aisamaira ñunshin 'atima 'iá, a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mēníñushi 'aish tsócë isacëxa. Usa 'icë a uni isi ca racuécancëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca an iscëcaman, usai ca 'iāxa quixun, ñunshin 'atimañu unia pēxcucē 'imainun cuchinua ñunshin 'atima atsíncë, acama axa riquiancë unicama ñuixuancëxa.

¹⁷ Ñuixuncëxun ca camaxunbi bēnēquin atun nētēnuaxa cuantánun quixun Jesús cacëxa.

¹⁸ Cacëxa manë nuntinu 'iruiabi ca Jesús ñunshínñu 'icëa pēxcucē uni, an abē cuancatsi quixun cacëxa.

¹⁹ Cacëxunbi ca Jesusan abē cuanxma 'inun caquin cacëxa:

–Min xubunu ca cuantan. Cuantancëxun camina min aintsicama uisoxun cara Nucēn 'Ibu Diosan mi nuibaquin pēxcüaxa quixun ñuixunti 'ain.

²⁰ Usaquian cacëx cuanxun ca Decapolis cacë me, anu 'icë unicama uisaquin cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancëxa. Ñuixuncëxuan chanioia cuati ca camáxbi ratúacëxa.

*Jaironēn bēchicë baísquimianan xanu 'insíncë Jesusan pēxcüa
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Usa 'ain ca 'ucē manánuax Jesús manë nuntin anuaxa cuanpuncē nēcē manan utēcēancëxa. Utēcēnibi ca 'aisamaira uni anu aia isi, Jesús parúnpapa cuēbíbi tiquiacëxa.

²² Anu Jesús 'ain ca anua judíos unicama timěti xubunu 'icě 'apu achúshi, Jairo cacě, ax uacěxa. Uquin a měrai aín bēmánon rantin puruni

²³ tsóbuquin ca Jesús cacěxa:

—'Ěn ini běchicě ca bamaia. Usa 'ain camina min mēcėnan ramėquin pėxcuxuni 'ėbė cuanti 'ain.

²⁴ Cacěxa a unibė cuaniabi ca atúxribi a nuibiani cuanquin 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocěxa.

²⁵ A unicama nėbėtsi ca achúshi xanu 'insíncė 'iacěxa. Usa 'aish ca a xanu mēcėn rabė 'imainun rabė baritia imia 'aishbi aín imi nėtėcėma 'iacěxa.

²⁶ A xanux ca 'aisamaira rucaturucamanuax pėxcúcası ro mėėquin paė tėnėquin aín ñucama ñancábi cėñuibi pėxcúama 'icėn.

²⁷⁻²⁸ Usa 'aish ca a xanu Jesús ñuicania cuabiani —aín chupa ticaishi cana pėxcúti 'ai —quixun sinánquin unicama nėbėtsinėn, a caxu cuanquin, Jesusan chupa ticacěxa.

²⁹ Ticaishi ca aín imicě nėtėacěxa. Usai nėtėquin ca aín nami chuámarua tancěxa.

³⁰ Usai 'icėbė ca Jesús —'ėn cushin ca uni pėxcúaxa —quixun aín sinanėnbi 'unani, 'itsa uni nėbėtsinuxun caxu bėsuquin isi quiacěxa:

—¿Uin cara 'ėn chupa ticax?

³¹ Quia ca aín 'unánmicě unicaman cacěxa:

—¿Mia unin chacatisaira oia isibi caina, uin cara 'ėn chupa ticaxa quiax quin?

³² Cacėxun ca Jesusan uin cara isa aín chupa ticaxa iscatsi quixun, amo bariaráquin isacěxa.

³³ Iscėbė ca axa pėxcúcė xanu, ax —an ca 'ė pėcúaxa —quixun 'unani racuėti bėrėrui, anu cuani aín bēmánon rantin puruni tsóbuquin, usai cana 'ia quixun chiquinaquin Jesús cacěxa.

³⁴ Cacėxun ca Jesusan cacěxa:

—'Ěn cana mi pėxcuti 'ai quixun asėrabi sinani camina pėxcúan. Usai camina 'itėcėniman. Chuámashi 'aish ca cuantan.

³⁵ Usaquian Jesusan cacėbėtanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timěti xubunu 'icě 'apu, Jairo, a cacěxa:

—Min bėchicě ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icėn. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

³⁶ Caia cuaquin ca Jesusan a 'apu cacěxa:

—Racuėaxma ca 'it. 'Ěn cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan.

³⁷ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bėbaquin ca Pedro 'imainun Jacobo 'imainun Jacobonėn xucėn Juan, acamaishi abėa cuanun cacěxa.

³⁸ Cabiani cuanx bėbaquian cuacėxbi ca a 'apun xubunuax 'aisamaira uni shaquiabati rarumabacěxa.

³⁹ Rarumabatiabi ca xubunu atsínquin cacěxa:

—¿Uisacatsi caramina masá nuituti rarumati shaquiquin? Xu xanu ca bamacėma 'icėn, ca 'uxaxa.

⁴⁰ Ěsaquian cacėxunbi ca 'usáncancěxa. 'Usáncancėxunbi anu 'icě unicama xubu ěman xutancėx ca Jesús xanun papa 'imainun aín tita 'imainun abė ucė uni, acamaishi buani, anua xu xanu 'icėnu atsíancěxa.

⁴¹ Atsínxun mėínquin biquin ca xu xanu cacěxa:

—“Talíta cumi”. Talíta cumi quicě ax ca: Xu xanu, mi cana cain, ca nirut, qui quicě 'icėn.

⁴² Usoquian cacėxėshi ca a xu xanu mēcėn rabė 'imainun rabė baritiañu 'aish nirutancėx niacěxa. Usai nitsia isi ca aín bēmánan pėqui ratúancěxa.

⁴³ Ratutia ca Jesusan anu 'icě unicama cacěxa:

—'Ën mitsu cacësabi oquin camina mitsúnmi iscë ñu ënë uibi ñuixuntima 'ain
—quixun canan ca —xu xanu ca pimit —quixun cacëxa.

6

Jesús Nazaretnu 'iá

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Anuax cuanx ca Jesús anuaxa canicë me anu cuancëxa. Cuancëbë ca aín
'unánmicë unicama abë cuancëxa.

² Cuanx bëbaxun ca anun ñu mëetima nëtë 'ain, anua judíos unicama timëti
xubunu atsínxun bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. Usoquian bana ñuia cuati ca
unicama aín patsanëx ratuti canancëxa:

—¿Uin cara ënë uni usaquian bana ñuiti 'unánmiac? ¿Uisai quicë cara a ñuicë
bana ënëx 'ic? ¿Uisoquin cara uni itsin 'acëma ñu 'ain?

³ Carpinteroishi ca ënëx 'icën, Marían tuá. Ax ca Jacobo 'imainun José
'imainun Judas 'imainun Simón aín xucën 'icën. Aín chirabacëcamaribi ca ënu
nubë 'icën, ¿usa cat? —qui ax canancëxa.

Usai canani ca aín bana cuaisama tani ami nishacëxa.

⁴ Ami nishcëxun ca Jesusan atu cacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían bana ñuixunia ca unin
cuatia. Usa 'aínbi ca axa anuax canicë unían, anuaxbia canicë menuxun bana
ñuixunia, anu 'icë unicama 'imainun aín aínsi 'ibucama 'imainun axa aín
xubunu 'icëcamaribi cuaisama tania.

⁵ Usaquian ax quicësabi oquin aín bana cuatiama ca Jesusan, uni itsían
'acëma ñu anu 'icë unicama 'axuanma 'icën. Uni 'insíncë 'itsama, ashi cuni
ca aín mëcënan ramëquin pëxcüacëxa.

⁶ An ca asérami Nucën Papa Diosan cushínbi ñu 'aia quixuan sinaniama isi ca
Jesús —¿uisa 'aish cara ënë unicama ësa 'icë? —quixun sinani ratúacëxa. Usai
'itancëx ca aín nëtënuax ëma chucúmaracamanu cuanquin Jesusan unicama
bana ñuixuancëxa.

Bana ñuixunuan aín 'unánmicë unicama Jesusan xua

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Jesusan ca aín 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun rabë a timëxun aín
cushi anúan ñunshin 'atima uninua chiquínti 'inántancëxun bëtsi bëtsi ëmanua
cuanun quixun rabë rabë xuacëxa.

⁸ Xuquin ca 'ësëquin cacëxa:

—Bain cuanquin camina ñu buántima 'ain. Pán, burasa, curíquibi
buánquinma camina tsatishi buánti 'ain.

⁹ Taxaca upíramashi camina tañubianti 'ain, 'imainun camina a pañuti
chupa rabëma achúshishi pañubianti 'ain.

¹⁰ Ësaquinribi ca cacëxa:

—Uinu 'icë unin xubunu caramina anu 'inux atsini, anuishi camina ñantan
ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nëtëa utámainun.

¹¹ Uinu 'icë ëmanu 'icë unicaman cara mitsu bëisama tanan mitsun bana
cuaisama tania, aín ëmanuax cuani camina anu 'icë unicaman, mitsun bana
cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun 'unánun, mitsun
taxacanu 'icë me cupúcë tacabiani cuanti 'ain. 'Ën cana asérami mitsu cain,
Sodoma ëmanu 'icë unicama 'imainun Gomorra ëmanu 'icë unicama ca aín
bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin
castíancë ca a ëmanu 'icë unicama an mitsu bicëma cupí ax 'iti 'icën.

¹² Usaquin caquian xucëx cuanquin ca —ainan 'inux camina Nucën Papa
Diosmi sinanati 'ai —quixun caquin unicama bana ñuixuancëxa.

¹³ Usonan ca ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi xëni ron ronquin pëxcüacëxa.

Juan an uni nashimicë bana

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Usa 'ain ca uni itsían 'acëma ñua Jesusan 'aia unicaman chaniocëxa. Chanioia cuati ca Galileanu 'icë 'apu, Herodes, quiacëxa:

—Ax ca Juan, an uni nashimicë, a 'icën. Bamaxbi ca baísquiaxa. Usa 'ixun ca uni itsían 'acëma ñu 'aia.

¹⁵ Usai quicëbëa raírinëx —ax ca Elías 'icë —quimainun ca raírinëxribi —ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxa bërâma 'iásaribi uni a 'icë —quiax quiacëxa.

¹⁶ Quia cuati ca Herodes quiacëxa:

—Ax ca Juan, a 'ën tëbíscamia, a 'icën. Usa 'aish ca ax bërí baísquiaxa.

¹⁷⁻¹⁸ Herodesnën Juan tëbíscamia, ax ca ësa 'iacëxa: Herodes an ca aín xucën Felipenën xanu, Herodías cacë, a biacëxa. Usa 'ain ca —minmi min xucënan xanu biti ca 'aisama 'icë —quixun Juanën Herodes cacëxa. Cacëxun ca Herodesnën Juan bimixun nëamitancëxun sipuamiacëxa.

¹⁹ Juan sipuacë 'aínbi ca ami nishquin Herodías an Juan 'amicatsi quixun sináncëxa. Usa 'ixunbi ca uisabi oma 'icën.

²⁰ Herodías an ami nishquin 'amiti 'icëbi ca Herodesnën —Juan, ax ca mëní sinánñu 'aish upí uni 'icë —quixun sinani ami racuëquin unínma 'aia quixun bërúancëxa. Usa 'ixun ca aín bana uisai cara quia quixun upí oquin cuaquinmabi an bana ñuia cuacëxa. Usa 'ain ca Herodíasnën Juan 'amiama 'icën.

²¹ Usa 'aínbi ca achúshi nëtë anun Juan 'ati nëtë 'iacëxa. Axa anun bacëan nëtë 'ain ca Herodesnën aín tucuricubu 'imainun aín suntárunën 'apucama 'imainun Galileanu 'icë aín cushi uniburibi abëtan pi unun camiacëxa.

²² Camicëx uxuan Herodesbëtan acaman picëbë ca Herodíasnën tuá xanu xuntacu, ax anuax upiti bairani ransacëxa. Usai 'ia isi ca anu 'icë unicamax Herodesbë chuáma tani cuëëancëxa. Cuëenquin ca Herodesnën xanu xuntacu cacëxa:

—Uisa ñu caramina cuëëni ca 'ë cat, cacëxun cana a mi 'inánti 'ain.

²³ Caxun ca cacëxa:

—Mi cana paraniman, sinanatëcëntimoquin cana asérabi mi cain, añu ñu caramina mi 'inánun 'ë ñucatin, 'ëx anu 'apu 'icë me ënëbi cana 'ëmi ñucácëxun amo 'icë mi 'inánti 'ain.

²⁴ Cacëx cuanquin ca aín tita cacëxa:

—¿'Ëa 'inánun carana añu ñu ñucátí 'ain?

Quia ca aín titan cacëxa:

—Juan, an uni nashimicë, aín maxcá ca ñucát.

²⁵ Cacëx bënëtishi uquin ca cacëxa:

—Bëríbi camina Juan, an uni nashimicë, a tëbíscamixun aín maxcá manë xampami 'ë 'inánti 'ain.

²⁶ Ësaquian cacëx masá nuituirquin ca Herodesnën 'aisama tancëxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatëcëntimoquin cana mi cain —quixun cacë a sinánan anu 'icë unicamaribia cuacë cupí masá nuituirquinbi xanu xuntacu parántisama tanquin,

²⁷ bënënquinshi aín suntáru achúshi Juanën maxcá isa bëxunun quixun xuacëxa.

²⁸ Xucëx cuanxun sipunuabi tëbíscabëtsinquin manë xampami bëxun ca suntárunën xanu xuntacu Juanën maxcá 'ináncëxa. 'Ináncëxun buánxun ca xanu xuntacun aín tita 'ináncëxa.

29 Usocë cuabiani cuanxun ca aín 'unánmicë unicaman Juan bibianquin buánxun maíancëxa.

Jesusan cinco mil uni pán pimia

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Usa 'ain ca aín 'unánmicë unicaman, an xucëx cuanx anu utëcënxun, atúan 'acë ñucama ñuixuanan a uni 'unánmicë banacamari bi Jesús ñuixuancëxa.

31 Ñuixuncëxun ca Jesusan 'aisamaira uni ampan ucë axa cuanmainun raírinëxri bi aia, bana ñuixunquin piama 'icën. Usai 'iquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Uri pain cuanun ca cuan, anua uni 'icëma menuax nuxëshi tanti cuanun ca cuan.

32 Cabiani ca manë nuntin a camáxbi anu uni 'icëma menu cuancëxa.

33 Cuania isquin —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánbiani atux pain men abáqui ani bëtsi bëtsi ëmanuax cuanx ca anua cuantinuxun Jesús caini uni timëcamë'ëocëxa.

34 Manë nuntinuax 'ibúquian Jesusan iscëx ca anua timëcë unicamax an atu Nucën Papa Diosmi sinánun 'aquinti 'aíma 'ain, 'aracacë ñuinanëxa an bërúanti aín 'ibu 'aíma 'ain sináncasmai bënëcësaribi 'iacëxa. Usai 'ia isquin ca Jesusan unicama nuibacëxa. Nuibaquin ca ca 'itsa ñu ñuiquin atu bana ñuixuancëxa.

35 Usaquin 'acëbëa bari xupíbucëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Bari ca xupíbutia, ënë mex ca anu uni 'icëma me 'icën.

36 Atúan piti ñu ca 'aíma 'icën. Ënu 'iáxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icë ëmacama 'imainun a mecamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

37 Quia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacëxun ca atun cacëxa:

—¿Nun caranuna doscientos curíquinën atu 'inánti pán maruti 'ain?

38 Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uiti pánñu caramina mitsux 'ain? Tain ca istan.

Cacëxun istancëxun ca cacëxa:

—Mëcën achúshi pán 'imainun ca tsatsa rabë anu 'icën.

39 Cacëxun ca Jesusan basinua bucubunun quixun unicama cacëxa.

40 Cacëx ca unicama cien uni cien uníxa tsómainun cincuenta cincuentanëxri bi tsóbuax bucüacëxa.

41 Usai unicama bucubuan ca Jesusan mëcën achúshi páncëñun tsatsa rabë bixun manámi bësuquin isquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun pán tucapaxun aín 'unánmicë unicama 'ináncëxa, axa bucubucë unicama 'inánun quixun. Usaribi oquin ca tsatsa rabë aribi tucapaxun 'ináncëxa.

42 'Ináncëxun bixun ca unicama camaxunbi pucháquin piacëxa.

43 Pucháquin piia sënëan ca usai 'iisa 'aímabia tëxëcë páncëñun tsatsa aín 'unánmicë unicaman mëcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin biacëxa.

44 An pucháquin picë unicamax ca 'aisamaira 'aish cinco mil nucë bënë 'iacëxa.

Jesús parúmpapa camánanën niqiani cuan

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Usotancëxun ca an tsiánquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manë nuntinu cëñúruquiani 'ucë manan Betsaida ëmanu cuanun quixun Jesusan aín 'unánmicë unicama xuacëxa.

46 Xutancëxun anu 'icë unicama cabiani ca Jesús matánu Nucën Papa Diosbë banai cuancëxa.

⁴⁷ Cuanx Nucën Papa Diosbë banacëbëa bari atsíncëbë ca baquíshacëxa. Baquíshcëbëa Jesús axëshi matánu 'imainun ca aín 'unánmicë unicamax manë nuntinu parúmpapa nëbëtsi 'iacëxa.

⁴⁸ Usa 'aish ca suñúan cuainsamoquin bëcacëxun bamaira bamaxun in-abacëxa. Usaía 'ia isbiani ca pëcaracëbë Jesús parúmpapa camánanën niqiuani atunu cuancëxa. Cuanquin ca Jesusan atun nunti inuquinbi iëtancëxa.

⁴⁹ Parúmpapa camánanën niqiuani Jesús cuania isi ca —ñunshin sapi ca — quixun sinani sharáruí, aín bëmánan pëqui ratúcancëxa.

⁵⁰ Camaxunbi a isia racuëira racuëtiabi ca Jesusan atu cacëxa:

—Camina cushicanti 'ain. Racuëaxma ca 'it, 'ë cana 'ain.

⁵¹ Ësaquin cai manë nuntinu 'irucëbë ca suñúan nëtëacëxa. Nëtëcëbë ca aín 'unánmicë unicama ratuti —¿uisa 'ain cara ësa 'ia —quixun sinani sináncasmacëxa.

⁵² Jesusan aín sinanënshi pán 'itsamia isquinbi uisaira cara aín cushi 'icë quixun sinanima ca suñúan nëtëcëbë sináncasmacëxa.

Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncë unicama pëxcüa
(Mt 14.34-36)

⁵³ Parúmpapa 'ucë manan cuani Genesaret cacë menu bëbaquin ca anu aín nunti təcërëcacëxa.

⁵⁴ Təcërëcaxa manë nuntinuax 'ibutia isquin ca anu 'icë unicaman —axa ucë ux ca Jesús 'icë —quixun 'unáncëxa.

⁵⁵ 'Unani abáquiáni, anu 'icë mecamanu cuanquin ca uni 'insíncëcama aín bacëtínën, anu ca Jesús 'icë quixuan ñuia cuabëtsinquín bëacëxa.

⁵⁶ Uinu cara Jesús cuania, ëma chucúmara 'imainun ëma chacamanuribi cara cuania, anuxun ca me mëníocënu uni 'insíncëcama Jesusan chupa ticanun quixun bëquin racáncëxa. Bëcëxun ca ñucë unicaman Jesus —mín chupa cuëbíshi ca nu ticamit —quixun cacëxa. Ësaquin caquin ticáishi ca 'insíncë unicamax pëxcúacëxa.

7

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acë bana
(Mt 15.1-20)

¹ An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax Jerusalénuaxa ucë, abë ca fariseo unicamax Jesúsnu ai timëacëxa.

² Timëxun ca Jesusan 'unánmicë unicama raírínën aín rara quiásabi oi 'iquinma, mëchucaxunmashi piia isacëxa.

³ Isquin ca sináncëxa: Nun cananuna nucën chaitiocë quiá bana a tani usabi 'icë 'ixun Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti sinánquin nun mëcën upíra upiti mëchucaxunma pán piman,

⁴ anua ñu marutinuax uxun cananuna nashixunma piman. Nun chaitiocëcaman 'ásabi oquin cananuna nun manë xampa, nun 'ó ñutë, nun manë ñutë, a 'imainun nun 'uxtiribi chucaian. Usonan cananuna ñu raíriribi nun chaitiocëcaman 'ásabi oquin 'ain.

⁵ Usaquin sinánquin ca fariseo unibu 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisacasquin cara mín 'unánmicë unicaman nucën chaitiocëcama quiá bana tanimín? Ca mëchucaxunmashi piia.

⁶ Cacëxun ca Jesusan ësaquin atu cacëxa:

—Mitsúxmi cëmë 'icë mitsu ñuiquian Isaíasnën cuënëo bana ca ësai quia:

Ënë unicaman ca aín cuëbitanshi 'ë rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mëu 'ë sinanima.

7 Nucën Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicë banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ë rabiá.

Isaíasnën cuënëo bana quicësabi oi camina mitsux 'in.

8 Mitsun camina Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'ati a ënquin mitsun chaitiocëcaman sinan bana a tanquin axa quicësabi oquin 'ain, mëchucanan ñutë chucati, acama.

9 Usai quiquin ca Jesusan ësaquinribi atu cacëxa:

—Mitsun chaitiocëcaman ñuia banaishi cuati cupí camina Nucën Papa Diosan bana ënquin a sinaniman.

10 Moisés ca quiacëxa: “Min papa, min titan cacëxun ca aín bana cuat” quianan ca “an aín papa aín tita 'atimaquin ñuicë uni, a camina aséjabi bamamiti 'ain”.

11 Usa 'aínbi camina mitsux ësa quin: Unin ca aín papa, aín tita cati 'icën, ñu mi 'inánti 'ixunbi cana mi 'inaniman, ca Corbán 'icën, ca Nucën Papa Dios 'inánti 'icën, Nucën Papa Dios usai quiá 'aínmabi.

12 Usai qui camina mitsux quin: Usai quicë unían aín papa, aín tita 'aquinima 'ianan ñu 'inántima ca asábi 'icë quiáx.

13 Usa 'ixun camina mitsúxmi quicë bana ashi 'unánmianan mitsun chaitiocëcama 'iáishi 'unánmiquin unicama Nucën Papa Dios axa quiá bana ënun quixun sinánmin. Usaribi oquin camina 'itsa ñu 'unánmiquin unicama Nucën Papa Dios quiá bana ënun quixun sinánmin.

Usaquin ca Jesusan fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama cacëxa.

14 Catancëxun ca ësaquinribi Jesusan cuënxun unicama cacëxa:

—Camaxunbi ca 'ën bana ñuimainun upí oquin cuat.

15 An ñu aín cuëbitan picë cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isima. Ama. Aín nuitu 'atima 'ixun 'atima ñu 'anan 'atimati banacë, a cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

16 An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

17 Ësaquin catancëxun unicama ëbiani cuanxa aín 'icënu atsíncë ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—Unían picë ñu ñui quicë bana ax cara uisai quicë 'icë ca nu ñuixun.

18-19 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina 'ën cacëxun 'ën bana cuatiman? Piti, ax ca unin nuitunu atsinima. Picëx ca aín pucunuishi atsíntancëx amiribishi chiquitia. ¿Usa cat? Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan aín cuëbitan ñu picë a cupí uni upíma isima.

Ësai qui ca Jesús, camabi ñu ca piti asábi 'icë, quiacëxa.

20 Catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—Aín nuitunën 'atimaquin sinánquian ñu 'acë cupíshi ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

21 Aín nuitu mëu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, xanu cuaioti, uni itsin ñu mëcamati, uni 'ati, aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti,

22 uni itsin ñu cuëenti, 'atima nuituñu 'iti, uni paránti, 'atima 'icëbi tënëquinma ñu 'ati, nutsiti cëmëquin uni ñuiti, rabíti, nuituñuma 'iti, acama.

23 Aín nuitunën sinánquian a ñucama 'acë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíma 'icën.

Usaquin ca Jesusan unicama cacëxa.

Judíosma xanu Jesúsmi catamëa
(Mt 15.21-28)

²⁴ Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro 'imainun Sidón 'icë menu bëbacëxa. Bëbatancëx ca, 'ëx cana ënu 'ai quixunma unin 'unania quixun sinani achúshi xubunu atsíancëxa. Usaquian sinaniabi ca unicaman 'unáncëxa.

²⁵ Usa 'ain ca —anu ca —quixun cuabëtsini ñunshin 'atimañu xanu tuacën titax uax Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacëxa.

²⁶ A xanux ca judíosma, Sirofenicia menu 'icë 'iacëxa. Usa 'ixun ca aín tuánua isa ñunshin 'atima chiquínun quixun Jesús cacëxa.

²⁷ Cacëxunbi ca —judíos unicama pain 'aquini cana uacën —quixun sinánquin Jesusan ësaquin cacëxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icën. Tuá xuratsucun pain ca piti 'icën.

²⁸ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—Usa ca. Usa 'aínbi ca cuënan tëmúxun tuá xuan rëupatia piti sani camunan piia.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upiti camina quian. Usa 'ain ca min tuánua ñunshin 'atima chiquíaxa, camina cuanti 'ain.

³⁰ Cacëx cuanx aín xubunu bëbaquin ca aín tuá anuaxa ñunshin 'atima chiquicë 'ain, anua 'uxcënu, mëní sinan 'aish, racácë mëracëxa.

Pabë 'aish banañuma uni Jesusan pëxcüa

³¹ Usaquiani anua Tiro ëma 'icë menuax cuanx ca Jesús Sidón ëma 'imainun Decapolis cacë me aribi rëxcëbiani, parúmpapa Galileanu cuantëcëancëxa.

³² Cuanía bëbacëbetan ca pabë 'aish banaibi upitiira banacëma uni bëxun unicaman Jesús aín mëcënan isa ramënun quixun cacëxa.

³³ Cacëxun ca Jesusan unicama 'uri amo nitsinaxun aín pabínu, aín mëcën rëbu atsínmianan tushuquixun cuñunan aín mëcën rëbu chabóxun, aín ana mëëacëxa.

³⁴ Usoquin mëëi manámi bësuquin isi munuma uínquin ca cacëxa:

—“Efata”. Efata quicë ax ca —ca asábi 'it —qui quicë 'icën.

³⁵ Usocëxuinshi pabë 'ixunbi bana cuanan ca upitiira banacëma 'aíshbi upiti banacëxa.

³⁶ Usoquin a uni pëxcutancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama uinu 'icë unibi ñuixunxunma 'anun quixun cacëxa. Usaquin cacëxunbi ca ñuiacëxa. Ñuia aséabi ñuixunxunma 'anun Jesusan catëcëncëxunbi ca a unicaman usai ca a uni pëxcúaxa quixun ñuiaraishiacëxa.

³⁷ Ñuiquian chanioia cuati ca unicamax ratuti quiacëxa:

—Camabi ñu ca an upí oquin 'aia, pabë unínbi ca an pëxcucëxun cuatia, banañuma uníxbi ca an pëxcucëx banaia.

8

Jesusan cuatro mil uni pán pimia

(Mt 15.32-39)

¹ Usa 'ain ca 'itsa uníxa timëcamë'ëocë 'ain a piti 'aíma 'ain, Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacëxa:

² —Ënë unicamax ca ënu, rabë 'imainun achúshi nëtë 'ëbë 'icën. Usa 'aish ca a atun piti ñuñuma 'icën. Usa 'ain cana 'ën atu 'itsaira nuibaquin 'aquinsa tanin.

³ Ën ñu naracamixunma atun xubunu xucëxbi ca cuaníbi bainuax bëënantí 'icën, raírinëx ca 'uracëox uaxa.

⁴ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Ënëx ca anu uni 'icëma me 'icën. ¿Uisaxun caranuna ënë unicama pimiti 'ain?

⁵ Cacëxuan Jesusan —¿uiti pánñu caramina 'ain? —quixun ñucácëxun ca aín 'unánmicë unicaman —ënu ca mēcën achúshi 'imainun rabě 'icë —quixun cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan timëcamë'ëocë uni menu tsóbunun quixun cacëxa. Usoxun ca pánca bixun Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun tuca-paxun pán, aín 'unánmicë unicama, an unicama mětícanun quixun 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca atúan pinun anu 'icë unicama 'ináncëxa.

⁷ Usotancëxun ca tsatsa 'itsamararibi bixun Jesusan Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun aribi aín 'unánmicë unicama, an unicama mětícanun quixun 'ináncëxa.

⁸ Usoquian 'ináncëx cëñútisa 'aíshbi ca a piti cëñúama 'icën, a unicaman pucháquin picëxbi. Camáxbia puchácëbëtan ca Jesusan 'unánmicë unicaman mēcën achúshi 'imainun rabě caquí buácaquin piti tēxēcë biacëxa.

⁹ An picë unicamax ca 'itsaira 'aish cuatro mil unisa 'iacëxa. Usoquin pimitancëxun ca Jesusan a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cacëxa.

¹⁰ Cabiani ca Jesúsbe aín 'unánmicë unicama manë nuntinu 'iruquiani cuanx Dalmanuta cacë me, anu cuancëxa.

*Fariseo unicaman uni itsían 'acëma ñu 'anun quixun Jesús ca
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Cuanxa bëbacëbë ricuatsinxun ca fariseo unicaman abë cuëbicánanquin, Nucën Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, Jesusan aín sinanënbi isa unían iscëma ñu naínua 'anun quixun cacëxa.

¹² Cacëxun ca munuma uínquin cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina ënu bucucë unicama, mitsun Nucën Papa Diosan cushin carana ñu 'ai iscatsi quixun, ñu itsi 'anun quixun 'ë cain? Asérabi cana mitsu cain, 'ëmi ñucácëxunbi cana 'aiman.

¹³ Usaquin caxun ca atu ëbiani manë nuntinu 'iruquiani parúmpapa 'ucë manan cuancëxa.

*Fariseo unicaman bana cuatima bana
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ 'Ucë manan cuanquin ca Jesusan 'unánmicë unicaman piti ñu manu-biancëxa, manuanan ca pán achúshiratsushi buáncëxa.

¹⁵ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin 'ësëacëxa:

—Fariseo unibu 'imainun Herodesmi sináncë judíos unicamaxa anun pán chamiti ñusa 'icësa usaribi 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

¹⁶ Cacëx ca atúxbi canancëxa:

—Nunu pán bëcëma cupí ca nu usaquin caia.

¹⁷ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bëcëma 'ai quiax cananin? ¿'Ën ñu 'aia isunbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman, upí oquin caramina cuatiman?

¹⁸ ¿Bëruñuxunbi caramina isiman? ¿Anun cuati pabíñuxunbi caramina mitsun nuitunën sinánquin upí oquin cuatiman?

¹⁹ ¿'Ën mēcën achúshi pán tucapaxun pimicëxun piquian cinco mil unin tēxëocë caina uiti caquí buácaquin pán bia quixun sinánquinma caina manuan?

Usaquian Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Mēcën rabě 'imainun rabě caquí buácaquin cananuna bian.

²⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mēcën achúshi 'imainun rabě pán tucapaxun pimicëxun piquian cuatro mil unin tēxëocë caina uiti caquí buácaquin pán bian?

Cacëxun ca cacëxa:

—Mēcën achúshi 'imainun rabé caquí buácaquin cananuna bian.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Usoquin 'ën 'aia isúnbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman?

Bëxuñu unia Jesusan Betsaidanuxun bëpëxcüa

²² Usaquin cabiani cuanx ca Betsaida cacë ëmanu Jesús bëbacëxa. Bëbacëbëtan ca uni raírinën bëxuñu uni achúshi anu bëquin a isa ramënun quixun caquin bënëacëxa.

²³ Usocëxun ca Jesusan bëxuñu uni mëínbianquin ëma 'uri buánxun, anuxun tushucaquin cuñunan bëpachiquin aín mēcënan ramëquin —¿caramina ñu isin? —quixun ñucáquin cacëxa.

²⁴ Cacëx bëpëquiquin ca cacëxa:

—Cana isin, i sëtécësa 'aish ca uni chandinabatia.

²⁵ Cacëxun ca amiribishi Jesusan aín mēcënan bëmëtécëancëxa. Usocëx bëpëquiquin ca upí oquin isacëxa.

²⁶ Usaquin 'atancëxun aín xubunu xuquin ca Jesusan cacëxa:

—Betsaida ëmanu camina cuantima 'ain, uibimi catima cupí.

*—Jesús ca Cristo 'icë —quíaxa Pedro quiá bana
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

²⁷ Usobiani ca Jesús aín 'unánmicë unicama buani Cesárea de Filipino cacë ëma a 'urama 'icë ëmacamanu cuancëxa. Bain cuanquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ñucáquin ësoquin cacëxa:

—¿Ui caraisana 'ëx 'ai quiax cara unicama quin?

²⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa: Raírinëx ca quia, mix isamina Juan, an uni nashimicë, a 'ain. Raírinëx ca quia, mix isamina Elías a 'ain. Raírinëxribi ca quia, mix isamina an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuan uni itsi, a 'iti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ëx caraisana ui 'ai quiax quin?

Quia ca Pedronën cacëxa:

—Mix camina Cristo, axa utinu nun cáincë, a 'ain.

³⁰ Ësaquian Pedronën cacëxun ca Jesusan uibi Pedro quicë bana ñuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicë unicama cacëxa.

*—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quíaxa Jesús quiá bana
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Ësaquin catancëxun ca aín bamati ñuiquin Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx cana 'atimocë 'iti 'ain. 'Imainun ca caniacëcëcamabë judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamax ën bana cuaisama tani 'ëmi nishti 'icën. 'Ëmi nishquin ca 'ë uni itsi 'amiti 'icën. Usaquian 'ë 'acëx bamatancëx cana rabé 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísquiti 'ain.

³² Atúan upí oquin cuaisabi oquin ñuixunquin ca Jesusan usaquin cacëxa. Usaría quia oquin ca Pedronën Jesús amo nitsinaxun —usari camina quitima 'ai —quixun ñu caquin cacëxa.

³³ Cacëx cuainacëquin aín 'unánmicë unicama isquin ca Jesusan Pedro ñu caquin cacëxa:

—Min camina ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sináncësa oquin sinanin. Usaquin sinánxunma ca 'at. 'Ën Papa Dios cuëñcësabi oi 'iaxma 'ëx 'inun quixun sinánquin camina unin sináncësa oquinshi sinanin.

³⁴ Catancëxun ca anu 'icë unicamacëñun aín 'unánmicë unicamaribi cuënxun Jesusan cacëxa:

—Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icën.

³⁵ Uin cara aín cuëncësa oquin 'ai, ënë nëtënu upitax tsotishi sinania, ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënuushi upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia, ax Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'icën.

³⁶ Unix ca ënë nëtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aíshbi ca Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aish abë upíma 'ianan aín nëtënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë aín ñucama ax ñancábía bicë 'icën.

³⁷ ¿Nucën Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin añu ñun cupíoti 'ic? Anun cupíoti ñu ca 'aíma 'icën.

³⁸ Ui unix cara 'ënan 'icëbía axa 'ëmi sináncëma unin 'usánti sinani 'ënan 'itimi rabíanan 'ën bana quicësaí 'itimi rabinía, a uníxa 'ënan 'itimi cana 'ëxribi rabínti 'ain, uni 'inux anuax uá 'aish cuantancëx 'ën Papa Diosbë 'Apu 'itancëx aín ángelcamabë utëcëni.

9

¹ Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Aséribi cana mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, 'ëmi catamëtía ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca aséribi atun cushi 'icë quixun isti 'icën. Nucën Papa Diosan cushínbi ca usai 'iti 'icën.

Axbia Jesús bëtsia

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca męcën achúshi 'imainun achúshi nëtë 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani, Pedrocëñun Jacobo 'imainun Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancëxa. Anu cuantancëx ca acaman ismainunbi Jesús bëtsiacëxa.

³ Bëtsicëbë ca aín chupa uxuira 'aish chabachabaquicësa 'iacëxa. Usa 'aish ca ënë menu 'icë unínbía chupa chacaquinbi uxuocësamaira 'aish uxuira 'iacëxa.

⁴ Usa 'icë isanan ca Moisésbëa Elías chiquiracëti Jesús bë banaia isacëxa.

⁵⁻⁶ Usai banaia isi 'aisamairai racuëti —uisai carana quiti 'ai —quiax sináncasmaquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabë 'imainun achúshi xubura mi 'axunti 'iti 'ic? Minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

⁷ Usaquian Pedronën cacëbëtainshia cuinan atu tupéoncëxun ca Pedro, Jacobo, Juan, acaman cuin mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

—Ënëx ca 'ëx amiira sináncë, 'ën bacë bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

⁸ Quia cuati cuainacëquin amocüa iscëxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsëshi anu 'iacëxa.

⁹ Usaquiani matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Mitsúnmi iscë ënë ñucama camina uinu 'icë unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx bamatancëx baísqicëbëtan cuni camina ënë ñucama unicama ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaquian Jesusan cacësabi oquin a ñucama ui unibi ñuixunímabi ca atúxbi cuni canani quiacëxa:

—¿Uisai quicë cara, bamatancëx cana 'ëx baísqiti 'ai, quicë ax 'ic?

¹¹ Ësai canantancëxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mixmi aséribi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax, Elías pain ca uti 'icë quin?

12 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Elías ax pain ca uti 'icë quicë bana ax ca asérabi 'icën. Uxun ca unicama Nucën Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icën, usai quicë bana ca asérabi 'icën. ¿Usa 'aínbi cara axa Nucën Papa Diosnuax uni 'inux uá a ñuicë bana uisai quin? Ca quia, ax ca unin bëtsi bëtsi ocëx tëmëratí 'icën.

13 Elías ax pain ca uti 'icë quicë banax asérabi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucëbi ca judíos unicaman atúxa cuëncësa oquinshi a 'atimoxa, a ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin ca 'acaxa.

*Ñunshin 'atimañu tuá Jesusan pëcúa
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

14 Aín uni rabë 'imainun achúshibë matánuax anua aín 'unánmicë uni raíri 'icë anu cuanquinbi ca Jesusan isacëxa 'aisamaira unían aín 'unánmicë unicama raíri nëbëtsioraxun, an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamabëtan atubë cuëbicanánquin atu cananquinia.

15 Usai cuëbicanánquinbi Jesús aia isi camáxbi ratuti abáquiari riquianxun ca —¿Caina ain? —quixun cacëxa.

16 Cacëxun ca cacëxa:

—Cana ain. ¿Añu ñui caramina atubë cuëbicanancanin?

17 Cacëxun ca anu 'icë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—'Ën bëchicë cana minu bëan. Ñunshin 'atimanën 'imicëx ca banañuma 'icën.

18 Uinuxun cara ñunshin 'atimanën 'imia anuax ca menu nipacëtia. Usai 'i aín cuñun bacux bëi cuëtsëquiquin ca aín xëta ñërëxcaia, aín namíxbi ca nimëti bërëruí saquiquia. Usa 'ain cana min 'unánmicë unicama 'ëa chiquínxunun can, cacëxunbi ca 'acasmáxa.

19 Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca asérabi cushi 'icë quixun sinaniman. ¿Mitsúxmi 'ëmi catamënun carana uiti nëtën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi oi carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'Ë ca a tuá bëxun.

20 Cacëxuan bëcëbëtan Jesús isquin ca ñunshin 'atimanën a tuá aín nami nimëmiquin bërërumiquin menu nipacëmiacëxa. Usocëx ca aín cuñun bacux bëi menu taramëcëacëxa.

21 Usaía 'ia isquin ca Jesusan a tuacën papa ñucácëxa:

—¿Uiti barin cara ënë tuá ësai 'in?

Cacëxun ca cacëxa:

—Xuratsu 'aíshbi ca usai 'iacëxa.

22 Usa 'icë ca ñunshin 'atimanën bamamicatsi quixun 'itsa oquin tsinu 'irumianan bacanuribi nipacëmia. Usa 'ain camina min 'aisa 'icë nu a pëxcuxunti 'ain.

23 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Minmi 'ë, ca 'axunti 'icë quixun sináncëbëtan cana 'ati 'ain. An 'ëmi catamëquin, 'ën cana asérabi 'axunti 'ai quixun sináncë uni a cana uisa ñu cara abi 'axunti 'ain.

24 Cacëxun ca munuma banaquin a tuacën papan cacëxa:

—Min camina camabi ñu 'ati 'ai quixun cana 'unanin. Usa 'aínbi camina, upí oquinra 'unánun 'ë 'aquinti 'ain.

25 Ësoquian cacëbëa 'itsa uni anu timëtia isquin ca Jesusan ñunshin 'atima cacëxa:

—Ñunshin 'atima, an uni banañuma 'imianan pabë 'imicë, mi cana cain, ënë tuánuax ca ashiti chiquit. Chiquítancëx camina amiribishi anu utëcëntima 'ain.

²⁶ Cacëx ca ñunshin 'atima munuma cuëncëni amiribishi a tuá aín nami nimëmiquin bërërumi bamacësa 'itánun nipacëmi chiquíacëxa. Usocëxa racácë isi ca —ca bamaxa —quicáncëxa.

²⁷ Quia ratúcancëbëtanbi Jesusan aín męcënan mëínquin birucëx ca a tuá niruacëxa.

²⁸ Usoquin 'abiania xubunu atsíncë ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquíncasman?

²⁹ Usaquian cacëxun ca cacëxa:

—Nucën Papa Dios pain pima samáquin ñucáquin cuni ca unin ësa ñunshin 'atima chiquínti 'icën.

*Jesúsan —'ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun catëcëan bana
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰ Anuax cuanx, Galilea menu 'icë bain cuanquin ca Jesusan ax cuaniama unin 'unania quixun atuishi aín bana ñuixunti cupí aín 'unánmicë unicama 'unánquibiancëxa.

³¹ 'Unánquibianquin ca acamaishi buánquin ësaquin cacëxa:

—Uní 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ë ca unin, an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën. 'Ináncëxun bixun ca 'ë 'ati 'icën. 'Acëx bamatancëx cana rabé 'imainun achúshi nètë 'icëbë baísequinxun 'ain.

³² Usaía quiabi ca atun cuama 'icën. Cuatímabi ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi racuëacëxa.

*Uix cara bëtsi unicamasamaira 'icë quicë bana
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Capernaúm ëmanu bëbatancëx anua 'iti xubunu atsíntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Añu ñui caramina bainuax cuëbicananpunin?

³⁴ Cacëxunbi ca bain cuani —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara nubë sënënma 'icë —quixun atúxbi ñucacanánpuni rabínquin cáma 'icën.

³⁵ Usa 'ain ca tsóbuxun Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacëxa:

—Uix cara aín cushi uni 'iisa tania an ca cha 'iti sinánquinma, camabi uni upitaxa bucunun ñu mëëquinquin 'aquinti 'icën.

³⁶ Usai quiquin ca Jesusan tuá achúshi bixun atu nëbëtsi nitsínxun 'icúquin atu cacëxa:

³⁷ Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa —ñuumara ca —quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin 'aquinquin ca 'ëishima, an 'ë xuá, aribi 'aquinia.

*An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)*

³⁸ Quia ca aín 'unánmicë uni, Juan, an Jesús cacëxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë uninuaxmi chiquíti cuëënia quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isquin cananuna axa nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

³⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Uin cara 'ën cushin uni itsían 'acëma ñu 'ati 'icë ax ca 'atancëx 'ë ñui 'atimati banatima 'icën.

⁴⁰ Axa nu ñui quicëma uni ax ca nubë upí 'icën.

⁴¹ Aséribi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unin cara, Cristonan camina 'ai quixun sinánquin 'umpax mitsu 'inania, an ca aín cupí biti 'icën.

*'Uchati rabanan bëruánracati bana
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—An uni 'imainun tuá 'ëmia sinánti ënun quixun 'atima ñu 'amiquin 'uchamicë unix ca aín 'ucha chaira 'icën. Usa 'aish ca aín 'ucha cupíbi 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tëtëcërecatancëxun parúmpapa nëbétsi nicëxa uni nanëcësamaira oi 'atimaira ocë 'iti 'icën.

⁴³ Min mëcën anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcën tëaxun nicësa 'iti 'ain. Mix mëcën rabëñu 'aíshmi bënamëtima manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min mëcën tëaxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁴ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁵ Min taë anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min taë tëaxun nicësa 'iti 'ain. Mix taë rabëñu 'aíshmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min taë tëaxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁶ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁷ Min bëru anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bëru achúshi ëchíxun nicësa 'iti 'ain. Mix bëru rabëñu 'aíshmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min bëru achúshi ëchíxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁸ Anuax ca an nami picë xënacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nëtënbi bënamëtima.

⁴⁹ Nucën Papa Diosan usoquin 'acëxa upí isnun ca judíos unicaman 'aracacë ñuina xaronuxun tashíancëxa. Usaribi 'icëa Nucën Papa Diosan nu upí isnun cananuna nuxribi upíshi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ësa ca. Tashix ca asábi 'icën. Asábi 'aíshbi aín muca nëtëtia camina uisaxunbi amiribishi mucotëcëntima 'ain. Mitsúxbi ca tashisa 'it. Bëtsibë nishananima ca nuibanani bucucan.

10

Uníxa aín xanubë ënanántima (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaúmnuax cuanx ca Jesús Judea me, Jordán cacë baca 'ucë manan, Perea cacë, bëbacëxa. Usaxun ca anua 'aisamaira uni timëtëcënia an 'acësabi oquin bana ñuixuancëxa.

² Usa 'ain ca fariseo unbunën anu timëxun Jesús uisai caraisa quia ami manánuxun cuacatsi quixun ñucáquin cacëxa:

—¿Unin aín xanu ënti cara asábi 'ic?

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisaími mitsux 'inun cara Moisés quiacëx?

⁴ Cacëx ca quiacëxa:

—Moisésnëan cuënëo banax ca ësai quin, “ënquin ca unin —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica 'atancëxun 'inánquin aín xanu ënti 'icë” quiax.

⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Judíos unicamaxa mitsusaribi masáquin sináncë 'ain ca Moisésnën usai quiquin a bana cuënëocëxa.

⁶ Usa 'aínbi ca camabi ñu unioquin Nucën Papa Diosan bëbu 'imainun xanu uniocëxa.

⁷ Usoquin unio 'ixun ca unin aín xanu biquin aín titacëñun aín papa ëni, aín xanubë ënananquinma 'iquinti 'icën.

⁸ Usa 'ain ca uni aín xanubë rabë 'aíshbi achúshisa 'icën.

⁹ Usaía achúshishi 'inúan Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni aín xanubë énanantima 'icën, uni itsínribi ca énananmitima 'icën.

¹⁰ Usaquian cacë ca xubunuxun aín 'unánmicë unicaman amiribishi unin cara aín xanu ënti 'icë quixun ñucátëcëancëxa.

¹¹ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aín xanu ënxuan an xanu itsi bicë uni ax ca a ëncë xanumi 'uchaia, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti.

¹² Usaribiti ca xanúxribi, aín bënë ënxun uni itsi bitsi 'uchaia, axa aín bënë 'aímabi bëtsi unibë 'i 'icësaribiti.

*Tuácama Jesusan Nucën Papa Dios ñucáxuan
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin nuibaquin ramënun quixun tuá xuracama Jesúsnu bëcancëxa. Bëiabi ca aín 'unánmicë unicaman an bëcëcama ñu caquin cacëxa:

—Ënu tuá xurácama bëxunma ca buántan —quixun.

¹⁴ Usaquian caia isi nishquin ca Jesusan cacëxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ënuá unun ën. 'Ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'imicë unicamax ca ënë tuá xuracamasaribi 'icën.

¹⁵ Asérami cana 'ën mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an bërúancë unimi catamëcësa usaribiti 'ëmi catamëcëma 'icë ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

¹⁶ Usaquin caquin ca tuácama 'icúquin biquin ramëquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

*Ñuñuira bënë uni ñuicë bana
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Baían Jesús cuancëbëbi ca achúshi uni abácuatsini uacëxa. Ai rantin puruni tsóbuquin ca ñucáquin cacëxa:

—Míx camina asérami upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ë ñuixunti 'ain, ¿'ëx nëtétimoi Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'inuxun carana aña 'ati 'ain?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina 'ëx isana upí 'ai quixun 'ë cain? Uinu 'icë uníxbi ca upíma 'icën. Nucën Papa Diosaxëshi ca upí 'icën.

¹⁹ Uisai cara aín bana cuënëo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni itsin ñu camina mëcamatima 'ain. Camina bëtsi unimi cëmëi manántima 'ain. Camina uni parántima 'ain. Min papa, min titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain”.

²⁰ Usaquian cacëxun ca unin cacëxa:

—Chamaratsu 'aíshbi minmi 'ë cacë banacama quicësabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in.

²¹ Cacëxun ca Jesús a isquin nuibaquin cacëxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi ñuishi 'acëma 'ain. Ca cuantan. Cuanxun camina min ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancëx camina ñuñushi 'iti sinanima 'ëmi sinani 'ënan cupí bamanuxbi 'ëbë cuani uti 'ain. Usaquin 'atancëx camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'ianan usaquin 'acë cupí anuax cuëinra cuëenti 'ain.

²² Usaquian Jesusan cacëxun cuabiani ca aín ñua 'itsaira 'ain, a uni masá nuituti utënbuax cuancëxa.

²³ Usai 'icëbëtan ca Jesusan ñachaquin isquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aíshbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁴ Usai quicëbëa ratutiabi ca aín 'unánmicë unicama amiribishi catëcëancëxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aíshbi —ñuñu 'aish cana asábi 'ai — quixun sinani Nucën Papa Diosnan 'ítima 'icën.

²⁵ Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu uni Nucën Papa Diosnan 'ítima 'icën.

²⁶ Usaía quia cuati ca aín 'unánmicë unicama, a banax ca asérabi 'icë quixun sináncasmai canancëxa:

—Asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icën.

²⁷ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iétisama 'aínbi ca Nucën Papa Diosan 'acasmati ñu 'aíma 'icën. Usa 'ixun ca ainshi ñuñu uniribi ainan 'inun iémiti 'icën.

²⁸ Quia ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama ëan.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Asérabi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara camabi uníxa 'ëmi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín papa, aín bëchicë, aín naë ëanxa,

³⁰ a unix ca bërâma 'icësamairai ënë nëtënu aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín bëchicë, aín naë a ñucamañu 'iti 'icën, bëtsi unían ami nishquin 'atimomainun. Usai 'ianan ca Nucën Papa Diosan nëtënu abë nëtëtimoí 'iti 'icën.

³¹ Usa 'aínbi ca bëría unin —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuuma 'icë uni a Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

Jesusan —'ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun catëcëan bana (Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Anuax cuanx bain Jerusalénu cuani ca aín 'unánmicë unicamaxa uisai cara 'iti 'icë quixun sináncasmai racuëti tsiánmainun Jesús rëcuënquiencëxa. Rëcuënquiana 'itsa unin a nuibiancëxun ca Jesusan abëa cuanun aín 'unánmicë unicama mëcën rabë 'imainun rabë cuënquin, usai cana 'iti 'ai quixun ñuixunquin, ësaquin cacëxa:

³³ —Mitsúnbi camina isin, bërí cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ë unin 'inánti 'icën, judíos sacerdotenën cushicamacëñun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama. 'Ináncëxun ca atun —a uni ca bamati 'icë —quixun catancëxun judíosma unicaman 'anun 'ë 'inánti 'icën.

³⁴ 'Ináncëxun ca 'ëmi cuaianan tushucanan mëëtancëxun 'ë 'ati 'icën. Uşoquian 'acëx bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbé baísqiti 'ain.

Zebedeonën bëchicë rabëtan Jesús ñucá (Mt 20.20-28)

³⁵ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Jacobo 'imainun Juan, an anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Nux cuëncësa oquinmi nun ñucácëxun min nu 'axúnti cananuna cuëënin.

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñu 'ën mitsu 'axúnti caramina cuëënin?

³⁷ Cacëxun ca cacëxa:

—Mixmí 'apu 'aish, min nëtë upínu tsotan, 'ën xucënaxa min mëcën amo tsómainun 'ëx min mëcën amo tsóti cana cuëënin.

³⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Sinánquinmaishi camina usaquin 'ë cain. ¿'Ë 'acësaribi oquian unin mitsu bëtsi bëtsi ocëxun caramina tanshiti 'ain? ¿'Ëx 'icësaribiti tëmëraquinbi caina tanshiti 'ain?

³⁹ Quia ca cacëxa:

—Usaribi oquin cananuna tanshiti 'ain.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën 'acësaribi oquin camina bëtsi bëtsi ocë 'ianan paëira tanti 'ain.

⁴⁰ Usa 'aínbi cana 'ën, mix camina 'ën mëqueu tsónan 'ën mëmiu tsóti 'ai quixun ui unibi caiman. Nucën Papa Diosan cuni ca cati 'icën, uix cara anu tsóti 'icë quixun, an mëníosabi oía 'inun.

⁴¹ Usaquian a rabëtan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unánmicë uni raíri, mëcën rabë, ax Jacobo 'imainun Juanmi nishacëxa.

⁴² Usaria isquin ca cuënxun Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuëncësabi oquian tëmëraquinbi ñu mëënnun 'amia. Aín cushi unin ca aín unicama ax quicësabi oquian 'anun 'amia.

⁴³ Usa 'aínbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara bëtsi unisama 'iisa tania, an ca mitsúxmi upitax bucunun ñu mëëquin 'aquinti 'icën.

⁴⁴ Uinu 'icë micamax cara mitsun cushi 'iisa tania an ca mitsúxmi chuámarua upitax bucunun mitsu ñu 'axúnti 'icën, 'ën mitsu 'acësaribi oquin.

⁴⁵ Uni itsían ñu mëëxunun cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ëx cana unicamaxa upí 'ianan upitax bucuti oquin 'aquini uacën. 'Ëx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucën Papa Diosbë upí 'inun atun 'ucha 'ënansa 'ain bamai uacën.

*Jesusan bëxuñu uni Bartimeo bëpëxcüa
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Usaquiani Jericó ëmanu bëbatancëx ca anuax aín 'unánmicë unicama 'imainun 'aisamaira uni Jesús bë cuantëcëancëxa. Cuania ca bëxuñu uni, Bartimeo cacë, Timeonën bëchicë, an uni curíqui ñucacë, an bai amo tsóxunbi

⁴⁷ —Nazaretnu 'icë Jesús ca aia —quíaxa quicania cuati cuëníshquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁸ Usaía quia oquin ca anu 'icë unicaman banaxma isa nëtënnun quixun cacëxa. Cacëxbi ca nëtëtima ax 'icësamaira oi ñunshínrui munuma cuëníshcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁹ Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan —'ënu unun ca cat —quixun cacëxa. Cacëxun ca unicaman bëxuñu uni cacëxa:

—Masá nuituáxma ca 'it. Mi ca cuënia, niruquiani ca anu cuantan.

⁵⁰ Cacëxëshi niruquin anúan mapúcë chupa pëxun nibiani ca Jesúsnu cuancëxa.

⁵¹ Usaria aia ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mi uisoti caina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnúnmi 'ë bëpëxcuti cana cuëënin.

⁵² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina cuanti 'ain. 'Ën mi bëpëxcuti sinani 'ëmi catamëti camina bëpëxcüan.

Usaquian cacëxëshi bëpëxcuquin ca isacëxa. Bëpëxcucëxun isi cuëënuquiani ca Jesús bë cuancëxa.

**II. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUANAN ÑU
'A (11-13)**

11

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalénu cuani Betfagé 'imainun Betania ëma rabé a 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabé xuquin Jesusan cacëxa:

² —Aminu bësucë ëma anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaxun camina burro, anua uni tsócëma pain, a anua təcërëcacë mërati 'ain. Mëraquin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³ Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin: ¿Uisoti caramina tubuin? —cacëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibun ca ënë a buánxunun quixun nu caxa. Bëríbi ca bëmitëcënti 'icën.

⁴ Usaquin caxuan xucëx cuanxun ca burro, bai amo xubu xëcuë tanáin, təcërëcacë mëracëxa.

⁵ Mëraquiian tubuia isquin ca anu 'icë unicaman cacëxa:

—¿Añu caina 'ain? ¿Uisati caramina burro tubuin?

⁶ Cacëxun ca usaquin canun quixuan Jesusan cacësabi oquin cacëxa. Cacëxun ca —ca buántan —cacëxa.

⁷ Cacëxun buántancëxuan chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'iruax tsotax Jesús Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu, anúan mapúcë chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin naë rësúnua i pëchi chuíshcaxun anúan Jesús cuantinu 'apacëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiiani unicama cuancëxa. Raírinëxa rëcuënmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuani a rabi cuëëni quicancëxa:

—Ënë unix ca upíira 'icën. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca ënëx bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nun a rabinun ca 'acan.

¹⁰ Nucën rara Davitan rëbúnqui, ami sinania Nucën Papa Diosan ainan nu 'imiti, a ca ënëx 'icën. Nucën Papa Dios naínu 'icë, aribi cuëënquin rabinun ca 'acan.

¹¹ Usaía unicamax sharáquiainun cuanx ca Jesús Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun, camabi ñu istancëx bari cuabúcëbë Betania ëmanu 'i cuancëxa. Cuancëbë ca abë aín 'unánmicë unicamaxribi cuancëxa.

Jesusan higuera cacë i bimiñuma 'inun ca

(Mt 21.18-19)

¹² Betanianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹³ Pananquiiani cuani ca 'uraxun higuera nicë isbiani, bimiñu cara quixun isi cuancëxa. Cuanquin isquinbi ca tuáñuma ñancáishi 'aísha aín pëchishi ocëxa, higuëranën, tuatisama pan 'ain.

¹⁴ Usa 'icë isquin ca Jesusan cacëxa:

—Min camina tuatëcëniman. Achúshira unínbi ca min tuá cutëcëniman.

Quixuan caia ca aín 'unánmicë unicaman cuacëxa.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Usaquiiani cuanx Jerusalénu bëbax anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun ca Jesusan anuxun an ñu marucë unicama chiquíanan an curíqui cambioquin bicë unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucë unicamaxa anu tsócë aribi chashcacëxa, anu tsóxma 'inun quixun.

¹⁶ Usonan ca uíxbia ñu buani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquiianxma 'inun quixun atu cacëxa.

¹⁷ Usaquin 'aquin ca unicama 'unánmiquin cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi uni 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuënëo bana quicë 'aínbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

¹⁸ Usaía quicëbë camabi unían aín bana cuati rabanan racuëti ca judíos sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax Jesús 'acatsi quiax 'ësëncëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca ñantabucëbë Jesús bë aín 'unánmicë unicama Jerusalénuax cuancëxa.

Higuera chushi xanan

(Mt 21.20-22)

²⁰ Uxnëti pëcaracëbë Jerusalénu cuantëcënquin ca higuera an isóncësama 'icë aín tapúnmiaxbia chushicë isacëxa.

²¹ Usa isquin ca Pedronën a higuera caia conxun Jesús cacëxa:

—Ca is. Minmi ñu concë higuera ca xanáxa.

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ax cushiira 'ixun ca Nucën Papa Diosan ax quicësabi oquin 'aia quixun sinani ca ami catamët.

²³ Aséribi cana mitsu cain, unían —sapi ca 'atima 'icë —quixun sinánquinma —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ati 'icë —quixun sinánquin, ënë matá —ënuax ca parúmpapanu racati cuantan —quixun cacëx ca usai 'iti 'icën.

²⁴ Usa 'ain cana mitsu cain, —aséribi ca Nucën Papa Diosan 'ën cacëxun 'ë 'axunti 'icë —quixun sinania ca an mitsúnmi ñucácësabi oquin mitsu 'axunti 'icën.

²⁵ Unibë 'aisama 'aish Nucën Papa Dios naínu 'icë abë banaquin camina axa mimi 'uchacë uni cupiti sinánquinma a pain manuti 'ain, usaribi oquian Nucën Papa Diosan min 'ucha tërénquin manunun.

²⁶ Usa 'aínbi ca mitsúxmi uni itsimi nishcë a manutisama tania Nucën Papa Dios naínu 'icë, an mitsun ñu 'atima 'acë a tërénxunquin manutima 'icën.

Jesusan cushi ñuicë bana

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Jerusalénu cuantëcëanx ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu Jesús cuantëcëancëxa. Cuanx atsíntancëxa anu 'icë isquin ca judíos sacerdotenën cushicama, 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama, 'imainun ampan caniacëcë unicama anu cuanxun

²⁸ ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina an ñu marucë unicama chiquíon? ¿Uin cara usquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácëxunmi mitsun 'ë ñuixuncëxun cana 'ënribi mitsu cati 'ain, uin banan carana ésaquin 'ai quixun.

³⁰ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacëx? Ca 'ë ñuixun.

³¹ Usaquian Jesusan cacëxbi ca uisaquin caranuna cati 'ai quixun sinani ñucacanancëxa:

—¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu Nucën Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa quixun cati 'aínbi ca usaquin nun cacëxun nu —¿usa 'ain caramina uisa cupí aín bana cuama 'ai? —quixun nu cati 'icën.

³² ¿Caranuna —unían 'imicëxun ca Juanën unicama nashimiacëxa —quixun cati 'ain? Usaquin cati 'aínbi ca camabi unin aín bana cuaquin —Nucën Papa Diosan ca aséribi aín bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa —quixun sinania.

Usaquin sinani ca a 'apucamax 'apuma unicamami racuëacëxa.

³³ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin banan carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

12

*Bana itsi ñuicësoquin Jesusan an naë bërúancë unicama ñuia
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Bana itsi ñuicësoquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi 'apucama ñuixuancëxa:

—Ësa ca. Achúshi unin ca aín naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca biti xaxu quinioquin naëaxa. 'Anan ca anuxun naë bërúanti xuburibi manámiira chaioruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura 'icë menu 'i cuanxa.

² Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëëmicë uni achúshi xuquin caxa:

—An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ënan 'iti a mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain.

³ Cacëx cuanxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman mëëtancëxun ñuñuma cuantécëntanun xuaxa.

⁴ Usaquian 'an ca naë 'ibun aín ñu mëëmicë uni itsi xutëcëanxa. Xucëx cuanxa bëbaiabi ca aribi an naë bërúancë unicaman macuëxquin bëtsi bëtsi oquin 'atimati banaquin ñu caxa.

⁵ Usocëbëtan amiribishi xucëbi ca bëtsiribi 'axa. A 'açan ca bëtsi xutancë xutancëxun raíriribi xuaxa. Xutiabi ca raíri 'atimonan raíriribi 'açanxa.

⁶ Usoquin aín unicama xuquinbi ca aira nuibacë aín bëchicë a xucëma 'icën. Xuxunmabi ca —'ën bëchicë ënë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

⁷ Usoquin sinánquin xucëx cuanxa bëbacëbë ca an naë bërúancë unicama canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

⁸ Canantancëxun 'atancëxun ca naë 'uri racáncanxa.

⁹ Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun a unicama uisoti 'icë quixun cana mitsu cain. Aín naënu cuanxun a unicama 'atancëxun ca bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun cati 'icën.

¹⁰ ¿Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quicë, a caramina mitsun iscëma 'ain?

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aíshbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

¹¹ Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiaxa. An usoquin mëñiocëx ca nun nu iscëx upíra 'icën.

¿Usoquian cuëñëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

¹² An naë bërúancë unicama ñuicëbë ca judíos 'apucama atubi ñui isa quia quixun 'unani Jesúsni nishacëxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi — 'itsa unin ca aín bana cuatia, usa 'ain ca a unicamax numi nishti 'icë —quixun sinani atumi racuëquin Jesús ëbiani riquiancëxa.

*Unían 'apu curíqui 'inan
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Usaquiani cuanxun ca atun cushicaman uisai cara Jesús quiaxa quixuan atu cacëx ami manáncatsi quixun, an Jesús cëmëxun ñucánun fariseo uni raíri 'imainun Herodesnën uni raíriribi xuacëxa.

14 Xucëx cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Canaanuna 'unanin, min banax ca aséabi 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma aséabi ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëncëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin. Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Dios aséabi nun cushi 'ain cara Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Caranuna curíqui 'inánti 'ain? ¿Caranuna 'inántima 'ain?

15 Cacëxun ca Jesusan —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin cacëxa:

—'Ëmi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain. Uisa cara isnun ca 'apu buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun.

16 Cacëxuan bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmañan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuënëocë ënëx 'ic?

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën bëmánan tanquin 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

17 Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

Usaquián cacëxun cuati ca bëtsi unin banasama ca ënën bana 'icë quiax sináncasmai ratúcancëxa.

*Uni baísquti ñui quicë bana
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

18 Usa 'ain ca Jesúsnu saduceo unicama cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísqutima 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

19 —Nun 'unánun ca Moisésnën ësai quicë bana cuënëocëxa, uni achúshinëxa bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan aín casunancë xanu bixun, ami bacë bëchiti 'icën. Usoquián 'acëx ca aín bëchicë ax aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën.

20 Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshi ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biaxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

21 Baman aín xucënan casunancë xanu biaxbi ca aín xucën axribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biaxbi aín xucën bëtsíxribishi bamacëxa.

22 Usa 'ain ca xucën camáxbi a xanu biaxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa. Acamaña bamaí cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

23 Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicama baísquti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

24 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucën Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ë ñucatin.

25 Bama 'aish baísquiquin ca unin xanu bitima 'icën, aín ini bëchicë ca unin bënumitima 'icën. Usaribi ca naínu 'icë ángelcamaxribi 'icën.

26 Mitsúnmi —bama 'aish ca uni baísqutima 'icë —quixun sinania cana mitsu cain, ca usama 'icën. ¿Caramina Moisésnëan imaxu nëëmëtia isa ñui quicë bana iscëma 'ain? Imaxu rëquirucënuax banaquin ca Nucën Papa Dios Moisés ësáquin cacëxa: “'Ëx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios, a 'ain”.

²⁷ A bana cuënëo isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios, ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabicë Dios a 'icën.

A pain Nucën Papa Diosan bana axa quicësabi oíira 'iti

(Mt 22.34-40)

²⁸ Usaquian Jesusan suduceo unicama caia ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni achúshinën uquin cuacëxa. Cuacëxuan saduceo unicaman ñucácë bana a upí oquin ñuia cuaxun ca an Jesús cacëxa:

—¿Uinu 'icë Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësa oíira caranuna 'iti 'ain?

²⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Axa quicësabiira oi 'iti bana ax ca ësai quia: “Israel unicama, ca cuat. Nucën 'Ibu Dios ax ca achúshi 'icën.

³⁰ Min 'Ibu Diosmi camina asérabi cuëëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain”. Ax ca a pain Nucën Papa Diosan bana ax quicësabi oíira 'iti a 'icën.

³¹ Ënëxribi ca a banasaribi 'icën: “Mixmi bëruancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. 'Aíma ca axa quicësabi oía uni 'iti ënë bana rabësaribi bana 'icën.

³² Usaquian cacëxun ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unin cacëxa:

—Usa ca. Mixmi quicë bana ax ca asérabi 'icën, Nucën Papa Dios, ax ca achúshishi 'icën. Bëtsi Dios ca 'aíma 'icën.

³³ Cëmëima asérabi cuëëni, ax cuëëncësabi oi 'i ami sinánan unin axa bëruancacësaribi oquin aín aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icë 'aquincëbë ca Nucën Papa Dios cuëënia, judíos unían aín 'ucha cupí 'aracacë ñuina rëxun xarocëbëa 'icësamaira oi.

³⁴ Usaquian a bana ñuiquin cacëxun ca Jesusan a uni cacëxa:

—Nucën Papa Diosan uni 'iisa camina 'ain.

Usaquian a uni caia cuaxun ca ui unínbi ñucátëcëanma 'icën.

Uin rëbúnqui cara Cristo 'icë quicë bana

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixuni ca Jesús quiacëxa:

—¿Uisa 'aish cara an Moisésnëan cuënëo bana 'unáncë unicamax quia, Cristo ax ca Davitan rëbúnqui 'icë quiax?

³⁶ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitanbi ca David ësaquin quimiacëxa: Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu caxa, “axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuami-mainun camina mix 'ëbë 'apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain”.

³⁷ Usai qui ca David ax —Cristo, ax ca 'ën 'Ibu 'icë —quiax quiacëxa. ¿Ësaia quiá 'ain cara Cristo uisax Davitan rëbúnqui 'iti 'ic? Usaía quia ca 'aisamaira 'ixun unin cuëënquin cuacëxa.

Jesusan an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama ñuia

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Cuatia ca bana ñuixunquin Jesusan ësaquin atu cacëxa:

—An usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax 'icësaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcë pañuax niti cuëëanan anuxun ñu marucë anuxun unin —ax ca nun cushi 'icë —quixun sinánquin mëcën 'inánquin biti cuëënia.

³⁹ Usai 'ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti, anua aín cushicamax tsóti a anu tsotishi cuëënia, 'ianan ca pi timëxun anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun.

⁴⁰ Usai 'ianan ca casunamēcē xanun ñu bicuanquin cēñuia. Cēñuanan ca ax isa upí 'icē quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucēn Papa Diosbē banaia. Usa unicama ca Nucēn Papa Diosan, axa usai 'icēma uni 'acēsamaira oquin 'uchoti 'icēn.

Xanu casunamēcēñan Nucēn Papa Dios curíqui nanxúan ñui quicē bana
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Usaquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancēx ca Jesús anu curíqui nanti ñu 'urama ami bēsui tsóbuacēxa. Tsóxun ca anu nanti ñu anua unicaman curíqui nania isacēxa. Iscēxun ca 'aisamaira curíquiñu unicama an 'itsa curíqui nancēxa.

⁴² Nancēbē uquin ca xanu casunamēcē ñuñuma, anribi manē curíqui rabératsu nancēxa, axa cupímara 'icēbi.

⁴³⁻⁴⁴ Nancēbētan cuēncēxa aia ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Itsaira curíquiñu unicaman ca anun ñu maruquian tēxēocē curíqui anu curíqui nanti ñunu 'aruaxa. Usa 'aínbi ca xanu casunamēcē ēñēn asérabi cuēñquin 'aisa tanquin anúan ñu marutibi 'aíma 'itánun aín curíquicamaishi 'aruaxa. Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, curíquiñu unicaman 'acēsamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

13

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu upíra upí ñui quicē bana
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicē uni achúshinēn Jesús cacēxa:

—Ca is, ēñē xubux ca maxax 'acē 'aish upíra upí 'icēn.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ēñē xubu camina maxax 'acē 'aish chaira isin. Usa 'aínbi ca ēñē xubucama aín maxáxcamaribi rurupacē 'iti 'icēn.

Mecama cēñúti nētē 'iisama pain 'ain bētsi bētsi ñu 'iti bana
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Usaquin cacēx abē cuanquin ca anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu 'uria 'icē matá, Olivos, anu tsóbutia Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, acaman, unia 'aíma 'ain, atúxēshi abē 'ixun Jesús cacēxa:

⁴ —¿Uínsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ēñēx aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nētē ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain? A camina nu ñuixunti 'ain.

⁵⁻⁶ Usaquian aín 'unánmicē unicaman ñucácēxun ca Jesusan anun ax utēcēnti nētē ñuixunquin ēsaquin cacēxa:

—'Itsa unin ca, 'ēx cana Cristo 'ai, quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bērúancati 'ain.

⁷ Mitsun camina uni itsían —bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan camina —raíri unicamaxribi ca raíribē 'acánania —quixun ñuia cuatíbi racuétima 'ain. Usaía 'icēbēbi ca ēñē mecama cēñúcēma pain 'iti 'icēn.

⁸ Bētsi menu 'icē unicamax ca bētsi menu 'icē unicamabē nishánani 'acánanti 'icēn. 'Imainunribi ca bētsi menu 'icē 'apun suntárucama bētsi menu 'icē suntárucamabē 'acánanti 'icēn. Bētsi bētsi mecama ca shaíquinuxun 'aia. Bētsi bētsi nētēnu 'icē unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. Usoquin pain tēmēratancēxunbi ca 'ēx utēcēncēbētainra, unin an 'acēsamaira oquin tēmēranuxun 'aia.

⁹ 'Ēmi sináncēma uni raírinen ca 'apucamanu ami manánuxun mitsu buánti 'icēn. Usonan ca anua judíos unicama timēti xubucamanuxun mitsu manēxon rishqiti 'icēn. Mitsúnmi 'ēn bana uni ñuixuncē cupí ca unin mitsumi nishqiun judíosma unicaman 'apunú mitsu buánti 'icēn, ami mitsu ñui manánuxun. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unanx camina usaía 'icēbē ratútima 'ain. Usocēxunbi camina a 'apucama 'ē ñuiquin bana ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaía 'icēma pan 'ain ca camabi menuxun uisai cara uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quiáxa quicē bana unin ñuixunti 'icēn.

¹¹ A unicaman mitsu 'apunú buáncēxun camina racuēquin —uisai carana quti 'ai —quixun sinántima 'ain. Mitsúxmi banacēbētanshia Nucēn Papa Diosan mitsu sinánmicē banan camina cati 'ain. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx camina quti 'ain.

¹² 'Ēmi sináncēma unin ca axa 'ēmi sinania oquin aín xucēnbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icēn. Usaribi oquin ca aín papan ami nishquin aín bēchicēbi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icēn. 'Imainun ca usaribi oquin aín bēchicēnēn ami nishquin aín papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icēn.

¹³ Mitsúxmi 'ēmi catamēcē cupí ca unicamax 'ēmi sináncēma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia. Usa ñu 'icēbētanbia 'ēmi sinánquin ēncēma unicamax ca 'ēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icēn.

¹⁴ Usaquin caxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:
—An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni, Danielnēan a ñuiquin cuēnēo uni ax ca 'atimaira 'icēa unin timacē 'aishbi aín suntárucomabē uti 'icēn. Aí ca ax anua ax 'itima anu 'iti 'icēn. An ēnē bana iscē uni an ca uisai quicē cara quixun 'unánti 'icēn. Usai 'icēbē ca unicama ami racuēti Judea menu 'icē ēmacamanuax abáquiari matánu cuanti 'icēn.

¹⁵ Aín xubu ēman 'icē unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsíntēcēnima ashiti cuanti 'icēn.

¹⁶ 'Imainun ca aín naēnuxuan ñu mēcē unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi, aín xubunu cuaníma aín naēnuaxēshi abáti 'icēn.

¹⁷ Usaía 'icēbē ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcē xanucamaxribi abáquiari cuani nuibacanaxun 'aia.

¹⁸ Usaími mitañu 'itin rabanan camina Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain.

¹⁹ Usai 'i ca unicama Nucēn Papa Diosan me uniotabacē 'aían uínsaranbi 'iásamairai tēmērati 'icēn, amiribishi usai tēmēratēcēntimoi.

²⁰ Anúan paē tanquin tēmērati nētēxa cēñúcēbēma ca usabi 'i camabi uni bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan, aían 'inun an caíscē unicama nuibaquin, atu cupí anúan unin paē tanquin tēmērati nētēcama sēnēnmiti 'icēn.

²¹ Anúan usoquin unicaman tēmērati nētē ucēbētan unin mitsu —ca is, ēnu ca Cristo 'icē —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icē —quixun cacēxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

²² Anúan usoquin unicaman tēmērati nētē ucēbētan ca unin ax asérabi ama 'ixunbi —'ēx cana Cristo 'ai —quixun paránti sinánquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uni raírinen cēmēquin —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Canan ca unicama paránti sinánquin, uni itsían 'acēma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucēn Papa Diosan unicamaribi paránti sinánuxun 'aia.

²³ Usai 'icēma pan 'aínbi 'ēn mitsu cacē 'aish camina a ñucama usai 'icēbēbi ratútima 'ain. 'Ianan camina unínma mitsu parania bērúancati 'ain.

*Anúan Jesús utēcēnti nētē ñuicē bana
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Catancēxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Usaía tēmērai anun uni bēnēti nētēcama 'icēbē ca bari bēánquinuxun 'aia, 'uxénribi ca pēcanuxunma 'aia.

²⁵ 'Isparibi ca rēucunuxun 'aia, naícamē'ēo shaíquicēbē ca anua 'icē ñucamaxribi shaíquinuxun 'aia.

²⁶ Usaía 'icēbētan ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēn nētē cuin mēúxun 'ēn cushin pēcabētsinia unicaman isnuxun 'aia.

²⁷ 'Ēx uquin cana 'ēn ángelcama xuquin 'ēnan 'inun 'ēn caíscē unicama camabi menua, naínuaribi 'ēbēa 'inun timēminuxun 'ain.

²⁸ Ēnē ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsincēbē aín pēchi rēucubutancēx amiribishi corutēcēnia. Usaría 'ia isquin camina —ca baritiacuatsinia —quixun 'unanin.

²⁹ Usaribitia 'ēn mitsu ñuixuncē ñucamax 'icēbētan camina 'unánti 'ain, anun 'ēx utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quixun.

³⁰ Asérabi cana mitsu cain, ēnē nētēnu bucucē unicamax bamacēma pain 'ain ca 'ēn mitsu ñuixuncē banacama quicēsabi oi 'iti 'icēn.

³¹ Naí, me acamax ca cēñúti 'icēn, 'aínbi ca 'ēn banaxa nētētimoí usabi 'ain camabi ñu 'ēx quicēsabi oi asérabi 'iti 'icēn.

³² Añu nētēinra carana 'ēx utēcēnti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icē quixun ca uínbi 'unanima. Naínu 'icē ángelcamabi ca 'unanima, 'ēx Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ixunbi cana 'ēnribi 'unaniman. Nucēn Papa Diosan cuni ca 'unania.

³³ Mitsun uínsaran carana uti 'ai quixun 'unáncēma 'aish camina camabi nētēn 'ēn uni 'aish 'ēmi sínánquin 'ēx uti caínti 'ain.

³⁴ Ca ēsa 'icēn. Uni achúshinēn ca aín xubunuax amanu cuanuxun an ñu mēēxuncē unicama cuēnxun, —utēcēntamainun camina upí oquin ñu 'ati 'ai —quixun canan an xēcuē bērúancē uniribi aín xubu bērúainra onun quixun caia. Usaquin cabiani ca 'ura cuania.

³⁵ A unicaman ca uínsaran cara an atu ñu mēēmicē uni uti 'icē quixun 'unanima. Usaribiquin camina mitsun 'ēx uti 'unaniman. Carana bēbaquíshcēbē uti 'ain, carana imé naēx uti 'ain, carana 'atapa bēnē banacēbē uti 'ain, carana pēcaracēbēa bari urucēbē uti 'ai quixun camina 'unaniman. Usa 'ain camina camabi nētēn 'ēmi sínánquin 'ēx uti caínti 'ain,

³⁶ uquin atuna 'ēmi manúcē mitsu mērain, usa 'ain.

³⁷ Ēsaquin 'ēn mitsu cacēsaribi oquin cana axa 'ēmi catamēcē unicamaribi cain, camina 'ēmi sínánquin 'ēx uti caínti 'ai quixun.

III. BAMAXBI JESUCRISTO BAISQUIA BANA (14-16)

14

Judíos unicama Jesúsmi 'ēsēnan

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Anun carnero 'ati 'ianan anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piti nētē 'itia rabē nētē 'ain ca judíos sacerdotenēn cushicamabētan an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicaman, uisaxun caranuna 'anuxun Jesús, unicaman 'unánunmaishi, bití 'ai quiax canancēxa.

² Cananíbi ca quiacēxa:

—Unicamama anun rabanan nēēti tsuáquiruía, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nētēn bitima 'ain.

Betaníanuxuan xanun Jesúsmi ro tutuca bana

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betania ñacánuax ca Jesús an aín nami chēquimicē 'insínñu 'aíshbia pēxcúcē, Simón, aín xubunua 'icē mesanu tsócēxa. Anu 'aísha mesanu tsotan ca xanu

achúshinën anu sanuira sanu 'inínti ro, nardo cacë, 'arucë ñu a bëacëxa. A rox ca mëscucëma 'aish cupíira cupí 'iacëxa. Usa 'aínbi ca anua 'arucë ñu a ruruquin anun Jesusan maxcá chabócëxa.

⁴ Usoia isi ca anu 'icë unicama raírinëx a xanumi nishi canancëxa:

—¿Uisati cara ro ñancábi cëñuax?

⁵ Anun ñuñuma uni 'aquinti trescientos curíqui cupí maruti ca ënë ro 'iaxa.

⁶ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Ami nishquin ënë xanu ñuixunma ca 'at. Ësoquian 'ë 'acë ënëx ca asábiira 'icën.

⁷ Camabi nëtën camina ñuñuma uni isin. Isquin camina 'aquinsa tanquin 'aquinquin ñu 'inánti 'ain. Usa 'aínbi camina mitsun xëñibuquin 'ë istima 'ain.

⁸ An 'ë usaquin 'aisa tanquin ca 'ë 'axa. Bamacë maínuxun usoquin unin 'ati tanquin ca ënë xanun 'ë ron 'axa.

⁹ Aséribi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'ën unibunën 'ën bana, anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ënë xanúan ësoquin 'ë 'acë ënëribi ñuixunti 'icën, camabi unían 'unánun.

Judasnëan Jesús uni 'inan

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenën cushicama 'icë anu cuanxun —Jesúsmi binun cana mitsu a ismiquin buánti 'ai —quixun atu cacëxa.

¹¹ Cacëxun cuati cuëñquin ca —curíqui cananuna mi 'inánti 'ai —quixun cacancëxa. Usaía quicëbëtan ca Judasnëan —¿uisaxun carana ënë unicama Jesús bimiti 'ai? —quixun sináncëxa.

Jesusan aín 'unánmicë unicamabëtan ashiquin pia

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtë ucëbëa, anun carnero 'ati Pascua nëtë 'ain, ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uinuxuinra nun Pascua nëtën a piti ñu mi mëníoxuni cuanti caramina cuëñin?

¹³ Usaquian cacëxun xuquin ca aín 'unánmicë uni rabë cacëxa:

—Ëma 'uri anu ca cuantan. Cuanquin mëraquin camina achúshi unían ñutën 'umpax buania a nuibianti 'ain.

¹⁴ Nuibiani anua ax atsíncë xubunu atsínquin camina aín 'ibu ësaquin cati 'ain: An nu 'unánmicë uni an ca ësaquin mi canun nu caxa, ¿Uinuxun cara 'ëbëtan 'ën 'unánmicë unicaman Pascua nëtën piti ñu piti 'ic?

¹⁵ Usaquinmi cacëxun ca an mitsu anuxunu piti, xubu namë cha, cata itsi manámi 'icë, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mëníocë, a mitsu ismiti 'icën. Ismicëxun camina anuxun piti mëníoti 'ain.

¹⁶ Usoquian cacëx cuanx Jerusalénu bëbaquin ca aín 'unánmicë uni rabëtan Jesusan cacësabi oquin a ñucama mëracëxa. Mëraxun ca anuxun a nëtën piti ñucama mëníocëxa.

¹⁷ Usaquian 'an ca Jesúsbe bëbaquishcëbë aín 'unánmicë unicama mëcën rabë 'imainun rabë acamax anu bëbacëxa.

¹⁸ Bëbatancëxun mesanuxun piia ca Jesusan atu cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, an 'ëbëtan picë micama achúshinën camina axa 'ëmi nishcë unicama 'ë 'inánuxun 'ain.

¹⁹ Ësaquian cacëxun oi masá nuituquin ca aín 'unánmicë unicama achúshi achúshinën Jesús ñucácëxa:

—¿'Ën carana uni mi 'inánti 'ain? ¿'Ë cat?

²⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Micama achúshi an 'ëbëtan manë xampami chabóxun pán picë an ca uni 'ë 'inánti 'icën.

²¹ Asérami Nucën Papa Diosan bana cuënëosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ëx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ë 'ináncë uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icë usoquian Nucën Papa Diosan 'acë 'iti 'icën. Usai 'itima cupí ax unitima ca 'iacëxa.

²² Usaquian cacëxun pimainun ca Jesusan pán biquin, Nucën Papa Dios — asábi ca —catancëxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacëxa:

—Ënë ca bit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën.

²³ Cacëxuan a páncama pian ca Jesusan uvas baca anu 'arucë xampa biquin, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun atu 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca camaxunbi 'acëxa.

²⁴ 'Aia ca cacëxa:

—Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca 'aisamaira uni aín 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. Ënëx ca a 'apati 'ëx bamati a 'icën.

²⁵ Asérami cana mitsu cain, ënuxun cana uvas baca 'atëcëniman. Nucën Papa Dios anua ax aín unicaman 'Apu 'icë, anuxun cuni cana 'atëcënti 'ain.

Pedronën uni paran

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nucën Papa Dios rabi cantatancëx ca Jesúsbe aín 'unánmicë unicama Olivos cacë matánu cuancëxa.

²⁷ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Unin 'ë bicëbë camina mitsux racuëti abati tsuáquiti 'ain, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi: “An carnero bërúancë uni 'ën 'acëbë ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icën”.

²⁸ Usai 'itancëxmi mitsux cuainsama pain 'ain cana 'ëx pain baísquiquiani Galileanu cuanti 'ain.

²⁹ Usaía quia ca Pedronën cacëxa:

—Raírinëxa mi ëbiani abácëbëbi cana 'ëxëshi mi ëbiani abátima 'ain.

³⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Asérami cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan rabëti 'atapa banatisama pan 'ain min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

³¹ Cacëxun ca Pedronën ñunshínquin Jesús cacëxa:

—'Ëx mibë bamanuxunbi cana, 'ën cana mi 'unáncëma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Ësaquian caia ca usaquinribi camaxunbi cacëxa.

Getsemaní naënuaxa Jesús aín Papabë bana

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivos cacë matánu cuanbaiti Getsemaní cacë me mëníocë, anu bëbaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx Nucën Papa Diosbe banamainun ca ënu tsóxun 'ë caín.

³³ Usaquin cabiani Pedro, Jacobo, Juan, acama buani cuanibi ca —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani bënëti masá nuituacëxa.

³⁴ Usai 'iquin ca acama cacëxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ënu tiquit. 'Aíshbi camina 'uxtima 'ain.

³⁵ Cabiani 'urira cuani menu rantin puruni tsóbuquin ca, ax cuëncëbë ca uisaíbi 'itima 'icë quixun 'unani, abë banaquin aín Papa cacëxa:

³⁶ —Papan, min 'aisama ñu ca 'aíma 'icèn. 'Èn usoquin paè tanun 'è 'imixunma ca 'at. Usa 'aínbi cana 'èx cuèencësa oi 'itima 'ain, mix cuèencësa oishi cana 'iti 'ain.

³⁷ Usaquin catancëx cuanquin aín 'unánmicë unicama 'uxcë mëraquin ca Simón Pedro cacëxa:

—Simón, ¿caina 'uxan? ¿Tënëima caramina bënëtishi 'uxan?

³⁸ Mitsux 'èx cuèencësa oi 'iisa tanibi camina asérabi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uxti tēai, 'uchati rabanán Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

³⁹ Usaquin cabiani cuantëcëanx ca Jesús amiribishi usaquinribishi cai aín Papabë banatëcëancëxa.

⁴⁰ Banatancëx utëcënquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcënan tēnántëcëncëx 'uxcë mēratëcëancëxa. Mëraquián bēsúncëxunbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun sinánma 'icèn.

⁴¹ Usa 'ain amiribishi cuantëcëntancëx utëcënquin ca cacëxa:

—Bërí camina tantianan 'uxti 'ain. Asá ca. Anúan uni 'uchañucaman binun uni itsin 'è 'inánti nētē ca uaxa.

⁴² Cuanun ca nirucuatsin. An 'è uni 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesusan cacëbëbi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas, ax uacëxa. Abë ca 'itsa uni manë xëtocë bëanan imaxu tēacë bëi uacëxa. Axa ucëcama ax ca judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun caniacëcë unicamanribi Jesús binun quixun xucë 'iacëxa.

⁴⁴ Usa 'ain ca buánquin Judasnën abë cuancë unicama cacëxa:

—'Èn bëtsucucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icë quixun. 'Unánquin a bixun camina bërúinra oxun buánti 'ain.

⁴⁵ Usaquin unicama cacësabi oquin ca anua 'icë anu bëbaquin Judas Iscariotenën, —¿ënu caina 'ain? —caquin Jesús bëtsucucacëxa.

⁴⁶ Usa oia ca axa ucë unicaman Jesús biacëxa.

⁴⁷ Bicëbëtan ca anua 'icë unicama achúshinën aín manë xëtocë aín xacánua biquin, judíos sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni mëëquin aín pabí amocüa pabíscacëxa.

⁴⁸ Usocëbëtan ca Jesusan axa anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tēacë tuíanx caramina mëcamacë uni 'acësa oquin 'è binux ucan?

⁴⁹ Camabi nētën 'èn mitsu nēbëtsinuxun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'è bicancëma 'ain. Usa 'aínbi camina Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin 'è ësoquin 'acanan.

⁵⁰ Usoquian Jesús bicëbë ca aín 'unánmicë unicamax a ëbiani abácëxa.

Bëná uni abáa

⁵¹⁻⁵² Raíria abámainun ca bënë uni achúshinëinshi sábananën racúxun nuib-iancëxa. Nuibiania aribi bicancëxbi ca sávana ëbiani ñancáishi abácëxa.

Judíos unin 'apucamanua Jesús buáncan

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Usoquin bitancëxun ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apunu Jesús buáncancëxa. Anu ca sacerdotenën cushicamabë caniacëcë unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama timëcë 'iacëxa.

⁵⁴ Jesús a buántamainun 'uránxun nuibiantancëx ca Pedro a xubu rapasu me mēniócënu bërúax suntárucamabë tsi bimicënu sēnamëti anu tsoócëxa.

⁵⁵⁻⁵⁶ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicamabë camabi judíos unibunën 'apucama anu timëxun, uix caraisa atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icë quixun cuaisa tancëxa. Cuaisa tancëbëa 'itsa uni cëmëi Jesúsmi manáncëxbi ca 'atima

bana anúan Jesús 'acánun quixun Jesús 'uchoti 'aíma 'iacëxa. Bëtsi bëtsi uníxa cëmëi quicëxbi ca bana mëscú 'iacëxa.

⁵⁷ Usa 'ain ca uni raírinëx nirui cëmëi ami manani ësai quiacëxa:

⁵⁸ —Nun cananuna ësai quia ënë uni cuan: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu unin 'a, ënë rurupatancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi bëtsi 'atëcënti 'ain, unin 'acëma 'inun.

⁵⁹ Usaía quicëbëa raíri raírinëx bëtsi bana ñui quicëxbi ca mëscúcë 'iacëxa.

⁶⁰ Usaía quicëbë niruquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu an Jesús cacëxa:

—¿Usaía mi ñui quicancëbëtanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ësai mi ñui quicanin?

⁶¹ Quixuan cacëxbi ca Jesús uisaíbi banama 'icën. Quiama oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun amiribishi catëcëancëxa:

—¿Mix caramina Cristo, Nucën Papa Dios anu nun rabicë, aín Bëchicë a 'ain?

⁶² Cacëxun ca Jesúsacacëxa:

—'Ëx cana a 'ain. Mitsux camina uni 'inux anuax uá, 'ë, Nucën Papa Dios cushiira, abë 'Apu 'aish aín mëqueu tsócë isanan 'ëx naí cuin mëucüax utëcënia isnuxun 'ain.

⁶³ Usaí quia cuati xuamaírai nishquin aín chupabi tucaquin ca sacerdotenën cushicaman 'apun abë 'icë unicama cacëxa:

—Bëtsi unían cacëxunmabi cananuna nunbi 'atimati banaia cuan.

⁶⁴ Mitsúnribi camina Nucën Papa Dios ñuia 'atimati banaia cuacan. ¿Uisa caramina sináncanin?

Quixuan cacëx ca camáxbi —ca bamati 'icë —quiacëxa.

⁶⁵ Usaí qui ami tushuquiquin ca raírinën bëmápuxun mëëquin cacëxa:

—Uin cara mi mëëia, ca 'ë cat.

Usaquian 'aia ca policíacamanribi Jesús bëtashcacëxa.

—'Ën cana a uni 'unáncëma 'ai —quixuan Pedronën ca (Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Usaquian Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mëníocënu 'iacëxa. Anua 'ain ca an sacerdotenën cushicaman 'apu ñu mëëxuncë xanu uacëxa.

⁶⁷ Uquinbi tsimia sënamëtia isquin ca Pedro cacëxa:

—Mixribi camina Jesús, Nazaretnu 'icë, abë 'ion.

⁶⁸ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—'Ën cana a uni 'unáncëma 'ain. Mixmi a ñui quicë uni a cana 'ën 'unaniman. Usaquin cabiania anun atsíncë xëcuënu 'icë ëman cuancëbëbi ca 'atapa banacëxa.

⁶⁹ Usa 'ain ca amiribishi Pedro istëcënquin a xanun anua 'icë unicama cacëxa:

—'Ënë unix ca axa abë nicë unicama achúshi a 'icën.

⁷⁰ Cacëxun ca Pedronën amiribishi catëcëancëxa:

—'Ën cana a uni 'unaniman. Usaquian cacëa panácëma 'aínshi ca anu 'icë unicaman Pedro catëcëancëxa:

—Mix camina Galileanu 'icë uni 'ain. Usa 'aish camina anu 'icë unicama banacësa 'ain. Aséribi camina mix acama achúshi 'ain.

⁷¹ Cacëxun ca Pedronën munuma banaquin cacëxa:

—'Ëx cëmëia ca Nucën Papa Diosan 'ë 'atimoti 'icën. An cuamainun cana aséribi mitsu cain, mixmi a ñui quicë uni a cana 'unaniman.

⁷² Usaía quicëbëshi ca 'atapa amiribishi banatëcëancëxa. Banacëbëtan ca Pedronën Jesusan ësaguin cacë a sináncëxa: Rabë 'atapa banatisama pan 'ain camina min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni

paránti 'ain. Usoquian Jesusan coóncē bana sinani ca Pedro masá nuituirai bēunan mēscúacēxa.

15

Pilato Jesús 'ináncan

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Pēcaracuatsíncēbē ca judíos sacerdotenēn cushicamabē caniacēcē unicama 'imainun an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun judíos cushicaman 'apucamaribi timēacēxa. Timēxun nēaxun ca Jesús Pilatonu buáncēxa.

² Buáncē ca Pilátonēn Jesús ñucácēxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana 'ēx a 'ain, mixmi quicē, usa.

³ Quicēbē ca sacerdotenēn cushicamax 'itsa ñu ñuiquin Pilato cai Jesúsmi manáncēxa.

⁴ Usaquian cacancēxun ca Pilátonēn Jesús catēcēancēxa:

—Ca is. 'Aisamairai ca uni mimi manania. ¿Usaía quicēbēbi caina uisaíbi quiman?

⁵ Cacēxbia Jesús banacēbēma ca Pilato —¿uisa uni cara ēnēx 'ic? —quixun sinani ratúacēxa.

Jesús ca bamati 'icē quixuan unicama quia

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piti nētēa sēnēncēma pain 'ain ca Pilatonēn usabi oquin 'acē 'ixun a uni chiquínuan judíos unbunēn ñucácē, a sipuanua chiquínti sináncēxa.

⁷ Usa 'ain ca anua 'icē sipuacē unicama raíri ami nishi tsuáquiruquian an uni 'acē 'iacēxa. An uni 'acē a unicama achúshi ca Barrabás 'iacēxa.

⁸ Barrabás sipunu 'ain, uquin ca unicaman Pilato cacēxa:

—Mínmi camabi barin nu 'axuncēsabi oquin ca 'at.

⁹⁻¹⁰ Nutsi ami nishquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman Jesús 'ēnu bēaxa quixun 'unánquin Jesús chiquíntisa tanquin ca Pilátonēn cacēxa:

—¿'Ēn judíos unicaman 'apu, Jesús, ēnē chiquínti caramina cuēēncanin?

¹¹ Usaquian cacēxunbi ca judíos sacerdotenēn cushicaman, anu timēcāmē'ēocē unicama tsuáquirumiquin cacēxa:

—Ama, Barrabása chiquínun cananuna cati 'ain.

¹² Usa 'ain ca Pilátonēn atu cacēxa:

—¿Barrabás chiquíanan judíos unicaman 'apu isa quixunmi cacáncē, ēnē 'ēn uisoti caramina cuēēncanin?

¹³ Quixun cacēxunbi ca cuēnishi munuma banaquin atun cacēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matas.

¹⁴ Cuēncēni quia cuaquin ca Pilátonēn cacēxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara ēnēn 'ax?

Cacēxbi ca unicama munuma cuēncēni quitēcēancēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matas.

¹⁵ Quicēbētan ca Pilátonēn unicamabē upí 'iisa tanquin Barrabás chiquíanan rishquimitancēxun i curúsocēnu matásnun quixun Jesús atu 'ináncēxa.

¹⁶ Usomitancēxuan 'ináncēxun ca suntárucaman anua Pilato 'icē xubu cha mēúa 'icē anu Jesús buáncēxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timēacēxa.

¹⁷ Anuxun ca Jesús ax isa 'apu 'icē quixun 'usánquin chupa minanēn pucucēsa Jesús pañumiacēxa. Pañumíanan ca mañuti otancēxun muxa mañumiacēxa.

¹⁸ Uotancēxun 'usani ca munuma sharati quicancēxa:

—Chuámashi ca judíos unicaman 'apu 'it.

¹⁹ Caquin ca Jesús tsatínribi matáxcacëxa. Matáxcaia raírinën tushuca-mainun ca raírinënribi 'usani ami cuaiquin rantin puruni tsóbuquin raticatsi quixun 'acëxa.

²⁰ Usoquin 'usántancëxun ca a pañumicë chupa minanën pucucësa a pëmianan aín chupa pañumitëcëancëxa. Pañumitancëxun ca i curúsocënu matásti buáncëxa.

Jesús i curúsocënu matáscan

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Buánquinbi ca Cirene nëtënu 'icë uni, Simón, Alejandro 'imainun Rufo aín papa, aín naënuax anúan cuancë bai, anun aia isquin suntárucaman anu Jesús matásti i curúsocëa 'iábianun quixun cacëxa.

²² Cacëxuan buáncëbëtan Jesús buanx ca Gólgota cacë menu bëbacancëxa. Gólgota quicë, ax ca mapuxosa qui quicë 'icën.

²³ Anuxun ca vino, mirracëñun mëscucë, a isa xëanun quixun Jesús 'ináncëxa. 'Ináncëxunbi ca 'ama 'icën.

²⁴ Usaía 'ia anu matástancëxun ca suntárunën anuaxa Jesús bamanun i curúsocë nitsíancëxa. Nitsíntancëx ca uin cara isa aín chupa bëtsi bëtsi biti 'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancëx suntárucama Jesusan chupa mëtíquiacëxa.

²⁵ Manámiquirua bari urucëbëtan ca suntárucaman usoquin 'acëxa.

²⁶ Uisa 'icë cara bamamiaxa quixun cuëñoxuan nancë bana ax ca ësai quicë 'iacëxa: Ënëx ca judíos unicaman 'apu 'icën.

²⁷ Usoquin Jesús 'anan ca suntárucaman an ñu mëcamacë uni rabëribi i curúsocënu matástancëxun bëtsíxa aín mëqueu 'imainun bëtsix aín mëmiu 'inun nitsíancëxa.

²⁸ Usai ca 'iacëxa, Nucën Papa Diosan bana cuëñeo ësai quicësabi oi: “Uni 'atimacamabë ca ax 'iaxa”.

²⁹ Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tencëti ami 'atimati banaquin unicaman Jesús cacëxa:

—Míx camina, 'ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ruru-patancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ai quiax quian.

³⁰ Usa 'aish ca min cushínbi iëti i curúsocënuax 'ibút.

³¹ Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuëñeo bana 'unáncë unicama Jesús ñui 'atimati banai, ami cuai ësari canancëxa:

—An uni raíri iëmicësaribi oi iëtibi ca iëtima.

³² Usai canani ca quiacëxa:

—Cristo, Israel unicaman 'apu, ax bërí i curúsocënuax 'ibutia isquin cana-nuna ax ca asérabi a 'icë quixun 'unánti 'ain.

Usaribiquin ca aribia i curúsocënu matáscë uni rabë anribi Jesús 'atimaquin ñuiacëxa.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Usa 'ain ca bari xamárucëbëbi me bëánquiacëxa. Bëánquiax ca rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitëcëancëxa.

³⁴ Usai 'icëbë bari pëquitishi 'ain ca Jesús munuma cuëncëni quiacëxa:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?

Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ëëan? —qui quicë 'icën.

³⁵ Usai quia cuëncënia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—An ca unun Elías cuënia, ca cuat.

³⁶ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca uni achúshinën tsatimia xapu rëmencë, a bimi baca cachacëmi chabóxun Jesús cucúcaquian xëanun 'amiacëxa. 'Amiquin ca raíri unicama cacëxa:

—Mëëxunma ca ën, Elías cara a 'apati aia isti.

³⁷ Usa 'ain ca munuma cuëncëntëcënishi Jesús bamacëxa.

³⁸ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupa aín manámiucüaxbi shimúqui amo rabë 'inun tuquiacëxa.

³⁹ Usaía bamaia ca suntárunën cushin aín bëmáñanu nixun isacëxa. Isi ca —aséribi ca ënëx Diosan bëchicë 'iixa —quix quiacëxa.

⁴⁰ Acama 'imainun ca xanu raíriri 'uránxun isi niacëxa. Abë ca María Magdalena 'imainun María itsi, José 'imainun Jacobo itsi aín tita 'imainun Salomé caquin anëcë xanu axribi 'iacëxa.

⁴¹ A xanucamax ca Galileanuxun an Jesús ñu 'axuncë a 'iacëxa. 'Imainun ca axa Jesús bë Jerusalénu cuancë xanucamaxribi anu 'iacëxa.

Jesús bamacë mënío ñui quicë bana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Anun ñu mëëtima nëtë 'iisama pain 'ain ca anun ñu mëníoti nëtë ñantabuacëxa.

⁴³ Ñantabucëbë ca uacëxa Arimatea ëmanu 'icë uni, José. Ax ca judíos cushicaman 'apucama cushi achúshi 'ianan —upí uni ca —quixuan camabi unin 'unáncë 'iacëxa. Usa 'aish ca anúan Nucën Papa Dios camabi unin 'apu 'iti nëtëa an caíncë 'iacëxa. Usa 'aish racuëtimaishi anua 'icënu atsínquin ca Pilato —Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin —quixun cacëxa.

⁴⁴ Usaquian cacëxun ca Pilátonën —aséribi cara bamaxa —quixun ñucánuxun suntárunën cushi camiacëxa. Camicëx aia ca —Jesús cara bamaxa —quixun ñucácëxa.

⁴⁵ Ñucácëxuan —ca bamaxa —quixun cacëxun ca Pilatonën José Jesús buántanun quixun cacëxa.

⁴⁶ Usaquian cacëx cuanquin ca sávana upí marutancëxun Jesús i curúsocënu nanpáquin Josénën anun rabúancëxa. Rabúntancëxun matá me tëmúa naëcë anu mëníotancëxun ca taránbianxun maparanën quini xëpuacëxa.

⁴⁷ Usoquian 'aia ca María Magdalena 'imainun bëtsi María, Josénën tita, anribi uinu cara mëníoia quixun isacëxa.

16

Jesús baísquia

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mëëtima nëtë ñantabucëbëtan ca María Magdalena 'imainun Salomé 'imainun María itsi, Jacobonën tita, acaman anúan Jesús imëishi 'aí cuanti, sanu ro maruacëxa.

² Maruonx ca pëcaracëbëa bari urucëma 'aínshi anua Jesús mëníoëxancënu cuantëcëancëxa.

³ Cuani ca ësai canancëxa:

—¿Uin cara anun quini xëpucë mapara nu racanaxunti 'ic?

⁴ Usai cananquiani cuanx niracëquinbi ca anun quini xëpuëxancë mapara axa anua naënxancënuma 'icë, racanacë isacëxa.

⁵ Usa 'ain ca quininu atsínquinbi bënëa uni achúshia tari uxua pañuax mëqueu tsócë isi ratúcancëxa.

⁶ Ratutiabi ca cacëxa:

—Ratúaxma ca 'it. Mitsun camina i curúsocënu matásëxancë Jesús, Nazaretnu 'icë, a barin. Ca ënuma 'icën, ca baísquiaxa. Anua unin racáënxancë ca is.

⁷ Isbiani cuanxun camina Pedrocëñun aín 'unánmicë unicamaribi ësaquin cati 'ain: Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina cuantancëxun anua a isti 'ain, an mitsu cacësabi oquin. Usaquin camina aín 'unánmicë unicama cati 'ain.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun, aséabi ca Jesús anuma 'icë quixun istancëx ratuti bërëruí quinuax chiquiti ca abáquiani cuancëxa. Cuanquin ca racuéquin uibi uisaquinbi cáma 'icën.

*María Magdalenanëan Jesús isa
(Jn 20.11-18)*

⁹ Domingo nëtë pëcaracëbë ca Jesús baísquitancëx María Magdalena anua męcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atima chiquían, ami pain chiquiracëacëxa.

¹⁰ Usai 'ia isbiani ca masá nuitutia bëunan męcúcë axa Jesús bë nicë unicama a cai cuancëxa.

¹¹ Cuanxuan —Jesús cana asábi isan —quixun cacëxun cuaquinbi ca a unicaman —usama ca —quixun sináncëxa.

*Ami sináncë uni rabëmia Jesús chiquiracëa
(Lc 24.13-35)*

¹² Usai 'itancëxa ëmanuax bain cuancëbë ca Jesús a unicama rabëmi, bëtsi unisa 'aish, chiquiracëacëxa.

¹³ Usaía ami chiquiracëcëxun isbianquian —Jesús cananuna isan —quixun atúnribi cacëxunbi ca raírinën —usama ca —quixun sináncëxa.

*Jesusan aín 'unánmicë unicama usaquian ñu 'anun ca
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁴ Usai 'itancëx ca Jesús aín 'unánmicë unicama męcën rabë 'imainun achúshi ami atúxa mesanu bucubuan chiquiracëacëxa. Atumi chiquiracëquin ca Jesusan atu cacëxa:

—An 'ë baísquicë iscëcaman, aséabi 'ëx baísquicë isun cacëxunbi camina, aséabi ca baísquiáxa quixun 'ë sinántisama tan.

¹⁵ Usaquin caxun ca atu cacëxa:

—Camabi menu cuanquin camina, 'ëmi catamëti, aín 'ucha tërëncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun camabi unían 'unánun, bana ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ñuixuncëxun cuatia 'ëmi catamëtia nashimicë ax ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmicë 'iti 'icën. Usa 'aínbi ca axa 'ëmi catamëisama tancë uni ax aín 'ucha cupí xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbëma 'iti 'icën.

¹⁷ Axa 'ëmi catamëcë unicaman ca Nucën Papa Diosan cushin uni itsin 'acëma ñu ësoquin 'ati 'icën: 'ënan 'ixun ca 'ën cushin uninua ñunshin 'atima chiquínti 'icën. Chiquíanan ca bëtsi banan banati 'icën.

¹⁸ Usai 'ianan aín męcënan bicëxunbi ca runun 'atima 'icën. 'Imainun ca muca ñua xëacëxunbi uisabi otima 'icën. 'Imainun ca aín męcënan ramëcëx uni ñucë pëxcúti 'icën.

*Jesús naínu cuan
(Lc 24.50-53)*

¹⁹ Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca Nucën 'Ibu Jesus, aín mëqueu 'aish Nucën Papa Diosbë cushi 'i, naínu cuancëxa.

²⁰ Usai 'ian camabi menu cuanquin ca aín 'unánmicë unicaman —Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti aín 'ucha tërëncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun bana ñuixuancëxa. Usaquin bana ñuixunia ca Nucën 'Ibu Jesucristonënbi 'aquinquin, atúan ñuixuncë banax ca aséabi 'icë quixuan unin 'unánun, uni itsin 'acëma ñu 'amiacëxa. Ashi.

LUCASNĒAN 'A UPÍ BANA

I. JESUS XURATSU PAIN 'AISH 'IA BANA (1-2)

¹⁻² Teófilo 'ën cana mi cain, an Jesús isanan aín bana ñuixuncë unicaman ca atun iscësabi oquin Jesusan ñu 'acëcama 'imainun an unicama 'unánmicë ñucamaribi ñuiaxa. A unicaman ñuia cuaxun ca 'itsa unin upí oquin mëníoquin a banacama cuënëoxa.

³⁻⁴ Teófilo, minribi camina a ñucama mi ñuixuncancëxun cuan. Minmi asérabi cara a bana 'icë quixun 'unánun cana 'enribi upí oquin an a ñucama 'unáncë unicama ñucáquin, uisaira cara 'iaxa quixun cuatancëxun, cuënëoxunquin mi ñuixunin.

Angelnëan an uni nashimiti uni, Juan, axa bacënti ñuia

⁵ Herodes Judea cacë menu 'apu 'ain ca Zacarías cacë uni judíos sacerdote achúshi 'iacëxa. An mëníosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun, Abíasnën unicamabëtan Zacaríasnën Nucën Papa Dios rabiquin ñu 'axuancëxa. Zacaríasnën xanu ax ca Aaronën rëbúnqui, Elisabet cacë, 'iacëxa.

⁶ Zacarías 'imainun Elisabet a rabëtax ca Nucën Papa Diosan iscëx aín nuitu upí 'iacëxa. Upí 'ixun ca Nucën 'Ibu Diosan banacama cuaquin an cacësabi oquin upí oquin 'acëxa. Usa 'ain ca uinu 'icë uníxbi a 'atimaquin ñui ami manánma 'icën.

⁷ Usa 'ain ca Elisabet tuáñuma xanu 'ianan a rabëtaxbi xëniira 'iacëxa.

⁸ Usabi oquin 'acë 'ixun ca achúshi nëtën Abíasnën unicaman anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anuxun atun 'ati ñu 'aquin,

⁹ uin cara anu Nucën Papa Diosan caíscë uníxëshi atsínti anu atsínquin tsëpasa ñu xaroti 'icë quixun 'unánuxun Nucën Papa Dios ñucátancëxun tancëxa, judíos sacerdotecaman 'acësabi oquin. Tancëxbi ca Zacarías 'iacëxa.

¹⁰ Usa 'ain ca Zacaríasnën tsëpasa ñu xaromainun judíos unicaman ëmánxun Nucën Papa Dios abë banaquin rabiácëxa.

¹¹ Tsëpasa ñu xaroquinbi ca Zacaríasnën anuxun tsëpasa ñu xaroti a mëqueucüa an Nucën Papa Dios 'aquincë aín ángelcama achúshi ami chiquiracëtia mëracëxa.

¹² Mërai sináncasmai ca ratuti racuëiracëxa.

¹³ Usai ami racuëtiabi ca ángelnën cacëxa:

–Racuëaxma ca 'it, Zacarías. Nucën Papa Diosan ca minmi a cacë banacama cuaxa. Usa 'ain ca min xanu Elisabet an tuáñu 'iti 'icën. A tuá camina Juan caquin anëti 'ain.

¹⁴ A tuá aín tita bacëncëx canicëbë camina 'itsaira cuëënti 'ain. Usaribiti ca 'itsaira unix cuëënti 'icën, a uni cupí.

¹⁵ Ax ca Nucën Papa Diosan iscëx uni itsisama 'iti 'icën. 'Ianan ca an vino 'imainun ñu cachacë xëatima 'icën. Aín titaxa bacëncëma pain 'aíshbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'iti 'icën, usabi 'inux.

¹⁶ Juan an ca amia manúcë 'icëbi Israel unicama upí oquin atun 'Ibu Diosmi sinántëcënquian a rabinun 'unánmiti 'icën.

¹⁷ Juan ax ca Nucën 'Ibu Jesús a unun ax pain rëcuëncuatsini uti 'icën. Ax ca Elías 'iásaribiti Nucën Papa Diosan cushiñu 'ixun unicaman upí oquin sináncësaribi oquin aín bëchicë sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca an aín bana cuaisama tancë unicama sinanamiquin, Nucën Papa Diosmi sinánun 'imiti 'icën. Usoquian 'imicëxun ca axa Nucën 'Ibu Diosan xucëx ucëbëtan, Israel unibunën upí oquin aín bana cuati 'icën.

¹⁸ Angelnën cacëxun ca Zacaríasnën cacëxa:

—'Ëx cana xëniira 'ain, 'ën xanuribi ca xëniira 'icën. ¿Usa 'ain carana uisaxun 'unánti 'ain, min 'ë cacësabi oi ca asérabi 'iti 'icë quixun?

¹⁹ Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—'Ëx cana abë 'ixuan an cacësabi oquin Nucën Papa Dios ñu 'axuncë ángel, Gabriel, a 'ain. Usa 'icë ca an upí bana ënë ñuiquin mi canun quixun 'ë xuaxa.

²⁰ 'Ën mi cacëxunbimi usai ca 'iti 'icë quixun sináncëma cupí camina banañuma 'inuxun 'ain. Usa 'ain camina a ñucama sënëncëbëishi banatëcënti 'ain. Min sináncëbëmabi ca 'ën mi cacë ñu asérabi 'iti 'icën, anun usai 'iti nëtëa sënëncëbë.

²¹ Angelbë Zacarías banamainun ca an ëmánxun chiquitia caíncë unicaman, uisacatsi cara panatia quixun sináncëxa.

²² Usaquin sinánquian caíncëx chiquíquin ca Zacaríasnën banacasmaquin aín mëcënanshi sanánquin tanxuancëxa. Usaía 'icëbëtan ca unicaman —Nucën Papa Diosan ismicëxun ca anuxun a rabiti xubunuxun ñu isaxa —quixun sináncëxa.

²³ A nëtëcama anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun ñu 'ati sënëncëbë ca Zacarías aín xubunu cuantëcëancëxa.

²⁴ Usa 'ain ca Zacarías cuantëcëan aín xanu Elisabet tuuacëxa. Tuui ca chiquitima mëcën achúshi 'uxë aín xubu mëúishi 'iacëxa. Usai 'iquin ca sináncëxa:

²⁵ Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë sinánxunquin unicaman 'ë 'atimaquin ñuitëcënxunma 'anun 'ëx tuáñu 'inun mëníoxa quixun.

An Jesús tuuati ñuiquian ángelnën María ca

²⁶ Elisabet mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxë sënëni natubëncëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín ángel, Gabriel, a Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anu cuanxuan

²⁷ unibë 'icëma pan xanu, María cacë, a istánun xuacëxa. A xanux ca Davitan rëbúnqui, José cacë uni, an binuxun cacë 'iacëxa.

²⁸ Usa 'ain ca xucëx cuanx anua 'icënu atsínquin María cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Mi ca Nucën 'Ibu Diosan upí oquin sinánxunia, xanu raíri 'acësamaira oquin. Ax ca mibë 'icën.

²⁹ Usaquin cacëxun cuaquinshi isquin ca Maríanën ratúquin sináncëxa — ¿uisoti cara 'ë usaquin cain? —quixun.

³⁰ Usaquin sinaniabi ca ángelnën cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it, María. Mi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxunia.

³¹ Mix camina tuunuxun 'ain. Tuutancëx camina bëbu tuá bacënti 'ain. A camina Jesús caquin anëti 'ain.

³² Ax ca uni itsisama 'iti 'icën. A ñui ca —Nucën Papa Dios manámi 'icë aín Bëchicë ca ax 'icë —quixun uni quiti 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëx ca aín rara David 'iásaribiti ax 'apu 'iti 'icën.

³³ 'Apu 'aish ca Israelnën rëbúnquinën 'apu nëtétimoi 'iti 'icën. Ax ca cëñútimoi 'apu 'inuxun 'aia.

³⁴ Cacëxun ca Maríanën ángel cacëxa:

—'Ëx cana unibë 'icëma pan 'ain. ¿Usa 'aish carana uisax usai 'iti 'ain?

³⁵ Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca minu uti 'icën. Manámi 'icë Nucën Papa Diosan sinanën camina tuñu 'iti 'ain. Usaquian sinánxuncëxunmi tuacëx ca ax Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'iti 'icën, —ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë —quixun ca unicamax a ñui quiti 'icën.

³⁶ Min xucën, Elisabet, anribi ca caniacëquinbi bëbu oquin tuaia. Ca tuaíma quicancëbëbi ca aín tuá mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxëinshi chaia.

³⁷ 'Aíma ca Nucën Papa Diosan 'acasmati ñu 'icën.

38 Cacëx ca María quiacëxa:

—Ënu cana 'ain, a Nucën 'Ibu cuëëncë ñu 'axunti. Min cacësabi oi ca 'iti 'icën. Usaquian cacëx ca ángel cuancëxa.

María Elisabet isi cuan

39 'Itsama nëtë 'icëbë ca María bënëtishi Judea menu 'icë ëma achúshi, matánu 'icë, anu Elisabet isi cuancëxa.

40 Cuanx bëbai Zacaríasnën xubunu atsínquin ca Maríanën Elisabet —¿ënu caina 'ain? —quixun cacëxa.

41 Usaquin Marianën cacëxuan Elisabetnën cuacëbëshi ca aín pucunuax aín tuá ubiacëxa. Usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan upí oquin Elisabet sinánmiacëxa.

42 Sinánmicëx cuëënquin ca Elisabetnën munuma María cacëxa:

—Nucën Papa Diosan mi sinánxuanxa, xanu raíri 'acësamaira oquin. Min tuáribi ca an upí oquin sinánxunia.

43 Mixmi Nucën 'Ibu ax uti nun caincë aín tita 'aish 'ë isi ucëbë cana cuëëni rabinin.

44 'Ën minmi cacëxun cuacëbëshi ca 'ën pucunu 'icë tuá cuëëni ubíaxa.

45 Nucën 'Ibu Dios quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun sinani camina cuëëinra cuëënti 'ain.

46 Elisabetnëan usaquin cacëxun ca Maríanën cacëxa:

'Ën cana Nucën 'Ibu Dios cuëënquin rabin.

47 'Ën 'Ibu Dios an ainan 'inun 'ë iëmicë, a sinani cana cuëëinra cuëënin.

48 'Ëx ñuñuma 'aíshbi ami sináncë 'icë ca Nucën 'Ibu Diosan 'ë sinánxuanxa. Usoquin sinánxuncë 'ëx 'ain ca camabi unix 'ë ñui —a ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxuanxa —quiti 'icën. Axa ënë nëtënu bucucë unicaman rëbúnquinëxribi ca usai 'ë ñui quiti 'icën.

49 Nucën Papa Dios ax cushiira 'ixun ca 'ën sináncëma ñu upíira upía 'ë canun quixun aín ángel xuaxa. An ca aín sinan upíira 'aish uisa ñu 'atimabi 'ati sinanima.

50 Usabi oquin ca uicaman cara ami racuéanan aín bana cuatia acama nuibaquin 'aquinia.

51 Cushiira 'ixun ca an unin 'acëma ñu 'axa. Axa —'ëx cana uni itsisamaira 'ai —quixun sinani rabícë unicama ca an ñuuma 'imiaxa.

52 'Imianan ca 'apucamaribi 'apuma 'inun meu onan axa meu 'icë unimaribi meuma 'inun 'imiaxa.

53 Panancë unicama ca pimiaxa. Pimianan ca ñuñu unicama ñu 'inántëcënquinma ñancáishi cuantánun xuaxa.

54 Israelnën rëbúnquicama ainan 'inúan caíscë acama ca nuibaquin manuquinma 'aquianxa.

55 Usai ca xënbua 'aínbi 'iti 'icë quixun ca aín rëbúnquicama ñuiquin Nucën Papa Diosan nucën rara Abraham cacëxa.

56 Ësai qui sënëntancëx rabë 'imainun achúshi 'uxë Elisabetbë 'itancëx ca María aín xubunu cuantëcëancëxa.

An uni nashimicë, Juan, bacëan

57 Usa 'ain ca Elisabet aín bacënti nëtë sënëncëbë, nucë bënë tuá bacëancëxa.

58 Bacëncë —a ca Nucën 'Ibu Diosan nuibaquin tuáñu 'inun 'imiaxa —quixun 'unánbiani a 'urama 'icëcama 'imainun aín aínsi 'ibucamaxribi Elisabet isi cuanx ca abë banai cuëëancëxa.

59 Usai 'itancëx ca Elisabet bacëncë achúshi semana 'imainun achúshi nëtë 'ain, judíos unibunëan 'acësoquin, a tuá judío 'icë 'unánti oi anu timëacëxa. Timëax ca aín papan anënbí anëcatsi quiax quicancëxa.

⁶⁰ Quicëbëbi ca aín titax:

—Usama ca. Aín anëx ca Juan cacë 'iti 'icë —quiax quiacëxa.

⁶¹ Quia ca cacancëxa:

—¿Uisa cupí cara Juan caquin anëcë 'iti 'ic? Uinu 'icë min aintsi 'ibúxbi ca usaquin anëcë 'aíma 'icën.

⁶² Usaquin catancëxun ca aín papa uisaquin anëti cara cuëënia quixun ñucáquin męcënan 'unánti oquin sanánquin cacancëxa.

⁶³ Usoquian cacancëxun ca aín papan anu cuënëoti ñua 'inánun quixun aín męcënan tanquin cacëxa. Cacëxun 'inancëxun ca —aín anë ca Juan 'icën — quixun cuënëocëxa. Usaquian cuënëocë isí ca uisa cupí cara usaquin anëia quiax sináncasmacancëxa.

⁶⁴ Usaquian cuënëocëbëa sináncasmacancëbëshi ca Zacarías banatëcëancëxa. Banatëcënquin ca Nucën Papa Dios rabiacëxa.

⁶⁵ Usai 'icëbë ca anu 'icë unicama sináncasmai ratúacëxa. 'Imainun ca Zacaríasbëa aín bëchicë usai 'icë banacama Judea menu 'icë matácamanu 'icë unicaman chanioia cuacëxa.

⁶⁶ Chanioia cuax ca a tuá ñuiquian ñuicë banacama atun nuitu mëúishi sinánan, Nucën Papa Diosan ca abë 'ixun asérabi a sinánxunia quixun 'unani, —¿ënë tuáratsu cara canitancëx uisa uni 'iti 'ic? —quiax canancëxa.

Zacarías canta

⁶⁷ Usai quimainun ca a tuacën papa, Zacarías, ax aín Bëru Ñunshin Upíñu 'aish, Nucën Papa Diosan sinánmicëx cuëëni quiacëxa:

⁶⁸ —Nucën 'Ibu Dios, a Israel 'imainun aín rëbúnquicaman rabicë, a ca camabi unin rabiti 'icën. An ca aín unicama 'icë nu nuibaquin, an nuxnu ami sinánun nu sinánmiti a xuaxa.

⁶⁹ An ca cushiira 'ixuan an nu iëmiti axa unun mëníoxa. Ax ca an Nucën Papa Dios rabia David, aín rëbúnqui 'iti 'icën.

⁷⁰ Nucën Papa Diosan ca bëráma an ax quicë bana uni ñuixuncë uni upícaman —usai ca 'iti 'icë —quixun canun camiacëxa, ësaquin,

⁷¹ an ca an nu nuibacëma unicaman ubíotima oquin nu iëmianan axa numi nishcë unicaman bëtsi bëtsi otima oquin nu iëmiti 'icën.

⁷² Usaquin nu nuibaquin 'aquinquin ca Nucën Papa Diosan nucën raracama cásabi oquin nu ñu 'axunti 'icën. A bana, nucën raracaman rëbúnquinëx ca aín unibu 'iti 'icë quiax quicë, a ca manucëma 'icën.

⁷³ Nucën Papa Diosan ca sinanatëcënxunma nucën rara Abraham cá banax ca ëesai quicë 'icën:

⁷⁴ Abrahamnën rëbúnqui nun nu racuëquinma a rabinun ca axa numi nishcë unicaman ubíotima oquin an nu iëmiti 'icën.

⁷⁵ Usaquian iëmicëxun cananuna an iscë nun nuitu upí 'ixun, ax cuëëncësabi oquin 'aquin, camabi nëtë nun bamati nëtë utámainun a rabiti 'ain.

⁷⁶ Usa 'aín cana mixmi 'ën bëchicëratsu 'icë, mi cain, mi ñui ca unicamax, Nucën Papa Dios manámi 'icë an aín bana unicama ñuixunun xucë camina mix 'ai quiax quiti 'icën. Min camina, a Nucën 'Ibu Diosan xuti ax ucëma pan 'ain, mix pain rëcuëncuatsincë 'ixun, aín bana cuanun quixun Israel unicama sinánmiti 'ain.

⁷⁷ Min sinánmicëxun ca 'unánti 'icën, a cupí ca atun 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun iëmicë 'iti 'icë quixun.

⁷⁸ Usoquin 'iminun ca Nucën Papa Diosan nu nuibaquin, an nu iëmiti, a aín nëtënu 'icëbi ënë menu nubë 'inun xuti 'icën.

⁷⁹ Xucëxun uquin ca axa aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosbë upíma 'ianan — 'ën bamati ca 'urama 'icë —quixun sinani racuëti masá nuituti bëánquibucënu

'icësa unicama atun 'uchacama tērēnquin Nucēn Papa Diosnan 'inun 'imi-anan nuxnu Nucēn Papa Diosbē upí 'aish ax cuēēncēsabi oi 'inun nu 'imiti 'icēn.

Usai ca Zacarías Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx quiacēxa.

⁸⁰ Usa 'aish ca cani a tuá aín sinan upí 'iacēxa. Usa 'aish ca anúan Israel unicama bana ñuixunti nētēa sēnētamainun anu uni 'icēma menu 'iacēxa.

2

Jesús bacēan (Mt 1.18-25)

¹ Ēnē menua Jesús uti ca ësai 'iacēxa: Romanu 'icē 'apu, César Augusto, aín bana ca cuacocancēxa, camabi unix ca aín anē quiricanu 'ai cuanti 'icē quixun.

² Cirenio cacē uni axa Siria nētēnu 'icē unicaman 'apu 'ain ca a quirica 'atabaquin 'acancēxa.

³ Usa 'ain ca camabi unix uinu 'icē ēmanuax cara bacēancēxa, anuxun aín anē quiricanu 'ai riquiancēxa.

⁴ Ūsa 'ain ca José Galilea menu 'icē ēma Nazaret cacē, anuax Belén cacē ēmanu cuancēxa. Belén ax ca Judea menu 'icē ēma, anuaxa David bacēan, a 'iacēxa. José, ax David aín rēbúnqui 'aish, ca aín anē 'ai Belēnu cuancēxa.

⁵ Cuanquin ca an binuxun 'unántiocē xanu, María, tuñu 'icē, anribia aín anē 'anun buáncēxa.

⁶ Buáncēx cuanx Belēnu bēbatancēx ca María aín bacēnti nētē sēnēancēxa.

⁷ Sēnécēbē ca anu 'iti xubu anu 'aínbia 'aisamaira 'ixun unin tsitsiruan anuxun ñuina pimiti 'itinuax María bacēancēxa. Bacēnxun ca chupan rabúnxun anuxun ñuina pimiti bunánti anu aín tuá racáncēxa.

Angelcaman an ñuina bērúancē unicama ca

⁸ Usa 'ain ca Belén 'urama 'icē pastonu an ñuina bērúancē unicama 'iacēxa. 'Ixun ca imé 'uxti tēaquin aín ñuina bērúancēxa.

⁹ Anu 'ixun ca Nucēn 'Ibu Diosan xucēx ángel achúshi atumi chiquiracētia isacēxa. Iscēbētan ca Nucēn 'Ibu Diosan pēcacēn atu pēcacēxa. Usocēbē ca ratuti racuēacēxa.

¹⁰ Usariabi ca ángelnēn atu cacēxa:

–Racuéaxma ca 'it. Micama cana upí bana ñuixunin. Ēnēx ca camabi unin cuati 'icēn. Cuati ca chuáma tani cuēēnti 'icēn.

¹¹ Ēnē nētēn ca bacēanxa anuax David bacēan ēmanuax an camabi uni aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmiti. Ax ca Nucēn 'Ibu Cristo, a 'icēn.

¹² Ēnē isquin camina 'ēn mitsu cacē bana ax ca asérabi 'icē quixun 'unánti 'ain, cuanxun camina a Tuá chupan rabúnxuan anuxun ñuina pimitinu racáncē isti 'ain.

¹³ Quicēbēshi ricuatsini timēti Nucēn Papa Dios rabi ca ángelcamax quiacēxa:

¹⁴ –¡Naínu 'icē Nucēn Papa Dios rabinun ca 'at! ¡Ēnē nētēnuaxa Nucēn Papa Diosbē upí 'icē unicamax ca chuámashirua 'ican!

¹⁵ Usoquin atu catancēxa ángelcamax naínu riquiancēbē ca an ñuina bērúancē unicamax canancēxa:

–Taín isi Belēnu cuanun ca cuan, nua Nucēn 'Ibu Diosan camicēxuan aín ángelnēn nu cacē ēnē isi.

¹⁶ Cananquiani bēnētishi riquianxun ca María 'imainun José isanan aín Tuá anuxun ñuina pimitinu racáncē isacēxa.

¹⁷ Isquin ca ángelnēan a Tuá ñuiquin cacē banacama ñuixuancēxa.

18 Usaquian an ñuina bërúancë unin ñuia cuati ca an cuacë unicama ratúacëxa.

19 Ratúquinbi ca Maríanën aín nuitu mēúishi ënë ñucama manuquinma sináncëxa.

20 Usa 'ain ca an ñuina bërúancë unicama an a iscë ñucama 'imainun an a cuacë ñucama sinánquin Nucën Papa Dios rabi, pastonu amiribishi riquiancëxa. Riquianquin ca —ángelnëan nu cacësabi oi ca 'iata —quixun sinánan ax ca upíira 'icë quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiacëxa.

Josébëtan Maríanën Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu buan

21 María bacëncë achúshi semana 'imainun achúshi nētë 'ain ca atúan aín bëchicë 'acësabi oquin judíos uni raírinën Maríanën tuá judío 'icë 'unántiocëxa. 'Unántioquin ca María tuutisama pain 'aían ángelnën cacësabi oquin Jesús caquin anëacëxa.

22 Moisésnën cuënëo banaxa —bacëntancëxun ca camabi judío xanun usquin aín tuá 'ati 'icë —quicësabi oquin ca Maríanën anúan bacëncë 'uxë sënëncëbëtan aín rëcuën tuá Josébëtan Jerusalénu buáncëxa, ax ca ainan 'icë Nucën 'Ibu Dios canuxun.

23 Moisésnën cuënëo bana ca ësai quia: “Camabi rëcuën bëbu tuá ax ca Nucën 'Ibu Diosnanshi 'iti 'icën”. Usa 'ain ca a bana quicësabi oquin Josébëtan Maríanën Jerusalénu 'icë xubu, anuxun Nucën Papa Dios rabiti, anu Jesús buáncëxa.

24 Moisésnën cuënëo bana ca quia, anúan aín bëbu tuá bacëncë 'uxë sënëncëbëtan ca xanun an 'aracacë numacuru rabë buánti 'icën, numacuru itsi 'aíma 'ain ca an 'aracacë paru numacuru buánti 'icën. A bana quicësabi oquin ca Maríanën Jesús buánan numacuru rabëribi judíos sacerdotë 'inánuxun buáncëxa.

25 Jerusalénu 'icë uni achúshi ax ca Simeón caquin anëcë 'iacëxa. A unix ca upí nuituñu 'ixun a rabianan Nucën 'Ibu Dios quicësabi oquin 'acë 'iacëxa. Usa 'ixun ca an Israel unibu chuámashirua 'imiti, axa uti caíancëxa. Usa 'ain ca abë Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí 'iacëxa.

26 An ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun ësoquin sinánquin 'unáncëxa: Bamacëma pain 'ixun cana 'ën axa utia judíos unicaman caíncë, Cristo, a Nucën 'Ibu Diosan xucë isti 'ain.

27 Usa 'ain ca Simeón Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancëxa. Cuanx anu 'ain ca Josébë María, Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'anuxun Jesús buanx atsíancëxa.

28 Atsinia isquin a tuá 'icúquin biquin ca Simeonën Nucën Papa Dios rabiquin cacëxa:

29 'Ën 'Ibu Dios, a ñuiquinmi 'ë cacë a cana isan. Usa 'ain ca 'ëx bamati asábi 'icën.

30 An camabi uni aín 'uchacama tërénquin minan 'inun iëmiti a cana 'ën bërúnbi isin.

31 Ax ca usai 'iti 'icë quixuan camabi unin 'unánun camina aín uti mëníon.

32 An ca Israel unibushima judíosma unicamaribi aín sinan upí 'inun 'imiti 'icën. Minan 'inúnmi caísa, Israel unibu, acama achúshi 'aish, a cupí ca camabi unin Israel unibu rabiti 'icën.

33 Simeónëxa Jesús ñui quia cuati ca Josébë María uisa 'aish cara usai 'iti 'icë quiax sináncasmacëxa.

34 Sináncasmaiabi ca Simeónën acama Nucën Papa Dios ñucáxuntancëxun Jesusan tita, María, cacëxa:

—Ēnē tuá cania aín bana cuaisama tani ca 'itsaira Israel uni Nucën Papa Diosbë upíma 'iti 'icën. Usai 'icëbëbi ca 'itsa uníxribi aín bana cuati abë upíra 'iti 'icën. Uisai cara Nucën Papa Dios cuëñia quixuan unicaman 'unánun xucë 'aínbi ca 'itsa unix aín bana cuati cuëñima a ñui 'atimati banati 'icën.

³⁵ Usai 'ia isquin ca an uisoquin cara aín nuitu mëu sinania quixun Nucën Papa Dios 'imainun unicamanribi 'unánti 'icën. Usaía 'imainun camina mixribi, María, a sinánxuni masá nuituirati 'ain.

Usaquin ca Simeonën María cacëxa.

³⁶ Anuribi ca achúshi xanu xëniira, Ana cacë, 'iacëxa. Ana ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë xanu 'iacëxa. Ax ca Asernën rëbúnqui achúshi, Fanuel cacë, aín bëchicë 'iacëxa. Xuntacu 'icëa bicëx ca aín bënëbë mëcën achúshi 'imainun rabë baritia 'iacëxa.

³⁷ Mëcën achúshi 'imainun rabë baritia 'icëbë casunamëa 'aish ca ochenta y cuatro baritiañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca anuxun a rabiti xubunuax camabi nëtën abë banaquin Nucën Papa Dios rabiácëxa. A upí oquin sinánuxun ca bëtsi bëtsi nëtën piama 'icën. Nëtënbi imëbi ca usaquin Nucën Papa Dios rabiácëxa.

³⁸ Josébë María a bëi atsíncëbë axribishi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquin ca Anan Jesús isacëxa. Isi cuëñquin ca —asábi ca —caquin Nucën Papa Dios rabiácëxa. Rabiquin ca anu 'icë uni an anun Jerusalénu 'icëcama 'imainun camabi judíos uni chuámarua 'inux iëti nëtë caíncë unicama, a Jesús ñuiquin —an nu iëmiti a ca ënëx 'icë —quixun cacëxa.

Nazaretnu cuantëcëan

³⁹ Usa 'ain ca Josébëtan Maríanën Nucën 'Ibu Diosan bana Moisésnën cuëñëo ax quicësabi oquin 'atancëx Galilea menu cuantëcëni anu atux 'icë ëma, Nazaret, anu bëbatëcëancëxa.

⁴⁰ Anu cuanx ca Jesús Nazaret ëmanuax caniacëxa. Cani cushi 'ixun ca ñu upí oquin 'unáncëxa. Usai 'ia cania ca aín Papa Diosan upí oquin 'aquiancëxa.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesús 'ia

⁴¹ Usaía Jesús canimainun ca José 'imainun María camabi baritian, Pascua anun carnero 'ati nëtën Jerusalénu 'inux cuancëxa. A nëtë ax ca aín raracama Egipto menuax 'atimocë 'aish bamaibi iëa, a sinánquin Nucën Papa Dios rabiquin carnero 'ati nëtë 'iacëxa.

⁴² Usai cuanquin ca mëcën rabë 'imainun rabë baritiañu 'icë Josébëtan Maríanën Jesús anun carnero 'ati nëtën Jerusalénu buáncëxa.

⁴³ Anu cuanx anun carnero 'ati nëtë inúmibiani amiribishi Nazaret ëmanu cuantëcënquin ca Maríanën Josébëtan a ñubi sinanima cuanquin Jesús Jerusalénubi ëbiancëxa.

⁴⁴ Èbiani ca raíri unicamabë cuancësa sinani Josébë María achúshi nëtë bain cuancëxa. Cuanxun ca aín aínsi 'ibucamanua barianan an 'unáncë unicamanuaribi bariquinbi 'aímocëxa.

⁴⁵ 'Aímobiani ca Josébë María amiribishi Jerusalénua bari cuantëcëancëxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbëtan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu tsóxuan, an Moisésnën cuëñëo bana uni 'unáncë unicaman bana ñuixuncëxun cuaquin anribi atu bana ñucatia mëracëxa.

⁴⁷ Jesusan bana cuati ca a unicama ratúacëxa. Ratuti ca —uisa 'ixun cara ënë tuacën ënë ñucama 'unánan nun ñucácëxunribi upí oquin ñuia —quiax sináncasmacëxa.

⁴⁸ Usaía a unicamabë banai tsócë Jesús mërai ca Josébë María ratúacëxa. Ratúquin ca aín titan cacëxa:

—¿Uisa 'aish caramina usai 'ian? Min 'unan papabëtan cana mi mëracatsi bënëquin barin.

⁴⁹ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caina 'ë barian? ¿'Ën Papa quicësabi oquin 'ën ñu 'ati caramina 'unaniman?

⁵⁰ Cacëxun cuaquinbi ca Josébëtan Maríanën uisoquin caquin cara usoquin caia quixun 'unánma 'icën.

⁵¹ Usa 'ain ca José 'imainun Maríabë Jesús Nazaretnu cuantëcëancëxa. Cuanx anuax caniquin ca aín 'unan papa 'imainun aín tita quicësabi oquin ñu 'acëxa. Usaía canimainun ca Maríanën Jerusalénuaxa Jesús 'icëcama a manuquinma sináncëxa.

⁵² Sinánmainun ca Jesús caniacëxa. Cani aín nami cushi 'ianan ca ñu upí oquin 'unáncëxa. Usa 'icë ca —ax ca upí tuá 'icë —quixun camabi unin cuëenquin nuibacëxa. Nuibamainun ca Nucën Papa Diosanribi a isi cuëenquin nuibacëxa.

II. GALILEA MENUXUAN JESUSAN UNICAMA BANA ÑUIXUAN (3.1-9.50)

3

Anu uni 'icëma menuxuan an uni nashimicë, Juanën uni bana ñuixuan (Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Tiberio anun Romanuxun 'apu 'imicancë nëtëa quince baritia 'icëbë ca Poncio Pilato Judea menu 'icë unicaman 'apu 'iacëxa. Usai 'imainun ca Herodes Galilea menu 'icë 'apu 'iacëxa. 'Imainun ca Herodesnën xucën, Filipino, ax Iturea me 'imainun Traconíte menu 'icë 'apu 'iacëxa. 'Imainun ca Lisaniás cacë uni, ax Abilinia cacë menu 'icë 'apu 'iacëxa.

² Usaía 'imainun ca Anás 'imainun Caifás a rabëtax judíos sacerdotecaman cushi 'iacëxa. 'Imainun ca Zacaríasnën bëchicë, Juan, axa anu uni 'icëma menu 'icë, a Nucën Papa Diosan aín bana sinánmiquian unicama bana ñuixunun quixun 'imiacëxa.

³ 'Imicëx cuani Jordán cacë baca rapasu 'icë mecamanu cuanquin bana ñuixuni ca ëesai quiacëxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama ëni Nucën Papa Diosmi sinani camina nashimicë 'iti 'ain, mitsun 'uchacama tërëncë 'inun.

⁴ Usai ca Juan quiacëxa, a ñuiquian an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, Isaíasnën cuëñeosabi oi, ëesai quicë:

Anu uni 'icëma menuxun munuma bana ñui ca a unix ëesai quia: Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mëníoquin racanacësaribi oi aín bana cuanux sinanati 'ain.

⁵ Matá nancëcëcamax ca natacacacë 'iti 'icën, aín bashicama 'imainun matácama ca bëtsibëtan sënën 'iti 'icën, bai tëntúncëcamax ca racanacë 'iti 'icën, bainu 'icë quinicama ca natacacacë 'iti 'icën.

⁶ Usoquian 'an ca ax uti 'icën. Axira ucëbëtan ca camabi unin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, unicama 'aquinquin ainan 'inun iëmiti 'icë quixun isti 'icën.

⁷ Usa 'ain ca Juanën atu nashiminun 'aisamaira uni anu riquiancëxa. Riquianxa bëbacë ca Juanën cacëxa:

—Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsun raracama 'iásaribiti, runu an uni picë, asa 'ain. ¿Usa 'icë cara anúan Nucën Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nëtën masócë 'itin rabananmi sinananun quixun uin mitsu cax?

⁸ Unían mitsu asérabi sinanacë 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ënquin upí ñuishi 'ati 'ain. —Nux Abrahamnën rëbúnqui 'aish cananuna

Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sinánxunma ca 'acan. Asérabi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucën Papa Diosan ënë maxáxbi bëtsi oquin Abrahamnën rëbúnqui 'imiti 'icën.

⁹ Ësa ca. A rëti aín manë ruë tuíanx a rapasu niracëquin ca an upí oquin tuacëma icama rëtancëxun xanania unin tsin nëënia. Usaribi oquin ca bënëñquinshi mitsúxmi sinanati ami sináncëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

¹⁰ Juanëan usaquin ñuixunia cuaquin ca anu 'icë unicaman —¿Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inuxun caranuna añu 'ati 'ai? —quixun Juan ñucáquin cacëxa.

¹¹ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uix cara cutun rabëñu 'icë an ca cutúnñuma uni aín cutun achúshi 'inánti 'icën. Uix cara pitiñu 'icë an ca pitiñuma uni paná 'inánti 'icën.

¹² An 'apu buánmiti curíqui bicë unicamaxribi ca an atu nashiminun quiax Juanu cuancëxa. Cuanx bëbaxun ca cacëxa:

—¿Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inuxun caranuna añu 'ati 'ain?

¹³ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uiti curíquimi binun cara mi caxa, ashi camina 'apu buánminun bití 'ain.

¹⁴ Suntárucamanribi ca anu cuanxun Juan ñucáquin cacëxa:

—¿Nunribi caranuna añu 'ati 'ain?

Ñucácëxun ca cacëxa:

—Camina unin ñu 'imainun aín curíqui mëcamatima 'ain, mëëxun 'anan camina paránxunribi unin ñu mëcamatima 'ain, camina cëmëi ami manánxunribi unin ñu bitíma 'ain. Mitsun ñu 'ati cupía 'apun curíqui 'ináncëxun camina 'atimati banaquinma cuëënquin ashi bití 'ain.

¹⁵ Ësoquian Juanën bana ñuixunia an cuacë unicaman ca —ënë uni sapi ca Cristo, axa uti nun caíncë, a 'icë —quixun cuëënquin sináncëxa.

¹⁶ Sinania ca Juanën anu 'icë unicama cacëxa:

—Ën cana mitsu 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ësamaira uni 'ë caxu aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icën. 'Imiquin ca tsi rëquirucënëan ñu 'acësoquin aín cushin aín nuitunua sináncë ñu 'atimacama a cëñuquin uni upí 'imiti 'icën.

¹⁷ An ñu 'apacë unin 'acësaribi oquin ca 'ati 'icën. Ca ësa 'iti 'icën. Unin ca ñu bëru trigo 'apatia. 'Apátancëxun ca bimia bitsia. Bitancëxun ca bucúnxun chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucëbë ca aín bëru ax tiquia. Usai 'ia bërúanxun bixun bucúntancëxun ca aín xacácama tsi rëquirucë bënëntisamanën nëënia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acë ñucama 'unánquin, upí unicama abëa 'iti bianan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acë cupí bimi xacá nëënti pucësa 'imiti 'icën.

¹⁸ Usaquin bana ñuixuanan unicama 'ësëquin ca Juanën Jesús ñuiquin a cuatia cuëënnun bana ñuixuancëxa.

¹⁹ Ñuixuanan ca 'apu Herodes cacë an aín xucënan xanu, Herodías cacë, a bianan bëtsi ñu 'atimaribi 'acë 'icë —minmi 'acë ñu ax ca 'aisama 'icë —quixun Juanën 'apu Herodes a cacëxa.

²⁰ Usaquian cacëxunbi sinanaquinma ñu 'atimaira 'atëcënquin ca Herodesnën Juan sipuanun aín unicama cacëxa.

*Juanëan Jesús nashimia
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

²¹ Sipuacëma pan 'ixun unicama nashimianan ca Juanën Jesúsribi nashimi-acëxa. Nashimicëx aín Papa Diosbë banacëbë ca naí panárabëacëxa.

²² Usacëbë ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí numacuru iscësa 'aish uax anu 'iruacëxa. Usaía 'icëbëtan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacëxa, ësai qui:

—Mix camina 'ëx amiira sináncë bacë bëchicë 'ain. Mimi sinani cana chuámarua tani cuëënin.

*Jesusan chaitiocëcama 'imainun aín raracamaxa 'iá
(Mt 1.1-17)*

²³ Unicama pain bana ñuixuanan 'aquini ca treinta baritiañusa Jesús 'iacëxa. Unicaman sináncëx ca Josénëx aín papa 'iacëxa. José ax ca Elínën bëchicë 'iacëxa.

²⁴ Elí ax ca Matatnën bëchicë 'iacëxa. Matat ax ca Levitan bëchicë 'iacëxa. Leví ax ca Melquín bëchicë 'iacëxa. Melqui ax ca Jananën bëchicë 'iacëxa. Jana ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa.

²⁵ José ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Amosnën bëchicë 'iacëxa. Amós ax ca Nahumnën bëchicë 'iacëxa. Nahum ax ca Eslinën bëchicë 'iacëxa. Esli ax ca Nagainën bëchicë 'iacëxa.

²⁶ Nagai ax ca Maatnën bëchicë 'iacëxa. Maat ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Semeinën bëchicë 'iacëxa. Semein ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Judánën bëchicë 'iacëxa.

²⁷ Judá ax ca Joananën bëchicë 'iacëxa. Joanan ax ca Resan bëchicë 'iacëxa. Resa ax ca Zorobabelnën bëchicë 'iacëxa. Zorobabel ax ca Salatielnën bëchicë 'iacëxa. Salatiel ax ca Nerín bëchicë 'iacëxa.

²⁸ Neri ax ca Melquin bëchicë 'iacëxa. Melqui ax ca Adinën bëchicë 'iacëxa. Adi ax ca Cosamnën bëchicë 'iacëxa. Cosam ax ca Elmodamnën bëchicë 'iacëxa. Elmodam ax ca Ernën bëchicë 'iacëxa.

²⁹ Er ax ca Josuénën bëchicë 'iacëxa. Josué ax ca Eliezernën bëchicë 'iacëxa. Eliezer ax ca Jorimnën bëchicë 'iacëxa. Jorim ax ca Matatnën bëchicë 'iacëxa.

³⁰ Matat ax ca Levitan bëchicë 'iacëxa. Leví ax ca Simeonën bëchicë 'iacëxa. Simeón ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa. Judá ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Jonanën bëchicë 'iacëxa. Jonán ax ca Eliaquimnën bëchicë 'iacëxa.

³¹ Eliaquim ax ca Meleanën bëchicë 'iacëxa. Melea ax ca Mainanën bëchicë 'iacëxa. Mainán ax ca Matatanën bëchicë 'iacëxa. Matata ax ca Natanën bëchicë 'iacëxa.

³² Natán ax ca Davitan bëchicë 'iacëxa. David ax ca Isaínën bëchicë 'iacëxa. Isaí ax ca Obednën bëchicë 'iacëxa. Obed ax ca Booznën bëchicë 'iacëxa. Booz ax ca Salan bëchicë 'iacëxa. Sala ax ca Naasonën bëchicë 'iacëxa.

³³ Naasón ax ca Aminadabnën bëchicë 'iacëxa. Aminadab ax ca Aramnën bëchicë 'iacëxa. Aram ax ca Esromnën bëchicë 'iacëxa. Esrom ax ca Faresan bëchicë 'iacëxa. Fares ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa.

³⁴ Judá ax ca Jacobnën bëchicë 'iacëxa. Jacob ax ca Isaacnën bëchicë 'iacëxa. Isaac ax ca Abrahamnën bëchicë 'iacëxa. Abraham ax ca Tarénën bëchicë 'iacëxa. Taré ax ca Nacornën bëchicë 'iacëxa.

³⁵ Nacor ax ca Serugnën bëchicë 'iacëxa. Serug ax ca Ragaunën bëchicë 'iacëxa. Ragau ax ca Pelegnën bëchicë 'iacëxa. Peleg ax ca Hebernën bëchicë 'iacëxa. Heber ax ca Salan bëchicë 'iacëxa.

³⁶ Sala ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa. Cainán ax ca Arfaxadnën bëchicë 'iacëxa. Arfaxad ax ca Semnën bëchicë 'iacëxa. Sem ax ca Noénën bëchicë 'iacëxa. Noé ax ca Lamecnën bëchicë 'iacëxa.

³⁷ Lamec ax ca Matusalenën bëchicë 'iacëxa. Matusalén ax ca Enocnën bëchicë 'iacëxa. Enoc ax ca Jarednën bëchicë 'iacëxa. Jared ax ca Mahalalelnën bëchicë 'iacëxa. Mahalaleel ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa.

³⁸ Cainán ax ca Enosnën bëchicë 'iacëxa. Enós ax ca Setnën bëchicë 'iacëxa. Set ax ca Adanën bëchicë 'iacëxa. Adán ax ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'iacëxa.

4

*Ñunshin 'atimanën 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

¹ Juanëan Jordán bacanuxun nashimicëbë abë 'ixun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan Jesús anu uni 'icëma menu cuanti sinánmiacëxa.

² Cuanx ca cuarenta nëtën anu 'iacëxa. Anua 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraishiacëxa. Anu 'ixun ca a nëtëcaman Jesusan ñu piama 'icën. Ñu piima ca panancëxa.

³ Panancë isquin ca ñunshin 'atimanën 'apun 'atima ñu 'amicatsi quixun ësaquin cacëxa:

—Asérabi Diosan Bëchicë 'ixun ca ënë maxax pán 'inun cat.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icën”.

⁵ Usotancëxun ca amiribishi tantëcëncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun aín bashi chairucë manan Jesús buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icë ëmacama cuainacëa bënëquinshi ismiacëxa.

⁶ Ismiquin ca cacëxa:

—Ami iscë mecama 'imainun ami iscë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama ënëx ca 'ënan 'icën. Usa 'icë cana ui carana 'inántisa tani a, aín 'ibu 'imiquin, ënë ñucama 'inánti 'ain.

⁷ Rantin puruni tsóbuquinmi min dios 'icë 'ë rabicëxun cana ënë mecama 'imainun ënë menu 'icë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama mixmi aín 'ibu 'inun mi 'inánti 'ain.

⁸ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, ënuax ca cuantan. Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosëshi camina rabiti 'ain. Rabiquin camina ashi ax cuëncësabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

⁹ Usotancëxun ca amiribishi tantëcëncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun Jesús Jerusalénu buáncëxa. Buántancëxun ca anu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín mascuan manáinra sënë buánruacëxa. Buánrutancëxun ca cacëxa:

—Mix asérabi Diosan Bëchicë 'aish ca ënuax nuánquianx menu nipacët.

¹⁰ Diosan bana cuënëo ca ësai quia:

Nucën Papa Diosan ca mia bërúanun quixun aín ángelcama xuti 'icën.

¹¹ Atun bërúancëxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca aín mëcënan mi biti 'icën.

¹² Usoquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësairibi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Nucën 'Ibu Diosan cara 'ë iëmiti 'icë iscatsi quixun camina a tantima 'ain”.

¹³ Usaquian Jesusan cacëx ca anúan Jesús tantëcënti 'aíma 'ain, ñunshin 'atimanën 'apu, tantëcëni ucatsi quiax, Jesús ëbiani cuancëxa.

*Galilea menu Jesús cuantëcëan
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)*

¹⁴ Usaquian 'acëx ca Jesús, bëtsi ñu sinanima Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan cushioquin sinánmicëxëshi, Galilea menu cuantëcëancëxa. Cuanxa bëbaia ca Galilea 'imainun a 'urama 'icë mecamanu 'icë unicamanribi a ñuiquin chaniocëxa.

¹⁵ Anua judíos unicama timécë xubu itsi xubu itsinu cuanquin ca Jesusan anu timécë unicama bana 'unánmiacëxa. Usoquian 'aia ca camaxunbi a rabiacëxa.

*Jesús Nazaret ëmanu 'iá
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)*

¹⁶ Anuaxa canicë Nazaret ëma, anu ca Jesús cuancëxa. Cuanx bëbatancëx ca anun ñu mëëtima nètëa 'icëbë anua judíos unicama timécë xubunu cuancëxa, axa anun ñu mëëtima nètën 'icësabi oi. Cuanx atsíanx ca unicaman cuanan Nucën Papa Diosan bana cuënëo ñui niruacëxa.

¹⁷ Niruía ca an a quirica bërúancë unin Isaíasnën cuënëo bana a atu 'axunun quixun 'inancëxa. 'Inancëxun biquin ca aín catanua ësai quicë bana bariquin mëraqun atun cuanun quixun 'axuancëxa:

¹⁸ Nucën 'Ibu Diosan xucëx 'ënu uax ca aín Bëru Ñunshin Upí 'ëbë 'icën. An ca aín Bëru Ñunshin Upí 'inánquin cushioquin ñuñuma unicama upí bana anúan atux Nucën Papa Diosnan 'i cuëënun ñuixuanan, axa masá nuitucë unicama upí oquin sinánminun 'ë caxa. 'Imainun ca sipuacë 'aíshbia upitax chiquíncë 'inun 'imianan bëxuñu unicama bëxuñuma 'inun 'imianan bëtsi bëtsi ocë unicama bëtsi bëtsi ocëma 'iminun 'ë caxa.

¹⁹ 'Imainun ca anúan atun 'Ibu Diosan nuibaquin 'aquinti nètë ca uaxa quixun unicama canun quixun 'ë caxa.

²⁰ Usaia quicë bana 'atancëxun mapuquin, an a quirica bërúancë uni 'inani ca tsóbuacëxa. Tsóbutia ca a xubunu timécë unicaman ënquinma abi isacëxa.

²¹ Usoquin iscëxun ca Jesusan cacëxa:

—Bërí ca anun ënë bana quicësabi oi 'iti nètë uaxa.

²² Cacëxuan cuati ca anu 'icë unicamax cuëëni —aín bana ca asábi 'icë — quianan —axa quicë banax ca upíira 'aish uni itsin banasama 'icë —quiax quiacëxa. Usai qui ca —¿Josénën bëchicë 'aíshbi cara usai banain? —quiax canancëxa.

²³ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun sapi camina ësaiia uni quicë bana anun 'ë caisa tanin: “Mix rucuturu 'aish ca mixbi pëxcút”. Usaquin caquin camina 'ë cati 'ain: Minmi Capernaúm ëmanuxun ñu 'aia nun cuacë usaribi oquin camina anuaxmi canicë me ënuxunribi 'ati 'ai quixun.

²⁴ Canan ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun usaquin 'ë cati sináncë 'aínbi cana asérabi mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían, anuaxa canicë menuxun bana ñuixunia, ca anu 'icë unicaman cuaisama tania.

²⁵ Èsaquinribi cana asérabi mitsu cain, bëráma ca Elías an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Elías anu 'ain ca rabë 'imainun achúshi bari 'itancëxa mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxën 'uí 'ibúcëbëma, piti 'aíma 'ain, unicama 'acëñuma 'iacëxa.

²⁶ Usai 'imainuan 'itsa casunamécë xanu 'aínbi ca raírima, Sidón cacë menu 'icë ëma, Sarepta cacë, anu 'icë casunamécë xanu achúshi, ashia 'aquinun Nucën Papa Diosan Elías xuacëxa.

²⁷ 'Imainun ca Eliseonëxribi an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Axa anu 'ain ca an nami chëquímicë 'insínñu uni 'itsa a nètënu 'iacëxa. 'Itsa 'aínbi ca Siria cacë menu 'icë uni achúshi, Naamán cacë, ashi Nucën Papa Diosan 'amicëxun Eliseonën aín nami upí 'itëcënun 'imiacëxa.

²⁸ Jesusan usaquin cacëxun cuati ca anu 'icë unicamax xuamati ami nishacëxa.

²⁹ Nishi niruquin ca a ëmanua chiquínbianquin anua a ëma 'icë matá chairucë sënëncënu anuxun titicacatsi quixun Jesús buáncancëxa.

³⁰ Usaquin sinánquian buáncancëxbi ca Jesús a unicama nëbëtsinuax atu ëbiani cuancëxa.

*Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pëxcüa
(Mr 1.21-28)*

³¹ Nazaretnuax cuanx ca Galilea menu 'icë ëma itsi, Capernaúm, anu cuancëxa. Cuanx bëbatancëxun ca anun ñu mëëtima nëtën anua judíos unicama timëti xubunu atsínxun, anu 'icë unicama bana 'unánmiacëxa.

³² An xuá 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancëxa. Usaí banaia cuati ca anu 'icë unicamax ratuti —usa bana cuacëma cananuna 'ai —quiax quiacëxa.

³³ Usa 'ain ca anu uni achúshi ñunshin 'atimañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca munuma cuëncénquin ësaquin cacëxa:

³⁴ —Jesús Nazaretnu 'icë, ¿min caina nu uisoti 'ain? ¿Mix caramina nu cëñui uan? 'Ën cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucë, a 'ain.

³⁵ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ca nëtët. Ënë uninuax ca chiquít.

Usaquian cacëx ca ñunshin 'atima a uni menu nipacëmi, anu 'icë unicaman ismainunbi, chiquíacëxa, uisabi oíma.

³⁶ Usoia isi ca anu 'icë unicamax ratúacëxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacëxa:

—¿Uisa bana cara ënëx 'ic? Ënë unix ca ñunshin 'atimanëmbia cuaisabi oi cushin banaia. Uninuax, ca chiquít, quixuan cacëx ca chiquitia.

³⁷ Usoquian Jesusan 'acë ñucama ñuiquin ca Capernaúmnu 'icë unicamainshima a 'urama 'icë menua 'icë ëmacamanuxunribi camaxunbi chaniocëxa.

*Simón Pedronën nachia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Anua judíos unicama timëti xubunuax cuanx ca Jesús Simonan xubunu bëbai anu atsíancëxa. Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insían, anu 'icë unicaman —Simonan nachi caramina nu pëxcuxuntima 'ai —quixun cacëxa.

³⁹ Cacëx anua racácënu cuani, ami bësui ñanáquian, aín 'itsis nëténun cacëxëshi ca Simonan nachi pëxcúacëxa. Usaquian Jesusan 'acëxëshi pëxcuti niruxun ca atu pimiacëxa.

*Uni itsicamaribia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Bari cuabucëbëa bëbaquíshbucëbëtan ca a ëmanu 'icë unicaman, uni 'insíncëcama bëtsi bëtsi 'insínñu an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa. Bëia ca camabi, aín mëcënan ramëquin, pëxcüacëxa.

⁴¹ Ñunshin 'atimanëxribi ca 'itsa uni 'insíncënuax chiquíacëxa. Chiquiti munuma cuëncëni ca quiacëxa:

—Mix camina Diosan Bëchicë 'ain.

Quiabi ca Jesusan —ca nëtët —caquin ñunshin 'atima banamiquinma nëtëmiacëxa. Atúxa Jesús ax ca Cristo, a Nucën Papa Diosan xucë a 'icë quixun 'unáncë 'aíshbi usaí quiti ca Jesús cuëëanma 'icën. Usa 'ain ca atúxa quiabi nëtëmiacëxa.

*Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan
(Mr 1.35-39)*

⁴² Usoquin 'oonx ca pëcaracëbë Jesús Capernaúmnuax cuanx anu uni 'icëma menu bëbacëxa. Axa cuancë a caxu a baribiani cuanx ca Capernaúmnu 'icë 'itsaira uni anua Jesús 'icë anu bëbaquin a mëracëxa. Mëraqin ca —nu ëbiani camina cuantima 'ai —quixun cacëxa.

⁴³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Uicamax cara 'ëmi catamëtia acama ca Nucën Papa Diosan ainan 'imia quixun camabi uni ñuixunun ca Nucën Papa Diosan 'ë xuaxa. Usa 'ixun cana mitsuishima, camabi ëmanu 'icë unicamaribi a bana ñuixuni cuanti 'ain.

⁴⁴ Usaquin ca Jesusan an Capernaúmnu 'icë unicama cacësabi oquin, Galilea menu 'icë ëmacamanu cuanxun, anua judíos unicama timëcë xubuca-manuxun uni bana ñuixuancëxa.

5

Jesusan 'amicëxuan unin tsatsa 'aisamaira bia

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Parúnppapa Genesaret cuëbía Jesús 'ain ca Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuaisa tani 'aisamaira uni chëcaisaira oquin tsitsiruacëxa.

² Usoquian chëcaisaira ocëxun ca manë nunti rabë, uniñuma, parúnppapa cuëbí masi 'urama təcërëcacë isacëxa. Isanan ca an tsatsa bicë aín 'ibu rabë an anuax 'ibúxun atun rica chucaia isacëxa.

³ Iscëxa anua 'icë manë nunti achúshinëx Simónan 'ain, anu 'iruquin ca Jesusan 'uriratsua buánun quixun Simón cacëxa. Cacëxuan buan, anu tsóbuxun, ca Jesusan baca cuëbía timëcë unicama bana ñuixuancëxa.

⁴ Ñuixunquin sënëontancëxun ca Jesusan Simón cacëxa:

–Baca nëbétsi 'uri ca manë nunti buánxun anuxun rican.

⁵ Cacëxun ca Simonan cacëxa:

–Cananuna 'uxti tëaquin tsatsa biquinmabi 'uran ricánëtin. Usa 'aínbi cana minmi 'ë cacëxun 'ën rica saracatëcënti 'ain.

⁶ Usoquin Jesusan cacëxun aín rica saracaquin bacanu nëpúquin ca tsatsa 'aisamaira biacëxa. Bicëxa tsatsa 'aisamaira 'ain ca aín rica tëatisa 'iacëxa.

⁷ Usaía 'ia isquin ca Simónbëtan abë 'icë unicaman nunti itsinua 'icë unicama mëcënan sanánquin –nu ca 'aquini ut –quixun cacëxa. Cacëx uxun ca camaxunbi tsatsa biquin puruquin nanëntisaira oquin a manë nunti rabë buácacëxa.

⁸ Usoquian 'aia isi ratúquin ca Simón Pedronën aín bëmánon rantin purúnquin –'ëx cana 'uchañu uni 'ain. Usa 'ain camina 'ë ëbiani cuanti 'ai –quixun Jesús cacëxa.

⁹ Simón Pedro 'icësaribiti ca abë 'icë unicama atun bicë tsatsacama isi ratuti uisa uni cara Jesús 'icë quixun sinani sináncasmacëxa.

¹⁰ Jacobo 'imainun Juan, Zebedeonën bëchicë, an Simón Pedrobëtan tsatsa bicë, axribi ca ratuti sináncasmacëxa. Sináncasmaiabi ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

–Racuëaxma ca 'it. Mix an tsatsa bicë uni 'ixunbi camina bërí 'ën 'imicëxun Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin uni 'ëmi sinánmiti 'ain.

¹¹ Usaquian Jesusan cacëxun menu aín nunti rabë rancatancëxun a ëbiani ca ami sinani Jesúbë cuancëxa.

Jesusan an aín nami chëquimicë 'insínñu uni pëxcüa

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesúsca Galilea menu 'icë ëma achúshinu 'ain ca axa an aín nami chëquimicë 'insinan 'aisamaira oquin aín nami chëquimicë uni anu 'iacëxa. A unin ca a mërai a tanáin rantin puruni bëúnpuququin Jesús cacëxa:

–Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

¹³ Cacëxun aín mëcënan ramëquin ca Jesusan 'insíncë uni cacëxa:

–Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itëcëni motia.

Usaquian cacëxëshi moti ca aín ñucë nëtéacëxa.

¹⁴ Usaria pëxcütia ca Jesusan cacëxa:

–'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caíma cuanxun camina min nami pëxcúcë judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina

Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina asérami pëxcúa quixuan camabi unin 'unánun.

¹⁵ Usoquian Jesusan —'ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan —quixun canbi ca camaxunbi Jesusan 'acë ñucama 'imainun a 'insíncë uni pëxcucë aribi ñuiquin chaniocëxa. Usaquian chaniocëbë ca 'aisamaira uni Jesusan bana ñuixunia cuaisa tani anu Jesús 'icënu riquiancëxa. 'Insíncë unicamaxribi ca a pëxcunun quiax anu riquiancëxa.

¹⁶ Usaía ucëbëbi ca Jesús anu uni 'icëma menu aín Papa Diosbë banai cuancëxa.

*Nicëma uni Jesusan pëxcúa
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

¹⁷ Nëtë itsían xubunuxun Jesusan bana ñuixuncëbë ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana uni 'unánmicë unicamaribi anu tsóçë 'iacëxa. Acamax ca Galilea menu 'icë ëmacama 'imainun Judea menu 'icë ëmacama 'imainun Jerusalénuaxribi ricuatsincë 'iacëxa. Usa 'ain ca bana ñuixuanan 'insíncë unicama pëxcunun Nucën Papa Diosan cushiocë Jesús 'iacëxa.

¹⁸ Jesusan bana ñuixunmainun ca raírinën uni achúshi ñucë nirucuaínquinbi tancëma bacëtinu racacë bëacëxa. Bëquin ca sináncëxa, —xubunu atsínmiquin cananuna anua Jesús 'icë anu nanpáti 'ai —quixun.

¹⁹ Sináncëbëbi ca 'itsa unia tsitsíruan, anun atsínmiti 'aíma 'iacëxa. Atsínmicasmaquin ca tapitinën buáruyun xubu manánxun aín tapuacë a bërúaratancëxun anun aín bacëtinën bëpáquin, anu 'icë unicama nëbëtsi, Jesusan bëmánon nanpácëxa.

²⁰ Nanpáquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Min 'uchacama ca tërëncë 'icën.

²¹ Usaquian caia cuaquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicaman sináncëxa: ¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Ax ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quiti banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha tërëntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

²² Usaquian sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

²³ 'Ën cana uni ñucë —min 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun cananbi —niruquiani ca cuantan —quixunribi cati 'ain.

²⁴ Nucën Papa Diosan cushínbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina asérami 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca racábucë uni cacëxa:

—'Ën cana mi cain, niruquiani ca min bacëti bibiani min xubunu cuantan.

²⁵ Cacëxëshi niruquin aín bacëti bibiani ca Nucën Papa Dios rabibiani aín xubunu cuancëxa, anu 'icë unicaman ismainunbi.

²⁶ Usai niruquiani cuania isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi —ësa ñu cananuna isáma 'ai —quiax quicancëxa.

*Jesusan Leví aín uni 'inun ca
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

²⁷ Usaquin 'atancëx anuax cuanquin ca Jesusan Leví cacë uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsóçë mëracëxa. Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

²⁸ Cacëxëshi niruquiani ca aín 'ati ñucama ëbiani Jesútbë cuancëxa.

²⁹ Jesús bē cuantancēxun ca Levitan, Jesúscēñun aín 'unánmicē unicamaribi canan piti 'itsa 'amitancēxun aín xubunuxuan abētan pi unun 'itsa uni camiacēxa. Camicēx uxun ca Levísaribi 'itsa uni an 'apu buánmiti curíqui bicē 'imainun usa uni raíriribi, camaxunbi Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicamabētan mesanu tsóxun piacēxa.

³⁰ Usaria isquin ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicaman atu 'atimaquin ñuiquin Jesusan 'unánmicē unicama cacēxa:
—¿Uisa cupí caramina mitsun an 'apu buánmiti curíqui bicē unicamabētan pianan 'uchañu unicama raíribētan pianan xēain?

³¹ Caia ca Jesusan cacēxa:

—Paē tancēma uni, ax ca rucuturuan a ronti cuēñema. Paē tancē uni, ax cuni ca rucuturuan a ronti cuēñema.

³² Usaribiti cana an —'ēx cana upí 'ai —quixun sináncē unicama a 'ēnan 'inun cai uáma 'ain. Ama, an —'ēn ñu 'atima 'acē cupí, 'ēn nuitu upíma 'aish cana 'ēxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncē unicama a cuni, upí 'inúxa sinanati 'ēnan 'inun cai cana 'ēx uacēn.

Uisacasquin cara aín 'unánmicē unicama samáquinma piia quixun Jesús ñucácan

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Usai quia ca fariseo unicama 'imainun axa abē 'icē unicaman Jesús ñucáquin cacēxa:

—Juanēan 'unánmicē unicaman ca bētsi bētsi nētēn Nucēn Papa Diosbē banaquin pima samatia. Usaribiti ca fariseonēan 'unánmicē unicamaxribi 'ia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin mín 'unánmicē unicaman pianan xēain?

³⁴ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿An biti xanua unin biti nētēn caramina pi unun camicēxa ucē axa abē nuibanancē unicama masá nuituquian pima 'inun 'imiti 'ain? Camina 'imitima 'ain.

³⁵ Ēsa ca. An xanu biti unin xanu biquin abētan pi unun camicēx ca axa abē nuibanancē unicama masá nuitutima abē cuēñema. Xanu bibiani cuanquian a unin ēbiancēxun cuni ca axa abē nuibanancē unicaman masá nuituquin pitima 'icēn. Usaribiquin ca 'ēn 'unánmicē unicama 'ēbē 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ē bicēxun 'ēn ēbiancēxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icēn.

³⁶ Usaquin canan ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicē banasama 'ain, aín banabē fariseonēan 'unánmicē bana mēscúti rabanan Jesusan ēsaquinribi a unicama cacēxa:

—Ca ēsaribi 'icēn. Nun aintsi uinu 'icē xanúnbi ca aín chupa ió tēaima, anun aín chupa xēni cēxēti. Tēaquin aín sani bicēx ca chupa ió ax 'atimatia. 'Imainun ca a chupa iotan sanix chupa xēni iscēsama 'ia.

³⁷ Ēsaribi ca. Ui unínbi ca ñuina xacá anu 'unpax chumusa oquin 'acē, axa xēni 'ain, anu ñu chēcacē 'aruima. Anu 'arucēxunbi ca ñu chēcacē ax cubini uruquin ñuina xacá xēni a tucaia. Axa tuquicēbē ca chēcaxun anu 'arucēxa cubíncē ñu ax tutuqui nētētia.

³⁸ Usa 'ain ca ñu chēcacē ñuina xacá chumusa oquin 'acē iónushi 'aruti 'icēn.

³⁹ Bērāma chēcacē ñu 'axun —ax ca upí 'icē —quixun sinánquin ca unin bēria chēcacē ñu 'aisama tania.

Usaquin ca Jesusan cacēxa.

6

Anun ñu mēētima nētēan Jesusan 'unánmicē unicaman trigo bēru bia
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Anun ñu mēetima nētēan Jesús anu trigo 'apácē naēnu 'icē bain cuancēbē, abē cuanquinbi ca aín 'unánmicē unicaman trigo bēru pēcēcē sirícaquin biguin, mēcēnan shuquicēxa aín ěnxē xucatia piacēxa.

² Usoia isquin ca fariseo raírínēn atu cacēxa:

—¿Uisacasquin caramina anun ñu mēetima nētēn usaquin 'atima ñu 'ain?

³ Atúan aín 'unánmicē unicama usoquin caia cuaquin ca Jesusan fariseo unicama cacēxa:

—¿Mitsun caramina Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun axa abē cuancē unicamabētan ěsoquin ñu 'acēxa quixun cuēnēo bana a iscēma 'ain?

⁴ Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icē pán, Nucēn Papa Diosan isti oquin nancē, a bixun piacēxa. A panēxa judíos sacerdotenēinshi piti 'aían uni itsin piti 'icēmabi ca sacerdotenēn 'ináncēxun bixun Davidnēn piacēxa. Piquin ca axa abē 'icē unicama anribia pinun 'ináncēxa.

⁵ Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ēn anun ñu mēetima nētēn cara añu 'ati 'icē quixun uni cati 'ain.

Jesusan aín mēcēn bamacē uni mēpēxcüa

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Anun ñu mēetima nētē itsin, anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun ca Jesusan anu 'icē unicama bana ñuixuancēxa. Ñuixunmainun ca aín mēcēn mēqueu bamacē uni achúshi anu 'iacēxa.

⁷ A uni isquin ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman, anun ñu mēetima nētēn caraisa uni pēxcuia quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bēruáncēxa.

⁸ Usaquian sináncia 'unánquin ca Jesusan aín mēcēn bamacē uni cacēxa:

—Nēri ai ca nēbētsi ěnu niracēt.

Cacēx nirucuatsini ca anu niracēacēxa.

⁹ Anua nimainun ca Jesusan an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicama cacēxa:

—Ěsaquin cana mitsu ñucatin, ¿anun ñu mēetima nētēn cara unin ñu upí 'ati 'ic? ¿Cara ñu upíma 'ati 'ic? ¿Anun ñu mēetima nētēn cara unin uni itsi 'insíncē 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isēshiti 'ic?

¹⁰ Ěsaquin caxun atu ñachatanēxun ca Jesusan aín mēcēnmi ñucē uni cacēxa:

—Ca mēshpat.

Cacēx mēshpatishi ca mēpēxcüacēxa.

¹¹ Usaquian 'aia isi xuamati nishi ca uisa caranuna Jesús oti 'ai quiax 'ēsēnani canancēxa.

Aín 'unánmicē uni 'inúan Jesusan mēcēn rabē 'imainun rabē uni caísa

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Usa 'ain ca aín Papabē banai Jesús matánu cuancēxa. Cuantancēx ca imē 'uxti tēai abē banacēxa.

¹³ Usai bananēquin ca pēcaracēbētan axa ami sináncē unicama timēxun, mēcēn rabē 'imainun rabē caísqin —ēnēcamax ca 'ēn 'unánmitancēxun uni bana ñuixunun 'ēn xuti 'icē —quixun cacēxa.

¹⁴ Acamax ca 'iacēxa Simón 'icēbia Jesusan Pedro caquin anēcē, a 'imainun aín xucēn Andrés, a 'imainun Jacobo 'imainun Juan, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, acama 'imainun Jacobo, Afleonēn bēchicē, 'imainun Simón axa judíos unibun rabanan nēēti banacē,

¹⁶ a 'imainun Judas, Jacobonēn bēchicē, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni binun 'inan, acama 'iacēxa.

Itsa uni Jesusan 'unánmia
(Mt 4.23-25)

¹⁷ 'Unánminuxun a unicama caístancëx ca matánuax taramëcëbutancëx me sapánu 'iacëxa. Anu ca 'aisamaira uni Jerusalén, 'imainun Judea mecaman-uaxribia ucë 'iacëxa. 'Imainun ca Tiro, Sidón a ëma rabé 'urama 'icë me parún papa rapasu, anu 'icë menuaxribia ucë 'iacëxa.

¹⁸ Acamaxa Jesusan bana ñuia cuati timëcamë'ëomainun ca 'insíncë unicamaxribi Jesusan pëxcunun quiax uacëxa. Timëtia pëxcüanan ca Jesusan ñunshin 'atimanën ubíocë unicamaribi pëxcüacëxa.

¹⁹ Jesusan aín cushínbi 'itsa uni pëxcucë cupí ca anu 'icë 'insíncëcaman —'ën ticacëxuinshi ca 'ëribi pëxcuti 'icë —quixun sinani a ticanux tsitsíruacëxa. Usaía 'ia ca Jesusan 'insíncë unicama pëxcüacëxa.

Usai 'i cara uni cuëenti 'icë quicë bana
(Mt 5.1-12)

²⁰ Usa 'ain ca ami bësuquin Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:
—Mitsux ñuñuma 'aíshbi 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'aish aín nëtënu 'iti 'imicë cupí camina chuámarua tani cuëënin.

²¹ Mitsux 'acëñuma pananquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúxmi panani bënëaxma 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu 'inánti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unani camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

Masá nuituti iníbi camina Nucën Papa Diosanbi ca 'ë cuëënnun 'imiti 'icë quixun 'unani chuámarua tani cuëënti 'ain.

²² Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën bana cuacë cupí unin mitsumi nishanan, mitsu cuëënnquinma 'atimaquin ñuianan, mitsun anëmibi 'atimati banacëxbi camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

²³ Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca an mitsu 'atimocë unin raracaman, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama bëtsi bëtsi oquin 'atimocëxa. Usaquin 'unani camina unin 'atimocëxbi —Nucën Papa Diosan ca nu sinánxunquin aín nëtënu abë upiti tsónun nu 'imiti 'icë —quixun sinani, chuámarua tani cuëënti 'ain.

²⁴ Usa 'aínbi camina ñuñuira 'aish mitsux, usabii 'inuxmabi ashiti mitsun ñu cupí cuëëncë 'aish, Nucën Papa Diosan nëtënuax cuëënti 'aíshbimi cuëëncëma cupí masá nuituirati 'ain.

²⁵ Pitiñu 'imainun camabi ñuñu unicama, anúnmi mitsux pitiñuma 'ianan ñuñuma 'iti nëtë ca uti 'icën. Ucëbë camina masá nuituirati 'ain.

Usaribiti mitsux bërí 'ëmi sinanima cuëëni cuaicë 'aínbi ca anúnmi mitsux rarumati inti nëtë uti 'icën. Ucëbë camina masá nuituirati inti 'ain.

²⁶ Unicaman mitsu rabiçëxbi camina masá nuituti 'ain. Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca atun raracaman an Nucën Papa Diosan bana isa quixun uni paránquin bana ñuixuncë unicama rabiçacëxa.

—Axa mimi nishcë uni camina nuibati 'ai —quicë bana
(Mt 5.38-48, 7-12)

²⁷ Canan ca ësaquinribi Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:
—Usai 'iti 'aínbi cana 'ën banami cuatia ësaquin mitsu cain, axa mimi nishcë unicama camina nuibati 'ain. Nuibanan camina ax 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

²⁸ Axa mimi 'atimati banacë unicama camina Nucën Papa Dios a ami sinánun 'aquinun ñucáxunti 'ain. Ñucánan camina an mi 'usáncë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

²⁹ Mia 'atimocëxunbi camina ami nishquin aribi 'atimotima 'ain. Ësa ca. Mia bëtáshcacëxun camina 'aisa tania amoribia mi bëtáshcanun 'amiti 'ain. Min cutúan unin mi bicuancëxun camina biisa tania min camisetaribia binun bimiti 'ain.

³⁰ An mi ñu 'inánun quixun ñucácë uni a camina 'inánti 'ain. An min ñu buáncë uni a camina min ñu bëxuntëcënun quixun catima 'ain.

³¹ Bëtsi uníxa mibë upí 'ianan mi 'aquintimi mix cuëëncë, usaribi oquin camina min bëtsi unibë upí 'ianan a 'aquinti 'ain.

³² An mitsu nuibacëma uni nuibatima 'ianan an mitsu nuibacë unicamaishi nuibacë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an a nuibacë uni nuibanquinia.

³³ An mitsu 'aquincëma uni 'aquintima 'ianan an mitsu 'aquincë unicamaishi 'aquincë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an 'aquincë uni 'aquianquinia.

³⁴ Mitsun —a unínribi ca 'ë ñu 'inánti 'icë —quixun sinánquin an ñucácëxun ñu 'ináncë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'uchañu uni itsían ñucácëxun ñu 'inania, —an ca 'ëribi ñu 'inánti 'icë —quixun sinánquin.

³⁵ Usa 'ainbi camina mitsun axa mitsumi nishcë uni nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. Unían mitsu ñu ñucácëxun camina —anribi ca 'ë 'inántima 'icë —quixun 'unánquinbi, 'inánti 'ain. Usaquin 'aia isquin ca Nucën Papa Dios, manámi 'icë, an cuëënun mitsu 'imiti 'icën. Mitsun usaquin 'ai camina asérabi aín bëchicë 'aish an sináncësaribi oquin sináncë 'iti 'ain. An ca uni 'aisama 'imainun an —asábi ca —quixun a cacëma uni aribi ñu 'inánan 'aquinia.

³⁶ Nucën Papa Diosan unicama 'aquinsa tanquin nuibacësaribi oquin camina mitsúnribi unicama mitsua nuibacëxunmabi nuibati 'ain.

*—Unían uni itsi 'uchoxma 'inun —Jesusan ñuia
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Bëtsi uni ami manánquin 'uchocëma 'icë ca Nucën Papa Diosan mitsuribi 'uchotima 'icën. 'Imainun ca 'uchoquinmi uni, bëtsi uni castícanmicëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsuribi 'uchoquin castícantima 'icën. Uni itsíxa mitsumi 'uchacëxunbi camina abë mëníonanquin manumiti 'ain. Usoquin 'aími unibë mëníonania ca Nucën Papa Diosan mitsux ami 'uchacëxunbi mitsun 'ucha tërénquin manuti 'icën.

³⁸ Uni itsi camina ñu 'inánti 'ain. Mitsúnmi uni itsi ñu 'inánan 'aquincë 'icë ca Nucën Papa Diosan mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icën. Mitsúnmi 'inánan uni itsi 'aquincësaribi oquin ca an mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icën. Unían uni itsían 'ináncëxun aín burasanu tsëncaquin ñu purucësamaira oquin ca Nucën Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icën.

³⁹ Uisa unin cara uni itsi 'aquinti 'icë quixun 'unánmiquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa:

—¿Bëxuñu unin cara bëxuñu uni itsi anun cuanti bai 'unánmiti 'ic? Buáncatsi quixun 'aíbi ca bëxuñu 'ixun uin cuanti cara quixun 'unanima a rabëtaxbi aman cuanx quininu nipacëti 'icën.

⁴⁰ Unin ñu 'unánmicë uni an ca an a 'unánmicë uni 'unáncësaribi oquin 'unanima. Usa 'ainbi ca an ñu 'unánmicë unían 'unánmicëxun ñu 'unántancëx asaribi 'iti 'icën.

⁴¹ Bëtsi unin 'ucha 'itsamashi 'icë a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icëbi sinaniman. Ësa ca. Bëtsi uníxa aín bëru xamënu i sani chamaratsuñu 'icësa 'ainbi camina mitsux i mo mitsun bëru xamënu 'icësa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bëtsi unin bëru xamënu 'icë i sani chamaratsu a sinánquinbi axa mitsun bëru xamënu 'icë i mo sinaniman?

⁴² ¿Mitsun bëru xamënu 'icë i mo mëníoquin bicëma 'ixun caramina uisa cupí —i sani chamaratsu min bëru xamënu 'icë camina 'ë bimiti 'ai —quixun bëtsi

uni cati 'ain? Mitsun pain mitsun bĕru xamĕnu 'icĕ i mo a bitancĕxun camina upí oquin isquin bĕtsi uni aín bĕru xamĕnu 'icĕ i sani chamaratsu bixunti 'ain.

*Uisa i cara quixun ca aín bimi isquin unin 'unánti 'icĕ quicĕ bana
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Ĕsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

—Ĕsaribi ca. Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanácĕ 'aish 'aisama 'ain ca aín bimix upí 'ima.

⁴⁴ Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icĕn, a i cara upí 'icĕ, cara 'aisama 'icĕ quixun. Cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuaíma.

⁴⁵ Iisaribi ca uni 'icĕn. Aín nuitu upí 'ain ca uni upí ñu ñui upiti banaia. Usa 'aínbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma ñu ñui 'atimati banaia. Unix ca aín nuitu mĕúa sínácĕsaribi oí aín cuĕbitan banaia.

*—Ĕsa ca —quixuan Jesusan rabĕ xubu ñuia
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ ¿Uisacasquin caramina —mix camina 'ĕn 'Ibu 'ai —quixun 'ĕ caquinbi 'ĕn mitsu cacĕsabi oquin ñu 'aiman?

⁴⁷ An 'ĕmi sínánquin 'ĕn bana cuanan a bana quicĕsabi oquin 'acĕ uni ax cara uisa 'icĕ quixun cana mitsu cati 'ain.

⁴⁸ Ax ca unían xubu 'ati, anu itá nitsínti nĕmíonquin me naĕcĕ usaribi 'icĕn. 'Uí 'ibúcĕbĕa baca 'itsaira 'ĕia ami aín bai tucanquicĕbĕbi ca a xubu upí oquin 'acĕ 'aish shaíquima.

⁴⁹ Usa 'aínbi ca an 'ĕn bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicĕsabi oquin 'acĕma uni ax ca an masinu xubu 'acĕ unisaribi 'icĕn. 'Uí 'ibúcĕbĕ, baca 'itsaira 'ĕi, ami aín bai tucanquicĕbĕ ca a xubu puxucuti 'icĕn. Usai 'i ca aín itácamaribi tsasíbuti 'icĕn.

7

*Romanu 'icĕ capitán Jesusan pĕxcüa
(Mt 8.5-13)*

¹ Unicaman cuanun bana ñuixuntancĕx ca Jesús Capernaúm ĕmanu cuancĕxa.

² Capernaúm anu ca Romanu 'icĕ capitán achúshi 'iacĕxa. An a capitán ñu mĕĕxuncĕ unix ca an nuibairacĕ 'aíshbi 'insíanx bamatisa 'iacĕxa.

³ Usa 'ain ca —an uni 'insíncĕ pĕxcuti, Jesús, ax ca uaxa —quíaxa raíri unicama quia cuaxun, capitanĕn judíos caniacĕcĕ uni raíri ñucáquin cacĕxa:

—Jesúsnu cuanquin camina an 'ĕn ñu mĕĕxuncĕ uni pĕxcuia unun 'ĕ caxunti 'ain.

⁴ Cacĕx cuanxun ca capitanĕan cacĕsabi oquin Jesús cacĕxa. Caxun ca ĕsaquinribi cacĕxa:

—A capitán ax ca upí uni 'icĕn. Minmi aín uni a pĕxcuxunti ca asábi 'iti 'icĕn.

⁵ An ca nuxnu judíos unibu 'icĕ nu nuibaquin nuxnu anu timĕti xubu nu 'amixuanxa.

⁶ Usaquian cacĕx ca Jesús atubĕ cuancĕxa. Cuanquían aín xubu raro-biancĕbĕtan ca capitanĕn aín 'unancĕ uni raíri xuquin ĕsaquin Jesús camiacĕxa:

—Mixmi 'ĕsamaira 'ain cana mibĕ sĕnĕnma 'ixun 'ĕn xubunumi unun mi camiman.

⁷ Usa 'ixun cana mi isi cuanti 'ixunbi judíos uni caniacĕcĕshi mia canun can. 'Ĕn unimi 'ĕ pĕxcuxuni unun quixun mi camixunbi cana mi camitĕcĕnin, anuaxbimi 'ĕn unia pĕxcunun quiax quinun.

⁸ Cana 'unan min banáxbi ca cushi 'icĕ quixun. 'Ĕn cana 'apun 'ĕ cacĕsabi oquin 'ain. 'Ĕn suntárucamanribi ca 'ĕn bana cuatia. 'Ĕn suntáru —ca cuantan

—quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —quixun 'ën cacëx ca bëtsix aia. An 'ë ñu mëëxuncë uni —ñu ca 'at —quixun 'ën cacëxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ën ñu mëëmicë uni mixmi —ca pëxcúti 'icë —quicëbëshi pëxcúti 'icën.

⁹ Usaía capitanën xucë unicama quia cuati cuëëni cuainacëquin ca Jesusan an nuibancë unicama cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, ënë uníxa 'ëmi catamëcësaribitia 'ia cana judío uni achúsibi ca 'ën bana cuatia. 'Ën suntáru —ca cuantan —quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —hibi iscëma 'ain.

¹⁰ Usaía 'icëbë xubunu cuantëcënquin ca capitanëan xucë unicaman a ñu mëëxuncë uni asábi 'icë, pëxcúcë isacëxa.

Casunamëcë xanun tuá bamacëbi Jesusan baísquimia

¹¹ 'Itsama nëtë 'icëbë ca Naín cacë ëmanu Jesús cuancëxa. Cuancëbë ca aín 'unánmicë unicama 'imainun 'aisamaira uniribi abë cuancëxa.

¹² Cuanx Naín ëmanu bëbaquin ca uni bamacëa, chupan rabúncë, bacëtinën buáncania isacëxa. A unin titax ca tuá itsiñuma 'ianan casunamëcë xanu 'iacëxa. Abë ca 'aisamaira uni Naín ëmanuax a catícabiani cuancëxa.

¹³ A isquin nuibaquin ca Jesusan a xanu cacëxa:

—Iánxma ca 'it.

¹⁴ Caí anu cuanquian anun buáncë bacëti mëëcëbë ca an a buáncë unica-max niracëacëxa. Niracëcëbëtan ca Jesusan cacëxa:

—Bëná uni, cana mi cain, ca nirut.

¹⁵ Usaquin cacëxëshi ca bamacë uni baísqui tsóracëti banacëxa. Usai 'icëbëtan ca Jesusan —ca asábi 'icën, ca mibë 'itëcënti 'icë —quixun aín tita cacëxa.

¹⁶ Usaía 'ia isi ratuti racuëtibi cuëëni ca unicamax Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti uni aira ca ënëx 'icë —quianan ca —Nucën Papa Diosaxbi ca aín unicama 'aquini uaxa —quiacëxa.

¹⁷ Usaquian Jesusan 'acëa chanioia ca Judea menu 'icë unicama 'imainun axa Judea 'urama 'icë menu 'icë unicamanribi cuacëxa.

An uni nashimicë Juanëan aín uni rabë Jesúsnu xua

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Usa 'ain ca Jesusan 'acë ñucama ñuiquin aín 'unánmicë unicaman Juan cacëxa.

¹⁹ Cacëxun ca Juanën aín uni rabë Jesúsnu cuantánun xuquin ësaquin ñucáquin catánun quixun cacëxa: ¿Mix caramina aséabi axa uti nun caíncë a 'ain? ¿Ama mix 'ain caranuna bëtsíxa uti caínti 'ain?

²⁰ Usaquian canun quixuan xucëx cuanx bëbaquin ca Jesús cacëxa:

—Juan an uni nashimicë an ca mi ñucánun quixun xuquin ësaquin mi canun quixun nu caxa: ¿Mix caramina aséabi axa utinu nun caíncë a 'ain? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bëtsi uníxa uti caínti 'ai? —quixun.

²¹ Juanën xucë unicamaxa anu 'ain ca Jesusan 'itsa uni ñucë pëxcüanan ñunshin 'atimanën ubíocë unicamaribi pëxcüanan bëxuñu unicamaribi bëpëxcüacëxa.

²² Usaquin 'axun ca Juanën a ñucánun quixun xucë unicama Jesusan cacëxa:

—Camina 'ën unicama ñuixuniami cuacë banacama ñuixuanan 'ën ñu 'aiami iscëcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain. Cuanxun camina cati 'ain: Bëxuñu unínbi ca bërí isia, aín niti bëtsicë uníxribi ca bërí upiti nitsia, an aín nami chëquimicë 'insínñu unix ca pëxcutia, pabë unin ca bana cuatia, bamacë uníxbi ca baísquia, ñuñuma unínribi ca anu Nucën Papa Diosnan 'inux iëti bana cuatia.

²³Usaquin canan camina, 'ë ñui Nucën Papa Diosan xucëma ca ax 'icë quima ax 'ëmi sináncë unicamax ca chuámarua 'i cuëënia, quixunribi Juan cai cuanti 'ai —quixun ca Jesusan Juanën xucë unicama cacëxa.

²⁴Juan, an uni nashimicë, an xucë unicama cuancëbëtan ca Jesusan anu 'icë unicama 'aisamaira 'icë, Juan ñuiquin ësaquin cacëxa:

—¿Uisa uni isi caramina mitsux anu uni 'icëma menu cuancën? Bëtsi bëtsi oquin sináncë uni ax ca tutísha suñun bëcacësa 'icën. ¿Usa uni isi caramina cuancën?

²⁵¿Ax usama 'ain caramina uisa uni isi cuancën? ¿Upíira 'aísha cupíira chupa pañucë uni isi caramina cuancën? Usama ca. Camina 'unanin, upíira 'aísha cupíira chupa pañucë 'ianan uisa ñu cara cuëënia a ñuñu unix ca anu 'apu 'icë xubunushi 'ia.

²⁶¿Usa uni isi cuanima caramina añu isi cuancën? An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a isi camina cuancën, ¿usa cat? Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën uni ñuixuncë bana 'icën.

²⁷Juan ñuiquian ënë menu ucëma pan 'icë 'ë cacë bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuëñëomiacëxa, ësai quicë:

A caxu mi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mëníoquin racanacësaribi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icën.

²⁸Usaquin cuëñëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën 'ë ñuicë bana 'iaxa. Usa 'ain ca a unicama 'iásamaira Juan 'icën. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unicamax, unían ñuumara iscë 'aíshbi Juan 'iásamaira 'icën.

²⁹An Jesús Juan ñui quicë bana cuacë unicama, 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamaribi a Juanën nashimicë, acamax ca —Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca asábi 'icë —quiax quiacëxa.

³⁰Acamaxa usai quicëbëbi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicaman, Juanën bana cuaisama tani an nashimicë 'iti cuëëncëma 'ixun, Nucën Papa Dios cuëëncësa oi 'iisama tanquin Jesusan banaribi cuaisama tancëxa.

³¹Juan ñuiquin catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—¿Ënë nëtënu bërí bucucë unicamax cara uisa 'icë quixun cana mitsu cati 'ain.

³²Ca tuáratsucuxa cuaicësaribi 'icën. Cuainux tímécë 'aíshbía cuaitisa tantañcëx camáxbi tsoitan ca rairinën rairi ësaquin caia: Cuai chirini cuëënun nun paca banocëbëbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancëbë nux —anpan caniacëcë unicama 'icësaribiti cananuna ini rarumati 'ai —quicëbëbi camina masá sinani usairibi 'iisama tan.

³³Usaribi ca ënë nëtënu bucucë unicamax 'icën. Juanëx ca ñu mëscú picëma 'ianan vino xëacëma 'icën. Usa 'icë ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icë —quixun caxa.

³⁴Usoquian Juanën 'acësoquin 'aquinma 'ën camabi ñu pianan xëaia isquin ca unicaman ësaquin 'ë ñuia: A unix ca picën tapun 'ianan xëairacë uni 'icën. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu unicamabë nuibanania quixun.

³⁵Usaquin Juancëñun unin 'ë ñuicëbëbi ca Nucën Papa Dios, an ënë menu unun 'ë xuá, an 'acë ñucamax asábi 'icën. —Usa ca —quixun ca axa ami sináncë unicaman 'unania.

Fariseo uni, Simón, aín xubunu Jesús 'ia

³⁶ Fariseo uni achúshi aín anë Simón, an aín xubunuxun abëtan pi unun cacëx cuanx ca Jesús aín xubunu atsíntancëx abëtan pi tsoócëxa.

³⁷ Anua 'ain ca a ëmanu 'icë xanu achúshi 'uchañu, —Jesusan ca fariseon xubunuxun piia —quixuan ñuicania cuati, xaxu 'acënu 'arucë sanuira 'inínti ro a bëi uacëxa.

³⁸ Uxun ca a caxu uax aín taë 'icë anu nitsax inquin aín bëun Jesusan taënu tuscaquin tachabocëxa. Usaquin 'aquin ca aín bunbi tatërëanan tatsucucaquin 'inínti ron 'acëxa.

³⁹ Usoia isquin ca fariseo uni an Jesús pi unun cacë, an sináncëxa: Ënë unix aséabi an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ixun ca uin cara a tamëëtia quixun 'unánan an tamëëcë ax cara uisa xanu 'icë quixun 'unántsiánxa. Ënëx ca xanu 'aisama 'icën.

⁴⁰ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Simón, cana mi achúshi ñu caisa tanin.

Cacëxun ca cacëxa:

—Asábi ca, 'ë ca cat.

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan ësaquin Simón cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi uni ca uni rabëtan curíqui ribíanxa. Achúshinën quinientos curíqui ribínmainun ca bëtsin cincuenta curíquiishi ribíanxa.

⁴² Ribínxunbia cupíocëxunma oquin ca a unin an ribíncë uni rabë a caxa: 'Ëmi cupíocëxmabi ca asábi 'icën, cupíoima camina cuanti 'ain. Simón, ¿usa 'ain cara mín sináncëx a uni rabë uinu 'icëxira bëtsix 'icësamaira oi a ribíncë unimi sinani cuëenti 'ic?

⁴³ Cacëxun ca Simonan cacëxa:

—'Ën sináncëx ca an 'itsaira curíqui ribíncë, ax bëtsíxa 'icësamaira oi a unimi sinánti 'icën.

Quia ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca.

⁴⁴ Usaquin cai ami bësuquin xanu isquin ca Jesusan Simón cacëxa:

—¿Ënë xanúan 'aia caina isin? 'Ëx mín xubunu atsiniami anun 'ëx tachucanun mín 'unpax 'inaniamabi ca ënë xanun aín bëunan tachaboxun aín bun 'ë tatërëanxa.

⁴⁵ Mínmi bëtsucucacëmabi ca an 'ëmi sinánquin ënquinma 'ë tatsucucaxa.

⁴⁶ Mínmi xënin 'ën maxcá 'acëmabi ca an 'iníntisa xënin 'ën taë 'axa.

⁴⁷ Usa 'ain cana mi cain, an 'itsaira 'ë nuibatia isquin camina 'unánti 'ain, aín 'ucha 'itsaira 'aishbi ca tërëncë 'icë quixun. An, 'ën 'ucha ca 'itsamashi 'icë quixun sináncë uni, ax ca aín 'ucha tërëncë 'aishbi 'itsamashi 'ë nuibatia.

⁴⁸ Ësoquin Simón catancëxun ca Jesusan a xanu cacëxa:

—Mín 'uchacama ca tërëncë 'icën.

⁴⁹ Usoquian Jesusan caia cuati ca axa abë tsócë unicamax ratuti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Anbi ca 'ucha tërënia.

⁵⁰ Usaía cananmainun ca Jesusan a xanu cacëxa:

—'Ën mín 'ucha tërënti sinani 'ëmi catamëti camina mín 'ucha tërëncë 'ain. Chuámashi 'aish camina cuanti 'ain.

8

An Jesús ñu 'axuan xanucama

¹ Uotancëxun ca Jesusan ëma chacamanu 'imainun ëma chucúmaracamanuribi cuanquin, anu 'icë unicama bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. 'Unánmiquin ca —anúan Nucën Papa Diosan 'ëmi catamëtia uni ainan 'imiti nëtë ca uaxa —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancëxa. Usocëbë ca aín 'unánmicë unicama mëcën rabë 'imainun rabë, acamax abë niacëxa.

2 'Imainun ca bētsi bētsi xanu ñunshin 'atimañu 'icēbia pēxcucē, acama 'imainun bētsi bētsi xanu 'insíncē 'icēbia pēxcucē, acamaxribi Jesús bē niacēxa. Acamax ca María, aín anē itsi Magdalena, anuaxa mēcēn achúshi 'imainun rabē ñunshin 'atima chiquicē,

3 a 'imainun Juana, Chuza, an Herodes 'aquincē uni aín xanu, a 'imainun Susana, acama 'imainun an Jesús ñu 'inánquin 'aquincē xanu raíriribi 'iacēxa.

*Bana itsi ñuicēsoi an ñu 'apácē uni ñuicē bana
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

4 Usa 'ain ca 'aisamaira uni Jesús nēbētsiorati timēcamē'ēocēxa. A unica-max ca 'itsa ēmanuax anu riquiāncēxa. Usaía 'icēbētan ca Jesusan bana itsi ñuicēsoquin ēnē bana ñuiquin ēsaquin cacēxa:

5 —An ñu bēru 'apácē uni ca aín naēnu 'apáquin ñu bēru sacai cuanxa. Sacacēx ca raírínēx bainu nipacēaxa. Nipacēcē ca unin amáxa. Usa 'icē isbētsini uxun ca ñuina pēchiñunēn 'eaxa.

6 Raírínēx ca maparañu menu nipacēaxa. Nipacēax coóxbi ca a mexa cēxtúma 'aish chabáma 'ain chushiāxa.

7 Raírínēx ca muxañu menu nipacēaxa. Nipacēax coi ca 'iruaxa. 'Iruyunbi ca muxan abē coquin mapurucēxun tuacēma 'icēn.

8 Usa 'aínbi ca raíri ñu bēru ax me upínu nipacēaxa. Nipacēax coi canitancēxun ca upí oquin tuaxa. Tuacēx ca aín bimí 'itsaira, cien, 'iaxa.

Usaquin catáncēxun ca Jesusan munuma banaquin cacēxa:

—An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

*Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicēsoquin bana ñuicēxaxa quicē bana
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)*

9 Uisai quicē cara ñu bēru 'apácē ñu quicē bana 'icē quixun ca aín 'unánmicē unicaman ñucácēxa.

10 Ñucácēxun ca Jesusan ēsaquin cacēxa:

—Uni itsián 'unániamabi camina mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun an 'unánmicē ñu 'unanin. 'Ēn 'aia isquin ca atun 'ēn cushi Nucēn Papa Diosan 'ē 'ináncē a sinanima. Atun pabitan 'ēn ñuixuncēxun cuaquinbi ca uisai quicē cara quixun 'unanima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixunin.

*Uisai quicē cara an ñu 'apácē uni ñu quicē bana 'icē quixuan Jesusan ñuia bana
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)*

11 Caxun ca Jesusan cacēxa:

—An ñu 'apácē uni ñu quicē bana ax ca ēsai qui quicē 'icēn: Ñu bēru 'apácēsaribi ca Nucēn Papa Diosan bana 'icēn.

12 Anúan uni nicē me iru anu nipacēcē ñu bēru, asaribi ca bētsi bētsi uni 'icēn. Aín pabitan cuaquinbia —asérabi ca usa 'icē —quixun sináncēbēma anu uxun ca a bana aín nuitu mēu sinani Nucēn Papa Diosnan 'inux iéaxma 'inun quixun uni ñunshin 'atimanēn 'apun manumia.

13 Maparañu me bēxbánua ñu bēru nipacēcē usaribi ca raíri uni 'icēn. A unicaman ca Nucēn Papa Diosan bana cuati cuēnquin —a bana quicēsabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunēn sinania. Sinánquinbi ca maparañu menu nipacēcē ñu bēru tapun 'itsañuma usaribi 'ixun, Nucēn Papa Diosan bana 'acē cupí ami cuaianan ami nishquin unin 'atimocēxun, tēnēquinma a bana manuquin ēnia.

14 Muxañu menua ñu bēru nipacēcē usaribi ca raíri uni 'icēn. A unicaman ca Nucēn Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicēsabi oi cana 'iti 'ai —quixun

sinania. Usaquin sinanibi ca ënë menu 'icë ñuishi sinánan 'itsa ñuñu 'aish cuëenti sinani, ñu bërúxa me chucu muxañu menuax aín bimi upiti pëcëcëma, usaribi a unicama 'icën.

¹⁵ Me upínua ñu bëru nipacëcë, usaribi ca raíri uni 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana aséabi cuacë 'ixun aín nuitunubi racanaquin upí oquin sinánquin, uisai cara ñu 'icëbëtanbi ënquinma a bana quicësabi oquin 'aía. Atux ca ñu bëru me upínu nipacëax cotancëx canitancëxun tuaia 'aisamaira bimiñu usaribi 'icën.

*Ca ësa 'icë quixun lamparín ñuicë bana
(Mr 4.21-25)*

¹⁶ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uinu 'icë unínbi ca lamparín bimitancëxun ñu tëmú an bëpánun nanan anu 'uxti tëmúribi nantima 'icën. Usaquin 'aquinma ca axa xubunu atsíncë unicaman upí oquin isnun, anu lamparín nanti, anu nanti 'icën.

¹⁷ Uni itsin isnunma 'acë ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicë banacama abi ca 'unáncë 'iti 'icën.

¹⁸ An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni, a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën. Usa 'ain camina mitsun cuacë banacama upí oquin cuaquin, a bana quicësabi oquin 'ati 'ain.

*Jesusan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Ësaquian unicama bana ñuixuncëbë aí ca aín tita 'imainun aín xucëantu anua Jesús 'icënu bëbacëxa. Bëbaibi ca 'aisamaira unían anua Jesús 'icë a tsitsirucë 'ain, a 'uriishi 'iacëxa.

²⁰ 'Icë atu isquin ca unin Jesús cacëxa:

—Min titabë ca min xucëantu ëman 'icën. Ca mi istisa tania.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicaman cara Nucën Papa Diosan bana cuanan aín bana quicësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucëantu 'icën.

*Bëchun 'imainun suñúan Jesusan nëtëmia
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Bëtsi nëtëan manë nuntinu 'iruia ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Parúnppa 'ucë manan cuanun ca cuan.

Cacëx ca cuancëxa.

²³ Cuaní ca Jesús nuntinu 'uxacëxa. 'Uxánbi suñúan upí 'icuatsinquin bëcaquin parúnppa bëchuancëbë ca 'unpax manë nuntinu 'iruacëxa.

²⁴ Usaía 'icëbë racuëquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús bësúnquin munuma cacëxa:

—Canaanuna nanëtin, ca bësut.

Cacëx bësúquin ca Jesusan suñúan —ca nëtët —canan bëchúnribi —ca bu-cubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nëtëishimainun ca baca bëchúnribi nëtëacëxa.

²⁵ Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan ca nu bërúanquin 'aquinia quixun caramina sinani-man?

Cacëx ratuti racuëti ca atúxbi canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? An cacëxun ca suñúanëmbi, bacánbi aín bana cuatia.

*Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pëxcüa, cuchi bacamiquia
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Usaquiani Galilea me 'ucë manan cuantancëx ca Gadara menu bëbacëxa.

²⁷ Bëbatancëx nuntinuax 'ibúquiiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni anu 'icë ëmanuaxa ucë an Jesús mëracëxa. A unix ca 'itsa baritian ñunshin 'atimañu 'aish chupa pañuima 'ianan xubunu 'ima anu uni maíncë anuishi 'icë 'iacëxa.

²⁸⁻²⁹ 'Itsa oquian ñunshin 'atimanën 'amicëxun ñu 'aia ca unin uni itsi ubíoxunma 'anun aín manë risin nëacëxa. Usocëxbi ca manë risi tēcapabiani ñunshin 'atimanën 'imicëx anu uni 'icëma menu usabii 'icë 'aish cuancëxa. Usa 'aísha a mērai aín bēmánon rantin purúncëxun ca Jesusan ñunshin 'atima —ënë uninuax ca chiquit —cacëxa. Cacëx munuma cuëncënquin ca Jesús cacëxa:

—Dios, naínu 'icë, aín Bëchicë Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ë ubíoin? 'Ë tēmëramixunma ca 'at.

³⁰ Cacëxun ca Jesusan ñucácëxa:

—¿Uisa cara mín anë 'ic?

Quia ca anu atsíncë ñunshin 'atimanëan 'itsaira 'ixun quimicëxun a unin cacëxa:

—'Ëx cana 'Ëxcuira caquin anëcë 'ain.

³¹ Cacëbëtan ca ñunshin 'atimacaman, quini cha nëmínra, anu ñunshin 'atima 'icë, anu xuxunma 'anun quixun bënëquin cacëxa.

³² Catancëxun ca 'aisamaira cuchi matá manan pushían pi bucucë isquin cacëxa:

—Cuchinu ca anu atsínun nu xut.

Cacëxun ca Jesusan —ca cuantan —cacëxa.

³³ Cacëx ca ñunshin 'atima a uninuax chiquíquiianx cuchinu atsíncëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi tsuáquiuiiani abáquiiani cuanx, cuëtúnuax parúnpapanu rëucubuti bacamiqui cëñuacëxa.

³⁴ Usaía 'ia isbiani ca an cuchi bërúancë unicaman abáquiiani cuanxun, ëma chanu 'icë unicama 'imainun ëma chucúmanu 'icëcamaribi xubu itsi xubu itsinu cuanquin ñuixuancëxa.

³⁵ Ñuixunquian chanioia cuati ca uisai cara a ñucama 'iaxa quixun isi riquiancëxa. Riquiani Jesúsnu cuanx uxun ca a uni anuax 'aisamaira ñunshin 'atima chiquícë a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mēníñushi 'aish, Jesús tanáin tsócë isacëxa. Usa 'icë a uni isi ca racuécancëxa.

³⁶ Usa 'ain ca an iscëcaman uisai cara ñunshin 'atimañu uni pëxcúaxa quixun axa riquiancë unicama ñuixuancëxa.

³⁷ Ñuixuncëxun ca a mecamanu 'icë unicaman racuëiraquin aín nëtënuaxa cuantánun quixun Jesús cacëxa. Cacëx manë nuntinu 'iruquiiani ca cuancëxa.

³⁸ Cuaniabi ca anuaxa ñunshin 'atima chiquícë uni an abë cuancatsi quixun Jesús cacëxa. Cacëxunbi ca Jesusan aín xubunua cuantánun quixun xuquin abë cuanxma 'inun cacëxa.

³⁹ Caquin ca ësaquin cacëxa:

—Mín xubunu ca cuantan. Cuantancëxun camina mín aintsi 'ibucama uisoxun cara Nucën Papa Diosan mi pëxcúaxa quixun ñuixunti 'ain.

Usaquian cacëx cuanxun ca aín aintsi 'ibuishima a ëma chanu 'icë unicama, uisoquin cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancëxa.

*Jairo cacë unin bëchicë 'imainun xanu 'insíncë ñui quicë bana
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)*

⁴⁰ 'Ucë manánuax Gadara menu 'icë unicama ëbëtsini ca Jesús anuaxa cuanpuncë nëcë manan utëcëancëxa. Utëcënia ca 'aisamaira uni parúnpapa cuëbí ricuatsinxun caíancëxa.

⁴¹⁻⁴² Caíncëxa bëbaia ca anu judíos unicama timëcë xubunu 'icë 'apu achúshi, Jairo cacë, an anu cuani a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

—'Ēn ini bēchicē ca aratsushi 'icēn, mēcēn rabē 'imainun rabē baritiañu ca ax 'icēn. Ca 'insinan 'i bamaia. A pēxcui camina 'ēn xubunu cuanti 'ain.

Cacēx abē cuania ca 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocēxa.

⁴³ A unicama nēbētsi ca achúshi xanu 'insíncē 'iacēxa. A xanux ca mēcēn rabē 'imainun rabē baritia imia 'aishbi aín imi nētécēma 'iacēxa. Bētsi bētsi rucuturuan roncēxun a cupíoquin aín ñucama cēñuibi ca pēxcúama 'icēn.

⁴⁴ Usa 'ixun ca —Jesusan ca 'ē pēxcuti 'icē —quixun sinani, a caxu cuanquin aín chupa ticacēxa. Ticaíshi ca aín imicē nētēacēxa.

⁴⁵ Usai 'icēbētan ca Jesusan cacēxa:

—¿Uin cara 'ē ticax?

Cacēxun ca a rapasu 'icē unicaman —'ēn cana mi 'acēma 'ai —quixun cacēxa. Camaxunbia usaquin cacēbētan ca Pedro 'imainun abē 'icē unicaman cacēxa:

—Mí ca 'aisamaira unin titicaquin chacatisaira oia. ¿Usa 'aínbi caramina, uin cara 'ē ticaxa, quiax quin?

⁴⁶ Usaquian cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cushin ca uni pēxcúaxa quixun cana 'ēn sinanēnshi 'unanin. Usa 'ain cana 'unanin, achúshi unin ca 'ē ticaxa quixun.

⁴⁷ Usai quia cuati, —an ca 'unania —quixun sinani racuēti bērēruí, anu cuanx aín bēmánon rantin puruni tsóbuquin ca axa pēxcúcē xanun, unicaman cuamainunbi, uisacasquin cara a ticaxa quixun ñuixuanan aín chupa ticaíshia pēxcúcē aribi Jesús ñuixuancēxa.

⁴⁸ Ñuixuncēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cana mi pēxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pēxcúan. Chuámashi 'aish ca cuantan.

⁴⁹ Usaquian Jesusan cacēbētanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Jairo, a cacēxa:

—Mín bēchicē ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icēn. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

⁵⁰ Caia cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Racuéaxma ca 'it. 'Ēn cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan. Usaquinmi sináncēbē ca pēxcúti 'icēn.

⁵¹ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bēbaquin ca Pedro, Juan, Jacobo, acama 'imainun xu xanun papa 'imainun aín tita, acamaxēshi abē atsínun atsínmiquin, uni raíricama ěmáinshi bērúnun quixun cacēxa.

⁵² Usai xubunu atsínquian cuacēxbi ca ini bēunan mēscuti rarumabacēxa. Rarumabatiabi ca Jesusan cacēxa:

—Iánxma ca 'it. Xu xanu ca ñucēma 'icēn, ca 'uxaxa.

⁵³ Ēsaquian cacēxunbi, —ca ñuaxa, usa 'aish ca bērí 'aíma 'icē —quixun 'unánquin ca 'usáncancēxa.

⁵⁴ Usoquian 'usáncancēxunbi aín mēcēnan mēínquin biquin ca Jesusan munuma banaquin xu xanu cacēxa:

—Xu xanu, ca nirut.

⁵⁵ Usoquian cacēxēshi ca baísqui niruacēxa. Nirucēbētan ca aín aintsi 'ibu —ca pimit —quixun Jesusan cacēxa.

⁵⁶ Usoia isi ca aín papa aín tita cuēēni ratúira ratúacēxa. Ratutia ca Jesusan cacēxa:

—Mitsúnmi iscē ñu ěnē camina uibi ñuixuntima 'ain.

9

*Bana ñuixunuan aín 'unánmicē unicama Jesusan xua
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun rabē a timēxun cacēxa:

—Anúnmi uninua ñunshin 'atimacama chiquíanan uni 'insíncēcamaribi pēxcunun cana 'ēn cushi mitsu 'inanin.

² Usoquin catancēxun ca —Nucēn Papa Diosan ca 'ēmi catamēcē unicama ainan 'imiti 'icē —quixun unicama ñuixuanan 'insíncēcama pēxcunun quixun aín 'unánmicē unicama xuacēxa.

³ Xuquin ca cacēxa:

—Bain cuanquin camina ñu buántima 'ain. Tsati, burasa, piti, curíqui buanima camina ñancáishi cuanti 'ain. Rabē camina ami pañuti chupa buántima 'ain.

⁴ Uinu 'icē unin xubunu caramina anu 'inux atsini, anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ēmanuax cuanti nētēa utámainun.

⁵ Uinu 'icē ēmanu 'icē unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, aín ēmanuax cuani camina anu 'icē unicaman, mitsun bana cuatíma ca Nucēn Papa Diosan iscēx 'aisama 'icē quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icē me cupúcē tacabiani cuanti 'ain.

⁶ Usaquin caquian Jesusan xucēx camabi ēmanu cuanquin ca anu 'icē unicama upí bana, anúan atux Nucēn Papa Diosnan 'i cuēēnun, ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca uni 'insíncēcama pēxcüacēxa.

Juan, an uni nashimicē, ax bama

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Unicaman Jesusan 'acē ñucama chanioia cuati ca Galileanu 'icē 'apu, Herodesnēx —ui cara ax 'icē —quiax sináncasmacēxa. Raírínēx ca —Juan, an uni nashimicē, ax ca bamaxbi baísquiata —quiax quiacēxa.

⁸ Raírínēx —Elías ca utēcēanxa —quimainun ca raírínēx —an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuan unicama achúshi sapi ca bama 'aíshbi baísquiata —quiax quiacēxa.

⁹ Usai quicēbē sináncasmai ca Herodes quiacēxa:

—'Ēnbi cana Juan tēbís camian. ¿Usa 'aínbi cara a uni camabi unin chaniocē ax ui 'ic?

Quinquinbi 'unánquinma ca Jesús istisa tancēxa.

Jesusan cinco mil uni pán pimia

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Usa 'ain ca aín 'unánmicē unicaman, an xucēx cuanx anu utēcēnxun atun 'acē ñucama Jesús ñuixuancēxa. Ñuixuncēxun cuatancēxun ca Jesusan Bētsaida ēma 'urama anu aín 'unánmicē unicama buáncēxa.

¹¹ Usa 'ain ca —anu ca Jesús 'icē —quixuan chanioia cuabiani, a nuibiani cuanx 'aisamaira uni anua Jesús 'icē anu cuancēxa. Usaía 'itsa uni riquiania ca Jesusan acama nuibaquin, Nucēn Papa Diosan ca axa 'ēmi catamēcē unicama ainan 'imiti 'icē quixun ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca 'insíncē unicama pēxcüacēxa.

¹² Usaquin 'acēbēa bari cuabúcēbētan ca aín 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun rabē, an anu cuanxun Jesús cacēxa:

—Ēnē mex ca anu uni 'icēma me 'icēn. Ēnu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icē ēmacama 'imainun a mecamanua atúxa anu 'uxti barianan atun piti bitánun camina xuti 'ain.

¹³⁻¹⁴ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacēxun ca anua 'aisamaira, cinco mil uni 'ain, aín 'unánmicē unicaman cacēxa:

—Nun piti ñura ca męcĕn achúshi pán 'imainun tsatsa rabĕishi 'icĕn. Sapi cananuna unicama piti maruxuni cuanti 'ain.

Quia ca Jesusan cacĕxa:

—Unicama basinu cincuenta cincuenta bucubunun ca cat.

¹⁵ Cacĕxun ca unicama tsóbunun cacĕxa.

¹⁶ Cacĕxa unicama bucubuan ca Jesusan męcĕn achúshi páncĕñun tsatsa rabĕ bixun manámi bĕsuquin isquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —catancĕxun páncĕñun tsatsa tucapaxun aín 'unánmicĕ unicama 'ináncĕxa, axa bucubucĕ unicama 'inánun quixun.

¹⁷ Jesusan 'ináncĕxuan aín 'unánmicĕ unicaman mĕtícacĕxun ca unicama camaxunbi pucháquin piacĕxa. Pucháquin piia sĕnéan ca usai 'iisa 'aímabia tĕxĕcĕ páncĕñun tsatsa aín 'unánmicĕ unicaman męcĕn rabĕ 'imainun rabĕ caquí buácaquin biacĕxa.

Pedronĕan —mix camina Cristo 'ai —quixun Jesús ca

(Mt 16.13-28; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nĕtĕ itsían Jesús aín Papa Diosbĕ banamainun ca aín 'unánmicĕ unica-maxĕshi abĕ 'iacĕxa. Anu 'icĕ ca Jesusan aín 'unánmicĕ unicama ñucáquin cacĕxa:

—¿Ui caraisana 'ĕx 'ai quiax cara unicama quin?

¹⁹ Cacĕxun ca cacĕxa:

—Raírĕnĕx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicĕ, a 'ain. Raírĕnĕx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírĕnĕxribi ca quia, mix ismina an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana unicama ñuixuncĕ unicamaxa bama a achúshinĕxa baísquicĕ a 'ain.

²⁰ Cacĕxun ca Jesusan aín 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ĕx caraisna ui 'ai quin?

Quia ca Pedronĕn cacĕxa:

—Mix camina Cristo, Nucĕn Papa Diosan ĕnu unun xuti, axa uti nun caíncĕ, a 'ain.

'Ĕx cana unin 'acĕx bamati 'ai quiáxa Jesús quia

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ĕsaquian Pedronĕn cacĕxun ca Jesusan uibi Pedro quicĕ bana ñuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicĕ unicama cacĕxa.

²² Canan ca cacĕxa:

—Uni 'inux Nucĕn Papa Diosnuax uá, 'ĕx cana 'atimocĕ 'iti 'ain. 'Imainun ca caniacĕcĕcamabĕ judíos sacerdotenĕn cushicama 'imainun an Moisésnĕn cuĕnĕo bana 'unáncĕ unicamax, 'ĕn bana cuaisama tani, 'ĕmi nishti 'icĕn. 'Ĕmi nishquin ca 'ĕ uni itsi 'amiti 'icĕn. Usaquian 'ĕ 'acĕx bamatancĕx cana rabĕ nĕtĕ 'iónxa pĕcaracĕbĕ baísquiti 'ain.

²³ Usa 'ain ca anu 'icĕ unicama Jesusan ĕsaquin cacĕxa:

—Uix cara 'ĕn uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ĕmi catamĕti quicĕ bana ĕnquinma 'ati 'icĕn.

²⁴ Uin cara aín cuĕĕncĕsa oquin 'ai, ĕnĕ nĕtĕnu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕn. Usa 'aínbi ca uinu 'icĕ unin cara ĕnĕ nĕtĕnushi upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ĕmi catamĕquin 'ĕx quicĕsabi oquin 'aia, ax Nucĕn Papa Diosnan 'aish aín nĕtĕnu abĕ 'iti 'icĕn.

²⁵ Unix ca ĕnĕ nĕtĕnuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icĕn, 'aíshbi ca Nucĕn Papa Diosmi sináncĕma 'aish aín nĕtĕnu abĕ 'itima 'icĕn. Usa 'ain ca axa bamacĕbĕ aín ñucama ax ñancábĕ bicĕ 'icĕn.

²⁶ Ui unix cara 'ĕnan 'itimi rabianan 'ĕn bana quicĕsai 'itimi rabinia, a uníxa 'ĕnan 'itimi cana uni 'inux anuax uá 'aish cuantancĕx 'ĕxribi rabínti 'ain, 'ĕn Papa Diosbĕ 'Apu 'itancĕx aín ángelcamabĕ utĕcĕni.

²⁷ Usa 'aínbi cana asérami mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun 'ëmi catamëtia ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca asérami atun cushi 'icë quixun isti 'icën.

Jesús bëtsia

(Mt 17.1-13; Mr 9.2-8)

²⁸ Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca mëcën achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtësa 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani Pedrocëñun Juan, Jacobo, acamaíshi buani Jesús matánu Nucën Papa Diosbë banai cuancëxa.

²⁹ Anu cuantancëx bëbatancëx aín Papa Diosbë banai ca aín bëmánan bëtsiacëxa. Bëtsicëbë ca aín chuparibi uxuira 'aish ichu ichuquicë 'iacëxa. Usaía 'ia ca Pedro, Juan, Jacobo, acaman isacëxa.

³⁰ Usa 'icë isanan ca rabë uni, Moisés 'imainun Elías, Jesús bë banaia isacëxa.

³¹ Atun iscëx ca a uni rabëtax Nucën Papa Diosan cushían ichúquin pëcacë nëbëtsi 'iacëxa. Usa 'aish abë banaquin ca Jesús, unían bicëxa Jerusalénuax bamati, acama ñuiquin cacëxa.

³² Usa 'ain ca 'uxcënan ténáncëxbi 'uxquinma Pedro 'imainun abë 'icë uni rabëtan Jesús bëtsicë isanan abë 'icë uni rabë aribi isacëxa.

³³ Moisésbëtan Elíasnën a ëbiania isquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabë 'imainun achúshi xubura mitsu 'axúnti 'iti 'ic? Minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

Upí oquin sinanima ca Pedro usai quiacëxa.

³⁴ Usaía quicëbëtainshi ca cuinan acama mapuacëxa. Usocëx ca Pedro, Juan, Jacobo, acamax racuéacëxa.

³⁵ Racuéquin ca cuín mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

—Ënëx ca 'ën nuibacë bacë bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

³⁶ Èsai banaia cuatancëxuan iscëx ca Jesúsëshi anu 'iacëxa. Usaía 'ia isanan cuaxunbi ca Pedro 'imainun Juan, Jacobo, acaman ui unibi ñuixuanma 'icën.

Ñunshin 'atimanën bërërumicë tuá Jesusan pëxcüa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Usaía 'ion pëcaracëbëa Jesús matánuax ubúcëbë ca 'aisamaira uni a bëñai cuancëxa.

³⁸ A unicama achúshinën ca cuéníshquin Jesús cacëxa:

—'Ën bëchicë ca is. Bëchicë itsiñuma cana 'ain. 'Aisa tanquin camina 'ë pëxcuxunti 'ain.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'imicëx ca 'itsai cuëncëni aín cuñun bacux bëanan aín namiribi nimëti bërëruia. Usaquin 'ai ca 'ën bëchicënuax chiquítisama tania.

⁴⁰ Usa 'ain cana min 'unánmicë unicama 'ëa chiquínxunun can, cacëxunbi ca 'acasmata.

⁴¹ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca asérami cushi 'icë quixun sinaniman. Camina ami catamëisama tanin. ¿Mitsúxmi ami catamënun carana uiti nëtën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi oi nëtën carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain?

Usaquin caquin ca a uni —'ënu ca min bëchicë bët —quixun cacëxa.

⁴² Cacëxuan bëcëxa aia ca ñunshin 'atimanën menu nipacëmiquin aín nami nimëtia bërërunun 'imitëcëancëxa. Usaquian 'imia chiquínun caquin ñunshin 'atima chiquínxun ca Jesusan a tuá pëxcüacëxa. Pëxcuquin ca aín papa —ca asábi 'icën, ca 'iquin —quixun cacëxa.

⁴³ Usaquin 'aia isi ca anu 'icë unicama —Nucën Papa Diosan cushínshi ca Jesusan usaquin 'axa —quixun sinánan —aín cushix ca bëtsi cushisamaira 'icë —quixun sinani ratúacëxa.

*'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai quiáxa Jesús quitëcëan
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

An ca bëtsi unían 'acëma ñu 'aia quixuan unicaman ñuimainun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

⁴⁴ —Camina upí oquin cuati 'ain. Cuaquin camina mitsun uisa 'ixunbi manutima 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ë ca unin an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën.

⁴⁵ Usaía quiabi ca atun cuama 'icën. Atúan cuaxunma 'anun ca Nucën Papa Diosan atu cuamiama pain 'icën. Usa 'ain ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi aín 'unánmicë unicama racuéacëxa.

*Uix cara bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'icë quicë bana
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Jesusan 'unánmicë unicamax ca —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara nubë sënënma 'icë —quiax atúxbi ñucacanancëxa.

⁴⁷ Ñucacania atun sinan 'unánquin ca Jesusan tuá achúshi bixun a rapasu nitsíancëxa.

⁴⁸ Nitsínxun ca aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa, ñuumara ca, quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin 'aquin ca 'ëshima, 'ën Papa Dios, an ënu unun 'ë xua, aribi 'aquinia. An cha 'iti sinánquinma uni itsi 'aquincë uni a ca Nucën Papa Diosan bëtsi unibëtan sënënmaira isia.

*An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana
(Mr 9.38-40)*

⁴⁹ Ësaquin Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë uni, Juan, an cacëxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë uninuaxmi chiquíti cuëënia quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isquin cananuna nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Axa nu ñui quicëma uni ax ca nubë upí 'icën.

III. JERUSALENUA JESUS CUAN (9.51-19.28)

Jesusan Jacobo 'imainun Juan ñucá

⁵¹ Anúan aín Papa Diosnu cuantëcënti nëtë 'urama 'ain ca Jesusan Jerusalénu cuantëcënti sináncëxa.

⁵² Cuanuxun ca uni raíri anpan rëcuënquiiani cuanun xuacëxa. Xucëx cuanx Samaria menu 'icë ëma achúshinu bëbaxun ca uinu cara Jesús aín 'unánmicë unicamabë 'uxti 'icë quixun bariacëxa.

⁵³ Bariabi ca anu 'icë unicaman —ax ca Jerusalénu cuania —quixun 'unánquin aín ëmanu 'imiti cuëëanma 'icën.

⁵⁴ Usaía 'ia oi nishquin ca Jacobobëtan Juanën Jesús cacëxa:

—¿Naínuax uxúan tsin atu cëñunun nu cati caramina cuëënin?

⁵⁵ Cacëx cuainacëquin isquin ca Jesusan ñu caquin cacëxa:

—Usaquin cananuna 'atima 'ain. Mitsux 'ënan 'ixunbi camina uisaira cara 'ën uni 'iti 'icë quixun 'unaniman.

⁵⁶ Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx cana uni 'atimonux uáma 'ain. Atux upiti bucunun 'iëminux cana uacën.

Catancëx cuanx ca bëtsi ëmanu cuancëxa.

*Abë cuainsa tancë uni raíri ñui Jesús quia
(Mt 8.18-22)*

⁵⁷ Bain cuania ca achúshi unin Jesús cacëxa:

—Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'ëx mibë cuanti 'ain.

⁵⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñu pëchiñunëx ca anua batsi oti nañu 'icën. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icën. Usa 'aínbi cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'ëbë cuantima 'ain.

⁵⁹ Catancëxun ca Jesusan uni itsi —'ëmi sinani ca 'ëbë cuani ut —cacëxa. Cacëxun ca cacëxa:

—Mibë cuanti 'aínbi cana 'ën papanu pain cuainsa tanin. A bamaia maíntancëx cana mibë cuanti 'ain.

⁶⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Axa Nucën Papa Diosmi sinántisama tancë uni, an bamacë uni maínun ëanan camina mín, 'ëmi catamëtia ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'imia quixun unicama ñuixuni cuanti 'ain.

⁶¹ Cacëbëtan ca uni itsínribi cacëxa:

—'ëx cana mibë cuanti 'ain, 'aínbi cana axa 'ën xubunu 'icëcama pain bërúanxa 'inun cai cuanti 'ain.

⁶² Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. An vaca bënëñ buáncëxuan me tucabianmainun manë paránën xo tuíncë uni an ca amami amamia isquin 'atimaquin aín ñuina 'amia. Usaribiti ca uni Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin ñu 'ati manuquin bëtsi bëtsi oquin sináncë ax aín uni 'iisama 'icën.

10

Setenta unicama Jesusan bana ñuixunun quixun xua

¹ Usaía 'icëbëtan ca Jesusan bëtsi bëtsi me 'imainun bëtsi bëtsi ëmanu bana ñuixuni cuanti sináncëxa. Usaquin sinánquin ca aín 'unánmicë uni męcën rabë 'imainun rabë acama xuquinma, uni raíri setenta caístancëxun rabë rabë, uinu cuanti cara an sinánxa anu atux pain cuanun xuacëxa.

² Xuquin ca cacëxa:

—'Aisamaira uníxa 'ëmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ëmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icën. Usa 'aish ca naënu 'aisamaira ñu bimi 'aínbia an biti uni 'itsamashi, usaribi 'icën. Usa 'ain camina Nucën Papa Dios axa 'ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi biti uni xucësaribi oquin.

³ Camina cuanti 'ain. 'Ën cana carnero 'inúan nęcë nębëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nęcëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëaratia. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbëbi camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimontima 'ain.

⁴ Burasacëñun camina curíqui buántima 'ain, taxaca itsi camina buántima 'ain. Bain cuani camina niráncëax 'uran unibë banatima 'ain.

⁵ Anumi 'iti xubunu atsínquin camina anu 'icë uncamaxa chuámashi 'inun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

⁶ A xubunu 'icë unin mitsubë upí 'ixun mitsun bana cuati ca mitsúxmi anu 'ain cuëni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquian an mitsun bana cuaisama tancë uncamax usai 'itima 'icën.

⁷ Camina xubu itsi xubu itsinu 'ibëquintima 'ain, anu paínmi atsíncë xubu anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain. Anuxun camina piti ñu 'imainun xëati ñu a anu 'icë xanúan mitsu 'ináncëxun piti 'ain. An ñu męcëxuncë uni a ca

an ñu meëmicë unin cupíoia. Usa 'ain camina atúan mitsu 'ináncë ñu a piishiti 'ain.

⁸ Cuanx ëmanu bëbaia upí oquin mitsu biquian mitsun bana cuaisa tancëbëtan camina anu 'ixun uisa piti ñu cara mitsu 'inania a piti 'ain.

⁹ Camina anua 'icë 'insíncë unicama pëxcuquin, 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan anun a ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun cati 'ain.

¹⁰ Cuanx ëmanu bëbaia anu 'icë unicaman mitsu upí oquin biquinma mitsun bana cuaisama tancëbëtan camina anu 'itsa uni 'icë bai, anuxun ësaquin cati 'ain:

¹¹ Nunu mitsu cacë bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun mitsun 'unánun cananuna nun taxacanua 'icë mitsun ëmanu 'icë me cupúcë tërënbianin. Nux cuancë 'aínbi camina 'unánti 'ain, axa Jesúsme catamëcëcama Nucën Papa Diosan anun ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

¹² 'Ën cana mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icë unicama ca aín bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin castíancë ca a ëmanu 'icë unicama an mitsu bicëma cupí 'iti 'icën.

*Bëtsi bëtsi ëmanu 'icë unicaman Jesusan bana cuaisama tan
(Mt 11.20-24)*

¹³ 'Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Corazín ëmanuax ucë unicama 'imainun Betsaidanuax ucë unicama, mitsu cana aséribi cain, mitsun ëmanuxun 'ën cushínbi 'ën ñu 'acësaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ën 'á 'ain ca anu 'icë unicama aín 'uchacama ëni 'ëmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuituti sinanati ca chupa chëquicë pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

¹⁴ Usa 'ain ca anúan an camabi uni aín ñu 'acë isti nëtën, Tiro 'imainun Sidónu 'icë unicama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoquin castíanti 'icën.

¹⁵ Capernaúmnuax ucë unicama, ¿mitsun caramina sinanin, camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uni 'aisamacama bamatancëx cuancë, anu 'iti 'ain.

¹⁶ Caxun ca a xuti unicama ësaquinribi cacëxa:

—An mitsun bana cuacë uni, an ca 'ën banaribi cuatia. 'Imainun ca an mitsun bana cuaisama tancë uni, an 'ën banaribi cuaisama tania. An 'ën bana cuaisama tancë uni, an ca Nucën Papa Dios, an ënë menu 'ë xua, aín banaribi cuaisama tania.

Setenta unicama axa Jesúsnu utëcëan

¹⁷ Bana ñuixunuan xucëxun ca a setenta unicaman ñuixunbëtsini utancëxun Jesús usoquian ñu 'acëcama ñuixunquin ësaquin Jesús cacëxa:

—Minmi nu xucë ca ñunshin 'atimanënbi nun bana cuaxa, nun nu —ca chiquít —cacëx ca uninuax chiquíaxa.

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Caná naínuax menu bënëtishi 'ibúcësaria ñunshin 'atimanën 'apu Satanás naínuax nipacëtia cana isacën.

¹⁹ Camina 'unánti 'ain, 'ën cushi cana mitsu 'inan. 'Ën mitsu 'ináncë 'ain camina runu 'imainun nibanta amatibi asábi 'iti 'ain, uisoquin cara mitsu 'aisa tania, tanquinbi ca ñunshin 'atimanën mitsu 'atima 'icën, uisa ñunbi ca mitsu uisabi oima.

²⁰ Ñunshin 'atimanën mitsun bana cuacë cupí cuëëncësamaira oi camina mitsun anëcama ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë quiricanu 'acë 'icë quixun 'unani cuëëinra cuëënti 'ain.

Jesús cuëëan
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan, aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti cuëënquin, aín Papa Dios cacëxa:

—Ën Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icë ñucaman 'Ibu 'icë cana mi rabin. Ami uni 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unáncë unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracëma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acë cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuëëan.

²² Usaquin aín Papa Dios catancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama amiribishi cacëxa:

—Ën Papa Diosan ca camabi aín sinan 'ë 'unánmiaxa. Uinu 'icë unínbi ca uisa uni 'ianan añu 'ai carana 'ëx uacën quixun 'unanima. 'Ën Papa Diosan cuni ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icë unínbi, uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unanima. Aín Bëchicë, 'ën cuni cana 'unanin, 'imainun ca a 'ën uisaira cara ax 'icë quixun 'unánmisa tancë unicama anribi 'unania.

²³⁻²⁴ Catancëxun ca Jesusan uni raírinëan cuatima 'imainun atúinshi cuanun quixun aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—Ën cana mitsu cain, 'ëx ucëma pan 'ain ca bëráma an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'imainun 'apu unicamanribi, Cristo ca uti 'icë quixun 'ë ñuixun cuënëo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icë quixun istisa tanquinbi isáma 'icën. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icën. Usa 'aínbi ca an, mitsun 'acësaribi oquin, 'ën ñu 'aia isanan 'ën uni bana ñuixunia cuacë unicamax cuëëinra cuëënia.

Samarianu 'icë uni Jesusan ñuia
(Mt 22.34-40; Mr 12.28-34)

²⁵ An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni achúshinën ca uisoquin caraisa caia quixun 'unáncatsi quixun sinánquin Jesús ësaquin ñucacëxa:

—¿Añu carana 'ëx ainan 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inuxun 'ati 'ain?

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Moisésnën cuënëo banax cara uisai quin? ¿Min iscëx cara uisai quin?

²⁷ Cacëxun ca a unin Jesús cacëxa:

—Ca quia, “Min 'Ibu Diosmi camina asérabi cuëëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain. 'Ianan camina mixmi bërúancacësaribi oquin min aintsicama nuibanax axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina 'ë can. Usoquin 'ai camina ainan 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ain.

²⁹ Usoquin cacëxun ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unin amiribishi ñucátëcëncatsi quixun Jesús catëcëancëxa:

—¿'Ën aintsicama 'acësaribiquin carana ui unicamaribi nuibaquin 'aquinti 'ain?

³⁰ Cacëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi unix ca bain Jerusalénuax, Jericó ëmanu cuanxa. Cuaniabi ca an ñu mëcamacë unicaman bixun aín ñucama bianan aín chupacamaribi bianan bamatisoquin mëëxun racánbianxa.

³¹ Usobiania an mëcamacë unicamax cuan ca judíos sacerdote achúshi, ax a bain uquin uni racacë mëraquin isaxa. Isquinbi ca ratáinshibianxa.

³² Ratánbiania a sacerdote cuan ca bētsi sacerdoteribi, Levitan rēbúnqui, ax uaxa. Uquin ca bai amo racácē uni isaxa. Isquinbi ca anribi a uni ratáinshibianxa.

³³ Usoquian a rabētan ratánbiancēbēbi ca Samaria menu 'icē uni achúshi a baínribi uaxa. Uquin bai amo racácē isquin ca an cuni a uni nuibaxa.

³⁴ Nuibaquin ca anu cuanxun ronquin xēni ro 'imainun vino anun 'axa. 'Atancēxun ca anua tēacēcamaribi chupa sanin tēcērēcaxa. Usotancēxun anúan nicē aín ñuinanu 'arubianquin buánxun ca achúshi unin xubunu racánxa. Usoxun ca anuxun ronan pimiquin bērúanxa.

³⁵ Usoquian 'oon pēcaracēbē cuanquin ca a unin, curíqui 'inánquin xubu 'ibu caxa: Ēnē uni camina 'ē bērúanxunti 'ain. Bērúanquinmi ēnē curíqui cēñuquin minanēnribi 'aquinia cana utēcēnquin mi cupíotēcēnti 'ain.

³⁶ Usoquin Samaritano ñuiquin catancēxun ca Jesusan an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē uni cacēxa:

—An ñu mēcamacē unicaman mēētancēxun bai rapasu ēbiancē uni a ca rabē 'imainun achúshi unin mēraxa. ¿Mēraquin cara min sináncēxun a unicama uinu 'icēinra racácē uni a nuibaquin aín aínsi 'aquincēsaribi oquin 'aquianx?

³⁷ Usaquin cacēxun ca cacēxa:

—An aín aínsi 'aquincēsaribi oquian axa racácē uni 'aquicē ax ca axira tsiancuatsini ucē uní a 'i axa.

Usaquin cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Usa ca. Usaribi oquin camina minmi min aínsi nuibaquin 'aquincēsaribi oquin uni itsiribi nuibaquin 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain.

Marta 'imainun María ñui quicē bana

³⁸ Bain cuanía achúshi ēmanu bēbaia ca anu 'icē Marta cacē xanun aín xubunu Jesús atsínmiacēxa.

³⁹ 'Atsántancēxuan bana ñuixunia ca Martanēn xucēn, María, axribi anu 'ixun, a tanáin tsóxun Jesusan bana upí oquin cuacēxa.

⁴⁰ Maríanēan bana cuamainun ca Martanēn Jesusan bana cuaquinma piti 'aruanan bētsi bētsi ñu 'acēxa. 'Aquin ca anu cuanquin Jesús cacēxa:

—Caramina isiman, 'ēn xucēnan ca 'ē 'aquinima, 'ēinshi cana ñu 'ain. 'Ēa ñu 'aquiní unun ca cat.

⁴¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Marta, Marta, mix camina 'itsa ñu 'ati sinani bēnētin.

⁴² Usa ñucama 'ati asábi 'aínbi ca 'ēn bana cuati, ax bētsi ñu 'ati sináncēsamaira oquin sinánti asábiira 'icēn. Maríanēn ca usaquin 'ati sinánxa. Usa 'ain cana 'ēn a 'axunma 'anun catima 'ain.

11

Nucēn Papa Diosbē banaquin ēsaquin cati Jesusan ñuia (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Nētē itsin aín Papabē banatancēxa sēnēnia ca aín 'unánmicē uni achúshinēn Jesús cacēxa:

—Juanēn ca aín 'unánmicē unicama Nucēn Papa Diosbē banati 'unánmi axa. Usaribi oquin camina nuribi abē banati 'unánmiti 'ain.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Nucēn Papa Diosbē banaquin camina ēsoquin cati 'ain:

'Ēn Papa Dios, naínu 'icē, mix camina asérabi min sinan upíira 'ain. —Usa camina mix 'ai —quiax ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icēn. Aín 'Apu 'icēa camabi unin mi rabiti cana cuēēnin. Usaquian mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nētēnuxuan ángelcaman 'acēsaribi oquian

ënë nētēnuxun unicaman mix cuēēncēsabi oquin 'ati cana cuēēnin.
Usaquian 'anun camina 'imiti 'ain.

³ Bērī nētēn camina nun piti anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

⁴ Unían nu 'atimocēxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucē 'ain camina nuxnu 'uchacēcama nu tērēnxunquin manuti 'ain. Ñunshin 'atimanēn 'apúan nu ñu 'atima 'amixunma 'anun camina nu bērúanti 'ain.

⁵⁻⁶ Ēsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēñēx ca ěsa 'icēn. Micama achúshinēx camina axa mibē nuibanancē unin xubunu imē naēx cuanxun cati 'ain: Mix camina 'ēbē nuibanancē uni 'ain. Axa 'ēbē nuibanancē uni itsi ca 'uracēox ubaiti bēri bēbaxa. 'Aínbi ca a 'ēn 'inánti piti ñu 'aíma 'icēn. ¿Usa 'ain caramina a piti ñu a 'inánun 'ē 'inántima 'ain?

⁷ Cacēxunbi ca unin aín xubu mēúxun mi cati 'icēn: 'Ē ubíoxunma ca 'at. Xēcuē ca xēpucē 'icēn. 'Imainun ca 'ēn bēchicēcama 'ēbē 'uxi 'ibúaxa. Usa 'ain cana mi ñu 'inani niruiman.

⁸ Catancēxunbi ca mibē nuibanancē cupí mi 'inani nirutisama tanquinbi — 'ēma ubiotēcēnia — quixun sinani niruxun min cuēēncē ñucama mi 'inánti 'icēn.

⁹⁻¹⁰ Usa 'ain cana 'ēn mitsu cain, ui unin cara Nucēn Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucēn Papa Diosan 'inania. Ēñēx ca ěsa 'icēn: Bari bariquin ca unin ñu mēraia. 'Imainun ca unían bētsi unin xēcuē taxcaia cuaquin a xubunu 'icē unin xēocaxunia. Usaribi oquinmi mitsun ñucáquin cacēxun ca mitsun bana cuaquin Nucēn Papa Diosan mitsux cuēēncē ñu mitsu 'axunti 'icēn.

¹¹ ¿Mix aín papa 'ixun caramina min bēchicēñēan mi pán ñucácēxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain. ¿Tsatsa mi ñucácēxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹² ¿'Atapa batsi mi ñucácēxun caramina nibanti 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹³ Mitsux 'atima uni 'ixunbi camina mitsun bēchicē upí ñu 'inanin. Mitsúnmi 'acēsamaira oquin ca Nucēn Papa Dios naínu 'icē, an a ñucacē uni aín Bēru Ñunshin Upí abēa 'inun 'inánti 'icēn.

Anun ñunshin 'atima chiquínti cushi ñui quicē bana

(Mt 12.22-30; Mr 3.19-27)

¹⁴ An 'imicēxa uni achúshi banañuma 'ain ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquíancēxa. Usoquin chiquíncēbēa banaia isi ca anu 'icē unicama ratúacēxa.

¹⁵ Usoquin Jesusan ñunshin 'atima chiquinia isi ca anu 'icē uni raírinēx quiacēxa:

—Ñunshin 'atimanēn 'apu, Beelzebú, an 'amicēxun ca ënē unin ñunshin 'atima chiquinia.

¹⁶ Quimainun ca raírinēn, Nucēn Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, aín sinanēnbia unin iscēma ñu naínu 'anun quixun cacēxa.

¹⁷ Cacēxun ca Jesusan usaquin ca sinania quixun 'unánquin cacēxa:

—Ēsa ca. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicē unibunēn cushicaman bētsi bētsi oquin sináncē 'ain ca a menu bucucē unicamax 'itsa 'aíshbi upitax bucuí bētsibē bētsibē nuibananima 'acananí cēñutia. Usaribiti ca unicamax aín aintsibē nuibananima mēēanani tsuáqui nētētia.

¹⁸ Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, Beelzebúribi cacē, an 'amicēxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ē ñui quicē 'aínbi ca ñunshin 'atimanēn 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquíncēbē an 'amicēxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icēn. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanēn abē ñunshin 'atima chiquinima.

¹⁹ 'Ēn ñunshin 'atimanēn 'apun 'amicēxun ñunshin 'atima uninua chiquíncē 'ain, ¿cara mitsun unibunēn uin 'amicēxun ñunshin 'atima uninua chiquinin?

Mitsun unbunën ca mitsu cati 'icën, ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxunma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi ñunshin 'atima uninua chiquínti 'icë quixun. Usaquin cacëxun camina 'unánti 'ain, mitsúnmi 'ë ñui quicë bana ax ca asérabima 'icë quixun.

²⁰ Nucën Papa Diosan 'amicëxun uninua 'ën ñunshin 'atima chiquíncë 'ain camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamëcë unicama ainan 'iminuxun ënë menu unun 'ë xuaxa quixun.

²¹ Ënëx ca ësaribi 'icën. Cushi unían anun 'acananti ñuñu 'ixun aín xubu bërúancëbëtan ca uinu 'icë unínbi aín ñu bicuantima 'icën.

²² Usa 'aínbi ca asamaira cushi uni uquin a mëëquin ñusmoquin axa anun 'acanancë ñucama, amia catamëcë, acama bíanan aín ñu raíriribi biquin aín unicama mëticaquin 'inánti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

²³ Èsaribi ca. Unían bërúanquin timëcëma 'aish ca aín 'aracacë ñuina tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ëmia sinánun uni 'aquincëma uni an 'ëmi sinánxma 'inun uni 'imia.

*Anuaxa chiquíccë uni anubia ñunshin 'atima cuantëcëan
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uninuax chiquítancëx anua 'unpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraqinma ca sinania, —anuax 'ëx chiquía, anubi 'i cana cuantëcënti 'ai —quixun.

²⁵ Sinánbia cuani bëbaquinbi ca xubua unin maénquin mënóccëx upí usaribi 'icë a unin nuitu isia.

²⁶ Isbiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atimaira mërabianquin buanx ca anuaxa chiquía uni anubi abë atsíntëcënia. Usa 'ain ca anua ñunshin 'atimacama atsíncë uni ax bëráma 'iásamaira 'ia.

Asérabí upí sinánñu 'aish cuëëinra cuëënti

²⁷ Usaquian unicama ñuixunia ca xanu achúshinën munuma banaquin Jesús cacëxa:

—An tuutancëx bacënxun mi xuma 'amiá xanu ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acë uni, axira 'ën titaxa cuëëncësamaira oi cuëënti 'icën.

*'Atima unicaman Jesús uni itsin 'acëma ñu 'anun ca
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

²⁹ 'Itsa unia ricuatsini timëcamë'ëocëbëtan ca Jesusan cacëxa:

—Bërí bucucë unicama Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acëma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'aínbi cana, 'ëx cana asérabí Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bëtsi ñuribi atúan ñucácëxunbi 'aiman. Ënëishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ëx 'iti 'ain.

³⁰ Nínive cacë ëma chaira anu 'icë unicaman ca Jonasan Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunia cuacëxa. Jonasan acama bana ñuixuansaribi oquin cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën ënë menu 'icë unicama Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunin.

³¹ Salomón cacë uni, axa 'apu 'ianan 'itsa ñu 'unáncë 'ain, ca 'ura menu 'icë 'apu xanu, ax aín bana cuati cuancëxa. Cuanx bëbatancëxun ca cuëënquin aín bana cuacëxa. Salomón 'iásamaira cana 'ëx 'ain. 'Ëx usa 'icëbi ca ënë nëtënuu bucucë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, a xanun Salomónën bana cuacë 'ixun,

ënë nētēnu bucucē unicama 'ën bana ñuixuncēxunbia cuacēma 'icē, 'uchoti 'icēn.

³² Nínive cacē ēmanu 'icē unicamax ca 'aisama 'icēbia Jonasnēn Nucēn Papa Dios quicē bana ñuixuncēxun cuati sinanati ami sináncēxa. Jonás 'iásamaira cana 'ēx 'ain. Usa 'icēbi ca ënē nētēnu bucucē unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucēn Papa Diosan camabi unían ñu 'acē isti nētēn, Nínivenu 'icē unicaman ënē nētēnu bucucē unicama cati 'icēn: Mitsun Jesusan bana ñuixuncēxunbi cuacēma 'aish camina nux 'iásamaira 'aisama 'ai quixun.

*Cristonēn ca aín unicama upí sinánñu 'imia quicē bana
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Uinu 'icē unínbi ca lamparín bimitancēxun xubu amo unēquin nanima. 'Imainunribi ca bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca axa xubunu atsíncē unicaman upí oquin isnun bimitancēxun anu lamparín nanti anu nanía.

³⁴ Lamparínēn pēcacēbētan ca unin bēruñu cupíshi an pēcacē ñucama 'imainun xabá isia. Min bēru upí 'ain camina upí oquin isquin min ñu mēēti 'ati 'ain. Min bēru 'aisama 'ain camina xabá isquinma min ñu mēēti upí oquin 'atima 'ain, bēánquibucēnuxun 'acēsoquinshi camina 'ati 'ain. Usaribiti camina Nucēn Papa Diosan 'imicēx min sinan upí 'ianan an sinánmicē 'aish min sinan an pēcacēsa 'ain. Usa 'aínbi camina an sináncēsaribi oquin sináncēma 'aish bēánquibucēnu nicēsa 'ain.

³⁵ Usa 'ain camina —anun 'ën sinan upí 'iti ca 'aíma 'icē —quixun sinánti rabanan bērúancati 'ain. Min —anun 'ën sinan upí 'iti ca 'aíma 'icē —quixun sináncē 'aish camina Nucēn Papa Diosan sináncēsaribi oquin sináncēma 'aish bēánquibucēnu nicēsa 'ain.

³⁶ Usa 'aínbi camina Nucēn Papa Diosmi sinania an 'imicēx min sinan upí 'ixun Nucēn Papa Diosan sináncēsaribi oquin sinanin. Usa 'ixun camina ax cuēēncēsabi oquin upí oquin ñu 'ati 'ain, lamparínēan pēcacēn isquin upí oquin ñu 'acēsaribi oquin.

Fariseo unicamacēñuan an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicama Jesusan ñu ca

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷⁻³⁸ Unicama 'unánmia ca fariseo uni achúshinēn Jesús aín xubunuxuan pi cuanun quixun cacēxa. Cacēx cuanx bēbatancēxbi ca judíos unicamaxa aín nuitu isa upí 'inun quixun sinani pinux pain mēchucacēsaribiti Jesús 'iama 'icēn. Mēchucatíma ca mesanu pi tsóbuacēxa. Usai 'ia isquin ca fariseo unin —¿uisacatsi cara mēchucacēma 'icē? —quixun sináncēxa.

³⁹ Usaquin sinania 'unánquin ca Nucēn 'Ibu Jesusan cacēxa:

—Mixmi fariseo uni 'icē cana mi cain, mitsux fariseo uni 'ixun camina Nucēn Papa Diosainsa mitsun nuitu upí isnun quixun, xanpa 'imainun manē ñutē, acama aín caxu chucain. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mēu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina aín ñua mitsu 'inánun quixun sinánmianan ñunshínquin ñu 'atima 'ati sinanin.

⁴⁰ Sinánñuma unisa camina mitsux 'ain. ¿Caramina 'unaniman, an ñutē 'acē uni an ca aín namē 'acēsaribi oquin aín caxuribi 'aia quixun?

⁴¹ Xanpa, ñutē chucati acama sinánquinbi camina unicama nuibaquin axa 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain. 'Aquinquin ca ñu 'inán. Usaquin 'aia isquin ca Nucēn Papa Diosan mitsu upí isti 'icēn.

⁴² Catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan atu cacēxa:

—Fariseo unicama, mitsu ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn. Mitsun camina Nucēn Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acē

unicama mitsun pitimi anun nēish ocē robi mēsú 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicēsabi oi 'iti, axa quicēsa oquin 'aiman. Nucēn Papa Diosmi upiti sinánan upí sinánñu 'ixun uni 'aquinti, acama camina 'aiman. Usaquinmi mitsun 'acēx ca asábiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ro mēsúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

⁴³ 'Ianan camina anu judíos unicama timēti xubunu unicamabē timēti, anua mitsun cushicamax tsóti anu tsótishi cuēēnin, camabi unínsa mitsu isnun quiax. 'Ianan camina anuxuan unin ñu marucē anuxun isquian bētsi unin –ax ca nun cushi 'icē –quixun sinánquin mēcēn 'inánquin bití cuēēnin. Usaími 'iti cuēēnquinma ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin mitsu 'ati 'icēn.

⁴⁴ Mitsux camina cēmēntapun 'ain. Anu uni maíncē meesaribi camina mitsux 'ain. A me 'unánti ocēma 'ain ca uni raírínēx anun níquin –uni bamacē ca anu maíncē 'icē –quixun 'unanima. A meesaribi camina mitsux 'ain. Unían mitsun nuitu 'unánquinma upíisa quixun sináncē 'aíshbi camina mitsun nuitu mēú upíma 'ain. Usai mitsux 'iti cuēēnquinma ca uisa cara oti 'icē usoquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn.

⁴⁵ Usaquin cacēxun ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē 'ixun unicama 'ēsēcē uní achúshinēn Jesús cacēxa:

–Usai fariseo unicama ñui quiquin camina nuribi ñuin.

⁴⁶ Quia ca Jesusan cacēxa:

–Mitsuribi upíma isquin ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin mitsuribi 'ati 'icēn. Moisésnēn cuēnēo banaishima mitsúnbi sináncē banaribi camina unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunin. Usaquinmi ñuixuncēxbi ca a banacamax mitsúxmi quicēsabi oi 'iisama 'icēn. Mitsúxribi camina usai 'iman. Mitsúnmi ñuixuncē bana quicēsabi oquian 'anun camina unicama 'aquiniman.

⁴⁷ Upíma isquin cara Nucēn Papa Diosan mitsu uisoti 'icēn. Mitsun raracaman 'acēa an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama anu maíncan, a me camina upí 'inun mēníoin.

⁴⁸ Usaquinmi 'aia isquin ca, mitsun raracaman 'á ñu, ax isa upí 'icē quixun camina sináncani quixun, camabi unin 'unania.

⁴⁹ Nucēn Papa Dios an camabi ñu 'unáncē 'aish ca usaía 'icēma pan 'ain, ēsai quiacēxa: “Ēn unicama raíri 'ēn bana 'unánquian a uni ñuixunun 'imianan raíriribi 'ēn bana unicama 'unánminun 'imiabi ca unin raíri 'anan raíri bētsi bētsi oti 'icēn”.

⁵⁰ Usoquin 'ati ca ēnē nētēnua bērí bucucē unicamax 'icēn. Usa 'ixun camina mitsun raracaman 'ásaribi oquin 'ain.

⁵¹ Abel pain ca 'acēxa. Usaribi oquin ca mitsun raracaman an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama bari itsi bari itsi inúmiquin 'acēxa. 'A 'aían ca raírínēnribi 'acēx Zacarías ax anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rapasu bamacēxa. Mitsun raracaman 'ásaribi oquin camina mitsun 'ain. Usa 'ain ca atu 'ásaribi oquin Nucēn Papa Diosan mitsu castícantí 'icēn.

⁵² Ēsaquinribi ca Jesusan atu cacēxa:

–Mitsun Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē 'ixun unicama 'ēsēti 'ixunbi camina uisai quicē cara a bana 'icē quixun 'unánmiman, 'unánmiquinma camina bētsi oquin 'unánmin. Usa 'ain camina mitsúnbi, a bana upí oquin cuaisama tancē 'ixun, an a bana uisai quicē cara quixun 'unántisa tancē unicamanribia cuaxunma 'anun 'imin. Mitsúxmi usa 'icē isquin ca uisa cara oti 'icē usoquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn.

⁵³⁻⁵⁴ Usaquin catancēxa fariseonēn xubunuax cuania ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman ami nishi, ami

manáncatsi quixun sinánquin, uisai caraisa quia cuacatsi quixun, bētsi bana ñuiquin 'aisamaira oquin ñucáquin Jesús ubíocēxa.

12

Cēmētima bana aín 'unánmicē unicama Jesusan ñuia

¹ Usomainun ca 'aisamaira uni timēcamē'ēoi tsitsirui anu niti 'aíma 'ain bētsibē bētsibē chácanancēxa. Usaía 'imainun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Fariseo unibu atux anun pán chamiti ñusa 'icē usaribi 'itin rabanan camina bērúancati 'ain. Ēsai quiquin cana ēsoquin mitsu cain, bana ñuixunquin ca atun 'atimaquin unicama parania. Usaquinribi camina mitsun 'atima 'ain.

² Unían uni itsi paránxun ñu 'acēxbi ca unētima camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn. Usaribiti ca unían ñu upí unēxun 'acēbi camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn.

³ Mitsúnmi 'ēn bana cuacē 'ixun imē uni itsi ñuixunquin cacē ax ca camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn, 'ēn mitsu cacēcamami mitsun xubunuxun ñuicē ax ca camabi unían cuanun émánxun ñuicē 'iti 'icēn.

Uimi cara uni racuēti 'icē quiáxa Jesús quiá bana

(Mt 10.28-31)

⁴ 'Ēbē nuibanancē unicama, cana mitsu cain, an uni bētsi bētsi oquin bamamicē unicamami camina racuētima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca aín bēru ñunshin bamamitima 'icēn.

⁵ A unicamamimi racuētima 'aínbi cana uimi caramina racuēti 'ai quixun mitsu cati 'ain. Nucēn Papa Dios, an uni aín cushínbi bamamianan uní manē tsi anua 'inun 'imiti, amishi camina racuēti 'ain. 'Ēn cana mitsu cain, camina asérabi ami racuēti 'ain.

⁶ 'Isáratsu ca, cupíma 'icē, unin curíqui 'itsamaratsu anun maruquin mēcēn achúshi biti 'icēn. Chamaratsu 'aísha aín cupí 'itsamashi 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi manuima.

⁷ An ca mitsuribi 'unánan uiti buñu caramina 'ai quixun 'unania. Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acēsamaira oquin Nucēn Papa Diosan mitsu bērúanquin isia. Usa 'ain camina unían mitsu bamamisa tancēxbi racuētima 'ain.

—'Ēx cana Jesusan uni 'ai —quiáxa ax unin cuanun quicē uni

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cana mitsu cain, axa an 'ēn bana cuacēma unicaman cuanun 'ē ñui —'ēx cana Jesusan uni 'ai —quicē uni, a ñuiquin cana, uni 'inux anuax uá 'ēn, aín ángelcaman cuamainun, Nucēn Papa Dios —ax ca 'ēn uni 'icē —quixun cati 'ain.

⁹ Usa 'aínbi cana axa 'ēmi rabiní —'ēx cana Jesusan unima 'ai —quicē uni a ñuiquin aín ángelcaman cuamainun —ax ca 'ēn unima 'icē —quixun Nucēn Papa Dios cati 'ain.

¹⁰ Axa, uní 'inux anuax uá 'ē ñui 'atimati banacē uni a ca Nucēn Papa Diosan aín 'ucha tērēnti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa aín Bēru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacē uni aín 'ucha Nucēn Papa Diosan tērēnima.

¹¹ Unin mitsu anu judíos unicama timēti xubunu 'icē unicama 'imainun mitsun 'apucamami manánuxun buáncēxun camina racuéquin —uisai carana quiti 'ai —quixun sinánan —uisa banan carana cati 'ai —quixun sinántima 'ain.

¹² Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan ca mitsúxmi banacēbētanshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icēn.

'Itsaira ñuñu 'iti sinántima bana

¹³ Anu 'icē unicama achúshinēn ca Jesús cacēxa:

—Ñuquin ca 'ën papocën aín ñu casunanxa. Usa 'ain camina 'ën xucën apan an a ñucama raíri 'ë 'inánun cati 'ain.

¹⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usai ca mibë min xucën 'iti 'icë quixun cana 'ën mënótima 'ain. Ax ca 'ën 'atima 'icën.

¹⁵ Usaquin caxun ca anu 'icë unicama Jesusan cacëxa:

—Ñu 'itsa 'ain cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ianan upitax 'i cuëenti 'ai quixun camina sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina 'itsa ñuñu 'iti sinánan uni itsin ñuribi cuëenti rabanan bërúancati 'ain.

¹⁶ Catancëxun ca bana itsi ñuicësoquin Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Ñuñu uni achúshinëan aín naënu ñu bëru 'apácëx canitancëxuan tuacëx ca 'itsaira bimiñu 'i axa.

¹⁷ A bimicama isquin ca a unin sinánxa, anu ënë bimicama bucúnti ca 'aíma 'icën. ¿Añu carana 'ati 'ain? quixun.

¹⁸ Sinántancëx ca qui axa: Ësaquin cana 'ati 'ain. 'Ën anu bimi bucúnti xubucama ca chamaratsu 'icën. Acama tēncapatancëxun cana xubu chabu 'ati 'ain. 'Atancëxun cana anu 'ën ñu bimicama 'imainun 'ën ñu itsiribi nanti 'ain.

¹⁹ 'Atancëx cana quiti 'ain: Cana bucúan, ënë ñucama 'itsa 'aish ca 'itsa baritia 'icëbëbi cēñútima 'icën. Usa 'ain cana tantishiti 'ain. Cana pianan xëanan cuëinshiti 'ain.

²⁰ Usaquian sinania ca Nucën Papa Diosan caxa: Sinánñuma uni camina mix 'ain. Ënë ñantánbi camina bamain. ¿Bamacëbë cara minmi bucúncë ñucama uinan 'iti 'ic? Ca minanma 'iti 'icën.

²¹ Caxun ca Jesusan cacëxa:

—Usaribiti ca, Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'ati sinánquinma axbi ñuñu 'iti sináncë uni ax 'iti 'icën.

Nucën Papa Diosan ca aín unicama bërúancë bana

(Mt 6.25-34)

²² Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—Cana mitsu cain, añu caramina piti 'ain, añu chupa caramina pañuti 'ai quixun acama sinani camina masá nuitutima 'ain.

²³ Mitsun pitisamaira camina mitsux 'ain, mitsun chupasamaira camina mitsux 'ain. An mitsúxmi ënë nētënu tsóti oquin unio Nucën Papa Dios ainshi ca ami piti ñu mitsu 'inánan ami pañuti chuparibi mitsu 'inánti 'icën.

²⁴ Mitsun camina 'iscucama 'unanin. An ca ñu 'apánan bimi bucunuxun bitsima. An anu bixun bimi nanti xubu ca 'aíma 'icën. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan atun piti 'inania. An ñu pëchiu 'acësamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icën.

²⁵ Nucën Papa Diosainshi canimicë 'aish camina mitsúxbi canitisa tani masá nuitutibi canitima 'ain.

²⁶ ¿Mitsux usai 'itima 'aishbi caramina uisacatsi bëtsi ñucama sinani masá nuitutin?

²⁷ Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mëëanan chupa onuxun risi oímabi upíira upí 'icën. A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'itsaira ñuñu 'ianan chupa upíira upí pañucë 'aishbi aín chupa ax ro uasaribi upíira upí 'iáma 'icën.

²⁸ Upíira upí 'itancëxbia xanania unin tsin nēencëx ca a ro ua cēñutia. Usai 'inunbi ca Nucën Papa Diosan aín ua upíira upí 'imia. Usoquin 'acë 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acësamaira oquin ca an mitsúnmi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icën. Mitsux usaquin sináncëma 'aish camina upiti Nucën Papa Diosmi catamëcëma 'ain.

²⁹ Añu ñu caramina piti 'ain, añu ñu caramina xëati 'ai quixun camina bënëti masá nuituquin sinántima 'ain.

³⁰ An Nucën Papa Dios 'unáncëma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncë 'aínbi ca mitsun Papa Diosan 'unania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucuti 'ai quixun.

³¹ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuëencësabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acëbëtan ca an anúnmi mitsux upitax bucuti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icën.

*Aín nētēnuax Nucën Papa Diosbë 'aish cuëenti bana
(Mt 6.19-21)*

³² Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mitsux camina 'ënan 'ain. Usa 'aish 'itsairama 'aínbi ca mitsux ainan 'ianan aín nētēnu abë 'iti Nucën Papa Dios cuëënia. Usaquin 'unani camina racuëtima 'ain.

³³ Mitsun ñu maruquin curíqui bixun camina ñuñuma uni 'inánti 'ain. Ënë nētēnuaxa 'icëσαι ca Nucën Papa Diosan nētë naínu 'icë ñucamax 'atimati cëñutíma, an ñu mëcamacë uni ca 'aíma 'icën, 'imainun ca an cëñuti nacuáxbi anu 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsux ñuñushi 'iti sinánquinma ax cuëencësabi oquin 'ati 'ain. Usaquin 'atancëxmi aín nētēnu abë 'icë ca an mitsúnmi a cuëenminuxun 'acëcama cupíoquin chuámarua aíshmi xëñibua 'aínbi cuëënun mitsu 'imiti 'icën.

³⁴ Uisa ñun cara cuëënia, a ñuishi ca unin sinania. Axa ënë nētēnu 'icë ñuñu 'iti cuëencë unin ca a ñuñu 'itishi sinania. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa —Diosan a cupíoquin aín nētēnuxun chuámarua 'imiti cuëencë uni an Nucën Papa Dios cuëënun ax cuëencësabi oquin 'atishi sinania.

Aín unicaman Jesús uti caínti bana

³⁵⁻³⁶ Jesusan ca ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi uníxa an xanu bicë unin camicëx, abëtan pi cuanx utëcënia ca an ñu mëëxuncë unicaman cainia. Caínquin ca an uni ñu mëëxuncë unicama an ñu mëëxunuxuan pañucë chupa pañuanan lamparíncama upí oquin bimitancëxun nania. Usoxun caíncëx uquian, xëcuë taxaia ca cuëenquin bënëñquinshi atsínmiquin xëocaia. Usaribiti camina mitsux 'iti 'ain, 'ëx aia caini.

³⁷ A caíncëxuan an ñu mëëmicë unicaman 'uxcëma 'icë mëracëx ca an uni ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën. Cuëënia ca an atu ñu mëëmicë unin mesanu tsónun caquin piti 'inánti 'icën. Usaquin 'acëx ca an ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën. Ca usai aséabi 'iti 'icën.

³⁸ Imë naëx uanan pëcarati 'urama uquian a ñu mëëxuncë unin 'uxcëma mëracëx ca an a uni ñu mëëxuncë unicamax cuëëinra cuëënti 'icën.

³⁹ Camina 'unanin, uínsaran cara aia quixun 'unáncë 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mëcamacë uni caíntsiánxa. Caíncëx uáxa ñu mëcamanux atsíntisa taniabi ca 'uxcëma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁰ Usaribi oquin camina mitsúnribi 'ë binuxun 'ëx uti caínti 'ain. Bërí ca utima 'icë quixunmi mitsun sináncëbëbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nētēn, aia binuxun 'ë caínti 'ain.

*An upí oquin uni ñu mëëxuncë uni 'imainun an upí oquinma uni mëëxuncë uni
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Usaquian cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Nuínshi cuati caramina bëtsi bana ñuicësoquin ënë bana ñuian? ¿Camaxunbi cuati caramina ñuian?

⁴² Cacëxun ca ësoquinribi Jesusan cacëxa:

—Ënëx ca ësaribi 'icën. Achúshi unin ca aín xubunu 'icëcama upí oquin piminun quixun aín ñu mëëmicë unicama achúshi caísaxa. Caísquin ca, an ca

aséjabi 'èn cacésabi oquin 'ati 'icë, quixun sinánxa. Sinánquin usoquin ñu 'anun quixun catancëx ca bëtsi menu cuanxa.

⁴³ Cuanx anu 'itancëx utëcënquin ca, an ñu mëëxuncë unin cara an cacésabi oquin 'aia quixun isti 'icën. Isquinbi an cabiancésabi oquin 'aia 'iscëx ca an a uni ñu mëëxuncë uni ax chuámarua tani cuëenti 'icën.

⁴⁴ Èsoquin cana aséjabi 'èn mitsu cain, an upí oquin ñu 'acë 'icë ca an ñu mëëmicë unin ësaquin cati 'icën: Minmi 'èn cacésabi oquin upí oquin 'acë cupí camina cushi unisa 'ixun 'èn ñucama minansa 'icë bërúanti 'ain.

⁴⁵ Usa 'aínbi ca a unix 'atima sinánñu 'ixun, an 'ë ñu mëëmicë uni ca panatia quixun sinánquin abëtan ñu mëëcë uni raíri mëëanan xëai paënti 'icën.

⁴⁶ Usai 'iquian, ca uti 'icë quixun sináncëbëmabi ca an a ñu mëëmicë uni uti 'icën. Uquin ca usai 'ia isquin castícanan anua 'aisama unicama 'icë anua 'inun 'imiti 'icën.

⁴⁷ An uisaquin 'ati cara an a ñu mëëmicë unix cuëënia quixun 'unánquinbi ax cuëëncésabi oquin 'ati sináncëma 'ixun ax cuëëncésabi oquin 'axuncëma uni ax ca 'aisamaira oquin mëëquin castícanë 'iti 'icën.

⁴⁸ Usa 'aínbi ca an uisaquin 'ati cara an a ñu mëëmicë uni cuëënia quixun upíira oquin 'unáncëma 'ixun upí oquin ñu mëëxuncëma uni ax 'itsamashi oquin mëëquin castícanë 'iti 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan uni upí oquin a ñu 'axunti 'unánmianan upí sinan 'inántancëxun, —an ca 'ë upí oquin ñu 'axunti 'icë —quixun sinánquin, usoquian a 'axunti cuëënia, unían uni itsi 'itsa curíqui 'inántancëxun, —an ca 'ë upí oquin ñu mëëxunti 'icë —quixun sináncësaribi oquin.

Usai 'ia ami catamëcëma unicamax Jesucristomi catamëcë unicamami nishti bana

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—'Èx uá cupí ca unicamax bëtsibë bëtsibë cuëbicanani nishanani tsuáquiruti 'icën. Usai 'i unicama bënëtishi tsuáquirutibi ca 'ia.

⁵⁰ Usai 'ia 'inun cana 'èn pain 'aisamaira oquin tëmëraquin paë tanti 'ain. Usaquin 'èn tëmëraquin paë tanti ashi sënëoncatsi cana bënëtin.

⁵¹ ¿'Èx uá 'ain ca camabi unix bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun caramina sinanin? 'Èn cana mitsu cain, ca usama 'icën. 'Èx uá 'ain ca axa 'ëmi sinántisama tancë unicaman axa 'ëmi sináncë unicama nuibatíma, ami nishti 'icën. Usa 'ain ca unicamax bëtsibë bëtsibë cuëbicanani nishananti 'icën.

⁵² Achúshi xubunu mëcën achúshi uni 'aish ca rabë 'imainun achúshinëx rabëmi nishti 'icën. Usaribiti ca rabëtax rabë 'imainun achúshimi nishti 'icën.

⁵³ Aín papax ca aín bëchicë bëbumi nishti 'icën. 'Imainun ca aín bëchicënéx aín papami nishti 'icën. Aín titax ca aín xanu tuámi nishti 'icën. 'Imainun ca aín tuacëx aín titami nishti 'icën. Aín ñëx ca aín ñe xutami nishti 'icën. 'Imainun ca aín ñu xutax aín ñemi nishti 'icën.

Naí isquian, uisai cara nëtë 'iti 'icë quixun unin sinánti bana

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Èsaquinribi ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Èsa ca. Anúan bari cuancë anua nëtë cuin isi camina mitsux quin, 'uí sapi ca 'ibúti 'icën. Quiáxmi quicésabi oi ca 'ibutia.

⁵⁵ Ènë nëtënuax suñu bëquicëbë camina mitsux quin, bërí ca bari cushin-uxun 'aia. Quiáxmi quicésabi oi ca 'ia.

⁵⁶ Naí 'imainun me isquin camina uisai cara nëtë 'iti 'ia quixun 'unanin. Usa ñu 'unáncë 'ixunbi caramina uisa cupí 'èn bana ñuixunia cuanan 'èn 'aia isquin, 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ëx cana aséjabi mitsúnmi ax uti caíncë a

'ai quixun. Usaquin 'unántsinxunbi —usa ca —quixun 'unántisama tani camina cēmē uni 'ain.

Axa numi nishcē unibē nuibananti bana
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina bētsibē upí 'inux mitsúxbi mēnionaniman?

⁵⁸ Bētsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncēx, bain cuani camina anu bēbacēma pain 'aish, abē mēnionanti 'ain. Mēnionancēxunma ca mimi nishcē uni axa mi ñui ami manáncēxun min cushin mi sipuati 'icēn. Usa 'aishmi sipuacē 'iti rabanan camina bēbacēma pain 'aish a unibē mēnionanti 'ain.

⁵⁹ Cana mitsu cain, sipuacē 'ixun camina min cushi quicēsabi oquin curíquinēn cupíoti 'ain. A pain ancēquin cupíoi camina sipunubi 'iti 'ain. Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bēbacēma pain 'aish axa mimi nishcē unibē mēnionanti 'ain.

13

Sinanatía Nucēn Papa Diosmi sinánuan Jesusan ca

¹ Unicama bana ñuixunia ca anu 'icē uni raírinen Jesús ēsaquin cacēxa:

—Galilea menuaxa ucē uni raírinen sacerdote 'inánti aín 'aracacē ñuina bēquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rapasunuxun rētia ca Pilatonēn an ñuina bēcē unicama 'amiaxa.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿A unicamaxa usai baman caramina sinanin, atux ca Galileanu 'icē uni raíri 'icēsamaira oi 'uchaxa quixun?

³ Ēn cana mitsu cain, ca usama 'icēn. Mitsúxribi mitsun 'ucha ēni 'ēmi sinanacēma 'aish camina a judíos unicamax 'icēsaribiti bamai cēñúcē 'iti 'ain.

⁴ ¿Siloénu 'icē torre manáinra 'aish chaxcēira, ax atunu rurucubucēbēa bamacē dieciocho uni ax isa Jerusalénu 'icē uni raíri 'icēsamaira oi 'uchaxa quixun caramina sinanin?

⁵ Ēn cana mitsu cain, ca usama 'icēn. Mitsúxribi mitsun 'ucha ēni 'ēmi sinanacēma 'aish camina atúxa 'icēsaribiti bamai cēñúcē 'iti 'ain.

Bimiñuma higuera ñuicē bana

⁶ Catancēxun ca Jesusan bana itsi ñuicēsoquin ēsaquin cacēxa:

—Ēnēx ca ēsa 'icēn. Aín naēnu 'apácē i, cara tuaxa quixun isi cuanxunbi ca naē 'ibun tuáñumoxa.

⁷ Tuáñumoxun ca aín 'ibun an naē bērúancē uni caxa:

—Rabē 'imainun achúshi baritian cana, ēnē in cara tuaxa quixun isquinbi tuáñumoin. Tuaímabi ca ñancábi anu nitsaxa. Usa 'ain camina rēti 'ain.

⁸ Cacēxun ca an naē bērúancē unin caxa: Cara tuaia quixun isti camina ēnē barínshi ēnti 'ain. Usa 'ain cana a tanáin mēníoquin ñuinacan pui tabucunti 'ain.

⁹ Usaquin 'acēxun sapi ca bari itsin tuati 'icēn. 'Acēxunbia tuaíama camina 'ē rēmiti 'ain.

Anun ñu mēētima nētēan Jesusan catúbucē xanu

¹⁰ Anun ñu mēētima nētēn ca anu judíos unibu timēti xubunuxun Jesusan bana ñuixuancēxa.

¹¹ Ñuixunmainun ca achúshi xanu dieciocho baritian 'insíncē anu 'iacēxa. A xanux ca ñunshin 'atimanēn 'imicēx catúbua 'aish chairucēma 'iacēxa.

¹² Usa 'icē isquin cuēnxun ca Jesusan cacēxa:

—Min 'insin ca nētēaxa, camina pēxcúcē 'ain.

¹³ Caquian ramēcēxēshi ca chairui asábi 'iacēxa. Usai 'iquin ca Nucēn Papa Dios rabiácēxa.

¹⁴ Usa 'aínbi ca Jesusan anu ñu meëti nētēn xanu pēxcūan, axa anu judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu nishacēxa. Nishquin ca anu 'icē unicama cacēxa:

—Anun ñu meëti nētēx ca mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'icēn. Anun ñu meëtima nētēn camina utima 'ain, anun ñu meëti nētēinshi camina pēxcucē 'inux uti 'ain.

¹⁵ Quia ca Nucēn 'Ibu Jesusan cacēxa:

—Mitsux camina cēmē 'ain. Mitsux, 'aracacē ñuina tēcērēcacēñu 'ixun, camina nētē camabi 'acēsaribi oquin anun ñu meëtima nētēnribi min ñuina 'unpax 'anun xēxānu buanin.

¹⁶ ¿Mitsun ñuinami usoquin 'acē 'ain carana mitsusaribi 'aísha Abrahamnēn rēbúnqui 'icē, ñunshin 'atimanēn 'apun dieciocho baritian 'insínmicē xanu, ènē anun ñu meëtima nētē 'aínbi pēxcutima 'ain? Cana 'ati 'ain.

¹⁷ Usaquian cacēx ca axa Jesúsmi nishcē unicamax rabíancēxa. Rabínmainun ca uni raíricamax Jesusan aín cushínbi ñu 'acēcama isi cuēēancēxa.

Mostaza bēru ñui quicē bana

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusan ca ēsaquinribi cacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'ic? ¿Uisa ñuribi ñui caranuna a ñui quiti 'ain?

¹⁹ Ènēx ca ēsa 'icēn. Mostaza bēru chamaratsu a ca unin bixun aín naēnu 'apatia. 'Apácēx cani iisaribi 'inun pēñanacēcēbētan ca manan nuáncē ñuinacaman anu noia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Anun pán chamiti ñu ñuicē bana

(Mt 13.33)

²⁰ Èsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'ic?

²¹ Uisoquin cara 'ati 'icē quiax cana anun pán chamiti ñu ñui quin. Xanúan xuicēma pain 'ixun anun pán chamiti ñucēñun mēscucēx ca aín xēquíon mēsioti rēncē ax chaia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Bai chucúma ñuicē bana

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalénu cuani, ëma chacamanu cuanan, ëma chucúmacamanuribi cuanquin ca anu 'icē unicama Jesusan, bana ñuixunquin 'unánmicēxa.

²³ 'Unánmicēxun ca uni achúshinēn ñucáquin cacēxa:

—¿Axa Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti unicamax cara 'itsama 'iti 'ic?

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

²⁴ —Bai chucúma anun atsínti ca sinan. Cana asérabi mitsu cain, 'itsa unix ca anun atsínti sinanibi anun atsíntima 'icēn.

²⁵ Èsa ca: Xubu 'ibun ca niruquin xubu xēcuē xēputi 'icēn. Xēpucē camina mitsun ëman nixun xēcuē taxcaquin —nu ca xēócaxun —quixun cati 'ain. Cacēxunbi ca mitsu cati 'icēn: Uinuax ucē caramina mitsux 'ai quixun cana 'unaniman.

²⁶ Cacēxun camina mitsun cati 'ain: Nun cananuna mibētan pianan xēan, min camina nun ëmanuxun nu bana ñuixuan.

²⁷ Cacēx ca quiti 'icēn: Cana mitsu can, uinuax ucē caramina 'ai quixun cana 'unaniman. Ñu 'atima 'acē 'aish camina mitsux 'ēbē 'itima 'ain. Ca cuantan.

²⁸Usoquin 'ën cacëx cuanx camina, Abraham, Isaac, Jacob, acama 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxa anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ëbë 'ain, mitsux anuma 'aish masá nuituirai bënëti inti 'ain.

²⁹'Imainun ca 'aisamaira judíosma uni aucüaxa bari urucë amiax uanan anúan bari cuabúcë amiaxribi 'imainun camabi nētēnuax unuxun 'aia. Ai ca axa 'ëmi catamécë 'aish Nucën Papa Diosan nētēnu tsofax chuámarua 'aish cuëenti 'icën.

³⁰A unin –ñuumara ca ax 'icë –quixun sináncë unicama a ca Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a unicamaxa cha 'icë isti 'icën. 'Imainun ca a unin iscëxa cha 'icë unicama a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën.

*Jerusalénu 'icë unicama sinani Jesús ian
(Mt 23.37-39)*

³¹A nētēnbi anu cuanquin ca fariseo uni raírinën Jesús cacëxa:
–Herodesnën ca mi aín uni 'amitisa tania. Usa 'ain camina bënëtishi ënuax cuanti 'ain.

³²Cacëxun ca Jesusan cacëxa:
–Cuanxun camina uni paráncatsa, Herodes, a cati 'ain, cana 'ën 'acësabi oquin ñunshin 'atima unicamanua chiquíanan 'insíncë unicama pëxcuti 'ain. Usa 'ain cana 'ën 'ati ñucama sēñéonti 'ain, bērí, imēishi, pëcaratëcëncëbētanribi nētë camabi 'ën 'acësabi oquin 'aquin.

³³Usaía Herodes quicëbēbi cana bērí cuanan imēishi cuanan pëcaratëcëncëbēribi cuani Jerusalénu cuanti 'ain. Jerusalénuax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni 'itsaira bamacëxa. Usaribiti cana 'ëx bëtsi ëmanuax bamaima Jerusalénuax bamai cuanti 'ain.

³⁴Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:
–Jerusalénu 'icë unicama, mitsu cana cain, mitsux camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucë unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'iásaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bēruánquin 'aquinsa tan? 'Atapanëan aín tuácama cuëntancëxun aín pëchin mapuxun bēruáncësaribi oquin cana mitsu bēruánquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancëxbi camina mitsux cuëëncëma 'ain.

³⁵Usa 'ain camina 'unánti 'ain, 'ën cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ënti 'ain. 'Ën cana mitsu cain, mitsun camina utëcënia isquin –Nucën 'Ibu Diosan xucëxa ucë bērí aia, a ca camabi unin rabiti 'icë –quiax quiquin 'ë rabiti 'ain. A nētë utámainun camina 'ë istëcëntima 'ain.

14

Jesusan aín quisi 'imainun aín pëñan uácë uni pëxcüa

¹Anun ñu mëëtima nētëan fariseo unicaman cushi achúshinën xubunuxun pi cuancë ca fariseo unicaman Jesús utúancëxa.

²Anu acamax 'imainun ca achúshi uni aín nami chaira 'inun uácë anu 'iacëxa.

³A isquin ca Jesusan an Moisésnën cuënëo bana 'unánquin unicama 'ësëcë unicama 'imainun fariseo unicama ñucáquin cacëxa:

–¿Anun ñu mëëtima nētēn uni pëxcuti cara asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic?

⁴Ñucácëxunbi ca cáma 'icën. Cacëxunma ca Jesusan aín nami uácë uni pëxcuquin, camina cuanti 'ai quixun cacëxa.

⁵Catancëxun ca anu 'icë unicama cacëxa:

–¿Micama uinu 'icën caramina anun ñu mëëtima nētëan mitsun burro, mitsun vaca bënë, anua 'unpax biti naécë quininu nipacëtia bēñenquinshi biquinma isëshiti 'ain? Isëshiquinma camina biti 'ain, ¿usa cat?

⁶ Ësoquin ñucácëxunbi ca cáma 'icën.

An xanu bicë unían pi unun camicë unicama

⁷ Pi unun quixuan unin camicë unicaman uxun, anua aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia isquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin, ësaquin atu cacëxa:

⁸ –An xanu biti unían pi cuanun camicëx cuanx camina anua min cushi tsóti anu tsótima 'ain. Anumi tsoanbi sapi ca aribia camicë 'aish uni itsi misama cushiira ax uti 'icën, anu tsónux.

⁹ Ucëbëtan ca an mi camicë unin minu uquin mi cati 'icën: Ënë uníxa ënu tsómainun camina mix 'uri unu tsóti 'ain. Cacëx camina rabini, anua uni cushimacama tsóti, anu tsoiti cuanti 'ain.

¹⁰ Usaquin mi cati rabanan camina anua uni aín cushimacama tsóti, anu tsóti 'ain. Anu tsócë ca an mi camicë unin minu uquin isquin mi cati 'icën: Camina anua uni cushicama tsóti, anu tsoiti cuanti 'ain. An mi camicë unían usaquin mi caia isquin ca anu 'icë unicaman, mix camina cushi unisa 'ai quixun isti 'icën.

¹¹ Usaribi oquin ca anbia rabíquin –'ëx cana cha 'ai –quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín uni itsicamabëtan sënënmara 'imiti 'icën. 'Imainun ca cha 'iti sinani rabícëma uni, a cuni Nucën Papa Diosan cha 'imiti 'icën.

¹² Catancëxun ca an a camicë uni Jesusan cacëxa:

–Unicama pi unun camiquin camina axa mibë nuibanancë unicama 'imainun min xucëantu 'imainun min aintsi 'ibucama 'imainun ñuñu uni, acamaishi camitima 'ain. Usa unicaman bëtsi nëtën miribi pi unun camicë 'aishmi atubë cuëniabi ca Nucën Papa Diosan mi upí isima.

¹³ Usa 'ain camina atuishi camiquinma ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pëñan bëtsicë 'imainun aín niti bëtsicë 'imainun bëxuñu unicama camiti 'ain.

¹⁴ Usa unicaman ca min 'acësaribi oquin miribi pi cuanun quixun camitima 'icën. Camicëma 'icëbi ca an iscëxmi upí 'icë, anúan bama unicamax baísquiti nëtë 'icëbëtan Nucën Papa Diosan aín nëtënuaxmi cuëënun mi 'imiti 'icën.

*Pi unun quixun camicëxbi unicama cuainsama tan
(Mt 22.2-14)*

¹⁵ Quia cuaquin ca anuxun piia tsócë uni achúshinën Jesús cacëxa:

–An Nucën Papa Diosan nëtënuuxun aín unicamabëtan picë uni ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi unin ca piti aín uni raíri 'amiquin, pi unun quixun unicama canun, aín uni itsi xuaxa.

¹⁷ Usaquin piti mënóccë 'ain ca xutëcënquin ësaquin camicë unicama catánun quixun caxa: Piticama ca mënóccë 'icën. Usa 'ain ca camáxbi pi ucan.

¹⁸ Usaquin caxun xucëx cuanxuan cacëxunbi ca cuainsama tanquin a paían cacë uni an ësaquin caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'aínbi cana me maruan, a cana isi cuanin. Usa 'aish cana mibë cuantima 'ain.

¹⁹ Bëtsi unin ca caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'aínbi cana męcën rabë vaca bënë maruan, a cana uisa cara quixun isi cuanin. Usa 'aish cana mibë cuaniman.

²⁰ Bëtsi unin ca caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'aínbi cana xanu bitsin. Usa 'aish cana mibë cuantima 'ain.

²¹ Usaía quicëbëtan ca an ñu mëëxuncë uni anu cuantëcënxun an a ñu mëëmicë uni ñuixuanxa, uisai cara an camicëxbi unicama quiaxa quixun. Ñuixuncëxun cuati nishquin ca an ñu mëëxuncë uni xutëcënquin caxa: Camina bënëtishi cuantëcënquin ëmanu 'icë bai chacamanu 'imainun bai

chucúmacamanu cuanquin, anu 'icē ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pēñan bētsicē 'imainun aín niti bētsicē 'imainun bēxuñu unicama bēti 'ain.

²² Caquian xucēx cuanx utēcēnquin ca an ñu mēēxuncē unin caxa: Minmi 'ē cacēsabi oquin cana unicama bēan, camáxbi ca uaxa, usa 'aínbi ca 'iti tsitsícēma pain 'icēn.

²³ Usaquin cacēxun ca an a ñu mēēmīcē unin caxa: Bai chacamanu cuanan a rapasu 'icē mecamanu cuanquin camina uisa uni caramina isi, a camabi pi unun quixun cati 'ain, 'itsa unia 'ēn xubunu atsini buáquiti cana cuēēn.

²⁴ 'Ēn cana mitsu cain, a pain 'ēn camicēxbi ucēma unicaman ca 'ēbētan pitima 'icēn.

An aín cuēēncēsa oishi 'iti ēncē uni axa Cristonan 'iti

²⁵ 'Aisamaira uníxa abē cuania ca a isi cuainacēquin Jesusan ēsoquin cacēxa:

²⁶ —Uix cara 'ēn uni 'iisa tania an ca aín papa, aín tita, aín xanu, aín bēchicē, aín xucēn, aín chirabacē, acama nuibacēsamaira oi 'ēmi sinánti 'icēn. Usai 'ianan ca ax upiti tsótishi sinanima 'ēmi sinani 'ēx cuēēncēsabi oishi 'iti 'icēn. Ui unix cara usai 'iisama tania ax ca 'ēn uni 'itima 'icēn.

²⁷ An asērabi 'ēmi catamēquin a 'ai bamanuxunbi 'ēmi catamēti bana quicēsabi oquin 'acēma uni, ax ca 'ēn uni 'itima 'icēn.

²⁸ 'Ēnēx ca ēsa 'icēn: Torre 'ēnēn ménma chaioruquin 'aisa tanquin ca 'anuxun pan unin upí oquin sinánquin añu ñucama cara a 'ati maruti 'icē quixun sinánan uiti curíquibētan sēnēn cara a ñucaman cupí 'icē quixun sinánti 'icēn. Cara aín curíqui a ñucama maruti sēnēnti 'icē quixun ca isti 'icēn.

²⁹ Upí oquin sinánxunma 'aquin ca aín cimíntocama 'atancēxunbi anun aín cēnē 'imainun aín mascuan 'aticama maruti 'aíma 'ain, aín torre ancēcasmati 'icēn. Sēnēoianma isi ca an a iscē unicamax a uni ñuixun 'usani quiti 'icēn:

³⁰ Torre 'aquinbi ca a unin ancēcasmaxun ēanxa.

³¹ 'Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—'Ēsaribi ca. Aín suntárucamaxa 'apu itsin suntárucamabē 'acananun xucēma pan 'ixun ca 'apun upí oquin sinánquin, —¿cara 'ēn suntárucaman diez mil 'ixun, 'apu itsin suntárucama veinte mil 'icē, abē 'acananquin ñusmoti 'ic? —quixun sinánti 'icēn.

³² Usoquin pain sinánquinbi —ca 'atima 'icē —quixun sinántancēxun ca aín uni xuquin —cananuna 'acananntima 'ai —quixun, 'uracēo 'apu itsi a camiti 'icēn.

³³ Usaquin ñuiquin cana 'esaquin mitsu 'unánmin, an ax cuēēncēsari 'iti ēinsama tanan aín ñucama cuēēnquin ēinsama tancē uni ax ca 'ēn uni 'itima 'icēn.

Mucañuma tashi ñuicē bana

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Canan ca 'esaquinribi Jesusan cacēxa:

—'Ēsa ca. Tashix ca asábi 'icēn. Asábi 'aíshbia aín muca nētētia ca unin uisaxunbi amiribishi mucotēcēntima 'icēn.

³⁵ Mucotēcēncēma 'aish ca a tashix mucañuma ñancáishi 'icēn. Ñu 'apacē tanáin tabucunuxun ñun puicēñun mēscuti 'aíshbi ca a tashix mucañuma 'aish a puicēñun mēscucēxbi ñancáishi 'icēn. Usa 'icē ca unin putia. An aín pabitan 'ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

15

Axa nētēcē carnero ñuicē bana

(Mt 18.10-14)

¹ An 'apu buánmiti curíqui bicē unicama 'imainun 'uchañu uni, acamax ca Jesusan bana ñuía cuati anu cuancēxa.

² Usoquian aín bana camaxunbi cuaisa tania isi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax nishi canancëxa, ènë unin ca 'uchañu unicamabë timëxun abëtan piia.

³ Usaria canania 'unánquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa: —Ènëx ca ësa 'icën.

⁴ ¿Uinu 'icë micama achúshinën cara cien carneroñu 'aínbia achúshi nëtëtia baritima 'ic? Raíri noventa y nueve an anu uni 'icëma menuxun pasto piia ëbianxun ca axa nëtécë a mëranuxun bariti 'icën, ¿usa cat?

⁵ Bariquin mëraxun bitsi cuëenquin ca a 'iábëtsinti 'icën.

⁶ 'Iábëtsini xubunu bëbaquin ca an nuibacë unicama 'imainun axa a rapasu 'icë unicama timëtancëxun cati 'icën: 'Èn carnero nëtécë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

⁷ Aséabi cana 'ën mitsu cain, achúshi uníxa sinanati ami sináncëbë ca Nucën Papa Dios 'imainun aín ángelcamaxribi cuëënia. Usa 'aish ca noventa y nueve uni an —'ëxbi cana asábi 'ai —quixun sináncë acama isía cuëëncësamaira oi achúshinëxa 'aisama 'aíshbi sinanati ami catamëtia isi Nucën Papa Dios cuëënia.

Curíqui nëtécë Jesusan ñuia bana

⁸ Èsaribi ca. ¿Xanu achúshinën cara mëcën rabë curíquiñu 'ixunbi, achúshi, nëtëmixon lamparín bimixun, mëranuxun munu upí oquin baritima 'ic?

⁹ Barixun mëraquin ca axa abë nuibanancë xanucama 'imainun axa a rapasu 'icë xanucama timëtancëxun cati 'icën, —'ën curíqui nëtécë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

¹⁰ 'Èn cana mitsu cain, usaribiti ca achúshi uníxa 'aisama 'aíshbi sinanati Nucën Papa Diosmi sináncëbë aín ángelcamax cuëënia.

Aín papan 'ináncëxuan bënë unin curíqui cëñua bana

¹¹ Èsaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Ènëx ca èsaribi 'icën. —Achúshi unix ca rabë bëchicëñu 'iaxa.

¹² Aín bëchicë 'anácanën ca aín papa caxa: Papan, min bamaquin ca-sunancëxa 'ënan 'iti ñucëñun camina 'ënan 'iti curíqui a 'ë 'inánti 'ain. Cacëxun ca aín papan atunan 'iti ñu aín bëchicë rabë 'inánxa.

¹³ 'Ináncëx ca 'itsamashi nëtë 'icëbë aín 'anácanëx aín ñucamacëñun aín curíqui mëníobiani 'ura 'icë menu 'i cuanxa. Cuanxun ca upí oquin sinanima aín cuëëncësari 'ianan anun bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aquin, camaishi aín curíqui cëñuaxa.

¹⁴ Usoquin cëñutancëx ca, a nëtënu 'icë unicamax a piti ñuñuma 'aish panancëbë, a bënë uníxribi panancëxa.

¹⁵ Usa 'aish ca a nëtënu 'icë cuchíñu uni a ñu mëëxunuxun ñucati cuanxa. Cuanxuan ñucácëxun ca aín cuchia pastonuxun bërúanun quixun caxa.

¹⁶ Cacëxun ñu mëëxunibi pananquian cuchin piti abi piisa taniabi ca uinu 'icë unínbí piti 'ináncëma 'icën.

¹⁷ Piti, chupa, ñuñuma 'aish sináncasmatancëx sinanaquin ca sinánxa: 'Itsaira ca 'ën papan ñu mëëmicë uni 'icën. 'Itsa 'ixunbi ca a piti ñua 'itsaira 'icë atun pucháquin piia. Piti 'itsanuxuan atun pucháquin pimainun cana 'ëx ënuax 'acëñuma bamain.

¹⁸ Usa 'ain cana 'ën papanu cuanti 'ain. Cuanx bëbaquin cana ësaquin cati 'ain: Papan, cana Nucën Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan.

¹⁹ Usa 'ain camina 'ëx cana min bëchicë 'ai quiax quitima 'ain. An mi ñu mëëxuncë unisa camina 'ë 'imiti 'ain.

²⁰ Usaquin sinántancëx ca aín papanu cuanxa. Cuania ca 'uránxunbi aín papan mëraxa. Mërai nuibati cuëëni abáquiani cuanxun ca 'icúquin biquin bëtsucucaxa.

21 Usaquian bicëxun ca aín papa caxa: Papan, cana Nucën Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan. Usa 'ain camina 'ëx cana min bëchicë 'ai quiax quitima 'ain.

22 Cacëxun ca aín ñu mëëmicë unicama a aín papan caxa: Chupa upíira bëxun pañumianan camina mëñusuti mëñumiti 'ain, 'anan camina taxaca tañumiti 'ain.

23 'Anan camina vaca bacë rëracacë bëxun rëti 'ain. A pi cananuna cuëënti 'ain.

24 —Ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ën bëchicë ënëx 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aíshbi bërí nubë 'icën. Ësai quicëbëtan ca 'atancëxun cuëënquin picanxa.

25 Usaía 'imainun ca aín bëchicë apanën naënuxun ñu mëëaxa. Ñu mëëbaiti xubu rarobëtsini uquinbi ca pacon bana ocëbëa sharati cuëënia cuaxa.

26 Cuaquin ca cuënxun an aín papa ñu mëëxuncë uni achúshi ñucáxa: ¿Uisacasquin cara usaquin 'ain? —quixun

27 Cacëxun ca caxa: Min xucën ca uaxa, 'insíncëma asábi 'aish. Usa 'ain ca min papan cuëënquin vaca bacë rëracacë rëmiaxa.

28 Usaquian cacëxun cuati nishi 'atimaquin sinani ca xubunu atsíntisama tanxa. Usai 'icëbë uquin ca aín papan cuënquin atsínun quixun caxa.

29 Cacëxunbi ca aín papa caxa: 'Itsa baritian cana mi ñu 'axuan, min bana cana uisaquinbi parécëma 'ain. Usa 'icëbi camina 'ëx abë nuibanancë unicamabëtan cuëënquin pinun achúshi chivo bacëratsubi 'ë 'ináncëma 'ain.

30 Usa 'ixunbi camina an min curíquicama xanu 'aisamabë 'iquin cëñucë min bëchicë ënëxa uan vaca bacë rëracacë rëmian.

31 Usaquin cacëxun ca aín bëchicë apan aín papan caxa: Mix camina camabi nëtën 'ëbë 'ain. Usa 'ain ca 'ën ñucama ënëx camáxbi minan 'icën.

32 Min xucën —ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aíshbi bërí nubë 'icën. Usa 'aian cuëënquin picánti ca asábi 'icën.

16

An ñu mëëxuncë unían uni upí oquin ñu 'axuncëma bana

1 Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Ësa ca. Ñuñu uni achúshinën ca aín uni achúshi aín ñua upí oquin bërúanun quixun caxa. Canbi ca uni itsin ami manánquin, an a uni ñu mëëmicë uni caxa: Min unin ca min ñu bërúanquinma nëtëmia quixun.

2 Cacëxun cuatancëxuan unun quixun camicëxa ucë ca an a ñu mëëmicë unin aín uni caxa: Mimi ca uni manania. ¿Uisa cupí cara usa 'ic? Cana mi chiquínti 'ain. Cuanuxun camina anumi 'ën mi bërúanxunun cacë 'ën ñucama cuëñöcë quiricacama 'ë bëxúnti 'ain.

3 Cacëxun ca an ñu mëëxuncë unin sinánxa: ¿'Ë chiquíncëxun carana añu 'ati 'ain? 'Ëx cushiirama 'ixun cana me naëquin ñu mëëtima 'ain, 'ëa ñu 'inánun uni catimi cana rabínti 'ain. ¿Añu carana 'ati 'ain?

4 Ënuax chiquítancëxun carana unían aín xubunu 'inun 'ë binun añu 'ati 'ai quixun cana sinanin.

5 Sinántancëxun camicëxa aia ca a unin an a ñu mëëmicë uni ribíncë unicama achúshi achúshi ñucáquin ax paían ucë uni caxa: ¿Uiti caramina an 'ë ñu mëëmicë uni ribinin?

6 Ñucácëxuan —cien bidones xënin cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Bënëtishi tsóbuquin ca anu minmi ribíncë ñucama cuëñöcë quirica ënë nianan min ribin ënëxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu cincuentashi cuëñöot.

⁷ Catancëxun ca aia bëtsiribi ñucáxa: ¿Uiti caramina min an 'ë ñu mëëmicë uni ribinin? Ñucácëxuan —cien burasa trigo aín cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Anu minmi ribíncë ñucama cuënëocë quirica ënë nianan ca min ribin ënéxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu ochentashi cuënëot.

⁸ Usaquin ca an a ñu mëëxuncë unin 'axa quixun 'unánquin ca an a uni ñu mëëmicë unin sinánxa: An 'ë ñu mëëxuncë unin ca uisai cara curíquiñuma 'aíshbi 'iti 'icë quixun sinánxun ñu 'aquin 'ë paránti sinánxa quixun.

Ësaquin catancëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ënë menushi upitax bucuti sináncë unin ca aín cuëencësari 'iti upí oquin 'unania, Nucën Papa Diosmi sináncë unían 'acësamaira oquin.

⁹ Ën cana mitsu cain, mitsun curíqui anun camina uni itsi 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. 'Aquincëx mitsubë nuibanancë 'ianan 'ënan 'aish bamatancëxun ca mitsúxribimi 'ëbë 'inun, 'ën 'iti anuxun mitsu caínti 'icën.

¹⁰ 'Itsama curíquiñu 'ixunbia nëtëmiquinma upí oquin sinánquin, anun upí ñu 'acë uni an ca 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin upí oquin sinánquin nëtëmiquinma anun upí ñu 'atí 'icën. 'Imainun ca 'itsama curíquiñu 'ixunbia nëtëmianan upí oquin sinánquinma anun 'aisama ñu 'acë uni, an 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin nëtëmianan anun 'aisama ñu 'atí 'icën.

¹¹ Usaribi oquin ca mitsun curíqui anun upí oquin sinánquin ñu 'aquinma nëtëmiananmi, mitsux cuëencësa oquinshi ñu 'acë 'icë Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmicësa oquin 'unánmima 'ianan aín unicama 'amicësa oquin ñu mëëmitima 'icën.

¹² An mitsu cacësabi oquin 'aquinmami, aín ñu 'imainun aín curíqui nëtëmianan upí oquin bërúanxuncëma 'icë ca uínbi minan 'inun ñu 'imainun curíqui mitsu 'inántima 'icën.

¹³ Ënëx ca ësa 'icën: Achúshi unin ca rabé uni ñu mëëxuntima 'icën. Rabé uni ñu mëëxuncë 'ixun ca bëtsishi nuibaquin upí oquin ñu 'axuanan bëtsi nuibatima 'icën, ca achúshinën bana cuaquin bëtsían cacëxun aín bana paréti 'icën. Usaribiti ca uni curíqui 'imainun bëtsi bëtsi ñumishi sináncë 'aish Nucën Papa Diosmi upiti sinanima.

¹⁴ Usaía quia cuaquin ca fariseo unicaman atux 'itsa curíquiñu 'iti cuëencë 'ixun, aín bana cuaisama tani a ñui 'atimati banaquin Jesús 'usáncëxa.

¹⁵ 'Usáncëxun 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux isamina upí 'aí quixuan unin isnun quixun camina mitsux cuëencë ñuishi 'ain. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan mitsun nuitu mëúmi sináncë a 'unania. Ax isa upí 'icë quixuan unin sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin upíma ísia.

Moisésnën cuënëo banacama 'imainun Jesúsmi catamëti uni Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹⁶ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unicaman caíncë, ax ca uaxa quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënribi, 'ëmi catamëcë unicama ca Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucën Papa Diosnan 'iti sinania.

¹⁷ Naí 'imainun mecama cëñúcëbëbi ca Nucën Papa Diosan bana aín unicaman cuënëo, axëshi —usai ca 'iti 'icë —quíá 'ain, usabi 'iti 'icën.

*Jesusan unin aín xanu ëntima ñuia
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ An aín xanu ënxun xanu itsi bicë uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ia 'icësaribiti. 'Imainun ca an uni itsin ëncë xanu bicë uni axribi 'uchaia, uni itsin xanubëa 'icësa 'aish.

Lázaro 'imainun ñuñu uni ñuicë bana

¹⁹ Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi uni ñuñuira 'aish chupa upíira upí minanën pucucësa 'imainun xapu 'acësa pañucë 'ianan 'aisamaira piti upíira upíñu 'ixun camabi nëtën upí oquin pucháquin picë 'iacëxa.

²⁰ A unin xubu xëcuë tanáin ca ñuñuma uni, Lázaro, aín naminua 'itsaira cuñu, ax anu racácë 'iacëxa.

²¹ Xubu tanáin racáxun ca mesa tēmúxun ñuñu unían piti tēxëocë rēupatia uni itsían a 'inánun quixun caíancëxa. Cainia ca 'uchíticama uxun aín cucama biáxcacëxa.

²² A ñuñuma uníxa bamaia ca ángelcaman anu Abraham 'icë anu buáncëxa, buáncëx ca Abrahambë 'iacëxa. Usa 'ain ca ñuñu uni axribi bamacëxa, bamacë ca maíncancëxa.

²³ Usa 'ixun ca a ñuñu unin anua uni 'aisamaira paë tani tēmëratí anu 'ixun 'uracëo Abrahamcëñun Lázaro isacëxa.

²⁴ Isi cuëncënquin ca cacëxa: 'Ë ca 'aquin, Abraham. 'Ëx cana ënë tsinuax 'aisamaira paë tanin. Aín mēcën rēbu 'unpaxan chabóxuan 'ën ana matsioi unun ca Lázaro xut.

²⁵ Cacëxun ca Abrahamnën ñuñu 'iá uni cacëxa: Mix bamacëma pain 'aish camina Lázaronëxa ñuñuma 'ianan 'insíncë 'aish nuibacamainun mix 'itsa ñuñu 'ianan 'insíncëma 'aish upitax tsoócën. Usai 'iá 'aishbi ca bërí mixmi 'aisamaira paë tani tēmëramainun Lázaro ax asábiira 'icën.

²⁶ 'Imainun ca anu mix 'icë 'imainun anu nux 'icë nēbëtsi nancëcë nēmínra 'icën. Usa 'ain ca unix ënuax anu cuainsa tanibi anu cuancasmati 'icën, 'imainun ca uni anuax ënu uisa tanibi utima 'icën.

²⁷ Usaquin cacëxun ca ñuñu unin cacëxa: Axa ënu uisama 'ain camina Lázaro 'ën papan xubunu xuti 'ain.

²⁸ 'Ëx cana mēcën achúshi xucënñu 'ain. Atúxribi ënu paë tani tēmërai uaxma 'inuan, uisa cara ënu 'icë quixun atu canun camina Lázaro xuti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca Abrahamnën cacëxa: Atux ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo bana anu 'icë quiricañu 'icën. A isquin ca 'unánti 'icën.

³⁰ Cacëxun ca ñuñu 'iá unin cacëxa: A bana cuatímabi ca unían anu uni bamacë 'icënuax cuanxun cacëxun cuati sinanati 'icën.

³¹ Quiabi ca Abrahamnën cacëxa: Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo bana isquinbi cuaisama tancë 'ixun ca anu uni bamacë 'icënuax cuancë unin banaribi cuaisama tanti 'icën.

17

'Uchati rabanan bërúanracati bana
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusan ca aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Camabi nëtënu ca an uni itsi 'atima ñu 'anun quixun sinánmicë uni 'iti 'icën. Usa 'aínbi ca an sinánmiquin bëtsi uni 'atima ñu 'amicë, ax 'uchañuira 'aish 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën.

² An 'ënan 'aishbia 'ëmi cushiiracëma pain 'icën, a uni 'uchamicë uni ax ca 'uchañuira 'icën. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tētëcërëcatancëxuan parún papa nēbëtsi nicëxa nanëcësamaira oi 'atimaira ocë 'iti 'icën.

³ Usaquin uni 'uchamiti rabanan camina bërúancati 'ain.

Axa mix 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uníxa mimi 'uchaia camina —ēsai camina 'ēmi 'ucha —quixun caquin sinanamiti 'ain. Usocēxa sinanatia camina mimia 'uchacē a abē mēnionanquin manumiti 'ain.

⁴ Achúshi nētēn, mēcēn achúshi 'imainun rabē oi, mimi 'uchatancēxbi minu cuanxuan —cana mimi 'uchatēcēnima —quixun a unin cacēxun camina abē mēnionanquin a manumiti 'ain.

Axa ami catamēcē uni ca Jesusan 'aquinia quicē bana

⁵ Aín 'unánmicē unicaman ca Nucēn 'Ibu Jesús cacēxa:

—Nux Nucēn Papa Diosmi catamēti 'icēbi camina asérabi, upitiira ami catamēnun nu 'aquinti 'ain.

⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mostaza bēru ax ca chamaratsu 'icēn. Asaribi 'aish 'itsamaratsushi Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ixun, ēnē ñu cana 'atima 'ai quixun sináncēbētanbi ca mitsúnmi a ñucácēxun mitsu 'axunti 'icēn. Mitsux ami 'itsamashi catamēcē 'ixunbimi ēnē i, ēnuax ca échiquit, parunpapanu ca tacut, cacēx ca usai 'iti 'icēn.

Aín unían Nucēn Papa Dios ñu 'axunti bana

⁷ Jesusan ca ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēsa ca. Uinu 'icē unin cara an a ñu mēēxuncē uni naēnuxun ñu mēēanan 'aracacē ñuina bēruanbaiti xubunu aia, nēri uax ca mesanu pì tsót, quixun caimá.

⁸ Usaquin caquinma ca ēsaquin caia: 'Ēn piti 'aruanan a xēati ñuribi mēnótancēxun ca pinun 'ē bēxun. 'Ēn pain pian camina minribi pianan xēati 'ain. Usaquin ca caia.

⁹ An mi ñu mēēxuncē unían min cacēsabi oquin 'aiabimi 'aisamaira oquin —asábi ca —quixun catima ca asábi 'icēn.

¹⁰ Usaribi oquin Nucēn Papa Diosan a 'anun mitsu cacē ñu 'atancēx camina mitsux raíribē ēsai cananti 'ain: “Cananuna an nu 'amicēxun 'ati ñucamaishi 'an. Usa 'aian Nucēn Papa Diosan 'aisamaira oquin nu rabbitima ca asábi 'icēn”.

Mēcēn rabē axa an aín nami chēquímicē 'insínñu unia Jesusan pēxcúa

¹¹ Jerusalénu cuani ca Samaria me 'imainun Galilea meribi nētábiani Jesús cuancēxa.

¹² Cuanx achúshi ēmanu bēbaia ca axa an aín nami chēquímicē 'insínñu uni mēcēn rabē, an Jesús aia bēñai cuaníbi 'ura sētēracēacēxa.

¹³ Usai sētēracēquin ca munuma banaquin cacēxa:

—Jesús, nu ca 'aquin.

¹⁴ Cacēxun isquin ca Jesusan cacēxa:

—Ca cuantan. Cuanxun ca judíos sacerdote usámi 'icē ismianan mitsun nami ismitan.

Usoquin cacēx cuaníbi ca atun nami chēquicēcama pēxcúacēxa.

¹⁵ Usaquian pēxcucē isi cuēenquin ca acama achúshinēn Jesúsnu cuantēcēnquin Nucēn Papa Dios munuma banaquin rabiacēxa.

¹⁶ Rabiquin ca a tanáin rantin puruni tsóbuti bēúnpuququin —ca asábi 'icē —quixun Jesús cacēxa. An usoquin cacē uni ax ca Samaritanu 'icē uni 'iacēxa.

¹⁷ Usaquin isi ca Jesús quiacēxa:

—Mēcēn rabē unicama cana pēxcúan. ¿Acama achúshinēxēshia —asábi ca —quixun 'ē cai uánbi cara uinu raíri 'ic?

¹⁸ ¿Judíos unima, Samaritano, ēnēxēshi cara Nucēn Papa Dios rabiquin —ca asábi 'icē —quixun 'ē cai uax?

¹⁹ Usai quitancēxun ca Jesusan Samaritanu 'icē uni cacēxa:

—'Ēn mi pēxcuti sinani 'ēmi catamēti camina pēxcúan. Niruquiani ca cuantan.

—Axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan ainan 'imiti ca ësa 'iti 'icë
—quiáxa Jesús quicë bana

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰—¿Uínsarainra cara anúan Nucën Papa Dios aín unicaman 'apu 'iti nëtë 'iti 'ic? —quixun fariseo unicaman ñucácëxun ca ësoquin Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosan, uni ainan 'imia ca unin aín bërúnbi istima 'icën.

²¹Usa 'ain ca uni quitima 'icën, —ca is, ënu ca Nucën Papa Dios 'icën, unu ca —quiax. Nucën Papa Dios, ax aín 'Apu 'aish ca axa 'ëmi catamëcë unicamabë 'icën.

²²Usoquin atu catancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicamaribishi cacëxa:
—Uni 'inux uá 'aish 'ëx Nucën Papa Diosnu cuantancëx utëcëncëma pan 'ain, camina 'ëx anun mitsubë 'itëcënti nëtë istisa tanti 'ain. A nëtëcama achúshinën 'ë istisaira tanquinbi camina mitsun 'ë istima pan 'ain.

²³Unin ca 'ë ñuiquin mitsu cati 'icën, —ca unu 'icë —canan —ca ënu 'icë —quixun. Cacëxbi camina isí abë cuantima 'ain.

²⁴Mëriquin ca canacan camabi naicamë'ëo pëcaia. Usaribi ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish, 'ëx utëcënti 'iti 'icën.

²⁵'Ën Papanu cuancëma pan 'ixun cana unían bëtsi bëtsi ocëxun paë tanti 'ain. 'Imainun ca ënë nëtënu bucuë unicaman 'ë timaquin 'ën bana cuaisama tanti 'icën.

²⁶Bërâma Noé 'iá nëtë usaribiti ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish, 'ëx utëcënti nëtën 'iti 'icën.

²⁷Anúan aín nuntinu 'iruti nëtë utámainun Noénën anun iëti nunti cha 'amainun ca unicaman pianan xëanan xanu bianan aín bëchicë bënumianan an 'acësabi oquin cuëenquin ñu 'acëxa. Usaquian 'amainun anúan Noé aín nuntinu 'iruti nëtë sënëncëbë ca 'aisamaira 'uí 'ibúcëbë, baca 'aisamaira 'ëi nuntaruquin ñucamacëñunbi unicama cëñuacëxa.

²⁸Noé 'aían 'iá usaribiti ca anun Lot 'iá nëtë 'iacëxa. Anu Lot 'icë ëma, Sodoma cacë, anu 'icë unicaman ca pianan xëanan ñu maruanan, atun naënuxun ñu 'apánan xubucama 'acëxa.

²⁹Usaquian 'amainun ca anúan Lot anuax cuanti nëtë 'icëbëtan, Nucën Papa Diosan tsi 'imainun azufre rëquirucë 'ibúmiquin acama cëñuacëxa.

³⁰Lot 'aían 'iá usaribiti ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish, 'ëx anun utëcënti nëtë, anúan camabi unin 'ë isti, ax 'iti 'icën.

³¹A nëtë 'icëbë ca axa aín xubu ëman tsócë unicamax aín ñucama aín xubunu 'aímbi a bitsi cuantëcëntima 'icën. Aín naënuxuan ñu mëcë unicamaxribi ca aín xubunu cuantëcëntima 'icën.

³²Caxu bësuquin isi cara Lotnën xanu uisai 'iacëxa quixun camina manuquinma sinánti 'ain.

³³Uix cara aín cuëencësa oquin 'ai ënë nëtënu upitax tsótishi sinania ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aímbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënushi upitax tsóti sinánquinma 'ëx quicësabi oquin 'aia ax ainan 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'iti 'icën.

³⁴'Ën cana mitsu cain, 'ëx ucëbë ca ësai 'iti 'icën: a imëa rabë uni anu 'uxtinu racacë, achúshi 'ëbëa 'inun bicë ca achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁵Usaribiti ca rabë xanúxa ñu rëni tsócë, achúshi 'ëbëa 'inun bimainun achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁶'Imainun ca rabë unían aín naënuxun ñu mëëia achúshi 'ëbëa 'inun bimainun ca achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁷Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Uinuax cara usai 'iti 'ic?

Quia ca Jesusan cacëxa:

—Unix ca quia, uinu cara ñuina bamacë 'icë anu ca xëtë cëñúbuti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

18

Casunamëcë xanu 'imainun juez ñuicë bana

¹ Aín unix ca atsani, abë cana banatisama tani quixun sinanima, nëtë camabi Nucën Papa Diosbë banati 'icë quixun 'unánmiquin ca bana itsi ñuicësoquin,

² Jesusan ësaquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi ëmanu 'icë uni an ca amia uni itsi manáncëxunbi 'aquinsama tanan Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan unicamaribi sinánquin 'aquincëma 'iaxa.

³ 'Imainun ca a ëmanu 'icë xanu achúshi casunamëcë, an a uninu cuanquin —'ë ubíoxunma 'anun camina axa 'ëmi nishcë uni cati 'ai —quixun caxa.

⁴ Usaquin cacëxunbi ca 'itsa nëtë cuashiquin 'aquincëma 'icën. 'Itsa nëtë cuashitancëxun ca ësaquin sinánxa, —'ëx cana Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan unicamaribi sináncëma 'ain.

⁵ Usa 'ixunbi cana ënë casunamëcë xanúan 'ë ubíoxunma 'anun, an 'ë cacësabi oquin 'axunti 'ain. Usaquin 'acëma 'aish cana 'ëa ubíocëx 'aisamaira atsánti 'ain.

⁶ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—An amia uni itsi manáncëxunbi a xanu 'aquinsama tancë uni a 'ën mitsu ñuixuncë ax aín sinan upíma 'aíshbia quicë bana, a camina sinánti 'ain.

⁷ ¿An usaquin 'acë 'ain cara Nucën Papa Diosan axa ainan 'inúan an caíscë aín unicama an nëtënbí, imëbi a ñucácë, acama bërúanquin 'aquintima 'ic? ¿Cara 'aquinquinma ténánpati 'ic? Usama ca.

⁸ 'Ën cana mitsu cain, ca asérabi bënénquinshi acama 'aquinti 'icën. ¿Usa 'aínbi carana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish anu cuantancëx, 'ëx utécënquin, unicama asérabi 'ëmi sinani 'ëmi catamëtia isti 'ain? Uisai cara 'iti 'icë quixun cana isti 'ain.

Fariseo 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicë uni ñuicë bana

⁹ Uni raírínëxa —nuxbi cananuna Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i —quixun sinani raíri unicama timai atumi nishia 'unánquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësoquin cacëxa:

¹⁰ —Uni rabëtax ca Nucën Papa Diosbë banai anuxun a rabiti xubunu cuanxa. Achúshinëxa fariseo uní 'imainun ca bëtsix an 'apu buánmiti curíqui bicë uni 'iaxa.

¹¹ Cuanx, nitsax abë banaquin ca fariseo unin ësaquin Nucën Papa Dios caxa: Nucën Papa Dios, 'ëx uní raírísama 'ixun cana mi, asábi ca cain. Raírínëx ca an uní paránquin aín curíqui bicë uní 'imainun upí sinánñuma uní 'imainun aín xanuma 'aínbia uní itsin xanubë 'icë uní, usa 'icën. Usa unicama 'aisama 'aínbi cana 'ëx usai 'ima. An 'apu buánmiti curíqui bicë, ënë uníxribia 'aisama 'aínbi cana 'ëx usai 'iman.

¹² 'Ëx cana camabi semana rabë nëtë pima samatin. 'Ën ñu mëëquin bicë curíquia męcën rabë 'icëbi cana acama mësú, décima parte, a anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu buánquin, sacerdote 'inanin.

¹³ Fariseo uníxa usai quimainun ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unin, 'uri niracëti manámi bësúima meuishi bësúi, masá nuituquin aín nuitu mëëi abë banaquin, —Nucën Papa Dios, 'ëx 'uchañu 'icë camina 'ë nuibaquin 'ën 'uchacama 'ë tērënxunti 'ai —quixun caxa.

¹⁴ Usa 'ain cana mitsu cain, fariseo unima, bëtsi uní a usaquin cacëxun aín 'uchacama tērëncë, ax ca aín xubunu cuani Nucën Papa Diosan iscëx upí

'iāxa. Usaribiquin ca an rabíquin —'ëx cana bētsi unibētan sēnēnma 'ai — quixun sināncē uni a Nucēn Papa Diosan aín uni raíribētan sēnēnmara 'imiti 'icēn. 'Imainun ca axa rabícēma uni a cuni Nucēn Papa Diosan cha 'imiti 'icēn.

*Tuácama Jesusan Nucēn Papa Dios ñuixuan
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin ramēnun quixun tuáratsucama Jesúsnu bēcancēxa. Bēia isquin ca Jesusan 'unánmicē unicaman an bēcēcama ñu caquin, —tuá xuracama ēnu bēxunma ca buántan —quixun cacēxa.

¹⁶ Caiabi ca Jesusan cacēxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ēnuā unun ēn. 'Ēmi catamētia Nucēn Papa Diosan ainan 'imicē unicamax ca ēnē tuá xuracamasaribi 'icēn.

¹⁷ Asérabi cana 'ēn mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an a bērúancē unimi catamēcēsa usaribiti 'ēmi catamēcēma 'icē ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

*Ñuñuira bēná uníxa Jesúsbe bana
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

¹⁸ Aín cushi uni achúshinēn ca Jesús ēsoquin cacēxa:

—Mix camina asérabi upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ē ñuixunti 'ain, ¿'ëx nētētimoí Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'inuxun carana añu 'ati 'ai? quixun.

¹⁹ Ñucácēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisati caramina 'ëx isana upí 'ai quixun 'ē cain? Uinu 'icē uníxbi ca upíma 'icēn. Nucēn Papa Diosaxēshi ca asérabi upí 'icēn.

²⁰ Uisai cara aín bana cuēnēo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni itsin xanubē camina 'itima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin ñu camina mēcamatima 'ain. Camina bētsi unimi cēmēi manántima 'ain. Min papa, min titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain”.

²¹ Usaquian cacēxun ca aín cushi unin cacēxa:

—Chamaratsu 'aíshbi minmi 'ē cacē banacama quicēsabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in.

²² Cacēxun cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi ñuishi 'acēma 'ain. Cuanxun camina min ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancēx camina ñuñushi 'iti sinanima 'ēmi sinani 'ēbē cuani uti 'ain. Usaquin 'atancēx camina Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ianan usaquin 'acē cupí anuax cuēēinra cuēēnti 'ain.

²³ Usaquian Jesusan cacēxun cuati ca aín ñua 'itsaira 'ain, a uni masá nuituti utēnbuacēxa.

²⁴ Utēnbutia isquin ca Jesusan cacēxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aíshbi ñuñu 'itishi sinani Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

²⁵ Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icēn. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacēsamaira oi ca 'aisamaira ñuñu unix Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

²⁶ Usai quia cuaquin ca anu 'icē unicaman cacēxa:

—Asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucēn Papa Diosnan 'inux iētima 'icēn.

²⁷ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Axbi iētisama 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan usa uniribi iēmiti 'icēn.

²⁸ Usaquian atu cacēxun ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—Nun xubucama 'imainun nun ñu camabi cananuna mibē ninuxun ēan.

²⁹ Cacēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unin cara camabi uníxa 'ëmi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun, aín xubu, aín xucéantu, aín papa, aín tita, aín xanu, aín bëchicëcama ëbianxa,

³⁰ a unix ca a ëncë ñuñu 'icësamaira oi ñuñu 'iti 'icën. Usai 'ianan ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish abë nëtétimoi 'iti 'icën.

*Jesusan —'ëx cana unían 'acëx bamati 'ai —quixun aín unicama catëcëan
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

³¹ Bain cuanquin ca 'itsa uni anu 'aínbi Jesusan aín 'unánmicë unicama abëa ninun quixun cuënbianquin cacëxa:

—Bërí cananuna Jerusalénu cuanin. Cuanx bëbaxnu anu 'ain ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían 'ë ñui quiásabi oi 'iti 'icën.

³² Judíos unibunën ca judíosma unibunëan binun 'ë 'inánti 'icën. 'Ináncëxun bixun ca 'ëmi cuaiquin bëtsi bëtsi onan 'ë tushucati 'icën.

³³ Usoquin bëtsi bëtsi oquin mëetancëxuan 'acëx cana bamatancëx rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

³⁴ Jesusan usaquin cacëxunbi ca aín 'unánmicë unicaman uisai cara quia quixun cuama 'icën. Uisai qui cara usai quia quixunbi ca 'unánma 'icën.

*Jericónuxuan Jesusan bëxuñu uni bëpëxcüa
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

³⁵ Cuanía Jericó ëma 'urama 'ain ca bëxuñu uni achúshi bai amo anuxun uni curíqui ñucátinu tsoócëxa.

³⁶ Tsóxunbi ca 'aisamaira unían ratábancëxun cuaquin —¿añu ñu cat? ¿Uisai caina 'icanin? —quixun unicama ñucácëxa.

³⁷ Ñucácëxun ca cacancëxa:

—Nazaretnu 'icë uni, Jesús, ax ca uaxa, a cënë cuania.

³⁸ Usai quia cuati cuëníshquin ca cacëxa:

—Jesús, Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

³⁹ Usaía quia oquin ca ax paían rëcuëñquiani cuancë unicaman banaxma isa nëtënuñ quixun cacëxa. Cacëxbi ca nëtëtima axa 'icësamaira oi munuma cuënístëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁰ Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan —'ënuu unun ca bët —quixun anu 'icë unicama cacëxa. Cacëx aia ca Jesusan ñucáquin cacëxa:

⁴¹ —¿'Ën mi uisoti caina cuëñnin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnunmi 'ë bëpëxcuti cana cuëñnin.

⁴² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca bëpëquit. 'Ën mi bëpëxcuti sinani 'ëmi catamëti camina bëpëxcüan.

⁴³ Usaquian cacëxëshi ca bëpëxcüacëxa. Bëpëxcucëxun isi cuëñquiani ca Nucën Papa Dios rabibiani Jesúsbe cuancëxa. Jesusan a uni bëpëxcütia isquin ca anu 'icë unicamanribi Nucën Papa Dios rabiacëxa.

19

Zaqueo ñui quicë bana

¹ Anu bëbaquiani ca Jesús Jericó ëma 'uramaquiani cuancëxa.

² Usaía Jesús cuancëbëbi ca a ëmanu 'icë uni achúshi Zaqueo caquin anëcë anu 'iacëxa. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicaman cushi 'ianan 'itsaira curíquiñu 'iacëxa.

³ Usa 'ixun ca uisa cara Jesús 'icë quixun istisa tanquinbi mëtúra 'ixun 'aisamaira unían tsitsíruñun bëpáncëbëtan iscasmacëxa.

⁴ Usaquin iscasmati, abáquiანი cuanx ca achúshi i, sicómoro cacë, bai anúan Jesús uti amoa 'icë anu ronruacëxa.

⁵ Usaía anu 'icë ca Jesusan anun cuanquin manámi bësuquinbi mëraquin ësaquin cacëxa:

– Zaqueo, bënëtišhi ca 'ibúcuatsini ut. Bëri cana min xubunu 'i mibë cuainsa tanin.

⁶ Usaquian cacëxëšhi chuámarua tani bënëtišhi 'ibúquin ca Zaqueonën aín xubunu buánuxun Jesús biacëxa.

⁷ Usaria isquin ca uni raíricaman –'uchañu unin xubunu ca Jesús 'icuania –quixun ñuiacëxa.

⁸ Usa 'ain ca manámi chairuquin Zaqueonën Jesús cacëxa:

– 'Ën cana mi cain, bëri cana 'ën curíquicama mësú usaribi 'ënan 'inun bianan usaribi ñuñuma unicama 'inani cuanin. 'Inánan cana 'ën aín curíqui mëcama uni, 'ën ainan mëcama inumiquin rabë 'imainun rabë oquin 'inánti 'ain.

⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

– Bëri ca ënë xubunu 'icë unicama 'ëmi catamëcë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'icën, ënë uníxribia Abrahamnën rëbúnqui 'ain.

¹⁰ 'Uchañu unicama ainanma 'icëbi aín 'ucha tërëncë 'ianan ainan 'inun iëminux, cana Nucën Papa Diosnuax uni 'inux uacën.

Bana itsi ñuicësaria Jesús curíqui ñui quiá bana

¹¹ Usa 'ain ca Jesusan Zaqueo caia cuaquin, Jerusalén 'urama 'ain, abë 'icë unicaman sináncëxa, –Jerusalénu bëbatancëx ca Nucën Papa Diosan 'imicëx Jesúsëšhi judíos unibunën 'apu 'iti 'icë –quixun.

¹² Atúan usoquin sinania 'unánquin ca acaman cuamainun, bana itsi ñuicësoquin Jesusan ësaquin cacëxa:

– Ësa ca. Achúshi uni, 'apun rëbúnqui, an ca aín menu 'icë unicaman cushi 'iisa tanquin bëtsi menu 'icë 'apu cha anu cuanxun, a 'apu 'iminun quixun catancëx utëcënti sinánxa.

¹³ Sinántancëxun aín uni mëcën rabë camicëx ucë ca achúshi achúshi curíqui achúshi 'aishbi 'itsa cupicë, camabi sënën 'inánxa. 'Inánquin, – 'ëx utëcëntamainun camina ënë curíquinën ñu bitancëxun maruquin curíqui bitëcënti 'ai –quixun caxa.

¹⁴ Usaquin catancëxa cuanbi ca a menu 'icë unicama ami nishcë 'ixun, – a uni cananuna nun 'apu 'iti cuëënima –quixuan 'apu catánun quixun uni xuquin camiaxa.

¹⁵ Usa 'aínbi ca 'apun, ax paían cuancë uni abi aín menu 'icë unicaman 'apu 'imiaxa. 'Imicëx ca aín menu utëcëanxa. Ai bëbaquin ca uiti curíqui cara biaxa quixun 'unántisa tanquin a curíqui 'inánbiancë unicama camiaxa.

¹⁶ Camicëxa anpan ucë an ca aín 'apu caxa:

– Min curíqui anun ñu bixun maruquin cana mëcën rabë sënën 'inun curíqui bian.

¹⁷ Cacëxun ca 'apun caxa: Upí oquin camina 'ën curíquinën ñu 'an. 'Itsaira-mashi 'aínbimi a curíquinën upí oquin 'acë cupí camina mëcën rabë ëmanu 'icë unicaman cushi 'iti 'ain.

¹⁸ Bëtsíxribi uquin ca caxa: Min curíqui anun ñu bixun maruquin cana mëcën achúshi sënën 'inun curíqui bian.

¹⁹ Cacëxun ca 'apun caxa: Mix camina mëcën achúshi ëmanu 'icë unicaman cushi 'iti 'ain.

²⁰⁻²¹ Cacëbë uquin ca bëtsínribi caxa: Mixmi unimi nishcësa 'icë cana mi 'unan. Uni itsin ñu 'apámitancëxun camina a bimi mináinshi 'inun min unicama bimin. Usa 'ain cana mimi racuëquin, pañunan rabúnxun, min curíqui ami 'ë 'ináncë, a nan. A cënë 'icën.

22 Cacëxun ca aín 'apun caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Min bana cuaquin cana uisa uni caramina mix 'ai quixun 'unanin. 'Ëx unimi nishcësa 'ixun uni itsin ñu 'apámitancëxun a bimí 'ënáinshi 'inun 'ën unicama bimicë isna 'ai quixun camina 'ë 'unan.

23 ¿Usaquin 'unánquin caramina uisacasquin a curíqui banconu nancëma 'ain? Anumi nancë 'ain cana 'ën curíqui 'imainun curíqui itsiribi bitsían.

24 Caxun ca 'apun anu 'icë unicama caxa: A curíqui 'ën a 'inan, a camina a uninua bixun, an mēcën rabé sënën 'inun curíqui bicë uni a 'inánti 'ain.

25 Cacëxun ca caxa: Nun a curíqui 'inánti 'aínbi ca ax mēcën rabé sënën 'inúan bicë curíquiñu 'icën.

26 Usaquin cacëxun ca aín 'apun caxa: Uisa ñu cara a 'ináncë 'icë anúan an cacësabi oquin ñu 'acë uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'ináncësamaira oquin 'inántécënti 'icën. Usonan ca anúan ñu 'axuncëxunma a 'ináncë ñu a aín 'ibun bicuanti 'icën.

27 Axa 'ëmi nishi 'ëx 'apu 'iti cuëncëma unicama a camina ënu bëxun 'ën ismainunbi 'ati 'ain.

IV. JESUSAN JERUSALENUXUN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A (19.29-21.38)

Jesús Jerusalénu cuan

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Usaquin bana itsi ñuicësoquin 'apu ñuiquin unicama cabiani ca Jesús Jerusalénu cuanti sinánbiani cuancëxa.

29 Jerusalénu cuani Betfagé ëma 'imainun Betania ëma 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabé xuquin,

30 Jesusan cacëxa:

—Aúnu bësucë ëma, anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaquin camina burro, anua uni tsócëma pain, a anua təcërëcacë mërati 'ain. Mëraquin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

31 Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin —¿uisati caramina ënë burro təcërëcacë tubuin? —quixun mitsu ñucácëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibu ca ënë burro buánxunun quixun nu caxa.

32 Usaquin caquian xucëx cuanxun ca Jesusan atu cacësabi oquin burro mëracëxa.

33 Mëraquian tubuia ca burron 'ibucaman cacëxa:

—¿Uisoti caramina burro tubuin? —quixun.

34 Ñucácëxun ca cacëxa:

—Nucën 'Ibu ca ënë burro buánxunun nu caxa.

35 Usoquin cabianquin buántancëxun ca chupan camáputancëxun anu Jesús 'irumiacëxa.

36 Usoquian 'irumicëxa burron cuancëbëtan ca unicaman anun Jesús cuanti baidu anúan mapúcë chupabi 'apácëxa.

37 'Apácëbë anun cuani matá Olivos, anuax cuabútia 'urama 'ain ca anu 'icë unicaman 'aisamaira 'aish, cuëenquin, —uni itsin 'acëma ñucama Jesusan 'aia cananuna isa —quixun an 'acëcama ñuiquin munuma banaquin Nucën Papa Dios rabiacëxa.

38 Rabi ca quiacëxa:

—Nucën 'Ibu Diosan xucëxa ucë, ënë 'Apux ca bërí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Naínu 'icë Nucën Papa Diosaxribi ca cuëënia. Aribi ca camabi unin rabiti 'icën.

39 Usai quiquian axa ami sináncë unicaman Jesús rabia cuaquin ca fariseo unicama raírínën Jesús cacëxa:

—Axa mimi sináncë unicama sharáxma 'inun camina cati 'ain.

⁴⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, ënë unicaman 'ë rabicëbëtanma ca ënë maxáxcama ënën cuëncëni sharáquin 'ë rabiti 'icën.

⁴¹ Usai quiquianquin rarobianquin, Jerusalén isi ca Jesús nitëxëti bëunan mëscuti Jerusalénu 'icë unicama cai quicëσαι quiacëxa:

⁴² —Nucën Papa Diosan 'imicëx camina asérabi chuámarua 'aish cuëenti 'ai —quixun bërí nëtënbi mitsun 'unánti cana cuëënin. Usa 'aínbi camina mitsun nuitunënbi sinánquin cuaquinma 'unáncantima 'ain.

⁴³⁻⁴⁴ Nucën Papa Diosan mitsu sinánxunquin 'ë mitsunu xucë 'icëbi ui carana 'ëx 'ai quixun 'ë 'unántsinxunbi 'unáncëma 'ain, ca anun mitsu 'atimoti nëtëcama uti 'icën. Axa mitsumi nishcë unicaman ca mitsu ëman chiquítisama oquin bëararanan mitsun a xubu 'acë maxáxcama rurupaquin rëúpanan unica-maribi cëñuti 'icën.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalénu bëbatancëx anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquin ca Jesusan anuxuan ñu marucë unicama chiquíancëxa.

⁴⁶ Chiquínquin ca cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuxa camabi unix 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuëñëo bana quicë 'aínbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

⁴⁷ Camabi nëtën ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixunquin unicama 'unánmiacëxa. Usaía 'ia ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun ain cushi unicama a 'acatsi quiax ami 'ësëncëxa.

⁴⁸ Usai 'ësënanquinbi ca 'apuma unicama ain bana cuati ami sináncë 'ain uisoxun 'ati cara quiax sináncasmacëxa.

20

Uin banan cara Jesusan ñu 'aia quixuan Jesús ñucácan

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Achúshi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana 'unánmianan upí bana anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti ñuixunmainun ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun anpan caniacëcë unicama anu cuanxun

² ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ësoquinmi ñu 'anun mi cax? Ca nu ñuixun.

³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. 'Ë ca ñuixun,

⁴ ¿uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacëx?

⁵ Usaquian Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unanima atúxbi ñucacananani quicancëxa: ¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu, Nucën Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa, quixun cati 'aínbi ca usaquin nun cacëxun nu, usa 'ain caramina uisa cupí ain bana cuama 'ai quixun nu cati 'icën.

⁶ Nun nu, unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa quixun cati, 'aínbi ca 'apuma unicaman nu maxaxan 'ati 'icën. Acaman ca ain bana

cuaquin, Nucën Papa Diosan ca asérabi aín bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa quixun sinania.

⁷ Usari canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unániman.

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin banan carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

*An naë bërúancë 'aisama unicama ñuiquin Jesusan cá bana
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Bana itsi ñuicësoquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi unicama ñuixuancëxa:

—Ësa ca. Achúshi unin ca aín naënu uvas 'apáxa. 'Apátancëxun bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

¹⁰ Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëemicë uni achúshi xuquin caxa:

—An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ënan 'iti a mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain. Cacëx cuanxa bëbaiabi ca a uni an naë bërúancë unicaman mëëtancëxun ñuñuma cuantëcëntanun xuaxa.

¹¹ Usoquian 'an ca naë 'ibun aín ñu mëemicë uni itsi xutëcëanxa. Xucëxa bëbaiabi ca aribi an naë bërúancë unicaman mëëquin bëtsi bëtsi oquin masóxa. Usotancëxun ca ñuñuma cuantánun aribi xuaxa.

¹² Usocëbëtan ca bëtsiribi amiribishi xutëcëanxa. Xucëbi ca aribishi 'atimoxun, ënuaxma ca cuantan, quixun caxun xuaxa.

¹³ Usoquian 'acëbëtan ca naë 'ibun sinánxa: ¿Añu carana oti 'ain? Cana 'ëx amiira sináncë bacë bëchicë xuti 'ain. A sapi ca cuania 'atimoquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icën.

¹⁴ Usoquin sinánquin aira xucëxa bëbaia isi ca an naë bërúancë unicamax canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

¹⁵ Canantancëxun naë 'uri buánxun ca 'axa.

Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun an naë bërúancë unicama uisoti 'icë quixun cana mitsu cain.

¹⁶ Aín naënu cuanquin a unicama 'atancëxun ca bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun cati 'icën.

Usai Jesús quia cuati ca an cuacë unicamax:

—Usaía 'inun cuëëanxma 'itibi ca Nucën Papa Dios 'iti 'icë —quiax quiacëxa.

¹⁷ Quia ca Jesusan atumi bësuquin isquin cacëxa:

—¿Usai 'itima 'ain cara uisai quicë ënë cuënëo bana 'ic?, ësai quicë:

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aishbi ca a maxax bëri amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

¹⁸ A maxáxa an cuëëncëma unicama usaribi ca an 'ë cuëëncëma uni 'icën. Maxáxmi tatiquí chacáquin ca maxáxmi rëracaquin aín namicama chacaia. 'Imainun ca manánuax nípacëquin maxaxan uni chacaquin chëcaia.

*Unían César curíqui 'inánuxun sinan
(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17)*

¹⁹ An naë bërúancë unicama ñuicëbë ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun judíos sacerdotecamax atubi ñui isa quia quixun 'unani Jesúsni nishacëxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi ca —'itsa unin ca aín bana cuatia, usa 'ain ca a unicamax numi nishti 'icë —quixun sinani atumi racuëquin biama 'icën.

²⁰ Bitsíma 'ixunbi ca Jesús bicatsi quiax 'ësënantancëxun ami manánquin usai ca quiaxa quixun 'apu canuxuan, cëmëquin paránquin Jesús ñucátanun quixun uni raíri xuacëxa.

21 Xucëx cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Canaanuna 'unanin, min banax ca aséabi 'icën, upí oquin camina unicama bana ñuixunin. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apub-uribi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin.

22 Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Diosax aséabi nun cushi 'ain cara Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic?

23 Cacëxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina usoquin 'ë cain?

24 Uisa cara isnun ca 'apu buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun. Cacëxuan bëia isquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uin bëmánan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuënëocë ënëx 'ic?

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën bëmánan tanquin 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

25 Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

26 Usaía Jesús quia ca anu 'icë unicaman cuacëxa. Acamabëtan an a ñucacë unicamanribi cuacëx ca a ñui Jesúsmi manánti bana 'aíma 'iacëxa. —'Aíma ca —quixun sinánan —upitishi ca quiaxa —quixun sinánquin ca an ñucacë unicaman a ñucátëcëanma 'icën.

*Unix cara bama 'aish baíscuitima 'icë quicë bana
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)*

27 Usacëbë ca Jesúsnu saduceo unicama cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baíscuitima 'icë —quixun sináncëxa.

28 Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—Nun 'unánun ca Moisésnën ësai quicë bana cuënëocëxa, uni achúshinëxa bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan aín casunancë xanu bixun, ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicëx aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën.

29 Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshinëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biaxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

30 Baman aín xucënan casunancë xanu biaxbi ca aín xucën axribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

31 Usaribiti ca a xanu biaxbi aín xucën bëtsíxribishi bamacëxa. Usa 'ain ca xucën camáxbi a xanu biaxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa.

32 Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

33 Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baíscuiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

34 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë menuxun ca unin xanu bitsia, bimainun ca unin aín ini bëchicë bënumia.

35 Usa 'aínbi ca bama 'aish baíscuitancëxun Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë unicaman xanu bitima 'icën, aín ini bëchicëbi ca bënumitima 'icën.

36 Bama 'aish baíscuitancëx ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'aish bamatëcëntimoi tsóti 'icën, ángelcamaxa 'icësaribiti.

37 Uni bama 'aish ca baíscuiti 'icë quixun nun 'unánun ca Moisésnën imaxu nëëmëtia iscë ñuiquin ësaquin cuënëocëxa, Nucën 'Ibu Dios ax ca Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios 'icë quixun.

³⁸ A bana cuënëo isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabiçé Dios a 'icën. An iscëx ca aín uni camáxbi tsotia.

³⁹⁻⁴⁰ Usoquian cacëxun cuaxun ca saduceo unicaman amiribishi a ñucatëcëanma 'icën. Usaria isquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama raírinën —upí oquin camina nu ñuixuan —quixun cacëxa.

*Uin rëbúnqui cara Cristo 'icë quixun ñuicë bana
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara uni quia, Cristo, ax ca Davitan rëbúnqui 'icë quiax?

⁴²⁻⁴³ David anbi ca Salmos quirica 'aquin ësoquin cuënëocëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu caxa, axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuami-mainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

⁴⁴ Usai qui ca David ax, Cristo, ax ca 'ën 'Ibu 'icë quiax quiacëxa. ¿Ësaia quiá 'ain cara Cristo uisax Davitan rëbúnqui 'iti 'ic?

*An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama Jesusan ñuia
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Usoquin canan ca anu 'icë unicaman cuanun, Jesusan ësaquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

⁴⁶ —An usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicomax 'icësaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcë pañuax niti cuëëanan anuxun ñu marucë anuxuan unin, ax ca nun cushi 'icë, quixun sinánquin mëcën 'inánquin biti cuëënia. Usai 'ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuëënia, 'ianan ca pi timëxun anu aín cushicamax tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun.

⁴⁷ Usai 'ianan ca casunamëcë xanun ñu bicuanquin cëñuia. Cëñuanan ca ax isa upí 'icë quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucën Papa Diosbë banaia. Usa unicama ca Nucën Papa Diosan, axa usai 'icëma uni 'acësamaira oquin 'uchoquin castícantí 'icën.

21

*Xanu casunamëcënan Nucën Papa Dios curíqui nanxúan
(Mr 12.41-44)*

¹ Usaquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancëxun anu curíqui nanti ñu ami bësuquin isquin ca Jesusan ñuñu unicaman aín curíqui nania isacëxa.

² Isanan ca xanu casunamëcë ñuñuma anribia manë curíqui rabë nania isacëxa.

³⁻⁴ Isquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—'Itsaira curíquiñu unicaman ca anun ñu maruquian tëxëocë curíqui anu curíqui nanti ñunu 'aruaxa. Usa 'ainbi ca xanu casunamëcë ënën aséribi cuëënquin 'aisa tanquin anúan ñu marutibi 'aíma 'itánun, aín curíquicamaishi 'aruaxa. Usa 'ain cana mitsu aséribi cain, curíquiñu unicaman 'acësamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

*Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurucubutía Jesusan ñuia
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)*

⁵ Anuax cuania ca uni raírinën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ñuiquin ësaquin cacëxa:

—Ax ca aín maxax upíira upí 'icën. 'Imainun ca bëtsi bëtsi unían upí ñu 'ináncë cupíribi ax upíira upí 'icën.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

6—Ënë xubu mitsun iscëx upí 'aísh maxax cha 'acë 'aíshbi ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicaman ënë xubu camabi rurupacëbë aín maxáxcamaribi rurucubúti 'icën. Usaía anun 'iti nëtë ca uti 'icën.

*Ënë nëtëcama cëñútisama pain 'ain cara uisai ñu 'iti 'icë quicë bana
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

7 Usaquian Jesusan cacëxun ca a unicaman ñucáquin cacëxa:

—¿Uínsaran cara mixmi quicësabi oi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ënëx aín maxáxcama rurupacë 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nëtë ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain?

8 Usaquin ñucácxun ca Jesusan anun ax utëcënti nëtë ñuixunquin ësaquin cacëxa:

—'Itsa unix ca: 'Ëx cana Cristo 'ai, quianan: Jesús utëcënti nëtë ca uaxa quiax quti 'icën. Usai quiquian mitsu paránti rabanan camina bërúancati 'ain. Aín banax ca aséabi 'icë quixun camina sinántima 'ain.

9 Mitsun camina uni itsían, bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsibë 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan, raíri unicamaxribi ca aín 'apumi tsuáquiruia quixun ñuia cuatíbi camina racuétima 'ain. Aséabi ca usai 'iti 'icën. Usaía 'icëbëbi ca ënë mecama cëñúcëma pain 'iti 'icën.

10 Caxun ca ësaquinribi cacëxa:

—Bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsi menu 'icë unicamabë nishánani 'acánanti 'icën. 'Imainunribi ca bëtsi menu 'icë 'apun suntárucama bëtsi menu 'icë suntárucamabë 'acánanti 'icën.

11 Bëtsi bëtsi mecama ca shaiquinuxun 'aia. Bëtsi bëtsi nëtënu 'icë unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. 'Imainun ca 'itsa unix 'insinan cëñúnuxun 'aia. 'Imainun ca naínua atun iscëma ñu unicaman isti 'icën, isi ca racuéira racuëti 'icën.

12 Usai 'icëma pan 'ain ca mitsúxmi 'ëmi catamëti 'ën uni 'icë cupí, unin mitsu bixun bëtsi bëtsi onan anu judíos unibunëx timëti xubunu 'icë unin mitsu 'uchonun buánan, mitsu sipuanan, 'apu cha 'imainun 'apu chucúmaribi mitsu ñui ami manánquin mitsu 'inánti 'icën.

13 Usaquian 'acëxunbi camina 'ë ñuiquin rabínquinma an mitsu bicë unicama cati 'ain.

14-15 A unicama bëmánanumi 'ain cana 'ënbi uisoquin caramina cati 'ai quixun 'unánmianan anúnmi cati bana mitsu sinánmiti 'ain. Sinánmicëxunmi cacëx ca axa mimi nishi mimi manáncë unicamax, aséabi ca a bana 'icë quixun 'unani minmi cacë banax ca cëmë 'icë quiax quitima 'icën. Usa 'ain camina a unicama bëmánanu cuancëma pan 'ixun ësaquin sinánti 'ain: Jesusan ca uisoquin carana cati 'ai quixun 'ë sinánmiti 'icën. Usa 'ain cana 'ënbi pain sinántima 'ain.

16 Mitsúxmi 'ënan 'icë cupí ca min papa 'imainun min tita 'imainun min xucéantu 'imainun min aínsi 'ibu 'imainun axa mibë nuibanancë unínribi uni itsían mitsu 'atimonun 'inánuxun 'aia. 'Ináncëxun 'atimoquin ca mitsu raíri 'ati 'icën.

17 Mitsúxmi 'ëmi catamëcë cupí ca unicamax 'ëmi sináncëma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

18 Usa 'aínbi camina 'ën bërúancë 'aish asábi 'iti 'ain, 'ëx cuëncëbëma ca mitsun bu achúshirabi nëtëtima 'icën.

19 Tëmëraqinbi 'ëmi catamëti ëncëma 'aish camina 'ën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'ain.

20 Anu 'icë unicamabë 'acananuxuan suntárucaman Jerusalén nëbëtsioratia isquin camina 'unánti 'ain, anun a ëma cëñúti nëtë ca uaxa quixun.

21-22 A ëmanu 'icë unicamaxa ami 'uchacë cupí ca castíancë 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan aín uni cuëñeomiacëxa. Usai ca bërí 'iti 'icë quixun camina a suntárucama isquin 'unánti 'ain. Usai 'icëbë ca unicamax racuëti Judea menu 'icë ëmacamanuax abáquiiani matánu cuanti 'icën. 'Imainun ca axa Jerusalénu 'icë unicamaxribi anuax cuanti 'icën. Axa Jerusalénuax 'ura nitsi cuancë unicamax ca racuëti Jerusalénu cuantëcëntima 'icën.

23 Usai 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcë xanucamaxribi abáquiiani cuani nuibacanuxun 'aia. A nëtënu 'icë unicamax ca 'aisamaira paë tani tëmëрати 'icën. Aín 'ucha cupí atumi nishquin Nucën Papa Diosan castíancë 'aish ca usai 'iti 'icën.

24 Uni raíri ca unin abë 'acananquin 'anuxun 'aia, raírinëx ca bëtsi bëtsi menu buáncë 'iti 'icën. Usaquin 'aquin ca judíosma unicaman Jerusalén 'atimonan anu 'ixun aín cuëñcësa oquin 'ati 'icën, atúan usoquin 'ati nëtëa sënëncëbëtan.

*Usacuatsini ca Jesús utëcënti 'icë quicë bana
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

25 Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun unicaman 'unánun ca naínu 'icë bari, 'uxë, 'ispa acamax bëtsiti 'icën. Usai 'imainuan parúnpapacama xuquirui bëchunia cuati ca camabi menu 'icë unicamax ratuti sináncasmai bënëti 'icën.

26 Naicamë 'ëo shaíquicëbë ca anua 'icë ñucamaxribi shaíquinuxun 'aia. Acama isi ca unicamax, uisai cara 'iti 'icë quixun sinani racuëtan bamai sináncasmai bënëti 'icën.

27 Usai 'icëbëtan ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun 'ën, nëtë cuin mëúxun, 'ën cushin pëcabëtsinia, camabi unicaman isnuxun 'aia.

28 'Ën mi ñuixuncë ñucama 'icëbëtan camina, anúnmi mitsux paë tani tëmëрати nëtë sënënti ca 'urama 'icë quixun 'unánti 'ain. 'Unani camina chuámarua tani cuëëinra cuëënti 'ain.

29 Usoquin catancëxun ca Jesusan icamaribi ñuiquin ësaquin cacëxa:

—Mitsun iscëx ca higuera 'imainun uisa i cara,

30 acamax baricuatsíncëbë aín pëchi rëucubutancëx amiribishi corutëcënia. Usaria 'ia isquin camina uni 'itsían mitsu cacëxunmabi mitsúnbi ca baritiacuatsinia quixun 'unanin.

31 Usaribitía 'ën mitsu ñuixuncë ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anúan Nucën Papa Dios 'Apu 'iti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

32 Aséribi cana mitsu cain, bëría ënë nëtënu bucucë unicamaxa bamacëma pain 'ain ca 'ën mitsu ñuixuncë banacama quicësabi oi 'iti 'icën.

33 Naí, me acamax ca cëñúti 'icën, 'aínbi ca 'ën banaxa nëtëtimoí usabi 'ain camabi ñu 'ëx quicësabi oi aséribi 'iti 'icën.

34 Usa 'ain camina mitsux cuëñcë ñuishi 'anan paëanan ënë nëtënu 'icë ñucamaishi sináncë 'itin rabanan bërúancacë 'iti 'ain. Usai bërúancacëma 'aish camina mitsúnmi sináncëbëmabi 'ëx ucëbë 'ë isi rabínti 'ain.

35 Sinaniamabi rican mapuquin unin tsatsa bicësa usaribiti ca unin sináncëbëmabi anun 'ëx uti nëtë uti 'icën.

36 Usa 'ain camina 'ëx uti nëtë caini, 'ën mitsu cacë ñucama ënëxa 'icëbëbi 'ëmi catamëti ëníma 'ëmi cushicë 'inuxun, nëtë camabi Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. Usai 'i, 'ëx utëcëncëbë 'ën bëmánuax aínu 'uchañumabi 'inuxun camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

37 Usaquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuanan ca Jesús xupíbu xupíbucëbë imé Olivos cacë matánu 'i cuancëxa.

38 Usai anu 'inëti ca bari urucëbë bana ñuixuni Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubuñu cuantëcëancëxa. Cuantëcënxuan bana ñuixunia cuati ca unicama riquiani timéacëxa.

V. BAMAXBI CA JESUCRISTO BAIQUIAXA QUIXUN ÑUI QUICĒ BANA (22-24)

22

Judíos unicama Jesúsmi 'ësĕnan

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Anun chamiti ñucĕñunma 'acĕ pán piti nĕtĕ, Pascua cacĕ, 'iisama pain 'ain,
² ca judíos sacerdotenĕn cushicama 'imainun an Moisésnĕn cuĕnĕo bana 'unáncĕ unicama Jesús 'acatsi quixun sinanibi –'apuma unicamax ca aín bana cuacĕ 'aish numi nishti 'icĕ –quixun sinani atumi racuĕquin uisoxun 'ati cara quixun sinani 'ësĕnancĕxa.

³ Usacĕbĕ ca Jesusan 'unánmicĕ unicama mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ, acama achúshi, Judas Iscariote, anu ñunshin 'atimanĕn 'apu Satanás atsíancĕxa.

⁴ Usai 'iquian cuanxun ca ñunshin 'atimanĕn 'apun sinánmicĕx judíos sacerdotenĕn cushicama 'imainun anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubunu 'icĕ suntárucamabĕ 'ësĕnanquin –'ĕn cana Jesús mitsu 'inánti 'ai –quixun cacĕxa.

⁵ Usoquian Judasan cacĕx ca cuĕĕni –curíqui 'inánti ca –quiax canancĕxa.

⁶ Usoquian cacancĕx –asábi ca –quixun catancĕx cuanquin ca Judasan –¿'apuma unicaman isnunma carana uisaxun ĕnĕ unicama Jesús bimiti 'ai? –quixun sináncĕxa.

Ashiquian Jesúsĕĕtan aín unicaman piá

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Anun chamiti ñucĕñunma 'acĕ pán anun piti nĕtĕ achúshi ca Pascua nĕtĕ anun carnero 'ati, a 'iacĕxa.

⁸ A nĕtĕ 'icĕĕĕtan ca Jesusan Pedrocĕñun Juan xuquin cacĕxa:

–ĕnĕ nĕtĕnu a piti ñu pinun camina nu mĕníoĕxuni cuanti 'ain.

⁹ Cacĕxun ca cacĕxa:

–¿Uinuxuinra caranuna a piti mĕníoĕti 'ain?

¹⁰ Quia ca Jesusan cacĕxa:

–Jerusalĕnu cuantancĕx bĕbaquin camina uni achúshinĕan ñutĕn 'unpax buania mĕrati 'ain. Mĕraquin nuibiani camina anua ax atsíncĕ xubunu atsínti 'ain.

¹¹ Atsínquin camina aín 'ibu ĕsaquin cati 'ain: An nu 'unánmicĕ uni an ca ĕsaquin mĕ canun nu caxa: ¿Uinuxun cara 'ĕĕĕtan 'ĕn 'unánmicĕ unicaman Pascua nĕtĕn piti ñu piti 'ic?

¹² Usaquinmi cacĕxun ca an mitsu anuxunu piti xubu namĕ cha, cata itsi manámi 'icĕ, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mĕníoĕĕ, mitsu ismiti 'icĕn. Anuxun camina a piti nu mĕníoĕxunti 'ain.

¹³ Usoquian cacĕx cuanx Jerusalĕnu bĕbaquin ca Jesusan cacĕsabi oquin a ñucama mĕracĕxa. Mĕraxun ca anuxun a nĕtĕn piti ñucama mĕníoĕĕxa.

¹⁴ Mĕníoquian sĕnĕon ca Jesús aín 'unánmicĕ unicamabĕ pinux mesanu tsóbuacĕxa.

¹⁵⁻¹⁶ Mesanu tsóxun ca Jesusan aín 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

–ĕn cana mitsu cain, ĕnĕ nĕtĕnuxun cana ĕsa piti mitsubĕ 'atĕĕĕniman. Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnuxun cuni cana mitsubĕtan 'atĕĕĕnti 'ain. Usa 'aish cana bamacĕma pain 'aish a piti ñumi mitsun 'ĕĕĕtan piti 'itsaira cuĕĕan.

¹⁷⁻¹⁸ Catancĕxun ca anu uvas baca 'arucĕ manĕ xanpa biquin, Nucĕn Papa Dios pain –asábi ca –catancĕxun, aín 'unánmicĕ unicama 'inánquin cacĕxa:

—'Ēn cana mitsu cain, ěsaquin cana uvas baca ěnuxun 'atĕcĕniman. Axa 'Apu 'aían Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu aín unicamax abĕ 'icĕbĕtan cuni cana 'atĕcĕnti 'ain. Usa 'ain camina ěnĕ biquin camaxunbi 'ati 'ain.

¹⁹ Catancĕxun ca Jesusan pán biquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca — catancĕxun pán tucapaxun 'inánquin atu cacĕxa:

—Mitsúnmi piti pán ěnĕx ca 'ĕ 'icĕn. Mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish Nucĕn Papa Diosnan 'inun 'ĕ unin 'acĕ 'ain, camina 'ĕmi sinánquin 'ĕn mitsu bĕrí cacĕ ěnĕ ěnquinma usabi oquin 'ati 'ain.

²⁰ Cacĕxun piti piia sĕnĕnia ca Jesusan manĕ xanpa anu 'icĕ uvas baca biquin catĕcĕancĕxa:

—Ēnĕ uvas baca ěnĕx ca 'ĕn imi 'apati, 'ĕx bamacĕ cupía mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mĕníocĕ, a 'icĕn.

²¹ 'Ēn mitsu camainun ca cuat. Uni itsin 'atimonuxun binuan an 'ĕ 'inánti uni, an ca nubĕtan ěnuxun piia.

²² Nucĕn Papa Diosan mĕníosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ĕx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ĕ 'ináncĕ uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icĕ, usoquian Nucĕn Papa Diosan 'acĕ 'iti 'icĕn.

²³ Jesusan usaquin cacĕxun cuati ca aín 'unánmicĕ unicamax —¿nucama uin cara usaquin 'ati 'ic? —quiax ñucacanancĕxa.

Uiira cara bĕtsibĕtan sĕnĕnma 'iti 'icĕ quicĕ bana

²⁴ Uix cara bĕtsibĕtan sĕnĕnma 'iti 'icĕ quiax ca Jesusan 'unánmicĕ unicama cuĕbicanancĕxa.

²⁵ Usaía quia ca Jesusan cacĕxa:

—Judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuĕĕncĕsabi oquian tĕmĕramiquinbi ñu mĕĕnun 'amia. Usaquin 'amibi ca bĕtsi unicama cai, ainsa aín unicamaxa upitax bucunun 'imia quiax quia.

²⁶ Atux usa 'aínbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara mitsun cushi 'icĕ, ax ca cushima uni 'icĕsaribiti 'iti 'icĕn. An uni raíri bana 'ináncĕ uni, an ca an aín bana cuacĕ uni usaribi 'ixun uni itsi ñu 'axunti 'icĕn.

²⁷ ¿An piti 'acĕ uni ax cara axa mesanu pi tsócĕ unibĕtan sĕnĕn 'ic? An mesanuxun picĕ uni ax ca an piti 'acĕ unibĕ sĕnĕnmara 'icĕn. Usa 'aínbi cana 'ĕx an mitsu ñu 'axuncĕ a 'ain.

²⁸ Mitsun camina unicaman bĕtsi bĕtsi oiabi 'ĕ ĕncĕma 'ain.

²⁹ Usa 'icĕ cana 'ĕn Papa Diosan 'ĕ 'apuirá 'inun 'imicĕsaribi oími 'ĕbĕ cushi 'inun mitsu 'imin.

³⁰ Usa 'ixunmi 'ĕn nĕtĕnuxun 'ĕbĕtan pianan, Israelnĕn bĕchicĕ mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ, aín rĕbúnquicamax cara atun ñu 'acĕ cupí, uisai 'iti 'icĕ quixun canun cana mitsu 'imiti 'ain.

Pedronĕn —'ĕn cana a 'unanima —quixun uni cati Jesusan ñuia (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Usaquin catancĕxun ca Jesusan Simón Pedro cacĕxa:

—Simón, ñunshin 'atimanĕn 'apu, Satanásnĕn ca mitsu 'atimamitisa tanquin an usaquin 'anúan ěnun quixun Nucĕn Papa Dios ñucáxa. Usa 'ixun ca xanúan ñu bimí tacaquin shaícacĕsaribi oquin mitsu tanti 'icĕn.

³² Usa 'aínbi cana 'ĕmi catamĕti ěnxunma 'anun Nucĕn Papa Dios mi ñucáxuan. 'Ēmi 'uchaxbi sinanati 'ĕmi cushiquin camina axa 'ĕmi catamĕcĕ uni raíri 'ĕmia asĕrabi upiti catamĕnun 'aquinti 'ain.

³³ Cacĕxun ca Simón Pedronĕn cacĕxa:

—Mi 'acĕsaribi oquin sipuanan unin 'anúnbi cana mi ĕniman.

³⁴ Quia ca Jesusan cacĕxa:

—Pedro, cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan 'atapa banatisama 'ain, min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

Anúan unin Jesús 'atimoti nētë 'iá

³⁵ Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—'Ën mitsu uni bana ñuixunun xuquin, burasa, curíqui, taxaca, acama buanima camina cuanti 'ai quixun cacëx cuanx camina ñancáishi 'icëma 'ain, ¿usa cat?

Cacëxun ca —ca usa 'icën, ñancáishi cananuna 'icëma 'ai —quixun cacëxa.

³⁶⁻³⁷ Canan ca ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana 'ë ñuiquian cuënëo quiásabi oi ca 'iti 'icën. A banax ca quia: “An ñu 'atima 'acë unicama achúshi ca ax 'icë quiax ca unicamax quiti 'icën”. A bana quiásabi oi ca unicamax 'ë ñui quiti 'icën. Usa 'ain camina bërí min bana ñuixuni cuanquin burasañu 'ixun a buánti 'ain. Curíquiñu 'ixun camina buánti 'ain. Manë xëtocëñuma 'ixun camina min tari maruquin anun curíqui biquin maruti 'ain.

³⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Ca is, ënu ca manë xëtocë rabë 'icën.

Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ashi ca asábi 'icën.

Jesúsa Getsemaní naënuax aín Papabë bana

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Jerusalénuax cuani ca ax 'icësabi oi Jesús Olivos cacë matánu cuancëxa. Cuancëbë ca abë aín 'unánmicë unicamaxribi cuancëxa.

⁴⁰ Anu cuanx bëbatancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ñu 'atima 'atin rabanan camina mitsu bërúanun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

⁴¹ Usoquin cabiani unin nicëxa maxax 'ibúcë 'urasa cuanx ca rantin puruni, Jesús Nucën Papa Diosbë banacëxa.

⁴² Banaquin ca cacëxa:

—Papan, mix cuëncëbëtanma cana 'ën bërí tëmëratima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx cuëncësa oi 'itima 'ain, mix cuëncësa oíshi cana 'iti 'ain.

⁴³ Usaquian cacëbë naínuax anu uxun ca ángelnën Jesús 'aquinquin cushiocëxa.

⁴⁴ 'Aisamaira masá nuituti bënëquin ca Jesusan amiribishi Nucën Papa Dios ñucátëcëancëxa. Ñucati 'aisamairai bënëti ca nichati aín nichá ax aín imi menu tusquicësa 'iacëxa.

⁴⁵ Nucën Papa Dios ñucátancëx nirucuatsini uquinbi ca aín 'unánmicë unicama masá nuituirai 'uxcë mëracëxa.

⁴⁶ Mëraquin ca bësunquin cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina usaira 'uxin? Ca nirut. 'Uchati rabanan camina 'uxti tëai Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Usaquian Jesusan cacëbëbi ca 'aisamaira uni anu Jesús 'icë anu uacëxa. Ucëbë ca a unicamabë aín 'unánmicë unicama achúshi, Judas, ax rëcuëncuatsini a bësucucanux uacëxa.

⁴⁸ Aia ca Jesusan Judas cacëxa:

—¿Judas, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëa ënë unicaman binun caramina 'ë bësucucati 'ain?

Cacëxunbi ca Judasnën cáma 'icën.

49 Uisoï cara uaxa quixun isquin ca abë 'icë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Ënë unicama caranuna manë xëtocën 'ati 'ain?

50 Usaquin caquin ca uni achúshinën aín manë xëtocën sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni aín pabí mëqueu 'icë pabíscacëxa.

51 Usaquian aín pabí tëaia oquin ca Jesusan cacëxa:

—Usoxunma ca 'at. Caquin mëcënan pamëquin ca aín pabí usabi 'itëcënun mómiacëxa.

52 Usotancëxun ca Jesusan sacerdotenën cushicama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë suntárucama 'imainun anpan cani-acëcëcama, an a bitsi ucë, acama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuínxun mëcamacë uni 'acësoquin 'ë binux caramina ucan?

53 Camabi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu mitsubë 'iabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicáncëma 'ain. Bërími mitsun ësoquin 'anun ca Nucën Papa Diosan mitsu ëanxa, ñunshin 'atimanën 'apun cushínbi camina ësoquin 'ë 'ain.

—*Ën cana a uni 'unáncëma 'ain —quixuan Pedronën ca (Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)*

54 Usoquin bitancëxun ca a unicaman Jesús buánxun judíos sacerdotenën cushicaman 'apun xubunu buáncëxa. Usoquian buania ca Pedronën 'uránxuinshi nuíbiancëxa.

55 Buanx bëbaquin a xubu rapasu 'icë me mëniócë, anu tsi ticaia tsóbucamainun ca Pedronëxribishi atubë tsóbuacëxa.

56 Usaía anu tsócë, tsin ërëncëxun pëcaia Pedro isquin ñachai ca anuxuan an ñu mëecë xanux quiacëxa:

—Ënë uníxribi ca a bicë unibë 'iaxa.

57 Usai quia ca Pedronën cacëxa:

—Mixmi a ñui quicë uni a cana 'unaniman.

58 Usoquin can, basicëma 'aínshi ca uni achúshinënribi Pedro isquin cacëxa:

—Mix camina abë nicë uni a 'ain.

Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—'Ëx cana ama 'ain.

59 Achúshi hora 'icëbë ca bëtsíxribi quiacëxa:

—Ënë unix ca Galileanu 'icë uni 'icën. Asérabi ca axribi a unibë 'iaxa.

60 Usaía quia ca Pedronën cacëxa:

—Uisai qui caina usai quin, a cana 'ën 'unaniman.

Quicëbëshi ca 'atapa banacëxa.

61 Banacëbë cuainacëquin ca Nucën 'Ibu Jesusan Pedro ñachaquin isacëxa. Ñachacëxun ca Pedronën ësaquian Jesusan a cacë bana sináncëxa: Ënë imë camina 'atapa banatisama pan 'ain, min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun 'ë ñuiquin rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

62 Usoquian Jesusan coóncë bana sinani ca Pedro ëman chiquiti masá nuituirai bëunan mëscüacëxa.

—*Suntárucama Jesúsmi cuaia (Mt 26.67-68; Mr 14.65)*

63 Usa 'ain ca an bërúancë suntárucaman Jesús 'usani ami cuiquin mëëacëxa.

64 Usoquin 'anan ca aín bëru chupan bëmáputancëxun mëëquin —uin cara mi mëëaxa, ca ñuit —quixun cacëxa.

65 Usaquin 'anan ca ami 'atimati banaquin Jesús 'usáncëxa.

Jesúsa judíos unibunën cushicaman 'apucamanu buáncan
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Pëcaracuatsincëbë ca anpan caniacëcë unicama 'imainun judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unícamax anu timéacëxa. Timécëbëtan ca anu atun cushibunën 'apucama timécë anu Jesús buáncëxa. Usoquian buáncëxa bëbaia ca 'apucaman Jesús cacëxa:

⁶⁷ —Mix aséabi ax utinu nun caíncë, Cristo 'ixun camina, aséabi cana a 'ai quixun nu cati 'ain.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséabi cana a 'ai quixun 'ën mitsu cacëxunbi camina 'ën bana ca aséabi 'icë quixun sináncantima 'ain.

⁶⁸ Usa 'ixun camina 'ën mitsu ñu ñucáquin cacëxunbi 'ë caíma 'ianan 'ë chiquínti sinántima 'ain.

⁶⁹ Usa 'aínbi cana bërí ënë menu 'itancëxbi Nucën Papa Dios cushiira, aín nëtënuax aín mëqueu tsotax abë 'Apu 'iti 'ain.

⁷⁰ Usoquian atu cacëxun ca camaxunbi ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Usa 'aish caramina aséabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ë cacë, ax ca aséabi 'icën.

⁷¹ Usai quia cuati ami nishi ca quicancëxa:

—'Itsa unix ca ami manánxa. Usa 'aínbi cananuna nunribi bërí nun pabitanbi aséabi ax 'atimati banaia cuan.

23

Jesús Pilatonu buáncan
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Catancëx niruquin ca camaxunbi Jesús buánxun Pilátonu buáncëxa.

² Buanx bëbax aín bëmánon 'ixun ca Jesús ñuiquin ësaquin Pilato cacëxa:

—Ënë unían judíos unicama nun caibu bëtsi oquian sinánun quixun 'unánmia cananuna nunbi cuan. Nun nu a César buánmiti curíqui 'inánxunma 'anun nu canan ca ax isa Cristo 'aish 'apu 'icë quiaxa.

³ Usaquian cacëxun ca Pilátonën Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséabi cana 'ëx a 'ain, minmi cacë, usa.

⁴ Jesusan cacëxun cuaquin ca Pilátonën sacerdotenën cushicama 'imainun anu timécë unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'atima ñu 'acëma 'icën.

⁵ Usaía Piláto quicëbëbi Jesúsmi xuamati nishi ca munuma quicancëxa:

—An ca Galilea mecamanuxun unicama 'atimaquin 'unánmiquin tsuáquirumianan Judea mecamanuxunribi usoquin 'aia.

Pilátonëan Jesús Herodesnu xua

⁶ Ësaquian unicaman ñuia cuaquin ca Pilátonën —¿ënë unix cara Galileanu 'icë uni 'ic? —quixun atu ñucácëxa.

⁷ Ñucácëxuan —usa ca —quixun cacëxun cuaquin ca Pilatonën Jesús Herodesnu buántanun quixun xuacëxa. A me anua Herodes 'apu 'ain, anu 'icë uni ca Jesús 'icë quixun ñuia cuaxun ca —Herodes ca Jerusalénu uëxanxa —quixun 'unánquin anu buántanun quixun cacëxa.

⁸ Buáncëx bëbacëa unicaman Jesús ñuia cuati ca an uni itsin 'acëma ñu 'aia istisa tanquinbi iscëma 'aish, bërí a isi Herodes cuëëancëxa.

⁹ Usai cuëënquia 'itsaira bana ñucácëxunbi ca Jesusan cáma 'icën.

¹⁰ Caíma 'imainun ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama munuma banai ami manáncëxa.

¹¹ Usaria ca Herodesbëtan aín suntárucaman Jesús 'atimonan a 'usánquin cuaiquin 'apúan pañucë chupa pañumitancëxun Pilátónua buántëcëntanun quixun xuacëxa.

¹² Usa 'ain ca 'itsa baritia abë nishanancë 'aíshbi a nëtënbi sinanati Pilátobë Herodes nuibanancëxa.

*Jesús ca bamati 'icë quiáxa quican bana
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)*

¹³ Usa 'ain ca Pilatonën, judíos sacerdotenën cushicama 'imainun judíos 'apucama 'imainun unicama camiacëxa.

¹⁴ Camicëxa ucë ca cacëxa:

—Mitsun, ënë unin ca 'atimati banaquin unicama tsuáquirumia quixun cacëxun, cana mitsun ismainunbi a ñucán. Ñucáxun 'ën iscëxbi ca an uisa ñubi mitsux ami manánquin 'ë cacë, a 'acëma 'icën.

¹⁵ Anu xucëxunbi ca Heródesnën amiribishi nunua bëtëcënnun xuaxa. Anribi ca añu 'uchabia 'acëma 'icë 'unánxa. Usa 'ain ca nun iscëxun a cupía bamati, ñu 'atima 'acëma 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cana paë tanmitancëxuinshi cuantánun ënti 'ain.

¹⁷ Caquin ca anun pán chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtëa sënëncëma pain 'ain, usabiquin 'acë 'ixun, uni achúshi sipunua chiquínti sináncëxa.

¹⁸ Usoquian Jesús chiquínti sináncëbëbi ca unicamax munuma sharáru quicancëxa:

—Ënë uni ca 'at, 'anan ca Barrabás nu chiquínxun.

¹⁹ An 'apu ñui 'atimati banaquin, Jerusalénu 'icë unicama tsuáquirumicë, 'ianan an uni 'acë cupí ca Barrabás sipuacë 'iacëxa.

²⁰ Unicamaxa munuma sharáru quia cuati ca Pilátónëx amiribishi —nun iscëx ca a cupía bamati ñu 'atima 'acëma 'icë —quiax quitëcëancëxa.

²¹ Quicëbëbi ca munuma sharáru quicancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matas, i curúsocënu ca a matas.

²² Usaía quicaniabi ca rabë oquin cacësabi oquin Pilatonën amiribishi catëcëancëxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara ënën 'ax? 'Ën iscëx ca a cupía bamati ñu 'atima 'acëma 'icën. Usa 'ain cana paë tanmitancëxuinshi cuantánun ënti 'ain.

²³ Quicëbëbi ca usaribiti amiribishi munuma sharáru quitëcëancëxa, bamatanun i curúsocënu matáscë ca 'iti 'icë quiax. Usai quia ca Pilatonën atu sinanamiasmacëxa.

²⁴ Sinanamiasmaquin ca Pilatonën atúan cacësabi oi ca 'iti 'icë quixun cacëxa.

²⁵ Caxun ca Barrabás, an unicama tsuáquirumianan uni 'acë cupí sipuacë uni, a judíos unicaman ñucácësabi oquin chiquíancëxa. Usaquin chiquíanan ca Jesús, judíos unibunën 'apucamaxa cuëncësabi oquian 'anun quixun, aín suntárucama cacëxa.

*I curúsocënu Jesús matáscan
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)*

²⁶ Usoquian Pilatonën cacëxun Jesús buani cuanquinbi ca suntárunën Cirene nëtënu 'icë uni Simón, ax aín naënuax anúan cuancë bai, anun aia isquin suntárunën biquin 'iámiquin, anua Jesús matásti i curúsocë, a Jesús caxu cuanquin buánxunun quixun cacëxa.

²⁷ Usaía 'ia ca 'aisamaira unin nuibiancëxa, xanucamanribi nuibiani ca 'aisamaira masá nuituti bëunan mëscuti rarumacëxa.

²⁸ Usai 'ia cuati cuainacëquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Jerusalénu 'icë xanucama, 'ë sinani bëunan mëscuti rarumaxma ca 'it. Mitsu 'imainun mitsun tuácamashi sinani camina bëunan mëscuti inti 'ain.

²⁹ Anúnmi mitsun tēmēрати nētē ca uti 'icēn. A nētē ucēbē ca unicamax ësai quiti 'icēn, tuacēma xanux ca cuēēnti 'icēn, tuacēma 'ixun aín tuá xuma 'amicēma xanux ca xanu itsían 'acēsaribi oquin paē tancēma 'aish cuēēnti 'icēn.

³⁰ Anun usai 'iti nētē ucēbētan ca unicaman unētisa tanquin aín bashicama atunu rēucubunun canan matá atu mapunun quixun cati 'icēn.

³¹ 'Ēn ñu 'atima 'acēma 'icēbia 'ë ësiquin 'acē 'ain ca an ñu 'atima 'acē unicamax atun 'ë 'acēsamaira oquin 'acē 'iti 'icēn. Usoquian anun 'ati nētē ca uti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun sinani camina bëunan mëscuti inti 'ain.

³² Usa 'ain ca uni rabē an 'atima ñu 'acē, aribi Jesús bēa bamati suntárunēn buáncēxa.

³³ Usoxun ca suntárunēn a buani cuanx, Mapuxo cacē me, anu bëbaquin anuaxa bamanun Jesús matástancēxun i curúsocē nitsíancēxa. Nitsíanan ca an 'atima ñu 'acē uni rabēribi i curúsocēnu matástancēxun, bëtsia Jesusan mëqueu 'imainun bëtsi Jesusan mëmiu 'inun nitsíancēxa.

³⁴ Suntárunēan usoquin 'acēxun ca Jesusan Nucēn Papa Dios cacēxa:

—Papan, ēnē unicaman ca añu cara 'aia quixun 'unanima. Usa 'icē camina atun 'ucha tērēnquin manumiti 'ain.

Usa 'ain ca anu uni matáscē i curúsocēcama nitsíntancēxun, suntárunēn uin cara isa Jesusan chupa bëtsi bëtsi biti 'icē iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tancēxa.

³⁵ Usaquian Jesús 'aia ca unicaman isacēxa. Ismainun ca judíos unibunēn 'apucamax Jesús ñui 'atimati banai ami cuai ësai canancēxa:

—An uni raíri iēmícēsaribi oi iētibi ca iētima. Ax asérabi Cristo a Nucēn Papa Diosan ēnu xunuxun caíscē 'aish ca axbi iēti 'icēn.

³⁶ Anu 'icē suntárucamanribi ca uquin ami cuaiquin bimi baca cachacē a xēanun quixun 'ináncēxa.

³⁷ 'Inánquin ca —mix asérabi judíos unicaman 'apu 'aish ca mixbi iēt — quixun cacēxa.

³⁸ Anua a matáscancē i curúsocēnu ca Jesús manámi ësiquin cuēnēocē bana matáscē 'iacēxa: “Ēnēx ca judíos unicaman 'apu 'icēn”. A banax ca griego banan cuēnēocē 'ianan Romanu 'icē unin bana, latín cacē, anun cuēnēocē 'ianan judíos unibunēn bana, hebreo cacē, anúnribi cuēnēocē 'iacēxa.

³⁹ A Jesús 'acēsaribi oquin i curúsocēnu matáscē uni rabē, achúshinēn ca ami 'atimati banaquin 'usánquin Jesús cacēxa:

—¿Mix caramina Cristoma 'ain? Mix asérabi Cristo 'aish ca mixbi iēt. Iēanan ca nuribi iēmit.

⁴⁰ Usoquian Jesús caia cuaquin ca acēñuan matáscē unin bëtsi ñu caquin cacēxa:

—¿Mix usaribi oquin 'acē 'aishbi caramina Nucēn Papa Diosmi racuētiman?

⁴¹ Asérabi cananuna nux nun 'ucha cupí paē tanin. Usa nux 'aínbi ca ēnē uni añu 'uchabi 'acēma 'icēn.

⁴² Usoquin bëtsi catancēxun ca a unin Jesús cacēxa:

—Jesús, min nētēnuax 'apu 'ixun camina 'ë manutima 'ain.

⁴³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mi cain, ēnē nētēnbi camina anu 'ëx 'icē anu 'ēbē 'iti 'ain.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Usai 'imainun ca bari xamárucēbēbi me bëánquiacēxa. Bëánquiax ca rabē 'imainun achúshi hora 'icēbē bari pēquitēcēancēxa.

⁴⁵ Usai bari bēánquimainun ca Nucēn Papa Diosan 'imicēx anuxun a rabiti xubu mēu anun bēpáncē chupax amo rabé 'inun tuquiacēxa.

⁴⁶ Usaía 'icēbē ca munuma cuēncēnishi Jesús quiacēxa:

—Papan, 'ēn cana 'ēn bēru ñunshin minmi binun mi 'inanin. Usaquin catancēx ca ashiti bamacēxa.

⁴⁷ Usaía 'icēcama isquin ca Romanu 'icē capitán Nucēn Papa Dios rabi quiacēxa:

—Asérabi ca ēnē unix 'uchañuma 'iāxa.

⁴⁸ Usaía quimainun ca axa Jesús 'ia isi timēcē unicamaxribi masá nuituti, atun nuitu mēēi shitáshquiquiani uténbuax, atun xubunu cuancēxa.

⁴⁹ Raírínēxa usai 'imainun ca an a 'unáncē unicama 'imainun axa Galileanuax a nuibētsini ucē xanucamanribi 'ura nixun Jesús usai 'ia isacēxa.

Jesús bamacē mēnion ñui quicē bana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Judea cacē menu 'icē ēma, Arimatea, anu 'icē uni achúshi ca José cacē 'iacēxa. Ax ca upí uni 'aish upí sinánñu 'iacēxa. Ax ca judíos cushicaman 'apucama achúshi 'iacēxa.

⁵¹ Usa 'aishbi ca José an anun Nucēn Papa Dios camabi unin 'apu 'iti nētē uti caíncē uni 'iacēxa. Usa 'ixun ca raíri 'apucaman 'acēsaribi oquin sinánquinma, atúxa Jesús 'acatsi quiax 'ēsēnani —'atí ca —quiax quicēbētanbi, an cáma 'icēn.

⁵² Usa 'ixun ca Josénēn anu cuanxun Pilato cacēxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

⁵³ Usaquin cacēxuan —camina buánti 'ai —quixun cacēxun ca Josénēn Jesús i curúsocēnua nanpátancēxun, sávana upitan rabúancēxa. Rabúbianquin ca anu uni bamaia mēníotia matá me tēmú bērí naēcē, anu uni ñucē mēnícēma pan, anu mēnionuxun buáncēxa.

⁵⁴ Usoquin anun ñu mēētima nētēn 'atima cupí, a nētē 'icēma 'ain, ca Josénēn Jesús mēnionuxun buáncēxa. Buánxuan mēnion ca anun ñu mēētima nētē 'iacēxa.

⁵⁵ Usoquian buania nuibianxun ca Galileanuax abē uéxancē xanucaman uinaira cara Jesús mēñoia isanan uisaira oquin cara mēñoia quixun isacēxa.

⁵⁶ Isbiani atun xubunu cuanxun ca anun Jesús sanu oti ro buánuxun mēnícēxa. Mēníotancēx ca Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oi, anun ñu mēētima nētē 'ain, tantiacēxa.

24

Jesús baísquia

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mēētima nētē 'iónxa pēcaracēbēa bari urucēma 'aínshi ca axa Galileanuax Jesús bē uéxancē xanucama anun sanu oti ro mēñoēxancē a buani raíri xanubē anua Jesús mēñoēxancēnu cuantēcēancēxa.

² Buani cuanx anu bēbaquinbi ca mapara, anun quini xēpuéxancē, racanacē isacēxa.

³ Usa 'icē istancēx cuani, quininu atsínquianxun isquinbi ca Nucēn 'Ibu Jesús 'aímocēxa.

⁴ 'Aímoi ratuti ca sináncasmacēxa. Usai ratúquian atun iscēxbi ca rabé uni, chupa chaba chabaquicē pañucē, a rapasu 'iacēxa.

⁵ Usa isi ca xanucamax racuēti meu tētúbuacēxa. Tētúbutiabi ca a unin cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsun anu uni bamacē mēníotinua axa ashiti bamacēma uni barin?

⁶ Ax ca ēnuma 'icēn, ca baísquiaxa. An Galileanuxun mitsu caēxancē bana camina sinánti 'ain.

⁷ Ësaquin ca mitsu caëxanxa: Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, ca 'ë 'atima unin, uni itsían 'ë 'aminun 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocënu bamanun 'ë matásti 'icën. Matáscëx aséabi bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'iónxa pëcaratëcëncëbë baísquiti 'ai quixun.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun ca —aséabi ca Jesusan usaquin nu caëxanxa —quixun xanucaman sináncëxa.

⁹ Usaquin sinámbiani anuax cuanxun ca atun iscëcama ñuianan ángelnën cacëcama ñuiquin, Jesusan 'unánmicë unicama męcën rabë 'imainun achúshi a 'imainun an aín bana cuacë uni raíricamaribi ñuixuancëxa.

¹⁰ Usaquian an Jesusan 'unánmicë unicama ñuixuncë xanucama ax ca 'iacëxa, María Magdalena 'imainun Juana 'imainun Jacobonën tita María, 'imainun axa atubë 'icë xanucamaribi.

¹¹ Usaquian acaman ñuixuncëxunbi ca —cëmëi ca quia —quixun sinánquin —usa ca —quixun sinánma 'icën.

¹² Usaía raíri 'imainun ca Pedronëxëshi abáquiani a quininu cuancëxa. Cuanx bëbai tëtúbuquin isquinbi ca anun Jesús rabúncë chupa ashi isacëxa. Isbiani ratúquiani uísai cara 'iixa quixun sináncasmai ca aín 'icënu cuantëcëancëxa.

Emaús ëmanu bain cuanía usai 'iá
(Mr 16.12-13)

¹³ A nëtënbi ca an Jesusan bana cuacë uni rabë Jerusalénuax, axa męcën rabë 'imainun achúshi kilometrosa 'ain, Emaús cacë ëmanu bain cuancëxa.

¹⁴ Usai bain cuani ca a rabëtax usaía Jerusalénuax Jesús 'icë ñui cananquiancëxa.

¹⁵ Usaía cananquiancëbëbi ca Jesús a caxu cuani, atubë biránanquiani cuancëxa.

¹⁶ Cuanía isquin 'unántisa 'ixunbi ca —ënëx ca Jesús 'icë —quixun 'unánma 'icën.

¹⁷ 'Unáncëxunmabi ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Añu ñui caramina cananquianin? ¿Uisacatsi caramina masá nuitutin?

¹⁸ Cacëx niracëquin ca axa bain cuancë uni rabë, achúshi, Cleofas cacë, an Jesús cacëxa:

—¿Amanuax Jerusalénu ucë 'ixunbia uisa ñucama cara anu 'iixa quixun ñuicania 'itsa unin cuanbi caramina mínshi cuacëma 'ain?

¹⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñui cara quicanx?

Quia ca cacëxa:

—Nazaretnu 'icë Jesús, a ñui ca quicanxa. An ca Nucën Papa Dios 'imainun unicamanribi iscëxun upí oquin Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuanan aín cushínbi uni itsin 'acëma ñu 'axa.

²⁰ Usa 'icëbi ca nun sacerdotenën cushicamabëtan nun cushi raíricamanribi a Piláto 'inánxa, ax isa i curúsocënu matáscëx bamanun quixun.

²¹ Nun cananuna Romanu 'icë unían, nux Israel unibu 'icë, nu 'imainun nun nëtëcamaribi 'ibuacë 'aínbia nunainshi nun nëtë 'inun, an nu mëníoexunti sinan, 'aínbi ca bamaëxanxa.

²² Usa 'aínbi ca nuxnu 'icësaribitía ami sináncë xanu raírinën anu Jesús mëníoëxancënu pëcaracëma 'aínshi cuanxun isbëtsini uxun ñuixunquin nu ratupunia.

²³ Cuanxunbi ca Jesús 'aímopunia. 'Aímobëtsini uxun ca nu capunia, ángel rabëtaina iscëxun atu, Jesús ca bamacëma 'icë, ca baísquiixa, caxa quixun.

²⁴ Usaquin cacëx anua Jesús mëníoëxancënu cuanxunbi ca nubëa 'icë uni raírinën xanúan cacësabi oquin isquinbi Jesús mëraima 'ipunia.

²⁵ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina sinaniman. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin cuënëo banax ca asérabi 'icë quixun camina sináncëma 'ain.

²⁶ ¿A bana quicësabi oi cara Cristo, ax aín Papabë 'Apu 'i cuancëma pan 'aish, paë tani tēmëratí 'iax?

²⁷ Caxun ca Moisésnëan cuënëo bana 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribia cuënëo bana, uisa banacama cara a ñui quicë 'icë, a banaxa quicësabi oi ca 'iaxa quixun a uni rabë ñuixuancëxa.

²⁸ Atu bana ñuixunbiancëx anua cuancë Emaús ëmanu abë bëbaquinbi ca a rabëtan, Jesús sapi ca cuanshitia quixun isacëxa.

²⁹ Isquin ca cacëxa:

—Bari ca xupíbutia, ca baquishia, usa 'ain camina nun xubunu nubë 'i cuanti 'ain. Cacëx ca atubë cuanx aín xubunu 'i Jesús atsíancëxa.

³⁰ Atsíntancëx mesanu a uni rabëbë tsóbuxun ca pán bixun —asábi ca —Nucën Papa Dios catancëxun, tucapaquin atu 'ináncëxa.

³¹ Usa 'ain ca, ënëx ca Jesús 'icë quixun 'unántancëxunmabi pán tucapaxun 'ináncëxun pain —Jesús ca ënëx 'icë —quixun 'unáncëxa. 'Unania ratúcëbëishi ca Jesús nëtéacëxa.

³² Nëtécëbë ca canancëxa:

—An nubë banaquin cuënëo banacama nu ñuixuncëxun cananuna nun nuitu cuëni shimëniocacësa tanpunin, ¿usa cat?

³³ Usaquin sinani bënëtishi cuanx ca Jerusalénu cuantécëancëxa. Cuanx bëbaquin ca Jesusan 'unánmicë uni męcën rabë 'imainun achúshi, acamabëa Jesusan bana cuacë raíri unicamaribi timécë mëracëxa.

³⁴ Mëracëxun ca axa timécë unicaman cacëxa:

—Nucën 'Ibu Jesús ca asérabi baísqitécëanxa. Usa 'icë ca Simonan ispunia.

³⁵ Usaquian cacëxun cuaquin ca Emaúsnuax ucë uni rabëtan, usai ca bain-uax nubë 'ipunia quixun canan —nua pán mëtícaquin 'ináncëxuinshi cananuna ax ca asérabi Jesús 'icë quixun 'unánpuni —quixun cacëxa.

*Aín 'unánmicë uni męcën rabë 'imainun achúshi an Jesús isa
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Usaquin atu ñuixunía sënëncëma pain 'aínbi axbi chiquiracëti atu nëbëtsi niracëquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Chuámashirua ca 'ican.

³⁷ Usoquian atu cacëx racuëti ratúquin ca —ñunshin ca —quixun sináncëxa.

³⁸ Usai 'i ami racuëtia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? ¿Uisa cupí caramina 'ëx cana asérabi Jesús 'ai quixun sinaniman?

³⁹ 'Ën męcën 'imainun ca 'ën taë is. Isquin ca, 'ëx cana Jesús 'ai quixun 'unan. Uisa cara 'ën nami 'imainun 'ën xo 'icë quixunmi 'unánun ca 'ë ramët. Ñunshinax ca xoñuma 'ianan namiñuma 'icën.

⁴⁰ Usaquin caquin ca mëshpáquin aín męcën ismianan aín taëribi ismiacëxa.

⁴¹ Usoquian ismicëxbi ca —ënëx ca Jesús 'icë —quiax cuëenibi sináncasmái ratúacëxa. Ratutia isquin ca Jesusan —¿mitsun a piti ñu cara 'aíma 'ic? —quixun cacëxa.

⁴² Cacëxun ca tsatsa xuicë paná 'imainun buna rëpa tëxëra 'ináncëxa.

⁴³ 'Ináncëxun biquin ca atun ismainunbi Jesusan piacëxa.

⁴⁴ Pitancëx sënënxun ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ëx bamacëma pain 'ixun 'ën mitsu cacësabi oi ca 'iaxa. 'Ë ñuiquin cuënëo banacama Moisésnën 'a, 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo banacama, 'imainun Salmosribi, acamaxa 'ë ñui quicë bana axa quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun 'ën mitsu cacësabi oi cana 'ian.

⁴⁵ Usaquin caxun ca a ñuiquian cuënëo banacama upí oquian cuanun ñuixunquin anu timécë unicama 'unánmiacëxa.

⁴⁶ 'Unánmiquin ca ësaquin cacëxa:

–Ësai ca a bana quia, Cristo ca bamatancëx rabë 'iónxa pëcaratëcëncëbë baísquiti 'icën.

⁴⁷ Usa 'ain ca aín unicaman Jerusalénuxun pain aín bana ñuitancëxun camabi menu cuanquin ësoquin caquin unicama ñuixunti 'icën, Nucën Papa Diosan atun 'atima ñu 'acëcama tërëncë 'inuxun ca sinanaquin bëtsi oquin sinánti 'icë quixun. Ësaía a ñui cuënëo bana quicë a ñuixuntancëxun ca Jesusan atu cacëxa:

⁴⁸ Mitsun camina 'ëx 'ia iscë 'ixun, uisai carana 'ë ñuiquin cuënëo banacama quicësabi oi 'ia quixun unicama ñuixunti 'ain.

⁴⁹ Axa uti ñuiquian 'ën Papa Diosan 'ë cacë, a cana mitsunu unun xuti 'ain. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan aín cushi mitsu 'inánun Jerusalénu bërúxun caínti 'ain.

Jesús naínu cuan

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Usa 'ain ca Jesusan Jerusalénuax cuanquin Betania ëma 'urama, aín unicama buáncëxa. Buántancëxun aín mëcën rabë manámi oquin ca Nucën Papa Dios atu ñucáxuancëxa.

⁵¹ Usaquin ñucáxuntancëxun acama ëbiani ca anua Nucën Papa Dios 'icë anu cuancëxa.

⁵² Cuania rabitancëx ca chuámashi tani cuëenquiani Jerusalénu cuantëcëancëxa.

⁵³ Cuantancëxun ca nëtë camabi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun cuanxun, a rabiacëxa. Ashi.

JUANĒAN 'A UPÍ BANA

Nucĕn Papa Diosan Bana uni 'iá

¹ Nucĕn Papa Diosan ñu unioisama pain 'aínbi ca aín Bana 'iacĕxa. Aín Bana ax ca Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa, ax ca Nucĕn Papa Diosbi 'iacĕxa.

² Usa 'ain ca ñu uniocĕma pain 'ain aín Bana, ax Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa.

³ Aín Banáinshi ca camabi ñu uniacĕxa. Nucĕn Papa Diosan Bana 'aíma 'ia 'ain ca ñu 'aíma 'ianan ñancáishi 'itsíanxa.

⁴ A bana anúan Nucĕn Papa Diosan nĕtĕ 'inan 'aish ca camabi ñu 'imainun uníxribi ĕnĕ nĕtĕnu bucuia. Usai 'i ca an 'imicĕx unicama sinánñu 'icĕn.

⁵ Ñunshin 'atimanĕn 'imicĕxun unin 'aisama 'iti sinaniabi ca Nucĕn Papa Diosan Bana ax upíira 'ixun uni upí 'inun 'imia. Usaquian 'imia ca ñunshin 'atimanĕn a cuati uni upí 'iaxma 'inun quixun Nucĕn Papa Diosan bana a nĕtĕnima.

⁶ Uni achúshi ca 'iacĕxa Juan caquin anĕcĕ. A ca Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menua unun xuacĕxa.

⁷ Ax ca Nucĕn Papa Diosan Bana, an 'uchañuira 'icĕbi uni aín nuitu upí 'imiti, ax ucĕbĕa ami catamĕnun camabi uni a ñuixuni uacĕxa.

⁸ Juan, ax ca an uni aín nuitu upí 'imiti ama 'iacĕxa. Usa 'aíshbi ca axa uti ainra uni aín nuitu upí 'imiti, a unicama ñuixunuan Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menu xucĕ 'iacĕxa.

⁹ An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti axa uti ñuiquin ca Juanĕn unicama ñuixuancĕxa.

¹⁰ An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti ax ca ĕnĕ menu 'iacĕxa. Usa 'ixun an Nucĕn Papa Diosbĕtan camabi me 'imainun camabi ñucama unio 'icĕbi ca unicaman, uí cara ax 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn.

¹¹ ĕnĕ nĕtĕnu 'icĕ unicaman ca an unio 'ixunbi, atubĕ 'inúxa ucĕbi biisama tancĕxa.

¹² Usa 'ixunbi ca uicamax cara ami sinánan ami catamĕtia, acama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕa 'inun 'imiacĕxa.

¹³ Unían aín xanumi bĕchicĕ tuá ax ca unishi 'ia. Unin bĕchicĕnĕxa usa 'aínbi ca usama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕcama 'icĕn. Ax ca aín cushínshia aín bĕchicĕ 'imicĕ 'icĕn.

¹⁴ Nucĕn Papa Diosan Bana a ca bĕtsi tuásaribi 'inun xanun bacĕancĕxa, uni 'inun. Nucĕn Papa Diosan sinánsaribi 'ixun ca ĕnĕ menu 'icĕ unicama abĕ 'ixun nuibacĕxa. Ax aín Bĕchicĕ Achúshi 'aish aín Papa Diossaribi 'aish aín sinan upíira upí cananuna isacĕn.

¹⁵ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicĕ, an Nucĕn Papa Diosan Bana ñui munuma banaquin cacĕxa:

—ĕnĕx ca a ñuiquin ĕsaquin 'ĕn mitsu caĕxancĕ a 'icĕn: Axa 'ĕ caxu uti uni ax ca 'ĕsamaira 'icĕn. 'ĕx 'icĕma pain 'ain ax pain 'iá 'aish ca 'ĕsamaira 'icĕn.

¹⁶ An ca aín sinan upíira 'ixun ax 'icĕsaribitinu nun sinan upí 'inun nuibaquin ĕnquinma nu 'aquinia.

¹⁷ Uisai cara Nucĕn Papa Diosan uni 'iti 'icĕ quixun ca Moisésnĕn nucĕn raracama 'unánmiacĕxa. Usa 'aínbi ca axira uxun Jesucristonĕn asérabi nuibaquin aín 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oía aín uni 'inun 'imiaxa.

¹⁸ Uinu 'icĕ unínbi ca Nucĕn Papa Dios isáma 'icĕn. Aín Bĕchicĕ Achúshi, axa aín Papabĕ 'icĕ, an cuni ca uisa cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun nu 'unánmiacĕxa.

I. JESUCRISTONĒAN GALILEA ME 'IMAINUN JUDEA MENUXUN BANA ÑUIXUAN (1.19-12.50)

Juanĕan Jesús ñuia

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icē judíos unicaman ax caraisa ui 'icē quixuan Juan ñucátanun, sacerdotecamacēñun levita unicama xuacēxa.

²⁰ Xucēx cuanx bēbaxuan ñucácēxun ca parántisama tanquin Juanĕn cacēxa:

—'Ēx cana Cristoma 'ain.

²¹ Cacēxun ca cacēxa:

—¿Ama 'aish caina ui 'ain? ¿Elías caina 'ain?

Quixuan cacēxun ca cacēxa:

—'Ēx cana ama 'ain.

Cacēxun ca ñucátēcēancēxa:

—¿An Nucĕn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunti uni, axa uti a caina mix 'ain?

Cacēxun ca —ama cana 'ai —quixun cacēxa.

²² Usaquin cacēxunbi ca catēcēancēxa:

—¿Uiira caramina mix 'ain? An nu xucē unicamanu cai cuanun ca mix caramina ui 'ai quixun nu cat.

²³ Cacēxun ca Juanĕn cacēxa:

—'Ēx cana axa anu uni 'icēma menuax munuma banacē uni a 'ain, ĕsai qui: “Nucĕn 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mēnioquin racanati 'ain”. An ĕñē bana cuēñēo, Isaías, an Nucĕn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē, axa quiásabi oi cana 'ĕx 'in.

²⁴ Axa usaquin Juan ñucati cuancē unicamax ca fariseo unicaman xucē 'iacēxa.

²⁵ Usa 'ixun ca Juan catēcēancēxa:

—¿Mix Cristoma 'ianan Elíasma 'ianan an Nucĕn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunti, axa uti ama 'ixunbi caina min uisa cupí unicama 'unpaxan nashimin?

²⁶ Cacēxun ca Juanĕn cacēxa:

—'Ēn cana uni 'unpaxan nashimin, 'aínbi ca mitsúnmi 'unáncēma uni achúshi mitsubē 'icĕn.

²⁷ Ax 'ĕsamaira 'aish ca mitsúnmi 'unánun 'ĕ caxu aia. 'Ēx 'iisama pain 'ain, ax pain 'iá 'aish ca 'ĕsamaira 'icĕn. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ĕx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

²⁸ Jordán 'ucēmanan 'icē Betábara cacē ĕma anuxuan unicama nashimicē, anu cuanx ca unían xucē unicama usai Juanbē banacēxa.

Carnero 'icĕsaribitia unin 'ucha cupí bamati, Cristo, a ñuicē bana

²⁹ Usaquin unicama coónxun ca Juanĕn Jesús aia isacēxa. Aia isi ca quiacēxa:

—Ca is, ĕñĕx ca unin 'ucha cupí carnero bamati 'aínbia ax bamacē cupí Nucĕn Papa Diosan camabi unin 'ucha tĕrĕnti a 'icĕn.

³⁰ Ēñĕx ca a ñuiquin ĕsai quiquin 'ĕn mitsu cacē a 'icĕn: Axa 'ĕsamaira uni ax ca 'ĕ caxu aia. 'Ēx 'icēma pain 'ain ca ax pain 'iacēxa. Usa 'aish ca 'ĕsamaira 'icĕn. A ñuiquin 'ĕn mi cacē, a ca ux 'icĕn.

³¹ 'Ēnribi cana a 'unáncēma 'ain, 'aíshbi cana Israel unicaman uisa uni cara quixun a 'unánun 'unpaxan uni nashimi uan.

³²⁻³³ Usaquin catancēxun ca, ĕsai ca 'iáxa quixun Juanĕn unicama ñuixuancēxa:

—'Ēn a 'unáncēma 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan 'ēn 'unpaxan uni nashiminun xuquin 'ē caxa: “Uni achúshinua 'ēn Bēru Ņunshin Upí ubútancēx 'iruiā camina isnuxun 'ain. Ainra ca uni 'ēn Bēru Ņunshin Upíbēa 'inun 'imiti 'icēn”. Usaquin ca 'ē caxa. An 'ē cacēsabi oquin cana Nucēn Papa Diosan Bēru Ņunshin Upía ñumacuru tinax naínuax ubútancēx a uninu 'iruiā isan.

³⁴ Usaquin isun cana —ax ca Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'icē —quixun camabi uni cain.

Usaquin ca Juanēn cacēxa.

Jesusan aín 'unánmicē unia 'inun a pain caísa uni

³⁵ Usaquian coon ca Juanbē aín 'unánmicē uni rabē 'iacēxa.

³⁶ Abē 'icē ca Jesús cuainia isquin Juanēn cacēxa:

—Ca is, carnero 'icēsaribiti unín 'ucha cupí bamanuan Nucēn Papa Diosan xua a ca ux 'icēn.

³⁷ Usaía quia cuaquin ca Juanēn 'unánmicē uni rabētan Jesús nuibiancēxa.

³⁸ Nuibiancēxun caxu bēsuquin isquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Añu caramina barin?

Cacēxun ca ñucácēxa:

—¿Uinu cara min 'iti 'ic, rabí? (Rabí quicē bana, ax ca an uni 'unánmicē uni qui quicē 'icēn.)

³⁹ ¿Uinu 'icē cara min 'iti 'ic? quixun cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Isi cuanun ca ut.

Cacēx cuanxun ca aín 'iti isacēxa, istancēx ca bari xupíbucēbēa baquíshti 'urama 'ain abē 'iacēxa.

⁴⁰ Juanēn cacēxun cuaquian Jesús nuibiancē uni rabētax ca bētsix Simón Pedronēn xucēn Andrés 'iacēxa.

⁴¹ Jesusan 'itinuax cuanxun ca Andrésnēn aín xucēn Simón Pedro bariquin mēraxun cacēxa:

—Mesías cananuna isan.

Mesías quicē bana, ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman caíncē a qui quicē 'icēn.

⁴² Cabianquin ca aín xucēn Jesúsnu buáncēxa. Buáncēx bēbaia isquin ca Jesusan bēñachaquin cacēxa:

—Mix camina Juanēn bēchicē, Simón, a 'ain. 'Aíshbi camina Cefas caquin anēcē 'iti 'ain.

Cefas quicē bana, ax ca Pedro qui quicē 'icēn.

Jesusan Felipe 'imainun Natanael abē cuanun ca

⁴³ Usaquian Pedro coon pēcaracēbē, Galilea menu cuanti sinani cuanquinbi ca Jesusan Felipe mēracēxa. Mēraquin ca cacēxa:

—'Ēn mi 'unánminun ca 'ēbē cuani ut.

⁴⁴ Felipe Betsaida ēmanu 'icē uni 'ain, ca Andrés 'imainun Pedroribi, anu 'icē uni 'iacēxa.

⁴⁵ Usaquian Jesusan cacēx cuanxun ca Felipenēn Natanael cacē uni bariquin mēraquin cacēxa:

—A ñuiquian Moisés 'imainun an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun uni bana ñuixuncē unicaman cuēnēo, a uni cananuna mēran. Ax ca Jesús, Nazaretnu 'icē uni, Josénēn bēchicē, a 'icēn.

⁴⁶ Felipenēn cacēxun ca Natanaelnēn cacēxa:

—¿Nazaret ēmanu cara ñu 'unáncē uni 'iti 'ic?

Cacēxun ca Felipenēn cacēxa:

—Usa ca mi isnun ca 'ēbē cuani ut.

⁴⁷ Cabianquin buáncēxa Natanael aia isi ca Jesús quiacēxa:

—U unix ca aséabi Israel uni upí 'icēn, uni paráncēma ca ux 'icēn.

⁴⁸ Quia ca Natanaelnēn cacēxa:

—¿Uisaxun caramina 'ë 'unan?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mi caia Felipe cuancëma pan 'aínbi cana mi higuera tanáinua isan.

⁴⁹ Cacëxun ca Natanaelnën cacëxa:

—Mix camina Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan Israel unicaman 'apu 'ain.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Higuera tanáinua cana mi isan 'ën mi cacëxun caramina bërí, ënëx ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'ë sinanin? Minmi 'ë iscësamaira oquin camina 'ën ñu 'aia isnuxun 'ain.

⁵¹ Ësaquinribi ca Jesusan Natanael cacëxa:

—Asérabi cana mitsu cain, naí panárabëcëbëtan camina uni 'inux 'ëx anuax uá, 'ë manáminuaxa Nucën Papa Diosan ángelcama cuaruanan ubutia isnuxun 'ain.

2

Unin xanu biti nëtëa Jesús Canánu 'ía

¹ Rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbëtan ca Galilea nëtënu 'icë ëma, Caná cacë, anuxun uni achúshinën aín bëchicë xanu bimiti 'ain, aín aintsi 'ibucama pi unun quixun aín uni camiacëxa. Anu ca Jesusan titaribi 'iacëxa.

² Usa 'ain ca Jesúsribi aín 'unánmicë unicamabë aribia camicëx cuanx anu 'iacëxa.

³ Anu 'ixun ca unicaman cëñucëxa vino 'aíma 'ain aín titan Jesús cacëxa:

—Vino ca 'aíma 'icën, ca cëñúaxa.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina 'ë usaquin cain? Anun 'ën ñu 'ati nëtë ca 'icëma pain 'icën.

⁵ Cacëxun ca aín titan an piti 'ináncë unicama cacëxa:

—Ën tuacëan mitsu cacësabi oquin ca 'at.

⁶ Anu ca 'iacëxa mëcën achúshi 'imainun achúshi maxax 'acë ñutë, anu anúan judíos unicama mëchucati 'unpax nanti. A ñutëcama sapi ca veinte 'ianan treinta galones 'unpax anu 'aruti 'iacëxa.

⁷ Usa 'ain ca Jesusan an piti 'ináncë unicama cacëxa:

—Ñutënu ca 'unpax buácat.

Cacëxun ca usoquin 'acëxa.

⁸ Usaquian 'aia ca cacëxa:

—Buácabianquin ca fiesta 'ibun buántan.

Cacëxun ca Jesusan cacësabi oquin buáncëxa.

⁹ Buáncëa fiesta 'ibun, Jesusan 'unpax 'icëbi vino ocë, a tanquin, uinua bëcë cara quixun 'unaniamabi ca an ñutënu buácabianquin buáncë unicama ainshi 'unáncëxa. Usa 'ain ca fiesta 'ibun an xanu biti uni cuënxun cacëxa:

¹⁰ —An fiesta 'acë unin ca vino upí pain 'inántancëxun a cëñúia vino asábitanishi uni 'inania. Usa 'aínbi camina min bërí 'atimatani pain 'inántancëxun vino upí 'inanin.

¹¹ Usoquin ca Jesusan Galilea menu 'icë ëma, Caná, anuxun aín sinanëinshi 'atabaquin uni itsin 'acëma ñu 'acëxa, uni itsin cushisamaira ca aín cushi 'icë quixuan unicaman 'unánun. Usaquian ñu 'aia isi ca aín 'unánmicë unicama ami catamëacëxa.

¹² Usaquin 'atancëx ca aín tita 'imainun aín xucëantu 'imainun aín 'unánmicë unicamabë Jesús Capernaúm ëmanu cuancëxa. Cuanx bëbatancëx ca 'itsama nëtëinshi anu 'iacëxa.

*An ñu marucë unicama Jesusan chiquían
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

¹³ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nētēa 'urama 'ain ca Jesús Jerusalénu cuancēxa.

¹⁴ Cuanx bēbax anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínquinbi ca an ñu marucē unicaman vaca bēnē 'imainun carnero 'imainun ñumacuru acama maruía isacēxa. Isanan ca anuxuan curíqui cambioquin bicē, anua unicamaribi tsócē isacēxa.

¹⁵ Acama isquin ca anun rishquti itsi mēnloquin, anua 'icē carnero 'imainun vaca bēnē 'imainun an marucē unicamaribi chiquíancēxa. Chiquíanan ca an curíqui cambioquin bicē unin curíqui rēúquin, anua curíqui nancē ñucama chashcacēxa.

¹⁶ Usonan ca an ñumacuru marucē unicamaribi cacēxa:

—Ēnua ca mitsun ñucama buántan. Anuxun 'ēn Papa rabiti xubu camina anuxun ñu maruti xubusa 'inun ēsaquin 'atima 'ain.

¹⁷ Usaquian Jesusan caia cuaquin ca aín 'unánmicē unicaman Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ēsai quicē a sináncēxa: “Ēx anun rabanán bamaquinbi cana anuxun mi rabiti xubu upí oquin bērúanti 'ain”. Usaquin sinánquin ca —a banaxa quicēsabi oquin ca 'aia —quixun sináncēxa.

¹⁸ Usaquin 'aia isquin ca judíos unicaman Jesús cacēxa:

—¿Minmi ēsoquin 'acē ax ca asábi 'icē quixúnu nun 'unánun caramina añu ñu nun isnun 'ati 'ain?

¹⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsúnmi tēncapatiabi cana ēnē xubu 'ēn rabē 'imainun achúshi nētēinshi 'atēcēnti 'ain.

²⁰ Cacēxun ca judíos unicaman cacēxa:

—Cuarenta y seis baritian ca nucēn chaitiocēcaman ēnē xubu 'acēxa. Usa 'aínbi ¿caramina min rabē 'imainun achúshi nētēinshi 'atēcēnti 'ain?

²¹ Ēsaquian atun cacē 'aínbi ca Jesús quicē bana ax, axbi ñuicacati quicē 'iacēxa.

²² Usa 'ain ca aín 'unánmicē unicaman bamaxa Jesús baísquitēcēan usaquian judíos unicama cacē a bana sináncēxa. Sinánan ca —Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca cēmēma 'icē —quixun sinánan —Jesusan nu cacē bana axribi ca cēmēma 'icē —quixun sináncēxa.

Unicaman sináncē ñucama Jesusan 'unan quicē bana

²³ Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalénu 'ixuan Jesusan uni itsin 'acēma ñu 'aia isi ca 'aisamaira uni —an ca asérabi Nucēn Papa Diosan cushin ñu 'aia —quixun sináncēxa.

²⁴ Usaía 'icēbētanbi ca camabi unían aín nuitu mēu sináncē a 'unáncē íxun, Jesusan —asérabi ca 'ēmi sinanima —quixun 'unáncēxa.

²⁵ An ca unían cacēxunmabi camabi unin sinan 'unáncēxa.

3

Nicodemoa Jesús isi cuan

¹ Fariseo uni achúshi ca Nicodemo caquin anēcē 'iacēxa. Ax ca judíos unicaman 'apu achúshi 'iacēxa.

² Usa 'ixun ca anu ñantan cuanxun Jesús cacēxa:

—Unían mix camina cushiira 'ai quixun 'unánun camina uinu 'icē unínbia 'acēma ñu 'ain. Nucēn Papa Diosan abēma 'ain ca uinu 'icē unínbi minmi 'acēsoquin ñu 'atima 'icēn. Usa 'ain cananuna 'unan, Nucēn Papa Diosan ca minmi nu 'unánminun ēnē menu mi xuacēxa quixun.

³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mi cain, axa aín cushin bacéntēcēncēma uni ax ca Nucēn Papa Diosan 'itima 'icēn.

⁴ Usaquian cacēxun ca Nicodemonēn cacēxa:

—¿Uisax cara bëráma cania 'aish uni bacéntëcënti 'ic? ¿Amiribishi cara aín títan pucunu atsíanx bacéntëcënti 'ic?

⁵ Nicodemonën cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Asérabi cana 'ën mi cain, 'unpax 'imainun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan bacéntëcëncëma uni ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

⁶ Axa xanunuax bacëncë, ax ca unishi 'ia; axa aín Bëru Ñunshin Upitan bacëncë uni, ax ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ia.

⁷ Nucën Papa Diosan cushin camina bacéntëcëncë 'iti 'ai quixun 'ën mi cacëx ratúaxma ca 'it.

⁸ Uinuax cara suñu bëëqui banaquiania camina cuatin, 'ixunbi camina isima, uinuax cara a suñu aía, uinu cara cuania quixun. An ñu shaícaianu suñu iscëma usaribi oquin cananuna Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan uni bacéntëcëncëmia isíman.

⁹ Cacëxun ca Nicodemonën Jesús catëcëancëxa:

—¿Uisa 'aish cara usai 'iti 'ic?

¹⁰ Cacëxun ca Jesusan Nicodemo cacëxa:

—¿Mix an Israel unicama 'unánmicë 'ixunbi caramina 'ën mi cacëxun uisai qui quicë cara quixun cuatiman?

¹¹ Asérabi cana mi cain, nun 'unáncë ñu ñuianan nun iscë ñuribi ñui cananuna nux quín. Quiabi camina nun bana ca asérabi 'icë quixun sinaniman.

¹² ¿Ënë menu 'icë ñu 'ën ñuía cuaquinma caramina uisaxun 'ën naínu 'icë ñu ñuía cuati 'ain?

¹³ Uinu 'icë unínbia anu 'icë ñu 'unáncë 'aímabi cana 'ën cuni anuax uá 'ixun 'unanin.

¹⁴ Moisésñëan anu uni 'icëma menuxun manë 'acë runu, camabi unin isnun, i nitsínxun anu nansaribi oquin ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ë unin 'ati 'icën,

¹⁵ uinu 'icë unix cara 'ëmi catamëtia axa nëtétimoi Nucën Papa Diosnan 'inun.

Nucën Papa Diosan ënë menu 'icë unicama nuibacë bana

¹⁶ Camabi uni asérabi nuibaquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë achúshi ënë menu xuacëxa, uicamax cara ami catamëtia axa nëtétimoi abë 'inun.

¹⁷ Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë an ënë menu 'icë unicama aín 'ucha cupí 'uchonun xuáma 'icën. Ama, ënë menu 'icë unicama aín 'ucha tërénquin aían 'inun iëminun quixun ca xuacëxa.

¹⁸ Aín Bëchicëmia catamëcë uni ax ca Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ima. Usa 'aínbi ca axa ami catamëcëma uni ax aín Bëchicë achúshi ami catamëcëma cupí Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí castícantishi 'icën.

¹⁹ Axa ami sináncëma unicamax ca aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosan castícantishi 'icën, atúan an aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti ax uánbi ami catamëisama tanquin 'atima ñu 'atishi cuëncë cupí.

²⁰ An ñu 'atima 'acë unicaman ca an 'aia unin isti rabanan xabánuxun 'ati cuëncëquinma bëanquibucënuxun ñu 'aia.

²¹ Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'acë uni, an 'aia isquian —an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun ñu 'aia —quixun unin 'unánun xabánuxun ñu 'aia.

Amiribishia Juanën Jesús ñuitëcëan bana

²² Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicamabë Judea menu 'icë ëmacamanu cuantancëx anu 'ixun uni nashimiacëxa.

²³⁻²⁴ Nashimimainun ca Juanënribi sipuacëma pain 'ixun Enón caquin anëcë ëma, anua 'itsa 'unpax 'ain, anuxun uni ricuatsincë nashimiacëxa. Enón cacë ëma ax ca Salim caquin anëcë ëma 'urama 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ain ca judío uni achúshinëx Juanëan 'unánmicë unicamabë, aín raraxa quiásabi oquin Nucën Papa Dios cuëënun ñu 'ati ñui cuëbicanancëxa.

²⁶ Usai cuëbicananquiani anu cuanxun ca Juan cacëxa:

—A ñuiquinmi nu cacë uni axa mibë Jordán 'ucë manan 'icë, Jesús, an unicama nashimicëbë ca camabi unix anu ricuatsinia.

²⁷ Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uinu 'icë unínbi ca Nucën Papa Diosan 'imicëxunma usa ñu 'atima 'icën.

²⁸ Mitsun camina, Cristoma cana 'ai 'ëx quia cuan. Nucën Papa Diosan ca 'ë caxua ax unun 'ëx pain rëcuëncuatsini unun 'ë xuaxa.

²⁹ Ësa ca. Ainan 'inúan unin bicëx ca xanu ainan 'ia. Ainan 'iti xanu bitsia uni cuëëni banaia cuati ca axa abë nicë uníxribi cuëënia. Usaribiti cana 'ëx —unicaman ca Jesusan bana cuatia —quixunmi mitsun 'ë cacëxun cuati chuámarua tani cuëënin.

³⁰ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan usai ca 'iti 'icë quixun ñuiasabi oi, axira 'ësama cushiira 'ain camabi unix 'ë ëanan anuishi cuanti 'icën.

Axa naínuax ucë uni ñuicë bana

³¹ Axa naínuax uá, an unio ñucamabë sënënma cushiira 'aish ca bëtsi unisamaira 'icën. Unían bëchicëxa bacëncë uni an ca unishi 'ixun ënë menu 'icë ñuishi ñuia. Axa Nucën Papa Diosnuax uá, ax ca an unio ñucamabë sënënma cushiira 'aish bëtsi unisamaira 'icën.

³² An ca an iscë ñucama ñuianan, an cuacë banacamarihi ñuia, ñuiabi ca uinu 'icë unínbi aín bana ca aséribi 'icë quixun sinanima.

³³ Usa 'aínbi ca axa aín bana cuati ami catamëcë uni, an —Nucën Papa Diosan banax ca aséribi 'icë —quixun sinánan —ca usa 'icë —quixun unicama ñuixunia.

³⁴ Usai 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí ñonquinma aín Bëchicë 'inania. Usaquian 'ináncëxun ca an xucëxa ucë uni, Jesús, an aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin unicama bana ñuixunia.

³⁵ Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë nuibaquin axa aín 'ibu 'inun camabi ñu a 'ináncëxa.

³⁶ Axa aín Bëchicëmi catamëcë uni, ax ca ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nëtétimoi 'ia. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan Bëchicëmi sinántisama tancë uni, ax ainanma 'aish Nucën Papa Diosbë nëtétimoi 'ima. A uni ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën.

4

Samaritana xanubë Jesús bana

¹ Fariseo unicaman ca —Juanën 'unánmicë unicama 'itsaribi 'aínbi ca Jesusan 'unánmianan nashimicë unicamaxira 'aisamaira 'icë —quixuan ñuicania cuacëxa.

² Usa 'aínbi ca Jesusanma aín 'unánmicë unicaman cuni uni nashimiacëxa.

³ Usaquian fariseo unicaman cuacëxun 'unánbiani ca Jesús Judea menuax amiribishi Galilea menu cuantëcëancëxa.

⁴ Anu cuanti sinani ca Jesús Galilea nëtënu cuani Samaria 'abiani cuancëxa.

⁵ Cuanx ca Jacobnëan aín bëchicë José 'inan me 'urama 'icë ëma, Sicar cacë, anu bëbacëxa.

⁶ Bëbatancëx ca Jacobnëan naëa 'unpax anu 'ain, Jesús 'uran cuanbaiti cuainsama tani, baria xamárucëbë, a rapasu tsóbuacëxa.

7-8 Tsóbutancëxa anu tsómainun ca aín 'unánmicë unicama a piti ñu bitsi Jesús ëbiani cuancëxa. Cuan ca Samaria nètënu 'icë xanu achúshi 'unpax bitsi uacëxa. Chumu bëi aia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ë ca 'unpax 'anun 'inan?

⁹ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—¿Uisati caramina mix judío uni 'ixunbi 'ëx samaritana xanu 'icëbi 'unpax 'inánun quixun 'ë cain?, judíos unicamax samaritano unicamabë nuibanancë 'aínmabi.

¹⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ën mi 'unpax ñucácë 'aínbi camina ui carana 'ai quixun 'ë 'unaniman. 'Ë 'unánan aña cara Nucën Papa Diosan mi 'inánti 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ë ñucátsian. Ñucácëxun cana anúnmi nètétimoi Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax mi 'inántian.

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

—Anua 'unpax bití ënëx ca nëmin 'icën. Anun 'unpax bití ñuñuma camina 'ain. ¿Uinua caramina anun 'ëx nètétimoi Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax a bití 'ain?

¹² ¿Nucën rara Jacóbsamaira caina mix 'ain? An ca ënë anua 'unpax bití naëacëxa, naëxun ca 'acëxa, 'anan ca aín bëchicëribi 'amianan a rabucucë ñuinacamari bi 'amiacëxa. Jacobnën aín rëbúnquicamanribia 'anun naëa 'icë cananuna nunribi ënë 'unpax 'ain.

¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ënë 'unpax 'acë uni, ax ca amiribishi shimatëcënia.

¹⁴ Usa 'aínbi ca an 'ën 'ináncëxun 'unpax 'acë uni, ax amiribishi shimatëcëntima 'icën. Me 'ucë mëúcüaxa chiquitia 'unpax xobucësaribiti ca 'ën 'ináncë 'unpax nètétima uninu 'iti 'icën. Usaía 'icëbë ca uni nètétimoi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

¹⁵ Usaquian cacëxun ca xanun cacëxa:

—A 'unpax ca 'ë 'inan. Amiribishi shimai 'unpax bitsi utëcënunma ca 'ë 'inan.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Min bëné cuënbëtsini ca abë utan.

¹⁷ Cacëx ca —'ëx cana bënëñuma 'ai —quiacëxa. Quia ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Bënëñuma cana 'ai qui camina cëmëiman.

¹⁸ Mix camina mëcën achúshi bënëñu 'iacën. Usa 'aínbi ca axa bërí mibë 'icë uni ax aséribi min bënëma 'icën. Usa 'ain ca —bënëñuma cana 'ai —quiaxmi quicë ax cëmëma 'icën.

¹⁹ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Bërí cana mix caina ui 'ai quixun 'unanin. Mix camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ain.

²⁰ Samaria unicama nun raran ca tucu ënuxun Nucën Papa Dios rabiacëxa. Usa 'aínbi camina mitsux quin, Jerusalénuxun ca unin Nucën Papa Dios rabiti 'icë quiax.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana mi cain, anúnmi ënë tucunuxunmabi, Jerusalénuxunmabi anumi mitsux 'icënxunbi, Nucën Papa Dios rabiti nètë ca aia.

²² Mitsun camina ui caramina rabi quixun 'unaniman. Nun cananuna ui caranuna rabi quixun 'unanin. An uní Nucën Papa Diosnan 'inun iëmiti, ax ca judío uni 'iti 'icën. An usaía 'inun mënío, a cananuna nun rabin.

²³ Anúan an Nucën Papa Dios rabiçë unix aséribi ami sinani ax cuëëncësabi oi 'iti cuëënquin a rabiti nètë ca aia, bërí ca a nètë 'icën. Usaquian unin a rabiti ca Nucën Papa Dios cuëënia.

²⁴ Nucën Papa Dios, ax ca unima 'aish nami, imi, xo, acamañuma 'icën, a ca unin isima. Usa 'ain ca an Nucën Papa Dios rabicë unin aséabi ami sinani ax cuëncësabi oi 'iti cuëenquin a rabiti 'icën.

²⁵ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Mesías, Cristo cacë, ax ca uti 'icë quixun cana 'unan. Ax uquin ca nun nu 'unánun camabi ñu ñuixunti 'icën.

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—A cana 'ëx 'ain, abë camina banain.

²⁷ Cacëbëbi ca aín 'unánmicë unicama utëcëancëxa. Uquin xanubëa Jesús banaia isi ratúquinbi ca uinu 'icë unínbi —¿añu caramina cuëenin? —canan —¿añu ñui caramina a xanubë banain? —quixun cáma 'icën.

²⁸ Usa 'ain ca a xanun aín ñutë tsónbiani aín ëmanu cuanx bëbaquin anu 'icë unicama cacëxa:

²⁹ —'Ëbë banaquin ca achúshi unin 'ëx usai 'icëcama ñuiquin 'ë caxa. Ënëx sapi ca aséabi Cristo 'icën, ca isi ut.

³⁰ Usaquian xanun cacëxa ca a ëmanu bucucë unicama anua Jesús 'icë anu ricuatsiancëxa.

³¹ A xanúa cuancëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman Jesús —camina piti 'ai —quixun cacëxa.

³² Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun 'unáncëma pitiñu cana 'ëx 'ain.

³³ Cacëx ca aín 'unánmicë unicamax —bëtsi unin sapi ca a piti bëxuanxa —quiax canancëxa.

³⁴ Canania isquin ca Jesusan cacëxa:

—An ënë menu 'ë xuá axa cuëncësabi oquin 'anan an a 'anun 'ë ca, a sënëonuxun 'ai cana 'ëx picësa 'ain. Usaquin 'ën 'acëx ca ax 'ën piti ñusa 'icën.

³⁵ Ësoquian cacëbëbia a ëmanu 'icë unicamax aia isquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mitsux camina quin, rabë 'imainun rabë 'uxë cëñúcëbëa shaínquibutia cananuna ñu bimi biti 'ain. Usa 'aínbi cana 'ën mitsu cain, ca is, axa ucë unicama ënëx ca anun biti nëtë sënëncëbëtan aín 'ibun binuan bimi pëcëti sënëncësaribi 'icën.

³⁶ An uni 'ëmi catamënun 'aquincë uni an ca aín cupí bitsia. A unin 'aquincëxa 'ëmi catamëcë unicama ax ca xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'ia. Usa 'ain ca an paían 'ën bana uni ñuixuncë unicamabë an 'ëmi catamënun uni 'aquincë unicamaxribi cuëenti 'icën, atúan 'ënan 'inun uni 'aquincë cupí.

³⁷ Usa 'ain ca ësai quicë banax aséabi 'icën: Bëtsi unían 'apácëxa pëcëtia ca bëtsi unin bimi bitsia.

³⁸ Mitsúnmi bëtsi unían 'unánmicë unicama 'ëmia catamënun upí oquin 'aquinun cana mitsu xuan. Uní raírinëan 'unánmicë 'icëbi camina mitsun a unicama upí oquin 'ëmia catamënun 'imian.

³⁹ Usai Jesús aín 'unánmicë unicamabë banamainuan a xanun cuanxun —a unin ca 'ëx usai 'icëcama ñuiquin 'ë caxa —quixun cacëx ca a ëmanu 'icë samaritano uni 'itsáxira —Jesús ax ca Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quixun sinani Jesúsni sináncëxa.

⁴⁰ Ami sinánquin a isi cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Nubë pain camina 'i cuanti 'ain. Cacëx cuanx ca atubë rabë nëtën 'iacëxa.

⁴¹ 'Ixúan, bana ñuia cuati ca samaritano 'itsáxira —aséabi ca ax Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quixun 'unani ami sináncëxa.

⁴² Usai 'iquin ca a unicaman a xanu cacëxa:

—Minmi nu cacëxun cuaxunbi cananuna bërí nunbi aín bana cuaquin 'unanin, asérabi ca ax Cristo, an camabi menu 'icë uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëmiti, a 'icë quixun.

An 'apu ñu mēëxuncë unin bëchicëa Jesusan pëxcüa

⁴³ Usa 'ain ca rabë nētë anu 'itancëx Jesús anuax cuanx Galilea nētënu bëbai cuancëxa.

⁴⁴ Cuanux ca quiacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni a ca anuaxa canicë nētënu 'icë unicaman aín bana cuaisama tania.

⁴⁵ Usai quiax cuanxa Galilea nētënu bëbaia ca anu 'icë unicaman upí oquin Jesús biacëxa. A unicamax Pascua anun carnero 'ati nētë 'ain, Galileanuax Jerusalénu cuancë 'ixun ca an ñu 'aia iscë 'ixun a unicaman aín nētënu bëbaia cuëenquin Jesús biacëxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca Galilea nētënu 'icë ëma Caná, anuxuan bëráma 'unpax vino ocë, anu Jesús bëbacëxa. Bëbamainun ca 'apun uni achúshi aín bëchicënëx Capernaúm ëmanu 'insíncë 'iacëxa.

⁴⁷ Usa 'ain ca Jesús Judea nētënuax Galilea nētënu bëbaia quixuan unin ñuia cuabiani cuanxun 'apun unin mēraquin Jesús cacëxa:

—'Ën bëchicë ca 'insíanxa, ca bamatisa 'icën. A camina 'ë pëxcuxuni cuanti 'ain.

⁴⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'ën, uni itsin 'acëma ñu 'aiashi istisa tanin. 'Ën usa ñu 'acëbëtanma camina, ëx cana asérabi Nucën Papa Diosnuaxa uá a 'ai quixun sinántisama tanin.

⁴⁹ Cacëxun ca 'apun unin cacëxa:

—'Ën bëchicë ca nētëtisaira 'icën. Nētëcëmaishi camina a isi cuanti 'ain.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Min bëchicë ca ñuima, asábi ca, ca istan.

Cacëx ca —asérabi ca pëxcúti 'icë —quixun sinánbiani cuancëxa.

⁵¹ Usa 'ain ca baían cuania mērananquinquin an ñu mēëxuncë unicaman cacëxa:

—Min bëchicë ca ñucëma 'icën, asábi ca.

⁵² Cacëxun ca a tuacën papan cacëxa:

—¿Uinu bari 'ain cara 'ën bëchicë aín 'insin nētëonx?

Cacëxun ca —imëishi bari cuainacëcëbë ca aín 'itsis nētëonxa —quixun cacëxa.

⁵³ Usaquin cacëxun ca a tuacën papan —Anu bari 'ain ca Jesusan 'ë, min bëchicë ca ñuima, ca pëxcutia quixun 'ë coonxa quixun sináncëxa. Usaquin sinani ca aín xubunu 'icë unicamabë —asérabi ca Jesús Nucën Papa Diosnuax ucë 'icë —quiax ami sináncëxa.

⁵⁴ Usaquin ca Jesusan Judea nētënuax cuantancëxun Galilea menuxun bëráma 'acësa oquin uni itsin 'acëma ñu 'atëcëancëxa.

5

'Ian Betesda cacë, a rapasunuxuan Jesusan nicuainquinbi tancëma uni pëxcüa

¹ Usotancëx ca anúan judíos unicaman Nucën Papa Dios rabiquin piti nētë 'ain, Jesús Jerusalénu cuantëcëancëxa.

² Jerusalénu cënëa aín xëcuë achúshi, Oveja cacë, a bëtánain ca unin 'acë 'ian 'iacëxa. Ax ca hebreo banan Betesda caquin anëcë 'iacëxa. A 'ian rapasu, anua uni niti, anu ca mēcën achúshi itá nitsíncë 'aish manan tapuñu 'iacëxa.

³ Ax ca a tēmú bucuxuan uni 'insíncëcama, bëxuñu 'imainun aín niti bëtsicë 'imainun racábucë, acaman ángelnëan 'unpax cubínmia caíncë 'iacëxa.

⁴ Caíncëxuan uisa nëtën cara 'ibutia, a nëtën 'ibúxun ángelnën a 'unpax cubímicëbë caísa ax paían anu butucë, uisa 'insínñu cara, a uníxbi pëxüacëxa.

⁵ Usa 'ain ca anu 'icë uni achúshi treintiocho barítia 'insíncë 'iacëxa.

⁶ Ax anu racacë isquin ca —'uran ca ënë uni usai 'iaxa —quixun 'unánquin Jesusan cacëxa:

—¿Caramina pëxcútisa tanin?

⁷ Cacëxun ca 'insíncë unin cacëxa:

—'Unpax cubíncë nëbëtsi an 'ë butúnti uni ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca 'ëx cuancëma 'aínshi 'ë rëtibiani cuanx, uni itsix pain 'unpax cubíncënu butuia.

⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Niruquin anumi racacë min bacëti bibiani ca cuantan.

⁹ Usaquian Jesusan cacëxëshi ca a uni aín 'insíncë pëxcüacëxa. Pëxcúquin aín bacëti bibiani ca cuancëxa.

Anun ñu mëëtima nëtë 'aínbia anua racacë aín bacëti bibiani,

¹⁰ cuania isquin ca judíos unicaman 'insíncë 'aíshbia pëxcúcë uni cacëxa:

—Ënë nëtëx ca anun ñu mëëtima nëtë 'icën. Ënë nëtën camina anumi racacë ñu 'iábiantima 'ain.

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

—An 'ë pëxcucë uni an ca, anumi racacë min bacëti bibiani ca cuantan, quixun 'ë caxa.

¹² Quixuan cacëxun ca atun cacëxa:

—¿Ui uni cara min bacëti bibiani ca cuantan quixuan an mi cacë, ax 'ic?

¹³ Cacëxunbi ca 'aisamaira uni anu 'aían Jesús 'uri cuan, ui unin cara a pëxcüaxa quixun 'unánma 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca a pëxcucë uni a anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun mëraqin, Jesusan cacëxa:

—Ca is, bërí camina pëxcúcë 'ain. Usa 'ain camina mix 'iásamairai 'insíntëcënti rabanan amiribishi 'uchatëcëntima 'ain.

¹⁵ Usaquian Jesusan cacëxun, ax ca Jesús 'icë quixun sinánbiani cuanxun ca a unin judíos unicama, —Jesusan ca 'ë pëxcüaxa —quixun cacëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anun ñu mëëtima nëtëan uni pëxcucë cupí, judíos unicamax Jesús 'acatsi quiax 'ësëncëxa.

¹⁷ 'Ësënanabi ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ën Papan 'acësaribi oquin cana 'ën 'ain.

¹⁸ Usaía Jesús quia cuati ami nishquin ca judíos unicaman ësaquin sináncëxa, —Usai qui ca Nucën Papa Dios ax isa aín papa 'icë quianan ax isa Nucën Papa Díossaribi 'icë quia. Usaquin sinani ca anun ñu mëëtima nëtën uni pëxcucë cupí ami nishanan, usaía quicë cupíríbi ami nishquin, a 'acatsi quiax 'ësëncëxa.

Jesusan aín Papabëtan ñu 'a

¹⁹ Usa 'ain ca Jesusan atu cacëxa:

—Asérabi cana mitsu cain, 'ëx Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixunbi cana 'ënbi ñu 'aiman. 'Ën Papan ñu 'aia isquin cuni cana 'ënribi 'ain. 'Ën Papan bëtsi bëtsi ñu 'acëbëtan cana 'ëx aín Bëchicë 'ixun 'ënribi an 'acësaribi oquin 'ain.

²⁰ 'Ën Papan ca 'ëxira aín Bëchicë 'icë nuibaquin an 'acë ñucama 'ë ismia. An ca mitsúnmi iscësamaira ñu, a isími mitsux ratúti, a 'ë isminuxun 'aia.

²¹ 'Ën Papan ca uni bama abi baísqumitancëxun axa tsónun 'imiti 'icën. Usaribiquin cana 'ëx aín Bëchicë 'ixun 'imitisa tanquin 'ënribi tsónun uni 'imiti 'ain.

22 'Ĕn Papax ca uicamax cara aín 'ucha tĕrĕncĕ 'icĕ quianan uicamaxribí cara 'uchañu 'icĕ quiax quima. Usa 'ixun ca 'ĕx aín Bĕchicĕ 'icĕ usoquin 'anun 'ĕ cuni 'imiaxa,

23 a rabicĕsaribi oquían camabi unin 'ĕribi rabinun. An aín Bĕchicĕ 'icĕ 'ĕ rabicĕma, an ca 'ĕn Papa an 'ĕ xuá, aribi rabima.

24 Asĕrabi cana 'ĕn mitsu cain, axa 'ĕn bana cuati an 'ĕ xuá ami sináncĕ uni, ax ca ainan 'aish nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosnan 'ia. A cupía Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕbi aín 'uchacama tĕrĕncĕ cupí 'uchañuma 'aish ca bamatancĕxbi nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti 'icĕn.

25 Usa 'ain cana asĕrabi mitsu cain, ca uti 'icĕn, anúan aín 'ucha cupí bamacĕsa 'ixunbi unicaman 'ĕn bana cuati nĕtĕ. 'Ĕn bana unin cuati nĕtĕ, a nĕtĕ ca ĕnĕx 'icĕn. Usa 'ain ca an —asĕrabi ca aín bana 'icĕ—quixun 'ĕ 'unánquin 'ĕx quicĕsabi oquin ñu 'acĕ unicama ax, aín 'ucha tĕrĕncĕ cupí Nucĕn Papa Diosnan 'aish, nĕtĕtimoí abĕ 'iti 'icĕn.

26 Usa 'inun ca Nucĕn Papa Diosan, ĕnĕ nĕtĕnu tsónan ainan 'aish aín nĕtĕnuribi abĕ 'inun uni 'imía. An ca aín Bĕchicĕ 'ĕnribi usaribi oquin uni 'iminun 'ĕ 'imiaxa.

27 Uni 'inux anuax uá cupí ca uicamax cara aín 'ucha tĕrĕncĕ 'icĕ isanan uicamax cara 'uchañu 'icĕ isnun, Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'imiacĕxa.

28 Usa 'ain ca 'ĕn mi ñuixuncĕxun cuati ratúaxma 'it. Anúan 'ĕx ucĕbĕtan 'ĕn bana cuati, bama unicama baísquiti nĕtĕ ca uti 'icĕn.

29 Baísqui ca anu maían anuax chiquíti 'icĕn. An upí ñu 'á unicamaxa Nucĕn Papa Diosbĕ nĕtĕtimoí 'inux baísquimainun ca an ñu 'atima 'á unicamax aín 'ucha cupí 'uchocĕ 'inux baísquiti 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan Jesús xuá ñui quicĕ bana

30 Ĕsaquinribi ca Jesusan cacĕxa:

—'Ĕn cana 'ĕnbi sinánquin ñu 'aiman. 'Ĕn Papan 'ĕ cacĕsabi oquin cana 'ĕn, cara castícancĕ 'iti 'icĕn, cara castícancĕ 'itima 'icĕ quixun uni cain. 'Ĕx cuĕĕncĕsoquin 'aquinma cana an 'ĕ xuá, axa cuĕĕncĕsabi oquin ñu 'ain. Usa 'ain ca 'ĕn uni cacĕ banax asábi 'icĕn.

31 'Ĕxbi, usa cana 'ĕx 'ai quiax quia ca unin 'ĕn bana ca asĕrabi 'icĕ quixun 'unántima 'icĕn.

32 Usa 'aínbi ca axa 'ĕ ñui quicĕ ax Nucĕn Papa Dios 'icĕn. 'Ĕ ñuia quicĕ bana ax ca asĕrabi 'icĕ quixun cana 'unanin.

33 Mitsun camina 'ĕ ñuiquian a ñucánun quixun Juanu uni xuan. Xucĕx cuanxun ca ñucáxa, ñucácĕxuan Juanĕn 'ĕ ñuiquin cacĕ bana ax ca cĕmĕma 'icĕn.

34 Uisai cara uni 'ĕ ñui quiti 'icĕ usai quicĕbĕtanbi cana 'ĕnbi, 'ĕn bana ca asĕrabi 'icĕ quixun 'unanin. 'Ĕn cana Juanĕxa 'ĕ ñui quicĕ banami sinánun mitsu sinánmin, a bana sinanimi Nucĕn Papa Diosnan 'inux 'ĕmi catamĕti iĕnun.

35 Unían upí oquin isnuan bĕánquibucĕ 'aínbi lamparínĕn pĕcacĕsaribi oquin ca Juanĕn 'ĕ ñuiquin uni bana ñuixuanxa. Usaquian ñuixuncĕbĕ camina mitsux bĕnĕtishi aín bana cuati cuĕĕan.

36 Juanĕan 'ĕ ñuiquin mitsu cacĕ 'ixun camina an cacĕsabi oquin 'ĕn 'aia isquin upí oquin 'unánti 'ain, Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕ xuacĕxa quixun.

37 Mitsun aín bana cuacĕma 'ixunmi uisa cara ax 'icĕ quixun iscĕma 'aínbi ca Nucĕn Papa Dios, an 'ĕ xuá, aín banax 'ĕ ñui asĕrabi quia.

38 Nucĕn Papa Diosan xucĕ 'icĕbimi mitsun 'ĕn bana cuacĕma 'ain cana 'unanin, camina aín bana mitsun nuitunĕn sinánquin cuacĕma 'ai quixun.

³⁹ Uisari caramina ainan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti 'ai quixun 'unánuxun camina Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo upí oquin isin. Usa 'aínbi ca a bana 'ē ñuia quicē 'icēn.

⁴⁰ A banaxa usai 'ē ñui quicē 'aínbi camina ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē 'inux 'ēmi catamēisama tanin.

⁴¹ Unían 'ē rabiti cana sinaniman.

⁴² 'Ēn cana mitsu 'unan. Mitsun nuitunēnbi camina Nucēn Papa Diosmi sinanīma cana 'unanin.

⁴³ 'Ēx 'ēn Papan xucēx uá 'icēbi camina mitsun 'ēn bana cuaisama tanin. Usa 'ixunbi camina Nucēn Papa Diosan xucēxmabia axbi ucē unin bana cuati 'ain.

⁴⁴ Nucēn Papa Dios axēshi Dios 'ixun mitsu upíoti cuēēnima camina mitsúxbi upíonani rabiananti cuēēnin. ¿Nucēn Papa Diosan mitsu upí oti cuēēncēma 'aish caramina uisax 'ēmi catamēti 'ain? Camina 'itima 'ain.

⁴⁵ 'Ēn isana mitsumi Nucēn Papa Dios manóin quixun sinánxunma ca 'at. Moisésnēan cuēnēo bana, ax isa upí 'icē quiáxmi quicē, ax 'ē ñui quicē 'aínbimi 'ēmi sináncēma cupí camina 'uchocē 'iti 'ain.

⁴⁶ Moisésnēan 'ē ñuiquin cuēnēo 'ain camina an cuēnēo bana ca aserabi 'icē quixun sináncē 'aish 'ēmiribi sinántsian.

⁴⁷ Usa 'aínbi camina Moisesnēan cuēnēo bana cuaisama tancē 'ixun 'ēx quicē bana cuatima 'ain.

Usaquin ca Jesusan judíos unicama cacēxa.

6

Jesusan 'itsa uni páncēñun tsatsa pimia

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Usatancēx ca Jesús parúnpara, Galilea canan Tiberíadesribi cacē, a 'ucē manan cuancēxa.

² Cuancēbē ca an uni itsían 'acēma ñu 'anan uni 'insíncē pēxcuia iscē unicama Jesús nuibiani cuancēxa.

³ Usa 'ain ca anuax matánu mapēracētancēx aín 'unánmicē unicamabē Jesús tsóbuacēxa.

⁴ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nētē 'urama 'ain ca Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicama matánu 'iacēxa.

⁵ Anuxun 'aisamaira uníxa a nuibētsini aia isquin ca Jesusan Felipe cacēxa:
—¿Uinua caranuna a ēnē unicama pimiti pán bití 'ain?

⁶ An uisoquin cara 'ati 'icē quixun 'unánquinbi ca Jesusan uisai cara quia cuacatsi quixun usaquin Felipe cacēxa.

⁷ Cacēxun ca Felipenēn cacēxa:

—Doscientos curíqui cupí bicēxbi ca pán achúshi achúshi camabi uni 'ináncēx sēnēntima 'icēn.

⁸ Caia ca aín 'unánmicē uni itsi, Simón Pedronēn xucēn, Andrés cacē, an Jesús cacēxa:

⁹ —Ēnu ca xu achúshi 'icēn. Ax ca cebada 'acē pán mēcēn achúshi 'imainun rabē tsatsañu 'icēn. 'Aishbi ca ēnēx 'itsaira uni pimitisama 'icēn.

¹⁰ Quixuan cacēxun ca Jesusan, anua basi 'itsaira 'ain, aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Unicama tsóbunun ca cat.

Usaquiān Jesusan cacēxuan aín 'unánmicē unicaman cacēx ca 'aisamaira uni, cinco mil unisa 'aish, tsóbuacēxa.

¹¹ Tsóbuan ca Jesusan pán bixun, Nucēn Papa Dios pain —asábi ca — catancēxun aín 'unánmicē unicama an unicama 'inánun quixun 'ináncēxa. 'Ináncēxun ca axa tsócē unicama pán mētícaquin 'ináncēxa. 'Inánan ca tsat-saribi usai 'iisa 'aínmabia anu 'icē pucháquiān pinun unicama 'ináncēxa.

12 'Ináncëxun piia camabi uni puchácëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Pán tèocëcëñun ca tsatsa tèocëcama bit, masóxunma.

13 Cacëxun ca mēcën achúshi 'icëbia unin piquin tèocë cebada 'acë pán a mēcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin biacëxa.

14 Usaquian Jesusan 'aia isi ca anu 'icë unicamax quiacëxa:

—Asérabi ca ënë uni axa Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuni utinu nun caíncë, a 'icën.

15 Usai quiquian atun a 'apu 'iminuxun biisa tancëxun 'unani ca Jesús axëshi unicama ëbiani matánu cuantëcëancëxa.

Jesús parún papa camánanën nia

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Matánua Jesús cuan ca bari atsíncëbëa bëánquicëbë aín 'unánmicë unicama parún papa cuëbi cuancëxa.

17 Cuantancëx ca nuntinu cëñúruquiiani, 'ucë manan 'icë Capernaúmnu cuani cuancëxa. Bari cuabúcëbë bëánquicëbëbia Jesús aiama obiani ca aín 'unánmicë unicamax cuancëxa.

18 Cuancëbëtanbi ca 'aisamairai bëquiquin suñúanën baca bëchúancëxa.

19 Usocëbëbi parún papa cuëbínuax cuani cinco kilómetrosa 'ixun ca aín 'unánmicë unicaman parún papanubi nicuatsinia aia Jesús isacëxa. Isi ca racuëira racuëacëxa.

20 Racuëtiabi ca Jesusan cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. 'Ë cana 'ain.

21 Usaquian cacëx cuëenquin, nuntinu Jesús 'arubiani cuanx ca anu cuanti sinánbiania cuancë parún papa 'ucë manan bënëtishi bëbacëxa.

Unicaman Jesús baria

22 Jesusan 'unánmicë unicama parún papa 'ucë manan cuan ca an pán picë unicama anubi 'iacëxa. Usa 'ixun ca pëcaratancëxun sináncëxa: Achúshi nuntishi ca ënu 'iónxa, 'imainun ca aín 'unánmicë unicamaxa a nuntinu 'irucëbëbi Jesús nuntinu 'iruima 'iónxa.

23 Usaquian sinánmainun ca Tiberias ëmanuax uni raíriribi manë nunti raírínën cuanx, anuxuan Jesusan Nucën Papa Dios —asabi ca —catancëxun pán uni pimioncë, a 'urama bëbacëxa.

24 Usa 'ain ca axa anu bërúcë unicama an bariquinbi Jesúscëñun aín 'unánmicë unicamaribi 'aímocëxa. 'Aímobiani ca axa Tiberiasnuax ucë manë nunticamanu cëñúruquiiani Capernaúm ëmanuribi Jesús bari cuancëxa.

Aín unicamax ca ami catamëcë 'aish Jesúsbë 'ia quicë bana

25 Usa 'ain ca 'ucë manan cuanxun bariquin mëraquin Jesús cacëxa:

—¿Uinsaran caramina ënu uan?

26 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, 'ën pán pimicëx puchonx camina a sinánbëtsini 'ë bari uan. Ui carana 'ëx 'ai quixunmi mitsun 'unánun, uni itsían 'acëma ñu 'ën 'acë a isunbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

27 Axa chëquiti piti binuxuinshi camina ñu 'atíma 'ain. Usa 'ain camina ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nëtétimoi 'inuxun 'ëmi catamëquin axa cuëencësabi oquin 'ati 'ain. Usáimi 'inun mitsu 'iminun ca 'ëx uni 'inux anuax uá, Nucën Papa Dios, an 'ë 'imiacëxa.

28 Cacëxun ca a cacë unicaman cacëxa:

—¿A 'acëbëa Nucën Papa Dios cuëenun caranuna añu 'ati 'ain?

29 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Dios ca cuëënia, mitsúxmi an ënu unun xuá 'aínmi 'ëmi catamënnun.

³⁰ Cacëxun ca cacëxa:

—¿Nuxnu mimi sinánun caramina añu nun isnun 'ati 'ain? ¿Añu caramina 'ati 'ain?

³¹ Nucën raracaman ca anu uni 'icëma menuxun pánsa piti, maná cacë, piacëxa, cuëñëo bana ësai quicësa oquin: “Nucën Papa Diosan ca naínua 'ibúmiquin unicaman pinun, pán 'ináncëxa”.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana aséabi mitsu cain, an naínua 'ibúmiquin unicama pán 'inan ax ca Moisésma Nucën Papa Dios 'iacëxa. An a pán 'inan 'aínbi ca Nucën Papa Diosan bërí 'ináncë ax ca anúan uni aséabi upiti tsóti a 'icën.

³³ Nucën Papa Diosan uni 'inan piti ax ca axa naínuax uá 'ë 'icën. Usa 'aish cana 'ëx an ainan 'aísha Nucën Papa Diosbë 'inun ënë nëtënu 'icë unicama 'imiti a 'ain.

³⁴ Cacëxun ca unicaman cacëxa:

—A piti camina camabi nëtën nu 'inánti 'ain.

³⁵ Cacëxun ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ëx cana anúan uni aséabi upiti tsóti a 'ain. Panánxun piisa tanan shimaxun 'unpax 'aisa tania uni bënëcë, usaribitia ax Nucën Papa Diosbë upí 'iisa tani bënëcë uni, ax ca 'ëmi catamëti amiribishi bënëcëntima 'icën.

³⁶ Axa 'ëmi catamëcë uníxa usa 'aínbi cana 'ën mitsu cacë usaribi oquin mitsu catëcënin, mitsun 'ën ñu 'aia isquinbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

³⁷⁻³⁸ 'Ëx cuëëncësabi oquin 'ai cana uáma 'ain. An 'ë xucë, axa cuëëncësabi oquinshi 'ai cana uacën. Usa 'ain ca ui unicama cara Nucën Papa Diosan 'ënan 'inun sinánmia acamax ca 'ëmi catamëti 'icën. Axa 'ëmi catamëcë uni, a cana —camina 'ënan 'itima 'ai —quixun catima 'ain.

³⁹ An 'ë xuá 'ën Papa, ax ca an 'ënan 'inun sinánmicë unicamaxa abë 'iti cuëëni, achúshira uníxbia abë 'ima 'iti cuëënima. Usa 'aish ca an 'ëmi sinánmicë unicama bërúantancëxun, ënë nëtë cëñúcëbëtan 'ën baísqumiti cuëënia.

⁴⁰ An 'ë xuá ax ca cuëënia, aín Bëchicë, 'ëmi catamëcë unicamax nëtëtimoí abë 'iti. A unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan abë 'inun baísqumiti 'ain.

⁴¹ —'Ëx cana Nucën Papa Diosan naínua 'ibúmiquin uni 'inan piti, a 'ai —quíáxa Jesús quicëbë ca judíos unicamax ami nishi Jesús ñui

⁴² quicancëxa:

—¿Josënën bëchicë, Jesús, ama cara ënëx 'ic? Nun cananuna aín tita 'imainun aín papa 'unan. ¿Uisacatsi cara —'ëx cana naínuax uan —quixun?

⁴³ Usaía quia ca Jesusan cacëxa:

—Usai banaxma ca 'it.

⁴⁴ Uinu 'icë uníxbi ca axbi 'ënan 'inux 'ëmi catamëtima 'icën. 'Ën Papa, an 'ë xuá, an sinánmicëx cuni ca uni 'ëmi sinani 'ënan 'inux 'ëmi catamëti 'icën. 'Ëmia catamëcë 'icë cana ënë nëtëa cëñúcëbëtan baísqumiti 'ain.

⁴⁵ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama achúshinën ca ësaguin cuëñëocëxa: “Nucën Papa Diosan ca camabi uni 'unánmiti 'icën”. A unían cuëñëosabi oi ca ui unicaman cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun 'unania, acamax ca 'ëmi catamëtia.

⁴⁶ Uinu 'icë unínbi ca Nucën Papa Dios iscëma 'icën. Axa anuax uá 'ëinshi cana a isacën.

⁴⁷ Aséabi cana 'ën mitsu cain, axa 'ëmi sinani 'ëmi catamëcë unicamax ca ainan 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

⁴⁸ 'Ëx cana anúan uni Nucën Papa Diosbë upí 'iti a 'ain.

49 Mitsun raracamax ca anu uni 'icëma menuxun Nucën Papa Diosan 'ináncë maná cacë ñu pibi bamatimoi tsoóma 'icën.

50 Usa 'aínbi cana 'ëxribi naínuax ucë pán unin piá usaribi 'ain. Aín nami cushi 'aish upí 'inuxun ca unin ñu piia, usaribiti ca uni upí 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inux 'ëmi catamëti 'icën.

51 'Ëx cana naínuax uá 'aish anúan uni Nucën Papa Diosbë 'iti a 'ain. Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëcë uni ax ainan 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia. Uníxa ainan 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inun cana 'ëx bamatsianxmabi bamati 'ain.

52 Quixuan cacëx ca judíos unicama ñucacananani quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ënë unin anu nun pinun nu pimiti 'ic?

53 Usai canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, uni 'inux anuax uá 'ain, 'ëmi catamëquinma 'ën nami picëmasa 'ianan 'ën imiribi xëacëmasa 'aish camina aséribi xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

54 'Ëx bamacë cupí 'ëmi catamëti ca uni xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

55 Usa unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan baísquimiti 'ain. Axa aséribi 'ëmi catamëcë uni ax ca 'ën nami picësa 'ianan 'ën imi xëacësa 'icën. 'Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca usai 'iti 'icën.

56 Ui unix cara 'ëmi catamëti 'ën nami pianan 'ën imi xëacësa 'icë, ax ca 'ëbë 'icën, 'ëxribi cana abë 'ain.

57 Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, ax ca bamatimoi tsotia. Ax 'ëbë 'ain cana an 'imicëx 'ëxribi tsotin. Usaribiti ca 'ëmi catamëquian an 'ë picësa uni axribi 'ën 'imicëx 'ëbë 'aish 'ëx 'icësaribiti tsóti 'icën.

58 'Ëx cana naínuaxa uá pitisa 'ai quiax cana 'ëx quin. 'Ëx cana mitsun raracaman piá manásama 'ain. Mitsun raracamax ca maná cacë ñu pibi bamatimoi tsoóma 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ëmi catamëquin 'ë picësa uni ax ainan 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

59 Capernaúm ëmanuxun ca Jesusan anua judíos unicama timëti xubunuxun usai quiquin a banacama ñuixuancëxa.

Anúan uni xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti bana

60 Usa 'ain ca an Jesusan bana ñuia cuacë unicama 'aisamaira 'ain raírinëx quiacëxa:

—Axa usai quicë bana ax ca cuaisama 'icën. ¿Uin cara a cuati 'ic?

61 Usaía canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnmi cuacëx cara ënë bana cuaisama 'ic?

62 ¿Ënë bana cuaquinma caramina uisaxun mitsun 'ëx anuax uá anu cuantëcënia isquin sinánti 'ain?

63 'Ëx ënë menu 'aish uni 'icë cupíshima 'ëx bamatancëx baísquiti cupí camina ainan 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ain. 'Ën a ñuiquin mitsu cacë ñucama ax ca anúnmi 'ëmi catamëti 'ën sinánsaribi 'aish xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti, a 'icën.

64 Usa 'aínbi camina micama raírinëx aséribi 'ëmi sinani ëmi catamëcëma 'ain.

Ësaquin ca Jesusan bana ñuixunquin an cuacë unicama cacëxa, uicamax cara ami catamëtima quixun 'unánan uin cara a uni 'inánti 'icë quixun bëráma 'unáncë 'ixun.

65 Catancënxun ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Usa 'ain cana mitsu can, Nucën Papa Diosan sinánmicëxma ca uinu 'icë uníxbi 'ëmi sinani 'ëmi catamëtima 'icën.

⁶⁶ Usaquin cacëx ca an abë niquin aín bana cuacë unicama 'aisamaira 'aíshbi raírinëxa tiquimainun raírinëxribi Jesús ëbiani abë nitëcënima cuancëxa.

⁶⁷ Usa 'ain ca atúxa cuan Jesusan mëcën rabë 'imainun rabë aín 'unánmicë unicama a cacëxa:

—¿Mitsúxribi caramina cuainsa tanin?

⁶⁸ Quixuan cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Ui uninu caranuna aín bana cuanux cuanti 'ain? Minshi camina anun nu Nucën Papa Diosbë nëtétimoi 'iti bana nu ñuixunin.

⁶⁹ Nux mimi catamëquin cananuna 'unan, mix camina axa uti nun caíncë, Cristo, Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, aín Bëchicë a 'ain.

⁷⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën carana 'ën 'unánmicë uni 'inun micama mëcën rabë 'imainun rabë caísama 'ain? Usai 'inun caísa 'aíshbi camina micama achúshinëx ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë 'ain.

⁷¹ Usai ca Simonan bëchicë, Judas Iscariote, an aín 'unánmicë unicama achúshi 'ixunbi a uni 'inánti, a ñui Jesús quiacëxa.

7

Aín xucëncaman —Jesús ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë —quixun sinánma bana

¹ Usaquin bana ñuixuntancëx ca judíos unicamaxa a 'acatsi quiax 'ësënanía 'unanx, Judea nëtënu 'icë ëmacamanu cuainsama tani Galílea nëtënu 'icë ëmacamanushi nitsi anubi Jesús 'iacëxa.

² Usa 'ain ca Nucën Papa Dios rabinuxa, judíos unicamax anun Jerusalénu timëti 'utanu 'iti nëtë, a 'urama 'ain,

³ aín xucëantun Jesús cacëxa:

—Ënuax ca Judea nëtënu cuantan, anuxunmi ñu 'aia an min bana cuacë unicaman isnun.

⁴ Camabi unían a 'unánti cuëenquin ca unin unëxun ñu 'aima. Usa 'ain camina ami 'acë ñucamaribi Jerusalénu timëcë unicaman isnun 'ai cuanti 'ain.

⁵ Aín xucën 'ibu 'ixunbi aín bana cuaisama tanquin ca usaquin cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën anun usaquin ñu 'ati nëtë ca ucëma pain 'icën. Usa 'ain ca mitsux cuainsa tani cuantan, camabi nëtëx ca mitsúnmi anun ñu 'ati asábi 'icën.

⁷ Axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unix ca mitsumi nishima, 'ëmi cuni ca nishia. 'Ën —ñu 'atima camina 'ai —quixun cacë cupí ca atux 'ëmi nishia.

⁸ 'Ëx anun anu 'iti nëtë ca 'icëma pain 'icën. Usa 'ain cana cuaniman. Mitsux ca cuantan.

⁹ Quixun aín xucëantu catancëx ca Jesús Galileanu tiquiacëxa.

Anun anu timëti 'utanu 'iti nëtëan Jesús Jerusalénu 'iá

¹⁰ Usaquin cacëxa aín xucëantu cuanbi ca Jesús atu caxu cuancëxa, unían —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánunmaishi.

¹¹ Cuanx bëbacë ca Jerusalénu timëcë judíos unicaman —¿uinu cara a uni 'ic? —cananquin Jesús bariacëxa.

¹² Bari ñucacananía unicama raírinëx —ax ca upí uni 'icë —quicëbëbi ca uni raírinëx, —usama ca. An ca camabi uni parania —quiacëxa.

¹³ Quibi ca judíos unicaman 'apucamami racuëti, atúan cuati rabanan unëaxëshi canancëxa.

¹⁴ Usaía quimainun ca anun Nucën Papa Dios rabinux timëcë nëtëa sënëncëma pain 'ain, Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun bana ñuixuancëxa.

¹⁵ Ñuixunía cuati ca judíosnën 'apucamax ratuti quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ënë unin nun cushicaman 'acësaribi oquin quirica 'acë 'ixúnmabi uisai cara cuënëo banacama quia quixun 'unanx?

¹⁶ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën uni ñuixuncë bana ënëx ca 'ënbi sináncëma 'icën. An 'ë xuá, an 'ë sinánmicë ca ënëx 'icën.

¹⁷ Uinu 'icë unin cara Nucën Papa Dios cuëënun ñu 'aisa tania, an ca 'ën carana Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicë bana ñuin, carana 'ënbi sináncë bana ñui quixun 'unánti 'icën.

¹⁸ Axa anbi sinanx banacë uni ax ca unían a rabinun quixun sinanishi banaia. 'Aínbi ca an ñuiquin uni canun quixuan a xuá ashia unin rabiti cuëëncë uni an cuni cëmëquin uni paranima.

¹⁹ Moisésnën ca uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixuan unin 'unánun aín bana cuënëocëxa. ¿Usa cat? Usa 'aínbi camina achúshi unínbi a bana quicësa oquin 'aiman. ¿'Ëx Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi uá 'icëbëbi caramina uisa cupí 'ë 'acatsi quin?

²⁰ Cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Mix camina ñunshin 'atimañu 'ain. ¿Uix cara mi 'acatsi quin?

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Anun ñu mëëtima nëtën 'ën uni pëxcucë a camina sinanin.

²² Moisésnën ca —judíos unicamax ca chamaratsu 'icëishi judío 'icë 'unántiocë 'iti 'icë —quixun cuënëocëxa. Cuënëoíbi ca ax pain usai ca uni 'iti 'icë quiax quiáma 'icën, aín rarax pain ca usai ca uni 'iti 'icë quiax quiacëxa. Anun aín bëchicë bacënxancë 'unántioti nëtë axa anun ñu mëëtima nëtë 'aínbi ca a nëtën unin aín bëchicë 'unántioia.

²³ ¿Mitsun bëtsi nëtën 'acësaribi oquin anun ñu mëëtima nëtënribi Moisés quicësabi oquin 'ati cupí, tuá judío 'icë 'unánti ocë 'aíshbi caramina uisa cupí anun ñu mëëtima nëtën 'ën uni pëxcucëbë 'ëmi nishin?

²⁴ Bëtsi unían ñu 'aia isi camina bënëtishi —an ca ñu 'atima 'aia —quiax quitima 'ain. Usai 'iquinma camina munu upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, usoquin 'ati cara asábi 'icë, cara asábima 'icë quixun.

—'Ëx cana Nucën Papa Diosnuax uacën —quiáxa Jesús quia bana

²⁵ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë uni raírinëx quiacëxa:

—¿A 'acatsi quiáxa ami 'ësëncë uni, ama cara ënëx 'ic?

²⁶ Ca is, camabi unin ismainuan cacëxunbi ca 'apucaman uisaquinbi caima. ¿Ënëx ca aséabi Cristo, ax utinu nun caíncë a 'icë quixun cara atun 'unánx?

²⁷ Cristo aia ca unin 'unántima 'icën, uinuax cara aia quixun. Usa 'aínbi cananuna nun uinuax cara Jesús ënëx uaxa quixun 'unanin.

²⁸ Ësaía canania cuaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixuni munuma banaquin cacëxa:

—Mitsun camina 'ë 'unan, uinuax carana uan quixun camina 'unanin. Usa 'aínbi cana 'ëx, 'ëxbi ucëma 'ain. Aín banaxa nëtëtimoí aséabi, an xucëx cana uacën. An 'ë xuá a camina mitsun 'unaniman.

²⁹ Anuax uá 'ixun cana 'ën a 'unan. An ca ënu unun 'ë xuacëxa.

³⁰ Usaquian cacëxun sipuanuxun biisa tanquinbi ca anúan a unin biti nëtëa sënëncëma pain 'ain achúshira unínbi biáma 'icën.

³¹ Judíos unin 'apucaman ami nishquin Jesús biisa tancëbëbi ca 'aisamaira unix ami sinani quiacëxa:

—¿Ënë unían unin 'acëma ñu 'acësamaira oquin cara axa utinu nun caíncë, Cristo, ax uquin 'ati 'ic?

Fariseo unicaman Jesús binun quixun policia xua

³² Ēsaía 'aisamaira uni Jesús ñui quia ca fariseo unicaman cuacëxa. Cuan ca acamabëtan judíos sacerdotenën cushicaman sipuanuinsa bitánun quixun aín suntárucama xuacëxa.

³³ Xucëxa cuancëbë ca anu 'icë unicama cai Jesús quiacëxa:

—'Ēora pain ënu mitsubë 'itancëx cana an 'ë xuá anu cuanti 'ain.

³⁴ Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux quantima 'ain. Usa 'ain camina bariquinbi cuania 'ë mërátima 'ain.

³⁵ Quicëbë ca judíos 'apucamax ñucacanani quiacëxa:

—¿Uinu cara ënë uni nun mërátimoi cuanti 'ic? Bëtsi bëtsi ëma, anua griego banan banacë unicama 'icë, anua nun aínsi raíri cuancë, anu sapi ca Jesús anu 'icë judíosma unicama bana 'unánmi cuanti 'icën.

³⁶ ¿Uisai quicë cara an ësaquin nu cacë bana ënëx 'ic: “Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux quantima 'ain. Usa 'ixun camina bariquinbi cuania 'ë mërátima 'ain”?

Anúan unix Nucën Papa Diosbë 'iti bana

³⁷ Anúan judíos unicama Nucën Papa Dios rabinux Jerusalénu timécë nëtëcama sënënuxa pëcaracë nëtë ax ca a nëtëcamasamaira 'iacëxa. A nëtën ca nirui munuma banaquin Jesusan ësaquin unicama cacëxa:

—Ui unix cara uníxa shiman bamai 'unpax 'aisa tani bënëcësaribi oi 'ënan 'iisa tani bënëtia a unix ca 'ë cai 'ëmi catamëti 'icën.

³⁸ Axa asérabi 'ëmi catamécë uni, an ca aín nuitunën 'ë 'unánan 'ën cushiñu 'ixun uni itsiribi 'ëmia catamënun 'aquinti 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin.

³⁹ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca axa ami catamécë unicamanu uti 'icë quixuan 'unánun ca Jesusan usaquin unicama cacëxa. Ax bamatancëx baísquitancëx naínu cuancëma pain 'aían Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí aín unicamabë 'inun xucëma pain 'ain ca Jesusan usaquin unicama cacëxa.

Unían Jesús ñuiquin bëtsi bëtsi oquin sinan

⁴⁰ Ēsaquian Jesusan cacëxun cuati ca axa timëcamë'ëocë uni raírinëx:

—Ēnëx ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuni utinu nun caíncë a 'icë —quiacëxa.

⁴¹ Quimainuan raíri —ënëx ca Cristo, axa utinu nun caíncë a 'icë —quicëbëbi ca raírinëx quiacëxa:

—Cristo ca Galilea menuax utima 'icën.

⁴² Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca quia, ax ca Davidnën rëbúnqui 'iti 'icën. Usa 'aish ca anuaxa David bacëan, Belén, anu 'icë uni ax 'iti 'icën.

⁴³ Usa 'ain ca unin Jesús ñui quiquin bëtsi bëtsi oquin sináncëxa.

⁴⁴ Usaquin sinánquin ca bëtsi bëtsi unin sipuanuxun biisa tanquinbi Jesús biáma 'icën.

Judíos unicaman cushicamaxa Jesúsmi catamëisama tan

⁴⁵ Usa 'ain ca Jesús binun xucëx cuanxbia ñancáishi aia isquin sacerdotenën cushicamabëtan fariseocaman suntáru cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina bécëma 'ain?

⁴⁶ Quixuan cacëxun ca suntárucaman cacëxa:

—Axa ënë uni banacësari banacë uni ca 'aíma 'icën.

⁴⁷ Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mitsuribi sapi ca an paránxa.

⁴⁸ Achúshira nun 'apúnbi ca axa quicë aín banax ca asérabi 'icë quixun sináncëma 'icën. Usaribi oquin ca achúshira fariseo unínbi axa quicë banax ca asérabi 'icë quixun sináncëma 'icën.

⁴⁹ Usa nun 'apucama 'ain ca ënë unicamax Moisésnëan cuënëo bana 'unáncëma cupí 'aisama 'aish 'uchocë 'ianan uisa oquin cara Nucën Papa Diosan 'ati 'icë usoquin 'acë 'iti 'icën.

⁵⁰ Usaquian fariseocaman caia cuaquin ca Nicodemo, ax paían bërâma Jesúsnu imë cuan, axribi fariseo uni 'ixun cacëxa:

⁵¹ —Nucën Papa Diosan bana Moisésnën cuënëo ca quia, unin ca aña cara 'axa quixun upí oquin ñucáxunmashi bëtsi uni 'uchotima 'icën.

⁵² Cacëxun ca sacerdotenën cushicamabëtan fariseo unicaman Nicodemo cacëxa:

—¿Mixribi caramina Galilea menu 'icë uni 'ain? Nucën Papa Diosan bana cuënëo upí oquin isquin camina isti 'ain, uisa 'aíshbi ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni Galilea menu 'icë uni 'icëma 'icën.

⁵³ Usaquian 'apucaman Nicodemo cacëbë ca unicamax aín xubunu cuancëxa.

8

Aín bënëma 'aínbia uni itsibë 'icë xanu

¹ Cuancëbë ca Jesús Olivos cacë matánu cuancëxa.

² Coon pëcaracëbëa amiribishi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancë ca unicaman manaruquin nëpúaracëxa. Usocëxun ca atu nëbëtsi tsóxun bana ñuixuancëxa.

³ Usaquian uni bana ñuixuncëbëtanbi ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama raírinën, aín bënëma 'aínbia bëtsi unibë 'ia mërabëtsinquin, achúshi xanu Jesúsnu bëacëxa. Bëxun atu nëbëtsi nitsínxun

⁴ ca Jesús cacëxa:

—Ënë xanúxa aín bënë 'aímabi unibë 'ia cananuna mëran.

⁵ Moisésnëan cuënëo bana ca quia, ësai 'icë xanu ax ca maxaxan 'acë 'iti 'icën. ¿Min caina uisaquin sinanin?

⁶ Ami manánuxun uisai cara isa quia cuacatsi quixun ca usaquin atun Jesús cacëxa. Cacëx meu bësui tëtúbuxun ca ñucácëxunbi uni caquinma aín męcën rëbun me cuënëocëxa.

⁷ Usa 'ain ca cacëxunma oquian 'itsa oquin ñucácëx chairuquin cacëxa:

—Micama uinu 'icëx cara 'uchañuma 'icë an pain ca maxaxan 'ati 'icën, mitsúnribimi 'anun.

⁸ Èsoquin cai amiribishi tëtúbutëcënxun ca aín męcën rëbun me cuënëotëcëancëxa.

⁹ Cuënëomainun ca unicamax Jesús quia cuax —'ëx cana 'uchañumama 'ai — quixun sinani cuancëxa. Cuanía męcócamax pain cuancëbë ca usaribiti bëri canicëcamaxribi cuancëxa. Cuancëbëa Jesúsëshi anu 'imainun ca a xanuribi anu 'iacëxa.

¹⁰ Usa 'ain ca chairuquin Jesusan xanu cacëxa:

—¿Axa mimi manáncë unicama cara uinu 'ic? ¿Achúshira unínbi cara mi maxaxan 'acëma 'ic?

¹¹ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Achúshi unínbi ca 'ë maxaxan 'acëma 'icën.

Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënribi cana mi 'uchoiman. Ca cuantan. Cuantancëxun camina amiribishi ñu 'atima 'atëcëntima 'ain.

Jesusan aín unicama aín sinan 'ináncë bana

¹² Usa 'ain ca amiribishi Jesusan unicama cacëxa:

—An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti a cana 'ëx 'ain. Axa 'ëmi catamëti 'ëx cuëncësabi oi 'icë uni ax ca ñu 'atima 'acëma 'ianan aín sinan upí 'aish upiti tsotia.

¹³ Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mix camina mixbi, 'ëx cana usa 'ai quin. Usaími quicë 'aish ca cëmëimi quicë 'iti 'icën.

¹⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëxbi 'ëx cana usa 'ai quicëxbi ca 'ën banax asérabi 'icën. Uinuax carana uan, uinu carana cuani quixun cana 'ën 'unanin. 'Ën 'unáncë 'aínbi camina mitsun, uinuax carana 'ëx uan, uinu carana cuani quixun 'unaniman.

¹⁵ Unin sináncësa oquinshi sinánquin camina mitsun bëtsi 'uchoin, 'aínbi cana 'ën uni 'uchoiman.

¹⁶ Usa 'ixunbi 'ën uni 'uchoquin cacë 'ain ca 'ën Papa, an 'ë xuá, anribi, usa ca quixun sinania. Usa 'ain ca 'ën 'uchoquin cacë banax asérabi 'iti 'icën.

¹⁷ Moisésnën cuënëo bana ca quia, achúshi unin banaxa bëtsix quicësaribi 'ain ca, a uni rabëtan banax ca asérabi 'icë quixun unin 'unánti 'icën.

¹⁸ Aserabi ca usa 'icën. 'Ëx 'ëbi ñuiácati, usa cana 'ëx 'ai quimainun ca an 'ë xuá, 'ën Papa, axribi 'ë ñui usai quia.

¹⁹ Usaquin Jesusan cacëxun ca fariseo unin cacëxa:

—¿Uinu cara min Papa 'ic?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unaniman, ui carana 'ëx 'ai quixun. 'Ën Papparibi camina 'unaniman. Asérabi ui carana 'ai quixun 'ë 'unánquin camina 'ën Papparibi 'unántian.

²⁰ Usaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuncëxa, anu curíqui nanti ñu rapasunuxun. Ñuixuncëxunbi ca anúan unin a biti nëtëa 'icëma pain 'ain, achúshira unínbi biáma 'icën.

Anu 'ëx cuanti, anu camina mitsux cuantima 'ai, Jesús quia bana

²¹ Jesusan ca amiribishi unicama cacëxa:

—'Ëx cana cuantëcënin. Cuançë bariquinbi camina mitsun 'ë mëraiman. Mëraima camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Anu 'ëx cuanti anu camina cuantima 'ain.

²² Cacëx ca judíos unicama quiacëxa:

—Anu 'ëx cuanti, anu camina cuantima 'ai quiax ca quia. ¿Usa 'aish cara axbi bamati 'ic?

²³ Quiáxa quia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux camina ënë nëtënu 'icë unishi 'ain. 'Ëx cana naínu 'icë 'ain. Mitsux camina ënë nëtënu 'icë 'ain. 'Ëx cana ënë nëtënu 'icëma 'ain.

²⁴ Mitsun, ui carana 'ëx 'ai quixun 'unani 'ëmi sináncëma 'aish camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Usaquin sinánquin cana —'uchañu 'aish camina usabi bamati 'ai —quixun mitsu can.

²⁵ Cacëxun ca judíos unicaman:

—¿Ui caramina mix 'ain? —quixun cacëxa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx carana ui 'ai quixun cana 'itsa oquin mitsu can. A cana 'ëx 'ain.

²⁶ 'Itsa ñu ñuiquin cana mitsu cacëma pain 'ain, uisa ñu 'ai caramina 'uchai quixunmi 'unánun. Caquinma cana an 'ë xuá axa quicë banax asérabi 'ain, an 'ë cacëxun 'ën cuacë, ashi ënë nëtënu 'icë unicama ñuixunin.

²⁷ Usaía Jesús quiabi ca, Nucën Papa Dios ñui ca quia quixun a unicaman cuama 'icën.

²⁸ Cuatiama ca Jesusan cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë 'ë inu matástancëxun camina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Unánan camina, 'ënbi sinánquin 'aquinma

cana 'ën Papan cacësabi oquin ñu 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Ën Papan 'ë cacësabi oquin cana unicama cain.

²⁹ An 'ë xuá ax ca 'ëbë 'icën. 'Ën axa cuëëncësabi oquin 'acë 'icë ca an 'ëxbi 'inun 'ë ëncëma 'icën.

³⁰ Usaquian Jesusan cacëxun ca 'itsa unin aín bana cuaxun, asérabi ca ax Nucën Papa Diosnuax uá 'icë quiax ami sináncëxa.

Nucën Papa Diosan unicama 'imainun ñunshin 'atimanën sinánmicë unicama ñuia bana

³¹ Usa 'ain ca Jesusan axa aín bana cuati ami sináncë judíos unicama cacëxa: —'Ën mitsu cacë bana ënë manuquinma ax quicësabi oquin 'ai camina asérabi 'ën uni 'iti 'ain.

³² Usai 'iquin camina 'ën cushi, anun mitsux upí 'iti, a asérabi 'unánti 'ain. 'Unanimi mitsux 'ëx cuëëncësa oíshi 'ia ca uínbi uisa ñu 'atimabi mitsu 'amitima 'icën.

³³ Cacëxunbi ca cacëxa: —Nux cananuna Abrahamnën rëbúnqui 'ain, uinu 'icë unínbi ca nucën raracama 'imainun nucën chaitiocëcamaribi uisa ñubia 'anun 'amiama 'icën, nuribi ca usoquin 'amicëma 'icën. ¿Usa 'ain caina uisa 'aish mix, uínbi ca uisa ñubi nu 'amitima 'icë quiax quin?

³⁴ Cacëxunbi ca Jesusan catëcëancëxa: —Asérabi cana 'ën mitsu cain, an 'atima ñu 'acë unicama an ca 'ëx cuëëncësa oquin 'aisa tanquinbi aín sinan 'atima 'ixun anbi ñu 'atimashi 'aia.

³⁵ Ca ësa 'icën. An uni ñu mëëxuncë unix ca an ñu mëëmicë unin xubunubi 'ima. An uni ñu mëëmicë unin bëchicënëx cuni ca aín papan xubunubi 'ia.

³⁶ Usa 'ain camina mitsux Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixun 'ën 'imicëx uínbia uisa ñu 'atimabi 'amicëma mitsux 'iti 'ain.

³⁷ Abrahamnën rëbúnqui camina 'ai quixun cana 'ën mitsu 'unan. Usaquin 'ën mitsu 'unáncë 'aíshbi camina 'ën bana cuaisama tani 'ë 'acatsi quiax 'ëmi 'ësënanin.

³⁸ 'Ën Papan 'ë ismicë ñu cana 'ën mitsu ñuixunin. Ñuixuncëxunbi camina mitsun papan cacëxunmi cuacë ñuishi 'acainin.

³⁹ Cacëxun ca atun cacëxa: —Abrahamnëxëshi ca nucën rara 'icën. Usoquian cacëxunbi ca Jesusan cacëxa: —Mitsux asérabi Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina Abrahamnëan 'ásabi oquin 'atsían.

⁴⁰ Abrahamnëan 'ásabi oquin camina mitsun 'aiman. Nucën Papa Diosan 'ë 'unánmicë ñu 'ën mitsu ñuixuncëxbi camina 'ë 'acatsi quiax 'ësënanin. Usai ca Abraham an Nucën Papa Diosan unimi 'iáma 'icën.

⁴¹ Mitsun papan 'acësabi oquin camina 'ain. Cacëxun ca a unicaman cacëxa: —Nux cananuna papa itsiñuma 'ain. Nucën Papa Dios axëshi ca nun Papa 'icën.

⁴² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa: —Nucën Papa Diosnuax cana 'ëx ënë menu uacën. 'Ëx cana 'ëxbi uáma 'ain, an ca ënu unun 'ë xuacëxa. Usa 'ain camina mitsux asérabi Nucën Papa Diosnan 'aish 'ëmi sinántshian.

⁴³ ¿Uisa cupí caina mitsun 'ën cacëxun cuatiman? Mitsúnbi cuaisama tanquin camina 'ën, bana ñuixuncëxunbi cuatiman.

⁴⁴ Mitsun papax ca ñunshin 'atimanën 'apu 'icën. Ainan 'ixun camina axa cuëëncësa oquinshi 'aisa tanin. An ca nëtë ióñubi uni 'ati sináncëxa. Ax ca cëmë 'aish axa 'iásabi cëmëia. Cëmëi ca an sináncësa oquinshi sinani banaia. Ainra ca cëmëntapun 'ixun unían uni itsi cëmëquin paránun 'imia.

⁴⁵ Mitsux usaribi 'ixun camina 'ën mitsu cacë banaxa asérami 'icëbi cuaisama tanin.

⁴⁶ ¿Uinu 'icë micaman caramina 'ën isana 'atima ñu 'a quixun ñuiti 'ain? Camina 'atima 'ain. ¿Cëmëquinma 'ën cacëxunbi caramina uisa cupí 'ën banax ca asérami 'icë quixun sinaniman?

⁴⁷ Uicamax cara ainan 'icë an ca Nucën Papa Diosan bana cuatia. Usa 'aínbi camina mitsun, ainanma 'ixun, Nucën Papa Diosan bana cuatiman.

Abraham 'iisama 'aian Jesús pain 'ia bana

⁴⁸ Usaquian cacëxun ca nishquin judíos unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina Samaria menu 'icë uni 'ianan ñunshin 'atimañu uni 'ai quixun nun mi cacë, ënëx ca asérami 'icën.

⁴⁹ Usai quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana ñunshin 'atimañuma 'ain. Ami sinánquin camabi unin 'ën Papa Dios rabinun quixun cana an 'ë sinánmicësabi oquin aín bana ñuianan ñu 'ain. Usa 'icëbi camina mitsun 'ën bana cuatiman.

⁵⁰ Unían 'ë, ax ca upí 'icë caquin 'ë rabinun quiax cana quiman. Axa 'ëa unin rabiti cuëëanan, 'ë ñui cara uni cëmëia, cara cëmëima quixun iscë, ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

⁵¹ Asérami cana 'ën mitsu cain, an 'ën bana cuacë uni ax ca xëribua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

⁵² Quixuan cacëxun ca judíos unicaman Jesús cacëxa:

—Bëri cananuna upí oquin 'unanin, mix camina ñunshin 'atimañu 'ai quixun. Abraham 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca bamacëxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacë unix isa xëribua 'aínbi 'iti 'icë quiax.

⁵³ ¿Mix caramina nucën rara Abrahamsáma 'ain? Ax ca bamacëxa. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca bamacëxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacë unix isa xëribua 'aínbi usabi 'iti 'icën. ¿Mix caramina, ui caina mix 'ai quixun sinanin?

⁵⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx rabiaccëbëtanbi ca, aín banax sapi ca asérami 'icë quixun unin sinánti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ë rabiçë, ax 'ën Papa 'icën, ami mitsun —ax ca Nucën Papa Dios 'icë —quixun ñuicë a.

⁵⁵ Ax ca Nucën Papa Dios 'icë quiquinbi camina mitsun a 'unaniman. Mitsúnmi 'unaniamabi cana 'ën a 'unan. 'Ën 'unáncëma ca ax 'icë quixun mitsu cai cana 'ëxribi mitsusaribi cëmë 'itsían. 'Ën cana asérami a 'unan. Usa 'ixun cana axa quicësabi oquin 'ain.

⁵⁶ Mitsun rara Abrahamnëx ca 'ëx aia isti sinani cuëëancëxa. Usai ca 'ëx aia isi cuëëinra cuëëancëxa.

⁵⁷ Usaquian cacëxun ca judíos unicaman Jesús cacëxa:

—¿Mix cincuenta bariñu 'ixunmabi caramina Abraham isacën?

⁵⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana asérami mitsu cain, Abraham 'icëma pain 'ain cana 'ëx 'iacën.

⁵⁹ Usaquian cacëxuan judíos unicaman anun 'acatsi quixun maxax bicëbëbi ca Jesús uni xanpëscabiani, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax cuancëxa.

9

Usabia bacëan bëxuñu unia Jesusan bëpëxcüa

¹ Usocëx cuainquin ca Jesusan usabia bacëan bëxuñu uni achúshi isacëxa.

² Isia ca aín unánmicë unicaman Jesús ñucacëxa:

—¿Ēnē uníxa bēxuñu bacēnun cara uin ñu 'atima 'acēx, aín papa, aín titan cara 'acēx, ěnē unínbi cara 'acēx?

³ Quixuan cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Bēxuñu ca ax 'icēn. 'Aíshbi ca aín 'ucha cupía 'icēma 'icēn, 'imainun ca aín tita, aín papan 'ucha cupíribia 'icēma 'icēn. Nucēn Papa Diosan ñu 'aia unin isnun ca ax bēxuñu 'icēn.

⁴ Bēánquicēbētan ca unin ñu mēētima 'icēn. Usa 'ain ca nētēn ñu mēēia. Usaribi oquin cana bamacēma pain 'ixun 'ěn an 'ě xuá axa quicēsabi oquin ñu 'ati 'ain.

⁵ Ēnē nētēnu 'aish cana 'ěx upí oquin sinánuan, an unicama 'imicē a 'ain, bēánquibucēnu 'icēsa 'ima xabánu 'icēsa 'inun.

⁶ Usaquin aín 'unánmicē unicama catancēx, anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun ca anun uni bēshíacēxa,

⁷ bēshíquin ca cacēxa:

—'Ian cha, Siloé cacē, anu cuanx ca anuax bēchucatan. Siloé quicē bana ax ca cuanun xucē qui quicē bana 'icēn.

Cacēxēshi cuanx bēchucacuatsini ca bēpēxcüax uacēxa.

⁸ Usaía 'ian ca axa a rapasu 'icē unicama 'imainun an a uni bēxuñu 'icē iscē unicamaxribi quiacēxa:

—¿An tsóxun uni curíqui ñucácē uni ama cara ěnēx 'ic?

⁹ —A ca ěnēx 'icē —quiáxa bētsix quicēbēbi ca raírínēxribi —Ama ca, a iscēsaribi ca ěnēx 'icē —quiax quiacēxa. Quiabi ca bēpēxcucē unin cacēxa:

—A cana 'ěx 'ain.

¹⁰ Cacēxun ca ñucáquin cacēxa:

—¿Mix a 'aish caramina uisax bēpēxcüan?

¹¹ Cacēxun ca cacēxa:

—Jesús cacē uni, an ca anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun 'ě bēshíaxa, bēshíquin ca 'ian, Siloé cacē, anuax ca bēchucatan caxun 'ě xuaxa. Xucēx cuanx bēchucacuatsínquin cana upí oquin isan.

¹² Cacēxun ca atun ñucácēxa:

—¿Uinu cara a uni 'ic?

Cacēx ca —uinu cara, cana 'unanima —quiacēxa.

Fariseo unicaman bēpēxcucē uni aséribi cara Jesusan usaquin 'axa quixun ñucá

¹³ Usa 'ain ca an 'unáncē unicaman bēpēxcucē uni fariseo unicamanu buáncēxa.

¹⁴ Anun ñu mēētima nētēan anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun anun bēshíxun Jesusan bēxuñu uni a bēpēxcucē cupí,

¹⁵ ca fariseo unicaman a uni ñucátēcēancēxa, uisax caraisa bēpēxcüaxa quixun. Ñucácēxun ca cacēxa:

—Me chabatan 'ě bēshícēx bēchucaxun cana upí oquin isan.

¹⁶ Quixuan cacēx ca fariseo uni raírínēx quiacēxa:

—A unin ca anun ñu mēētima nētēn ñu 'aia. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosnuaxa ucē uni 'itima 'icēn.

Quiáxa quicēbē ca raíri quiacēxa:

—¿An ñu 'atima 'acē unin cara ěsaquin uni itsían 'acēma ñu 'ati 'ic?

Usari ca bētsi bētsi oquin sinani atúxbi quiacēxa.

¹⁷ Usai Jesús ñui quiquin ca bēpēxcucē uni amiribishi ñucátēcēancēxa:

—¿Min sináncēx cara an mi bēpēxcucē uni ax uisa uni 'ic?

Cacēxun ca cacēxa:

—'Ēn sináncēx ca ax an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni a 'icēn.

18 Usaquian cacëxunbi ca judíos unicaman, ënë unix ca bëxuñu 'iá 'aishbi bëpëxcucë 'icë quixun sinántisama tancëxa. Sinántisama tanquin cuënxun ñucácëxuan aín papabëtan aín tita cacëxun pain ca 'unáncëxa.

19 Cuënxun ca aín papa ñucácëxa:

—¿Ënëx cara min bëchicë 'ic, mitsúnmi bëxuñua bacëan ñuicë, a cara ënëx 'ic? ¿Usa 'ixúnbi cara uisaxun bërí upí oquin isin?

20 Usaquian ñucácëxun ca cacëxa:

—Asérabi ca ënëx 'ën bëchicë bëxuñua bacëan a 'icën.

21 Uisa 'ixun cara bërí upí oquin isia, uin cara usabia bacëan 'icëbi bëpëxcüaxa cananuna 'unaniman. Ax ca mëcócë 'icën, ca ñucát, an ca mitsu ñuixunti 'icën.

22 Judíos unicamaxa bëráma 'ësënaní —uinu 'icë unin cara, Jesús ax ca Cristo, ax utia judíos unicaman caíncë, a 'icë quixun ñuia, ax ca anua judíos unicama timëti xubunua atsíntëcëntima oquin chiquíncë 'iti 'icë —quia 'unánxun ca usoquin cacëxa.

23 Usai quia 'unánx atumi racuëquin ca a unin papabëtan aín titan —ax ca mëcócë 'icën, a ca ñucát —quixun judíos 'apucama cacëxa.

24 Usaquian cacëxun ca a judíos unicaman amiribishi cuëntëcënxun bëpëxcucë uni ñucátëcëancëxa:

—Nucën Papa Diosan ismainun ca nu asérabi ñuixun, ¿uisaxira caramina bëpëquian? A uni, Jesús, ax ca 'atima 'icë quixun cananuna 'unan.

25 Cacëxun ca bëpëxcucë unin cacëxa:

—Ax cara 'atima uni 'icë quixun cana 'ën 'unaniman. 'Ëx bëxuñu 'ixunbi 'ën bërí iscë, ënëishi cana 'unan.

26 Cacëxun ca cacëxa:

—¿Mi cara uisox? ¿Uisoquin cara mi bëpëxcüax?

27 Cacëxun ca cacëxa:

—Ashiquin cana mitsu can, cacëxunbi camina cuaisama tan. ¿Uisati caramina 'ë mitsun ñucátëcënin? Mitsúxribi sapi camina aín 'unánmicë uni 'iisa tanin.

28 Quia ca fariseo unicaman bëpëxcucë uni 'usánquin cacëxa:

—Mixmi aín 'unánmicë uni 'aínbi cananuna nun Moisésnëan usai nux 'inun quixun cuënëo bana 'unan.

29 Nun cananuna 'unan, Moisésbë ca Nucën Papa Dios banacëxa. Usa 'ixunbi cananuna uinuax cara a uni uaxa quixun 'unaniman.

30 Cacëxun ca bëpëxcucë unin cacëxa:

—¿An 'ë bëpëxcucëbi caramina a uinuax cara uaxa quixun mitsun 'unaniman?

31 Cananuna 'unanin, an ñu 'atima 'acë unin bana ca Nucën Papa Diosan cuatima. An a ami sinánquin a rabianan axa cuëëncësa oquinshi 'acë uni, aín bana cuni ca Nucën Papa Diosan cuatia.

32 Uínsaran nëtënbi ca unin, usabi bacëan uni bëxuñu ca unin bëpëxcüaxa quixun ñuia cuama 'icën.

33 Nucën Papa Diosan xuáma 'ixun ca an usaquin 'atsianma.

34 Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

—Mix camina 'uchañubia min tita bacëan 'aish usabi 'ain. ¿Usa 'ixunbi caramina min nu bana ñuixuinsa tanin?

Usaquin caquin ca bëpëxcucë uni anuaxa cuantánun quixun chiquíancëxa.

Jesúsmi sináncëma unicama bëxuñusa

35 Fariseo unicaman ca bëpëxcucë uni chiquíanxa quixuan unin ñuia cuaquin ca Jesusan bariquin mëraxun a bëpëxcucë uni cacëxa:

—¿Axa uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, ami caramina sinanin?

36 Quixuan ñucácëxun ca cacëxa:

—'Ĕx ami sinánun camina ui cara ax 'icē quixun 'ē cati 'ain.

³⁷ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Camina isin, an mi cacē, 'Ĕx cana a 'ain.

³⁸ Quixuan cacēxun ca cacēxa:

—Asérabi camina mix a 'ai quixun cana bĕrĭ 'unanin.

Usaquin caquin ca ami sinánquin aín bĕmánon rantin purúnquin a rabiácēxa.

³⁹ Rabicēxun isquin ca Jesusan cacēxa:

—'Ĕn a uni 'unánmiti ñu 'unáncĕma pain 'aish bĕxuñusa 'ixunbi ca 'ĕmi catamĕquin bĕxuñumasa 'ixun unin 'unánti 'icĕn. Usa 'aínbi ca an —'Ĕn cana ñu 'unani —quixun sináncĕ uni ax 'ĕmi catamĕtiamā 'ĕn 'unánmicĕma 'aish usabi bĕxuñusa 'iti 'icĕn. Usaía 'inun cana uacĕn.

⁴⁰ Usaquian caia cuaquin ca anua 'icē fariseo unicaman Jesús cacēxa:

—¿Núxribi caranuna bĕxuñu 'ain?

⁴¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun asérabi 'ĕ ñui quicĕ bana 'unáncĕma 'aish bĕxuñusa 'aish camina 'uchocĕma 'itsían. Usa 'aínbi mitsun —cana a bana cuati —quicĕ 'ixúnbi —asérabi ca a bana 'icē —quixun sinántisama tancĕ cupí camina 'uchacĕ 'iti 'ain.

10

An aín cĕnĕnuxun carnero bĕrúancĕ uni

¹ Ĕsaquinribi ca Jesusan fariseo unicama cacēxa:

—Asérabi cana 'ĕn mitsu cain, axa anu carnero 'icē cĕnĕ aín xĕcuĕn atsinima amo 'icē manámitan atsíncĕ uni ax ca an ñu mĕcamacĕ uni 'icĕn, mĕcamaxuan an ñu buáncĕ uni ca ax 'icĕn.

² Usa 'aínbi ca axa aín xĕcuĕn atsíncĕ uni ax asérabi an carnero bĕrúancĕ uni 'icĕn.

³ Axa ucĕbĕtan an xĕcuĕ xĕócacĕ unin xĕócacĕbĕ atsínxuan an bĕrúancĕ unin aín anĕn cuĕncĕxun ca carnerocaman aín bana cuatia. Cuabĕtsinia aia ca cĕnĕnua ĕman buania.

⁴ Usoxuan rĕcuĕnquianquin buáncĕxun ca carnerocaman aín bana cuaquin a caxu cuanquin nuibania.

⁵ A 'unáncĕma uni, a ca carnerocaman nuima, usa 'aish ca an cuĕncĕxbi aín bana 'unáncĕma 'aish abatia.

⁶ Usaquin caquian —an carnero bĕrúancĕ unisaribi cana 'ĕx 'ai —quixun caquin Jesusan 'unánmisa tancĕxunbi ca anu 'icē unicaman uisai quicĕ cara a bana 'icē quixun cuama 'icĕn.

Jesusan upí oquin aín unicama bĕrúancĕ bana

⁷ Usa 'ain ca Jesusan amiribishi cacēxa:

—Asérabi cana 'ĕn mitsu cain, 'Ĕx cana carneronĕn cĕnĕn xĕcuĕsaribi 'ain.

⁸ 'Ĕx ucĕma pan 'aían anpáinra uá unicama ax ca an mĕcamacĕ unisa 'iacēxa. Usa 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan bana isa ñuixunia quixun aín bana cuanun quixun uni paráncĕxa. Usa 'icē ca atun bana unicaman cuaisama tancĕxa.

⁹ 'Ĕx cana anua carnero 'icē cĕnĕnu anun atsínti xĕcuĕsaribi 'ain. Axa 'ĕmi catamĕcĕ unicama ax ca Nucĕn Papa Diosnan 'inux iĕtia. Usa 'aish ca chuámashirua 'aish, carnerocama cĕnĕnuax chiquíxun pasto pitancĕx atsíntĕcĕncĕsaribi 'iti 'icĕn, 'en bĕrúancĕx.

¹⁰ Axa mĕcamacĕ unicama, ax ca mĕcamanan 'aracacĕ ñuina rĕquin 'atimoi aia. Usa 'aínbi cana 'ĕx a unicaman 'acĕsa oquin 'aquinma 'ĕmi catamĕtia upitax bucunun unicama 'imi uacĕn, bamatancĕxribia xĕnibua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'inun.

11 'Ĕx cana ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ asaribi 'ain. Ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ, ax ca aín carnero bamati rabanan bamanuxunbi bĕarati 'icĕn.

12 Usa 'aínbi ca an curíqui biti cupíshi carnero bĕrúanquin ñu mĕēcĕ uni, ax 'inu aia isquin carnero ĕbiani abatia, ax asĕrabi aín 'ibuma 'aish. Abácĕbĕ uxun ca bĕtsi biquin 'inun raíri tsuácaia.

13 An carnero upí oquin bĕrúanti sinánquinma curíqui binuxuinshi ñu mĕēcĕ uni, ax ca carnerocaman rabanan nĕĕtima abatia.

14-15 'Ĕx cana ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ a 'ain. 'Ĕn Papan ca 'ĕ 'unánxa, 'ĕnribi cana a 'unan. Usaribi oquin cana 'ĕn carnerocamaribi 'ĕn 'unanin, atúnribi ca 'ĕ 'unania. Usa 'aish cana 'ĕx bamatsianxmabi anun rabanan bamati 'ain.

16 Bĕtsi carneroñuribi cana 'ain. A 'aíshbi ca ĕnĕ cĕnĕnu 'icĕma 'icĕn. Aribi cana ĕnĕ cĕnĕnu 'inun bĕti 'ain. Acamanribi ca 'ĕn bana cuati 'icĕn. Usaquin 'ĕn 'acĕx ca 'ĕn carnerocamax achúshi cĕnĕnushi 'iti 'icĕn, achúshishi ca an a bĕrúancĕ 'iti 'icĕn.

17 Baísquitĕcĕanx tsónux 'ĕx bamatsianxmabi bamati cupí ca 'ĕn Papan 'ĕ nuibatia.

18 'Ĕx cuĕĕniama ca unin 'ĕ bamamitima 'icĕn. Bamatsianxmabi cana 'ĕxbi cuĕĕncĕ cupí bamati 'ain. 'Ĕx cuĕĕncĕ cupí cana bamati 'ain, bamatancĕx cana baísquitĕcĕnti 'ain. Usai 'inun ca 'ĕn Papan 'ĕ caxa.

19 Usaquian cacĕxun cuaxun ca a banan rabanan judíos unicaman bĕtsi bĕtsi oquin sináncĕxa.

20 Sinani ca 'itsa uni —ñunshin 'atimañu ca a uni 'icĕn, ca ñunshíanxa. ¿Uisa cupí caramina aín bana cuatin? —quiacĕxa.

21 Usa 'ain ca raírinĕxribishi —ĕsai ca ñunshin 'atimañu unĭ banaima. Ñunshin 'atimanĕnbi ca bĕxuñu uni bĕpĕxcutima 'icĕ —quixacĕxa.

Jesús cuĕĕanma bana

22 Anuxun a rabiti xubu mĕníotancĕxun anun ami sinánquin —asábi ca — quixun cá, a nĕtĕ sinánquin Nucĕn Papa Dios rabinux ca judíos unicama mita 'ain Jerusalĕnu timĕacĕxa.

23 Usa 'ain ca Jesús anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubu amo 'icĕ, anua uni niti, Salomón cacĕ, anun niacĕxa.

24 Nitsia ca judíos unicaman nĕbĕtsioraquin cacĕxa:

—¿Uisati caramina nu chiquiracĕquin caiman? Mix Cristo, axa utinu nun caíncĕ, a 'ixun ca nu upí oquin cat.

25 Cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—Cana mitsu can, cacĕxunbi camina 'ĕx cana a 'ai quixun sináncĕma 'ain. 'Ĕn Papan cacĕ 'ixun 'ĕn ñu 'aia isquin ca unin, 'ĕx cana Cristo 'ai quixun 'unánti 'icĕn.

26 'Ĕn 'aia isquinbi, camina 'ĕmi catamĕcĕma 'ixun, asĕrabi cana Cristo 'ai quixun sinaniman.

27 Carneronĕan an bĕrúancĕ unin bana cuacĕsaribi oquin ca axa 'ĕmi catamĕcĕ unin 'ĕn bana cuatia. Cuatia cana acama 'ĕn 'unanin. Usa 'ixun ca 'ĕn bana cuaquin a bana quicĕsabi oquin 'aia.

28 Acama cana nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosnan 'inun 'imiti 'ain. 'Imia ca uínbi atu 'ĕ bicuantima 'icĕn.

29 Atux ca 'ĕn Papa, axa uínu 'icĕ unibĕtanbi sĕnĕnmaira, an 'ĕnan 'inun 'ĕmi sinánmiquin 'ĕ 'ináncĕ 'icĕn. Usa 'icĕ ca uínbi atu a bicuantima 'icĕn.

30 'Ĕx 'ĕn Papabĕ rabĕ 'aíshbi cananuna achúshishi 'ain.

31 Usaquian cacĕxun ca judíos unicaman anun rĕcatsi quixun maxax biacĕxa.

³² Bitsia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën Papan 'ë 'amicëxun cana mitsúnmi isnun 'itsa ñu 'an. ¿'Ën usoquin 'acë uinu 'icë ñu cupí caramina 'ë maxaxan 'acatsi quin?

³³ Ësoquian cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Minmi upí ñu 'acë cupí cananuna mi maxaxan 'aiman. Mixmi Nucën Papa Dios ñui 'atimati banacë cupí cananuna mi 'ain. Mix camina unishi 'aíshbi mix isamina Dios 'ai quiax quin. A cupí cananuna mi 'ain.

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ë sai quia: “Mitsúxbi camina dioscama 'ain”.

³⁵ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan bana cuënëo a ca unin —asérabima ca —quixun catima 'icën. Usa 'ain ca an asérobi ami sinánquin aín bana cuacë unicama Nucën Papa Diosan “'Ën bëchicë 'aish camina dioscama 'ai” quixun cacëxa.

³⁶ ¿Nucën Papa Diosan ënë menu uni 'inun 'ë xuá 'aínbi caramina mitsun uisa 'ixun, aín Bëchicë cana 'ai qui cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banai quixun 'ë cain?

³⁷ 'Ën ñu 'acë ax 'ën Papan cushínbi 'acëma 'ain camina 'ëx cana Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun sinántima 'ain.

³⁸ 'Ëmi sinánquinmabi camina 'ën, uni itsían 'acëma ñu 'aia isquin 'ën Papa Dios ax ca asérobi 'ëbë 'icë quixun 'unánan 'ëxribi cana abë 'ai quixun 'unánti 'ain.

³⁹ Usaquin cacëxuan biisa tancancëxbi ca anuax cuani nëtëacëxa.

⁴⁰ Jordán 'ucë manan cuantëcëntancëx ca Jesús anuxuan Juanën uni nashimia, anu 'iacëxa.

⁴¹ Anua 'ain, a isi riquianxun axa quia cuati ca 'aisamaira uni quiacëxa:

—Juanëan uni itsían 'acëma ñu 'á 'aínmabi ca axa ënë uni ñui quia banacama ax asérobi 'icën.

⁴² Usaquin sinánquin ca anuxun 'itsa unin aín bana cuaxun —ax ca asérabia Nucën Papa Diosnuax uá 'icë —quixun sináncëxa.

11

Lázaro bama

¹ Betania ëmanu 'icë uni Lázaro cacë, ax ca 'insínñu 'iacëxa. Aín chirabacë rabëtax ca Marta 'imainun María 'iacëxa.

² María ax ca an Nucën 'Ibu Jesús aín taë 'iníntisa ron chabóxun aín bun taterëncë, a 'iacëxa.

³ Usa 'ixun ca aín chirabacë rabëtan —axa mibë nuibanancë uni ca 'insíanxa —quixuan Jesús catánun uni xuacëxa.

⁴ Xucëx cuanxuan unin cacëx ca Jesús quiacëxa:

—Ca 'insíanxa 'aíshbi ca bamatima 'icën. Unían uisaira cara Nucën Papa Diosan cushi 'icë quixun 'unánan, uisaira cara aín Bëchicënën cushiribi 'icë quixun 'unánun ca a uni 'insíanxa.

⁵⁻⁶ Usa 'ain ca —Lázaro ca 'insíanxa —quixun ñuia cuaxbi Jesús, ax Marta, María, Lázaro acama nuibacë 'aíshbi, anua unin usaquin cacë ëma, anu rabë nëtën pain 'iacëxa.

⁷ Rabë nëtë 'icëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Amiribishi Judea nëtënu cuanun ca cuan.

⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—¿Anu 'icë judíos unicamaxa maxaxan mi 'acatsi quiax 'ësënaënxbi caina amiribishi Judea nëtënu cuantëcëncatsi quin?

⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Achushi nētēx ca doce horas 'icēn, ¿usa cat? Barían pēcarupuncēbē xabá 'ain ca unin upí oquin isquin chacáquinma upí oquin ñu mēēia.

¹⁰ An pēcacēa 'aíma 'ain ca imē nitsi chacánan unin ñu mēēima. Usaribiquin cana 'ēx anun bamati nētēma pan 'ain ñu 'ati 'ain.

¹¹ Usaquin caquin ca Jesusan amiribishi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Nuxnu abē nuibanancē Lázaro ca 'uxaxa. A bēsuni cana cuanin.

¹²⁻¹³ Asérabi ca Lázaro bamaxa quixun 'unánquinbi ca —ca 'uxaxa —quixun cacēxa. Usaquian Jesusan cacēx ca atux, asérabi 'uxcē ñuisa quia quixun sinani, quiacēxa:

—'Uxcē 'aish ca pēxcúti 'icēn.

¹⁴ Usai quia ca Jesusan atúan upí oquin 'unánun cacēxa:

—Lázaro ca bamaxa, ca 'aíma 'icēn.

¹⁵ Mitsúnmi 'ēn cushi isti cupí cana 'ēx anuma 'ian. Usa 'ain cana anu 'ēx 'icēma cupí cuēēnin. Bērí anu cuanun ca cuan.

¹⁶ Cacēxun ca rabē bacēan 'icē Gemelo caquin anēcē, Tomás, an Jesusan 'unánmicē uni raíri cacēxa:

—Nuxribi abē bamai cuanun ca cuan.

Jesús ax, anun baísquianan anun Nucēn Papa Diosbē uni 'iti bana

¹⁷ Usai quiquiani cuani bēbaquinshi ca Jesusan, matá tēmú naēcēnu mēñoēxancē 'aish Lázaro rabē 'imainun rabē nētē 'icē ocēxa.

¹⁸ Betania ax ca Jerusalénu bēbati tres kilometrosa 'iacēxa.

¹⁹ Usa 'ain ca judíos unicama Martacēñun María aín rarēbacē ñucē sinania, masá nuitutia isi riquianx raruai aín xubunu a rapasu bucüacēxa.

²⁰ Tsóxunbi Jesús isa aia quixun ñuia cuabiani María xubunua tsócē ēbiani cuanquin ca Martanēn Jesús aia bēñaquin biacēxa.

²¹ Biquin ca cacēxa:

—Mixmi ēnu 'ain ca 'ēn rarēbacē ñucēma 'itsíanxa.

²² Usa 'aínbi cana añu caramina ñucati a ca Nucēn Papa Diosan mi 'axunti 'icē quixun 'unanin.

²³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Min rarēbacē ca baísquiti 'icēn.

²⁴ Usaquian cacēxun ca Martanēn cacēxa:

—Ēnē nētē cēñúcēbē anun bama unicama baísquiti nētēn ca baísquiti 'icē quixun cana 'unanin.

²⁵ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēx cana an uni baísquimiti a 'ain, 'ianan cana anúan uni ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē 'iti a 'ain. Axa 'ēmi catamēcē uni, ax ca bama 'aíshbi tsónux baísquiti 'icēn.

²⁶ Axa bamacēma pain 'aish ēnē menu tsoṭi, aín 'ucha cupí bamacēsa 'aíshbi 'ēmi catamēcē, acamax ca xēnibua 'aínbi nētétimoi Nucēn Papa Diosbē 'iti 'icēn, bamatancēxbi. ¿Ēsai 'ēx quicē ēnē caina asérabi ca quixun sinanin?

²⁷ Usaquian cacēxun ca Martanēn cacēxa:

—Mix camina Nucēn Papa Diosan Bēchicē, Cristo, axa utinu nun caíncē a 'ai quixun cana 'unanin.

Anu Lázaro mēñoēxancēnuaxa Jesús bēunan mēscúa

²⁸ Usaquin cabiani aín xubunu cuanquin ca Martanēn aín xucēn María amo nitsinaxun munu cacēxa:

—Unu ca Jesús 'icēn, ca uaxa. Mi cuanun 'ēn mi canun ca quiaxa.

²⁹ Cacēxun cuati ca María bēnētishi niruquiani Jesúsnu cuancēxa.

³⁰ Jesúsca Betania ēmanu bēbacēma pain 'aish, anuxun Martanēn mēracē anubi pain 'ain, ca anu María cuancēxa.

31 Bënētishi niruquiania xubunuax cuania isquin ca axa abē xubunu bucucē judíos unicaman, —sapi ca anua aín rarēbacē maíncēnuax rarumati cuania —quixun sinánquin María nuibiancēxa.

32 Cuancēbē anua 'icē anu bēbai a tanáin tsóbuquin ca Maríanēn Jesús cacēxa:
—Mixmi ēnu 'ain ca 'ēn rarēbacē ñucēma 'itsíanxa.

33 María ini rarumamainuan abē ucē judíos unicamaxribi ini rarumatia isi ca Jesús masá nuituti nitēxēacēxa.

34 Nitēxēquin ca Jesusan anu 'icē unicama cacēxa:

—¿Uinu caramina aín rarēbacē mēnioēxan?

Cacēxun ca cacēxa:

—Ca isi cuan.

35 Cacēx cuani ca Jesús bēunan mēscúacēxa.

36 Usai 'ia isi ca judíos unicamax canancēxa:

—An ca Lázaro nuibairaxa, ca is. Usa 'aish ca anun rabanan bēunan mēscutia.

37 Usaía quicēbē ca uni raírínēx quiacēxa:

—¿An uni bēxuñu bēpēxcucē uni ēnēn cara ñucēma 'aínshi uxun Lázaro iēmīcē 'itsíanx?

Jesusan Lázaro bamacēbi baísquimia

38 Usaía quicēbē nitēxētēcēni ca Jesús anua Lázaro mēnioēxancancē anu bēbacēxa. Anu Lázaro mēniocē ax ca matá me naēcē 'aish maxax cha achúshinēn xēpucē 'iacēxa.

39 Anu bēbaquin ca Jesusan atu cacēxa:

—Maxax ca racanat.

Caiabi ca bamaēxancē uni aín chirabacē Martanēn cacēxa:

—Anúan ñuēxancē nētē ca rabē 'imainun rabē 'icēn. Usa 'ain ca anēia.

40 Usaquian cacēxunbi ca Jesusan Marta cacēxa:

—'Ēn cana mi can, asérabi 'ēmi catamēquin camina Nucēn Papa Diosan aín cushin ñu 'aia isti 'ain. ¿Usa cat?

41 Cacēbētan ca anu 'icē unicaman maxax racanacēxa. Racanamainun ca Jesusan manámi bēsuquin Nucēn Papa Dios cacēxa:

—Papan, camina 'ēn bana cuan. Usa 'ain cana mi asábi ca quixun cain.

42 'Ēn cana 'unanin, min camina camabi nētēn 'ēn cacēxun cuatin. 'Aínbi cana min camina 'ē asérabi xuacēn quixuan ēnē unicaman 'unánun, ēsaquin mi cain.

43 Usaquin catancēxun ca munuma banaquin cacēxa:

—Lázaro, anuax ca chiquit.

44 Usaquian cacēxēshi ca axa bamacē uni tatanianan mētanīcē 'ianan aín bēmánanribi chupan bērábuncē 'aish nirui quininuax chiquícuatsiancēxa. Chiquícuatsincēbētan ca Jesusan abē 'icē unicama cacēxa:

—Cuantánun ca aín taē tubuanan aín mēcēn tubuanan anun aín bēmánan rabúncē chuparibi mabit.

Jesús 'acatsi quixuan sináncan

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Usoquian 'aia isquin ca axa Maríabē cuancē judíos unicaman, Jesús ca asérabi Nucēn Papa Díosuaxa uá 'icē quixun sináncēxa.

46 Usaía 'imainun ca anu cuanxun raírínēn fariseo unicama —Jesusan ca uni bamacē baísquimiaxa —quixun ñuixuancēxa.

47 Ñuixuncēx abē timēxun ca sacerdotenēn cushicama 'imainun fariseo unicaman judíos cushibunēn 'apucama cacēxa:

—Ēnē unin ca uni itsían 'acēma ñu 'itsaira 'aia. ¿Usa 'ain caranuna uisa oti 'ain?

48 Nun nu an usoquin ñu 'aia isēshicēbētanbi ca camabi unin ami catamēquin aín bana cuati 'icēn. Usocēbē uxun ca Romanu 'icē unin anuxun nun Nucēn

Papa Dios rabiti xubu rurupanan nu bētsi bētsi oquin nun aintsicamaribi bētsi bētsi nētēnuā cuanun tsuáquirumiti 'icēn.

⁴⁹ Cacēxun ca Caifás caquin anēcē uni, ax a barin sacerdotenēn cushicaman 'apu, an axa timēcē unicama cacēxa:

—Mitsun camina bana sinaniman.

⁵⁰ Nua unin bētsi bētsi oquin ancēcēxnu 'ura 'icē nētēcamanu cuani tsuáquiti ca 'aisama 'icēn. Usai 'imanu nux upitax bucuti cupía uni achúshi bamati ca asábi 'iti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun camina mitsun sinaniman.

⁵¹ Usai qui ca anbi sinani quiáma 'icēn; ax a barin judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'ixun ca Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun —judíos unicamaxa asábi 'inun ca Jesús bamati 'icē —quixun judíos 'apucama cacēxa.

⁵² Judíos unicamaxēshima bētsi bētsi nētēnuaxa ax Nucēn Papa Diosmi sináncē unicamaxribia ainan 'aish achúshisa 'inúan Jesús bamati ñuiquin ca usaquin cacēxa.

⁵³ Usaquin cacēx ca a nētēn judíos 'apucamax Jesús 'acatsi quiax 'ēsēnancēxa.

⁵⁴ Usa 'ain ca Jesús judíos unicaman istin rabanan Judeanuax anua uni 'icēma menu 'urama 'icē ēma Efraín cacē, anu cuancēxa. Anua 'ain ca abē aín 'unánmicē unicama 'iacēxa.

⁵⁵ Pascua, anúan judíos unicaman carnero 'ati nētēa 'urama 'ain ca axa a 'urama unicamax Jerusalénu cuancēxa, anuax judíos unicama 'icēsaribiti Pascua nētēn pinux Nucēn Papa Diosan aín nuitu upí isnun mēniocati.

⁵⁶ Cuantancēx bēbax ca Jesús bari, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu riquianx, a isímabi atúxbi ñucacánani ēsai quiacēxa:

—¿Mitsun sináncēx cara Pascua nētē 'ain, Jesús utima 'ic?

⁵⁷ Usa 'ain ca sacerdotenēn cushicamabētan fariseocamanribi anu 'icē unicama —Jesús mēraquin camina nun nu binun nu cati 'ai —quixun cacē 'iacēxa.

12

Achúshi xanúan Jesús 'inínti ron tachuca (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Mēcēn achúshi 'imainun achúshi nētē anun carnero 'ati nētē 'iisama pain 'ain, ca Jesús Betania ēmanu cuancēxa, a ēmanuxuan Lázaro bamacēbi baísquimicē anu.

² Cuanxa Jesús atun 'itinu bēban ca Martanēn piti 'aruacēxa. 'Aruxuan 'ináncēxun ca Jesús bētan Lázaro 'imainun anu 'icē unicaman mesanuxun piacēxa.

³ Pimainun ca Maríanēn 'itsaira cupícē 'inínti ro sanuira, nardo cacē, a medio kilosa bēacēxa. Bēxun anun tachabotancēxun ca Jesús aín bun tatērēancēxa. Usoquian 'acēxa xubu namē camabi tsitsirui bēqui sanuia ca xēcancēxa.

⁴ Usoquian Maríanēn Jesús 'aia isi ca aín 'unánmicē uni achúshi, Judas Iscariote, an uni Jesús 'inánti, ax quiacēxa:

⁵ —¿Uisoti caranuna ēnē ro maruxun aín cupí trescientos curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncēma 'ain?

⁶ Asérabi ñuñuma unicama nuibati sinani ca usai Judas quiáma 'icēn. Ax an curíqui mēcamacē uni 'ixun, anua Jesusan aín 'unánmicē unicamabētan curíqui 'arucē burasa bērúanquin, anua curíqui mēcamacē 'aish ca usai quiacēxa.

⁷ Quia ca Jesusan Judas Iscariote cacēxa:

—Usabia 'inun ca ēn. An ca anúan bamaia 'ē 'ati a ro nanxa. A ro ca ēnēx 'icēn.

⁸ Camabi nētēn camina a mitsun 'aquinti ñuñuma uni isin. Usa 'aínbi camina mitsun xēnibuquin 'ē istima 'ain.

Lázaromi unicama 'ēsēnan

⁹ Usa 'ain ca —Jesús ca Betanianu 'icē —quixun cuabiani a isanan, bamacēbia baísqumicē Lázaro aribi isi judíos unicamax riquiancēxa.

¹⁰⁻¹¹ Riquiani ca 'itsa uni an Lázaro baísqumicē cupí, Jesúsmi sináncēxa. Usa 'ain ca Jesusan bana cuaquian unicaman atun ñuicē bana cuaisama tancē cupí, sacerdotenēn cushicaman Lázaroribi 'ati sináncēxa.

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Usa 'ain ca Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalénu uēxancē unicamax timēcamē'ēocē, an —Jesús ca Jerusalénu aia —quixun ñuicania cuacēxa.

¹³ Cuabiani ca camaxunbi xēbin pēchi tēaquin bibiani, bain aia Jesús bēñaquin bitsi biránanquiani riquiancēxa. Riquiancēbēa ucēbē ca munuma banai sharati quicancēxa:

—Nucēn Papa Dios rabinun ca 'acan. Nucēn 'Ibu Diosan xucēx ca Israel unibunēn 'apu ēnēx aia.

¹⁴ Usaquian a rabicamainun ca Jesús burro mērai anu 'iruquiani Jerusalénu cuancēxa, usaquiania cuantia Nucēn Papa Diosan bana unin ēsaquin cuēnēosabi oi:

¹⁵ Siónu 'icē unicama, racuēaxma ca 'ican. Mitsun 'apu ca burron caxunu tsotax aia.

¹⁶ Usai 'ia isquinbi ca aín 'unánmicē unicaman, a ñuiquin cuēnēo bana quiásabi oi ca 'ia quixun 'unánma 'icēn. Baísquitancēxa Jesús naínu cuantēcēan cuni ca a ñuiquian, usai ca 'iti 'icē quixun cuēnēosabi oi ca 'iixa quixun 'unáncancēxa.

¹⁷ Usa 'ain ca an Jesusan Lázaro bamacē matá me naēcēnu mēnioēxancēbi cuēnquin baísqumia isēxancē unicaman Jerusalénuxun a bana ñuicēxa.

¹⁸ Ñuia cuabiani ca anu 'icē unicama —usoquin ca Jesusan uni itsin 'acēma ñu 'axa —quixun sinani a isti sinánbiani Jesús mērananquini riquiancēxa.

¹⁹ Usaía 'icancēbē ca fariseo unicamax canancēxa:

—Camina iscanin, camabi unix ca ami sinani a isi cuanxa. Usaía 'ia isquin camina 'unáncanti 'ain, nun Jesús 'acatsi quiax 'ēsēnanquinbi cananuna añubi oiman.

Griego banan banacē unían Jesús istisa tan

²⁰ Judíos unicamax Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalénu cuanmainun ca griego banan banacē unicama raírinēxribi atubē Nucēn Papa Dios rabi cuancēxa.

²¹ Cuanxun ca Galilea menu 'icē ēma itsi, Betsaida, anu 'icē uni, Felipe, a mēraquin cacēxa:

—Jesús cananuna istisa tanin.

²² Quixuan cacēx cuanxun ca Felipenēn Andrés pain cabiani a rabētaxbi cuanxun —griego banan banacē unin ca mi istisa tania —quixun Jesús cacēxa.

²³ Cacēxun ca Jesusan Felipecēñun Andrés cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish cana 'ēx bamatancēx baísquti 'ain. A nētē ca bērí 'urama 'icēn.

²⁴ Asérabi cana 'ēn mitsu cain, me 'ucē mēu 'apácēma 'aish ca ñu bēru aín nami ax usabi 'imainun aín napu axribi nētētima usabi 'ia. Me 'ucē mēu 'apácēxun cuni ca aín nami nētēcēbēbi aín napu ax cotancēxun upí oquin tuaia.

²⁵ Axa ënë nëtënu upiti tsótishi sináncë uni ax ca ainanma 'aish Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca axa ënë nëtënu ax cuëncësa oishi upiti tsótishi sináncëma uni, ax ainan 'aish nëtétimoí xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

²⁶ Axa 'ënan 'iisa tancë unin ca 'ëx cuëncësabi oquin 'ati 'icën. Usoquin 'ai ca uinu carana 'ëx 'ain, anuribi ax 'iti 'icën. An 'ëx cuëncësabi oquin 'acë unicama a ca 'ën Papan nuibaquin 'aquinia.

Jesusan aín bamati ñuia

²⁷ Cana 'itsaira masá nuitutin. ¿Uisaquin carana 'ën Papa cati 'ain? ¿Carana, Papan, bërí uisa cara ocaniabi ca 'ë iëmit quixun cati 'ain? Usama ca. Uisa cara oti 'icë usa oquin 'acánun cana uacën.

²⁸ Papan, unicaman mix cuëncësa oquin mi rabinun ca uisashi cara, 'ë ocancëxbi asábi 'iti 'icën.

Cacëxun ca naínuax banaquin aín Papan cacëxa:

—Atúan 'ë rabinun cana mënóccën, mënío 'ixun cana 'ëa rabinun sinánmitëcënti 'ain.

²⁹ Usai naínuax banaia cuax ca anu 'icë unicama raírinëx —caná ca banaxa —quiacëxa. Quimainun ca raírinëxribi —ángel ca Jesús bë banaxa —quiax quiacëxa.

³⁰ Quia ca Jesusan atu cacëxa:

—Ënë banax ca 'ën cuanun 'ën Papa quicëma 'icën. Mitsúnmi cuanun ca quiaxa.

³¹ Bërí ca ënë nëtënu 'icë unicama, cara 'ëmi sinania, cara 'ëmi sinanima quixun Nucën Papa Diosan isti 'icën. Isanan ca an 'ëmi sináncëma unicaman 'apu, ñunshin 'atimanën 'apuribi ax cushi 'icëbi 'ën unicama 'ibuatimoquin ñusmōti 'icën.

³² 'Ëx unin i curúsocënu matáscë 'itancëxun cana camabi menu 'icë uni 'ëmia sinánun 'imíti 'ain.

³³ 'Ësoquin ca uisai 'iax cara bamati 'icë quixun cacëxa.

³⁴ Usaquian cacëxun ca unicaman Jesús cacëxa:

—An Nucën Papa Diosan bana cuënëo uni ñuixuncë unían a bana isquin unicama ñuixunia cananuna cuan, ax ca ësai quia, Cristo ax ca nëtétimoí xëñibua 'aínbi 'iti 'icën. ¿Usa 'aínbi caramina min, axa Nucën Papa Diosnuax uni 'inux uá, ax ca i curúsocënu matáscë 'iti 'icë quixun nu cain? ¿Ui cara Nucën Papa Diosnuaxa uni 'inux uá ax 'ic?

³⁵ Cacëxunbi ca Jesusan, 'ëmi camina sinánti 'ai quixun caquin ësaquin catëcëancëxa:

—'Itsama nëtéinshi ca an mitsu upí oquin sinánmiti, ax mitsubë 'iti 'icën. Usa 'ain camina ax cuancëma pan 'ain, an mitsu 'unánmicësabi oi 'iti 'ain, ax cuancëbëmi usabi 'inun. A an 'unánmicëma uni, an ca uisai cara 'iti 'icë quixun 'unanima.

³⁶ Usa 'ain camina an mitsu upí oquin 'unánmiti, axa mitsubë 'aínshi, an 'acësaribi oquinmi mitsúnribi sinánun, aín bana ca aséribi 'icë quixun sinani ami catamëti 'ain.

Usaquin catancëx ca Jesús atun isnunma cuani nëtëacëxa.

Judíos unicama Jesúsmi sinántisama tan

³⁷ 'Itsa oquin Jesusan uni itsin 'acëma ñu 'aia isquinbi ca judíos unicaman ax ca aséribi Cristo 'icë quixun sinánma 'icën.

³⁸ Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana Isaíasnën cuënëosabi oi ca 'iacëxa. A banax ca ësai quia:

Nucën 'Ibu, ¿Uinu 'icë unin cara, min bana nun ñuixuncëxun cuaquin, aséribi ca quixun sinanx? ¿Uinu 'icë unin cara minmi ñu 'aia isquin mix camina aséribi cushi 'ai quixun sinanx?

³⁹ Uisa 'aish cara ami sinántisama tania quixuan unin 'unánun ca Nucën Papa Diosan bëtsi banaribi Isaías cuënëomiacëxa. Ax ca ësai quia:

⁴⁰ Nucën Papa Diosan ca acama atun nuitu mëu 'unántisama tanan atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tanun 'imi-axa. 'Imianan ca atun bërun isquinbi, 'ëx cana cushiira 'ai quixun sinántisama tanía 'ën iëmisama 'inun 'imi-axa.

⁴¹ Èsaquin ca Isaíasnën cuënëocëxa, an Nucën Papa Diosan 'imicëxun Jesusan usoquin ñu 'ati isanan bana ñuixunti iscë cupí.

⁴² Usa 'aínbi ca 'itsaira judíos uni 'imainun aín 'apu raírinënribi Jesús, ax ca Cristo, axa utia atun caíncë, a 'icë quixun sináncëxa. Atun nuitu mëu usaquin sinaníbi ca chiquiracëti banama 'icën, fariseo unicamami racuëti — atun sapi ca anua judíos unicama timëti xubunu nu atsínmitëcëntima 'icë — quixun sinani.

⁴³ Nucën Papa Dios cuëënun 'icësamairai ca a unicama fariseo unicamami racuëti atux cuëëncësa oíshi 'iacëxa.

Jesusan bana cuaisama tancë cupí uni 'uchocë 'iti

⁴⁴ Usa 'ain ca Jesusan munuma banaquin atu cacëxa:

—Axa 'ëmi catamëcë uni ax ca 'ëmishi catamëtíma, Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, amiribi catamëtia.

⁴⁵ An 'ë iscë uni an ca Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, aribi isia.

⁴⁶ An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti 'ëx cana unicama ñu 'atima 'acë 'aíshbi sinanati 'ëmi catamëti upí 'inun 'iminux uacën.

⁴⁷ Uinu 'icë unin cara 'ën bana cuaquinbi 'ëx quicësabi oquin 'aima, a uni cana 'ën 'uchoiman. 'Èx cana ënë nëtënu 'icë uni 'uchoi uáma 'ain. Atúxa Nucën Papa Diosnan 'inux iënnun cana uacën.

⁴⁸ An 'ë timaquin 'ën bana cuaisama tancë uni ax ca 'ën bana quicësa oquin 'acëma cupí, ënë mecama cëñúti nëtën 'uchocë 'iti 'icën.

⁴⁹ 'Èx cana 'ënbi sinánx banaiman. 'Èn Papa, an 'ë xuá, an ca uisai carana banati 'ain, uisoquin carana uni 'unánmiti 'ai quixun 'ë caxa.

⁵⁰ 'Èn cana 'unanin, an 'ë cacë bana ax ca anúan uni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nëtëtimoí 'iti a 'icën. Usaquin 'unánxun cana 'ën Papan 'ë cacësabi oquin bana ñuin.

II. BAMATANCËXA JESUCRISTO BAISQUIA (13-21)

13

Jesusan aín 'unánmicë unicama tachuca

¹ Pascua anun carnero 'ati nëtëa 'icëma pan 'ain ca Jesusan 'unáncëxa, anúan ënë menuax aín Papanu cuanti nëtë ca 'uramatia quixun. Jesusan ca ënë menuxuan aín bana cuacë unicama camabi nëtën upí oquin nuibacëxa. Usa 'ain ca Jesús ax an atu nuibacë cupí bamaia aín unicaman —asérabi nu an nuibati ca usai bamaia —quixun 'unánti nëtë 'uramacëxa.

² 'Uramacëbëtan ca ñunshin 'atimanën 'apun Judas Iscariote, Simonan bëchicë, a Jesús uni 'inánti sinánmiacëxa. Usoquian sinánmicë 'ain ca a ñantan Jesusan aín 'unánmicë unicamabëtan piacëxa.

³ Piquin ca —'ën Papan camabi ñu 'ibuamianan ënë nëtënu xuá 'aish cana anuribi cuantëcënti 'ai —quixun sináncëxa.

⁴ Usaquin sinani ca pitancëx niruacëxa. Niruxun aín cutun pëxun nantancëx ca anun ratërëmëti chupan tsitëcërëquiacëxa.

⁵ Usai 'itancëxun ca 'unpax manë xapanu 'aruxun aín 'unánmicë uni achúshi achúshi tachucatancëxun anun ratërëmëti chupan tatërëancëxa.

- ⁶ Tatërëntancëxa aribishi tachucati aia ca Simón Pedronën Jesús cacëxa:
 –¿Min caramina 'ë tachucati 'ain?
- ⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:
 –Uisa cupí carana 'ën ësoquin mitsu 'ai quixun camina bërí 'unaniman.
 Nëtë itsin cuni camina 'unánti 'ain.
- ⁸ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:
 –'Ëx mi meura 'icë camina uisa nëtënbi min 'ë tachucatima 'ain.
 Ësoquian cacëxun ca Jesusan catëcëancëxa:
 –'Ën mi chucacëma 'aish camina 'ënan 'itima 'ai –quixun.
- ⁹ Cacëxun ca Simón Pedronën:
 –Usa 'ain ca 'ën taëishi 'axunma 'ën męcën rabë 'imainun 'ën maxcáribi chucat –quixun cacëxa.
- ¹⁰ Cacëxunbi ca Jesusan amiribishi cacëxa:
 –Nashicëxa aín namicama upí 'ain ca unin nashitëcënquinma aín taëishi anun nicëxa chuaia chucati 'icën. Usaribiti camina micamax nashicësa 'aish, nuitu upíñu 'ain, 'aishbi camina micama achúshinëxëshi min nuitu upíma 'ain.
- ¹¹ Uin cara a uni 'inánti 'icë quixun 'unánquin ca –micama achúshinëxëshi camina min nuitu upíma 'ai –quixun cacëxa.
- ¹² Ësoquin caquin atu tachucatancëxun aín cutun bixun pañuax mesa rapasu tsóbutëcëntancëxun ca amiribishi catëcëancëxa:
 –¿Uisa cupí carana 'ën ësoquin mitsu 'a quixun caramina 'unanin?
- ¹³ Mitsun camina 'ëx isana mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicë a 'ai quixun 'ë cain. Aséribi cana 'ëx usa 'ain.
- ¹⁴ 'Ëx mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicë 'ixunbi cana mitsu tachucan. Usaribiti camina micamax bëtsibë bëtsibë tachucananti 'ain.
- ¹⁵ Ënëx ca a tanquinmi usaribi oquin 'acanun 'ën mitsu 'acë 'icën.
- ¹⁶ Aséribi cana 'ën mitsu cain, “an uni ñu mëëxuncë uni an ca an a ñu mëëmicë uni inuíma”. Usaribiti ca a xucë uni, ax an xucë abë sënënma 'icën.
- ¹⁷ Ënë banacama 'unánquin a bana quicësabi oquin 'ai camina chuámarua tani cuëëncanti 'ain.
- ¹⁸ Mitsux camina cuëënti 'ai quibi cana camabi mitsu ñui quiman. Ama. 'Ën caiscë unicama, mitsux caramina uisa uni 'ai quixun cana 'unanin. 'Ën 'unáncësabi oi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo, ësai quicësabi oi, 'iti 'icën: “An 'ëbëtan pán picë uni ax ca 'ëmi 'iaxa”.
- ¹⁹ A unían aín sináncë ñu 'acëma pan 'ain cana mitsu can. Usaquin mitsu catancëx, 'ëx usai 'icëbëtan, camina aséribi carana 'ëx ui 'ai quixun 'unánuxun 'acandin.
- ²⁰ Aséribi cana mitsu cain, uin cara 'ën bana ñuixunun 'ën xucë uni aín bana cuatia an ca 'ën banaribi cuatia. Usaribi oquin ca ui unin cara 'ën bana cuatia an Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, aín banaribi cuatia.

*Judasnën a uni 'inántia Jesús ñuia bana
 (Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

- ²¹ Usoquin catancëx masá nuituquin ca Jesusan upí oquin atun cuaisabi oquin atu cacëxa:
 –Aséribi cana 'ën mitsu cain, mitsu achúshinën ca an 'atimonun uni 'ë 'inánti 'icën.
- ²² Cacëxbi ca aín 'unánmicë unicama ui ñui cara quia quixun 'unanima sináncasmai isanancëxa.
- ²³ Usa 'ain ca aín 'unánmicë uni achúshi, aira Jesusan nuibacë, ax Jesús rapasu 'iacëxa.
- ²⁴ Usa 'icë ca Simon Pedronën, ui ñui cara quia ñucánun quixun sanánquin mëtúnquin cacëxa.
- ²⁵ Cacëxun ca axa a rapasu 'icë an Jesús cacëxa:

—¿Nucën 'Ibu, ui uni cara ax 'ic?

²⁶ Cacëxun ca Jesusan pán chamara bixun cacëxa:

—A 'ën pán chamara ënë chabóxun 'ináncë uni, ax ca a 'icën.

Caxun ca pán chamaratsu chabóxun Simonan bëchicë, Judas Iscariote, a 'ináncëxa.

²⁷ 'Ináncëxuan bitsiashi ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanásnën Judas bënëñquinshi sinánmiacëxa. Usaquin sinánmia ca Jesusan Judas cacëxa:

—Añu caramina 'acasi ca bënëñquinshi 'at.

²⁸ Usaquin caia ca mesa rapasu 'icë unicaman uisoti cara Jesusan usaquin Judas caia quixun sináncasmaquin cuama 'icën.

²⁹ Judas ax ca anu curíqui puruti ñusuti a niquincë uni 'iacëxa. Usa 'ain ca raírinën, Jesusan sapi isa Pascua nëtën piti ñu marutanun canan, ñuñuma uni ñu 'inántanun caxa quixun sináncëxa.

³⁰ Usa 'ain ca pán chamaratsu bixun pitancëx sënëñquiiani Judas imë cuancëxa.

Axa quicësabi oi 'iti bana ió

³¹ Chiquíquiانيا Judas cuancëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë uni raíri cacëxa: —Bërí, bamatancëx, 'ëx baísquicëbëtan ca unin 'unánti 'icën, 'ëx cana aséرابي Nucën Papa Diosan xuá a 'ai quixun. 'Unánan ca uisaira cushi cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánti 'icëen piti ñu marutanun canan, ñn.

³² Uisaira cushiñu cara ax 'icë quixun 'unánquian unin a rabinun ca Nucën Papa Diosan uni 'inux anuax uá 'icë, 'ë baísquimiti 'icën. Usocëbëtan ca 'ëx cana aséرابي aín Bëchicë 'ai quixun 'unánquin unin 'ëribi rabiti 'icën. Bëríbi ca usai 'iti 'icën.

³³ Xëñibutíma cana bënëtishi mitsubë 'iti 'ain. Mitsubë 'itancëx cuancë camina 'ë barinuxun 'ain. Usa 'ain cana 'ën judíos unicama cacësabi oquin bërí mitsuribi cain, anu 'ëx cuancë anu camina mitsux cuantima 'ain.

³⁴ Mitsun 'unáncëma bana ió ënëribi cana axa quicësabi oími 'inun mitsu cain, mitsúxbi camina bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. 'Ën mitsu nuibacësaribi oi camina micamax bëtsibë bëtsibë upiti nuibananti 'ain.

³⁵ Micamaxmi bëtsibë nuibanania isquin ca camabi unin, ënë unicamax ca aséرابي Jesusan 'unánmicë 'icë quixun 'unánti 'icën.

Pedronën a ñuiquin uni paránti Jesusan ñuia (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Usaquin cacëxun ca Simón Pedronën Jesús cacëxa:

—¿Uinu caramina cuanin?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Anu 'ëx cuanti, anu camina bërí 'ëbë cuantima 'ain. Anúnmi cuanti nëtë sënëncëbë camina cuanti 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—¿Uisa cupí carana bëríbi mibë cuantima 'ain? Unían 'ë 'anúnbi cana mibë cuanti 'ain.

³⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Aséرابي caramina unin mi 'acascëxbi 'ëbë cuanti 'ain? Aséرابي cana 'ën mi cain, 'atapa banatisama pan 'ain camina —'ën cana a uni 'unanima —quixun 'ë ñuiquin rabë 'imainun achúshi oquin uni cati 'ain.

14

Nucën Papa Diosnan 'inux ca uni Jesúsmi catamëti 'icë quicë bana

¹ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Masá nuituaxma ca 'ican. Nucën Papa Diosmi camina catamëti 'ain. Nucën Papa Diosmi catamëti ca 'ëmiribi catamët.

² 'Ēn Papan 'icēnu ca anu 'iti 'itsa 'icēn. Anu 'iti 'aíma 'ain cana, anu 'iti ca 'aíma 'icē quixun mitsu catsían. Usa 'ain cana anumi 'icánti a mitsu mēníoxuni cuanin.

³ Mēníoxunbētsini cana anumi 'ēbē 'inun mitsu bitsi utēcēnuxun 'ain, 'ēx anu 'icē anumi mitsux 'ēbē 'inun.

⁴ 'Ēx anu cuanti a 'unánan camina ēx anun cuanti bai aribi mitsun 'unanin.

⁵ Cacēxun ca Tomásnēn cacēxa:

—Uinu caramina cuanin, a cananuna 'unaniman. ¿Usa 'ixun caranuna uisaxun mix anun cuanti bai 'unánti 'ain?

⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēx cana anun cuanti bai, a 'ain. 'Ianan cana an Nucēn Papa Diosan sináncē ñucama 'unánquin ax cuēēncēsabi oquin 'acē, a 'ain. 'Ianan cana an uni anun tsóti nētē 'ináncē, a 'ain. Uix cara Nucēn Papa Diosnu cuainsa tania ax ca 'ēmi pain catamēti 'icēn.

⁷ Mitsun 'ē upí oquin 'unáncē 'ixun camina 'ēn Paparibi upí oquin 'unántsián. Usa 'ain camina bērí a 'unanin, a camina isan.

⁸ Quia ca Felipenēn cacēxa:

—Nucēn Papa Dios ca nu ismit. Bētsi ñuuma, ashi cananuna mi ñucatin.

⁹ Cacēxunbi ca Jesusan cacēxa:

—¿Camabi nētēn mitsubē 'iabi caramina uisa uni carana 'ai quixun 'ē 'unaniman? An 'ē iscē uni, an ca Nucēn Papa Diosribi isia. ¿Usa 'aínbi caramina uisa cupí, nu ca Nucēn Papa Dios ismit quin?

¹⁰ ¿'Ēx cana Nucēn Papa Diosbē 'ain, Nucēn Papa Dios ax ca 'ēbē 'icē quixun caramina sinaniman? 'Ēn mi cacē bana ēnēx ca 'ēnbi sinani quicē banama 'icēn. Ax 'ēbē 'ixun ca Nucēn Papa Diosan ax cuēēncē ñu 'anun 'ē 'amia.

¹¹ 'Ēx cana Nucēn Papa Diosbē 'ai quianan Nucēn Papa Dios ax ca 'ēbē 'icē quia camina a banax ca asérabi 'icē quixun sinánti 'ain. 'Ēx quicē bana ax ca asérabi 'icē quixun sinánquinmabi camina 'ēn ñu 'aiami iscē, acama cupí, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unánti 'ain.

¹² Asérabi cana 'ēn mitsu cain, 'ēx Nucēn Papa Diosnu cuancē cupí ca axa 'ēmi catamēcē uni, an 'ēn 'acē ñuribi 'ati 'icēn, 'anan ca 'ēn 'acēsamaira oquin ñu 'ati 'icēn.

¹³ Añu caramina 'ēn anēn ñucácēsa oquin 'ēx cuēēncēsabi oquin ñucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain, Nucēn Papa Dios ca cushiira 'icē quixuan 'ēn 'aia isquin unin 'unánun.

¹⁴ Añu caramina 'ē sinánquin 'ēx cuēēncēsabi oquin ñucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain.

Jesusan aín Bēru Ñunshin Upí aín unicamanu xuti

¹⁵ Asérabi 'ēmi sináncē 'ixun camina 'ēn mitsu cacēsabi oquin ñu 'ati 'ain.

¹⁶ Usaquinmi 'acēbētan cana an mitsu 'aquinti a mitsubēa 'inun xunun Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain, axa xēnibua 'aínbi mitsubē 'inun.

¹⁷ Ax ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí 'icēn, an Nucēn Papa Diosan sináncē ñucama 'unáncē, a. A ca an Nucēn Papa Diosan bana sináncēma unin ui cara ax 'icē quixun 'unántima 'icēn, ca a istima 'icēn. Usa 'aish ca atux Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upíñu 'itima 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsun a 'unánti 'ain, axa mitsunu 'ianan xēnibua 'aínbi mitsubē 'icē cupí.

¹⁸ 'Ēn cana mitsu 'ibuñumoima, cana mitsunu utēcēnin.

¹⁹ 'Itsama nētē 'icēbētan ca an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unin 'ē istēcēntima 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsun 'ē istēcēnuxun 'ain. 'Ēx pain Nucēn Papa Diosbē 'icē cupí camina usaribiti mitsúxribi abē 'inuxun 'ain.

²⁰ A nētēn camina 'unánuxun 'acanın, 'èx cana 'èn Papabē 'ain, usaribiti camina mitsux 'èbē 'ain, 'èxribi mitsubē 'imainun.

²¹ An 'èn bana 'unánquin ax quicēsabi oquin 'acē uni ax ca axa 'èmi asérabi sináncē uni a 'icēn. Axa 'èmi sináncē uni a ca 'èn Papánribi nuibatia. Usaribi oquin cana 'ènrabi a uni nuibaquin uisaira carana 'èx 'ai quixun 'unánminuxun 'ain.

²² Cacēxun ca Judas Iscariote ama, bētsi Judasnēn Jesús cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina nu uisaira caramina mix 'ai quixun ismiquinbi an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicamaribi ismitima 'ain?

²³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uix cara 'èmi sinania, ax ca 'èx quicēsabi oi 'iti 'icēn. Usai 'ia ca 'èn Papan nuibati 'icēn. An nuibacēbē cana 'èn Papabē 'èxribi a unibē 'iti 'ain.

²⁴ Axa 'èmi sináncēma uni ax ca 'èx quicēsabi oi 'ima. 'Èn mitsu cacē bana, ènèx ca 'ènbi sinanx quicēma 'icēn. Ax ca Nucēn Papa Dios, an 'è ènu 'inun xuá, an 'è sinánmicē 'icēn.

²⁵ Mitsubē ènē nētēnu 'ixúinshi cana ènē banacama mitsu ñuixunin.

²⁶ Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan 'è cupíshi aín Bēru Ñunshin Upí, an uni 'aquinti, xuti 'icēn. Xucēxun ca an camabi ñu 'unánmianan 'èn ñuixuncē banacama manutimoquin mitsu sinánmiti 'icēn.

²⁷ 'Èx cuancēbēbi camina chuámashirua bucucanti 'ain. 'Èn 'imicēx camina ènē menu 'icē ñu sinani cuèencēsamaira oi 'ènan 'aish cuèēni chuámarua 'iti 'ain. Usa 'ain ca masá nuituaxma 'ianan racuéaxma 'ican.

²⁸ 'Èn mitsu, cana cuanin, cuantancēxbi cana mitsubē 'inux utēcēni cuani quixun cacēxun camina camaxunbi cuacan. Asérabi 'èmi sináncē 'aish camina mitsux, 'èsamaira 'èn Papa anu cana cuani quixun 'èn cacēx cuèēntsian.

²⁹ Ènē ñucama 'iisama pain 'ain cana mitsu ñuixuan, mitsúnmi ènē ñucama 'ia isquin, asérabi cana 'èx Nucēn Papa Diosan xuá 'ai quixun 'unánun.

³⁰ Ènē banacamaishi cana mitsu cain. An ènē menu 'icē unicama ax cuèencēsa oquian 'anun 'amicē 'apu ca aia. Usa 'ain cana bana itsiribi ñuiquin mitsu caiman. Uxunbi ca an 'è uisoima.

³¹ Usa 'aínbi cana camabi unían 'èx cana 'èn Papami sinani quixun 'unánun, an 'è cacēsabi oquin 'ain. Ènēishi cana mitsu cain. Cuanti ca nirut —quixun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa.

15

Aín icēñun uvasnēn pēñan Jesusan bana ñuixuan

¹ Usaquin catancēxun ca èsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Èsa ca. 'Èx cana uvas 'apácē aín i rarasaribi 'ain. 'Imainun ca 'èn Papax an ñu 'apácē bērúancē unisa 'icēn.

² Usa 'ixun ca an uinu 'icē 'èn pēñanèx cara bimiñuma 'icē a tēaxun nia. Nianan ca uinu 'icē 'èn pēñanèx cara bimiñu 'icē a upíira oquian tuanun ramēnioia.

³ Micaman 'èn mitsu ñuixuncē bana cuacē cupí camina mitsun nuitu mēniocē 'aish upí 'ain.

⁴ 'Èx mitsubē 'imainun ca mitsúxribi 'èbēbi 'it. Èsa ca: Uva pēñan pēónxquicē 'aish aín i rarami upiti tacáshquicēma 'ixun ca upí oquin tuaima. Upiti aín rarami tacáshquicē 'ixun cuni ca upí oquin tuaia. Usaribiti camina mitsux asérabi 'èbē 'ima uvas tuáñumasaribi 'iti 'ain.

⁵ 'Èx cana uvas aín i rarasaribi 'ain. Aín pēñánsaribi camina mitsux 'ain. Usa 'aish camina 'èmi catamēanan 'èmi upiti sinánan 'èx mibē 'ain, min sinan 'èn sinánsaribi 'aish 'èx cuèencēsabi oquin 'anan 'èn bana quicēsabi oi 'iti 'ain. 'Èx mitsubēma 'ain camina 'èx cuèencēsa oi 'itima 'ain.

6 Uva pëñan bimiñuma ax ca unin tēaxun nicēx xanania. Xanania bucúnrutancēxun tsi rēquirucēmi nicēx ca xaratia. Usaribiti ca axa 'ēmi catamēti 'ēmi sináncēma unicamax 'iti 'icēn.

7 Mitsux 'ēmi catamēanan 'ēn bana manuima 'ēx quicēsabi oi 'icē 'ixunmi ñucácēxun ca Nucēn Papa Diosan mitsúnmi cacēsabi oquin mitsu 'aquinti 'icēn.

8 Mitsun 'ēn sinánsaribi 'ixun upí ñu 'aia isquin ca unin 'unánti 'icēn, mitsux camina asérabi 'ēn uni 'ai quixun. Usa 'ixun ca mitsu cupí unin Nucēn Papa Dios rabiti 'icēn.

9 'Ēn Papan 'ē nuibacēsaribi oquin cana mitsu 'itsaira nuibatin. 'Ēn mi nuibamainun camina 'ē manuima 'ēmi sinánti 'icanin.

10 Ax quicēsabi oi 'ia ca 'ēn Papa Diosan ēnquinma 'ē nuibatia. Usaribitimi 'ēx quicēsabi oi 'ia cana 'ēnribi ēnquinma mitsu nuibatin.

11 'Ēx 'icēsaribitimi mitsúxribi chuámarua tani cuēēni bucucanun cana ēnē banacama ñuixunquin mitsu cain.

12 'Ēnēx ca asérabi ax quicēsaími 'icanti bana a 'icēn: 'Ēn mitsu nuibacēsaribiti camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ain.

13 Abēa nuibanancē uni axa bamati 'aínbi ca a uni bamati rabanan a nuibacē uni ax bamati 'icēn. Usa unin ca uni itsin 'acēsamaira oquin uni nuibatia.

14 'Ēn cacēsabi oi 'i camina mitsux 'ēbē nuibanancē uni 'ain.

15 Usa 'ain cana 'ēn ñu mēēmicē uni camina 'ai quixun mitsu caiman. An ñu mēēxuncē unin ca uisoquin ñu 'ati cara an ñu mēēmicē unin sinania quixun 'unanima. 'Ēbē nuibanancē unicama camina 'ai quixun cana mitsu cain. Usa 'icē cana 'ēn Papan 'ē cacē ñucama mitsu 'unánmian.

16 'Ēx mitsun 'ibu 'inúnmi 'ē caíscancēxunmabi cana 'ēnan 'inun mitsu 'ēnbi caísan. Usoancēxun cana mitsúnmi 'ēn sinánsaribi 'ixun upí ñuishi 'anun mitsu can, xēnibua 'aínbia Nucēn Papa Dios cuēēnun. Usaquin 'aia ca 'ēx cuēēncēsabi oquinmi ñucácēxun mitsu 'axúnti 'icēn.

17 Usa 'ain cana mitsu catēcēnin, camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ain.

Jesúscēñun aín unicamamia ēnē nētēnu 'icē uni nisha

18 'Ēsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicamaxa mitsumi nishcēxun camina sinánti 'ain, 'ēmi pain ca nishcancēxa quixun.

19 Mitsun atun sinánsaribi 'icē ca an Nucēn Papa Diosmi sinánquinma ēnē nētēnu 'icē ñuishi sináncē unicaman mitsu nuibatsianxa. 'Aínbi camina mitsux 'ēn caíscē 'aish, atun sinánsama 'ain. Usa 'ain ca atun nuibatima mitsumi nishia.

20 'Ēn 'ēsaquin mitsu cacē a camina sináncanti 'ain, “an uni ñu mēēxuncē uni an ca an a ñu mēēmicē uni inuíma”. 'Ēmi pain nishquin ca unin 'ē bētsi bētsi oia. Usaribi oquin ca 'ēnan cupí mitsu unin bētsi bētsi oti 'icēn. Usa 'aínbi ca uni raírinēn 'ēn bana cuati 'icēn. Usaribi oquin ca 'ēnan cupí uni raírinēn mitsun bana cuati 'icēn.

21 Nucēn Papa Dios an 'ē xuá a 'unáncēma 'ixun ca 'ēnan cupí raíri unin mitsu bētsi bētsi onuxun 'aia.

22 'Ēn atu bana ñuixuni uáma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. 'Aínbi cana 'ēx uá 'ixun atu bana ñuixuan. Usa 'ain ca 'ēn bana 'unanibi 'ēmi catamēisama tancē cupí aín 'ucha tērēncēma 'aish atun 'uchabi 'icēn.

23 Axa 'ēmi nishcē uni, ax ca 'ēn Papamiribi nishia.

24 Atúan isnun 'ēn uni itsin 'acēma ñu 'acēma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca 'ēn 'acē ñucama isaxa. A cupí ca 'ēmi nishanan 'ēn Papamiribi nishaxa.

25 Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ax ca 'ē ñui 'ēsai quia: “'Ēn 'atima ñu 'acē 'aímabi ca 'ēmi nishcanxa”. A bana quicēsabi oi ca 'ia.

²⁶ Unicamax 'ëmi nishcë 'aínbi ca aín Bëru Ñunshin Upí, an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unánan uni 'aquincë, an uisa carana 'ëx 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'icën. Ax ca an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unáncë, a 'icën. A cana Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin mitsubëa 'inun xuti 'ain.

²⁷ Mitsúnribi camabi nētēn 'ëbë 'ixun 'ën bana ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia iscë 'ixun camina 'ë ñuiquin uisa carana 'ëx 'ai quixun unicama 'unánmiti 'ain.

16

¹ Nucën Papa Diosmi manuaxmami 'icánun cana ënë bana mitsu ñuixunin.

² Mitsúxmi 'ënan cupí ca anua judíos unicama timëti xubunu atsíntëcëanxmami 'inun mitsu chiquíncanuxun 'aia. Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin isa 'aia quixun sinánquin ca unin mitsu bëtsi bëtsi oquin 'ati 'icën. Usai 'ia camina isti 'ain.

³ Uisa nētēnbi Nucën Papa Dios 'imainun 'ëribi 'unáncëma 'ixun ca usoquin mitsu 'ati 'icën.

⁴ Usoquian unin 'atimocëxunmi a sinánun cana usai ca 'iti 'icë quixun mitsu cain.

Aín Bëru Ñunshin Upitan Nucën Papa Diosan unicama 'unánmiti bana

Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Camabi nētēn mitsubë 'ixun ñuixunxunmabi cana cuanuxun bërí, unían bëtsi bëtsi ocëxunmi a sináncanun, ënë banacama mitsu ñuixunin.

⁵ Bërí cana an 'ën xuá anu cuanin, abë 'i. Ësaquin 'ën cacëxunbi camina mitsu achúshinēnbi uinaira carana cuanin quixun 'ë ñucatiman.

⁶ Ë ñucatímabi camina 'ën cacëx masá nuitucanin.

⁷ Usai 'iabi cana aséribi mitsu cain, upitaxmi 'ë cupí 'icanun cana 'ëx cuanin. 'ëx cuancëbëma ca an uni 'aquinti, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí, ax mitsubë 'i utima 'icën. Usa 'aínbi cana 'ëx cuanquin a xuti 'ain.

⁸ An ca Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicama atux ca 'uchañu 'icë quixun 'unánmianan, usai ca 'ëmi catamëti, uni upí nuituñu 'iti 'icë quixun 'unánmianan, Nucën Papa Diosan ca 'ëmi sináncëma unicama atun 'ucha cupí castícantí 'icë quixun 'unánmiti 'icën.

⁹ 'ëmi catamëti sináncëma cupí ca atux 'uchañuira 'icën.

¹⁰ 'ën Papanu cuancëmi mitsun 'ë istëcëncëbëtanma ca atun uisai cara 'ëmi catamëcë 'aish uni upí 'iti 'icë quixun 'unánti 'icën.

¹¹ An ënë nētēnu 'icë unicama 'ibuacë ñunshin 'atimanēn 'apu ca castícanuxun 'uchocë 'icën. Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëcëma unicamanribi, usaribiti ca atux castíancë 'iti 'icë quixun 'unánti 'icën.

¹² 'ën a mitsu ñuixunti bëtsi banacamaribi ënu 'aínbi camina 'ën bërí ñuixuncëxunbi uisai quicë cara quixun cuacantima 'ain.

¹³ 'Aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí, an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unáncë, an mitsubë 'ixun, 'ën mitsu ñuixuncë banacama ax cara uisaira quicë 'icë quixun mitsu 'unánmianan uisa ñucamax cara upí 'icë mitsu 'unánmiti 'icën. An ca anbi sináncësa oquinma, Nucën Papa Diosan cacëxuan cuacë ñucamaishi mitsu 'unánmiti 'icën. 'Unánmianan ca uisai cara 'ën unicama ënë nētēnuax 'ianan Nucën Papa Diosan nētēnuaxribi 'iti 'icë quixun mitsu 'unánmiti 'icën.

¹⁴ An ca 'ën sináncë ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icën. An mitsu 'unánmicë cupí camina 'ë rabiti 'ain.

¹⁵ 'ën Papan ñu ax ca 'ënanribi 'icën. Aín sinánsaribi ca 'ën sinan 'icën, 'ën cushix ca aín cushisaribi 'icën. Usa 'ain cana mitsu can, aín Bëru Ñunshin Upí an ca 'ën sináncë ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icën.

Masá nuitutancëxbi ca aín unicama chuámarua tani cuëenti 'icë quiáxa Jesús quia

¹⁶ Ënu mitsubë 'itancëxbi nëtëtia camina 'ë istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nëtëinshi 'ë istëcëncanti 'ain. Anu Nucën Papa Dios 'icë anu cana cuanin.

¹⁷ Ësoquian cacëx ca aín 'unánmicë unicama raírinëx canancëxa:

—¿Uisai quicë bana cara, “ënu mitsubë 'itancëx nëtëtia camina 'ë istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nëtëinshi 'ë 'istëcënti 'ai”, quianan, “anu Nucën Papa Dios 'icë anu cana cuanin” quicë ënëx 'ic?

¹⁸ Quianan ¿uisa cupí cara “'itsama nëtëinshi” quiax quin? Cananuna cuatima —quiax canancëxa.

¹⁹ A ñucácatsi quiáxa canania 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Ënu mitsubë 'itancëx nëtëtia camina 'ë istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nëtëinshi 'ë istëcënti 'ai quixun 'ën mitsu cacë bana ñui caramina cananin?

²⁰ Aséjabi cana 'ën mitsu cain, 'ë cupí camina masá nuituti bëunan mëscúcanti 'ain. Mitsúxmi usai 'imainun ca an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicama cuëenti 'icën. Masá nuitutáncëxbi camina mitsux 'ë cupí chuámarua tani cuëenti 'ain.

²¹ Anúan bacénti nëtën ca xanu paë tani bënëtia. Usa 'aínbi ca nani-pacëtancëxun aín tuáratsu isi —cana bacéan —quixun sinani cuëeni, chuámashi tanquin, bërâma paë tancë a manuia.

²² Usaribiti camina mitsux bërí masá nuitutin, 'aíshbi camina 'ë istëcëni cuëenquin chuámashirua tanti 'ain, uinu 'icë unínbi sinanamitisama oi.

²³ A nëtën camina uisai quicë cara 'ën mitsu cacë bana ënëx 'icë quixun 'ë ñucánuxunma 'ain. Aséjabi cana mitsu cain, 'ëx quicësabi oquinmi a ñucácëxun ca Nucën Papa Diosan mitsu 'axunti 'icën.

²⁴ 'Ënan 'ixunbi camina 'ëx quicësabi oquin aña ñubi Nucën Papa Dios ñucácancëma pain 'ain. Ca ñucát. Ñucácëxun ca cuëeinra cuëenun an mitsu 'axunti 'icën.

Axa aín unicamami nishcë unicamasama cushiira ca Jesucristo 'icë quicë bana

²⁵ Canan ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Bëtsi ñu ñuicësoquin cana 'ën 'unánmisa tancë banacama mitsu ñuixuan. Usa 'aínbi cana 'itsama nëtë 'icëbëtan bëtsi ñu 'acësoquin ñuiquinma upí oquin cuaquinmi 'unánun Nucën Papa Dios ñuiquin mitsu ñuixunti 'ain.

²⁶ Usacëbëtan camina 'ënan cupí Nucën Papa Diosan mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. 'Ëinshi mitsu a ñucáxunti caínquinma camina mitsúnbi abë banaquin a ñucáti 'ain.

²⁷ An ca aséjabi mitsu nuibatia. Mitsúxmi 'ëmi sinánan 'ëx cana Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun sináncë cupí ca an mitsu nuibatia.

²⁸ Nucën Papanuax cana ënë nëtënu uacën. Uá 'aíshbi cana ënë nëtënuax amiribishi Nucën Papabë 'i cuantëcënin.

²⁹ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Asábi ca, bërí camina bëtsi ñu ñuicësoquin ñuiquinma —usa ca —quixúnu upí oquin 'unánun nu bana ñuixunin.

³⁰ Bërí cananuna 'unanin, upí oquin camabi ñu 'unánquin camina bana ñuixuanan bëtsi ñuribi 'an. A cupí cananuna mi ñucátëcëninquinma, aséjabi ca usa 'icë quixun 'unánan mix camina aséjabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin.

³¹ Ësoquian cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Usa 'ain caramina bërí pain 'ëx cana aséjabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin?

³² 'Unanibi camina bëríbi camáxbi 'è ëbiani tsuáquiquiani amami amamitan cuanti 'ain. Usai camina bëríbi 'è ëbiani cuancanin. Mistúxmi 'è ëbiani cuancëbëbi cana 'èshi 'ima, Nucën Papa Dios ax ca 'èbë 'icën.

³³ 'Èmi catamëtími chuámashirua 'aish upitax 'icánun cana ënë banacama mitsu ñuixuan. Ènë nètënuax camina mitsux 'ënan cupía mitsumi nishquin unin 'atimocë 'inuxun 'ain. Usai 'ibi camina bënëtima 'èmi cushicanti 'ain. An ënë menu 'icë unicama 'ibuacë 'icëbi cana 'ën ñunshin 'atimanën 'apu ñusmon.

17

Aín 'unánmicë unicama Jesusan Nucën Papa Dios ñucáxuan

¹ Usaquin aín 'unánmicë unicama caíshi manámi bësui abë banaquin ca Jesusan aín Papa cacëxa:

–Papan, unían 'è 'ati nètë ca uaxa. Min camina 'ëx, min Bëchicë 'icë, bamacëbi 'è baísqumiti 'ain, 'è rabiquian camabi unin mix camina asérabi cushiira 'ai quixun 'unánun.

² Min camina ui unicama caramina min Bëchicë 'èmi sinánmi, acamaxa xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'inun 'iminun 'è can.

³ Ui unin cara mixëshimi asérabi Dios 'icë, mi 'unánan minmi ënë menu unun xuá, 'è 'unáncë, a unicamaxëshi ca xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'iti 'icën.

⁴ Mi ñuiquin unicama ñuixuanan cana minmi a 'anun quixun ënë menu 'è xuá ñucamaribi 'aquin sënëon, minmi 'è cacësabi oquin.

⁵ Usa 'ain camina ënë nètëa unicëma pain 'ain 'èx 'iásabi oi misaribi 'itëcënun, minu cuania 'è 'imitëcënti 'ain.

⁶ Minmi usama 'icëbi 'èmi sinánmicë, acama cana uisa caramina mix 'ai quixun 'unánun bana ñuixuan. Min unio 'aísha minan 'icëbi camina 'èmia sinánun 'imia. Usaquinmi 'imicëx ca 'ën min bana ñuixuncëxun cuati ax quicësabi oi 'iaxa.

⁷⁻⁸ Min 'è cacësabi oquin cana ënë unicama bana ñuixuan. Ñuixuncëxun ca –asérabi ca –quixun atun sinánquin asérabi cana 'èx minuax uá 'ai quixun 'unánan min camina 'è xuacë quixun 'unania. Usa 'ixun ca atun 'unania, 'ën atu ñuixuncë banacama ax ca min 'è sinánmicë 'icë quixun.

⁹ Atu sinani cana mibë banain. An min bana cuacëma unicama cana mi ñucáxuniman. Minmi minan 'inun 'èmi sinánmicë unicama ënëishi cana mi ñucáxunin.

¹⁰ Uicamax cara 'èmi sinania acamax ca mimiribi sinania. Usaribiti ca uicamax cara mimi sinania acamax ca 'ëmíribi sinania. 'Èn sinánsaribi ca atun sinan 'icën.

¹¹ Ènë nètënu cana 'èx tiquiman, cana mibë 'i cuanin. 'Èx cuancëbë ca atux ënë nètënu bërúti 'icën. Mix 'uchañuma 'aish upíra 'ianan cushiira 'ixun camina minmi minan 'inun 'èmi sinánmicë unicama ënë bërúanti 'ain. 'Èx mibë 'icësaribitia atux bëtšibë nuibanani achúshi sinánñuishi 'aish achúshisa 'inun camina atu bërúanti 'ain.

¹² Ènë nètënu atubë 'ixun cana minmi 'è 'ináncë unicama min cushínbi bërúan. 'Èn bërúancëxun ca acama achúshinënbi 'èmi sinánti ëncëma 'icën. Usa 'aínbi ca achúshi uni axa usai 'iti 'ia, an cuni 'èmi sinánti ëanxa, a ñuia min bana cuëñëo quicësabi oquin.

¹³ Bërí cana anu mi 'icë anu cuanin. Ènë nètënuax cuancëma pan 'ixun cana atu 'èx 'icësaribitia chuámarua tani cuëñun atun cuamainun mi ñucáxunin.

¹⁴ 'Èn cana ënëcama min 'è sinánmicë bana upí, ashi ñuixunquin 'unánmia. 'Aínbi ca an ënë bana cuacëma unicamax atumi nishia, 'èx 'icësaribitia atux ënë nètënu 'icë ñuishi sináncëma 'ain.

15 Ēnē nētēnuami atu binun quixun cana mi ñucaticaman. An min bana cuacēma unicamaxa atumi nishcēbētanbimi ñunshin 'atimanēn 'apun 'ibuati rabanan bēruānun quixun cana mi atu ñucáxunin.

16 Ēn 'acēsariibi oquin sinánquin ca atun, an min bana cuacēma unicaman sináncēsa oquin sinanima.

17 Usa 'ain camina min sináncēsariibi oquin sinánan min bana quicēsabiira oíshi 'inun atu 'imiti 'ain.

18 Minmi ēnē nētēnu 'icē unicama mimi sinánun 'aquinun 'ē xuásariibi oquin, cana ēnē unicama mimi sinánun unicama 'aquinun xutin.

19 Atun min bana upí oquin 'unánquin mix cuēēncēsabi oquinshi 'anun cana 'ēn mix cuēēncēsabi oquinshi 'ain.

20 'Ixunbi cana ēnē unicamaishi mi ñucaxuniman. Atúan bana ñuixuncēxun cuatía ax 'ēmi catamēti unicamaribi sinánquin cana mi ñucatin.

21 An 'ēn bana cuati unicaman, 'ēmi catamēquin, bētsin sináncēsariibi oquin sinánti cupí cana mi ñucatin. Mixmi 'ēbē 'imainun 'ēx mibē 'icēsariibitia nun sinánsariibi 'aish atux nubē achúshisa 'inun cana mi ñucatin. Ēnē nētēnu 'icē unicaman, asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'unánuan atux bētsin sináncēsa oquinshi sinani, 'itsa 'aishbi achúshisa 'inun cana mi ñucatin.

22 Nux cananuna rabē 'aishbi achúshishi 'ain. Usariibitia atux 'itsa 'aishbi achúshisaishi 'inun cana 'ēx misariibi 'ixun atúxriiba 'ēsariibi 'inun 'imian.

23 Mix 'ēbē 'icēsariibiti cana 'ēx atubē 'ain, atúxa asérabi nuibanani bētsin 'acēsariibi oquin sinani achúshisa 'inun. Atúxa usa 'ain ca an min bana cuacēma unicaman 'unánti 'icēn, asérabi camina min 'ē xuacē quixun. 'Unánan ca, 'ēmi 'acēsariibi oquin camina an 'ēn bana cuacē unicama nuibati quixun 'unánti 'icēn.

24 Papan, ēnē nētē unitisama pan 'ain camina 'ē nuibaquin misariibi 'inun min cushi 'ē 'ináncēn. Usa cana 'ēx 'ai quixun isnúxa minmi 'ē 'ináncē unicamax anu 'ēx 'icē anuribi 'ēbē 'iti cana cuēēnin.

25 Papan, upíira sinánñu camina 'ain. Usa 'icēbi ca an min bana cuacēma unicaman mi 'unanima. 'Aínbi cana 'ēn mi 'unan, an 'ēn bana cuacē unicanaribi ca asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'unania.

26 'Ēx atubē 'imainun min 'ē nuibacēsariibitia atúxriibi bētsibē bētsibē nuibanun cana uisaira caramina mix 'ain quixun atu 'unánmian. Usa 'ixun cana usabi oquin 'unánmiti 'ain.

18

Policíanēan Jesús bia

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 'Ēsoquin abē banaquin aín Papa Dios catancēx ca Jesús aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi acama buani Cedrón cacē baca ēsqicē, a inubiani 'uri anu i 'apacē naēratsu, anu cuancēxa.

2 A naēx ca anu Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicamabēribi 'itsai timécē 'ixuan, Judas, an Jesús uni 'inánti, anribi 'unáncē 'iacēxa.

3 Usa 'ain ca an 'unánxun Judasnēn, judíos sacerdotenēn cushicamabētan fariseo unicaman xucē policíacēñun suntárucamaribi buáncēxa. Buáncēxun raírínēan buí ērēncē buánmainun raírínēn anun 'acananti manē xētocē 'imainun i tēacē acama buanx ca Jesúsmi bēbacancēxa.

4 Ami bēbaia ca, bēráma usocanti 'unánxunbi 'ē uisoi cara aia quixun sinánquin mēramiquin Jesusan atu cacēxa:

—¿Ui caramina baricanin?

5 Cacēxun ca —Jesús, Nazaretnu 'icē uni, a cananuna barin —quixun cacēxa. Usaquin cacēxun ca Jesusan atu cacēxa:

—'Ëx cana a 'ain.

Usai quimainun ca Judas, an Jesús atu 'inánti, ax atubë 'iacëxa.

⁶ —'Ëx cana ami mitsun baricë a 'ai —quixun Jesusan cacëx ca caxutan titiqui camáxbi menu nipacëacëxa.

⁷ Usai 'ia ca amiribishi Jesusan ñucátëcëancëxa:

—¿Ui caramina baricanin?

Cacëxun ca:

—Jesús, Nazaretnu 'icë uni, a cananuna bari —quixun cacancëxa.

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana a 'ai quixun cana mitsu can. Usa 'ain camina mitsun 'ë bariquin 'ëbë 'icë unicama ënë cuantánun ënti 'ain.

⁹ Atúan bixun 'atimocëxun aín unicaman ami sinánti ënti rabanan ca Jesusan usoquin an biti unicama cacëxa, aín bana, “minmi 'ë 'ináncë unicama achúshinëxbi ca 'ëmi sinánti ëncëma 'icën” quicësabi oía 'inun.

¹⁰ Usaquin cacëbëtan ca Simón Pedronën manë xëtocëñu 'ixun aín xacánua biquin sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni, Malco cacë, a aín pabí mëqueu 'icë biscacëxa.

¹¹ Usoiabi ca Jesusan Pedro cacëxa:

—Min manë xëtocë a ca aín xacánu 'arutëcën. 'Ëx ënë unicaman bicëx 'aisamaira tëmëratí 'ën Papa cuëncëbë cana usai 'iti 'ain.

*Judíos sacerdotenën cushicaman 'apunua Jesús buáncan
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Usa 'ain ca suntárucama, aín comandante 'imainun judíos unibunën xucë policíá acaman bixun Jesús nëacëxa.

¹³ Usoancëxun ca Anásnën xubunu buáncancëxa. Anás ax ca Caifásnën xanun papa 'iacëxa. 'Ianan ca a barin judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'iacëxa.

¹⁴ Caifás ax ca —nuxnu upitax bucunuan achúshi uni bamati ca asábi 'iti 'icë —quixuan an judíos 'apucama cacë a 'iacëxa.

*An 'unáncëma isa Jesús 'icë quíax Pedro cëmëa
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

¹⁵ Jesúsá suntárunën buáncëbë ca Simón Pedro 'imainun Jesusan 'unánmicë uni itsi, atu nuibiani cuancëxa. Axa Pedrobë cuancë uni ax ca sacerdotenën cushicaman 'apun 'unáncë 'aish, Jesúsbé a 'apun xubu, cënëcënu me mëníocë, anu atsíancëxa.

¹⁶ Atsinia ca Pedronën ëman bërúxun xëcuënuaxun caíancëxa. Usa 'ain ca ax paían Jesúsbé atsíncë uni, an sacerdotenën cushicaman 'apun 'unáncë 'ixun, an xëcuë bërúancë xanubë banatancëxun Pedro atsínmiacëxa.

¹⁷ Atsínmia ca an xëcuë bërúancë xanun Pedro cacëxa:

—¿Bëría bëcancë uni an 'unánmicë unicama a achúshima caramina mix 'ain?

Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—Ama cana 'ain.

¹⁸ Catancëx ca matsi 'aían 'apun ñu mëemicë unicama policíacamabë tsi rëcaruax sënamëcëbë, Pedroribi atubë anuax sënamëacëxa.

*Sacerdotenën cushicaman 'apun Jesús ñucá
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)*

¹⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apuirá an, ui cara isa aín 'unánmicë unicama 'icë canan uisa bana cara isa 'unánmiaxa quixun 'unáncatsi quixun Jesús ñucácëxa.

²⁰ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana camabi unían cuamainun, anua judíos unicama timécë xubu-camanuxun ñuixuanan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua judíos unicama timécë, anuxunribi unëquinma unicama bana ñuixuan.

²¹ ¿Usa 'aínbi caramina uisa cupí 'ë ñucatin? An 'ën cacëxun cuacë unicama ca ñucát. Atun ca añu carana 'ën 'unánmia quixun 'unania.

²² Caia ca policíá achúshi a rapasu nicë an —¿min caramina ësoquin sacerdotenën cushicaman 'apu ënë cain? —quixun caquin Jesús cuëtashcacëxa.

²³ Usocëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx 'atimati banaia cuaquin camina uisai carana quia quixun 'ë cati 'ain. Upiti banaia camina 'ë mëëtima 'ain.

²⁴ Usa 'ain ca Anásnën, Jesús nëamitancëxun policíacama sacerdotenën cushicaman 'apu, Caifás, anu buántanun quixun xuacëxa.

*An 'unáncëma isa Jesús 'icë quiáxa Pedro cëmëtëcëan
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)*

²⁵ Usomainun ca Simón Pedro tsimi sënamëti 'iacëxa. Sënamëtia ca ñucácancëxa:

—¿Mixribi caina ënë unin 'unánmicë uni achúshima 'ain?

Cacëxunbi ca —ama cana 'ai —quixun cacëxa.

²⁶ Quia ca an sacerdotenën cushicaman apu ñu mëëxuncë uni achúshi, aín aintsia pabíscancë, an Pedro cacëxa:

—¿Naënu carana miribi a unicëñun isíma 'ion?

²⁷ Cacëxun ca Pedronën amiribishi —ama cana 'ai —quixun catëcëancëxa. Usoquian cacëbëbi ca 'atapa banacëxa.

*Policíanëan Jesús Pilátonu buan
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)*

²⁸ Pëcaracëma 'aínshia xabaracëcëbëtan ca Caifásnën xubunua policíanën Jesús Romanuaxa ucë 'apu, Pilato, aín xubunu buáncëxa. Usa 'ain ca a 'apua aín caibuma 'ain, aín xubunu atsini 'uchaxuinsa Pascua nëtën 'ati ñu pitima 'icë quixun sinani judíos unicama anu atsíanma 'icën.

²⁹ Usa 'ain ca Pilato aín xubunuax chiquíxun atu cacëxa:

—¿Añu ñu cupí caramina ënë unimi manáncanin?

³⁰ Cacëxun ca atun cacëxa:

—'Uchañuira 'icëma cananuna minu bëcë 'itsiama.

³¹ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—Mitsúnbi camina buántancëxun mitsun cuati bana quicësabi oquin, cara 'uchaxa, cara 'uchacëma 'icë quixun isti 'ain.

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Usa 'aínbi ca mitsun 'apux quia, judíos unicaman ca uni 'atima 'icë quiax.

³² —Usai cana i curúsocënu unin matáscëx bamanuxun 'ai —quiáxa Jesús quiásabi oi bamanun ca judíos unicaman usoquin Pilato cacëxa.

³³ Usa 'ain ca judíos unicama cabiani aín xubunu atsíntëcënxun cuëncëxa aia Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Minbi sinánquin caramina ësoquin 'ë ñucatin? ¿Bëtsi unin cara 'ë ñuiquin mi cacëma 'ic?

³⁵ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ëx cana judíos unima 'ain. Min aintsinbi ca sacerdotenën cushicamabëtan ënu mi bëaxa. ¿Añu ñu caramina 'an?

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ēnē nētēnu 'icē 'apu 'inux cana uáma 'ain. 'Ēx ěnē nētēnu 'icē 'apu 'ain ca judíos unicaman 'ē bitima cupí 'ěn unicama atubē 'acanantsianxa. Usa 'ain cana ěnē nētēnu 'icē 'apu 'inux uáma 'ain.

³⁷ Cacēxun ca Pilátoněn catěcěancěxa:

—¿Usa 'ain caramina asěrabi 'apu 'ain?

Quixuan cacēxun ca Jesusan cacěxa:

—'Ēx cana 'apu 'ain, min 'ē cacěsabi oi. Usai 'inux cana ěnē nētēnu uacěn, Nucěn Papa Diosan sináncě ñucama ñuiquin camabi uni canux. Uicaman cara uisaira cara a bana 'icē quixun 'unántisa tania, an ca 'ěn bana cuatia.

³⁸ Cacēxun ca Pilátoněn Jesús cacěxa:

—¿Uisa cara min Diosan sináncě 'ic?

Jesús ca bamati 'icē —quíaxa Pilato quia

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Usaquin catancěx amiribishi ěman chiquíquin ca Pilátoněn judíos unicama cacěxa:

—'Ēn iscěx ca ěnē uni 'atima ñu 'acěma 'icěn.

³⁹ Camabi baritia cana Pascua nětěn mitsúxmi cuěěncěsabi oquin sipuacě uni achúshi chiquinin. Usa 'ain ¿caramina 'ěn judíos unibuněn 'apu chiquínti cuěěncanin?

⁴⁰ Cacēxunbi ca amiribishi munuma cuěncěni banaquin judíos unicaman cacěxa:

—A 'axunma ca Barrabásěshi chiquin. Barrabás, ax ca an ñu měcamacě uni 'iacěxa.

19

¹ Usa 'ain ca Pilátoněn xubunu atsíntěcěnquin Jesús rishquinun quixun suntárucama cacěxa.

² Cacēxun rishquitancěxun ca 'apu isa quiax ami cuaiquin suntáruněn muxa mañuti otancěxun mañumianan upí chupa minaněn pucucěsa aribi pañumiacěxa.

³ Uotancěxun ca aín běmánanu niraěěquin 'usánquin —judíos unicaman 'apu ca chuámashi 'it —caquin tantáshcacěxa.

⁴ Usocěbě chiquíquin ca Pilátoněn judíos unicama cacěxa:

—'Ēn iscěx ca ěnē uni 'uchacěma 'icěn. Usa 'icěmi mitsun 'unánun cana a bětěcěnin.

⁵ Ēsoquian cacěbě ca Jesúsribishi muxa mañutiocě mañuanan chupa minaněn pucucěsa pañucě 'aish chiquíacěxa. Chiquíěbětan ca Pilátoněn judíos unicama cacěxa:

—A cěně 'icěn, a uni.

⁶ Cacěx ca sacerdoteněn cushicama 'imainun policíacamaxribi a isi munuma cuěncěni quiacěxa:

—I curúsocěnu ca matas, i curúsocěnu ca matas.

Cacēxun ca Pilátoněn cacěxa:

—'Ēn iscěx ca ěnē uni 'uchacěma 'icěn. Usa 'ain ca mitsúnbi buántancěxun i curúsocěnu matástan.

⁷ Ēsaquian cacēxun ca judíos unibuněn Piláto cacěxa:

—Ēnē unix ca 'ěx cana Nucěn Papa Diosan Běchicě 'ai quia. Usa 'ain ca axa ěsai banacě unix ca 'acě 'iti 'icě quiax Moisésněn cuěněo bana quicěsabi oi bamati 'icěn.

⁸ Usa 'ain ca 'ěx cana Nucěn Papa Diosan Běchicě 'ai quiax quia quixun judíos unicaman ñuia cuati Pilato aín běmánan pěqui 'aisamaira racuěacěxa.

⁹ Racuěti aín xubunu atsíntěcěnquin ca Jesús cacěxa:

—¿Uinu 'icě uni caramina 'ain?

Cacëxunbi ca cáma 'icën.

¹⁰ Cacëxunma ca Pilátonën cacëxa:

—¿'Ën mi ñucacëxunbi caramina 'ëribi caiman? 'Ëx cuëenquin cana mi chiquínti 'ain; 'ëx cuëenquin cana unían mi i curúsocënu matásnun 'amiti 'ain. ¿A caramina 'unaniman?

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Naínu 'icë Nucën Papa Dios cuëencëbëtanma camina min 'ë uisabi otsíama. Usa 'ain ca an mi 'ë 'ináncë unicama ax mix 'icësamairai 'uchaxa.

¹² Usoquian Jesusan cacëxuan Pilátonën Jesús chiquínti sinaniabi ca judíos unicaman munuma cuëníshoquin cacëxa:

—Min ënë uni chiquíanx camina Romanu 'icë 'apu Césarbé upí 'itima 'ain. Uinu 'icë unix cara —'ëx cana 'apu 'ai —quia, ax ca Césarbé nishanancësa 'iti 'icën.

¹³ Usaquian judíos unicaman cacëxun Jesús ëman chiquímitancëx ca Pilato anuxuan ami uni manáncëxun cuacë anu tsóbuacëxa. Anu tsóti ax ca me mëníoquian anu maxax nancë 'aish hebreo banan Gabata cacë, 'iacëxa.

¹⁴ Pascua nëtë imëishi 'inun a nëtën piti anun mëníoti nëtëan bari xamárumainun ca anu tsóxun Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—A cënë 'icën, mitsun 'apu.

¹⁵ Cacëxun ca cuëníshoquin cacëxa:

—Ca bamati 'icën, ca bamati 'icën. I curúsocënu ca matas.

Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—¿'Ën carana mitsun 'apu i curúsocënu matásmi 'ain?

Quia ca sacerdotenën cushicaman cacëxa:

—Nun 'apu itsi ca 'aíma 'icën. Césarnëxëshi ca nun 'apu 'icën.

¹⁶ Usaquian cacancëxun ca Pilátonën atúnbia i curúsocënu matásnun quixun cacëxa. Usoquian Pilátonën cacëxun ca judíos unicama cuëencësabi oquin suntárucaman Jesús buáncëxa.

I curúsocënu Jesus matáscan

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Buáncëxun ca Jesusan abi anua matáscanti i curúsocë 'iábianquin Calvario cacë matá, hebreo banan Gólgota cacë, anu buáncëxa.

¹⁸ Buanx bëbacë ca suntárucaman Jesús i curúsocënu matástancëxun nitsíancëxa. Usoquin ca rabë uniribi, bëtsi amo 'anan bëtsiribi amo i curúsocënu matástancëxun nitsíancëxa, Jesús a nëbëtsi 'inun.

¹⁹ Usocamainun ca Pilátonën cuëñëomitancëxun i curúsocënu ësai quicë bana matásmiacëxa: “Jesús, Nazaretnu 'icë, judíos unicaman 'apu”.

²⁰ Usa 'ain ca Gólgota matá anuxuan Jesús i curúsocënu matáscancë, axa Jerusalén 'urama 'ain, raírinëxa umainun raírinëxribi cuanquin judíos unicaman a bana cuëñëocë isacëxa. A banax ca hebreo banan 'anan, latín banan 'anan, griego banánribi cuëñëocë 'iacëxa.

²¹ Usoquian cuëñëocë 'ain ca judíos sacerdotenën cushicaman Piláto cacëxa:

—“Judíos unicaman 'apu ca” quixun cuëñëoxunma ca 'at. Usoquinma ca “axa, 'ëx cana judíos unicaman 'apu 'ai quicë, a ca ënëx 'icë” quixun 'at.

²² Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ën cuëñëomicë bana ax ca usabi 'iti 'icën.

²³ Usaquian 'an ca rabë 'imainun rabë suntárunën Jesús i curúsocënu matástancëxun mëtícananquin aín chupa biacëxa. Aín chupa bitancëx ca chupa itsi cëxëquinma tëpëxuinshi pañucë,

²⁴ a bitsi canancëxa:

—Tucatima ca. Uin cara a tari biti 'icë quixun isti cananuna ñuratsu pain niquin tanti 'ain.

Nucën Papa Diosan bana cuënëo, axa ësai quiásabi oquin ca suntarucaman 'acëxa: “Ñuratsu pain niquin tantancëx ca 'ën chupacama mëtícananxa”.

²⁵ Jesús usocamainun ca aín tita 'imainun aín titan xucën 'imainun Cleofásnën xanu María 'imainun María Magdalena, acamax anua Jesús mastáscë i curúsocë a 'urama 'iacëxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan aín tita a 'uramanua isanan aín 'unánmicë uni achúshi aira nuibacë a, a rapasunua isquin cacëxa:

—Titan, ax ca min tuá 'iti 'icën.

²⁷ Canan ca aín 'unánmicë uni aribi cacëxa:

—Ca is, ax ca min tita 'iti 'icë —quixun.

Usoquian Jesusan cacësabi oquin ca an María aín xubunu 'inun buáncëxa.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Usa 'ain ca Jesus, 'ën 'ati ñucama cana cëñua quixun 'unani Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oi, —cana shimain —quiacëxa.

²⁹ Quia ca manë xanpanua vino cachacë buácacë 'ain, tsatimi rënmencë xapusa ñu ami chabótancëxun buáruuxun 'amiacëxa.

³⁰ 'Amicëx ca Jesús vino cachacë 'atancëx, —'ën 'ati ñu cana cëñuan —qui tëtúbutishi bamacëxa.

Suntárunëan Jesús manë xëtocën aín pichánpurunu 'á

³¹ Pascua nëtëa iméishi 'iti 'ain ca a nëtëxa bëtsi nëtësamaira anun ñu mëëtima 'ain, i curúsocënu matáscë unicama anubi 'iti judíos unicaman cuëëanma 'icën. Usa 'ixun ca Pilatonëan aín suntárucama i curúsocënu 'icë unicama aín xo tēcënmianan i curúsocënu biminun cacëxa.

³² Cacëxuan xucëx cuanxun ca suntárunën Jesús cëñun matáscë uni rabë a bëtsi pain 'atancëxun bëtsiribi aín xo tēcëancëxa.

³³ Usobëtsini Jesúsribi 'ai uxunbi ca aséribi bamacë isquin 'ama 'icën.

³⁴ 'Aiamabi ca suntáru achúshinëinshi aín pichánpuru amoshi manë xëtocën chachiacëxa. Usocëx ca imi 'unpáxbë mëscúcë 'ibúacëxa.

³⁵ Aséribi ënë ñucama isá 'ixun cana ënë bana cuënëoin. 'Ën cuënëocë bana ënëx ca aséribi cëmécëma 'icën. Usa ca quixun 'unánquin cana ënë banacama mitsu cuënëoxunin, mitsúnribimi aséribi ca usai 'iacëxa quixun 'unánun.

³⁶ Nucën Papa Diosan bana cuënëosabi oi ca ënë ñucama 'iacëxa. Ax ca ësai quia: “Aín xo achúshibi ca tēcëntima 'icën”. A bana quicësabi oquin ca uínbi aín xo achúshibi tēcëanma 'icën.

³⁷ Èsairibi ca cuënëo bana quia: “Tarotancëxun ca an 'acëcaman isti 'icën”.

Jesús matá naëcënu mëníocan

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Arimatea ëmanu 'icë uni, José, an ca Jesusan bana cuacë 'ixunbi judíos unicamami racuëquin uíbi —'ëx cana Jesusan bana cuacë 'ai —quixun cáma 'icën. Usa 'ixun ca bamacë Jesús buántisa tanquin Piláto —¿asábí cara 'iti 'ic? —quixun ñucácëxa. Ñucácëxun ca Pilátönën, —asábí ca, ca buántan —quixun cacëxa. Cacëxun ca bamacë bibianquin Jesús buáncëxa.

³⁹ Buánmainun ca Nicodemo axa imë cuanx Jesús bë bana, anribi 'inínti ro mirra rocëñun áloe ro mëscúcë, treinta kilosa bëacëxa.

⁴⁰ Uotancëxun ca Josébëtan Nicodemonën judíos unibunëan bamacë maínuxun uni 'acësabi oquin, Jesús 'inínti ro mëscúcë anun 'acë chupa, anun rabúancëxa.

⁴¹ Usoquian Jesús mëníocë 'ain ca i curúsocë 'urama anu i 'apacë naëratsu matánu 'iacëxa. Anu ca me naëcë achúshi anu uni bamaia mëníoti 'acë 'aínbia anu uni mëníocëma pan 'iacëxa.

⁴² A quiníxa 'urama 'ain ca Pascua nētē 'aían atux a nētēn tantiti cupí anu racántancēxun Jesús mēnócēxa.

20

Bamaxbi Jesús baísquia

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Domingo nētē pēcaracēma 'aínshi ca María Magdalena ax anua Jesús mēníoēxancē quini isi cuancēxa. Cuanx bēbaquin iscēxbi ca anúan quini xēpuēxancē mapara ax racanacē 'iacēxa.

² Usobiani bēnētishi abáquiani cuanxun ca aín 'unánmicē uni aira Jesusan nuibacē, acēñun Simón Pedro cacēxa:

—Unin sapi ca Nucēn 'Ibu quininua bibianquin buánxa, uinu cara buánxun racánxa cananuna 'unaniman.

³ Cacēx ca Pedrobē Jesusan 'unánmicē uni itsiribi anua Jesús mēníoēxancē quininu abáquiani cuancēxa.

⁴ Cuaníbi ca Pedro axa munu cuanmainun bētsi axira pain rēcuēnquiani cuanx quininu bēbacēxa.

⁵ Bēbai xēnirácēti tētúbuquin quini naísquinbi ca 'aímonan anun rabúēnxancē chupa ashi anua isacēxa. Isíbi ca quininu atsíanma 'icēn.

⁶ Atsíncēbēma ca Simón Pedro ax tsiáncuatsini aí ax pain quininu atsíancēxa. Atsínxun ca chupa anun Jesús rabúēnxancē, ashi isacēxa.

⁷ Isanan ca anun marábuēnxancē pañun aribi bētsi chupabēma capúncēsa 'aish amo racácē isacēxa.

⁸ Iscēbēbi ca ax paían rēcuēncuatsincē uni axribi quini mēu atsínxun — asérabi ca Jesús ēnuma 'icē — quixun isacēxa.

⁹ A ñu isquinbi ca a rabētan Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo, bamatancēx ca ax baísquiti 'icē quiáxa quicē, a uisai quicē cara quixun 'unánma 'icēn.

¹⁰ 'Unánquinmabi ca Jesús quininuma 'icē obiani aín xubunu cuancēxa.

María Magdalenanēan Jesús isa

(Mr 16.9-11)

¹¹ Usa 'ain ca a uni rabētaxa cuanmainun utēcēanx María quini rapasu nircēti aín namē isnux tētúbuti aín bēunan mēscúacēxa.

¹² Usai 'iquinbi ca quini mēucúa ángel rabē, chupa uxuira uxu pañuaxa, anu Jesús racáēnxancēnu aín maxcá 'icēu bētsi 'imainun aín taē 'icēu bētsiribishi tsócē isacēxa.

¹³ Iscēxun ca ángelnēn María cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bēunan mēscutin? —quixun.

Cacēxunbi ca Maríanēn catēcēancēxa:

—Unin ca quininu atsínxun 'ēn 'Ibu bacarubianquin buánxun amanu racánxa, uinu cara racánxa cana 'unaniman.

¹⁴ Cai caxu bēsui cuainacēquinbi ca Jesús a caxu nicē isacēxa, isquinbi ca —ax ca Jesús 'icē —quixun 'unánma 'icēn.

¹⁵ 'Unáncēxunmabi ca Jesusan María cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bēunan mēscutin? ¿Ui caramina barin?

Cacēxunbi ca an naē bērúancē uni isa quixun sinánquin Maríanēn cacēxa:

—Min buánxun camina bitsi cuanun uinu caramina racan 'ē cati 'ain.

¹⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—María —ēsaquinshi.

Cacēx cuainacēquin ca Maríanēn ratúquin, hebreo banan —Raboni —cacēxa. A banax ca an uni ñu 'unánmicē qui quicē 'icēn.

¹⁷ Usaquian cacēxun ca Jesusan María cacēxa:

—'Ë ramëxunma pan ca 'at, ën Papanu cana cuancëma pain 'ain. Cuan-tancëxun ca ësaquin 'ën xucëncama catan: An ca 'ë caxa, 'ëx cana 'ën Papa axa mitsun Paparibi anu cuanin. Ax 'ën Papa Dios 'aish ca mitsun Papa Diosribi 'icën.

¹⁸ Usoquian Jesusan cacësabi oquin ca María Magdalenanën aín 'unánmicë unicama atunu cuanxun:

—'Ën cana Nucën 'Ibu isan —quixun canan Jesús quicë banacama atu ñuixuancëxa.

Aín 'unánmicë unicaman Jesús baísqicë isa

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Anúan Maríanën Jesús ispuncë domingo nëtë ñantánbucëbë ca aín 'unánmicë unicamax, xubu achúshinu timéax judíos unibumi racuëti 'aímaquin xëpuax 'iacëxa. Anua 'ain, atu nëbëtsi niracëquin ca Jesusan cacëxa:

—Cana uan, chuámashirua ca 'ican.

²⁰ Ësoquin caquin ca aín męcën rabë ismianan aín pichánpururibi ismiacëxa. Ismicëx ca aín 'unánmicë unicama Nucën 'Ibu isi shímëniocati cuëëancëxa.

²¹ Cuëënia ca amiribishi Jesusan atu cacëxa:

—Chuámashirua ca 'ican. 'Ën Papan amia sinánun unicama 'aquinun 'ë xuásaribi oquin cana 'ëmia sinánunmi unicama 'aquinun mitsu xutin.

²² Canan ca cuëbitan atumi uínpuquin atu cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu ca 'ican.

²³ Mitsúnmi tërëncëx ca axa 'uchacë unín 'ucha tërëncë 'ia. Usa 'aínbi ca mitsúnmi tërëncëxma a unin 'ucha tërëncëma 'ia.

Tomásnëan Jesús baísqicë isa

²⁴ Anua Jesús atubë 'imainun ca aín 'unánmicë uni achúshi Tomás, 'icëbi rabë bacëan 'icë Gemelo caquinribi anëcë, ax atubëma 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ain ca Jesús cuancë caxua aía, an Jesús iscëcaman Tomás cacëxa:

—Nucën 'Ibu cananuna isan.

Cacëxun ca Tomásnën cacëxa:

—Aín męcën rabë anua rabun matáscancë isquin anu 'ën męcën rëbun ticánan aín pichánpurunu 'ën męcën atsínmiquin tanxunma cana aséribi ca ax Nucën 'Ibu 'icë quixun sinaniman.

²⁶ Jesús baísqixancëa achúshi semana 'ain ca aín 'unánmicë unicama amiribishi achúshi xubunu timécë 'iacëxa. A nëtën ca Tomásribi atubë 'iacëxa. Usa 'ain ca xubu xëpucë 'aínbi atu nëbëtsi niracëquin Jesusan aín 'unánmicë unicama —Cana uan. Chuámashirua ca 'ican —cacëxa.

²⁷ Atu catancëxun ca Tomásribi cacëxa:

—Min męcën rëbun ca ënu ticat, 'ën męcën rabëribi ca is. 'Ën pichánpurunu min męcën atsínmiquin ca tan. 'Ëx cana ama 'ai quixun sinánxunma ca 'ëx cana aséribi Jesús 'ai quixun sinan.

²⁸ Cacëxun ca Tomásnën —mix camina aséribi 'ën 'Ibu 'ianan 'ën Diosribi 'ai —quixun cacëxa.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Tomás, bërí camina 'ë baísqicë isquin, aséribi cana 'ën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin. An 'ë isquinmabi, aséribi cana 'ëx a 'ai quixun sináncë uni, a ca Nucën Papa Diosan chuámashirua tani cuëënun 'imia.

Añu cupí carana ënë bana cuëñëo quiáxa Juan quia

³⁰ Usa 'ain ca unin 'acëma ñu 'itsaira Jesusan aín 'unánmicë unicaman isnun 'acëxa, ënë quiricanu ca Jesusan 'á ñucama camaira cuëñëocëma 'icën.

³¹ Jesús ax ca aséribi Cristo, Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unanimí ami catamëti mitsux xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun cana ënë banacama cuëñëon.

21

Aín 'unánmicë unicama mëcën achúshi 'imainun rabëmia Jesús chiquiracëtëcëan

¹ Usai 'itancëxa aín 'unánmicë unicama Tiberias cacë parún papa cuëbí 'ain ca Jesús atumi pëasquitëcëni ësai 'iacëxa:

² Anu ca Simón Pedro, Tomás 'icëbi rabë bacëan 'icë Gemelo caquinribi anëcë, a 'imainun Natanael, Galileanu 'icë Caná cacë ëmanu 'icë, a 'imainun Zebedeonën bëchicë rabë acamabë Jesusan 'unánmicë uni rabëribishi timëcë 'iacëxa.

³ Anuxun ca Simón Pedronën –cana tsatsa ricani cuani –quixun raíri cacëxa. Cacëxun ca –nuxribi cananuna mibë cuani –quixun cacancëxa. Cabiani nuntinu cëñúruquiiani coónxun ricánquinbi ca tsatsa achúshirabi biáma 'icën.

⁴ Bitsíma 'inëti ñancáishi pëcaraxun ca Jesús masinua nicë iscancëxa, isquinbi ca, ax ca Jesús 'icë quixun 'unáncanma 'icën.

⁵ 'Unáncëxunmabi ca Jesusan atu cacëxa:

–¿Tsatsa caramina bicancëma 'ain?

Cacëxun ca –cananuna bicëma 'ai –quixun cacancëxa.

⁶ Usaquian cacëxun ca Jesusan –nunti rapasu mëqueu ca mitsun rica nanpat, anua camina tsatsa biti 'ai –quixun cacëxa. Cacëxun ax quicësabi oquín nanpátancëxun ca rica niancëxa. Ninquínbi ca 'aisamaira 'ixúan tsatsan 'iëoia bërucasmacëxa.

⁷ Usocëbëtan ca aín 'unánmicë uni achúshi, aira nuibacë, an –ax ca Nucën 'Ibu 'icë –quixun Pedro cacëxa. Cacëxuinshi pëxúan nancë aín chupa bixun pañutancëx ca Pedro nuntinuax bacanu 'ibúquiiani Jesúsnu cuancëxa.

⁸ Cuanmainun ca raírinëinshi Jesúsnu bëbati cien metrosa 'ixun aín rica tsatsa buáquicë munuishi buani cuancëxa.

⁹ Usa 'ain ca masinu atun nunti 'arutancëx cëñúbucuatsini uquinbi tsi bëpubucënu tsatsa xuia isanan pánribi isacëxa.

¹⁰ Isia ca Jesusan atu cacëxa:

–Bërími bicancë tsatsa 'itsamashi ca 'ë bëxun.

¹¹ Cacëxun ca Simón Pedronën nuntinu 'iruxun, ciento cincuenta y tres tsatsa chabu buáquicë 'icë, atun rica nëriobëtsinquín masinu bëacëxa. Bëcëxbi ca tsatsa chabu 'itsaira 'aínbi atun rica narásquiama 'icën.

¹² Usoia ca Jesusan –ca pi ucan –atu cacëxa. Cacëxunbi ca aín 'unánmicë unicama achúshinënbi, ënëx ca Nucën 'Ibu 'icë quixun camaxunbi 'unánquin, –¿ui caramina 'ain? –quixun ñucáma 'icën.

¹³ Usa 'ain ca Jesusan atu rapasu niracëquin pán bixun atu 'inántancëxun tsatsaribishi 'ináncëxa.

¹⁴ Usai ca Jesús bamaxbi baísquitancëx rabëti pain 'itancëx aín 'unánmicë unicamami amiribishi chiquiracëtëcëancëxa.

Simon Pedronëan –'ëx cana asérami mimi sinanin –quixun Jesús ca

¹⁵ Pia sënëncë ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

–¿Jonásnën bëchicë, Simón, min ñucama sináncësamaira oi caramina 'ëmi sinánquin 'ë nuibatin? Cacëxun ca cacëxa:

–'Ën 'Ibu, min camina 'unanin, 'ën cana mi nuibatin.

Quia ca cacëxa:

–'Ën carnero bacë ca piminuxun 'at.

¹⁶ Catancëxun ca amiribishi cacëxa:

–Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Cacëxun ca catëcëancëxa:

–'Ën 'Ibu, min camina 'unanin, 'ën cana mi nuibatin.

Quia ca cacëxa:

—'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁷ Rabë oquin catancëxun ca amiribishi catëcëancëxa:

—Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Rabë 'imainun achúshi oquian —caramina 'ë nuibati —quixun cacëxun ca Simón Pedronën —¿uisoti cara 'ë 'itsoquin ñucatia? —quixun sinani masá nuituquin cacëxa:

—'Ën 'Ibu, min camina camabi ñu 'unanin. Usa 'ixun camina 'ën cana mi nuibati quixun 'unanin.

Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁸ Asérabi cana 'ën mi cain, bënë 'aish camina minbi chupa pañuanan uinu caramina cuainsa tani anu cuancën. Usa 'aínbi ca xëniira 'aíshmi mëshpatia uni itsin chupa pañumixun uinu caramina cuainsama tani anubi mi buánti 'icën.

¹⁹ An, usai cana bamati 'ai quixun 'unánan bamaibi ami sinánquin ënquinma cana Nucën Papa Dios cuëenmiti 'ai quixun 'unánun ca Jesusan usoquin Pedro cacëxa. Catancëxun ca —'ëx cuëencësabi oíshi ca 'it —quixun cacëxa.

Aín 'unánmicë uni achúshi, a Jesusan nuibacë, a ñui quicë bana

²⁰ Usoquian cacëx caxu bësui cuainacëquin ca Pedronën a nuibairacë aín 'unánmicë uni, Juan, an Jesús nuibiania isacëxa. Ax ca an abëtan pi a rapasu tsóxun —uin cara uni mi 'inánti 'icë —quixun Jesús ñucáëxancë, a 'iacëxa.

²¹ A uni isquin ca Pedronën Jesús ñucácëxa:

—¿Uisaira cara ënë uni 'iti 'ic?

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Imitisa tanquin 'ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócëbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ëx cuëencësabi oíshi 'iti 'ain.

²³ Usaquian cacëxun cuaxun ca an Jesusan bana cuacë unicaman —a uni sapi ca bamatima 'icë —quixun sinánxun chaniocëxa. Usa 'aínbi ca Jesusan —Juan ca bamatima 'icë —quixun Pedro cáma 'icën. Caquinma ca ësoquinshi cacëxa: “'Imitisa tanquin ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócëbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ai” quixun.

²⁴ 'Ëx Jesusan 'unánmicë uni achúshi 'ixun cana ënë ñu camabi ñuiquin cuënëon. 'Ën cuënëocë banacama ënëx ca asérabi 'icë quixun cananuna 'unanin.

²⁵ 'Ën mitsu ñuixuncë bana ënë 'imainun ca bëtsi ñucamaribi Jesusan 'acëxa. A ñucama ñuiquin achúshi achúshi cuënëocëxbi ca a quirica camabi menu sënëntima 'icën. Ashi.

JESUCRISTONĒN CAÍSCĒ UNICAMA USAI 'IA

Aín Bëru Ñunshin Upí Ñucën Papa Diosan unibë 'iti

¹ Teófilo, 'ën mi a pain buánmicë quiricanu cana Jesusan naínu cuainsama pain 'ixun 'á ñucama a ñuiquin mi cuënëoxuan.

² An ca naínu cuainsama pain 'ixun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun an aín bana unicama ñuixunun xuti unicama caísacëxa. Acamax ca aín 'unánmicë uni 'iacëxa. Caístancëxun ca añu cara 'ati 'icë quixun 'unánmiacëxa.

³ Usoquin ñu 'atancëx bamaxbi ca baísquiacëxa. Usai 'itancëxun ca, ax ca aséabi baísquiaxa quixuan an caíscë unicaman 'unánun, 'uxë achúshi 'imainun mēcën rabë nētēn nētēax nētēax atumi chiquiracëacëxa. Usai 'iquin ca uisairai cara uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun atu 'unánmiacëxa.

I. JERUSALENUAXA AN NUCĒN PAPA DIOSAN BANA CUACĒ UNICAMA TIMĒA (1.4-8.3)

⁴ Naínu cuainsama pain 'ixun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama, an uni bana ñuixunun xutia caíscë, a cacëxa:

—Jerusalénuax cuanxunma pan ca anuxunbi 'ën Papa Diosan cacësabi oquin 'ën mitsu ñuixuncë a pain caín.

⁵ Aséabi ca Juanën uni 'unpaxan nashimiacëxa. Usa 'aínbi ca 'itsama nētē 'icëma 'aínshi Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñumshin Upí mitsubëa 'inun xuti 'icën.

Jesús naínu cuan

⁶ Usatancëxun ca bētsi nētēn abë timēax bucuxun an uni bana ñuixunun xutia caíscë unicaman Jesús cacëxa:

—Nucën 'Ibu, nux cananuna Israelnën rēbúnqui 'ain, nun 'apu 'aíshbi ca nun aintsima 'icën. Usa 'ain ¿caramina bērí nun aintsi achúshi nun 'apu 'inun mēníoti 'ain?

⁷ Cacëxunbi ca Jesusan atu cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca an sináncësabi oquin uinsaran cara usai 'iti 'icë quixun mēniocëxa. Uinsaran cara usai 'iti 'icë quixun camina mitsun 'unaniman.

⁸ Usa 'aínbi camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí mitsunu ucëbë aín cushiñu 'icanti 'ain. Aín cushiñu 'ixun camina mitsun 'ën bana unicama ñuixunti 'ain, Jerusalén ëmanu, Judea mecananu, 'imainun Samaria menu, 'imainun camabi menu cuanquin.

⁹ Ësaquin aín 'unánmicë unicama caíshi ca atun ismainunbi manámiquishi naí cuinan mapucëx istēcëntimoi nētēacëxa.

¹⁰ Usai 'ia manámi bēsuquin isabacëbëbi ca uni rabë tari uxua pañucë atu nēbētsi 'iacëxa.

¹¹ Usa 'ixun ca atu cacëxa:

—Galileanu 'icë unicama, ¿añuquin caramina manámia isabatin? Jesús, axa bērí naínu cuancë, 'ënëx ca mitsúnmi cuania iscësa 'esaribicuatsini utēcëxun 'aia.

Jesusan caíscë unicaman atubë 'inun Matías caísa

¹² Ësaquian a uni rabëtan cacëx ca Olivete cacë matá anuaxa Jesús naínu cuancë, anuax aín 'unánmicë unicama Jerusalénu riquiancëxa. Olivete anuax Jerusalénu bēbati ca rabë kilómetrosa 'iacëxa.

13 Riquianx Jerusalénu bëbatancëx ca anua atux 'icë xubunu atsiánx manámia 'icë cata itsi anu cëñúruacëxa. Atux ca Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeonën bëchicë Jacobo, Simón axa aín aintsin rabanan nëécë, a 'imainun Jacobonën xucën Judas, acama 'iacëxa.

14 A unicamax ca atúxa 'icësabi oi 'i, Jesusan xucéantu 'imainun aín tita María 'imainun bëtsi xanucamabëribi timëax ami sinani Nucën Papa Diosbë banacëxa.

Jesusan caíscë unicaman atubë 'inun Matías caísa

15 Usa 'aish ca anu timëax Jesucristomi sináncë unicama ax ciento veinte xucënxa 'iacëxa. Usa 'ain ca Pedronën atu nëbëtsi niruxun cacëxa:

16—'Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu cain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan sinánmicëxuan Davidnën cuënëo bana quicësabi oi ca Judas, an Jesús uni bimicë, ax 'iaxa.

17 Judas ax ca nucamacëñunbia Jesusan aín bana ñuixunun caístancëxun 'unánmicë 'iaxa.

18 Usa 'ixunbi ca Jesús unin binun 'aquintancëxun a cupía bicë curíquinën me bitancëxbi, aín 'atima ñu 'acë cupí axbi ñumi natéquiquin aín pucucama antácai bamaxa.

19 Usaía 'icë cuaxun ca Jerusalénu 'icë unicaman a me Acéldama caquin anëaxa, ax ca atun banan Imi Me quicë bana 'icën.

20 Salmos quiricanua cuënëo bana axa ëesai quicësabi oi ca 'iaxa: Aín xubux ca ëncë 'iti 'icën, anu ca uíxbi 'itima 'icën.

'Imainun ca ësairibi quia:

Bëtsi unin ca an ëncë ñu mëëti 'ati 'icën.

21 Ënu ca an Jesusan nubë 'ixun ñu 'aia nubëtan iscë uni raíri 'icën.

22 Usa 'aish ca atux Juanëan nashimia 'aísha ax naínu cuantamainun nubë 'iaxa. Usa cupí ca a unicama achúshinëxa Jesús ax ca bamatancëx baísquitëcëanxa quixun nun 'acësaribi oquin unicama ñuixunux nubë birananti asábi 'icën.

23 Pedronën ësoquin cacëxun ca anu 'icë unicaman rabë uni, José, Barsabás caquin anëcë 'icëbia Justo caquinribi anëcë, acëñun Matíasribi caísacëxa.

24-25 Usotancëxun abë banaquin ca Pedronën Nucën 'Ibu Dios cacëxa:

—An nubëtan mi ñu 'axunun min caíscë 'aíshbi ca Judas mi ñu 'axuanxmabi aín 'ucha cupí anu ax cuanti anu cuanxa. Usa 'ain camina camabi unían aín nuitunën sináncë ñu 'unáncë 'ixun, min ënë uni rabë uiira caramina Judasnën ñu mëëti 'anun caísa quixun nu ismiti 'ain.

26 Catancëxun ca uix cara 'iti 'icë isnuxun ñuratsu pain niquin tancëxa, tancëxbi ca Matías 'iacëxa. Usaquian caíscë 'aish ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni mëcën rabë 'imainun achúshi, acamabë Matías biranancëxa.

2

Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí aín unicamanu uá

1 Usa 'ain ca Pentecostés cacë nëtë ucëbë Jerusalénu 'icë achúshi xubunu timëax axa Jesucristomi catamëcë unicama bucüacëxa.

2 Anu bucuxun ca suñúan upí 'icësaí banacuatsinia naínuax aia cuacëxa. Cuacëxbi ca anua bucucë xubu namë camabi tsitsiarati sharati banacëxa.

3 Usai 'ishi ca tsi ërënrucësa 'aish rëquiabati anu 'icë unicaman maxcánu cëñúruacëxa.

4 Usacëbëshi ca Nucën Papa Diosmi cushii aín Bëru Ñumshin Upitan 'imicëx anu 'icë unicamax bëtsi bëtsi banan banacëxa.

5 Usa 'ain ca axa Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iisa tancë judíos unicama, ax bëtsi bëtsi menuax Judea menu uax Jerusalénu tsoócëxa.

6 A unicamax ca xubunu bucüaxa bētsi bētsi banan axa Jesucristomi catamēcē unicama banaia cuabiani a xubunu timēnux riquiancēxa. Riquiani bēbai timēcamē'ēoquin a xubunu 'icē unicamaxa banaia, atun banasabi ca-maxunbi cuati ca ratuti sināncasmacēxa.

7 Sināncasmai ca atun bēmánan pēqui ratuti canancēxa:

—¿Galilea menuaxa ucē unishima cara axa xubunu timēax banacē unicama ēnēx 'ic?

8 ¿Usa 'icēbi caranuna bētsi bētsi nētēnuax uá 'ixunbi atun bana nun banasabi 'icē cuatin? ¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic?

9 Nux cananuna Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Pontus, Asia, a mecamanuax ucē 'ain.

10 'Imainun cananuna Frigia, Panfilia, Egipto, 'imainun Africa menu 'icē ēma raíri Cirene 'ucēa 'icē anuax ucē 'ain, 'imainun cananuna Roma ēmanu 'icē judíos unicama 'imainun raírinēx judíosma uni 'ixunbia an usai judíos uni 'iti Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē 'ain.

11 'Imainun cananuna Creta cacē nasínu 'icē 'imainun Arabia cacē menu 'icē unicama 'ain. Usa 'ixunbi cananuna ēnē unicaman, uisaira oquin cara Nucēn Papa Diosan ñu 'aia quixuan ñuia nun banan quicēsai quia cuatin.

12 Usai 'icēbē ca camáxbi ratuti sināncasmai canancēxa:

—¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic?

13 Usaia quicēbēbi ca raírinēx ami cuai —ñu bata xēaxbi sapi ca paēncanxa —quiax canancēxa.

Timēcamē'ēocē unicama Pedronēn ca

14 Canancēbē ca Pedro abē 'icē mēcēn rabē 'imainun achúshi unibē nirui munuma banaquin cacēxa:

—Judíos unibu 'imainun Jerusalénu 'icē unicama, mitsúnmi 'unánun ca 'ēn mitsu camainun cuat.

15 Mitsun sināncēxa ēnē unicamax paēncē 'aínbi ca bari xamárucēma pain 'ain aséabi paēncēma 'icēn,

16 An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni, Joel cacē, an cuēnēo bana quicēsabi oi ca ēsai 'ia. A banax ca ēsai quia:

17 Nucēn 'Ibu Diosan ca caia: Mecama cēñúcēma pain 'ain cana unicamanu 'ēn Bēru Ñumshin Upí atubē 'inun xuti 'ain. Xucēxun ca Israel unicama, xanu 'imainun bēbu, anbi 'ēx quia bana uni ñuixunuxun 'aia. 'Imainun ca bēnábū unicamanribi 'ēn ismicēxun ñu isnuxun 'aia. Caniacēcē unicamanribi ca 'ēn 'amicēxun namánuxun 'aia.

18 Usaribi oquin cana an 'ēn bana cuacē bēbu 'imainun xanu, abēa 'inun 'ēn Bēru Ñumshin upí 'inánuxun 'ain. 'Ināncēxun ca 'ē ñuiquin uni ñuixunuxun 'aia.

19-20 'Ēn 'imicēx mecama cēñúti nētē 'icēma pan 'ain cana a isia ratúti ñu naínua unicama ismiti 'ain. Usonan cana menuaribi unin sināncēma ñu, imi 'imainun tsi 'imainun tsin cuin, acamaribi isminuxun 'ain. 'Imainun ca bari bēánquinoxun 'aia. Bari bēánquimainun ca 'uxē imisa 'inuxun 'aia.

21 Usai 'icēbē ca uinu 'icē unicaman cara aín 'Ibu Dios 'ē ñucatía, acamax ca 'ēnan 'inux iēcē 'inuxun 'aia.

Usai ca Joelnēn cuēnēo bana quia.

22 Usaquin canan ca Pedronēn ēsaquinribi cacēxa:

—Israel unicama, 'ēn mitsu camainun ca cuat: Jesús Nazaretnu 'icē, an ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxun mitsúnmi ismainunbi, ax ca Nucēn Papa Diosnuax uá 'icē quixuan unicaman 'unánun, uni itsían 'acēma ñuira 'axa. An 'acē ñucama camina mitsun 'unan.

23 Usoquian ñu 'acēbi camina mitsun unían 'ināncēxun bixun 'aisama uni rabēcēñun i curúsocēnu matásmitancēxun bamamian. Usai ca 'iti 'icē quixuan, ēnē nētē unitisama pain 'ain Nucēn Papa Diosan mēníosabi oi ca 'iaxa.

²⁴ Usoquian unin 'acëbi ca Jesús a Nucën Papa Diosan baísquimiäxa, uisati-moia tsónun. Ax asaribi cushiira 'icëa uinu 'icë unínbi ashiquin bamamisama 'icë ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë baísquimiäxa.

²⁵ David ax ca Jesús ñui ësai quiacëxa:

'Ën cana Nucën 'Ibu 'ëbëbi 'ia isan. 'Ëx racuëti masá nuitununma ca ax 'ën mëqueu 'icën.

²⁶⁻²⁷ Usa 'ain cana chuámashirua tani cuëëni bana upitainshi banan. 'Ëx bamaxbi anu uni bamatancëx aín bëru ñumshin 'icë, anu 'ën bëru ñumshin 'inun camina ëntima 'ain. Usoquin camina, minan 'icë upí isquin bamacëbi 'ën namicama chëquinun 'ë 'imitima 'ain. Usa cupí cana, bamaxbi cana baísquiti 'ai quixun sinani mimi catamëti cuëënin.

²⁸ Min camina upí nuituñu 'aish chuámashirua tsónun 'ë 'unánmian. Usa 'ixun camina 'ëbë 'ixun chuámashirua tani cuëënun 'ë 'imiti 'ain. Usai quiquin ca David an Jesús ñuiquin cuëënocëxa.

²⁹ 'Ën xucëantu, aséabi ca nucën rara, David, bamatancëx me quininu mëniocë 'iacëxa. Usoquian anu 'acan ax ca bërí nëtënbi anu 'icën.

³⁰ David, ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Usa 'ixun ca paránuxunma Nucën Papa Diosan —min rëbúnqui achúshinëx ca judíos unicaman 'apu, Cristo, 'inuxun 'aia —quixun cá bana a 'unáncëxa.

³¹ Usa 'ixun ca David an bëräma 'unánxun 'acësoquin, aín rëbúnqui Cristo axa bamatancëx baísquiti a ñui, bamatancëxbi ca aín bëru ñumshin anu uni bamacëcama cuancë, anu ëncëma 'ianan aín namicamaxribi chëquitima 'icë quixun ñuiacëxa.

³² Davidnën cuëëno bana quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiäxa quixun cananuna nucamanbi 'unan.

³³ A ca Nucën Papa Diosan abë 'Apu 'iti aín cushínbi baísquimiäquin an cäsabi oquin aín Bëru Ñumshin Upí 'inánxa. Usa 'ain ca ami mitsun isanan cuacë ñucama, ënëx aín Bëru Ñumshin Upitan 'imicëx ësai 'ia.

³⁴⁻³⁵ David ax ca naínu cuanma 'icën. Naínu cuanxunmabi ca an ësai quicë bana cuëënocëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina 'ën mëqueu 'ianan 'ëbë 'apu 'iti 'ain.

³⁶ Usa 'ain camina mitsux Israel unicama 'ixun aséabi 'unánti 'ain, mitsúnmi i curúsocënu matásmicë, a Jesúsbi ca Nucën Papa Diosan nucën 'Ibu 'imianan axa utinu nun caíncë, Cristo, a 'imiäxa.

³⁷ Ësoquian cacëxun cuati —'atimabi cananuna 'a —quixun sinani ratúquin ca Pedrocëñun abëa 'icë unicama ñucáquin cacancëxa:

—'Ën xucëantu, 'atimabi cananuna usoquin a 'an. ¿Upí 'inux caranuna bërí uisai 'iti 'ain?

³⁸ Cacëxun ca Pedronën atu cacëxa:

—'Atimoquin sinánxunbi camina sinanaquin, upí oquin Nucën Papa Diosmi sinánti 'ain. Usai 'itancëx camina mitsun 'uchacama tërëncë 'inun Jesucristomi catamëti nashimicë 'icanti 'ain. Usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñumshin Upí abëmi 'inun mitsu 'inánti 'icën.

³⁹ Ënë banacamax ca mitsu 'imainun mitsun bëchicëcama 'imainun bëtsi unicamanribi cuati oquin Nucën Papa Diosan mënió 'icën. Amia sinánmisa tancë unicamanribi cuati oquin ca usoquin mëniocëxa.

⁴⁰ Usoquin canan ca bana raíriribi ñuixunquin Pedronën 'ësëquin cacëxa:

—Ënë nëtënu 'icë unían a 'unáncëma 'aínbi camina mitsux Jesucristomi sinanati Nucën Papa Diosan 'inux iëti 'ain.

⁴¹ Usaquian Pedronën cacëxun cuaquin ca 'itsa unin —aséabi ca a bana 'icë —quixun sináncëxa. Sinani ca a nētēnbi nashimicë 'aish tres mil uniribishi axa Jesúsni sináncë unicamabë 'iacëxa.

⁴² Usai 'itancëx ca an bana ñuixunuan Jesusan caíscë unicaman bana ñuia cuaquin upí oquin sinani camáxbi nuibanancëxa. Nuibanani ca camabi nētēn timéquin, ënima Nucën Papa Diosbë bananan pán tēcēnpaxun pi, camáxbi achúshinën sinánsashi 'aish a ëmanu bucüacëxa.

Axira pain Jesucristomi sináncë unicamaxa usai 'iá

⁴³ Usa 'ain ca atun 'aia isía, a ëmanu 'icë unicamax ratúmainun aín bana ñuixunuan Jesucristonën caíscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

⁴⁴ Usomainun ca axa —aséabi ca Jesusan cushínbi ñu 'aia —quixun sinani Jesucristomi catamëcë unicamax bëtsibë bëtsibë nuibanani camáxbi ñuñu 'inux atun ñu 'inánani 'aquianancëxa.

⁴⁵ Usai 'iquin ca atun ñu maruanan aín me maruxun curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncëxa.

⁴⁶ Camabi nētēn anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu a rabinux timéanan ca atun xubunuribi timëxun Jesúsni sinánquin tēcēnpaxun pán pianan bëtsi ñuribi piquianani cuëeni bëtsibë bëtsibë nuibanancëxa.

⁴⁷ Usaía 'ia isquin ca axa atubë timécëma unicaman —atux ca aséabi upí nuituñu 'icë —quixun sináncëxa. Sinania ca uicamax cara ainan 'iti 'icë acamaxa Jesucristomi sinánun Nucën 'Ibu Diosan 'imiacëxa.

3

Aín niti bëtsicë uni pëxcúa

¹ Usa 'ain ca bari cuabúcëbë a las tres 'ain camabi nētēan 'icësabi, Pedrobë Juan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu abë banai cuancëxa.

² Cuanx bëbaquin iscëxbi ca uni achúshi aín niti bëtsicë, usabi bacëan, anu tsoócëxa. Camabi nētēan bëxun bëxun tsóncancëxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín xëcuë Upíira cacë, anuxun unicama atsinia curíqui ñucácëxa.

³ Usa 'ixun ca anu tsóxun Pedrocëñun Juan atsinia aia isquin, curíqui isa 'inánun quixun cacëxa.

⁴ Cacëxunbi ca Juanbëtan isquin Pedronën cacëxa:

—Ñu ca is.

⁵ Èsaquian cacëxun ca —'ë sapi ca curíqui 'inánti 'icë —quixun sinani cuëenquin caíancëxa.

⁶ Caíncëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Curíquiñuma cana 'ain. Usa 'aínbi cana bëtsi ñun mi 'aquinti 'ain. Jesucristo, Nazaretnu 'icë, an 'ë 'amicëxun cana mi cain, niruquiani ca cuantan.

⁷ Caxun ca aín mēcën mëquenën mëínquin biruacëxa. Usocëxëshi ca aín uxútucuru 'imainun aín taë cushi niisa 'inun pëxcúacëxa.

⁸ Pëxcutishi munuma niruishi nitsi cuëeni chirini, Pedro 'imainun Juanbë anuxun a rabiti xubunu atsinquin ca Nucën Papa Dios rabiacëxa.

⁹ Usai 'iquin Nucën Papa Dios rabia nitsia ca camabi unin isacëxa.

¹⁰ Isi ca, ënë unix ca an anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu xëcuë Upíira cacë, anu tsóxun uni curíqui ñucácë a 'icë quixun 'unani atun bëmánan pëqui ratúcancëxa.

Anun uni nicë, Salomón cacë, anuxuan Pedronën bana ñuixuan

¹¹ A unin ca Pedrocëñun Juan ënquinma 'aracaraishiacëxa. Usa 'aísha anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu amo anun uni nicë, Salomón cacë, anu a rabëbëbi cuania isi ca ratuti abáquiani cuanx anu timécancëxa.

¹² Usaria isquin ca Pedronën anu timécëcama cacëxa:

—Israel unicama, ¿uisacatsi caramina ënë isi ratutin? ¿Uisacasquin caramina nu ñachaira ñachain? Nun cushínbi isanuna 'a quixun sapi camina sináncanin. Nux upí 'ixun isanuna ënë uni nimia quixun sapi camina sináncanin.

¹³ Usama ca. Nucën Papa Dios, aira nucën rara Abraham, Isaac, Jacob acama 'imainun nucën raracama 'imainun nucën chaitiocëcaman rabia, an ca aín Bëchicë Jesús asaribi cushi 'inun 'imiaxa. Usa 'icëbi camina uni isa 'aminun quixun mitsun 'apucama 'ináncan. 'Ináncëa Pilatonën ëinsa tancëbëbi camina mitsux cuëncëma 'ain.

¹⁴ Usai 'iquin camina axa ñu 'atima 'acëma 'aish upíira sinánñu, a chiquínun caquinma, an uni 'acë uni a chiquínun quixun mitsun Pilato can.

¹⁵ Usoquin camina mitsun an unicama Nucën Papa Diosnan 'inúxa abë 'inun 'imíti, Jesus, a uni 'amian. Usoquinmi 'amicëxa bamacëbi ca Nucën Papa Diosan a baísquimi axa. Bamacëa baísquimicë cananuna nun aséabi isan.

¹⁶ Usa 'ain ca nux aséabi ami sináncë 'ixun —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixunu nun sináncëbë, mitsúnmi a iscë 'ixun 'unáncë uni ënëx upiti pëxcúaxa. Jesucristonëan pëxcutisa tancëbëtan nun 'aquincëx ca upitiira pëxcúaxa quixun camina iscanti 'ain.

¹⁷ Ësoquin catancëxun ca Pedronën amiribishi cacëxa:

—Ën xucéantu, cana mitsu cain, 'ën cana 'unanin, aséabi ca ax Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unánxunmaishi camina mitsun 'apucamabëtanbi, mitsun Jesús uni 'amian,

¹⁸ Usa 'aínbi camina mitsun, an sinánmicëxun uni ñuixuncë unicama Nucën Papa Diosan usaia Cristo 'iti ñuiquian cuënëomia banaxa quicësabi oquin 'acan. A banax ca quia, Nucën Papa Diosan ënu unun xuá, Cristo, ax ca paë tani tëmëрати 'icë quiax.

¹⁹ Usa 'ain camina 'atimaquin sinánxunbi sinanaquin mitsun 'uchacama tërëncë 'inun Nucën Papa Diosmi sinánti 'ain. Ami sináncëxun ca Nucën 'Ibu Diosan mitsun 'uchacama tërënanan chuámarua 'inun mitsu cuëñmiti 'icën.

²⁰ Usonan ca Jesús, axbi Cristo 'icë, a Nucën 'Ibu Diosanbi bëráma mëníosabi oi mitsun 'apu 'inun ënë menu utëcënun quixun xuti 'icën.

²¹ Ucëma pan 'aísha Jesucristo anu ax 'icë anu 'imainun ca Nucën Papa Diosan, an ax quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëosabi oquin, camabi ñu sënëonti 'icën.

²² Moisésnën ca bëráma nucën rara judíos unicama ësaquin cacëxa: “An 'ë 'imicësaribi oquin ca Nucën 'Ibu Diosan mitsun rëbúnqui achúshi an ax quia bana unicama ñuixunti 'imíti 'icën. 'Imicëxuan an atu cacësabi oi ca mitsun rëbúnquicama 'iti 'icën.

²³ Uinu 'icë unin cara an ñuia, aín bana cuatima, ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish Israel unima 'iti 'icën”.

²⁴ Moisésnëan usaquin cuënëosabi oquin ca Samuelnën pan 'acëbëtan an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni raírinënríbi, Cristo uti nëtë ñuiquin unicama ñuixuancëxa.

²⁵ Ësoquin canan ca Pedronën ësaquinribi cacëxa:

—A unicaman axa uti ñuia, ax ucë cupí camina mitsúnribi chuámarua 'inuxun aín bana cuati 'ain. Usai 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëráma mitsun rara Abraham ësaquin cacëxa: “Min rëbúnqui achúshi cupí ca camabi menu 'icë unicamax cuëñuxun 'aia”.

²⁶ Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë bamacëbi baísquimitancëxun judíos unicama mitsunu pain xuaxa, mitsúnmi a isi ami sinanaquin ñu 'atima 'ati ënun quixun.

4

Unicaman Pedro 'imainun Juanmi atun 'apucama manon

¹ Usaquian Pedrobëtan Juanën camainun ca judíos sacerdotecama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë policíanën cushi 'imainun saduceo unicamax uacëxa.

² An —bamaxbia Jesús baísquicë 'ain ca camabi uníxribi bama 'aíshbi baísquiti 'icë —quixun unicama ñuixuncë cupí ca axa ucë unicamax Pedro 'imainun Juanmi nishacëxa.

³ Nishi atúan bana ñuixuncëbë uquin ca Pedrocëñun Juan bibianquin buáncëxa. Buánxun ca bari cuabúcëbëa imë 'ain, imëshiira ñucánuan pëcaratamainun sipunu atsínmiacëxa.

⁴ Usa 'aínbi ca an a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati Jesúsmi catamëcë unicamax 'itsaira 'iacëxa. Acamax ca xanucëñunma nucë bënëcamaishi tupúncëx cinco milsa 'iacëxa.

⁵ Sipunx pëcaracëbë ca judíos unibunën 'apucama 'imainun caniacëcë unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama, Jerusalénu timëacëxa.

⁶ Acamabë ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu, Anás, a 'imainun Caifás, Juan, Alejandro 'imainun judíos sacerdotenën cushicaman aintsi 'ibucamaribi anu timëcë 'iacëxa.

⁷ Anu timëxun ca Juancëñun Pedro sipunua bënun quixun suntáru xuacëxa. Xucëxuan chiquínbëtsinquin bëxun suntárunën axa timëcë unicama nëbëtsi nitsíncë ca anu 'icë 'apucaman ñucácëxa:

—¿Uían 'amicëxun caramina aín niti bëtsicë uni pëxcüan? ¿Uisa cushiñu 'ixun caramina 'an?

⁸ Ñucácëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan quimicëxun Pedronën cacëxa:

—Judíos 'apucama 'imainun caniacëcë unicama, cananuna mitsu cain:

⁹ Aín niti bëtsicë unia pëxcúcë ñuiquin camina uisai cara pëxcúonxa quixun nu ñucatin.

¹⁰ Usa 'ain cananuna Israel unicaman 'unánun mitsu cain, Jesucristo, Nazaretnu 'icë mitsúnmi i curúsocënu matásmicëx bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an 'imicëx ca mitsúnmi iscë ënë uni pëxcúonxa.

¹¹ Cuënëo bana axa ësai quicë a camina 'unan, an maxax xubu 'acë unían a cuëenquinma raírishi caísun biquin racáncë maxax 'aíshbi ca a maxax bërí ami a xubu cushicë 'icën, itá upímia xubucama cushicë usaribiti. A banaxa quicësaribiti ca Jesucristo ami aín unicama cushicë 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan bërí mënóxa.

¹² Nucën Papa Diosan ca nuxnu nun 'uchacama tërëncë 'aish abë 'inúan an nu iëminun Jesúsëshi 'imiaxa. Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosnan 'inun nu iëmiti bëtsi uni 'aíma 'icën.

¹³ Usa 'ain ca Pedrobëtan Juanën quirica 'unáinracëma 'ianan 'apuma 'ixunbi racuëquinma unicama bana ñuixunia isi judíos 'apucamax ratúacëxa. Usai 'iquin ca —ënë uni rabëtax ca axa Jesúsbe nicë a 'icë —quixun sináncëxa.

¹⁴ Usaquin sinánmainun ca a pëxcucë uni axribi atubë niacëxa. Nitsia isquin ca uisoquinbi Pedrocëñun Juan cacanma 'icën.

¹⁵ Caquinmabi Pedrocëñun Juan ëmánxun caínun quixun chiquíntancëx ca atúxbi ñucacananani ësai canancëxa:

¹⁶ —¿Uisa caranuna ënë uni rabë oti 'ain? Ënën ca uni itsin 'acëma ñu 'axa. Usoquian 'acë ca Jerusalénu 'icë unicaman 'unania. Usa 'ain cananuna, usama ca quixun catima 'ain.

17 Caquinmabi cananuna uni raírinëan cuanúnma ësoquin a rabë cati 'ain, Jesús ñuiquian uinu 'icë unibi catëcënxunma 'anun. Jesús ñuiquinmi uni bana ñuixuntëcënia cananuna mitsu castícantí 'ai quixun cananuna cati 'ain.

18 Usai canantancëxun ca Pedrocëñun Juan cuënxun cacëxa:

—Jesús ñuiquin camina uinu 'icë unibi bana ñuixuanan 'unánmitëcëntima 'ain.

19 Cacëxunbi ca Pedrobëtan Juanën atu cacëxa:

—Mitsúnbi ca sinan, ¿Nucën Papa Dios cara cuënti 'ic, nun nu aín bana manuanan mitsun banaishi cuati?

20 An ñu 'aia isananu nun cuacë Jesusan bana ënë cananuna unicama ñuixuntëcënti ëntima 'ain.

21 Usauin cacëxun ca 'apucaman castícainsa tanquinbi, atun uni pëxcucë cupía unicaman Nucën Papa Dios rabicëbëtan 'ama 'icën. Usa 'ixun ca — ñuixuntëcënia caranuna mitsu uisoti 'ai —quixuinshi catancëxun cuantánun ëancëxa.

22 Axa pëxcútisama 'aíshbi pëxcúcë uni ax ca cuarenta baritia inúcë 'iacëxa.

Aín unicaman Nucën Papa Dios aín cushia 'inánun ca

23 Usa 'ain ca cuanxun Pedrobëtan Juanën —judíos sacerotenën cushi-camabëtan ca caniacëcë unicaman nu usauin caxa —quixun aín raíri ñuixuancëxa.

24 Ñuixunia cuaxun ca camáxbi abë banaquin Nucën 'Ibu Dios cacëxa:

—Min camina naí, me, bacacama unionan camabi ñuribi uniocën.

25 Min Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca nucën rara David, an mi rabicë, ax ësai quiacëxa:

¿Uisa cupí cara judíosma unicamax tsuáquirui nishia? ¿Uisa cupí cara unicaman 'atimaquin sinanin? Atúan usauin sináncëxbi ca ñancáishi 'iti 'icën.

26 Nucën 'Ibu Diosmi 'ianan ca aín Bëchicë Jesucristomiribi 'i ënë menu 'icë 'apucama tsuáquiruaxa, aín tucurícucamaxribi ca ami 'i timéaxa.

27 David quiásabi oi ca aséabi ënë ëmanuax Herodesbë Poncio Pilato 'imainun judíosma unicama 'imainun Israel unicamaxribi, min Bëchicë upíira sinánñu, Jesús, ënë menu unúnmi caísa, ami nishi tsuáquirui timéaxa,

28 usai ca 'iti 'icë quixunmi mëníosabi oi ca usai ami 'i axa.

29 Usa 'ain camina a unicamaxa usai numi 'ësëncë a bana min 'unánquin, racuëquinma nun min bana uni ñuixunun nu 'aquinti 'ain.

30 'Aquianan camina min Bëchicë upíira sinánñu, Jesús, aín cushin, uni 'insíncë pëxcüanan uni itsin 'acëma ñu 'anun nu 'amiti 'ain.

31 Usauin abë banaquin Nucën Papa Dios catancëxa sënëncancëbë ca anua bucucancë xubu ax shaíquiácëxa. Usaía 'icëbëshi aín Bëru Ñunshin Upí atunu ucëbëtan ca an quimicëxun racuëquinma Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa.

An Jesúsmi sináncë unicama ñu 'inánan

32 Usa 'ain ca axa Jesús ñui quicë bana cuati ami catamëcë unicaman, camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncëxa. Camaxunbi ca sináncëxa, —'ën 'aracë ñucamax ca 'ënanshima, camabi uninansa 'icë —quixun.

33 Usaxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman atun iscë 'ixun, Nucën 'Ibu Jesús bamacë 'aíshbia baísquicë ñuiquin, racuëquinma upí oquin Nucën Papa Diosan 'aquincëxun unicama ñuixuancëxa. Usa 'ain ca an bana ñuixuncë unicamacëñun an aín bana cuacë unicamaribi upí sinánñu 'aish cuëñun Nucën Papa Diosan 'imiacëxa.

³⁴ Uinu 'icë uníxbi ca anun aín piti aín chupa marutiñuma 'iáma 'icën. Naëñu unicaman atun naë marumainun ca xubuñu unicamanribi atun xubu maruacëxa.

³⁵ Maruxun curíqui bixun ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicama 'ináncëxa. 'Ináncëxun bixun ca atun uinu 'icë unix cara anun aín piti, aín chupa maruti 'aíma 'icë, a curíqui mëtícaquin 'ináncëxa. 'Ináncëx ca uni achúshiratsubi ñuñuma 'iáma 'icën.

³⁶ Axa usai 'aquianancë unicama achúshi ca Levitan rëbúnqui, José cacë, Chipre nasínu 'icë, 'iacëxa. Ax ca Jesusan caíscë unicaman Bernabé caquinribi anëcë 'iacëxa. A banax ca an masá nuitutiabi cuëñmicë qui quicë 'icën.

³⁷ Usa 'ixun ca Bernabénën aín naë maruxun curíqui bixun bëxun Jesusan caíscë unicama 'ináncëxa.

5

Ananíasbëa Safira 'ucha

¹ Usa 'aínbi ca bëtsi uni, Ananías cacë, aín xanu, Safira cacë, abëtan aín naë maruquin curíqui biacëxa.

² Bixunbi ca aín xanúan 'unáncëbi, naë cupí bicë curíqui mësú ainanbi 'inun nanan acamaishi isa biaxa quixun paránquin mësúishi buánxun Jesusan caíscë unicama 'ináncëxa.

³ 'Inania ca Pedronën cacëxa:

—Ananías, ¿uisacasquin cara ñumshin 'atimanën 'apu, Satanás, an 'ibuaquin, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí paráncësa 'ixunmi me cupími bicë curíqui mësú binun mi sinánmiax?

⁴ Minan 'aish ca a me maruxunmi a cupí bicë curíqui mix cuëñcësabi oquin 'ati asábi 'iaxa. ¿Uisa cupí caramina cëmëti sinan? Mix usai 'icë ax ca unimishi cëmëcëma 'icën. Camina Nucën Papa Diosmi cëmëan.

⁵ Èsai quia cuatishi ca Ananías nipacëti bamacëxa. An usai bamacë ñuicania cuacë unicamax ca racuëiracëxa.

⁶ Bamacëbë uxun ca anu 'icë bënë unicaman chupan rabúnbianquin buánxun Ananías maíancëxa.

⁷ Usai 'ian rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë ca aín xanuribishi aín bënëa bamacë 'unánxmaishi uax xubunu atsíancëxa.

⁸ Atsinia ca Pedronën cacëxa:

—'È ca ñuixun. ¿Min me cupí caramina ënë curíquicamaishi bian?

Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Usa ca aín cupí 'iaxa, ashi cananuna bian.

⁹ Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—¿Uisaira 'ixun caramina Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí parani ami 'uchati min bënëbëtan sinan? Bënë unicama ca min bënë maínbëtsini aia. Atun ca usaribitimi bamaia miribi buánti 'icën.

¹⁰ Cacëxëshi ca Pedro tanáin nipacëti bamacëxa. Usai 'ia ca bënëa unicama atsínquinbi bamacë mëraxun bibianquin buánxun aín bënë rapasu maíancëxa.

¹¹ Usacëbë ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'imainun an ñuicania cuacë unicamaxribi racuëira racuëacëxa.

Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'a

¹² Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë unicaman, ax ca atubë 'icë quixun 'unánun Nucën Papa Diosan 'amicëxun, Jesusan caíscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa. Usocëbë ca axa Jesúsmi catamëcë unicamax Salomón cacë anun uni nicë, anubi 'i anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu camabi nëtën timëacëxa.

¹³ Anu timëaxa 'icëbëbi ca ami racuëti uni raíri atubë 'iáma 'icën. 'Iquinmabi ca —atux ca atun nuitu asérabi upí 'icë —quixun sináncëxa.

14 Usaía 'imainun ca bētsi unicamaxribi 'itsaira, xanubēbi bēbucamaxribi Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēacēxa.

15 Usa 'ain ca camabi unin, uni 'insíncēcama aín bacētīnēn bēxun bēxun, anúan Pedro uti bainu nancēxa, Pedro cuaíncēbētan aín tupēoncēinshi pēxcúnun quixun.

16 Usomainun ca Jerusalén 'urama 'icē ēmanu 'icē unicamanribi uni 'insíncē 'imainun uni ñumshin 'atimañu a camabi bēacēxa. Bēcēx ca pēxcúcancēxa.

Pedrocēñun Juan 'atimocan

17 'Aisamaira uni Jesúsmi sinania isi ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'imainun abē 'icē saduceo unicama nishacēxa.

18 Nishi ami tsuáquiruxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicama bixun sipuacēxa.

19 Usocēbi ca Nucēn 'Ibu Diosan xucēx, imē uxun, aín ángel achúshinēn sipu xēócaxun chíquínquin cacēxa:

20 —Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuanxun camina Jesúsmi catamēcē 'aish ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quicē bana unicama ñuixunti 'ain.

21 Ēsoquian ángelnēn cacēsabi oquin ca pēcaracēbē cuanxun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icē unicama bana ñuixuancēxa.

Bana ñuixunmainun ca sacerdotenēn cushicaman 'apu 'imainun abē 'icē unicaman, judíos cushibunēn 'apucama timēmianan sipuacē unicama bēnun quixun policía xuacēxa.

22 Xucēx cuanxunbi ca policíacaman sipunua mērāma 'icēn. Usobētsini utēcēnxun

23 ca cacēxa:

—Nun iscēx ca asérabi sipu cushioquin xētáscē 'iaxa. An bērúancē suntárucamaribi ca aín xēcūē tanáinbi nicē 'iaxa. 'Aínbi ca nun xēocaquin iscēxbi uni achúshibi 'aíma 'iaxa.

24 Policía quia cuati ca sacerdotenēn cushicaman 'apu 'imainun anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu 'icē guardianēn 'apu 'imainun sacerdotenēn cushicamax ratuti canancēxa:

—¿Uisashi oquin cara ēnē unin nu sináncasmamiti 'ic?

25 Usai 'ia ca uni achúshinēn uxun cacēxa:

—Mínmi sipuoncē unicaman ca anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixunia.

26 Ēsoquin cacēx cuanxun ca policíacamabētan aín cushin, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínxun, bana unicama ñuixuniabi a unicama biacēxa. Bixunbi ca unicaman maxaxan 'ati sinani racuéquin, mēēquinma anua judíos cushicaman 'apucama timēcē anu upí oxuinshi buáncēxa.

27 Usobētsinquian bēcancē ca sacerdotenēn cushicaman 'apun cacēxa:

28 —Nun cananuna mitsu amiribishi Jesús ñuiquin bana ñuixunxunma 'anun quixun can. Cacēxunbi mitsun nētēquinma a bana uni ñuixunia chanioia ca Jersualénu 'icē unicaman cuaxa. Usa 'aish camina nun isanuna uni Jesús 'amia quiaxribi quicanin.

29 Ēsai quia ca Pedrobētan Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicaman cacēxa:

—Unin cacēsa oquin 'aquinbi cananuna Nucēn Papa Dios, a 'ati cuēēncēma ñu a 'aquinma, a 'atia ax cuēēncē, a ñu cuni 'ati 'ain.

30 Aín Bēcicē, mitsun i curúsocēnu uni matásmicē, a ca Nucēn Papa Dios, a nun rabičēsaribi oquin nucēn raracaman rabia, an baísqumiáxa.

³¹ Usotancëxun ca abëa aín mëqueu 'Apu 'inun 'imiäxa. 'Imianan ca äxa atun 'Apu 'aían a cupíshi sinanati Israel unicama atun 'ucha tërëncë 'aish iëcë 'inun 'imiäxa.

³² Ax ca aséribi usa 'icë quixun cananuna nun camabi uni cain. Nucën Papa Diosan aín bana cuacë unicama 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí, anribi ca —aséribi ca usa 'icë —quixun uni 'unánmia.

³³ Quia cuati nishquin ca judíos unibunën 'apucaman atu 'ati sináncëxa.

³⁴ Usa 'aínbi ca 'apucama achúshi, fariseo uni, Gamaliel caquin anëcë, anu 'iacëxa. Gamaliel ax ca an usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuënëo bana 'unáncë 'icëa camabi unin aín bana tancë 'iacëxa. Usa 'ixun ca niruquin atu cacëxa:

—Ènë unicama ca ëman pain chiquin.

³⁵ Cacëxuan chiquíncëbëtan ca ësoquin 'apucama cacëxa:

—Israel unicama, ënë unicama 'anuxun camina upí oquin pain sinánti 'ain.

³⁶ Mitsun camina sinánti 'ain, uni achúshi, Teudas cacë, an ca ax isa cushi 'icë quixun uni paráncëxa. Paráncëx ca cuatrocientos uni abë timëacëxa. Usa 'icëbia a uni 'acancëbë ca äxa abë nicë unicamax tsuáqui abati nëtëacëxa.

³⁷ Usocëxa nëtëa 'aínbi ca anun camabi unin aín anë 'ati nëtën, Judas cacë uni, Galileanu 'icë, axribi usaribiti ax isa cushi 'icë quixun uni parani cëmëacëxa. Usaria aribishi aín bana cuati ca 'itsa uni abë timëacëxa. Usa 'icëbia a uniribishi 'acancëbë ca äxa abë nicë unicama tsuáqui nëtëacëxa.

³⁸ Usai 'ia sinánquin cana mitsu cain, ënë unicama camina isëshiti 'icanin. Anbi sináncë banaishi uni ñuixuncë 'aish ca ñancáishi 'iti 'icën.

³⁹ 'Aínbi, Nucën Papa Diosanbi 'unánmicëxun bana ñuixuanan ñu 'acë 'icë camina uisabi ocantima 'ain. Nucën Papa Diosmi atumina nishcanin ca bërúanracat.

⁴⁰ Èsai quia cuaquin ca —aséribi ca usa 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sinánquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicama cuënxun rishquitancëxun, Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuntëcënxunma 'anun catancëxun, cuantánun xuacëxa.

⁴¹ Xucëxun 'apucama ëbiani ca —Jesúsnan cupí tëmëranun ca Nucën Papa Diosan nu caísaxa —quixun sinani cuëenquiani cuancëxa.

⁴² Cuanxun ca 'apucaman ñuixuntëcënxunma 'anun cacëxunbi ënquinma camabi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun 'anan anua atux 'icë xubucamanuxunribi, Jesús ax ca Cristo äxa uti nun caíncë, a 'icë quixun uni bana ñuixuancëxa.

6

An raíri 'aquinti mëcën achúshi 'imainun rabë uni caíscan

¹ Usomainun ca amiribi amiribi an Nucën Papa Diosan bana cuati unicamax 'itsacëxa. Griego banan banacë unicama 'imainun hebreo banan banacë judíos unicamaribi ca Jesucristomi catamëacëxa. Usa 'aish ca äxa hebreo banan banacë unicama ñui ësai griego banan banacë unicamax quiacëxa:

—Camabi nëtën piti mëtícaquinbi ca nun aintsi xanu casunamëcë a piti 'inanima.

² Èsai quia cuaquin ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë uni mëcën rabë 'imainun rabë an, äxa Jesucristomi catamëcë unicama camicëxa timëtia, cacëxa:

—Nun Jesucristo ñuiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunquinma uni piti mëtícati ca upíma 'icën.

³ Usa 'ain camina mitsun mëcën achúshi 'imainun rabë uni an piti mëtícanun caísti 'ain. Aín sinan ca upí 'icë quixuan unin 'unáncë 'ianan Nucën

Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan upí oquin sinánmicë 'ianan sinánñuira ca a unicama 'iti 'icën. Caístancëxun camina atúan uni piti mëtícanun cati 'ain.

⁴ Usocëbëtan cananuna nun abë banaquin Nucën Papa Dios unicama ñucáxuanan aín bana ñuixunti 'ain.

⁵ Esoquian cacëx ca camáxbi cuëëni —cananuna caísti 'ai —quiax canancëxa. Canantancëxun ca Esteban, Nucën Papa Diosmi catamëcë 'icëa aín Bëru Ñumshin Upitan sinánmicë, acëñun Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, 'imainun Nicolás, Antioquíanu 'icë uni 'ixunbia an judíos unicamabëtan Nucën Papa Diosan bana 'unáncë, acama caísacëxa.

⁶ Caístancëxuan bëia ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman, mëcënan ramëquin, Nucën Papa Dios ñucáxuanacëxa.

⁷ Usa 'ain ca amiribi amiribia, Jesús ax ca aséribi Cristo 'icë quixun Jerusalénuxun cuacocancëbë, ami sinani Nucën Papa Diosnan 'i unicamax 'itsacëxa. Usai 'icëbë ca judíos sacerdotecamaribi 'itsaxira Jesúsmi catamëacëxa.

Esteban bican

⁸ Esteban axa upí sinan 'ianan Nucën Papa Diosmi cushicë uni an ca, an 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

⁹ Usa 'ain ca an uni itsin 'acëma ñu 'aia oi ami nishi, judíos unibunëan ñu mëëmicë 'aíshbia chiquícë unicamabë Alejandría, Cilicia, 'imainun Asia me acamanuaxa ucë unicamax timëax Estebanbë cërúanancëxa.

¹⁰ Usai abë cërúanancëxunbia Estebanën atun 'acësama oquin Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan sinánmicëxun bana ñuia cuati ca nëtëcancëxa.

¹¹ Nëtëxunbi ca uni raíri ësaquin cacëxa:

—Nun mitsu cupíomainun camina Esteban ñuiquin unicama cati 'ain, nun cuacëx ca ënë uni Moisésëñun Nucën Papa Dios ñui 'atimati banaxa quixun.

¹² Cacëx cuanxun ca camabi uni ñuixuanan caniacëcë unicamaribi 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamaribi ñuixunquin tsuácaruacëxa. Tsuácarucëx uxun ca Esteban bibianquin atun cushicaman 'apucamanu buáncëxa.

¹³ Abë cërúanancë unicaman ca uni raíriri cëmëi isa Estebanmi manánun quixun cacëxa. Cacëx cuanxun ca ësaquin cacëxa:

—Ënë unix ca Nucën Papa Diosan xubu upí ñuianan Moisésnën cuëñëo banaribi ñui nëtëtima 'atimati banaia.

¹⁴ Nun cuacëx ca ësai Esteban quiaxa: Jesús Nazaretnu 'icë, an isa anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupanan, Moisésnëan ax quicësabi oínu 'inun cuëñëo bana aribi bëtsi oti 'icë quiax.

¹⁵ Usaía a unicamax a ñui quicëbëtan atun cushicaman 'apucama 'imainun anu timëcëcamaribi iscëxbi ca Estebanën bëmánan ángelnën bëmánansa 'iacëxa.

7

Bicëxuan Estebanën racuëquinma unicama ca

¹ Amia manáncania cuaxun ca sacerdotenën cushicaman 'apun Esteban ñucácëxa:

—¿A unicaman mi ñuicë bana ax cara aséribi 'ic?

² Cacëxun ca Estebanën cacëxa:

—Ën aintsicama 'imainun caniacëcë unicama nun cushibu, 'ën mitsu camainun ca cuat. Nucën rara Abrahamnëx ca Harán cacë menu 'iisama pain 'aish Mesopotamia menu 'iacëxa. Anua 'icë ca ax upíira 'ixun nucën rara Abraham Nucën Papa Diosan cacëxa:

³ “Min mecëñunbi camabi min aintsi ëbiani camina me itsinu 'ën mi ismi-mainun cuanti 'ain”.

⁴ Cacëx ca Caldea menuax cuanx Harán menu bëbax anu tsoócëxa. Anuaxa aín papa bamacëbë ca Nucën Papa Diosan ismiasabi oi, anumi bërí nëtënbi bucucë, ënë menu uacëxa.

⁵ Usaía ucëbi ca ainanbia 'inun me Nucën Papa Diosan 'inánma 'icën, anua aín taën amátiratsubi. 'Inánquinmabi ca sinanatëcënxunma ësaquin Abraham cacëxa: “Ënë mecama cana mi 'imainun min rëbúnquicamaribi 'inánti 'ain”. Bëchicëñuma pain 'icë ca Nucën Papa Diosan usaquin Abraham cacëxa.

⁶ Catancëxun ca ësaquinribi cacëxa: “Min rëbúnquicamax ca aín menuma, bëtsi unin menu tsónuxun 'aia. Anua tsócëbi ca anu 'icë unin cuatrocientos baritian min rëbúnquicama bëtsi bëtsi oquin ñu mëëminuxun 'aia”.

⁷ Ësaquinribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacëxa: “Cuatrocientos baritia 'icëbëtan cana an min rëbúnquicama bëtsi bëtsi oquin ñu mëëmicë cupí, anu 'icë unicama tëmëraminuxun 'ain. Usocëxun ca a menuax cuanun min rëbúnqui xuti 'icën. Xucëx ënë menu uxun ca 'ë rabiti 'icën”.

⁸ Usaquin caxun ca Nucën Papa Diosan Abraham ësaquinribi cacëxa: “Mi 'imainun min rëbúnquicamaribi 'ënan 'icë 'unánti oquin camina min bëbu tuácama aín inshú maxacara tëati 'ain”. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën Isaac bëchitancëxun achúshi semana aín bacëncë nëtë 'icëbëtan 'unántiocëxa. Usaribi oquin ca Isaacnënribishi Jacob bëchitancëxun 'unántiocëxa. Usa 'ixun ca Jacobnënribi mëcën rabë 'imainun rabë oquin bëchitancëxun a camabi 'unántiocëxa. Jacobnën bëchicë mëcën rabë 'imainun rabë acamax ca nucën raracama 'iacëxa.

⁹ Jacobnën bëchicë achúshi ca José cacë 'iacëxa. 'Icëbi ca ami nutsi nishquin aín xucëantun Egipto menu buántanun uni maruacëxa.

¹⁰ Marucëxuan unin buáncëxa Egiptonu 'iabi ca Nucën Papa Diosan abë 'ixun 'aquinquin bërúancëxa. Usoquian 'acëxa upí sinánñu 'ixun upí oquin bana cuacë 'icë nuibaquin ca Egiptonu 'icë 'apu Faraón, an anu 'icë unicaman cushi 'imianan an aín xubunu 'icë ñucama bërúantiribi 'imiacëxa.

¹¹ Faraónnën cacësabi oquian Josénën 'amainun ca Egipto mecamanu 'imainun Canaán mecamanuribi trigo 'aíma 'iacëxa. Usa 'ain ca anu 'icë unicama 'acëñuma 'aish nuibacacëxa. Nuibacacëbë ca nucën raracamaribi pitiñuma 'iacëxa.

¹² Piti 'aíma 'ain ca Jacobnën, Egiptonu ca trigo 'itsa 'icë quixuan ñuicania cuaxun aín bëchicë, nucën raracama, anua trigo bitánun quixun xuacëxa.

¹³ Xucëxun bitsínquin bëxun trigo ancëax ca amiribishi bitëcëni Egiptonu cuantëcëancëxa. Cuanx bëbaia ca Josénën aín xucëantu isquin, 'ëx cana mitsun xucën 'ai quixun cacëxa. Usa 'ain ca acama isquin Egiptonu 'icë 'apu, Faraónnën, Josénën aintsicama ënëx ca judíos uni 'icë quixun 'unáncëxa.

¹⁴ Atubë banaquin ca Josénën aín xucëantu cacëxa, aín aintsi 'ibucamacëñuan aín papa Egiptonu bënun quixun. Aín aintsi 'ibucamax ca setenta y cinco 'iacëxa.

¹⁵ Usaquian Josénën cacësabi oi ca Jacob aín aintsi 'ibucamabë Egiptonu 'i cuancëxa. Cuanx anu tsotaxbia Jacobnëx pain 'iá 'ain ca aín bëchicë nucën raracamaxribi bamacëxa.

¹⁶ Jacob bamacë ca aín me, Canaán, anu 'icë ëma Siquem cacë, anu buántancëxun anuxunbi aín bëchicëñën maíancëxa. A mex ca Abrahamnëan Hamor cacë unin bëchicëcama curíqui 'inánquin marua 'iacëxa.

¹⁷ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën cacëxa:

—Jacob, aín anë itsi Israel, a 'imainun aín bëchicëcama Egiptonuax cëñúa 'aínbi ca aín rëbúnquicama anubi bucüacëxa. A nëtën Egiptonuax cuanti Nucën Papa Diosan Abraham ñuixuan, a nëtë 'urama 'ain ca Jacobnën bëchicëñën rëbúnquicama nucën rara 'iá, atux 'aisamaira 'inun uati bucüacëxa.

¹⁸ Uati Egiptonu bucumainun ca bëtsi uni an José isáma, ax 'apu 'iacëxa.

19 Usa 'ixun ca a 'apux uni paránti 'unáncë 'ianan upíma 'ixun, bëbuaquin bëchicë tuácama bamatanuan 'ura racánun quixun nucën raracama cacëxa.

20 Uomainun ca aín titan Moisés bacëancëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx upíira upí 'iacëxa. Bacëntancëxun ca aín titan aín papabëtan, rabë 'imainun achúshi 'uxën, 'ura racánquinma aín xubunuxunbí unëxun 'unónmiacëxa.

21 Rabë 'imainun achúshi 'uxë 'icëbëtan, 'ura ëncë mëraxun bixun ca Faraónën bëchicë xuntacunën aín tuása 'icë caniocëxa.

22 Cania ca Egiptonu 'icë unicaman atun 'unáncë ñucamaribi 'unánmiacëxa. Usa 'aish sinánñuira 'aish ca ax aín bana 'imainun aín ñu 'acëribi upí 'iacëxa.

23 Cuarenta baritiañu 'aish ca aín aintsi Israel unicama isti sinánbiani cuancëxa.

24 Cuanquin ca Egiptonu 'icë unin Israel uni achúshi ami mëparamëquin mëëquin 'atimoia mëraxun, anun rabanan nëëquin, Egiptonu 'icë uni 'acëxa.

25 Uotancëxun ca aín aintsi 'aquinsa tanquin Moisésnën sináncëxa, 'ën aintsin ca 'unania, Nucën Papa Diosan 'amicëxun cana atu tëmëraiahi iëmiti 'ai quixun. Usaquian Moisésnën sinaniabi ca aín aintsicaman 'unánma 'icën.

26 Usoquin 'onx isi cuantëcëquinbi ca aín aintsi rabë mëëanania mëracëxa. Mëraquin ca ënananmicasquin cacëxa: ¿Uisacatsi caramina nuibananshitima min aintsibë mëëananin?

27 Cacëxun ca an bëtsi paëoquin mëëcë an Moisés cushin titicaquin cacëxa: ¿Uin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acë ñucama mëníonuxun isnun mi cax?

28 ¿Min caramina Egiptonu 'icë unimi 'oncësaribi oquin 'ë rëisa tanin? quixun cacëxa.

29 Usaquian cacëx ratúquiani abax ca Moisés 'ura 'icë me, Madián, anu cuancëxa. Cuanx bëbaxun ca aín nëtë 'aímabi anu tsóquin xanu bitancëxun bëbu rabë oquin bëchiacëxa.

30 Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën 'apucama cacëxa:

—Cuarenta baritia Madián menu 'itancëx ca Sinaí cacë aín bashi 'urama, anu uni 'icëma me, anu Moisés 'iacëxa. Anu 'ixun ca imaxu anuax tsi rëquirucë mëücüa ángel achúshi isacëxa.

31 Usai 'ia isi ratutia —uisa cara —quixun ñachaquin isnux a 'urama cuaniabi ca Nucën 'Ibu Diosan ësaquin Moisés cacëxa:

32 “Ëx cana min raracama aín Dios 'ain. Abraham, Isaac, Jacob acaman Dios cana 'ëx 'ain”. Ësai quia cuati racuëti bërëruquin ca Moisésnën istisama tancëxa.

33 Uşaía 'ia ca Nucën 'Ibu Diosan Moisés cacëxa: “Ëx ënu 'ain ca anumi nicë me ënëx upíira upí 'icën. Usa 'ain ca min taxaca ëchit.

34 Egipto menuaxa 'ën unicama tëmëraia isanan cana atúxa unin bëtsi bëtsi ocëx nuibacati banaiaribi cuan. Cuaxun acama tëmëraiahi iëmi cana uan. Iëminuxun cana mi pain Egiptonu xutin”.

35 A aín aintsin titicaquin —¿uin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acë ñucama mëníonuxun isnun mi cax? —quixun cacë, a Moisésbi ca Nucën Papa Diosan atun cushi 'ixuan aín aintsicama tëmëraiahi iëminun xuacëxa. Usoquin ca imaxunuax abë banaquian Moisés canun aín ángel camiacëxa.

36 Xucëxun ca Egiptonu cuanxun Moisésnën Israel unicama anua buáncëxa. Buánquin ca Egiptonuxun 'anan, parúnppa Xonsa anuxun 'anun, cuarenta baritian anu uni 'icëma menuxunribi Nucën Papa Diosan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

37 Usaquin caxun ca ësaquinribi Estebanën catëcëancëxa:

—Moisés ax ca an Israel unicama ësaquin cá a 'icën: “An 'ë 'imicësaribi oquin ca mitsun rëbúnqui achúshi, an ax quicë bana unicama ñuixunti uni Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Imicëxuan an atu cacësabi oi ca 'icanti 'icën”.

³⁸ Moisés ax ca axa anu uni 'icēma menuax Israel unicama nēbētsi 'ianan, aín bashi Sinaí cacē a tanáinuax abē banacē ángelbē 'ianan nucēn raracam-abēribi 'iá 'iacēxa. 'Ianan ca a aín unicamax usai 'iti bana Nucēn Papa Diosan 'ināncē, a 'iacēxa. A bana, Israel unicama nun 'unánuan cuēñeonun ca Nucēn Papa Diosan Moisés usaquin cacēxa.

³⁹ Usa 'aínbi ca Moisés quicēsabi oquin 'aisama tanquin nucēn raracaman Egiptonu cuantēcēnti sināncēxa.

⁴⁰ Sinánquin ca Moisésnēn xucēn, Aarón, a cacancēxa: “An nu Egipto menua bēcē Moisés cara uisaxa cañanuna 'uñaniman. Usa 'ain camina dios raíri min nu unioxunti 'ain, an nu rēcuēnxunbianun”.

⁴¹ Usaquin caxun ca vaca tuá tanquin ñu uniocancēxa. Usotancēxun ñuina caniocē rēax ca atun mēcēnanbi uniocē ñu a rabi cuēñcancēxa.

⁴² Usoia ca Nucēn Papa Diosan atúnbia naínu 'icē ñu, 'ispa, 'uxē, bari acama rabinun quixun ēancēxa, an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman ēsaquin cuēñēosabi oquian 'anun:

Israel unicama, anu uni 'icēma me anu cuarenta baritia 'iquin 'aracacē ñuina 'aquinbi camina 'ē rabicanma 'ain.

⁴³ Usai 'iquin camina anuxun Moloc cacē dios rabiti xuburatsu niqúianan mitsúnbi uniocē 'ispa tanquin uniocē ñu ax isa Renfán cacē dios ainan 'icē quixun rabinuxun buāncēn. Usa 'ain cana mitsu 'ē rabiquinmami usa ñuishi rabicē cupí mitsun nētēnua, Babilonia cacē ēma 'ucē, anumi tsónun xuti 'ain. Usaquian cuēñēosabi oi ca 'iacēxa.

⁴⁴ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Estebanēn cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan ca abē banaquin Moisés anu uni 'icēma menuxun cacēxa: Anuxun 'ē rabiti xubu 'aquin camina cēxtú chupa 'ēn mi ismicēxunmi iscē usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacēsabi oquin 'atancēxun ca Nucēn Papa Diosan aín bana anu cuēñēo maxax pará, a anu nanxun nucēn raracaman bērúancēxa.

⁴⁵ A xubu ca nucēn raracaman anu uni 'icēma menuax cuanquin capúnquin mēñoquin bibianquin, anu atux tsóti menu cuanquin abi buāncēxa. Nucēn Papa Diosan 'amicēxun ca a menu bucucē unicama nucēn raracaman Josuébetan abámiacēxa. Abámitancēxēxa: Anuxun 'ē rabiti xubu 'aquin camina cēxtú chupa 'ēn mi ismicēxunmi iscē usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacēsabi a aín menu tsómainun ca a chupa xuburibi anu 'iacēxa. 'Ain ca a xubunuxun bari itsi bari itsi buínquin nucēn raracaman Nucēn Papa Dios rabiácēxa, David axa 'apu 'itámainun.

⁴⁶ David an ca nucēn rara Jacobnēan aín rēbúnquicamabētan rabia Nucēn Papa Dios, ami sinánquin ax anu 'inun xubu chaira upí oquin 'axunti sināncēxa.

⁴⁷ Usoquin sinánxunbia 'ama 'ain ca aín bēchicē Salomón an cuni a xubu 'acēxa.

⁴⁸ 'Axuan 'aínbi ca Nucēn Papa Dios, ax 'Apúira 'aish, unin 'acē xubunu tsotima. Ēsai ca an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē unían cuēñēo bana quia:

⁴⁹ Ēsai ca Nucēn 'Ibu Dios quia: 'Ēx naínu 'icē 'Apúira 'aish cushiira 'ain ca menu 'icē ñucamaribi 'ēnan 'icēn. ¿Usa 'ēx 'ain caramina 'ēx anu tsónun uisa xubu 'ē 'axúnti 'ain? ¿'Ēx anu tantiti cara uinúira 'ic?

⁵⁰ ¿'Ēn cushínbi carana ēñē ñucama 'ama 'ain?

⁵¹ Usaquin caxun ca ēsaquinribishi Estebanēn cacēxa:

—Mitsux camina bana sinanima, nuituñuma 'aish pabíñumasa 'iá 'aish usabi 'ain, Nucēn Papa Dios 'unāncēma unisaribi 'aish. Camabi nētēan Nucēn Papa

Diosan Bëru Ñumshin Upitan mitsu sinánmicë 'itsíanxbi camina an sinánmicë 'iisama tanin. Mitsun rara 'iásaribiti camina mitsux 'in.

⁵² An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama ca mitsun raracaman bëtsi bëtsi ocëxa. Bëtsi bëtsi onan ca axa, Nucën Papa Diosan Bëchicë Upíira ca uti 'icë quicë unicama aribi 'acëxa. A unicama quiásabi oía uá 'icëbi camina mitsun a bamamicasquin unían i curúsocënu matásnun 'inan.

⁵³ Mitsux camina nun cuati bana ángelnëan Moisés cá, a 'unanibi a bana quicësabi oi 'icëma 'ain.

Esteban bama

⁵⁴ Usaquián cacëxun cuati ca 'apucama xuamati Estebanmi nishacëxa.

⁵⁵ Nishmainun ca naíu bësuquin aín Bëru Ñumshin Upitan cushiocë 'ixun Estebanën Nucën Papa Diosan cushi isanan asaribi 'aísha Jesús aín Papa mëqueu nicë isacëxa.

⁵⁶ Isquin ca cacëxa:

—Ca is. Naí panárabëcëbëtan cana axa uni 'inux anuax uá Jesús, a Nucën Papa Dios mëquea nicë isin.

⁵⁷ Èsai quiabi cuaisama tani pamumëti, munuma cuëncëni, ami qui abáquianxun ca bicancëxa.

⁵⁸ Bibianquin ca Jerusalénu buánxun maxaxan 'acëxa. Aín cutun pain pëxun bënë uni, Saulo cacë, an bërúanun quixun nantancëxun ca Esteban maxaxan 'acëxa.

⁵⁹ Maxaxan 'acëxun ca Estebanën Nucën 'Ibu Jesús cacëxa:

—'Èn 'Ibu Jesús, mibë 'inun ca 'ë bit.

⁶⁰ Catancëx rantin purúnxun ca munuma banaquin Nucën 'Ibu Jesús catëcëancëxa:

—Atúxa ësari 'uchaiabi camina 'ënun rabanan uisabi otima 'ain.

Èsai quíshi ca bamacëxa.

8

Jesucristomi catamëcë unicama Saulonën bëtsi bëtsio

¹⁻² Usa 'ain ca Saulonën Esteban bamacëbëtan —usoquin 'ati ca asábi 'icë — quixun sináncëxa.

Usoquian Esteban 'acáncë ca an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raírínën masá nuituti inquin Esteban bibianquin buánxun maíancëxa. Esteban usoquin rëtançëx atumi nishi tsuáquiquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocancëxa. Usaira ocancëx ca tsuáqui Judea me 'imainun Samaria mecamanuribi cuanan bëtsi bëtsi ëmanu tsoti cuancëxa. Usai 'icëbëbi ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicamaishi Jerusalénu bërúacëxa.

³ Usa 'ain ca Saulonën Jesucristomi catamëcë unicama cëñutisa tanquin xubucama oi atsínquin bëbu 'imainun xanuribi nirínbianquin sipuanuxun buáncëxa.

II. ÈMA RAIRINU 'ICË UNICAMAN NUCËN PAPA DIOSAN BANA CUA (8.4-12.25)

Samaria menuxun Jesucristomi catamëti bana unin ñuia

⁴ Usa 'ain ca Jerusalénuaxa tsuáquicë unicama an me itsi, me itsinu cuanquin Cristo ñuiquin unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixuancëxa.

⁵ Usocëbëtan ca Felipenëribi Samaria menu 'icë ëma achúshi anu cuanxun Cristo ñuiquin unicama bana ñuixuancëxa.

6 Ñuixuncëbë timëquin ca camabi unin —asérabi ca usa 'icë —quixun sinánquin aín bana cuacëxa. Cuanan ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aiaribi isacëxa.

7 Ñunshin 'atima cuëncëni anuax chiquicë uni isanan ca uni raíri aín xon nicëma 'imainun raíri aín niti bëtsicë acamaribi pëxcutia iscancëxa.

8 Usaía 'icëbë ca a ëmanu 'icë unicama chuáma tani cuëinra cuëëancëxa.

9 A ëmanu ca ñubë 'ia uni achúshi, Simón cacë, ax 'iacëxa. Usa 'ixun ca a unin —'ëx cana bëtsi unicamasamaira 'ai —quixun Samaritanu 'icë unicama paráncëxa.

10 Usoquian paráncëx ca camabi uni tuáratsubëbi —ënë unix ca Nucën Papa Diosan cushiñu 'icë —quixun ami sináncëxa.

11 Usoquian 'itsa baritian an paráncë 'ixun ca camabi unin aín bana cuacëxa.

12 Usa 'aínbi ca Felipenën —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun ñuixuncëxun cuati —a banax ca asérabi 'icë —quixun sinani 'itsa uni 'imainun 'itsa xanuribi nashimicë 'iacëxa.

13 Usaía 'icëbë ca Simónribi a bana cuaxun, asérabi ca ax 'icë quixun sinani nashimicë 'aish Felipebë niacëxa. Abë nitsi ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aia isi ratuti sináncasmacëxa.

14 Usa 'ain ca Samaritanu 'icë unínribi ca Nucën Papa Diosan bana cuaxa quixuan ñuicania Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë unicaman Jerusalénuxun cuacëxa. Cuaxun ca Pedrocëñun Juan anua cuantánun xuacëxa.

15-16 Xucancëx cuanxuan a rabëtan iscëxbi ca anu 'icë unicama Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti 'unpaxan nashimicë 'aíshbi Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñuma pain 'iacëxa. Usa 'icë ca atúxribia aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun quixun Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

17 Ñucáxunquian Pedrobëtan Juanën aín mëcënan ramëcëx ca atux Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icancëxa.

18 Usa 'ain ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë unicaman aín mëcënan ramëcëxëshi ca uni Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'icë quixun isquin curíqui 'inántisa tanquin Simonan Pedrocëñun Juan cacëxa:

19 —'Ën mëcënan ramëcëx uni aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun camina Nucën Papa Diosan cushi 'ëribi 'inánti 'ai —quixun.

20 Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan cushi ax ca cupíoquin bitima 'icën. Min usoquin sináncë cupí camina min curíquibëbi cëñúti 'ain.

21 Nucën Papa Diosan iscëx ca min nuitu upíma 'icën. Usa 'ain camina min añu ñubi nubëtan ësoquin 'atima 'ain.

22-23 'Ën iscëx camina mix 'atimaira nuituñu 'ain. Usaquin sinani camina 'ën iscëx nuituñuma 'aish sinanatimoi 'icësa 'ain. Usa 'aíshbi camina sinanaquin usaquin sinánti ënquin min nuitu mëúmi 'atimaquin sináncë a cara mi tërënxunti 'icë mi tanun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

24 Cacëxun ca Simonan Pedro cacëxa:

—Min 'ë cacë bana usai 'ëx 'iaxma 'inun camina mitsun Nucën 'Ibu Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

25 Usa 'ain ca Pedrobëtan Juanën usai ca Jesús 'iaxa quixun caquin an cacë banacama 'itsa uni ñuixuancëxa. Uotancëxun, Samaria menu 'icë ëmacamanuxun —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën 'Ibu Diosnan 'iti 'icë —quixun ñuixuntancëx ca Jerusalénu cuantëcëancëxa.

Etiopía nëtënu 'icë uni Felipenën bana ñuixuan

26 Usaía 'ian ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxun ángelnën Felipe cacëxa:

—Jerusalénuax anun Gaza cacë ëmanu cuanti bai anu camina cuanti 'ain.

Usoquian ángelnën anu cuantánun quixun cacë bai ax ca anun anu uni 'icëma menu cuanti bai 'iacëxa.

²⁷ Angelnën cacësabi oi ca Felipe cuancëxa. Cuaníbi ca bainuax Etiopía menu 'icë uni achúshibë mëranancëxa. A unix ca Etiopía menu 'icë 'apu, Candaces cacë xanu, a ñu 'axuanan aín ñucamaribi bërúanxuncë 'iacëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Dios rabi Jerusalénu cuancë a uni 'iacëxa.

²⁸ Usa 'ixun ca Jerusalénuax aín carro, caballonën buáncë, anun aín nëtënu cuantécëni tsóxun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni Isaíasnën cuëñëo bana isacëxa.

²⁹ Isia mëraia ca Felipe Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan cacëxa:

—A carronu ca cuantan.

³⁰ Quia cuatíshi ca amiqui abáquiiani cuancëxa. Cuanquin iscëxuan Isaíasnën cuëñëo bana 'aia cuaquin ca cacëxa:

—¿A mi iscë bana a caramina uisai cara quia quixun cuatin?

³¹ Cacëxun ca cacëxa:

—Cana cuatiman. ¿Uni itsin 'ë 'aquincëxunma carana uisaxun 'unánti 'ain?

Ësoquin caquin ca Felipe abë tsotia 'irunun quixun cacëxa.

³² Usaquian cacëx 'iruax abë tsóxun Felipenën iscëx ca a unían 'acë banax ësai quicë 'iacëxa:

Unían 'anuxun buáncëxbi ca carnero banaima. Carnero 'icësaribiti ca unin 'anuxun buáncëx ax banacëma 'icën. Aín rani unin tëacëxbi ca carnero banaima. Carnero 'icësaribiti ca ax banacëma 'icën.

³³ Ax upí sinánñu 'icëbia tëmëramicancëbëbi ca uinu 'icë uníxbi anun rabanan nëëti banacëma 'icën. Axa ënë menu utancëx bama 'ain ca a unin ñuiti aín rëbúnqui 'aíma 'icën.

³⁴ Ësai quicë quiricanua istancëxun ca Etiopíanu 'icë unin Felipe cacëxa:

—Cana mi ñucatin, ¿ui ñui cara Isaías ësai quiacëx? ¿Axbi ñuiacati cara quiacëx? ¿Uni itsi ñui cara quiacëx?

³⁵ Cacëxun ca Felipenën quiricanua iscë bana a ñuixunquin, —Jesús ñui ca quia —quixun canan —carnero 'icësaribiti ca Jesús unin 'atimocëxbi banama 'icë —quixun canan —Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun upí oquin ñuixuancëxa.

³⁶ Ñuixunbiancëxun ca baca cuëbí 'urama cuanquin, a unin Felipe cacëxa:

—Ënu ca baca 'icën. ¿Anuxun caramina 'ë nashimitima 'ain?

³⁷ Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Asérabi Jesucristo min nuitunënbi sinanimi ami catamëtia cana mi 'ati 'ain.

Quixuan cacëxun ca a unin Felipe cacëxa:

—Jesucristo ax ca asérabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun cana 'unanin.

³⁸ Usaquin caxun, aín carro nitsinamitancëx ca a rabëtaxbi 'ibúquiiani bacanu cuancëxa. Cuanx bacanu nixun ca Felipenën Etiopíanu 'icë uni nashimiacëxa.

³⁹ A nashimitancëx caman 'iruaishia Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan buáncëx nëtëtia ca a unin Felipe istécëanma 'icën. Istécënímabi cuëñquiani ca aín menu cuancëxa.

⁴⁰ Usobiania cuancë ca unin Azote cacë ëmanua Felipe mëracëxa. Anuax cuanxun, ëma itsi ëma itsinu cuanquin —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama ñuixunbianx ca Cesárea ëmanu bëbacëxa.

9

Sinanatia Saulo Jesúsmi catamëa (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Usa 'ain ca Saulo, axa Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëcë unicama cëñucatsi quiax, atumi xuamati nishacëxa. Nishquin ca sacerdotenën cushicaman 'apu anu cuanxun cacëxa:

² —Damasco ëmanuaxa ax Jesúsmi catamëcë unicama 'imainun xanucamaribi bixun nëaxun, Jerusalénu bënun camina quirica 'axun 'ë 'inánti 'ain. 'Ináncëxun cana Damasconu cuanxun anua judíos unicama timëti xubuamanu cuanquin atu bariti 'ain.

³ Usaquin cacëxuan quirica 'ináncëxun bibiani bain cuanxa, Damasco ëmanu bëbai cuaniabi ca naínuxun nëbëtsioraquin pëcaquin bëtëncëxa.

⁴ Usoquian pëcacëx menu nipacëquin ca ësaía quia cuacëxa:

—Saulo, Saulo, ¿uisati caramina 'ë bëtsi bëtsi oin?

⁵ Èsai quia ca cacëxa:

—¿Ui caramina 'ain, Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain.

Cacëxun ca cacëxa:

—Èx cana Jesús, ami bëtsi bëtsi ocë, a 'ain. Ami tatíqui chacati nishquin i tapun, taën 'aquinmi paë tancësa, usaribiti camina mibi 'in.

⁶ Usoquian cacëxun cuati ratúirai racuëti bërëruquin ca Saulonën cacëxa:

—¿Añu ñu 'ën 'ati caina cuëënin?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Niruquiani ca Damasco ëmanu cuantan. Anuxun ca unin añu caramina 'ati 'ain quixun mi cati 'icën.

⁷ Usai quia cuaquinbi a ñubi isíma ca Saulobë cuancë unicamax ratúiracëxa.

⁸ Ratúmainun menuax nirui bëpëquiquinbi ca Saulonën iscasmacëxa. Iscasmatia ca abëa cuancë unicaman mëinbianquin Damasconu buáncëxa.

⁹ Buáncëxunbi ca rabë 'imainun achúshi nëtë bëxun 'ixun pima 'ianan xëama 'icën.

¹⁰ Usaía 'imainun ca Jesucristomi catamëcë uni achúshi, Ananías cacë, ax Damasconu 'iacëxa. Anu 'ixun ca namáquin cuacësa oquin ësaquian Nucën 'Ibu Jesusan cacëxun cuacëxa:

—Ananías.

Cacëxuinshi ca Ananíasnën cacëxa:

—Ènu cana 'ain.

¹¹ Cacëxun ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—Niruquiani camina bai, Tëntúñuma caquin anëcë, anu cuanti 'ain. Cuanxun camina Judasnën xubunu cuanquin anu 'icë uni ñucáti 'ain, Tarsonu 'icë uni Saulo cacë ax cara ënu 'icë quixun. Anuax ca Saulo Nucën Papa Diosbë banaia.

¹² Banaquin ca namáquin iscësoquin, uni achúshi, Ananías cacë, aín xubunu atsínquin a bëpëxcunun quixun aín mëcënan ramëcëxun isaxa.

¹³ Usaquian cacëxun cuaquin ca Ananíasnën cacëxa:

—Itsaira unin ca 'ë caxa, a unin ca 'aisama ñu 'aquin, axa Jerusalénuax mimi catamëcë unicama bëtsi bëtsi oia quixun.

¹⁴ Usa 'ixun ca axa minan 'aish mibë banacë unicama sipuanuxun buánun isa quirica 'axunun quixun sacerdotenën cushicama caxa.

¹⁵ Cacëxunbi ca Nucën 'Ibu Jesusan Ananías cacëxa:

—Racuëaxma ca cuantan. 'Èn caíscë 'ixun ca a unin judíos unicamaishima, bëtsi mecamanu 'icë unicamaribi aín 'apucamacëñunbi ñuixunquin 'ë ñuiquin bana ñuixunti 'icën.

¹⁶ Usoquin 'ë ñuiquin bana ñuixunquin ca 'unánti 'icën, uisairai cara 'ënan cupí tëmëraia quixun.

¹⁷ Usaquian Jesusan cacëx ca Ananías anua Saulo 'icë xubunu cuancëxa. Cuanx atsínxun ca aín mëcënan ramëquin Saulo cacëxa:

—'Ēn xucĕn Saulo, axa anúnmi ucĕ bainuax mibĕ banaĕxancĕ, Nucĕn 'Ibu Jesús, an ca minu unun 'ĕ xuaxa, amiribishi istĕcĕananmi aín Bĕru Ñumshin Upíñu 'inun.

¹⁸ Ēsaquian Ananíasnĕn cacĕbĕshia aín bĕrunuax ñu xacá tĭnbu rĕucucĕbĕtainshi ca Saulonĕn isacĕxa. Usai 'i nirutancĕx ca Saulo nashimicĕ 'iacĕxa.

¹⁹ Nashimicĕ 'ixun pitancĕx amiribishi cushitĕcĕni ca axa Jesucristomi catamĕcĕ unicomabĕ Damasconu pain 'iacĕxa.

Saulonĕan Damasconuxun bana ñuia

²⁰ Anu 'ixun ca anua judíos unicama timĕti xubucamanuxun, Jesús ax ca asérabi Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ 'icĕ quixun unicama ñuixuancĕxa.

²¹ Usoquian Saulonĕn bana ñuixunia cuati ca unicama ratuti a ñui quiacĕxa: —Ēnĕ unix ca an Jerusalĕnuxun ami catamĕquin a iĕminun Jesús ñucácĕ unicama tĕmĕramicĕ, a 'icĕn. Ax ca sacerdotenĕn cushicamanu buánuxun ĕnu 'icĕ unicomaribi bitsi uaxa. ¿Usa cat?

²² Quicancĕbĕtanbi ca Saulonĕn aín bana cushiira 'ixun Damasconu 'icĕ unicama sináncasmamiquin —Jesús ax ca asérabi Cristo, axa ĕnĕ menu uti judíos unicomam caíncĕ a 'icĕ —quixun bana ñuixuancĕxa.

Judíos unicama ami 'ĕsĕnancĕx Saulo cuan

²³ Usoquin atu bana ñuixunía 'itsa nĕtĕ anu 'icĕbĕ ca judíos unicama Saulo 'acatsi quiax 'ĕsĕnancĕxa.

²⁴ A 'acatsi quiáxa 'ĕsĕnancia ñuia ca Saulonĕn cuacĕxa. Usa 'ain ca chiquitia 'anuxun nĕtĕnbi 'anan imĕbi Damasconĕn cĕnĕ xĕcuĕcamanuxun bĕaraquin caíancĕxa.

²⁵ Caíncania 'unánquin ca axa Jesucristomi catamĕcĕ unicomam Saulo, caquí chanu 'aruxun, cĕnĕ manámia 'icĕ xĕcuĕn, imĕ nanpácancĕxa. Nanpácĕx ca 'ibúquiani Saulo Jerusalĕnu cuancĕxa.

Saulo Jerusalĕnu 'iá

²⁶ Cuanx bĕbaxa atubĕ 'iisa tancĕxbi ca axa Jesucristomi catamĕcĕ unicomam Saulo isa Jesucristomi catamĕcĕma 'icĕ quixun sinani ami racuĕacĕxa.

²⁷ Usa 'aínbi ca Bernabĕnĕn Saulo Jesusan aín bana ñuixunun caíscĕ unicomam buáncĕxa. Buánxun ca Saulo ismiquin ñuixunquin atu cacĕxa:

—Saulonĕn ca bainua Nucĕn 'Ibu Jesús isaxa. Iscĕx ca abĕ banaxa. Usaía banan ca ami catamĕti aín uni 'ixun Damasconu 'icĕ unicama, Jesús ca asérabi Cristo 'icĕ quixun ñuixuanxa.

²⁸ Usoquian Bernabĕnĕn cacĕxun ca atubĕa 'inun Saulo biacĕxa. Bicĕxun ca Jerusalĕnuxun Saulonĕn atubĕ niquin Nucĕn 'Ibu Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuancĕxa.

²⁹ Ñuixunquin ca axa griego banan banacĕ judíos unicomabĕribi bananan cuĕbicananquin racuĕquinma —Jesús ax ca asérabi Cristo 'icĕ —quixun cacĕxa. Usoquian cacĕxun ca a 'acatsi quixun sináncancĕxa.

³⁰ Usai quicania 'unánxun ca axa Jesucristomi catamĕcĕ unicomam Saulo Cesárea ĕmanu buánxun, Tarso ĕmanua cuantánun xuacĕxa.

³¹ Usa 'ain ca Judea menu 'imainun Galilea menu 'imainun Samaria menuribi, axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama uínbi ubíocĕma 'aish chuámarua bucüacĕxa, usai 'i ca Jesucristomi catamĕti 'itsarui cushiacĕxa. Usaía 'icĕbĕ ca raíri uniribi abĕ timĕti Nucĕn 'Ibu Diosan bana upí oquin cuati, aín Bĕru Ñumshin Upitan 'aquincĕx 'itsarui Jesúsmi sináncĕxa.

Eneas pĕxcúa

³² Usaía 'imainun ca Pedro bëtsi bëtsi ëmanu cuani Lida ëmanuribi axa Jesucristomi catamëcë unicama isi cuancëxa.

³³ A ëmanuxun ca uni achúshi, Eneas cacë, ñuá 'aish nirucuaínquinbi tancëma 'aísha ocho baritia aín anu 'uxtinubi racácë, a mëracëxa.

³⁴ Mëraquin ca Pedronën cacëxa:

—Eneas, Jesucristonën ca mi pëxcuia. Ca nirut, niruxun ca min anu 'uxti mëníot.

Cacëxëshi ca niruacëxa.

³⁵ Usai 'iáxa Eneas nitsia isi ca Lida ëma 'imainun Saroná menu 'icë unicama, usama 'aíshbi sinanati Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëacëxa.

Dorcas cacë xanu baísquia

³⁶ Jesucristomi sináncamainun ca Jope cacë ëmanu 'icë xanu achúshi Tabita, aín anë itsi Dorcas, anribia Nucën Papa Diosan bana cuacë, ax 'iacëxa. A xanun ca ñu upíshi 'aquin usabi ocë 'ixun ñuñuma unicama ñu 'ináncëxa.

³⁷ Usa 'ain ca Tabita ax 'insíanx bamacëxa. Bamacë nashimitancëxun ca xubu cata itsi manámi buánxun anu racáncancëxa.

³⁸ Jopenuaxa Tabita bamacëbëtan ca anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman, Pedro ca Lidanu 'icë quixuan ñuicanía cuacëxa. Usa 'ain ca Lida ëma axa Jope 'urama 'ain bënëtishia unúan Pedro catánun rabë uni xuacëxa.

³⁹ Xucëx cuanxuan cacëxëshi ca Pedro uni rabë abëbi Jopenu cuancëxa. Cuanx bëbaxa anu Dorcas racáncënu buáncancëx atsinia ca xanu casunamëcëcaman nëbëtsioracëxa. Nëbëtsiorati inquin ca ñutisama pan 'ixúan Dorcasnën 'acë cutúncëñun chupacama Pedro ismiacëxa.

⁴⁰ Ismicëxun anu 'icë xanucama ëman chiquínun catancëx ca Pedro rantin purúanx tsóbuax Nucën Papa Diosbë banacëxa. Banatancëxun, anua racácë au bësuquin isquin ca cacëxa:

—Tabita, ca nirut.

Cacëxëshi bëpëquiquin Pedro isi nirui ca tsóracëacëxa.

⁴¹ Usariashi ca Pedronën mëínquin biruacëxa. Birutancëxun ca axa Jesucristomi catamëcë unicamacëñunbi casunamëcë xanucamaribi cuënxun axa baísquicë xanu atu ismiacëxa.

⁴² Usoquin 'acëa cuacoia ca camabi unin Jope ëmanuxun cuacëxa. Cuati ca 'itsa uni Nucën 'Ibu Jesúsni sinani ami catamëacëxa.

⁴³ Uotancëx ca Pedro 'itsa nëtën Jopenu, an ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón cacë, aín xubunu 'iacëxa.

10

Cornelio isia Pedro cuan

¹ Cesárea ëmanu ca uni achúshi, Cornelio cacë, 'iacëxa. A unix ca cien suntárucama, Itálica cacë, aín cushi 'iacëxa.

² A unix ca aín xubunua 'icë aín aintsi 'ibucamabëtan Nucën Papa Dios aín bana cuaquin rabicë 'iacëxa. Usai 'ianan ca ñuñuma judíos unicama 'itsa oquin curíqui 'ináncëxa. 'Inánan ca camabi nëtën Nucën Papa Diosbë banacëxa.

³ Usa 'ixun ca bëtsi nëtën bari cuabutia, a las tres 'ain, namáquin iscësoquin ángel achúshi Nucën Papa Diosan xucëx anu aia upí oquin isacëxa. Iscëx anua 'icënu atsínquin ca —Cornelio —caquin cuëancëxa.

⁴ Cuëncëxun ami bësuquin isíbi racuëtan bamaquin ca cacëxa:

—¿Añu cat?

Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—Abë banaquinmi ñuñuma uni ñu 'ináncëcama ca Nucën Papa Diosan asábi isaxa.

⁵ Usa 'ain camina min unicama Jope ëmanu xuti 'ain, anu 'icë uni achúshi Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, a ënu bënun.

⁶ Simón Pedro ax ca an ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón caquin anëcëribi bëtsi uni, axa parúmpapa cuëbí tsócë, aín xubunu 'icën.

⁷ Ësoquin catancëx ángel cuan ca Cornelionën, an ñu mëëxuncë uni rabëcëñun ax 'icësaribitia ax Nucën Papa Diosmi sináncë suntáru achúshi aribi cuëancëxa.

⁸ Cuënxun ca ángelnëan a cacëcama ñuixuntancëxun Jopenu cuantánun xucacëxa.

⁹ Xucëx pëcaraquiani bain cuani Jope 'uramaquianmainun ca bari xamárucëbë Nucën Papa Diosbë banai Pedro tapitinën xubu mascuan cata itsi masapan oquin 'acë anu 'iruacëxa.

¹⁰ Anu 'iruxun ca pitia 'aruxuncamainun panánxun piisa tanquin Pedronën namáquin iscësoquin isacëxa.

¹¹ Iscëxa naí panarabëcëbë ca anuax chupa chaira, amácasa 'itánun aín rëbucamanu rabë 'imainun rabë oquin təcërëcacë 'aish meu ubúacëxa.

¹² A chupanu ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë, 'imainun axa men nirícë ñuina 'imainun pëchíu ñuina acama 'iacëxa. A ñuinacamax ca piti 'icëbia judíos unicaman pitima isa quixun cacë 'iacëxa.

¹³ A ñucama ubutia isquinshi ca Pedronën ësai quia cuacëxa:

—Pedro, niruxun ca rëxun pit.

¹⁴ Cacëxun cuaquin ca Pedronën cacëxa:

—'Ën 'Ibu, cana 'aiman, pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

¹⁵ Ësoquin caquinbi ca ësai quia cuatëcëancëxa:

—Nucën Papa Diosan upí 'inun mëníocë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

¹⁶ Usaía rabë 'imainun achúshiti quia Pedronën cuacëbë ca a chupabë ñucamaribi naínu cuantëcëancëxa.

¹⁷ Usaía 'icëbë ca Pedro uisa cupí cara isa namáquin iscësoquin ñu isaxa quiax sináncasmacëxa. Usaía Pedro 'imainun ca Cornelionën xucë unicamax uinu cara Simonan xubu 'icë quixun ñucábíanx aín xëcuënu bëbacëxa.

¹⁸ Bëbaxun ca munuma banaquin, uni achúshi, Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, ax cara ënu 'icë quixun ñucacëxa.

¹⁹ A baricamainuan namácësoquin iscë ñucama a sinan sinaniabi ca Pedro Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan cacëxa:

—Rabë 'imainun achúshi unin ca mi baria.

²⁰ Usa 'ain ca 'ibútancëx mëníocaquiani atubë cuantan. 'Ën cana atu xuan. Usa 'ain camina, judíos unima 'ain cana abë cuantima 'ai quima atubë cuanti 'ain.

²¹ Cacëx 'ibúquin ca Cornelionëan xucë unicama Pedronën cacëxa:

—'Ëx cana ami baricë a 'ain. ¿Añuai caina uan?

²² Cacëxun ca a unicaman Pedro cacëxa:

—Cornelio cacë suntárnunën cushi, ax upí uni 'ianan an Nucën Papa Diosan bana cuacë 'icëa upí uni 'icë judíos unicaman 'unáncë, a ca Nucën Papa Diosan xucë ángelnën caxa, min bana cuanuxuan aín xubunumi cuanun mí caminun quixun.

²³ Èsaquian cacëxun atsínmicëx ca a unicamax Pedrobë a xubunu 'iacëxa. 'Inëti pëcaracëbë ca Pedro mëníocaquiani, axa a buani ucë unicama a 'imainun Jopenuaxa Jesúsmi sináncë uni raíricamabëribi Cesárea ëmanu cuancëxa.

²⁴ Coonx ca Cesárea ëmanu bëbacëxa. Bëbamainun ca Cornelionën aín aintsi 'ibucamacëñun an 'unáncë unicamaribi aín xubunu cuanun quixun camiacëxa. Camicëxa timëan ca acamabëtan Pedro caíancëxa.

²⁵ Caíncëx bëbax aín xubunu atsinia ëman chiquíquin bitsi, a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca Cornelionën Pedro rabiácëxa.

²⁶ Rabicëxunbi ca Pedronën Cornelio biruquin, —ca nirut, 'ëxribi cana misaribi unishi 'ai —quixun cacëxa.

²⁷ Ësoquin catancëx Corneliobë banaquianx atsínquinbi ca Pedronën 'itsa uni timécë isacëxa.

²⁸ Isquin ca atu cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ax quicësabi oía judíos unicama 'iti bana ca quia, judíos uníxa judíosma unibë timéanan aín xubunu atsínti ca 'aisama 'icë quiax. 'Ënribi a bana 'unáncë 'icëbi ca Nucën Papa Diosan uinu 'icë unibi, 'aisama ca quixun ñuixunma 'anun 'ë 'unánmiaxa.

²⁹ Usa 'ain cana min 'ë camicëx, judío uni 'aish, cana cuanima quixun sinanima bënëtishi uan. Usa cupí cana uisoti caramina 'ë camia quixun 'unántisa tanin.

³⁰ Cacëxun ca Pedro Cornelionën cacëxa:

—Rabë 'imainun rabë nëtë ca 'ëx anun ësañuribi baria cuabúcëbë, 'ëx 'icësabi ñubi piaxma 'ën xubunuax Nucën Papa Diosbë banaëxancë 'icën. Banaquin iscëx ca uni achúshi aín chupa chaba chabaquicë 'aish 'ën bëmánanu niracëxanxa.

³¹ Niracëquin ca 'ë caëxanxa: Cornelio, mixmi abë banacëcama ca Nucën Papa Diosan cuaxa. Cuanan ca minmi ñuñuma uni ñu 'ináncë acamaribi 'unanx cuëenquin manuima.

³² Usa 'ain camina Simón 'icëbi Pedro caquin anécë a bétánun min uni Jopenu xuti 'ain. Ax ca ñuina xacá mëníoti 'unáncë uni, Simón cacëribi, parún papa cuëbía tsócë, aín xubunu 'icën. Ax ca uax mibë banati 'icën.

³³ Cacëxun cana bënëenquinshia mi bënun quixun uni xuëxan. Xucëxuan cacëx camina upí oquin sinánbëtsini atubë ënu uan. Usa 'ain cananuna Nucën 'Ibu Diosan nu ismainun ënu bërí 'ain, an mi sinánmicëxunmi nu ñuixuncëxun cuanux.

Cornelionën xubunuxun Pedronën bana ñuixuan

³⁴ Ësoquian cacëxun ca Pedronën Cornelio cacëxa:

—'Ën cana bërí aséribi 'unanin, Nucën Papa Diosan ca judíosma unibu judíos unisaribi isquin camabi uni sënëen isia.

³⁵ Usa 'ixun ca an aín bana cuaquin ñu upíshi 'acë unicama camabi menu ainan 'imia.

³⁶ Nucën Papa Diosan ca Israel unicama aín bana ñuixunquian Jesucristo ax ca camabi unin 'ibu 'ixun an nu chuámarua 'imiti a 'icë quixun ñuixunun aín unicama xuaxa.

³⁷ Mitsun camina upí oquin 'unanin, Juanën pain ca Jesucristo ñuiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin uni nashimiácëxa. Usoquian Juanën 'a ñucama a 'unánan camina Galilea menuax cara uisai 'iacëxa quixun 'unanin.

³⁸ Camina 'unanin, Nucën Papa Diosan ca Jesús Nazaretnu 'icë a aín Bëru Ñunshin Upí abë 'inun 'inánquin aín cushiribi 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca ñu upíshi 'anan ñunshin 'atimañu unicamaribi pëxcüacëxa, Nucën Papa Dios abë 'ain.

³⁹ Jesusan Judea menu 'icë ëma chucúmaracamanuxun 'anan Jerusalénuxunribi 'acë ñucama a cananuna nun isacën. Usoquian ñu 'acëbi ca i curúsocënu matásquin unin 'acëxa.

⁴⁰ 'Acëbi ca Nucën Papa Diosan rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbëtanshi baísquimiácëxa. Usaía 'ia isnun ca nu mëníoXuancëxa.

⁴¹ Jesús baísquicëbi ca camabi unínra isama 'icën. Nun cuni cananuna Nucën Papa Diosan, Jesús ñuiquin unicama bana ñuixunun bëráma caísa 'ixun, baísquicë isanan abëtan pianan xëacën.

⁴² Usa 'icë ca aín bana unicama ñuixunun xuquin nu ësaquin cacëxa: Nucën Papa Diosan 'imicëxun cana 'ën, uni bamacëmacama 'imainun bamacë unimaribi, uisaira cara ënë menuax 'iaxa quixun 'unánquin, Nucën Papa Diosbë cara 'iti 'icë, cara 'itima 'icë quixun cati 'ain. Usaquin camina unicama ñuixunti 'ai quixun ca Jesusan nu cacëxa.

⁴³ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca Jesús ñui ëesai quiacëxa, camabi uni axa aín bana cuati ami catamëcë, a ca aín 'uchacama Jesusan tërënxunia quixun.

Abë 'inúan judíosma unicama Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí 'inan

⁴⁴ Usoquian Pedronën atu bana ñuixunmainun ca axa aín bana cuati Nucën Papa Diosmi sináncë unicamanu aín Bëru Ñunshin Upí uacëxa.

⁴⁵⁻⁴⁶ Usa 'ain ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun unin cuacëma banan banaquin Nucën Papa Dios rabicancëxa. Nucën Papa Dios rabricania cuati ca Pedrobëa ucë Jesúsmi sináncë unicama ax judíosma unicamaxribia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë isi ratuti sináncasmacëxa.

⁴⁷ Usaria ca Pedronën cacëxa:

—Nux 'icësaribitia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë cananuna ënë unicama, 'unpaxan nashimitima ca quixun catima 'ain.

⁴⁸ Ësoquin catancëxun ca Pedronën a unicama Jesucristomi catamëcë 'aísha nashimicë 'inun cacëxa. Nashimicë 'ixun ca Pedro a unicaman atubë pan isa 'inun quixun cacëxa.

11

Judíosma unicamaxribi Jesucristomi catamëtia Jerusalénuxun 'unáncan

¹ Usa 'ain ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë unicamabëtan Judea menuxun axa Jesucristomi catamëcë unicamanribi, judíos unishima judíosma unicamaxribi ca Nucën Papa Diosan bana cuati Jesúsmi catamëtia quixun ñuicania cuacëxa.

² A ñucama cuacamainun ca Pedro Jerusalénu cuantëcëancëxa. Cuanxa bëbacë ca axa Jesúsmi catamëcë judíos unicama an, judíosma uni Jesucristomi catamëcë ca nux 'icësaribiti 'unántiocë 'iti 'icë quixun sinánquin ami nishtisa tanquin Pedro ñu cacëxa.

³ Ñuiquin ca cacëxa:

—¿Uisa 'ixun caramina aín xubunu atsiánan judíosma unicamabëtan pian?

⁴ Cacëxunbi ca uisai cara ñu 'iaxa upí oquin ñuixunquin atu ësoquin cacëxa:

⁵ —Jope ëmanuax Nucën Papa Diosbë banaquinbi cana namáquin iscësa oquin naí panárabëcëbëa anuax chupa cha amácasa 'itánun aín rëbucamanu rabë 'imainun rabë oquin təcërëcacë 'aish 'ë 'urama ubutia isan.

⁶ Usaria ñachaquin iscëxbi ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë 'imainun axa 'acanáncë ñuina 'imainun men niricë ñuina 'imainun pëchiu ñuina acamaribi anu 'iaxa.

⁷ Anu 'icë isquinbi cana ësaía quia cuan: Pedro, niruxun ca rëxun pit.

⁸ Cacëxun cana can: 'Ën 'Ibu, cana 'aiman. Pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

⁹ Cacëxun ca naínuxun 'ë caxa: Nucën Papa Diosan upí 'imicë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

¹⁰ Usaía rabë 'imainun achúshiti quia cuacëbë ca a chupabëbi ñucama ax naínu cuantëcëanxa.

¹¹ Cuancëbëbi ca 'ëx anu 'icë xubunu rabë 'imainun achúshi uni bëbáxa, Cesárea ëmanuxuan 'ë barinun xucancëx.

¹² Acamaxa bëbamainun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan, judíos unima ca quixun sinanima a unicamabë cuanun quixun 'ë caxa. Usa 'ain cana atubë cuan, 'imainun ca axribi Jesucristomi catamëcë 'aish mëcën achúshi 'imainun achúshi uni ënéxribi 'ëbë cuanxa. Cuanx cananuna an 'ë camicë unin xubunu atsían.

¹³ Atsinia ca ësaquin nu caxa: 'Ën xubunu nicë cana ángel isan. Iscëxun ca 'ë caxa: Jope ëmanu camina uni xuti 'ain. Xucëx cuanxun ca uni achúshi Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, a ënu bëti 'icën.

¹⁴ Bëcëx uxun ca uisai caramina min xubunu 'icë camabëbi Nucën Papa Diosnan 'aish abë 'inux iëti 'ai quixun mi cati 'icën.

¹⁵ Ësaquin ca ángelnën 'ë caxa quixun an 'ë camicë unin 'ë cacëxun cana 'ën Jesucristo ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuan. Atu bana ñuixuncëbëbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí nunua ucësaribiti atunu uaxa.

¹⁶ Usai 'icëbëtan cana Nucën 'Ibu Jesús axa ë sai quíá sinan: Juanën ca uni 'unpaxan nashimiaxa. Usa 'aínbi camina axa mitsubë 'inux ucëbë Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'iti 'ain.

¹⁷ Usa 'aían nu 'acësaribi oquin Jesucristomia catamëtia, atu aín Bëru Ñumshin Upí 'inania cana 'ën 'inánxunma 'anun quixun Nucën Papa Dios catima 'ain.

¹⁸ Ësaquin Pedronën ñuia cuati ca a ñu catëcënima Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

–Bërí cananuna 'unanin, judíos unishima, judíosma unicamaribi ca Nucën Papa Diosan 'atimaquin sináncë 'aíshbi Jesucristomi catamëtia xë nibua 'aínbi ainan 'inun sinanamia –quixun.

Antioquía ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama

¹⁹ Esteban pain rëtancëxun ca Jesucristomi catamëcë unicama axa atumi nishcë unicaman bëtsi bëtsi ocëxa. Usocëx ca tsuáqui raírinëxa Fenicia menu cuantamainun raírinëxribia nasí cha, Chipre cacë, anu cuantamainun raírinëxribi Antioquía ëmanu cuancëxa. Cuanxun ca bëtsi unibuma judíos unibuishi, Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun bana ñuixuancëxa.

²⁰ Ñuixunmainun ca Chipre 'imainun Cirene menuaxa Jesucristomi catamëcë uni raíri anribishi Antioquía ëmanu cuanx bëbaxun, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun, judíosma uniribi bana ñuixuancëxa.

²¹ Nucën 'Ibu Diosan cushiocëxuan a unicaman aín bana ñuixuncëxun cuati ca 'itsa uni atúan bëráma ñu 'aisama 'acëcama ënquin sinanati, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²² Usaía 'icëa ñuia ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénuxun cuacëxa. Cuaxun ca Bernabé Antioquíanu cuantánun quixun xuacëxa.

²³ Xucëx cuanx bëbaquin, Nucën Papa Diosanbia atu judíos uni 'icëmabi chuámarua 'aísha upí nuituñu 'inun ainan 'imicë isi ca Bernabé cuëëancëxa. Cuëënquin ca 'ësëquin cacëxa:

–Mitsúnmi bëráma 'acë ñu 'atëcëníma camina Nucën 'Ibu Jesús ami ëníma catamëti 'ain.

²⁴ Ax upí nuituñu 'ianan Jesucristomi catamëcë 'aish Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'ixuan Bernabënën usaquin cacëxun cuati ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²⁵ 'Itsaira axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ain ca Tarso ëmanu, Saulo bari Bernabé cuancëxa. Cuanxun mëraxun ca Antioquíanu bëacëxa.

²⁶ Bëax achúshi baritian anu 'iquin ca Saulobëtan Bernabénën axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëquin atu 'unánmiacëxa. Usa 'ain ca Antioquíanaxun pain uni raírinën axa Jesucristomi catamëcë unicama Cristonën uni caquin anëacëxa.

²⁷ Saulobëa Bernabé Antioquíanu 'ain ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun unicama ñuixuncë uni raírinëx Jerusalénuax Antioquíanu uacëxa.

²⁸ Acama achúshinëx ca Agabo caquin anëcë 'iacëxa. An ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan 'unánmicë 'aish niruquin anu 'icë unicama cacëxa, camabi menu 'icë unix ca pitiñuma 'iti 'icë quixun. Axa usai quicësabi oi ca Claudio cacë uníxa 'apu 'ain 'iacëxa.

²⁹ Usai 'icëbëa Judeanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamax atun piti ñuñuma 'icë ñuicania cuaxun ca Antioquíanu 'icë unicaman curíqui atu buánmiti sináncëxa, axa 'itsa curíquiñucaman uiti cara nainsa tania 'ati nanmainun uicamax cara 'itsamashi curíquiñu 'icë acamanribi uiti cara nainsa tania 'ati nantancëxun.

³⁰ Sinánxun achúshi achúshinën 'itsaira curíquiñu an 'itsa nanmainun 'itsamashi curíquiñu anribi 'itsamashi nantancëxun a curíquicama Saulocëñun Bernabé 'inánquin cacáncëxa:

—Ënë curíquicama camina Judeanaxun an Jesucristomi catamëcë unicama bana ñuixuncë unicama a 'inánti 'ai —quixun.

12

Jacobo bama 'imainun Pedro sipuacan

¹ Usomainun ca 'apu 'ixun Heródesnën axa Jesucristomi catamëcë uni raíri bëtsi bëtsi omiacëxa.

² Bëtsi bëtsi omiquin ca Juanën xucën, Jacobo, a manë xëtocën 'amiacëxa.

³ Usoquin 'acëbëa judíos unicama cuëñia isquin ca Heródesnën Pedroribishia binun quixun aín suntárucama cacëxa. Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtë 'ain ca Heródesnën Pedro bimitancëxun sipuamiacëxa.

⁴ Sipuamiquin ca ësaquin sináncëxa: Ënë nëtëcama inúcëbëtan sipunua chiquíminuxun cana judíos unicaman ismainun uisa carana Pedro oti 'ai quixun isti 'ain. Usaquin sinánquin ca chiquíti rabanan Heródesnën Pedro sipuanun quixun cacëxa. Cacëxun ca dieciseis suntáru a bërúanun mëníoquin policíanën rabé 'imainun rabé suntárunën paían bërúanun quixun sipuamiacëxa. Usoquin ca suntárucaman an paían bërúancëcamaxa cuancëbë cuancëbë uquin raírinëribi bërúancëxa.

⁵ Usa 'ixun ca Pedro sipunua bërúancëxa. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman nëtëquinma Nucën Papa Dios Pedro ñucáxuancëxa.

Nucën Papa Diosan Pedro sipunua chiquían

⁶ Imëishi Heródesnën ñucánuan përcaratamainun ca acëñunbi manë risin mëtëcërëcacë 'ixuan suntáru rabëtan pararuamainun Pedro 'uxacëxa. 'Uxmainun ca an sipu bërúancë suntáru rabëribi xëcuë tanáin chiquitin rabanan bërúain niacëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxa aín ángel ucëbëshi aín cushían sipu pëcacë 'iacëxa. Usaía 'icëbëtan aín pichánpurunu ratícaquin bësúnquin ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Bënëtishi ca nirut.

Quixuan cacëbëshi ca anun mëtëcërëcacë manë risi tubucuti nipacëacëxa.

⁸ Usai 'icëbëtan ca ángelnën cacëxa:

—Mi cuanun ca anúnmi tsitëcërëquicë mëníonan min taxaca tañut.

Usaquin cacëxa mëníocatia ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Min tarin rabumëxun ca 'ë nuibëtsin.

⁹ Cacëx chiquíquin ca Pedronën asérabi ca an 'ë buania quixun 'unánquinmabi ángel nuibiancëxa. 'Unánquinmabi ca —namati cana ësai 'i —quixun sináncëxa.

¹⁰ Sinánbiani cuanquian an bërúancë suntáru ëbianquin an 'urínxun bërúancë suntáru aribishi inubiancëbë ca anun ëman cuantínua 'icë manë xëcuë axbi xëóquiacëxa. Usai 'icëbë chiquíquiani cuanquin, bai itsi inúishi ca Pedro ëni ángel nëtéacëxa.

¹¹ Nëtécëbë ca upí oquin sinani Pedro quiacëxa:

—Asérabi cana bërí 'unanin, judíos unicamax cuëncësabi oquian Heródesnën 'ë 'ati 'icëbi ca aín ángel xuquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë iëmiaxa —quixun.

¹² Usaquin sinánbiani ca Juan 'icëbi Marcosribi caquin anëcë uni, aín tita Mariánën xubunu cuancëxa, anuaxa timëax 'aisamaira uni Nucën Papa Diosbë banacë, a xubunu.

¹³ Cuanx bëbaquian xëcuë taxcaia cuabëtsini ca xanu xuntacu, Rode, ax xëócai uacëxa.

¹⁴ Uquinbi Pedro banaia cuati cuëni ca xëcuë xëocaíma —Pedro ca ëman nitsaxa —quixun cai amiribishi mëú abáquiancëxa.

¹⁵ Abáquianquian cacëxunbi ca cacancëxa:

—Sapi camina ñunshían —quixun.

Usaquin cacëxbi ca quiacëshiacëxa:

—Asérabi ca Pedro 'icën.

Quia ca:

—Ama ca. Aín ángel sapi ca —quixun cacancëxa.

¹⁶ Usaia cananmainun ca Pedronën 'itsa oquin xëcuë taxcacëxa. Usoquian 'acëbëtan xëócaquinbi Pedro mërai ca ratúcancëxa.

¹⁷ Ratúcaniabi ca nëtënun quixun aín mëcënan sanánquin, usoquin ca Nucën 'Ibu Diosan sipunua 'ë chiquínbëtsinquin bëaxa quixun atu ñuixuancëxa. Ñuixuntancëxun ca cacëxa:

—'Ën mi cacë banacama ënë camina Jacobo 'imainun nun xucëantu ñuixunti 'ai —quixun.

Cabiani ca ëma itsinu cuancëxa.

¹⁸ Usaía 'ion pëcaracëbë ca an bërúoncë suntárucamax, uimi cara Pedro quiónxa quiax sináncasmai raíribë ñucacanancëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca —'aíma ca —quixuan ñuia cuaquin Pedro barinun quixun Herodesnën suntárucama cacëxa. Cacëxun bariquinbi ca mërama 'icën. Mëracëbëtanma ca an Pedro sipunua bërúoncë suntárucama a ñucátancëxun 'anun quixun raíri cacëxa. Usomitancëx ca Herodes Judea menuax Cesárea ëmanu tsoti cuancëxa.

Herodes bama

²⁰ Usa 'ain ca Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicamami Herodes nishacëxa. Herodes atumi nishcë 'ixunbi ca a isi cuanti sináncancëxa. Usaquin sinánbiani riquianxun ca an Herodes ñu 'aquincë uni, Blasto, abë pain banacëxa. Abë banai mëníonanquin ca ësouquin cacëxa:

—Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicama nux cananuna aín menua piti marui, Herodesbë nuibanani tsótisa tanin. Usa 'ain cananuna abë banatisa tanin.

²¹ Usaquian atun Blasto cacë bana cuaxun ca Herodesnën anúan a unicamabë banati nëtë mëníocëxa. Anúan abë banacanti nëtëa ucëbë ca 'apun pañucë chupa upíira pañuax anu 'apu tsótínu tsoócëxa. Tsotax ca a isía ricuatsincë unicaman cuanun banacëxa.

²² Banaia cuati ca sharáruí quicancëxa:

—Axa banacë uni ënëx ca unima 'icën, ënëx ca achúshi dios 'icën.

²³ Usaía quicancëbëbi ca Herodes: 'Ëx cana diosma 'ain, 'ë rabixunma ca Diosëshi rabican —quiama 'icën. Usa 'ain ca unicaman a rabicëbëtan, Nucën 'Ibu Diosan bënëñquinshi xucëxuan, aín ángelnën 'imicëx Herodes 'insíancëxa. 'Insíanx ca xënan picëx bamacëxa.

²⁴ Usa 'aínbi ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa. Usai 'imainun ca camabi menuxunribi ami sinánquin Jesús ñuiquin cuacocancëxa.

²⁵ Usaía 'imainun ca Saulobë Bernabé Jerusalénuxun a buáncë curíqui unicama 'inántancëx, Juan 'icëbi Marcosribi cacë a buani, Antioquíanu cuantëcëancëxa.

III. JUDIOS UNIBUNËXËSHIMA UNI ITSIRIBI JESUCRISTOMI CATAMËA (13-28)

13

Mecama oia Pablo Jesús ñuiquin bana ñui cuan (13.1-15.33)

Saulobëa Bernabé Jesús ñui bëtsi nëtënu cuan

¹ Antioquíanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama raírinëx ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni 'iacëxa, raírinëx ca an aín bana unicama 'unánmicë 'iacëxa. Usa 'ain ca Bernabé 'imainun Simeón 'icëbi Tunan Uni caquinribi anëcë, a 'imainun Cirene menu 'icë uni, Lucio, a 'imainun Manaén, axa Galilea menu 'icë 'apu Herodes, abë canicë, a 'imainun Saulo, acamax Antioquíanu 'iacëxa.

² Usa 'ixuan achúshi nëtën timëxun ñu piquinma Nucën 'Ibu Dios rabicëxun ca aín Bëru Ñunshin Upitan atu cacëxa:

—'Ën caíscësabi oquian bana ñuixunun camina Saulocëñun Bernabé cati 'ain.

³ Usaquian cacëxun piquinma Nucën Papa Dios ñucáxuntancëxun atun mëcënan ramëquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Bernabécëñun Saulo, Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunia bërúanx cuantánun caxun xucëxa.

Pablobëtan Bernabénën Chiprenuxun bana ñuixuan

⁴ Usaquian 'acëx ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan xucëx Saulobë Bernabé Seleucia ëmanu cuancëxa. Cuanx ca anuax manë nuntin Chipre nasínu cuancëxa.

⁵ Chiprenu 'icë ëma Salamina anu bëbatancëxun ca anu judíos unicama timëcë xubucamanuxun Jesucristo ñuiquin Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa. Bana ñuixunia ca Juanëñribi 'aquiancëxa.

⁶ Salaminanu 'icë unicama bana ñuixuntancëx ca Chipre nasícamanu cuantancëx Pafos cacë ëmanuribi bëbacëxa. Anua ca judíos uni achúshi, Barjesús caquin anëcë, ñubë uni a mëracëxa. Barjesús ax ca cëmëi —'ëx cana an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ai —quiacëxa.

⁷⁻⁸ Barjesús ax ca aín anë itsi Elimas cacë 'iacëxa. Elimas quicë ax ca ñubë qui quicë bana 'iacëxa. Barjesús ax ca Sergio Paulo cacë 'apu an ñu mëëxuncë uni 'iacëxa. Usa 'ain ca Sergio Paulonën sinánñuira 'ixun Nucën Papa Diosan bana cuaisa tanquin Bernabécëñun Saulo unun quixun camiacëxa. Sergio Paulonëan Nucën Papa Diosan bana sinántisa taniabi ca Barjesúsñën a bana sinánxma 'inun quixun cacëxa.

⁹ Usa 'aínbi ca Saulo 'icëbi Pablo caquinribi anëcë, an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Barjesús ñachacëxa.

¹⁰ Ñachaquin ca cacëxa:

—Cēmē camina mix 'ain. 'Ianan camina 'atima uni 'aish ñunshin 'atimanēn sinánmicē 'ain. Usa 'ixun camina min ñu upí cuēēniman. Nucēn 'Ibu Diosan banaxa cuaisa 'aish upí 'aínbi ¿caramina min uisa cupí a cuaxunma 'anun quixun uni paranin?

¹¹ Usa 'icē ca Nucēn 'Ibu Diosan bērí mi castícania. An 'imicēx bēxuñu 'ixun camina 'itsa nētēn xabá isnuxunma 'ain.

Usaquian cacēxuinshi ca Barjesús bēxuñu 'ixun iscasmacēxa. Iscasmaquin ca uin cara isa mēínbianquin buánti 'icē quixun mancasmacēxa.

¹² Usaía 'icēbētan ca Pablonēn Nucēn 'Ibu Jesús ñuia cuanan usaria Barjesús 'ia isi ratuti Sergio Paulo ami sinani Jesucristomi catamēacēxa.

Pisidia menu 'icē ěma, Antioquía, anu Pablobē Bernabé cuan

¹³ Pafos ěmanuax nuntin cuanx ca Pablobē axa abē cuancē unicamabē Panfilia menu 'icē ěma, Perge, anu bēbacēxa. Bēbax ca raíri uni ěbiani Juan Jerusalénu cuantēcēancēxa.

¹⁴ Cuancēbē Perge ěmanuax cuanx ca Pisidia menu 'icē ěma Antioquía anu bēbacēxa. Bēbatancēx ca anuax anun ñu mēetima nētēn anua judíos unicama timēti xubunu atsíntancēx tsoócēxa.

¹⁵ Tsoan anu 'icē unicamanribia cuamainun Moisésnēn cuēñeo bana 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamanribia cuēñeo bana 'atancēxun ca a xubunu 'icē 'apucaman Pablocēñun Bernabé cacēxa:

—'Ěn xucēantu, mitsúnribi unicama 'ēsētisa tanquin camina cati 'ain.

¹⁶ Cacēxun ca Pablonēn niruquin an cacēxun cuanun quixun aín mēcēnan sanánquin ěsaquin cacēxa:

—Israel unicama 'imainun an Nucēn Papa Diosan bana sináncē unicama, 'ěn mi camainun ca 'ěn bana cuacan.

¹⁷ Nucēn Papa Dios, Israel unibunēn Dios, an ca nucēn raracama ainan 'inun caísacēxa. Caístancēxuan an 'imicēx ca Egipto menu pain tsoti anuax uácēxa. Uatia ca Nucēn Papa Diosan aín cushímbi atu Egiptonua bēacēxa.

¹⁸ Bēquin ca cuarenta baritian anu uni 'icēma men aia, atux ami catamēisama tancēxunbi bērúancēxa.

¹⁹ Usaquian 'acēxa atux bēbacēbētan ca Nucēn Papa Diosan Canaán menua 'icē mēcēn achúshi 'imainun rabē 'apu a aín unicamacēñunbi cēñuacēxa, a mecama ainan 'inun nucēn raracama 'inánuxun.

²⁰ Usaquin 'atancēxun ca cuatrocientos cincuenta barin Nucēn Papa Diosan bētsix paían 'iá 'ain, 'aían 'inun achúshi achúshi uni atun cushi 'imiacēxa, Samuelnēan anu axa quicē bana unicama ñuixunti nētēa 'itámainun.

²¹ Usaía 'icēbēa Samuel anu 'ain ca Israel unicamax 'apuñu 'iisa tancēxa. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan Benjaminēn rēbúnqui, Cis cacē unin bēchicē, Saúl, a cuarenta baritia 'apu 'imiacēxa.

²² Cuarenta baritia 'icēbētan Saúl chiquíntancēxun ca Nucēn Papa Diosan David Israel unicaman 'apu 'imiacēxa. David ñui ca Nucēn Papa Dios quiacēxa: “'Ěn iscēx ca Isáinēn bēchicē, David, ax 'ěn sinánsaribi 'icēn. Usa 'ixun ca 'ěx cuēēncēsabi oquin 'ati 'icēn”.

²³ Davidnēn rēbúnquicama achúshi ca Jesús 'iacēxa. Amia catamēcēxuan Israel unicama aín 'uchacama tērēnquin ainan 'inun iēminun ca Nucēn Papa Diosan a 'imiacēxa, ax usai 'iti ñui quiásabi oquin.

²⁴ Jesús uisama pain 'ain ca Juanēn Israel unicama bana ñuixunquin ěsoquin cacēxa: 'Atimaquin sinanibi sinanati camina nashimicē 'iti 'ain.

²⁵ Aín bamati nētēa 'urama 'ain ca ěsai Juan quiacēxa: Mitsun camina 'ěx isana Cristo 'ai quixun sinanin. Ama cana 'ain. 'Ěx ama 'ain ca 'ě caxu 'ěsamaira uni aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ěx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

26 'Ēn xucéantu, mitsúxmi Abrahamnēn rēbúnqui 'aish raírínēx an Nucēn Papa Diosan bana sináncē 'icē cana mitsu cain, Jesucristomi catamēti ca uni aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan 'iti 'icē quiáxa quicē bana, ēnēx ca mitsúnribimi cuati 'icēn.

27 Ēsaquinribi ca Pablonēn Pisidia menu 'icē ěma, Antioquíanu 'icē anua judíos unicama timēti xubunuxun cacēxa:

—Jerusalénu 'icē unicamabētan ca aín cushicamanribi Jesús, ax ca Cristo, axa uti atun caíncē, a 'icē quixun 'unánma 'icēn. Anun ñu mēētima nētēn 'icēbē timēxun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēo bana iscē 'ixunbi ca uisai quicē cara quixun 'unanimabi —ax ca bamati 'icē —quiacēxa, a bana quicēsabi oi.

28 Jesús 'anuxun sináncancēbēbi ca an ñu 'atima 'acē 'aíma 'iacēxa, a cupía 'ati. Usa 'aínbi ca judíos unicaman ainsa Jesús 'aminun quixun Pilato cacēxa.

29 Usai ca ax 'iti 'icē quiáxa a ñui cuēnēo bana quiásabi oquin ca bamami-acēxa. Usa 'ain ca i curúsocēnua bamacē bitancēxun mapara naēcēnu nanxun mēníocēxa.

30 Mēníocēbi ca Nucēn Papa Diosan baísquimiacēxa.

31 Baísquimicēx ca 'itsa nētēn pain 'i, abēa Galilea menuax Jerusalénu cuancē unicamami 'itsai chiquiracēacēxa. Usa 'ain ca atun bērí a ñuiquin unicama ñuixunia.

32 Usa 'ain cananuna mitsúxmi cuēēnun upí bana ēnē mitsu cain, Nucēn Papa Diosan nucēn raracama a ñuiquin cá a ca axa ucē ax 'iáxa quixun.

33 Salmos dos, anu ca Nucēn Papa Diosan aín bēchicē cá bana 'icēn, ěsai quicē: “Mix camina 'ēn Bēchicē 'ain. Usa 'icē cana xēnibua 'aínbimi 'ēbē 'inun mi 'imin”. Usai 'inun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēchicē Jesucristo baísquimiacēxa. Usaquin ca 'acēxa quixun cananuna nun 'unanin.

34 A banacamanu nun, an ca aín Bēchicē aín nami chēquítimoquin baísquimiti 'icē quixun 'unánun ca Nucēn Papa Diosan aín uni ěsaquinribi cuēnēomiacēxa: “Ēn upí bana ñuiquin David cásabi oquin cana mitsu chuámarua 'inun 'imiti 'ain”.

35 Quianan ca ěsairibi Salmos quiricanu quia: “Minan 'aish upí 'icē isquin camina bamacēbi 'ēn nami chēquinun ēnquinma 'ē baísquimiti 'ain”.

36 Usaquin Davidnēn cuēnēo 'aínbi cananuna 'unanin, Nucēn Papa Dios cuēncēsabi oquin 'apu 'ixun aín menu 'icē unicama 'aquintancēx ca David bamacēxa. Bamacē ca anu aín aínsi maían anuribi maíncancēxa. Maíncēx ca chēquiacēxa.

37 David chēquia 'aínbi ca a Nucēn Papa Diosan baísquimicē Jesús ax chēquiana 'icēn.

38 'Ēn xucéantu, usa 'ain camina 'unánti 'ain, Jesús cupíshi ca uni aín 'uchacama tērēncē 'iti 'icēn. Ca usa 'icē quixun cananuna mitsu cain.

39 Usaía judíos unicama 'itia Moisésnēn cuēnēo bana cuatíbi uni aín sinan upí 'iáma 'aínbi ca axa Jesucristomi catamēcē unicamax aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan 'imicēx aín sinánribi upí 'icēn.

40 Camina bērúancacanti 'ain, an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēo bana quicēsabi oi mina 'in, a banax ca ěsai quia:

41 Mitsux, 'ēn banami cuaicē 'aish, camina uisashiti caramina ratúanan cēñúti 'ai quixun sinánti 'ain. 'Ēx Dios 'ixun cana mitsúnmi ismainun unin 'acēma ñu 'ati 'ain. A 'ēn 'aia isquian ñuicania cuaquinbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

42 Usaquin caquin bana ñuixuntancēxa anu judíos unicama timēti xubunuax chiquitia ca abēa 'icēcamacēñun Pablo —anun ñu mēētima nētē itsínribi camina ēnē banacama nu ñuixuntēcēnti 'ai —quixun unicaman cacēxa.

⁴³ Usa 'ain ca unicamaxa a xubunuax chiquícëbë judíos uni raíri 'imainun judíosma 'ixunbi Nucën Papa Diosan bana sinánquin ax quicësabi oquin 'acë, acamax Bernabé 'imainun Pablobë cuancëxa. Cuania buánquin ca Pablobëtan Bernabénën 'ësëquin ësaquin cacëxa:

—Nucën Papa Diosan mitsu nuibacëx camina ami manutima ax cuëëncësabi oi 'iti 'ain.

⁴⁴ Usai 'iixan Pablobëtan Bernabénën anun ñu mëëtima nëtën Nucën Papa Diosan bana ñuixuntëcënia cuati ca a ëmanu 'icë unicamax camáxëshi timécësa 'inun timéacëxa.

⁴⁵ Usaía 'itsaira uni timécë isi ca judíos unicamax pishui Pablomi nishacëxa. Ami nishi ca —cëmëi ca quia —quiaux 'atimati Pablomi banacëxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca Pablobëtan Bernabénën racuéquinma atu cacëxa:

—Nun nu judíos uni 'icë mitsu pain Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxbi camina 'iti 'aíshbi ainan 'iisama tanquin aín bana cuaisama tancanin. Usa 'ain cananuna judíosma unicama Jesús ñuiquin bana ñuixuni cuanti 'ain.

⁴⁷ Usaquinu 'ati ca Nucën 'Ibu Dios cuëënia quixun cananuna 'unanin, Jesucristo ñuiquian ësoquin aín bana cuëëno isquin:

Israel unicamaishima bëtsi unicamaribi aín sinan upí 'inun 'iminun cana mi 'imian. 'Imianan cana aín 'uchacama tërëncë 'aísha 'ënan 'inunmi camabi menu 'icë unicama iëminun mi 'imian.

⁴⁸ Usoquian caia cuati ca judíosma uni raírinëx cuëëni, —Nucën Papa Diosan bana ënëx ca asábi 'icë —quiacëxa. Usa 'aish ca uicamax cara Nucën Papa Diosnan 'aish xëñibua 'aínbi abë 'iti 'icë acamax Jesucristomi catamëacëxa.

⁴⁹ Usai 'imainun ca anu 'icë unicaman Nucën 'Ibu Diosan bana a mecamanuxun ñuixuncanía cuacëxa.

⁵⁰ Usa 'aínbi ca judíos unicaman Pablocëñun Bernabé ñui ami 'atimati banaquin bëtsi bëtsi xanu Nucën Papa Diosmi sináncë 'ianan —atux ca aín nuitu upí 'icë —quixun unin cacë acama 'imainun a ëmanu 'icë cushi unicamaribi Bërnabé 'imainun Pablomia nishnun quixun tsuáquirumiacëxa. Usocëxun ca Pablocëñun Bernabé bëtsi bëtsi oquin aín nëtënuaxa cuanun quixun xuacëxa.

⁵¹ Usa 'ain ca a ëmanuax cuanquin —nun aín bana cuatima ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë —quixuan anu 'icë unicaman 'unánun quixun aín taxacanu 'icë me cupúcë tacabiani, Iconio cacë ëmanu cuancëxa.

⁵² Cuanbi ca Antioquía ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama aín Bëru Ñunshin Upíñu 'aish chuámashirua tani cuëëancëxa.

14

Pablobë Bernabé Iconio ëmanu 'iá

¹ Antioquíanuax cuanx Iconio ëmanu bëbax ca Pablobë Bernabé anua judíos unicama timéti xubunu atsíancëxa. Atsínxuan bana ñuixuncëx ca 'itsaira judíos uni 'imainun judíosma uni acamaxribi ami sinani Jesúsmi catamëacëxa.

² Catamëcëbëtanbi ca Jesucristomi sinántisama tancë judíos unicaman, judíosma unicama 'atimaquin sinánmiquin axa Jesucristomi catamëcë unicamami nishnun quixun tsuáquirumiacëxa.

³ Usaía 'icancëbë ca Pablobë Bernabé anu pain atubë 'iacëxa. 'Ixun ca Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti racuéquinma a ñuiquin upí oquin bana ñuixuancëxa. Ñuixuanan ca —nu nuibaquin ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu iëminun aín Bëchicë xuacëxa —quixun cacëxa. Usoquin an atu ñuixuncë banax ca aséribi 'icë quixuan camabi unin 'unánun ca Nucën 'Ibu Jesusan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu a rabëtan 'acëxa.

⁴ Usa 'aínbi ca Iconio ëmanu 'icë unicama raírinëxa —judíos uni 'ixun cananuna Jesucristomi catamëti bana cuatima 'ai —quimainun raírinëxribishi —Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni rabë ënën bana ca upíira 'icë —quiacëxa.

⁵ Usax ca judíos uni raíri 'imainun judíosma uni raíribi, acamax Iconionu 'icë atun cushicamabë Pablocëñun Bernabé ami nishquin ñu catancëxun maxaxan 'anux 'ësëncëxa.

⁶ 'Esënanía ñuia cuabiani ca Licaonia menu 'icë ëma rabë, Litra 'imainun Derbe, 'imainun a 'urama 'icë me camanuribi cuancëxa.

⁷ Cuanxun ca a menu 'icë ëmacamanuxun —Jesucristomi catamëti aín 'uchacama tërëncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama bana ñuixuancëxa.

Listranuxuan Pablo maxaxan 'acan

⁸ Usa 'ain ca uni achúshi aín niti bëtsicë usabi bacëan 'aísha nicëma, ax Listranu 'iacëxa.

⁹ Usa 'ixun ca a unin tsóxun Pablonëan bana ñuia cuacëxa. Cuatia isquin ca Pablonën, ënë unin ca —Nucën Papa Diosan ca 'ë pëxcuti 'icë —quixun sinania quixun 'unáncëxa.

¹⁰ 'Unánquin ca munuma banaquin cacëxa:

—Cushi ca nirut.

Cacëxëshi nirui ca chirini niacëxa.

¹¹ Pablonëan usoia isi ca anu 'icë unicamax ratuti Licaonia menu 'icë unicaman banan munuma banai quiacëxa:

—Unisa 'aish ca dios rabë nunu uaxa.

¹² Quitancëx ca Bernabé ñui —ax ca Júpiter 'icë —quianan Pablo ñui, an uni bana ñuixuncë 'ain, —ax ca Mercurio 'icë —quiacëxa.

¹³ Usai quiquin ca anuxun Júpiter rabiti xubu axa a ëmanu atsínti bainubi 'ain, an a rabicë sacerdote achúshinën Pablocëñun Bernabé rabinuxun, vaca bënëcamacëñun ñu ua upí oquin xëocë bëacëxa. Bëtancëxun ca unicamabëtan vaca bënëcama a rëquin Pablocëñun Bernabé rabetisa tancëxa.

¹⁴ Usaquian 'aisa tancëxunbi 'unani ca Pablobë Bernabé ratúacëxa. Ratuti atu nëbëtsi cuanquin ca aín chupabi tucai munuma banaquin cacëxa:

¹⁵ —¿Uisocasquin caramina ësoquin ñu 'acandin? Nuxribi cananuna mitsusaribi unishi 'ain. Usa 'aíshbi cananuna an mitsu 'aquincëxunmabimi ñancábi ñu rabicë, a ënquin Nucën Papa Dios ashi rabinun quixun mitsu cai uan. An bamatiomoi tsóo 'ixun naí, me, bacacama 'imainun anu 'icë ñucamaribi unio, a camina sinánti 'ain.

¹⁶ Bëráma ca Nucën Papa Diosan camabi baritian atun cuëëncësa oquin ñu 'anun quixun unicama ëancëxa.

¹⁷ Usaquin ënquinbi ca, ax ca aséabi Dios 'icë quixun 'unánun, an 'acësabi oquin upí oquinshi camabi menu 'icë unicama 'aquinquin, 'uí 'ibúmiquin ñu 'apácëcamaribi canimiquin bimimia. Usoquin an 'imicë cupí cananuna ñu pi nux chuámarua bucuin.

¹⁸ Pablobëtan Bernabénën usoquin cacëxbi ca a unicamax vaca bënë rëxun atu rabicatsi quiax sinanaisama tancëxa. Usai 'iquinbi munu sinanaquin ca rabiama 'icën.

¹⁹ Usaía 'icëbë Antioquía 'imainun Iconionuax uquin ca judíos unibunën raíri sinanamiquin Pablocëñun Bernabé maxaxan 'acëxa. 'Atancëxun —ca bamaxa —quixun sinánquin ca nirínbianxun ëma 'uri racáncëxa.

²⁰ Usoquin 'acëa bamacësa sinánquin axa Jesucristomi catamëcë unicaman nëbëtsioracëxbi ca niruquiani a ëmanubi cuantëcëancëxa.

Usai 'ionx ca pëcaracëbë Pablobë Bernabé, Derbe ëmanu cuancëxa.

²¹ Cuanx bëbatancëxun ca —Jesucristomi catamëti ca aín 'uchacama tërëncë 'aish uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama bana

ñuixuancëxa. Ñuixunia cuati ca 'itsa uni Jesucristomi catamëacëxa. Usaquin 'atancëx ca Derbenuax Listranu cuantëcëanx Icónionu cuanan Antioquíanuribi cuantëcëancëxa.

²² A ëmacamanu 'iquiani cuanquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicama cushioquin Jesucristomi catamëti ënxunma 'anun 'ësëanan nux Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna uni itsían bëtsi bëtsi ocë 'iti 'ai quixun cacëxa.

²³ Usoquin canan anua 'icë ëmacamanuax axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëquin ca atun cushi 'inun, axa asérabi Jesucristomi catamëcë unicamaishi anëacëxa. Anëtancëx píma abë banaquin ca –axa mimi catamëcë ënë unicama camina upí oquin ñu 'anun sinánmianan bërúanti 'ai –quixun Nucën Papa Dios atu ñucáxuancëxa.

Sirianu 'icë Antioquíanu Pablobë Bernabé cuantëcëan

²⁴ Usoquin 'atancëxun Pisidia menu 'icë Antioquíanuxunribi bana ñuixuntancëx ca anuax cuanx Panfilia menu bëbacëxa.

²⁵ Panfilia menu 'icë ëma Perge anuxun bana ñuixuntancëx ca Atalia ëmanuribishi cuancëxa.

²⁶ Anuax ca Sirianu 'icë Antioquía ëmanu manë nuntin cuantëcëancëxa. Ax ca anuxuan axa Jesucristomi catamëcë unicaman Nucën Papa Diosan 'amicëxun, atun ñu mëeti sënëonquin 'atánun quixun xucë, a ëma 'iacëxa.

²⁷ Usa 'ain ca bëbaxun axa Jesucristomi catamëcë unicama timëacëxa. Timëxun ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuan 'acë ñucama ñuixuanan –judíos unicamaxëshima, judíosma unicamaxribi ca Nucën 'Ibu Diosan sinánmicëx Jesucristomi catamëtia –quixun ñuixuancëxa.

²⁸ Ñuixuntancëx ca anu pain axa Jesucristomi catamëcë unicamabë Bernabé 'imainun Pablo 'itsa 'uxën pain Antioquíanu 'iacëxa.

15

Jerusalénu timëcan

¹ Usa 'ain ca judíos uni raíri Judea menuax Antioquíanu cuanxun, axa Jesucristomi catamëcë unicama ësaquin cacëxa: Mitsux asérabi Nucën Papa Diosnan 'inux iëtisa tani camina Moisés quiásabi oi 'unánti oracacë 'iti 'ain.

² Usaía quicëbëbi ca Pablobë Bernabé –usama ca –quiax atubë canancëxa. Canantancëxun ca Pablocëñun Bernabé 'imainun raírribi Jerusalénu cuanxuan, anua 'icë an aín bana ñuixunuan Jesusan caíscë unicamacëñun axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicama, –judíosma 'aíshbi cara uni Jesucristonan 'iisa tani 'unántiocë 'iti 'icë –quixun ñucátanun quixun xuacëxa.

³ Xuquian Antioquíanu 'icë unicaman –bërúanx ca cuantan –quixun cacëx cuani Fenicia me 'abiani cuanan Samaria me 'abiani cuanquin ca –judíosma unicamaxribi ca sinanati Jesucristomi catamëaxa –quixun ñuixuancëxa. Usaquian ñuia cuati ca Fenicia 'imainun Samarianu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamax cuëëinra cuëëancëxa.

⁴ Usaquin ñuixunbiani cuani ca raírribë Bernabé 'imainun Pablo Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicamabëtan, atun cushicama 'imainun aín bana ñuixunuan Jesusan caíscë unicamanribi cuëënquin –¿caina ain? –caquin atu biacëxa. Bicëxun ca –nun nu bana unicama ñuixuncëxuan cuatia ca Nucën Papa Diosan 'itsa uni Jesucristomi sinánmiäxa –quixun ñuixuancëxa.

⁵ Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë fariseo unicama raírinëx nirui quiacëxa:

—Judíosma 'aíshbia ax Jesucristomi catamēcē unicamax ca 'unántiocē 'ianan usaía judíos unicama 'iti Moisésnēn cuēnēo bana raíri quicēsaribi oi 'iti 'icē — quiax.

⁶ Usai quicēbē ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicama 'imainun axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushicama —uisa cara 'iti 'icē —quixun sinánux timéacēxa.

⁷ Timéxun sinania 'uran canania oi niruqiun ca Pedronēn atu cacēxa:

—'Ēn xucéantu, camina 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca, Jesucristomi catamētishi ca uni ainan 'inux iēti 'icē quixun judíosma unicama ñuixunun micama achúshi 'ē caíscacēxa, usaquin 'ēn ñuixuncēxun cuatía atúxribi ainan 'inun.

⁸ An camabi unían sináncē ñu 'unáncē 'ixun ca Nucēn Papa Diosan, a unicamax ca judíosma 'aíshbi Jesucristomi asérabi sinánxa quixun 'unánquin, nu 'imicēsaribi oquin aturibi aín Bēru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiáxa.

⁹ Nuxnu judíos 'icēa nu 'imicēsaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan judíosma unicama Jesucristomi catamēcē cupí aín 'uchacama tērēnquin aín sinan upí 'imiáxa.

¹⁰ ¿Usa 'aínbi caramina mitsux uisa cupí, usama ca quiax Nucēn Papa Diosmi 'uchanan, judíosma unibu ca judíos unibu 'icēsai 'iti 'icē quiax quin? Moisésnēan usai judíos unicama 'iti cuēnēo bana cuacē 'aíshbi ca a banacama quicēsabiira oi nucēn raracamax 'iáma 'icēn. Nuxribi cananuna atúxa 'iá usaribiti 'iacēn.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna 'unanin, nun 'uchacama cupí ainanma 'aíshbi ami catamēcēxun ca nun 'uchacama tērēnquin Nucēn 'Ibu Jesusan nu Nucēn Papa Diosnan 'imiáxa. Judíosma unicamaxa ami catamētia ca usaribi oquin ainan 'imiáxa.

¹² Pedronēn cacēx ca anu 'icē uni camáxbi banaima nētēshiacēxa. Nētēshitancēxun ca Pablonēan Bernabébētan uisaira oquin cara judíosma unicaman aín bana cuaxa quixun ñuixuanan uisaira oquin cara Nucēn Papa Diosan, aín cushínbi, atu uni itsin 'acēma ñu 'amiáxa, quixun ñuixuncēxun cuacēxa.

¹³ Usaquin caía Pablobē Bernabé sēnēncēbētan ca Jacobonēn anu 'icē unicama cacēxa:

—'Ēn xucéantu, 'ēn mitsu camainun ca cuat.

¹⁴ Simón Pedronēn ca nu ñuixuanxa, Nucēn Papa Diosan cara uisaira oquin judíos unicamaishima, judíosma unicamaribi nuibaquin ainan 'inun 'imiáxa quixun.

¹⁵ Usai ca 'iti icē quixun ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēocēxa. A banax ca ēsai quia:

¹⁶ Mitsu 'aquintēcēnquin cana aín rēbúnquinēxa 'apuma 'aínbi Davidnēn rēbúnqui achúshi 'apu 'imiti 'ain.

¹⁷ Judíos unicamainshima judíosma unicamanribia 'ēnan 'inuxun 'ē ñucácē cupí cana acaman 'apu, Davidnēn rēbúnqui achúshi 'imiti 'ain.

¹⁸ Usai cana mitsun 'Ibu Dios an ēnē banacama bēráma ñuiá 'ēx quin.

¹⁹ Usa 'ain cana 'ēn sinanin, judíosma unicama axa sinanati Nucēn Papa Diosnan 'inux Jesucristomi catamēcē, a cananuna usai judíos unicama 'iti Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquian 'anun catima 'ain.

²⁰ Ēsaquinshi caquin cananuna acama quirica buánmiti 'ain: Unínbia uniocē ñu rabiquian 'acē ñuina a camina pitima 'ain, 'imainun camina min xanuma 'ain xanubē 'itima 'ain, 'imainun camina tētécacē ñuina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain.

21 Nucën raracaman 'ásaribi oquin ca camabi ëmanuxun unin anua judíos unicama timëti xubunuxun anun ñu mëëtima nëtëcaman, Moisésnëan cuënëo bana ñuixunia. Usa 'ixuan Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana 'unáncë 'icë cananuna ësaquin caquinshi atu quirica buánmiti 'ain.

22 Usaía Jacobo quia cuaquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicama 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín cushicamabëtan sináncëxa, Antioquíanua Bernabé 'imainun Pablobë cuantánun cananuna rabë uni caísti 'ai quixun. Usaquin sinánxun ca axa Jesucristomi catamëcë uni rabë, Judas 'icëbi Barsabásribi cacë, acëñun Silas caísacëxa.

23 Caístancëxun ca atúan buánun quixun ësaquin cuënëoxun quirica 'ináncëxa:

“Nux Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman nun cushicamabëtan cananuna mitsu quirica buánmin. Mitsux judíosma 'aíshbimi Jesucristomi catamëcë 'aish nun xucëantu 'icë, Antioquía ëmanu, 'imainun Siria menu, 'imainun Cilicia menu 'icë, cananuna ësaquin mitsu cain.

24 Nun xucëxmabi cuanxun isa uni raírinën mitsubë banaquin, usai judíos unicama 'iti Moisés quiásabi oi camina 'iti 'ain quixun caquin mitsu masá nuitumiáxa quixuan ñuicania cananuna cuan.

25 Usa 'ain cananuna timëxun, axa nubë nuibanancë Bernabé 'imainun Pablobë cuanxuan mitsu isi cuanun rabë uni caístancëxun xuti sinan.

26 Nun caíscë uni a rabëtan ca ami nishquian unin 'aisa tancëxunbi Nucën 'Ibu Jesucristoa usai 'ia ñuiquin racuëquinma unicama ñuixunia.

27 Usa 'ain cananuna Judascëñun Silas xutin, Bernabé 'imainun Pablobëa cuanun. Xucëxun ca atun ënë quirica quicësabi oquin mitsu ñuixunti 'icën.

28 Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun cananuna sinan, ca asábi 'iti 'icën, mitsúnmi Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo banacama quicësabi oquin 'aquinma ënë ñuishi 'ati:

29 Unínbia unioçë ñu a rabiquian 'acë ñuina a camina pitima 'ain 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain 'imainun camina tëtscacë ñuina pitima 'ain 'imainun ca aín xanuma 'ain uni xanubë 'itima 'icën. Ënë banacama cuati camina mitsux asábi 'iti 'ain. Bëruánx camina 'icanti 'ain”.

30 Usaquin quirica 'atancëxuan xucëx cuanx ca Antioquíanu bëbacëxa. Bëbaia cuatía timëtia ca axa Jesucristomi catamëcë unicama a buáncë quirica 'ináncëxa.

31 'Ináncëxun a quirica uisai cara quia quixun istancëx ca cuëeni chuámashirua 'icancëxa.

32 Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni 'ixun Judas 'imainun Silasnën 'itsa oquin bana ñuixunquin anu 'icë unicama 'ësëacëxa. 'Ësëcëxun upí oquin Jesús sinani chuámarua tani ca unicama cuëëancëxa.

33 'Itsa nëtën Antioquíanu 'itancëxa Judasbë Silas an xucë unicamanu cuantëcënia ca anua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman —bëruánx camina cuanti 'ai —quixun caquin xuacëxa.

34 Usa 'aínbi ca Silanën Judas cuantámainun ax bërúti sináncëxa.

35 Usaquin sinántancëx bërúxun ca anuxun Pablobëtan Bernabénën an Jesucristomi catamëcë 'ixun aín bana ñuixuncë unicamabëtan —Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun bana ñuixunquin Antioquíanu 'icë unicama 'unánmiacëxa.

Pablo mecama oi cuantëcëan (15.34-18.22)

36 Usa 'ain ca anu pain 'itancëxun Pablonën Bernabé cacëxa:

—Anuxunu Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun bana ñuixuncë ëmacamanu cuanquin cananuna anua 'icë nun xucëantu uisa cara istëcëni cuanti 'ai —quixun.

³⁷ Cacëxun ca Bernabënën Juan 'icëbi Marcosribi cacë uni, a buántisa tancëxa.

³⁸ Buántisa taniabi ca Pablonën Bernabé cacëxa:

—Panfilia nëtënuax ca nubëtan Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunima nu ëbëtsini uaxa. Usa 'ain cananuna a buántima 'ain.

³⁹ Usai canantancëx ënananquin Marcos buani ca Bernabé, manë nuntin Chipre nasínu cuancëxa.

⁴⁰ Cuancëbëtan ca Pablonën Silas abëa cuanun caíscëxa. Caíscë ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman —Nucën 'Ibu Diosan ca nuibaquin bërúanquin mi 'aquinia —quixun catancëxun xuacëxa.

⁴¹ Xucëx cuanquin ca Pablobëtan Silasnën Siria menu cuanan Cilicia menuribi cuanquin a mecamanuaxa Jesucristomi catamëcë unicama bana ñuixunquin Jesucristonan 'aísha cuëënun sinánmiacëxa.

16

Pablo 'imainun Silasbë Timoteo cuan

¹ Cuanx ca Pablobë Silas Derbe ëmanu cuanan anuribi cuani Listra ëmanu bëbacëxa. Anu ca axa Jesucristomi catamëcë Timoteo cacë uni 'iacëxa. Aín titax ca judío xanu 'ianan Jesúsmi sináncë 'iacëxa, 'imainun ca aín papax griego banan banacë 'iacëxa.

² Listra 'imainun Iconio ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman —upí uni ca —quixun ñuicë ca Timoteo 'iacëxa.

³ Usa 'ain ca abëa Timoteo cuanti cuëëntinquin Pablonën sináncëxa, —Timoteonën papax ca judío unima 'aish griego banan banacë 'icë quixun ca Listranu 'icë 'imainun Iconionu 'icë judíos unicaman 'unania. Usa 'ain ca Timoteo judíos unicaman aín bana cuaisama tanti rabanan judíos uni 'icë sai 'unántiocë 'iti 'icë —quixun. Sinántancëxun 'unánti oracamibianquin ca Pablonën Timoteo buáncëxa.

⁴ Listranuax Timoteo buani bëtsi bëtsi ëmanu cuanquin ca anu 'icë unicama, uisaquin cara Jerusalénu 'icë Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicama 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unin cushicaman caxa quixun bana ñuixuancëxa. Ñuixunquin ca atúxa quicësabi oquin camina 'ati 'ai quixun axa Jesucristomi catamëcë unicama cacëxa.

⁵ Usaquian Pablobëtan Timoteonën bëtsi bëtsi ëmanu cuanquin bana ñuixuncëx ca axa ami catamëcë unicamax upiti Jesúsmi sináncëxa. Usai 'icëbëa camabi nëtën uni raírinëxribi ami sináncëbë ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'aisamaira 'iacëxa.

Namácësa oquian Pablonën Macedonianu 'icë uni isa

⁶ Usaquiania cuania Asianuxun bana ñuixunxunma 'anun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx ca Pablobë Silas 'imainun Timoteo Frigia cacë me 'imainun Galacia cacë menuribi cuancëxa.

⁷ Cuanx anu bëbaquin Misia cacë me inubiani, Bitinia cacë menuribishi cuainsa taniabi ca Nucën 'Ibu Jesusan Bëru Ñunshin Upitan anu cuanxma 'inun sinánmiacëxa.

⁸ Sinánmicëx ca Misia inubianx Troas cacë ëmanu bëbacëxa.

⁹ Bëbaxun ca Pablonën imé namáquin iscësoquin Macedonia menu 'icë uni achúshia nicë isacëxa. Iscëxun ca cacëxa: Macedonia ënu uxun camina nu 'aquinti 'ain.

¹⁰ Usoquian Pablon namáquin iscësa oquin isan cananuna nun Macedonia menuxun, Jesucristomi catamëti ca uni ainan 'iti 'icë quixun bana ñuixuni cuanti ca Nucën Papa Dios cuëënia quixun sináncën. Sinánquin cananuna bënëncinshi anu cuanuxun ñu mëníocën.

Pablobëa Silas Filipos cacë ëmanu 'iá

¹¹ Manë nuntin Troasnuax cuanshi ax Samotracia cacë nasínu bëbonx cananuna Neápolis ëmanu bëbacën.

¹² Anuax cuanx cananuna Filipos ëmanu bëbacën. Filipos ax ca Macedonia menu 'icë ëma cha anuribia Romanu 'icë unicama 'icë 'iacëxa. Anu cananuna 'itsamashi nëtë 'iacën.

¹³ A ëmanuax cananuna anun ñu mëëtima nëtën baca cuëbí cuancën, anuaxa axa ami sináncë unicamax usabii 'icë 'aish Nucën Papa Diosbë banacë, anu. Cuanquinbi xanucama timëcë isi anu tsóbuquin cananuna Jesúsni catamëti bana atu ñuixuancën.

¹⁴ A xanucama achúshi ca Lidia cacë 'iacëxa. Ax ca Tiatira ëmanu 'icë xanu 'ianan, an chupa upí minanën pucucësa marucë 'iacëxa. Usa 'aish ca ami sinánquin Nucën Papa Dios rabicë 'iacëxa. Usa 'ixuan Pablonën bana ñuia cuatia ca Nucën 'Ibu Diosan Jesucristomi catamëtía ainan 'inun sinánmiacëxa.

¹⁵ Sinánmicëx Jesucristomi catamëti ca Lidia, aín xubunu 'icëcamabë, nashimicë 'iacëxa. Nashimicë 'ixun ca nu cacëxa:

—Mitsun, 'ëx cana asérami Jesucristonan 'ain quixun sinani camina 'ën xubunu 'iti 'ain.

Usaquin nu caía nux anu 'iti cuëëncëbë cananuna anu 'iacën.

¹⁶ Nëtë itsin anuaxa uni abë banacë anuax Nucën Papa Diosbë banai cuanquinbi cananuna xanu xuntacu achúshi ñunshin 'atimañu isacën. A xanun ca ñunshin 'atimanëan 'unánmicëxun uisai cara 'iti 'icë quixun ñucácëxun uni usai camina 'iti 'ain quixun ñuixuancëxa. Usoquin 'aquin ca aín patrónca 'itsa curíqui bimiacëxa.

¹⁷ A xanu xuntacunëx ca Pablocëñun nu nuibiani munuma banai quiacëxa:

—Ënë unicaman ca Dios, naínu 'icë 'Apuira a ñu 'axunia. Usa 'ixun ca anúnmi mitsun 'uchacama téréncë 'aish ainan 'iti bana mitsu ñuixunia.

¹⁸ Usai quiquin ca 'itsa nëtën nu nuíacëxa. Usoquin 'uran ubíocëx cuainacëquin ca Pablonën ñunshin 'atima cacëxa:

—Jesucristonëan quimicëxun cana mi cain, ënë xanunuax ca chiquit.

Quixuan cacëxëshi ca bënëtishi ñunshin 'atima chiquíacëxa.

¹⁹ Usai 'icëbëtan ca aín patróncaman, a xanuan an 'acësabi oquin ñu 'acëbëtanma ca curíqui bitima 'icë quixun sinánquin, Pablocëñun Silas biacëxa. Bibianquin ca anua 'apu 'icënu buáncëxa.

²⁰ Buánxun ca an uni bëtsi unimi manania cuacë uni cacëxa:

—Ënë uni rabëtan judíos uni 'ixun bana ñuixuncëxun cuati ca nun ëmanu 'icë unicamax tsuáquiruía.

²¹ Tsuáquirumiquian bana ñuixuncë 'aínbi cananuna nun romano uni 'ixun an ñuixuncë bana axa quicësabi oquin 'atima 'ain.

²² A xanun patróncaman usaquin an uni uni itsimi manania cuacë unicama caia cuati, ca camabi uni Pablo 'imainun Silasni tsuáquiruacëxa. Tsuáquirucëbëtan ca a unicaman, aín chupa pëmitancëxuan manë xon rishquinun quixun aín unicama cacëxa.

²³ Usoquin cacëxun cushínra 'itsa oquin rishquitancëxun ca sipuacëxa. Sipuancëxun ca an sipunu 'icë unicama bërúancë uni cacëxa, Pablocëñun camina Silas machiquitia upí oquin bërúanti 'ai quixun.

²⁴ Usoquin 'anúan cacëxun ca sipu 'ucë mëúira atsínmixun i quini ocën tabíataxacëxa.

²⁵ Usoquian 'acëx ca Pablobë Silas imë naëx Nucën Papa Diosbë bananan a rabi cantacëxa. Usaría 'ia ca anua 'icë sipuacë uni raírinën cuacëxa.

²⁶ Usaía 'icëbëa me cushínra shaíquicëbë ca ami tapuocë icama shaíquicëbëa xëcuëcamaxribi xëoquimainun manë risi anun uni sipuacë təcërëcacëcama tubucuti rëucüacëxa.

²⁷ Usaía 'icëbë bësquinbi, xëcuëcama xëóquicë isquin ca an sipuacë unicama chiquíti rabanan bërúancë unin sináncëxa, —sipuacë unicama ca chiquíquiiani cuanxa —quixun. Sinánquin ca axbi taroracácatsi quixun aín manë xëtocë biacëxa.

²⁸ Bitsiabi ca Pablonën munuma banaquin cacëxa:

—Taroracaxma ca 'it. Camáxbi cananuna ënu 'ain.

²⁹ Cacëxuinshi, anun pëcaxun isti a aín uni ñucáxun bibianx ca bënëtishi abáquiiani sipu mëú atsíancëxa. Atsini, bërëqui racuëtan bamai ca Pablo 'imainun Silas tanáin rantin purúancëxa.

³⁰ Usai 'itancëxun ëman buánquin ca Pablo 'imainun Silas cacëxa:

—¿Añu carana 'ën 'uchacama tërëncë 'aish iënxun 'ati 'ain?

³¹ Quia ca cacëxa:

—Nucën 'Ibu Jesucristomi sinani ca ami catamët. Ami catamëti camina min xubunu 'icë min aintsi 'ibucamabëbi mitsun 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain.

³² Caxun ca a 'imainun aín xubunu 'icëcamaribi Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin bana ñuixuancëxa.

³³ Ñuixuncëxuinshi ca imëbi an sipuacë unicama bërúancë unin Pablo 'imainun Silas anua manë xon 'acë aín namicama chucaxuancëxa. Chucaxuncëbë ca an sipuacë unicama bërúancë unibë axa aín xubunu 'icëcamaxribi Jesúsmi catamëti nashimicë 'iacëxa.

³⁴ Usa 'ixun ca an sipuacë unicama bërúancë unin aín xubunu buánxun Pablocëñun Silas pimiacëxa. Usocëx ca a unibë aín xubunua 'icë aín aintsi 'ibucamaxribi Nucën Papa Diosmi catamëti ainan 'aish, chuámashirua tani cuëëancëxa.

³⁵ Usaía 'ian pëcaracëbëtan ca an uníxa uni itsimi manania cuacë unicaman policía xuquin cacëxa:

—An sipuacë unicama bërúancë uninu cuanxun camina a uni rabëa cuantánun ënun quixun cati 'ain.

³⁶ Usaquin caxun xucëx cuanxuan cacëxun ca an sipuacë unicama bërúancë unin Pablo cacëxa:

—An uníxa uni itsimi manania cuacë unicaman ca mi chiquínun quixun 'ë camiaxa. Usa 'ain camina chuámashirua 'aish cuanti 'ain.

³⁷ Usaquian an sipuacë unicama bërúancë unin cacëxun ca Pablonën policíacama cacëxa:

—Nux románo uni 'aish quiricañu 'icëbi, añu caranuna 'a quixun nu ñucáxunmabi, ca camabi unían ismainun rishquimitancëxun nu sipuamionxa. ¿Usaquin 'amionxunbi cara bërí uni raírinën isnúnma nu chiquínin? Ax ca 'aisama 'icën. Atúxbi ca nu chiquíni uti 'icën.

³⁸ Eësoquian Pablonën cacëxun cuabiani cuantëcënxun ca policíacaman an uni uni itsimi manania cuacë unicama cacëxa. Caquian, románo uni 'aish ca quiricañu 'icë quixun cacëxun cuati ca racuëacëxa.

³⁹ Racuëti anu cuanxun ca Pablocëñun Silas cacëxa:

—Mix camina románo uni 'aish quiricañu 'ain quixun 'unánxunma cananuna mi 'ón.

Caquin ëman buánxun ca —ënë ëmanuax camina cuanti 'ai —quixun cacëxa.

⁴⁰ Usaquian cacëx sipunuax chiquíquiani ca Lidianën xubunu cuancëxa. Cuanx atsínquinbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicama anu timëcë isquin upí oquin 'ësëtancëx anuaxribi cuancëxa.

Tesalónica ëmanuaxa unicama tsuáquirua

17

Tesalónica ëmanuaxa unicama tsuáquirua

¹ Usaquiani cuani Anfípolis ëma 'imainun Apolonia ëma anun cuanx ca Tesalónica ëmanu bëbacëxa. Tesalónicanu ca anua judíos unicama timëti xubu achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ain ca rabë 'imainun achúshi semana anu 'i, Pablo axa 'icësabi oi anun ñu mëetima nëtë 'icëbë 'icëbë, anua judíos unicama timëti xubunu atsínxun, anua timëtia unicama cuënëo bana 'unánmiquin, Jesús ax ca aséabi Cristo 'icë quixun cai atubë canancëxa.

³ Cuënëo bananu ñuicësabi oquin 'unánmianan ca —a bana quicësabi oi 'iti 'aish ca Cristo paë tantancëx bamatancëx baísquiaxa —quixun canan ca —'ën mitsu ñuixuncë Jesús abi ca axa uti nun caíncë Cristo ax 'icë quixun ñuixuancëxa.

⁴ Ñuixunia cuati ca judíos unicama raíri, Jesús ax ca aséabi Cristo 'icë quixun sinani, ami catamëti Silas 'imainun Pablobë timëacëxa. 'Imainun ca griego banan banacë uni 'ixunbia Nucën Papa Diosan bana cuacëcama, a 'imainun —ax ca aín nuitu upí 'icë —quixuan unin cacë xanucamaxribi Jesúsmi catamëacëxa.

⁵ Usa 'aínbi ca judíos unicama, an Jesús sináncëma, ax ami nutsi Silas 'imainun Pablomi nishquin uni 'atima chiquíshcama timëtancëxun a ëmanu 'icë unicama tsuáquirumiacëxa. Tsuáquirumi, Jasón cacë uni aín xubunu banaruquin barii ca, camabi unían isnun ëma nëbëtsi buánti ca Pablocëñun Silas chiquínti 'icë quiax quicancëxa.

⁶ Usai quiquinbi mëraquinma ca Jasóncëñun axa Jesucristomi catamëcë unicama raíri nirínbianquin a ëmanu 'icë unicaman 'apunu buáncëxa. Buani ca munuma sharati quicancëxa:

—An camabi menu 'icë unicama tsuáquirumicë uni rabëtax ca ënu uaxa.

⁷ Ucë ca Jasonën anua 'inun aín xubunu atsínmiaxa. A unicamax ca Romanu 'icë 'apu César quicë bana cuaisama tani, 'apu itsi ca Jesús 'icë quia.

⁸ Pablocëñun Silas ñuicania cuati ca unicamabë a ëmanu 'icë 'apucamaxribi sharati tsuáquiruacëxa.

⁹ Tsuáquiruiabi ca Jasónbëtan raírinën a ënun quixun curíqui 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca Jasóncëñun raíri cuantánun quixun ëancëxa.

Pablobë Silas Berea ëmanu 'iá

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman bënëñquinshi imë Pablocëñun Silas Berea cacë ëmanu cuantánun quixun xuacëxa. Xucëx cuanx bëbatancëx ca anua judíos unicama timëti xubunu atsíancëxa.

¹¹ Atsínxuan bana ñuixuncëbëtan ca anua 'icë judíos unicaman, Tesalónica ëmanu 'icëcamasamaira 'ixun, cuëñquin Pablonëan Jesús ñuiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuacëxa. Cuaquin ca aséabi cara Pablonëan ñuixuncë bana ax 'icë quixun 'unáncasquin camabi nëtën Nucën Papa Diosan bana cuënëo isacëxa.

¹² Usaquin 'ai ca atux 'itsáxira —aséabi ca —quixun sinani Jesucristomi catamëacëxa. Usai 'imainun ca griego banan banacë unicama 'imainun xanucamaribi —upí sinánñu ca —quixuan unin 'unáncë, acamax Jesucristomi catamëacëxa.

13 Usaía 'icëbëbi ca Tesalónicanu 'icë judíos unicamax, Pablonëan Bereanuxun Nucën Papa Diosan bana ñuixunia ñuicania cuabiani anuribishi cuancëxa. Cuanxun ca Pablomia nishnun quixun anu 'icë unicamaribi tsuáquirumiacëxa.

14 Tsuáquirumicëbëtanbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman bënëquinshi Pablo manë nuntían cuantánun quixun xuacëxa. Xucëbë ca Timoteobë Silas Bereanubi bërúacëxa.

15 Bërúmainun ca an buáncë unicaman Pablo Atenas ëmanu buáncëxa. Buántancëxun a ëbianía Bereanu cuantëcënia ca Pablonën a unicama Timoteocëñuan Silas bënëtishi a isi unun quixun camiacëxa.

Atenas ëmanua Pablo 'ia

16 A unicama cuan ca Pablonën Atenas ëmanuxun Timoteocëñun Silas aia caíancëxa. Caini a ëmanu niquin, unían uniocë ñu a unin rabicë, a 'aisamaira isi ca Pablo masá nuituacëxa.

17 Usa 'ixun ca anua judíos unicama timëti xubunuxun, judíos unicama 'imainun judíosma 'ixunbia an Nucën Papa Dios rabicë unicamaribi, Jesús ax ca aséribi Cristo, axa uti judíos unicaman caíncë, a 'icë quixun sinánmisa taní cuënëo bana ñui atubë canancëxa. Usai 'ianan ca camabi nëtën anuxun ñu marutinuaxribi anua 'icë unicamabë Jesús ñui canancëxa.

18 Cananmainun ca raíri unicama usa isa uni 'iti icë quixun epicúreo cacë unicaman bana ñuia cuacë, 'imainun estoico cacë unicamanribia bëtsi bana ñuia cuacë, a unicamaxribi uax Pablobë banacëxa. Abë banatancëx ca raírinëx quiacëxa:

—¿Añu cara banañuira 'ixun ënë unin nu ñuixuinsa tanin?

Quicëbë ca raírinëx Pablonëan Jesús ñuianan —bama 'aish ca uni baísquiti 'icë —quixun cacëxun cuax quiacëxa:

—Nun rabicë diosma, bëtsi dios ñui sapi ca quia.

19 Usai quitancëxun ca Pablo bibianquin matá, Areópago cacë, anu buánxun cacëxa:

—Nun nu cuacëma a ñuiquinmi nu cacë bana ënë cananuna upí oquin 'unántisa tanin.

20 Nun cuacëma ñu camina min ñuin. Uisai qui quicë cara quixun cananuna 'unántisa tanin.

21 Usa 'ain ca Atenasnu 'icë unicama 'imainun 'uracëox uax atubë 'icë unicama an uisa bana cara an cuacëma 'icë a cuaisa tancëxa. 'Imainun ca unían ñuia cuacëma ñuribi ñuiquin uni caisa tancëxa. Usai ca a unicamax 'iacëxa.

22 Usa 'ain ca Pablo Areópagonu timëcë unicama nëbëtsinuax niruquin cacëxa:

—Atenasnu 'icë unicama, 'ën iscëxun camina mitsun dioscama 'itsaira sinánquin a rabin.

23 'Ëx ënë ëmanu 'icë bain niquin cana anuxunmi mitsun dioscama rabicë 'itsa isan. Isanan cana anuxun mitsun dios rabiquinmi anu ñu nantí ñu achúshinumi ësaquin cuënëocë isan: “Ënëx ca anuxun nun 'unáncëma dios rabiti a 'icën”. 'Unánxunmabimi rabicancë dios a cana 'ën mitsu ñuixunin.

24 An ca me 'imainun anu 'icë ñucamaribi uniocëxa. Ax ca naí, me acaman 'Ibu 'icën. Usa 'aish ca ax anuxun a rabiti unin 'acë xubunu 'ima.

25 Unin a ñu 'axuncëxmabi ca ax usabi 'ia 'aish usabi 'ia. An ca anun nux tsóti nëtë 'imainun suñu, piti, 'imainun camabi ñuribi nu 'inania.

26 An ca achúshi uni aín rëbúnquicamaxa mecamanu tsónun uniocëxa. Unioquin ca uiti barin cara aín rëbúnquicamax camabi menu tsóti 'icë quixun mëníonan, anua aín me sënëncëcamaribi mëníoxuancëxa.

27 Nucën Papa Diosan ca ami sinánquian a 'unánun uni uniocëxa. Uisaxun caranuna a 'unánti 'ai quixunu sináncëxbi ca Nucën Papa Dios nu 'urama 'icën.

²⁸ Nucën Papa Dios cupí cananuna tsotin, a cupí cananuna nitsin, a cupí cananuna ënë menu 'ain. Mistun aintsi raírinëx ca ësai quiacëxa: “Nux cananuna diosan rëbúnqui 'ain”.

²⁹ Nux aín rëbúnqui 'ixun cananuna sinántima 'ain, ax ca unían 'acë curi 'acë ñuusa 'ianan uxua manë 'acë ñuusa 'ianan maxax 'acë ñuusa 'icë quixun.

³⁰ Nucën Papa Dios 'unáncëma 'ixun ca unin anbia unioçë ñu rabiácëxa. Rabi isquinbi ca Nucën Papa Diosan isëshiacëxa. Isëshia 'ixunbi ca bërí camabi menu 'icë uni 'atimaquin sináncë 'ixunbia sinananun quixun aín unicaman canun camia.

³¹ Nucën Papa Diosan ca mëníoçëxa, anúan achúshi uni, Jesucristonën camabi uni, aín nuitu cara upí 'icë, cara upíma 'icë quixun isti nëtë. Usaquian 'anun ca an caísacëxa quixuan camabi unin 'unánun, ca Nucën Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiácëxa.

³² Usaquian bamatancëx ca Jesús baísquiacëxa quixun ñuia cuati ca uni raírinëx Pablomi cuaiácëxa. Cuaimainun ca raírinën Pablo cacëxa:

—Minmi ñuicë bana ënëmi ñuitëcënia cananuna bëtsi nëtën cuatëcënti 'ain.

³³ Usaquian cacëx ca Pablo acama ëbiani cuancëxa.

³⁴ Cuancëbë Pablobë cuani ca raírinëx ami sinani Jesúsmi catamëacëxa. Acamax ca Dionisio, Areópagonu 'icë uni a 'imainun xanu achúshi Damaris cacë a 'imainun raíriribi 'iacëxa.

18

Pablo Corinto ëmanu 'ia

¹ Areópago cacë matánuxun bana ñuixuntancëx ca Pablo Atenas ëmanuax Corinto ëmanu cuancëxa.

² Cuanx bëbaxun ca judío uni achúshi, Aquila cacë, mërácëxa. Ax ca Ponto cacë menuaxa bacëan 'iacëxa. Usa 'aish ca aín xanu Priscilabë Italia menu 'icë Roma ëmanu 'iacëxa. 'Icëbëbia anu 'icë 'apu Claudio ax —judíos unicamax ca camáxbi Romanuax cuanti 'icë —quicëbë ca Corintonu tsoiti cuancëxa. Usa 'ain ca Corintonu bëbatancëx Pablo Aquilacëñun Priscila isi cuancëxa.

³ Aquila ax ca Pablonëan 'acësaribi oquian an chupa xubu 'acë uni 'iacëxa. Usa 'ain ca Pablonën aín xubunu 'ixun Aquilabëtan chupa xubu 'acëxa.

⁴ Usoquin 'anan ca anun ñu mëetima nëtëcaman anua judíos unicama timëti xubunu cuanxun —Jesús ax ca asérabi Cristo, axa utia judíos unicaman caíncë, a 'icë —quixun bana ñuixuancëxa. Ñuixuncëxun ca judíos unicama raíri 'imainun judíosma unicama raírinënríbi —Jesús ax ca asérabia Nucën Papa Diosan xuá a 'icë —quixun 'unánquin sináncëxa.

⁵ Usa 'ain ca Timoteobëa Silas Macedonianuax Corintonu bëban Pablonën bëtsi ñu mëeti 'aquinma Jesús ñui quicë banaishi ñuixuancëxa. Ñuixuanan ca judíos unicama, Jesús ax ca asérabi Cristo axa utia atun caíncë a 'icë quixun upí oquin ñuixuancëxa.

⁶ Cacëxbi ca aín bana timanan ami 'atimati banai ami nishacëxa. Usaía 'ia ca Pablonën anuax ca cuania quixuan atun 'unánun aín chupa tacaquin cacëxa:

—Mitsúxbi 'iisama tani camina Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain. Usaími 'icëxbi ca 'ën 'uchama 'icën. Mitsúnmi ënë bana cuaisama tancëbëtan cana judíosma unicama ñuixuni cuanin.

⁷ Catancëx anua judíos unicama timëti xubunuax chiquíquiani ca judíosma 'ixunbia an Nucën Papa Dios rabiçë, Justo cacë uni, aín xubunu cuancëxa, axa anua judíos unicama timëti xubu rapasu 'ain.

⁸ Usa 'ain ca anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu, Crispo, abë aín xubunu 'icë aín aintsi 'ibucamaxribi ami sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi

catamëacëxa. Usai 'imainun ca Pablonëan bana ñuixunia cuati, 'aisamaira Corintonu 'icë unicamaxribi ami sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti nashimicë 'iacëxa.

⁹⁻¹⁰ Usa 'ain ca Pablonën namáquin cuacësa oquin ësaquian Nucën 'Ibu Jesusan cacëxun imë cuacëxa:

–'Ë cana mibë 'ain. Usa 'ain ca uinu 'icë unínbi mi paë tanmiquin mëetima 'icën. Ënë ëmanuax ca 'aisamaira uni 'ënan 'iti 'icën. Usa 'ain camina racuëquin ënquinma 'ën bana ñuixunti 'ain.

¹¹ Usaquian cacëxun ca Pablonën achúshi bari 'imainun mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxë Corintonu 'iquin unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixuancëxa.

¹² Usaquian ñuixuncëbëbi ca Galión, axa Acaya menu 'icë unicaman 'apu 'ain, judíos unicamax Pablomi nishi tsuáquiruacëxa. Tsuáquiruquin bibianquin ca an uníxa unimi manania cuacë unicama timécë anu buáncëxa.

¹³ Buánxun ca Galión 'imainun abë 'icë unicama cacëxa:

–Ënë unin ca usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuënëo bana quicësama oquin Nucën Papa Dios rabinun quixun unicama caia.

¹⁴ Quixuan cacëbëa Pablo quicascëbëtanbi ca Galiónën judíos unicama cacëxa:

–Ënë uníxa ñu 'aisama 'acë 'ianan uni 'acë 'ain cuni cana mitsúnmi a ñuiquin cacëxun cuatsian.

¹⁵ 'Aínbi ca an mitsun cuati banaishi ñuixunquin, usai ca quia quixun ñuixunia. Usa 'ain camina mitsúnbi mëníoti 'ain. 'Ën cana ënë ñu mitsu mëníoxuntima 'ain.

¹⁶ Usaquin catancëxun ca Galiónën axa Pablomi manáncë unicama a cuantánun quixun cacëxa.

¹⁷ Cacëx cuanquinbi ca anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu, Sóstenes, a bixun mëëcancëxa. Usoia isquinbi ca Galionën caquinma isëshiacëxa.

Antioquíanu cuantëcëntancëxa Pablo amiribishi mecama oi cuantëcëan (18.18-21.26)

¹⁸ Usocëx 'itsa nëtën pain Corintonu 'itancëx ca Pablo Siria menu cuanti sinani axa Jesucristomi catamëcë unicama –cana cuanin –cabiani, Priscila 'imainun Aquílabë manë nuntin cuancëxa. Cuanx Cencrea ëmanu bëbaxun ca Pablonën, –'ën Nucën Papa Dios cacësabi oi 'i cana sënëni –quixun sinánquin aín bu tëamiacëxa.

¹⁹ Tëamitancëx cuanx ca Efeso ëmanu bëbacëxa. Bëbax Priscila 'imainun Aquila ëbiani cuanx anua judíos unicama timëti xubunu atsíanx ca anuax Pablo anua timécë judíos unicamabë banai atubë usai Jesús 'iti ñuiquin Nucën Papa Diosan bana cuënëo ñui canancëxa.

²⁰ Usaía 'ia judíos unicaman atubëa 'inun cacëxbi ca Pablo anu 'iáma 'icën.

²¹ Abë 'iquinma ëbianquin ca atu cacëxa:

–Judíos unicama anun timëti nëtë sënëncëbë atubë Jerusalénu 'itancëx cana Nucën Papa Dios cuëëncëbë mitsu isi utëcënti 'ain.

Quixun cabiani ca Efesonuax cuancëxa.

²² Cuanx Cesárea ëmanu bëbax ca nuntinuax 'ibúquiani taën Jerusalénu cuancëxa. Cuanx bëbaxun atu istancëxun axa Jesucristomi catamëcë unicama –cuanmainun ca 'it –cabiani ca Antioquíanu cuancëxa.

²³ Antioquíanu 'ëora pain 'itancëx ca Galacia menu 'icë ëma 'imainun Frigia menu 'icë ëmacama oi cuanquin Pablonën axa Jesucristomi catamëcë unicama upiti Jesucristomi sinani ax cuëëncësabi oi 'inun quixun caquin atu 'ësëacëxa.

Efesonuxuan Apolosnën bana ñuixuan

²⁴ Pablonëan Galacia menu cuanan Frigia menuribi cuanquin axa Jesucristomi catamëcë unicama 'esëmainun ca Alejandría ëmanu 'icë judíos uni achúshi, Apolo, ax Efeso ëmanu cuanx anu 'iacëxa. Ax ca an Nucën Papa Diosan bana cuënëo upí oquin 'unáncë 'aish unicama upí oquin bana ñuixuncë 'iacëxa.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesús ñuixunquian 'unánmicancë 'ixun ca Apólosnën cuëëni banaquin, Jesús ñuiquin, upí oquin Efesonu 'icë unicama ñuixuancëxa. Usaquin Jesús ñuiquin bana ñuixuanan, —aín 'uchacama chiquinatia ca Juanën uni nashimiacëxa —quixun 'unánquinbi ca Apolosnën —Jesucristonën ca aín Bëru Ñunshin Upí aín unicama abëa 'inun 'inania —quixun 'unánma 'icën.

²⁶ Usa 'ain ca anua judíos unicama timëti xubunuxun Apolosnën racuëquinma bana ñuixunia cuaquin ca Aquílabëtan Priscilanën 'uri buánxun Apolos, Jesúsmi catamëti ca uni usai 'ia quixun upí oquinra ñuixuancëxa.

²⁷ Usa 'ain ca Acaya menua Apolos cuainsa tancëbëtan axa Jesucristomi catamëcë unicaman —asábi ca —catancëxun atuan upí oquin Apolo binun quixun caquin axa Acayanuax Jesucristomi catamëcë unicama quirica cuënëoxuancëxa. Cuënëoxunia quirica bibiani manë nuntin cuanx Acayanu bëbatancëxun ca Apolosnën anua 'icë a Nucën Papa Diosan nuibaquin Jesúsmi sinánmicë unicama upí oquin 'aquiancëxa.

²⁸ 'Aquianan ca unicaman cuamainun —Cristo ca ucëma 'icë —quixuan sinaniabi abë banaquin judíos unicama, Jesús ax ca asérabi Cristo, axa utia atun caíncë a 'icë quixun canan usai ca Cristo 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia quixun 'unánmiacëxa.

19

Pablo Efesonu 'ía

¹ Corinto ëmanua Apolos 'ain ca Pablo matá me sapáncama oi cuantancëx Efesonu bëbacëxa. Bëbaxun ca anu 'icë axa Jesucristomi sináncë unicama mëracëxa.

² Mëraxun ca ñucácëxa:

—¿Mitsúxmi Jesucristomi sináncëbë cara aín Bëru Ñunshin Upí mitsunu uax? Quixuan ñucácëxun ca cacëxa:

—Nun cananuna Jesucristomi catamëti ca uni aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ia quixun ñuia cuacëma 'ain.

³ Usaía quia ca Pablonën atu cacëxa:

—¿Añu sinani caramina nashimicë 'ian?

Cacëxun ca cacëxa:

—Juanëan uni 'unánmicë bana sinani cananuna nashimicë 'ian.

⁴ Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Atimaquin sináncë 'ixunbia sinanatia ca Juanën uni nashimiacëxa. Nashimiquin ca cacëxa, axa a caxu uti uni achúshi, Jesús, axa utia judíos unicaman caíncë, Cristo, ami sinánun quixun.

⁵ Usaía Pablo quia cuati ca Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti a unicamax nashimicë 'iacëxa.

⁶ Usa 'ain ca a unicama Pablonën aín mëcënan ramëcëbë atunu Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí uacëxa. Usaría 'icëbë unin 'unáncëma banan bananan ca a unicaman, usaquian Nucën Papa Diosan sinánmicë bana unicama ñuixuancëxa.

⁷ Anu 'icë uni nashimicëcama ax ca mëcënan rabë 'imainun rabë unisa 'iacëxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonën anu rabë 'imainun achúshi 'uxë 'iquin, anua judíos unicama timëti xubunuxun racuëquinma upí oquin Jesús ñuiquin bana

ñuixuancëxa. Ñuixunquin ca, Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixuan 'unánun anu 'icë unicama ñuixuancëxa.

⁹ Ñuixuniabi ca raírinën masáquin sinánquin cuaisama tancëxa. Usaquin cuaisama tani ca anu timëcë unicaman cuamainunbi —Jesúsmi sinánti ca 'aisama 'icë —quiax quiacëxa. Usai quicëbë, anuax chiquíquianquin ca Pablonën axa Jesucristomi catamëcë unicama buani, Tirano cacë unían anuxun uni 'unánmicë xubu, anu cuancëxa. Cuanxun ca anuxun camabi nëtën bana ñuixuancëxa.

¹⁰ Usaquin ca Pablonën rabë barin anuxun bana ñuixuancëxa. Pablonëan usaquin ñuixuncëxun ca Asianu 'icë unicama, judíos unicama 'imainun judíosma unicamanribi Nucën 'Ibu Jesús ñuiquian ñuixuncë bana cuacëxa.

¹¹ Cuacëbëtan ca Pablonën anuxun Nucën Papa Diosan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

¹² Usa 'ain ca amia Pablo ratíquicë chupa 'imainun pañun abia anu buania mëi uni ñucëcamax pëxcúacëxa, pëxcúmainun ca ñunshin 'atimacamaxribi uninuax chiquíacëxa.

¹³ Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën usoquin 'aia istancëxun ca an cuaínbëquini niquin uninua ñunshin 'atima chiquíncë judíos unicama raírinën, Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën 'acësaribi oquin 'ati sináncëxa. Usaquin sinánquin ca uninu 'icë ñunshin 'atima cacëxa:

—Pablonëan unicama ñuixuncë Jesús an 'amicëxun cana mi cain, ënë uninuax ca chiquit —quixun.

¹⁴ Usaquian an ñu 'acë uni raírinëx ca judíos sacerdotenën cushicama achúshi, Esceva cacë, aín bëchicë mëcën achúshi 'imainun rabë 'iacëxa.

¹⁵ Usa 'ixuan cacëxunbi ca ñunshin 'atimanën Escevanën bëchicëcama cacëxa: —Jesús 'imainun cana Pabloribi 'unan. Usa 'ixunbi cana ui caramina 'ai quixun mitsu 'unaniman.

¹⁶ Quixun cai chirínquianx anu 'iruquin ca ñunshin 'atimañu uni an cupinunma atu mëëacëxa. Mëëquian cushínra mëëcëx ca chupañuma 'aish aín nami tëátëábu 'aish xubunuax chiquiti abácëxa.

¹⁷ Usoquian 'acëa ñuía ca Efesonu 'icë judíos unicama 'imainun judíosma unicamanribi cuacëxa. Cuati racuëquin ca:

—Nucën 'Ibu Jesús, ax ca cushiira 'icë —quiquin a rabiacëxa.

¹⁸ Usaía 'icëbë uxun ca axa Jesúsmi catamëcë 'itsa unin —usaribi oquin cana 'ën ñu 'atima 'acë —quixun chiquinacëxa.

¹⁹ Usomainun ca an ñubëti 'unáncë unicaman anua ñubëti 'unáncë quiricacama bëxun, camabi unían ismainun nëëancëxa. Usa 'ain ca a quiricacaman cupí cincuenta mil curíquisa 'iacëxa.

²⁰ Usaría 'imainun ca a ñuiquin bana ñuía cuati Jesucristomi catamëti unicamax amiribi amiribi 'itsacëxa.

²¹ Usa 'ain ca Pablonën Macedonia me 'imainun Acaya menu pain cuantancëx Jerusalénu cuanti sináncëxa. Jerusalénu cuanti sinani ca quiacëxa: Anu pain 'itancëx cana Roma ëmanuribi cuanti 'ain.

²² Usaquin sinánxun ca Pablonën an 'aquincë uni rabë, Timoteo 'imainun Erasto, a Macedonia menua cuantánun xuacëxa. Xutancëx ca Asia menua 'icë ëma Efeso, anu 'ëora pain í bërúacëxa.

Efesonu 'icë unicamaxa tsuáquirua

²³ Efesonuaxa Pablo cuancëma pan 'ain ca Jesucristo ñuicë bana cuaisama tani, a ëmanu 'icë unicamax tsuáquiruacëxa.

²⁴ Usaía 'inun ca Demetrio, an uxua manë unioquin ñu chucúmaracama 'ati 'unáncë, an tsuáquirumiacëxa. Demetrio an anuxun diosa Artemisa cacë

rabiti xubu iscësa 'itánun chamaburatsu oquin manë uxua unioçëxa. Unioxun maruquin ca a 'imainun abëtan ñu 'acë unicamanribi 'itsaira curíqui biacëxa.

²⁵ Demetronën ca abëtan usoquin 'acë unicama 'imainun anribia usaribi oquin ñu 'acë uncamaxa, an camicëx timëtia cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ënë ñu ësoquin 'atancëxun maruquin cananuna anun nun ñu maruti curíqui bitsin.

²⁶ Usa 'aínbi camina mitsun Pablo isanan an ñuicë banaribi cuatin. An ca Efeso ëmanushima, Asia menu 'icë ëmacamax oquin, unían a rabinuxun 'acë ñu ax ca aséribi diosma 'icë quixun caquin, a rabixunma 'anun caquin 'aisamaira uni sinánmiäxa.

²⁷ Usoquian sinánmicëxun ca unin nun nu unioçë uxua manë 'acë xuburatsu bitima 'icën. 'Imainun ca Diananëxa cushi 'aínbi unicaman anuxuan a rabicë xubu cha manuti 'icën. Diana äxa Asianu 'icë unicama 'imainun camabi menu 'icë unicaman rabicë 'aíshbi ca rabicëma 'iti 'icën.

²⁸ Usai Demetrio quia cuati ca nishi sharati tsuáquirui quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabicë diosa ca Diana 'icën.

²⁹ Usari quicëbë ca Efeso ëmanu 'icë unicama sharati tsuáquiruacëxa. Tsuáquiruquin Macedonia menu 'icë uni rabë, Gayo 'imainun Aristarco, äxa Pablobë nicë, a bixun nirínbianx ca anua unicama timécë xubunu abáquianx atsíancëxa.

³⁰ Atsíncëbëa anu 'icë unicama cai axribi atsíntisa taniabi ca äxa Jesucristomi catamécë unicaman —miribima bitsia atsíanxma ca 'it —quixun Pablo cacëxa.

³¹ Camainun ca an 'unáncë Asia menu 'icë 'apu raírinëribi anu timécanti xubunu atsíanxma 'inun quixun Pablo camiacëxa.

³² Usa 'ain ca äxa timécë uncamax tsuáquirui, raírinëxa bëtsi ñu ñui quimainun raírinëribi bëtsi ñu ñui banai sharácëxa. Sharáquinbi ca aín patsanën añu 'anux cara timëäxa quixun 'unánma 'icën.

³³ Pablomia 'icësaribiti ca anua timécë uncamax anua atubë 'icë judíos uncamamiribi nishacëxa. Usaía ami nishcëxun ca judíos unicama an Alejandro, uisai 'i cara timëäxa quixun an anua timécë unicama canun quixun cacëxa. Cacëxun ca Alejandronën aín mécënan sanánquin aín bana cuanun quixun cacëxa.

³⁴ Cacëxbi ca —ax ca judío uni 'icë —quixun 'unani nëtëtima rabë horan pain munuma sharati quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabicë diosa ca Diana 'icën.

³⁵ Usa 'ain ca sharatia nëtënun cacëxbi nëtëtisama taniabi an 'apu quirica cuënëoxuncë unin nëtëmiacëxa. Nëtëmia ca cacëxa:

—Efesonu 'icë unicama, 'ën mitsu camainun ca cuat. Ënë ëmanu 'icë uncamax ca an anuxun Diana rabiti xubu bërúanan a iscësa maxax naínuax nipacëcë bërúancë 'icën. Usa ca quixun ca camabi menu 'icë unicaman 'unánxa.

³⁶ Usa 'ain ca, usama ca quiäx uíxbi quitima 'icën. Usa 'ain camina nëtëti 'ain. Nëtëanan camina sinánxunmaishi ñu 'atima 'ain.

³⁷ Mitsúnmi bécë uni rabëtax ca mitsun rabicë diosa ñui 'atimati banacëma 'icën.

³⁸ Usa 'aínbi ca Demetrio 'imainun an abëtan uxua manë 'acë ñu 'acë unicaman, unimi manántisa tanquin, an uníxa uni itsimi manania cuacë unicama cati 'icën. Canan ca 'apu raíriribi cati 'icën. Cacëbëtanbi ca Demetrio 'imainun abë 'icë uncamaxa ami manáncë unicamanribi, an uníxa uni itsimi manania cuacë unicama cati 'icën.

³⁹ Usa 'ain camina bëtsi ñuribi mëníoisa tanquin anúan 'apucama timëti nëtën anu timécë unicaman cuamainun cati 'ain.

⁴⁰ Uisai 'i caranuna sharati quixuan ñucáncëxun a ñuiquin cati ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca 'apumi nishínu 'icësa sináncanti 'icën.

⁴¹ Usaquin catancëxun ca timécë unicama cuantánun quixun xuacëxa.

20

Macedonia me 'imainun Grecia menu Pablo cuan

¹ Usaquin cacëxa cuancëbëtan ca Pablonën axa Jesucristomi catamécë unicama camicëx aia 'esëanan bana ñuixuntancëxun –cuanmainun ca 'ican –quixun atu cabiani Macedonia menu cuancëxa.

² Cuanquin ca a menua 'icë ëmacamanua 'icë axa Jesucristomi catamécë unicama, ëníma Jesúsmi catamënnun quixun caquin sinánmiacëxa. Sinánmibiani ca Grecia 'icëbi Acayaribi cacë menu cuancëxa.

³ Cuanx bëbax ca anu rabë 'imainun achúshi 'uxë 'iacëxa. Anu 'aish ca manë nuntin Siria menu cuanti sinánquinbi, judíos unicamaxa ami 'esënania ñuia cuati sinanacëxa. Sinanabiani ca Macedonia anu pain bain cuancëxa.

⁴ Cuancëbë ca Berea ëmanu 'icë uni, Sópater, a 'imainun Tesalónica ëmanu 'icë uni rabë, Aristarco 'imainun Segundo, 'imainun Derbe ëmanu 'icë uni, Gayo, 'imainun Asia menu 'icë unicama, Timoteo, Tíquico, Trófimo, acamax Pablobë cuancëxa.

⁵ Cuanx Macedonia menu bëbacëbë ca atux pain Troas ëmanuxun nu caini cuani nu ëbiani rëcuënquiancëxa.

⁶ Usa 'ain cananuna anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtë inúmitancëx, nuxribi Filiposnuax manë nuntin cuanx, mëcën achúshi nëtë 'icëbë Troasnu bëbacën. Bëbax cananuna mëcën achúshi 'imainun rabë nëtë anu 'iacën.

Troas ëmanu Pablo 'iá

⁷ Anu 'aish cananuna domingo nëtën axa Jesucristomi catamécë unicamabë pán tucapaxun pi timéacën. Timéan ca Pablonën, imëishinu cuanti 'ain, ñantónpaquin 'uran bana ñuixuancëxa. Usoquin ca imé naëx 'itámainun 'acëxa.

⁸ Usoquin ca Pablonën xubu cata itsi manáinra 'icë, anua lamparín 'itsaira tiríocë 'icë anunu timécë, anuxun bana ñuixuancëxa.

⁹ Usaquian Pablonën manámi 'icë xubu cata rabë 'imainun achúshi, anuxun bana ñuixuncëbëbi ca bënë uni achúshi, Eutico cacë, ax xubu manámia 'icë xëcuë anu tsofax, 'uxcënan ténancëx 'uxax ëman nipacëacëxa. Nipacëtía bamaia ca bicancëxa.

¹⁰ Bicëbë xubunuax 'ibúquianquin bënë uni 'icúquin bitsi rantin purúnquin ca Pablonën anua 'icë unicama cacëxa:

–Ratúaxma ca 'ican, ca uinacëtía.

¹¹ Catancëx manan 'irutëcënxun, pán tucapaxun pianan pëcaratamainun bana ñuixunëti, ca Pablo atu ëbiani cuancëxa.

¹² Cuancëbë ca bënë uni Eutico axa chuáma 'aish asábi 'icë buani cuëënquiiani cuancancëxa.

Troasnuaxa Pablo Miletonu cuan

¹³ Usa 'ain cananuna Pablonëan taën cuainsa tanquin, anua bitsi cuanun cacëx, nux pain rëcuënquiiani manë nuntin Asón cacë ëmanu cuancën.

¹⁴ Cuanx bëbaquin Asónua Pablo bibiani cananuna abë nuntin Mitilene cacë ëmanu cuancën.

¹⁵ Mitilenenuax coonx cananuna Quío cacë nasí rapasu bëbacën. Bëbax anuax coonx cananuna Samos cacë nasínu bëbacën. Bëbatancëx cananuna anu 'icë ëma Trogilio anuax pain tantiacën. Tanti anu 'inëti cuanx cananuna Mileto cacë ëmanu bëbacën.

16 Anuxun ca Pablonën Pentecostés cacë nētë 'iisama pain 'ain Jerusalénu bëbati sinánquin 'uran Asia menu 'iisama tanquin, Efeso ëma 'urama 'aínbi anu cuantima sináncëxa.

Efesonuaxa ax Jesucristomi catamëcë unin cushicama Pablonën bana ñuixuan

17 Usaquin sinánxun ca Miletonuxunbi Efesonua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamaxa anu unun quixun Pablonën camiacëxa.

18 Camicëx aia ca cacëxa:

–Asia menu utancëx carana mitsubë 'aish uisai 'ëx 'ia quixun camina mitsun 'unanin.

19 'Ëx mitsubë 'ixun cana mitsúnmi 'ë rabiti sinánquinma axa cuëencësabi oi 'iquin Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuan. Usoquin 'ai cana bëunan mëscúanan judíos unicaman 'ë bëtsi bëtsi ocëx 'aisamaira tëmëran.

20 Usai 'iquinbi cana ënquinma uisai caramina Nucën Papa Dios cuëencësabi oi 'inux upí 'iti 'ai quixun racuëquinma mitsu bana ñuixuan. Usaquin nētëquinma mitsúxmi timëcë ñuixuanan cana mitsun xubucamanuxunribi mitsu bana ñuixuan.

21 Ñuixunquin cana judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi Nucën Papa Dios cuëencësa oi 'inux sinanatía Nucën 'Ibu Jesucristomi catamënun quixun can.

22 Usa 'ain cana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi Jerusalénu cuanin, uisai carana anuax 'iti 'ai quixun 'unanimabi.

23 An 'unánmicëxun cana 'unanin, uinu 'icë ëmanu carana cuani anuxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë caia, anuax cana sipuocancë 'ianan unían 'atimocëxun 'aisamaira oquin tëmëranuxun 'ai quixun.

24 Usaquian 'unánmicëxbi cana 'ëx uisai carana 'iti 'ai quixun sinani bënëtiman. Bamanuxunbi Nucën 'Ibu Jesusan cacësabi oquin 'ai cuëenquin sënëonti cana cuëënin, Nucën Papa Diosan ca nuibaquin unicama ainan 'inun iëmisa tania quixuan camabi unin 'unánun.

25 Usaquin sinánquinbi cana 'unanin, uicama carana Nucën Papa Diosan uni 'inun bana ñuixuan acaman ca 'ë istëcënxunma 'aia quixun.

26-27 Mitsúnmi 'ë istëcëncëxunmabi cana ësoquin mitsu cain, uisai cara Jesucristo cupí aín unicamax, an mëníosabi oi 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan 'ë 'unánmicë, acama ñuiquin cana mitsuishima camabi ëmanu 'icë unicamaribi ñuixuan. Usa 'ain ca 'ën Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuatibia ami catamëcëma 'ain 'ën 'uchama 'icën.

28 Usa 'ain camina mitsun mina ñu 'aisama 'ai bërúancati 'ain. Bërúancan camina axa Jesucristomi catamëcë unicamaribia upí 'inun bërúanti 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan ca usoquinmi axa Jesucristomi catamëcë unicama bërúanun mitsu 'imiaxa. A unicamax ca axa bama cupí Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'aish aín uni 'icën.

29 'Ën cana 'unanin, 'ëx cuancëbë ca uni raíri uti 'icën. Uxun ca axa ami sináncë unicama, Jesucristomi catamëti bana a ënun quixun paránti 'icën. 'Inúanëan bëtsi biquin carnero tsuácacësaribi oquin ca a unin axa ami sináncë unicama Jesús manunun quixun parántisa tanti 'icën.

30 Ësaquinribi cana 'unanin, axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëcë unicama bëtsi bëtsin ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin ñuixunquinma, cëmë bana ñuixunti 'icën, a bana quicësabi oi isa 'inun quixun.

31 Usa 'ain camina unin paráncëma 'inuxun upí oquin sináinrati 'ain. Camina sinánti 'ain, rabë 'imainun achúshi barin cana ñantánbi nētënbí nētëquinma bëunan mëscúquin mitsu 'ësëan.

³² Bërí cana an bërúanun Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. An ca nuibaquin mitsu ami cushinun 'imianan axa ami sináncë unicama 'imicësaribi oquin asérabi ainan 'aíshmi ax cuëëncësa oíshi 'inun mitsu 'imiti 'icën.

³³ 'Ën cana curíqui ñucánan chupa uibi ñucácëma 'ain.

³⁴ Mitsúnbi camina 'unanin, 'ën mēcēnanbi ñu mēëxun cana 'ën piti 'imainun 'ën chupa bianan 'ëx abë 'icëcamaribi bixúan.

³⁵ Usaquin ñu mēëcë 'ixun cana mitsu 'unánmia, mitsúnribimi usoquin 'anun, ñuñuma uni ñu 'inánuxun. Usaquin 'ati sinani ca Nucën 'Ibu Jesús ësai quiacëxa: “A unin ñu 'ináncë uni ax cuëëncësamaira oi ca an uni ñu 'ináncë uni ax cuëënia”. A bana camina manuquinma sinánti 'ain.

³⁶ Ësaquin catancëx ca Pablo rantin puruni tsóbuti anu 'icë unicamabë Nucën Papa Diosbë banacëxa.

³⁷⁻³⁸ Banai sēnēnia ca —'ë camina istēcēnuxunma 'ai —quia oi camáxbi masá nuituti abë 'icúcanani bēunan mēscúquin bërúanxa cuanun caquin manë nuntinu 'irumiquin Pablo buáncëxa.

21

Jerusalénu Pablo cuan

¹ Buáncëx 'iruax Efesonu 'icë unicama ëbiani cuanx cananuna Cos cacë nasínu cuancën. Anuax coonx cananuna Rodas cacë nasínu cuanx, anuaxribi Pátara cacë ëmanu bēbacën.

² Bēbaxun cananuna anua axa manë nuntin Fenicia menu cuanti uni raíri mēracën. Mērax cananuna a nuntin atubë cuancën.

³ Cuanxun Chipre nasía mēmiu 'icë inubiani cananuna Siria menu cuancën. Cuanx cananuna anu 'icë unicaman buáncë aín ñucama a nanpáxunti cupí Tiro ëmanu cuancën.

⁴ Usai Tironu bēbaxun, axa Jesucristomi catamēcë unicama mērax, cananuna mēcën achúshi 'imainun rabé nētēn atubë anu 'iacën. Nuxnu anu 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun a unicaman uisai cara Pablo 'iti 'icë quixun 'unánquin Jerusalénu cuanxma 'inun quixun cacëxa.

⁵ Usaquian cacëbëbi cananuna a nētëcama inúcëbë cuancën. A ëmanuax cuancëbë ca axa Jesucristomi catamēcë unicamax aín xanu 'imainun aín bēchicëbëbi nubë masinu cuancëxa. Cuanx cananuna rantin puruni tsóbuax masinuax Nucën Papa Diosbë banacën.

⁶ Usai 'itancëxun atubë 'icucananquin —cuanmainun ca bërúanx 'ican — quixun atu cai cananuna manë nuntinu 'iruacën. 'Irucëbë ca a unicamax aín 'icënu cuantëcëancëxa.

⁷ Anuax cuanx cananuna Tolemaida ëmanu cuancën. Cuanx bēbaxun axa Jesucristomi catamēcë unicama catancëx cananuna achúshi nētēn atubë 'iacën.

⁸ Anuax pēcaratëcëncëbë cuanx cananuna Cesárea ëmanu bēbacën. Bēbax cananuna Felipeñen xubunu abë 'i cuancën. Felipe ax ca an Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuncë 'ianan mēcën achúshi 'imainuan rabé uni Jerusalénuxun an piti mētícanun cáscan acama achúshi 'iacëxa. A Felipebë cananuna 'iacën.

⁹ Aín bēchicë ca rabé 'imainun rabé xanu bēñēñuma 'iacëxa. A xanucaman ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuancëxa.

¹⁰ Anu 'itsa nētë 'icëbë ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni achúshi Agabo cacë, ax Judea menuax bēbacëxa.

¹¹ Bēbax nu isi uxun anun Pablo tsitëcërëquicë, a biax anun tanëacanan anun mēñëacati ca quiacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ca ësari quia: Ënën 'ibu ca ësaribi oquin nëaxun Jerusalénu 'icë judíos unicaman judíosma unían binun 'inánti 'icën.

¹² Ësaría Agabo quia cuaquin ca nubëtan Cesáreanu 'icë unicamanribi, Jerusalénu cuanxma 'inun quixun Pablo cacëxa.

¹³ Cacëxbi ca Pablo quiacëxa:

—¿Añu cupí caramina usai banai bëunan mëscúquin 'ë masá nuitumin? Jerusalénuxuan Nucën 'Ibu Jesúsnan cupí 'ë nëacancëxbi cana bënëtima 'ain. Usoquin nëanan 'ë 'acancëxbi cana asábi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai quia Jerusalénu cuancatsi quia cananuna Pablo sinanamicasmacën. Usa 'ain cananuna quiacën:

—Nucën 'Ibu Dios cuëncësabi oi ca 'iti 'icën.

¹⁵ Usa 'ain cananuna ñu mëníobiani Cesáreanuax Jerusalénu cuancën.

¹⁶ Cuancëbë ca nubë Cesáreanuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicama raíri cuancëxa. Acaman ca Chiprenuax ucë uni Mnasón, axa 'itsa baritian Jesucristomi catamëcë, a 'unáncë 'ixun aín xubunu anunu 'inun nu buáncëxa.

Pablo Jacobo isi cuan

¹⁷ Usa 'ain ca Jerusalénu bëbaia axa Jesucristomi catamëcë unicaman cuëenquin nu biacëxa.

¹⁸ Usaquian bicëx 'inëti cananuna pëcaracëbë Pablobë Jacobo isi cuancën. Abë ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicamaribi 'iacëxa.

¹⁹ 'Icë —¿uisa caina 'ai? —quixun catancëx atubë banaquin ca Pablonën uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan 'amicëxun, anua judíosma unicama 'icë ëmacamanuxun ñu 'axa quixun ñuixuancëxa.

²⁰ Usaquian Pablonën ñuixuncëxun ca —asábi ca —quixun caquin Nucën Papa Dios rabiacëxa. Rabbitancëxun ca Pablo ësaquin cacëxa:

—Asábi ca. Usa 'aínbi camina 'unanin, 'aisamaira judíos unicamax ca Jesúsni sinánxa. Sinánxunbi ca ësaquinribi sinania, Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi cananuna 'iti 'ai quixun.

²¹ A unicamax ca quia, min isamina bëtsi bëtsi menua judíos unicama, Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi 'iaxma 'inun quixun can. Canan isamina judíos unicaman 'acësaribi oquin bëbu tuá 'unántioxunma 'anun quixunribi can.

²² An usa bana cuacë unicamax ca mi ucë cuati timëti 'icën. ¿Usa 'ain caramina uisai 'iti 'ain?

²³ Nun ësaquin cacësabi oquin camina 'ati 'ain. Ënu ca rabë 'imainun rabë judíos uni, an Nucën Papa Dios cacësabi oi 'i sënëenquian aín bu tëamitishi 'icën.

²⁴ Ënë uni buani camina abë judíos uni 'icësaribiti 'inux mixribi nashi mëníocati 'ain. Mëníocanan camina a unicamaxa Moisésnën cuënëo bana usai 'iti quicësabi oi 'ianan aín bu tëacë 'inun cupíoquin mëníocamiti 'ain. Minmi usoia isquin ca judíos unicaman 'unánti 'icën, mix camina Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi 'i quixun. 'Unánan ca mimia manáncë bana ax ca cëmë 'icë quixun 'unánti 'icën.

²⁵ Mixmi judío uni 'aish usai judíos unicama 'iti bana quicësabi oi 'iti 'aínbi ca nun sináncëx judíosma unicamax usai 'itima asábi 'icën. Usaquin sinánquin cananuna ësaquin 'axun acama quirica buánmian: Judíos unicama usai 'iti banacama quicësa oquin 'aquinma camina ësaquinshi 'ati 'ain, unínbia unioçë ñu rabiquian 'acë ñuina camina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain, 'imainun camina tëtscacë ñuina pitima 'ain, 'imainun ca bëtsi xanubë 'ima uni aín xanubëishi 'iti 'icën.

Roma ëmanua Pablo cuan ñuicë bana (21.27-28.31)

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun Pablo bican

²⁶ Usaquian abëa 'icëcamabëtan Jacobonën cacësabi oquin, rabë 'imainun rabë uni a buonx ca Pablo judíos unicama 'icësaribiti nashi abë mëníocacëxa. Mëníocanan ca uisa nëtën cara anun mëníocati nëtë sënénti 'icë quixun canan uisa nëtën cara Nucën Papa Dios rabiquin ñuina rëti 'icë quixun anu 'icë sacerdotebëtan mëníoi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancëxa.

²⁷ Anun mëníocati nëtë męcën achúshi 'imainun rabë sënénti 'uramara 'ain ca judíos unicama raíri, Asianuax ucë, acaman Pablo anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua isacëxa, isquian tsuácarucëxun Pablo biacëxa.

²⁸ Bitsi ca munuma cuënishi quicancëxa:

—Israel unicama, nu ca 'aquin. Ënë unix ca an camabi menu cuanquin judíos unicamamia 'inun quixun unicama ñuixuncë a 'icën. Usa 'ixun ca nun cuati bana Moisésnën cuënëo quicësabi oi 'iaxma 'inun quixun canan, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ënë 'atimaquin ñuiquinribi unicama caia. Usa 'ixun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu judíosma, axa griego banan banacë unicama raíribi atsínmiaxa. Atsínmixun ca ënë xubu upí 'atimamiaxa —quiax.

²⁹ Jerusalënuaxa abë nitsia isbaiëxanx ca Efesonu 'icë uni, Trófimo, a Pablonën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínmicësa sinani usai quicancëxa.

³⁰ Usaía quicëbë tsuáquirui abácuatsini uquin ca Jerusalënu 'icë unicaman biquin, Pablo anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ëman nirínbianquin bënénquinshi xëcuëcama xëpuacëxa.

³¹ Usaquin 'ai Jerusalënu 'icë camabi uni tsuáquirucëa ñuia ca comandantenën cuacëxa.

³² Usaquin cuaquin aín suntárucamacëñun suntárunën cushicama timëtancëxun abáquianquin buanx ca comandante anua unicama 'icë anu bëbacëxa. Bëbaia isquin ca mëëquinbi Pablo ëancëxa.

³³ Usocëbë uquin ca Pablo biquin comandantenën aín suntárucama manë risi rabëtan təcërëcanun quixun cacëxa. Caquin ca ui cara ax 'icë quixun ñucánan aña cara 'axa quixun ñucácëxa.

³⁴ Ñucácëbëbia unicamax bëtsi bëtsi bana ñui sharácëbëtan upí oquin cuaquinma ca comandantenën anua suntáru bucucë xubunua buánun quixun cacëxa.

³⁵⁻³⁶ Cacëxuan buáncëbë, a caxu cuanquin catícabiani ca unicama sharati tsuáquirui quiacëxa:

—Ca bamati 'icën.

Usai quia tsuáquirucëbëtan ca unínma 'aia quixun suntárucaman atun xubunua 'icë tapitia 'urama 'ain Pablo 'icúquin birubianquin buáncëxa.

Unicamax ami manáncëxuan Pablonën ca

³⁷ Usoquin buánxuan atun xubunu suntárucaman atsínmicëxunbi ca Pablonën comandante cacëxa:

—¿Bananun caina 'ë 'imitima 'ain?

Cacëxun ca comandantenën cacëxa:

—¿Griego banan banati caina 'unan?

³⁸ ¿Mix caramina Egiptonu 'icë uni an bari itsin, 'apumi nishquin unicama tsuáquirumitancëxun uni 'aquin cuatro mil uni, anu uni 'icëma menu buáncë, ama 'ain?

³⁹ Usaquin ñucácëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Ëx cana judío uni 'ain, Cilicia menua 'icë ëma cha, Tarso, anu 'icë. ¿Usa 'ain caramina 'ën axa tsuáquirucë unicama canun 'ë camitima 'ain?

⁴⁰ Cacëxun ca comandantenën –camina cati 'ai –quixun cacëxa. Cacëx tapitinu nixun mëcënan sanáncëxa nëtëtia ca Pablonën hebreo banan banaquin ësaquin unicama cacëxa:

22

¹ 'Ën aintsicama 'imainun caniacëcë unicama, uisai carana 'ia quixun 'ën aséribi mitsu ñuixunmainun ca cuat.

² Caía, hebreo banan Pablo banaia cuati ca pascësarua 'inun nëtëacëxa. Nëtëtia ca Pablonën cacëxa:

³ –'Ëx cana judíos uni, Cilicia menua 'icë ëma Tarso, anuax bacëan 'ain. Usa 'ixunbi cana Jerusalén ënuax caniquin, an uni 'unánmicë uni, Gamaliel, an 'unánmicëxun quirica 'unánquin, nucën raracaman cuatia Moisésnën cuënëo bana upí oquin 'unáncën. 'Imainun cana mitsúxmi 'icësaribiti Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'ati cuëëancën.

⁴ Usa 'ixun cana axa Jesucristomi sináncë unicama bëtsi bëtsi ocën. Bëtsi bëtsi oquin 'anan cana bëbu 'imainun xanuribi nëaxun tëmëramianan sipuanuxun buáncën.

⁵ Sacerdotnën cushicaman 'apubëtan ca caniacëcë unicamanribi 'unánxa, atun ca Damasconu 'icë judíos unicama 'inani cuanun quirica 'ë 'ináncëxa quixun. 'Ináncëx cana axa Jesucristomi sináncë unicama Jerusalén ënuxun tëmëraminuxun bitsi cuancën.

Pablonëan axa usai Jesucristomi catamëa ñuia bana (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Bain cuani Damasconu bëbai cuanquin, 'ën usai 'iti sináncëma 'ainbi ca bari xamáruti 'urama 'ain, naínuax cushiira pëqui ichúquin nëbëtsioraquin 'ë pëcacëxa.

⁷ Usaquian pëcacëx menu nipacëxun cana ësaquian 'ë cacë bana cuacën: “Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ë bëtsi bëtsi oin?”

⁸ Ësaquian cacëxun cana cacën: “¿Ui caramina 'ain? Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain”. Cacëxun ca 'ë cacëxa: “Ëx cana Jesús, Nazaretnu 'icë, ami bëtsi bëtsi ocë, a 'ain”.

⁹ Usaquian 'ë cacëbëtan pëquia isquinbi ca axa 'ëbë cuancë unicaman 'ëbëa banaia cuama 'icën.

¹⁰ Ësaquian cacëxun cana cacën: “Mix camina 'ën 'Ibu 'ain. ¿Usa 'aish caramina añu 'ën 'ati cuëënin?” Cacëxun ca 'ë cacëxa: “Niruquiani camina Damasconu cuanti 'ain. Anuxun ca uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mi unin cati 'icën”.

¹¹ Usaquin cacëx menuax niruiabia axa pëquicë an bëtëncëx bëxuñu 'ixun iscasmatia, axa 'ëbë cuancë unicaman mëinbianquin buáncëx cana Damasconu bëbacën.

¹² Anu ca uni achúshi, Ananías cacë, an Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë 'iacëxa. Usa 'aish ca a unix Damasconu 'icë judíos unicaman, ax ca upí nuituñu 'icë quixun ñuicë 'iacëxa.

¹³ Usa 'aish ca 'ë isi uacëxa. Uxun ca 'ë cacëxa: Saulo, mix camina 'ën xucën 'ain. Camina amiribishi istëncënti 'ain. Quixuan cacëxuinshi cana a isacën.

¹⁴ Iscëxun ca 'ë cacëxa: Nucën Papa Dios, a nucën raracamanribi rabia, an ca mi caísacëxa, añu cara ax cuëënia quixun 'unánanmi aín Bëhicë aín sinan upíira aribi 'unánan ax banaia cuanun.

¹⁵ Usa 'ixun camina min ami iscë ñucama 'imainun usaquian mi cacëxunmi cuacë banacamariubi camabi menu 'icë unicama ñuixunti 'ain.

¹⁶ Usaimi 'inúan caíscë 'aish camina bënëtishi nirui min 'uchacama tërënnun Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti nashimicë 'iti 'ain.

Judíosma unicama bana ñuixunun Jesusan Pablo xua

¹⁷ Usa 'ain cana Ananías quicēsai 'itancēx Jerusalénu cuantēcēancēn. Cuanx cana Nucēn Papa Diosbē banai anuxun a rabiti xubunu cuancēn. Anu 'ixun cana namáquin iscēsoquin Nucēn 'Ibu Jesús isacēn.

¹⁸ Iscēxun ca ēsaquin 'ē cacēxa: Jerusalénu 'icē unicaman ca mínmi 'ē ñuiquin cacēxunbi cuaisama tanti 'icēn. Usa 'ain camina bēnēti Jerusalénuax cuanti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacēxunbi cana Nucēn 'Ibu Jesús cacēn: Ēnu 'icē judíos unicaman ca 'unánxa, 'ēn cana anua judíos unicama timēti xubucamanu cuanquin, axa mimi catamēcē unicama sipuanuxun buánan mēēa quixun.

²⁰ Estēbanēn an mi ñuiquin uni bana ñuixuncē, a maxaxan 'acanmainun cana 'ēx anu 'ixun cuēēnquin an Esteban rēcē unicaman chupa bēruán.

²¹ Usaquin cacēxunbi ca Nucēn 'Ibu Jesusan 'ē cacēxa: Camina cuanti 'ain. Cana 'ura 'icē judíosma unicamami bana ñuixunun mi xuti 'ain.

Comandantenēx Pablobē bana

²² Usaquian Pablonēn ñuixuncēxun pascēsarua 'aish sētēxun cuatibi ca judíosma unicama ñuia quia cuati sharatēcēni quicancēxa:

—Ēnē uni ca bamati 'icēn, 'aíma 'inun.

²³ Usai qui munuma banai sharati nishquin ca aín chupabi pēxun niquin me cupúcē bixun manámi mēsuquin puacēxa.

²⁴ Usaría unicama 'ia isquin ca comandantenēn anua suntárucama bucucē xubunua Pablo atsínminun quixun aín suntárucama cacēxa. Canan ca, uisa cupí cara a ñui usai sharácania quixuan nu ñuixunun camina Pablo rishquiti 'ai quixun cacēxa.

²⁵ Usaquian comandantenēn cacēxuan rishquiminuxun nēamicēxunbi ca Pablonēn anua 'icē capitán cacēxa:

—¿Mitsúnmi románo uni, añu cara 'axa quixun upí oquin cuaxunmashi rishquiti cara asábi 'ic?

²⁶ Ēsaía Pablo quia cuabiani cuanxun ca capitánēn ēsaquin comandante cacēxa:

—Ēnē unix ca románo 'aish quiricañu 'icēn. Usa 'ain camina uisaquin caramina 'aisha tani usoquin 'anuxun upí oquin sinánti 'ain.

²⁷ Usaquian cacēx anu cuanquin ca comandantenēn Pablo ñucáquin cacēxa:

—¿Asérabi caramina mix románo 'aish quiricañu 'ain?

Cacēxun ca Pablonēn cacēxa:

—Usa cana 'ain.

²⁸ Cacēxun ca comandantenēn cacēxa:

—Románo 'aish quiricañu 'inuxun cana 'ēn 'itsaira curíqui cupíocēn.

Quia ca Pablonēn cacēxa:

—Ēn papan Romanu 'icē quiricañu 'ixun bēchia 'aish cana 'ēx románo 'ain.

²⁹ Usaía quia cuaquin ca axa a rishquinux cuaíncēcaman Pablo ěancēxa. Ēncēbē ca comandantenēxribi, románo 'aísha quiricañu 'icēbi cana Pablo nēamia quixun sinani, racuēacēxa.

Judíos cushin 'apucaman Pablo ñucá

³⁰ Usa 'ain ca pēcaracēbētan comandantenēn añu cupí cara Pablomi judíos unicama manania quixun 'unántisa tanquin, anúan nēacē manē risi tubunun quixun cacēxa. Canan ca sacerdotenēn cushicama 'imainun judíos unibunēn cushicaman 'apucama timēnun quixun aín unicama cacēxa. Cacēxuan an cacēsabi oquin timēan ca comandantenēn Pablo axa timēcē 'apucaman isnun chiquímiacēxa.

23

¹ Usa 'ain ca suntárucaman bęcëxun isquin Pablonën judíos unibunën 'apucama cacëxa:

—Mitsux judíos uni 'aish camina 'ën xucéantu 'ain. 'Icë cana mitsu cain, 'ën cana ñu 'atima 'acëma 'ai quixun ca Nucën Papa Diosan 'ë isia.

² Quiáxa quicëbëtan ca sacerdotenën cushicaman 'apu, Ananías, an a rapasu 'icë unicaman Pablo cuëtáshcanun quixun cacëxa.

³ Caia ca Pablonën cacëxa:

—Unían, upí ca quixun mi sináncë 'aíshbi camina mix usama 'ain. Nucën Papa Diosainra ca 'ëmi 'amicësa usoquin mi 'ati 'icën. Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin uisa caramina 'ë oti 'ai isti cupíshi camina anu tsotan. ¿A bana quicësabi oquin 'ë ñucáxunmabi caramina 'ë mëenun quixun uni cain?

⁴ Caia oquin ca a rapasu 'icë unicaman Pablo cacëxa:

—¿Usaquin caramina Nucën Papa Diosnan 'icëbi min sacerdotenën cushicaman 'apu cain?

⁵ Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Ën aintsicama, Moisésnën cuënëo bana ca quia: “Min aintsicama 'apumi camina 'atimati banatima 'ain”. Usa 'aínbi cana ax ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'icë quixun 'unánquinma usaquin can.

⁶ Usaquin catancëxun ca Pablonën anua timécë 'apucama, a raírinëxa saduceo uni 'imainun raírinëx fariseo uni 'icë 'unáncëxa. 'Unánquin ca munuma banaquin cacëxa:

—'Ën aintsicama, 'ëx cana fariseo uni 'ain, fariseo unin bëchicë cana 'ëx 'ain. Usa 'ixun cana bama 'aish ca Cristo utëcëncëbë uni baísquiti 'icë quixun sinanin. 'Ën usaquin sináncë 'ain ca 'ëmi manáncania.

⁷ Èsaía quia cuati acamaxbi cuëbicanantancëx ënananquin ca fariseo unicaman bëtsi oquin sinánmainun saduceo unicamanribishi bëtsi oquin sináncëxa.

⁸ Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshínribi 'aíma 'icë —quixun sinania. Sinánmainun ca fariseo unicaman —bama 'aish ca Cristo utëcëncëbë uni baísquiti 'icë —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshinribi anu 'icë —quixun sinania.

⁹ Usa 'aísha camáxbi cuëbicanani sharámainun ca fariseo uni raíri, an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë, an niruquin munuma banaquin cacëxa:

—Nun iscëx ca ënë unix añu ñubi 'acëma 'icën. Sapi ca ñunshin banaia cuaxa, ángel banaia sapi ca cuaxa. An 'imicëxuan nu bana ñuixuncëxunbi ënë uni 'atimoi atununa Nucën Papa Diosmiribi nishi, usa 'ain cananuna 'atimotima 'ain.

¹⁰ Usaría 'aisamairai cuëbicanáncëbë ca comandante, unicaman Pablo 'ati sinani racuëacëxa. Usai 'iquin ca comandantenën —unicama nëbëtsinuabi bibianquin camina Pablo anunu 'icë xubunu buánti 'ai —quixun aín suntárucama cacëxa. Cacëxun ca suntárucaman anua atux 'icënu buánxun atsínmiacëxa.

¹¹ Usaquian 'oon ñantánbucëbëtan ca Nucën 'Ibu Jesusan a rapasu niracëquin Pablo cacëxa:

—Masá nuituti bënëaxma ca 'it. Jerusalén ënuxunmi 'ë ñuiquin cacësaribi oquin camina Roma ëmanuxunribi 'ë ñuiquin unicama bana ñuixunti 'ain.

Pablo 'acatsi quiax unicama 'ësënan

¹² Usaquian Nucën 'Ibu Jesusan Pablo can pëcaran ca judíos unicama raírinëx timëax 'ësënani ësai canancëxa: Pablo 'axunma cananuna pima 'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën.

¹³ Axa usai 'ësënancë unicama ax ca cuarenta unibëtan sënëna 'iacëxa.

14 A unicaman ca anu cuanxun sacerdotenën cushicamacëñun caniacëcë unicama ësaquin cacëxa:

—Nux cananuna, Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima quiax canan. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'anun cananuna quia.

15 Usa 'ain camina 'apu raíribëtan paránquin mitsun ësaquin comandante cati 'ain: An ñu 'acë a upíira oquin 'unánuxun cananuna Pablo ñucátëcëntisa tanin. Nun nu ñucátëcënun camina pëcaracëbëtan min suntárucama bëmiti 'ain. Mitsúnmi usaquin cacësabi oquian comandantenën cacëxun aín suntárucaman bëia cananuna Pablo 'ati 'ain.

16 Usai 'ësënanabi ca Pablonën chirabacën tuacën cuacëxa. Cuabianxun ca suntárunën xubunu atsínxun Pablo ñuixuancëxa.

17 Ñuixuncëxun cuaquin cuënxun ca Pablonën capitán achúshi cacëxa:

—Ënë xu camina comandantebë ca banatista tania anu buánti 'ain.

18 Quixuan cacëxun bibianquin buánxun ca capitánën comandante cacëxa: —Sipunua 'icë Pablo an ca cuënxun 'ë caxa, ënë tuá camina comandantebë ca banatista tania anu buánti 'ai —quixun.

19 Cacëxun mëínbianquin 'uri buánxun ca comandantenën a tuá ñucáquin cacëxa:

—¿Añu ñuiquin caramina 'ë caisa tanin?

20 Cacëxun ca cacëxa:

—Judíos unicaman ca Pablomi 'ësënanquin sinánxa, pëcaracëbëtanmi, atun isa aín ñu 'acë upí oquin istëcënun, judíos 'apucamanu Pablo buántëcënun cëmëquin mi camicatsi quixun.

21 Usaquian cacëxunbi camina an mi cacësabi oquin 'atima 'ain. Axa Pablomi 'ësënançë uni ax ca cuarenta unibëtan sënëñma 'icën. Acaman ca 'anuxun unëxun Pablo cainia. Ësai ca quiaxa: Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima 'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën. Usaquin Pablo 'acatsi quixun ca minmi cacëxuan min suntárucaman Pablo buántishi unëxun cainia.

22 Quixuan cacëxun ca cuantánun xuquin, comandantenën Pablonën chirabacën tuá cacëxa:

—A ñuiquinmi 'ë cacë bana ënë camina uibi ñuixuntima 'ain.

Comandantenëan Felixnu Pablo buántanun aín suntárucama xua

23 Cacëxa a tuá cuancëbëtan ca capitán rabë cuënxun comandantenën cacëxa:

—Doscientos taën nicë suntárucëñun camina setenta caballonën nicë suntárucëñun doscientos masí bun tuíncë suntárucama bëánquitancëxa imé naëx 'iisama pain 'aían Cesáreanu cuanun mëníocamiti 'ain.

24 'Imainun camina anúan Pablo cuanun bëtsi caballoribi mëníoti 'ain, anúnmi unínma 'aia bërúanxun, Pablo gobernador Felix anu buánun.

25 Usaquin aín capitán rabë catancëxun ca comandantenën Felix buánminuxun ësaquin quirica cuënëocëxa:

26 “Ëx Claudio Lisias 'ixun cana Felix, mixmi 'apu 'aish sinánñuira 'icë, mi quirica buánmin, camina biti 'ain. ¿Uisa caina 'ain?

27 Judíos unicaman bixun 'aisa taniabi cana ënë uni, ax ca románo 'icë quixun 'unánquin, 'ën suntárucama buánxun bian.

28 Añu cupí cara ami manancia quixun 'unántisa tanquin cana judíosnën 'apucamaxa timécënu Pablo buan.

29 Buánxun ñucacëxunbi ca Pablonëx isa usai judíos unicama 'itia Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi 'ima quixun 'ë caxa. Cacëxun iscëxbi ca an 'acë ñu a cupí Pablo 'ati 'aíma 'ianan a cupí sipuatibi 'aíma 'iaxa.

³⁰ Judíos unicamaxa a 'acatsi quiax ami 'esénania ñuia cuaquin cana bënëquinshi minua cuanun Pablo xutin. Xuanan cana axa ami manáncë unicamaribi añu cupí cara ami 'esénania quixuan mi canun quixun minu xutin. Ënëishi cana mi cain”.

³¹ Esoquian cuënëocë quirica buánquin ca comandantenëan cacësabi oquin, suntárucaman bibianquin Pablo imë Antípatris cacë emanu buáncëxa.

³² Buón pëcaracëbë ca caballonën nicë suntárucamainshi Pablo buántamainun taën nicë suntárucamax anua 'icë Jerusalénu cuantëcëancëxa.

³³ Cuanamainun Pablo buanx ca caballonën nicë suntárucamaxëshi Cesárea emanu bëbacëxa. Bëbaxun anu Pablo buánquin ca a ñuiquin cuënëocë quirica Felix 'ináncëxa.

³⁴ 'Ináncëxun a ñuiquin 'acë quirica istancëxun ca Felixnën Pablo bëisquin ñucáquin cacëxa:

—¿Uinu 'icë uni caina 'ain?

Cacëxun ca —'ëx cana Cilicia menu 'icë uni 'ai —quixun Pablonën cacëxa.

³⁵ Cacëxun ca Felixnën cacëxa:

—Axa mimi manáncë unicama ucëbëtan cana mixmi quia cuati 'ain.

Caxun ca Herodesnën xubunuxuan bërúanun quixun suntárucama cacëxa.

24

Felixnën ñucácxuan Pablonën cá

¹ Mécën achúshi nëtë 'icëbë ca sacerdotenën cushicaman 'apu, Ananías, abë caniacëcë uni raíri 'imainun Tértulo cacë uni, an banati 'unáinracë, acamax Cesárea emanu cuancëxa. Cuanx bëbax ca Pablomi manánux Felixnu riquiancëxa.

² Riquian, suntárunën Pablo bëcëbëtan, ca Tértulonën Felix ësaquin cacëxa:

—Mixmi 'apu 'ain cananuna upitax bucuin. Sinánñuira 'ixun camina min nuxnu upitax bucuinun upí oquin bana mëníoín.

³ Mix camina usa 'ai quixun sinánquin cananuna camabi emanuxun camabi nëtën, asábi ca quixun sinani, upitax bucuin.

⁴ Usa 'ain camina mix upí nuituñu 'ixun, nun 'itsaira ñuixunquinma bana 'itsamashi mi ñuixunmainun, nun cacëxun cuati 'ain.

⁵ Ënë unix ca nun iscëx an camabi menua judíos unicama bëtsi bana ñuixunquin ubíoquin tsuáquirumicë 'ianan nazareno cacë unicaman cushi a 'icën.

⁶ Usa 'ixuan judíosma uni anu atsínmixun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'atimamiti 'icëbi cananuna Moisésnëan cuënëo nun cuati bana quicësabi oquin 'anuxun biixan.

⁷ Bicëbi ca comandante Lisiasnën aín suntárubë cuanxun nu bicuënxanxa.

⁸ Nu bicuantancëx ca axa Pablomi manáncë unicamainsa minu uxun a ñuiquin mi cati 'icë quiax quiixanxa. Usa 'ain camina caisa tanquin Pablo ñucáti 'ain. Ñucácxë quia cuaquin camina minbi nuxnu a ñui quicë banacamax ca aséabi 'icë quixun 'unánti 'ain.

⁹ Usaquian Tértulonën Felix can, ca abë ucë judíos unicamanribi Tértulo quicësabi oi ca aséabi 'i axa quixun cacëxa.

¹⁰ Esoquian cacëxun cuatancëxun ca Felixnën Pablo axribia bananun quixun aín mécënan sanánquin tanxuancëxa. Tanxuncëxun ca Pablonën cacëxa:

—Minmi 'itsa baritian ënë menuxun uni itsi ñuia mimi uni manáncëxun cuacë 'icë cana racuëtima cuëenquin uisai carana 'ia quixun mi cain.

¹¹ Usa 'ain camina aséabi cara 'ën mi cacë bana 'icë quixun 'unántisa tanquin bëtsi uni ñucáti 'ain. Anuxun Nucën Papa Dios rabinux 'ëx Jerusalénu cuaënxancë ca mécën rabë 'imainun rabë nëtësa 'icën.

12 Anu 'icë ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'imainun anu judíos unicama timëti xubucama 'imainun ëmacamanuxunribi abë cuëbícananquin 'ën unicama tsuáquirumia uinu 'icë unínbi iscëma 'icën.

13 'Imainun ca ënë unicamaxa quicë bana ënëx ca aséabi 'icë quixuan an mi cati uni 'aíma 'icën.

14 Usa 'ain cana mi cain, Nucën Papa Dios a 'ën raracaman rabia, a cana 'ënribi rabin. Aín bana, Moisésnën cuënëo 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuënëo, a banacamax ca aséabi 'icë quixun cana 'unan. Usa 'aish cana a banacama quicësabi oía uá aín Bëchicë amia ax 'ëbë sináncë unicamabë ami catamëtin, judíos unicama raírinëxa ami sinántisama tancëbëbi.

15 Atúan sináncësaribi oquin cana, bama 'aish ca uni upícama 'imainun uni 'atimacamaxribi baísquiti 'icë quixun sinanin.

16 Usaquin sináncë 'aish cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima 'ianan uisa unimibi 'uchaima 'iisa tanin. Usai 'inuxun cana camabi nëtën ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ain.

17 Usa 'ain cana 'itsa barin bëtsi bëtsi menu 'itancëx Jerusalénu utëcëan. Uquin cana nun aintsi ñuñumacama 'inánun quixuan uni raírinën 'ë bëmicë curíqui bëan. Bëanan cana 'ën curíquiribi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun 'inánuxun bëan.

18 Bëxun 'inánux cana judíos unicama 'icësaribiti nashi mëníocan. Anun mëníocati nëtë sënëncëbë cana 'ën bëcë curíquicama 'inani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuan. Anua ca axa Asianuax ucë judíos unicaman 'ë mëraxa. Axa 'ëbë tsuáquiruti 'itsa uni ca anu 'aíma 'iaxa.

19 Asianuax ucë unicama ax 'ëmi manántisa tani ca ënuxun mi 'ë ñuiquin cai utsíanxa.

20 Usa 'ain ca atúxa ucëma 'ain, axa Tértulobë ucë ënë unicaman mi cati 'icën, Jerusalénuxuan judíos 'apucaman 'ë ñucácëbëtan cara uisa ñu 'acë 'ë isaxa quixun.

21 Caquin ca, 'apucaman cuamainun, bama 'aish ca Cristo utëcëncëbë unicama baísquiti 'icë quixun 'ën sináncë 'ain camina 'ëmi manáncani quiax 'ëx quixancë bana mi ñuixunti 'icën.

22 Usaía Pablo quia cuaquin ca Felixnën, Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun 'unáncë 'ixun nëtë itsin mëníonuxun, Tértulo 'imainun abë ucë unicama ësaquin cacëxa:

—Comandante Lisias ax ucëbëtan cana Pablo ñuimi quicë bana ënë mëníoti 'ain.

23 Catancëxun ca Felixnën aín capitán cacëxa:

—Chiquíti rabanan camina Pablo bërúanti 'ain. Bërúanquinbi camina añu cara 'aísa tania a 'amianan axa abë nuibanancë unicaman a istisa tania ismianan añu ñu cara cuëënia a 'axunun 'amiti 'ain.

24 Usa 'ain ca nëtë itsin Felix, judía xanua biá, Drusila cacë, abë utëcëancëxa. Uxun ca Cristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuia cuaisa tanquin Pablo camiacëxa.

25 Camicëx uxuan, Jesucristomi catamëtia uni, aín 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti bana ñuixuanan 'atima ñu 'atëcëinsa tanquinbi tënëti banaribi ñuixuanan aín ñu 'atima 'acë cupía unin paë tanquin tëmëratu bana ñuixuncëxun cuati ratúquin ca Felixnën Pablo cacëxa:

—Camina cuanti 'ain. A 'ën 'ati ñu 'aíma 'ain cana amiribishi mi camitëcënti 'ain.

26 Usaquin cacëxa cuan ca Felixnën —'ën chiquínun ca Pablonën 'ë curíqui 'inánti 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sinánquin camicëxa cuancëbë cuancëbë ca Pablobë 'itsai banacëxa.

²⁷ Usaquin rabě baritia inúnmi 'apu 'aíshbi chiquíquin ca Felixnën judíos unicamabě upí 'iisa tanquin Pablo sipunubi ëancëxa. Felix chiquícëbë ca bëtisi uni Porcio Festo cacë, ax 'apu 'iacëxa.

25

Festonën Pablo ñucá

¹ Usa 'ain ca 'apu 'inux cuanx Festo Judea menu bëbacëxa. Bëbax ca rabě 'imainun achúshi nëtë 'icëbë Cesárea ëmanuax Jerusalénu cuancëxa.

² Anua 'icë ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun judíos 'apucaman-ribi Pablomi manánquin Festo cacëxa,

³ ësaquin, —Nux cuëencësabi oquin camina Pabloa Jerusalénu min unin bënun camiti 'ain. Bain aia 'acatsi quiax 'ësénanxun ca Pabloa bënun quixuan caminun quixun judíos unicaman Festo usaquin cacëxa.

⁴ Cacëxunbi ca Festonën cacëxa:

—Pablo ca Cesáreanu sipuocë 'icën. 'Ëx cana 'itsama nëtëinshi ënuax anu cuanin.

⁵ Usa 'ain ca mitsun cushicamax 'ëbë Cesáreanu cuanti 'icën. Cuanxun ca a unían ñu 'atima 'acë 'ain, uisa ñu cara 'axa quixun nu cati 'icën.

⁶ Catancëx ca męcën rabě nëtësa 'icëbë Festo Jerusalénuax Cesárea ëmanu cuancëxa. Coonx pëcaracëbë, anua uníxa unimi manania cuacë uni tsóti, anu tsóbuxun ca Pablo bęcánun quixun camiacëxa.

⁷ Camicëxuan bęcëbë ca Jerusalénuaxa ricuatsíncë judíos unicamax a nëbëtsiorati, ënë unin ca 'atima ñuira 'axa quiacëxa. Usaía quicancëbëbi ca Pablo ñuía, usai quicancë bana ax ca aséribi 'icë quiáxa ax quititi uni raíri 'aíma 'iacëxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonën amia manáncacëxun ësaquin Festo cacëxa:

—'Ën cana Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi 'iaxma 'inun judíos unicama cacëma 'ain. Usa 'aish cana 'ëxribi a bana quicësabi oi 'ian. 'Ianan cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu judíosma uni atsínmicëma 'ain, atsínmima 'ianan cana Romanu 'icë 'apu, César, aín bana tanxunma 'anun uni cacëma 'ain.

⁹ Quia ca Festonën judíos unicamabě upí 'iisa tanquin Pablo cacëxa:

—¿Mi ñuía quicancë bana ënë 'ën anuxun mi mëíoxunun caina Jerusalénu cuainsa tanin?

¹⁰ Cacëxun ca Pablonën cacëxa:

—'Ëx románo uni 'icë ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën 'imicë an uníxa románo unimi manania cuacë uni ainshi 'ë ñuía uni quicë bana mëníoti 'icën. Usa 'ain camina 'ëx románo 'aían 'ëmi uni manania minbi mëníoti 'ain. Minbi camina 'unanin, judíos unicamami 'ëx 'uchacëma 'ain ca 'ën 'acë ñu a aín 'apucaman mëníoti 'aíma 'icën.

¹¹ Axa quicësabi oquin nun 'ati bana quicësa oquin 'acëma 'icëa unin 'ë bamamiti ca asábi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca uisa ñubi 'uchacëma 'icë atúxa 'ë ñui quicë bana aséribima 'ain, uinu 'icë unínbi atúan 'anun judíos unicama 'ë 'inántima 'icën. Usa 'ain cana Romanu 'icë 'apu Césarnëmbia uisa cupí cara uni 'ëmi manania quixun isti cuëënin.

¹² Usaquian cacëxun ca an a 'aquincë unicamabě banatancëxun Festonën Pablo cacëxa:

—Césarnëmbi uisa cupí cara uni mimi manania quixun isti cuëëncë cupí camina Césarnu cuanti 'ain.

'Apu Agripanën Pablo ñucá

¹³ 'Itsama nëtë 'icëbë ca 'apu Agripabë Berenice Cesárea ëmanu Festo isi cuancëxa.

¹⁴ Cuanx anu 'itsa nëtë 'ia ca Festonën Pablo ñuiquin cacëxa:

—Ënu ca sipuacë 'icëa Felixnën anubi ëbiancë uni achúshi 'icën.

¹⁵ Jerusalénu 'icë ca sacerdotenën cushicamabëtan judíos caniacëcëcaman a ñui ami manánquin 'ë caxa, 'ën a uni 'aminun quixun.

¹⁶ Cacëxunbi cana can: Románo 'apucaman ca, amia uni manáncë uni a uisa 'ixunbi, ca bamati 'icë quixun caima, axa ami manáncë unicaman abë banaquin a uni añu ñu cara 'axa quixun cacëma pain 'ain.

¹⁷ Usa 'ain cana atúxa Jerusalénuax ënu uóncë nëtë pëcaracëbëtan, anua an uníxa unimi manania cuacë uni tsóti, anu tsóbuxun Pablo bëcanun quixun camian.

¹⁸ Camiquin cana, 'atima ñuira sapi ca Pablonën 'axa quixun sinan. Sinánquin camicëxuan Pablo bëánbi ca 'ën sináncësa oi axa ami manáncë unicamax quicëma 'icën.

¹⁹ Quimabi ca ësai cuni quiaxa, nuxnu usai 'iti bana quicësabi oi 'ima 'ianan ca Pablonën, uni achúshi Jesús cacë, ax isa bamaxbi baísquiacëxa quixun ñuia quiax.

²⁰ Usa 'ain cana uisa carana ënë uni oti 'ai quixun sinántancëxun, ¿mi ñuia quicancë bana ënë anuxun mi mënioxunun caramina Jerusalénu cuainsa tani? quixun Pablo ñucan.

²¹ Ñucátancëxun cana, César Augustonën ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun 'ë cati 'icë quixun 'ë cacë cupí, anun Césarnu xuti nëtë sënëntamainuan sipunubi 'inun quixun can.

²² Usaquian cacëxun ca Agripanën Festo cacëxa:

—'Ënribi cana a unían bana ñuia cuaisa tanin.

Quiáxa quia ca Festonën cacëxa:

—Imëishibi camina axa quia cuati 'ain.

²³ Usaquian coon pëcaracëbë ca suntárunën cushicama 'imainun a ëmanu 'icë unin cushicamabë Berenice 'imainun Agripa aín ñun curánanën mëníocacuatsini uacëxa. Ucëbëtan ca Festonën Pablo bënun quixun aín suntárucama cacëxa.

²⁴ Cacëxuan Pablo bëcëbëtan ca Festonën axa ucëcama ësiquin cacëxa:

—'Apu Agripacëñun cana axa ënu nubë timécë unicama cain, ënu ca a uni ñuia judíos unicamax, Jerusalénu 'imainun Cesáreanuaxribi, ami manani munuma banaquin, ax ca bamati 'icë quixun 'ë cacë ax 'icën.

²⁵ 'Aínbi ca 'ën sináncëx a cupí bamati uisa ñubi 'acëma 'icën. Usa 'aínbi cana axbi, César Augustonënbi ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun isti 'icë quixun 'ë cacë cupí Césarnu xuti sinan.

²⁶ Sináncëxbi ca a ñuiquin, usai ca ënë uni 'iaxa quixun cati bana 'aíma íaxa. Usa 'ain cana mitsúnmi ñucánuan a bënun quixun can. Agripa, mix nun 'apu 'ixun camina a ñucáti 'ain. 'Imainun ca ënu 'icë unicamanribi a ñucáti 'icën, uisa ñu cara 'axa quixun. Ñucácëxa quia cuaxun cana añu cara 'axa quixun caquin nun 'apuirá César quirica buánmiti 'ain.

²⁷ Añu ñu 'aisama cara 'axa quixun ñuixunxunmashi cana Césarnu sipuacë uni xutima 'ain. Xuáxbi cana nuituñuma 'ixun añu ñu 'acëma 'icëbi a uni xucësa 'iti 'ain.

26

Usai cana 'ia quixuan Pablonën Agripa ca

¹ Festonën cacëxun ca Agripanën Pablo cacëxa:

—Mixribi camina banati 'ain.

Usaquian cacëx ca camabi unin cuamainun aín męcënan sanani ësai Pablo quiacëxa:

² —Agripa, 'emia judíos unicamax manáncē banacama ñuiquin uisai carana 'ia quixun mi cai cana cuēēnin.

³ Min camina judíos unicamaxa usabi 'icē 'aish, usai 'ia 'unanin. 'Imainun camina añu ñu ñui cara quia quixunribi 'unanin. Usa 'ixun camina 'ēn mi camainun bēnéquinma cuati 'ain.

⁴ Judíos unicaman ca uisai 'i carana 'ēn nētēnuax cania quixun 'unánan uisai carana Jerusalénuaxribi 'ia quixun 'ē 'unánxa.

⁵ Usa 'ain ca atun 'unáncē 'ixun, 'ēx cana 'itsa baritian fariseo uni 'ai quixun caisa tanquin mi cati 'icēn. Nux fariseo 'aish cananuna nux judíos unicama raíri 'icēsamairai Moisésnēn usai judíos unicama 'iti cuēnēo bana quicēsabi oi 'ain.

⁶ An nucēn raracama cásabi oquin ca Nucēn Papa Diosan uni bamacama baísquimiti 'icē quicē banax ca aséribi 'icē quixun cana 'ēn sinanin. Usaquin 'ēn sináncē cupí ca ēnē unicamax 'ē ñui 'ēmi manánxa.

⁷ Nucēn rara Israel, aín bēchicēcamax ca mēcēn rabē 'imainun rabē 'iacēxa. Aín bēchicēcamax rēbúnquinēn ca anúan Nucēn Papa Diosan uni bamacama baísquimiti nētē cainia. Anúan aturibi baísquimicē 'iti nētē ca uti 'icē quixun sinánquin ca nētēnbi imēbi ami sinánquin Nucēn Papa Dios rabia. Usa 'ain cana mi cain, usaribiti 'ēx 'icē cupí ca ēnē unicamax 'ēmi manania.

⁸ Mitsúnribi camina, Nucēn Papa Diosan ca uni bamacama baísquimiti 'icē quixun sinanin. ¿Usa cat?

Ami catamēcēma 'ixuan Pablonēn Jesucristomi catamēcē unicama bētsi bētsi o

⁹ Catancēxun ca ēsaquinribi Pablonēn cacēxa:

—'Ēn cana sináncēn, 'ēn Jesús Nazaretnu 'icē ami catamēcē unicama bētsi bētsi oti isa Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'icē quixun.

¹⁰ Usaquin sinánquin cana Jerusalénuxun a unicama bētsi bētsi oquin tēmēramianan, sacerdotenēn cushicaman 'ē cacēsabi oquin axa Jesúsni catamēcē uni 'aisamaira sipuacēn. Sipuacia unin atu 'acēbētan cana, asábi ca quixun sináncēn.

¹¹ 'Itsa oquin cana amia sinaniabi Jesucristomi catamēti ēnía, ami 'atimati bananun quixun aín unicama bētsi bētsi ocēn. Anua judíos unicama timēti xubucamanubi cuanquin cana usoquin 'acēn. Usonan cana ñunshinacēquin bētsi bētsi menu 'icē ēmacamanuribi cuanquin, anu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama bētsi bētsi ocēn.

Uisai cara Jesucristomi catamēcēca quixuan Pablonēn ñuitēcēan

¹² Catancēxun ca ēsaquinribi Pablonēn cacēxa: i —Damasco ēmanuxunribi usaribi oquin 'anux cana sacerdotenēn cushicaman usoquin 'anun quixun 'ē 'axuncē quirica buani cuancēn.

¹³ Cuanquin cana bari xamárucēbē naínuax pēqui, barían pēcacēsamaira oi ichuquin nēbētsioraquin axa 'ēbē cuancē unicamacēñunbi 'ē pēcacēxun isacēn.

¹⁴ Pēcacēx cananuna camáxbi menu nipacēacēn. Nipacēxun cana hebreo banan ēsai quia cuacēn: “Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ē bētsi bētsi oin? Ami tatíqui chacati nishquin i tapun, taēn 'aquinmi paē tancēsa, usaribiti camina mibi 'in. Usaquin 'ē 'ai 'ēmi sinántisama tani camina mixbi 'atimóracatin”.

¹⁵ Ēsai quia cana cacēn: “¿Ui caramina 'ain? Nucēn 'Ibu Dios sapi camina 'ain”. Cacēxun ca 'ē cacēxa: “Ēx cana Jesús, ami bētsi bētsi ocē, a 'ain.

¹⁶ Ca nirut. Minmi 'ē ñuiquin, unicama canan bērími 'ē iscē ñuianan, minmi 'ēn 'aia isti ñucamaribi ñuiquin, unicama canun cana mi cain.

17 Usa 'ixun cana 'ë ñuiquinmi bana ñuixunun judíos unicama 'imainun judíosmacamanu mi xutin. Usaquinmi 'aia cana unían bētsi bētsi onan bamamisa taniabi mi bērúanti 'ain.

18 Minmi 'ë ñuixuncēxa atux ñu 'atima 'atishi sinani bēánquibucēnu nicēsa 'aíshbi sinanaquin ñu upíshi 'ati sinánun cana mi xutin, ñunshin 'atimanēn 'apu Satanásnēn 'ibuacē 'aíshbi sinanatía Nucēn Papa Diosnan 'inun. Usai 'ēmi catamēcē 'aísha aín 'uchacama tērēncē 'inun cana atunu mi xutin. Usa 'ain ca an mēníosabi oi atux aín unicamabē Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti 'icēn".

Jesusan cacēsabi oía Pablo 'iá

19 Pablonēn ca ēsaquinribi Agripa cacēxa: 'Apu Agripa, cana mi cain, usaquin Jesusan naínuxun 'ë cacēxun cana aín bana parēquinma an cacēsabi oquin 'acēn.

20 'Aquin, Jesús ñuiquin, Damasconu 'icē unicama ñuixuntancēxun cana Jerusalénu 'icē unicama ñuixuanan Judea menu 'icē ēmacamanuxunribi bana ñuixuan. Ñuixuanan cana judíosma unicamaribi ñuixunquin ēsaquin can: 'Atimaquin sináncē 'aíshbi sinanati camina Nucēn Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ami sinánquin camina ñu 'aisama 'aquinma ax cuēēncēsabi oquinshi 'ati 'ain, mix camina ainan 'ai quixuan camabi unin 'unánun.

21 Usaquin 'ēn bana uni ñuixuncē cupí ca judíos unicaman anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun bitancēxun 'ë 'aisa tanxa.

22 Atúan 'ë 'aisa taniábia Nucēn Papa Diosan 'ë 'aquinia 'ë 'acēma 'ixun cana 'ēn 'acēsabi oquin uni aín cushibu 'imainun cushimacamaribi, Nucēn Papa Dios ñuiquin bana ñuixunin. 'Ēn unicama ñuixuncē bana ax ca bētsima, Moisés 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamanribia, usai ca 'iti 'icē quixun ñuía bana abi 'icēn.

23 A banax ca ēsai quia: Tēmēratancēx ca Cristo bamati 'icēn. Bamatancēxa baísquia 'ain ca usaribiti camabi uni bama 'aíshbi Cristo utēcēncēbē baísquiti 'icēn. Usai baísquia 'ixun ca Jesusan judíos unicamaishima judíosma unicamaribi sinanati ami catamētía aín sinan upí 'inun 'imiti 'icēn.

Cristomi sinánun quixuan Pablonēn Agripa cá

24 Usaía Pablo an ñu 'acēcama ñui quicēbē ca Festo munuma banai quiacēxa: —Pablo, camina ñunshían. 'Itsairami quirica 'acē cupí camina ñunshían.

25 Cacēxunbi ca Pablonēn cacēxa: —Festo, 'ēx cana ñunshíncēma 'ain. 'Ēn ñuicē bana ēnēx ca sinánñuma uníxa quicēsama 'icēn, ax ca cēmēi quicēma 'icēn.

26 'Apu Agripa ēnēn ca 'ēx a ñui quicē ñucama ēnē upí oquin 'unánxa. Unían isnunma ñu 'acēma 'ixun cana 'ēn, an ca asérabi 'ēn ñuicē ñucama 'unánxa quixun 'unanin. Usa 'ain cana racuēquinma ēnē ñucama a ñuixunin.

27 Usaquin Festo catancēxun ca Pablonēn Agripa cacēxa:

—¿An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēo banax cara asérabi 'icē quixun caina sinanin? 'Ēn cana 'unanin, asérabi ca a bana 'icē quixun camina sinanin.

28 Cacēxun ca Agripanēn Pablo cacēxa:

—Bēnēnquinshi camina 'ë Cristonēn uni 'imitisa tanin.

29 Quia ca Pablonēn cacēxa:

—Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi cana mishima an 'ēx quia cuacē unicamaxribia, 'ēx 'icēsaribiti, bēnētishi Cristonēn uni 'iti cuēēnin. Bēnētishi 'iananbia abi munu sinanati Cristonan 'iti cana cuēēnin. Mix 'ēx 'icēsaribiti Cristonan 'aíshmi, 'ēx 'icēsaribiti manē risin tēcērēcacēma 'iti, cana cuēēnin.

30 Usaquin Pablonēn cacēx ca Agripa 'imainun Festo 'imainun Berenice 'imainun abēa anu tsócēcama ax niruacēxa.

³¹ Niruquiani 'uri cuanx ca canani quiacëxa:

–Ënë unían 'acë ñu 'atima ca 'aíma 'icën. Usa 'aish ca a cupí sipuanan bamamiti an 'acë ñu 'aíma 'icën.

³² Usai quiquin ca Agripanën Festo cacëxa:

–Chiquíntisa 'aíshbi ca ënë unix Romanu 'icë 'apu, Césarnëinsa ënë ñu mënioxunun anu cuancatsi quiaxa.

27

Roma ëmanua Pablo cuan

¹ Usaquin anua César 'icë Italia menu nu xuti sinántancëxun ca Agripabëtan Festonën, Pablocëñuan sipuacë uni raíriribi, an buánun quixun Julio cacë capitán a cacëxa. Julio ax ca Augusto cacë suntárucama achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ain cananuna parúnppa cuëbí cuanx, Adramitio ëmanuaxa ucë manë nunti, axa Asia menu cuanti, anu 'iruacën. Nubë ca Macedonia menu 'icë ëma Tesalónica, anua 'icë uni Aristarco, axribi cuancëxa.

³ Usaquiani coonx cananuna Sidón cacë ëmanu bëbacën. Anu bëbaxun ca abë upí 'ixun Julionën Pablo a ëmanua 'icë axa abë nuibanancë unicama isanan abë bananan, atun xubunuxun pitánun quixun cacëxa.

⁴ Usa 'ain cananuna Sidónuax cuaniabia suñun anúnu cuancë amiax uquin bëcacëx, caxutanma nu buania quiax, nu mëmiua 'icë Chipre nasí inubiani amotan cuancën.

⁵ Cuanx cananuna Cilicia me ratábianxun Panfilia meribi ratábianx Licia menua 'icë ëma Mira cacë anu bëbacën.

⁶ Mira ëmanuxun ca a capitánën Alejandría ëmanuax ucë manë nunti isacëxa. Isun ca anúnu nux Italianu cuanun aín 'ibubëtan mëníocëxa.

⁷ Mëníocëbé cuanx 'itsa nëtë munu cuanquin cananuna Gnido cacë ëma isacën. Isbiani cuaniabia anúnu cuancë amiax uquin nëtëquinma suñun bëcacëx cananuna Salmón ëma inubiani Creta cacë nasí a rapasu cuancën.

⁸ Cuanx cananuna numi 'iquian suñun bëcacëx cuëtsinan munu cuanx, Buenos Puertos cacë ëma, Lasea cacë ëma cha 'urama 'icë, anu bëbacën.

⁹ Anu bëbaquiani cuancëbéa, mita rënimëbúcëbé ca parúnppapan cuanti 'aisama 'iacëxa. Usa 'ain ca Pablonën axa nubë cuancë unicama ësaquin cacëxa:

¹⁰ –'Ën sináncëx ca usabi cuanti 'aisama 'icën. Usabi cuani cananuna nunti 'imainun ñucama nëtëmianan nuxribi cëñúti 'ain.

¹¹ Cacëxbi ca an manë nunti niquincë unicaman cushi 'imainun nunti 'ibúxribi anu 'uran 'iisama tanmainun Julionëxribi Pablonën bana cuaisama tani cuancatsi quiax bënëacëxa.

¹² Usa 'ain ca mita inúmi anu 'iti cuëenquinma, unicama aín patsanën ësaquin sináncëxa:

–Ënuax cuanx caranuna Fenice ëma, Creta nasí aúa bari cuabúcë, au cuanx mita inútamainun anu 'i cuanti 'ai quixun cananuna tanti 'ain.

Parúnppa tucánquia

¹³ Usaquin sináncëbébia aín tsipúmiac suñu munuishi bëquicëbëtan ca an manë nunti niquincë unicaman –cananuna cuanti 'ai –quixun sináncëxa. Sinánbianquin ca Creta nasí cuëtsinan nu buáncëxa.

¹⁴ Cuancëbébi ca suñúan matámiax bëquiacëxa.

¹⁵ Usai 'iquian cuainsama oquin manë nunti tuíncëbëtan cananuna anbia nu buántanun quixun sináncën.

¹⁶ Suñúan bëquiquin buáncëx cananuna nasí chucúma, Cauda cacë, a rapasu cuani ami catamëacën. Ami catamëquin cananuna nunti chamaratsu bëchunan buaniabi anun təcërëcacë itsi a biquin anun bëacën.

17 Bëxun cananuna manë nunti chanu 'aruacën. 'Arutancëxun ca an manë nunti niqincë unicaman manë nunti cushioquin aín amo camabi runucaxun nëacëxa. Nëatancëxun ca sináncëxa, Sirte cacë masi 'urama sapi cananuna 'ai quixun. Uinu 'icë unin cara a masi amatia, ax ca anu pëánquixächiquitima 'icë quixun sinani ca anu cuainsama tancëxa. Usa 'ain ca racuëti amiquisama tanquin, chupa ami suñu bëquicë, an nunti niqincë unin buánpacëxa. Buánpaquin ca suñúinshia nu buántanun quixun sináncëxa.

18 Usaquiani coónbia suñúan nëtécëbëtanma ca an manë nunti niqincë unicaman ñu buáncëcama raíri parún papa nëbëtsi puacëxa.

19 Usaquin 'ón cananuna nunribi nuntinua 'icë ñucama parún papa nëbëtsi puacën.

20 Usobiani cuanquin cananuna 'itsa nëtën bari isíma, 'isparibi isíma, 'ianan suñúanën parún papa bëchúancë, ashi isquin —ënuax cananuna bamati 'ai —quixun sináncën.

21 Usa 'ain 'itsa nëtën picëma 'ain ca Pablonën atu nëbëtsinuax niruquin unicama cacëxa:

—Ën mitsu cacësabi oi Buenos Puertosnubi bërúax cananuna asábi 'ianan nun ñucama pucëma 'itsían.

22 'Aínbi camina masá nuitutima chuámashi 'icanti 'ain. Achúshi uníxbi cananuna bamatima 'ain, manë nuntíxëshi ca nanëti 'icën.

23 Ënë imë cana ainan 'ixun 'ën a rabicë, Nucën Papa Diosan xucëxa ucë ángel isan.

24 Iscëxun ca 'ë caxa: Pablo, camina racuëtima 'ain. Mi cupí ca micëñun axa mibë manë nuntinu 'icë unicamaribi bacamiquiti 'icëbi Nucën Papa Diosan iëmiti 'icën. Iëmicëx cuanx camina Romanu 'icë 'apu, Césarnu bëbati 'ain.

25 Angelnën 'ë cacë sinani camina chuámarua 'icanti 'ain. 'Ën cana 'unanin, Nucën Papa Diosan 'imicëx ca ángelnën 'ë cacësabi oi 'iti 'icën.

26 Usa 'aínbi ca manë nuntíxëshi nasínu 'irui anu ránquiti 'icën.

27 Usa 'ain cananuna rabë semana 'icëbë suñúanëan amo amo oquin buáncëx, parún papa Adria cacë, anu 'iacën. Anuxun ca imë naëx an nunti niqincë unicaman —sapi cananuna menu bëbai —quixun sináncëxa.

28 Sinánxun ca parún papa nëmin tanquin —ca treinta y seis metros 'icë —quixun isacëxa. Isax 'urí cuanxun tantécënquin ca —ca veintisiete metros 'icë —quixun isacëxa.

29 Isax ca maparami 'ia manë nunti tuquiti sinani racuëquin aín tsipúnuxun rabë 'imainun rabë manë cha, tësë itsin təcërëcaxun, manë nunti anubi bëspúnun nipácëxa. Imë naëx nipátancëxun ca pëcaranun quixun bënëquin caíancëxa.

30 Caínquin ca an nunti niqincë unicaman manë nunti rëbunuxun tësë itsin təcërëcaxun manë nipácësa 'ítánun, nunti chucúmara a anun menu cuanuxun nanpácatsi quixun sináncëxa.

31 Usoquian a unicaman 'aia oquin ca Pablonën Capitán Juliocëñun aín suntárucama cacëxa:

—Ënë unicama manë nuntinu bërúcëbëma camina mitsux bacamiquiti 'ain.

32 Pablonën cacëxun ca suntárucaman anun nunti chucúma təcërëcacë itsicama tëaxun, bacan buántanun nipácëxa.

33 Usa 'ain ca pëcarati 'urama 'ain Pablonën camaxunbia pinun quixun ësaquin cacëxa:

—Rabë semana camina ñu pima 'ianan 'uxcëma 'ain.

34 Uinu 'icë uníxbi ca nëtëtima 'icën. Camina usabi 'inuxun 'acandin. Usa 'ain camina min namí cushinuxun piti 'ain.

³⁵ Usaquin caquin ca Pablonën pán bixun, acaman ismainunbi —asábi ca —Nucën Papa Dios catancëxun, tucapaxun piacëxa.

³⁶ Usaquin caquian piia isquin ca masá nuitucë a nëtëquin camaxunbi piacëxa.

³⁷ Manë nuntinua 'icë unicamax cananuna doscientos setenta y seis uni 'iacën.

³⁸ Acaman ca uiti cara piisa tania pitancëxun, manë nuntia xanúntanun trigo sacocama parúnpapanu puacëxa.

Manë nunti nanëa

³⁹ Usa 'ain ca pëcaracëbëtan me isquinbi uinu cara quixun an nunti niquincë unicaman 'unánma 'icën. 'Unánquinmabi ca parúnpapa tsintúncënu masi isquin anu manë nunti 'aruti sináncëxa.

⁴⁰ Sinánxun ca anun təcërëcacë itsi tëaquin manëa nipácë a parúnpapanubi ëancëxa. Ëanan ca anun puntëbianquin buánti manë nunti tsipúnua 'icë inti, a anun təcërëcacë itsicama tubuacëxa. Tubutancëxun ca manë nunti rëbunu nitsíncë iimi, ami 'iquian suñun manë nunti buánun quixun chupa buánruacëxa.

⁴¹ Chupa buánrucëbë bëqui, ami 'i cushiquin buánxun, ca suñun baca xobucë rabë nëbétsia 'icë masinu ráncaisama oquin manë nunti 'aruacëxa. Usa 'ain ca ráncaisama 'ain ami 'i cushi xuquiquin bacan manë nunti tsipun tucapacëxa.

⁴² Tucapacëbëtan ca sipuacë unicama mëñuquianx abáti rabanen suntárucaman 'acatsi quiacëxa.

⁴³ 'Acatsi quiabi ca aín capitán Julionën Pabloribima 'aia quixun sinánquin, sipuacë unicama 'axunma 'anun quixun aín suntárucama cacëxa. Canan ca an mëñuti 'unáncëcamax paían mëñuquianx 'irumainuan,

⁴⁴ an mëñuti 'unáncëma unicamaxribi manë nunti panatan mëñuquianx caman 'irutanun quixun cacëxa. Capitán Julionën cacësabi oi mëñuquiani cuanx ca camáxbi caman 'irui cëñúruacëxa.

28

Malta cacë nasínua Pablo 'ia

¹ Usai camáxbi bacamiquibi iëxun cananuna —Malta cacë nasí ca ënëx 'icë —quixun a isacën.

² A nasínu 'icë unicaman ca nu nuibaquin, 'uí 'imainun matsi 'ain, ami nux sënamënnun quixun tsi tícaquin ërënrucëxa.

³ Ërënrucëbëtan ca Pablonën mëchan xanúncë bixun, tsi rëquirucënu niacëxa. Nicëbë tsian xarocëxun tanbëtsini uquin ca Pablo runun mëchácëxa.

⁴ Usoia isi ca a nasínu 'icë unicamax ratuti ësai canancëxa:

—Ënë unix ca aséabi an uni 'acë uni 'icën. Bacamiquibi iëaxbi ca aín 'ucha cupí bamati 'icën.

⁵ Canancëbëtanbi ca Pablonën runu mëtúasquiquin tsinu niacëxa. Usoíbi ca Pablo uisaíbi 'iama 'icën.

⁶ Usai 'ia isquin ca aín mëcën ca uáti 'icë quixun anu 'icë unicaman sináncëxa. Sinánan ca —ca bamati 'icë —quixun sináncëxa. Sinánxun 'uran caíncëxbia uatima 'ianan bamaiama oi ca bëtsi oquin sinani —ënë unix ca dios achúshi 'icë —quiacëxa.

⁷ Anunu 'icë a 'urama ca a nasínu 'icë Publio cacë uni aín tucuricu aín me 'iacëxa. Usa 'ain ca a unin bitancëxun aín xubunu 'inun quixun nu cacëxa. Cacëx anu rabë 'imainun achúshi nëtën abë 'ia ca pimianan nu 'aquiancëxa.

⁸ Nux anu 'ain ca Publionën papa 'insinan 'ianan chixutanribi 'i, racácë 'iacëxa. Usa 'icëa ñuia cuati ca Pablo a isi cuancëxa. Cuanxun ca Nucën Papa Diosbë banatancëxun aín mëcënan ramëquin pëxcüacëxa.

⁹ Usocëbëa anu aia ca Pablonën a nasínua 'icë uni ñucëcamaribi pëxcüacëxa.

¹⁰ Usocëbëtan ca a nasínu 'icë unicaman numi sinánquin nu 'aquiancëxa. 'Aquianan ca nuxnu cuancëbëtan, manë nuntinu nun pibianti ñucamaribi nu 'aruxuancëxa.

Pablo Romanu bëba

¹¹ Usa 'ain cananuna rabë 'imainun achúshi 'uxën Malta nasínu 'iacën. 'Itancëx cananuna anuxun mita inúmia aín 'ibu anu 'ain, Alejandríanuxuan bëcë manë nunti anun cuanux anu 'iruacën. A manë nuntin rëbunu ca uni rabëtan bëmánan tanxun 'acë i 'iacëxa, ax ca Cástor 'imainun Pólux caquin anëcë 'iacëxa.

¹² Malta nasínuax a nuntinu 'iruquiani cuanx cananuna Siracusa cacë ëmanu bëbacën. Bëbax cananuna anu rabë 'imainun achúshi nëtën 'iacën.

¹³ 'Itancëx cuanquin me ratábiani, parún papa cuëbíushi cuanx cananuna Regio cacë ëmanu bëbacën. Bëbonx suñúan caxucüax uquin nu bëcacëx cuanx cananuna rabë nëtë 'icëbë Puteoli cacë ëmanu bëbacën.

¹⁴ Bëbaxun cananuna anuxun axa Jesucristomi catamëcë uni raíri mëracën. Mëracëxuan abë 'inun cacëx cananuna anu achúshi semana 'iacën. Achúshi semana 'itancëx cananuna Roma ëmanu bain cuancën.

¹⁵ Usa 'ain ca nuxnu cuania cuabëtsini axa Jesucristomi catamëcë uni raíri Romanuax ricuatsini Apio Foro cacë ëmanuax nubë mëranani uacëxa. 'Imainun ca raírinëxribi Tres Tabernas cacë ëmanuax nubë mëranancëxa. Acamabënu mëranancëbëtan ca Pablonën Nucën Papa Díos —asábi ca —caquin upí oquin sináncëxa.

¹⁶ Usari 'i cananuna Roma ëmanu bëbacën. Bëbacëbëtan ca capitán Julionën an bëcë sipuacë unicama a guardianën cushi 'ináncëxa. 'Inánan ca Pablo bëtsi xubunua 'inun canan an bërúanun quixun suntáru achúshi cacëxa.

Romanuxuan Pablonën bana ñuixuan

¹⁷ Romanu bëbax, rabë 'imainun achúshi nëtë 'itancëxun ca Pablonën judíos uni aín cushicamaxa a isi unun quixun camiacëxa. Camicëx aía timëtia ca Pablonën cacëxa:

—'Ën aintsicama, cana mitsu cain, 'ën cana judíos unicama uisa ocëma 'ain, uisa oíma cana nun chaitiocëcama 'iásabi 'ian. Usai 'iabi ca Jerusalénuxun judíos unicaman an sipuanun quixun romános unicama 'ë 'inánxa.

¹⁸ 'Ináncëxun 'ë ñucáxun ca 'unánxa, 'ën ñu 'acë 'aíma 'ain ca a cupía 'ë 'ati 'aíma 'icë quixun. Usa 'ain ca 'ë chiquíntisa tanxa.

¹⁹ Chiquíntisa taniabi ca judíos unicaman 'ëa chiquínxunma 'anun caxa. Usaquian caia cana 'apucama can, Romanu 'icë 'apu, Césarnën ca 'ëmia manáncë banacama mëníoti 'icë quixun. 'Ëmia atux manáncë banacama a ñuixunibi cana Césarmi judíos unicama ñui manántima 'ain.

²⁰ Usa 'ixun cana mitsu isanan mitsubë banatisa tanquin, 'ëmi isi unun quixun mitsu camian. Judíos unicaman sináncësaribi oquin cana —bama 'aish ca uni baísquti 'icë —quixun sinanin. 'Ën usaquin sináncë cupí cana manë risi ënën təcërëcacë 'ain.

²¹ Usaía quia ca anua 'icë judíos unicaman Pablo cacëxa:

—Nun cananuna Judea menuxuan bëmicë quirica mi ñuiquian 'acë achúshiratsubi bicëma 'ain. 'Imainun ca anuax ucë judíos unicamax mi ñuiquin, min isamina ñu 'atima 'ai quixun nu cacëma 'icën.

²² Cananuna 'unanin, mecama oquin ca axa Jesúsmi sináncë unicama ami nishquin unin ñuia. Usa 'ain cananuna minmi a uisaira cara a ñucama 'icë quixun ñuia cuaisa tanin.

²³ Usa 'ain ca a nëtéan Pablonën bana ñuia cuacatsia quicë a nëtën 'aisamaira uni anua Pablo 'icënu uacëxa. Aía timëtia ca bari xamárutamainun ñuixuanan xuplopaquinribi bana ñuixuancëxa. Bana ñuixunquin ca uisari cara

uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun canan —Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribia, axa uti Cristo a ñui quiásabi oi ca Jesús uacëxa —quixun ñuixuancëxa.

²⁴ Pablo quia cuaquian raíri unicaman —a banax ca aséabi 'icë —quixun cuamainun ca raírinën —a banax ca aséabima 'icë —quixun cuaisama tancëxa.

²⁵ Usai 'i ca raírinëxa —asábi ca —quimainun uni raírinëxribi —usama ca —quicëbëtan, camaxunbi bëtsi bëtsi oquin sináncëxa. Usaía 'ia ca Pablonën ësaquin cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan Isaíasnën nucën raracama cá banax ca aséabi 'icën. A banax ca ësai quia:

²⁶ Camina anu cuanxun atúan cuanun ësaquin judíos unicama cati 'ain: Mitsun pabitan 'ën bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain. Mitsun bërún 'ën 'aia isíbi camina 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántima 'ain.

²⁷ Atun nuitu mëu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Atun bërúnbi 'ën 'aia isquinbi ca 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántisama tania. 'Ëmi sinanatia cana atu 'ën uni 'inun iëmitsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

²⁸ Camina 'unánti 'ain, 'ën mitsu ñuixuncë bana, Jesucristomi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiax quicë, a bana ñuixunia ca judíosma unicaman cuaxa. Usa 'aish ca atux a bana quicësabi oi 'iti 'icën.

²⁹ Usaquian Pablonën cacëx ca judíos unicamax Pablonëan ñuicë banacama a ñui qui atúxbi cuëbicananquiani atun xubunu cuancëxa.

³⁰ Usa 'ain ca Pablo aín xubunu 'iquin xubu 'ibu cupíoi anu rabë baritia 'iacëxa. Anu 'ixun ca axa a isi ucë unicama nuibaquin biacëxa.

³¹ Biquin ca uisari cara uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixuanan uisai cara Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti 'iti 'icë quixun ñuixuancëxa, uinu 'icë unínbia ubíocëma 'ixun.

PABLONĒAN ROMANU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIA QUIRICA

Romanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama Pablonēn quirica buánmia

¹ 'Ēx cana Pablo 'ain, an Jesucristo quiásabi oquin aín bana uni ñuixuncē. Usa 'ixun cana mitsu quirica buánmin. Nucēn Papa Diosanbi ca Jesucristomi catamēquin ainan 'inux iēnun unicama aín bana ñuixunun 'ē caísacēxa.

² Nucēn Papa Diosan ca ainan 'inux iēti bana an sinánmicēxun aín bana uni ñuixuncē unicama bēráma cuēñēomiácēxa.

³ A cuēñēomia banax ca aín Bēchicē, Nucēn 'Ibu Jesucristo ñui quicē 'icēn. Aín 'unan papa ax ca Davidnēn rēbúnqui 'iacēxa.

⁴ Usa 'icēbi ca bamatancēx baísquicē cupía, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxun unin 'unánti 'icēn, Nucēn 'Ibu Jesucristo ax ca Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'ianan asaribi upí 'aish cushiira 'icē quixun.

⁵ Jesucristo cupí ca Nucēn Papa Diosan nuibaquin nun nu uni aín bana ñuixunun mēñócēxa, camabi menua an Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēquin an cacēsabi oquin 'acē unicama 'inun.

⁶ Mitsúxribi camina Nucēn Papa Diosan Jesucristonan 'inun caíscē 'ain.

⁷ Ēñē quirica cana cuēñēoxunin, Roma ēmanuaxmi Nucēn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun caíscē 'aish ax cuēñcēsabi oi 'icē, micamaishi. Nucēn Papa Dios 'imainun Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua bucucanti cana cuēñin.

Romanu cuantia Pablonēn sinan

⁸ Ēsoquin pain cana mitsu cain, mitsux camina aséabi Jesucristomi catamēti quixun camabi menu 'icē unicaman chanioia cuaquin, cana 'ēxribi Jesucristonan 'ixun Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun caquin a rabin.

⁹ 'Ēn cana Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin chiquíshquinma aín Bēchicē ñuiquin unicama bana ñuixunin. An ca 'unania, 'ēn cana abē banaquin nētē camabi mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Mitsu ñucáxuanan cana a ñucatin, bēráma cuainsa taníbi cuancēma cupí, bēri mitsu isi cuanuan 'ē 'aquinun.

¹¹ Mitsúxmi aséabiira Jesucristomi cushicē 'inun 'aquinuxun cana mitsu isi cuainša tanin.

¹² 'Ēx Jesucristomi cushicē 'ixun 'aquincēxmi mitsúxribi ami cushicē 'ain mitsubē cushionani cuēñmiananux cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹³ 'Ēn xucēantu, cuainsa taníbi cana cuancēma 'ain. 'Itsai cana mitsu isi cuainsa tan quixunmi 'unánti cana cuēñin. Mitsúxmi Jesucristomi catamēnun, bētsi menu 'icē unicama 'aquincēsaribi oquin mitsu 'aquini cuainsa cana tan.

¹⁴ Raēcē 'imainun raēcēma unicama, 'imainun an quirica 'unáncē 'imainun an quirica 'unáncēma unicama, a unicamanbi Jesucristo ñui quicē bana 'unánun cana an cacēsabi oquin 'ēn aín bana ñuixunin.

¹⁵ Usa 'aish cana 'ēx, Roma ēmanu 'icē mitsuribi anun Jesucristomi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'iti bana ñuixuinša tanin.

Uisai cara Jesucristomi catamēti 'icē quicē bana 'icē quixun Pablonēn ñuia

¹⁶ 'Ēx cana ēñē bana unicama ñuixuni rabiniman. Axa a bana quicēsabi oi Jesucristomi catamēcē uni a ca Nucēn Papa Diosan aín cushínbi ainan 'inun

iëmia. Judíos unicama pain ñuixuntancëxun cana judíosma unicamaribi a bana ñuixunin.

¹⁷ A bana 'unáncë 'ixúinshi cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu iëmia quixun. Nun 'ucha tërënnun Jesucristomi catamëtiashi ca ainan 'inun nu iëmia. Usai ami catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ca 'iti 'icë quiax ca aín bana cuëneo ësai quia: “Ui unicama cara Nucën Papa Diosan upí isia, ax ca aséribi ami catamëti tsóti 'icën”.

Unicaman Nucën Papa Dios 'unánma bana

¹⁸ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca an aín bana quicësabi oquin 'aisama tancë 'ixun bëtsi uniribi ami sinánxma 'inun quixun paráncë unicama, a uisa cara oti 'icë usoquin castícantí 'icë quixun.

¹⁹ Usa unicamax ca an unio ñucama isquinshi uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unántisa 'aíshbi ami sinanima.

²⁰ Isquinmabi ca unin Nucën Papa Dios 'unánti 'icën, an unio ñucama isquin. Usa 'ain ca an camabi ñu unio cupí, unin Nucën Papa Dios, ax ca aséribi Dios 'icë quixun 'unánan ax ca nëtétimoi usabi cushiira 'icë quixun 'unántisa 'aíshbi ami sináncëma 'icën. Usa 'aish ca, 'unáncëma 'aish cana ami sináncëma 'ain, a unicamax quitima 'icën.

²¹ A unicaman, ui cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánquinbi ca a sinánquin, —mix camina Nucën Papa Dios 'ai —quixun caiman. Nucën Papa Diosan ñu 'axuncëxunbi ca a unicaman —camina nu ñu 'axuan, ca asábi 'icë —quixun rabiquin cacëma 'icën. Caquinma atun sináncësa oquinshi 'acë ñuishi 'acë 'ixun ca 'atima ñuishi 'ai sinánñuma unisa 'icanxa.

²² —'Èx cana sinánñu 'ai —quicë 'aíshbi ca sinánñumasa 'icën.

²³ Usa 'ixun ca Nucën Papa Dios, ax cushiira 'aish bamatimoi tsócë, a rabiquinma ami manúanan axa bamati 'aínbi uni iscësa oquin ñu unionan ñuina pëchiñu 'imainun axa men nírícë ñuina, axa men nicë ñuina, acama iscësa oquin —ax ca nun dios 'icë —quiquin a rabinuxun unioia.

²⁴ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan atúxa upí 'iti 'aquinti éanan a unicaman aín cuëencësabi oquin ñu 'atima 'anun éanxa. Usaquian Nucën Papa Diosan encëxun ca atúnbi a 'ai rabínquinma 'atima ñuira 'axa.

²⁵ Usa ñu 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaquinma, unin cëmëquin ñuicë banaishi sinánxa. Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, a rabiquinma ca an unio ñuishi rabiixa. Nucën Papa Dios ax ca xënbua 'aínbi aira unin rabicë 'iti 'icën.

²⁶ Atúxa usa 'icë ca Nucën Papa Diosan atúan cuëencësabi oi 'iquian ñu 'atima 'anun éanxa. Xanúxribi ca bënëñu 'iisama tani bëbúxmabi bëtsi xanubë 'ia.

²⁷ Usaribiti ca nucë bënë uníxribi xanuñu 'iisama tani, xanúxmabi bëtsi unibë ñunshini 'ia. Usai 'iquin ca uni itsi rabínmia. Usai 'i ca aséribi nucë bënë unin 'acësa oquin sinánima axbi 'uchai Nucën Papa Diosmi sinántisama tania.

²⁸ Usa unicama ca ami sinántisama tania Nucën Papa Diosan aín sinan upíma 'ixun 'atima ñuira 'anun quixun éanxa.

²⁹ Usa 'ixun ca uisa ñucamax cara 'atima 'icë acama 'aia, bëtsi uni 'atimonan, ainanmabi uni itsin ñu biisa tanan, aín xanuma 'aínbi xanubë 'ianan, xanúxmabi bëtsi unibë 'ianan, bëtsi uni 'icësamaira oi ñuñu 'iisa tania. 'Ianan ca uni 'aisa tanan, bëtsibë cuëbicanánan, uni itsi paránan, uni itsimi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unicamax 'aisamairai banai uni itsimi manania.

³⁰ Usai 'i ca uni itsi ñui cëmëanan ami sinanima Nucën Papa Diosmi manutia. Usai 'iquin uni itsi —'aisama ca —quixun ñuianan ca abí rabiacati cërúanan raíri unimi nëtétima 'ësënanan aín tita aín papan bana cuaisama tania.

³¹ Usa 'aish ca sinánñuma 'ianan, aín quicēsabi oquin ñu 'acēma 'ianan uni itsi nuibacēma 'ianan abē nishanaxbi uni itsibē mēniónainsama tanan 'aquina 'icēbi uni 'aquinima.

³² Atun ca 'unania, Nucēn Papa Diosan mēníosabi oi ca usa unicama ainanma 'aish xēnibua 'aínbi abē 'ítima 'icē quixun. Usaía Nucēn Papa Dios quia a 'unánxunbi ca usa ñu 'aia. Atúinshi 'aíma ca uni itsínribia usaribi oquin 'aia isti cuēñia.

2

Unin sináncama Nucēn Papa Diosan 'unáncē

¹ Mitsúnmi uni itsi 'uchocēbētanbi ca uni raírínēn 'unánti 'icēn, mitsun camina usa ñu 'ati ca 'ucha 'icē quixun 'unanin. Usa 'ain camina minribi usa ñu 'atancēx —'unánxunma cana 'a —quitima 'ain.

² Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca uni aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin 'aquinbi, upí oquin sinánquin an mēníosabi oquin 'aia quixun.

³ ¿Bētsi unimi, an ca ñu 'aisama 'aia quiax manánquinbi minribi usaribi oquin ñu 'acēbi ca Nucēn Papa Diosan a unishi 'uchonan mi 'uchotima 'icē quixun caramina sinanin? Usama ca.

⁴ Camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca mi nuibaíranan, mi 'atima ñu 'acē 'icēbi 'atimoquinma mix sinanati ami sinánun cainia. ¿Axa usa 'aínbi caramina min 'atima ñu 'acē ēni ami sinántisama tanin?

⁵ Usa 'aínbi camina min sinan 'aisama 'aish sinanaisama tan. Usai 'iquin camina ēnquinma camabi nētēn 'atima ñuishi sinánquin usaquin 'ain. A cupí camina anúan Nucēn Papa Diosan 'uchañu unicama aín 'ucha cupí castícantí, a nētēn 'aisamaira oquin castíancē 'inuxun 'ain.

⁶ A nētēn ca Nucēn Papa Diosan camabi uni uisaquin cara oti 'icē quixun isti 'icēn, atun ñu 'acēsabi oquin.

⁷ Axa —Nucēn Papa Diosan ca 'ē upí isquin abē nētētímoi tsónun 'imiti 'icē —quí cuēñcē uni, an ca ēnquinma Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin ñu 'aia. Usoquin an 'acē uni a ca Nucēn Papa Diosan xēnibua 'aínbi abē 'inun 'imia.

⁸ Usaquin 'imianan ca uicamax cara ami sinántisama tanan aín bana quicēsabi oquin 'aisama tanquin, atux cuēñcēsa oquinshi ñu 'atima 'aia, a unicama Nucēn Papa Diosan ami nishquin castícantí 'icēn.

⁹ An castíancē 'aish ca an ñu 'aisama 'acē unicama aín 'ucha cupí, Nucēn Papa Diosbē xēnibua 'aínbi 'íma 'aisamairai tēmērati 'icēn. Judíos unibunēxēshia tēmērati 'aínbi ca judíosma unibunēxribi aín 'ucha cupí tēmērati 'icēn.

¹⁰ Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan an ainan 'ixun ax cuēñcēsabi oquin 'acē unicama a uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima chuámarua 'inun 'imianan, abē aín nētēnu 'inun 'imiti 'icēn. Judíos unibu 'imainun judíosma uniburibi ca an usaquin 'imiti 'icēn.

¹¹ An ca judíos unisaribi judíosma unicamaribi isia.

¹² An Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēñēo, a 'unáncēma 'ixun ñu 'atima 'acē unicamax ca atun 'ucha cupíbi ainanma 'aish Nucēn Papa Diosbē 'ítima 'icēn. 'Imainun ca an Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēñēo 'unánquinbi a bana quicēsabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'acē unicama atux ca aín 'ucha cupí, a bana quíásabi oquin Nucēn Papa Diosan 'uchocē 'iti 'icēn.

¹³ Aín bana 'unánquinbi a bana quicēsabi oquin 'acēma uni a ca Nucēn Papa Diosan upí isima. Usa 'aínbi ca an a bana 'unánquin ax quicēsabi oquin 'acē unicama a cuni Nucēn Papa Diosan upí 'icē isia.

¹⁴ Usa 'ain ca judíosma unin Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēñēo 'unánquinmabi atúnbi sinánquin a bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icē, uisa ñu 'ati cara upí 'icē quixun 'unania.

15-16 Usoquin upí ñu 'aia isquin ca uni itsin 'unánti 'icën, a unicaman ca aséabi aín nuitu mëu 'unania, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë 'unánan uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. Anúan Nucën Papa Diosan camabi uni isti nētēn ca a unicaman aín nuitu mëúbi 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan cara 'ë upí isti 'icë, cara 'ë upíma isti 'icë quixun. A nētēn ca Nucën Papa Diosan camabi uni uisa ñu cara 'axa quixun 'unánan uisa ñu cara unéxun aín nuitu mëúbi sinánxa, a camabi 'unánquin, uisa cara oti 'icë usoquin 'anun Jesucristo 'amiti 'icën, 'ën unicama ñuixuncésabi oquin.

Moisésnēn cuēñēo bana 'unánquinbia judíos unicaman 'acēma ñuicē bana

17 Usa 'aínbi camina —'ëx cana judío uni 'ai —quianan —usaía judíos unicama 'inun Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai quianan —judíosma unicamama, nuishi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísacëxa —quixun sinani rabiacatin.

18 Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē 'ixun camina uisa oquin unin ñu 'ati cara Nucën Papa Dios cuēñēnia quixun 'unánan a banaxa quicésabi oquin 'aquin ca unin upí ñu 'aia quixun 'unanin.

19 Usa 'aish camina, 'ën cana an Nucën Papa Diosan bana 'unáncēma unicama bëxuñusa 'aísha bëanquibucēnu nicésa 'icëbi a bana 'unánmiti 'ai quin.

20 Moisésnēn cuēñēo bana ca uisai cara judíos uni 'iti 'icë quiax aséabi quia. A bana 'unani camina quin, 'ën cana an ëñē ñucama 'unáncēma unicaman upí oquin cuanun 'unánmiti 'ain.

21 ¿Mitsun Nucën Papa Diosan bana 'unánquin uni itsi 'unánmicë 'ixunbi caramina uisa cupí a bana quicésabi oquin 'aiman? ¿Mitsun, unin ca uni itsin ñu mëcamatima 'icë quixun caquinbi caramina uisa cupí mitsúnribi ñu mëcamatin?

22 ¿Mitsux, aín xanuma 'ain ca uni itsin xanubë uni 'itima 'icë quibi caramina uisa cupí mitsúxribi min xanuma 'aínbi uni itsin xanubë 'in? ¿Diosma 'icëbi ax isa dios 'icë quixun unin cacë, a rabiti ca 'aisama 'icë quixunbi caramina uisa cupí anuxun usa ñu rabiti xubunu atsíntancëxun anu 'icë ñu mëcamatin?

23 Mitsux —'ën Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sináncē 'ixunbi a bana quicésabi oquin 'acēma 'ain ca uni itsin mitsun 'aia isquin sinánti 'icën, —Nucën Papa Diosan unix usai 'icë 'ain cana aín uni 'iisama tani —quixun.

24 Aséabi mitsu ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuēñēo ësai quia: “Mitsux judíos unibu 'ixunbi ñu 'aisama 'aia isi ca judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi 'atimati banaia”.

25 Mitsun Nucën Papa Diosan bana Moisésnēn cuēñēo quicésabi oquin aséabi 'acë 'ain ca mitsúxmi 'unántioraca ax asábi 'icën. Usa 'aínbi ca a bana quicésabi oquinmi 'acēma 'ain, mitsúxmi 'unántioraca ax ñancáishi 'icën.

26 Usaribi oquin ca unicama ax 'unántiocēma 'ixunbi ami catamëquin aín cuëñcésabi oquin 'acë 'icë Nucën Papa Diosan upí isia, axa 'unántioracacë unicama 'acésaribi oquin.

27 Usa 'ain ca an 'unántiocēma 'ixunbi Nucën Papa Dios cuëñcésabi oquin 'acë uni a Nucën Papa Diosan upí isti 'icën. Isanan ca an 'unántiocë 'ixunbi Nucën Papa Diosan bana 'unánquinbi a bana quicésabi oquin 'acēma unicama Nucën Papa Diosan upíma isti 'icën.

28 'Unántioracacë cupíshima ca uni judío uni 'icën. 'Imainun ca 'unántioracacë uni, ax 'unántioracacëishima aséabi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'iti 'icën.

29 Axa aín nuitu mëu upiti Nucën Papa Diosmi sináncē uni ax ca aséabi judío uni 'icën. 'Unántioracacë uni ax ca Moisésnēn cuēñēosabi oquin aín namishi

usoquin 'acë cupíma aín nuitu mëu Nucën Papa Diosmi sináncë cupí aséjabi judío uni 'icën. Usa uni ca unían upí isiamabi Nucën Papa Diosan upí isia.

3

¹ ¿Usa 'ain cara judíos unicamax bëtsi unicamasamaira 'ic? ¿Unántioracacë 'iti ax cara ñancáishima 'ic?

² Ca aséjabi usama 'icën. Judíos unibu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'ináncëxa. 'Inánquin ca camabi unin 'unánun a bana judíos uni raíri cuëñëomiacëxa.

³ ¿Bëtsi bëtsi judíos unicaman Nucën Papa Diosmi sináncë 'ixunbi ñu 'aisama 'acë ax cara Nucën Papa Diosan 'ucha 'ic?

⁴ Ca usama 'icën. Uníxa aín quicësa oquin 'ananbi cëmëti 'aínbi ca Nucën Papa Diosainshi aséjabi camabi ax quiásabi oquin 'aia. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios ñui aín bana cuëñëo ësai quia:

Camabi unin ca 'unánti 'icën, min bana ca aséjabi upí 'icë quixun. Asábi cara quixun 'unántisa tanquin isquinbi ca min 'acë ñu asábiira isquin unin —mix camina upí 'ai —quixun 'unánti 'icën.

⁵ ¿Nun nu ax cuëñcësabi oquin 'aiama oquin, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'ain caranuna uisoquin sinánti 'ain? ¿An nu castícanë cupí ca Nucën Papa Dios upíma 'icë quixun caranuna sinánti 'ain? Usai quicë banax ca unin abi sináncësa 'icën.

⁶ Usama ca. ¿'Atima ñu 'aiabi isëshicë 'ixun cara Nucën Papa Diosan uisaxun anúan 'ati nëtë sënëncëbëtan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isti 'ic?

⁷ ¿Ami 'u, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios, ax ca aín sinachacë 'icë upí 'inun 'ë castícania isquian uni raírinën Nucën Papa Dios ax ca aín sinan upíira 'icë quixun 'unáncë 'aínbi cara uisacasquin Nucën Papa Diosan 'ë castícania? —quixun sapi ca bëtsi bëtsi unin sinania.

⁸ ¿Usa 'ain caranuna uisacasquin ñu 'atima 'aiman?, Nucën Papa Diosan sinan ca upí 'icë quixun unicaman 'unánun. Usai 'uchati ca asábi 'icë ca Pablo 'imainun abë 'icë unicama quia quiax ca bëtsi bëtsi uni nu 'atimoti sinani nu ñui quia. Usaía ax quicë unicama a ca Nucën Papa Diosan 'uchoquin castícani 'icën.

Camáxbi cananuna 'uchañu 'ain, quicë bana

⁹ ¿Nucën Papa Diosan cara judíos unicama bëtsi unicamasama upíira isin? Usama ca. Cana mitsu can, judíosma unicama 'icësaribiti ca judíos unícamaribi aín sinan upíma 'aish 'uchañu 'icën.

¹⁰ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca quia:

An ñu upíshi 'acë uni ca 'aíma 'icën, achúshirabi.

¹¹ An Nucën Papa Diosan bana cuacë uni ca 'aíma 'icën. Axa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'iisa tancë uni ca 'aíma 'icën.

¹² Camabi unix ca Nucën Papa Diosmi manúaxa. Ami manúxun ca 'atima ñu 'atishi sinania. An upí ñuishi 'acë uni ca 'aíma 'icën. Achúshirabi ca 'aíma 'icën.

¹³ Anu uni bamacë racáncë quini mapucëma 'ain ca anuax aín anëcë chiquitia. Usaribiti ca 'atima uni aín cuëbínuax bana 'atima 'imainun cëmëi quicë bana chiquitia. Aín banan ca uni itsi ñui cëmëia. Usaquin ca amia cëmëcë uni masá nuitumia. Aín banax ca runun cuëbínu 'icë muca, an uni paëocë, usaribi 'icën.

¹⁴ Usa 'aish ca uni itsi ñui 'atimati bananan uni itsimi nishi banaia.

¹⁵ Sinánñumasa 'ixun ca uni 'atishi sinania.

¹⁶ Uinu cara cuania anuxunbi ca 'atimati banaquin masá nuitumianan uni 'atimamia.

¹⁷ Ca uni itsibë nuibanani upiti 'iti 'unaníma.

18 Axa nun cushi 'aínbi ca Nucën Papa Diosmi racuëti sinaníma.

19-20 Usa banacama ca judíos unibunën cuanun Nucën Papa Diosan aín unicama cuënëomiacëxa quixun cananuna 'unanin. Aín bana 'ináncëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan judíos unicama ainan 'inun 'imiacëxa. Ainan 'imitancëxun ca uisaira cara ainan 'aish uni upí 'iti 'icë quixuan 'unánun aín bana judíos unicama 'ináncëxa. A bana isquin ca judíos unicamainshima camabi unin 'unánti 'icën, uisairai 'i cara Nucën Papa Diosan iscëx atun nuitu upíma 'icë quixun.

Cristomi catamëcë unicamaxa Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'icë ñuicë bana

21 Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana 'acë cupíma Cristo cupíshi ca usaira oquin Nucën Papa Diosan uni upí 'imia quixun ca bërí camabi unin upí oquin 'unánti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuënëocëxa.

22 Camabi uni an Jesucristomi catamëquin —aín quicësabi oquin ca 'ën 'uchacama tërënti 'icë —quixun 'unáncë, acama ca Nucën Papa Diosan upí isia. Jesucristomi catamëcë cupíshi ca an judíos uni 'imainun judíosma uniribi upí isia.

23 Camabi unix ca Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañu 'icën. Upíira 'inuan Nucën Papa Diosan unio 'aíshbi ca usama 'icën.

24 Usa 'icëbi ca Jesucristo, camabi unin 'ucha cupí bama 'aían, cupíoima ami catamëtiashi Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tërénquin uni 'uchañuma isia.

25 Ami catamëtía, uni aín 'uchacama tërëncë 'inun ca camabi unin 'ucha cupía Cristo bamanun Nucën Papa Diosan mëníocëxa. An Jesucristo bamati mënío 'ixun ca bëráma 'iá uniribi, axa sinanatia Nucën Papa Diosan aín 'uchacama ashiquin manumiacëxa. Usaquin an 'á cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan ca aséabi upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mëníosabi oquin 'aia quixun.

26 Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan Jesucristo bamati mënío 'ixun, bëríribi axa Jesucristomi catamëcë unicama aín 'uchacama tërénquin manumia. Usaquin 'acë cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, aséabi ca Nucën Papa Diosan upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mëníosabi oquin 'aia quixun.

27 An usai ca uni 'iti 'icë quicë bana quicësabi oquin 'acë uni, ax sapi ca rabíti 'icën, —'ën nuitu ca Nucën Papa Diosan upí isia —quixun sinani. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unin 'unania, —Jesucristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan 'ë upí isia —quixun. Usaquin 'unani ca rabitíma.

28 Cananuna 'unanin, aín ñu upí 'acë cupíma, Jesucristomi sinani ami catamëcë cupíshi ca uni Nucën Papa Diosan aín 'uchacama tërénquin an iscëx upí 'inun 'imia quixun.

29 ¿Nucën Papa Diosan cara judíos unicamaishi aín uni 'imianan judíosma unicamaribi aín uni 'imitima 'ic? Ca aturibi ainan 'imiti 'icën.

30 Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën. An ca judíos unicama 'acësaribi oquin judíosma uniribi Jesucristomi catamëcë cupíshi, an iscëx aín nuitu upí 'inun 'imia.

31 ¿Jesucristo cupíshi cana 'ën 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai quixun sinánquin caranuna Nucën Papa Diosan bana Moisésnën cuënëo ax ca cuatima 'icë quixun sinánti 'ain? Usama ca. Jesucristomi catamëtishi cananuna aséabi Nucën Papa Diosan bana quicësabi oíira 'iti 'ai quixun cananuna unicama ñuixunin.

4

Amia catamëtia Nucën Papa Diosan Abraham upí isa

¹ Usa 'ain sapi cananuna quti 'ain, ¿uisa cupí cara nucën rara Abraham a Nucën Papa Diosan upí isacëx?

² Aín ñu 'acë cupía Nucën Papa Diosan upí iscë 'aish ca Abraham —'ëxbi cana upí 'ai —quiax rabía 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan iscëx, a cupía Abraham rabíti ñu 'aíma 'iacëxa.

³ Abraham ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “Ami sinánquian, an ca asérabi aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unáncë 'aish ami catamëcë cupí ca Nucën Papa Diosan Abraham upí isacëxa”.

⁴ Usa 'ain ca ënëx ësa 'icën. An uni ñu mëëxuncë uni a ca an ñu mëëmicë unin cupíoia. A curíqui ax ca 'ináinshicëma 'icën, ax ca aín ñu mëëcë cupí 'ináncë 'icën.

⁵ Usa 'aínbi ca axa ñu upí 'acëma 'aíshbi, Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia quixun 'unaní ami sináncë uni a Nucën Papa Diosan ainan 'imia, an 'uchañu unibi ami catamëtia ainan 'imicë 'ixun.

⁶ Upí ñu 'ananbi upíma ñu 'acë 'icëbi ca aín 'uchacama tërëntancëxun Nucën Papa Diosan uni upí isia. Usaquian iscë unix ca cuëënia quiax ca David ësai quiacëxa:

⁷ Ui unicama cara Nucën Papa Diosan tërënquin aín 'ucha manuia, acamax ca chuáma tani cuëënia.

⁸ Ui unicama cara Nucën 'Ibu Diosan aín 'ucha manuquin sinánmitëcënima, ax ca chuámarua tani cuëënia.

⁹ ¿Judíos unicamaishi ñui cara David usai quiacëx? Usama ca. Judíosma unicamaxribi ca aín 'uchacama tërëncë 'aish usai cuëënti 'icën. Cananuna mitsu can, ax aín quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan 'ati 'icë quixun sinani ami catamëcë cupí ca Nucën Papa Diosan Abraham upí isacëxa.

¹⁰ ¿Uinsaran cara Nucën Papa Diosan a upí isacëx? ¿'Unántioracacë 'icë cara Abraham Nucën Papa Diosan upí isacëx? Usama ca. 'Unántioracacëma pain 'icëbi ca Nucën Papa Diosan a upí isacëxa.

¹¹ Nucën Papa Diosan ca Abraham ami catamëtia an upí iscë cupía 'unántioracanun cacëxa. Usaquian Nucën Papa Diosan Abraham cá cupí cananuna 'unanin, judíosma unicamax ca judíos unibu 'icësaribiti, 'unántioracacëma 'aíshbi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish Abrahamnën rëbúnquisa 'icë quixun.

¹² Judíos unicamax Abraham 'iásaribiti 'unántioracacë 'aíshbi ca axa Abraham 'iásaribiti Nucën Papa Diosmi catamëcëcama axëshi asérabi Abrahamnën rëbúnqui 'icën.

An ca aín quicësabi oquin nu ainan 'inun iëmiti 'icë quixun sináncë unishi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmia quicë bana

¹³ Nucën Papa Diosan ca Abraham ësakin cacëxa: “Mi 'imainun min rëbúnquicamax ca 'itsa 'aish 'ënan 'ianan 'ën mi 'inánti me anu 'iti 'icën”. Axa usai ca uni 'iti 'icë quicë bana quicësabi oquin 'acë cupíma asérabi ami catamëcë cupíshi ca Nucën Papa Diosan usakin Abraham cacëxa.

¹⁴ Usai ca uni 'iti 'icë quicë bana quicësabi oquin 'acë cupíshi unicama Nucën Papa Diosan iscëx upí 'aish ainan 'ain ca, ami catamëcë cupíshi ca Nucën Papa Diosan uni upí isia quicë bana ax cëmë 'itsíanxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan aín rëbúnqui ñuiquin Abraham cá bana ax ñancáishi 'itsíanxa.

¹⁵ Cananuna 'unanin, usai ca uni 'iti 'icë quicë bana atúan cuati, a 'aíma 'ain ca anun uni 'uchoti bana 'aíma 'icën. Usa 'aínbi ca usai ca uni 'iti 'icë quicë bana 'unáncë 'ixunbi axa quicësabi oquin 'acëma 'aish uni 'uchocë 'iti 'icën.

¹⁶ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Abraham 'imainun aín rëbúnquicamaxa atun ñu 'acë cupíma ami catamëtíshi aséjabi ainan 'iti mëníocëxa. Judíos unibu, an atun cuati bana quicësabi oquin 'acë, a unicamaishima, uicamax cara Abraham 'icësaribiti Nucën Papa Diosmi catamëtia, a camabi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imia. Usa uni 'aish cananuna nucamaxribi Abrahamnën rëbúnquisa 'ain.

¹⁷ Nucën Papa Diosan bana a ñuiquian cuënëo ax ca ësai quia: “Mi cupía min rëbúnqui 'itsaira 'inun cana mi aín rarami 'inun 'imin”. Usaquin ca Nucën Papa Diosan amia catamëcë 'ixun Abraham cacëxa. Nucën Papa Dios ax ca an uni bamacëbi tsótëcënnun baísqumiti 'ianan an aín sinanëinshi, 'aíma 'icëbi, ñu unioçë a 'icën.

¹⁸ Nucën Papa Diosan “Min rëbúnqui ca 'aisamaira uni 'iti 'icë” quixun cacëxun ca Abrahamnën sináncëxa, Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi ca 'ën rëbúnqui 'aisamaira 'iti 'icë quixun. Uisai cara usai 'iti 'icë quixun 'unánquinmabi ca ami catamëquin, Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun sináncëxa.

¹⁹ Abraham cien baritiañusa 'aish cushima 'imainun ca aín xanu Sara axribi xëni 'aish tuatisama 'iacëxa. Usa 'ixunbi ca Abrahamnën –uisa 'aish carana bëchicëñu 'iti 'ai –quixun 'unánquinmabi –Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi ca aséjabi 'iti 'icë –quixun sináncëxa.

²⁰ Usai ca 'itima 'icë quixun sinánquinma, Nucën Papa Diosan ca aséjabi aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun sinani ami catamëquin ca Abrahamnën Nucën Papa Dios rabiácëxa.

²¹ Rabiquin ca, an ca aséjabi cushi 'ixun ax quicësabi oquin ñu 'ati 'icë quixun sináncëxa.

²² Usai 'ía ax ami catamëcë cupíshi ca Nucën Papa Diosan Abraham aséjabi upí uni 'icë isacëxa.

²³ An iscëx ca ami catamëcë cupí Abraham upí uni 'icë quixun cuënëomia 'aínbi ca a banax Abrahamishi ñuiquinma,

²⁴ nuribi ñuiquin Nucën Papa Diosan aín uni cuënëomia 'icën. Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios, an Nucën 'Ibu Jesús bamacëbi baísqumia, an ca ami catamëcë cupíshi nu upí isia quixun 'unánti 'ain.

²⁵ Nucën Papa Diosan ca nun 'uchacama tërëncë 'aíshnu upí 'inúan bamanun 'imitancëxun Jesucristo baísqumiacëxa. An usoquin 'á 'aínnu ami catamëtia ca Nucën Papa Diosan nu upí isia.

5

Jesucristomi catamëcë cupía uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'aish xënbua 'aínbi abë 'iti bana

¹ Usai nux Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'icë, a cupí ca Nucën Papa Diosan nu upí isia. Usaquian iscëx cananuna abë upí 'ain, Jesucristo cupí.

² Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nu ainan 'inun 'imia quixun 'unanin. Usoquin 'unani cuëenquin cananuna, nux cananuna Nucën Papa Diosan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

³ Usaquin sinánquin cananuna uisai cara ñu 'icëbëtanbi ami sinánti ëníma cuëënin. Cananuna 'unanin, tëmëraqinbi tanshiquin cananuna upiti Jesucristomi catamëti 'unánti 'ai quixun.

⁴ Tëmëraíbi an 'imicëx masá nuitutima ami catamëcë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. An iscëx upí 'ixun cananuna 'unánti 'ain, aséjabi cananuna aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun.

⁵ An ca —asérabi camina 'ëbë 'iti 'ai —quixun caquin nu paraníma. An ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa. Nubë 'ixun ca nu 'unánmia uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibatia quixun. An ca asérabi nu nuibatia quixun 'unánquin cananuna, nux cananuna asérabi aín nètënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

⁶ Nucën Papa Diosan nu nuibaquin mëníósabi oi ca, nuxbi nun 'ucha tërëni iétima 'aínbi Cristo aín bamati nètë ucëbë, unicaman 'ucha tërënu bamacëxa.

⁷ Uinu 'icë uníxbi ca bëtsi uní cupí bamatima 'icën, ax upí uní 'aínbi. Usa 'aínbi sapi ca asérabi upí uní 'icë axa bamati rabanan cuní bëtsi uní bamati 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nuxnu 'uchañu 'icëbi nu nuibaquin nun 'ucha tërënuxa Cristo bamanun mëníocëxa. Usaquian mënío sinánquin cananuna 'unanin, uisaira oquin cara nu nuibatia quixun.

⁹ Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'aish cananuna anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acë isti nètën an iscëx upí 'aish asérabi 'uchocëma 'iti 'ain.

¹⁰ Nuxnu 'atimaquinshi sinani ami sináncëma 'icëbi ca aín Bëchicë bama cupí Nucën Papa Diosan nun 'ucha tërënuquin nu nuibaquin ainan 'imiäxa. Nu nuibaquin ainan 'imicë 'icë ca Jesucristo bamaxbi baísquicë ax nubë 'ixun nuxnu asérabi upí 'inun nu 'imia.

¹¹ Usaquin 'imicëx cananuna —Nucën 'Ibu Jesucristo a cupí cana Nucën Papa Diosnan 'aish abë upí 'ai —quixun 'unaní cuëëinra cuëënin.

Adán 'iá 'imainun Jesucristo usai 'iá bana

¹² Usa 'ain ca an pain ñu 'atima 'á achúshi uní a cupíshi camabi unin ñu 'atima 'ati 'unánquin 'aia. Aín 'ucha cupí ca a uní bamacëxa. A uníxa 'atima ñu 'atancëx bama 'ain ca camabi uní atun 'ucha cupí aín bamati nètë ucëbë Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamaia.

¹³ Unían ax quicësa oquin 'ati bana 'aíma pan 'aínbi ca unin ñu 'atima 'ati 'unáncëxa. Usa 'aínbi ca ax quicësabi oquin 'ati bana 'aíma 'ain, anun uní 'uchoti bana 'aíma 'iacëxa.

¹⁴ Usa 'aínbi ca Moisés 'aíma pan 'ain Adanën rëbúnquicama 'uchatancëx bamacëxa, Adanëxa Nucën Papa Diosan cacësa oi 'ima 'uchásari 'imabi. Adán cupía camabi uní 'uchacë 'aínbi ca axa a caxu uti a cupíra camabi unin 'ucha tërëncë 'iti 'icën.

¹⁵ Adán cupía unicama 'uchañu 'aínbi ca Nucën Papa Diosan a 'uchacama tërëncë 'inun mëníocëxa. Adanëxa Nucën Papa Diosmi 'uchacë cupí ca 'aisamaira uní Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamaia. Usa 'aínbi ca achúshi uní, Jesucristo, a cupía 'aisamaira uní cupíoima abë nètétimoí 'inun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

¹⁶ Achúshi uníxa 'ucha cupí ca camabi uní Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamati 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama 'itsaira 'icëbi acama tërënuquin nètétimoí abë 'inun uní iëmia, cupí ñucáquinmabi. Adanëxa 'uchatancëx bama 'aían camabi uní usaribiti 'ucha 'aínbi ca Cristo cupíra, atun 'uchacama tërëncë 'aish, abë upí 'inun Nucën Papa Diosan uní iëmia.

¹⁷ Achúshi unia 'uchá cupí ca camabi uní 'uchañu 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamaia. Usa 'aínbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan nuibaquin atun 'ucha tërënuquin upí isia, acamax Jesucristo cupí bëtsi sinánñu 'ixun, upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosbë nètétimoí aín nètënu 'iti 'icën.

¹⁸ Ënëx ca ësa 'icën. Adán cupía camabi uní 'uchocë 'aínbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën bamaquin camabi uníxa 'uchocëma 'ianan Nucën Papa Diosnan 'inun mëníocëxa.

¹⁹ Achúshi uni, Adán, axa Nucèn Papa Dios quicēsabi oi 'iáma cupí ca 'aisamaira uni 'uchañu 'icèn. Usa 'aínbi ca bētsi uni, Jesucristo, axira Nucèn Papa Dios quicēsabi oi 'iá cupí 'aisamaira uni Nucèn Papa Diosan upí isia.

²⁰ Unían —nux cananuna 'uchañuira 'aish upíma 'ai —quixun 'unánun ca Nucèn Papa Diosan uisai cara uni 'iti 'icē quicē bana Moisés cuēñomiácēxa. 'Uchañuira 'icēbi uni nuibairaquin ca Nucèn Papa Diosan atun 'uchacama tērēncē 'inun mēñiocēxa.

²¹ Usoquin mēñiocēx ca camabi uni aín 'ucha cupí Nucèn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'aishbi Nucèn 'Ibu Jesucristo cupí aín 'ucha tērēncē 'ianan bētsi sinánñu 'ixun upí ñu 'atancēx Nucèn Papa Diosan nētēnu abē xēnibua 'aínbi 'iti 'icèn.

6

Ainan 'aish 'uchatēcēnuxma Cristo cupí Nucèn Papa Diosnan 'iti bana

¹ ¿Nux 'uchañuira 'icēbi ca Nucèn Papa Diosan Jesucristo cupí nu upí isia quixun sinani caranuna uisari quti 'ain? ¿Nucèn Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tērētēcēnun caranuna amiribi amiribi 'uchati 'ain?

² Usama ca. Nun 'ucha cupí Jesucristo bama 'ain cananuna nux 'uchatēcēnuxma abē bamacēsa 'ain. Usa 'aish cananuna unin bamaquin aín 'ucha ashiquin ěncēsa usaribi 'ain. ¿Usa 'aish caranuna uisa cupí 'uchaíshi tsóti 'ain?

³ Cananuna usai 'itima 'ain. ¿Jesucristonēn uni ax ca nashimicē 'aish 'uchatēcēntimoi Cristobē bamacēsa 'icē quixun caramina 'unaniman?

⁴ Nux nashimicē 'aish cananuna Jesucristo, nun 'ucha cupí bama 'ain 'uchatēcēntimoi abē bamacēsa 'ian. Usa 'aish cananuna bamacēbia Nucèn Papa Diosan Jesucristo, aín cushínbi baísquimia cupí, usaribi 'aish bētsi sinánñu 'ianan bēráma 'icēsai 'itēcēntima oquin Nucèn Papa Diosan 'imicē 'ain.

⁵ Nubēa Cristo 'ain cananuna abē bamacēsa 'aish axa bamatancēx bētsi 'inun baísquicēsaribi 'iti 'ain.

⁶ Cananuna 'unanin, Cristonanma pain 'ixun cananuna ěnquinma nux cuēñcēsa oquinshi ñu 'atima 'acēn. Usa ñu sinántēcēnuxunma cananuna Cristobē bamacēsa 'ixun 'uchati sinántēcēntima 'ain. Uni bamacē an ca ñu 'aisama 'ati sinántēcēnima. Usaribi oquin cananuna nux Cristobē bamacēsa 'ixun ñu 'atima 'atēcēnti sinántima 'ain.

⁷ Usa 'aish cananuna unían bamaquin aín 'ucha ashiquin ěncēsa usaribi 'ain.

⁸⁻⁹ Cananuna 'unanin, bamaxbi baísquia 'aish ca Cristo uínsaran nētēnbi bamatēcēntima 'icèn. Axa bamatēcēnti ca 'áima 'icèn. —Usa ca —quixun 'unánquin cananuna ěsaquinribi 'unanin, nun 'uchacama ěni Cristobē bamacēsa 'aish cananuna abē baísquicēsa 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti 'ain.

¹⁰ Cristo ax ca camabi unían ñu 'atima 'acēcama nētēnux achúshitishi bamacēxa. Bamatancēx, bamatēcēntimoi baísquia 'aish ca ax Nucèn Papa Dios cuēñcēsabi oíira 'ia.

¹¹ Usaribiti camina mitsux Cristobē bamacēsa 'ixun mitsun 'ucha ashiquin ěncē 'aish, abē baísquicēsa 'aish Jesucristo 'icēsaribiti Nucèn Papa Dios cuēñcēsabi oíira 'iti 'ain.

¹² Usa 'ixun camina 'uchañu 'aish 'atima sinánñu 'ixun mitsun sináncēsa oquinshi 'aisama ñu 'atima 'ain.

¹³⁻¹⁴ Cristonanma 'ixun uisa ñu cara 'atima 'icē quixun 'unánquinbi 'á 'aishbi camina Cristo cupí Nucèn Papa Diosan uni 'aish usai 'iman. Usa 'aish camina mitsux Nucèn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iá 'aishbi bērí aín uni 'aish ax cuēñcēsabi oi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu 'aisama 'aquinma Nucèn Papa Dios cuēñcē ñuishi 'ati 'ain.

An ñu mēemicē unin uni ñu mēēxuncēsaribi oquin 'uchañu unin ñunshin 'atimanēn 'apu ñu mēēxuncē bana

¹⁵ ¿Axa quicēsabi oínu 'iti bana quicēsabi oquinu 'acē cupíma ami catamētiaishi ca Nucēn Papa Diosan 'ēn 'uchacama tērēnti 'icē quixun sinánquin, caranuna amiribi amiribi 'aisama ñu 'atēcēnti 'ain? Cananuna 'atima 'ain.

¹⁶ Camina upí oquin 'unanin, mitsun uni itsi —'ēx cana min uni 'iisa tani — quixun catancēxun camina aín uni 'ixun ax quicēsabi oquinshi ñu 'axunti 'ain. Usaribiti ca uni ñunshin 'atimanēn 'apu cuēēncēsa oquinshi 'acē 'aish aín uni 'icēn. Aín uni 'aish ca Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca uni itsix Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'acē 'aish aín uni 'ianan an iscēx upí 'icēn.

¹⁷⁻¹⁸ Mitsux ñunshin 'atimanēn 'apu cuēēncēsa oquinshi 'acē 'iá 'aishbi camina bērí usama 'ain. Camina a aín unicaman mitsu 'unánmicē bana Cristo ñuicē sinánan a bana quicēsabi oquin 'ain. Mitsun ñu 'atima 'ácama ēncē 'ixun camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin ñu upíshi 'ain. Usaquinmi 'aia mitsu 'unánquin cana cuēēnquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹ Mitsúxmi unin sináncēsa oquin sináncē 'icē cana mitsúnmi cuaisa banáinshi mitsu ñuixunin. Bērāma camina mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu 'atima 'atishi sinánquin usoquinshi 'acēn. Usoquin 'á 'ixunbi camina bērí mitsun mēcēn, mitsun taē, mitsun namicama anun ñu upíshi 'ati sinánquin usoquinshi 'ati 'ain, usaquinmi 'acēbēa Nucēn Papa Dios cuēēnun.

²⁰ Ñu 'atima 'atishi sináncē 'ixun camina mitsun bērāma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ati sinánma 'ain.

²¹ Ñancábi camina usa ñu 'acēn. Mitsúxmi usai 'iá sinani camina bērí rabinin. Usa ñucama 'ati an ēncēma unix ca usabi 'aish ashiti Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'icēn.

²² Mitsúnmi ñu 'atima 'atēcēnxunma 'anun Nucēn Papa Diosan 'imicē 'ixun camina ax cuēēncēsabi oquin 'ain. Usoquin 'aia ca Nucēn Papa Diosan mitsu an iscēxmi upí 'inun 'imia. Imianan ca nētétimoimi abē 'inun mitsu 'imia.

²³ Aín 'ucha cupí ca uni iétimoimi bamati 'icēn. Usa 'aínbi ca axa aín 'ucha tērēnun Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē unicama a abē xenibua 'aínbi 'inun Nucēn Papa Diosan iēmia.

7

Usai ca uni 'iti 'icē quicē bana

¹ 'Ēn xucēantu, mitsúnribi a bana 'unáncē 'ixun camina 'unanin, bamacēma pain 'ixuinshi ca unin atúan ax quicēsabi oquin 'ati bana axa quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun. Bamaxun cuni ca a bana quicēsabi oquin 'atima 'icēn.

² Ēsa ca. Nun ax quicēsabi oquin 'ati bana ca quia, bēnēñu xanun ca aín bēnē bamacēma pain 'icē ēntima 'icēn. Aín bēnē bamacēbē cuni ca bēnutisa tani bēnuti 'icēn.

³ Aín bēnē bamacēma 'aían bētsi unibē 'iti ca 'ucha 'icēn. Usa 'aínbi ca aín bēnē bamacēbētan 'aisa tanquin uni itsi bēnēoti 'icēn. Usaquian bēnēoti ca 'uchama 'icēn.

⁴ 'Ēn xucēantu, usaribi camina mitsux 'ain. Usai uni 'iti bana quicēsa oíshi 'iá 'aishbi camina bērí abē axa bamaxbi baísquicē Cristo ami catamēti, aín bana quicēsabi oíshi 'in. Usa 'ixun camina ax cuēēncēsabi oi 'iquin Nucēn Papa Dios cuēēnmin.

⁵ Ainanma pain 'aish nux cuēēncēsabi oi 'iquin cananuna, ñu 'atima 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánxunbi nun sinan upíma 'ixun, usa ñu 'acēn. Usa ñu 'acē 'aish cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

⁶ Usai 'iá 'aishbi cananuna nun, ax quicēsabi oquin 'ati bana axa quicēsabi oquin 'acē cupíma, Cristomi catamētishi ainan 'ixun aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun bētsi oquin sinánquin Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquinshi 'ain.

Nun sinán upíma cupí cananuna 'atima ñu 'ai quicē bana

⁷ A bana, uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, a banacama ca asábi 'icēn. A bana 'aíma 'ain cananuna uisa ñuxira cara 'atima 'icē quixun 'unánma 'itsían. A bana “mix camina bētsi unin ñu minan 'inun cuēēncē 'itima 'ai” quicēma 'ain cananuna usai 'iti ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'itsían.

⁸ A bana usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax asábi 'aínbi cananuna nun sinan upíma 'aish, a bana 'unáncē 'aishbi usai 'icē cupí 'uchoti 'iacēn. A bana, usai ca uni 'itima 'icē quicē, ax 'aíma 'ain ca anun nu 'uchoti bana 'aíma 'itsíanxa.

⁹ Ēn uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē bana 'unánma 'ixun cana ñu 'aisama 'aquinbi usaquin 'ati ca 'aisama 'icē quixun 'unánma 'ain. Usai 'itancēxunbi cana a bana 'unáncēn. 'Unánquin cana ñu 'atima 'ati ax ca 'uchaira 'icē quixun 'unánxunbi 'acē 'aish 'ēn 'ucha cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

¹⁰ Ēsa ca. A isía ax cuēēncēsabi oi, usai aín uni 'inuan Nucēn Papa Diosan 'inan bana, ax quicēsabi oi 'icēma cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

¹¹ A bana quicēsabi oquin 'ai cana 'uchatima 'ai quixun sinaníbi a bana quicēsabi oíra 'icēma 'ixun cana, uisaira carana 'uchai quixun sinani bēnéacēn. A bana asábi 'aínbi a bana cupí 'uchocē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

¹² Usa 'ain cananuna 'unanin, nun ax quicēsabi oquin 'ati banax ca upí 'icēn, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca asérabi upí 'icēn.

¹³ ¿A bana asérabi upí 'aínbi caranuna a bana cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'ain? Usama ca. Nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ai cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. Usai 'iquin cananuna 'unáncēn, 'uchati ca 'aisama 'icē quixun. Usa 'ixun cananuna uisa ñu cara upí 'icē, uisa ñu cara 'aisama 'icē quicē bana axa asérabi 'aínbi ax quicēsabi oquin 'acēma 'aish cananuna 'aisama 'ai quixun 'unáncēn.

¹⁴ Cananuna 'unanin, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca upí 'icē quixun. A bana asábi 'aínbi cananuna Jesucristonanma 'aish nun sinan 'aisama 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncēn.

¹⁵ Upí ñu 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman. A 'aquinma cananuna a nun 'aisama tancē ñu a 'ain. Uisa 'ixun carana 'ēn a 'aisa tancē ñu upí 'aquinma a 'ēn 'aisama tancē ñu 'atima a 'ai quixun cana 'unaniman.

¹⁶ Ñu 'aisama 'acē 'ixunbi, usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánquin, 'ēn usa ñu 'aisama tania isquin ca unin 'unánti 'icēn, 'ēn sináncēx ca a bana upí 'aish cuati 'icē quixun.

¹⁷ 'Aisama tanquinbi cananuna ñu 'atima 'ain, nun sinan upíma cupí.

¹⁸ Ēnēx ca ēsa 'icēn. Cananuna 'unanin, nun sinan upíma 'ixun cananuna ñu upí 'atima 'ain. Ñu upíshi 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman.

¹⁹ Nun 'aisa tancē ñu upí a cananuna 'aiman. Nun 'aisama tancē ñu 'atima a cananuna 'ain.

²⁰ Nun ñu 'atima 'atēcēinsama tanquinbi 'acē ax ca nunbi cuēēnquin 'acēma 'icēn. Nun sinan upíma 'ixun 'acē ca ax 'icēn.

21 Nun 'unáncëx ca ësa 'icën: Ñu upíshi 'ati sinánquinbi cananuna bënénquinshi ñu 'atima 'atëcënin.

22 Nun nuitu mëu cananuna asérabi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'aisa tanin, axa usaínu 'inun quicë bana ca upí 'icë quixun 'unánquin.

23 Usaquin 'unánquinbi cananuna nun sinan 'atima 'ixun bëtsi oquin sinanin. Usaquin sinánquin cananuna ñu 'atima 'atëcënti sinanin. Sinántancëxun cananuna 'atëcënin.

24 Usa 'aish cananuna masá nuituirai sináncasmáin. ¿Nun sinan upíma 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaima 'inun cara uin nu iëmiti 'ic?

25 An nu iëmiti ax ca Nucën Papa Dios 'icën, Nucën 'Ibu Jesucristo cupí. An ca nu iëmiti 'icë quixun 'unánquin cananuna —asábi ca —quixun cain. Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati 'ixunbi cananuna nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ain. Usaquin 'axunma 'anun ca Nucën Papa Diosainshi nu iëmiti 'icën.

8

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa Nucën Papa Diosan unicama bëtsi sinánñu 'iti bana

1 Usa 'ain ca uicamax cara Cristo Jesús abë 'icë, acama Nucën Papa Diosan 'uchoima. Usa unicamax ca Cristonanma uni 'icësaí ax cuëëncësarishi 'ima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'ia.

2 Nuxnu ami catamëcë 'aish Cristo Jesúsabë achúshisa 'icë ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ixun ñu 'atima, a 'aia uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati, a 'atëcënxunma 'anun nu 'imiáxa.

3 Uisa ñux cara 'ati 'icë, uisa ñux cara 'atima 'icë quicë bana a 'unánquinbi ca aín sinan upíma 'ixun unin a bana quicësabi oquin 'atima 'icën. Usa 'aínbi ca unían a bana quicësabi oquin 'anun quixun Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, nusaribi uni 'inun, xuacëxa. Xutancëxun ca aín Bëchicë, 'uchañuma 'aíshbia camabi unin 'ucha cupí bamanun 'imiquin uni, aín 'uchacama téréanan 'uchatëcëanxma 'inun mëníocëxa.

4 Nuxnu uisa ñu 'ati cara upí 'icë quicë banaxa quicësabi oquin 'anan, nunbi 'atima ñu 'ati sinánquinbi tënëquin a 'aíma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'inun ca aín Bëchicë bamanun Nucën Papa Diosan 'imiácëxa.

5 An Jesucristomi sinánquinma aín cuëëncësa oquinshi 'ati sináncë unin ca ënë nëtënu 'icë ñuishi 'ati sinania. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi sináncë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun an sinánmicësabi oíshi 'iti sinania.

6 An Nucën Papa Dios cuëëncësoi 'iti sinánquinma ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni, ax Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oíshi 'iti sináncë uni, ax Nucën Papa Diosbë upí 'aish abë nëtëtimoi tsóti sinani chuámarua tani cuëënia.

7 An ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti sinanima. Usa 'ixun ca asérabi aín bana 'unáncëma 'aish ami nishcësa 'ixun aña ñu cara 'aisa tania a ñu 'aia. Usaquin 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanan a bana quicësabi oquin 'aima.

8 Usa 'ain ca axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani atun cuëëncësa oíshi 'icë unicama an Nucën Papa Dios cuëëmima.

9 Usa 'aínbi camina mitsux usama 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain camina an ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unin sináncësa oquin sinánquinma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi

oquinshi sinanin. Uicamax cara aín Bëru Ñunshin Upíñuma 'icë, acamax ca Cristonanma 'icën.

¹⁰ Aín 'ucha cupí ca camabi uni bamaia. Usa 'aínbi camina mitsux, Cristo mitsubë cupí, Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'ain ca mitsun namíxa bamacëbëbi mitsun bëru ñunshin bamatimoi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Dios, an Jesús bamacëbi baísquimia, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ixun ca an Cristo Jesús bamacëbi baísquimia anbi mitsuribi bamacëbi Cristo utëcëncëbëtan baísquimiti 'icën, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain.

¹² 'Ën xucéantu, mitsu cana cain, nux Jesucristonan 'aish aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ain cananuna ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani nux cuëncësa oi 'itima 'ain.

¹³ Axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani aín cuëncësa oíshi 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin ñu 'atima 'ati ëncë uni, ax cuni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

¹⁴ Uicaman cara an sinánmicëxun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin 'aia, acamax ca aséabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'icën.

¹⁵ Usa uni camina mitsux 'ain. Mitsu aín bëchicë 'imiquin ca Nucën Papa Diosan mitsúxmi bëráma 'iásaribiti mitsun 'ucha cupí ami racuëtëcënun 'imicëma 'icën. Aín Bëru Ñunshin Upí an ca, ainan 'aish cuëncëquinu Nucën Papa Dios, Paponun nu 'imia.

¹⁶ Aín Bëru Ñunshin Upitanbi ca nun nuitu mëúxun nu 'unánmia, nux cananuna aséabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'ai quixun.

¹⁷ Aín bëchicë 'icë ca Nucën Papa Diosan ax quicësabi oquin nu 'aquianan aín nëtënu abë 'inun nu 'imiti 'icën. Ainan 'icë ca Nucën Papa Diosan Cristosaribi nu 'imiti 'icën. Cristonan 'ixúnu tëmëraquinbi ax cuëncësabi oquin 'ati ëncëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nuribi aín quicësabi oquin aín nëtënu Cristobë 'inun nu 'imiti 'icën.

¹⁸ 'Ën cana —aséabi ca usai 'iti 'icë —quixun 'unanin. Ënë nëtënuax Cristonan cupí tëmëracë 'ixunbi cananuna Cristobë aín nëtënu 'aish cuëncëquin —ën tëmëratí ca asábi 'iáxa —quixun sinánti 'ain.

¹⁹⁻²⁰ Cristo utëcëntamainun ca axbi 'iti 'aíshmabi, usai 'itioquian Nucën Papa Diosan mëníosabi oi camabi ñu tëmëranan cëñutia. Unin 'ucha cupí usai tëmëranan chëquiti 'ixunbi ca camabi ñu 'imainun camabi unínribi anúinra 'aímai tëmëranan chëquiti nëtë cainia.

²¹ A nëtë ucëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín bëchicëcama cuëëni Cristosaribi 'inun 'imiti 'icën. 'Imianan ca camabi ñuxa chëquitëcënunma ío 'imiti 'icën. Uisairai cara Nucën Papa Diosan bëchicëcama Cristosaribi 'iti 'icë quixun ca camabi ñu, a Nucën Papa Diosan unio, an istisa tanquin Nucën Papa Diosan atu isminun quixun bënëquin cainia.

²² Cananuna 'unanin, nëtë íoñu a pain uniocëxbi uni 'ucha cupía camabi ñu, uniribi, tëmëranan chëquiti oquin Nucën Papa Diosan 'imiá 'aish ca bërí usai 'ia quixun. Usa 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan íotëcënun cainia, anun bacënti nëtëan xanun tëmëraquin aín bacënti caíncë, usaribi oquin.

²³ Camabi ñun a Nucën Papa Diosan íotëcënun caínmainun cananuna nunribi Nucën Papa Diosan nu íotëcënun bënëquin cainin. Nucën Papa Diosan nu aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun 'ináncë 'ain cananuna 'unanin, an ca aséabi camabi aín bana quicësabi oquin nu 'imiti 'icë quixun. Usaquin 'unánquin cananuna nun aín bëchicë 'aish aín nëtënu bëtsi namiñu 'iti cainin.

²⁴ Nux Cristomi catamëti ainan 'aish abë nëtëtimoí tsónun iëmiquin ca Nucën Papa Diosan uisoquin cara nu 'imiti 'icë quixun isnuxun caínun nu

iëmiacëxa. Nua camabi an cacësabi oquin 'imicë 'ixun cananuna, bëtsi cananuna 'iti 'ai quixun sinánquin caínsianxma.

²⁵ Usa 'aínbi cananuna usaquin nu 'imicëma pain 'ixun usai 'iti cainin. Cananuna —bëtsi cana 'iti 'ai —quixun sinánquinbi uisa caranuna 'iti 'ai quixun 'unánquinmabi a isnuxun —asérabi ca usai 'iti 'icë —quixun cuëenquin cainin.

²⁶ Uisa caranuna 'iti 'ai quixun isnuxun cainia ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an nuxnu tëmëraiabi nu 'aquinia. An nu 'aquinun quixun caquinbi cananuna uisaquin cai carana Nucën Papa Diosbë banati 'ai quixun upí oquin 'unaniman. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí anbi nu Nucën Papa Dios ñucáxunia. Usoquin nu 'aquinquin ca nun nu a Nucën Papa Dios ñucácëma banacama a nu ñucáxunia.

²⁷ An ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin aín unicama a ñucáxunia. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios, an camabi unin nuitu mëu sináncë ñu 'unáncë, an uisa ñu cara aín Bëru Ñunshin Upitan nu ñucáxunia a cuatia.

Uisai cara ainan 'inun Nucën Papa Diosan caíscë unicama 'iti 'icë quicë bana

²⁸ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca uisa ñu cara 'ia abi, ax ami sináncë unicamaxa an 'aquincëx, upí 'inun mëníoxunia, atúan ax cuëencësabi oquin ñu 'amainun. A unicama ax cuëencësabi oquin ainan 'inun sinánmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan usoquin 'aia.

²⁹ Ui unicama cara ainan 'iti 'icë quixun 'unánquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëñëxa aín unicaman cushi 'inun atux aín Bëchicë 'icësaribiti 'inun mëníocëxa.

³⁰ Uicamax cara usai ainan 'iti 'icë quixun 'unánquin ca Nucën Papa Diosan acama an sinánmicëxa ami catamëtia atun 'uchacama tërénquin ainan 'imi-axa. 'Imiquin ca atux aín nëtënu abë 'iti 'imi-axa.

³¹ ¿A ñucama sinánquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan bërúancë 'icë ca an ëncëma 'icë uínbi uisashi cara oquinbi a nubë ënanamima.

³² An ca —'ën Bëchicë ca bamatima 'icë —quiquinma nun 'uchacama cupía bamanun ënë nëtënu aín Bëchicë xuacëxa. Usa 'ixun ca aín Bëchicë cupínu nux upitax tsónun nu 'imianan anun nu upitax tsóti ñucamaribi nu 'inánti 'icën.

³³ ¿An ainan 'inun caíscë unicamaxa an iscëx upí 'ain cara uin Nucën Papa Dios —mín unix ca 'uchaxa —quixun cati 'ic? Usaquin cacëxunbia an —ax ca 'uchañuma 'icë —quixun cati ca Nucën Papa Dios 'icën.

³⁴ ¿Uin cara nu 'uchoti 'ic? Cristo bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an ca aín nëtënu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'ixun, nu Nucën Papa Dios ñucáxunia. Ñucáxuncë 'ixun ca an asérabi nu 'uchotima 'icën.

³⁵ ¿Uinu 'icë unin cara Cristocëñun nu ënananmiti 'ic? Ca 'atima 'icën. Nuxnu tëmëranan masá nuituanan bëtsi unin bëtsi bëtsi ocë 'ianan 'acëñuma 'ianan chupañuma 'ianan bamatisa 'ianan unin 'aisa tancë 'iti, a ñucamanribi ca Cristocëñun nu ënananmitima 'icën.

³⁶ Èsai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:
Nuxnu minan 'icë ca unin numi nishquin nuibaquinma nu bëtsi bëtsi oia.
'Aracacë ñuinacama 'anuxun 'acësa oquin ca nu 'aisa tanquin bëtsi bëtsi oia.

³⁷ Usa ñu 'icëbëtanbia Cristonën nu nuibaquin cushiocëx cananuna ami catamëti ëníma amiira cushiin, tëmëracëma pain 'aíshnu 'icësamairai.

³⁸ Usa 'ain cana asérabi 'unanin, Nucën Papa Dioscëñun an nu ënananmiti ñu ca 'aíma 'icën. Nux bamati 'imainun nun tsóti 'imainun ángelcama 'imainun ñunshin 'atimacama 'imainun uisa cushi cara, acama 'imainun axa bërí uisai cara 'icë uisa ñucama cara, 'imainun axa uisai cara 'iti, a ñucamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'apucama 'imainun, uisa ñunshin cara, acama 'imainun ënë nëtënu 'icë 'apucamaribi 'imainun axa naí manámi 'icëcama 'imainun axa naí meu 'icëcamaribi, 'imainun uisa ñucama cara Nucën Papa Diosan unio 'icë, acamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën. Uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun ca Nucën Papa Diosan Jesucristo ënë menu xuquin nu ismiacëxa.

9

Israelnën rëbúnqui ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísa

¹ Cristonan 'ixun cana cëmëquinma ënë banaribi mitsu cain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë 'unánmicëxun cana 'ën nuitu mëu 'unanin, 'ën mitsu bërí caisa tancë bana ënëx ca aséabi 'icë quixun.

² Èsaquin cana mitsu cain, judíos unibu 'ën aintsicama Jesucristonanma 'icë, imëbi nëtënbi sinani cana 'aisamaira masá nuitutin.

³ Usai 'iti 'aínbi atúxa Cristonan 'inun 'ëx ainanma 'aish Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'acë 'iisa cana tanin.

⁴ 'Ën aintsicama judíos unibu atux ca 'ësaribi Israelnën rëbúnqui 'icën. Israelnën rëbúnqui, judíos unicama, ca Nucën Papa Diosan aín uni 'inun caísacëxa. Caístancëxun ca, aséabi ca ax Dios 'icë quixun 'unánun, Israel unicama aín cushi ismianan aín pëcacë aribi ismiacëxa. An ca atu ainan 'imiquin atúan uisai cara ainan 'aish 'iti 'icë quixun 'unánun aín banacama Moisés cuënëomiacëxa. Cuënëomiquin ca anuxun a rabiti xubu 'atancëxun cara uisoquin a rabiti 'icë quixun canan uisaira oquin cara an atu bërúanti 'icë quixun cacëxa.

⁵ Israel unicamax ca Abraham 'imainun Isaac 'imainun Jacob, Israelribi cacë, acaman rëbúnqui 'icën. Uni 'aish ca Cristonën 'unánpararibi Israelnën rëbúnqui 'iacëxa. Ax Diosribi 'aish ca camabi uni, camabi ñun 'ibu 'ianan ángelcaman 'iburibi 'icën. A ca camabi unin xënbua 'aínbi rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

⁶ Israelnën rëbúnqui judíos unicama camáxira Nucën Papa Diosnanma 'aínbi cananuna sinántima 'ain, Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin Israel unicama ainan 'imiamá 'icë quixun. Israelnën rëbúnqui 'aíshbi ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëmacamax aséabi Nucën Papa Diosnanma 'icën.

⁷ Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Mín bëchicë Isaac aín rëbúnquishi ca aséabi mín rëbúnqui 'aish 'ën unibu 'iti 'icë” quixun. —Mín bëchicë itsi aín rëbúnquicamax ca 'ën unibu 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cáma 'icën. “Isaacnën rëbúnquinëxëshi ca 'ënan 'iti 'icë” quixun ca cacëxa.

⁸ Usa 'ain cananuna 'unanin, ui uníxbi ca aín chaiti cupíshi Nucën Papa Diosan uni 'ítima 'icën. Nucën Papa Diosan aín bana quicësabi oquin usaquin 'imicë 'aish cuni ca uni ainan 'aish aséabi Abrahamnën rëbúnqui 'ia.

⁹ 'Ënëx ca Nucën Papa Diosan, Isaac bëchitísama pain 'icë, Abraham cá bana a 'icën: “Achúshi barítia 'icëbëa Sara tuáñu 'ain cana minu utëcënin”.

¹⁰ 'Ënëribi cananuna sinánti 'ain: Rebecanën tuá rabë ax ca nucën rara Isaacnënbia bëchicë 'iacëxa.

¹¹⁻¹³ A tuá rabë bacëncëma pain 'ixun ñu 'atima 'ati 'unáncëma 'ianan ñu upí 'ati 'unáncëma pain 'ain, ca Nucën Papa Diosan Rebeca cacëxa: “A painmi bacëncë tuá an ca canitancëxun aín 'anáca ñu 'axunuxun 'aia” quixun. A tuá rabë aín rëbúnqui ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësairibi quia: “Esaúnën rëbúnqui 'acësamaira oquin cana Jacobnën rëbúnqui nuibatín”. Usaquin sinánquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquinshi uni ainan 'inun caisia, aín ñu upí 'acë cupíma.

¹⁴ ¿Usaquian caíscē cupí caranuna —Nucēn Papa Diosan ca 'atimaquin sinania —quiti 'ain? Cananuna usai quitima 'ain.

¹⁵ An ca Moisés ěsoquin cacēxa: “Axa 'ěx cuēēncēsabi oi 'ěn uni 'iti unicama a cana 'ěnan 'imiti 'ain. A 'ěx cuēēncēsabi oquin 'ěn nuibati unicama a cana nuibati 'ain”.

¹⁶ Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca aín cuēēncēsa oquinshi uni nuibaquin ainan 'inun caisia. —Ě ca an caísti 'icē —quicē cupíma 'imainun a cuēēnminuxun ñu upí 'acē cupíma, aín cuēēncēsa oquinshi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun uni caisia.

¹⁷ Usaribi oi ca Faraón ñui Nucēn Papa Diosan bana cuēēncēsa ěsai quia: “Camabi unían 'ěn cushi 'unánun cana mi Egipto menu 'icē unicaman 'apu 'imin. Mixmi 'apu 'icēbētan 'ěn min menuxun ñu 'aia chaniaia cuaquin ca camabi menu 'icē unin 'ěx cana asérabi cushi 'ai quixun 'unánti 'icēn”.

¹⁸ Nucēn Papa Diosan ca aín cuēēncēsabi oquin uni raíri nuibaquin ainan 'inun 'imia. 'Imianan ca uni raíri axa 'aisama 'icē usabia 'inun 'imia.

¹⁹ Usaquian 'acē cupí sapi camina 'ě cati 'ain:

—¿Usa 'ain cara usabi 'inun 'imicē 'ixunbi uisa cupí Nucēn Papa Diosan uni 'uchoin? ¿Usashia 'inuan 'imicē uni an cara usai 'inuan Nucēn Papa Diosan 'imicē a bētsiote 'ic? Ca 'atima 'icēn.

²⁰ Mitsúnmi 'ě usaquin cacēxunbi cana mitsu cain, ¿Mitsux unishi 'aíshbi caramina Nucēn Papa Diosbē cuēbicanánti 'ain? ¿Ñutē banati 'unan 'ixun cara —¿uisoti caramina ěsoquin 'ě 'ai? —quixun an 'acē xanu cati 'ic? Ca catima 'icēn.

²¹ An ñutē ocē xanu an ca ax cuēēncēsa oquin ñutē 'ati 'icēn. 'Aisa tanquin ca bētsi ñutē anun ñu xēati 'ati 'icēn. 'Anan ca a mapúbi bētsi ñutēribi anun ñu 'aruti 'ati 'icēn.

²² Nucēn Papa Diosanribi ca aín cuēēncēsa oquin 'aia. Unin ñu 'aisama 'ati ca ax cuēēníma quixuan camabi unin 'unánun ca Nucēn Papa Diosan an 'aisama ñu 'acē uni uisoquin cara 'ati 'icē usoquin 'ati 'ixunbi caínpainia.

²³ Caínpainquin ca uisaira oquin cara an 'atima ñu 'acē 'icēbi uni nuibaquin aín sinan upí 'imiti 'icē quixun camabi unin 'unánun, ainan 'inun caísa 'ixun nu usaquin 'imia.

²⁴ Raírinēxa judíos uni 'imainun raírinēxribi judíosma uni 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun nu 'imixaxa.

²⁵ Usoquinribi ca an aín uni, Oseas cacē, a ěsoquin aín bana cuēēncēsa: Axa bēráma 'ěn unima 'iá unibi cana —mitsux camina 'ěn unibu 'ai —quixun cati 'ain. 'Ěnanma 'icē nuibáma 'ixunbi cana —mitsux camina 'ěn nuibacē uni 'ai —quixun cati 'ain.

²⁶ Anuxuan —mitsux camina 'ěn unima 'ai —quixun cá anuxunbi ca Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, an —mitsux camina asérabi 'ěn bēchicē 'ai —quixun uni cati 'icēn.

²⁷ Isaíasnēnribi ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxun judíos unibu ñuiquin ěsaquin cacēxa: “Israelnēn rēbúnqui 'aisamaira, parún papa cuēbí 'icē masisa, 'aíshbi ca acama 'itsamanēxēshi asérabi Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti 'icēn.

²⁸ Anúan usaquin 'ati nētē ucēbētan ca Nucēn 'Ibu Diosan ěnē menuxun unin 'acē ñucama istancēxun bēnēnquinshi camabi aín quiásabi oquin 'ati 'icēn”.

²⁹ Ěsairibi ca Isaíasnēn cuēēncēsa bana quia:

Nucēn 'Ibu Dios, ax 'Apuira 'ixun, Israelnēn rēbúnquicama aín raíri iēmicēma 'ain cananuna Sodoma 'imainun Gomorra anu 'icē unicama 'iásaribiti camáxbi 'aíma 'itsían.

Judíos unicamaxa Jesucristomi catamēcēma bana

³⁰ ¿Usa 'ain caranuna uisai quiti 'ain? Cananuna quiti 'ain, judíosma unibunēn ca, judíos unibu ca usai 'iti 'icē quicē bana 'unáncēma 'ixun Nucēn

Papa Diosan aín nuitu upí isnun a bana 'ati sinánma 'icën. Sinánma 'icëbi ca aín 'uchacama tērēnun Jesucristomi catamēcē cupíshi Nucën Papa Diosan aín nuitu upí isia.

³¹ Judíosma unibu usa 'aínbi ca, judíos unibunēx ca aín nuitu upí 'icë quixuan Nucën Papa Diosan isnun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'aquinbi a banacama quicēsabi oquira 'acēma 'icën.

³² Nucën Papa Diosan ca aín cuēncēsabi oquin 'anun 'ē 'aquinti 'icë quixun sinani ami catamēquinma —'ēnbi ñu upí 'aia ca 'ē upí isia —quixun sináncē cupí ca Nucën Papa Diosan atu upí isáma 'icën. Judíos unibunēn ca —Nucën Papa Diosan ca Cristo ēnē menu xuti 'icë —quixun 'unánquinbi —ami catamētishi ca unicama Nucën Papa Dios cuēncēsabi oi 'iti 'icë quixun sinántisama tanxa. Bain cuanía uni bai nēbētsi racácē maxáxmi tatíqui chacácē usaribi ca usa uni 'icën. A maxáxsa ca Cristo 'icën. Judíos unicamax Nucën Papa Dios cuēncēsabi oi 'iti 'aíshbi ca Cristomi sinántisama tancē cupí ax cuēncēsabi oi 'ima.

³³ Nucën Papa Diosan bana cuēnēo ca maxax ñuicēsa oquin Cristo ñui ësai quia:

Camina 'unánti 'ain, 'ēn cana Sión cacē ēmanua, maxax achúshi 'inun mēníoín. Ami ca uni raírínēx tatíquianan maxax cha 'ain chacati nīpacēti 'icën. Usa 'aínbi ca axa ami catamēcē unicaman 'unánti 'icën, an ca asérabi ax quicēsabi oquin atu 'aquinia quixun.

10

¹ 'Ēn xucēantu, ësáquin cana mitsu cain, Israel uni judíos unicama Cristomi catamētia ainan 'inun iēmiti cuēnquin cana Nucën Papa Dios ñucáxunin.

² Cana mitsu cain, atun ca asérabi Nucën Papa Dios cuēnmisa tania. Usa 'ixunbi ca uisoquin cara atun a cuēnmiti 'icë quixun 'unaníma.

³ Uisai cara unicama Nucën Papa Diosan iscēx upí 'iti 'icë quixun ca 'unánma 'icën. —'Ēnbi Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupíshi ca an 'ēn nuitu upí isia —quixun sinani ca Nucën Papa Dios cuēncēsabi oi Cristomi catamēti sinántisama tanxa.

⁴ Cristonēxa ucēbētan judíos unibunēn asérabi ami catamēti 'unánun quixun ca Nucën Papa Diosan aín bana Moisés cuēnēomiacēxa. Ui unicamax cara Cristomi catamētia a ca Nucën Papa Diosan upí isanan ainan 'imía quixuan 'unánun ca a bana judíos unibu 'ináncēxa. Usa 'aínbi ca ax ucēbē judíos unicama ami sinántisama tanxa.

⁵ An usai ca uni 'iti 'icë quicē bana 'acē cupí Nucën Papa Diosan a 'uchañuma isti sináncē uni, a ñuquin ca Moisésnēn ësáquin cuēnēocēxa: “Nucën Papa Diosbē upí 'inux Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oi 'iti sináncē unin ca asérabi a banacama quicēsabi oquin 'ati 'icën”.

⁶ Usa 'aínbi ca unin ami catamētia ca Nucën Papa Diosan uni upí isia quixun 'unánan Cristo ca uti 'icë quixun 'unánun aín bana cuēnēo ësai quia: “Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara naínu cuanti 'ic?” Cristo ēnē nētēnu bēnux.

⁷ Ēsairibi ca quia: “Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara anua uni bamacē 'icë anu cuanti 'ic?” anua Cristo bēnux.

⁸ Usai quianan ca ësairibi quia: “A bana Cristo ñui quicē, a ñuia camina cuatin. A ñui camina banáin. Min nuitu mēu camina a bana sinanin”. Usai quicē 'imainun cananuna nunribi Cristomi catamēti ñuia quicē bana unicama ñuixunin.

⁹ A bana ca ësai quia:

—Jesús ca 'ēn 'Ību 'icë —quianan bamacēbi ca Nucën Papa Diosan a baísquimiacēxa quixun min nuitunēn sinania ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mi iēmiti 'icën.

¹⁰ Nun nuitu mëu, asérabi ca nun 'ucha tērēnti 'icē quixun sinani Jesu-cristomi catamētia, ca Nucēn Papa Diosan nun 'ucha tērēnquin nu upí isia. Usoquin an iscēxnu —Jesucristo ax ca asérabi 'ēn 'Ibu 'icē —quia ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun nu iēmia.

¹¹ Cristo ñuiquian Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca ësairibi quia: “Axa ami catamēcē unicaman ca, an ca ax quicēsabi oquin 'ē 'aquinia quixun 'unania”.

¹² Judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi 'imainun uisa uni cara, axbi ca Cristomi catamēti ainan 'ia. Cristo ax ca camabi uni axa ami catamēcē aín 'Ibu 'icēn. Usa 'ixun ca an ñucácē unicama upí oquin 'aquianan ax cuēncēsamaira oquin ñu 'inania.

¹³ Nucēn 'Ibu Diosan bana cuēnēo ca quia: “Uin cara an iēminun ñucatia a ca Nucēn 'Ibu Diosan ainan 'inun iēmiti 'icēn”.

¹⁴ ¿Usa 'aínbi cara an Nucēn 'Ibu Diosan ca a iēmiti 'icē quixun sináncēma unin a ñucátí 'ic? Ca ñucátima 'icēn. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuia cuacēma 'ixun, Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ē iēmiti 'icē quixun sinánti 'ic? Ca sinántima 'icēn. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuixuncēxunma cuati 'ic? Ca cuatima 'icēn.

¹⁵ ¿Uisaxun cara unin uni itsin xucēma 'ixun uni raíri bana ñuixunti 'ic? Ca 'atima 'icēn. An aín bana ñuixuncē unicama ñui ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ësai quia: “'Ēn unibunēxa upí bana, —Nucēn Papa Diosan ca aín 'ucha tērēnquin abēa upí 'inun uni 'imia —quicē, a ñui aia unin iscēx ca upíra upí 'icēn”.

¹⁶ A bana cuēnēo 'aínbi ca camabi unínra a bana sináncēma 'icēn. Èsai ca Isaíasnēn cuēnēo bana quia: “Camabi unínrama, 'itsama unínshi ca nun ñuixuncē bana cuaquin —ca asérabi 'icē —quixun sinania”.

¹⁷ Usa 'ain cananuna 'unanin, uni itsían Cristo sinánquin aín bana ñuixuncēxun ca unin cuatia. Cuaquin ca —a banax ca asérabi 'icē —quixun 'unani Cristomi catamētia.

¹⁸ Unicaman cara a bana cuaxa quixun cana sinanin. Camaxunbi ca asérabi cuaxa, ësai Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oi:

Aín unicamax ca camabi mēnuxun bana ñuixuni cuanxa. Usa 'ain ca camabi menu 'icē unicaman a bana ñuixunia cuaxa.

¹⁹ Èsaquinribi cana sinanin, ¿Judíos unicaman cara a bana Cristo ñuicē cuaquin, uisai quicē cara a bana 'icē quixun 'unánma 'ic? 'Unántsinxunbia judíos unicaman a bana cuaisama tania oquin ca Nucēn Papa Diosan judíos unibu caquin, Moisés ësakin cuēnēomiacēxa:

Judíosma unibunēxa mitsun aintsima 'icēbi 'ēn 'ēnan 'imicēbē camina mitsux nutsi nishti 'ain. Mitsúnmi a —sinánñuma ca —quixun ñuicē unicama 'ēn 'ēnan 'imicēbē camina mitsux 'ēmi nishti 'ain.

²⁰ Nucēn Papa Diosan ca —judíosma unibunēx ca 'ēmi sinánti 'icē —quixun 'unánquin Isaías ësakin cuēnēomiacēxa:

Ax 'ēmi sinánma unínbi ca 'ē 'unánxa. 'Ēnan 'inuxuan an 'ē ñucáma unibi cana 'ēmi catamēnun sinánmian.

²¹ Usai judíosma unibu ñui quianan ca Isaías judíos unibu ñuiribi ësai quiacēxa, Nucēn Papa Dios quicēsabi oi: 'Ēn bana cuaisama tanan 'ēmi sinántisama taniabi cana judíos unibu ēnquinma —'ēn mitsu 'aquinun camina 'ēmi sinánti 'ai —quixun can. Cacēxbi ca 'ēn bana cuaisama taní 'ēmi sinántisama tanxa”.

11

Judíos unicama raíri Nucēn Papa Diosnan 'iti

¹ Usa 'ain cana sinanin, ¿judíos unibu cara Nucēn Papa Diosan aín bana cuaisama tania oquin ēanxa? quixun. Usama ca. 'Ēxribi judío uni, Abrahamnēn xutan bēchicē, Benjamín, aín rēbúnqui 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan

'ë manuquinma upí oquin sinánxunia. Usa 'ain cana 'unanin, an ca judíos unicama ëncëma 'icë quixun.

² Bërâma ca Israelnën rëbúnqui judíos unibu ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísacëxa. Usaquin 'á 'ixun ca a unicama —'ën unima ca —quiax ami manúcëma 'icën. Nucën Papa Diosan bana cuënëo isquin camina 'unanin, Nucën Papa Diosbë banai ca Elías Israel unibumi manani ësai quiacëxa:

³ “'Ën 'Ibu Dios, axa mimi sináncëma unicaman ca an min bana ñuixuncë unicama cëñuaxa. Cëñuanan ca mi rabisama tanquin anuxun mi rabiquin ñuina xaroti acamaribi masóxa. 'Ëishi ca 'acëma 'icën. Usa 'ixunbi ca 'ëribi 'aisa tania”.

⁴ Usaquin cacëxunbi ca Nucën Papa Diosan Elías cacëxa: “Mishima, siete mil uníxribi ca 'ën bërúancëx 'ëmi sinania. Baal ax isa díos 'icë quixuan uni raírinën rabíabi ca atun a rabicëma 'icë” —quixun.

⁵ Usaía bërâma uni 'iásaribiti ca bëríribi judíos unicama aín patsan Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aínbi raírinëx ainan 'inúan caíscë 'aish Nucën Papa Diosmi sinania.

⁶ A caíscëcama a ca atun ñu upí 'acë cupíma, nuibaquinshi Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Atun ñu 'acë cupía ainan 'inun caíscë 'aish ca acamax nuibaquinshia an caíscë 'itsíanma.

⁷ Usa 'ain ca ësai 'iaxa: Judíos unibunëxa abë upí 'iisa taníbi ax quicësabi oi 'i Jesucristomi catamëcëma 'aish abë upíma 'aínbi ca raírinëxëshi Nucën Papa Diosan sináncëx Jesucristomi catamëcë 'aish abë upí 'ia. Judíos unicama aín patsanëxa ami sinántisama tania oquin ca Nucën Papa Diosan atux cuëncësa oía 'inun ëanxa.

⁸ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi ca 'iaxa: “Usa unicamax ca usabia 'inun ëncë 'aish Nucën Papa Diosmi sinaníma. An 'acë ñu isquinbi uisaíira cara aín cushi 'icë quixun sináncëma 'aish ca bëxuñu unisa 'icën. Aín pabitan aín bana cuaquinbi a bana quicësa oquin 'aisama tancë 'aish ca pabë unisa 'icën, Nucën Papa Diosan usaía 'inun ëncësabi oi. Bërí nëtënbi ca usai 'ia”.

⁹ A banacama quicësaribi oquin ca Davitan usa unicama ñuiquin ënë bana cuënëocëxa:

A unicama ca Nucën Papa Diosan ratuquinshi castícanuxun 'aia. Usa 'aish ca ñuina, trampanu —ënë ñun ca 'ë maputi 'icë —quixun 'unanimaishi atsíncësaribi 'inun castíancë 'iti 'icën. Uisaíbi cana 'ítima 'ai quixun sinani bëtsi unin pí unun quixun camicëx cuëñibi ca usai 'iti 'icën. Usai atux 'iti cana cuëñin.

¹⁰ Bëxuñu unin ca aín bëru upíma 'ixun uinu cara cuania quixun 'unaníma. Usaribiti ca uni catúbucë ax aín caxu 'aisama 'ain tëmëraia. Usaribitia a unicama 'iti cana cuëñin.

Usaquin ca Davitan cuëñëocëxa.

Judíosma unicama Nucën Papa Diosnan 'iti

¹¹ Usa 'ain cana sinanin, ¿aín 'ucha cupí cara Nucën Papa Diosan judíos unicamaira xëñibua 'aínbia aín unima 'inun ëanxa? —quixun. Usama ca. Judíos unibu ami sináncëma 'ain ca Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun sinánmia. Judíosma unibunëxa 'ëmi sinania isi ca judíos uniburibi usaribiti 'ëmi sinánti 'icë quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun sinánmia.

¹² Judíos unicamaxa Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'ain ca judíosma unicamax Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia. A isi ca Nucën Papa Dios cuëñia. Usai cuëncësamaira oi ca judíos uniburibi asérabi Cristomi catamëtia isi cuëñti 'icën.

13 Anu 'icē judíosma unicama, cana mitsu cain, 'ën judíosma unicama aín bana ñuixunun Jesucristonën cacē 'ixun cana usaquin chiquíshquinma cuëenquin 'ain.

14 'Ën bana ñuixuncëxun judíosma unibunën cuatia isía 'ën aintsi judíos unicamaxribi Cristomi catamëti iëti cana cuëenin.

15 Judíos unibunëx Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'ain ca judíosma unibu Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia. Usa 'aínbi ca judíos unicamaxribi Cristomi catamëcë 'aish, uni bamacë 'aíshbi baísqicësa 'ain, Nucën Papa Dios cuëeinra cuëenti 'icën.

16 Judíos unibunën ca aín ñu 'apácë an pain tancëma aín bimi anuxun a rabiti xubunu buáncëxa, Nucën Papa Diosan camabi aín bimi upí isnun quixun. Usaribi ca i aín tapun upí 'aish camabi aín pëñáncamaribi upí 'ia. Usa ñu sinánquin cananuna 'unanin, judíos uni bëtsix bëtsíxa Nucën Papa Diosmi sináncë 'ain ca atúxa 'icësaribiti judíos unicama camáxbi Cristomi catamëtia Nucën Papa Diosan upí isti 'icën.

17 Ësa ca. I aín pëñan achúshi tëatancëxun bëtsi i aín pëñan anu tëacë anubi tacáshcacëx ca a i aín tapúnuaxa aín baca cuancë cupí aín pëñánsabi 'inun coti 'icën. Usaribi camina mitsux 'ain. Judíos unicama Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'aíshbi Cristomi catamëisama tancë 'aish ca i pëñan tëacësa 'icën. Usa 'imainun camina mitsux judíosma uni 'aíshbi Cristomi catamëcë 'aish bëtsi i aín pëñan anua tëacë anu tacáshcacësa 'ain.

18 Usa 'aíshbi camina rabiti —'ëx cana judíos unicamasamaira 'ai —qui cërútima 'ain. Camina sinánti 'ain, aín tapúnmi cushicë cupí ca in pëñan cania. Usaribiti cana 'ëx judíosma 'aíshbi, judíos unibu cupí, Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ain.

19 Usa 'aínbi sapi camina ësaquin sinanin, —judíos unima 'aíshbi 'ëx ainan 'inun ca Nucën Papa Diosan judíos unibu ainanma 'inun ëanxa —quixun.

20 Usa ca. Usa 'aínbi camina 'unánti 'ain, Jesucristomi catamëcëma cupí ca judíos unibu ainanma 'ia. Mitsux ami catamëcë cupíshi camina ainan 'ain. Usa 'ain camina —'ëx cana judíos unibusamaira 'ai —quiax cërútima 'ain. Judíos unibu 'icësaribiti Jesucristomi catamëcëma 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

21 Camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca ainan 'inun caísa 'ixunbi judíos unibu ami catamëtiam aín 'ucha tërëncëma 'ixun judíosma unibu 'aíshmi mitsux ami catamëcëxunma mitsun 'ucharibi tërëntima 'icën.

22 Usa 'ain camina 'unánti 'ain, ax upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan unicama nuibaquin upí 'imianan axa aín 'ucha ëni ami catamëcëma uni uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Usa 'ixun ca mitsúxmi a ëníma ax quicësabi oquin 'ai, ami catamëtia oquin nuibaquin 'aquinia. Usai mitsux 'icësabi camina 'iti 'ain. Usai 'ima camina mitsúxribi judíos unibu 'icësaribiti ainanma 'iti 'ain.

23 Aín raracama 'iásaribiti ami sinántisama taníbia ami sinanatia ca Nucën Papa Diosan asérabi aín uni 'inun judíos uniburibi 'imiti 'icën, judíosma unibu 'imicësaribi oquin.

24 Mitsux judíosma uni 'aish aín unima 'iá 'icëbi ainan 'inun 'imicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísa judíos unicama, amia catamëtia, ainan 'inun 'imiti 'icën, i pëñan tëacë 'icëbi amiribishi aín raranu tacáshcatëcëncësa 'inun. Usa 'ain ca i itsi tëaxun, bëtsi inu tacáshcacësamaira 'inun, aín pëñánbi aín raranu tacáshcatëcëncëx asérabi upíira 'iti 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíos unibu ainan 'itëcënun 'imiti 'icën.

Asérabia judíos unicama Jesucristomi catamëti bana

25 'Ēn xucéantu, mitsux judíosma uni 'ixun —nux cananuna judíos unían 'acēsamaira oquin Cristomi catamēquin Nucēn Papa Diosan aín unicama 'unánmiti ñu 'unáncē 'ai —qui rabíaxma 'inun quíxun cana ěsaquin unin 'unáncēma ñu a ñuiquin mitsu cain: Judíosma unibu uicama cara Cristomi catamēti 'icē acamax pain ami catamētamainun ca Nucēn Papa Diosan judíos unicama aín patsan Jesucristomi catamēcēma 'aish usabi 'inun ěanxa.

26 Judíosma unibu ami catamēcēbē ca judíos unibunēxribi ami catamēti 'icēn, Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ěsai quicēsabi oi:

An unicama asérabi Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmiti ax ca Siónu 'icē judíos unicama achúshi 'iti 'icēn. An ca Jacobnēn rēbúnqui judíos unicama ami catamēcēxun atun 'ucha tērēnquin atun nuitu upí 'imiti 'icēn.

27 'Ēmi catamētia 'ěn atun 'uchacama tērēncēx ca judíos unibu asérabi 'ěnan 'iti 'icēn, 'ěn cásabi oi.

28 Nucēn Papa Diosan ca unicamax Cristomi catamētia ainan 'imiti 'icē quixun sinántisama tancē 'aish ca judíos unibunēx ami nishcēsa 'icēn, mitsux paínmi judíosma uni 'aíshbi ainan 'itámainun. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan atun rara —mitsun rēbúnqui ca 'ěnan 'iti 'icē —quixun cá 'ixun a bana manuquinma judíos unibu nuibatia.

29 Bēráma judíos unibu —'ěnan ca mitsu 'imainun mitsun rēbúnqui 'iti 'icē —quixun Nucēn Papa Diosan cá 'ain ca a banacama usabi 'iti 'icēn. Nucēn Papa Diosan ca —mitsux camina 'ěnan 'iti 'ai —quitancēxun bētsioquin sinántēcēnima.

30 Mitsux judíosma unibu 'ixun aín bana 'unanima camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsoi 'iáma 'ain. Usai 'iáma 'icēbi ca judíos unibu ami sinántisama tancē 'ain Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiaxa.

31 Judíos unima 'aíshmi ainanma 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan mitsu ainan 'imiaxa. Usaribi oquin ca judíos unicama ami sinántisama tania ainanma 'aíshbi ami sinania Nucēn Papa Diosan ainan 'imiti 'icēn.

32 Judíos unibu ainan 'inun caísa 'ixunbi ca Nucēn Papa Diosan judíos unibu 'icēsaribitia ami catamētiam judíosma uniburibi ainanma isia. Usaquin 'aquinbi ca an nuibaquin camabi uni Cristomi catamētía ainan 'inun 'imía.

33 Uiti cushiira cara aín sinan 'icē quixun cananuna 'unántima 'ain. An ca camabi ñu 'unania. An 'unáncēma ñu ca 'aíma 'icēn. Uisaira 'ixun cara usoquin ñu 'aia quixun cananuna 'unaniman.

34 Ěsai ca aín bana cuēnēo quia: “Uinu 'icē unínbi ca Nucēn 'Ibu Diosan sinan 'unaníma. Uínbi ca Nucēn 'Ibu Dios —ěsaquin camina 'ati 'ai —quixun 'unánmima”.

35-36 Nucēn 'Ibu Diosan ca camabi ñu ainan 'iti oquin uniocēxa. Usa 'ain ca aín bana cuēnēo ěsairibi quia: “¿An aribi 'inánun quixun sinánquin cara unin Nucēn 'Ibu Dios ñu 'inánti 'ic? Ca 'inántima 'icēn”. A ca aín unicaman xēnibua 'aínbi rabiti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

12

Aín unicamaxa asérabi Nucēn Papa Dios 'inanmēcē 'iti bana

1 Usa 'ain cana ěsaquin mitsu cain, 'ěn xucéantu. Nucēn Papa Diosan mitsu nuibaquin ainan 'inun caíscē 'ixun camina 'atima ñu 'aquinma asérabi ax cuēēncēsabi oquinshi 'anan, ainanshi 'iti 'ain. Mitsúxmi usa 'iti ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

2 An ěnē nētēnu 'icē ñuishi sináncē unicaman sináncēsa oquin camina sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina sinanaquin uisairaimi upí 'iti cara Nucēn Papa Dios cuēēnia, usai 'iti 'unánan an 'aquincēx usai 'iti 'ain.

³ Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixunun Nucën Papa Diosan caíscë 'ixun cana mitsu cain, camabi unia Cristomi cushicë 'inun 'aquinun mitsu caíscë 'ixun camina ui unínbi —'ëx cana bëtsi unibëtan sënënmaira 'iti 'ai —quixun sinántima 'ain. Uisa cara Nucën Papa Diosan mi 'imia, usa 'ixun camina — usaishi cana 'iti 'ai —quixun sinánti 'ain. Sinánñu 'ixun camina rabíquinma — Nucën Papa Diosan a 'anun 'ë 'ináncëxuinshi cana ñu 'ai —quixun sinánti 'ain.

⁴ Ënëx ca ësa 'icën. Unix ca aín taë, aín mëcën, aín xo, aín bëru, aín pabí acamax 'itsa 'aínbi achúshi unishi 'icën. Unix ca aín taën nitsia, aín mëcën anun ca ñu mëëia, aín bëru anun ca isia. Camabi unin nami ca anúan an bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën.

⁵ Usaribiti cananuna nux 'itsa 'aíshbi camáxbi Cristonan 'aish ax nubë 'ain achúshi unisa 'ain. An 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin bana ñuixunmainun ca raírinën bëtsi bëtsi ñu 'aia. Usoquin bëtsi bëtsi ñu 'aíbi cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan nu bëtsi bëtsi ñu 'anun caíscë 'ixun cananuna an 'imicësabi oquin upí oquin 'ati 'ain, usoquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënia quixun 'unánquin. An aín bana ñuixunun caíscë 'ixun cananuna an sinánmicësabi oquin aín bana unicama upí oquin ñuixunti 'ain.

⁷ Nun uni raíri 'aquinun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'aquinti 'ain. Aín bana unicama 'unánminun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin unicama 'unánmiti 'ain.

⁸ Axa upí 'inun uni raíri 'ësënun quixun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'ësëti 'ain. Nun uni raíri ñu 'inánun quixun 'imicë 'ixun cananuna unin nu rabinun quixun sinánquinma cuëënquinshi 'inánti 'ain. Nux unin cushi 'inun 'imicë 'ixun cananuna nun unicama upí 'inun upí oquin bërúanti 'ain. Usoquin 'anun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna uni 'aquinsa 'icë cuëënquin upí oquin 'aquinti 'ain.

Usai Jesucristomi catamëti uni iti bana

⁹ Mitsux asérabi Jesucristomi catamëcë uni 'aish camina paránanima asérabi bëtsibë nuibananti 'ain. Ñu 'atima 'ati cuëënquinma usa ñu timai camina Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

¹⁰ Camina bëtsibë bëtsibë 'aquianani nuibananti 'ain, mitsun xucënbë 'icësaribiti. Asamaira 'iisa tanquin 'atimoquinma camina bëtsi uni isquin upí oquin 'aquinti 'ain.

¹¹ Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oquin 'aquin camina ënquinma, chiquíshquinma cuëënquin upí oquin 'ati 'ain.

¹² Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin mitsu 'aquianan abë 'inun mitsu 'imiti 'icë quixun sinani camina chuáma tani cuëëni bucuti 'ain. Tëmëraibi camina masá nuituti bënëtima 'ain. Ënima camina Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

¹³ Axa Cristomi catamëcë uni ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icë camina min ñu raíri 'inánti 'ain. 'Inánan camina axa min xubunu bëbacë uniribi pimianan anua 'uxtiribi 'inánti 'ain.

¹⁴ Axa mitsumi nishcë uni a camina ami nishquinma axribi upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain. Ami nishquin a 'atimonun quixun caquinma camina axa upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios a uni ñucáxunti 'ain.

¹⁵ Axa chuámarua 'aish cuëëncë uni abë camina cuëënti 'ain. Axa masá nuituti incë uni a camina abë masá nuituquin nuibati 'ain.

¹⁶ Camina bëtsibë bëtsibë nishananíma nuibananishi upiti banati 'ain. Usai 'i camina cërúananima, axa uni itsibëtan sënënmara unibë upí 'aish abë upiti

banati 'ain. Rabíquin camina —'ën cana uni itsin 'acësamaira oquin ñu 'unanin —quixun sinántima 'ain.

¹⁷ An paían mimi nishquin 'atimocëxunbi camina uisa uni cara, abi mixriabi ami nishquin aribi cupitima 'ain. Mitsun camina usa ñu 'ati ca upí 'icë quixuan camabi unin 'unáncë a ñucamaishi 'ati 'ain.

¹⁸ Mitsux camina ax paían mimi nishcëxma uni raírimi nishtima 'ain. Usa 'aish camina atúxa mitsumi nishcëxbi mitsux abë nishanantima 'ain.

¹⁹ 'Ën xucéantu, axa mimi nishcë uni camina mitsúnribi cupitima 'ain, ësaiá Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicë cupí: “Uix cara 'uchaia a cana 'ënbi usaribi oquin cupiti 'ain”. Usa 'ain camina unin mitsu 'atimocëxunbi, Nucën Papa Diosainshi ca cupiti 'icë quixun sinánti 'ain.

²⁰ Mitsun a cupiima camina ënë bana cuënëo ësai quicësabi oi 'iti 'ain: “Axa mimi nishcë uni 'acëñuma 'icë camina piti 'inánti 'ain. Shimaia camina 'unpax 'inánti 'ain. Usaquinmi 'acëxun ca ax mimi nishtancëxbi rabini sinanaquin upí oquin sinánti 'icën”.

²¹ Mitsúxribi 'uchatin rabanan camina mitsu unin 'atimocëxunbi usaribi oquin cupitima 'ain. Usoquinmi nuibacëx ca ax sinanati 'icën.

13

¹ Camabi 'apux ca Nucën Papa Diosan 'imicë 'icën. An 'imicëma 'apu ca 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsun 'apucaman bana cuati 'ain.

² Usa 'ain ca an aín 'apu quicësa oquin 'acëma uni an Nucën Papa Dios quicësa oquinribi 'aima. Usai 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosan bana 'imainun aín 'apúnribi cacësa oquin 'acëma cupí axbi 'uchai castícancë 'iti 'icën.

³ An ñu upí 'acë uni ax ca aín 'apumi racuëtíma. An ñu 'atima 'acë uni ax cuni ca aín 'apumi racuëtía, 'ë cara uisoti 'icë quixun sinani. 'Apucaman ca an ñu upí 'acë unicama upíoiá. Usa 'ain camina mitsux 'apucamami racuécëma 'iisa tanquin ñu upíshi 'ati 'ain.

⁴ Nucën Papa Diosan ca 'apucaman camabi uníxa upiti bucunuan an ñu 'atima 'acë unicama, uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'anun mëníocëxa. Usa 'aínbi camina ñu 'atima 'acë 'aish 'apumi racuëti 'ain, uisa cara mi oti 'icë quixun sinani. Nucën Papa Diosan mëníósabi oquin ca 'apucaman an ñu 'atima 'acë unicama uisa cara oti 'icë usoquin 'aia.

⁵ Usa 'ain camina 'apucaman bana cuati 'ain. Mitsu castícantí sinanishi ami racuécë cupíma camina mitsux Cristonan 'ixun ax cuëncësabi oquin mitsun 'apun bana cuati 'ain.

⁶ Usaribi oquin sinánquin camina 'apu buánmiti curíqui 'inánti 'ain, 'apun mëníósabi oquin. Usa 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁷ Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin camina 'apu buánmiti curíqui buánmicë 'inun 'inánti 'ain. Mitsun emanu 'icë uniribia 'apun anëcë 'ain camina an cacësabi oquin ñu 'ati 'ain, mitsun emacamaxa upí 'inun. Mitsun cushibë cuëbicananquinma camina aín bana cuati 'ain.

⁸ Uni camina ribíntima 'ain. Usa 'ixun camina a nuibacëma 'aish a ribíncësa 'itin rabanan, uni itsi upí oquinra nuibatí 'ain. Asérabi uni nuibacë 'ixun ca unin uni itsi uisabi oti 'icën.

⁹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Unin ñu camina mëcamatima 'ain. Minanma, bëtí unin ñu minan 'iti camina cuëëntima 'ain”. Èsai ënë banacama quicë 'aínbi ca bëtí banaribi axa quicësa oquinra 'ati ax ësai quia: “Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. Ènë bana quicësa oquin 'aquin camina bëtí banacamaribi quicësa oquin 'ain.

¹⁰ Mitsun aintsicama nuibanan amanu 'icë uniribi nuibacë 'ixun camina uisa unibi 'atimotima 'ain. Usa 'ain camina uni nuibacë 'ixun Nucën Papa Diosan bana camabi quicësabi oquin 'ain.

¹¹ Ësoquinribi camina sinánti 'ain, nux ami catamëtabaquin cananuna — Jesucristo ca utëcënti 'icë —quixun 'unáncën. Usaquin 'unan 'ixun cananuna 'unanin, axa utëcënti nëtë ca 'uramatia quixun. Usa 'ain cananuna unían 'uxnëti pëcaracëbë bësuquin, bari ca uruia quixun sinani bënëtishi aín ñu mëëti 'ai cuancësaribi oquin, Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'ináncë ñu 'ati 'ain.

¹² Jesucristo utëcëncëma pan 'ain cananuna imë upí oquin isíma nicësa 'ain. Usa 'aishbi cananuna ax utëcëncëbë abë 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain. Usaquin sinani cananuna ñu 'atima 'ati ëni ami cushicë 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain.

¹³ Ami cushicë 'aish cananuna upitaxëshi niti 'ain. Paënti, paëanx cuëëni sharáti, uni aín xanuma xanu itsibë 'iti, ñunshínquin ñu 'atima 'ati, cuamianani nishananti, unimi nutsiti, a ñucama ënquin cananuna usa ñu 'atima 'ain.

¹⁴ Usa ñucama ëni camina Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu usai 'inun quixun sinánmicësabi oi 'iti 'ain. Ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ñu 'atima 'acësaribi oquin 'ati camina sinántima 'ain.

14

Axa nubë Jesucristomi catamëcë unicama ñuitima bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unin uisai cara Jesusan uni 'iti 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'icëbi camina mitsubë timëtisa tania cuëënquin bití 'ain. Uísai cara Jesusan uni 'iti 'icë qui camina abë cuëbicanántima 'ain.

² Bëtsi bëtsi unin ca uisa ñux cara piti 'icë, a cananuna 'aisa tanquin piti 'ai quixun sinánquin usaquin piia. Bëtsi bëtsi unin ca camabi ñu piti ca asábi 'icë quixun 'unánquinma nami piquinma bëtsi ñuishi piia.

³ An camabi ñu picë unin ca bëtsi unían an picë ñu piamoquin ñuitima 'icën. Usaribi oquin ca an camabi ñu picëma uni an bëtsi unían piia isquin ñuiquin —min camina ñu 'atima 'ai —quixun caquinma a uníxribi ca Nucën Papa Diosnan 'icë quixun sinánti 'icën.

⁴ Mitsux camina bëtsi unin ñu mëëmicë uni a ñui —an ca 'atima ñu 'aia —quitima 'ain. Aín 'ibúinshi ca 'unánti 'icën, cara upí oquin 'aia, cara upí oquin 'aima quixun. Usaribi oi camina mitsux Nucën 'Ibu Diosan uni itsi ñui, —ñu aisama ca 'aia —quitima 'ain. Aín 'Ibúinshi ca 'unánti 'icën. Nucën 'Ibu Diosan ca aín unicama ax cuëëncësabi oíshia 'inun 'imiti 'icën.

⁵ Ënëx ca ësaribi 'icën. Uni raírinën ca sinánti 'icën, ënë nëtëx ca bëtsi nëtësamaira 'aish anúan unin Nucën Papa Dios rabiti 'icë quixun. Sinánmainun ca uni raírinën —camabi nëtë ca sënën 'icë —quixun sinánti 'icën. Mitsun bëtsi bëtsi oquin sinanibi camina cuëbicanántima 'ain. Micama achúshi achúshinën camina 'ën uisoquin 'ati cara Nucën Papa Dios cuëënti 'icë quixun sinántancëxun usoquinshi 'ati 'ain.

⁶ Axa Jesucristomi catamëcë unin ca Jesucristoa cuëënun aín 'ati ñucama 'aia. An —ënë nëtëa bëtsi nëtësama 'ain cana anun Nucën Papa Dios rabiti 'ai —quixun sináncë unin ca a nëtën ami upiti sinánquin a rabia. Bëtsi unin ca —anun Nucën Papa Dios rabiti ca camabi nëtë sënën 'icë quixun sinánquin usaquin rabia. An camabi piti ñu picë unin ca Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin a rabiquin piia. Usaribi oquin ca an bëtsi bëtsi ñu picëma uni anribi bëtsi bëtsi ñuishi piquin Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquin piia.

⁷ Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ain. 'Ianan cananuna bamatancëxribi aínan 'ain.

⁸ Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oi 'in. 'Ianan cananuna nux anun bamati nëtë ucëbë ax

cuëncësabi oi abë 'inux bamati 'ain. Nuxnu tsotax 'icësaribiti cananuna bamatancëxribi aín uni 'ain.

⁹ Aín unicamax bamacëma 'aish 'ianan bamatancëxribi ainan 'inun ca Cristo bamaxbi baisquiacëxa.

¹⁰ Anúan ax uti nētē sēncēbētan ca Cristonēn uisai caranuna 'ia, uisa ñu caranuna 'a quixun nu isti 'icēn. ¿Usa 'ain caramina uisacasquin Nucēn Papa Diosan uni itsíxa miisaribi uni 'aínbi, a ñui manánti 'ain? Camina 'itima 'ain. ¿Uisacasquin caramina a ñuiti 'ain? Camina 'atima 'ain.

¹¹ Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca ësai quia:

Nucēn 'Ibu Dios ca quia: 'Ēx bamatimoi tsócē 'icē ca camabi nētēnu 'icē unicaman asérabi rabiquin 'ē cati 'icēn, mix camina asérabi nun 'Ibu 'ai quixun. Canan ca camabi unían cuanun 'ē rabiquin —mix camina asérabi Dios 'ai —quixun cati 'icēn.

¹² Usoxun ca Nucēn Papa Diosan nu achúshi achúshi uisa ñucama caranuna 'acēn, uisai caranuna 'iacēn, acama 'unánquin, uisa cara oti 'icē isti 'icēn.

Uni 'uchamitima bana

¹³ Usa 'ain cananuna nux Cristonan 'aish raíri ñui —an ca ñu 'aisama 'aia —quiax manántima 'ain. Usai ami manánquinma camina sinánti 'ain, uni raírínēxa —usa ñu piti ca 'aisama 'icē —quixun sinánxbi 'ēn piia isquin anribi pi 'uchatin rabanan cana 'ēn a ñu pitima 'ain.

¹⁴ Nucēn 'Ibu Jesúsnan 'ixun cana 'unanin, camabi piti ñu piti ca asábi 'icē quixun. Usa 'aínbi ca a uni —Nucēn Papa Diosan sinánēx ca a ñux pitima 'icē —quixun sinánquinbi picē 'aish 'uchati 'icēn.

¹⁵ Usa 'ain ca axa —'ēn usa ñu pi cana 'uchati 'ai —quixun sinánquinbi mitsúnmi 'aia isquin anribi usa ñu pi 'uchacē, ax ca min 'ucha 'iti 'icēn. Min a uni nuibacëma 'ixun camina usaquin 'an. Usa 'ain camina mitsun an picëma ñu piquin, anun rabanan Cristo bama 'icēbi, uni 'uchamitima 'ain.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi a ñu piia oquian uni itsin —pitimabi ca a ñu piia —quixun mitsu ñuitin rabanan —pitima ca —quixuan an sináncē ñu a pitima 'ain.

¹⁷ Aín ñu picē cupíma 'imainun aín ñu picëma cupíma ca uni Nucēn Papa Diosbē upí 'icēn. Aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē cupíshi ca unin Nucēn Papa Diosnan 'ixun upí ñu 'anan, bētsibē nishananíma nuibananan cuēēni upí oquin sinani tsotia.

¹⁸ Usai 'icē unicamax ca Cristo cuëncësabi oquin 'acē 'aish Nucēn Papa Diosan iscëx upí 'ianan unínribia iscëx upí 'icēn.

¹⁹ Usa uni 'ixun cananuna camáxbia bētsibē nuibananan uni raíri nuibaquin 'aquinti 'ain. 'Aquianan cananuna Cristomia upiti sinánun bētsibē bētsibē sinánmiananti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina a Nucēn Papa Diosan ainan 'imicē uni a mitsun ñu picē cupía 'uchanun 'imitima 'ain. Asérabi camabi ñu piti asábi 'aínbi ca, mitsúnmi a ñu piia isía bētsi uni 'uchati ñu a piti 'aisama 'icēn.

²¹ —Usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icē —quixun sinánquinbi usa ñu 'ai ca uni 'uchanan Cristomi cushicëma 'ia. Usa 'ain camina nami piti, ñu xēati, uisa ñu 'ati cara, a mitsun 'aia isía uni itsi 'uchati rabanan usa ñu 'atima 'ain. Usaquinmi 'atima ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

²² A picëma 'ixunbi a piia bētsi uni 'uchati rabanan camina an picëma ñu pitima 'ain. Usa 'ixunbi camina min —usa ñu piti ca 'uchama 'icē —quixun min 'acësabi oquin sinánti 'ain, usoquin sinánti ca Nucēn Papa Diosan iscëx asábi 'icē quixun 'unánquin. Ui unin cara ñu 'aquin, —'ēn ësá ñu 'ati ca asábi 'icēn, 'ēn ësáquin 'ati ca Nucēn Papa Dios cuēēnia —quixun 'unania ax ca chuámarua tani cuēēnia.

²³ Usa 'aínbi ca a uni —ësa ñu 'ati sapi ca Nucën Papa Diosan iscëx asábima 'icë —quixun sinánquinbi a ñu 'ai 'uchaia. Usaribiti ca an ñu piquin —ësa ñu piti sapi ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë —quixun sinánquinbi picë uní ax 'uchaia.

15

Jesucristomi upiti sinánun uni raíri 'aquinti bana

¹ Bëtsi bëtsi ñu 'ati ca asábi 'icë quixun nun 'unáncë 'ixunbi cananuna uni itsían, usa ñu 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënima quixun sináncë cupí a ñu 'aisa tanquinbi 'atima 'ain.

² Cananuna nun 'unáncë unicamabë upí 'ianan axribia upiti Cristomi catamëti ami cushinun 'aquínti 'ain.

³ Usaribi ca Cristo 'iacëxa. Ax cuëëncësa oi 'iti sinanima ca aín Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'iacëxa. Nucën Papa Diosan bana quicësa oía aín Papabë banai Jesucristo ësai quicë ax ca aséribi 'icën: “Mimia 'atimati banaa usaribiti ca unicama 'ëmiribi 'atimati banaxa”.

⁴ Cananuna 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca nunribinu a 'unánti oquin aín bana aín unicama cuëñëomiacëxa. Usa 'ain cananuna a banacama cupí 'unánti 'ain, nux Cristomi cushicë 'icë ca tëmëraquinbi ëníma ami catamënun 'imianan, uisa ñu cara 'icëbëtanbi nu bërúanquin 'aquianan, aín nëtënu abë 'inun Nucën Papa Diosan nu 'imia quixun.

⁵ Nucën Papa Dios, an aín unicama tëmëraquinbi ëníma ami catamënun 'imianan uisa ñu cara 'icëbëtanbi atu bërúanquin 'aquincë, an Cristo Jesús cuëëncësabi oquin mitsu bëtsibë nishananíma nuibananquin, bëtsin sináncësaribi oquin sinánun 'aquinti cana cuëënin.

⁶ Usai 'iquinmi mitsun, camáxbi cuëënquin bëtsin sináncësa oquin sinánquin Nucën Papa Dios, Nucën 'Ibu Jesucristonën Papa, a rabiti cana cuëënin.

Judíosma unicaman Jesucristomi catamëti bana cua

⁷ Cristonën nu ainan 'inun bicë 'ixun cananuna a sinánquin nunribi axa ami catamëcë raíri uniribi nubë timëtisa tania biti 'ain. Usaquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënia.

⁸ Ën cana mitsu cain, Cristo ax ca Nucën Papa Diosan atun raracama cásabi oquin ënë menu judíos unibu 'aquini uacëxa, judíos unicaman Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia quixun 'unánun.

⁹ Judíos unibushima, judíosma unibunënribi Nucën Papa Diosan ca nu nuibaquin 'aquinia quixun 'unánquin a rabinun ca Cristo uacëxa. Judíosma unibunën ca a rabiti 'icë quixun ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quia:

Judíosma unibubëtan cana mi rabiti 'ain. Mi rabi cana cantati 'ain.

¹⁰ Ësairibi ca quia:

Judíosma unibu 'aíshbi camina mitsux judíos unibubë Nucën Papa Dios rabi cuëënti 'ain.

¹¹ Ësairibi ca quia:

Mitsux judíosma unibu 'ixunbi camina Nucën 'Ibu Dios rabiti 'ain. Camabi menu 'icë unicama ca —mix camina cushiira 'ai —quixun caquin a rabiti 'icën.

¹² Nucën Papa Diosan bana Isaíasnënribi cuëñëo ca ësai quia:

Davitan papa, Isaí cacë, aín rëbúnquin achúshi uax ca 'Apu 'aish judíosma unibunën 'Apuribi 'iti 'icën. An ca nu 'aquinti 'icë quixun sinani ca judíosma unibunëx ami catamëti 'icën.

¹³ Nucën Papa Diosan ca nu 'unánmia, an ca nu 'aquianan nux xëñibua 'aínbi abë 'itioquin nu 'imia quixun. An mitsu ami catamëti cuëëni chuámarua 'aish bucunun 'imiti cana cuëënin. Mitsux usai 'iquin camina aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Nucën Papa Diosan ca asérabi ax quicësabi oquin 'aia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

¹⁴ 'Ën xucéantu, 'ën cana 'unanin, mitsun camina bëtsibë bëtsibë nuibanani 'aquiananquin Nucën Papa Diosan bana Cristonën ñuicë a upí oquin 'unanin. 'Unánan camina ami cushicë 'inux raíri unibë 'ësëanánti 'unanin.

¹⁵ Usai camina mitsux 'i quixun 'unánquinbi cana mitsúxmi manúti rabanen ënë ñucama upí oquin mitsu cuëñëoxunin. Nucën Papa Diosan ca 'ë nuibaquin,

¹⁶ aín bana judíosma unibu ñuixunun quixun 'ë cacëxa. Nucën Papa Diosan ca axa Jesucristomi catamëcë unicama ainan 'inun iëmia quixun judíosma uniburibi 'unánminun ca an 'ë 'imiacëxa. Nucën Papa Diosan 'ë usaquin 'anun casabi oquin cana judíosma unicama, mitsuribi a bana ñuixunin, aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxunmi upiti ami catamëquin a rabinun.

¹⁷ Cristo Jesúsñen cushiocëxun cana Nucën Papa Diosan casabi oquin judíosma unibu bana ñuixuan quixun sinani cana cuëënin.

¹⁸ Judíosma unbunën Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamënun ca Cristonën 'ë a banacama ñuixunun 'aquianxa. An usaquin 'acë ñucamaishi cana unicama ñuixunin. 'Ë cushioquin ca Cristonën aín cushínbi 'ën judíosma unibu upí oquin bana ñuixuanan atun aín cushi 'unánun uni itsin 'acëma ñuribi 'anun 'ë 'imiäxa.

¹⁹ Aín Bëru Ñunshin Upía 'ëbë 'ain usaquin 'anan cana Jerusalénuxun 'atancëxun anuaxbi cuanquin bëtsi bëtsi me 'abiani cuantancëx cuainacëtancëx Ilírico cacë me, anu bëbaquin, camabi menu 'icë unicama Cristo ñuiquin bana ñuixunquin sënëon.

²⁰ A nëtënuxuan uinu 'icë unínbi Cristo ñuiquin ñuixuncëma, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin. Uni raírinëan ñuixuncë uni a ñuixuntécënquinma, anuxuan unin Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncëma nëtë, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin,

²¹ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quicësabi oía ësai 'inun: An Cristo ñuiquin bana ñuixunia cuacëma unbunëx ca ami sinánti 'icën. An a ñuicë bana cuacëma unbunën ca a bana cuati 'icën.

Romanu cuantia Pablonën sinan

²² Usaquin an Cristo ñuicë bana cuacëma unbunën cuanun bëtsi bëtsi menu bana ñuixuni cuancë cupí cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain.

²³ Cuanxunma cana anu 'ëx cuancë nëtëcamanuxun bana ñuixunquin sënëon. 'Itsa barítian cana mitsu isi cuainsa tan.

²⁴ Usa 'ain cana bërí cuanti sinanin. Cuanx 'itsama nëtëishi mitsubë 'iquiani España nëtënu mitsúnmi 'ë 'aquinmainun cuanti cana sinanin.

²⁵ Jerusalénu pan cana axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti curíqui buani cuanin.

²⁶ A curíqui ca Macedonia 'imainun Acaya nëtënuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénu 'icë ñuñuma unicama a buánmiti timëaxa.

²⁷ Judíos unbunën ñuixuncë cupí ca judíosma unbunën Nucën Papa Diosan bana cuacëxa. Usa 'ain ca judíosma unbunën judíos unibu 'aquinti asábi 'icën. Usaquin sinani cuëënquin ca ñuñuma 'aísha ax Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicaman binun buánmiti atun curíqui mësú 'inánxa.

²⁸ A curíquicama buánquin Jerusalénu 'icë unibu 'inánbiani España nëtënu cuanquin cana mitsu isbianti 'ain.

²⁹ Cana 'unanin, 'ëx mitsubë 'ain ca Cristonën cushioquin ami sinani cuëënun nu 'imiti 'icën.

³⁰ 'Ēn xucéantu, 'ëx 'icësaribitimi mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ianan aín Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'aish 'ëbë nuibanancë 'icë cana mitsu cain, Cristomi catamécëma 'ianan Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish ca 'itsa uni 'ëmi nishia. Usa 'ain camina aséribi ami cushicë 'ixun 'ë Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

³¹ Uisabi 'ë oxunma 'anuan Judea nētēnu 'icë axa Jesucristomi catamécëma unicama sinánminun camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucánan camina 'ën Jerusalénu 'icë axa Jesucristomi catamécë unicama 'inánti buáncë curíquia atun cuëenquin binuan sinánminun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

³² Usaquin ñucácëx Nucën Papa Dios cuëencëbë cuanxun mitsu isi cana chuámarua tani cuëenti 'ain. Mitsucëñuan 'ë Jesucristonën cushiocë 'aish cana ami sinani cuëenti 'ain.

³³ Nucën Papa Dios, an aín unicama bënëtíma chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'ixun mitsuribi usaquin 'imiti cana cuëenin. Usai ca 'iti 'icën.

16

Bëtsi bëtsi uni camina 'ë caxúnti 'ai quixun Pablonën ca

¹ Nucën chirabacë, Febe, a ñuiquin cana mitsu cain, ax ca aséribi aín nuitu upí 'icën. An ca Cencrea ëmanuxun axa Jesucristomi catamécë xanucama 'aquianxa.

² Usa 'icë camina mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish bëtsibë bëtsibë 'aquianancësabi oquin Feberibi upí oquin bixun ax cuëencësabi oquin 'aquinti 'ain, an 'itsa xanu 'aquianan 'ëribi 'aquincë cupí.

³ Priscila 'imainun Aquila, an 'ëbëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁴ Atun ca, —Pablo 'aquini sapi cananuna bamati 'ai —quixun 'unánquinbi 'ë bamati 'icëbi 'aquinquin iëmiaxa. Usaquin 'ë 'acë cupí cana —asábi ca —quixun cain. 'Eínshima ca judíosma unicama a 'ën bana ñuixuncë, acamanribi, Priscilabëtan Aquilanën 'ë 'aquincë cupí, —asábi ca —quixun cai cuëenia.

⁵ Axa Jesucristomi catamécë 'aish Priscila 'imainun Aquilanën xubunu timécëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Acama 'imainun camina, 'ën nuibacë Epeneto, ax paían Acaya menuax Cristomi catamécë, aribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁶ María an mitsu 'itsa oquin 'aquincë, aribi camina bërúanxa 'inu 'ë caxunti 'ain.

⁷ Adrónico 'imainun Junias, 'ën aintsi rabë, axa 'ecëñun sipuacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. —Atux ca aséribi upí uni rabë 'icë —quixun ca a Jesucristonën bana ñuixunun caíscë unicaman ñuia. 'Ēx Cristomi sináncëma pain 'ain ca atux pain Cristomi sináncëxa.

⁸ Amplias axribi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish 'ën nuibacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁹ Urbano an nubëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a 'imainun Estaquis, 'ën nuibacë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁰ Apeles, camaxunbia aséribi Cristonan 'icë 'unáncancë, a 'imainun Aristóbulonën xubunu 'icëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹¹ 'Ēn aintsi Herodión, a 'imainun Narcisonën xubunu 'icëcama, axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamécë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹² Trifena 'imainun Trifosa, a xanu rabë Nucën 'Ibu Jesucristomi catamécë 'ixun tēmëraquinbi ax cuëencësabi oquin 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Nucën chirabacë Pérsida, a nun sináncë, anribi tēmëraquinbi upí oquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëencësabi oquin ñu 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹³ Rufo, axa asérabi Nucën 'Ibu Jesucristo cuëencësabi oi 'icë uni, a 'imainun aín tita, a 'ënribi titocë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁴ 'Imainun camina Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁵ 'Imainun camina Filólogo, Julia, Nereo 'imainun aín chirabacë, 'imainun Olimpas, 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina bëtsibë bëtsibë nuibanani bërúanx 'inun cananti 'ain. Camabi ëmanu 'icë axa Cristomi catamëcë unica-max timëxun ca mitsu bërúanxmi 'icánun 'ën mitsu canun 'ë caxa.

¹⁷ 'En xucëantu, cana mitsu cain, bëtsi bëtsi unix Jesucristomi catamëcë 'aish mitsubë timëcë 'ixunbi ca an mitsu bana ñuixuncë unin 'unánmicësabi oquin 'aima. Usa unin ca uni raíri bëtsibë bëtsibë cuëbicanánmiquin 'atimaquin sinánun 'imia. Usai 'icë uni abë camina nitima 'ain. Abë camina ënánanti 'ain.

¹⁸ Usa unin ca Nucën 'Ibu Jesucristo cuëencësabi oquin 'aquinma aín cuëencësa oquinshi 'aia. Atux ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma unicamabë upiti banaibi cëmëia. Usaquin paránquin ca aín bana cuanun uni sinánmia.

¹⁹ Camabi unin ca mitsu, asérabi camina mitsux Jesucristo cuëencësabi oi 'i quixun 'unania. Usaquin mitsu ñuicania cuati cana cuëënin. Usa 'ain cana mitsúxmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'anux upí sinánñu 'iti cuëënin.

²⁰ Usoquin mitsun 'acëbëtan ca Nucën Papa Dios, an aín unicama chuámarua 'imiti, an ñunshin 'atimanën 'apu mitsu ubíotëcënxunma 'anun bënëñquinshi ñusmamiti 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu nuibaquin 'aquincëx mitsux upí 'iti cana cuëënin.

²¹ Timoteo, an 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuncë, abëtan ca Lucio, Jasón, Sosípater, acamax 'ën aintsi 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa.

²² 'Ëx Tercio 'ixun Pablonën 'amicëxun ënë quirica cuënëoquin cana 'ëxribi Jesucristonan 'ixun bërúanxmi 'inun mitsu cain.

²³ 'Ëx cana Gayonën xubunu 'in. Ënë xubunu ca axa Jesucristomi catamëcë unicama timëtia. Gayo, anribi Jesucristonan 'ixun ca bërúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ë caxa. Erasto, an ënë ëmanu 'icë curíqui anun uni cupíoti a bërúancë uni, a 'imainun nucën xucën, Cuarto, anribi ca mitsúxmi bërúanx 'inun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²⁴ Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën.

Pablonëan Nucën Papa Dios rabia bana

²⁵ Cananuna Nucën Papa Dios asérabi rabiti 'ain. Mitsux ainan 'aish Jesucristomi catamëtia ca an mitsu upíira upiti ami sinánun mitsu cushioti 'icën. Usoquin ca 'ati 'icë quixun ca aín unicaman mitsu 'unánmiaxa. 'Ënribi cana usoquin unicama ñuixunin. Ënë mecama uniocëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan, usai ca Jesucristo 'iti 'icë quixun sináncëxa. A ñucama unin 'unánma 'aínbi ca bërí Jesucristo ucë cupí unin 'unánti 'icën.

²⁶ Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca aín unicaman, Cristo ca uti 'icë quixun cuënëocëxa. Usai ca 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, an mëníocëxa. A bana cuënëo 'icëbi ca uisai quicë cara ax 'icë quixun unin 'unánma 'icën. 'Unánma 'aínbi ca bërí camabi nëtënu 'icë unicaman Cristomi catamëquin aín cuëencësabi oquin 'anuxun 'unánti 'icën.

²⁷ Nucën Papa Dios, ainshia camabi ñu 'unáncë, axëshi ca Dios 'icën. A cananuna asérabi cuëëñquin nëtétimoquin rabiti 'ain, nux Jesucristo cupí ainan 'ixun. Usoquin cananuna asérabi 'ati 'ain. Ashi, Pablo.

PABLONĒN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Corintonuaxa Jesucristomi catamēcē unicama Pablonĕn quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana unicama ñuixunun ca Jesucristonĕn 'ĕ caísacĕxa. An caísa 'ixun cana Sóstenesbĕtan mitsu quirica buánmin. Axribi ca Jesucristomi catamēcē 'aish nucĕn xucĕn 'icĕn.

² Mitsúxmi Corinto ĕmanuax Jesucristomi catamēcē 'icĕ, cana cuĕnĕoxun ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Mitsux Cristo Jesúsmi catamēcē 'aish camina Nucĕn Papa Diosnan 'ain. An ca ax cuĕĕncĕsabi oíshi 'inun mitsu caísacĕxa. Camabi menu 'icĕ unicama, an Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín 'uchacama tĕrĕnxunun quixun ñucácĕ, a unicama usai 'inun caíscĕsaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Jesucristo ax ca a unicaman 'Ibu 'ianan nun 'Iburibi 'icĕn.

³ Usa 'aíshmi mitsux Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

Cristo cupí nuibaquin Nucĕn Papa Diosan uni 'aquinti bana

⁴ Cristo Jesús cupía mitsu nuibaquin ainan 'imicĕ cupí cana camabi nĕtĕn Nucĕn Papa Dios —asábi ca —cain.

⁵ Cristobĕ 'aíshmi aín sinánsaribi 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan an aín unicama 'unánmiti ñu 'unánmiquin upí oquin sinanimi upiti bananun mitsu 'imiaxa.

⁶ Usa 'aish camina mitsux an Cristo ñui quicĕ bana 'unánquin, a bana quicĕsabi oquin 'acĕ 'ain.

⁷ Usa 'ixunmi Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕnti nĕtĕ cainia ca Nucĕn Papa Diosan aín unicama 'aquincĕsaribi oquin ami 'unánun mitsu 'aquinia.

⁸ Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕncĕbĕtan uinu 'icĕ unínbi mitsu ñuiquin —a unix ca 'atima ñu 'acĕ 'icĕ —quixun canúnma ca Nucĕn Papa Diosan mitsúnmi ami catamĕquin 'atima ñu 'axunma 'anun ĕnquinma mitsu bĕrúanti 'icĕn.

⁹ Nucĕn Papa Diosan ca ax quicĕsabi oquin ñu 'aia. Mitsúnmi aín Bĕchicĕ, Nucĕn 'Ibu Jesúsĕ 'ixun, an sináncĕsaribi oquin sinánun ca mitsu caísacĕxa.

I. PABLONĒAN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA 'ĒSĒA BANA (1.10-6.20)

Axa Jesucristomi catamēcē unicama bĕtsi bĕtsi oquin sinántima bana

¹⁰ Mitsux Jesucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn xucĕantu 'ain. Usa 'icĕ cana Nucĕn 'Ibu Jesucristo cuĕĕncĕsabi oquin mitsu ĕsoquin cain: Bĕtsin sináncĕsaribi oquin sinani camina bucucanti 'ain. Masáquin sinani camina bĕtsibĕ nishanancantima 'ain. Nishananíma nuibananshiti camina camaxunbi bĕtsin sináncĕsa oquinshi sinani upitax bucucanti 'ain.

¹¹ 'Ēn xucĕantu, cana mitsu cain, Cloĕnĕn aintsi 'ibun ca mitsux ismina bĕtsibĕ bĕtsibĕ ubíonan ubíonani bucuí quixun ĕ caxa.

¹² Usoquian cacĕxun 'ĕn sináncĕx ca ĕsa 'icĕn: mitsu raírĕnĕx ca ax isa 'ĕn 'unánmicĕ 'icĕ quia. Quimainun ca raírĕnĕxribi ax isa Apolonĕn 'unánmicĕ 'icĕ quimainun, raírĕnĕxribishi ax isa Pedronĕn 'unánmicĕ 'icĕ quimainun raírĕnĕxribishi ax isa Cristonĕn 'unánmicĕ 'icĕ quiax quia.

¹³ ¿Mitsun sináncĕx cara Cristo 'itsa 'ic? Cristo ca 'itsama 'icĕn, ax ca achúshishi 'icĕn. 'Ēx cana mitsun ñu 'aisama 'acĕcama tĕrĕncĕ 'inun i

curúsocēnu bamama 'ain. 'Ēmi catamētima Cristomishi catamēti camina nashimicē 'ian.

¹⁴ 'Ēn mitsu achúshibi nashimicēma cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —cain. Crispo 'imainun Gayo a rabēishi cana nashimian.

¹⁵ Usa 'ain camina mitsux Cristomi sinanima —Pablonan 'aish cana nashimicē 'ai —quiax quitima 'ain.

¹⁶ A 'imainun cana axa Estéfanasnēn xubunu 'icēcamaishi nashimian. 'Ēn sináncēx ca bētsi uniribi a 'ēn nashimicē 'aíma 'icēn.

¹⁷ Cristonēn ca uni nashiminun 'ē cáma 'icēn. Uni aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun iéminux ca Cristo i curúsocēnu bamacēxa quixun camabí uni canun ca Cristonēn 'ē 'imiacēxa. An quirica 'unáncē unicamaxa quicēsai unin cuaisama banan banaquinma unin cuaisabi oquin, upí oquin aín bana ñuixunun ca 'ē cacēxa.

Cristonēx ca Nucēn Papa Diosan cushiñu 'ianan aín sinánsaribi 'icē quicē bana

¹⁸ Cristo ca unin 'ucha cupí i curúsocēnu bamacēxa quixun ñuicē bana a ca an Nucēn Papa Dios cuēēncēma unicaman —a banax ca cēmē 'icē —quixun ñuiquin 'usania. Usa 'aínbi ca axa Nucēn Papa Diosbē 'inux iēti unicaman a bana cuaquin, aín cushin 'imicēx cananuna nun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'ai quixun 'unania.

¹⁹ Ēsai ca 'iti 'icē quiax ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ēsai quia:

'Ēn sinanēinshi cana ñu 'unani quixun sináncē unicama ax ca 'ēn 'imicēx aín sinan ñancáishi 'iti 'icēn. 'Ēn cana ñu 'unani quixun sináncē uni ax ca 'ēn 'imicēx ñu 'unáncēma unisa 'iti 'icēn.

²⁰ Sinánñu uni 'imainun an quirica 'unáncē uni 'imainun an ēnē menu 'icē ñuishi ñuiti 'unáncē uni acaman, ñu 'unáncē cana 'ai, quixun sináncē 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan sinan abē sēnēnmaira 'icēn. Usa 'ain ca usa unicaman aín sinánsamaira Nucēn Papa Diosan sinan 'icē quixun isti 'icēn.

²¹ Nucēn Papa Diosan upí oquin sinánquin mēníosabi oi ca uni anbi aín sinanēnbi sinani Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn. Usa 'aínbi ca aín bana cuati ami catamēcē unicama ainan 'inun 'imia, raírinēxa —a bana ca ñancáishi 'icē —quicēbētanbi.

²² Judíos unicaman ca, nun cananuna asérabi Nucēn Papa Diosan cushínbi ñu 'ai quixun 'unántisa tanquin unin 'acēma ñunu 'aia ístisa tania. Usai atux 'imainun ca griego banan banacē unicaman unían 'unáncē ñu camabi 'unántisa tania.

²³ A unicamaxa usa 'aínbi cananuna nun i curúsocēnu matáscē Cristo, a ñuiquin unicama bana ñuixunun. A bananu nun unicama ñuixuncēbē ca judíos unicamax rabini, uisa 'aish caraisa Cristo i curúsocēnu bamati 'icē quixun sinani, ami catamēisama tania. Usaía judíos unicama 'imainun ca judíosma unicaman —Diosan Bēchicē ca i curúsocēnuax bamacēxa —quixun ñuiquin 'usania.

²⁴ A unicama usai 'imainunbi ca uicama cara Nucēn Papa Diosan Cristomi catamēnun sinánmicē 'icē acama, judíos unicama 'imainun griego banan banacē judíosma unicamanribi, —Cristo cupíshi ca Nucēn Papa Diosan upí oquin sinánquin nun 'uchacama tērēnquin ainan 'inun nu iémia —quixun 'unania.

²⁵ Nucēn Papa Diosan Cristo i curúsocēnuaxa bamanun ēncē, ax ca 'aisama 'icē uni quicēbētanbi ca axa usai quicē unicaman sináncēsamaira oquin sinánquin Nucēn Papa Diosan Cristo nun 'ucha cupí i curúsocēnuax bamanun ēancēxa. —Ax cushima 'ixun ca Diosan Jesucristo bamanun ēanxa —quixun sináncancēbētanbi ca Nucēn Papa Diosan unin cushisamaira 'ixun iémitsinxunbi camabi unin 'ucha cupía bamanun Cristo 'imiacēxa.

26 'Ēn xucéantu, mitsun camina ësöquin 'unánti 'ain: mitsux camina raírinëxëshi unin 'unáncë ñu 'unáinracë 'ain, raírinëxëshi camina 'apusa 'ain, raírinëxëshi camina uni itsibëtan sënënmaira unin bëchicë 'ain. 'It-samanëxëshi camina usa uni 'ain. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun micama caísaxa.

27 Nucën Papa Diosan ca unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. Caísun anbi atu 'unánmia isi ca an ñu 'unáncë unicama ax rabinia. Usaribi oquin ca unin iscëxa cushima unibu Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Caísuan anbi atu sinánmicëbë ca unin iscëx cushi unicama ax –nun sináncësamaira oquin ca atun sinania –quixun 'unani rabinia.

28 Ainsa ñu 'unánxa quixuan sináncë unicaman, –Diosan 'amicëxun ca aín unicaman nun sináncësamaira oquin sinania –quixun istánun ca Nucën Papa Diosan axa ënë nëtënu 'icë unían ñu 'unánma isa quixun sináncë unibu ainan 'inun caísaxa.

29 Uinu 'icë unínbia –'ënbi cana ñu 'unáncë 'ai –quixun sinánunma ca Nucën Papa Diosan ënë nëtënu 'icë unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa.

30 Nucën Papa Diosan 'imicëx camina ami catamëti Cristo Jesúsbë 'ianan an sinánmicë 'ain. Usa 'aish camina Cristo Jesús cupía, ax cuëncësabi oquinshimi 'anun Nucën Papa Diosan iëmicë 'ain.

31 Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin, “Uinu 'icë unix cara rabítisa tania ax ca axbi rabiakatima –Nucën 'Ibu Diosan 'imicëx cana asábi 'ai –quixun sinánquin ashi rabíti 'icën”.

2

Cristo i curúsocënu bama bana

1 'Ēn xucéantu, Nucën Papa Diosan bana mitsu ñuixuni cuanxun cana an quirica 'unáncë unicamaxa quicësaí unin cuaisama banan banaquinma mitsu ñuixuan.

2 Mitsubë 'ixun cana bëtsi bana ñuixunti sinánquinma, Jesucristo, unin i curúsocënu matáscë, ashi mitsu ñuixunti sinan.

3 Mitsubë 'ëx 'ain ca 'ën nami 'aisama 'iaxa. Mitsúnmi 'ën bana cuaisamasa sinani cana racuëti bërëan.

4 An ñu 'unáncë unían aín sinanënsi sinánquin bana ñuicësa oquin cana Jesucristo ñuiquin mitsu ñuixuncëma 'ain. Ama, aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun cana Nucën Papa Diosan cushínshi ñuixunquin Jesucristomi catamënun mitsu sinanamian.

5 Unían aín sinanënsi sináncë banami catamëcë cupíma, asérami aín cushían Nucën Papa Diosan sinanamicë mitsux 'inun quixun cana usaquin bana ñuixuan.

Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin Nucën Papa Diosan 'unánmicë ñu 'unánti bana

6 Axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín bana quicësabi oquin 'aia cananuna a unicama uisaira cara aín banacama quia quixun ñuixunin. Nun banax ca ënë nëtënu 'icë axa Cristomi catamëcëma unicaman ñuicë bana ama 'icën. 'Ianan ca aín 'apucaman ñuicë bana ama 'icën. Acaman banaxa cushi 'icëbi ca xënbuquin unin sinanima.

7 Usa bana ñuixunquinma cananuna Nucën Papa Diosan ënë me uniocëma pan 'ixunbi sinan bana a ñuixunin. A bana quicësabi oi ca Jesucristo cupí uni aín 'uchacama tërëncë 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosan 'iti 'icën. Usa 'icëbi ca bëráma Nucën Papa Diosan, unicaman a bana 'unánun sinánmiana 'icën. Bërí cananuna an nu cacësabi oquin unicaman 'unánun a bana ñuixunin.

⁸ Ēnē menu 'icē 'apucaman ca a bana 'unánma 'icēn. A bana 'unánxun ca Nucēn 'Ibu Jesús, Diossaribi cushi, a i curúsocēnu matásmiama 'itsíanxa.

⁹ Nun nu ñuicē banax ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēosaribi 'icēn. A banax ca ēsai quia:

Uinu 'icē unínbi ca iscēma 'icēn, uinu 'icē unínbi ca a ñui quia cuacēma 'icēn, uinu 'icē unínbi ca aín sinanēn sináncēma 'icēn, uisairai cara an a nuibacē uni abē 'aish 'iti 'icē quixun, Nucēn Papa Diosan mēníosabi oi.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan mēníocēxun ca unin 'unáncēbētanmabi aín Bēru Ñunshin Upitan nu 'unánmiáxa. An ca camabi ñucama 'unania, Nucēn Papa Diosan sináncē ñucamaribi ca 'unania.

¹¹ Uinu 'icē unínbi ca bētsi unían sináncē ñu 'unanima, a unínshi ca an aín nuitu mēu sináncē ñu 'unania. Usaribi oquin ca unin Nucēn Papa Diosan sináncē ñu 'unanima. Aín Bēru Ñunshin Upitáinshi ca Nucēn Papa Diosan sináncē ñu 'unania.

¹² Nucēn Papa Diosan ca nu axa Jesucristomi sináncēma unían sináncēsaribi oquin sinánun 'imicēma 'icēn. Ama, uisaira oquin cara an nu 'imiti 'icē quixun nun 'unánun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēru Ñunshin Upí nubē 'inun nu 'inánxa.

¹³ Nunbi sináncē bana cananuna unicama ñuixuniman. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxunu sináncē bana ashi cananuna axa aín Bēru Ñunshin Upíñu unicama a ñuixunin.

¹⁴ An sinánmicēma uni an ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē ñu 'unanima. A ñucamax ca an iscēx 'usani ami cuaitisa 'icēn. Unin ca a ñu 'unánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'unánmicēxuinshi.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē uni an, unin 'acē ñucama 'imainun aín banacama, asérabi cara upí 'icē quixun 'unania. Usa 'aínbi ca uni itsin, a unin Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun 'acē ñu cara asérabi an sinánmicēxun 'acē 'icē quixun 'unanima, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēma 'ixun.

¹⁶ Aín bana cuēnēo ca quia: “¿Uin cara Nucēn Papa Diosan sinan 'unanx? ¿Uin cara a 'unánmiti 'ic? An usaquin 'unánti uni ca 'aíma 'icēn”. Usa 'aínbi cananuna nun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun Cristonēn sináncēsaribi oquin sinanin.

3

An Nucēn Papa Diosan bana uni ñuixuncē uni ñuicē bana

¹ Ēn xucēantu, ēx mibē 'ixun cana axa aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx upiti Nucēn Papa Diosmi catamēcē unicama 'unánmicēsa oquin mitsu 'unánmiama 'ain. Ama, an ēnē menu 'icē ñuishi sinánquin ēncēma pan unisa 'icē cana mitsu 'unánmiacēn, bērími Cristo 'unáncē 'icē.

² Tuá xuratsu aín titan ñu pain pimiquinma aín xuma pain 'amicēsa oquin, cana a pain 'unánti banaishi mitsu 'unánmiacēn, Cristonēan mitsu 'unánmiti ñumi asérabi 'unántisama pain 'icē. Bēríbi camina usabi 'ain.

³ Usai 'aish nutsi cuamianani nishananquin camina Cristonanma unin sináncēsa oquinshi sinanin. Usa 'i camina an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicamaxa 'icēsai 'in.

⁴ Usa 'aish camina raírínēxa —ēx cana Pablonēn 'unánmicē 'ai —quimainun raírínēx —ēx cana Apólonēn 'unánmicē 'ai —quin. Usai qui camina Cristonanma unin sináncēsa oquinshi sinanin.

⁵ ¿'Ēx Pablo 'aish carana min sináncēx uisa uni 'ain? ¿Mitsun sináncēx cara Apolo uisa uni 'ic? Nucēn Papa Diosan nu sinánmicēsabi oquin mitsu bana

ñuixuncëishi cananuna nux 'ain. Nun aín bana ñuixunia cuati camina Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëacën.

⁶ Ënëx ca ësa 'icën: Unían ñu bëru anu 'apatia ca a me bëtsi unin 'umpaxan chabóia. Usoiabi ca Nucën Papa Diosainshi ñu bëru comia. Usaribi oquin cana 'ën mitsu Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin 'unánmiacën. 'Ën mitsu 'unánmicë bana a ca Apólonën mitsu ñuixuntécëancëxa. Usoquinu nu rabëtan ñuixuniabi ca Nucën Papa Diosainshi Jesucristomi catamënun mitsu sinánmiacëxa.

⁷ An ñu bëru 'apácë uni 'imainun an a me 'umpaxan chabócë uni anbi ca ñu comima. Nucën Papa Diosan cuni ca comia. Usaribi oquin ca unin aín bana ñuixuniabi Nucën Papa Diosanshi uni Jesucristomi catamëti ainan 'inun 'imia.

⁸ Ainra paían uni bana ñuixuncë uni asaribi ca anribia uni bana 'unánmitécëncë uni ax 'icën. Uisoquin cara aín ñu mëeti 'axa istancëxun ca Nucën Papa Diosan a unicama cupíoti 'icën.

⁹ Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin cananuna nucaman mitsu Jesucristomi sinánun aín bana ñuixuancën, unían ñu bëru 'apácësaribi oquin. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unían 'apácë ñu bërua comicësaribi oquin Jesucristomi upiti catamënun mitsu 'imia.

'Imainun ca ësa 'icën: Xubuoquin ca unin amia cushiti itácama pain nitsíntancëxun i puruia. Uotancëxun ca aín masculancama 'aia. Usoquian 'acë ca xubu upí 'ia. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upí oquin 'acë xubu achúshisa 'inun 'imia.

¹⁰ An xubu 'ati 'unáncë unin ca itá upí pain caístancëxun nitsinia. Usaribi oquin cana 'ën pain mitsu Jesucristomi catamënun 'unánmiacën. Usa 'ain ca uni itsían, ami xubu 'ati nitsíncë itámia unin i purucësa 'itánun mitsu Cristomi catamënun bana ñuixunquin mitsu 'unánmia. Usa 'ain ca uicaman cara mitsu 'unánmia an Jesucristo cuëncësabi oquinshi mitsu 'unánminux, bëtsi bana mitsu ñuixunti rabanen bërúancati 'icën.

¹¹ Unían bëtsi bana ñuixuncëxbi ca 'ën a ñuiquin ñuixuncë banaishi cuati Jesucristomi catamëti uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icën.

¹²⁻¹³ Jesucristonën uni, an uni bana ñuixuncë, an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun aín bana upí oquin 'unánquin, Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun unicama 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raírinën, usaquin 'unánmiquinma unicama Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun 'unánmima. Usa 'ain ca utécënquin Jesucristonën uin cara aín bana upí oquin 'unánmiaxa quixun isnuxun 'aia. An upí oquin 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca upí 'aish maxax upí 'imainun curi 'imainun uxu manë tsin nënquinbi picëma usaribi 'iti 'icën. An upí oquinma 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca i, pëi, basi xo acama nënquin tsin picë usaribi 'iti 'icën.

¹⁴ An a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati ami catamëquian unin Jesucristo quicësabi oquin 'acë 'ain ca an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquin camina uni 'ë ñuiquin bana ñuixuancë quixun caquin cuëncëquin upí oquin cupíoti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana cuacë unicama aséabi Jesucristomi catamëquin ax quicësabi oquin 'ati 'unánmiamia cupí, an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquinmi 'ën bana uni 'unánmiamia 'icë cana mi cupíoima quixun cati 'icën. Usa 'aish ca a uni —ñancábi cana uni 'unánmiacë —quixun sinani, cupí bitsimabi iëti 'icën, tsin nëncëxbia uni iécësaribi.

¹⁶ ¿Mitsun caramina 'unaniman, anua Nucën Papa Dios 'icë a camina mitsux 'ai quixun? Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca mitsunu 'icën.

¹⁷ Aín Bëru Ñunshin Upí anu 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'icën. Usa uni camina mitsux 'ain. Usa 'ain ca ui unin cara usa unicama sinanamiquin bëtsi bana ñuixunquin ami manumia, a Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸ Uni itsían mitsu sinanamiti rabanam camina bërúancati 'ain. Mitsun camina —'ënbi ñu 'unáncë cana 'ai —quixun sinántima 'ain. Usauin sinanima camina Jesucristonën sinánmicë 'inux ñu 'unáncëma unisa 'iti 'ain.

¹⁹ Abia unin sináncë bana ax ca Nucën Papa Diosan iscëx ñancáishi 'icën. Nucën Papa Diosan bana aín unin cuënëo, ax ca ësai quia: “Ui unin cara bëtsi uni parania, a uni ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun bëtsi unínribi usaribi oquin cupiti 'icën”.

²⁰ Èsairibi ca aín bana quia: “An ñu 'unáncë unicama anbi sináncë banax ca ñuuma 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”.

²¹ Usa 'ain camina uin cara mi 'unánmia a unin 'unánmicëxbi rabítima 'ain. Uisa ñu cara aín unicama Nucën Papa Diosan 'unánmia, a camina mitsunribi 'unánti 'ain.

²² È 'imainun Apolo 'imainun Pedro, nucaman mitsu ñuixuncë banacama camina camaxunbi 'unánti 'ain. Nucën Papa Diosan ca ënë menu 'icë ñu mitsu 'inania. An 'imicëx camina ënë menu upíti bucuin. An 'imicëx camina bamatancëxbi abë upíti bucuti 'ain. Bërí camina an 'imicëx asábi 'ain, usabi camina 'iti 'ain, xënibua 'aínbi.

²³ 'Ianan camina Cristonan 'ain. Cristo ax ca Nucën Papa Diosnan 'icën.

4

Usaía an aín bana ñuixunuan Cristonën caíscë uni 'iá bana

¹ Mitsun camina 'unánti 'ain, nux cananuna an 'amicëxun Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixuncëishi 'ain. Usa 'aish cananuna unían 'unánma 'icëbi, usai Cristomi catamëti ca uni ainan 'inux iëti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan sinan bana, a uni ñuinun 'imicë 'ain.

² Uinu 'icë unin cara uni ñu mëëxunia an ca —upí oquin ca ñu mëëxunia —quixuan an ñu mëëmicë unin 'unánun upí oquin ñu mëëti 'icën. Usaribi ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni 'iti 'icën.

³ Usa 'aínbi cana 'ën mitsúxmi 'ë ñui 'ëmi manáncë bana 'imainun an uni ñui uni itsimi manáncëxun cuacë 'apucaman 'ë 'uchoçë bana, abi taniman. Uisa uni carana 'ëx 'ai quixun cana 'ënbi sinaniman, Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni ca 'unania.

⁴ 'Ën ñu 'atima 'acë 'ën chiquinacëma ca 'aíma 'icë quixun 'ën sinaniabi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni carana aséribi ñu 'aisama 'acëma 'ai quixun 'unania.

⁵ Usa 'ain camina Jesucristo utëcëncëma pain 'ain, uisa uni cara uni itsi 'icë quixun sinántima 'ain. Utëcënxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën, camabi uni an unëxun ñu 'acëcama 'imainun aín nuitu mëúa sináncë ñucamaribi, an upí oquin 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Unánmicëbëtan ca Nucën Papa Diosan ui unicaman cara aín 'ucha tërëncë 'ixun ñu upí 'axa, a usaribi oquin —upí oquin camina 'a —quixun caquin cuëënmiti 'icën.

⁶ 'Ën xucëantu, Apolobë 'ëx 'icësaribitimi mitsux bëtsi bana sinanima Nucën Papa Dios quicësabi oíshi 'inun cana ënë ñucama ñuiquin mitsu cain. —An mitsu 'unánmicë unin 'unánmicësamaira oquin ca an nu 'unánmicë unin nu 'unánmia —quixun camina bëtsi uni catima 'ain.

⁷ ¿Uin cara mitsu raíri, bëtsi unicama 'icësamaira oími upí 'inun 'imiaxa? Nucën Papa Diosan 'imicëxma camina upí 'itsianma. Nucën Papa Diosan

'imicëx upí 'ixun ¿caramina uisa cupí —'ëxbi cana upí 'ai —quixun rabíquin sinanin?

⁸ Mitsun camina ësaquin sinanin, —nun cananuna upí oquin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxun camabi ñu 'unanin —quixun. Usa 'aish camina nun bëtsi ñu mitsu 'unánmiti cuëëniman. Mitsun sinani camina mitsúxbi 'apusa 'ain, Jesucristo utëcëncëma 'aínbi. Mitsúxmi 'apu 'ain cananuna nuxribi cuëëni 'apu 'itsían.

⁹ Usami mitsux 'aínbi ca 'ën sináncëxun Nucën Papa Diosan nu uni raíri meura 'imíaxa, aín bana ñuixunun Jesusan caíscë nux 'icëbi. Unían —'uchañu 'aish ca bamati 'icë —quixun ñuicë unisa cananuna nux 'ain. Nuxnu usaquin unin ñuicë 'icë ca unicama 'imainun ángelcamanribi 'isia.

¹⁰ Cristonën cacësabi oquin 'acë cupí mitsun iscëx nux ñuumara 'imainun camina mitsux aín bana 'unáncë 'ain. Mitsun sináncëxa nun bana racuëti banacësa, 'imainun ca mitsun bana cushi 'icën. Usa 'icë nu timaquin nu ñuianan ca mitsuishi unin nuia.

¹¹ Bëri nëtënbí cananuna bërâma 'iásaribiti 'acëñuma 'ianan shimanan chupa upíñuma 'ain. 'Imainun ca unin nu bëtsi bëtsi oquin 'atimoia. Usa 'aish cananuna anu 'iti xubuñumabi 'ain.

¹² 'Atsánxunbí cananuna nun píti binuxun nun mëcënan ñu mëëin. Numia 'atimati banaiabi cananuna nun Nucën Papa Dios a unicama ñucáxunin. Nu bëtsi bëtsi ocëxunbí cananuna tanshitin.

¹³ Nu ñui 'atimati banaiabi cananuna nun abë nuibanainsa tanquin upí oquinshi 'ësëin. Unin sináncëx cananuna nux 'aisama 'icëa unin pucë chinan usaribi 'ain, bëríribi cananuna unin nu sináncëx usa 'ain.

¹⁴ Mitsúxmi masá nuitunun cana ënë ñucama mitsu cuëënoxuniman. Mitsúxmi 'ën bëchicësa 'icë cana nuibaquin upí 'inun mitsu 'ësëin.

¹⁵ 'Itsa unin Cristo ñuiquin mitsu ñuixununbí cana 'ën pain Jesucristo mitsu ñuixuancën. 'Ën ñuixuncëxun cuati camina ami catamëacën. Usa 'ain cana 'ëxëshi mitsun papasa 'ain.

¹⁶ 'Ën pain Jesucristonën bana mitsu ñuixuncë 'aish camina 'ëx 'icësaribiti 'iti 'ain.

¹⁷ Mitsúxmi 'ëx 'icësaribiti 'inun cana Timoteo mitsu istánun xuan. 'Ën bana ñuia cuati axribi aséribi Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'aish ca 'ën nuibacë bëchicësa 'icën. Mitsunu cuanxun ca uisai carana 'ëx Jesucristomi catamëcë 'aish 'i, a mitsu ñuixunti 'icën. Camabi ëmanuaxa timëcë axa Jesucristomi catamëcë unicama a cana usai cana 'ëx Jesucristomi catamëti 'i quixun 'unánmin.

¹⁸ Mitsu raírinëx camina 'ëx sapi isna anu cuanti racuëti quixun sinani cërutin.

¹⁹ Usaquin sináncëbëbi cana Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncëbë 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti 'ain. Cuanxun cana a unicaman cara aín cuëbitainshi banaquinma aséribi ax quicësabi oquin 'aia quixun isti 'ain.

²⁰ Axa —'ëx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quicë uni ama, an aín bana quicësabi oquin 'acë uni ax cuni ca aséribi Nucën Papa Diosnan 'icën.

²¹ ¿'Ën mitsu ñu cai cuanti caramina cuëënin? ¿'Ën ñu caquinma mitsu nuibaquin upí oquinshi cai cuanti caramina cuëënin?

5

Ax aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni ñuicë bana

¹ 'Ën cana ësoquian chanioia cuan, micama achúshinëx ismina min papan xanubë 'in. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma uníxbi ca usai 'ima.

² ¿An usa ñu 'acē uni mitsubē 'aínbi caramina mitsun —nux cananuna asábi 'ai —quixun sinanin? Usaquin sinanima camina mitsux —nux cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani rabínti 'ain. Rabínquin camina a uni mitsubē 'inúnma chiquínti 'ain.

³ 'Ēx mitsubēma 'ixunbi cana mitsubētan 'acēsaribi oquin ēnuxunbi sinanin. 'Ēxbi anu 'ixun 'acēsa oquin cana —a uni ca 'aisama 'icē —quixun sinanin.

⁴ Usa 'ain camina ami sinánquin an cushiocēxun Nucēn 'Ibu Jesucristo cuēēncēsa oquin 'anux timéti 'ain, 'ēnribi an cushiocēxun, an ca mitsu 'aquinia quixun sinánxunmainun.

⁵ Timēxun camina a uni ñunshin 'atimanēn 'apun uisoquin cara 'ati 'icē usoquian 'anun ēnti 'ain. Usaquian 'acēxa sinanacē ca a uni bamacēbi aín bēru ñunshin Nucēn 'Ibu Jesusan utēcēnquin upí isti 'icēn.

⁶ Bētsi bētsi ñu 'aisama 'aíbi camina mitsux rabinima —nux cananuna asábi 'ai —qui cuēēnin. Usai 'iti ca 'aisama 'icēn. ¿Caramina 'unaniman, “anun pán chamiti ñun ca chamaratsu 'ixunbi xuicēma pain 'icē páncama choia?” Usaribi oquin ca anu 'icē uni achúshinēn 'uchaxbi sinanacēma 'ixun anu 'icē unicama usaribitia 'inun 'imíti 'icēn.

⁷ Usa 'ain camina an a 'ai 'uchati ñu 'acē uni a ñua 'atēcēnuxunma ashiquin ēnun sinánmiti 'ain. Bērāma judíos unicamax carnero imi atun xēcuēnu 'unánti oquin shiax, bamati 'aíshbi iēa, usaribiti cananuna Cristo bama cupí iēan. Bērāma axa iēcē unicaman anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piá usaribi 'inuxun camina mitsun Cristonan cupí uisa 'uchabi 'atēcēntima 'ain.

⁸ Usa 'ixun cananuna nun 'ása oquin 'atimaquin sinánquinma upí oquinshi sinánan cēmē 'ixun uni paránquinma, —nun 'ucha tērēncē 'aíshnu Nucēn Papa Diosnan 'inun ca Cristo bamacēxa —quixun sinánti 'ain. Usa 'ixun cananuna ñu 'aisama 'ati sinanima asérabi Cristomishi sinani ax cuēēncēsabi oíshi 'iti 'ain.

⁹ Mitsu buánminuxun 'ēn cuēñēocē quirica itsi anu cana ēsaquin mitsu cacēn, ainanmabi xanu cuēēnbēquincē uni 'imainun xanúxmabi uni itsibē 'icē uni abē niaxma 'inun.

¹⁰ Camabi unibē niaxma 'inun quixun cana mitsu caiman. Ēnē nētēnu 'icē ñuishi sináncē unicaman ca ainanmabi xanu cuēēanan, uni itsin ñu cuēēanan, ñu mēcamanan, Nucēn Papa Diosmi sinánquinma unin 'acē ñu rabia. Camabi menu ca usa uni 'icēn. Usa unibubē 'iisa tanquinmabi camina uinu 'icē menuabi usa uni isíma 'itima 'ain.

¹¹ Ēsaquinshi cana mitsu caisa tanin. Axa —'ēx cana Jesucristomi sináncē 'ai —quibi cēmēcē unibē camina nitima 'ain. Jesucristonainsa quiquinbia ainanmabi xanu cuēēnbēquincē uni 'imainun xanúxmabi uni itsibēribi 'icē uni 'imainun bētsi unin ñu cuēēncē uni 'imainun Nucēn Papa Diosmi sinánquinma unin 'acē ñu rabi cē uni 'imainun ñuianancē uni 'imainun paéncē uni 'imainun mēcamacē uni, usa unibubē camina nitima 'ain, abētanbi camina pitima 'ain.

¹²⁻¹³ 'Ēn cana axa Jesucristomi sináncēma unicama 'uchoquin —mix camina 'aisamaira uchañu 'ai —quixun catima 'ain. Nucēn Papa Diosan cuni ca atu 'uchoti 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsúnbi ax mitsubē Jesucristomi catamēcē 'ixunbia 'atima ñu 'aia 'unánquin a uni 'uchoti 'ain. Usoquin 'aquin camina axa mitsubē 'icē uni aín 'ucha cupí mitsubē 'iaxma 'inun chiquínti 'ain.

6

Axa Jesucristomi sináncē uníxa, an Nucēn Papa Diosan bana 'unáncēma 'apumi manántima bana

1 Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëxun camina axa Cristomi sináncëma 'apumi manánquinma, mitsúnbi an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raíribëtan mëníoti 'ain.

2 Jesucristo nun 'apu 'inux ucëbëtan ca aín unicaman abëtan camabi unin uisa ñu cara 'axa quixun isti 'icën. ¿Mitsux Jesucristobë 'apu 'iti 'ixun caramina unían bërí 'acë ñu 'unánquin mëníoxuntima 'ain?

3 Angelnënríbi cara ñu upí 'axa quixun cananuna isti 'ain. Angelcaman cara ñu upí 'axa quixun 'unánti 'ixun cananuna asérami ënë nëtënu 'icë unin cara ñu upí 'aia quixun 'unánti 'ain.

4 ¿Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëx caramina axa ami sináncëma uninu ami manani cuanti 'ain?

5 Usai 'itimimi rabínun quixun cana usaquin mitsu cain. ¿Mitsúxbi caramina usa ñu mëníonantima 'ain?

6 ¿Axa Jesucristomi catamëcë uníxa bëtsi ñui ami manani, axa Jesucristomi sináncëma 'apunú cuanti cara asábi 'ic?

7 An mitsubëtan Jesucristonën bana 'unáncë unimi manánbëquinti ax ca 'aisama 'icën. Ami manánquinmami an uisa cara mi ocëxunbi tanshiquin min ñua mëcamatiabi isëshiti ca asábi 'iti 'icën.

8 Usai 'iti asábi 'aínbi camina mitsun uni itsimi 'uchaquin aín ñu mëcamanan bëtsi bëtsi ñuríbi 'ain, abëtanmi Jesucristonën bana cuacë unibi camina usoquin 'ain.

9 ¿Aín nëtënu abë 'iisa 'aíshbi ca an ñu 'aisama 'acë uni aín nëtënu Nucën Papa Diosbë 'itima 'icë quixun caramina 'unaniman? Camina 'unánti 'ain, ainanmabi xanu cuëncë unicama 'imainun an Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabcë unicama 'imainun aín xanuma 'aínbi bëtsi unin xanubë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni,

10 'imainun an ñu mëcamacë uni 'imainun an bëtsi unin ñu cuëncë uni, 'imainun axa ñuianancë uni 'imainun paëncë uni 'imainun an uni paránxun aín ñu bicë uni, acamax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'icën.

11 Usa uni camina mitsu raírínëx 'iacën. 'Ía 'aínbi ca mitsun ñu 'atima 'acëcama tërëncë 'ain mitsun nuitu upí 'icën. Usa 'aish camina Nucën 'Ibu Jesucristo cupí, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx, an iscëx ainan 'ain.

Nun namia Jesucristonan 'ain 'uchatima bana

12 Asérami ca ënë bana quia, “unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cana 'ëx upí 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën. Usa 'aínbi cana unían ñunshínquin 'acësoquin ñu 'atima 'aisama tanin.

13 Èsaía uni quicë ax ca asérami 'icën: Piisa tanquin nun picë ñu ax ca nun pucunu atsíntancëxun nun nami cushioia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin. Usa 'aínbi cananuna ënë menuxunu 'acësa oquin Nucën Papa Diosan nëtënu 'ixun usa ñucama sinántëcëniman. Usa 'aínbi ca unin usai 'iti sinánquinbi tënëquin aín nami 'uchotima 'icën, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ianan unix uni itsibë 'iquin. Unían ainan 'ixun ax cuëncësa oquinshi sinánun ca Nucën 'Ibu Diosan camabi uni uniocëxa.

14 Usoquin nu unio 'ixun ca an Nucën 'Ibu Jesús baísquimiasaríbi oquin aín cushínbi nuríbi baísquimiti 'icën.

15 ¿Caramina, mitsux camina Jesucristonan 'ai quixun 'unaniman? ¿'Ëx Jesucristonan 'aíshbi carana 'ëx 'atima xanubë asaríbi 'inux 'iti 'ain? Uisa 'aíshbi cana 'itima 'ain.

¹⁶ ¿Axa xanu 'atimabë 'icë uni ax ca abë achúshisa 'icë quixun caramina 'unaniman? Nucën Papa Diosan bana cuëñeo quicësabi oi ca uni xanubë rabë 'aíshbi achúshisa 'icën.

¹⁷ Usa 'aínbi ca uinu 'icë unix cara Nucën 'Ibu Jesucristonan 'icë, an sináncësaribi oquin sinani abë achúshisa 'icën.

¹⁸ Usa uni 'imainun usa xanumi camina 'unánti 'ain. Aín xanu 'aímabi xanu itsibë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni an ca abi aín namibi 'uchoquin 'atimamia. Ñu raíri 'aisama 'aquinbi ca unin usoquin aín nami 'uchoima.

¹⁹ ¿Aín Bëru Ñunshin Upí a Nucën Papa Diosan mitsu 'ináncë, ax ca minu 'icë quixun caramina 'unaniman? Mitsux camina anu ax 'icë, a 'ain. Usa 'ain camina miishima 'ain, ax ca min 'Ibu 'icën.

²⁰ Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi ainainshi 'iti oquin aín Bëchicë bamati oquin mënóccëxa. Ainan 'aish camina mitsux cuëñcësa oi 'ima ax cuëñcësabi oíshi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun nami 'imainun mitsun sinan upí 'ixun Nucën Papa Dios cuëñcësa oquinshi ñu 'ati 'ain. Usaími mitsux 'ia isquin ca raírínën —upí ca Nucën Papa Dios 'icë —quixun 'unánti 'icën.

II. CORINTONU 'ICË UNICAMAN ÑUCÁCËXUAN PABLONËN CA (7-16)

7

Unin cara xanu biti 'icë quixuan Corintonu 'icë unicaman ñucácëxuan Pablonën ca

¹ Mitsúnmi 'ë quirica bëmiquin ñucácë banacama a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain, unin xanu bitima ca asábi 'icën.

² Usa 'aínbi ca camabi unin xanu cuëñnia. Usa 'ain ca xanu itsi cuëñti rabanán camabi uni xanuñu 'iti 'icën, camabi xanúxribi ca bënëñu 'iti 'icën.

³ Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca uni aín xanubë 'iti 'icën. Usaribiti ca xanu aín bënëbë 'iti 'icën.

⁴ Xanux ca axëshima 'icën, ax ca aín bënënanribi 'icën. Usaribiti ca uni axëshima 'icën, ax ca aín xanunanribi 'icën.

⁵ Usa 'ain ca xanun aín bënë aín nami 'aisa tancëxun timatima 'icën. 'Imainun ca unínribi aín xanu aín nami 'amitisa tancëxun timatima 'icën. A rabëtaxbi upiti Nucën Papa Diosbë banatisa tani cananquin mënótancëx cuni ca ënánanti 'icën. Ñunshin 'atimanën 'apúan 'atimaquin sinánmicëx tënëtisama tani 'uchati rabanán biránantëcënxubi ca bënëtishi ënánanti 'icën.

⁶ Unían asérabi xanu binun quixun cana 'ën caiman. Biisa tanquin ca biti 'icën.

⁷ 'Ën sináncëx ca camabi uni 'ësaribi xanuñuma 'iti asábi 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan achúshi achúshi uni, xanuribi, uisai cara 'iti 'icë quixun mëníoia.

⁸ 'Ësaquin cana mitsu cain, xanuñuma unin xanu bitima ca asábi 'icën, 'ëx 'icësaribiti. 'Imainun ca bënëñuma xanu 'imainun casunamëcë xanu bënëutima asábi 'icën.

⁹ Usa 'aínbi ca xanuñuma 'iti tënëtisama tanquin unin xanu biti 'icën, xanúxribi ca bënëñuma 'iti tënëtisama tani bënëuti 'icën.

¹⁰ Bënëñu xanu ñuiquin cana ësaquin cain, an ca aín bënë ëntima 'icën. 'Ën sinanënbi caquinma cana Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëxun usaquin cain.

¹¹ Aín bënë ënquinbi ca xanun uni itsi bitima 'icën. Biisa tanquin ca aín bënë bitëcënti 'icën. Usaribi oquin ca unin aín xanu ëntima 'icën.

¹² 'Ënë banaribi ñuiquin cana Nucën 'Ibu Jesusan 'ë sinánmicëma, 'ënbi sinánquin, ësaquin mitsu cain: axa Jesucristomi catamëcë unin ca aín xanúxa Jesucristomi catamëcëma 'aíshbi abë upí 'ixun ëinsama tancëxun ëntima 'icën.

¹³ Usaribi oquin ca xanuxun ax Jesucristomi catamēcē 'ixun aín bēnē Jesucristomi catamēcēma 'icēbi an ěinsama tancēxun ěntima 'icēn.

¹⁴ Usa 'ain ca aín xanu Jesúsmi catamēcē 'ixun aín bēnēribi Jesúsmi sinánun sinánmiti 'icēn. Sinánmianan ca aín tuácamaribi Jesucristomi sinánun sinánmiti 'icēn. Usaribi oquin ca aín bēnēn Jesúsmi catamēcē 'ixun aín xanuribi Jesúsmi sinánun sinánmianan aín bēchicē Nucēn Papa Diosan bana 'unánmiti 'icēn. Usaquinmi 'aquincēx ca mitsun bēchicēcama ax an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unin bēchicēsa 'itima 'icēn.

¹⁵ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamēcēma unin aín xanu Jesúsmi catamēcē 'icē ěinsa tanquin ěnti 'icēn. Usaía 'icēxbi ca aín xanun 'uchama 'icēn. Usaribi oquin ca axa Jesúsmi catamēcēma xanun aín bēnē Jesúsmi catamēcē 'icē ěinsa tanquin ěnti 'icēn. Usaía 'icēxbi ca aín bēnēn 'uchama 'icēn. Nucēn Papa Dios ca nuxnu nun xanubē 'atimonani cuēbicanani tsoti cuēēnima.

¹⁶ Camina 'unaniman, mix xanu 'ixunmi ami sinánmisa tancēx cara min bēnē Jesucristomi sinánti 'icē quixun. Camina 'unaniman, mix bēbu 'ixunmi ami sinánmisa tancēx cara min xanu Jesucristomi sinánti 'icē quixun.

¹⁷ Nucēn 'Ibu Dios cuēēncēsabi oi camina a nētēan an mitsu ainan 'imicē, usaíbi 'iti 'ain. Usoquin cana camabi ěmanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama cain.

¹⁸ ěnēx ca ěsa 'icēn. Mitsux judíos uni 'icē Nucēn Papa Diosan Jesúsmi catamēnun sinánmicēx camina mitsux judíos unicama 'icēsaribiti 'unánti ocē 'aish usabi 'iti 'ain. Usaribiti mitsux judíosma uni 'aish Jesúsmi catamēti ami sinántancēx camina judíos uni 'icēsaribiti 'inux 'unánti oracatima 'ain.

¹⁹ 'Unánti oracacē 'ianan 'unánti oracacēma 'ixunbia aín bana quicēsabi oquin 'aia cuni ca Nucēn Papa Diosan uni upí isia.

²⁰ Uisai cara Nucēn Papa Diosan ainan 'inun 'imicēma pain 'aish 'iaxa, usaíbi ca ainan 'aish uni 'iti 'icēn.

²¹ Mixmi an uni ñu mēēxuncē uni 'icē Nucēn Papa Diosan ainan 'imicēxun camina bēnēquinma min 'acēsabi oquin an mi ñu mēēmicē uni ñu mēēxunti 'ain. Usa 'aínbi camina an mi 'aisa tanquin chiquíncēx anuax cuanti 'ain.

²² Uni an uni ñu mēēmicē uninan 'ixun ca aín 'ibu cuēēncēsabi oquin 'aia. Usa 'aishbi ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn ainan 'inun 'imicē 'ixun a unin an ñu mēēmicē uni ñu mēēxuníbi, Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē 'ixun upí oquin 'acē 'aish, abi 'axuncēsa 'ia. Usaribi oquin ca uni an uni ñu mēēxuncēma a Nucēn Papa Diosan ainan 'inun Cristomi sinánmicē 'ixun, ax aín bamati nētē sēnēntamainun Cristonēn uni 'ixun ax cuēēncēsabi oquinshi 'aia.

²³ Mitsúxmi ainainshi 'iti oquin ca Nucēn Papa Diosan aín Bēchicēbi camabi uni cupí bamati oquin mēníocēxa. Usa 'ain camina uinu 'icē uníbia Jesucristo cuēēncēsoquinma ax cuēēncēsoquinshi 'acē 'itima 'ain.

²⁴ 'ěn xucēantu, cana mitsu catēcēnin, uisai caramina Nucēn Papa Diosan Jesucristomi sinánmicēma pan 'aish 'ia, usabii camina 'iti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi.

²⁵ Nucēn 'Ibu Jesusan sinánmicēma 'ěxbi cana, bēnēñuma xanu 'imainun xanuñuma uni ñuixunmi mitsun 'ě ñucácē a ñui ěsai quin, Nucēn 'Ibu Jesusan aín bana unicama ax cuēēncēsabi oquin ñuixunti 'imicē 'aish.

²⁶ Axa ami catamēcēma unicaman ca axa Jesucristomi catamēcē unicama ami nishquin bētsi bētsi oia. Usaquian 'acēx cananuna upitax bucuiman. Usa 'ain ca 'ěn sináncēx, xanuñuma uni ax usabi 'iti 'icēn, bēnēñuma xanu axribi ca usabi 'iti 'icēn.

²⁷ Xanuñu 'ixun camina a ěnti sinántima 'ain. Xanuñuma 'ixun camina xanu bití sinántima 'ain.

²⁸ Unin xanu bití, ax ca 'uchama 'icēn. Usaribiti ca xanu bēnuti ax 'uchama 'icēn. Usa 'aínbi ca an xanu bicē uni 'imainun axa bēnucē xanu, ax an Nucēn

Papa Diosan bana cuacëma unicaman 'atimocëx 'aisamaira tëmëрати 'icën, an xanu bicëma uni 'imainun bënucëma xanu 'icësamaira oi.

²⁹ 'Ën xucëantu, ësaquin cana mitsu caisa tanin, xënbuirai cananuna tsótima 'ain. Usa 'ain ca uni xanuñu 'aishbi xanuñumasa 'iti 'icën.

³⁰ Axa rarumacë uni an ca aín rarumatishi sinántima 'icën. Axa bëtsi unicamabë timéax cuëëncë unicamax ca axa cuëëncëma unicamasaribi 'iti 'icën. An ñu bicë uni axribi ca ñuñu 'aishbi ñuñumasa 'iti 'icën.

³¹ Ënë nëtënuanu iscë ñu ënëx ca cëñutia. Usa 'ain ca ënë nëtënuaxan an ñu bicë uni ax ñu bicëma unisa 'iti 'icën.

³² Mitsúxmi ënë nëtënu 'icë ñu 'aisamaira oquin sinani masá nuituti bënëti cana cuëëniman. Xanuñuma unin ca Nucën 'Ibu Jesús cuëëncësa oquinshi 'ati sinania, axa cuëëntanun.

³³ Usa 'aínbi ca xanuñu uni an ënë nëtënu 'icë ñuñu 'iti sinania, aín xanu cuëëntanun.

³⁴ Usaribi oquin ca bënëñuma xanun Nucën Papa Diosan iscëxun ñu upíshi 'ati sinánan aín sinan upí 'ixun Nucën 'Ibu Jesús cuëëncësa oquinshi 'ati sinania, ax cuëëntanun. Usa 'aínbi ca bënëñu xanu an ënë nëtënu 'icë ñuishi sinania, aín bënë cuëëntanun.

³⁵ Mitsu ënë nëtënu 'icë ñucama 'aisamaira sinánxma 'inun caquin cana mitsu masá nuitumitisama tanin. Mitsúxmi chuámarua 'iti cupíshi cana usaquin mitsu can, mitsúxmi bëtsi ñumi sinanima Nucën 'Ibu Jesús cuëëncësabi oíshi 'i cuëënun.

³⁶ Usa 'aínbi ca unin aín bëchicë xanu, aín bënuti sënëncëbëtan, 'iisa tania bënumiti 'icën. Ax ca 'uchama 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën.

³⁷ Usa 'aínbi ca uni itsin upí oquin sinánxun, aín bëchicë xanu bënumisama tanquin axribia bënutisama tania, a bënunitima 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën.

³⁸ Usa 'ain ca unin aín bëchicë bënuniti asábi 'icën. 'Imainun ca unían aín bëchicë bënunitima ax asábiira 'icën.

³⁹ Bënëñu xanu an ca usai uni 'iti quicësabi oquin, bamacëma 'icë aín bënë ëntima 'icën. Aín bënë bamacëbë cuni ca 'iisa tani bënuti 'icën, Nucën 'Ibu Jesús cuëëncëbë.

⁴⁰ Usa 'aínbi ca 'ën sináncëx bënëñu 'aish 'icësamairai bënëñuma 'aish chuámarua tani cuëënti 'icën. 'Ën sináncëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan usaquin 'ë sinánmiaxa.

8

Unin 'acë ñu rabiquin ñuina 'acë piti ñuiquian Pablonën ca bana

¹ Unían unínbi 'acë ñu rabiquin 'aracacë ñuina 'acë a namix cara piisa 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana, a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain. 'Ën 'unáncësaribi oquin camina mitsun aséribi 'unan, Nucën Papa Diosëshi dios 'ain ca unin 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë a nami ax bëtsi namisaribi 'aish piti 'icën. Usaquin sinani ca uni raíri ainra isa ñu 'unánxa quixun sinani, a nami pi, bëtsibë cëruanánia. Usa 'aínbi ca raírinëx, a namix ca bëtsi namisaribi 'aish piti 'icë quixun 'unánxunbi an picëma unicama nuibaquin 'uchamisama tanquin piima, Jesucristonën sinánsaribi 'ixun.

² An —'ën cana ñu 'unan —quixun sináncë uni an ñu 'unánxunbi ca aséribi uisai 'iti cara quixun upí oquin 'unánima.

³ Usa 'aínbi ca axa aséribi ami sináncë uni a Nucën Papa Diosan ainan 'icë 'unania.

⁴ Unínbi 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë aín nami piti cara asábi 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain. Cananuna 'unan, unin 'acë ñu ax ca ñuishi uniocë 'aish aséribi diosma 'icën. Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën, bëtsi dios ca 'aíma 'icën.

⁵ Raíri unin ca sinania, 'aisamaira ca dios 'icë quixun. Usa 'aish ca naínu 'icë 'imainun menu 'icëribi 'icën. Ax ca dios 'icë quianan ax ca nun 'ibu 'icë quiax quia.

⁶ Usaquian sináncëbëtanbi cananuna nun 'unanin, achúshi ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca camabi ñu unioçëxa. Ainan 'inun ca nuribi unioçëxa. 'Imainun ca Nucën 'Ibu achúshi, Jesucristo, ashí 'icën. An ca aín Papabëtan camabi ñu unionan nuribi unioçëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamëcë uni raírinën —unían rabinuxun 'acë ñu ax ca ñuishi 'aish anu nun rabiti dios, ama 'icë —quixun upí oquin 'unaníma. 'Unánquinma ca usabi oquin unin 'acë ñu rabicë 'ixun, Jesucristomi catamëquinbi a ñu rabiquin ñuina rëxun aín nami piia. Piquinbí ca —unían a ñu rabiquin rëcë ñuina nami pi sapi cana 'ucha —quixun sinania.

⁸ Nucën Papa Diosan iscëx ca an ñu picëma uni 'icësaribi an ñu picë uni 'icën. Usa 'ain cananuna nun ñu picë cupí 'ianan nun ñu picëma cupí Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ima.

⁹ 'Aisa tanquin camina uni itsin usa ñu rabiquin ñuina 'acë aín nami piti 'ain. Usa 'aínbi camina an upí oquin —a ñux ca unin 'acë 'aish ñuishi 'icë —quixun 'unáncëma uni a 'uchamiti rabanan sinánti 'ain, —cana pitima 'ai —quixun.

¹⁰ Ënëx ca ësa 'icën. Min a rabinuxun unin unioçë ñu a rabiquinma camina —a rabiquian unin rëcë ñuina nami a piibi cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima —quixun sinánquin, anuxun a ñu rabiti xubunuxun a nami piti 'ain. Usa 'aínbi ca minmi a nami piia iscë cupí an —unin unioçë ñux ca ñuishi 'icë —quixun upí oquin 'unáncëma uni, an a ñu rabiquin a nami piti 'icën.

¹¹ Min a nami piquin camina, minun rabanan 'icësaribitia anun rabanan-ribi Cristo bama uni, a 'uchamin.

¹² Usaquin piquin camina axa mibë Jesúsmi sináncë uni, an —unin unioçë ñu ax uninbi 'acë 'aish cushiñuma 'ain ca a rabiquin unin 'acë ñuina namix bëtsi namisaribi 'icë —quixun 'unáncëma 'ixunbi anribi pinun sinánmin. Sinánmi ami 'uchai camina Cristomiribi 'uchain.

¹³ Usaquin 'ën a nami piquin axa Jesúsmi sináncë uni itsi 'uchamiti rabanan cana xëñibua 'aínbi unin 'acë ñu rabiquin pitia 'acë ñu a pitima 'ain.

9

An Jesucristomi catamënun uni bana ñuixuncë uni ca cupí biti 'icë quicë bana

¹ Nucën 'Ibu Jesusan aín bana uni ñuixunti caísa cana 'ëx 'ain. An caíscë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi Nucën 'Ibu Jesús isacën. 'Ën aín bana ñuixuncë cupí camina mitsúxribi ami catamëtin. Usa 'ain camina mitsúnbi 'unánti 'ain, 'ëx cana aséribi a usaquin 'anúan Nucën Papa Diosan caísa 'ain.

² —Jesucristonën aín bana uni ñuixunun 'imicëma ca Pablo 'icë —quixuan uni itsin sináncëbëtanbi camina mitsun —an 'imicë ca —quixun 'unánti 'ain. 'Ën aín bana ñuixunia cuati camina mitsux Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëtin. Usa 'ain camina aséribi 'unánti 'ain, an ca 'ë aín bana ñuixunun xuaxa quixun.

³ An 'ë ñuicë unicama cana ësaquin cain:

⁴ —An 'ën bana ñuixuncëxun cuacë unicaman 'ë piti 'ináncëxun 'ën biti ca asábi 'icën.

⁵ A Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni raíri 'imainun Nucën 'Ibu Jesusan xucéantu 'imainun Pedro, acaman aín xanu abë cuanun buáncësaribi oquin cana 'ënribi 'aisa tanquin xanu buánti 'ain.

⁶ ¿Axa mitsubë 'icë uni raírinën 'acësaribi oquin 'ënribi Bernabëbëtan 'ën mëcënan ñu mëëquinma, Nucën Papa Diosan banaishi ñuixunti cara asábima 'itsíanx? Ca asábi 'itsíanxa.

⁷ Suntárunën ca anbi aín ñu maruima, 'apun cuni ca a 'inania. Usaribi oquin ca an ñu 'apácë unin an 'apácë ñuxa tuaia, aín bimi bixun piia. Usaribi oquin ca an vaca bërúancë unin vaca xuma bixun xëaia.

⁸ 'Ënbi 'ën sinanën sináncëma ca ënë bana 'icën. Moisésnën cuënëo banaribi ca usai quia.

⁹ Moisésnën cuënëo bana ca ësai quia: “Trigo bimima rëucubutia piia quixun camina vaca bënë cuëtanitima 'ain”. Axa tēēcë cupía an piti ca asábi 'icën. Vaca bënëxëshi ca usai 'iti quixun ca Nucën Papa Diosan Moisés ënë bana cuënëomiamia 'icën.

¹⁰ Numiribi sinánquin ca usaquin Moisés cuënëomiacëxa. Unin ca ñu bëru 'apánuxun me mëníoia. Mëníoquin ca –'apácëx canitancëxuan ñu bërún tuaia cana aín bimi biti 'ai –quixun sinania. Usaribi oquin ca unin trigo bimi biquin, –ënë bimi cana pinuxun 'ai –quixun sinania.

¹¹ Nun mitsúxmi Jesúsni catamënun Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunmi mitsun nun piti ñu nu 'inánti ca asábi 'icën.

¹² Nun cananuna bëtsi unin 'acësamaira oquin mitsu 'unánmian. Usa 'ain ca bëtsi unimi 'ináncësamaira oquin mitsun nu ñu 'inánti asábi 'itsíanxa.

Usa 'aínbi cananuna a ñubi mitsunua bicëma 'ain. Mitsun nun Jesucristo ñuicë bana cuaisama tanti rabanan cananuna ñuñuma 'ixunbi mitsu ñu ñucácëma 'ain.

¹³ Camina 'unanin, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca anuxun a rabiiti xubunuxun an ñu 'acë unicama 'imainun sacerdotecamanribi Nucën Papa Dios rabiquin 'acë ñuina aín nami paná piia.

¹⁴ Usaribi oquin ca Nucën 'Ibu Jesusan mëníocëxa, an a ñuiquin aín bana uni ñuixuncë unicama a ca an aín bana cuacë unicaman anúan aín ñu biti 'inánti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi cana 'ën Jesusan bana unicama ñuixunquinbi aña ñubi bicëma 'ain. Bëríribi cana 'ëmi ñu 'inánun quixun ënë quirica mitsu buánmiman. Bana ñuixuncë cupí cana aña ñubi bicëma 'ai quixun 'ën mitsu cacë, a bana cëmë 'iti cana cuëëniman. 'Acëñuma 'aish 'ëx bamacëbëbi ca a bana cëmëma 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ën Jesusan bana unicama ñuixuncë cupí cana rabiácátima 'ain. ¡Aín bana ñuixunun Jesucristonën 'ë cacë 'ixunbi an cacësa oquin 'acëma 'aish carana uisai 'icë 'itsían!

¹⁷ Nucën Papa Diosan ca Jesucristo cupía unicama ainan 'inun iëmiti 'icë quicë bana, a 'ëxbi cuëënquin ñuixuncë 'ixun cana cupí biti sinántian. 'Ixunbi cana 'ënbi sináncëma, an 'ë a bana ñuixunun 'ë cacë cupí, an cacësabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁸ 'Ën cupí biti asábi 'aínbi cana cupí biquinma unicama Jesucristo ñuicë bana ñuixunin. Ñuixuni cana curíqui bitsi cuëëncësamaira oi mitsúnmi 'ë cupíoquinmashi a bana cuati cupí cuëënin.

¹⁹ 'Ëa unin ñu mëëmicëma, 'aishbi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'iquin cana an camabi uni ñu mëëxuncë unisa 'ixun, Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixunin.

²⁰ Judíos unicamabë 'aish cana atu Jesucristomi sinánmisa tani judío uni 'icësaí 'in. Usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi 'icë cupíma Nucën Papa Diosni catamëcë cupíshi cana iëti 'ai quixun 'unánquinbi cana an usai judíos unicama íti Moisésnën cuënëo bana cuacë unicama Jesucristomi sinánmisa tanquin a bana quicësaribi oquin 'ain.

²¹ Usa 'aínbi cana judíosma uni, an Moisésnën cuënëo bana 'unáncëma, acamabë 'ixun Jesucristomi sinánun 'unánmiti cupí atux 'icësaribiti 'inux, usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuënëo bana manucësa 'ian. Usai 'ibi cana Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'in.

22 Jesucristomi catamēcē 'ixunbi upí oquin ami catamēti 'unáncēma unicama Jesucristomi upiti catamēnun quixun cana atun sináncē ñu timaquinma bana ñuixunin. Camabi uni cana uisai cara atux 'ia usairibi 'iquin, Cristomi upiti catamēnun 'aquinin.

23 Jesucristomi catamētia Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iēminun cana unicama bana ñuixunin, Jesucristomi catamēcēbē atubē cuēēnuxun.

24 Camina 'unanin, cuai ca uni uix pain cara bēbati 'icē isnux, camáxbi abatía. Camáxbi abácēbētanbi ca ax paían bēbacē ainshi ñu bitsia. Usaribiquin camina Jesucristobē tsóti sinani cuēēnquin ax quicēsabi oquinshi 'ati 'ain.

25 Uni axa cuaiticama ax ca aín namí cushi 'inux bachuaquin tania. Aín namia cushi 'iti cupí ca ñu 'atima 'aima. Usai 'itancēx abati ax pain bēbaquin ca ñu bitsia. Usai 'iquian bicēxbi ca a ñu chēqui 'atimatia. Usa 'aínbi cananuna nux Jesús cuēēncēsabi oi 'inux camabi nētēn upí 'iti 'ain. Usai 'itancēx cananuna an 'imicēx asaribi upí 'aish uinsaranbi nētētimoí abē tsóti 'ain.

26 Amanu amanu sinánquinma cana Jesucristo cuēēncēsabi oquin upí oquin 'ati sinanin. Bēxuñu uníxa abati amo amotan cuancēsari cana 'iisama tanin, 'imainun cana unia suñubē mēēanancēsa 'iisama tanin.

27 'Ēn Nucēn Papa Diosan bana unicama ñuixuncē 'ixunbi ax cuēēncēsabi oi 'ima 'ēxbi cēmēia ca an aín bana ñuixma 'inun 'ē cati 'icēn. Usaquian 'ē cati rabanan cana 'ēn namí ñu 'atima 'ati cuēēncēbētanbi 'aíma Jesucristo cuēēncēsabi oíshi 'in.

10

Unían a rabinuxun uniocē ñu rabitima bana

1 'Ēn xucéantu, ēnēmi mitsun 'unánun cana mitsu cain: —Nucēn raracamaxa Egiptonuax cuania ca Egiptonu 'icē suntárucaman 'atin rabanan Nucēn Papa Diosan nētē cuin bēararamiacēxa. Usaquiani ca Nucēn Papa Diosan parún papa tēárabēoquin aín nēbētsi ēsquimiquin me racáncēbē anun 'ucē manan sicaracēacēxa.

2 Usaquin nētē cuinan bēararacē 'aish parún papa sicaracētancēx ca nucēn raracamax Nucēn Papa Diosmi catamēti Moisésbē upí 'aish an buáncēx abē cuancēxa.

3 Cuanquin ca camaxunbi Nucēn Papa Diosan 'ináncē piti piacēxa. An 'ináncē 'unpáxribi ca camaxunbi xēcēxa, xaxúnpapanuaxa shaquibutia.

4 Xaxunuaxa chiquícē 'unpáxsaribi 'ixun ca Cristonēn abē cuanquin atu cushiocēxa. Usa 'ain ca anuaxa 'unpax chiquícē xaxusa Cristo 'iacēxa.

5 Usa 'aínbi ca ax quicēsa oquian 'aiama oquin, usaía atux 'iti cuēēnquinma Nucēn Papa Diosan anu uní 'icēma menuxun 'itsamashi bērútamainun aín patsan cēñúmiacēxa.

6 Nun atun ñu 'aisama 'ati cuēēansaribi oquin cuēēnuxunma, nun a 'unánti oi ca usai 'iacēxa.

7 A unicama raírinēan 'ásaribi oquin camina unin 'acē ñu rabitima 'ain. Atu ñuiquin ca Moisésnēn ēsaquin cuēēnocēxa: “Aín paē bata xēanan pi bucubutancēx cuēēni ca ransacēxa”.

8 Usai 'ianan ca a unicama raírinēx aín xanuma xanu itsibē 'i 'uchatancēx achúshi nētēinshi 'itsaira veintitrés mil uní bamacēxa. A unicama raírinēxa aín xanuma xanu itsibē 'iásaribiti cananuna 'itima 'ain.

9 Atúnbi —Nucēn Papa Diosan sapi ca nu 'atimotima 'icē —quixun sinánquin ñu 'aisama 'atancēxbi ca runun picēx a unicama bamacēxa. A unicamaxa Nucēn Papa Diosmi 'uchasaribi oi cananuna usaquinribi sinani Nucēn 'Ibu Jesúsmi 'uchatima 'ain.

¹⁰ Usaribitia a unicama raírínëx a ñui 'atimati banaia ca Nucën Papa Diosan cëñúmiacëxa. A unicama 'iásaribiti cananuna Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatima 'ain.

¹¹ Nucën raracama usai 'iá, anu nun Jesucristomi catamëti ainan 'ixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomiacëxa.

¹² Nux cananuna usai 'itima 'ai quixun sinanibi camina bërúinraoracati 'ain, usai atu mina 'in.

¹³ Ñu 'atima 'ati sinánquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúinshima uni itsínribi ca usaribi oquin sinani tëmëraia quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ax quicësabi oquin mitsu 'aquinquin, ñunshin 'atimanën mitsu 'aisamaira oquin tanun ënima. An ca ami catamëquinmi min ñu 'atima 'ati sináncë ënun mitsu cushioquin, uisaxun caramina ënti 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

¹⁴ 'Ën nuibacë xucéantu, unínbi 'acë ñu a camina ami 'unánquin rabitima 'ain.

¹⁵ Mitsúxmi sinánñu uni 'icë cana usaquin mitsu cain. Usa 'ixun camina 'ën mitsu cacëxun cuaquin ëñë banax ca aséribi 'icë quixun 'unánti 'ain.

¹⁶ Timëxun cananuna, Jesucristo ca nun 'ucha cupí aín imi 'apati i curúsocënuax bamacëxa quixun sinánquin —asábi ca —quixun Nucën Papa Dios cain. Catancëxun cananuna manë xanpanua bimi baca xëaquin —Cristo aín imi 'apati bama cupí cananuna nun 'ucha tërëncë 'ai —quixun sinanin. Pánribi tëaxun tucatancëx mëtícanantancëxun piquin cananuna camaxunbi —Cristo ca nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamacëxa —quixun sinanin.

¹⁷ 'Itsa uni 'ixunbi cananuna camaxunbi a pán piquin, —nux cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ai —quixun sinanin.

¹⁸ Camina 'unanin, an a rabiquin ñuina 'acë Israel unicaman ca Nucën Papa Dios rabia. 'Imainun ca an a ñuina nami picë unicamanribi Nucën Papa Dios rabia.

¹⁹ Usaquin caquin cana unían a rabinuxun uniocë ñu ax ca cushi 'icë quixun mitsu caíman. 'Imainun ca a rabiqian 'acë ñuina nami axribi bëtsi namisama 'icë quixun cana mitsu caíman.

²⁰ Ësaquin cana mitsu cain, judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñuina 'axun unin 'acë ñu rabiquin ca Nucën Papa Dios rabiquinma ñunshin 'atima rabia. Usaribiquin ñunshin 'atima rabimí mitsux aín uni 'iti cana cuëëniman.

²¹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'ucha cupí bamacëxa quixun sinánquin uvas bimi aín baca 'acë 'ixun camina uni itsibëtan ñunshin 'atima rabiquin xëati ñu xëatima 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin uvas bimi aín baca 'anan pán picë 'ixun camina ñunshin 'atima sinánquin a rabiquin 'ati ñu pitima 'ain.

²² Nucën 'Ibu Jesús nishmiquin camina ñunshin 'atima rabitima 'ain. Nuxnu cushima 'imainun ca axira nubë sënënmaira 'aish cushi 'icën.

Ainanshia 'inun 'aquinma bëtsi uniribi sinánquin unin ñu 'ati bana

²³ Ëñë banax ca aséribi 'icën, “Unin ca aín cuëëncësa oquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nux asábi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Aséribi ca “unin aín cuëëncësa oquin ñu 'ati 'icë” 'aínbi cananuna nux Jesusan bana quicësabi oi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain.

²⁴ Axa Jesúsmi sináncë unin ca 'ënanshi ca quixun sinánquin ñu 'atima 'icën. Bëtsi uniribia upí 'inun 'aquinti sinánxun ca ñu 'ati 'icën.

²⁵⁻²⁶ Mecama 'imainun menu 'icë ñucama ax ca Nucën 'Ibu Diosan unio 'aish ainan 'icën. Usa 'ain camina anuxun nami maruti anu 'icë nami maruxun piishiti 'ain. Uinua bécë cara quixun camina ñucátima 'ain. —A pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁷ Axa Jesucristomi catamēcēma unían abētanmi pi cuanun quixun cacēx camina cuainsa tani cuanti 'ain. Cuanxun camina —uinua bēcē cara a nami 'icē —quixun ñucáquinma piishiti 'ain. —A nami pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁸ Mitsun piti 'aínbia uni itsin mitsu —ēnē namix ca unin 'acē ñu rabiquin piti 'acē 'icē —quixun mitsu cacēxun cuni camina pitima 'ain. An mitsu cacē uni an Jesucristomi catamēcē 'ixunbi, camabi nami ca bētsi namisaribi 'icē quixun upí oquin 'unáncēma 'ixun, —ēnē nami pi cana Nucēn Papa Diosmi 'uchain —quixun sináncē 'ain camina a nami pitima 'ain.

²⁹ —A piti ca asábi 'icē —quixun mitsun sináncēbētanbi an mi cacē unin —usa ñu 'ēn piti ca 'ucha 'icē —quixun sináncēbētan camina pitima 'ain.

Sapi camina 'ē ñucáti 'ain, uisacasquin carana uni itsían, ēnē nami piti ca 'ucha 'icē quixun sináncē cupí 'ēn pitima 'ai quixun.

³⁰ ¿Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun caxun 'ēn piabi cara unin 'uchoquin, —Nucēn Papa Diosmi 'uchaquin camina pia —quixun 'ē cati 'ic?

³¹ Ēnēx ca 'ēsa 'icēn. Ñu piquin, ñu xēaquin, añu ñu caramina 'ai, usa ñu 'aquin camina Nucēn Papa Dios cuēēnun a sinánquin 'ati 'ain.

³² Usoquin camina uinu 'icē unibi, judíos uni 'imainun judíosma uniribi, 'imainun axa Jesucristomi catamēcē unicamaribi, Nucēn Papa Diosmi 'uchati sinánmitima 'ain.

³³ 'Ēnribi cana camabi uníxa 'ēn 'aia isi cuēēnun ñu 'ain. 'Ēn cuēēncē ñu 'atishi sinánxun cana ñu 'aiman. Jesucristomi catamētía iēnun camabi uni 'aquinti sinánxun cana ñu 'ain.

11

¹ 'Ēx Cristo 'iásaribiti 'icēsaribiti camina mitsúxribi 'iti 'ain.

Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēbē usai xanucama 'iti bana

² 'Ēn xucēantu, mitsun 'ē manuquinma camina 'ēn mitsu ñuixuncē bana quicēsabi oquin 'ain. Usaími 'ia cuaquin cana —asábi ca —quixun mitsu cain.

³ Ēnē banaribi cana mitsúnmi 'unánun 'esaquin mitsu cain, Cristonēn aín Papan bana cuacēsaribi oquin ca camabi unin Cristonēn bana cuati 'icēn. Usaribi oquin ca camabi xanun aín bēnēn bana cuati 'icēn.

⁴ Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēbētan ca nucē bēnē unin Nucēn Papa Diosbē banaquin aín mañuti mañutima 'icēn. Usaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana uni ñuixunquin aín mañuti mañutima 'icēn. Usoquian unin aín mañuti mañucēx ca 'aisama 'iti 'icēn.

⁵ Usa 'aínbi ca xanux abē bananan Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana ñuixuni mapúcē 'iti 'icēn. Usaía 'icēxma ca 'aisama 'aish maxcúcē xanusa 'ia.

⁶ Axa mapútisama tancē xanu ax ca maxcúcē 'iti 'icēn. Usa 'aish ca maxcútimi rabíanan, maruñusa 'aish rabíntisama tani mapúti 'icēn.

⁷ Nucēn Papa Diosan ca asaribi 'itánun uni uniocēxa. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan asaribi 'inun unio 'aish uni mapútima 'icēn. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan an uni 'aquinti oquin xanu uniocēxa.

⁸ Nucēn Papa Diosan ca xanun putu bixun uni unioma 'icēn. Usaquin 'aquinma ca nucē bēnē unin putu bixun xanu uniocēxa.

⁹ Xanunan 'iti oquin ca Nucēn Papa Diosan bēbu unioma 'icēn. Bēbunan 'iti oquin ca xanu Nucēn Papa Diosan uniocēxa.

¹⁰ 'Ēn uni 'aquinquin ax quicēsabi oquin 'anun ca Nucēn Papa Diosan 'ē uniocēxa quixun sinani ca xanux mapúcē 'iti 'icēn, ángelcamán —a upí sinánñu ca —quixun isnun.

¹¹ Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamécë unicaman ësáquin 'unánti 'icën, bëbu uni ashi 'ixunbí ca camabi ñu aín cuëëncësa oquin 'atima 'icën. Usaribiquin ca xanun ashi 'ixunbi camabi ñu aín cuëëncësa oquin 'atima 'icën.

¹² Bëráma ca Nucën Papa Diosan xanu unioquin unin putu bixun unioçëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin xanúinshi uni tuaia.

¹³ Mitsúnbi camina upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosbë banaia xanu mapútima cara asábi 'icë quixun.

¹⁴ Cananuna 'unan, uni aín bu chaxcéira 'aish ca rabin 'iti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca usabiiti oi unia 'aish xanux aín bu chaxcé 'icën. Usabi anun mapúti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníoçëxa. Usa 'aish ca xanunanëx upí 'icën.

¹⁶ Axa ënë bana cuati cuëbicanáncë unicama cana cain, usai ca xanu 'iti 'icë quixun cananuna camabi uni cain. Axa Jesucristomi catamécë unicama timécëcamanribi ca –usai ca 'iti 'icë –quixun sinania.

Pán pianan uvas baca 'aquin Jesucristo aséribi sinánquin 'ati bana

¹⁷⁻¹⁸ Èsaquian mitsu ñuicania cana cuan, mitsux isamina Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca 'anux timéaxbi camáxbi nuibananima bëtsibë bëtsibë nishananin. Usaquin ñuicania cuaquin cana sinan, usai sapi camina 'icani quixun. Usa 'aish camina ñancábi timécanin. Timéaxbi camina anuaxira nishanancanin. Usaquin Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca xëaibi camina aséribi ami sinánquinmi 'acëma cupí 'uchain. Usoquinmi ñu 'aia cana mitsu, upí oquin camina 'ai quixun caiman.

¹⁹ Usaquin bëtsi bëtsi oquin sinania raírinëx cuamiananmainunbi raírinëx nishananiama isquin ca unin isti 'icën, uicamax cara aséribi Cristonan 'icë quixun.

²⁰ Camáxbi timéxun nuibananquinma piquin camina aséribi Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin 'aiman.

²¹ Usa 'ixun camina uni raíri ténánan micama raírinën mitsun bëcë ñu pin. Uni raírinëxa 'acëñuma 'aish panántamainun camina micama raírinëx 'aisamaira oquin pitancëx paënin.

²² Mitsux camina anuxun pianan xëati xubuñu 'ain. Axa Jesucristomi catamécë unicamabë timéaxmi usai mitsux 'icëbë ca uni raírinëx Nucën Papa Dios timai ainan 'iisama tanti 'icën. Usami ocëx ca anu 'icë ñuñuma unicamax ñuñuma 'aish rabinia. ¿Uisoquin carana mitsu cati 'ain? ¿Usámi 'ia carana uisa 'ixun mitsu –asábi camina 'ai –quixun cati 'ain? Cana catima 'ain.

Jesucristo sinánquin pán pianan uvas baca 'ati bana

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Nucën 'Ibu Jesusan 'ë cacë bana ñuiquin cana ësáquin mitsu can, anúan uni itsin 'anun quixun unin a 'inánti, a ñantan ca Nucën 'Ibu Jesusan pán biacëxa.

²⁴ Bitancëxun ca aín Papa –asábi ca –catancëxun təcënpaxun mëtícaquin cacëxa: “Ènë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën, axa minun rabanan bamati a. Èsoquin piquin camina 'ë sinánquin 'ati 'ain”.

²⁵ Usaribi oquin ca pitancëx sënënxun xanpanu 'icë uvas baca biquin cacëxa: “Èx 'ën imi 'apati bamati cupí ca mitsúxmi ainan 'iti 'ën Papa Diosan mëníoçëxa. Ènë sinánquin camina ësóquin bimi baca 'aquin 'ë sinánquin 'ati 'ain”.

²⁶ Usa 'ain ca Nucën 'Ibu Jesucristo utëcëntamainun aín unicaman ësóquin pán 'imainun bimi baca 'ati 'icën. Usaquian aín unicaman 'aia isquin ca unin 'unánti 'icën, atun 'ucha cupía Jesucristo bama 'ain ca a sinánquin usoquin 'aia quixun.

Aséربي Jesucristomi sinánquin pán 'imainun uvas baca 'ati bana

²⁷ Usa 'ain ca uix cara Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'Íma 'ianan — Jesucristo ca nun 'uchacama tērēnux aín imi 'apati bamacëxa — quixun sinánquinma a manucē 'ixunbi usoquin pán 'imainun bimi baca 'aia, a unix ca Nucën 'Ibu Jesucristomi 'uchaia.

²⁸ Usa 'ain camina pán 'imainun bimi baca 'anuxun, mitsux caramina aséربي ami sinani Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'i quixun upí oquin sinánti 'ain.

²⁹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'uchacama cupí bamacëxa quixun sinánquinmabi usoquin pán 'imainun bimi baca 'ai 'uchacē cupí camina castícancē 'iti 'ain.

³⁰ Usai 'uchacē cupí camina Nucën Papa Diosan 'imicëx raíri cushima 'ianan 'insínñu 'ain. Usa 'aish ca raíriribi bamaxa.

³¹ Usa 'aínbi ca nun 'uchacama mēniocē 'ixun — aséربي ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan iscëx 'ēn nuitu upí 'icē — quixun sinánquinu pán 'imainun bimi baca 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchotíma 'icēn.

³² Usa 'aínbi ca aséربي ami sinánquinmabi usoquin a ñu 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchoquin, axa ami sináncēma unicamabēnu nuxribi 'uchocē 'itin rabanan, usoquin 'atēcēníma 'inuxun 'unánun, uisai caranuna 'i usaínu 'inun nu castícania.

³³ 'Ēn xucēantu, Jesucristo sinánquin pán 'imainun bimi baca 'anux timēti camina pinux caínanpanti 'ain.

³⁴ Usai 'iimi upiti timētiama isquian Nucën Papa Diosan mitsu castícantí rabanan camina panancē 'ixun mitsun xubunuxun piti 'ain. Usa 'ain cana mitsu isi cuanxun uisai caramina 'icani, a mitsu mēnióxunti 'ain.

12

Aín cushi 'ináncëxun ca Nucën Papa Diosan unicaman bētsi bētsi ñu 'aia quixuan Pablonēn ca

¹ 'Ēn xucēantu, mitsúnmi 'unánun cana ësaquin mitsu cain, axa Jesucristomi catamēcē unicaman ca aín Bēru Ñunshin Upitan 'amicësabi oquin bētsi bētsi ñu 'ati 'icēn.

² Camina 'unanin, mitsux Jesucristomi catamēcēma pan 'aish camina unían 'acē ñu banañumabia, ax isa dios 'icē quixun unin cacē ñu rabi axa Jesúsmi sináncēma unibubē niacēn.

³ Usa 'aínbi camina bērí Jesúsmi catamēcē 'ixun 'unánti 'ain: Nucën Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicëx cuni ca uni “Jesús ca Nucën 'Ibu 'icē” quia. 'Imainun ca axa “Jesús ca 'aisama 'icē” quicē unicama ax Nucën Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēma 'icēn.

⁴ Nucën Papa Diosan ca atúan bētsi bētsi ñu 'anun quixun aín unicama sinánmiquin usaquian 'anun aín cushi 'inania. Achúshi 'ixunbia aín Bēru Ñunshin Upitan 'imicëxun ca axa Jesúsmi catamēcē unicaman bētsi bētsi ñu 'aia.

⁵ Bētsi bētsi ñu 'ananbi ca camaxunbi achúshi, Nucën 'Ibu Jesús, ashi rabiquin ñu 'axunia.

⁶ Usa 'ain ca atúan ñu 'anun aín unicama bētsi bētsi sinan 'inanibi Nucën Papa Dios ax achúshi 'icēn.

⁷ Nucën Papa Diosan ca aín unicama achúshi achúshi, anúan aín unicama raíri upiti Jesucristomi sinánun quixun 'aquinun 'inania. 'Ináncëxuan aín Bēru Ñunshin Upíñu 'ixun upí oquin ñu 'aia isquin ca unicaman 'unánti 'icēn, Nucën Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca 'aia quixun.

8 Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa, uni raíri sinánñuira 'aish upiti bananun quixun 'imia. 'Imianan ca uni raírinëxa aín nuitu mëu racanaquin uisai cara quiti 'icë quixun sinántancëx upiti bananun quixun 'imia.

9 Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxuan uni raírin ami catamëquin —Nucën Papa Diosan ca aséribi 'ë 'aquinia —quixun 'unánquin upí ñu 'anun 'amia. 'Amianan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin uni 'insíncë pëxcunun quixun 'amia.

10 Aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían 'acëma ñu 'aia. An sinánmicëxun ca bëtsi bëtsi unin Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oquin aín bana unicama ñuixunia. An 'imicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían bana ñuia cuaquin, aséribi cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana ñuia quixun 'unania. An sinánmicëx ca bëtsi bëtsi unin Nucën Papa Dios rabi, uni itsían cuacëma bana banaia. Banacëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan bëtsi unin uisai quicë cara a bana 'icë quixun uni ñuixunun 'unánmia.

11 Usaquin 'aquin ca aín Bëru Ñunshin Upí ax achúshi 'ixunbi, Nucën Papa Diosan unicama bëtsi bëtsi ñua 'anun 'imia, ax cuëncësabi oquin.

Aín unicamaxa Jesucristonan 'aish achúshisa 'icë quicë bana

12 Ënëx ca ësa 'icën. Aín taë, aín mëcën, aín xo, aín pucu, aín bëru, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristo achúshishi 'icën.

13 Nux Cristonën uni 'aish cananuna ësa 'ain: raírinëx judíos uni 'imainun raírinëxribi axa griego bana banacë uni 'imainun raírinëxribi an ñu uni mëëxuncë uni 'imainun cananuna raírinëxribi an uni ñu mëëxuncëma uni 'ain. Usa 'aishbi cananuna nucamax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ianan Cristonan 'aish achúshisa 'ain. Abënu 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nucama 'inánxa.

14 Unia achúshi 'aínbi ca aín taë, aín mëcën, aín xo, aín pucu acamax 'itsa 'icën.

15 Aín taëx banati 'unán 'ixun ca catsíanxa: “Ëx aín mëcënma 'aish cana 'ëx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca ax aín mëcënma 'aishbi ax a uninan 'icën.

16 Aín pabitax banati 'unan 'ixun ca catsíanxa: “Ëx aín bëruma 'aish cana 'ëx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca aín bëruma 'aishbi ax a uninan 'icën.

17 Bëruñushi 'ixun ca unin uisaxunbi cuatima 'icën. Pabíñushi 'ixun ca unin uisaxunbi xëtima 'icën.

18 Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan an sináncësabi oquin pabí, bëru, taë, quisi, pucu acamañua 'itánun uni uniocëxa.

19 Pabíshi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Bëruishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Taëishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa.

20 Usa 'ain ca uni taë, pabí, bëru, acamañu 'aishbi achúshishi 'icën.

21 Unin bëru banati 'unan 'ixun ca a unin mëcën: “Mixmi 'aíma 'aínbi 'ëxëshi 'aishbi cana asábi 'itsían” quixun catima 'icën. Usaribi oquin ca unin maxcatax banati 'unan 'ixun a unin taë: “Mixmi 'aíma 'aínbi cana 'ëxëshi 'aishbi asábi 'itsían” quixun catima 'icën.

22 Bëru, mëcën, maxcá, acama 'imainunbi nun nami raíri anu bërúinra ocëma acamaxa 'aíma 'ain cananuna uisa 'aishbi tsótsianma.

23 'Imainunribi cananuna nami an bëpánti chupa pañuin. Pañuanan cananuna nun namicamaira unin isti rabanan rabínquin, chupan mapuquin bërúinroin.

24 Acama bërúanquinbi cananuna nun bëru, nun mëcën acama unínma isia quixun mapuima. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan mëníosabi oi nun namicama asábi 'icën. A mapucëcamax ca anu mapucëmacamasaribi 'icën.

²⁵ Usa 'ain cananuna —amo 'icëxa 'aisama 'imainun ca amo 'icëxëshi nun nami upí 'icë —quixun sinántima 'ain. Camabi nun namix ca upí 'icën.

²⁶ Nun męcënaxa paëia ca camabi nun namin tania. Usaribiti ca nun pabitax paëia camabi nun namin tania. Usaribiti cananuna unían —min bu, min bëmána, min pëñan ca upí 'icë —quixun cacëx nun namicamabëbi chuámarua tani cuëënin.

²⁷ Usa ca ënëx 'icën. Aín taë, aín męcën, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristobë aín unicama achúshishi 'icën.

²⁸ Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca axa Jesucristomi catamęcë unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. Raíri unix ca aín bana ñuixunuan Jesucristonën caíscë 'ia. Raíri unin ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raíri unin ca axa Jesúsmi catamęcë unicama aín bana 'unánmia. Raíri unin ca uni itsin 'acëma ñu 'aia. Raíri unínribi ca uni ñucë pëxcuia, raíri unin ca unicama 'aquinia, raíri unix ca Nucën Papa Diosan bana cuatia timęcë unicama aín cushi 'ia, raíri uníxribi ca Nucën Papa Dios rabi unían cuatima banan banaia.

²⁹ Usa 'aíshbi ca camáxira aín bana uni ñuixunuan Jesusan caíscë 'ima, camáxira ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ima, camáxira ca an axa Jesúsmi catamęcë unicama aín bana 'unánmicë 'ima, camáxira ca an uni itsin 'acëma ñu 'acë 'ima.

³⁰ Camáxira ca anun uni 'insíncë pëxcuti cushiñu 'ima, camáxira ca axa Nucën Papa Dios rabi unin cuatima banan banacë 'ima, camáxira ca uníxa bëtsi banan banacë an ñuixuncë 'ima.

³¹ Camabi ñu 'aquinmabi camina añu 'aquin caramina camabi unia Jesucristomi upiti sinánun 'aquinti 'ai, a ñumi 'anúan mi 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. A ñucamami upí oquin 'aiabi cana mitsu 'unánmiti 'ain, bëtsi ñu upírami 'anun.

13

Unicama camina nuibati 'ai quixuan Pablonën ca

¹ 'Ëx bëtsi bëtsi banan bananan anun ángel banacë banánribi banacëxbi ca uni nuibacëma 'aish 'ën bana rata tancácsa ñancáishi 'icën.

² 'Ën Nucën Papa Diosan a sinánmicë ñu ñuiquin unicama ñuixuanan, camabi ñu 'unánquin uni itsin 'unáncëma ñuribi 'unánan, —Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinti 'icë —quixun sinánquin aín cushin aín bashibi amanu tacuiabi, ca uni itsi nuibaquin 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

³ 'Ën ñucama ñuñuma uni 'inánan upí ñu 'acë cupí bëtsi unin nëëncëx bama-iabi ca uni nuibati 'icëma 'icë, Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

⁴ An uni raíri nuibacë unin ca bëtsi unia abë upíma 'icëbi ami nishquinma upí oquinshi caia. Usa 'aish ca bëtsi unibë upí 'ia. An uni raíri nuibacë uni ax ca bëtsimi nutsima. Ca —bëtsi unibë sënënmaira cana 'ai —quixun sinanima. Ca rabiacaatima.

⁵ Ca nishcësashi 'aish aín cuëëncësa oíshi 'ima. Aín cuëëncësa oquinshi ñu 'acë ca 'ima. Ca bënëtishi nishima. Ami nishquian unin 'atimocëxunbi ca axribi ami nishquinma tanshitia.

⁶ Ñu 'atima unin 'acëbë ca cuëënima. Usa 'aish ca upí ñu cuati cuni cuëënia.

⁷ An uni nuibacë unin ca amia nishcëxunbi uni, axribi ami nishquinma —sapi ca sinanati 'icë —quixun cainia. Axa upíma 'aínbi ca ami nishíma usabi abë upí 'ia.

⁸ 'Ënë nëtëcama cëñúcëbëtan camaxunbi a 'unáncë cupí ca uinu 'icë unínbi Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuntëcëntima 'icën, uinu 'icë uníxbi ca Nucën Papa Dios rabi unin cuatima banan banatima 'icën, unían bëtsi uni 'unánmiti ca 'aíma 'iti 'icën. Usai 'iti a 'aíma 'aínbi ca nux nuibananti

ax cēñutima, bamatancēxribi cananuna Nucēn Papa Diosan nētēnu 'aish anuaxribi bētsibē nuibananti 'ain.

⁹ Ēnē nētēnuxun cananuna 'unánquinbi camabi uisai caranuna 'iti 'ai quixun 'unaniman. Usa 'ixun cananuna camabiira 'unáncēma 'ixun nun 'unáncēshi ñuixunin.

¹⁰ Usa 'aínbi cananuna ēnē menuxun 'acēsamaira oquin aín nētēnuxun upíira oquin an sinánmiti ñucama 'unánuxun 'ain.

¹¹ Xuratsu 'aish çana 'ēx tuá xuratsu 'icēsari banacēn. Usa 'ixun çana tuá xuratsunēn sináncēsa oquin sináncēn. Xuratsu 'ixun çana xuratsunēan cuacēsa oquin cuacēn. Usa 'ixunbi çana canitancēxun xura 'aish 'ēx 'iá acama ēancēn.

¹² Espejo upíirama 'aínu upí oquin anun ñu iscēma usaribi oquin cananuna uisaira cara Nucēn Papa Diosan sinan 'icē quixun camaira 'unaniman. Usa 'aínbi cananuna aín nētēnu 'ixúinra 'unánti 'ain. Bērí çana camabiira 'unaniman. Usa 'ixunbi çana 'unánti 'ain, an 'ē 'unáncēsaribi oquin.

¹³ Bētsi ñucama cēñúcēbēbi cananuna nux cēñútimoí abē 'aish Nucēn Papa Diosmi catamēti 'ain. —Cananuna ēnē Nucēn Papa Diosan nētēnuax cēñútimoí 'iti 'ai —quixun 'unani cananuna cuēēinra cuēēnti 'ain. Anu 'aish cananuna camáxbi cēñútimoí bētsibē nuibananti 'ain. Nucēn Papa Diosmi catamēti cuēēanan abē nētētimoí 'iti sinani cuēēnibi cananuna bētsibē nuibanancē cupíira cuēēinra cuēēnti 'ain.

14

Unin 'unáncēma banan banati ñui quicē bana

¹ Usa 'ain camina manúquinma unicama nuibati 'ain. Nuibanan camina Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan mitsu bētsi bētsi ñumi 'anun 'amiti cuēēnti 'ain. Bētsi ñu 'ati cuēēncēsamaira oi camina an mi sinánmicēxun aín bana upí oquin unicama ñuixunti cuēēnti 'ain.

² Axa Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacē uni, ax ca unin uisai cara quia quixun cuanunmabi Nucēn Papa Dios rabi an cuanun banaia. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx ca ax unin cuacēma banan banaia.

³ Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana unicama ñuixuncē uni an axa Jesucristomi catamēcē unicaman ami catamēquin an cacēsabi oquin 'anun 'unánmia. 'Unánmianan ca ñu upíshia 'anun cushioquin 'ēsēia. 'Ēsēanan ca masá nuitutiabi sinanamiquin upí oquin sinánmia.

⁴ Axa Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacē uni ax ca axbi Jesucristo upiti sinania. Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana unicama ñuixuncē uni an axa Jesucristomi catamēcē unicaman ami catamēquin an cacēsabi oquin 'anun 'unánmia.

⁵ Mitsúxmi unin cuacēma banan banati çana 'ēx cuēēnin. Usa 'aínbi çana mitsúxmi usai banati cuēēncēsamaira oi mitsúnmi Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana unicama ñuixunti cuēēnin. Unin cuacēma banan banaquinbi uisai quicē cara a bana 'icē quixun ñuixuncēxunma ca bētsi unin uisai quicē cara quixun 'unántima 'icēn. Nucēn Papa Diosan 'imicēxuinshi ca unin 'unánti 'icēn. Usa 'ain ca ami catamēcē unicama Jesucristo cuēēncēsabi oi 'inun 'aquinuxun an a bana 'unáncē unin uisai quicē cara quixun raíri ñuixunti 'icēn.

⁶ Ēn xucēantu, ēsaquin çana mitsu çain. Mitsu isi cuanx Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banaquinbi, an 'ē sinánmicē ñu mitsu ñuixuncēma 'ianan usai ca axa Jesúsmi sináncē uni 'iti 'icē quixun caíma, 'ianan Nucēn Papa Diosan bana mitsu upí oquin sinánmiquin 'ēsēima, 'ianan aín bana ñuiquin

mitsu 'unánmicēma 'aish cana upitimi Jesúsmi sinánun mitsu 'aquincēma 'itsían.

⁷ Ēnēx ca ēsa 'icēn. Unían paca 'imainun arpasa, a upí oquin banaocēbētanma ca uni itsin uisai quixun cara bana oia quixun 'unanima.

⁸ Bētsían upí oquin manē xo bana ocēbēma ca suntárucama —cananuna 'acanánti 'ai —quixun 'unanima mēniocatima 'icēn.

⁹ Usaribi oquin ca mitsúxmi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbētan uínbi a bana cuatima 'icēn. Usa 'aish camina ñancábi banati 'ain.

¹⁰ Camabi menuax ca uni bētsi bētsi banan banaia. Usaía quiabi ca an a bana 'unáncē uni an a bana cuatia.

¹¹ Usa 'aínbi ca an cacēxunbi 'ēn aín bana uisai cara quia quixun cuacēbētanma —ax ca 'ēn aintsima 'icē —quixun sinánti 'icēn. 'Ēnribi cana —'ēn aintsima ca ēnē uni 'icē —quixun sinánti 'ain.

¹² Mitsux asérabi bētsi bētsi ñu 'anun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē 'iisa tanquin camina añu 'aquin caramina camabi uníxa Jesucristomi upiti sinani ax cuēñcēsabi oi 'inun sinánmiti, a ñuishi 'ati 'ain.

¹³⁻¹⁴ 'Ēx unin cuacēma banan banaquin cana Nucēn Papa Dios rabiquinbi uisai carana qui quixun 'unaniman. Usa 'ain ca axa unin cuacēma banan banacē uni, an unicama ñuixunuxun uisai cara a banacama quia quixuan a 'unánminun Nucēn Papa Dios ñucáti 'icēn.

¹⁵ Usa 'aish cana 'ēn nuitu mēu a sinánquin Nucēn Papa Dios rabi 'ēn cuacēma banan banaibi 'ēn cuacē banánribi banati 'ain. A rabi cana 'ēn cuacēma banan cantanan 'ēn cuacē banánribi cantati 'ain.

¹⁶ Unin cuacēma banan banaquinmi Nucēn Papa Dios rabiabi ca min bana cuaquinma an Nucēn Papa Diosan bana upí oquin 'unáncēma unicaman mibētan Nucēn Papa Dios rabiti sinántima 'icēn.

¹⁷ Minmi a banan Nucēn Papa Dios rabicē axa asábi 'aínbi camina bētsi uniribi upitia Jesúsmi sinánun 'aquiniman.

¹⁸ Mitsúxmi 'icēsamaira oi cana 'ēx Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banain. 'Ēn usai banati 'unáncē cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹ Usa 'aíshbi cana axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcē 'ain, unin cuacēma banan 'itsaira banati cuēñcēsamaira oi unían cuacē banan banati cuēñin. A banan 'itsamashi banaquinbi unicama atun cuaisabi oquin 'unánmiti ca asábi 'icēn.

²⁰ 'Ēn xucēantu, tuáratsunēn sináncēsa oquin camina sinántima 'ain. Ñu 'atima 'ati 'unáncēma 'aísha tuáratsu 'icēsaribiti camina 'iti 'ain. 'Iananbi camina bētsi ñucama sinánquin uni apanēn upí oquin sináncēsabi oquin sinánti 'ain.

²¹ Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo ca ēsai quia: “Bētsi banan banaquin cana ēnē unicama ñuixunti 'ain, bētsi nētēnu 'icē unin ca ēn 'imicēxun atu cati 'icēn. Usaquian cacēxbi ca 'ēmi sinántima 'icē quiax ca Nucēn 'Ibu Dios quia”.

²² Axa Jesucristomi catamēcē uníxa unin cuacēma banan banaia cuaquinbi ca raírínēn uisai cara quia quixun 'unánquinma a bana sinanima. An sinaniamabi ca Jesucristomi sináncēma unin a bana cuaquin sinánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan 'imicēx sapi ca banaia quixun. Usa 'aínbi ca an sinánmicēxuan Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncē uníxa banaia cuati aín unicama upiti Jesucristomi sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ami catamēisama tancē unicaman a bana cuaquinbi asérabi ca usa 'icē quixun sinanima.

²³ Aín bana cuacē 'aíshmi mitsux timēax camáxbi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbē ca an mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni raíri

'imainun axa Jesúsni sináncēma uni raírínēx atsínti 'icēn. Atsínquin mitsúxmi usai banaia cuaquin ca —sapi ca ñunshíanxa —quixun sinánti 'icēn.

²⁴ Usa 'aínbi ca timéxunmi mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana ñuicēbē, axa Jesucristomi catamēcēma uni 'ianan mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni, ax atsínxun mitsúnmi ñuia cuaquin —a banax ca asérabi 'icēn, 'atima ñu cana 'ēn 'a —quixun sinánti 'icēn.

²⁵ —'Ēn unéxun 'acē ñuribi ca Nucēn Papa Diosan isaxa —quixun sinánquin ca a ñucama chiquinaquin Nucēn Papa Dios rabi 'icēn. Rabianan ca —asérabi ca Nucēn Papa Dios mitsubē 'icē —quiti 'icēn.

Timéax sharáruima banati bana

²⁶ 'Ēn xucéantu, timéax camina ěsai 'iti 'ain. Raírínēx camina 'iisa tani cantati 'ain, raírínēn camina Nucēn Papa Diosan bana ñuixunti 'ain, raírínēn camina añu cara Nucēn Papa Diosan mitsu sinánmiaxa a ñuiquin cati 'ain, 'iisa tani camina raírínēx unin cuacēma banan banati 'ain, raírínēn camina uisai quicē cara a bana 'icē quixun ñuixunti 'ain. Timéxun caramina uisa ñu 'ai a 'ai camina camáxbi ami upiti sinani Jesucristo cuēñcēsabi oi 'inun sinánmiananti 'ain.

²⁷ Usa 'ain camina unin cuacēma banan Nucēn Papa Dios rabi banatisa tani, rabētāxēshi banati 'ain. 'Ianan camina rabē 'imainun achúshitaxēshi banati 'ain. Usa 'aíshbi camina achúshi achúshitaxēshi banati 'ain. Banaquin camina uisai quicē cara a bana 'icē quixun unicama ñuixunti 'ain. Min ñuixuniama ca bētsi unin uisai qui caramina quia quixun ñuixunti 'icēn.

²⁸ An uisai quicē cara a bana 'icē quixun ñuixunti 'aíma 'ain camina uni timécē anuax Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banatima 'ain. Usari banaima camina min nuitu mēúishi ami sinani Nucēn Papa Dios rabi abē banati 'ain.

²⁹ Usaribi oquin camina Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana ñuixuinsa tanquin rabéxuinshi unicama ñuixunti 'ain. Ñuixuanan camina rabē 'imainun achúshixuinshi ñuixunti 'ain. Ñuixunia camina raírínēn —a unin banax cara asérabi Nucēn Papa Diosan sinánmicēxa quicē 'icē —quixun cuati 'ain.

³⁰ Usa 'aínbi ca an bana ñuixuncē uni, uni itsínribia bana ñuixuinsa tania isi, nētēti 'icēn.

³¹ Usoquin camina uicamax caramina Nucēn Papa Diosan sinánmicē 'ain, an achúshi achúshixun bana ñuixunti 'ain. Usoquin bana ñuixuncēx camina camaxunbi upí oquin Nucēn Papa Diosan bana 'unani ami cushicē 'iti 'ain.

³²⁻³³ Nucēn Papa Diosax ca aín unicamaxa timéax an bana ñuixuncē unían ñuixuncēxun bana cuatima raíri sharáruí banati cuēñnima. Usa 'ain ca raíri unin bana ñuixuinsa tanquinbi tēñepáinti 'icēn.

Uinu cara timētia, anuax ca axa Jesucristomi catamécē unicamax ěsai 'ia. Usa 'ain camina usaribiti mitsux 'iti 'ain.

³⁴ Axa Jesucristomi catamécē unicama timécē 'ain ca xanu banatima 'icēn. Usa 'ixun ca bēbu uníxa banaiashi cuati 'icēn, Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quicēsabi oquin.

³⁵ Bana upí oquin 'unántisa tanquin ca aín xubunuxun xanun aín bēñē ñucáti 'icēn. Axa Jesucristomi catamécē unicama timécē anuax xanux banati ca upíma 'icēn.

³⁶ Camina 'unánti 'ain, mitsu pain ca Nucēn Papa Diosan aín bana 'unánun 'imiama 'icēn. —Nuinshi cananuna aín bana 'unani —quixun camina sinántima 'ain.

³⁷ Micama an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun uni bana ñuixuncē 'imainun a aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē unicama, mitsun camina 'unánti 'ain, 'ēn mitsu cuēñēoxuncē banacama, ēñēx ca an 'ē sinánmicēxun 'acē 'icē quixun.

³⁸ Ui unin cara usaquin sinánquinma —anbi sinani ca Pablo quia —quixun sinania, a uni camina —asérabi ca aín bana 'icë —quixun sinántima 'ain.

³⁹ 'Ën xucéantu, cana mitsu cain, an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana uni ñuixuncë 'iti camina sinánti 'ain. Usa 'ixunbi camina Nucën Papa Dios rabia unin cuacëma banan banaxma 'inun uni catima 'ain.

⁴⁰ Usa 'aínbi camina micamax timéax sharáruí banatima, bëtsix paían quimainun caini upí oquin sinani banati 'ain.

15

Bamaxbi Jesús baísquia

¹ 'Ën xucéantu, 'ën mitsu ñuixuncë Jesucristo ñui quicë bana, anúan unicama ainan 'inun Nucën Papa Diosan iëmiti, a bana cana mitsu sinánmitëcëinsa tanin. A bana upí oquin cuati camina Jesucristomi catamëtancëx ax quicësabi oi 'in.

² 'Ën mitsu ñuixuncë bana manucëma 'ianan a bana quicësabi oi 'i camina min ñu 'atima 'acëcama ëni Nucën Papa Diosnan 'inun iëmicë 'ain, asérabi cëmëima ami catamëcë 'aish.

³ Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman 'ë unánmicë bana, a paínmi 'unánun quixun cana ësaquin mitsu cacën: Nun ñu 'aisama 'acë nu tërënxunux ca Cristo bamacëxa. Usai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia.

⁴ Bamacëa maíncancëxbi ca rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiacëxa. Usaía 'iti ñuiquin ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin cuënëocëxa.

⁵ Baísquitancëx ca Pedromi chiquiracëanan aín 'unánmicë unicama, męcën rabë 'imainun rabë uni, amiribi chiquiracëacëxa.

⁶ Usai 'itancëx ca 'aisamaira, quinientos uni timëcë acamamiribi chiquiracëacëxa. A unicamax ca raíri bamacëxa. Aín patsanëx ca bamacëma paín 'aish tsofia.

⁷ Usai 'ianan ca Jacobomiribi chiquiracëanan an aín bana ñuixunun caíscë unicamamiribi chiquiracëtëcëancëxa.

⁸ Acamami chiquiracëtancëx ca 'ëmiribi chiquiracëacëxa. 'Ëx aín 'unánmicë uni 'icëmabi ca an 'ë ami sinánun sinanamiacëxa. Usa 'ain ca acamami pain chiquiracëa 'aish 'ëmiribi chiquiracëacëxa.

⁹ 'Ëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocë 'aish cana 'ëx Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni raíribë sënëma 'aish acama meuraira 'ain. Usa 'aish an caíscë uni 'iisama 'icëbi ca 'ë aín bana ñuixunun cacëxa.

¹⁰ Nucën Papa Diosan nuibaquin 'imicëx cana 'ëx bëráma 'iásama 'ain. Ñancáma ca 'ë aín uni 'imiacëxa. 'Imicëxun çana aín 'unánmicë unicaman 'acësamaira oquin a ñuiquin unicama ñuixuan. Ñuixunquinbi cana 'ënbi 'acëma 'ain, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi cana 'an.

¹¹ A aín bana ñuixunun Jesusan caísa unicaman ñuixuncë banasaribi ca 'ën unicama ñuixuncë bana 'icën. Nun a bana ñuixuncëxun cuati camina —a banax ca asérabi 'icë —quixun sinani Jesucristomi catamëacën.

Bama 'aíshbi ca uni baísquiti 'icë quicë bana

¹² ¿Nun mitsu —Cristo ca bamaxbi baísquiacëxa —quixun ñuixuncëxbi caramina uisa 'aish mitsu raírinëx uni isa bama 'aish baísquitima 'icë quin?

¹³ Bama 'aísha Jesucristo utëcëncëbë uni baísquitima 'ain ca Cristo baísquiama 'itsíanxa.

¹⁴ Cristoa baísquiama 'ain ca nun ñuixuncë bana cëmë 'itsíanxa. Mitsúxmi Jesucristomi catamëcë axribi ca ñancáishi 'itsíanxa.

15 Cristo baísquimiama 'ain cananuna —Nucën Papa Diosan ca Cristo baísquimiacëxa —qui cëmëtsian. Unicamaxa ax utëcëncëbë baískuitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa.

16 Uni bama 'aíshbi baískuitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa.

17 Cristo baísquiama 'ain ca mitsúxmi ami catamëti ax ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'ain camina mitsun ñu 'aisama 'acëcama tërëncëma 'aish usabi 'itsían.

18 Cristo baísquiama 'ain ca axa ami catamëti bama unicamax abëma 'itsíanxa.

19 Aín nëtënuaxribi cana ainan 'iti 'ai quixun sinanima, ënë nëtënuaxëshi Cristonan 'iti sináncë 'aish cananuna uni raíri 'icësamaírai masá nuituti bënëtsian.

20 Usama ca. Bamatancëxbi ca Cristo asérabi baísquiacëxa. Cristo baísquia usaribiti ca axa ami catamëcë unicama bama 'aíshbi ax utëcëncëbë baísquinuxun 'aia.

21 Achúshi uni 'uchaa cupí ca camabi uni bamaia. Usaribiti ca achúshi uni baísquia cupí axa ami catamëcëcama bama 'aíshbi ax utëcëncëbë baískuiti 'icën.

22 Adanën ñu 'atima 'a cupí ca aín rëbúnquicama ñu 'atima 'ai bamaia. Usa 'aínbi ca Cristonan 'aish uni bama 'aíshbi baískuitancëx tsóti 'icën.

23 Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca Cristo pain baísquiacëxa. Baískuitancëx naínu cuan 'aísha ax utëcëncëbë ca aín unicama baískuiti 'icën.

24 Nucën Papa Dios axëshia 'Apuira 'inun, ca Cristonën utëcënquin ñunshin 'atima 'imainun an Nucën Papa Dios quicësama oquin ënë nëtënuaxun uni sinánmicë cushicama cëñuti 'icën.

25 Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca Cristonën 'Apu 'ixun axa ami nishcë unicama 'ibuaquin ax quicësabi oquian 'anun 'imiti 'icën.

26 Usotancëxun ca uni bamatima oquin 'imiti 'icën.

27 Nucën Papa Diosan 'imicëx ca Cristo camabi uni, camabi ñu aín 'ibu 'ia. Usai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia. A bana quicësabi oi Cristo ax Nucën Papa Diosan 'imicëx camabi uni, ñu, acaman 'ibu 'aíshbi ca ax Nucën Papa Dios, an camabi ñun 'ibu a 'imicë, aín 'ibuma 'icën.

28 A camabi uni 'imainun camabi ñun 'Ibu 'imicë 'ixun, ca Cristonën Nucën Papa Dios —mix camina 'ën 'Apuira 'ai —quixun canuxun 'aia. Usai 'icëbë ca Nucën Papa Dios aín unicama 'imainun uisa ñu cara, aín cushi 'iti 'icën.

29 ¿Uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baískuitima 'ain cara uisax uni raírinëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bama abë 'iti sinani nashimicë 'iti 'ic? Ca 'itsíanxma.

30 Bama 'aísha uni baískuitima 'ain carana uisa cupí unían 'ë bëtsi bëtsi ocëxunbi Jesucristo ñuiquin bana ñuixuan. Cana 'acëma 'itsían.

31 'Ën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'amicëxun 'ën micama a ñuiquin bana ñuixuncëx camina ami sinan. Mitsúxmi ami sináncë cupí cana cuëëinra cuëënin. Usa cupí cana cuëëni quixun 'unáncësaribi oquin cana 'unanin, 'ëx Jesucristonan cupí cana uinu carana 'ai, uinu carana cuani anuax sapi cana bamati 'ai quixun.

32 Efeso emanu 'icë unicamax pianancë ñuinasa 'aish, 'ëmi nishcëxunbi Cristo ñuiquin a unicama bana ñuixunia ca acaman 'ë bëtsi bëtsi oxa. Usa 'aínbi ca bamatancëxa Cristo baísquiama 'aínbi 'ëx unin bëtsi bëtsi ocë 'inuxun bana ñuixuncë ax ñancáishi 'itsíanxa. Unia bama 'aish Cristo utëcëncëbë baískuitima 'ain cananuna uni raírinëxa quicësaribiti ësai quitsían: “Bëtsi nëtënbí cananuna ashiti bamati 'ain. Usa 'ain cananuna bamacëma pain 'ixun pucháquin pianan xëai nux cuëëncësa oíshi 'iti 'ain”.

33 'Atimati banacë unínma mi parania ca bërúancat. Ësaía uni quicë bana ax ca asérabi 'icën: “Upí 'ixunbi 'atimatia bëtsi banaia cuaquin ca unin

'atimaquin sinánquin ñu 'atima 'ati 'icën”.

³⁴ Micama raírinën uisai 'iti cara Nucën Papa Dios cuëënia quixun sináncëma 'ixun camina ñu 'atima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aíshmi rabínun quixun cana ësaquin mitsu cain. Usa 'ain camina ami sinanati ax cuëëncësabi oi 'iquin ñu 'atima 'atima 'ain.

Uisai cara uni bama 'aíshbi baísquiti 'icë quicë bana

³⁵ Raíri unix sapi ca quiti 'icën: —¿Uisai cara uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquiti 'ic? ¿Baísqui ax cara uisa uni 'iti 'ic?”

³⁶ Usaía quicë uni ax ca bana cuacëma unisa 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. Unían 'apácëx ca ñu ënxë aín íxa cotanun aín nami chëquia.

³⁷ Trigo 'apánan bëtsi ñuribi 'apáquin ca unin aín i 'apáquinma aín bëruishi 'apatia.

³⁸ An mëníosabi oquin ca Nucën Papa Diosan ñu ënxë 'apácë anua aín i comiquin canimia. Bëtsi bëtsi ñu ënxë ca aín íxa uisa cara, usa 'itánun canimia.

³⁹ Camabi ñux ca mëscú 'icën. Unix ca ñuina iscësama 'icën. Men nicë ñuinanëx ca ñu pëchiñu iscësama 'icën, ñu pëchiñunëx ca bacanu 'icë ñuina iscësama 'icën.

⁴⁰ Naínu 'icë ñux ca menu 'icë ñu iscësama 'icën. Naínu 'icë ñux ca upí 'icën, 'imainun ca menu 'icë ñuxribi upí 'icën. Usa 'aíshbi ca naínu 'icë ñun upí ax menu 'icë ñun upí iscësama 'icën.

⁴¹ Usa 'ain ca barín pëcacë ax bëtsi 'icën. 'Uxën pëcacëribi ca bëtsi 'icën. Usaribiti ca 'ispan pëcacë bëtsiribi 'icën. Usa 'ixun ca camabi 'ispan bëtsin pëcacësaribi oquin pëcaima. Usa 'aíshbi ca camáxbi upí 'icën.

⁴² Usaribiti ca uni bama 'aish baísquicë, ax bamacëma pain 'aish uni 'icësaribiti 'itima 'icën. Uni bamacë maíncë ax ca aín nami, aín xo acamax chëquia. Usa 'aíshbi ca baísquitancëx chëquitëcëñux bamatëcëntima 'icën.

⁴³ Bamacë maíncëx 'aisama 'itancëxbi ca baísqui upíra upí 'iti 'icën. Bamacë maíncëx aín cushi 'aíma 'itancëxbi ca baísqui cushi 'iti 'icën.

⁴⁴ Ënë menua tsócë unicamax ca aín nami, aín xo, acamax chëquiti 'icën. Usa 'aíshbi ca bama 'aish baísquitancëx aín nami, aín xo, acamax bëtsi 'aish chëquitima 'icën. Axa chëquiti nami, xo acamañu 'iá 'aíshbi ca axa chëquitima nami, xo, acamañu 'inuxun 'aia.

⁴⁵ Acama ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëëño ëesai quia: “Nucën Papa Diosan a pain unio uni, Adán, ax ca sinánñu 'ianan banañu 'ianan an ñu 'ati 'iacëxa”. Usa 'aínbi ca Cristo, Adánsaribi uni 'ixunbi an Nucën Papa Diosan 'inun uni iëmiquin abë chëquitimoí nëtëtimoia tsónun 'imiti, a 'icën.

⁴⁶ Axa chëquitima namiñu pain ca uni 'itima 'icën. Axa chëquiti namiñu pain 'itancëx ca uni axa chëquitima namiñu 'iti 'icën.

⁴⁷ A pain unio uni ax ca me 'acë 'iacëxa. A caxua ucë ax ca me 'acëma, naínuaxa ucë, Nucën 'Ibu Jesucristo, 'iacëxa.

⁴⁸ A pain unio uni ax ca me 'acë 'iásaribi ca ënë menu 'icë unicama 'icën. Usa 'aínbi ca uicamax cara ainan 'icë acamax naínu 'icë Jesucristo, asaribi 'iti 'icën.

⁴⁹ A pain me 'acë uni ax ca namiñu 'ianan xoñu 'iacëxa. Usa cananuna nuxribi 'ain. Usa 'aíshbi cananuna nux ainan 'aish Jesucristonën namisaribi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ën xucëantu, ësaquin cana mitsu cain, nucën nami, nucën xo, acamax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'icën. Aín nëtënu 'icë ñucamaxa chëquitima 'ain ca chëquiti ñucamax anu 'itima 'icën.

⁵¹ Unin 'unánma ñu cana mitsúnmi 'unánun quixun ësaquin ñuin, camáxira cananuna bamatima 'ain. Bamacëma 'aíshbi cananuna camáxbi bëtsi 'iti 'ain.

⁵² Nuxnu bēriquicē usariishi cananuna bēnētishi aín manē banañua banocēbēishi bētsi 'iti 'ain. Usai 'i cananuna bama 'aish amiribishi bamatēcēntimoi baísquiti 'ain. Usai 'imainun cananuna bamacēmacama nuxribi bētsi 'iti 'ain.

⁵³ Nun nami, nun xo, acama chēquiti 'aíshbi cananuna bētsi 'aish nun nami, nun xo acama chēquitima 'ain. Usari ca nun nami, nun xo acamax bamati 'aíshbi amiribishi bamatēcēntimoi 'iti 'icēn.

⁵⁴ Nun nami, nun xo, acama chēquiti aíshbia bētsi 'aish chēquitima 'ianan nun nami, nun xo, acamax bamatēcēntimoi 'icē 'ain ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quiásabi oi 'iti 'icēn. A bana ca ēsai quia: “Bama 'aíshbi ca baísquix uni bamatēcēntimoi tsóti 'icēn.

⁵⁵ Usaía 'icēbē ca bamaquin anun unin paē tanti 'aíma 'iti 'icēn. Bama 'aíshbi ca uni bamatēcēntimoi tsóti 'icēn”.

⁵⁶ Aín 'ucha cupí ca unicama chēquinux bamaia. Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo anua ca unin 'unania, uisa ñu 'ati cara 'ucha 'icēn, uisa ñu 'ati cara upí 'icē quixun. A bana quicēsoi 'ima ca uni 'uchaia.

⁵⁷ Usa 'aínbi cananuna Nucēn 'Ibu Jesucristo cupí nun 'uchacama tērēncē 'aish bamatimi racuētima ax utēcēncēbē baísquitancēx bamatēcēntimoi tsóti 'ain. Usaquin 'unánquin cananuna cuēnquin Nucēn Papa Dios —asábi ca — quixun cain.

⁵⁸ 'Ēn nuibacē xucéantu, uisa ñu cara 'icēbēbi camina ēníma ami catamēti Nucēn 'Ibu Jesucristo cuēncēsabi oi 'iquin aín bana unicama ñuixunti 'ain. Camina 'unanin, usaquinmi Cristonēan cushiocēxun 'acē ax ca ñancábimi 'acēma 'icēn. Usaquin 'unánquin camina ēnquinma mitsun 'acēsamaira oquin nētē camabi 'ati 'ain.

16

Axa Jerusalénu 'icē Jesucristomi catamēcē unicama curíqui buánmia

¹ Axa Jesucristomi catamēcē unicama curíqui 'inánti ñuiquinmi 'ē ñucácēxun cana mitsu cain, 'ēn Galacia menu 'icē unicama cacēsabi oquin camina mitsúnribi curíqui 'inánti 'ain.

² Domingo nētēcaman camina mitsu achúshi achúshinēn mitsúnmi bicē curíqui uiti caramina 'inánuxun nanti 'ai quixun upí oquin sinántancēxun min xubunuxun nanti 'ain. 'Ēx bēbacēbētan 'atima cupí camina usaquin 'ati 'ain.

³ Mitsúnmi nancē curíquia an Jerusalénu buánti camina uni raírí caísti 'ain. Usa 'ain cana bēbaquin, 'ēn a unicama mitsúnmi nancē curíqui acēñun uisa cupí cara atux cuania quixun caquin cuēnēoxun quirica 'inánquin, Jerusalénua a buani cuantánun xuti 'ain.

⁴ 'Ēxribi cuanti asábi 'ain ca a unicamax 'ēbē cuanti 'icēn.

Pablo Macedonia me 'imainun Corinto ēmanu cuanti sinan

⁵ Macedonia mecamanu cuanti cana sinanin. Anu cuantancēx cana anuax mitsu isi cuanti 'ain.

⁶ Cuantancēx bēbatancēx sapi cana mitsunu pan 'iti 'ain, anuxun mita inúmi. 'Itancēx anuax cuania camina 'ēn cuanti 'ē mēníoxuncanti 'ain.

⁷ Inúquinshi mitsu isti cana cuēniman. Nucēn 'Ibu Jesucristo cuēncēbē cana mitsubē 'ēora pain 'i cuanti 'ain.

⁸⁻⁹ Efeso ēnuxun 'ēn a ñuiquin bana ñuixunia cuati cuēni ca 'itsa uni Cristomi catamētia. Usaía 'icēbētanbi ca 'itsa uniribi 'ēn ñuicē bana cuaisama tanquin timanan 'ēn ñuixunxunma 'anun 'ē 'imitisa tania. Usa 'ain cana Pentecostes nētē utámainun Efeso ēma ēnu pan 'iti sinanin.

¹⁰ 'Ēn 'acēsaribi oquin ca Timoteonēn Nucēn 'Ibu Jesucristo ñuiquin unicama bana ñuixunia. Usa 'ain camina axa bēbaia upí oquin biti 'ain, mitsubē 'aísha upí oquin sinani cuēnūn.

¹¹ Usa 'ain camina a ñui uisaíbi banacantima 'ain. Axa nucën xucëantu raíribë aia cana çainin. Usa 'ain camina mitsubë 'itancëxa ënu unun anúan uti ñu 'inánan upí oxun xuti 'ain.

¹² Nucën xucën, Apolo, a ñuiquinmi mitsun 'ë ñucácë, a ñuiquin cana mitsu cain, a cana axa Jesucristomi catamëcë uni raíribëa mitsu isi cuantánun quixun can. Cacëxbi ca bërí cuainsama tanxa. Usa 'ain ca uinsaran cara cuanti 'icë quixun isti 'icën.

Pablonëan ashiquin bërúanxa 'icánun quixun ca

¹³ Mina 'atima ñu 'ai quiax bërúancaquin camina uisa ñu cara 'icëbëbi manutima Jesucristomi catamëti 'ain. Amí catamëti camina unimi racuëtima an cushiocë 'iti 'ain. Upí sinánñu unían sináncësa oquin camina sinánti 'ain.

¹⁴ Uisa ñu caramina 'ain a 'aquin camina uni nuibaquin 'ati 'ain.

¹⁵ 'Ën xucëantu, camina 'unanin, Acaya menu 'icë raírinëxa 'icëma pan 'ain ca Estéfana 'imainun aín xubunu 'icëcamax Jesucristomi catamëacëxa. Amí sinánquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinquin ñu 'axunia. — Ësaquin nun 'ati ënëx ca nun ñu mëëti 'icë —quixun ca sinánxa.

¹⁶ A unicamabë upí 'ianan camina aín bana cuati 'ain. An 'acësaribi oquin ñu 'acë unicama 'imainun an unicama 'aquinquin ñu mëëcë unicama camina abë upí 'ianan aín bana cuati 'ain.

¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico acamaxa mitsunuax 'ë isi ucëbë cana cuëëan. 'Ëbëma 'ixunmi mitsun 'ë 'axuntima 'aínbi ca a unicaman 'ë ñu 'axuanxa.

¹⁸ Mitsúnmi xucëxa ucëbë cana cuëëan. Usaribiti camina mitsúxribi acama 'ënuua unun xuti cuëëan. Usa unicama camina ax ca upí uni 'icë quixun 'unánti 'ain.

¹⁹ Asia menu 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acaman ca bërúanxmi 'inun mitsu camia. Aquila 'imainun Priscila 'imainun aín xubunu timëcëcama, an ca Nucën 'Ibu Jesucristomi sináncë 'ixun bërúinroxmi 'icánun quixun 'ë mitsu camia.

²⁰ Axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë uni raíricamanribi ca mitsu bërúanxmi 'icanun camia. Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina nuibanani bërúanxa 'inun bëtsibë bëtsibë cananti 'ain.

²¹ 'Ëx Pablo 'ixun 'ënbi cuëñëoquin cana bërúanx mi 'icanun cain.

²² Ui unin cara Nucën 'Ibu Jesucristo sinaníma ax ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristo axa uti cana 'ëx cuëënin.

²³ An mitsu upiti bucunun nuibaquin 'aquinti cana cuëënin.

²⁴ Mitsúxribimi 'ësaribi Cristo Jesúsnan 'icë cana micama sinanin. Ashi, Pablo.

PABLONĚN CORINTONU 'ICĚ UNICAMA BUÁNMITĚCĚAN QUIRICA

*Corintonuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama PablonĚn quirica
cuĚnĚoxuan*

¹ Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. NucĚn Papa Dios cuĚěncĚsabi oquin ca JesucristonĚn 'Ěn a ņiuiquin aín bana uni ņuixunun 'Ě caísacĚxa. An caísaxa 'ixun cana TimoteobĚtan mitsu quirica buánmin. Axribi Jesúsmi catamēcē 'aish ca nun xucĚn 'icĚn. Mitsúxmi Corinto ěmanu 'icĚ axa Jesucristomi catamēcē unicama 'imainun Acaya menu 'icĚcama axa Jesucristo cupí NucĚn Papa Diosan iscĚx upí 'icĚ, micama cananuna ěnĚ quirica buánmin.

² Usa 'aínmi NucĚn Papa Dios 'imainun NucĚn 'Ibu JesucristonĚn nuibacĚx chuámarua bucucanti cana cuĚěnin.

TĚmĚraibi ca NucĚn Papa Diosan nu 'aquinia quixuan PablonĚn ca

³ NucĚn Papa Dios ax ca NucĚn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'ianan aín Papa 'icĚn. Camabi unin ca a rabiti 'icĚn. Ax ca NucĚn Papa Dios 'icĚn. Ax ca an nuibaquin upí 'inun nu 'imianan nu masá nuitutiabi upí oquin sinánmiti, a 'icĚn.

⁴ Uisa ņu cara 'ia 'icĚbĚnu a cupí tĚmĚrai masá nuitutiabi ca NucĚn Papa Diosan upí oquinu sinánun nu 'imia. An nu usaquin 'imicĚ cupí cananuna bĚtsi uni nux 'icĚsaribitia tĚmĚrai masá nuitutiabi, 'Ě 'aquincĚsaribi oquin ca NucĚn Papa Diosan mi 'aquinti 'icĚ quixun caquin 'aquinti 'ain. Usaquinu uni itsi 'aquinun ca NucĚn Papa Diosan nuxnu masá nuitutiabi upí oquinu sinánun nu 'imia.

⁵ Jesucristonan cupí cananuna axa tĚmĚrasaribi oi 'aisamairai tĚmĚrain. Usa 'icĚbi ca NucĚn Papa Diosan, nuxnu Jesucristonan cupí, upíira oquin nu 'aquinia.

⁶ Mitsúnmi —NucĚn Papa Diosan ca nu nuibatia —quixun 'unánan Jesucristomi catamĚti mitsun 'ucha tĚrĚncĚ 'aish aín uni 'inun cananuna tĚmĚraquinbi aín bana mitsu ņuixuan. Mitsúnmi NucĚn Papa Diosan ca mitsu tĚmĚraíbimi cuĚěnun 'imiti 'icĚ quixun 'unánun ca an nuxnu tĚmĚraquinbi tanshiti cuĚěnun nu 'imia. Usaquin 'unánquin camina mitsun nux 'icĚsaribiti tĚmĚraquinbi Jesucristomi catamĚti ěnquinma tanshiti 'ain.

⁷ Cananuna 'unanin, nux 'icĚsaribiti mitsux masá nuituti tĚmĚraibi camina NucĚn Papa Diosan upí oquin sinánmicĚ 'ain. Usa 'ain cananuna, uisa ņu cara 'icĚbĚbi camina Jesucristomi catamĚquin ěnima quixun sinani, masá nuitutíma cuĚěnin.

⁸ Ēn xucĚantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu cain, Asia menuxun 'aisamaira oquin tĚmĚraquin cananuna sinan, cananuna tĚnĚtima 'ai quixun. Usa 'ain cananuna bamati sinan.

⁹ AsĚrabi cananuna bamai quixun cananuna sinan. A ņucamax ca ěsaquin nun sinánun 'iaxa: Nuxbi cananuna iĚtima 'ain, NucĚn Papa Dios, an uni bamacĚbi baísquimiti, ainshi ca nu iĚmiti 'icĚ quixun.

¹⁰⁻¹¹ Nuxnu bamati 'icĚbi ca NucĚn Papa Diosan nu iĚmiaxa. Usa 'ixun ca usabi oquin nu 'ati 'icĚn. Cananuna 'unanin, mitsúnmi a nu ņucáxuncĚxun ca an 'acĚsabi oquin nu iĚmiti 'icĚn. 'Itsa unían a nu ņucáxuncĚxuan, an nu iĚmianan nu 'aquincĚ cupí, nun upí oquin bana ņuixunia cuati ca ami sinánquin 'aisamaira unin cuĚěnquin, asábi ca quixun caquin NucĚn Papa Dios rabiti 'icĚn.

I. —ASERABIA NUCĒN PAPA DIOSAN CAISCĒ 'IXUN CANA BANA ÑUIXUNI —QUIXUAN PABLONĒN CA (1.12-7.16)

Uisa cupí cara Pablo Corintonu cuanma 'icē quicē bana

¹² Cananuna asérabi 'unanin, Nucĕn Papa Diosan 'imicĕx nun nuitu upí 'ixun cananuna unicama paránquinma ñu upíshi 'a quixun. Unicaman ca usaínu 'ia nu isaxa. Uni itsían nu iscĕsamaira oquin camina usaínu 'ia mitsun nu isacĕn. Usaquin sinani cananuna cuĕĕinra cuĕĕenin. Nunbi unin sináncĕsa oquin sinani cananuna usai 'icĕma 'ain. Nucĕn Papa Diosan nu nuibaquin 'aquincĕxĕshi cananuna usai 'ian.

¹³⁻¹⁴ Nun cananuna mitsúnmi ĕnĕ bana cuaisama oquin 'axun mitsu paránuxun quirica buánmicĕma 'ain. Nucĕn 'Ibu Jesús ucĕbĕmi mitsux abĕ 'icĕ isi cananuna —nun bana ñuixuan cupí ca atux Jesucristobĕ 'icĕ —quixun sinani cuĕĕinra cuĕĕenti 'ain. Nux cuĕĕĕncĕsaribi oi camina, —Pabloĕĕtan ca abĕ 'icĕ unicaman nu 'unánmiacĕxa —quixun sinani, nu nuibati cuĕĕenti 'ain. Usai ca 'iti 'icĕ quixun 'unánquinmi mitsun upíra oquin 'unánti cana cuĕĕenin.

¹⁵ Mitsúxmi usai nubĕ cuĕĕenti 'unánx cana mitsu isi rabĕti cuanti sinan, mitsúxmi nubĕ isanani cuĕĕĕnun.

¹⁶ Macedonia menu cuanquin mitsu isbiantancĕxun Macedonia menuax utĕcĕnquinribi mitsu isti cana sinan. Anu 'icĕmi Judea menu cuanun mitsun 'ĕ 'aquinti cana sinan.

¹⁷ ¿Sinánxunmaishi carana usaquin mitsu can? Jesucristonanma unix ca —cana 'atima 'ai —quixun 'unanibi —cana 'ati 'ai —quia. ¿Mitsúnmi sináncĕx carana 'ĕx usa uni 'ain?

¹⁸ Usama cananuna nux 'ain. Nucĕn Papa Diosan ca 'unania, nux —cananuna cuanti 'ai —quiquin cananuna —asérabi cananuna cuanti 'ai —quixun sinan.

¹⁹ Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ Jesucristo, a 'ĕĕĕtan Silvano 'imainun Timoteonĕn mitsu ñuixuncĕ, an ca —cana 'atima 'ai —quixun 'unánquinbi —cana 'ati 'ai —quixun uni cáma 'icĕn. An ca axa quicĕsabi oquin 'aia.

²⁰ Nucĕn Papa Dios quicĕsabi oi ca camabi ñu Cristo Jesús cupí sĕnĕoncĕ 'iti 'icĕn. Usaquin 'unánquin cananuna Jesucristo cupí, aín bana cuaquin —ca usai 'iti 'icĕ —quixun Nucĕn Papa Dios rabin.

²¹ Nucĕn Papa Dios ax ca an micama 'acĕsaribi oquin nuribi Cristomi catamĕcĕ 'aish ax cuĕĕĕncĕsabi oi 'inun 'imicĕ a 'icĕn. 'Imianan ca nuxnu asérabi ainan 'inun nu 'imiacĕxa.

²² Nux ainan 'aish cananuna xĕnibua 'aínbi abĕ 'iti 'ai quixunu 'unánun ca Nucĕn Papa Diosan aín Bĕru Ñunshin Upí nubĕa 'inun nu 'ináncĕxa.

²³ Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕn nuitu mĕu 'ĕn ĕsaquin sináncĕ 'unania, mitsu nuibaquin mitsúxmi upí 'icĕ isti cuĕĕeni cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancĕma pain 'ain. Nucĕn Papa Diosan ca 'unania, usa ca quixun.

²⁴ Jesucristomi upiti sinani camina mitsux ami cushicĕ 'ain. Mitsúxmi usai 'ia cananuna nun cacĕsa oími 'inun mitsu caiman. Jesucristomi upiti catamĕcĕ 'aíshmi chuámashirua tani cuĕĕeni upitax bucunun quixuinshi cananuna mitsu 'aquinsa tanin.

2

¹ Mitsu masá nuitumiti rabanan cana mitsu isi bĕnĕtishi cuantĕcĕntima sinan.

² ¿'Ēn mitsu masá nuitumia cara uin 'è upí oquin sinánmiti 'ic? 'Ēn sapi cana mitsu masá nuitumia, usa 'aínbi camina mitsúsinshi 'è upí oquin sinánmiquin 'è cuëenmiti 'ain.

³ Mitsu isi cuaniami 'è masá nuitumiti rabanan cana cuanquinma mitsu usaía quicë quiricashi buánmian. Buánmiquin cana sinan, 'èx cuani masá nuitutíma cuëenia isi camina mitsúxribi upí oquin sinani cuëenti 'ai quixun.

⁴ Mitsu buánminuxun a quirica cuënëoi cana mitsu sinani masá nuituti bëunan mëscuti 'ian. Mitsúxmi masá nuitunun quixun cana a quirica 'acëma 'ain. 'Ēn cana aséabi mitsu nuibati quixunmi 'unánun cana usaquin 'an.

Axa numi 'uchacë uni aín 'ucha manumiti bana

⁵ 'Aisamaira oquin mitsu masá nuitumitisama tanquinbi cana mitsu cain, an ñu 'atima 'acë unin ca 'èishima micamaribi masá nuitumiaxa.

⁶ Timëxunmi mitsun 'èn mitsu cacësa oquin 'acë uni a camina usashi oxun ënti 'ain.

⁷ Usaquin 'acëxa sinanatia camina aín 'acë ñu manuquin a nuibaquin aín masá nuitucë nëtëmiquin, upí oquian sinánun 'aquinti 'ain, axa 'aisamaira masá nuituti rabanan.

⁸ Usaquin 'aquin camina axribia mitsubë timënun canan mitsun camina a nuibati quixuan 'unánun abë upíonanti 'ain.

⁹ Aséabi caramina Jesucristo cuëencësabi oquin 'aquin, 'èn mitsu cacë bana cuaquin 'ati 'ai quixun 'unánuxun, cana a quirica mitsu buánmian.

¹⁰ Usoquin 'aquinmi mitsun aín 'ucha manuquin, aribi manumicëbëtan, cana 'ënribi aín 'ucha manuin. Axa 'ëmi 'uchacëbi cana mitsúnmi aín 'ucha manucë cupí, 'ënribi aín 'ucha manuan, Cristo cuëencësabi oquin.

¹¹ Usoquin manucëma 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an nu 'atimaquin sinánmiquin 'atimamiti 'icën. Usa ca ax 'icë quixun cananuna 'unan. An usoquin nu 'atimaquin sinánmiti rabanan cananuna aín 'ucha manui a unibë upí 'iti 'ain.

Troasnuaxa Tito isíma Pablo bënëa

¹² Troas ëmanuxun Cristo ñuiquin bana ñuixunux bëbatancëxun, ax cuëencësabi oquin 'èn ñuixuncëxun cuati ca unicama cuëëanxa.

¹³ Cuëënia ñuixunti 'aíshbi cana nucën xucën Titobë mërananxma bënëti, anu 'icë unicama ëbiani, Macedonia menu cuan.

Cristomi catamëti aín unicama cushi 'iti bana

¹⁴ Ñunshin 'atimanëan nu 'atimaquin sinánmisa tanan aín bana ñuixunxunma 'anun 'imitisa taniabi ca Nucën Papa Diosan, Cristo Jesús cupí, nun 'acësabi oquinu aín bana ñuixunun nu 'imía. An ca aín 'acësabi oquin nu 'aquinia quixun 'unánquin cananuna —asábi ca —quixun caquin a rabin. Uinu cananuna cuani, anuxun ca nun nu Cristo Jesús ñuiquin aín bana ñuixunia, a banax ca aséabi upíira 'icë quixun unin sinania.

¹⁵ Nun Cristo ñuiquin aín bana unicama nuibaquin ñuixuncëbë ca Nucën Papa Dios cuëënia. Nun nu ñuixuncëxun cuatia raíri uni ainan 'inun iëmicë 'imainuan raíri unix ami sinántisama tani iëmicëma 'aínbi ca Nucën Papa Dios nun nu a unicama nuibaquin aín bana ñuixuncëbë cuëënia.

¹⁶ Axa ami sinántisama tancë unicamax ca nun nu Cristo ñuixuncëxun cuatíbi cuëënima, xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbëma 'iti 'icën. Usa 'aínbi ca axa ami sinántisa tancë unicamax nun nu Cristo ñuixuncëxun cuati, ami catamëti —usai 'inux iëmicë 'aish cana xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ai —quixun 'unani cuëënia. ¿Usoquin unicama sinánmiquin bana ñuixunti cara uin 'ati 'ic?

¹⁷ 'Itsa unin ca curíqui biti cupíshi Nucën Papa Diosan bana ñuixunquinbi a bana quicësa oquin ñuiquinma bëtsi oquin ñuixunia. Usa 'aíshbi cananuna nux a unicamasama 'ain. Usa 'ixun cananuna Cristonan 'ianan Nucën Papa

Diosan nu aín bana ñuixunun caíscë 'ixun, axa cuëncësabi oquin aín bana unicama ñuixunun.

3

Anun uni upí 'aish ainan 'iti Nucën Papa Diosan mënío bana

¹ ¿Ësaquinu mitsu cacëxun caramina nux cananuna nubi rabiacati quixun sinanin? Usama ca. Uni raírinën 'acësa oquin cananuna mitsu isi cuanquin, uisa uni caranuna nux 'ai quixun 'acë quirica buántima 'ain. 'Anan cananuna usa quiricami nu 'axunun quixun mitsu catima 'ain.

² Usaquin 'acë quirica isquinmabi ca nun nu mitsu bana ñuixuncë cupí unin mitsu isquin nux caranuna uisa uni 'ai quixun 'unánti 'icën.

³ Nun cananuna usoquin mitsu 'unánmia quiáxa quicë bana ax ca quiricanu tintan 'anan maxax paránu 'acëma 'aishbi Cristo cupía Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsun nuitunu 'imicë 'icën.

⁴ Nucën Papa Diosan ca Cristo cupí mitsu aín bana ñuixunun nu 'aquianxa quixun 'unánquin cananuna usaquin sinanin.

⁵ Nun cushínbi cananuna Cristo ñuiquin mitsu bana ñuixuan quixun cananuna sinaniman. Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi cananuna mitsu aín bana ñuixuan.

⁶ Moisésnën usaía judíos unicama 'iti ñuiquin cuënëo bana ca quia, a bana quicësabi oi 'icëma 'aish ca uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'aínbi ca a banama bana ió, a ñuixunun Nucën Papa Diosan nu 'imiáxa. A banax ca quia, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca uni ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë upí 'iti 'icën.

⁷ Aín bashinuax maxax paránu Nucën Papa Diosan cuënëocë bana a 'unánquian unin, 'uchati ca 'aisama 'icë quixun sinánti, a bëi atu 'inani aia ca Moisés Israel unicaman aín bëmáñan ichúquin bëtëñancëxun ami racuëquin ñachama 'icën. Usai 'ia iscasmacëxbi ca aín ichúcë ax munuira munu nëtëbuacëxa.

⁸ A bana Nucën Papa Diosan Moisés 'inan, asamaira ca —Cristo cupí ca uni aín 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ia —quicë bana ax 'icën.

⁹ Moisésnëan uni 'inan banaxa upíira upí 'aínbi ca a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ia. Usa 'aínbi ca a ñui quicë bana cuati Cristomi catamëti aín 'ucha tërëncë 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ima. Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo banasamaira 'aish Cristo ñui quicë banax upí 'ia.

¹⁰ Moisésnëan uni 'inan banaxa 'iásamaira oi ca Cristo ñui quicë bana upí 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan 'inancë bana uni 'inancëbë ichutibi ca Moisésnën bëmáñan bënëtishi aín ichúcë nëtëbuacëxa. Usa 'ainbi ca Cristo ñuicë bana axira bëtsi banasamaira upí 'ain usai ami catamëtia uni upí 'iti ax nëtëtima.

¹² Cristo ñui quicë banaxa nëtëtimoí upí 'ain, usai 'i ami catamëtia ca uni upí 'iti nëtëtima quixun asérabi 'unánquin cananuna rabínquinma unicama ñuixunun.

¹³ Aín bëmáñan ichúcë axa nëtëtiamá Israel unibunën isia quiax ca Moisés bëmápucüacëxa. Moisés usai 'iá 'aínbi cananuna nux usai 'ima.

¹⁴ Israel unibunën ca uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan atu upí 'imitisa tancëxunbi 'unánma 'icën. Usa 'aish ca bëmápucucësa 'iacëxa. Bërí nëtënribi ca a bana isquinbi cuatima. Cristomi catamëquin cuni ca unin, uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan Moisés 'inan bana quicësabi oi 'inun aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánti 'icën.

¹⁵ Bëri nětënbi ca Moisésnën cuënëo bana isquinbi uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imitisa tania quixun 'unanima.

¹⁶ Usa 'aínbi ca, Nucën 'Ibu Jesús ca aséabi Cristo 'icë quixun sinánan ami catamëquin cuni 'unánti 'icën.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën sináncësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinania. Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun, upí oquin uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánan, Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i cuëënia.

¹⁸ Usa 'ain cananuna bëmápucucësama 'ixun, Jesús ca aséabi Cristo 'icë quixun 'unani ami catamëti ainan 'ain. Barían pëcaquin espejo ichucësaribi oquin ca Jesucristonëmbi asaribi 'inun aín upí nu 'inania. Usaquian nu 'acëx cananuna bërámanu 'á ñucama ëuncubiani Jesucristo cuëëncësabi oi bëtsi sinánñu 'aish, asaribi 'in. Aín Bëru Ñunshin Upitanbia 'imicëx cananuna usai 'in.

4

¹ Èsoquin cana mitsu cain, 'uchañuira 'icëbi nuibaquin sinanamixun ca Nucën Papa Diosan aín bana uni ñuixunun nu 'imiaxa. Usa 'ain cananuna masá nuituquin ënquinma aín bana uni ñuixunin.

² Uni itsimi unëxunu 'acë ñucama ënquin cananuna a 'aínu rabínti ñu 'atimaribi 'aiman. Uni paránti sinánquinma cananuna Nucën Papa Diosan banaribi bëtsi oquinma ax aséabi quicë banaishi uni ñuixunin. Usaquin ñuixunia cuaquin ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan iscëxun cananuna ax quicësabi oquin aín bana ñuixuni quixun.

³ Nun nu Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun uni ñuixuncë 'aínbi sapi ca axa Jesucristomi catamëti iëtisama tancë unicanman a banax ca upí oquin cuaisama 'icë quixun sinánti 'icën.

⁴ Usaquin sináncë unicanman ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicëxun, uisairai cara aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diossaribi, Cristo, ainan 'iti 'icë quixun 'unanima.

⁵ Nuxbi ñuicaquin cananuna unicama bana ñuixuniman. Usoquin cananuna —Jesucristo ax ca Nucën 'Ibu 'icë —quixun unicama bana ñuixunin. Nuxbi ñuicaquinma cananuna Jesús, an nu nuibacë, an nu sinánmicësabi oquin aín bana mitsu ñuixunin.

⁶ Nucën Papa Dios axa bëráma, “Bëánquibucë ca pëquti 'icë” quiá, anbi ca Cristonëan nun nuitu mëúxun nu chuámashi tani cuëënquinu uisaira upí cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánun 'imiaxa.

Jesucristomi catamëtishi uni upiti tsóti bana

⁷ Nun cushínbi 'atsínxunmabi cananuna an 'amicëxunshi ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ai quixuan unicanman 'unánun ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan nux abë upí 'ixúnu aín cushínbi ñu 'anun nu 'imia.

⁸ Unían nu 'atimocëxbi cananuna Nucën Papa Diosan nu 'aquincë cupí asábi 'ain. Uisa ñu cara 'icëbëbi cananuna sináncasmai bënëtiman.

⁹ Unin bëtsi bëtsi oiabi ca Nucën Papa Diosan nu ënima. Unin bamatanun quixun mëëcëxbi cananuna bamaiman.

¹⁰ Uinu caranuna cuani anuax cananuna Jesús 'iásaribiti, camabi nětën tëmërai unin bëtsi bëtsi ocë 'ain. Usaínu 'iabria Jesusan nubë 'ixun nu 'aquinia ca camabi unin isti 'icën.

¹¹ Jesusan ca nu iëmiquin 'aquinia quixun camabi unin isnun ca nun aín bana ñuixuncëbë uni raíri nëtëtima nu bamamicatsi quiax 'esënanía.

¹² Aín bana ñuixuncë cupí nu bamamisa tani uni numi ësénanmainunbi camina mitsux nun nu ñuicë bana cuati Jesúsmi catamëti nëtétimoí Nucën Papa Diosnan 'inux iëcë 'ain.

¹³⁻¹⁴ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios, an Nucën 'Ibu Jesús bamacëbi baísquimia, an ca usaribi oquin nuribi ainan 'icë Cristo utëcëncëbëtan baísquimiti 'icën. Baísquimitancëxun ca mitsubënu abë aín nëtënu 'inun nu 'imiti 'icën. Usaquin 'unánquin cananuna –ainan 'inun an nu iëmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinia –quixun unicama cain, bëráma Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin ësáquin cuënëosabi oquin: “Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinia quixun 'unánquin cana camabi uni –usa ca –quixun can”.

¹⁵ Nun tëmëraquinbi mitsu bana ñuixuncëx camina 'itsaxira Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ainan 'aish cuëënin. Usai 'iquin camina mitsun 'itsaxuinra Nucën Papa Dios –asábi ca –caquin a rabin, Nucën Papa Dios cuëënun.

¹⁶ Usa 'ain cananuna masá nuituquinma aín bana ñuitiribi ëniman. Nucën nami axa abiira abi xëñibucëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan camabi nëtën ami catamëti cuëënun nu cushioia.

¹⁷ Cananuna 'unanin, ënë nëtënuaxnu tëmëracë 'aínbi ca a ñucamax bënëtishi cëñutia. Tëmëracëbi ca nun sináncësamaira oquin Nucën Papa Diosan nux tëmëracë cupínu abë 'aish chuámarua tani cuëëinra cuëënun nu 'imiti 'icën.

¹⁸ Usa 'ixun cananuna nun bërúnbi iscë ñu 'aisamaira oquin sinánquinma unin iscëma ñu, uni nuibati, cëmëi banatima, upí sinánñu 'iti, acama sinanin. Nun bërún nu iscë ñucamax ca cëñúti 'icën. Usa 'aínbi ca unin aín bërún iscëma, nun nuitu mëúnu sináncë ñucamax, Nucën Papa Dios rabiiti, uni 'aquinti, acamax cëñútima 'icën.

5

¹ Cananuna 'unanin, bëráma unin 'á 'aísha xubu chëquicësaribiti ca nun nami anu nun bëru ñunshin 'icë ax 'ia. Usaía nun nami 'iti 'aínbi ca Nucën Papa Diosan chëquitimoínu anu abë 'iti a aín nëtënu nu mëníoxuanxa. Ax ca unían 'acëma 'icën.

² Usai cananuna Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai quixun 'unani cananuna aséribi ënë nëtënuax anu cuainsa tani bënëtin.

³ Anuax cananuna ënë namima bëtsi namiñu 'iti 'ain.

⁴ Ënë nëtënu 'aish cananuna paë tani masá nuituti bënëtin. Usa 'aish cananuna ënë namiñuma bëtsi nami bamatima, axa usabii 'iti, aañu 'iti cuëënin.

⁵ Usaínu 'inúan an nu 'imicë ax ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca, usai cananuna 'iti 'ai quixúnu 'unánun aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun nu 'ináncëxa.

⁶ Usa 'ain cananuna an ca aín quicësabi oquin nu 'imiti 'icë quixun sinani, Nucën Papa Diosmi catamëti bënëtiman. Ënëribi cananuna 'unanin, ënë nëtënu 'aish, nun nami, nun xo acamax ió 'icëma pain 'aish, cananuna Nucën 'Ibu Jesúsbe aín nëtënuirama pan 'ain.

⁷ A isímabi cananuna ënë nëtënuax ami catamëti ax cuëëncësoi 'in.

⁸ Usa 'aish cananuna –an ca abë 'inun nu 'imiti 'icë –quixun 'unani chuámashi tani cuëënin. Usai 'i cananuna ënë nëtënu 'ima Nucën 'Ibu Jesúsbe aín nëtënu 'iisa tanin.

⁹ Usa 'ain cananuna ënë nëtënu 'aish 'icësaribiti aín nëtënuunribi ax cuëëncësa oquin ñu 'ati cuëënti 'ain.

¹⁰ Utëcëntancëxun ca Cristonën unicama achúshi achúshi uisaquin cara ënë nëtënuun ñu 'axa quixun isti 'icën. Usoquin ca, atun ñu 'acë cara upí 'icë, cara upíma 'icë quixun isti 'icën. Atun ñu 'acësabi oquin istancëxun ca raíri

ax cuëencësabi oquin 'acë, axa cuëënun 'imianan raíri an aín bana quicësabi oquin 'acëma uni a uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën.

Usai cara uni chuámarua 'iti 'icë quicë bana

¹¹ Usaquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën unicama ashúshi achúshi isti 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuéquin camabi unínribi 'unánun a ñucama ñuiquin bana ñuixunin. An nu sinánmicësabi oquin cananuna bana ñuixuni quixun ca Nucën Papa Diosan 'unánxa. Usaquinu 'aiami mitsúnribi 'unánti cana cuëënin.

¹² Nuxbi rabíacatëcëni banaquinma cananuna mitsun uisa caranuna nux 'ai quixun 'unánquin axa nu ñui banacë unicama canun quixun usaquin mitsu can. A unicaman ca —nux cananuna upí 'ai —quixun uni sinánmisa tanquinbi aín nuitu upí 'iti sinanima.

¹³ Uni raírinëan, nux cananuna ñunshíncësa 'ai quixun sinánmainunbi cananuna Nucën Papa Dios ax cuëencësabi oquin ñu 'ain. Usaribi oquin cananuna raíri unínribia, nux cananuna ñunshíncëma asábi 'ai quixun sinánmainun, mitsúxmi upiti Nucën Papa Diosmi sináncë 'inun, aín bana mitsu ñuixunin.

¹⁴ Cristonën ca camabi uni 'itsaira nuibatia quixun 'unánquin cananuna a sinánquin —usa ca —quixun atu cain. Cananuna 'unanin, ax achúshi 'aishbi ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oi camabi unin 'ucha cupí bamacëxa. Usaía Cristo 'ia 'ain, cananuna tëmëraíbi nux cuëencësabi oi 'ima, ax cuëencësabi oi 'iti 'ain.

¹⁵ Aín unicamaxa ënë nëtënuax atux cuëencësa oi 'ima, ax cuëencësabi oi 'inun ca Cristo, axa atu cupí bamatancëx baísquia, ax camabi unin 'ucha cupí bamacëxa.

¹⁶ Bëráma uni isquin, ax ca unishi 'icë quixun sinan 'ixunbi cananuna bërí, uisa uni cara, —axribi ca Jesucristonan 'iti 'icë —quixun sinanin. Usaribi oquin —Cristo ax ca unishi 'icë quixun sinan 'ixunbi cananuna bërí Cristo ax ca aséribi Nucën Papa Diosan Bëchicë, an nu ainan 'inun iëmicë, a 'icë quixun 'unanin.

¹⁷ Usa 'ain ca uinu 'icë unix cara Cristomi catamëtia ax Cristobë 'aish bëtsi uni 'icën. Usa 'ixun ca bëráma 'acësa oquin sinántëcënima. Bëtsi oquin ca sinania.

¹⁸ Nucën Papa Diosan 'imicëx ca axa Cristomi catamëcë uni usai 'ia. Cristo cupí nux abë upí 'inun ca Nucën Papa Diosan nu 'imiacëxa. 'Imianan ca camabi uníxa abë upí 'inun aín bana ñuixunun nu 'imiacëxa.

¹⁹ Ënëx ca ësa 'icën: Nucën Papa Diosan ca Cristo cupía camabi uni abë upí 'inun mëníocëxa. Mëníonan ca atun ñu 'atima 'acëcama a sinántëcënxunma tërënxuanan, nun aín bana anun unicama abë upí 'inun ñuixunun nu cacëxa.

²⁰ Nux Cristonën 'imicë 'ixun cananuna an sinánmicësabi oquin mitsu ësaquin cain, Nucën Papa Dios anbia mitsu cacësa 'inun: Nucën Papa Diosbë upí 'inux camina min 'uchacama tërëncë 'inun Jesucristomi catamëti 'ain.

²¹ Cristo axa aña 'uchañumabi 'icëbi ca nun 'uchacama tërëncë 'inúan, nun 'ucha bitsi 'uchañuirasa 'inun Nucën Papa Diosan 'imiacëxa, nux an iscëx 'uchañuma 'inun. Nuxnu abë 'imainuan Cristo axribi nubë 'icëbëtanu ax cuëencësabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan nun 'uchacama a 'ináncëxa.

6

1-2 Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia:

Anúnmi 'ë ñucacë nëtën cana min bana cuan. Cuaquin cana anúnmi 'ënan 'inux iëti nëtën mi iëmian.

A bana quicësabi oi ca bëríribi anúan mitsun ñucacëxun cuati nëtë a 'icën, bëríbi ca anúan mitsu ainan 'inun iëmiti nëtë 'icën. Usa 'ain cananuna Nucën Papa

Diosbëtan mitsu cain, an mitsun bana cuanan 'aquinsa tancëxun camina an mitsu 'aquinun axa cuëencësabi oquin a ñucáti 'ain.

³ Uinu 'icë unínbia nun bana —'aisama ca —quixun caquin cuaisama tanunma cananuna ñu 'atima 'aquinma Nucën Papa Dios cuëencësabi oquinshi 'ain.

⁴ Bëtsi bëtsi onan numi nishquin unin tëmëramicë 'ianan uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquinma tanshiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunia isquin ca camabi unin 'unánti 'icën, nux cananuna aséabi Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun.

⁵ Unían nu mëëanan sipuanan raíri uni numi tsuáquirumimainun 'aisamaira oquin ñu mëëanan, 'uxti tëanan 'acëñuma 'aish panancë 'ixunbi cananuna bënëquinma tanshitin.

⁶ Usa 'ixun ñu 'aisama 'ati sinánquinma Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun ami nishíma unibë aséabi upí 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upítan sinánmicë 'ianan, paránquinma aséabi uni nuibanan

⁷ bëtsi bana ñuiquinma, an cushiocëxuinshi aín bana ñuixunia isquin ca nux cananuna aséabi Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun camabi unin 'unánti 'icën. An iscëx nun nuitu upí 'ixun cananuna racuëquinma uni itsiribi Cristomi sinánun 'aquinti 'ain. Usoquin 'aia ca numi manánquinbi unin 'unánti 'icën, nun cananuna ñu 'aisama 'acëma 'ai quixun.

⁸ Raíri uni nu ñui —a unicamax ca aín nuitu upí 'icë —quimainun raírinëxribishi nu ñui 'atimati banaia. Usaribitia raírinëx nun isanuna Nucën Papa Diosan bana upí oquin ñuixuni quimainun ca raírinëxribi nun isanuna Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ai quia. Usaribiti ca raíri uníxa —Pablonën bana ca aséabi 'icë —quimainun raírinëxribishi —a banax ca cëmë 'icë —quia.

⁹ —Uínbi 'unáncëma ca a uni 'icë —quiax nu ñui quicancëbëbi ca raíri —nun 'unáncë ca Pablo 'imainun abë 'icë unicama 'icë —quia. Bamatisa 'aishbi cananuna iëan. Usai 'ínu upiti ami catamëti 'unánti cupía Nucën Papa Diosan nu castíancëxbi cananuna bamacëma 'ain.

¹⁰ Masá nuitucë 'aishbi cananuna chuámaruaishi 'ain. Ñuñuma 'ixunbinu Cristo ñuiquin bana ñuixuncëx ca an a bana cuacë unicamax uni ñuñu 'icësamaira oi chuámarua tani cuëënia. Ñuñuma 'icëbi ca Cristonën nubë 'ixun ax cuëencësabi oínu anun 'inun nu ñu 'inania.

¹¹ Corintonu 'icë nucën xucëantu, aséabi mitsu nuibaquin cananuna nux 'icëcama 'imainun nun sináncë ñucamaribi mitsu ñuixuan.

¹² 'Itsaira mitsu nuibaquin nun cacësaribi oquin mitsun nu nuibaquin cati sináncëbëtanbi camina nu cacëma 'ain.

¹³ Usa 'icë cana unían aín bëchicë cacësaribi oquin mitsu cain, 'ën mitsu 'acësaribi oquin camina 'ëribi nuibacanti 'ain.

Nux cananuna anu Nucën Papa Dios 'icë a 'ai quicë bana

¹⁴ An ñu upíshi 'acë unin sináncësaribi oquin ca an ñu 'aisama 'acë unicaman sinaníma. Usa 'ain camina mitsux Jesucristomi catamëcë 'ixun axa Jesucristomi catamëcëma unicamabëtan atun cuëencësa oquin ñu 'atima 'ain. Nëtëx ca imëbë mëscutíma. Usaribiti ca Cristonën unicamax Cristonanma unicamabë nuianantima 'icën.

¹⁵ ¿Cristonën cara ñunshin 'atimanën 'apúan sináncësa oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma. ¿Axa Cristomi catamëcë unin cara axa Cristomi catamëcëma unin sináncësaribi oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma.

¹⁶ ¿Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun cara atúnbi 'acë ñu unin rabiti 'ic? Ca 'atima 'icën. Nucën Papa Dios, ax bamatimoi tsócë, a aín unicaman rabricë, ax ca mitsunu 'icën, axa ësai quiásabi oi:

'Ēx cana atubēbi 'ianan uinu cara atux cuania anuribi atubē 'iti 'ain. 'Ēx cana aín Dios a atun rabiti a 'ain, atux ca 'ën unibu 'iti 'icën.

17 Ēsairibi ca Nucën 'Ibu Diosan bana quia:

Axa 'ëmi sináncëma unicamabë 'ima 'ianan camina atun sináncësaribi oi 'icantima 'ain. Usai 'iquin camina 'ëx cuëncëma ñu 'atima 'ain. Usai 'ia cana 'ënan mitsu 'imiti 'ain.

18 'Imianan cana mitsun Papa 'iti 'ain. 'Icëbë camina mitsux, bëbu 'imainun xanucamaxribi, 'ën bëchicë 'iti 'ain. Usai cana mitsun 'Ibu Dios, cushiira, 'ëx quin.

7

1 'Ēn nuibacë xucéantu, a banacama nun cuanun ca Nucën Papa Dios quiacëxa. A banacama 'unánquin cananuna nun sinanën upíira oquin sinánan nun nuituribi upí 'ianan nun 'acë ñuribi upí 'inun camabi nētën bërúancati 'ain. Usai 'i cananuna aín bana cuati ainanshi 'aish ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain.

Corintonu 'icë unicamaxa sinana bana

2 Mitsun nuitunënbi camina upí oquin sinánquin nu nuibati 'ain. Mitsu achúshibi cananuna uisa ocëma 'ain, mitsu achúshibi cananuna 'atimaquin sinánmicëma 'ain, mitsu achúshibi cananuna paráncëma 'ain.

3 'Uchoquin cana mitsu caiman. Bëráma cacësabi oquin cana mitsu catëcënin, cana 'aisamaira mitsu nuibatin. Mitsux cuëncëbë cana 'ëxribi cuëenin, mitsux masá nuituti tēmëracëbë cana 'ëxribi masá nuituti tēmëracësa 'ain.

4 Mitsun camina upí oquin 'ai quixun sinani cana cuëenin. Usa 'aish cana, nux tēmëraquinbi mitsun upí oquin 'aia cuati, chuámarua tani cuëenin.

5 Macedonia menu uax cananuna upíma 'aish masá nuituan. Ēnuax cananuna 'aisamaira tēmëran, numi uni nishcë cupí 'ianan mitsucëñun Titoribi sinani masá nuituti.

6 Usai 'iabi ca Nucën Papa Dios, an uni tēmërai masá nuitutiabi chuámarua 'inun 'imicë, an Tito mitsunuax ënu unun mëníoxun nu chuámarua 'imiaxa.

7 Tito ucë cupishima, an mitsu ñuiquin 'ë cacë bana aribi cuati cananuna chuámarua tani cuëëan. Mitsunuax uxun ca Titon nu caxa, axribi masá nuituti cuanxbisa mitsu isi cuëëanxa quixun. Nux mitsu isi cuanti cuëëananmi 'ën mitsu quiricanu cacë ñucama sinani masá nuitutími 'itsaira 'ëmi sináncancë, acama Titon ñuia cuati cana cuëëan.

8 A quirica buánmixun cana mitsu masá nuitumian. Usa 'aínbi cana, a quirica buánmiti ca 'aisama 'icë quixun pain sinánxunbi bërí 'unanin, 'aisamairai camina masá nuitucancëma 'ai quixun.

9 Mitsúxmi 'ën buánmicë quirica isi masá nuitucë cupíma, mitsúnmi masá nuitutancëxunbi sinanacë cupí cana cuëenin. Nucën Papa Dios cuëncësabi oi camina usai 'ican. Usa 'ain ca nun mitsu buánmicë quirica an uibi 'atimaquin sinánmicëma 'icën.

10 Aín 'uchacama cupí masá nuitutancëxa uni sinanati ca Nucën Papa Dios cuëënia. Sinanatancëx ca aín 'ucha tērëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inux iëcë 'ia. Usai 'itancëx cuëënquin ca —'ëx 'ën 'uchacama sinani pan masá nuituti ca asábi 'iixa —quixun sinánti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raíri aín ñu 'atima 'acë cupí masá nuituquinbi acama ëni ami sinanacëma 'aish Nucën Papa Diosnan 'ima.

11 Nucën Papa Dios cuëncësabi oi masá nuitutancëxun camina 'ën mitsu cacë bana upí oquin sinan. —Sinanima cananuna usai 'ia —quixun sinánan —ami rabínquinma an 'aisama ñu 'acë uni 'axunma 'anun cacëma 'aish cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani racuëquin camina upí oquin mëníoti sinan.

Camina 'ën mitsu isi cuëëanan, an ñu 'aisama 'acë uni upía 'inun 'ë mitsu cacësabi oquin 'aquian. Mitsun camina 'ën mitsu cacë ñucama upí oquin mënío quixun cana 'unanin.

¹² 'Ën mitsu quirica buánmiquin cana an ñu 'atima 'acë uni ashi sinánquin cuëñocëma 'ain, ami ax 'uchacë uni aribishi sinánquin cana 'acëma 'ain. Nucën Papa Diosan iscëxun camina aséabi nu nuibaquin nun bana cuati quixunmi mitsun 'unánun cana a quirica mitsu buánmian.

¹³ Usa 'ain cananuna açama sinani masá nuitutíma chuámarua tani cuëëan. 'Ianan cananuna Titóxribia usaími 'icancë bana ñui cuëënia isi cuëëinra cuëëan. Mitsun camina Tito chuámarua tanquian upí oquin sinánun 'imian.

¹⁴ Mitsunua cuantánun Tito caquin cana —a unicamax ca upí 'icë—quixun mitsu rabiquin can. Nun nu Tito ñuiquin mitsu cacë bana axa cëmëma 'ain ca nun mitsu ñuiquin Tito cacë banacamaxribi cëmëma 'iaxa.

¹⁵ Mitsúnmi axa bëbaia aín bana cuaisa tanquin nuibaquin bicë, a sinánan an cacësabi oquinmi mitsun 'acë ñucama aribi sinánquin, ca an aséabi mitsu nuibatia.

¹⁶ Usa 'ain cana, mitsun camina aséabi upí oquin sinánquin ñu 'ai quixun sinani cuëënin.

II. AXA JERUSALENUAX JESUCRISTOMI CATAMËCË UNICAMA CURÍQUI BUANMITIA PABLO QUIA (8.1-9.15)

8

'Aquinsa 'icë uni upí oquin 'aquinti bana

¹ 'Ën xucéantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu caisa tanin, Macedonia nëtënu 'icë unicamax ca ainan 'aish ësai Nucën Papa Diosan sinánmicëx 'ia.

² Amia uni nishmainun bëtsi ñu cupíribi tëmëraqinbi Jesucristomi catamëti ëníma ca chuámaruaishi 'aish bucuia. Chuámarua 'ixun ca ñuñuma 'ixunbi cuëënquin ñuñu unin 'acësa oquin curíqui 'inánxa.

³ 'Ënbi cana uisoquin cara atun curíqui 'inánxa quixun 'unan. Cuëënquin ca a 'inánti a 'inánanbi ainan 'itia nancë aribi 'inánxa.

⁴ 'Itsa oquin ca ësquin nu caxa:

—Nunribi cananuna axa Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinquin curíqui 'inántisa tani —quixun.

⁵ Nun sináncësamaira oquin 'aquin ca Nucën 'Ibu Jesús pain —nux minan 'ixun cananuna mix cuëëncësabi oquin 'ati 'ai —quixun catancëxun Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oquin nun bana cuanan nun nu Jerusalénu buánun atun curíqui nu 'inánxa.

⁶ Macedonianu 'icë unían 'acë sinánquin cananuna an bëráma mitsúnmi Jerusalénu buánmiti curíqui biquinbi sënëonma cupí, a sënëonquin bitsia isía cuanun quixun Tito xutin.

⁷ Raírinëan 'acësamaira oquin camina upí oquin sinani Jesucristomi catamëanan, Nucën Papa Diosan bana 'unánquin a bana uni 'unánmiti 'unánan, aséabi chiquíshquinma cuëënquin ñu 'anan, aséabi nu nuiban. Usaquin 'axun camina raírinëan 'acësamaira oquinribi Jerusalénu 'icë unicama nuibaquin atu buánmiti curíqui timëquin nanti 'ain.

⁸ Usoquin 'ati cuëënquinmabimi 'anun quixun cana mitsu caiman. Macedonianu 'icë unicaman ca cuëënquin axa Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicama curíqui 'inania quixunmi 'unánun quixuinshi cana mitsu can. Usoquin 'unánquin camina 'unánti 'ain, caramina aséabi Jerusalénu 'icë unicama nuibati 'ai quixun.

⁹ Uisaira oquin cara Nucën 'Ibu Jesucristonën nu nuibatia quixun camina 'unanin. Mitsúxmi chuámarua 'ianan aín nètënu xënibua 'aínbi abë 'iti cupí ca ax aín Papan nètë upí ëbëtsini ënë menu ñuñuma 'inux uacëxa.

¹⁰ Usa 'ain cana 'ën mitsu cacë cupímami mitsúxbi cuëenquin Jerusalénu 'icë unicama curíqui 'inánti sinan 'icë ësaquin mitsu cain: bëtsi baritian camina mitsun curíqui 'inánti sinani cuëëancën. Usaquin sinánxun atu 'inánti curíqui biquinbi camina sënëoncanma 'ain.

¹¹ Sënëonma 'ixun camina bërí sënëoncanti 'ain. Uiti curíquiñu caramina 'icanin, a camina mitsúnbi sinánquin, mësú 'inánti 'ain. Mitsúxmi a 'ati sinani cuëëansabi oquin sënëonquin 'inani camina cuëëncanti 'ain.

¹² Curíquiñu 'ixun unin 'inántisa tanquin 'inánti ax ca Nucën Papa Diosan iscëx asábi 'icën. Usaribiti ca curíquiñuma 'ixun unin 'inántisa tanquinbi 'inancëma, axribi Nucën Papa Diosan iscëx asábi 'icën.

¹³ Atu curíqui 'inántancëxmi mitsux curíquiñuma 'inun cana mitsu caiman. Mitsux 'icësaribitia atúxribi ñuñu 'iti cupíshi cana mitsu cain.

¹⁴ Usa 'ain camina mitsux bërí ñuñu 'ixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usaribi oquin ca atúxribi ñuñu 'ixun mitsu ñuñuma 'icë 'inánti 'icën. Usai 'i ca camabi uni ñuñu 'iti 'icën.

¹⁵ Usaribi oi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “An piti 'itsa bicë, ainan ca tëxëcëma 'icën. 'Imainun ca an 'itsamashi bicë, anribi pucháquin piaxa”.

Titocëñun abë 'icë unicama ñui quicë bana

¹⁶ Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca 'ën 'acësaribi oquin Titon mitsu nuibaquin 'aquinsa tania. An usaquin Tito sinánmicë cupí cana Nucën Papa Dios —asábi ca —cain.

¹⁷ 'Ën mitsu isi cuantánun cacëx ca axribi cuainsaira tani cuëëanxa. Usa 'aish ca ax cuëëncësabi oquin mitsu 'aquinuxun isi cuania.

¹⁸ Bëtsi uniribi —an ca upí oquin Cristo ñuiquin bana ñuixunia —quixuan camabi ëmanuxun 'unáncancë, aribi cananuna Titobë cuanun xutin.

¹⁹ A uni ca camabi ëmanuxun axa Jesucristomi catamëcë unicaman ënë ñu mëëti nu 'aquinia nubë cuanun caísaxa. Mitsúnmi usoquin 'inancë isquian unicaman Nucën 'Ibu Jesús rabinun cananuna ënë curíqui bixun Jerusalénu 'icë unicama 'inani cuanin.

²⁰ Unían nunan 'inun a curíqui biisa sinánquin nu ñuiti rabanan ca a uni nubë cuania.

²¹ Nun cananuna ënë curíquicama mëcamaquinma upí oquin buánti 'ai quixun Nucën 'Ibu Diosan ismainuan unicamanribi 'unánti cananuna cuëënin.

²² Tito 'imainun 'ën mitsu ñuixuncë uni, acëñun cananuna bëtsi uniribi mitsunu cuanun xutin. Ax ca Cristomi catamëcë 'aish nun xucën 'ixun nu upí oquin ñu 'axúanxa. Mitsun camina Jerusalénu 'icë unicama curíqui buánmisa tani quixun 'unani ca axribi mitsu 'aquini cuainsa tania.

²³ An 'unáncëma unicaman —uí cara Tito 'icë —quixun ñucácëxun camina cati 'ain, —an Pablobëtan ñu mëëquin mitsu 'aquinti uni ca ax 'icë —quixun. Canan camina abë cuancëcamaribi ñuiquian —uí cara —quixun ñucácëxun cati 'ain, acamax ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman xucëxa cuancë 'icë quixun. Cristonën 'imicë 'ixuan atun upí oquin ñu 'aia isquin ca —usa ca Cristonën uni 'icë —quixun camabi unin 'unania.

²⁴ Usa 'ain camina ënë unicama upí oquin biti 'ain. Mitsun usaquin 'aia cuaquin ca camabi ëmanuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman 'unánti 'icën, mitsun camina acama nuibati quixun. 'Unánan ca nux mitsu ñui quicë bana ca aséribi 'icë quixun 'unánti 'icën.

9

Axa Jerusalénuax Cristomi catamécë unicama buánmiti curíquia Pablonën ñuia

¹⁻² Cana 'unanin, 'ën cacëxunmabi camina mitsúnbi cuëenquin axa Jesu-cristomi catamécë unicama curíqui buánmiti sináncancën. Usaquinmi sináncë cupí cana mitsu ñuiquin —bëtsi baritian ca Acaya menu 'icë unicaman curíqui timëti sinánxa —quixun Macedonia menu 'icë unicama cain. Usaquin 'ën ñuia cuaquin ca Macedonianu 'icë unicaman mitsun 'acësaribi oquin 'ati sinánxa.

³ Usa 'aínbi cana 'ën mitsu ñuiquin atu cacë bana cëmë 'iti rabanen, ënë unicama mitsunu cuanun xutin, 'ëx quicësabi oía mitsun curíqui mëníocë 'iti cupí.

⁴ Macedonianu 'icë unían 'ëbë mitsunu cuanxun iscëxbi nun sináncësabi oquin mitsun 'acëma 'ain cananuna rabínti 'ain. A ñucama mitsun sináncësabi oquin 'acëma 'aish camina nux 'icësamairai rabíncanti 'ain. Usaínu 'itima cupí cana ënë unicama mitsunu cuanun xutin.

⁵ Usa 'ain cana ënë unicama atux pain cuanxuan, mitsun sinánsabi oquin curíqui timëti 'aquinun quixun rëcuéonquin xuti sinan. Usoquin mitsun 'aia ca axa 'ëbë cuancë unicaman 'unánti 'icën, nun sinánmicëxunmabi camina mitsúxbi cuëenquin curíqui Jerusalénu 'icë unicama 'inani quixun.

⁶ Ësa ca quixun camina sinánti 'ain, an ñu bëru 'itsama 'apácë uni, an ca aín bimiribi 'itsamaribi bitsia. Usaribi oquin ca an ñu bëru 'itsa 'apácë uni an aín bimiribi 'itsa bitsia.

⁷ Usa 'ain camina mitsúnbi mitsun nuitu mëu upí oquin sinántancëxun 'inánti 'ain. Sinánquinbi 'inántisama tanquin camina 'inántima 'ain. Usaribi oquin camina uni itsían mi cacëxuinshi 'inántima 'ain. Nucën Papa Diosan ca an aséabi cuëenquin uni ñu 'ináncë uni a nuibatia.

⁸ Nucën Papa Diosan ca camabi ñu anúnmi mitsux ami sinani cuëëni bucuti mitsu 'inánti 'icën. 'Inánan ca anúnmi usaribi oquin bëtsi uniribi 'aquinun mitsu 'inánti 'icën.

⁹ Usa 'ain ca axa ami sináncë uni ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësairibi quia:

Upí oquin sinánxun ca ñuñuma uni ñonquinma 'itsaira 'inánxa. Usoquian 'acë a ca Nucën Papa Diosan manuquinma xënbua 'aínbi sinania.

¹⁰ Nucën Papa Dios, an 'apáti ñu bëru uni 'ináncë, an ca 'apáxuan aín bimi piti oquin uni 'inania. Usaribi oquin ca anun uni itsi 'aquenti ñu mitsuribi 'inánti 'icën, camabi nëtënmi anun upí oquin uni 'aquinun.

¹¹ Usa 'ain ca ñonquinmami anun uni itsi 'aquinun Nucën Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icën. An 'ináncëxunmi mitsun buánmicë curíqui nun 'ináncëxun biquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamécë unicaman —asábi ca —caquin Nucën Papa Dios rabiti 'icën.

¹² Usoquin 'aquinquin cananuna anun aín cuëëncë ñuñu 'inun 'inanin. Usaquin 'inánquin cananuna —asábi ca —caquin rabia Nucën Papa Diosmi sinánun acama 'aquinin.

¹³ Usoquin mitsun 'aquincëxun ca a unicaman —mitsun camina Cristonan 'ixun aín cuëëncësabi oquin 'ai —quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiti 'icën. Rabianan ca mitsun camina atu 'imainun uni raíriribi ñonquinma ñu 'inani quixun sinánquin Nucën Papa Dios —asábi ca —cati 'icën.

¹⁴ Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëxunmi mitsun curíqui 'ináncë cupí, atun mitsu nuibaquin Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën.

¹⁵ ¿Nucën Papa Diosan aín Bëchicë achúshi nu iëminuxa bamanun xuá, a sinani caranuna uisairai quiti 'ain? A sinánquin cananuna cuëenquin —asábi ca —caquin 'itsaira rabin.

III. JESUCRISTONĒN AÍN BANA ÑUIXUNUN CAISCĒ UNI ÑUIQUIN PABLONĒN CA (10.1-13.14)

10

—*Aín bana ñuixunun Jesusan cá cana 'ëx 'ai —quíaxa Pablo quia*

¹ 'Ëx Pablo 'icë Cristonën sinánmicëxun an 'acësaribi oquin mitsu nuibaquin upí oquin cati cana cuëënin. Uni raírinëx cáisa quia, 'ëx mitsubë 'aish isana mitsu ñu cáima upitishi banain. Bëtsi ëmanuxun quirica buánmiquin cuni isana ñu caquin cacësa oquin mitsu cain.

² Usai quicëbëtanbi cana mitsu cain, mitsu isi cuanquin, 'ën isna axa 'ëbë nicë unibëtan, Nucën Papa Diosan sinánmicëma, nunbi sinánxun bana uni ñuixuni quixuan an nu ñuicë unicama, abë banaquin cati cana sinanin. 'Ën mitsu isi cuanxun ñu caquin catima cupía upitishi bananun camina a unicama uisa caranuna nux 'ai quixun upí oquin 'unánmiti 'ain.

³ Aséribi cananuna nux unishi 'aishbi ënë nëtënu 'icë unicama 'icësaribiti 'acanáman.

⁴ Usa 'aish cananuna ënë nëtënuaxa anun suntáru 'acánancë ñu anúnribi nux 'acanáman. Nucën Papa Diosan cushínshi cananuna axa ami nishcë unicama usai 'iaxma 'inun nëtémiti 'ain.

⁵ Usaribi oquin cananuna unían 'atimaquin nu ñuicë bana, 'imainun unin anbi sinánquin, Nucën Papa Diosan bana cuaxunma 'anun caquin 'atimaquin sinánmicë banacamari, Nucën Papa Diosan cushínshi ñancáishi 'itánun nëténti 'ain. Usa 'ain cananuna aín cushínbia 'imicëxun Cristo cuëëncësabi oquinshi 'ati sinanin.

⁶ 'Ën mitsu cacë ñucamami mëníoquin sënëoncëbë mitsunu cuanquin cananuna an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama sinananun 'ësëquin, atun 'aisama ñu 'acë a ëinsama taniabi ëmiti 'ain.

⁷ Mitsun camina uisaira caranuna nux 'ai quixun isti 'ain. Aséribi camina Cristonan 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, nuxribi cananuna Cristonan 'ai quixun.

⁸ Nucën 'Ibu Jesucristonën ca aín bana mitsu ñuixunun 'ë cacëxa, masá nuitu-miquin 'uchoquin ñu caquinma ax quicësabi oquin 'anun mitsu 'unánminun quixun. Usoquin 'anuan Jesucristonënbi 'imicë 'aish cana 'itsa oquin mitsu cáibi rabiniman.

⁹ Racuéoti cupí cana mitsu quirica buánmi quixunmi sináncanti cana cuëëniman.

¹⁰ Uni raírinëx cáisa quia, 'ën quiricanu cuënëocë bana ax cushi 'aínbi isana 'ëx mitsubë 'aish cushima 'ianan 'ëx quicësa oquin unin 'aisama 'ai quiax.

¹¹ Axa usai quicë unin ca 'unánti 'icën, 'uránxun quiricanën cacësa usaribi oquin cananuna mitsubë 'ixun mitsu cati 'ain. 'Anan cananuna quiricanu nun mitsu cacësabi oquin 'ati 'ain.

¹² An nu ñuicë unicamax ca atúxbi rabiactia. Usairibi cananuna nux 'itima 'ain. Atun sináncësabi oi ca 'ia, atux ca bëtsibë tanánantishi cuëënia. Upí oquin sinanima ca usai 'ia.

¹³ Atux ca atun sináncësabi oi 'ia. Usa 'aínbi cananuna nun Nucën Papa Diosan nu mëníoquincësabi oquinshi 'ain. An mëníoquincësabi oquin cananuna mitsuribi aín bana ñuixuan.

¹⁴ Nunbi sináncë cupíma, Nucën Papa Diosan nu mëníoquincë cupíshi, cananuna mitsun ëmanu cuanxun aín banami 'unánun mitsu ñuixuan. Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin cananuna nun pain mitsu Cristo ñuiquin bana ñuixuancën.

¹⁵ Bëtsi unin 'aquincë cupía uni Jesucristomi sinania cananuna —'ën bana ñuixuncë cupíshi ca usai 'iaxa —quixun caiman. Usa 'aínbi cananuna mitsúnmi Cristomi catamëquin ënquinma ax quicësabi oquin 'acë cupí, aín bana mitsu 'unánmitëcëni cuainsa tanin, Nucën Papa Dios cuëncëbë.

¹⁶ Usoquin mitsu amiribishi 'unánmitëcëntancëx cananuna mitsu 'ura 'icë ëmacama, anua unin bana ñuixuncëma, acamanu cuanquin Cristo ñuiquin bana ñuixuni cuanti sinanin, nun 'unánmixunmabi uni itsían 'unánmicë, nun 'unánmicë isa quixun catima cupí.

¹⁷ Ui unin cara —'ën cana upí oquin 'ai —quixun sinania, an ca —Nucën 'Ibu Jesusan 'amicëxuinshi cana upí oquin 'ai —quixun sinánti 'icën.

¹⁸ Axa rabiacacë uníxma, axa Nucën 'Ibu Jesucristonën iscëx upí 'icë uni, ax cuni ca asérabi upí 'icën.

11

Pablo 'imainun Jesucristonën 'imicëxun isa aín bana ñuixunia quicë unicama

¹ Sinánñuma uni 'icësai 'ëx rabiti banaiabi mitsun 'ën bana cuati cana cuëenin. Usai banaiabi 'ën bana cuatibi camina 'icanin.

² Cristonainshi 'inun cana mitsu aín bana ñuixuan. Usa 'ixun cana xanúxa bëtsi unin bana cuatima aín bënëni banaishi cuati ami sináncësaribi oi, mitsux bëtsi bana quicësa oíma Cristo quicësabi oíshi 'iti cupí, mitsu cain, Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicëxun.

³ Ax cëmëti 'unan 'ixun ca runun Eva paráncëxa. Usaribi oquin sapi ca anu 'icë unicaman mitsu parania quixun cana 'itsa sinanin. Cristomi asérabi upiti catamëcë 'ixunbi sapi camina bëtsi oquin sinánquin aín bana ënti 'ai quixun cana sinan.

⁴ Mitsun camina uni itsían nun 'acësabi oquin Jesusan bana ñuixunquinma, a bana bëtsi oquin ñuixuncëxun cuatin. Cuanan camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma, bëtsi ñunshinan sinánmicë unicaman mitsu ñuixuncëxun a bana cuatin. Cuanan camina Jesucristo cupía Nucën Papa Diosan nu iëmiti a bana pain cuaxunbi ënquin bërí bëtsi bana, unin ñuixuncë, aribishi cuacanin.

⁵ Mitsúnmi, 'ësamaira isa a unicama mitsun aín bana cuacë, ax 'icë quixun sináncëbëbi, cana 'ën sináncëx 'ëx atu meuma 'ain.

⁶ 'Ëx upíira upiti banati 'unáncë 'ixunmabi 'ën ñuicë bana ax ca asérabi 'icën, nun mitsu ñuixuncë banacama quicësabi oi 'ia camina nu iscan.

⁷ 'Ën añubi ñucáquinma mitsu anun Nucën Papa Diosnan 'iti bana ñuixuncë cupí, sapi camina, mitsux ismina 'ëx meura 'imainun 'ë manámi 'ai quixun sináncanin. ¿Mitsun sináncëx cara añubi ñucáquinma 'ën mitsu bana ñuixunti 'aisama 'iax?

⁸ Mitsu bana ñuixunti cupí cana bëtsi ëmacamanuxuan axa Jesucristomi catamëcë unicaman 'ináncëxun curíqui bian.

⁹ Mitsubë 'aish ñuñuma 'ixunbi cana mitsu ñu ñucácëma 'ain. Macedonian-uaxa ucë axa Jesucristomi catamëcë unicaman cuni ca 'ën cuëncë ñucama 'ë 'inánxa. 'Ën mitsu 'acësabi oquin cana mitsu ñu ñucátima 'ain.

¹⁰ Cristonan 'aish cëmëquinma cana mitsu cain, Acaya menu 'icë unicamaxa atúinsa 'ë ñu 'inánxa quitin rabanan cana a ñubi bitima 'ain.

¹¹ ¿Uisacatsi carana usai banain? Mitsun sapi camina sinanin, 'ën cana mitsu nuibatima quixun. Nucën Papa Diosan ca uisaira oquin carana 'ën mitsu nuibati quixun 'unania.

¹² Usoquinmi sináncancëbëtanbi cana 'ën 'acësabi oquinshi 'ati 'ain. Mitsubë 'icë unicama, an nun ñuicë banama bana itsi ñuicë, acamax ca quia, nux cananuna Pablo 'imainun abë 'icë unicama 'icësaribi 'ain, abë sënënríbi 'aish.

Nun 'acēsariibi oquin ca Pablonēn curíqui bitsia. A unicamaxa usai quitin rabanan cana curíqui bitsiman.

¹³ A unicamax ca —Cristo unicama ñuixunun ca Nucēn Papa Diosan nu 'imiāxa —quiax quia. Usai quibi ca asérabi usama 'icēn. Cēmēquinshia an uni paráncē ca atux 'icēn.

¹⁴ Usaquin uni parania isíbi camina ratúcantima 'ain. Ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, anribi ca aín bana isa Diosan banasaribi 'icē quixun sinánmisa tanquin uni parania.

¹⁵ Usaribiti ca ñunshin 'atimanēn 'apúan sinánmicē uni, ax bētsi unían iscēx an ñu upí 'acē unisa 'icēn. Usa 'aíshbi ca asérabi Nucēn Papa Diosmi sinánquin ñu 'acēma 'aish Nucēn Papa Diosnanma 'icēn.

Jesusan bana ñuixuncē cupí Pablo tēmēra

¹⁶ Amiribishi cana mitsu cain, mitsúnmi —sinánñuma ca —quixun 'ē sinánti cana cuēēniman. —Sinánñuma ca —quixun 'ē ñuiquinbi camina 'ēn mitsu cacēxun cuati 'ain, an 'ē ñuicē unicamaxa 'icēsariibiti 'itsamashi 'ēx rabiaca-mainun.

¹⁷ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn ca rabiacanun 'ē cacēma 'icēn. Sinánñuma uni 'icēsaisi cana rabiacatin.

¹⁸ 'Itsaira uníxa ēnē nētēnu 'icē ñuishi sinani rabiaccēsariibi oi cana 'ēxriibi rabiacati 'ain.

¹⁹ Mitsun, nux sinánñuma 'imainun ismina mitsux sinánñuira 'ai quixun sinánquinbi camina a unicamax banaia cuēēnquin cuatin, atúxa sinánñuma 'icēbi.

²⁰ A unicaman atun cuēēncēsa oquin 'acēxunbi camina mitsun tanshitin. Atun ca mitsu ñu mēēmianan, paránxun mitsun ñu bianan, mitsux camina meu 'aish atubē sēnēnma 'ai quixun canan, mitsu bētashcaia. Usaquin 'acēxunbi camina tanshitin.

²¹ Nux cushima 'ixun cananuna mitsu usoquin 'acēma 'ai quixun sapi camina sináncanin.

Uni sinánñuma banacēsa 'aíshbi cana a unicama rabiaccēsariibi oi 'ēx rabiacati 'ain.

²² ¿Atúxēshi cara hebreo banan banacē uni 'ic? 'Ēxriibi cana usaribi 'ain. ¿Atúxēshi cara Israelnēn rēbúnqui 'ic? 'Ēxriibi cana usaribi 'ain. ¿Atúxēshi cara Abrahamnēn rēbúnqui 'ic? 'Ēxriibi cana usaribi 'ain.

²³ ¿Atun cara Cristo ñuiquin bana ñuixunin? Sinánñuma uni quicēsai cana quin, atun 'acēsamaira oquin cana 'ēn 'acēn. Atux 'icēsamairai cana bana ñuixuni tēmēracēn, atu 'acēsama oquin ca 'ē 'itsa oquin sipuacancēxa, atu 'acēsama oquin ca 'ē 'itsa oquin rishquicancēxa, 'itsai cana bamaibi iēacēn.

²⁴ Mēcēn achúshi oquin ca judíos unicaman 'ē treinta y nueve oquin rishquiacēxa.

²⁵ Rabē 'imainun achúshi oquin ca 'ē manē xon rishquicancēxa. Achúshi oquin ca 'ē maxaxan 'acancēxa. Rabē 'imainun achúshiti ca 'ēx anun cuancē manē nunti nanēti nētēacēxa. Achúshi oi cana manē nunti nētēcēbē achúshi imē 'imainun achúshi nētēnribi parúnpara nēbētsinuax mēñuacēn.

²⁶ 'Ēn nicēnuax cana 'aisamaira tēmēracēn, bacan cuani 'ianan men cuaniribi. Bētsi nētēn cana bacamiquisa 'iacēn, bētsi nētēn cana an ñu mēcamacē unin 'aisa 'iacēn. Bētsi nētēn ca judíos unibu 'imainun judíosma unibu, acamanribi 'ē bētsi bētsi oti sináncēxa. Bētsi nētēn ca ēma chanu 'icē unicamaribi 'ēmi tsuáquiruacēxa. Bētsi nētēn cana anu uni 'icēma menuax tēmēracēn. Bētsi nētēn cana parúnpapanuax tēmēracēn. Bētsi nētēn ca axa —Cristonan cana 'ai —quibi cēmēcē unicamaxribi 'ēmi nishacēxa.

²⁷ Ñu mëei cana tēmëracën. 'Uxti tēanan cana 'acēñuma 'aish panancë 'ianan, shimanan, chupañuma 'aish matsin bamatisa 'iacën. Usai cana tēmëracën. Usa 'aish cana usabii 'in.

²⁸ Ënë ñucama 'imainun cana camabi nētën, camabi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama cara asérabi Jesucristomi catamëtia quixun sinani bënëtin.

²⁹ Ui unix cara ami catamëcë 'aishbi Jesucristomi manutia a uni cupí cana 'ëxbi Jesucristomi manucësa 'aish masá nuitutin. Usa 'aish cana unían axa Jesucristomi catamëcë uni 'uchamicëbë 'ëribia usoquin 'acësa 'aish rabíanan an a uni 'uchamicë unimi nishin.

³⁰ 'Ëx rabiácátisa tani cana —'ënbi sinánxun ñu 'atima 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ë 'aquianxa —quixun sinánquin a rabi rabiácátí 'ain.

³¹ 'Ën mi cacë ax ca cëmëma 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania. Ax ca Nucën 'Ibu Jesucristo aín Dios 'aish aín Paparibi 'icën, a ca camabi unin nētëtimoquin rabiti 'icën.

³² 'Ëx Damasconu 'ain ca an Aretas cacë 'apu ñu mëëxuncë unin a 'apun suntárucama 'ëa chiquitia binun quixun, a ëma aín cënën xëcuëcama bëaramiacëxa.

³³ Usoquian bëaracancë 'aínbi ca caquí chanu 'aruxun, cënë manámia 'icë xëcuë chamaratsunën 'ë ëman 'apácancëxa. Usocëx cana 'iacëacën.

12

Namácësa oquian Pablonën isa

¹ 'Ëx rabiácacë 'aishbi ca ñancáishi 'iti 'icën. Usa 'aínbi cana 'ën namáquin iscësa oquin Nucën 'Ibu Jesucristonën ismicë ñu 'imainun an 'ë sinánmicë ñu a ñuítí 'ain.

² 'Ën cana ësaía 'ia ñu 'unanin. Axa Cristomi catamëcë uni achúshinëx ca naí cata rabé 'ucë cuancëxa, Nucën Papa Diosan 'imicëx. Aín namibëbi cara cuancëxa, aín bëru ñunshínshi cara cuancëxa cana 'unaniman. Nucën Papa Diosainshi ca 'unánxa. Usai a uni 'iá ca catorce baritia 'icën.

³ A uni cara aín namibë cuancëxa, cara aín namibëma cuancëxa quixun cana 'unaniman. Nucën Papa Diosainshi ca 'unánxa.

⁴ 'Ën cana 'unanin, an 'imicëx ca a uni Nucën Papa Diosan nētënu cuancëxa. Cuanxun ca uinu 'icë unínbia ñuitima bana cuacëxa, cuanan ca uinu 'icë unínbia chiquinaquin uni ñuixuntima bana cuacëxa.

⁵ 'Ëxbi ënë ñu ñui rabiácátisa 'aishbi cana 'ëxbi rabiácátiman. 'Ënbi sinánxun ñu 'atima 'icëbi ca Nucën Papa Diosan 'ë 'aquianxa quixuinshi sinani cana rabiácatin.

⁶ Rabiácátisa tani 'ëx quicëxbi ca 'ën bana, cëmëma 'aish sinánñuma uni banacësa 'itima 'icën. Usa 'aínbi cana rabiácátima 'ain. 'Ëx rabiácátiamabi camina 'ën 'acë ñucama isanan 'ën bana cuaquin mitsun uisa uni carana 'ëx 'ai quixun 'unánti 'ain. Usaribi oquin camabi unin 'ë 'unánti cana cuëënin.

⁷ 'Insíncë 'aish 'ën nami paëi 'ëx ubiti tēmëracë 'aínbi ca Nucën Papa Diosan 'ëx aín nētënu cuanxun ñu iscë cupí rabiácátí rabanan usoquin 'ë 'iminun ñunshin 'atimanën 'apu éanxa.

⁸ Rabé 'imainun achúshi oquin cana Nucën 'Ibu Jesucristo 'ën ñucë ënëa 'ë tērëcaxunun quixun ñucan.

⁹ Ñucácëxunbi ca 'ë caxa: “'Ën mi nuibaquin 'aquincëxun 'unani camina usashi 'iti 'ain. An —cushima cana 'ai —quixun sináncë uni, a cana 'ën cushínbi upí oquin ñu 'anun 'aquinin”. Usoquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën upiti ami catamëquin ñucë 'ixunbi ñu 'anun 'ë 'aquinia quixun 'unani cana 'ëx ñucë 'aishbi cuëënin.

10 Usa 'aish cana Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixuncë cupí uni 'ëmi 'atimati banacë 'ianan ñuñuma 'ianan unin bêtsi bêtsi ocë 'ianan numi uni nishmainun bêtsi ñu cupíribi tēmëraquinbi bēnëquinma tanshitin. Usa 'aish cushima 'ixunbi cana Cristonën cushiocëxun ax cuëncësabi oquin cushiñu 'ixun ñu 'ati 'ain.

Corintonu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamami sinania Pablo bēnëa

11 Mitsúnmi 'ë rabicëma cupí cana sinánñuma uni banacësari rabiacan. Mitsúxira 'ë rabi upiti banatisa 'ixunbi camina –Pablosamaira 'aish ca an Pablo ñuicë unicama ënëx Nucën Papa Diosan uni 'icë –quixun sinánan 'ën bana isa ñancáishi 'icë quixun sinánquin a unicaman mitsu ñuixuncë bana cuacanin. Usaquinmi mitsun sináncëbëbi cana 'ëx a unicama meuma 'ain, 'ënbi 'aquinma, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi 'ën 'acë cupí.

12 Mitsubë 'ixun cana tēmëraquinbi tanshiquin, Cristo ñuiquin bana ñuixuanan, uni itsin 'acëma ñu 'acën. 'Ën 'aia isquin camina, 'ëx cana asérabi Nucën Papa Diosan aín bana ñuixunun caíscë 'ai quixun 'unancën.

13 'Ën bêtsi bêtsi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'acësaribi oquin cana mitsu nuiban, mitsúxmi atusaribi 'icë. Usa 'aínbi sapi camina mitsúnmi curíqui 'inánti sinántisa tancëxunbi 'ën bicëma cupí masáquin sináncanin. 'Ën mitsun curíqui bicëma axa 'aisama 'ain camina 'ëmi masáquin sinánquinma a ñu manucanti 'ain.

14 Rabëti cana mitsu isi cuan. Amiribishi mitsu istëcëni cuanti cana sinanin. 'Ën 'acësabi oquin cana curíqui 'inánanmi 'ë ñu 'ináncanun mitsu ñucátima 'ain. Mitsun 'ë ñu 'inánquinmabimi mitsun 'ë nuibati ashi cana cuëñin. Aín bëchicënën ca uni curíqui timëxuntima 'icën. Aín papan cuni ca aín bëchicë curíqui timëxunti 'icën. Usa 'ain cana 'ëx mitsun papasa 'ixun mitsun curíqui bitima 'ain.

15 'Ëx asérabi mitsu nuibati tēmëraquinbi cana Cristo cupí mitsux upí 'inun mitsu aín bana ñuixunquin, 'ën curíqui cēñúanan 'ën cushi cēñúquinbi 'aquinti 'ain. 'Ën mitsu asérabira nuibacëxunbi sapi camina 'ën 'acësaribi oquin mitsun 'ë nuibatiman.

16 Micama raírinëx caísmína 'ën isna mitsúnmi 'ë 'itsaira nuibaquin 'aquinun quixun mitsu paránquin bana ñuixunquin ñu ñucácëma 'ai quiax quin.

17 ¿An mitsu paránun carana uni xuan? Cananuna xucëma 'ain.

18 Mitsu istánun cana Titocëñun axa Cristomi catamëcë uni itsiribi xuan. ¿Titon cara mitsu paranx? Titobëtan ca axa abë 'icë unin mitsu paráncëma 'icën. 'Ën 'acësaribi oquin sinánquin ca atun ñu 'axa.

19 Nun usaquin mitsu cacëxun oquin mitsun nu nuibanun quixun isanuna ësaquin mitsu cai quixun sapi camina sináncanin. 'Aíshbi ca usama 'icën. 'Ën nuibacë xucëantu, cana mitsu cain, ami catamëti ax quicësabi oíshi 'inun cananuna Cristo cuëncësabi oquin mitsu 'aquinsa tanquinshi ënë ñucama mitsu ñuixuan. Asérabi ca usa 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania.

20 'Ën mitsu isi cuanxun iscëxbi sapi camina 'ën sináncësama 'icanti 'ai quixun cana sinanin, 'ëxribi mitsun sináncësama 'imainun. Usa 'ixun cana sinanin, mitsux sapi camina nutsi cuamianani cuëbicananan, bêtsibë bêtsibë nishánancë 'ianan, bêtsimi manáncë 'ianan, minainshi ñu 'ati sinánan bêtsi unibë ñuianancë 'ianan, rabiacaquin upí oquin sináncëma uni 'ain.

21 Mitsu isi cuantëcënia sapi ca aín bana cuacë 'aíshbimi usai 'icancëbëtan Nucën Papa Diosan mitsu cupí 'ë rabínmiti 'icë quixun cana sinanin. 'Imainun cana sinanin, mitsu raírinën ñu 'aisama 'ai mitsunanmabi xanu itsibë 'ianan xanusa unibë 'ianan ñunshinacëquin ñu 'atima 'aquin, a ñucama manuquin sinanacëma cupí sapi cana bëunan mëscúti 'ai quixun.

13

Pablonëan ashiquin 'ësëanan bërúanxa 'inun ca

¹ Mitsu isi rabëti cuan 'aíshbi cana amiribishi mitsu isi cuantëcënti 'ain. Camabi ñu ca unin, rabë unían ñuia cuapánti 'icën. Rabë 'imainun achúshi unían ñuaira ca aséabi ca quixun 'unánti 'icën.

² Mitsu isi cuanx anu 'ixun cana mitsu can, 'ën mitsu istëcëni uxun iscëxa an ñu 'atima 'acë unicama 'imainun raíri uníxribi sinanatíma usabi 'ain, cana atu 'ësëquin cushin cati 'ain. Usoquin 'ën mitsu cacësabi oquin cana 'ura 'ixunbi ënë quiricanën mitsu catëcënin.

³ Mitsun camina upí oquin 'unántisa tan, carana Cristonën sinánmicësabi oquin unicama bana ñuixuni quixun. 'Ëx mitsu isi amiribishi cuanxun, an ñu 'aisama 'acë unicama cushin cacëbëtan, camina 'unánti 'ain, Cristo ax ca aséabi 'ëbë 'icë quixun. Cristo ax ca cushiñúmama 'icën. Usa 'ixun ca mitsu sinanamianan ami catamëtími upí 'inun 'imiquin, aín cushi mitsu ismiti 'icën.

⁴ Cristo ax ca uni itsi 'icësaí i curúsocënu matáscë 'iacëxa. Usai 'iá 'aíshbi ca bërí Nucën Papa Diosan cushin uisatimoi tsotia. Usa 'ain cananuna nux Cristo 'iásaribiti 'iquin uisa cara unin ocëxunbi cupiquinma tanshiti cushimasa 'ixunbi an 'imicëxun Nucën Papa Diosan cushin mitsu 'aquinin.

⁵ Mitsúnbi camina sinánti 'ain, caramina aséabi Cristomi catamëti ax cuëncësabi oi 'i quixun. Upí oquin ca sinan. ¿Caramina 'unaniman. Jesucristo ax ca aséabi mitsubë 'icë quixun? Aséabi Cristonanma 'ain ca ax mitsubëma 'icën.

⁶ Cristo ca aséabi nubë 'icë quixunmi mitsun 'unánti cana cuëenin.

⁷ Mitsun —usama ca —quixun nu sináncëbëtanbi cananuna ñu 'atima 'axmami 'icanun quixun Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. Nun cananuna mitsu upí oquin 'unánmia quixuan unin sinánti cupíma, mitsúnmi upí ñu 'ati cupíshi, cananuna Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

⁸ Cristonën bana quicësama oquin cananuna 'aiman. Aín bana quicësabi oquinshi cananuna 'ain.

⁹ Nux cushimasa 'ixunbi 'aquincëxmi mitsux upí 'ain cananuna cuëenin. Mitsun ñu 'atima 'acëcama mëníocë 'aish upíshi 'inun cananuna ënquinma Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Nucën 'Ibu Jesucristonën, mitsu 'atimoquinma an iscëx upí 'inun 'aquinun 'ë cacë 'ixun, cana mitsu isi cuantëcënxunmashi ënë quirica mitsu buánmin, cuanxun 'ën iscëxmi 'aisama 'icana cushin banaquin masá nuitu-miquin mitsu catin rabanan.

¹¹ 'Ën xucéantu, chuámashi camina 'icanti 'ain. Añu ñucama cara 'aisama 'icë camina mëníoquin sinántëcëntima 'ain, 'ën mitsu cacë banacama cuati camina bëtsin sináncësabi oquin sinani nishananíma nuibananishi 'icanti 'ain. Usai 'ia ca Nucën Papa Dios, an aín unicama nuibaquin bënëtima chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'iti 'icën.

¹² Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina chuámarua 'inux bëtsibë bëtsibë cananti 'ain.

¹³ Axa 'ëbë 'icëcama Cristonën 'imicë 'aish aín sinan upíira upí acamanribi ca mitsu chuámarua 'aishmi bërúanx 'icanun 'ë camiaxa.

¹⁴ Mitsux 'uchacëbi Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin iëmicë 'icëa Nucën Papa Diosanribi nuibamainuan aín Bëru Ñunshin Upí axribi mitsubë 'icëbëmi chuámarua bucucanti cana cuëenin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN GALACIANU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Galacia menuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama Pablonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo 'ain. Unin ca Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixunun 'ĕ caísama 'icĕn. Nucĕn Papa Dios, an a bamacĕ 'icĕbi baísquimicĕ, abĕtan ca Jesucristonĕn aín bana ñuixunun 'ĕ caísacĕxa.

² Ēnu 'icĕ axa ami catamēcĕ unícamabĕtan cana Galacia mecamanu 'icĕ ĕmacamanuaxmi Jesucristomi catamēcĕ 'icĕ, ĕnĕ quirica mitsu cuĕñĕoxunin.

³ Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn mitsu nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

⁴ Ēnĕ menu 'icĕ ñuishi 'atia an sináncĕ unícaman 'acĕsaribi oquin ñu 'atima 'ati rabanán nu iĕmi ca ax bamatsianxmabi nun 'ucha cupí bamacĕxa, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi.

⁵ Nucĕn Papa Dios ax ca unícaman xĕnibua 'aínbi rabicĕ 'iti 'icĕn. Usaquin ca 'ati 'icĕn.

Jesucristomi catamĕtishi ca uni Nucĕn Papa Diosan iscĕx upí 'icĕ quicĕ bana

⁶ Cristonĕn nuibacĕ 'aíshmi ainan 'inúan Nucĕn Papa Diosan caísquin sinánmicĕ 'ixunbimi mitsun aín bana ĕnquin bĕtsi bana cuacĕbĕtan, cana uisacatsi caramina usari 'icani quixun sinanin.

⁷ Anúan uní aín 'ucha tĕrĕncĕ 'aish Nucĕn Papa Diosnan 'inux iĕti bĕtsi bana ca 'aíma 'icĕn. Usa 'aínbi ca uní raírĕnĕn mitsu 'atimaquin sinánmiquin a bana bĕtsi oisa tanquin bĕtsi oquin ñuia.

⁸ Uin cara nun nu Cristo ñuiquin mitsu ñuixuncĕ Nucĕn Papa Diosnan 'inux anun uní iĕti bana, abi ñuixunquinma bĕtsi bana mitsu ñuixunía, a ca Nucĕn Papa Diosan uisa cara oti 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn. Usoquin ca 'ĕ 'imainun naínuax ucĕ ángelribi, bĕtsi bana uní ñuixuncĕ 'icĕ, 'ati 'icĕn.

⁹ Ēn cacĕsaribi oquin cana mitsu catĕcĕnin, ui unin cara nun ñuixuncĕxunmi cuacĕ a banama bĕtsi bana mitsu ñuixunía, a ca Nucĕn Papa Diosan uisa cara oti 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn.

¹⁰ ¿Ēsaquin mitsu caquin carana unían 'ĕx cana asĕrabi upí 'ai quixun 'ĕ rabiti sinan? Usaquin sinánquinma cana Nucĕn Papa Diosan 'ĕ upí isti sinan. ¿Carana unícamabĕ upí 'iti sinan? Cana usaquin sinaniman. Nucĕn Papa Diosma unishi cuĕĕnmiti sinani cana Cristonĕn uníma 'itsían.

Uisax cara Pablo an Jesucristonĕn bana uní ñuixuncĕ uní 'iacĕxa quicĕ bana

¹¹ Ēn xucĕantu, mitsúnmi 'unánun cana ĕsaquin mitsu cain, Jesucristo ñui quicĕ bana 'ĕn mitsu ñuixuncĕ ax ca unínbia sináncĕ banama 'icĕn.

¹² A bana cana unin ñuia cuacĕma 'ain. Uinu 'icĕ unínbi ca a bana 'ĕ 'unánmicĕma 'icĕn. Jesucristonĕnshi ca a bana 'ĕ 'unánmiaxa.

¹³ Ēn judíos unícamá cuĕĕncĕsa oquin ñu 'aia unin ñuia camina cuacĕn. 'Ēn cana axa Jesucristomi catamēcĕ unícamá 'aisamaira oquin bĕtsi bĕtsi ocĕn, Jesucristomi sinánti bana ĕnun quixun.

¹⁴ Usoquin 'anan cana judíos unin sináncĕsa oquinshi sináncĕn. 'Ēn aintai 'ĕbĕ sĕnĕnburibi an 'acĕsamaira oquin cana uní apáncaman 'ĕ 'unánmicĕsa oquinshi 'ĕn chaitinĕn ñuiasabi oquin 'aisa tancĕn, 'ĕx asĕrabi judío uníira 'ixun.

15 Usai 'iabi ca Nucën Papa Diosan, 'ën titan pucu mëucüabi 'ë aín bana ñuixunun caísa 'ixun nuibaquin asérabi ainan 'inun 'ë sinánmiquin,

16 aín Bëchicëmi catamëti 'unánmianan, atúxribia ami catamënun judíosma unicamaribi bana ñuixunun 'ë 'imiácëxa. Usaquin 'anúan 'imicëxun cana uibi uisai carana 'iti 'ai quixun ñucáma 'ain.

17 'Ën a 'unáncëma pain 'aían a pain aín bana ñuixunun Cristonën caísa uni camabi ñucati cana Jerusalénu cuánma 'ain. Anu cuaníma cana Arabia cacë menushi cuantancëx Damásconu cuantëcëancën.

18 Rabë 'imainun achúshi bari inúcëbë pain cana Jerusalénu Pedro isi cuancën. Cuanx cana anu abë rabë semana 'imainun achúshi nëtë 'iacën.

19 Aribia Nucën 'Ibu Jesusan aín bana ñuixunun caísa uni raíri isquinmabi cana Jacobo, Nucën 'Ibu Jesusan xucën, ashi isacën.

20 'Ën a cuëñoquin mitsu cacë bana ënëx ca cëmëma 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania.

21 Jerusalénu 'itancëx cana Siria me 'imainun Cilicia menu cuancën.

22 Usa 'ain ca Judea menu 'icë ëmacamanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman 'ë 'unánma 'icën.

23 'Unánquinmabi ca ësaquian 'ë ñuicania cuacëxa: An nu bëtsi bëtsi o uni, an ca bërí Jesucristomi catamënun quixun unicama bana ñuixunia, ami catamëtia ënun quixun unicama bëtsi bëtsi o 'ixunbi.

24 Usaquian 'ë ñuia cuaquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

2

Jesucristonën aín bana ñuixunun cáiscë raírinëan cuëenquin Pablo bia

1 Usa 'ain cana catorce baritia 'icëbë Tito buani, Bernabëbë Jerusalénu cuantëcëancën.

2 Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicësabi oi Jerusalénu cuanx bëbax cana anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamabëshi banacën. Banaquin cana 'ën judíosma unicama Jesucristo ñuiquin ñuixuncë banacama ñuixuancën, usaquin cana unicama ca quixun caquin. 'Ën usaquin bana ñuixunti cara atun sináncëx asábi 'icë quixun 'unánuxun cana 'ën judíosma uni ñuixuncë banacama chiquinaquin cacën, 'ën uni ñuixuncë bana axa 'ëx cëmëi banacësa 'aish ñancáishi 'itin rabanán.

3 'Ën usoquin judíosma uni bana ñuixuncë chiquinaxuncëxun ca —asábi ca —quixun sinánquin —griego uni 'icë camina Tito judíos unicama 'icësaribitia 'inun 'unántioracamiti 'ai —quixun 'ë cáma 'icën.

4 Usa 'aínbi ca a cushi unicaman 'ë uisaquin cacëbëmabi, nuxnu anu timëanbi ax isa Jesucristomi catamëcë 'icë quibi cëmëcë unicama, axribi anu atsíancëxa. A unicamax ca, judíosma unicama ca Jesucristomi catamëcë 'aish judíos unicama 'icësai 'inun 'unántioracacë 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tani, uisa cupí caranuna judíosma unicama 'unántiocë 'inun 'imicëma 'ai quixun isi uacëxa. A unicaman, judíosma uniribi ca 'unántiocë 'iti 'icë quixun caquin nu sinánmisa tancëbëtanbi ca axa Jesucristomi catamëcë unin cushicaman Tito, 'unántioracamicëma 'icëbi nu uisaquinbi cáma 'icën.

5 A unicaman judíosma unicamax ca judíos unicama 'icësa 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tancëxunbi cananuna, mitsúnmi Jesucristomi catamëtishi ca uni iëti 'icë quixun asérabi 'unánti cupí, atun nu cacësa oquin sinánma 'ain.

6 —Axa ami sináncë unicaman cushi 'inun Jesucristonën 'imicë ca atux 'icë —quixun unin cacë 'ixunbi ca a unicaman bëtsi ñu 'anun 'ë cáma 'icën. A unicamax nun cushi 'aínbi cana 'ën 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín nuitu 'unánquin, camabi uni asérabi uisa uni cara quixun 'unania.

⁷ Bëtsi ñu 'anun 'ë caquinmabi ca a cushi unicaman, judíos unicama bana ñuixunuan Pedro 'amicësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unicama bana ñuixunun 'ë 'amiaxa, quixun 'unáncëxa.

⁸ An judíos unicama Jesucristo ñuiquin bana ñuixunun Pedro 'imia 'ixun ca 'ëribi judíosma unicama bana ñuixunun 'imiácëxa.

⁹ Nucën Papa Diosan usaquin 'ë 'imicë 'icë 'unánquin ca Jacobo, Pedro, Juan, acaman atux Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'ixun Bernabécëñun 'ë aín mëcën 'inánquin, –asérabi camina nu 'acësaribi oquin Cristo ñuiquin aín bana ñuixunun Nucën Papa Diosan caíscë 'ai –quixun canan –nun nu judíos unicama bana ñuixunmainun camina mitsun judíosma unicama bana ñuixuni cuanti 'ai –quixun nu cacëxa.

¹⁰ Canan ca ësoquinshi nu cacëxa, –camina ñuñuma uni 'aquinti 'ai –quixun. Usoquin 'ati cana sináncën.

Antioquíanuxuan Pablonën Pedro ñu ca

¹¹ Usa 'ain cana 'ëx Antioquía ëmanu 'ixun Pedro Jerusalénuaxa ucë upí oquian asérabi Jesusan bana 'aia moquin ñu cacën.

¹² Jacobonëan xucëxa uni raíri ucëma pain 'ain ca Pedronën judíosma unicamabëtan piacëxa. Usaquin 'axunbi ca Jacobonëan xucë unicama ucëbëtan atubëtan piquinma, judíosma unicama ëancëxa, axa Jerusalénuax ucë unican a ñu cati rabanan.

¹³ Pedronëan usaquin 'aia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë judíos unicama raírinëribi, judíosma unicama axribi Jesucristomi sináncë 'icëbi, atubëtan piquinbi ëancëxa. A unicanaxa usai 'ia isi ca Bernabënëxribi usaribiti 'iacëxa.

¹⁴ Acamaxa –judíos uni cupíma Jesucristomi catamëtíshi ca uni iëti 'icë –quixun 'unanibi usai 'ia isquin cana axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëñun Pedro ësaquin cacën: ¿Mix judío uni 'aishbi judíoma uni 'icë sai 'iquinbi caramina uisa cupí judíosma unia judíos unicama 'icë sai 'inun quixun cain?

Judíos unicanaxa judíosma unicama 'icësaribiti Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹⁵ 'E 'imainun 'ëbë 'icë unicanax cananuna judío unin rëbúnqui 'aish judío uni 'ain. Nux cananuna an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma judíosma unicanasaribima 'ain.

¹⁶ Usa 'ixunbi cananuna 'unanin, Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quiásabi oquian ñu 'acë cupíma Jesucristomi catamëcë cupíshi ca uni Nucën Papa Diosan aín 'uchacama tërënquin ainan isia. Usaquin 'unani cananuna nuxribi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'inux Jesucristomi catamëacën. Usai ca unicama 'iti 'icë quicë bana 'acë cupíma ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'icë upí isia.

¹⁷ Nun 'ucha sinánquin cananuna nun 'ucha tërënquin nu iëminun Cristo cain. ¿Usaquin caquin caranuna Cristonën ca nu 'uchañu 'imia quixun cain? Usama ca.

¹⁸ –Nun 'acë upí ñu a cupíma Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan iscëx abë upí 'ai –quixun 'unáncë 'ixunbi, amiribishi –'ën upí ñu 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai –quixun sináncë 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañumama 'ain.

¹⁹ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quicësabi oquin sënëonquin 'acëma 'aish cana iëtimoí bamati 'iacën. Usai 'icëbi ca Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan ax cuëncësabi oi 'inun, 'ën 'uchacama tërënquin 'ë ainan 'inun iëmiácëxa.

²⁰ 'Uchatëcëñuxunma ashiquin 'ën 'uchacama ëni cana Cristobë bamacësa 'ain. Usa 'aish cana 'ëshima, Cristo ax 'ëbë 'ain, aín cushínbi ax cuëncësä oíshi 'in. Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa 'ë nuibati bamatsianxmabi 'ën 'ucha cupí bama, ami catamëti cana ax 'ëbë 'ain, ax cuëncësabi oi 'in.

²¹ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupí ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'icë upí isia quixun sináncë 'aish cana Cristo bama ax ca ñancáishi 'icë quicësä 'itsían. Usa 'aínbi cana, Nucën Papa Diosan ca aín Bëchicë ñancábi bamanun xuacëxa quixun sinanima, asérabi ami catamëtin.

3

Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi 'icë cupíma Jesucristomi catamëcë cupishia uni upí 'iti bana

¹ Gálatas unicama, mitsux camina sinánñumasa 'ain. Unin 'ucha cupía ax i curúsocënu bama Jesucristo ñuiquin cananuna mitsu upí oquin bana ñuixuancën. Ñuixuncëbi ca uni raírínën bëtsi bana ñuixunquin, Jesucristo ñui quicë bana cuaxunma 'anun quixun mitsu paránxa.

²⁻³ Camina 'ë cati 'ain, ¿Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo banami cuacë cupí cara Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí mitsubëa 'inun mitsu 'ináncëx? Usama ca. Jesucristo ñui quicë bana cuatími ami catamëcëxuinshi ca aín Bëru Ñunshin Upí mibëa 'inun mitsu 'ináncëxa. ¿Usa 'ixunbi caramina mitsun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsu upí 'imiti sinántancëxunbi —'ën ñu upí 'acë cupíshi ca Nucën Papa Diosan 'ë upí isia —quixun sinanin? Usaquin sinani camina sinánñuma unicamasa 'ain.

⁴ ¿Ñancábi caramina cëmëishi tëmëraibi Jesucristomi sináncën? Mitsúxmi usai 'icë ax ñancábimi usai 'icëma 'itibi ca 'ia.

⁵ Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upí 'inánan uni itsían 'acëma ñu mitsu 'amia. ¿Uisa cupí cara mitsu usoquin 'amia? An ca usaquin 'aia, mitsúnmi Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënëo bana cuacë cupíma mitsúxmi Jesucristo ñui quicë bana cuati, ax ca asérabi 'ëbë 'icë quixun sinani, ami catamëcë cupí.

⁶ Abrahamnën ca sináncëxa, Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Usaquin sináncë cupí ca Nucën Papa Diosan Abraham aín nuitu upí 'icë isacëxa.

⁷ Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, an ax quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan 'aia quixun sinani ami catamëcë unicamax ca axa 'iásaribiti Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish Abrahamnën rëbúnqui 'ia.

⁸ —Judíos unicamaishima camabi uni cana axa Jesucristomi catamëtia nuibaquin aín nuitu upí isti 'ai —quixun 'unánquin ca Nucën Papa Diosan an Abraham ësaquin cacë bana aín uni cuënëomicëxa: “Mi cupí ca camabi menu 'icë unicama 'ën 'imicëx aín nuitu upí 'aish chuámarua tani cuëenti 'icën”.

⁹ Usa 'ain ca ui unicamax cara Abraham 'iásaribiti —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia —quixun sinani ami catamëtia ax ca Abraham 'iásaribiti Nucën Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upí 'aish chuámarua tani cuëenti 'icën.

¹⁰ Usa 'aínbi ca ësairibi a bana usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo ax quia: “Ui unicaman cara camabi cuënëo bana quicësabi oquinra 'acëma a ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën”. A bana asérabi 'ain cananuna 'unanin, a bana quicësabi oquin 'acë 'aish cana Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'ai quixun sináncë unix ca a banacama quicësabi oquinra 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'acë 'iti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësaribiti quia: “Ui unicama cara Nucën Papa Diosan upí isia, ax ca asérabi ami catamëti tsóti 'icën”. Usaquin cuënëo bana 'unánquin cananuna 'unanin, Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana 'acë cupíma ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'icë upí isia, quixun.

¹² Moisésnën cuënëo banax ca quia: “Nucën Papa Diosbë upí 'inux Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi 'iti sináncë unin ca asérabi a banacama quicësabi oquin 'ati 'icën”. Usai quibi ca, ami catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosbë upí 'icë quima.

¹³ A bana, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo, a banacamaxa quicësabi oquiinra 'acëma 'icë, nu uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinma, Cristo, nun 'ucha cupí tēmëramia cupí, nu ami catamëtia uisotima 'icën. Camabi unin 'ucha cupí ca 'uchañuira uni 'icësari Cristo i curúsocënu bamacëxa, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi: “Ui unix cara i curúsocënu matáscë 'icë ax ca asérabi 'uchañuira 'aish Nucën Papa Diosan uisaira cara oti 'icë usoquin 'acë 'iti 'icën”.

¹⁴ Nucën Papa Diosan Abraham cásabi oía judíosma unicamaxribi Nucën Papa Diosnan 'inun ca Cristo Jesús 'uchañuira uni 'icësari bamacëxa. Ax usai bama cupí ca axa ami catamëcë unicama Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí 'inania, ax quiásabi oquin.

Moisésnën cuënëo bana 'imainun Nucën Papa Diosmi catamëti quicë bana

¹⁵ Ën xucéantu, ësa ca ënë bana 'icën. Achúshi unían, usa ca ënë ñu 'iti 'icë quixun quiricanu cuënëocë 'icë ca uinu 'icë unínbi a bana tērëcaquin bëtsi otëcëntima 'icën.

¹⁶ Usaribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cá bana 'icën. An ca Abraham aín rëbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icë unicama an iscëx upí 'aish cuënti 'icë quixun cacëxa. Usaquian Nucën Papa Diosan Abraham cá bana ax ca “aín rëbúnquicama” ñui quima, “aín rëbúnqui achúshi” ñui quia. Usa 'ain ca aín rëbúnqui achúshi a ñuia quía ax Cristo 'icën.

¹⁷ Ësa ca a bana 'icën. Nucën Papa Diosan ca aín rëbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icë unicama an iscëx upí 'aish cuënti 'icë quixun caquin Abrahambëtan ashiquin mënóccëxa. Usaquian mënío 'ixun ca cuatrocientos treinta baritia inúcëbëtan Nucën Papa Diosan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana Moisés cuënëomiacëxa. Usaquin cuënëomiquinbi ca an Abrahambëtan mënío bana ñancáishia 'inun Nucën Papa Diosan tērëcama 'icën.

¹⁸ Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupía uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain ca an Abrahambëtan mënío bana ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca usama 'icën. A ñuiquian an Abrahambëtan mënío achúshi uni a cupíshi ca uni ami catamëtia Nucën Papa Diosan upí isia.

¹⁹ ¿An Abraham cá bana xënbua 'aínbi asérabi 'ain cara uisacasquin Nucën Papa Diosan usai judíos unicama 'iti bana cuënëonun Moisés cacëx? Uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixuan unin 'unánti cupí ca a bana judíos unicama 'ináncëxa. Abrahamnën rëbúnqui, Cristo, axa utia Abraham ñuixuan, a utámainuan a bana quicësabi oquin pain 'anun ca Nucën Papa Diosan a bana Moisés cuënëomiacëxa. Nucën Papa Diosan cacëxuan ángelcaman a cacë bana ca Moisésnën cuënëo bana 'iacëxa.

²⁰ An cacë bana ñuiquin judíos unicama canun Moisés 'iminuxbi ca Nucën Papa Dios achúshi, ax Abrahambëbi banacëxa, uni itsi camima.

Uisa cupí cara Nucèn Papa Diosan usaía uni 'iti bana Moisés 'inácëxa quicë bana

²¹ ¿'Èx ësai qui carana Nucèn Papa Diosan Abraham cá banaxa bëtsi 'imainun ca an Moisés cá banáxribi bëtsi 'icë quin? Usama ca. Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupía uni aín nuitu upí 'aish Nucèn Papa Diosan 'ain, ca a bana 'acë cupíshi uni Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'itsíanxa.

²² Usa 'aínbi ca Nucèn Papa Diosan bana cuënëo –camabi unin ca ñu 'atima 'aia –quia. A banaxa aséribi 'ain ca axa Jesucristo cupí ami catamëcë unicamaxëshi Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'iti 'icën, an aín rëbúnqui achúshi ñuiquin Abraham cásabi oi.

²³ Ami catamëtinu iëti Jesucristoa utámainun ca judíos unicaman Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ati 'iacëxa.

²⁴ Usa 'ain cananuna an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin, Moisésnën cuënëo bana tanquin, a bana quicësabi oquinshi 'aquin, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun 'unáncën, aminu catamënuan Cristo utámainun. Usai 'ia 'aíshbi cananuna Cristo uá 'ain, ami catamëtia nun 'ucha tërëncë 'aish Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ain.

²⁵ Nux ami catamënuan Cristo uá 'ain cananuna ami catamëquin an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin Moisésnën cuënëo bana tancë cupíma, Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucèn Papa Diosan iscëx upí 'ain.

²⁶ Usa 'ain camina mitsux Cristo Jesúsmi catamëti abë 'aish Nucèn Papa Diosan bëchicë 'ain.

²⁷ Ami catamëtia ainan 'icë nashimicë 'aish camina unían aín chupa xëni 'aisama pëquin chupa ió pañucë usaribi 'aish mibëa Cristo 'ain miñ nuitu upíra 'ain.

²⁸ Judíos unicama 'imainun axa griego banan banacë judíosma unicama, an uni ñu mëëxuncë unicama 'imainun an uni ñu mëëxuncëma unicama, bëbu 'imainun xanu, acamáxbi camina Jesucristonan 'aish Nucèn Papa Diosan iscëx bëtsisaribi 'aish achúshisa 'ain. Jesucristonan 'ixun camina camaxunbi bëtsin sináncësaribi oquin sinanin.

²⁹ Mitsux Cristonan 'aish camina axa 'iásaribiti Nucèn Papa Diosmi catamëcë 'aish Abrahamnën rëbúnqui 'ain. Usa 'aish camina Nucèn Papa Diosan aín rëbúnqui ñuiquin Abraham cásabi oi aín uni 'ain.

4

¹ Èsaquin cana mitsu cain, aín papa bamacëbëtan ca aín ñucama ainan 'icëbi canicëma pain 'ixun aín bëchicënën bitsima. Canitancëxun cuni ca biti 'icën. Usa 'aish ca a tuá aín papan ñucama axa ainan 'aínbi a ñucama bicëma pan 'aish, an aín papa ñu mëëxuncë unisaribi 'icën.

² Aín papan anúan aín ñu biti mënío nëtë sënëntamainun ca aín papan caíscë unin aín bëchicë bërúanan aín chupa acama aín papan curíquinën bixunti 'icën.

³ A tuásaribi ca Jesucristo ucëma pan 'ain judíos unicama 'iacëxa. Usa 'ixun ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'anan aín nuitu upí 'inúan unin sináncë ñuishi 'ati sináncëxa.

⁴ Usa 'aínbi ca aín uti nëtë sënëncëbëtan Nucèn Papa Diosan aín Bëchicë ënë nëtënu xuacëxa. Achúshi xanúxa bacëncëx canitancëx ca judíos unicama 'icësaribiti Moisésnën cuënëo bana, usaía judíos unicama 'iti, a 'unáncë 'iacëxa.

⁵ Ax ca judíos uni 'aíshnu nux Moisésnën cuënëo bana cuacë 'icë, an 'imicëxëshi nun 'uchacama tërëncë 'aish Nucèn Papa Diosan bëchicë 'inun nu 'iminux uacëxa.

⁶ Mitsux camina aséribi aín bëchicë 'ai quixunmi 'unánun ca Nucèn Papa Diosan aín Bëchicënën Bëru Ñunshin Upí mitsubëa 'inun xuacëxa. Usa 'ain

camina aín bëchicë 'ixun —'ën Papa Dios camina mix 'ai —quixun Nucën Papa Dios cain.

⁷ Usa 'aish camina an uni ñu mëëxuncë uni 'icëσαι 'ima xubu 'ibu unin bëchicë 'icëσαι aséribi Nucën Papa Diosan bëchicë 'ain. Mixmi aín bëchicë 'icë ca Cristo ax quiásabi oquin mitsun 'uchacama tērēnquin an iscëxmi upí 'inun 'imianan aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'inun 'inania.

Axa Jesucristomi catamëti unicamamia Pablo sinan

⁸ Bërâma camina —Nucën Papa Dios ca aséribi Dios 'icë —quixun 'unáncëma 'ixun Diosma ñucama rabiquin bëtsi bëtsi ñu 'acën.

⁹ Usaquin bëtsi ñu rabiá 'ixunbi camina an sinánmicëxun —Nucën Papa Dios ax ca aséribi Dios 'icë —quixun 'unanin. ¿An mitsu ainan 'imicëxunbi caramina uisa cupí mitsúnmi bërâma rabia ñucama rabiécënti sinan?

¹⁰ Nucën Papa Diosan mitsu upí isnun quiax camina bërámami quiásaribiti nëtë ñui —ënë nëtëx ca bëtsi nëtësama 'icë —quianan 'uxë ñui —ënë úxëx ca bëtsi 'uxësama 'icë —quianan bari ñui ënë barix ca bëtsi barisama 'icë —quin.

¹¹ Usaquin sinanimi 'ën mitsu 'unánmicë banacama manucësa 'ain cana —sapi cana ñancábi mitsu 'unánmia —quixun sinanin.

¹² 'Ën xucéantu, mitsux judíos unima 'ixun camina Moisésñëan cuënëo bana 'unáncëma 'ixun a bana quicësabi oquin 'ama 'ain. 'Ënribi cana —a bana quicësabi oquin 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun bërí sinaniman. Usa 'ain camina mitsúxribi 'ëx 'icësaribiti Nucën Papa Diosan iscëx upí 'inux aséribi Jesucristomishi catamëti 'ain. 'Ëx mitsubë 'ain camina 'ëmi 'icëma 'ain.

¹³ Camina 'unanin, 'ën nami 'aisama 'ixun cana bëtsi menu cuanti sinánquinbi anuxuinshi Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuntabaquin ñuixuancën.

¹⁴ 'Ëx 'ñucë 'aish upíma 'icë isquinbi camina 'ë timáma 'ain. Usa 'ixun camina Nucën Papa Diosan xucë ángel bicësa oquin upí oquin bianan Jesucristo 'acësa oquin 'ë biacën.

¹⁵ 'Ë isi camina cuëëancën. ¿Usai 'iá 'aíshbi caramina bërí uisacatsi usama 'ain? Usama 'aínbi cana 'unanin, usoti 'icë cuni camina mitsun bëru échíxun 'ë 'inan 'itsían.

¹⁶ ¿'Ën mitsu aséribi cacë bana sinánquin caramina 'ëx cana mitsumi nishi quixun sinanin? Usama ca.

¹⁷ An mitsu bana itsi 'unánmicë unicamax ca cëmëquin parani mitsubë upiti banaia. Usai 'iquinbi ca aséribi mitsu 'aquinti sinaníma. Mitsúnmi 'ë sinánquinma atuishi sinánquin aín banaishi cuati ca cuëënia.

¹⁸ Usa 'aínbi cana mitsu cain, paránquinma unin upí oquin ñu 'aquincëxmi mitsux abë nuibananti ca asábi 'icën. Usaribi oquinmi mitsubë 'icë 'acësaribi oquin mitsubë 'icëmabi 'ë sinánti ca asábi 'iti 'icën.

¹⁹ Mitsux camina 'ën bëchicësa 'ain. Usa 'ain cana mitsúnmi Cristo 'unáncëma pain 'ain 'iásaribiti mitsúxmi aséribi ami upiti catamënun quixun sinani, masá nuituti bënëtin, bacënxun paë tania xanu bënëcësaribi oi.

²⁰ 'Ëx anu mitsubë 'iti cana cuëënin. 'Ëx anu 'ixun cuni cana mitsubë banaquin, upí oquin mitsun sinan 'unánquin, mitsu upí oquin 'ësëtsian. Mitsubëma 'ixun cana uisai caramina 'icani quixun 'unaniman. Usa 'ain cana uisaquin carana mitsu cati 'ai quixun 'unaniman.

Agarcëñun Sara ñuicë bana

²¹ Mitsux Moisésñën cuënëo bana quicësabi oquin 'ati cuëëncë 'ixun camina 'ën ñucacëxun 'ë cati 'ain, ¿caramina uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unáncëma 'ain?

²² A banax ca quia, Abraham ca rabé bëbu bëchicëñu 'iacëxa. Bëtsin titax ca Abrahamnën xanúan ñu mëemicë, Agar cacë xanu, 'iacëxa. Bëtsix ca Abrahamnën xanun tuábi 'iacëxa.

²³ An Abrahamnën xanu ñu mëëxuncë xanun tuacëx ca camabi tuásaribi 'aish unin bëchicëishi 'iacëxa. Usa 'aínbi ca bëtsix Abrahamnën xanu, Sara, ax tuacëma 'aíshbi Nucën Papa Diosan Abraham cásabi oi tutancëx bacéancëxa.

²⁴ Ënëx ca ësa 'icën. Ënë xanu rabé 'imainun tuá rabé ñui quicë bana isquin cananuna bëtsi bana rabëribi sinánti 'ain, ësai quicë: A bana achúshinëx ca Cristo ñui quicë 'icën. A bana ca asérabi 'icë quixun sinani Cristomi catamëcë unicamax ca Saran rëbúnquisa 'icën. Bëtsix ca Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana a ñui quicë 'icën. Aín bashi Sinaí, anuax 'itsa nëtë abë banaquin ca Nucën Papa Diosan usai ca 'ën uni 'iti 'icë quixun Moisés cacëxa. A bana quicësabi oquin aín unicaman 'anun 'inan 'aínbi ca 'itsa unin, a 'acë cupíshi cana Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun sinania. Usaquin sináncë unicama ax ca Agarnën rëbúnquisa 'icën.

²⁵ Aín bashi Sinaí ax ca Arabia menu 'icën. Aín bashi Sinaínuxuan abë banaquin Nucën Papa Diosan Moisés, usai ca aín unicama 'iti 'icë quixun cá bana 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun sináncë unicamax ca Jerusalénu 'icë unicamasa 'icën. Usaquin sináncë unicamax ca Agarnën tuá 'iásaribi 'icën. Usa 'aish ca ësa 'icën. Nucën Papa Diosan, min xanun ca mi tuaxunuxun 'aia cá bana sinánquinma ca Abrahamnën bëchicëñu 'iti cuëenquinshi Agar cacë xanumi bëchiacëxa. Usa 'aish ca a tuá a Nucën Papa Diosan Abraham ñuixuan, ama 'iacëxa.

²⁶ 'Itsa uníxa Agarnën tuá 'iásaribi 'aínbi cananuna usama 'ain. Nux cananuna Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë Jerusalén anu abë 'iti uni 'ain.

²⁷ Abrahamnën xanu ñui ca cuënëo bana ësai quia:

An tuacë xanun rëbúnquinëxa 'icësamaira oi ca —'ën cana tuaima —quixuan an sináncë xanu aín rëbúnqui 'aisamaira 'iti 'icën. Usa 'ain camina mix tuatima 'aish tuáñuma xanu 'aíshbi —tuáñu cana 'iti 'ai —quixun 'unani cuëenti 'ain; tuacën paë tancëma xanu 'aíshbi camina tuá 'imainun rëbúnquiñu 'icë cupí chuámarua tani cuëenti 'ain.

²⁸ 'Ën xucëantu, Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin ca Isaac aín titan tuacëxa. Usaribiti cananuna nux Nucën Papa Diosan mëníosabi oi Cristo cupí ainan 'ain.

²⁹ Bëráma ca Agarnën tuá, axa camabi tuá 'icësaribi unin bëchicëshi 'inun aín titan tua, an, Isaac, Nucën Papa Diosan cacësabi oquian Abrahamnën bëchicë, a bëtsi bëtsi ocëxa. Usaribi oquin ca an Nucën Papa Diosnan 'inuxun, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana 'acë unin, axa Nucën Papa Diosnan 'inux Cristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi oia.

³⁰ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “Aín xanúan ñu mëemicë xanun tuacën rëbúnquinëx ca Nucën Papa Diosan cásabi oi Abrahamnën xanun tuacën rëbúnquisaribi 'itima 'icën. Usa 'ain ca aín xanúan ñu mëemicë xanubë aín tuá ashiti Abrahamnën xubunuax utëcëntimoi cuanti 'icën”.

³¹ 'Ën xucëantu, usa 'ain cananuna nux Agarnën tuá 'iásaribima 'aish Saran tuása 'ain.

5

Jesucristonan 'ixun bëráma 'á ñucama sinántëcëntima bana

¹ Nun Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupíma cananuna Cristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosnan 'ain. Usa 'ain camina asérabi Cristomi catamëquin a ënti sinántima

'ain. Usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupí cana Nucën Papa Diosnan 'ai quixun camina sinántëcëntima 'ain.

² Pablo 'ixun 'ën mitsu camainun ca cuat, Nucën Papa Diosnan 'inux cana judíos unicama 'icë sai 'unántioracati 'ai quixun sinanibi camina Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

³ Cana mitsu catëcënin, uicaman cara —'unántioracacëma 'aish cana Nucën Papa Diosnan iscëx 'ën nuitu upí 'inux 'unántioracacë 'iti 'ai —quixun sinania, a uicaman ca 'unántioracacë 'iti ashima camabi usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ati sinánti 'icën.

⁴ Uicaman caramina —Moisésnëan usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupí ca ainan 'icë Nucën Papa Diosnan 'ë upí isia —quixun sinani, mix camina upí 'inux ami catamëtancëxunbi Cristo ëncë 'ain. Usa 'aish camina Nucën Papa Diosnanmasa 'ain.

⁵ Usa 'aínbi cananuna nun, ami catamëti ënquinma aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx cananuna Nucën Papa Diosnan iscëx upí 'iti 'ai quixun sinanin.

⁶ Nux asérabi Jesucristonan 'aish cananuna 'unántioracacë unicama 'icë saribiti 'unántioracacëma 'aishbi Nucën Papa Diosnan iscëx upí 'ain. Jesucristomi catamëcë 'ixúan an uni nuibacë uni ax ca Nucën Papa Diosnan iscëx upí 'icën.

⁷ Mitsux camina upiti Jesucristomi sináncën. ¿Ui unin cara Jesusan banami ënun quixun mitsu sinanamiax?

⁸ Nucën Papa Dios an mitsu ainan 'inun sinánmicë, an ca Jesusan bana ënun quixun mitsu sinánmicëma 'icën.

⁹ Unix ca quia, “Anun pán chamiti ñu an ca xanpanu 'icë pán 'ati ñu acëñun mëscucëxun camabi chamia”. Usaribi 'ixuan an uni paráncë unin ñuixuncëxun ca camabi unin aín bana cuatia. Usa unin sapi ca mitsu paránxa.

¹⁰ Usa 'aínbi cana mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ain ësaquin sinanin, mitsun camina 'ën 'acë saribi oquin —Moisésnëan cuënëo bana cupíma Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosnan iscëx upí 'ai —quixun 'unanin. Usa 'aínbi ca an mitsu 'atimaquin sinanamisa tancë uni, uisa uni cara, abi Nucën Papa Diosnan castíanti 'icën.

¹¹ 'Ën xucëantu, cana mitsu cain, 'ën —Nucën Papa Diosnan iscëx upí 'inux ca uni 'unántioracacë 'iti 'icë —quixun caquin, unicama bana ñuixuncë 'aish cana judíos uicaman bëtsi bëtsi ocëma 'itsían. I curúsocënuaxa ax bama, Jesucristo, ami catamëtishi ca uni upí 'iti 'icë quixun a bana 'ën ñuicëbëma ca uni 'ëmi nishtsíanma.

¹² An mitsu 'unántioracanun quixun ubíocë unicama aín namiribi tëatibi ca 'ia.

¹³ 'Ën xucëantu, mitsun ñu 'acë cupíma Cristomi catamëcë cupíshi an iscëx upí 'inun ca Nucën Papa Diosnan mitsu caísaxa. Usa 'ixun camina mitsux cuëncësabi oquin ñu 'atima 'ati sinántima 'ain. Usaquin 'aíma camina bëtsibë nuibanani asérabi 'aquiananti 'ain.

¹⁴ Nucën Papa Diosnan bana ca quia:

—“Mixmi bërúancacë saribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. A bana quicësa oquin 'acë 'ixun camina bëtsi uni nuibati 'ain, mix bërúancacë saribi oquin. Usoquin 'acë 'ixun camina Nucën Papa Diosnan bana raírinëxa quicësabi oquin 'acë 'iti 'ain.

¹⁵ Usa 'aínbi bëtsibë nishanani cuamianani camina mitsux Jesucristonën unimasa 'iti 'ain. Usai 'itin rabanen camina bërúinraocati 'ain.

Unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Diosnan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'iti bana

16 'Ēn cana mitsu cain, mitsux cuëencësabi oquin ñu 'atima 'aquinma camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësa oquinshi sinánquin ñu 'ati 'ain.

17 Nun sináncësa oquinshi ënë nëtënu 'icë ñu 'aquin cananuna Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí cuëencësama oquin 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca nun sináncësa oquinu ñu 'ati cuëënima. Usa 'ixun camina mitsux an sinánmicë 'ixun mitsun cuëencë ñu 'atima 'ain.

18 Mitsun aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun sinánquin ñu 'acë 'aish camina usai ca uni 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësamaira oi 'icë 'aish 'uchocëma 'iti 'ain.

19 Camina 'unanin, unin ca 'aisa tanquinbi tënëquinma aín cuëencësa oquin ësa ñucama 'aia quixun: aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, 'imainun ñunshínquin ñu 'atima 'ati.

20 'Anan ca 'aia, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabiti, ñubë 'iti, bëtsibë nishánanti, cuamianani nishánanti, ñuñanánti, unimi pishui nishti, bënëtishi unimi nishti, anbi ñu 'acatsi quixun sináncë 'iti, 'imainun uni raíri, raíri unibë nishananquin amanu amanu sinánun sinánmiti, acamaribi.

21 'Imainunribi ca 'aia, bëtsi unin ñu cuëenti, uni 'ati, paënti, picëntapun 'iti, acama. Usa ñucama ca unin aín cuëencësa oquin ñu 'aquin 'aia. Usa 'ain cana ën mitsu cacësaribi oquin mitsu catëcënin, usa ñua an 'acë unicamax ca aín unima 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'itima 'icën.

22 Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan an sináncë uni ax ëesai 'ia: unicama nuibacë, chuámarua 'aish cuëencë, uisa ñu cara 'icëbëbi chuámarua 'aish bënëcëma, an 'atimocëxunbi uni cupicëma, cuëmëninínshi banacë, upí nuituñu, 'imainun Jesucristomi upiti catamëcë,

23 rabícëma, aín cuëencësari 'iisa tanquinbi tënëcë. Usa uni ñuia, ax –usai 'itima ca –quicë bana ca 'aíma 'icën.

24 Cristo nun 'ucha cupí i curúsocënu bama 'ain cananuna nun nu ñunshínquin 'asaribi oquin 'atëcëxunma ñu 'atimacama ëan.

25 Usa 'ain cananuna nux aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx Nucën Papa Diosan uni 'ixun, aín Bëru Ñunshin Upitan an nu sinánmicësabi oquin 'ati 'ain.

26 Usa 'ain cananuna –'ëx cana bëtsi unisama 'ai –quiaux rabítima 'ain, cananuna cuëbicanani unibë nishanantima 'ain, 'imainun cananuna bëtsimi nutsitima 'ain.

6

Bëtsibë 'aquiananti bana

1 'Ēn xucëantu, axa Jesucristomi catamëcë unían manúxun ñu 'aisama 'aia camina mitsux aséabi Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun axa upí 'inun quixun nuibaquin 'aquinti 'ain, rabíquin –'ëx cana 'uchañuma 'ai –quixun sinánquinma. Mixribi usai 'itin rabanan camina bërúancai 'ain.

2 Mìn ñuishi 'ati sinánquinma camina uni raíriribi ami sinánquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. Usai camina bëtsibë bëtsibë 'aquiananti 'ain. Usai 'i camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain.

3 Ui unin cara aséabi upí 'ixunmabi ax isa upí uni 'icë quixun sinania, ax ca aín sinanëinshi cëmëia.

4 Ñu 'aquin ca aín unin –¿Cristo cuëencësabi oquin carana 'ai? –quixun sinánti 'icën. Usai 'i ca unían a cuëenti sinanima –Cristo cuëencësabi oi cana 'i –quixun sináncë cupí a uni chuámarua taní cuëenti 'icën.

⁵ Cristonan 'ixun ca unin uisa cara aín sinan 'icë quixun sinánan uisa ñu cara 'ati 'icë quixun anbi sinánti 'icën.

⁶ An Nucën Papa Diosan bana 'unánmicë uni a ca a 'unánmicë unin cupíoquin uisa ñuñu cara, a mësú 'inánti 'icën.

⁷ Camina upí oquin 'unánti 'ain, Nucën Papa Dios parani ca uni ami cuaitima 'icën. Ënëx ca ësa 'icën: An 'apácë ñu bëru aín bimibi ca unin biti 'icën.

⁸ Usaribiti ca axa aín 'uchacama ënima aín cuëncësa oíshi 'icë uni ax ainanma 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'íma. Usa 'aínbi ca an aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun sinánquin ñu upí 'acë uni ax Nucën Papa Diosnan 'aish xënbua 'aínbi abë 'ia.

⁹ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'aquin atsánquin ëntima 'ain. Usoquin ñu upí oquin 'ai cananuna ax quiásabi oi an 'aquincë 'ianan aín nëtënu abë 'iti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain cananuna axa nubë Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinti 'ain. 'Aquianan cananuna 'aquinsa 'icë uni raíriribi camabi 'aquinti 'ain.

Pablonëan ashiquin 'ësëanan bërúanxa 'inun ca

¹¹ Ën męcënanbi chaira letranën mitsu cuëncëoxuncë bana ënë camina isti 'ain.

¹² An —camina 'unántioracacë 'iti 'ai —quixun caquin mitsu 'unánmicë unicaman ca judíos unicama cuëncëmiti cupíshi usaquin 'unánmia. I curúsocënu ax bama, Cristo, ami catamëtishi ca uni iëti 'icë quicë, a bana cupí bëtsi bëtsi ocë 'itin rabanan ca —mitsux camina 'unántioracacë 'iti 'ai —quia.

¹³ Axa 'unántioracacë unicamanbi ca camabi Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuëncëo banacama quicësabi oquiinra 'aima. Usa 'ixunbi ca atun 'unánmicë cupí camina mitsux judíos uni 'icësaribiti 'unántioracacë 'ai quiax rabiácati sinánquin usaími 'inun quixun mitsu 'unánmia.

¹⁴ Usa 'aínbi cana 'ëxbi rabiacaquinma, i curúsocënu ax bama 'aían a cupí uni iëti, Nucën 'Ibu Jesucristo, ashi rabin. Cristo i curúsocënu bama cupí cana a 'ën 'atia Nucën Papa Dios cuëncëma ñucama ëni, usa ñu 'atëcënti cuëncëman. 'Imainun ca unin a 'atia Nucën Papa Dios cuëncëma ñu 'ë 'amitima 'icën.

¹⁵ Nux aséribi Cristonan 'aish cananuna, axa usabi 'unántioracacë unicamaxa 'icësaribiti 'unántioracacëma 'aíshbi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Ainan 'icëa Cristonën nu 'imicëxun bërámanu 'ása oquin sinántëcëncëquinma bëtsi oquin sináncë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain.

¹⁶ Axa usai 'icë unicamacëñuan uicamax cara aséribi aín uni 'icë, acama Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tërëanan chuámashirua 'imiti cana cuëncënin.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesúsnan 'icë unin bëtsi bëtsi ocë cupí, 'ën nami tëacë mocë, aín bërucama isquin ca ui uni cara, anbi, 'ëx cana aséribi Nucën 'Ibu Jesusan uni 'ai quixun 'unánti 'icën. 'Unánquin ca uisa uni carana 'ai quixun 'ë ñucátëcëntima 'icën.

¹⁸ Ën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin mitsu asaribi 'aíshmi upí 'inun 'aquinti cana cuëncënin. Usai ca 'iti 'icën. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN EFESONU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Efeso emanuax ax Jesucristomi catamēcē unicama Pablonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕñcĕsabi oquin aín bana ñuixunun Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'ixun cana Efeso emanuaxmi Cristo Jesúsmi sinani ami catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ ĕñĕ quirica mitsu buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn mitsu nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕñĕnin.

I. AIN UNICAMAX CA CRISTOBĒ ACHUSHISA 'ICĒ QUIXUN PABLONĒN CA (1.3-3.21)

Cristonan cupía Nucĕn Papa Diosan uni nuibaquin 'aquinti

³ Nucĕn Papa Dios ax ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'ianan aín Papa 'icĕn. A rabinun ca 'acan. Aín nĕtĕnuxun nu sinánxunquin ca nuxnu Cristonan cupí nuibaquin 'aisamaira ñu nu 'aquinquin upí oquin sinánmianan nu cuĕñĕmia.

⁴ Mecama uniocĕma 'ixunbi ca Nucĕn Papa Diosan Cristo cupínu an iscĕx 'uchañuma 'ianan ainanshi 'inun nu caísacĕxa.

⁵ Axa cuĕñcĕsabi oquin ca nu nuibaquin Jesucristo cupí aín bĕchicĕ 'inun nu caísacĕxa.

⁶ Usaquin ainan 'inun caístancĕxun an nu nuibaquin, aín nuibacĕ Bĕchicĕ nubĕ 'aínu ainan 'aish upí 'inun nu 'imicĕ 'ixun cananuna ami catamĕquin, xĕnibua 'aínbi a rabin.

⁷ An ca nun 'ucha cupínu ainanma 'icĕbi Cristo bama 'ain, nun ñu 'aisama 'acĕcama tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiaxa, an nu nuibaquin.

⁸ Usa 'ixun ca nuibaíraquin uisairai cara uni ainan 'iti 'icĕ quixun upí oquin 'unánun nu 'imiáxa.

⁹ Unin 'unánma 'icĕbi ca nu 'unánmiaxa, uisa cupí cara ax cuĕĕansabi oquin Cristo ĕñĕ nĕtĕnuaxa bamanun xuacĕxa quixun.

¹⁰ Ēsaquin ca nu 'unánmiaxa: An ca anúan ax utĕcĕnti nĕtĕa sĕñĕncĕbĕtan Cristo xuti 'icĕn, an unio ñucama, naínu 'icĕ 'imainun menu 'icĕ aín 'ibua 'inun.

¹¹ Nux Cristonan cupí aín uni raíri 'acĕsaribi oquin nu axa cuĕñcĕsabi oi 'ianan aín nĕtĕnu abĕ 'iti nu 'iminuxun ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu caísacĕxa. Usai nux 'inun ca Nucĕn Papa Diosan camabi ñu ax cuĕñcĕsabi oquin 'aquin mĕníocĕxa.

¹² Nun nu an sinánmicĕxun upí oquin ñu 'aia isquian uni raírinĕnribi a rabinun ca nux pain Cristomi catamēcĕ 'aíshnu ax cuĕñcĕsabi oi 'inun nu caísacĕxa.

¹³ Mitsúxribi camina —Jesucristo cupí ca uni aín 'ucha tĕrĕncĕ 'aish Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ —quixun ñuicĕ bana cuati Cristomi catamĕacĕn. Cristomi catamĕtia ca Nucĕn Papa Diosan ax quicĕsabi oquin aín Bĕru Ñunshin Upí mibĕa 'inun mitsu 'ináncĕxa, mitsúxmi asĕrabi ainan 'icĕ 'unánti oquin.

¹⁴ Aín Bĕru Ñunshin Upí axa nubĕ 'ain cananuna 'unanin, anúan Nucĕn Papa Diosan an caíscĕ aín unicama biti nĕtĕ sĕñĕncĕbĕ cananuna aín nĕtĕnu abĕ 'iti 'ain, ax quiásabi oi. Ax cushiira 'ixuan nuibaquin 'imicĕxunu a rabinun ca usai 'iti 'icĕn.

Efesonu 'icĕ axa Jesucristomi catamēcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

¹⁵ Usoquin Nucën Papa Diosan 'aquincëxmi mitsux asérabi Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëanan axa ami sináncë unicamabë nuibanania ñuicania cana cuan.

¹⁶ Usa 'ain cana ënquinma —asábi ca —quixun caquin rabianan abë bannaquin Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën Dios 'ianan 'Apuira, Nucën Papa Dios, a cana an 'unánmicëxunmi upí oquin sinánquin a 'unáncanun quixun mitsu ñucáxunin.

¹⁸ 'Imainun cana mitsu ñucáxunin, an 'imicëx caramina uisairai ënë nëtënuax Jesucristosaribi 'aish upí sinánñu 'iti 'ai quixunmi mitsun 'unánun. Ñucánan cana uisairai caramina aín nëtënu abë 'aish, axa ami catamëcë unicamabë 'iti 'ai quixunmi 'unánun mitsu ñucáxunin.

¹⁹⁻²⁰ Usaribi oquin cana mitsu ñucáxunin, uisaira cara aín cushi anúan axa ami catamëcë unicama 'aquinti a 'icë quixunmi mitsun 'unánun. A cushínbi ca bamacëbi baísqumixun Cristo aín nëtënu aín mëqueu 'aish abë 'Apu 'inun 'imiácëxa. A cushínra ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinia.

²¹ Usai 'inúan 'imicëx ca Cristo ax, a unin iscë 'apu 'imainun a unin iscëma 'apuribi 'imainun uisa cushi cara, 'imainun uisa 'apu cara, uisaquin caquin anëcë cara, acamabë sënënmaira 'icën. Usa bërí 'aish ca ënë nëtë cëñúcëbëribi usai 'iti 'icën.

²² Nucën Papa Diosan ca camabi ñu, uni, ángel, acaman 'ibu 'inun Cristo 'imiácëxa. 'Imianan ca axa ami catamëcë unicaman 'iburibi 'inun 'imiácëxa.

²³ Axa ami catamëcë unicamax ca 'itsa 'aíshbi camáxbi Cristonan 'icën. Usa 'ain ca an abë 'ixun an sináncësaribi oquian sinánun aín unicama 'imia. Ax ca uinubi 'aímama 'icën. Abë 'ixun ca Cristonën aín unicama an iscëx aín nuitu upí 'ixuan ax cuëncësa oquinshi 'anun aín cushi 'inania.

2

An nuibacë cupí ca uni Nucën Papa Diosnan 'ia quicë bana

¹ Mitsun ñu 'atíma 'acë cupí ainanma 'aíshmi uni bamacësa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan mitsu xëñibua 'aínbi abë 'inun ainan 'imiáxa.

² Ënë nëtënu 'icë ñuishia an sináncë unicaman sináncësa oquinshi sinánquin camina ñu 'aisama 'acën, ñunshin 'atimanën 'apu cuëncësabi oquin. An ca an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama ax cuëncësabi oquin 'anun sinánmia. Usaribiti camina mitsux an sinánmicë 'iacën.

³ Nunribi cananuna camaxunbi nun sináncësa oquinshi sinánun nun sinan 'atíma 'ixun nux cuëncësabi oquin 'acën. Usai 'icë 'aish cananuna raíri unicamasaribi 'aish numi nishquian Nucën Papa Diosan castícantí 'iacën.

⁴ Usai 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Diosan nu 'aisamaira nuibaquin,

⁵ nux nun 'ucha cupínu ainanma 'aish bamacësa 'iá 'icëbi ainan 'aish upiti tsónun nu 'imiáxa, nuxribi bama 'aíshbi Cristobë baísqicësa 'inun.

⁶ Nux Cristo Jesúsbe baísqicësa 'inun 'imianan ca Nucën Papa Diosan nuxribi ënë nëtënuaxbi Cristo Jesúsbe, aín nëtënuribi abë 'inun nu 'imiáxa.

⁷ Jesucristonan 'aíshnu usai 'icë isquían camabi unin uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun nëtë xëñibucëbëtanbi isnun ca Nucën Papa Diosan usáinu 'inun mënóçëxa.

⁸ Nuibaquin ca asérabi cuëñquin mitsúxmi Cristomi catamëti cupíshi mitsu ainan 'inun iëmiáxa. Mitsúnmi ñu upí 'acë cupíma ca Jesucristo bama cupíshi Nucën Papa Diosan ax cuëñquinshi mitsu ainan 'inun iëmiáxa.

⁹ An ca an ñu upí 'acë cupí ainan 'inun uni iëmima. Usa 'ain ca uinu 'icë unínbi —'ën upí ñu 'acë cupí cana iëa —quixun rabíquin sinántima 'icën.

¹⁰ Cristo Jesús nubë 'inúan an 'imicëxun ñu upíshi 'anan nun sinan bëtsi 'inun ca an mënósabi oquin nu 'imiáxa.

Cristo cupía judíos unicama 'icēsaribiti judíosma unicamaribi Nucēn Papa Diosnan 'iti

¹¹ Usa 'ain camina manútima 'ain, mitsux judíos unima, uni itsi 'aish camina axa 'unántioracacē judíos unicaman —a unibunēx ca 'unántioracacēma 'icē — quixun ñuicē 'iacēn.

¹² Judíos unima 'aish camina Cristo ñui quicē bana cuacēma 'iacēn. Judíos unicaman 'unan 'aínbi camina mitsun Nucēn Papa Diosan bana 'unáncēma 'ianan an Cristo ñuiquin Abraham cá bana a 'unáncēma 'iacēn. Usa 'ixun camina Nucēn Papa Diosan ca nuibaquin uni 'aquianan ainan 'imiti 'icē quixun 'unáncēma 'aish mitsux cuēncēsa oíshi tsóti sináncēn.

¹³ Usai 'iá 'aíshbi camina camabi unin 'ucha cupía Cristo bama 'ain, ami catamēcē 'aish ainan 'ain. Usa 'aish camina Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'iá 'aíshbi bērí a 'unaní ainan 'ain.

¹⁴ Cristonēn ca judíos uni 'icēsaribitia judíosma uniribi Nucēn Papa Diosnan 'inun 'imiaxa, camáxbia raírí unisaribi 'inun. Judíos unicamaxa judíosma unicamabē nuibanancēma 'aish nishanancēsa 'iá 'icē ca bērí Cristonēn judíos uni 'imainun judíosma uniribia ainan 'aish camáxbi bētsibē nuibananun 'imiaxa.

¹⁵ Ax camabi unin 'ucha cupí bamaquin ca Cristonēn nux judíos uni 'ixun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupíma ami catamēcē cupíshi Nucēn Papa Diosnan 'iti mēnócēxa. Usouni 'icēsaribitia judíosma uniuquin ca nux judíos uni 'aish 'icēsaribitimi mitsúxribi ami catamēcē cupí ainan 'inun 'imiaxa. Usa 'ain cananuna camáxbi ainan 'aish sēnēn 'ain.

¹⁶ Ax camabi unin 'ucha tērécē 'ití cupí i curúsocēnuax bamax baísquiquin ca Cristonēn judíos unicama Nucēn Papa Diosnan 'inun mēnócēxa. Usoquian 'acē cupí ca axa ami catamēcēcamax Nucēn Papa Diosnan 'aish, judíosma unibē judíos uni nishánantēcēntima 'icēn.

¹⁷ Ax ēnē nētēnu utancēxun ca Cristonēn bana ñuixunquin, camabi unix ca ami catamēti Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti 'icē quixun cacēxa. Usa 'ain ca judíosma uni, an Nucēn Papa Diosan bana 'unáncēma, 'imainun judíos uni, an Nucēn Papa Diosan bana 'unáncē 'ixun a ñuia quicē bana cuati, Cristomi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'ia.

¹⁸ Usai Cristomi catamēti Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upíñu 'aish cananuna camáxbi, judíos uni ucēn Papa Diosnan 'iti mēnócēxa. Usoquin ca nux judíos un'imainun judíosma uníxribi, Nucēn Papa Diosbē banati 'ain.

¹⁹ Usa 'ain camina judíosma uni 'aíshmi Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'aish 'iásaribima 'ain. A ñuiquian Nucēn Papa Diosan Abraham cá, Cristo, a camina mitsun bērí 'unanin. Usa 'ain cananuna mitsúxmi judíosma uni 'imainun nuxribi judíos uni 'aish, ainan cupí aín nētēnu abē 'iti 'ain.

²⁰ Mitsux camina an aín bana uni ñuixunun Jesusan caíscē unicama 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman ñuiasabi oi, Jesucristomi catamēti ami cushicē 'ain. Usa 'aish camina unin maxax xubu oquin ami cushiti pain nantancēxun raíriribi bucúnrucēsaribi 'ain, Cristo a pain nancē maxáxxa 'ain.

²¹ Amia catamētia ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn aín unicama ax cuēncēsabi oía 'inun 'imia. Usaquin 'imicēxa, asérabi ami catamēcē aín unicama abē ca Nucēn Papa Dios 'ia.

²² Mitsun emanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicamabēribi ca aín uni raírribēa 'icēsaribiti Nucēn Papa Dios 'ia, aín Bēru Ñunshin Upía aín unicamabē 'ain.

Judíosma unicama Jesucristo ñuiquin bana ñuixunuan Nucën Papa Diosan Pablo caísa

¹ Mitsúxmi judíosma uni 'aíshbi Cristo Jesúsmi sinánun aín bana mitsu ñuixuncë cupí cana 'ëx, Pablo 'aish, sipuacë 'ain. Usa 'ixun cana mitsu Nucën Papa Dios ñucáxunin.

² Mitsúnbi camina 'ëa ñuicania cuaquin 'unánti 'ain, mitsu nuibaquin ca Nucën Papa Diosan Cristo ñuiquin aín bana mitsu ñuixunun 'ë cacëxa quixun.

³ A bana uisai quicë cara quixun unin 'unánma 'icëbi ca bërí unin 'unania. Nucën Papa Diosanbi ca 'ëribi 'unánmiaxa. 'Itsamashi pain cana an 'ë 'unánmicë bana mitsu ñuixunquin cuënëon.

⁴ 'Ën mitsu buánminuxun cuënëocë bana ënë isquin camina 'unánti 'ain, 'ën cana uisai quicë cara Cristo ñui quicë bana 'icë 'unani quixun.

⁵ A bana ca bëráma Jesucristo ucëma pain 'ain, uisai cara quia quixun uni Nucën Papa Diosan 'unánmiama 'icën. Usa 'aínbi ca bërí aín Bëru Ñunshin Upitan an aín bana ñuixunun caíscë unicama uisai cara a bana quia quixun 'unánmiaxa.

⁶ Unin 'unánma 'aínbi ca a bana ësai quia, judíos unicama 'icësaribiti ca judíosma unicama, Cristo Jesús bama cupí ami catamëti Nucën Papa Diosan uni 'ianan abë aín nëtënu 'iti 'icën, ax quiásabi oi.

⁷ 'Ëxbi usai 'itima 'icëbi ca ax asérabi cushi 'ixun Nucën Papa Diosan Cristo Jesús ñui quicë bana unicama ñuixunun 'ë 'imiacëxa.

⁸ 'Ëx axa ami catamëcë uni raíribë sënënmara 'icëbi ca Nucën Papa Diosan nuibaquin, judíosma unicama Cristo ñui quicë bana 'unánminun 'ë 'imiaxa, uisaira oquin cara Cristonën aín unicama nuibaquin 'aquinia quixuan ënë nëtënuuxun aín unicaman 'unáinracëma 'icëbi.

⁹ Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, an ca —Cristo ca uti 'icë —quixun bëráma mënío 'ixunbi Cristo ucëmapan 'ain, a ñui quicë bana uisai quicë cara quixuan unin cuanun 'unánmiama 'icën. 'Unánmiama 'ixunbi ca bërí a bana unicama 'unánminun Nucën Papa Diosan 'ë caxa.

¹⁰ Axa ami catamëcë unicamaxa an 'imicëx upí isquian naínu 'icë ángelcama, aín cushicamanribi uisaira cushiñu 'ianan uisaira sinánñu cara ax 'icë upí oquin 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín unicama usai 'inun mëníocëxa.

¹¹ Usaquin aín unicama 'iminuxuan usabi 'iti oquin an mëníosabi oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, Nucën 'Ibu Jesucristo, a ënë nëtënu xuacëxa.

¹² Cristo cupí cananuna racuëtima uisa ñu cara, Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca Cristomi catamëcë cupí nun bana cuatia quixun 'unani.

¹³ Usa 'ain camina 'ëx mitsu bana ñuixuncë cupí tëmëraia ñuicania cuatíbi racuëti masá nuitutima 'ain. 'Ën tëmëraquinbi Cristo ñui quicë banacama mitsu ñuixuncëxmi ami catamëtia Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imicë 'aish camina masá nuitutíma cuënti 'ain.

Uisaira oquin cara Cristonën aín unicama nuibatia quicë bana

¹⁴ Usa mitsux 'ain cana Nucën 'Ibu Jesucristonën Papa, Nucën Papa Dios, a rantin purúnquin mitsu ñucáxunin.

¹⁵ Ax ca menu 'icë unicama 'imainun naínu 'icë ángelcamaribi an unio 'aish acaman 'Ibu 'icën.

¹⁶ Ax upíira 'aish cushiira 'ixúan aín Bëru Ñunshin Upitan mitsun nuitu mëu sinánmiquin, ax cuëncësabi oquinmi 'anun mitsu cushionun, cana a mitsu ñucáxunin.

¹⁷ 'Imainun cana Cristomi catamëtia an mitsubë 'ixun an cushiocë 'aish, uisai cara 'íbi bëtsibë bëtsibë nuibanquinmi,

¹⁸ axribia ami sináncë unicamabëtan, uiti chaira aín sinan 'ixun cara Cristonën camabi menu 'icë unicama, 'apucama 'imainun 'apuma unicomacëñunbi ñumaraira unibi nuibatia quixun mitsun nuitu mëu 'unánun mitsu ñucáxunin.

¹⁹ Nun nu camaira 'unántisama 'icëbimi mitsun, uisaira oquin cara Cristonën mitsu nuibatia quixun, aín cushi an mitsun nuitu upí 'imiti axa asérabi mitsubë 'ain 'unánun cana Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

²⁰ Ax cushiira 'aish nubë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun ñucácësamaira oquin nu 'axúanan nun sináncësamaira oquinribi sinánxunquin nu 'aquinti 'icën.

²¹ Usa 'icë ca Cristo Jesús cupí aín unicaman xënbua 'aínbi a rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

II. ÈSAI CA NUCËN PAPA DIOSAN UNI 'ITI 'ICË QUIXUN PABLONËN CA (4-6)

4

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun Nucën Papa Diosan unicaman bëtsin sináncësaribi oquin sinánti bana

¹ Usa 'ain cana 'ëx ainan 'ixun Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncë cupí sipuacë 'ixun mitsu cain, an caíscë aín unicamaxa usai 'iti oquian Nucën Papa Diosan mënóisabi oi camina ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

² Cuamiananima camina upí sinánñu 'aish upiti banati 'ain. Bënëtishi nishíma camina bëtsibë nuibanani 'aquiananti 'ain.

³ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx camina bëtsin sináncësaribi oquin sinani achúshi sinánsa 'aish, ëníma bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. Usai 'iti sinani camina usábi 'iti 'ain.

⁴ Jesucristonan 'aish ca aín unicama achúshisaishi 'icën. An atu 'aquincë Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca achúshishi 'icën. Usa aín ca bëtsin 'unáncësaribi oquin aín unicaman 'unania, Nucën Papa Diosan ca aín nëtënu abë 'inun nu caísacëxa quixun.

⁵ Nucën 'Ibu Jesucristo axëshi ca aín unicaman 'Ibu 'icën. Ax ca achúshi 'icën, amishi catamëti cananuna camáxbi nun 'ucha tërëncë 'aish ainan 'ain. Jesucristomishi catamëcë cupí cananuna nashimicë 'ain.

⁶ Nucën Papa Dios axëshi ca aín unicaman Dios 'ianan aín unicaman 'Ibu 'icën. Usa 'ixun ca ax cuëëncësabi oquian ñu 'anun aín unicama 'aquinia. Ax ca aín unicamabë 'icën.

⁷ Usa 'ain ca axa ami catamëcë unicama bëtsin sináncësaribi oquin sináncë 'icëbi ax cuëëncësa oquian bëtsi bëtsi ñu mëëti 'anun Cristonën nu 'imiáxa.

⁸ Usai ca 'iti 'icë quíax ca Nucën Papa Diosan bana cuëëncësa quia:
Capitanëan abë 'acánanquin axa ami nishcë unicama ñusmoxun cuëëncësin aín unicama an bicë ñu 'ináncësabi oquin ca Cristonën bamax baísquitancëx naínu cuantëcëntancëxun cuëëncësin aín unicama an 'ati ñu 'inánquin bëtsi bëtsi ñu 'anun 'imiáxa.

⁹ ¿Usa 'ain cara Cristo naínu cuantëcëan quicë bana uisai quicë 'ic? Ax ca ësai quia, aín Papan nëtënuax ënë menu utancëx ca anu cuantëcëancëxa, quíax.

¹⁰ Axa ënë nëtënu uá, axbi ca anuxun aín unicama camabi aín cushi anúan aín cuëëncësa oquin 'ati a 'inánux abë 'Apu 'i aín Papan nëtënu cuantëcëancëxa.

¹¹ An ca ax cuëëncësa oquían bëtsi bëtsi ñu 'anun aín unicama 'imia. Bëtsi bëtsi unix ca aín bana ñuixunuan 'imicë 'icën. Raírinën ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raírinën ca axa Jesucristomi catamëcëma unicama amia catamënun upí oquin 'aquinia. Raírinën ca axa ami catamëcë

unicama upiti Jesucristo cuëencësabi oi ínun áquinia. Raírinën ca uisai cara Nucën Papa Diosan bana cuënëocama quia quixun uni 'unánmia.

¹² Axa ami catamëcë unicaman upí oquin sinánan ax cuëencësabi oquin ñu upíshi 'ati 'aquinun ca Cristonën aín unicama bëtsi bëtsi ñu 'anun 'ímia.

¹³ Usai 'aquianani cananuna nishánanima nuibanani uisa ñu cara 'icëbëbi asérabi ami catamëti 'ain. Ainan 'ixun Nucën Papa Diosan Bëchicë a asérabi 'unani cananuna an 'imicëx aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna camáxbi nun sinan upíira upí 'aish ax cuëencësabi oi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai 'i cananuna bërámanu 'iásaribiti bërí 'ítima 'ain. Bërí cananuna tuáxunratsunën unín paráncëxun sinánbëquincësa 'aish unín bëtsi bëtsi bana ñuixunquin paráncëxun amanua amanua sinani usaribi 'ítima 'ain. An uni paráncë unicaman cëmëquin nu paránquin ñu 'atima 'anun quixun 'imicëx usai 'iá 'aishbi cananuna bërí usai 'itëcëntima 'ain.

¹⁵ Nuxnu ainan 'aían aín unicaman 'Ibu, Cristo, ax nubë 'ain cananuna nëtë camabi an nu 'unánmicësabi oquin 'ai, aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna bëtsibë bëtsibë nuibananquin, cëmëquin uni itsi paranima, Cristo cuëencësabi oíshi 'iti 'ain.

¹⁶ Nun namicama amanu amanu 'aish nun męcën, nun taë, nun pëñan, nun bërú, acama upiti tacáshquiama 'aish cananuna unima 'itsían. Usa 'aishbi ca uni camabi aín namia upiti unia 'ain, asábi 'icën. Usaribiti ca axa Jesucristomi catamëcë unicamax amanu amanu sinánquinma Cristonën 'aquincëx camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncë 'iti 'icën. Usai 'i ca Cristonëx cuëencësabi oi bëtsibë bëtsibë nuibanani, an sináncësaribi oquin sinani Cristosaribi 'ia.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'iti bana

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë sinánmicësabi oquin cana mitsu cain, axa Nucën Papa Diosmi sináncëma uníxa 'icësaribiti 'iá 'aishbi camina usai 'itëcëntima 'ain. A unicamax ca Nucën Papa Dios cuëencësa oíma atúnbia sináncësa oíshi 'i bucuia.

¹⁸ Usa 'aish ca bëánquibucë 'ain mancasmatia uni bënëcësaribi oi 'ia. Cristo ñui quicë bana cuaisama tancë 'ixun ca ainan 'iti 'unáncëma 'aish Nucën Papa Diosnan 'itsianxbi ainanma 'icën.

¹⁹ A 'ai ñunshíncë 'ixun ca rabínquinma uisa ñu 'atima cara 'aisa tania a 'aia. Aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, usa ñucama 'ati cuëënia.

²⁰ Usaía atux 'icëbëtanbi ca Cristonën usaími 'inun mitsu sinánmicëma 'icën.

²¹ Mitsúxmi a rabi timëcë 'ain cara Jesús uisai mitsux 'iti cuëënia quixun 'unánmicë 'ixun camina 'unanin, Jesusax ca mitsúxmi a unicama 'icësaribiti 'iti cuëënima quixun.

²² Usaribiti 'iquin camina bëráma mitsux cuëencësabi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'acën. Úsaquin 'aquin camina mitsun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'aquinbi, ax ca 'aisama 'icë quixun sinani rabíanma 'ain. Usai 'iá 'ixunbi camina ñu 'atimami 'á, acama ënti 'ain.

²³ A ëni camina Nucën Papa Diosan 'imicëx bëtsi sinánñu 'iti 'ain.

²⁴ Bëtsi sinánñu 'imicëx camina an iscëx asérabi upí 'ianan unínribia iscëx upí nuituñu 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëencësabi oi.

²⁵ Usai 'iquin camina cëmëquin uni parántima 'ain. Camáxbi cananuna Cristonan 'ain. Usa 'ain camina abë banaquin min aintsicama asérabi banáinshi caquin parántima 'ain.

²⁶ Unibë nishanantancëxbi camina 'uchati rabanan xëñibutíma a nëtënbi bënëtishi manúti 'ain.

²⁷ Nishtancëxunbimi manuiama ca ñunshin 'atimanën mitsu masá sinánmiquin mitsun nuitu upíma 'imiti 'icën. Usaquian 'atin rabanan camina mitsun nishcë bënëñquinshi manuti 'ain.

28 An ñu mëcamacë uni an ca usaquin 'atëcëntima 'icën. Usaquin 'atëcënquinma ca chiquíshquinma aín mëcënanbi upí oquin ñu mëëti 'icën, cupí bixun anun ñuñuma uniribi 'aquinti sinánquin.

29 'Atimati banaima upitishi banaquin camina uni Jesucristomia upiti catamënun 'aquinti 'ain. Mitsúxmi usai banaia cuati Jesucristomi upiti catamëtía Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ca cuëënti 'icën.

30 'Atimati banaquin camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí masá nuitumiquin rabínmitima 'ain. Axa mibë 'inun 'inánquin ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'inun 'unántioxa, Jesucristo utëcëncëbëmi aín nëtënu abë 'iti oquin.

31 Usa 'ain camina uinu 'icë unibëbi nishanantima 'ain, uni itsimi camina xuatemati nishtima 'ain, unibë camina ñu canantima 'ain, uni ñui camina 'atimati banatima 'ain, uisa ñu cara 'atima 'icë a camina 'atima 'ain.

32 Usai 'ima camina abë nuibanani uni itsibë 'aquiananti 'ain. Mitsumi nishquian unin 'atimocëxbi camina abë tanánantima 'ain. Usai 'ima camina uisa cara mi ocëxbi a manui abë upí 'iti 'ain. Mitsun ñu 'aisama 'acëcama manuia, Nucën Papa Dios Cristo cupí mitsubë upí 'ain, camina usaribiti uni itsibë 'iti 'ain.

5

Usai cara Nucën Papa Diosan unicama 'iti 'icë quicë bana

1 Mitsux aín bëchicë 'icë an nuibacë 'aish camina usai 'iti sinani Nucën Papa Dios 'icësaribiti 'iti 'ain.

2 Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin judíos unin aín 'ucha cupí rëcëxa carnero 'iásaribiti ca bamatsianxmabi Cristo nu nuibati nun 'ucha cupí bamacëxa, ami catamëtíshinu iënnun. Cristonëan nu usoquin nuibacë 'ain camina mitsúxribi usaribiti bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

3 Nucën Papa Diosnan 'ixun camina mitsun uisa ñux cara 'atima 'icë a 'ati sinántima 'ain. Mitsun xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, minanmabi uni itsin xanu 'imainun ñu cuëënti, usa ñu 'ati sinanima 'ianan camina usa ñu ñui banatima 'ain.

4 Anun tupuananti 'atima banan camina banatima 'ain, uni 'imainun xanu rabínmi camina 'usánani banatima 'ain, cuaíntapun 'aish camina 'atimati banatima 'ain. Usai 'iquinma camina a rabiquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cati 'ain.

5 Camina asérabi 'unánti 'ain, axa aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni, axa xanúxmabi unibë 'icë uni, an ainanma uni itsin ñu cuëëncë uni, a unicamax ca Nucën Papa Diosmabi, unínbi 'acë ñuishi rabicësa 'icën. Usa unicamax ca Nucën Papa Diosan nëtë anua Cristoribi 'icë anu abë 'itima 'icën.

6 Uni raírinëan —ñu 'atima 'acë 'aíshbi camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai —quixun cacëxunbi camina mitsun, —cëmëi ca quia —quixun sinánti 'ain. An aín bana cuaisama tanquin usa ñu 'acë unicama a ca ami nishquin Nucën Papa Diosan castícanti 'icën.

7 Usaribi 'itin rabanen camina an usa ñu 'acë unicamabë 'itima 'ain.

8 Bëráma Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'aish unían bëánquibucënu xun ñu 'atima 'acësa 'iá 'ixúnbi camina bërí Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ixun ax cuëëncësabi oquin ñu upíshi 'ain. Usa 'aish camina bërí xabánu nicësa 'iti 'ain.

9 Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish ca uni upí sinánñu 'ianan asérabi banáinshi bananan ñu upíshi 'aia. Usaribi camina mitsux 'iti 'ain.

10 Añumi 'ati cara Nucën 'Ibu Jesucristo cuëënia a camina upí oquinra 'unánti sinánti 'ain.

11 Ax bëánquibucënu nicësa uni an ca axa cuëëncësa oquinshi ñu 'aquin, Nucën Papa Diosmi sinánquinma uni itsiribi ami sinánun 'aquinti sinanima.

Usaía ax 'icë unicama camina atun 'acësaribi oquin 'aquinma, —usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun upí oquin 'unánmiquin 'ësëti 'ain.

¹² Usa ñua a unicaman unëxun 'acë, ax ca a cuati rabínti 'aish ñuitisama 'icën.

¹³ Usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë quixun unëquinma cacëxun ca camabi unin —asérabi ca usaquin 'ati 'aisama 'icë —quixun 'unánti 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca ësai Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

'Uxcësa 'aíshbi bësucësa 'inux ca Cristomi catamët. Ainanma 'aish min 'ucha cupí bamacësa 'aíshbi ca Cristomi catamëti iët. Usa 'icë ca min ñu 'aisama 'acëcama ëmianan mix asaribi upí 'inun 'imiti 'icën.

¹⁵ Sinánñuma unisa 'ima an Nucën Papa Diosan bana 'unáncë unisa 'ixun camina ax quicësabi oquin ñu upíshi 'ati 'ain.

¹⁶ Ax cuëncësa oquinshia unin ñu 'atima 'acëbëtanbi camina mitsun ñancáishi nëtë inúmi 'iquinma Jesucristomi sináncë 'ixun, ax cuëncësabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁷ Sinánñuma camina 'itima 'ain. Uisa ñumi 'ati cara Nucën 'Ibu Jesucristo cuëñia, a camina 'unánti 'ain.

¹⁸ Mitsux camina paëntima 'ain. Paëncë uni ax ca uisai cara banatista tania usai bananan, añu cara 'aisa tania a 'aia. Usai 'ima camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsubë 'ixun anbi upí oquin cushiocë 'aish upiti bananan upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁹ Usa 'aish camina mitsun nuitu mëu Nucën 'Ibu Jesucristo rabianan Nucën Papa Diosan bana sinani, bëtsibë bëtsibë bananan cantati 'ain.

²⁰ Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ixun camina usoquian 'aquianan, an nu 'imicëcama, a sinánquin, Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caquin rabiti 'ain.

²¹ Nucën Papa Diosnan 'aish camina bëtsibë nishananima an cacëxun aín bana cuati, uni raíribë nuibananti 'ain.

Ësai ca uni aín xanubë nuibananti 'icë quicë bana

²² Xanun aín bënënan 'ixun aín bana cuati 'icën, Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin.

²³ Cristo ax ca an aín unicama aín 'ucha tërénquin Nucën Papa Diosnan 'inun iëmicë a 'icën. An iëmicë 'ixun ca aín unicaman aín bana cuatia.

²⁴ Aín unicaman Cristo cuëncësabi oquin ñu 'acësaribi oquin ca xanun aín bana cuaquin aín bënë cuëncësabi oquin 'ati 'icën.

²⁵ Ainan 'inun unicama nuibati ca Cristo bamatsianxmabi bamacëxa. Usoquin ca an aín unicama nuibatia. Usaribi oquin ca bëbuxun xanuñu 'ixun aín xanu nuibati 'icën.

²⁶ Aín unicama aín nuitu upí 'imiquin ca Cristonën ax aín sinan 'aisama 'icëbi bëtsi oquin aín sinan upí 'imia. Usoquin ca ax quicësabi oquían 'anun aín bana 'unánmiquin aín unicama aín nuitu upí 'aísha chucacësa 'inun 'imia.

²⁷ Usoquin 'imitancëx utëcënxun ca aín unicama uisa 'uchañumabi 'ianan Nucën Papa Diosan iscëx atun ñu 'atima 'acë ëni upí 'icë isti 'icën.

²⁸ Cristonëan aín unicama nuibaquin bërúancësaribi oquin ca unin aín xanu nuibati 'icën. Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Usaribi oquin ca unin ami nishquinma aín xanu nuibati 'icën. An aín xanu nuibaquin bërúancë uni ax ca axbi bërúancësa 'icën.

²⁹ Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Aín nami upí 'aish cushi 'iti cupí ca chupa pañuanan ñu upí oquin pianan axbi aín nami bërúanracati upitax tsotia. Usaribi oquin ca Cristonën aín unicama bërúanquin upitax tsónun 'imia.

³⁰ Nux asérabi ainan 'aish ax cuëncësabi oi 'ianan ami catamëti abë achúshisa 'icë ca usoquin nu bërúanquin 'aquinia.

³¹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Usa 'ain ca unin aín papacëñun aín tita ënquin abë ënanantimoquin aín xanu bitsia. Usa 'aish ca a rabëtaxbi achúshisa 'ia”.

³² A bana bëráma cuënëo ax ca unin cuaisamasa 'icën. Usa 'aishbi ca 'ën sináncëx a bana uníxa usai aín xanubë 'iti ñui quicë 'aishbi Cristonëx ca usaribiti aín unicamabë achúshisa 'icë quicë 'icën.

³³ Usa 'aínbi cana mitsu cain, min namimi bërúancësaribi oquin camina mitsun xanuribi nuibaquin bërúanti 'ain. Usaribi oquin ca xanúnribi ami sinánquin aín bënën bana cuati 'icën.

6

¹ Papañu titañu tuácama, ësáquin cana mitsu cain, min papan bana, min titan bana cuaquin camina an mi cacësabi oquin 'ati 'ain, Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oquin. Mitsux usai 'iti ca asábi 'icën.

²⁻³ Ax quicësabi oquin 'atia Nucën Papa Diosan 'inan bana achúshinëx ca ësai quia: “Chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsónuxun camina min papan bana, min titan bana upí oquin cuaquin, an mi cacësabi oquin 'ati 'ain”. Bëtsi bëtsi bana ax quicësabi oquin 'ati 'aínbi ca ënë banaxëshi ësai quia: Usai 'i ca uni chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsóti 'icën.

⁴ Bëchicëñu unicama, mitsuribi cana cain, min bëchicë camina nishmitima 'ain. Min bana parëquinma min cacësabi oquin 'anun camina canioti 'ain. Usoquin canioquin camina a ñuixunquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oquian 'anun 'unánmiti 'ain.

⁵ An uni itsi ñu mëëxuncë unicama, mitsun camina upí oquin sinánquin an mi ñu mëëmicë unia cuëëntanun paránquinma an cacësabi oquin 'ati 'ain, Cristoribimi 'axuncësa 'itánun.

⁶ An mi iscëxuinshi camina axa cuëëntanun quixun uni ñu mëëxuntima 'ain. Usoquin 'axunquinma camina an iscëxunmabi Cristonën uni 'ixun chiquíshquinma cuëëñquin upí oquin uni ñu mëëxunti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin.

⁷ —Ënë ñu cana unishi 'axunima, Nucën 'Ibu Jesucristoribi cana 'axuni — quixun upí oquin sinánquin camina an mi ñu mëëmicë uni ñu mëëxunti 'ain.

⁸ Camina 'unanin, an upí oquin ñu 'acë uni a ca Nucën 'Ibu Jesucristonën, uisa ñu upí cara 'axa, usaribi oquin cupíoti 'icën, an uni ñu mëëxuncë uni 'imainun an uni ñu mëëmicë uniribi.

⁹ An uni itsi ñu mëëmicë unicama, mitsun camina an mi upí oquin ñu 'axuncësaribi oquin uni upí sinánñu 'ixun ami nishquin ñu caquínma ñu mëëmiti 'ain. Camina 'unanin, Nucën 'Ibu Jesucristo aín nëtënu 'icë, ax ca mitsun 'Ibu 'ianan ami ñu mëëmicë unicaman 'Iburibi 'icën. An ca aín unicama bëtsibë sënën isia.

Ñunshin 'atimanëan ñu 'atima 'anun sinánmicëxbia uni Cristomi catamëti bana

¹⁰ 'Ën xucëantu, ënë banaribi cana mitsu ñuixunin. Ax mibë 'ixúan mi sinánmicësabi oquin 'ai camina Nucën 'Ibu Jesucristomi aséribi catamëti 'ain. Usáimi 'ia ca aín cushínbi mitsu cushioti 'icën.

¹¹ Ñunshin 'atimanëan paránquin mitsu ñu 'atima 'amitisa tancëxbi camina an mitsu 'ibuati rabanan uisoquinra cara an mitsu cushioti 'icë, usaquin Nucën Papa Diosan cushiocë 'inux upí oquin sinani ami catamëti 'ain.

¹² Nux cananuna suntárunëxa 'acancësaribiti 'in. Usai 'ibi cananuna unibë 'acananiman. Nun nuitu méúishi cananuna 'acanáncësa 'ain, ñunshin 'atimanën nu 'ibuati rabanan. Aín 'apubë cushiquin ca ñunshin 'atimacaman nu ñu 'atima 'anun nu 'amitisa tania. Atun an ënë menuxun ñu atima 'acë unicama 'ibuacë 'ixun ca nuribi ñu 'atima 'amitisa tania.

13 Ñu 'atima 'anun an sinánmicëxunbi 'aquinma ñunshin 'atima abáminux cushi 'iti cupí camina manutima, uisoquinra cara an mitsu cushioti 'icë usaquin Nucën Papa Diosan cushiocë 'inux upí oquin sinani ami catamëti 'ain. Usai cushicë 'ixúnmi abámicëxuan ñunshin 'atimanën mitsu tantëcëncëxbi usabi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish camina uisaíbi 'itima 'ain.

14 Ñunshin 'atima nun nuitu mēúnu abë 'acanancë an tanquinbi uisabi otima cupí camina Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish Romanu 'icë suntárunëan amia catamëti aín manë chupa pañucësa 'iti 'ain. Aín manë chupa pañuquin ca anúan tsitëcërëquiti anun tsitëcërëquianan, aín shican bēpánti manë chupánribi shimápucüanan, aín taxacaribi tañuanan, aín manë mañuti mañuanan, aín manë pará tuíanan aín manë xëtocëribi tuinia. Suntáru aín manë chupami catamëcë 'aínbi camina mitsúxribi mitsun nuitu mēu upiti 'acananux manë chupa ami catamëti pañucësa 'iti 'ain. Uni paráncëma 'ianan cëmëima asérabi banan banacë 'aish camina suntáru aín manë chupa pañuax upiti tsitëcërëquicësa 'iti 'ain. Ñu 'atima 'ati ëncë 'ixun upí ñuishi 'ati sináncë 'aish camina suntáru aín shican bēpánti manë chupan shimapucucësa 'iti 'ain.

15 –Cristo cupí nun 'ucha tērëncë 'aish cananuna Nucën Papa Diosbë upí 'ai –quixun uni ñuixunux mēniocacë 'aish camina suntárunëan aín taxaca tañucësa 'iti 'ain.

16 Ñunshin 'atimanëan uisashi oquin cara tanquinbi mitsu uisabi otima cupí camina Jesucristomi sinani, an ca 'ë bërúanquin 'ë 'aquinia quixun 'unani, ami catamëti 'ain. Usa 'aish camina suntárunëan 'acánanquin anua pia atsínti rabanan, aín manë pará ami catamëti tuíncësaribi 'iti 'ain.

17 Mitsun camina asérabi 'unánti 'ain, Jesucristo cupí mitsun 'uchacama tērëncë 'aish camina Nucën Papa Diosan iscëx upí 'aish ainan 'ai quixun. Usaquin 'unani camina suntáru manë mañutinën mapucësa 'iti 'ain. Aín Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxun Nucën Papa Diosan bana cuënëo upí oquin 'unani camina ñunshin 'atimami racuëtima 'ain. A banami catamëti camina suntárunëan aín manë xëtocë ami catamëquin tuíncësa 'iti 'ain.

18 Usai 'iquin camina aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquin año caramina 'ai a ñu 'ai Nucën Papa Diosbë bananan an mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. Usai abë bananux camina atanima ami manúaxma 'ianan axa Jesucristomi catamëcë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

19 Ñucáxuanan camina aín bana unicama racuëquinma ñuixunuan uisoquin carana ñuixunti 'ai quixun 'ë sinánminun Nucën Papa Dios 'ë ñucáxunti 'ain, Cristo ñui quicë bana a bëráma unin upí oquin 'unánma 'icëbi bërí unin 'unánun.

20 Cristo ñuiquin bana ñuixunuan Nucën Papa Diosan 'imicë 'aish cana a ñuiquin uni bana ñuixuncë cupí sipuacë 'ain. Sipuacë 'ixunbi an 'ë cacësabi oquin racuëquinma a bana upí oquin ñuixunun camina 'ë Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

Bërúanx 'inúan Pablonën Efesonu 'icë unicama ca

21 Mitsúnmi uisai carana 'ëx 'i quixun 'unánun ca Tíquiconën minu cuanxun mitsu ñuixunti 'icën. Axribi ainan 'aish nun nuibacë xucën 'ixun ca Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin upí oquin uni bana ñuixunun 'ë 'aquiánxa.

22 An uisai caranuna 'i quixun nu ñuia cuatími masá nuitutíma cuëënun quixun cana a mitsunu cuanun xutin.

23 Nucën Papa Diosbëtan Nucën 'Ibu Jesucristonën 'imicëxmi mitsux 'ëx 'icësaribiti ami catamëcë 'aish amí sinánan bëtsibë bëtsibë nuibanani chuámarua 'aish upitax bucuti cana cuëënin.

²⁴ Mitsúxmi a manutëcëntimoi Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'icëa, Nucën Papa Diosan nuibaquin mitsu 'aquinti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILIPOSNU 'ICĒ UNICAMA BUÁN MIA QUIRICA

PalonĒan sipunuxunbi Filiposnuaxa Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin. Jesucristonĕn casabi oquin aín bana uni ñuixuncĕ cananuna nux 'ain. Micamaxmi Filipos ĕmanu 'aish Jesucristomi sinania cana mitsun cushicama 'imainun an axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama 'aquincĕ unicamaribi ĕnĕ quirica buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibacĕxmi mitsux chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsux camina upiti Jesucristomi catamĕcĕ 'ai quixun sinánquin cana — asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁴ Abĕ banaquin cana upí oquin sinani cuĕĕnquin mitsu ñucáxunin.

⁵ 'Ēn mitsubĕ timĕxun bana ñuixuntabacĕxun camina 'ĕn 'acĕsaribi oquin, Jesucristomi catamĕquin uni raíriribi amia catamĕnun 'aquinin. Usa 'ain cana — asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁶ Cana 'unanin, an mitsu Jesucristomi catamĕnun sinánmicĕ 'ixun ca axa utĕcĕnti nĕtĕ 'itámainun Nucĕn Papa Diosan Jesucristosaribi 'aish upí 'inun mitsu 'imia.

⁷ Sipuacĕ 'icĕa, 'apun ñucácĕxun cana 'ĕn, Jesucristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'iti bana ax ca asérabi 'icĕ quixun can. Usaquin 'ĕn 'amainun camina mitsúnribi nuibaquin Nucĕn Papa Dios 'ĕa 'aquinun quixun ñucan. Usa 'ain ca 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin Nucĕn Papa Diosan mitsuribi tĕmĕraiabi nuibaquin 'aquinia. Usaími mitsux 'icĕbĕtan cana nuibaquin mitsu sinánquin Nucĕn Papa Dios — asábi ca — caquin mitsu ñuixunin.

⁸ Nucĕn Papa Diosan ca 'unania, Jesucristonĕan unicama nuibacĕsaribi oquin cana 'ĕn mitsu nuibaquin 'aisamaira sinani quixun.

⁹ Usa 'ain cana mitsu nuibaquin Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin, mitsúnmi 'acĕsamaira oquinmi upí sinánñu 'ixun ax cuĕĕncĕsabi oquin 'ati 'unánquin uni nuibanun.

¹⁰ An 'unánmicĕxunmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ati 'unánun cana Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Usai 'iquinmi ax cuĕĕncĕsa oquinshi 'acĕ 'icĕ ca Cristonĕn utĕcĕnquin mitsu 'uchoquinma upíshi isti 'icĕn.

¹¹ Jesucristonĕn 'aquincĕxunmi mitsun ñu upíshi 'aia isquin ca unin — Nucĕn Papa Dios ax ca asérabi upí 'icĕ — quixun caquin a rabiti 'icĕn.

— 'Ēshima, Cristo 'ĕbĕ 'ain cana abĕtan ñu 'ai — quiáxa Pablo quia

¹² 'Ēn xucĕantu, mitsun 'unánun quixun cana ĕsaquin mitsu cain, 'ĕ sipuacancĕ cupí ca 'itsa uni Jesucristomi sinania quixun.

¹³ 'Apun suntárucama 'imainun camabi unínribi ca 'unania, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí cana sipuacĕ 'ai quixun.

¹⁴ 'Ēx usai 'ia 'unáncĕ cupí ca axa Cristomi catamĕcĕ uni aín patsanĕn, atun 'acĕsamaira oquin Jesucristomi catamĕquin, racuĕquinma Nucĕn Papa Diosan bana uni ñuixunia.

¹⁵ Usa 'ain ca raírínĕn 'ĕmi nutsiquin, 'ĕn bana 'acĕsamaira oquin isa unin aín bana cuanun quixun, Cristo ñuiquin bana ñuixunia. Ñuixunmainunbi ca

raírínën asérabi, an Jesucristomi catamēnun uni 'aquinti sinánquin upí oquin bana ñuixunia.

¹⁶ Axa 'ēmi nutschē unicaman ca 'ēx sipunu 'ain, Jesucristomia sinánun ñuixunquinma aín cuēēncēsa oquinshi uni bana ñuixunia, 'ēx a cuati bēēnun quixun.

¹⁷ Usa 'aínbi ca raírínën 'ē nuibaquin, Jesucristomi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'iti bana ax ca asérabi 'icē quixun ēnuxun cati cupí cana 'ēx ēnu 'ai quixun 'unánquin, upí oquin a bana ñuixunia.

¹⁸ Atúan uisaquin cara uni bana ñuixuinsa tania, usoquin ñuixuncēxbi ca asábi 'icēn. Usaquian Jesucristo ñuiquin 'itsa unin bana ñuīia unin ñuīia cuati cana cuēēnin.

'Ianan cana 'ēx 'icēsamairai cuēēnti 'ain,

¹⁹ mitsúnmi Nucēn Papa Dios 'ē ñucáxuncēxuan Jesucristonēn Bēru Ñunshin Upitan 'aquincēx cana chuámarua chiquítí 'ai quixun sinani.

²⁰ Usa 'ain cana 'ēx Jesucristomishi catamētia uni iēti bana, a ñui rabínquinma, 'ēn 'acēsabi oquin ñuitisa tanin. Usoquin 'ai cana nētē camabi ami catamēti asaribi 'iisa tanin, ax ca asérabi upíira 'icē quixun 'unania camabi uni ami catamēnun. Bamacēma 'ixun 'ēn bana ñuixuncē cupí 'iananbia, 'ēx bamacēbēbi uni 'ēn aín bana ñuixuncē cupí Jesucristomi sinánti cana cuēēnin.

²¹ Ainan 'aish cana ēnē nētēnuax abē 'aish cuēēinra cuēēnin. Usai 'itancēx bamatancēx cana ēnē nētēnuax 'icēsamairai abē aín nētēnu 'aish cuēēinra cuēēnti 'ain.

²² Usa 'aínbi cana 'ēx bamacēma pain 'ixun uni Cristo ñuiquin bana ñuixunquin ēniman. Usoquin 'ēn ñuixuncēx ca uni Cristomi sinanati 'icēn. Usa 'ain cana uisairai 'iti carana cuēēni quixun 'unaniman.

²³ Uisaira carana 'iti 'ai quixun sinani cana sináncasmāin. Bamatancēx ēnē nētēnuax 'icēsamairai Cristobē aín nētēnu chuámarua 'iti sinani cana anu 'iisa tanin.

²⁴ Usa 'aínbi ca mitsúnmi upí oquin Jesucristo 'unánun mitsu 'aquinti cupí 'ēx ēnē nētēnu pain 'iti asábi 'icēn.

²⁵ Asérabi ca usa 'icē quixun sinánquin cana 'unanin, Jesucristomi upiti sinánun 'aquianan ami catamēti cuēēnun mitsu 'aquinti cupí cana 'ēora pain ēnē menu 'iti 'ai quixun.

²⁶ Usa 'aish cana mitsúxmi Cristo Jesúsmi upiti catamēti cuēēnun mitsu isi cuantēcēnti 'ain.

²⁷ Ēsaíshi 'iti camina sinánti 'ain, ainan 'aish camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain. 'Ēx mitsu isi cuananbi, cuanquinmabi cana, mitsux camina bētsibē nuibanani Jesucristomi catamēnun 'aquianani quixuan unin ñuīa cuaisa tanin.

²⁸ Cuanan cana mitsumi nishquian unin 'atimocēxunbi camina racuēquin a ēníma Jesucristomi catamēti quixuan unin ñuīa cuaisa tanin. Mitsúxmi usai 'icēbētan ca Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun axa mimi nishcē unicaman 'unánti 'icēn, ainanma 'aish ca atux nētētimoī usabi 'inux bamati 'icē quixun. 'Unánan ca mitsux camina ainan 'inux iécē 'aish Nucēn Papa Diosbē 'iti 'ai quixun 'unánti 'icēn.

²⁹ Nucēn Papa Diosan ca Cristomi catamēnun mitsu 'imiāxa. 'Imianan ca ami catamētia unin mitsumi nishquin 'atimocēxbimi cuēēnun mitsu 'imiāxa.

³⁰ Usaribi oquin ca 'ēribi 'imiāxa. Jesucristonan cupía unin 'ē 'atimoia camina isacēn. Bēríribi cana tēmērai quixun 'ēn mitsu quirica buánmicēxun camina 'unanin. 'Ēx 'icēsaribiti camina mitsúxribi tēmērain.

2

Bamatancēx baísqvia 'icēa Cristo camabi unin rabiti bana

¹ Mitsux an 'aquincëx Cristomi cushianan an nuibacëx cuëëni, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ianan 'ë nuibacë 'aish,

² camina 'ë cuëënminux ësai 'iti 'ain, bëtsin sináncësaribi oquin sinani aséribi camáxbi bëtsibë nuibananquin amanua sinánquinma achúshi oquinshi sinani 'iti 'ain.

³ Bëtsi uni 'aquinti sinánquinma camina minánshi 'iti ñu 'atima 'ain. 'Ëx cana bëtsi unisama 'ai quixun sinani rabíquinma camina —uni raírinëx ca 'ëx 'icësamairai upí 'icë —quixun sinánti 'ain.

⁴ Mitsúxëshi chuámarua 'aish cuëënxun ñu 'atishi sinánquinma camina uni raíriribi chuámarua 'i cuëënnun 'aquinti 'ain.

⁵ Jesucristonëan 'ásaribi oquin camina sinánti 'ain.

⁶ Aribi 'aish Nucën Papa Diosbë 'ixunbi ca —anu 'ëx asaribi 'aish 'ën Papa Diosbë 'icë ënë nëtë cana ëbiántima 'ai —quixun sinánma 'icën.

⁷ Aín nëtë ëbëtsini utancëx uni 'aish ca aín Papa cuëëncësabi oquin camabi uni 'aquinux ënë menu 'iacëxa.

⁸ Aín Papa cuëëncësabi oi ca bamatsianxmabi i curúsocënuax bamacëxa, 'uchañuira uni 'icësaribiti.

⁹ Usaía 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo, unicama 'imainun ángelcamabëtan sënënmaira 'imiacëxa. Bëtsi unicamasamaira ca a uni Jesús caquin anëcë, a 'icën.

¹⁰ Usa 'ain ca a ñuicë a bana cuaquin, camabi nëtënu 'icë unicama 'imainun naínu 'icë ángelcama 'imainun anua uni bamacë anu 'icëcamaribi ami racuéquin a rabiti 'icën.

¹¹ Usa 'ain ca camaxunbi —Jesucristo ax ca aséribi camabi menu 'icë uni 'imainun ñucaman 'Ibu 'icë —quixun cati 'icën, Nucën Papa Dios ax ca aséribi Dios 'icë quixun 'unánquin.

Axa Jesucristo catamëcë unicaman, upí 'inun bëtsi unicamaribi 'aquinti bana

¹² 'Ën nuibacë xucéantu, a ñucama 'unani camina 'ëx mitsubë 'ain, 'ën Jesucristo ñuiquin mitsu cacë bana quicësabi oi 'ian. Usa 'ain camina 'ëx mitsubë 'ain 'icësamaira oi 'ëx mitsubëma 'ain, 'ën mitsu cásabi oi 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncëma ñu 'atimi racuëti.

¹³ Nucën Papa Diosanbi ca ñu upí 'aími ax cuëëncësabi oi 'inun mitsu sinánmia. Sinánmianan ca a 'atimi sináncë ñu a 'anun mitsu aín cushi 'inania.

¹⁴ Usa 'ain camina añu ñu caramina 'ai a ñuí quianan cuëëncësabi sinánquinma nëtëxuinshi 'ati 'ain,

¹⁵ bëtsi unicaman, mitsúxmi ñu 'aisama 'aíma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'ia isnun. Usai 'ia ca 'aisama 'aísha ax ami sináncëma unicaman, Nucën Papa Diosan bëchicë 'aíshmi mitsun nuitu upí 'icë isti 'icën. Usa 'aish camina mitsux 'ispacaman bëánquibucë 'icëbi pëcacë usaribi 'ain,

¹⁶ —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'ia —quixunmi unicama bana ñuixuncë cupí. Mitsúxmi usa 'ain cana 'ën Cristo ucëbëtan —ñancábi cana tëmëraqinbi Cristo ñuiquin Filiposnu 'icë unicama bana ñuixuanma 'ai —quixun 'unani cuëënquin upí oquin sinánti 'ain.

¹⁷ Mitsun camina tëmëraqinbi Jesucristomi catamëquin ax cuëëncësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Mitsúxmi usai 'icëbë cana 'ën mitsu 'aquincë cupí mitsux 'icësaribiti cuëënin. Cristomi sináncë cupí sapi cana bamati 'ai quixun 'unanibi cana masá nuitutíma mitsúxmi 'icësaribiti cuëënin.

¹⁸ 'Ëx usai cuëëncëbë camina mitsúxribi —Jesucristonan 'iti ca asábi 'icë —quixun sinani cuëënti 'ain.

Timoteo 'imainun Epafrodito 'ia bana

19 Nucën 'Ibu Jesús cuëencëbëtan Timoteo mitsu istánun 'itsama nëtë 'icëbëtan xuti cana sinanin. An mitsu isbëtsíntancëxun uisa caramina 'icani quixun ñuixuncëxun cuati cana cuëenti 'ain.

20 Timoteonënsi ca 'ën 'acësaribi oquin mitsu sinania. Usaquian an sináncë bëtsi uniribi ca 'aíma 'icën.

21 Ënu 'icë uni raírinën ca aín cuëencë ñu 'atishi sinánquin a 'anúan Cristo Jesús cuëencë ñu 'ati sinanima.

22 Acamaxa usa 'aínbi camina Timoteonën ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'aia quixun 'unanin. An ca 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuanxa. Aín bëchicënëan aín papa 'aquincësaribi oquin ca Timoteonën 'ë 'aquianxa.

23 Uisaquin cara an 'ëmia uni manáncëxun cuacë 'apun 'ë caia quixun cuatancëxun Timoteo xuti cana sinanin.

24 Sinánan cana Nucën 'Ibu Jesucristonëan 'aquincëx 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti sinanin.

25 Nun xucën Epafrodito, ami mitsun 'ëa 'aquinun xucë, a mitsunu cuanun xuti ca asábi 'iti 'icë quixun cana sinan. Suntárunëan tëmëraquinbi aín capitánën bana tancësaribi oquin ca Epafroditonën Jesucristonën bana quicësabi oquin racuéquinma 'anan 'ëbëtan unicama bana ñuixuanxa.

26 Mitsúnmi a 'insíncë cuacë a 'unani ca mitsu isi cuanti sinani bënëtia.

27 'Insíncë 'aish ca aséabi bamatisa 'iaxa. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa. 'Ëx a sinani masá nuitutancëx axa bamacëbë 'aisamairai masá nuituti rabanan ca 'ëribi nuibaquin Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa, 'ën upí oquin sinánun.

28 Usa 'aínmi a sinani masá nuitutíbi —ñucëma ca —quiax a istécëni cuëenti cupí cana bënëñquinshi mitsunu cuanun xutin, 'ënribi upí oquin sinánun.

29 Usa 'ain camina cuania, axa Nucën 'Ibu Jesucristonan cupí cuëenquin upí oquin bicanti 'ain. Usa unicama camina —upí uni ca ax 'icë —quixun sinánquin aín bana cuati 'ain.

30 'Ëx 'ura 'icëmi mitsun 'ë 'aquiniamabi ca —sapi cana bamati 'ai —quixun sinanibi Epafroditonën ënu uxun 'ë 'aquianxa. Aséabi ca Jesucristo cuëencësabi oquin 'acë cupí bamaibi iëaxa.

3

Jesucristomi catamëtishia uni upí 'iti bana

1 'Ën xucëantu, ësaquinribi cana mitsu cain, mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish camina chuámashirua tani cuëenti 'ain. 'Ën cacësabi oquin mitsu catécëni cana atsaniman, mitsúxmi upí 'iti cupí.

2 An ñu 'aisamaishi 'ati sináncë uni 'imainun axa 'atimati banacë unicama 'imainun an —Nucën Papa Diosan uni 'inux cananuna 'unántioracacë 'iti 'ai —quixun sináncë uni, acaman mitsu cacësa oi 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

3 Atúxa judíos uni 'icë 'unántiocë 'aínbi cananuna nux aséabi Nucën Papa Diosan uni 'ain, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx. Usa 'ixun cananuna a rabanan Cristo Jesúsmi catamëcë 'ixun cuëenquin 'unanin, nux 'unántioracacë cupíma Cristo Jesúsmi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun.

4 'Ëx 'unántioracacë cupí cana judíos uni 'aish upí 'ai quixuan atun sináncë 'aínbi cana 'ëx 'iisa tani atúxa 'icësamairai rabítsian. Uinu 'icë unínbi ca 'ën 'acësamaira oquin usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acëma 'icën.

5 'Ëx męcën achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtë 'icë ca judíos unin bëchicë 'icë 'ë 'unántiocëxa. Usa 'aish cana Benjamínën rëbúnqui 'aish 'ën aintsi

'icēsaribiti hebreo banan banain, 'ën papa 'ën tita 'icēsaribiti. Usa 'aish cana 'ëx Moisésnën cuēnëo bana fariseo unicaman 'unánmicēsabi oi 'iacën.

⁶ Judíos unicaman cuati Moisésnën cuēnëo bana axēshi ca asábi 'icē quixun ñunshínquin sinánquin cana —axa Jesucristomi catamēcē unicamax ca 'aisama 'icē —quixun sinánquin atu bētsi bētsi ocën. Axa quicēsabi oquin 'ati Moisésnën cuēnëo banacama quicēsabi oquin cana 'ën 'acën. Usa 'ain ca a ñuiquian 'ë 'uchoti ñubi 'aíma 'iacēxa.

⁷ —Usa ñucama 'acē cupí cana Nucën Papa Diosan iscēx upí 'ai —quixun sinan 'ixunbi cana bērí Cristo 'unánquin usai 'ëx 'iá ax ca ñancáishi 'icē quixun 'unanin.

⁸ Judíos unicama Nucën Papa Diosan uni 'icē 'unántiocē 'aish 'iásamaira ca Nucën 'Ibu Jesucristo amishi catamēti upíira 'icën. Usa 'ain cana 'ën 'á ñucama ñu 'atima pucēsa oquin ëni Jesucristonan 'inux amishi catamētín.

⁹ Usa 'aish cana usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuēnëo bana quicēsabi oquin 'acē cupíma axa 'ëbē 'inun Cristomi catamēcē cupíshi Nucën Papa Diosan iscēx upí 'ain. Usa 'icē ca an axa Cristomi catamēcē aín unicama 'acēsaribi oquin Nucën Papa Diosan 'ë upí isia.

¹⁰ Usa 'ixun cana Jesucristonën sináncēsaribi oquin sinánan, anun Jesucristo baísquimia aín cushi anúan Nucën Papa Diosan 'ë cushiocē 'iti cuēënin. Nucën Papa Dios cuēëncēsabi oi tēmēratancēx ca Jesucristo bamacēxa. Axa tēmērasa usaribiti 'ëxribi ainan cupí tēmērati ca asábi 'icën. Cristo bamasaribi oquin 'ën 'uchacama 'atēcëntimoquin ëncē 'iti cana cuēënin.

¹¹ Usai 'itancēx axa bamaxbi baísquiasaribi oi 'ëx bama 'aíshbi asaribi 'inux ax utēcëncēbē baísquti cana sinanin.

Aín nētënu abē 'inux Jesucristosaribi 'iti cupí ax cuēëncēsabi oi 'iti bana

¹² Usa 'aínbi cana asérabi asaírama pain 'ain. Asaírama 'ixun cana asérabi an 'acēsaribi oquínra sinaniman. Usa 'ixunbi cana 'unanin, axa quiásabi oi asaribi 'inun ca 'ë iēmiacēxa quixun. Usaquin 'unánquin cana asaribi 'inuxun, ënquinma aín bana quicēsabi oquin 'ain.

¹³ 'Ën xucéantu, 'ëx cana —asaribi cana 'ai —quiman. Usaquin sinánquinmabi cana 'ën 'á ñucama sinántécënquinma, asérabi ami catamēti ax cuēëncēsa oíshi bērí 'iti sinánan, uisai caranuna asaribi 'iti 'ai quixun sinánquin an 'ë sinánmicē ñuishi upí oquin 'ain.

¹⁴ Usoquin 'atancēxun cananuna uisaira caranuna aín nētënu abē 'aish asérabi asaribi 'iti 'ai quixun isti 'ain. Isanan cananuna uisaira oquin cara Cristo Jesúsnan 'icē Nucën Papa Diosan nu 'imiti 'icē quixun isti 'ain.

¹⁵ Usaquin cananuna nun Nucën Papa Diosan bana asérabi 'ati 'unáncē 'ixun sinánti 'ain. Usaquinmi mitsun sinaniama ca Nucën Papa Diosan mitsuribi usaquin sinánun 'unánmiti 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cananuna uisai 'inun cara Nucën Papa Diosan nu 'unánmiaxa, usai 'iti 'ain.

¹⁷ 'Ën xucéantu, mitsun camina 'ëx usai 'iia 'unanin. Usa 'ain camina 'ëx 'icēsaribiti 'iti 'ain. 'Tanan camina mitsúxribimi usai 'inun nux 'iia an iscē unicamaxa 'icēsaribiti 'iti 'ain.

¹⁸ Usaquin caquin cana bēráma 'itsa oquin cásaribi oquin bēunan mēscuquin ësaquin mitsu catēcënin, 'itsa unin ca 'ën mitsu cacēsabi oi 'iquinma axa unin 'ucha cupí i curúsocënu bama, Cristo, a ñui quicē banacama cuaisama tania quixun.

¹⁹ Atúan ñunshínquin aín cuēëncēsabi oquinshi ñu 'aia isquian unin —ñu 'aisama ca 'aia —quixun ñuicēxbi rabínquinma an 'acēsabi oquin 'ai ca rabitia. Jesucristomi sinánquinma ca ënë menu 'icē ñuishi sinania. Usaía 'icē cupí ca ainanma 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbē 'itima 'icën.

²⁰ Atúxa usai 'imainunbi cananuna nux Nucën Papa Diosan nētēnu abē 'iti 'ain. Usa 'ain cananuna a nētēnuaxa Nucën 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tērēnquin Nucën Papa Diosnan 'inun nu iēmīcē, axa uti cuēēnquin cainin.

²¹ Nux bamai chēquiti 'icēbi ca ax uquin nu axa bamax baísquiasaribi oquin, asaribi 'inun, nu bētsi oti 'icēn. Usonan ca aín cushi anun ax camabi ñun 'ibu 'iti anúnribi nu bētsi oti 'icēn.

4

Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish cuēēnti bana

¹ 'Ēn xucēantu, mitsu nuibaquin sinánquin mitsu istisa tani cana cuēēnin. 'Ēn mitsu ñuixuncēxmi Jesucristomi catamēcē cupí cana cuēēinra cuēēnin. Mitsux usai 'icēbē cana cupí bitsi cuēēncēsaribi oi cuēēnin. Usa 'ain cana nuibaquin mitsu cain, mitsun 'acēsabi oquin camina ēnquinma Nucën 'Ibu Jesucristomi catamēquin an cacēsabi oquin 'ati 'ain.

² Evodiacēñun cana Síntiqueribi cain, mitsux cuamianancē 'aíshbi camina Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish cuamiananima bētsin sináncēsabi oquin sinani nuibananti 'ain.

³ An 'ēbētan Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncē a cana ēsoquin cain, ēnē xanu rabē camina bētsibē upí 'inun 'aquinti 'ain. Atun ca 'ē 'imainun Clemente, 'imainun anribia 'ēn 'acēsaribi oquin aín bana ñuixuncē a unicamabētan, Jesucristomia sinánun unicama 'aquianxa. An usoquin uni 'aquincē unicaman anē ca Nucën Papa Diosbē 'itioquian aín nētēnu 'icē quiricanu cuēēno 'icēn.

⁴ Mitsux camina Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ai quixun sinani camina camabi nētēn uisa ñu cara 'icēbēbi chuámarua tani cuēēnti 'ain. Usai 'inun caxunbi cana mitsu catēcēnin, chuámarua ca 'ican.

⁵ Uisa ñu cara 'icēbēbi nishímami upí sinánñu 'icēa camabi unin mitsu isti cana cuēēnin. Nucën 'Ibu Jesús anun utēcēnti nētē ca 'uramatia.

⁶ Usa 'ain camina uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima 'ain. Bēnēquinma camina abē banaquin Nucën Papa Dios a ñucama ñuiquin cati 'ain. An mitsu 'aquinun ñucáquin camina ami catamēquin —asábi ca —quixun rabiquin cati 'ain.

⁷ Usaquinmi cacēxun cuaquin ca Nucën Papa Diosan mitsu nuibaquin bēnētima chuámarua 'inun mitsu 'imiti 'icēn, uisa 'aish cara aín uni usai 'ia quixuan uni raírínēn 'unáncēbētanmabi. Usaquin 'imianan ca Jesucristobē 'icē mitsun sinan 'imainun mitsun nuitu upí 'inun bērúanti 'icēn.

Upí ñuishi sinánti bana

⁸ 'Ēn xucēantu, ēsaquinshi cana mitsu cain, unían ēsa ñu 'aia isquin camina mitsun —ax ca asábi 'icē —quixun sinánti 'ain, cēmēma banacama 'imainun —upí ca —quixun ñuicē ñucama, 'imainun uni itsi paránquinma upí ñu 'acē, 'imainun ñu 'atima 'ati sinánquinma upíshi 'iti sináncē, 'imainun bētsibē upiti nuibananti, acama 'imainun rabiquian unin —upí ca a uni 'icē —quixun mitsu ñuixuncē, acama. 'Imainun camina uisa ñu 'ati cara upí 'icē, uisa ñu 'ati ñui cara —asábi ca —quixun uni quiti 'icē, acama sinánti 'ain.

⁹ 'Ēn mitsu 'unánmicē banacama quicēsabi oquin 'anan camina, 'ēn 'unánmicēxunmi 'acēsabi oquin 'anan 'ēn mitsu ñuixuncēxunmi cuacē banacama quicēsabi oquinribi 'anan 'ēn 'aiami iscēsabi oquin 'ati 'ain. Usoquinmi 'acēbē ca Nucën Papa Dios, an aín unicama bēnētima chuámarua 'inun 'imicē, ax mitsubē 'iti 'icēn.

Filiposnu 'icē unicaman Pablo curíqui 'inan

¹⁰ Mitsúnmi 'ë nuibaquin curíqui buánmiquin 'aquinti sinántëcëncëbë cana Nucën 'Ibu Jesucristo –asábi ca –quixun cai cuëënin. Bëráma ca a curíquimi mitsun 'ë bëmiti 'aínbi an bëti uni 'aíma 'iaxa.

¹¹ Usa 'ain cana uni ucëbëmabi asábi 'ian. Ñuñu 'aish 'icësaribiti cana ñuñuma 'aíshbi bënëtiman.

¹² Ñuñuma 'iti 'unánan cana 'aisamaira ñuñu 'itiribi 'unanin. Uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima 'unánan cana pitiñu 'aish puchácë 'ianan pitiñuma 'aish 'acëñuma 'itiribi 'unan. 'Aisamaira ñuñu 'ianan ñuñuma 'itiribi cana 'unan.

¹³ Usa 'ixun cana uisa ñu cara 'icëbëtanbi tënëquin Cristo cuëëncësabi oquin 'ati 'ain, usai 'inun an cushiocë 'ixun.

¹⁴ Usa 'aínbi ca mitsúnmi 'ëx tëmëraia 'aquinquin 'ë curíqui bëmicë asábi 'iaxa.

¹⁵ Mitsux Filipos ëmanu 'icë uni 'ixun camina 'unanin, anuxun Jesucristo ñuiquin ñuixuntabaquin bana ñuixuntancëx Macedonia menuax cuania, camina mitsúnshi curíqui bëmiquin 'ë 'aquiancën, 'ën mitsu 'aquincë a sinánquin. Axa bëtsi ëmanuax Jesucristomi sináncë unicaman ca 'ë 'aquianma 'icën.

¹⁶ 'Ëx Tesalónica ëmanuax cuancëma pan 'icë camina mitsun curíqui timëtancëxun 'ë buánmiacën. Achúshi oquinshima, camina buánmitancëxun amiribishi 'ë buánmitëcëancën, 'ën cuëëncë ñu anun binun.

¹⁷ Mitsúnmi 'ë curíqui 'ináncë ashí sinanima cana 'ëmi 'aquincë cupími mitsux Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti cuëënin.

¹⁸ 'Ëmi bëmicë curíquicama cana bian. Anun 'ën cuëëncë ñu bitiribi ca tëxëaxa. Epafroditonën ca mitsúnmi bëmicë curíquicama 'ë 'inánxa. Mitsúnmi ainan cupí nuibaquin 'ë usaquin 'inania isi ca Nucën Papa Dios cuëëanxa.

¹⁹ A 'ën rabicë Nucën Papa Dios, an ca ami cuëëncë ñu mitsu 'inánti 'icën. Jesucristonëan mitsu ainan 'inun 'imicë 'icë ca Nucën Papa Dios ax camabi ñun 'Ibu 'ixun mitsúnmi cuëëncë ñu a 'inánan mitsu 'aquinti 'icën.

²⁰ Axa asérami Nucën Papa Dios a ca camabi aín unin rabiti 'icën, nëtë xëñibua 'aínbi. Usaquin ca asérami 'ati 'icën.

Bërúanx 'inuan Pablonën Filiposnu 'icë unicama ca

²¹ Anu 'icë axa Jesucristonan 'aísh Nucën Papa Diosan unicama aribi, camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. 'Ëbëa 'icë axa nubë Jesucristomi sináncë nucën xucëantunribi ca bërúanxmi 'icánun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²² Axa Jesucristomi catamëcë ënu 'icë unicamabëtan ca atúxribi Jesucristonan 'ixun Romanu 'icë 'apu Césarnën xubunu 'icëcamanribi bërúanxmi 'icanun mitsu canun 'ë caxa.

²³ Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin 'aquincëxmi mitsun nuitu upí 'iti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN COLOSASNU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

PablonĒan Colosasnuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕncĕsabi oquin aín bana uni ñuixunun Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'ixun cana axribi Jesucristomi sináncĕ 'aísha nucĕn xucĕnsa 'ain, Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin.

² Colosas ĕmanuaxmi Cristomi sinani amĭ catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ, cana ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Nucĕn Papa Diosan mitsu nuibaquin upĭ oquin sinánxuncĕxmi chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

I. CRISTONĒXA CUSHIIRA 'AISH UPIIRA 'AIN CA ASARIBI AÑU ÑUBI 'AIMA 'ICĒ QUICĒ BANA (1.3-2.23)

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsu ñucáxuni abĕ banaquin cananuna nun 'acĕsabi oquin, Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Papa, ax Nucĕn Papa Dios 'icĕ, a —asábi ca —quixun cain.

⁴ Usa 'ixun cananuna Jesucristomi asĕrabi catamĕtĭmi Nucĕn Papa Diosan unicamabĕ nuibanania ñuicania cuan.

⁵ Nucĕn Papa Diosan mĕnĭosabi oĭ aín nĕtĕnu abĕ 'iti sinani camina usai 'icanin. Jesucristomi catamĕti aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish ca uni ainan 'aish xĕnĭbua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti 'icĕ quixuan aín unin mitsu ñuixuncĕxun camina a bana cuaquin upĭ oquin 'unáncan.

⁶ Nucĕn Papa Diosan ca usaquin nu nuibatia quixun unin ñuia mitsun cuacĕ a banabi ca bĕtsi bĕtsi menu cuanquin 'itsaira unin ñuia. Usa 'ain ca unin ñuia cuatĭshimĭ mitsux 'icĕsaribitĭ camabĭ menu 'icĕ uni a bana cuati —asĕrabi ca —quixun sinani Jesucristomi catamĕtia.

⁷ A bana ca nun nuibacĕ Epafrasnĕn, axribi nubĕtan uni bana ñuixuncĕ 'ixun nux cuancĕbĕtanmabi ñuixunquin upĭ oquin mitsu 'unánmiaxa.

⁸ An ca Cristonan 'aish camina mitsux bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibanani upitax bucui quixun nu caxa.

⁹ Epafrasnĕan mitsu ñuiquin nu cacĕ bana cuaxun cananuna ĕnquinma Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Uisámi 'iti cara Nucĕn Papa Dios cuĕĕnia, a mitsu 'unánminun ñucáxuanan cananuna an aín unicama 'unánmiti ñucama mitsu 'unánminun a ñucatin.

¹⁰ Mitsux usai 'i camina Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'aísha uni 'icĕsai 'iti 'ain. Usa 'aish camina ax cuĕncĕsabi oquinshi 'aquin, uisa ñu cara upĭ 'icĕ ashi 'anan, asĕrabi mitsun nuitu mĕu upĭ oquin Nucĕn Papa Dios 'unánti 'ain.

¹¹ 'Anan cananuna ax cushiira 'ixúan, uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnquin tanshinuan mitsu 'aquinun quixun a mitsu ñucáxunin.

¹² Usoquin cananuna uisaira oquin cara aín unicama cuĕĕnmiti 'icĕ quixun 'unánquinmi mitsun a —asábi ca —canun, Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹³ Ñu 'atima 'atishi sinánan nux cuĕncĕsabi oĭshi 'iisa taniabi ca Nucĕn Papa Diosan aín nuibacĕ Bacĕ Bĕchicĕnan 'inun nu 'imiaxa.

¹⁴ Nun 'uchacama cupĭnu abĕ 'itima 'icĕbi ca aín Bĕchicĕ bamacĕ cupĭ Nucĕn Papa Diosan nun 'ucha tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiacĕxa.

Cristo bama cupĭa uni Nucĕn Papa Diosbĕ upĭ 'iti

¹⁵ Uinu 'icĕ unĭnbia Nucĕn Papa Dios istima 'aínbi ca unĭan uisa cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unánun asaribi 'aish aín Bĕchicĕ ĕnĕ menu uacĕxa. Añu ñubi unitisama 'ain ca axira pain aín Papabĕ 'iacĕxa.

16 Nucën Papa Diosan uniomicëxun ca aín Bëchicënën naínu 'icë ñucama 'imainun menu 'icë ñucamaribi 'anan bëtsi bëtsi ñu unin aín bërúnbi iscë 'imainun unin iscëma ñucamaribi uniocëxa. Usonan ca ángelcama 'imainun uisa cushi cara, acamaribi uniocëxa, ainan 'aish ax cuëencësabi oi 'inun.

17 Ñucama uniocëma pan 'aish ca axira pain 'iacëxa. 'Ixun ca uniotancëxun, usabia 'inun camabi ñu mëníocëxa.

18 Cristo axira ca axa ami catamëcë unicaman cushi 'aish amiira aín unicama catamëcë 'icën. Èsa ca Cristobë aín unicama 'icën. Mëcënñu, taëñu, xoñu, nuituñuribi 'aishbi ca uni achúshi 'icën. Usaribiti cananuna Jesucristonan 'aish 'aisamaira 'aishbi abë achúshisa 'ain. Aín unicamaxa usaribiti 'iti oi axira pain bamatancëx baísquia 'aish ca an unio ñucamabë sënénmaira 'icën.

19 Nucën Papa Dios cuëencësabi oi ca Jesucristo ax asaribi cushiira 'ianan upíira sinánñu 'iacëxa, uni 'aishbi.

20 Aín nuitu 'aisama 'aisha uni abë up'i 'itima 'aínbi ca Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin Cristonën i curúsocënu bamaquin ënë menu 'icë ñucama 'imainun naínu 'icë ñucamaribi an iscëxa upí 'inun mëníocëxa.

21-22 Mitsun Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñu 'aisamaishi 'acë 'aish camina abë upíma 'aish ami nishcësa 'iacën. Usai 'iá 'icëbi ca Cristo uni 'aish bama cupími abë upí 'inun Nucën Papa Diosan mitsu 'imíaxa. Mitsúxmi upíira sinánñu 'ianan 'uchañuma 'aish Nucën Papa Diosnanshi 'inun ca Cristo bamacëxa.

23 Usa 'inuxun camina camabi nëtën Cristomishi catamëcë 'ixun sinánbëquinquinma ainan 'aishmi aín nëtënu abë 'iti ashi manuquinma sinánti 'ain. Usai 'i ca uni asérabi Nucën Papa Diosnan 'icë quixunmi cuacë bana ca camabi menuxunribi ñuicania. 'Ënribi cana unicama a bana ñuixunin.

Nucën Papa Diosan Pablo axa Jesucristomi catamëcë unicama aín bana ñuixunun 'imía

24 Mitsux ainan 'inun 'ëx tëmëracë cupí cana cuëënin. Usai 'i cana Cristonëan camabi uni ainan 'inun tëmëra 'ain, 'ëxribi camabi menu 'icë unicama a 'unánti cupí tëmëraíbi cuëëinra cuëënin.

25 Aín unicamabëtanmi mitsúnribi upí oquin aín banacama cuanun a bana ñuixunun ca Nucën Papa Diosan 'ë 'imíacëxa.

26 Uínsaran nëtënbí uinu 'icë unínbi a bana 'unánma 'icëbi ca bërí aín unicama, an iscëxa upí 'icë, Nucën Papa Diosan 'unánmia.

27 Uisaira upí cara a bana 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmisa tancëxa. A banax ca judíosma unicamananribi 'icën. A banax ca ësai quia, Cristo ax ca mitsubë 'icën. Axa mitsubë 'ain camina aín nëtënuribi abë 'iti 'ain.

28 Nun cananuna Cristo ashi ñuiquin aín unicama ñuixunin. Ñuixunquin cananuna aín unicaman upí oquin cuanan, Cristonan 'aish ax cuëencësabi oíshi 'inun quixun upí oquin 'ësëquin, aín unicama 'unánmin.

29 Usaía aín unicama 'inun quixun cana Cristonën 'ë cushiocëxun ënquinma aín bana ñuixunin.

2

1 Ënë ñucama 'unánun cana ësöquin mitsu cain: Mitsúnmi 'acësaribi oquian Laodiceanu 'icë unicama 'imainun bëtsi bëtsi ëmanu 'icë unicamanribi 'ë iscëma 'ixunbi cana mitsu 'imainun aturibi sinánquin Nucën Papa Dios 'itsaira ñucáxunin.

2 Mitsúnmi Cristomi cushicë 'aish bëtsibë bëtsibë nuibanani achúshisaishi 'ianan upí oquin a 'unáncëma 'ixunbi bërí Cristo 'unánquin, uisaira oquin cara mitsu 'aquinti 'icë quixun 'unánun, cana mitsu Nucën Papa Dios ñucáxunin.

³ An camabi ñu 'unáncë 'ixun ca ainan cupíshi Cristonën aín unicama 'unánmia.

⁴ Cristonan 'icëa bëtsi unin paránquin mitsu 'atimaquin sinanamiti rabanan cana mitsu ësaquin cain,

⁵ mitsu 'ura 'aíshbi 'ën sináncënëinshi mitsubë 'icësa 'aish cana mitsúxmi uisa ñu cara 'icëbëbi a ëníma Cristomi catamëti ami cushicë 'icë cuati cuëënin.

⁶ Usa 'ain camina ainan 'iisa tania Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu ainan 'imicë cupí axa mitsun 'ibuirra 'ain, upitiira ami catamëti abë 'i ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

⁷ A upí oquin 'unánan uisa cara ax 'icë quixun 'unani camina aín unían mitsu cacësabi oi, ami upiti catamëcanti 'ain. Usai 'iquin camina camabi nëtën Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cati 'ain.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'icë quicë bana

⁸ An uni bëtsi bëtsi bana ñuixunquin paráncë unicaman mitsu, Cristomi catamëcë 'icëbi, ami manúnun quixun paránti rabanan camina bërúancati 'icanin. A unicaman ca Cristo ñuixunma atúnbi sinánxuan unin ñuicë bana 'imainun ënë nëtënu 'icë ñu sinánti, a banacamaishi uni 'unánmia.

⁹ Cristonëx ca uni 'icën, 'aíshbi ca uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë usaribi 'icën.

¹⁰ Ax cushiira 'ixuan an 'imicëxma ca ángelcama 'imainun ñunshíncamaribi 'imainun uisa ñun cushi cara, acamaxbi ñancáishi 'iti 'icën. Usa 'ain ca Cristobëmi achúshisa 'ain, aín cushi anúnmi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati ax mitsubë 'icën.

¹¹ Mitsux usai Cristobë achúshisa 'aish camina Nucën Papa Diosnan cupí 'unántiorcacësaribi 'ain. Judíos unicamaxa chamaratsu 'aish 'unántiocë usa 'aíshmabi camina Cristonënbia mitsun sinan upí 'imianan ñu 'aisama 'ati ëmicë 'aish, Nucën Papa Diosnan cupí 'unántiocësa 'ain.

¹² Mitsun, Nucën Papa Diosan ca bamacëbi Cristo baísquimiacëxa quixun 'unánquin, an ca a cushínbi 'ë iëmiti 'icë quixun 'unani camina ax 'iásaribiti nashimicë 'aish Cristobëbi bamacë acëñun maíncëx abëbi baísquiasa 'ain.

¹³ Mitsun cuëëncësa oquinshi ñu 'aími bamacësa 'ianan judíos unicamaxa 'icësaribiti 'unántiorcacëma 'aish ainanma 'icëbi ca Nucën Papa Diosan a cupíshi mitsun 'uchacama tërénxunquin Cristobë baísquicësa mitsu 'imi axa.

¹⁴ Usa 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun 'uchacama tërénxunquin, nun nu Moisésnën cuëëncë bana quicësabi oquin 'acëma 'icëbi Cristo i curúsocënu bama cupí, nun 'uchacama sinántëcënxunma nu tërénxuancëxa.

¹⁵ Usonan ca Cristonën i curúsocënu bamaquin uisa ñunshinax cara uisaira cushiñu 'icë, abi camabi unían 'unánun ñusmoquin cushiñuma 'imiacëxa.

Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti bana

¹⁶ Atúan 'acësaribi oquinmi ñu pianan ñu xëaima 'ianan camabi nëtë ca bëtsi nëtësaribi 'icë quixun sinánan 'uxë isícëbëa atux 'icësa 'ima 'ianan anun tantiti nëtën atux 'icësaribiti 'iama oquian unin ñuicëxunbi camina tantima 'ain.

¹⁷ Uisai cara Cristo ucë 'ain 'iti 'icë quixuan unin sinánun ca ënë ñucama 'iacëxa. Usa 'aínbi cananuna Cristo uá 'ain ainan 'ixun, uisa caranuna Cristobë 'iti 'ai quixun 'unanin.

¹⁸ Atúnbi ca —ëx asama 'ixun cana Nucën Papa Diosma ángelcamaishi rabiti 'ai —quixun sinánquin atúnbi sináncë ñu ñui rabíquin unicana bana ñuixunia. Usa 'ain camina Cristonan 'iti ëntin rabanan atúan mitsu ñuixuncë bana a tantima 'ain.

¹⁹ A unicaman ca ami sináncëma 'ixun Cristonëan ësaquin aín unicama 'imiti a sinanima. An ca aín unicama asaribi upí 'inun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'imia. Aín męcën, aín xo, aín imi acamañu 'aíshbia uni achúshi 'icësaribi

oquin ca Cristonën aín unicamaxa 'itsa 'aíshbi bêtsin sináncësabi oquin sináncë 'aish achúshisa 'inun 'imia.

²⁰ ¿Mitsux 'uchatëcëñuxma Cristobë bamacësa 'aíshbi caramina uisa 'aish bërámami unin ñuicë ënë nëtënu 'icë ñuishi sinánquin rabicësa 'itëcënin?

²¹ Axa usai 'icë unicamax ca ësai quia:

–Nucën Papa Diosbë upí 'inuxun camina bëtsi bëtsi ñu ramántima 'ain, camina bëtsi bëtsi ñu pitima 'ain, camina bëtsi bëtsi ñu min męcënan bitima 'ain.

²² Usoquian ñuicëxbi ca a ñucama cëñutia, a banacamax ca unían sinánxun ñuicëshi 'icën.

²³—Usaquin 'ën ñu 'acë ax ca aséribi 'icë —quixun sinánquin an usashi oquin ñu 'acë uni a isquin ca uni itsin sinánti 'icën, ax isa aséribi sinánñuira 'icë quixun. Usa 'aínbi ca usaquin ñu 'aíbi aín nuitu usabi upíma 'ia.

II. AXA JESUCRISTOMI CATAMËCË UNICAMAX CA ËSAI 'ITI 'ICË QUICË BANA (3.1-4.6)

3

¹ Cristonan 'aish camina mitsux axa bamax baísquicësaribi 'ain. Usa 'ain camina ax, asaribi cushiira 'aish aín Papa mëqueu tsócë, ax cuëncësabi oi 'itishi sinánti 'ain.

² Camina ënë menu 'icë ñuishi sinánquinma Cristo cuëncësa oishi 'iti sinánti 'ain.

³ Mitsun 'ucha cupía Cristo bama 'ain camina 'uchatëcëntimoi abë bamacësa 'ain. Usa 'aish camina axa baísquitancëx abë 'ain, mitsúxribi aín Papabë 'ain, mitsux Cristobë 'aish.

⁴ Cristo, anun nux tsóti, axa upíira 'ianan cushiira 'aish utëcëncëbë camina nëtëtimoi abë 'ianan asaribi upíshi 'iti 'ain.

Bëráma 'acësa oquin ñu 'aisama 'atëcëntima bana

⁵ Usa 'ain camina bërámami 'acansa oquin Nucën Papa Diosnanma unican 'acësa oquin ënë menu 'icë ñuishi 'ati sinántëcëntima 'ain. Unix ca aín xanuma 'aínbi bëtsi xanubë 'itima 'icën. Usaribiti ca xanu aín bënëma 'aínbi bëtsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun ca uni xanúxmabi bëtsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun camina ñunshinacëquin 'atima ñu 'ati cuëntima 'ain. Camina ñuñu 'itishi sinántima 'ain. Ñuñu 'itishi cuëncë unix ca Nucën Papa Dios rabima, a cuëncë ñuishi rabicësa 'icën.

⁶ Usai 'ia, ax cuëncësabi oi 'iisama tancë unicama ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin castícantí 'icën.

⁷ Jesucristo 'unáncëma pain 'ixun camina mitsúnribi usa ñucama 'acën.

⁸ Usa 'ain camina bëráma 'á 'ixunbi ënë ñucamaribi ënti 'ain: Bëtsi unibë nishánanti, 'imainun bënëtishi nishti, 'imainun bëtsi unibë 'atimonanti, 'imainun bëtsi unimi 'atimati banati.

⁹ Acama ëanan camina bëráma 'atimaquin sinan 'ixunbi bërí Cristonën sináncësa oquinshi sináncanin. Usa 'aish camina cëmëi paranántima 'ain.

¹⁰ Mitsun bëtsi oquin sinánquin camina Cristonën sináncësa oquin sinánti 'ain. Usai 'iquinmi a upí oquin 'unánun ca an unio 'ixun Nucën Papa Diosan mitsu 'imia.

¹¹ Judíosma unicama 'imainun judíos unicama, 'unántioracacë unicama 'imainun 'unántioracacëma unicama, bëtsi menu 'icë unicama 'imainun raëcëma unicama, an uni ñu mëëxuncë unicama 'imainun an uni ñu mëëxuncëma unicama, a unicamaxbi ca Cristonan 'aish bëtsibë sënëñ 'icën. A unicamaxbi ca Cristo abë 'ain Cristonainshi 'icën.

¹² 'Itsaira nuibaquin ca Nucën Papa Diosan ainan 'aish an iscëx upí 'inun mitsu caísacëxa. Usa 'ixun camina mitsúnribi bëtsi uni nuibaquin upíoti 'ain.

Usoquin 'anan camina —'ëx cana bëtsi unisamaira 'aish upí 'ai —quixun sinántima 'ain, masáquin sinani camina bënëtishi unimi nishtima 'ain.

¹³ Mimi nishquian unin 'atimocëxunbi aribi 'atimoíma camina usaquian mi 'acë ñucama a manui abë upíshi 'iti 'ain. Nucën 'Ibu Cristonëan tērēnxunquin mitsun 'uchacama manucësaribi oi camina axa mimi 'uchacë uni aín 'ucha manumi abë upí 'iti 'ain.

¹⁴ Èsai 'inux camina bëtsibë nuibananti 'ain. Bëtsibë nuibanancë 'aish camina 'itsa 'ixunbi bëtsin sináncësa oquinshi sinánan 'ën mitsu cacësabi oi 'icanti 'ain.

¹⁵ Usa 'aíshmi 'itsa 'aíshbi achúshisaishi 'aish chuámashirua 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imiácëxa. Usa 'inúan an mitsu 'imicëx camina usai 'iti 'ain. Usai 'iquin camina cuëenquin a —asábi ca —quixun cati 'ain.

¹⁶ Bëtsi bana 'acësamaira oquin Cristonëxa a ñui quicë bana sinani camina axa quicësa oíshi 'icanti 'ain. 'Ianan camina a bana upí oquin 'unani 'unánmianani 'ësëánani 'icanti 'ain. 'Ianan camina a rabi Nucën Papa Diosan banan cantanan mitsúnmi 'acë bananribi a rabi cantati 'ain. Camina Nucën Papa Dios min nuitu mëu sinánquin —asábi ca —cai cantati 'ain.

¹⁷ Uisa ñu caramina 'ain, a upí oquin 'anan camina banairibi upiti banaquin mitsux Nucën 'Ibu Jesúsna 'ixun a 'axuncësa oquin 'ati 'ain. 'Anan camina Cristonan 'ixun Nucën Papa Dios —asábi ca —cati 'ain.

Cristonën unix ca bëtsi unibë ësai 'iti 'icë quicë bana

¹⁸ Asérabia ax Nucën 'Ibu Jesucristomi sináncë xanux ca aín bënëan cacëxun cuati 'atimaquin sinanima abë upíshi 'iti 'icën. Bënëñu xanucama, mitsux camina usai 'iti 'ain.

¹⁹ 'Imainun camina xanuñu unicama, mitsúnribi mitsun xanu nuibanan, masá sinánquin timatima 'ain.

²⁰ Papañu tuácama, mitsúnribi camina mitsun papabëtan mitsun titan cacëxun a cuëbíquinma aín bana cuaquin an cacësabi oquin ñu 'ati 'ain. Usámi mitsux 'ia isi ca Nucën 'Ibu Jesucristo cuëënia.

²¹ Bëchicëñu unicama, mitsun camina min bëchicëñëan 'atima ñu 'aia isquin a 'axunma 'anun caquinbi 'aisamaira oquin ñu catima 'ain, usaquinmi cacëxuan masá nuituquin —cana upí oquin ñu 'ati 'unanima —quixun sinánti raban.

²² An uni ñu mëëxuncë unicama, mitsúnribi camina an mi ñu mëëmicë unían cacësabi oquin 'ati 'ain. 'Aquin camina axa cuëënun an iscëbëtan upí oquin 'anan an iscëxunmabi, 'ën 'Ibu Dios ca ënë ñu mëëti 'ën upí oquin 'ati cuëënia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain.

²³ Uisa ñu caramina 'ain, abi camina 'aisabi tanquin —unishima 'ën 'Ibu Jesucristoribi cana ënë ñu 'axuni —quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain.

²⁴ Usaquin ñu 'aquin camina 'unanin, ax Nucën 'Ibu 'ixun ca Cristonën mitsun a ñu mëëxuncë cupí, cuëënmiquin aín nëtënu abë xëñibua 'aínbi tsónun mitsu biti 'icë quixun.

²⁵ Usa 'aínbi ca an 'aisama ñu 'acë uni, a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icë usoquin Nucën Papa Diosan 'ati 'icën. Usa 'ain ca 'apu uni, 'imainun 'apuma uni, uisa uni cara, acamaxbi 'aisama ñu 'acë 'aish an ñu 'acë usaribi oquin castíancë 'iti 'icën.

4

¹ Mitsux an uni ñu mëëmicë uni 'ixun camina an mi ñu mëëxuncë unibë upí 'ianan upí oquin cupíoti 'ain. Usa 'ixun camina uni ñu mëëmiquin sinánti 'ain, —'ëxribi cana Nucën Papa Dios naínu 'icë an ñu mëëmicë 'ai —quixun.

² Ami manúquinma ábi sinani camina atsánquin ëníma Nucën Papa Diosbë banati 'ain. —Asábi ca —quixun cai camina abë banati 'ain.

³ Abë banaquin camina nun unían 'unánma bana Cristo ñui quicë ñuixunuan 'aquinun Nucën 'Ibu Dios ñucáti 'ain. A bana uni ñuixuncë cupí cana sipuacë 'ain.

⁴ Atúan cuaisabi oquin, unicama aín bana ñuixunquin 'unánminun camina 'ë Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain, 'ën ax cuëncësabi oquin 'anun.

⁵ Uisa nëtën caramina axa Cristomi sináncëma unibë 'ain, a nëtë ñancáishi inúmima camina upí oquin sinani abë banati 'ain.

⁶ Unibë banai camina upí oquian sinánun upí sinánñu 'aish upitishi banati 'ain. Usa 'ixun camina mia ñucácëxun caramina uisoquin cati 'ain quixun 'unánti 'ain.

III. BËRÚANX 'INUAN PABLONËN CA (4.7-18)

Bërúanxa 'inuan Pablonën Colosasnu 'icë unicama ca

⁷ Nun nuibacë xucën Tiquico, an upí oquin 'ë 'aquianan 'ëbëtan Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin uni bana ñuixuncë, an ca mitsu isi cuanxun nun 'acë 'imainun 'ëx usai 'icëcamaribi mitsu ñuixunti 'icën.

⁸ 'Ëx cana usa 'ai quixun caquian mitsu upí oquin sinánminun cana a mitsu isi cuanun xutin.

⁹ 'Imainun cana mitsubëa Colosasnu 'icë uni Onésimo, axribia Jesucristomi catamëcë 'aish nubë nuibanancë, aribi xutin. Usa 'ain ca a uni rabëtan ënuxun nun 'acë 'imainun ënuaxnu 'icëcama mitsu upí oquin ñuixunti 'icën.

¹⁰ Acëñun 'ë sipuacancë Aristarco, 'imainun Bernabénën sęcënanë, Marcos, anribi ca bërúanx 'inun mitsu camía. A ñuiquin 'ën cacë 'ixun camina Marcos mitsu isi cuania upí oquin bicanti 'ain.

¹¹ 'Imainun ca Jesús, Justo caquinribi anëcë, anribi mitsu bërúanx 'inun camía. Cristomi catamëcë judíos unicamama, rabë 'imainun achúshi ënëinshi ca 'ëbëtan Nucën Papa Diosnan 'iti bana ñuixuanxa. Atun ca 'ë upí oquin sinánmiaxa.

¹² Axribia Colosasnu 'icë uni, Epafras, anribi ca bërúanxmi 'inun quixun mitsu camía. An ca Cristo cuëncësabi oquin 'anan camabi nëtën Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunia, ami sinánti ënquinmami ax cuëncësabi oquinshi upí oquin 'anun.

¹³ Cana mitsu cain, 'ënbi cana 'unanin, Epafrasnën ca mitsu 'imainun axa Laodicea 'imainun Hierápolis ëmanuax Jesúsmi sináncë unicama 'itsaira sinánquin, camabi nëtën ënquinma Nucën Papa Dios ñucáxunia.

¹⁴ Lucas an uni roncë, axa nubë nuibanancë, abëtan ca Demasnëribi bërúanxmi 'inun quixun mitsu camía.

¹⁵ Laodiceanuaxa ax Jesúsmi catamëcë unicama 'imainun camina Ninfascëñun aín xubunua 'icë axa Jesúsmi catamëcëcamaribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶ Mitsun pain timëxun istancëxun camina ënë quirica Laodiceanuaxa Jesúsmi catamëcëcamaribia isnun atu buánmiti 'ain. 'Imainun camina Laodiceanu 'icë unicaman isnun 'ën buánmicë quirica itsi aribi mitsúnribi bixun isti 'ain.

¹⁷ Arquipo aribi camina Nucën 'Ibu Diosan 'ináncë ñu mëëti a ënquinma upí oquin 'axunun cati 'ain.

¹⁸ 'Ëx Pablo 'ixun cana 'ën mëcënanbi cuënëoquin bërúanxmi 'icánun quixun mitsu cain. Usa 'ain camina 'ëx cana unin sipuacë 'ai quixun manúquinma sináncanti 'ain. Nucën Papa Diosan nuibacëxmi chuámashirua 'aish cuëni upitax bucucanti cana cuënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TESALONICANU 'ICĒ UNICAMA A PAIN BUÁN MIA QUIRICA

Pablonĕan abĕ 'icĕ unicamabĕtan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun Timoteobĕtan Tesalónica ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'icĕ, mitsu ĕnĕ quirica buánmin. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕan nuibaquin chuámarua 'aíshmi bucunun mitsu 'aquinti cananuna cuĕĕnin.

I. USAI CA AX 'IAXA QUIXUAN PABLONĒN ÑUIA BANA (1.3-3.13)

Tesalónicanu 'icĕ unicaman ca upí oquin Jesucristo ñuicĕ bana cuatia quixuan Pablonĕn ca

² Mitsúxmi asérabi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi cushicĕ 'ain cananuna camabi nĕtĕn abĕ banaquin —asábi ca —quixun cain.

³ Nucĕn Papa Diosbĕ banaquin cananuna mitsúnmi amiira pain catamĕquin ax cuĕĕncĕsabi oquin 'anan, upí oquin unicama nuibaquin 'aquianan, a ĕníma, Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn ca ax quicĕsabi oquin nu 'imiti 'icĕ quixun manucĕma cupí —asábi ca —quixun a cain.

⁴ Nun xucĕantu, asérabi ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun mitsu caísaxa quixun cananuna 'unanin.

⁵ Jesucristomi catamĕti ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ quixun bana ñuixunquin cananuna nun cuĕbitainshi banaquinma, aín Bĕru Ñunshin Upitan nu sinánmicĕx Nucĕn Papa Diosmi cushicĕ 'ixun aín bana mitsu ñuixuan. Nun ñuicĕ banax ca cĕmĕma 'aish asérabi 'icĕ quixun 'unáncĕ 'ixun cananuna upí oquin a bana mitsu ñuixuan. Mitsúxmi upí 'iti cupí cananuna mitsubĕ 'aish usai 'ia quixun camina 'unáncanin.

⁶ Nux 'icĕsaribiti 'ianan Nucĕn 'Ibu Jesús 'iásaribiti tĕmĕraibi camina mitsux Jesucristo ñuicĕ bana cuati ainan 'aish Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'imicĕx cuĕĕinra cuĕĕan.

⁷ Tĕmĕraibi usari 'i camina mitsux Macedonia menu 'icĕ 'imainun Acaya menu 'icĕ axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cuacĕx upíra sinánñu 'ain. Usaími 'ia mitsu cuaquin ca —usai ca Jesucristonan unicama 'iti 'icĕ —quixun sináncania.

⁸ Usaími mitsux 'icĕbĕtan ca Macedonia 'imainun Acayanu 'icĕ unicamainshima, bĕtsi bĕtsi menu 'icĕ unicamanribi Jesucristo ñuicĕ bana 'unánan mitsúxmi asérabi Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ cuaxa. Nun ñuixuncĕxunmabi ca camabi unin, uni raírínĕan camabi menuxun mitsu chaniaia cuaquin, mitsux camina asérabi Nucĕn Papa Diosmi upiti catamĕti quixun 'unania.

⁹ Usa 'ixun ca nun cacĕxunmabi mitsúnmi nu upí oquin bicĕ a ñuia. Ñuianan ca mitsux ismina unínbia 'acĕ ñuishi rabia 'ixunbi a ĕnquin, axĕshia Dios 'aish batatimoi tsócĕ Nucĕn Papa Dios, ashi rabianan ax quicĕsabi oi 'i quixun ñuia.

¹⁰ Acama ñuianan ca mitsun camina Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ Jesús bamacĕbia anbi baísquimia, axa naínuax uti caini quixunribi ñuia. Ax ca an Nucĕn Papa Diosan, uni aín 'ucha cupí castíancĕbĕtanbi, ainan 'icĕ nu iĕmiti a 'icĕn.

2

Tesalónica ěmanu 'icĕ unicama Pablonĕn bana űuixuan

¹ Nun xucĕantu, mitsúnbi camina, nun bana űuixuncĕxun asĕrabi cuaxun 'unanin, nux cananuna mitsu isi űancábi cuancĕma 'ai quixun.

² Filipos ěmanuxun ca nu űui 'atimati bananan bĕtsi bĕtsi oquin unin nu tĕmĕramiáxa quixun camina 'unanin. Usai tĕmĕratancĕxunbi cananuna Nucĕn Papa Diosan 'aquincĕxun mitsuribi Jesucristomi catamĕti ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ quixun a bana űuixuan, 'aisamaira uníxa numi nishcĕxunbi.

³ Nun cananuna Jesucristo űuiquin bĕtsi oquin uni bana űuixuncĕma 'ain. 'Imainun cananuna 'atimaquin sinanx banaquin uni paráncĕma 'ain.

⁴ Usama ca, Nucĕn Papa Diosanbi ca asĕrabi caranuna aín bana uni űuixunti 'ai quixun upí oquin 'unántancĕxun —atun ca asĕrabi 'ati 'icĕ —quixun sinánquin aín bana unicama űuixunun nu cacĕxa. Usaquin 'anun cacĕ 'ixun cananuna an —Jesucristomi catamĕti ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'inux iĕti 'icĕ —quixun unicama űuixunin. Usaquin 'aquin cananuna Jesucristo űuiquin unicama cuĕĕnmiti sinánquinma, Nucĕn Papa Dios, an camabi unin nuitu 'unáncĕ, axĕshia cuĕĕntanun uni bana űuixunin.

⁵ Mitsúnbi camina 'unanin, uisa 'aíshbi cananuna mitsúnmi nux cuĕĕncĕsa oquin nu űu 'axúnun quixun sinani cĕmĕi banacĕma 'ain. Mitsun curíqui binuxun cananuna mitsu paráncĕma 'ain. Nucĕn Papa Diosanbi ca usai 'ia nu isaxa.

⁶ Uisa nĕtĕnbi cananuna, raírĭ unicamanribia 'amainun camina mitsúnribi nu rabiti 'ai quixun sináncĕma 'ain. Unin ca nun nu asĕrabi Cristonĕn xucĕ 'ixun aín bana űuixuncĕxun upí oquin a bana cuaquin nun cacĕsabi oquinshi 'ati 'icĕ quixun 'unánxunbi cananuna unían nu rabiti sináncĕma 'ain.

⁷ Nun cananuna xanúan aín tuá chamara 'icĕ anun cuĕĕnquin 'acĕsa oquin, 'itsaira nuibaquin mitsu 'aquian.

⁸ Usa 'ixun cananuna 'itsaira nuibaquin, Jesucristomi catamĕti iĕti banaishi űuixunquinma Nucĕn Papa Diosan nu 'unánmicĕ űucamaribi mitsu 'unánmisaira tan. Usa 'ixun cananuna nuibairaquin mitsu 'itsaira sinanin.

⁹ Nucĕn xucĕantu, mitsun camina 'unanin, nun cananuna pitiűuma 'ianan nun curíqui cĕűuti rabanan tĕmĕrai atsánquinbi űu mĕĕan. Micama uinu 'icĕ uníxbia nu űu 'ináncasi bĕnĕnunma cananuna nĕtĕn 'anan, imĕribi nun cuĕĕncĕ űu biti cupí usoquin 'an. 'Anan cananuna Jesucristomi catamĕti ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ quixun caquin mitsu bana űuixuan.

¹⁰ Mitsun camina 'unanin, Nucĕn Papa Diosanribi ca 'unania, nux cananuna mitsúxmi Jesucristomi catamĕcĕ 'ain mitsubĕ 'ixun uisa űu 'atimabi 'aima upí 'ia quixun. Usai 'ia ca uinu 'icĕ unínbi nu 'uchocĕma 'icĕn.

¹¹ Usaribi oquin camina 'unanin, unían aín bĕchicĕ 'acĕsaribi oquin cananuna mitsu achúshi achúshi upí oquin sinánmiquin 'ĕsĕa quixun.

¹² Mitsúxmi Nucĕn Papa Dios, axa upíira, ax mitsubĕ 'ain, aín nĕtĕ upí anu abĕ 'iti sinani, an sinánmicĕsabi oíshi aín uni 'aish 'inun quixun cananuna mitsu upí oquin 'ĕsĕquin 'unánmian.

¹³ Nun Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana űuixuncĕxun cuaquin camina —a banax ca unínbi sináncĕma 'icĕn, asĕrabi Nucĕn Papa Diosan sinánmicĕxun ca nu űuixuncania —quixun sinan. A banax asĕrabi ainan 'ain camina mitsux a cuati Nucĕn Papa Diosnan 'ain. Mitsux usai 'ia 'unánquin cananuna nĕtĕquinma a —asábi ca —quixun caquin rabin. Mitsúnmi —a banax ca asĕrabi 'icĕ —quixun cuatia ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiáxa.

¹⁴ Nucĕn xucĕantu, mitsux camina Judea menuaxa Jesucristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosan unicamax 'icĕsaribi 'ain. Acama ca aín aintsi 'ixunbi judíos

unicaman bētsi bētsi ocēxa. Usaribi oquin ca mitsuribi mitsun aintsinbi bētsi bētsi oxa.

¹⁵ Aín raran bēráma an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni raíri 'ásaribi oquin ca Judeanu 'icē unin Nucēn 'Ibu Jesús 'acēxa. Usa 'ixun ca nuribi nun bana cuaisama tanquin aín ēmanuax cuantánun quixun bētsi bētsi ocēxa. Usa 'aish ca Nucēn Papa Dios cuēēncēsa oquin 'ati sinanima unicamamiribi nishia.

¹⁶ Nun judíosma unicama Cristomi sinánun bana ñuixuinsa taniabi ca us-aquinu bana ñuixunun nu ēncēma 'icēn. Usai 'ia aín 'ucha cēxtutia ca Nucēn Papa Diosan 'aisamaira oquin castícanti 'icēn.

Tesalóricanu 'icē unicama isía Pablo cuainsa tan

¹⁷ 'Ēn xucēantu, mitsubē ēnanantancēxun cananuna isquinmabi mitsu 'it-saira sinanin. Usa 'aish cananuna mitsu isi cuainsaira tanin.

¹⁸ Cuanti cananuna sinan. Raírínēxa cuancēbēmabi, cana 'ēxēshi 'itsai mitsu isi cuainsa tan. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanēn 'apun nux cuanti bēaraxa.

¹⁹ ¿Nucēn 'Ibu Jesucristo ucēbētan añu isti caranuna cuēēnin? Abē 'icē mitsu isi cananuna cuēēinra cuēēnti 'ain, nun mitsu aín bana ñuixuncē cupí camina abē 'ai quixun sinani.

²⁰ Nun 'aquincēxmi upiti Jesucristomi catamēcancē cupí cananuna cuēēnquin upí oquin sinanin.

3

¹ Mitsu istēcēncēma 'aish cananuna uisa caramina 'ai, caramina asérabi Jesucristomi sinani quixun sinani bēnéan. Bēnēti nuxēshi Atenas ēmanu bērúanan.

²⁻³ nucēn xucēn Timoteo mitsu istánun quixun xuti cananuna sinan. Anribi ca ami sináncē 'ixun —Jesucristomi catamēti ca uni ainan 'iti 'icē —quixun Nucēn Papa Diosan bana nubētan camabi uni ñuixuanxa. Usa 'ixun ca cuantancēxun an mitsúxmi Jesucristonan 'aish tēmēraíbi ami manuaxma 'inun upí oquin 'esēquin mitsu cushioti 'icēn. Mitsúnbi camina 'unanin, Nucēn Papa Diosan unicamax ca bētsi unían bētsi bētsi ocē 'iti 'icē quixun.

⁴ Anan cananuna mitsubē 'ixun, unin ca nu bētsi bētsi oti 'icē quixun mitsu can. Usai cananuna 'ia quixun camina 'unáncanin.

⁵ Mitsux usai tēmēraía cuati bēnéquin cana mitsun caramina asérabi Jesucristomi catamēti ēncēma 'ai quixun isnun Timoteo xuan. Mitsu sapi ca ñunshin 'atimanēn 'apu, an uni paránquin 'aisama ñu 'ati sinánmicē, an Jesús ñuicē bana ēnun quixun sinanamiaxa quixun cananuna sinan. Usa 'ixun cananuna nun nu mitsu bana ñuixuncē ax ca ñancáishi 'iti 'icē quixun sinan.

⁶ Usa 'aínbi ca Timoteonēn mitsunuax uxun nu caxa, mitsun camina asérabi Jesucristomi catamēanan bētsibē bētsibē nuibanquin, nun mitsu 'acēsaribi oquin 'itsaira istisa tanquin nu sinani quixun.

⁷ Nun xucēantu, usámi mitsux asérabi Jesucristomi catamētia cuaquin cananuna unin nu bētsi bētsi omainun raíri ñu cupíribi tēmēraquinbi masá nuituquinma upí oquinshi sinani cuēēnin.

⁸ Usa 'aish cananuna mitsúxmi Nucēn 'Ibu Jesúsmi asérabi sinania cuati mitsu sinani masá nuitutancēxunbi upí oquin sinani cuēēinra cuēēnin.

⁹ Mitsu sinani cuēēnquin, Nucēn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquinbi, cananuna uisaira oquin caranuna rabiquin a cati 'ai quixun 'unaniman.

¹⁰ Jesucristomi catamēquin aín cuēēncēsabi oi 'ianan upí oquinra a 'unánun mitsu 'aquini cuanúan nu 'iminun quixun cananuna nētēn 'anan iméribi abē banaquin Nucēn Papa Dios ñucatin.

¹¹ Nucën Papa Dios abëtanbia Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu isi cuanti nu 'aquinti cananuna cuëënin.

¹² Mitsúnmi bërâma 'icësamairai upitiira bëtsibë nuibananquin raíri uniribi nuibanuan, Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu 'aquinti cananuna cuëënin, usai 'iquinmi nun mitsu 'acësaribi oquin mitsun camabi uni nuibanun.

¹³ Usoquian an 'aquincëxmi aséribi a 'inamëcë 'aish ami cushicë 'icëa, Cristo aín unicamabë utëcëncëbëtan, Nucën Papa Diosan aínu 'uchañumabi 'icë mitsu isti cananuna cuëënin.

II. 'ATIMA ÑU 'AXUNMA 'ANUN QUIXUAN PABLONËN 'ËSËA BANA (4-5)

4

Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti bana

¹ Nucën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesús cuëëncësabi oquin 'ësëquin cananuna ësaquinribi mitsu cain, uisai 'ianan caramina uisaira oquinribi Nucën Papa Dios cuëëntanun 'ati 'ai quixunu mitsu 'unánmicësabi oquin 'aquinbi camina mitsun 'acësamaira oquin camabi nëtën 'ati 'ain.

² Nucën 'Ibu Jesusan cacësabi oquin nun mitsu cacë bana camina mitsun 'unanin.

³ Nucën Papa Dios ca cuëënia mitsúxmi ainan 'aish ax cuëëncësabi oíshi 'iti. Ax ca cuëënia mitsun xanuma, xanu itsibë 'itima 'ianan xanúxmabi bëtsi unibë 'itima.

⁴ Ax ca cuëënia, mitsúnmi xanu bitancëxun masóquinma abë nuibananquin upí oxun 'iquinti.

⁵ Ca cuëënia, mitsúxmi an Nucën Papa Dios 'unáncëma unicamaxa ñunshini aín cuëëncësabi oíshi xanubë 'icësaribiti 'itima,

⁶ 'ianan aín xanubë 'i bëtsi unimi 'uchatima. Usaía ax 'icë uni a ca aín 'ucha cupí, Nucën 'Ibu Jesucristonën uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën, nun mitsu ñuixuncësabi oquin.

⁷ Nucën Papa Diosan ca usaquin ñu 'atima 'anux ainan 'inun nu 'imicëma 'icën. Ama. Ax cuëëncësabi oquin 'ai upíshi 'inun ca nu ainan 'imiaxa.

⁸ Usa 'ain ca, ui unin cara nun mitsu 'unánmicë banacama ënë cuaisama tania an, unin banama, Nucën Papa Dios, an aín Bëru Ñunshin Upí nu 'ináncë, aín bana timaia.

⁹ Nucën Papa Diosan 'unánmicëxunmi upí oquin 'unáncë cupí cana, axa Jesucristomi catamëcë unicamax ca bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun mitsu cuëënoxuniman.

¹⁰ Usai 'iti 'unaní camina mitsux Macedonia menu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamabë nuibananin. Usa 'icëbi cananuna mitsux 'icësamairaimi camabi nëtën upitiira nuibananun quixun mitsu cain.

¹¹ Camina upítaxëshi bucuquin uni raíri ubíquinma mitsun ñu mëëtishi mitsúnbi 'ai bucuti 'ain, nun mitsu cacësabi oi.

¹² Usai 'i camina axa Jesucristomi sináncëma unicaman upí uni 'icë 'unáncë 'ianan, ñuñumaribi 'icantima 'ain.

Nucën 'Ibu Jesucristo utëcënti bana

¹³ Nucën xucëantu, bamacë unicamax cara uisai 'iti 'icë quixun 'unáncëma mitsux 'iti cananuna cuëëniman, an ënë ñu 'unáncëma unicamaxa aín aínsi bamacëbë 'icësaribitími mitsux 'aisamaira masá nuitutima cupí.

¹⁴ Jesús ax ca bamatancëx baísqiacëxa quixun 'unáncë 'ixun cananuna, a 'imiasaribi oquin ca axa ami catamëcë 'aish bama unicama Jesucristo utëcëncëbëtan Nucën Papa Diosan baísqimiti 'icë quixun 'unanin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Nucën 'Ibu Jesusan nu cacësabi oquin mitsu cain, ax ucëbëa aín uni bamacamax baísquicëma pan 'ain cananuna bamacëmacama nux Nucën 'Ibu Jesucristobë 'itima pan 'ain.

¹⁶ Nucën Papa Dios axbi quicëbëtan, aín ángelcaman cushi an munuma banaquin aín manë banañu, anun Nucën Papa Dios rabiti, a bana obëtsinmainun ca Nucën 'Ibu Jesucristo axbi naínuax unuxun 'aia. Usai 'icëbë ca axa Jesucristomi catamëcë 'aish bama unicamax pain baísquiti 'icën.

¹⁷ Usacëbë cananuna Nucën Papa Diosan 'imicëx, bamacëmacama nuxribi atubëbi biranani manámiquiquianx, nëtë cuin mëúcüax, Nucën 'Ibu Jesúsbe birananuxun 'ain. Usaquiiani cuanx cananuna Nucën 'Ibu Jesucristobë xëñibua 'aínbi ënánantimoi 'inuxun 'ain.

¹⁸ Usa 'ain camina ënë bana, abëmi 'icë unicamabë masá nuituaxma 'inun quixun ñuixuni, sinánmiananti 'ain.

5

¹ Nucën xucëantu, uisa nëtën 'ianan cara uínsaran Nucën 'Ibu Jesucristo utëcënti 'icë quixun cananuna mitsu cuënëoxuniman.

² Mitsun camina upí oquin 'unanin, unían sinánmabia an ñu mëcamacë uni imë ucësa usaribi ca anúan Nucën 'Ibu Jesucristo uti nëtë 'iti 'icën.

³ Axa Jesucristomi sináncëma unicamaxa: “Chuámashi cananuna bucuin, uisa ñunbi ca nu uisotima 'icë” quicëbëbi ca anúan cëñúcanti nëtë atun sináncë 'aímabi unuxun 'aia. Xanu tuñunën ca anúan ax bacënti nëtë sënëncëbëtan paë taníma 'ima. Usaribiti ca axa usai banacë unicama anúan cëñúti nëtëa ucëbë iëtima 'icën.

⁴ Usa 'aínbi camina mitsux axa Jesucristomi sináncëma unicama 'icësaí 'ima. Usa 'aish camina mitsux aín nëtë sënëncëbëa Nucën 'Ibu Jesucristo ucëbë ratútima 'ain, an mëcamacë unían aín ñu mëcamaquin ratucëxa uni 'icësaí camina 'icantima 'ain.

⁵ Nucën Papa Diosnan 'aish camina mitsux an nëtën upí ñu 'acë unisa 'ain. Cananuna an imë ñu 'atima 'acë unicamasama 'ain.

⁶ Usa 'aish cananuna uni raírisaribi 'uxcësa 'itima 'ain. Cananuna manúcëma 'aish upí oquin sináncë uni 'iti 'ain.

⁷ Axa 'uxcë unicamax ca imë 'uxia. Usaribiti ca axa paëncë unicama 'uxanan imë paënia.

⁸ Usa 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosan uni 'aish camabi nëtën upí oquin sináncë 'iti 'ain. Cristonën ca ax quicësabi oquin 'ë 'aquinia quixun sinánquin cananuna ami catamëquin uni raíriribi nuibati 'ain, ñunshin 'atimanëan nu ñu 'atima 'anun sinánmitima cupí. Cristomi catamëquin raíri uniribi nuibacë 'aish cananuna suntárunëan 'acánani ami catamëti cupí anun aín shican bëpánti manë chupa pañucësa 'ain. Usai 'iquin, Jesucristo utëcëncëbë cana asaribi upí 'iti 'ai quixun sináncë 'aish, cananuna axa ami nishcë unían 'ati rabanán suntárunën aín maxcá manë mañutinën mapucësaribi 'ain.

⁹ Nucën Papa Diosan ca nun 'ucha cupí numi nishquin castícanuxun nu caíscëma 'icën. An ca Nucën 'Ibu Jesucristo cupíshi upí 'inun iëminuxun nu caísa.

¹⁰ Jesucristo ax ca nuxnu bamacëma pain 'aish abë 'ianan bamatancëxbi abë tsónun nu cupí bamacëxa.

¹¹ Ënë ñucama sinani camina ami catamëti Jesucristomi cushicë 'inux upiti bëtsibë bëtsibë sinánmiananti 'ain, mitsúxmi 'icësabi oi.

Pablonëan axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ësëa bana

¹² Nucën xucéantu, cananuna mitsu cain, mitsun cushicama 'imainun an mitsu 'aquincécama 'imainun an mitsu Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin 'esécë unicama acaman mitsu cacësabi oquin 'anan camina atun bana cuati 'ain.

¹³ Atúan upí oquin mitsu 'aquincë cupí camina acama nuibaquin, asérabi ca upí uni 'icë quixun sinánquin, atun bana cuati 'ain. Camina bêtsibë bêtsibë nishánanima upí onani chuámashi bucucanti 'ain.

¹⁴ Nucën xucéantu, ënë ñucamaribi 'anun cananuna mitsu cain, an ñu mëëtisama tanquin uni itsi ubíocë unicama, a camina sinananun 'esëti 'ain. Jesucristonan 'aíshbi upiti ami catamécëma unicama a Jesucristomi upiti catamënnun sinánmianan camina an Jesucristonan 'ixunbí an ñu 'atima 'ati sináncë unicama aribi upí 'inun 'aquinti 'ain. 'Aquianan camina camabi uni ami nishquinma nuibaquin upí 'inun 'aquinti 'ain.

¹⁵ Mitsu uinu 'icënbi camina bëtsi uni mimi nishquian 'atimocëxun ami nishquin aribi cupiquin nishananquintima 'ain. Usai 'ima bêtsibë bêtsibë 'aquiananquin camina camabi uni 'aquinti 'ain.

¹⁶ Masá nuitutíma camina camabi nëtën cuëëni chuámashi 'icanti 'ain.

¹⁷ Usai 'i camina camabi nëtën Nucën Papa Diosbë banacanti 'ain.

¹⁸ Uisa ñu cara 'icëbëtanbi camina mitsun Nucën Papa Dios —asábi ca — quixun cati 'ain. Jesucristomi catamécë 'ixunmi mitsun usaquin a cati ca Nucën Papa Dios cuëënia.

¹⁹ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin upí ñu 'aia camina ëmitima 'ain.

²⁰ Nucën Papa Diosan sinánmicëxuan unin ñuixuncëxun camina a bana cuaisama tantima 'ain.

²¹ Unían bana ñuixuncëxun camina, Nucën Papa Diosan sinánmicëx cara quia quixun pain cuati 'ain. Cuacëxa usa 'icë camina aín bana upí oquin cuati 'ain.

²² Uisa ñucamax cara 'atima 'icë, acama ënquin camina uisa ñu 'atimaratsubi 'atima 'icanin.

²³ Nucën Papa Dios, an nu bënëtima chuámarua 'imiti, an mitsu upíshi 'inun 'imianan mitsun sinan, mitsun nuitu 'imainun mitsun namíxbia uisa 'uchañumabi 'inun mitsu 'imiti cana cuëënin, utëcënquian Nucën 'Ibu Jesucristonën usa 'icë mitsu isti cupí.

²⁴ Nucën Papa Dios, an ainan 'inun mitsu caíscë, an ca mitsu usoquin 'imiti 'icën, ax quicësabi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

²⁵ Nucën xucéantu, camina nu sinánquin Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain.

²⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'ixun camina axa Jesucristomi catamécë unicama bërúanxa 'inun cati 'ain.

²⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën uni 'ixun cana an 'ë sinánmicësabi oquin mitsu cain, ënë quirica camina axa ami catamécë unicaman cuanun ñuixunti 'ain.

²⁸ Mitsu Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux upitax bucuti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TESALONICANU 'ICĒ UNICAMA ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

PablonĒan abĕ 'icĕ unicamabĕtan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕñĕoxuan

¹ Ēx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun Timoteobĕtan, Tesalónica ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'icĕ, mitsu ĕnĕ quirica buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin chuámarua 'aishmi bucunun mitsu 'aquinti cananuna cuĕñĕnin.

I. JESUCRISTO UTĒCĒNTIA PABLONĒN ÑUIA BANA (1.3-2.17)

Cristo utĕcĕncĕbĕtan Nucĕn Papa Diosan, 'uchañu unicama uisa cara oti 'icĕ quixun isti bana

³ Nucĕn xucĕantu, mitsu sinánquin cananuna nĕtĕquinma —asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin. Mitsux camina bĕráma 'icĕsamairai Jesucristomi catamĕanan bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibananin. Usaími mitsux 'icĕbĕtan nun Nucĕn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiti ca asábiira 'icĕn, anbi mitsu upíira oquin sinánmicĕ cupí.

⁴ A rabianan cananuna camabi ĕmanuxun axa Jesucristomi catamĕcĕ unicamaxa timĕcĕ mitsu ñuiquin ĕsaquin cain, mitsux camina unían ubíonan bĕtsi bĕtsi ocĕx tĕmĕraquinbi tanshianan, uisa ñu cara 'icĕbĕtanbi ĕníma Jesucristomi catamĕti quixun.

⁵ Ainan cupí usai tĕmĕratancĕxmi mitsux aín nĕtĕnu abĕ 'inuan an mĕníocĕ cupí camina 'unánti 'ain, Nucĕn Papa Dios ax ca asĕrabi aín sinan upí 'icĕ quixun.

⁶ An mitsumi nishquin mitsu tĕmĕramicĕ unicama a usaribi oquin Nucĕn Papa Diosan tĕmĕramiti ca asábi 'icĕn.

⁷ Usoquin 'anan aín ángelnĕn cushicamabĕtan, tsi rĕquirucĕsa 'ixuan pĕcacĕ nĕbĕtsi, Nucĕn 'Ibu Jesús naínuax ucĕbĕtan, an nucĕñun unían tĕmĕramicĕ 'icĕbi mitsu chuámarua 'imiti ca asábi 'icĕn.

⁸ Aín ángelnĕn cushicamabĕ utancĕxun ca Nucĕn 'Ibu Jesusan ui unicaman cara ami catamĕisama tancĕ 'ixun Nucĕn Papa Dios 'unáncĕma 'icĕ, acama uisa cara oti 'icĕ usoquin 'ati 'icĕn.

⁹ Usoquian xĕnibua 'aínbi cĕñútimoquin 'aisamaira oquin castícancĕ unicomax ca Nucĕn Papa Diosan nĕtĕ upí, aín cushían pĕcacĕ, anu Nucĕn 'Ibu Jesús bĕma 'aish, a 'ura 'ianan aín cushin 'aquincĕma 'iti 'icĕn.

¹⁰ Usai ca 'iti 'icĕn, a nĕtĕ anúan Nucĕn 'Ibu Jesucristo uti, aín unicaman — upíira ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo 'icĕ —quixun ami sinani cuĕñĕnquin a rabinun. Mitsúnribi nun aín bana ñuixuncĕxun cuati ami catamĕcĕ 'ixun camina aín unicamabĕtanbi cuĕñĕnquin a rabiti 'ain.

¹¹ Usai 'iti cupía ainan 'inun caíscĕ 'ixun usai ca aín uni 'iti 'icĕ quixun an sináncĕsabi oi 'inun mitsu 'iminun cananuna Nucĕn Papa Dios mitsu nĕtĕ camabi ñucáxunin. Ñucáxuanan cananuna ax cuĕñĕncĕsabi oquinmi mitsun upí ñu 'aisa tancĕ acama 'anan ami catamĕtia an mitsu sinánmicĕxunmi upí oquin 'anun aín cushinbi mitsu cushionun quixun a ñucatin.

¹² Usaquinmi mitsun 'acĕbĕtan ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo, ax asĕrabi upí 'ianan cushiira 'icĕ 'unánquin unin rabiti 'icĕn. Rabicĕbĕtan ca mitsúxribi

Jesucristosa 'icë unin isti 'icën. Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo an mitsu nuibaquin 'imicëx camina mitsux usa 'iti 'ain.

2

Axa uti cëmëi paránanti 'unáinracë uni achúshi ñuicë bana

¹ Nucën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristo uti 'imainun nux abë biranani timéti ñuiquin cananuna ënë bana mitsu cain.

² Aín uti nètë ñuiquin ca unin —Nucën Papa Diosan 'unánmicëxun cana 'unanin, anúan Jesucristo uti nètë ca uaxa —quixun mitsu cati 'icën. Camainun ca raírinënribi —aín uti nètë ca aséabi sënënia —quixun bana ñuixunquin mitsu cati 'icën. Raírinënribishi ca —Pablonën ca nu, anúan Nucën 'Ibu Jesucristo uti nètë ca sënënia quixun quirica bëmiaxa —quixun mitsu cati 'icën. Usaquian cacëxbi camina bënëti ratuti sináncasmatima 'ain.

³ Usai quicë bana ñuia cuaquinbi camina —aséabi ca —quixun sinántima 'ain. Jesucristo uti nètë ucëma pan 'ain ca 'aisamaira unin Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanti 'icën. Usaía 'icëbë ca aínra unicama paránquin aín bana cuanun quixun 'aisama ñu 'amiti uni achúshi, axa aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castíancë 'iti, ax uti 'icën.

⁴ A unin ca camabi uni Nucën Papa Dios 'imainun atúan rabiquin, ax ca nun dios 'icë quixun cacë, a ñucama ënquin aishi rabinun cati 'icën. Canan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunubi atsíanx —'ëx cana Dios 'ai —quixun sinani tsóti 'icën.

⁵ ¿Mitsubë 'ixun 'ën usai ca 'iti 'icë quixun mitsu ca, a caina sináncaniman?

⁶ Mitsun camina 'unanin uisa cupí cara 'aisama uni ax aín uti nètë sënëncëma 'aínshi aima quixun.

⁷ A unia ucëma pan 'aínbi ca anúan 'atima unin uni paránquin ñu 'atima 'ati a cushínribi unin bëri nèténbi ñu 'atima 'aia. An aín uti bëaracë axa nètécëbë cuni ca uti 'icën.

⁸ Usoquin ëncëx pain aia cëmën tapun 'atima uni a camabi unin isiabi ca Nucën 'Ibu Jesusan axira uquin aín cuëbitan uíncënëinshi 'aquin aín cushían pëcabëtsincë anúinshi cëñuti 'icën.

⁹ Cëmëi paránanti 'unáinra uni ax ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an 'imicëx aín cushibë uti 'icën. Uquin ca cushiira 'ixun unían 'acëma ñu 'itsaira aín cushínbi 'aquin uni paránti 'icën.

¹⁰ Usonan ca Jesucristomi catamëisama tancë cupía xëníbua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'itima unicama, a atun 'ucha cupíbi paránuxun uisa ñu cara 'aisama 'icë abi 'ati 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosanbi ca a unían paráncë unicama a —aséabi ca a bana usa 'icë —quixun sinánun usoquin 'imíti 'icën.

¹² An Jesucristo ñuicë bana cuatíbi ainan 'iisama tancë 'ixun atun cuëëncë ñuishi 'aquin 'atima ñu 'acë unicama, axa atun 'ucha cupíbi castíancë 'inun ca usai 'iti 'icën.

Nucën Papa Diosan ainan cupía iënun caíscë unicama

¹³ Nucën xucéantu, usa 'aínbia Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin mitsu ainan 'imicë cupí cananuna Nucën Papa Dios —asábi ca —ënquinma cati 'ain. Mecama unioisama pain 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inux iéti mitsu sinánxuancëxa. Usa 'aish camina aín Bëru Ñunshin Upí an ax cuëëncësa oíshi 'inun mitsu sinánmicë, a cupí 'ianan aséabi Jesucristo ñuicë bana sináncë cupí, ainan 'ain.

¹⁴ Nucën Papa Diosan ca nun nu —Jesucristomi catamëti ca uni ainan 'iti 'icë —quixun aín bana ñuixuncëxmi ami catamëti, asaribi upí 'aish aín nëtënu abë 'inun mitsu caísaxa.

¹⁵ Nucën xucéantu, usa 'ain camina, mitsun Jesucristomi catamëti ëntima 'ain. Ëníma 'ianan camina nun nu mitsu ñuixuncë banacama 'imainun nun nu mitsu buánmicë quiricanu 'icë banacamari bi cuaquin manuima a banacama quicësabi oi 'iti 'ain.

¹⁶ Usa 'ain cana Nucën 'Ibu Jesucristo 'imainun Nucën Papa Dios an nuibaquin nux chuámashi tani cuëënnun 'imianan xëñibua 'aínbi abë 'inun nu 'imicë,

¹⁷ anbia, mitsu upí oquin sinánmianan Jesucristomi catamëti ënquinma ax cuëëncësabi oquin upí banaishi ñuianan ñu upíshi 'anun 'aquinti cuëënin.

II. PABLONËN 'ËSËA BANA (3)

3

Nucën Papa Dios camina nu ñucáxunti 'ai quixuan Pablonën ca

¹ Nucën xucéantu, ësaquinribishi cananuna mitsu cain, camabi menu 'icë unicaman nun Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuanun camina Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain, nun mitsu bana ñuixuncëxun cuaquinmi —a banax ca upíira 'icë —quixun caquin mitsun 'acësaribi oquian atunribi sinánun.

² 'Imainun camina an 'atima ñu 'acë 'aisama unicaman nu ubíoxunma 'anun Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain. Camabi uníxira ca Jesucristomi catamëcëma 'icën,

³ usa 'aínbi ca Nucën 'Ibu Jesusan aín quicësabi oquin mitsu ami catamënnun cushioquin, ñu 'atima 'axunma 'anun bërúanti 'icën.

⁴ Cananuna 'unanin, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'aquincëxun camina mitsúnmi nun cacëxun bërí 'acësabi oquin ënquinma 'ati 'ai quixun.

⁵ Nucën 'Ibu Jesucristonëan —Nucën Papa Diosan ca aséabi mitsu nuibatia —quixun upí oquin 'unánan, ax 'icësaribiti uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquinma tanshiti 'unánun mitsu 'aquinti cananuna cuëënin.

Axa Jesucristomi catamëcë unicaman ca ñu mëëti 'icë quixun Pablonën ca

⁶ Nucën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën nu sinánmicësabi oquin cananuna mitsu cain, uí unin cara Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nun mitsu 'unánmicësabi oi 'iisama tanan ñu mëëtisama tania, abë camina ënananti 'ain.

⁷ Mitsúnbi camina 'unanin, uisai caramina nux 'icësaribiti 'iti 'ai quixun. Mitsubë 'aish cananuna ñu mëëima 'icëma 'ain.

⁸ Cupíoquinma cananuna unin piti picëma 'ain. Nun mitsun piti 'imainun mitsun curíqui cëñuti rabanan cananuna nëtën 'anan iméribi tëmërai atsánquinbi ñu mëëan.

⁹ Mitsúnmi nu cupíoquin mitsun piti 'imainun mitsun curíqui 'ináncëxun nun biti ca asábi 'itsíanxa. Usa 'aínbi cananuna, mitsúnribimi nun 'acësaribi oquin 'anun, nun cuëëncë ñu binuxun nunbi ñu mëëan.

¹⁰ Mitsubë 'ixun cananuna ësoquin mitsu can, an ñu mëëtisama tancë uni an ca pitima 'icë quixun.

¹¹ Ësaquian mitsu ñuicania cananuna cuan, micama raírinëx ismina ñu mëëimabi bana ñuibëquinishi nitsi quixun.

¹² Usa unicama cananuna Nucën 'Ibu Jesucristonën nu sinánmicësabi oquin 'ësëquin cain, atun cuëëncë ñu binuxun ca uni itsi ubíóquinma atúnbi ñu mëëti 'icë quixun.

¹³ Nucën xucéantu, camina unicamaxa chuámarua bucunun ñu upí 'ati, a 'aisama tanquin ëntima 'ain.

¹⁴ Ui unin cara nun cuënëocë bana ënë ënxun nux quicësabi oquin 'aisama tania, a unibë camina nitima 'ain, axa rabíntanun.

¹⁵ 'Aíshbi camina abë nishanantima 'ain. Nishananquinma camina nun bana quicësaribi oquin 'anun 'ësëti 'ain, nun xucënu 'acësaribi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁶ Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bënëtima chuámarua 'inun 'imicë, anbia mitsúxribimi uisa ñu cara 'icëbëbi camabi nètë chuámarua 'inun mitsu 'imiti cana cuëënin, axbi mitsubë 'iquin mitsu bërúanti cana cuëënin.

¹⁷ 'Ëx Pablo 'ixun cana 'ën mëcënanbi cuënëoquin bërúanxmi 'icanun quixun mitsu cain. Ënë isquin camina 'unánti 'ain, ënëx ca Pablonëan cuënëocë 'icë quixun. Ësoquinshi cana cuëëoin.

¹⁸ Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux upitax bucuti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TIMOTEO A PAIN BUÁNMIA QUIRICA

Pablonĕan Timoteo quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, aín bana uni ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'inun ca Nucĕn Papa Dios, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, abĕtan Jesucristo, an nu asaribi 'iminunu nun caíncĕ an mĕnícĕxa.

² Timoteo, 'ĕn cana ĕnĕ quirica mi buánmin. 'Ēx ami sináncĕsaribi oi mix Jesucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn bĕchicĕsa 'ain. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibaquin min 'uchacama tĕrĕncĕ cupími ainan 'aish chuámarua 'iti cana cuĕĕnin.

Unin cĕmĕquin ñuicĕ bana cuatima bana

³ 'Ēx Macedonia menu cuantámainunmi Efeso ĕmanu bĕrúnun quixun cana mi can, anuxunmi an Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'unánmiquinma bĕtsi bana uni ñuixuncĕ unicama usoquin 'axunma 'anun quixun canun.

⁴ Usa 'ain camina a unicama cati 'ain, uni raírinĕan nun rara tsóa 'imainun uisai cara nun rara 'iacĕxa quixun ñuicĕ banacama a cuaxunma 'anun quixun. Usa banacama cuati ca uni ñancábi cuĕbicanania. Usa 'ain ca an a banacama ñuicĕ unicaman Jesucristomi catamĕquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'anun nu 'aquinima.

⁵ Nucĕn Papa Dios ca cuĕĕnia aín unicamaxa ĕsai 'inúnu 'unánmiti: aín nuitu upí 'ianan aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'ixun 'atĕcĕnti sináncĕma 'ianan Jesucristomi asĕrabi catamĕcĕ 'ixun unicama nuibati.

⁶ Usaía 'inun 'unánminun ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕnia quixun sinanima ca bĕtsi bĕtsi uni amanu amana sinani banaia. Usa 'ixun ca Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oía 'inun aín unicama 'aquinima.

⁷ Nucĕn Papa Diosan bana unicama 'unánmisa tanquin ñuixunquinbi ca a bana —uisai cara quia —quixun cuatima. 'Imainun ca a ñuixuncĕ banacama —asĕrabi ca usa 'icĕ —quixun ñuixunquinbi uisai quicĕ cara quixun a bana anbi cuatima.

⁸ Camabi unia upí 'iti oquin ca Nucĕn Papa Diosan aín bana uni 'ináncĕxa. Usa 'ain ca a bana quicĕsabi oi 'iquin unin 'unánti 'icĕn, a banax ca upíra upí 'icĕ quixun.

⁹ Cananuna 'unanin, aín nuitu upí 'ixun ca unin usai ca uni 'itima 'icĕ quixun cuĕnĕo bana isquinmabi ñu 'aisama 'aima. 'Aínbi ca an ĕsa ñu 'acĕ unicaman —usaquin 'ati ca 'aisama 'icĕ —quixun 'unánti cuĕnĕo ca a bana 'icĕn: an Nucĕn Papa Diosan bana cuĕĕncĕma, 'imainun an aín bana tancĕma, 'atima 'aish 'aisama sinánñu, 'uchañuira, an Nucĕn Papa Diosmi racuĕquinma aín bana quicĕsabi oquin 'acĕma, 'imainun an aín papa 'acĕ, an aín tita 'acĕ, an uni itsi 'acĕ, acama 'imainun,

¹⁰ aín xanuma 'aínbi xanubĕ 'icĕ unicama, aín bĕnĕma 'aínbi unibĕ 'icĕ xanucama, xanúxmabi unibĕ 'icĕ unicama, an ñu mĕcamacĕ unicama, cĕmĕcĕ unicama, axa anun Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'iti bana, ĕnĕxa quicĕ ñucama cuĕĕncĕma unicama. Ēsa ñu 'acĕ unicaman —usai 'iti ca 'aisama 'icĕ —quixun 'unánun ca Nucĕn Papa Diosan uni aín bana 'ináncĕxa.

¹¹ Axa usa ñu 'ati ca 'aisama 'icĕ quicĕ bana, usaribiti ca Jesucristo ñui quicĕ bana, a uni ñuixunuan Nucĕn Papa Diosan 'ĕ caíscĕ, ax quia.

Nuibaquian ainan 'imicĕxun unin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —cati bana

¹² Nucën 'Ibu Jesucristonën ca 'ën an cacësabi oquin 'ati 'unánxun, aín bana ñuixunun caxun, usoquin 'anun 'ë cushioxa. Usa 'ain cana a ñucama sinánquin —asábi ca —quixun a cain.

¹³ Jesús ñui 'atimati bananan 'atimaquin sinánquin aín unicama tēmëramianan 'atimaquin ñuia 'icëbi ca 'ë aín uni 'imiacëxa. 'Ëx Jesucristomi catamëcëma pan 'ianan ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unáncëma 'ixun usoquin 'a 'icë ca Nucën Papa Diosan nuibaquin 'ën 'uchacama 'ë tērënxuancëxa.

¹⁴ Tērënxuanan ca Cristo Jesúsnan 'aish abë achúshi sinánñushi 'ixun, unicama upí oquin nuibanan upiti ami sinánun 'imiquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë cushioxa.

¹⁵ Ënë banax ca asérabi 'icën. Usa 'ain ca camabi unin —asérabi ca —quixun 'unánti 'icën: Camabi uni aín ñu 'aisama 'acë cupía tēmëratí 'icëbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëminux ca Cristo Jesús ënë menu uacëxa. Uni itsi 'icësamairai 'uchaçë 'icëbi ca ainan 'inun 'ë iëmiacëxa.

¹⁶ 'Ëx 'uchañuira 'icëbia Jesucristonën 'ëmi nishquinma ainan 'ë 'imicë cupí ca axa ami catamëti xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti unicaman 'unánti 'icën, usaribi oquin ca Jesucristonën aribi Nucën Papa Diosnan 'inun 'imiti 'icë quixun. Atúan usaquin 'unánun ca Nucën Papa Diosan nuibaquin 'ë ainan 'imiacëxa.

¹⁷ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios, axa usabi 'Apuira 'iá 'aish cëñútimoi usabi 'iti, a unin aín bërúnbi iscëma, 'ianan an camabi ñu 'unáncë, axëshia Dios, a xëñibua 'aínbi rabiti 'ain. Usai ca 'iti 'icën.

¹⁸ Timoteo, 'ën bëchicësa 'icë, cana mi cain, Nucën Papa Diosan sinánmicëx ca aín unicama mi ñui quiacëxa, —Timoteonëx upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunti 'icën. Mi ñuia usai quicë unicaman bana sinánquin camina ami catamëquin, Jesucristo cuëncëma ñu 'aquinma 'aisama ñu 'ati sinánquinbi tënëquin upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁹ Usa 'aínbi ca —ësa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun 'unánquinbi usaquin 'acë 'aish uni raíri Jesucristobë upiti nitsima.

²⁰ Usai ca Himeneo 'imainun Alejandro 'iaxa. A uni rabë cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatëcënunma ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnëan tēmëraminun ëan.

2

Camabi uni Nucën Papa Dios ñucáxunti bana

¹ Ënë ñucama pain ñuiquin cana mi cain: Timoteo, min camina axa Jesucristomi catamëcë unicaman, uni raíri upiti bucunun 'imianan aín cuëncë ñuribi bianan ami catamëanuan sinánminun, Nucën Papa Dios ñucáxunun 'ë caxunti 'ain. Canan camina atúan Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun canun cati 'ain.

² Usonan ca camabi nëtënu 'icë 'apucama 'imainun 'apun anëcë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën, nuxnu upí sinánñu 'ianan ubíonananima chuámashirua 'aish ax cuëncësabi oi 'i bucunun.

³ Usoquin Nucën Papa Dios camabi uni ñucáxunti ca asábi 'icën. Nucën Papa Dios, an nu ainan 'inun iëmicë, ax ca usoquian aín unicaman 'ati cuëñia.

⁴ Ax ca camabi unían ainan 'inux iëquin ax cuëncësabi oi 'iti 'unánti cuëñia.

⁵ Nucën Papa Dios ax ca achúshishi 'icën. An abëa camabi uni upí 'inun 'imiti axribi ca achúshishi 'icën, a uni ca Jesucristo ax 'icën.

⁶ Camabi uníxa aín 'ucha tērëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun ca 'itsianxmabi bamacëxa. Usai ca 'iacëxa quixun ca aín unicaman Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin unicama ñuixunía.

⁷ Usa 'ain cana an 'imicë 'ixun judíos unicamaishima judíosma unicamaribi Jesucristomi catamëtía Nucën Papa Dios cuëencësabi oi 'inun 'unánmin. Us-aquin uni 'unánminun ca Nucën Papa Diosan 'ë caísacëxa quixun ñuixunquin cana Cristonan 'ixun cëmëquin paránquinma mi can.

⁸ Ësa cana 'ëx cuëënin, uinu cara axa Jesucristomi catamëcë unicama timëtia anuax ca nucë bënë unix upí oquin sinani, unimi nishi abë cuëbicananima, aín męcën manámi oi Nucën Papa Diosbë banati 'icën.

⁹ Usaribiti ca axa Jesucristomi catamëcë xanucamaxribi ax tanxëshi mëníocati 'icën, 'aisamaira cupícë ñu, chupa, curi, 'imainun perla, acama ca pañutima 'icën. Aín buribi ca unin isnun quixun 'aisamaira oquin mëníotima 'icën.

¹⁰ Usai 'iquinma ca uisoquin cara axa Nucën Papa Diosmi catamëti ami cushicë xanun ñu 'ati 'icë, usoquinshi aín nuitu upí 'ixun 'anan nuibaquin 'aquinsa 'icë raíri 'aquinti 'icën.

¹¹ Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcë 'ain ca xanuxun banaquinma nucë bënë unían Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuaquin, a banaxa quicësabi oquin 'ati sinánti 'icën.

¹² Cana mi cain, axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbëtan ca xanuxun bana ñuixuntima 'icën, nucë bënë unían aín bana tanquin an cacësabi oquin 'anun quiax ca quitima 'icën. Usai 'ianan ca unían Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëbë banatima 'icën.

¹³ Nucën Papa Diosan ca uni achúshi, Adán, a pain uniotancëxun xanu achúshi, Eva, aribi uniocëxa.

¹⁴ Uniocëbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicëxun runun Adánma, Eva paránquin ñu 'atima 'amiacëxa. Usocëx ca 'uchacëxa.

¹⁵ Usa 'aínbi ca uinu 'icë xanun cara tuáñu 'ianan Jesucristomi catamëcë 'ixun, bëtsibë nuibananquin upí sinánñu 'ixun 'atima ñu sinánquinma, tuáñu xanúan 'ati ñucama upí oquin 'aia, a xanux Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquincë 'iti 'icën.

3

Axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamaxa usai 'iti bana

¹ Ënë bana ca aséabi 'icën: Axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'iisa tancë uni an ca 'unánti 'icën, ënë ñu mēëti ca upíira 'icën. —Usa 'ain cana upíira oquin 'ati 'ai —quixun sinánti 'icën.

² Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi ax ësa uni 'iti 'icën: Ca 'iti 'icën, —'aisama ca —quixun unin ñuicëma, xanu achúshiñuishi, upí sinánñu, cuaibë banacëma, upí oquin sináncë 'ixun ñu 'atima 'acëma. 'Ianan ca a isi aia cuëenquin uni bicë 'ianan Nucën Papa Diosan bana 'unánmiti 'unáncë 'iti 'icën.

³ Paëncëma 'ianan ca unibë mēëananti sinánñuma 'iti 'icën. Usa 'aish ca bënëtima cuëmënishishi unibë bananan curíquiñu 'iisa tani bënëtima 'icën.

⁴ Aín xubunu 'icë aín aintsicamaxa upí 'inun bërúanti ca 'unánti 'icën. An upí oquin 'unánmicëxuan aín bëchicënën aín bana cuacë ca 'iti 'icën.

⁵ Aín xubunu 'icë aín aintsicama upí 'inun bërúanti 'unáncëma 'ixun ca unin axa Jesucristomi catamëcë unicama upí 'inun bërúantima 'icën.

⁶ Bëríratsu ami catamëcë uni ax ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'itima 'icën. Usa 'ixunbi ca —'ëx cana bëtsi unisamaira 'ai —quixun sinánti 'icën. Usaribiquin rabíquin —'ëx cana Nucën Papa Diosaribi 'ai —quixun sináncë cupí ca Nucën Papa Diosan ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, aín nētēna chiquíancëxa. Usaribítía rabíti rabanana camina axa bëríratsu ami catamëcë uni axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'imitima 'ain.

⁷ Axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi ax ca axa Jesúsmi sináncēma unínbia —ax ca upí nuituñu 'icē —quixun 'unáncē 'iti 'icēn. Usama 'icē ca unia a ñui 'atimati banamainun ñunshin 'atimanēn 'apúnribi ñu 'atima 'amiti 'icēn.

An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unicamaxa usai 'iti bana

⁸ Axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'icēsaribiti ca an atu 'aquincē unicamáxribi 'iti 'icēn. Upí uni ca quixuan unin 'unáncē ca 'iti 'icēn. 'Ianan ca cēmēma 'ixun aín quicēsabi oquin ñu 'acē 'iti 'icēn. Paēncēma 'ianan ca curíqui binuxun uni paráncēma 'iti 'icēn.

⁹ Usa 'ixun ca Jesucristomi catamēquin Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'unánmicē ñucama upí oquin 'unani an 'imicēsabi oi 'iti 'icēn. Usai 'i ca —'ēn cana Nucēn Papa Dios cuēncēma ñu 'aima —quixun 'unáncē 'iti 'icēn.

¹⁰ An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti uni caísnuxun camina uisa uni cara, uisoquin cara ñu 'aia quixun pain 'istancēxun caísti 'ain.

¹¹ An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unin xanux ca —upí xanu ca —quixuan camabi unin 'unáncē 'iti 'icēn, ca cēmēi bētsimi manáncēma 'iti 'icēn, paēncēma 'ianan ca aín ñu 'ati upí oquin 'acē 'iti 'icēn.

¹² An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unix ca achúshi xanuñuishi 'iti 'icēn. Aín bēchicē 'imainun aín xubunu 'icē aín aintsicama upí 'inun bērúanti ca 'unánti 'icēn.

¹³ Usa uni 'ixuan axa Jesucristomi catamēcē unicama upí oquin 'aquinia isquin ca camabi unin —atux ca upí uni 'icē —quixun ñuiti 'icēn. Usaquian ñuicēxun ca ami cushicē 'aish racuéquinma Cristo Jesús unicama ñuixunti 'icēn.

Uni itsínma axa Jesucristomi catamēcē unicamainshi 'unáncē bana

¹⁴⁻¹⁵ 'Ēn cana bēnētishi mi isi cuanti sinanin. Usa 'ixunbi cana 'ēx bēnēquiancēbētanmami, usai ca Jesucristomi catamēcē unicama bucuti 'icē quixun 'unánun, quirica pan mi buánmin. Axa Jesucristomi catamēcē unicamax ca Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, aín uni 'icēn. Aín unicama cupíshi ca camabi unin uisa cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unánan uisax cara uni ainan 'iti 'icē quixun 'unánti 'icēn. Atu cupíshi ca bētsi unicaman ēnē ñucamax ca asérabi 'icē quixun manutima 'icēn.

¹⁶ Asérabia unin 'unáncēma ñu Nucēn Papa Diosan aín unicamaishi 'unánmicē 'ain ca nun ñuicē bana ēnēx asérabi 'icēn:

Jesucristo ax ca Diosribi 'aish ēnē menuax uni 'iacēxa. Jesucristonēn ca aín nuitu upí 'ixun upí ñuishi 'aia quixun ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan unicama sinánmiacēxa. 'Imainun ca Jesucristonēx ángelnēnribia iscē 'iacēxa. Usa 'ain ca a ñuiquin aín unicaman camabi menuxun uni 'unánmia. A ñuicē banax ca asérabi 'icē quixun sinani ca camabi menuax, uni ami catamētia. Usa 'aish ca ēnē menu 'itancēx aín Papabē 'i aín nētēnu cuancēxa.

4

An Nucēn Papa Diosan banamabi bana itsi uni ñuixuncē uni ñuicē bana

¹ Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan ca nu upí oquin 'unánun 'unánmia, Jesucristo utēcēnti nētē 'urama 'ain ca ñunshin 'atima, an uni paráncē, acaman sinananmicēxun, uni raírínēn 'atima ñu 'aquin Jesucristomi catamēti ēnti 'icē quixun.

² Usai 'iquin ca axa cēmēcē unin bana cuati 'icēn. A cēmēcē unicama an ca cēmēntapun 'aish cēmēquin, usai banati ca 'aisama 'icē quixun 'unaníma. Usa unicamax ca aránpí 'itsisan mēpēpēcacēxa mocēnu ñun naxcacēxunbia paē tancēma unisaribi 'icēn.

³ A unicamax ca axa Nucën Papa Diosmi catamęcë unicaman isa xanu bitima 'icë quianan bętsi bętsi ñuribi pitima 'icë quiax quia, an 'inącęcun aın unicama an aın bana 'unącęcë 'ixun a —asábi ca —caquin piti oquian camabi ñu Nucën Papa Diosan unio 'aınbi.

⁴ Nucën Papa Diosan unio camabi ñux ca upí 'icën. Usa 'ain ca aın unicaman —pitima ca —quixun timaquinma Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin piti 'icën.

⁵ Aın banaxa —asábi ca camabi piti ñu 'icë —quiax quicë cupí cananuna an nu ñu 'inącęcun, Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caquin piti 'ain.

An Jesucristo cuęcęcęsabi oquin bana ñuixuncę uni ñuicę bana

⁶ Ęn mi cacę bana ęcę axa Jesucristomi catamęcę unicama ñuixuncę 'aish camina an Jesucristo cuęcęcęsabi oquin bana ñuixuncę 'iti 'ain. 'Ianan camina ami ñuixuncę bana upí oquin 'unánquin a banaxa quicęsabi oquin 'ati 'ain.

⁷ Usai 'iquin camina unían aın rara usai 'iá bana ñuicębętanbi, usaribi oquin 'aquinma, upíira oquin sinánquin Nucën Papa Dios quicęsabi oquin 'ati 'ain.

⁸ Ęnęc ca ęsa 'icën. Camabi nęcęc cuai aın nami bachura 'ianan cushi 'aish ca uni upiti cuai cuęcęnia. Usai cuęcęcęsamaira oi ca camabi nęcęc upíira oquin sinánquin Nucën Papa Dios cuęcęcęsabi oquin 'ai, uni ęcę menuax upitax bucuí cuęcęanan usai 'itancęc Nucën Papa Diosan nęcęcnuaxribi abę 'aish cuęcęnti 'icën.

⁹ Usai ca 'iti 'icę quicę banax ca asęrabi 'icën. Usa ca quixun ca camabi unin upí oquin 'unánti 'icën.

¹⁰ Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócę, an camabi uni ainan 'inun ięcmisa tanquin Jesucristomia ax catamęcę unicama ięcmicę, an ca axa quicęsabi oquin ęcę menuxun 'imianan aın nęcęcunxunribi aın unicama upitax 'inun 'imiti 'icę quixun cananuna 'unanin. Usa 'ixun cananuna nun 'acęsaribi oquian camabi unin 'unánun, tęcęcęranan uni numi 'atimati banacę 'ixunbi unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixunin.

¹¹ Ęn mi cacę banacama ęcę camina axa Jesucristomi catamęcę unicama usaquian 'anun quixun caquin 'unánmiti 'ain.

¹² Usoquin 'anan camina mix męcó unima cupía unin timaquin min bana cuaisama tanti rabanun upí uni 'iti 'ain. Mixmi 'icęsaribitia axa Jesucristomi catamęcę unicamaxribi upí 'inun camina upiti bananan, upitishi 'ianan, unicama nuibanun, uisa ñu cara 'icębębi Jesucristomi catamęcęanan, min xanuma 'ain xanubę 'itima 'ain.

¹³ Ęx mi isi cuanmainun camina axa Jesucristomi catamęcę unicama timęcęcunxun Nucën Papa Diosan bana, min 'acęsabi oquin camaxunbia cuanun cushin banaquin 'ati 'ain. Atúxa upiti Jesucristomi catamęcęn camina bana ñuixunquin upí oquin sinánmiti 'ain.

¹⁴ Axa Jesucristomi catamęcę unicamaxa timęcę 'aian atun cushicaman aın męcęc minun nanxun, Nucën Papa Diosan sinánmicęcun mi cá bana a camina manutima 'ain. Atúan cacęsabi oquinmi 'anun ca Nucën Papa Diosan mi cushioti 'icën.

¹⁵ —An ca Jesucristomi catamęcę 'ixun, upí oquin ñu 'aia —quixuan unicaman mi isnun camina upí oquin sinánquin 'ęcn mi cacę banacama quicęsabi oquin ęcęquinma 'ati 'ain.

¹⁶ Amanu amanua sinanima camina a bana quicęsabi oi 'ianan a banaxa quicęsabi oquin uni bana ñuixunni 'ain. Usaquin 'aımi mix ięcę 'imainun ca an mınmi a bana ñuixuncęcun cuacę unicamaxribi Nucën Papa Diosnan 'inun ięcę 'iti 'icën.

5

Axa Jesucristomi catamēcē unicamabē usai 'iti bana

¹ Uni apan camina ñu catima 'ain. Ñu caquinma camina min papami 'acēsaribi oquin uni apan upí banaishi ñuixunquin 'ēsēti 'ain. Min xucēnmi 'acēsaribiquin camina bēná unicamaribi nuibaquin 'ēsēti 'ain.

² Min titami 'acēsaribi oquin camina nuibaquin xanu xēnicama 'ēsēti 'ain. 'Anan camina min chirabacēmi 'acēsaribi oquin xanu xuntacucamaribi 'atimaquin sinánquinma upí oquin sinánquin 'ēsēti 'ain.

³ Casunamēcē xanucama camina an ñu 'aquinti 'aíma 'ain, 'aquinti 'ain.

⁴ Usa 'aínbi ca xanu casunamēcēnēx tuáñu 'ianan babañu 'icē aín tuábētan aín baban 'aquinti 'icēn, chamará 'icē ca aín papabētan aín titan tēmēraquinbi nuibaquin tuá canioia, usa cupí. Usa 'ain camina uni 'imainun xanu, aín tita, aín papa 'imainun aín xubunu 'icē aín aintsicamaribi 'aquianan ñu 'axunti 'unánmiti 'ain. Usoquian 'ati ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

⁵ An ñu 'aquinti 'aíma 'ain ca xanu casunamēcēnēx Nucēn Papa Diosmishi catamētia. Usa 'aish nētēnbi, imēbi ēníma abē banaquin ca Nucēn Papa Dios raíri uni ñucáxunia.

⁶ Casunamēcē xanu axa xanu raíri 'aquinti sinanima, aín cuēēncēsarishi 'icē, ax ca bamacēma pain 'aíshbi bamacēsa 'icēn.

⁷ Usa 'ain camina 'ēn mi cacē banacama ēnēxa quicēsabi oía 'inun, axa Jesucristomi catamēcē unicama 'unánmiti 'ain, unían —aín aintsi 'ibu ca upí oquin 'aquinima —quixun ñuiti rabanan.

⁸ Uni 'imainun xanu Jesucristomi catamēcē 'ixunbia, an aín xubunu 'icēcama 'imainun aín aintsi 'ibucamaribi ami sinánquin 'aquincēma, ax ca Jesucristomi catamēcēmasa 'icēn. Usa 'aish ca axa Jesucristomi catamēcēma uníxa 'icēsamaira oi 'atimaira 'icēn.

⁹ An ñu 'aquintia 'aíma 'ain ca xanu casunamēcē, axa Jesucristomi catamēcē unicaman 'aquinti 'icēn. 'Aquincēxun ca atúinshia ñu 'axunun caínquinma, anribi axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti 'icēn. Usaquian 'anun aín anē quiricanu 'acē xanu, ax ca sesenta baritiañuma pan 'itima 'icēn. Casunamēcēma 'aish achúshi bēnēñuishi 'iá ca 'iti 'icēn.

¹⁰ Upí oquian ñu 'aia unin 'unáncē ca 'iti 'icēn. Cara aín tuá upí oquin canioxa, cara uni 'imainun xanu a isi aia upí oquin biaxa, cara axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquianxa, cara axa tēmēracē unicama chuámarua 'inun 'aquianxa, 'imainun cara uisa ñu upíribi 'axa quixun 'unáncē 'aish ca aín anē 'acē 'iti 'icēn.

¹¹ Usa 'ain camina casunamēcē xanu xutani 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama an 'aquinun 'imitima 'ain. Usa xanux ca Jesúsmi manuti amiribishi bēnutisa tanti 'icēn.

¹² Usari 'i ca —'ēn cana axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti 'ai — quixunbi 'aquiníma 'uchati 'icēn.

¹³ 'Ianan ca usa xanux ñu mēētisama tani chiquishi, bētsi bētsi xubunu atsínbēquinquin bana ñuibēquini niti 'icēn. Nianan ca a ñuitima ñuribi ñuiti 'icēn.

¹⁴ Usaía 'itima cupí cana cuēēnin, xutani 'aísha ax casunamēcē xanux ca bēnuti 'icēn. Bēnutancēxun tuatancēxun ca aín tuá 'imainun aín xubunu 'icē ñucama upí oquin bērúanan, aín bēnēribi 'aquinti 'icēn. Usaquian 'acēbē ca axa Jesucristomi sináncēma unicama a xanu ñui 'atimati banatima 'icēn.

¹⁵ Usai 'iquinma ca casunamēcē xanu raírinēn Nucēn Papa Diosmi sinánti ēnxun ñunshin 'atimanēn 'apu Satanasnēan sinánmicēsabi oquinshi 'aia.

¹⁶ Usa 'ain cana mi cain, bēbu 'imainun xanu axa Jesucristomi catamēcēcaman ca aín aintsi 'ibu casunamēcē 'icē upitaxa 'inun bērúanti 'icēn, axa Jesucristomi catamēcē unicaman isa a bērúanan quixun sinánquinma.

Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman, an 'aquinti aín aintsi 'ibu 'aíma 'ain, xanu casunamëcë 'aquinti 'icën.

¹⁷ Aín cushían upí oquin 'aquincëxun ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami sinánquin nuibaquin aín bana cuati 'icën. Usa 'ixun ca bêtsi 'acësamaira oquin an bana ñuixuanan upí oquin 'unánmicë, ami sinánquin nuibanan upíira oquin aín bana cuati 'icën.

¹⁸ Moisésñëan cuënëo bana ca quia: “Trigoma rëucubutanun amáquin piia quixun camina vaca bënë cuëtanitima 'ain”. Jesusaxribi ca ësai quiacëxa: “An ñu mëëxuncë uni a ca an ñu mëëmicë unin cupíoa”. Usaribiti ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni an aín cupí biti asábi 'icën.

¹⁹ Axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushia, usai ca 'ia quixun uni achúshinën ñuia camina cuashiti 'ain. Rabë unían ñuia camina cuapánti 'ain. Rabë 'imainun achúshi unían ñuiaíra camina —asérabi ca —quixun 'unánti 'ain.

²⁰ Usa 'ixuan asérabi ënquinma 'aisama ñu 'aia camina axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëñuxun sinanatánun 'ësëti 'ain, usaquinmi caia cuaquian axa Jesucristomi catamëcë uni raírinën —'ënribi cana usaquin 'atima 'ai —quixun sinánun.

²¹ Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo 'imainun aín ángel upícamanribia ismainun cana ësáquin 'anun mi cain: Min aintsi 'ibu 'imainun uisa uni cara, anbia axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'ixunbi ñu 'aisama 'aia camina axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëñuxun sinanamiquin cati 'ain, 'ën mi cacësabi oquin.

²² Upí oquin aín nuitu 'unánxunmaishi camina uni axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'imitima 'ain. Upí oquin pain uisa uni cara quixun istancëxun camina min mëcën anu nanquin anëti 'ain. Isunmabi upíma uni anëaxbi camina usaribiti upíma 'iti 'ain. Usaquin ñu 'ati rabanán camina bërúancati 'ain.

²³ Min pucu 'aisama 'iquin camina 'unpáxëshi 'aquinma vino chamara 'unpáxcëñun mëscuxun 'ati 'ain.

²⁴ Uni raírinëan unëquinma ñu 'aisama 'aia ca a unicama policíanën buáncëma 'aínshi unin isia. Isananbi ca uni raírinënribi unëxun ñu 'aisama 'aiabia policíanën a unicama buáncëbëtan cuni unin 'unania.

²⁵ Usaribiquin ca unían ñu upíshi 'aia camabi unin isia. Usaquian iscëma 'aíshbi ca unían upí oquin 'acë ñu ax raíri unían 'unáncëma 'itima 'icën.

6

¹ An uni ñu mëëxuncë uni, ax Jesucristomi catamëcë 'ixun ca an ñu mëëmicë uni ñuiquinma upíxuinshi ñu mëëxunti 'icën, unían Nucën Papa Dios ñuianan aín banaribi 'atimaquin ñuiti rabanán.

² A rabëtaxbi Jesucristomi catamëcë 'ixun ca an uni ñu mëëxuncë unin —an ë ñu mëëmicë uni cana upí oquin ñu mëëxunima —quixun sinántima 'icën. Usai 'iquinma ca an ñu mëëmicë uni axa Jesucristomi catamëcë 'aish aín nuibacë xucénsa cupí, bêtsi uni 'acësamaira oquin ñu mëëxunti 'icën. Usai 'inun camina camabi uni ñuixunquin 'unánmiti 'ain.

Jesucristomi catamëcë uni ñuñu 'iisa tani bënëtima bana

³ Ui unin cara unínbi sináncë bana uni 'unánmiquin Nucën 'Ibu Jesucristonën ñuicë bana, anun uni iëti, a 'imainun an sinánmicëxuan aín unicamanribi ñuicë bana cuaisama tania,

⁴ a unin ca rabiacaquinbi aña ñubi 'unáncëma 'icën. Usa unin ca abë cuëbicanantishi cuëenquin —usama ca, ësaira ca bana 'icë —quixun raíri unicama cuëbicananquinia. Usai 'i ca a unicamax nutsianan, nishánanan, ñuianani

'atimati banaia. Usa 'ixun ca uinu 'icë unínbi ca asérabi bana ñuima quixun sinania.

⁵ Usa 'aish ca a unicamax usaíshi 'iquin uisa ñu 'ati cara upí 'icë, uisa ñu 'ati cara upíma 'icë quixun 'unanima nētētima nishánani cuamianania. Usai 'icë unicaman ca Nucën Papa Diosan bana 'aquin isa unin curíqui biti 'icë quixun sinania. A unicamabë camina nitima 'ain.

⁶ Axa ñuñu 'iisa tani bēnētima Jesucristomi catamēcë uni ax cuni ca upí oquin sinani cuēēnia.

⁷ Ñuñu cananuna bacéanma 'ain. Usaribiquin cananuna bamaquianquin uisa 'ixunbi nun ñucama buaniman.

⁸ Usa 'ain cananuna pitiñu 'ianan chupañu 'aish cuēēnquin 'aisamaira ñuñu 'iti sinántima 'ain.

⁹ Axa 'aisamaira ñuñu 'iti cuēēncë uni a ca ñunshin 'atimanēn 'apun ñu 'aisama 'anun sinánmia. Sinánmicëxun ca a unicaman, uni sinánñuman 'acēsaribi oquinshi 'ati 'icën. Atúan usoquin sináncë cupí ca an 'aisama ñu 'atishi sináncë unicamax, aín sinan ñancáishi 'aish xēnibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamanuxun 'aia.

¹⁰ Axa ñuñu 'ianan 'aisamaira curíquiñu 'iti cuēēncë uni an ca masáquin sinan sinánquin, uisa ñu cara upíma 'icë abi 'aisama sinánñu 'ixun 'aia. Usa 'ain ca raíri unin Jesucristomi sináncë 'ixunbi 'aisamaira ñu biti cuēēnquin, Jesucristo manubianxun ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca masá nuituti nitsia.

Jesucristonan 'ixun ñu 'atima 'ati sinánquinbi tēnēti bana

¹¹ Uni raírinēan 'aisamaira ñuñu 'ianan curíquiñu 'iti cuēēncë cupí 'atima ñu 'acēbēbi camina mix Nucën Papa Diosmi catamēcë 'aish atumi 'unánti 'ain. 'Unánquin camina upí sinánñu 'ixun Nucën Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'anan, ami catamēti unicamabë nishánanima nuibananan, uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima 'ianan, rabbitima cuēmēninishi banati 'ain.

¹² Ñunshin 'atimanēan 'atimamitisa tancëxunbi tēnēquin camina Nucën Papa Diosmi catamēcë 'ixun ax cuēēncēsabi oquinshi ñu 'ati 'ain. Usoquin 'atancëxmi xēnibua 'aínbi aín nētēnu abē 'inun ca an mī caísacëxa. Asérabi cana 'ēx usai 'i quíax camina 'itsa unían cuamainun quíacën.

¹³ Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, a 'imainun Jesucristo, Poncio Pilatonēn ñucácëxun chiquinaquin –'Apu 'inux cana uacë –quixun cá, ax cuēēncēsabi oquin cana mī cain,

¹⁴ Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēti nētē 'itámainuan xēnibua 'aínbi uínbi min camina ñu 'atima 'acë quixun sinánti rabanán camina ñu 'aisama 'aquinma, 'ēn mī cacē bana bētsi oquinma ax quicēsabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁵ Aín nētēa sēnēncēbētan ca Nucën Papa Dios, ax achúshishi 'icēa camabi unin ashi rabbiti, 'ianan cushiira cushi 'aish, 'apucaman 'Apu 'ianan 'ibuca-man 'Ibu, anbi Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēnun xuti 'icën.

¹⁶ Nucën Papa Dios axēshi ca cēñutima usabi 'ia. Ax ca uíxbi bēbaquiantisama oquian pēcacē nēbētsi 'icën. Uínu 'icë unínbi ca a isáma 'icën. Istisama ca ax 'icën, uínbi ca a isima. Ax cushiira cushi 'icë ca xēnibua 'aínbi camabi unicama 'imainun ángelcamanribi a rabbiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

¹⁷ Axa Jesucristomi catamēcë uni, 'itsa curíquiñu 'imainun 'itsa ñuñu 'icë camina ésaquin cati 'ain: Curíquiñu 'ixun camina –'ēx cana ñuñuira 'aish bētsi unisama 'ai –quixun sinántima 'ain. Curíqui 'imainun ñucamaxribi ca nētēti 'icën. Usa 'ain camina min curíquimi catamēquin –uínbi ca 'ē uisoima, añu ñu carana 'aisa tani a cana 'ati 'ai –quixun sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina Nucën Papa Dios an bamatimoi tsócë 'ixun, anun nux chuámarua bucunun camabi ñu nu 'ináncë, amishi catamēti 'ain.

¹⁸ Canan camina ësaquinribi atu cati 'ain, ënquinma upí ñuishi 'anan ca uix cara ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icë aribi ñonquinma 'aquínti 'icë quixun.

¹⁹ Usoquin 'acë 'aish ca ñuñu uni ax Jesucristonën 'acësaribi oquin sinácë 'aish ënë menuxun pain Nucën Papa Dios cuëenmitancëx, bamatancëxribi xënbua 'aínbi chuámarua abë 'iti 'icën.

Ashia Pablonën Timoteo cá bana

²⁰ Timoteo, cana mi cain, bana itsi ñuixunquinma camina Jesucristo ñuicë banaishi bëtsi oquinma unicama ñuixunti 'ain. Jesucristo ñui quicë bana isa quixunbi ca bëtsi bëtsi unin asérabi a bana quicësa oquin ñuixunquinma bëtsi bana ñuia. A banax ca an ñu 'unácë unicaman asérabi isa quixun ñuicë 'aishbi ñancáishi 'icën. A bana camina cuatima 'ain.

²¹ Raírinën ca a bana cuaquin Nucën Papa Diosmi sinánti ëanxa.

Nucën Papa Diosan nuibaquin mi 'aquinmainun ca bërúanx 'it. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN ARIBI TIMOTEO BUÁNMITĚCĒAN QUIRICA

Pablonĕan Timoteo quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ĕx cana Pablo, aín bana ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin. —Jesucristomi catamĕtíshi ca uni Nucĕn Papa Diosan 'iti 'icĕ —quixun unicama canun ca Jesucristonĕn 'ĕ 'imiacĕxa.

² Timoteo, 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕ nuibaquin cana ĕnĕ quirica mi buánmin. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibaquin min 'uchacama tĕrĕncĕ cupími ainan 'aish chuámashirua 'iti cana cuĕĕnin.

Cristo ñuiquin uni cati bana

³ Nucĕn raracaman 'asaribi oquin 'ĕnribi asĕrabi a 'inamĕcĕ 'ixun rabiĕ, Nucĕn Papa Dios, a cana imĕbi nĕtĕnbi abĕ banaquin mi ñucáxunquin —asábi ca —quixun cain.

⁴ Mixmi bĕunan mĕscúĕ aribi manucĕma 'ixun cana chuámarua tani cuĕĕinra cuĕĕnuxun mi istĕcĕinsa tanin.

⁵ 'Imainun cana mixmi asĕrabi Jesucristomi sinania 'ĕn mi iscĕ a manuiman. Min chichi, Loida, 'imainun min tita, Eunice, axa 'icĕsaribiti camina mix asĕrabi Jesucristomi sináncĕ 'ai quixun cana 'unanin.

⁶ Usa 'ain cana manúaxmami 'inun mi cain, 'ĕn mĕcĕn minu nancĕbĕtan ca Nucĕn Papa Diosan aín bana ñuixunun aín cushi mi 'ináncĕxa. A cushia minuax nĕtĕnunma camina bĕnamĕbutibia tsi rĕquirutĕcĕncĕsa 'inuxun, ami catamĕquin aín bana ñuixunti 'ain.

⁷ Ainan 'aíshnu racuĕ 'inun ca Nucĕn Papa Diosan nu 'imiama 'icĕn. An ca nu ainan 'imiacĕxa, aín cushiñu 'ixúnu nuibaquin unicama 'aquianan upí oquin sinánquin ñu 'anun.

⁸ Mix ainan 'aish camina —'ĕx cana Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixun uni catimi rabíntima 'ain. 'Imainun camina Jesucristonĕn bana uni ñuixunia 'ĕ sipuacancĕ cupí rabíntima 'ain. Usai 'iquinma camina miribia uni Nucĕn Papa Diosan bana ñuixuncĕ cupí, unin tĕmĕramicĕxunbi rabínquinma tanshiti 'ain, Nucĕn Papa Diosan ax cuĕĕncĕsabi oquin mi cushiomainun.

⁹ Nucĕn Papa Diosan ca nu iĕmiquin ainan 'imiacĕxa, nuxnu ax cuĕĕncĕsabi oíshi upí 'inun. Nun ñu upí 'acĕ cupíma, axbi nuxnu ainan 'iti cuĕĕnquinshi, ca nu nuibaquin Jesucristo cupí nu ainan 'imiacĕxa. Camabi ñu uniocĕma pain 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin, Cristo Jesusan nu iĕminun mĕnócĕxa.

¹⁰ Mĕnío 'ixun ca camabi unían —an ca nu nuibatia —quixun 'unánuan nu iĕmiti Jesucristo xuacĕxa. Xuá 'aish ca axa ami catamĕcĕ unicamaxa ax utĕcĕncĕbĕ usaribiti 'iti oi bamatancĕxbi baísquiacĕxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, ainan 'aish ca uni aín nĕtĕnu cĕñútimoí abĕ 'iti 'icĕ quixun.

¹¹ Usaía Jesucristo ñui quicĕ banacama camabi judíosma unicama ñuixuanan aín bana quicĕsabi oía 'inun 'unánminun ca Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'imiacĕxa.

¹² An 'imicĕxun usoquin 'acĕ cupía bĕtsi bĕtsi ocancĕxbi cana rabiniman. Ami catamĕquin cana 'unanin, ax cushiira 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan, 'ĕx a 'inamĕcĕ 'icĕ bĕrúanquin aín bana bĕtsi oquin ñuiquinma upí oquinshi unicama 'unánminun 'ĕ 'aquinti 'icĕn. 'Aquianan ca anúan ax utĕcĕnti nĕtĕn uquin an 'ĕn 'acĕ ñucama upí isti 'icĕn.

¹³ 'Ēn mi ñuixuncē banacama quicēsabi oquin camina manuquinma 'ati 'ain. 'Anan camina ainan 'icēa Cristo Jesusan mibē 'ixun cushiocēx ami catamēti camabi uni nuibacē 'iti 'ain.

¹⁴ Aín Bēru Ñunshin Upí an nubē 'ixun nu sinánmicē, an 'aquincēxun camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oíshi 'ianan Jesucristo ñuicē banaishi ñuixunti 'ain.

¹⁵ Camina 'unan, Asia menuax ucē unicamabētan ca Figelo 'imainun Hermógenes, axribi anuax ucē 'ixun, anribi 'ē ēbianxa.

¹⁶⁻¹⁷ Usa 'aínbi ca Onesíforonēn 'ēx masá nuitucasíabi 'ē 'ēsēquin 'ē cuēēnmiaxa. Romanu ax bērí ucē 'ixun mēracatsi bēnéquin bariquinbi 'acasmapantancēxun 'ē mērax ca 'ēx sipunu 'aínbi rabinima 'itsai 'ē isi uaxa. Usa 'ain cana Nucēn 'Ibu Diosan Onesíforonēn xubunu 'icēcama nuibaquin 'aquinti cuēēnin.

¹⁸ 'Imainun camina 'unanin, Efeso ēmanuxunribi ca Onesíforonēn ñu nu 'itsa oquin 'axuanxa. Usa 'aían Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēncēbētan Nucēn 'Ibu Diosan a upí isti cana cuēēnin.

2

Aín cushían cacēsabi oi suntáru 'icēsaribiti Jesucristonan 'aish, 'iti bana

¹ Timoteo, 'ēn bēchicēsa 'icē cana mi cain, Jesucristonēan nubē 'ixun nuibaquin nu 'inánti aín cushi a bitsi camina ami cushicē 'iti 'ain.

² Axa timēcē unicama 'ēn caiami cuacē banacama, a camina, an asérabi uni raíri 'unánmiisabi sinánñu uni caístancēxun usaribi oquian 'anun 'unánmiti 'ain.

³ Suntárunēan upí 'ixun aín cushían cacēsabi oquin tēmēraquinbi 'acēsaribi oquin camina mix, Jesucristonēn uni 'ixun, tēmēraquinbi an cacēsabi oquin 'ati 'ain.

⁴ Suntárunēn ca suntáruma unicamabētan ñu mēēquinma atun 'ati ñuishi 'aia. Usa 'ixun ca aín comandante cuēēnminuxun añu 'anun cara caia a 'atishi 'ixun cainia. Usaribi oquin camina min 'Ibu, Jesucristo, ax cuēēncēsa oquinshi 'ati 'ain.

⁵ Ēnēx ca ēsaribi 'icēn. An pelota 'acē unicamax ca usaquin pelota 'ati 'unáncēma 'aish ñancábi cuaia. Usai 'iquin ca aín cupí bitsima.

⁶ Ēsaribi ca. An ñu mēēcē unínribi ca aín naēnu ñu 'apáxun mēñoquin, ax paían 'icēcama a ainan 'inun cuēēnquin bitsia.

⁷ 'Ēn mi cacē banacama ēnē camina upí oquin sinánti 'ain. Sinania ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn upí oquinmi cuanun mi 'unánmiti 'icēn.

⁸ Axa bamaxbi baísquia Jesucristo, Davidnēn rēbúnqui, a camina manuquinma sinánti 'ain. A ñui quicē bana anun uni Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti, a ca 'ēn unicama ñuixuncē ēnēx 'icēn.

⁹ A bana ñuixunia oquin ca unin 'ē sipuaquin tēmēramianan 'uchañu uni 'acēsaira oquin 'ē manē risin tēcērēcaxa. Usoquin 'ē 'aquinbi ca uinu 'icē unínbi Nucēn Papa Diosan bana cēñuima. A bana cuati ca 'itsa uni Jesúsmi sinania.

¹⁰ An sinánmicēx ca 'itsa uni Nucēn Papa Diosnan 'inux Cristo Jesúsmi sinánti 'icēn. Acamaxa aín 'uchacama tērēncē 'ianan Cristo Jesúsbé 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosnan 'inun cana unían tēmēramicēxunbi tanshiti cuēēnquin a bana ñuin.

¹¹ Ēsaía quicē bana ēnēx ca asérabi 'icēn:
Nun 'uchacama ēni Cristobē bamacēsa 'itancēx abē baísquicēsa 'aish cana-nuna abē 'iti 'ain.

¹² Nucën Papa Dios ainan cupí tēmëraquinbi ëncëma 'aish cananuna abë 'apusa 'iti 'ain. Usa 'aínbi ca nuxnu —'ëx cana Jesucristonën unima 'ai —quicëbë axribi nu ñui —ax ca 'ën unima 'icë —quiti 'icën.

¹³ Axa quicësabi oquinu 'acëbëtanmabi ca ax cëmëma 'ixun asérabi ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aia.

Upí oquin 'unáncë 'ixun Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunti

¹⁴ Atúan a bana manuxunma 'anun sinanamiquin camina axa bëtsibë cuëbicánani —usama ca, ësaira ca bana 'icë —quiax cuamianáncë unicama, a Nucën 'Ibu Dios cuëëncësabi oi usai 'iaxma 'inun quixun cati 'ain. Usai cuamiananti ca 'aisama 'icën. Usa bana cuaquin ca uni itsin 'atimaquin sinánti 'icën.

¹⁵ Nucën Papa Diosan iscëxun camina aín bana upí oquin 'unáncë 'ixun rabínquinma unicama ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ënë nëtënu 'icë ñuishi ñuia, ax 'aisamairai banacë unicamasaribi camina 'itima 'ain. Usai ax banacë unicamax ca Nucën Papa Diosmi sinanima camabi nëtën 'uchaia.

¹⁷ Nunu 'irutancëx chaaquin ca cun, nucën nami tsitsiaráquin paë oia. Usaribi oquian upíma unicaman 'aisama bana chanioquin ñuia ca 'aisamaira unin cuatia. Usa uni ca Himeneo 'imainun Fileto 'icën.

¹⁸ A uni rabëtax ca Nucën Papa Diosan banamabi cëmë bana ñui, anun baísquiti nëtë isa inúacëxa. Usa 'aínsa uni bama 'aish baísquitima 'icë quixun caquin, uni raíri uisa cara 'iti 'icë quixun sináncasmamia.

¹⁹ Unían bëtsi bëtsi ñu sináncë 'aínbi ca sinanatëcëntima oquian, xëñibua 'aínbi usabi 'iti oquin, Nucën Papa Diosan 'inan bana, ënëx ësai quia: “Uicamax cara asérabi ainan 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”. Quianan ca ësairibi quia: “Uicamax cara —'ëx cana Cristonan 'ai —quia, an ca ñu 'aisama 'ati ënti 'icën”.

²⁰ Ñuñu unin xubu chanu ca curi 'acë xanpa 'imainun uxu manë 'acë xanpa 'imainun i 'acë xanparibi 'imainun mapú 'acë xanparibi 'icën. Usa 'ain ca curi 'acë 'imainun uxu manë 'acë upíira anúinshi aín 'ibun piti 'icën. Usa 'aínbi ca i 'acë 'imainun mapú 'acë ñu ax anun ñu 'arutishi 'icën.

²¹ Usaribiti ca an Nucën 'Ibu Diosbëtan upí ñu mëëti 'acë uni ax aña ñu 'atimabi 'ati sináncëma 'iti 'icën. Usa 'aish ca uisa ñu upía 'anun cara Nucën 'Ibu Dios cuëënia, a cuëënquin 'anuxun caínti 'icën.

²² Bëná unicaman ñunshínquin ñu 'acë, usaribi oquin 'ati sinántima cupí camina atumi 'unánti 'ain. Usai 'i camina axa aín nuitu upí 'aish Nucën 'Ibu Diosbë banacë unicamabëtan upí ñuishi 'anan Jesucristomi catamëti, abë nuibanani pëcananíma chuámashi 'iti 'ain.

²³ Sinánñuma unían 'acësa oquin camina unia cuëbicanáncë bana a cuatima 'ain. Usai cuëbicánani ca unicama bëtsibë nishánani upitax 'ima.

²⁴ An Nucën 'Ibu Dios ñu 'axuncë unicaman ca abë cuëbicanánquinma camabi uni upíoti 'icën. Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun ca bëtsi uniribi anribia 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Ianan ca ami uni nishcëxibi axribi unimi nishtima 'icën.

²⁵ Usa 'ixun ca ami nishquinma an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama munu upí oquin 'ësëquin 'unánmiti 'icën. 'Unánmiquin ca — Nucën Papa Diosan 'imicëx ca sinanati Jesucristomi catamëti 'icë —quixun sinánti 'icën.

²⁶ Usaquian 'aquincëxa sinanacëbëtan ca ñunshin 'atimanën 'apun ax cuëëncësabi oquian ñu 'atima 'anun 'imicë 'ixunbi a uni ënti 'icën.

3

Jesucristo utēcēnti nētēa 'urama 'ain usai uni 'iti bana

¹ Ēsaquinribi camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utēcēnti nētēa 'urama 'ain ca aín unicamax 'aisamaira tēmēranuxun 'aia.

² Usaía 'icēbē ca ěsa uniribi 'iti 'icēn: an ainanshia 'inun ñu cuēēncē, curíquishi biti cuēēncē, axa rabiacati —'ěx cana uni itsisama 'ai —quicē, Nucēn Papa Diosmi 'atimati banacē, an aín tita aín papan banabi cuacēma, axa ñu 'ināncēxbi —asábi ca —canancēma, axa Nucēn Papa Diosmi sinántisama tancē.

³ Usa 'aish ca bētsibē nuibanainsama tanan aín ami nishcē uniribi abē mēnionantēcēinsama tanti 'icēn. Usai 'iquin ca cēmēi bētsimi manánan ñunshinacēquin aín sināncē ñuishi 'ati 'icēn. 'Anan ca sinánñuma 'ixun raíri uni tēmēramiti 'icēn. Usai 'iquin ca uisa ñux cara upí 'icē a 'aisama tanti 'icēn.

⁴ Aín quicēsabi oquin ca ñu 'atima 'icēn. Nuituñuma 'ixun ca ax cuēēncēsabi oquinshi ñu 'ati 'icēn. Usai 'i cērúquin ca añu cara Nucēn Papa Dios cuēēnti 'icē quixun sinánquinma ax cuēēncēsoquinshi ñu 'ati 'icēn.

⁵ —Uni raírinēxa 'icēsaribiti cana 'ěx Nucēn Papa Diosmi sinani nitsi —quiquinbi ca an sinánmicēxunma aín bana quicēsabi oquin 'atima 'icēn.

Usaía ax 'icē unicamami 'unani camina bērúancati 'ain.

⁶ A unicama raírinēan xubu itsi xubu itsinu atsínbēquinquin, bana ñuixunquin parāncēxun ca anua 'icē an ñu 'atima 'acē xanucaman sinánñumasa 'ixun, aín bana cuatia. Upí oquin sinánquinma ca a xanucaman bētsi bētsi oquin sinania.

⁷ Usa 'ixun ca bētsi bētsi bana cuaquinbi uisai cara Jesucristomi catamēti 'icē quixun 'unanima.

⁸ Usa unicaman ca Janesbētan Jambresnēn Moisésnēn 'acē ñu ax ca cēmē 'icē quixun uni sinánmiasaribi oquin Nucēn Papa Diosan bana ax ca cuatima 'icē quixun unicama sinánmia. Aín sinan upíma 'aish ca Nucēn Papa Diosan iscēx ainanma 'icēn.

⁹ Usa 'aínbi ca —cēmēntapun 'aish ca sinánñuma uni 'icē —quixun sinánquin unin aín bana 'uran sinánquinma manuti 'icēn, bēráma unin Jannes 'imainun Jambresnēn bana manuasaribi oquin.

Ashiquin usai 'inun Pablonēn Timoteo cá bana

¹⁰ Min camina 'ēn bana ñuia upí oquin cuanan uisai carana 'ěx 'i abi 'unánan añu carana 'aisa tani quixun 'unan. 'Unánan camina 'unan, 'ēn cana Nucēn Papa Diosmi catamēquin, aín bana cuaisama taniabi ami nishquinma uni upí oxuinshi bana ñuixuan quixun. Camina 'unan, tēmēraquinbi ēnquinma cana atu nuibaquin Nucēn Papa Diosan banaishi sinánquin unicama ñuixuan.

¹¹ Min camina 'unan, axa 'ēmi nishcē unicaman ca bētsi bētsi oquin 'aisamaira 'ē tēmēramiāxa. Uisai carana 'ěx Antioquía, Iconio, Listra, a ěmacamanuax 'ia quixun camina 'unan. Anuax tēmērai bamati 'icēbia Nucēn 'Ibu Jesusan 'aquincēx cana iēan.

¹² Asérabi ca axa Cristo Jesús quicēsabi oi 'iisa tancē unicama unin bētsi bētsiocēx tēmērati 'icēn.

¹³ Usaía 'imainun ca 'aisama unicama 'imainun an uni parāncē unicama, ax bētsi unían parāncē 'ixun atúnribi usaribi oquin uni parāncē 'aish axa 'iásamaira 'iti 'icēn.

¹⁴ Usa 'aínbi camina a ēníma mínmi 'unāncē bana quicēsabi oi 'iti 'ain. —Asérabi ca —quixun sinánquin camina a bana 'unan. Uicaman cara mi 'unánmiāxa quixun camina 'unanin.

¹⁵ Chamará 'ixunbi 'á 'ixun camina Nucēn Papa Diosan bana 'unanin. A banacama 'unánquin camina uisai caramina 'iti 'ai quixun 'unánan, uisari caramina Jesucristomi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti 'ai quixun 'unánti 'ain.

¹⁶ Camabi Nucën Papa Diosan banax ca anbia sinánmicëxuan aín unicaman cuënëo 'icën. Usa 'ain cananuna a bana isquin 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu ainan 'imia quixun 'unánan, uisaira 'i caranuna 'uchai quixun 'unánan, uisax caranuna 'uchatancëxbi Nucën Papa Diosbë upí 'itëcënti 'ai quixun 'unánan, uisai 'i caranuna aséabi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'ai quixun.

¹⁷ Usaquin 'unani ami catamëcë 'ixuan aín unicaman bëtsi unicamaribi 'unánminun ca Nucën Papa Diosan aín bana aín unicama cuënëomiacëxa.

4

¹ Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo, ax 'Apuira 'aish uxuan uni bamacëmacama 'imainun uni bamacëcamaribi, uisa cara oti 'icë quixun isti, an cuamainun cana mi cain,

² minmi ñuixuncëxuan min bana cuanan, cuatiamabi camina uni bana ñuixunti 'ain. Ñuixunquin camina Jesucristo ñuicë banax ca aséabi 'icë quixun 'unánmiquin amia sinánun 'aquinti 'ain. 'Aquianan camina an ñu 'aisama 'acë unicamaribi 'esëanan camabi uni Jesúsmi catamëcë 'aísha upí 'inun 'esëti 'ain. Min cacëxun cuacëbëma bënëquinma camina minmi upí oquin 'unáncë bana ñuixunquin uni 'esëti 'ain.

³ Jesucristo utëcënti nëtë 'urama 'ain ca unin Nucën Papa Diosan bana anúan atux upí 'iti a cuaisama tanti 'icën. A bana cuaisama tanquin ca unin, ainsa atúan cuaisa tancë bana ñuixunun quixun bëtsi unicama bariti 'icën.

⁴ Nucën Papa Diosan bana cuaisamaira tanquin ca unían anbi sinánquin ñuicë banaishi cuati 'icën.

⁵ Usa 'ainbi camina min upí oquinra sinánxun ñu 'ati 'ain. Tëmëraquinbi tanshiquin camina ënquinma –Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quixun caquin uni bana ñuixunti 'ain. Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin camina sënëonuxun ënquinma min ñu mëeti 'ati 'ain.

⁶ Nucën Papa Dios cuëenminuxun cana aín ñu mëeti 'an. Usa 'ain ca 'ën bamati nëtë 'urama 'icën.

⁷ Uisa ñuishi cara 'icëbë tëmëraquinbi cana Nucën Papa Diosan bana ënquinma uni ñuixunquin Jesucristonëan 'ë cacësabi oquin 'aquin sënëon. Usonan cana aséabi Nucën Papa Diosmi sinánti ëníma aín bana quicësabi oi 'ian.

⁸ Usa 'ixun cana Nucën 'Ibu Jesucristonën utancëxun, upí oquin ax cuëencësabi oquin 'ën 'acë cupí cara uisaira 'ë 'imiti 'icë quixun isti 'ain. An ca aséabi aín quicësabi oquin 'ati 'icën. Usa 'ixun ca 'ëishima, an axa uti cuëenquin caíncë unicamaribi, utancëxun uisaira oquin cara aturibi 'imiti 'icë usoquin 'imiti 'icën.

Ësaquinribia Pablonën Timoteo cá bana

⁹ Bënëtishi camina 'ë isi uti 'ain.

¹⁰ Demas ax ca ënë menu 'icë ñuishi 'aisamaira cuëeni, 'ë ëbiani Tesalónica ëmanu cuanxa. Crescente axribi ca Galacia menu cuanxa. Cuanmainun ca Titoxribishi Dalmacia menu cuanxa.

¹¹ Lucasëshi ca 'ëbë 'icën. Usa 'ain camina Marcos barixun mërabëtsínquin 'ëa Nucën Papa Diosan bana ñuiquínun bëti 'ain.

¹² Tíquico cana Efeso ëmanu xuan.

¹³ Uquin camina Troas ëmanu Carponën xubunu 'ën nanbëtsíncë tari a 'ë bëxunti 'ain. Bëxuanan camina 'ën quíricacama 'ë bëxuanan quírica catacama aribi manuxunma 'ë bëxunti 'ain, a cana cuëenin.

¹⁴ Alejandro, an manë ñu uniocë uni, an ca 'ëmi manánxun 'itsaira 'ë tëmëramíaxa. Usa cupí ca uisa cara oti 'icë usoquin Nucën 'Ibu Diosan 'ati 'icën.

¹⁵ Nun nu Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëbë ca a bana ñui 'atimati banaxa, Usa 'ain camina mix an ñuicë bana cuati rabanan abë nitima 'ain.

¹⁶ 'Ë ñuia ami uni manáncëxuan, 'atabaquin amia uni manáncë 'apun camicëx cuanxun, 'ën usai cana 'i quixun chiquinaquin caiabi ca uinu 'icë unínbi 'ënun rabanan 'apu cacëma 'icën. Camáxbi ca 'ë ëbiani cuanxa. Usa 'ë ocëbi Nucën Papa Diosan uisabi oxunma 'atibi ca 'iti 'icën.

¹⁷ Acaman ëniabia Nucën 'Ibu Jesucristonën 'aquinia ca a 'apun 'ë uisabi ocëma 'icën. Usoquin ca 'inúan nëecënëan piisa tancëxbia ñuina abácësaribi oquin, unin 'aisa taniabi Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë iëmiaxa. Usoquian iëmitancëxun cushiocëxun cana aín bana ñuitëcëan, judíosma unicamánbia cuanun.

¹⁸ Usaquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë 'aquianxa. Usaribi oquin ca 'ë 'aquintëcënquin uisa cara ocaniabi 'ë 'aquinti 'icën. 'Aquintancëxun ca 'ëx aín nëtënu abë tsónun 'ë 'imiti 'icën. Upíira 'icë ca cëñútimoquin unin Nucën Papa Dios rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

Upíloquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁹ Prisca 'imainun Aquila camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. 'Imainun camina Onesíforonën xubunu 'icëcamaribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

²⁰ Corinto ëmanu Erasto bërúmainun cana Trófimo aín nami upíma 'icë, Mileto ëmanu ëbian.

²¹ Mitabúcëma 'aínshi camina bënëtishi uti 'ain. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, acama 'imainun an Nucën Papa Diosan bana 'acë unicamanribi ca bërúanxmi 'inun quixun mi camia.

²² Mibë 'ixuan Nucën 'Ibu Jesucristonën mi cushiomaiuan Nucën Papa Diosan mibë 'icëcamacëñun mi nuibaquin 'aquincëx camina bërúanx 'iti 'ain. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TITO BUÁNMIÁ QUIRICA

PablonĒan Tito quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo, an Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'anan Jesu-
cristonĒan a űuixun aín bana űuixunun caísa 'ain. Usa 'aish cana 'ĕx, uisai cara
a Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun caísa unicama Jesucristomi catamĕti upí 'iti
'icĕ quixun 'unánmicĕ uni 'ain.

² Usa 'ixun cana ainan 'aish ca uni xĕnibua 'aínbi aín nĕtĕnu abĕ 'iti 'icĕ
quixun unicama 'unánmin. Ax asĕrabi cĕmĕma 'aish ca Nucĕn Papa Dios
bĕráma, me 'imainun camabi űu uniosama pain 'aíshbi, ĕsai ca 'ĕn unicama
'ĕn nĕtĕnu 'ĕbĕ 'iti 'icĕ quiax quiacĕxa.

³ An mĕnĭosabi oquin ca anúan unicama ĕnĕ űucama 'unánti nĕtĕa 'icĕbĕtan
aín unicaman bana űuixuncĕxun camabi unin cuanun mĕnĭoquin, 'ĕnribi uni
aín bana űuixunun Nucĕn Papa Diosan 'ĕ caíscĕxa. An ca Cristomi catamĕtia
ainan 'inun unicama iĕmia.

⁴ Tito, 'ĕn cana ĕnĕ quirica mi buanmin. 'Ēx ami sináncĕsaribi oi mixribi Je-
sucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn bĕchicĕsa 'ain. Nucĕn Papa Dios 'imainun
Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibacĕxmi ainan 'aish
chuámarua 'iti cana cuĕĕnin.

Creta nasínuxun Titon usoquin űu 'a

⁵ Anuax uquin cana nun nu sĕnĕoncĕma űucama ami sĕnĕonun Creta nasínu
mi ĕbĕtsían, anuxunmi 'ĕn mi cacĕsabi oquin ĕmacamanu cuanquin, uicamax
cara axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'iti 'icĕ quixun caístancĕxun
anĕnun.

⁶ Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'inun camina ĕsa uni caísti
'ain: Unin —'aisama ca —quixun űuicĕma ca 'iti 'icĕn. Usa 'ianan ca xanu
achúshiűuishi 'iti 'icĕn. 'Ianan ca aín bĕchicĕcamaxribi upí oquin bana cuacĕ 'iti
'icĕn. Aín bĕchicĕcamax ca —bana cuacĕma 'ixun ca 'aisama űu 'aia —quixuan
unin űuicĕma 'iti 'icĕn.

⁷ Usa 'icĕmi mĭtsun caíscĕ unicaman ca atun cushi 'ixun aín unicama
Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin bĕrúanti 'icĕn. Usa 'aish ca upí űuishi
'ai —űu 'aisama ca 'aia —quixuan unin űuicĕma 'iti 'icĕn. 'Ianan ca bĕtsi
uni űuuma ca quixun sinánquin ashi űu 'axunun cacĕ 'itima 'icĕn. 'Ianan ca
bĕnĕtishi masáquin sinani nishtima 'icĕn. 'Ianan ca paĕntima 'icĕn. 'Ianan ca
unibĕ mĕĕananti sinánűu 'itima 'icĕn. 'Ianan ca curíquiűu 'inuxun uni paránti
sinántima 'icĕn.

⁸ Usai 'iquinma ca a isi aia cuĕĕnquin uni biti 'icĕn. Añu űucamax cara upí 'icĕ
ashi 'ati ca sinánti 'icĕn. Upí oquin sináncĕ 'ixun űu 'atima 'acĕma ca 'iti 'icĕn.
Nucĕn Papa Diosan bana quicĕsabi oi ca 'aisama űu 'aíma upíshi 'iti 'icĕn.

⁹ Atun ca nun űuixuncĕ bana upí oquin cuacĕ 'ixun bĕtsi uniribi a bana
cuanun 'unánmiti 'icĕn. 'Unánmianan ca a bana ca cĕmĕ 'icĕ quixuan an
sináncĕ unicamaribi sinanamiti 'icĕn.

¹⁰ 'Itsa unix —'ĕx cana Nucĕn Papa Diosan bana cuati —quicĕ 'aíshbi ca a
bana quicĕsabi oi 'ima. Usa 'ixun ca uni parania. Uni itsíxa usari 'icĕsamaira oi
ca judíos unicama raírĭnĕx 'ia.

¹¹ A unicaman ca curíqui biti cupíshi unicama parántisa tanquin bĕtsi
bana űuixunquin, bĕtsi bĕtsi uni 'imainun aín xubunu 'icĕcamaribi, atun
sináncĕsa oquian sinánun quixun sinánmia. A unicama camina amiribishi uni
parántĕcĕanxma 'inun cati 'ain.

¹² Cretanu 'icë uni achúshi, ax isa banati 'unáncë 'icë quixuan aín aintsicaman cacë, ax ca aín aintsicama ñui ësai quiaxa: “Cretanu 'icë unicamax ca usabi cëmëcë 'ianan, ñuina pianancësa 'ianan ñu mëëtisama tancë 'ianan 'aisamaira oquin picë 'icën”.

¹³ A unían aín aintsí ñuicë bana ax ca asérabi 'icën. Usa 'ain camina a unicama 'ësëquin Nucën Papa Diosan bana upí oquin cuatía a bana quicësabi oi 'inun upí oquin sinanamiti 'ain.

¹⁴ Unin sináncësa oquinshia judíos unicaman anbi sinánxun ñuíá bana cuaxunma 'anun camina sinánmiti 'ain. Sinánmianan camina an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unin cëmëquin ñuicë banaribi cuaxunma 'anun upí oquin sinánmiti 'ain.

¹⁵ Ënëx ca ësai 'icën. Ui unix cara aín sinan upí 'icë an ca ñu upíma isquinbi upí oquinshi sinania. Usa 'aínbi ca ui unix cara Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan aín sinan upíma 'icë, an upí ñu isquinbi 'atima ñuishi sinania. Aín nuitu 'aisama 'ixun ca usa unin 'atimaquin sinania.

¹⁶ Atúxa —'ëx cana Nucën Papa Diosan uni 'ai —quiabi ca an ñu 'aisama 'aia iscë unicaman —usama ca —quixun 'unania. Atúan ñu 'aisama 'acë cupí ca unin atu cuëñima. A unicaman ca bana cuacëma 'ixun ñu upí 'ati sinanima.

2

Usai cara uni upí 'iti 'icë quicë bana

¹ Usa 'aínbi camina, an upí oquin min bana cuacë unicama a Nucën Papa Dios cuëñcësabi oishía 'inun bëtsi bana ñuixunquinma Jesucristo ñuicë banaishi upí oquin ñuixunti 'ain.

² Uni apan, anpan mëcócama, ax ca paëncëma 'ianan upí oquin sinánquin ñu 'anan ñu 'aisama 'acëma 'iti 'icën. 'Ianan ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ianan bëtsibë nuibanan an uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin Nucën Papa Diosmi catamëti ëntima 'icën.

³ Xanu apáncama camina usaribi oquin cati 'ain, ami sinani ca Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi upí nuituñu 'iti 'icë quixun. Bëbu 'imainun xanunbi ca cëmë bana ñuitima 'icën. Ca paëntima 'icën. Atúan aín sinan upí 'ixun ñu upí 'aia isquin ca atun xanu tuácama 'imainun atun ñe xutacamaribi usaribi oquin 'ati 'icën.

⁴ Xanu apáncaman ca ësai 'iquin aín tuá 'imainun aín ñe xutacamaribi ësaiá 'inun 'unánmiti 'icën: atun bënë nuibanan ca atun tuáribi nuibaquin bërúanti 'icën.

⁵ Ñu 'aisama 'acëma 'ianan ca bécántapun 'itima 'icën. 'Ianan ca aín xubu upí oquin bërúancë 'ianan upiti abë cananquin bëtsi xanu 'aquincë 'iti 'icën. Aín bënëñ bana ca cuati 'icën. Unínma Nucën Papa Diosan bana ca upíma 'icë quixun caia, usa 'ain ca an aín bana cuacë xanucamax usai 'i upí 'iti 'icën.

⁶ Usaribi oquin camina uni bënëcamaribi upí oquin sinánquian ñu upíshi 'anun cati 'ain.

⁷ 'Imainun camina minribi min 'aia isquian usaribi oquin unin 'anun upí ñuishi 'ati 'ain. Atu 'ësëquin camina amanu amanua sinánquinma upí oquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'unánmiti 'ain.

⁸ 'Unánmiquin camina upí oquin 'unánquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oía 'inun upí oquin unicama ñuixunti 'ain, bëtsi unían —min bana ca 'aisama 'icë —quixun ñuiti rabanán. Usoquinmi 'acëbë ca axa mimi nishtisa tancë unicama ax a cupía mi ñuiti bana 'aíma 'ain, rabínti 'icën.

⁹ 'Anan camina an uni ñu mëëxuncë unicamaribi 'ësëquin an a ñu mëëmicë unin bana parëquin cuëbíquinma, an cacësabi oquin 'anun cati 'ain.

¹⁰ 'Anan camina a unicama ësaquin 'unánmiti 'ain, an iscëxun 'ananbia an ñu mëemicë unían iscëxunmabi, ñu mëcamaquinma upí oquinshi ñu mëënun. Atúxa usai 'icëbëtan ca camabi unin —Nucën Papa Dios, an uni ainan 'inun iëmicë, aín unicamax ca asérabi upí 'icë —quixun 'unánti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan ca camabi uni nuibaquin 'aquinquin abëa upí 'inun 'iminuxun aín Bëchicë ënë menu xuacëxa, unían uisaira oquin cara an atu nuibatia quixun 'unánun. Usa ca Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ën mi cacësabi oquin unicama 'unánmiti 'ain.

¹² Nucën Papa Diosan ca nu 'unánmia, nux aín uni 'aish cananuna abë upí 'aish ax cuëencëma ñu 'ati ëni, upíshi 'ianan axa ami sináncëma unicamaxa 'icëσαι 'iti sinanima, 'ianan ami cushicë 'ixun, aña ñucama nun 'ati cara cuëënia ashi 'ati 'ai quixun.

¹³ Usaquin 'unánmianan ca nu 'unánmia, nux ainan 'ixun cananuna ax quiásabi oía an nu iëmicë Jesucristo, ax Nucën Papa Diosribi 'aish, aín cushibëbi utëcënti nëtë caínti 'ai quixun.

¹⁴ Jesucristo ca 'itsianxmabi nu cupí bamacëxa, nun 'uchacama tërënxunquin Nucën Papa Diosbë upí 'inun iëmianan nun sinan upí 'ixúnu bëtsi ñu sinántëcënquinma ax cuëëncësabi oquinshi 'anun.

¹⁵ 'Ën mi cacë banacama ënë camina unicama 'unánmiti 'ain. Atúxa, asérabi ca a bana icë quixun sinani racuëtima Jesucristomi cushicë 'inun 'ësëanan camina atúan 'aisama ñu 'axunma 'anun caquin 'ësëti 'ain. Usoquin 'aquin camina ui unínbi mi timaquin min bana cuaisama tanun 'imitima 'ain.

3

Usaia axa Jesucristomi catamëcë unicama 'iti bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unicama camina manuaxma 'inun ësaquinribi cati 'ain: Aín 'apucama 'imainun aín cushicaman bana cuaquin ca atun cacësabi oquin 'ati 'icën. Uisa ñu cara upí 'icë a ca chiquíshquinma 'ati 'icën.

² Uinu 'icë unimibi ca 'atimati banatima 'icën. Bëtsi unibë cuëbicanancëma 'ianan ca upí sinánñu uni 'aish rabiti cuamianantima 'icën.

³ Nuxribi cananuna sinánñuma 'aish Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'iáma 'ain. Usa 'aish cananuna ñu 'atimaishi 'anúan bëtsi unin sinánmicëxun 'anan nunbi sinani nux cuëëncësabi oi ñunshini 'iacën. 'Aisama ñuishi 'anan cananuna bëtsi unimi nutsianan numia uni nishcëx abë nishanancën.

⁴ Usaínu 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Dios, an nu ainan 'inun iëmiti, an, an ca upíira 'ixun nu nuibatia quixun nu 'unánmiacëxa.

⁵ Usoquin ca nun ñu upí 'acë cupíma, nuibaquinshi nu ainan 'inun iëmiacëxa. Iëmiquin ca bacéntëcëncësa 'inun nun 'uchacama tërënxunquin aín Bëru Ñunshin Upitan nu bëtsi ocëxa.

⁶ Jesucristo, an nu iëmicë, a cupíshi ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'iti oquin nu 'ináncëxa.

⁷ Usa 'ixun cananuna anbia nuibaquin nu 'aquinquin upí 'imicë cupí, abënu xënbua 'aínbi tsóti, a caínti 'ain.

⁸ 'Ënë banacamax ca asérabi upí 'icën. Usa 'aían ax quicësabi oi camabi uni 'iti ca asábiira 'icën. Usa 'ain camina axa ami catamëcë unicama Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iquian ënquinma ñu upíshi 'anun upí oquin 'ësëti 'ain.

⁹ Bëtsi bëtsi unix ca sinánxmaishi aín rara 'iá bana ñui bëtsi unibë cuëbicanánan, usaía judíos unicama 'itia Moisésnën cuëñëo bana uisai quicë cara quixun ñui cuamianani bëtsibë nishánania. Usaía 'iabi camina mixribi usai 'iquinma atu isëshiti 'ain. Usai 'iquin upí oquin sinani banacëma 'ixun ca unin bëtsi uni upitaxa 'inun 'aquinima.

¹⁰ Uinu 'icë unin cara axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsin sináncësa oquian sinánunma amanu amanu sinánmía, a camina usai 'iaxma 'inun quixun caquin 'ësëti 'ain. Cacëxbia sinanatiama camina amiribishi catëcënti 'ain. Cacëxunbia cuatiama camina mitsubëa 'inúnma ënti 'ain,

¹¹ ax upí sinánñu 'iá 'aíshbi ca bërí usama 'icë quixun 'unánquin. Aín ñu 'aisama 'acë sinanaquin ëncëma cupí camina usoquin 'ati 'ain.

Ësaquinribia Pablonën Tito cá bana

¹² Nicópolisnuxun mita inúmiti cana sinanin. Usa 'ain, Artemas carana xuti 'ain, Tíquico carana xuti 'ain, xucëbë camina panatima Nicópolisnu 'ë isi uti 'ain.

¹³ Ucëma pain 'ixun camina an bana 'unánquin unicama 'ësëcë uni, Zenas, abëtan Apolonën cuanuxun aín ñu mëníoia 'aquinti 'ain. 'Aquianan camina cuania uisa ñu cara cuëënia a 'inánti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain camina axa Jesucristomi sináncë unicaman upí ñuishi 'anan bëtsi uniribi 'aquinsa 'icë 'aquinun sinánmiti 'ain, usaquin 'aquian uni raíriribi Jesucristomi catamënun 'aquinun.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁵ 'Ëbë 'icëcaman ca camaxunbi bërúanxmi 'icanun mitsu canun quixun 'ë caxa. Uicaman cara nuxnu Jesúsmi sináncë 'icë nu nuibatia acama camina bërúanxa 'inun cati 'ain. Nucën Papa Diosan micama nuibaquin 'aquincëxmi upitax 'iti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILEMÓN BUÁNMIÁ QUIRICA

PablonĒan Filemón quirica cuēñoxuan

¹ Filemón, 'ĕx Pablo, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ixun, cana axribi Jesucristomi catamĕcĕ 'aísha nucĕn xucĕn 'ain, Timoteobĕtan mi quirica buánmin. Minribimi nubĕtan Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncĕ 'icĕ cananuna ĕnĕ quirica mi cuēñoxunin.

² Usa 'ain cananuna axa Jesucristomi catamĕcĕ 'aish min xubunu timĕcĕ unicama 'imainun nucĕn chirabacĕsa, Apia, 'imainun Arquipo, anribia nubĕtan tĕmĕraquinbi Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ, acaman cuanun ĕnĕ quirica mi buánmin.

³ Mitsúxmi Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua 'iti cana cuĕñin.

Ainan 'aish aín unicamabĕ nuibananan Filemón upiti Jesucristomi sinan

⁴⁻⁵ Nucĕn Papa Diosbĕ banaquin cana camabi nĕtĕ mi sinánquin a mi ñucáxunin. Ñucáxuanan cana, mitsux isamina Nucĕn 'Ibu Jesúsmi upiti sinani ami catamĕti, aín unicamabĕ nuibananan quixun ñuicania cuaquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —caquin a rabin.

⁶ Mix Jesucristomi catamĕquinmi ax cuĕñcĕsabi oquin 'acĕ cupí, ca uni raírinĕxribi ami catamĕaxa. Acaman uisaira oquin cara Jesucristonĕn aín unicama 'aquinia quixun 'unánun cana aturibi Nucĕn Papa Dios ñucáxunin.

⁷ 'Ēn xucĕn, cana mi cain, axa anuax Jesucristomi catamĕcĕ uni raírinĕan masá nuitucĕ 'ixunbi minmi nuibaquin 'aquincĕxun upí oquin sinania ñuia cuaquin cana cuĕñquin upí oquin sinan.

Onésimo binuan Pablonĕn Filemón ca

⁸ Cristonĕan 'ĕ aín bana ñuixunun 'imicĕ 'ixun, 'ĕx cuĕñcĕsabi oquinmi 'anun 'ĕn mi cati ca asábi 'icĕn.

⁹ Usa 'aínbi cana —'ĕ nuibaquinshi camina ĕx cuĕñcĕsabi oquin 'ati 'ai — quixun sinánquin mi cain. 'Ēx cana Pablo, caniacĕcĕ uni 'aish, Cristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ain.

¹⁰ Usa 'ixun cana Onésimo ñuiquin mi cain. Ēnĕ sipunuxun 'ĕn aín bana ñuixuncĕxun cuati ca Onésimo Jesucristomi catamĕaxa. Ax bĕrí Jesucristonan 'aish ca 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕn.

¹¹ Bĕráma ca Onésimo min ñu mĕĕmicĕ uni 'ixun 'aquinsa 'ixunbi mi 'aquincĕma 'icĕn. Usa 'ixunbi ca bĕrí 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin miribi 'aquinti 'icĕn.

¹² Minu cuantĕcĕnun cana a xutin. 'Ēn nuibairacĕ 'aish ca ax 'ĕn taná bĕchicĕsa 'icĕn. Usa 'icĕ camina upí oquin biti 'ain.

¹³ Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'icĕa, min 'aquiniamabi an ĕnuxun 'ĕ ñu 'axunun bĕrúnti cana sinan.

¹⁴ Usa 'ixunbi cana mi ñucácĕma pain 'ixun a bĕrúncĕma 'ain. 'Ēx cuĕñquinbi, 'ĕn mi ñucácĕxunmabimi mix cuĕñquin a 'ĕ ñu 'amixunti cana sinanin.

¹⁵ Ēnanantĕcĕntimoi mibĕ 'iti cupí sapi ca Onésimonĕn mi ĕanxa.

¹⁶ Min ñu mĕĕmicĕ unishi 'iá 'aishbi ca bĕrí Onésimo Jesucristomi catamĕcĕ 'aish min xucĕnsa 'iti 'icĕn. 'Ēn cana a nuibatin. Usa 'icĕbi camina miinra 'ĕn 'acĕsamaira oquin a nuibati 'ain, min ĕmanu 'icĕ cupishima, Jesucristomi catamĕcĕ 'aísha min xucĕnsa 'icĕ.

¹⁷ Usa 'ain camina —'ëx cana Pablobë nuibanancë 'ai —quixun sináncë 'ixun minmi 'ë bicësaribi oquin a biti 'ain.

¹⁸ An min ñu mëcamanan mi ribíncë 'ain camina 'ën mi a cupíonun 'ë cati 'ain.

¹⁹ 'Ëx Pablo 'ixun cana 'ën mëcënanbi cuënëoquin mi cain, 'ën Jesucristo ñuiquin cacë cupí ainan 'ixunmi min 'ë cupíoti asábi 'aínbi cana Onésimonëan mi ribíncë a mi cupíoti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina mix Jesucristonan 'aish 'ën xucënsa 'ixun, Jesucristomi catamëcë unin 'acësoquin upí oquin sinánquin, 'ëxribi ainan 'icë upí oquin sinanì cuëënnun 'ë 'imiti 'ain.

²¹ 'Ën cacësa oquinshi 'aquinma camina minbi 'ën mi cacësamaira oquin 'ati 'ai quixun sinánquin cana mi buánminuxun ënë quirica cuënëoin.

²² Nucën Papa Diosmi 'ë ñucáxuncëx cana mitsu isi cuanti 'ai quixun cana sinanin. Usa 'ain camina anu 'ëx 'i cuanti 'ë meníoxunti 'ain.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

²³ Epafrasnën ca 'ëcëñuan Jesucristonan cupí sipuacancë 'ixun bërúanxmi 'inun mi canun 'ë caxa.

²⁴ 'Imainun ca an ëbëtan bana uni ñuixuncë unicama Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, acamanribi bërúanxmi 'inun mi canun quixun 'ë caxa.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin 'aquincëxmi min sinan upí 'aish chuámarua 'iti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

UNÁAN HEBREO BANAN BANACĚ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

I. CRISTONĚX CA ANGELCAMA 'IMAINUN MOISESBĚTAN SĚNĚNMAIRA 'ICĚ QUICĚ BANA (1-4)

Aín unicama pain xutancĕxuan Nucĕn Papa Diosan aín Bĕchicĕira xua

¹ Bĕráma ca Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracaman aín cushi 'unánan uisai cara aín uni 'iti 'icĕ quixun 'unánun, Nucĕn Papa Dios, an sinánmicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamabĕ bananan namámiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu ismiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu 'aquinribi atu ismiacĕxa.

² Bĕráma usaquin nucĕn raracama 'unánmia 'aínbi ca an xucĕxun aín Bĕchicĕ anbi aín Papan bana unicama ñuixuancĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín Bĕchicĕ camabi ñu uniomiacĕxa. Usa 'ain ca an camabi ñu, naíu 'icĕ ángelcama 'imainun, ĕnĕ menu 'icĕ unicama 'imainun, camabi ñu unio 'icĕ aín Papan a 'ibuamiacĕxa.

³ Nucĕn Papa Dios ax ca unin sinánsamaira 'aish upíira 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cara ax 'iacĕxa quixun 'unánquin unin 'unánti 'icĕn, aín Papa Dios ax ca asaribi upí 'icĕ quixun. An unio 'ixun ca an unio ñucama, aín banánbia usabi 'inun 'ímia. Usa 'aish ca camabi unin 'ucha tĕrĕncĕ 'inun bamax baísquitancĕx, aín Papan nĕtĕnu cuan 'aish aín mĕqueu abĕ 'Apu 'icĕn.

⁴ Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ ax ca aín Papa cuĕĕncĕsabi oi 'icĕ cupí, aín ángelcamasamai upíira 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cra 'aish aín Papabĕ 'Apu 'icĕn. Usa 'aísha ax aín Papabĕ 'Apu 'ain ca ángelcama abĕ sĕnĕnma 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, ca ángelcamabĕtan sĕnĕnmaira 'icĕ quicĕ bana

⁵ Nucĕn Papa Diosan ca uinu 'icĕ ángelbi cáma 'icĕn:
Mix camina 'ĕn Bĕchicĕ 'aish xĕnibua 'aínbi 'ĕbĕ 'iti 'ai quixun. 'Imainun ca uinu 'icĕ ángelbi ñuima, Jesúsĕshi ñui, Nucĕn Papa Dios ĕsairibi quiacĕxa:

'Ĕx cana aín Papa 'iti 'ain. Ax ca 'ĕn Bĕchicĕ 'iti 'icĕn.

⁶ Usa 'aish ca aín Bĕchicĕ aratsushi 'icĕbi ĕnĕ menu xuti ĕsai quiacĕxa:

'Ĕn ángelcaman ca a rabiti 'icĕn.

⁷ Angelcama ñui ca Nucĕn Papa Dios ĕsai quiacĕxa:

'Ĕn 'amicĕxun ca 'ĕn ángelcaman 'ĕn cacĕsabi oquin ñu 'aia. Usa 'ain cana 'aisa tanquin suñusa 'ímianan 'aisa tanquin tsi rĕquirucĕsa 'imin. Usa 'ixun ca 'ĕ ñu 'axunia.

⁸ Usai quiquinbi ca aín Bĕchicĕ aira ĕsaquin caia:

Mixribi Dios 'aish camina usabi 'itioi 'ĕn nĕtĕnu 'Apu 'ain. Mix 'Apu upíira 'aían min banaribi upí 'ain ca min 'ati ñucamaribi upí 'icĕn.

⁹ Unían upí ñuishi 'ati cuĕĕanan camina atúan 'aisa tancĕ 'atima ñu a cuĕĕncĕma 'ain. Usa 'icĕ cana 'ĕx Dios 'aish min Dios 'ixun, unicama 'imainun ángelcamaribi 'acĕsamaira oquin, cuĕĕinra cuĕĕnun mi 'ímian.

¹⁰ Usaquin canan ca Nucĕn Papa Diosan ĕsaquinribi aín Bĕchicĕ caia:

Mix camina camabi ñu aín 'ibu 'ain. Min camina bĕráma mecama 'imainun naí 'imainun anu 'icĕ ñucamaribi unioĕn.

¹¹ A ñucamax ca nĕtĕti 'icĕn. Nĕtĕcĕbĕbi camina mix nĕtĕtima 'ain. Chupa 'icĕsaribiti ca a ñucama xĕnibuti 'icĕn.

¹² Usa 'icëmi min, chupa xëni 'acësaribi oquin capúncëxbi ca me 'imainun nai iótécëncë 'iti 'icën. Acamaxa usai 'icëbëbi camina mix usabi 'in. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'iti 'ain.

¹³ Uínsaranbi ca uinu 'icë ángelbi Nucën Papa Diosan ësöquin cáma 'icën: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

¹⁴ Camabi ángelnëx ca an Nucën Papa Dios ñu 'axuncë 'icën. Usa 'ixun ca an xucëxun, uicamax cara an mëníosabi oi Nucën Papa Diosnan 'inux iëñuxun 'aia, acama 'aquinia.

2

Jesucristomi catamëti iëtisama tantima bana

¹ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan Bëchicë ñui quicë bana a upí oquinra bëmëquin cuati 'ain, a bana manuquinma ax quicësabi oquin 'anuxun.

² Bëráma ca ángelcaman 'aquinmainun Nucën Papa Diosan nucën raracama ñuixunun quixun, Moisés aín bana 'ináncëxa. Usa 'ain ca raírinën a bana quicësabi oquin 'amainunbia an a bana quicësabi oquin 'acëma unicama, a Nucën Papa Diosan atun 'ucha cupíbi castíancëxa.

³ ¿Aséabi usa 'ain caranuna nux —Jesucristomi catamëtia uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëti bana a cuatíbi, a bana quicësabi oi 'icëma 'aish uisa tancëx iëti 'ain? A bana anun nun 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inux iëti, a ca Nucën 'Ibu Jesucristonën pain unicama ñuixuancëxa. Usa 'ain ca an cuacë uni raírinën, a bana ca aséabi 'icë quixun 'unánquin, nuribi 'unánmiacëxa.

⁴ A unicama ca Nucën Papa Diosan uni itsin 'acëma ñu 'anun 'amiacëxa, an aín bana ñuixunia cuacë unicaman, aséabi ca aín bana 'icë quixun 'unánun. 'Imianan ca atu bëtsi bëtsi ñua 'anun aín Bëru Ñunshin Upí 'ináncëxa, ax cuëncësabi oquin.

Axa ami catamëti unicamasaribia Jesucristo 'iá bana

⁵ Aín unicama cara uisai 'iti 'icë quixun ñuiquin cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan ca ángelcama —mitsux camina 'ën unicaman 'apu 'iti 'ai —quixun cáma 'icën.

⁶ Usama 'aínbi ca bëráma Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: Nucën Papa Dios, ¿axa añu 'icë caramina uni sinánxunin? ¿Axa añu 'ain caramina axa chëquiti unicama 'aisamaira oquin sinanin?

⁷ Min camina usabi 'inuxmabia ángelcamabë sënënmara 'inun uni 'imiacën. Usa 'imiquinbi camina minan 'aísha mibë xënibua 'aínbi 'itioquin 'imianan min unio ñucamaribi 'ibuamiacën.

⁸ Usonan camina unicama camabi ñu aín 'ibu 'inun 'imiacën. Usa 'ain ca camabi ñun 'ibu 'inun 'imiquin Nucën Papa Diosan añu ñubi an 'ibuacëma 'itimoquin unicama uniocëxa. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, camabi ñuira ca unin 'ibuacëma pain 'icën.

⁹ Usa 'aínbi cananuna Jesús 'unanin. A ca Nucën Papa Diosan, usabi 'inuxmabi ënë menu uni 'aish ángelcama meura 'inun xuacëxa. Unicama nuibaquian Nucën Papa Diosan sinánsabi oi ca ax camabi unin 'ucha cupí bamacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa. Usa 'icëbi ca paë tani bamacë cupí baísquimitancëxun Nucën Papa Diosan aín nëtënu abë 'Apu 'inun 'imiacëxa.

¹⁰ Nucën Papa Diosan ca camabi ñu ainan 'inun uniocëxa. Usoquin 'á 'aish ca, an aín bana cuacë aín bëchicëcamaxa aín nëtënu abë 'iti cuëñia. Usa 'ixun ca axa uni 'aish tëmëranan paë tani bamacë cupíshi Nucën Papa Diosan ainan 'inun uni iëminun Jesucristo 'imiacëxa.

¹¹ Jesús, an aín unicama Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun 'imicë a 'imainun an usaquin 'imicë unicama, acaman Papa ca Nucën Papa Dios 'icën. Usa 'ain ca Jesús aín unicama sinani rabinima, atux ca 'ën xucëantu 'icë quia,

¹² aín bana quiricanu cuënëo quicësabi oquian aín Papa ësaquin cásabi oi: Usa camina mix 'ai quixun cana 'ën xucëantu ñuixunti 'ain. Min unicamaxa timécë, abëtan cana mi rabiti 'ain.

¹³ Ësaribitia Jesús quiá ca cuënëo bananu 'icën:

'Ëx cana 'ën Papa Diosmi catamëtin.

Ësaribi ca cuënëo bananu 'icën:

'Ëx cana ënu 'ain, 'ën Papa Diosan 'ë 'inancë aín bëchicëcamabë.

¹⁴ Achúshi unin bëchicëcamax ca aín xucënsaribi 'ia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan bëchicëcamaxa uni 'ain, axribi uni 'inux Jesús uacëxa. Uni 'aish ca, an ñu 'atima 'ati sinánmicë 'aísha Nucën Papa Diosbë uni 'itima 'icëbi ñunshin 'atimanën 'apu a ñusmonux bamati cupí, Jesús uni 'iacëxa.

¹⁵ Usai 'iquin ñunshin 'atimanën 'apu ñusmoquin ca Jesusan axa ami catamëcëma 'aish aín bamati sinani racuécë unicama, ax ainan 'aish aín bamatimi racuëtimoquin mënóccëxa.

¹⁶ Usa 'aish ca Jesús ángelcama 'aquinti sinani uni 'inux uáma 'icën. Uicamax cara Abraham Nucën Papa Diosmi catamëasaribiti ami catamëtia acama 'aquinti sinani ca Jesús uni 'inux uacëxa. Aséribi ca usa 'icë quixun cananuna 'unanin.

¹⁷ Ësaquin nu 'aquinti cupí ax nusaribi uni 'ixun, ñunshin 'atimanën 'apun tancëxun 'unánan paë tani tëmëрати 'unan 'ixun ca Jesusan aín unicama Nucën Papa Dios upí oquin ñucáxunia. Usa 'aish ca nun 'ucha tërénux bamati cupí nusaribi uni 'iacëxa.

¹⁸ Ax tëmëranan ñunshin 'atimanën 'apun tancëxunbi ñu 'atima 'aíma 'ixun ca an, a ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun sinánmicë aín unicamaribi usoquin 'axunma 'anun cushiotti 'icën.

3

Moisésbëtan sënënmaira ca Cristo 'icë quiax quicë bana

¹ 'Ën xucëantu, mitsux ainanshi 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun camina, Nucën Papa Diosan a ñuiquin unicama ñuixunun ënë nëtënu xuá 'ixuan an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Cristo Jesús, a uisa uni cara 'iacëxa quixun upí oquinra 'unánti 'ain.

² Bëráma ca Jesús ucëma pain 'ain, Moisésnën nucën raracaman cushi 'ixun, Nucën Papa Diosan cacësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Usaribi oquin ca Jesusan, aín Papan usaquin 'anun caíscë 'ixun, an cacësabi oquin camabi ñu 'acëxa.

³ Nucën Papa Diosan Moiséscëñun judíos unicama ainan 'inun caísa 'aínbi, ca a unicama aséribi Nucën Papa Diosnan 'imiti Jesucristo axira 'icën. Usa 'ain ca Moisésbë sënënmaira Jesucristo 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. An 'acë xubu rabiçësamaira oquin ca an xubu 'acë uni a unin rabia. Usaribi oquin ca Moisés 'imainun judíos unicama 'acësamaira oquin unin Jesucristo rabiti 'icën.

⁴ Ësa ca. Uisa 'aíshbi ca xubu abi uníma. Unin 'acëx cuni ca 'ia. An 'acë uni ax ca aín 'ibu 'icën. Usaribi oquian an Moisés 'imainun judíos unicama ainan 'itioquin mëníonan camabi menu 'icë ñucama unio ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

⁵ Nucën raracama judíos unibu 'ain ca Moisés atun cushi 'iacëxa. Aín cushi 'ixun ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin upí oquin ñu 'acëxa. Uisairai 'i cara ainan 'iti 'icë quixuan judíos unicaman 'unánuan atu ñuixunun quixun

Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Moisénñen nucën raracama 'itsa ñu ñuixuancëxa.

⁶ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan unicaman cushi ax aín Bëchicë, Cristo, an aín Papa Dios cuëëncësabi oquin 'acë, a 'icën. Usa 'aish ca Cristo ax nun cushiribi 'icën, nun nu ami catamëti ënquinma cuëënquin abë aín nëtënu 'iti sináncë 'ain.

Nucën Papa Diosan unicamaxa abë chuámarua 'iti bana

⁷ Usa 'ain ca a bana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun unin cuënëo, ax ësai quia:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin

⁸ camina cuacëmasa otima 'ain, mitsun raracama 'ásaribi oquin. Atux ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxbi an cacë bana cuaisama tani 'atimati banai, —Nucën Papa Diosan ca nu uisabi oima —quicësa 'iacëxa, anu uni 'icëma menuax.

⁹ Èsai ca Nucën Papa Dios quia: Anuax ca 'ën cuarenta baritia atu bërúanquin ñu 'axuncëxun isíbi mitsun raracama 'ëmi sinánima 'atimati banacëxa.

¹⁰ Usai 'ia oi atumi nishi cana ësai quiacën: Ènë unicaman ca bëtsi bëtsi ñu sinani 'ëmi sinánquin 'ëx cuëëncësoi 'iti 'unántisama tanxa.

¹¹ Quianan cana atumi nishi sinanatëcëntimoï ësaribiti quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua bucunux bëbatima 'icën.

¹² 'Èn xucëantu, mitsúxribimi usai 'itima cupí camina bërúancati 'ain, 'atimaquin sinánquin Nucën Papa Dios, axa bamatimoï tsócë, a ami catamëquinma ëntin rabanan.

¹³ Usai 'ima camina micama uinu 'icëxbi 'atima ñu 'atishi sinani Nucën Papa Diosmi manúti rabanan, camabi nëtën, axa Jesucristomi catamëcë unicamabë ami upiti sinánmiananti 'ain, ënë nëtëa cëñútisama pan 'aínshi.

¹⁴ Anun nux aín nëtënu 'iti nëtë sënëntamainun cananuna ami catamëtabatínu 'iásabi 'i ami catamëti 'ain. Usai 'i cananuna camabi nëtën Cristobë 'ain.

¹⁵ Èsairibi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain. Mitsun raracama 'iásaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxbi an cacë bana cuaisama tani 'atimati banacëxa.

¹⁶ ¿Uicamax cara Nucën Papa Diosan bana cuaquinbi cuacëmasa oi ax quicësabi oi 'iisama tancëx? Moisénñëan Egipto menua bëcë uicamax ca usai 'iacëxa.

¹⁷ ¿'Imainun cara uicamami Nucën Papa Dios cuarenta baritian nishacëx? Axa aín 'ucha cupíbi an anua bëbati ñuixuncë menu bëbaima, anu uni 'icëma menuax cëñúa uicamami ca Nucën Papa Dios nishacëxa.

¹⁸ ¿'Imainun cara uicamaribi Nucën Papa Diosan sinántëcëntimoquin, an atu ñuixuncë menu ca chuámarua tani bucunux bëbatima 'icë quixun cacëx? An a timaquin aín bana cuaisama tancë unicama ca Nucën Papa Diosan usaquin cacëxa.

¹⁹ Usa 'ain cananuna a ñucama sinánquin 'unanin, atúan aín bana ca asérabí 'icë quixun sináncëma 'ianan ami catamëcëma cupí ca Nucën Papa Diosan a unicama anua chuámarua tani 'itia ñuixuncë menu bëbamiana 'icën.

4

¹ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiti nëtë inúcëma 'aínshi, ainan 'iti sinánti 'ain. Mitsun raírinëxmi Nucën Papa Diosnanma 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

² A me anu chuámarua 'iti ñui quicë bana a ca nucën raracaman cuacëxa. Cuaquinbi ca —asérabí ca a menunú 'inun nu buánti 'icë —quixun sinánma 'icën. Usa 'aish ca a ñuixuan menu bëbama 'icën. Anu nucën raracama bëbama

'aínbi ca Nucën Papa Diosan nucën rara cásaribi oquin nux Jesucristomi catamëti aín nëtënu abë 'inux iëti bana ñuiquin nuribi caxa.

³ Nucën raracama ñuiquin cuënëo bana ca ësai quia:

Atumi nishi cana sinanatëcëntimoi a unicama ñui quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua bucunux bëbatima 'icën.

Atúxa usai 'iá 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosmi catamëti ax nubë 'ain chuámarua 'i cuëënin. Usaínu 'itioquin ca Nucën Papa Diosan camabi ñu unioquin mëníocëxa,

⁴ aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Camabi ñu męcën achúshi 'imainun achúshi nëtë cëñuquin uniotancëx ca Nucën Papa Dios nëtë itsin tanti —'ë ñu unioçëcama ca asábi 'icë — quixun isí upí oquin sinani cuëëancëxa.

⁵ Nucën raracama ñui ca Nucën Papa Diosax ësaribiti quiacëxa:

Atux ca 'ën atu ñuixuncë me anu 'ëbë chuámarua 'aish cuëëni bucunux bëbatima 'icën.

⁶ Usa 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicama Nucën Papa Diosmi catamëti abë upí 'aish chuámarua 'iti, 'aishbi raírinëx ami sináncëma pain 'icën. Usaribiti ca atun pain cuaquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish a Nucën Papa Diosan ñuixuncë menu bëbama 'icën.

⁷ A paían ñuixuncë unicaman aín bana cuama 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicaman cuati oi Nucën Papa Dios amiribishi quitëcëni, bërí camina 'ëmi catamëcanti 'ai quiax quiacëxa, ësai:

Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otime 'ain.

Usaquin ca Davitan, Josuénëan judíos unicama Nucën Papa Diosan ñuixuan menu bëbaquíán 'ain, a xënbucëbëtan cuënëocëxa.

⁸ A unicama Nucën Papa Diosan anu chuámarua 'aish bucuti ñuixuncë menu bëbáma 'aínbi ca aín bëchicëcamax Josuénën buáncëx anu bëbacëxa. Josuénëan anua atux chuámarua 'aish bucuti menu buáncëx bëbatancëxuan ax quicësabi oquin 'ai ami catamëcë 'ain ca Nucën Papa Dios amiribishi anun uni chuámarua 'iti bana ñui quitëcëanma 'itsíanxa.

⁹ Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín unicamaxa ainan 'aish ax cuëëncësabi oi ënë menu chuámarua 'itancëx aín nëtënuira chuámarua 'aish bucuti oquin mëníocëxa quixun.

¹⁰ Uicamax cara ax cuëëncësa oíshi 'iti sinani bënëti a ëni, ami catamëti Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'ia, ax ca Nucën Papa Dios ñucama uniotancëx cuëëansaribi oi 'ia.

¹¹ Nucën Papa Diosan atu ñuixuncë menu bëbáma unicama usaribiti nuxribi ami catamëcëma 'itin rabanán cananuna ainan 'aish upí oquin sinani ami catamëquin ëníma bërúancati 'ain.

¹² Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bamatimoi tsotia. Ax ca cushiira 'icën. Usa 'ixun ca aín bananu 'aia nu 'unánmia, nun caranuna asérabi upí oquin sinani, caranuna upí oquin sinanima quixun. 'Unánmianan ca uisa cupí caranuna usoquin 'ai quixun nu 'unánmia.

¹³ Axa an unio 'aish Nucën Papa Diosmi unëti uisa ñubi ca 'aíma 'icën. An uni aín ñu 'acë cupí, uisa cara oti 'icë quixun 'unáncë, Nucën Papa Dios, an ca camabi ñua unin 'aia 'unánan aín nuitu mëúa chiquinaquinma sináncë ñubi 'unania.

An aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Jesucristo ñuicë bana

¹⁴ Jesús ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan, an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aish aín Papa Diosan nëtënu abëbi 'icën. Usa 'icë cananuna ami catamëquin aín bana cuati ëntima 'ain.

¹⁵ Jesús an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë, ax ca uni 'aish nux 'icësaribiti tēmëraíbi 'uchama 'icën. Usa 'ixun ca nuribi tēmëranan ñunshin 'atimanën 'atima ñu 'amitisa taniabi nuibaquin nu 'aquinti 'icën.

¹⁶ Asérabi ca usa 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuëquinma, an nu nuibacë Nucën Papa Dios a nun 'uchacama tērénquin nu 'aquinun ñucáti 'ain, an nu nuibacë cupí. Usaquin cananuna anúnu uisai cara 'icë nētën, nuibaquian nu 'aquinun ñucáti 'ain.

II. LEVTAN RĒBUNQUI 'IASAMA CA CRISTO 'ICĒ QUICĒ BANA (5-8)

5

¹ Nucën Papa Diosan mēníosabi oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun, judíos unicaman 'ucha 'imainun aín 'ucharibi tērécë 'inun 'aracacë ñuina 'axunquin Nucën Papa Dios ñucáxunia.

² Usa 'ixun ca axribi uni 'icëa ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun tancëxun 'unan 'ixun uni itsi usaribiti 'ia 'aquinti 'unania. An ca, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë — quixun 'unánquinma an ñu 'acë unicama 'imainun, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë — quixun 'unánquinbi 'acë unicama aribi, ami nishquinma atux upí 'inun 'aquinti 'icën.

³ Axribi ñu 'atima 'acë 'ixun ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun judíos uni raírinën 'uchacama 'imainun aín 'uchacamaribi tērécë 'inun quixun 'aracacë ñuina 'aia.

⁴ Ui uníxbi ca axbi 'iisa tani judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëx cuni ca usai 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan — Aaronën ca 'ën unicama 'ë ñucáxunti 'icë — quixun Moisés cásaribi oi.

⁵ Usaribiquin ca Cristonën anbi judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'iti sinánma 'icën. Nucën Papa Dios an

Mix camina 'ën Bëchicë 'aish xënibua 'aínbi 'ëbë 'iti 'ai, quixun cacë, anbi ca Cristo judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'imiacëxa.

⁶ Èsairibi ca cuënëo bananua Nucën Papa Diosan aín Bëchicë cá bana quia: Mix camina nētétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

⁷ Jesusan ca ënë menu 'aish abë banaquin aín Papa ñu ñucácëxa. Ñucáquin ca axa bamatimoquin a iëmiti cushiñu 'icë 'unánquin, munuma banaquin cacëxa. Usaquian ax cuëncësabi oquin 'aquinun quixun ñucácë cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo 'aquiancëxa.

⁸ Usa 'ain ca Cristonën, ax aín Bëchicë 'aíshbi tēmëracë 'ixun, Nucën Papa Dios cuëncësabi oquinshi 'ati 'unáncëxa.

⁹ Ax tēmëraibi aín Papa Dios cuëncësabi oi 'iá 'ixun ca an aín bana cuaquin ax quicësabi oquin 'acë unicama a aín 'ucha tērénquin Nucën Papa Diosan 'aish xënibua 'aínbi abë 'inun iëmia.

¹⁰ Ax ca èsaquian Nucën Papa Diosan cá, a 'icën, — mix camina sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribiti.

Jesucristomi catamëquin ëncë 'icë 'aish 'unánmitëcëinsa bana

¹¹ Usa 'aínu mitsu ënë banacama ñuixuinsa tancëxunbi camina mitsun asérabi upí oquin a bana cuaisama tanin.

¹² Mitsúnra a ñuicë bana a 'unáncë 'ixun uni itsi 'unánmisa 'aíshbi camina mitsúnmi bëráma cuacë bana Jesucristo ñui quicë, a 'unánmitëcëinsa 'ain. Ènë ñu upí oquin cuacëma 'aish camina mitsux tuáratsu ñu iru piisama pain 'ixun aín titan xuma 'acësa 'ain.

¹³ Bëráma cuacë bana 'unánmitëcëinsa 'aish camina an aín titan xuma 'acë tuásaribi 'ain, uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun 'unáncëma 'aish.

¹⁴ An Nucën Papa Diosan bana upí oquin sinánquin an cacësabi oquin 'acë uni, an ca upí oquin 'unania, uisa ñu 'ati cara Nucën Papa Diosan iscëx asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. 'Unánquin ca usoquin 'aia. Usa unix ca tuá xuratsusama 'aish uni apánsa 'icën.

6

¹ Usa 'ain cananuna tuá xuratsu 'icësaíma uni apan 'icësaí 'inuxun a paínu cuacë bana Cristo ñui quicë, aíshima bëtsi ñuribi 'unánti 'ain. Cananuna a paínu 'unan banacama ësai quicë, a ñuitëcëntima 'ain: nunbi ñu 'atima 'acë cupí Nucën Papa Diosnanma 'aish bamati 'aíshbi sinanati Nucën Papa Diosmi catamëtishi iëti,

² 'imainun Jesús sinani nashimicë 'iti, 'imainun Jesúsnan 'ixun axa ami catamëcë uni itsinu nun mëcën nanquin Nucën Papa Dios ñucáxunti, 'imainun camabi uníxa baísquia ca Nucën Papa Diosan an 'acë ñucama 'unánquin uisa cara oti 'icë quixun cati, acama.

³ Ësa banacama mitsu ñuixuntëcënquinma cananuna Nucën Papa Dios cuëëncëbëtan bëtsi ñu mitsu ñuixunti 'ain.

⁴ Ui unicamax cara Jesucristomi catamëcë 'ixun, ax ca abë 'icë quixun 'unáncë, 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan aín nuitu mëu sinánmicë 'ianan,

⁵ Nucën Papa Diosan bana ca upíra upí 'icë quixun sinánquin cuanan, Nucën Papa Diosan cushi, anun cana aín nëtënu 'iti 'ai quixun sináncë,

⁶ 'ixunbi ami sinánquinbi ëni uni raírinën cuatánun —'ëx cana Jesucristomi sinántëcënima —quia, a unix ca an Nucën Papa Diosan Bëchicë i curúsocënu matáscë uníxa 'iásaribi 'icën. Usai 'icë uni ax ca amiribishi Jesucristomi sinanatëcënima.

⁷ Usa unicamax ca anu ñu 'apáti meesaribi 'icën. Ësa ca. Nucën Papa Diosan, menu 'uí 'itsa 'ibúmicëxun chabócëx ca ñu bëru 'imainun unían 'apácë ñu cotancëx tapunia, tapúanan ca tuaia. Usaía 'inúan Nucën Papa Diosan 'imicëxa 'ia ca an ñu 'apácë uni an aín naënu 'icë ñu pinuxun bitsia.

⁸ Usa 'aínbi ca bëtsi me camabi ñu 'atima, muxa, chucu, acama anu coi canicëbë anu upí ñu 'iruima. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx a me 'aisama 'icën. Usa 'icë ca aín 'ibun axa corucë ñucama nëënia.

Xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti cupí bënëtima chuámarua 'iti

⁹ Ën nuibacë xucëantu, uni raírinën ca Nucën Papa Diosan Bëchicëmi catamëtancëxunbi ënia quixun ñuixunquinbi cananuna 'unanin, mitsux camina Jesucristo cupí ainan 'inun iëmicë 'ixun ëncëma 'aish aséribi Nucën Papa Diosan upí oquin 'aquíncë 'ai quixun.

¹⁰ Nucën Papa Dios, an ca aín sinan upí 'ixun, mitsúnmi aín unicama nuibaquin upiti bucunun 'aquianan bëríribi usoquin mitsun 'aia, manuquinma sinania.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna anúnmi Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti nëtë utámainunmi mitsun 'acësabi oquin chiquíshquin ënquinma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati cuëënin. Usaquin 'aquin camina Nucën Papa Diosan nëtënu cëñútimoí abë 'iti sinánquin caínti 'ain.

¹² Mitsúxmi chiquish 'iti cananuna cuëëniman. Cananuna cuëënin, Nucën Papa Diosan aín quicësabi oquin 'aquincëxa aín uni raírinëx a ëníma ami catamëti upiti 'ia isími usaribiti 'iti.

13 Nucën Papa Diosbë ca camabi uni 'imainun ángelcamaribi sënéníma. Usa 'ixun ca anbi sinanatëcëntimoquin Abraham cacëxa:

14 “Ësoquin cana asérabi 'ati 'ain. Cana mi upí oquin sinánxunquin bëchicëñu mi 'imianan min rëbúnqui 'itsaira 'inun uámiti 'ain”.

15 Usaquin cacëxun ca Abrahamnën —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun sinánquin bënëquinma, caíancëxa. Caíncëbë ca Nucën Papa Dios quicësabi oi Abrahamnën xanu tuutancëx Isaac bacëancëxa.

16 Ënëx ca ësa 'icën. Unix ca uni itsían aín bana isa asérabi 'icë quixun 'unánun quiax, aín 'apu axa asamaira 'ain, a ñui ëesai quia: Nun 'apúnbi ca 'unania, 'ën mi cacë bana ënëx ca asérabi 'icën. Usai quicëbëtan ca an aín bana ca asérabi 'icë quixun 'unánquin abë cuëbicanántima 'icën.

17 Usaribiti ca Nucën Papa Dios axribi, axa ami catamëti ainan 'iti unicaman —aín quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë —quixun 'unánun, —xëñibua 'aínbua sinanatëcëntimoquin usabi 'iti ca ënë bana 'icë —quiax quiacëxa.

18 Usa 'ain cananuna an ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unánan, axa —sinanatëcëntimoquin cana mitsu cai —quicë cupí ca an asérabi usoquin 'ati 'icë quixun 'unanin. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, nun nu an nu 'aquinun ñucácë 'ixun ca nu asérabi 'aquenti 'icë quixun. 'Unánan cananuna ami catamëquin —aín bana quicësabi oi cana asérabi ainan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ai —quixun 'unanin.

19 Ënëx ca ësaribi 'icën. An manë nunti niquincë unicaman ca aín manë nuntia bëchunan tucáncaquin amami amami buánti rabanan, manë cha manë risin təcërëcaxun, an cushioquin tuínun quixun baca nëbëtsi nipatia. A manë chan tuíncë cupí ca nunti amanu amanu cuanima. Usaribiti cananuna Cristo anu Nucën Papa Dios 'icë anu cupí nun amanu amanu sinánbëquínquinma Jesucristomi sinánti ëntima 'ain.

20 Cristo axa anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ain cananuna nuxribi anu abë 'iti 'ain. Ax ca nëtëtimoquin xëñibua 'aínbua usabi sacerdotenën cushicaman 'apu 'aish, an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti a 'icën, Melquisedec 'iásaribiti.

7

Jesús ax ca Melquisedec 'iásaribiti an aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icë quicë bana

1 Mitsux Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina 'unanin, Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unicaman 'apu 'iacëxa. Ax ca sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios manámi 'icë a ñucáxuncë 'iacëxa. Usa 'ain ca bëtsi menu 'icë 'apucaman Abrahamnën xucënan bëchicë Lot cacë, aín nëtënu 'icë unicamabë 'acánanquin ñusmotancëxun aín ñucamacëñunbi 'itsa uni 'imainun xanu 'imainun tuáribi buáncëxa. Usoquin 'acë cuabiani aín unicama buani cuanxun ca Abrahamnënribi a suntárucama ñusmoxun abámianan anu 'icë 'apucaman buáncë unicamacëñun camabi ñu bitëcëancëxa. Bibiani cuantëcëni ca Abraham Melquisedecbë mëranancëxa. Abë mërananquin ca Melquisedecnën, Nucën Papa Diosan ca Abraham 'aquianxa quixun 'unanin —an ca mi upí oquin sinánxunía —quixun caquin, a Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

2 Usaquin cacëxun ca Abrahamnën an bëcë ñucama mësú Melquisedec 'ináncëxa. Melquisedec quicë bana ax ca “upí 'apu ca ax 'icë” qui quicë bana 'icën. Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unibu aín 'apu 'iacëxa. Salem quicë bana ax ca “bëtsi unibubë 'acananima ca chuámarua bucuia” qui quicë bana 'icën. Usa 'ain ca Melquisedec 'acánanti sináncëma 'apu 'iacëxa.

³ Melquisedec a ca uix cara aín papa 'iacëxa, uix cara aín tita 'iacëxa, añu nètën cara bacëancëxa, añu nètën cara bamacëxa, uicamax cara aín rara 'iacëxa, abi unin 'unánma 'icën. Usa 'ain ca judíos unibunëx —Melquisedec ax ca bamama 'icë —quia. Nucën Papa Diosan Bëchicënëx ca nètëtimoï xënibua 'aínbi sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icën, uni Melquisedec ñui quiásaribiti.

⁴ Abraham a pain nucën rara, anbi ca abëa 'acánancë unicama ñusmoxuan bicë ñu mësú ax 'apu 'icë, Melquisedec, 'ináncëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Abraham ax ca Melquisedec meu 'iacëxa quixun.

⁵ Moisés cuënëomiquin ca Nucën Papa Diosan —ësaï ca 'iti 'icë —quixun caquin ësaquin cacëxa:

—Abrahamnën rëbúnqui achúshi, Leví cacë, aín rëbúnquicamaxa sacerdote 'icë ca Abrahamnën rëbúnquicama raírinën aín ñucama mësú 'inánti 'icë —quixun. A uni camáxbi Abrahamnën rëbúnqui 'aish aín aintsï 'ixunbi sacerdotecama usaquin aín ñu 'inánun ca Nucën Papa Diosan mënóccëxa.

⁶ Usa 'aínbi ca Melquisedec, Levitan rëbúnqui 'ixunmabi, Abrahamnën aín ñucama mësú 'ináncëxun biacëxa. Nucën Papa Diosan upí oquin sináncë, Abraham, a ca Melquisedecnën aín ñu biquin —an cacësabi oquin usoquin ca Nucën Papa Diosan mi 'axunti 'icë —quixun caquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

⁷ Uni itsían Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni ax ca an Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni meu 'icën. Uinu 'icë unínbi ca —usama ca —quixun caima. Usa 'ain ca Abraham Melquisedec meu 'iacëxa.

⁸ Levitan rëbúnqui, judíos sacerdotecama, a judíos unicama raírinën aín ñu mësú 'ináncë, acamax ca uni 'aish bamaia. Usa 'aínbi ca Abrahamnën aín ñu mësú Melquisedec, a ñuia uni —ax ca bamama 'icë —quicë, a 'ináncëxa.

⁹ Usa 'ain ca ësoquinribi sinánti asábi 'icën: Levitan chaitiocë Abraham, an ca Melquisedec aín ñu mësú 'ináncëxa, ax a meu 'ixun. Usa 'ain ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, a judíos unicaman bërí aín ñu mësú 'ináncë, acamaxribi Abrahambëtan aín ñu mësú Melquisedec 'inánca 'icën.

¹⁰ Levitan rëbúnquicama 'aíma pain 'aishbi ca Abrahambë 'icësa 'iacëxa, aín rëbúnqui 'aish. Usa 'ain cananuna 'unanin, Melquisedec, ax ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, acamabë sënënmaira cushi 'iacëxa quixun.

¹¹ Bëráma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Moisésnën, uisai cara judíos unicama 'iti 'icë quicë bana cuënëocëxa. A bana Levitan rëbúnquicama, sacerdotecama 'ixun, judíos unicama 'unánminun ca Nucën Papa Diosan mënóccëxa. Usa 'ixuan Levitan rëbúnquinën 'aquincëx judíos unicama asérabi aín nuitu upí 'aish Nucën Papa Dios quicësabi oi 'icëbë ca sacerdote itsi Aarón 'iásama, Melquisedec 'iásaribi, Jesús uáma 'itsíanxa.

¹² Usa 'ain ca usaquin judíos unicaman 'ati bana, Levitan rëbúnquicama sacerdote 'ixun judíos unicama 'unánmicë, a 'unanibi aín sinan upíma 'ain, a ënquin bëtsi bana Jesús ñui quicë unin cuanun Nucën Papa Diosan mënóccëxa.

¹³ Nucën 'Ibu Jesús a ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicë, ax ca judíos uni 'aishbi Levitan rëbúnquima Judanën rëbúnqui 'iacëxa. Judanën rëbúnquinëx ca judíos sacerdote 'iti 'icë quiax ca Moisésnën cuënëo bana quiáma 'icën.

¹⁴ Camabi unin ca 'unania, Nucën 'Ibu Jesús ax ca Judanën rëbúnqui 'iacëxa quixun. Usa 'aínbi ca Moisés sacerdote ñui, Judanën rëbúnquinëx ca sacerdote 'iti 'icë quiax quiáma 'icën. Levitan rëbúnquishi ca usai 'iti 'iacëxa.

¹⁵ Usa 'ain cananuna upí oquin 'unanin, Nucën Papa Diosan ca Melquisedec 'iásaribitia sacerdote 'inun Jesúsëshi,

¹⁶ ax bamaxbi bamatëcëntimoï baísquicë 'icë, a sacerdote 'imiacëxa, Moisésnën cuënëo bana, Judanën rëbúnqui ca sacerdote 'iti 'icë quicë 'aímabi.

¹⁷ A ñuiquin ca Nucën Papa Diosan ësaquin cacëxa:
Mix camina nëtétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain,
Melquisedec 'iásaribi.

¹⁸⁻¹⁹ Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quicë bana upí 'aínbi ca anun unin sinan
upí 'iáma 'icën. Usa 'aínbi cananuna bëtsi bana, Jesús ñui quicë, a cupí aséabi
nun 'uchacama téréncë 'ianan nun sinan upí 'aish Nucën Papa Diosnan 'ain.

²⁰ Aín Bëchicë an aín unicama a ñucáxunti oquin ca Nucën Papa Diosan
sinanatëcëntimoquin mëníocëxa.

²¹ Levitan rëbúnquinën ca 'ën unicama ë ñucáxunti 'icë quixun ca
Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin cáma 'icën. Usa 'ixúnbi ca an
sinanatëcëntimoquin caquin, Jesús aséabi an unicama a ñucáxunti 'imiacëxa,
aín bana cuënëo ëesai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Diosan ca sinanatëcëntimoquin aín Bëchicë ësaquin cacëxa: Mix
camina nëtétimoi usabi sacerdote, an 'ën unicama 'ë ñucáxunti, a 'ain,
Melquisedec 'iásaribi, quixun.

²² Usa 'ain ca an Moisésnën cuënëo bana cuacë uni 'iásamaira oi an Jesús ñuicë
bana cuacë uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ia.

²³ Levitan rëbúnqui sacerdotecama ca ax pain 'itancëxa bëtsix bamacëbë
bamacëbë sacerdote 'icë 'aish 'itsaira 'iacëxa.

²⁴ Usa 'aínbi ca ax bamatimoi tsócë 'aish usabi sacerdote 'ixun Jesusan cuni
aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

²⁵ Ui unicaman cara a cupí abë upí 'iisa tanquin Nucën Papa Dios ñucatia, a
ca Jesusan xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëmia. A unicama Nucën
Papa Dios ñucáxunux ca bamatimoi tsoia.

²⁶ Usa 'aían Jesús axira nun sacerdote 'iti ca upíira 'icën. Nucën Papa Diosan
iscëx upíira 'ixun ñu 'atima 'acëma 'ianan ñu 'atima 'ati sináncëma 'ianan ax
upíira sinánñu 'aish ca aín Papabë 'Apuira 'icën.

²⁷ Ax ca Levitan rëbúnqui 'icësaí 'iáma 'icën. Atun ca camabi nëtën aín 'ucha
pain téréanan judíos unicaman 'uchacamaribi térénun Nucën Papa Dios
ñucáxunia, ñuina rëtancëxun xaroquin. Usama ca Jesús 'icën. Axbi ca camabi
unin 'ucha cupí ñuina rëxun xarocësa 'itánun bamatsianxmabi achúshitishi
bamacëxa.

²⁸ Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi Levitan rëbúnqui, 'uchañu
'aishbi an judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ia. Usa 'aínbi ca an
Moisés 'inan bana xënbucëbëtan, Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin
caquin, aín Bëchicë Jesús, axa aséabi 'uchañuma 'iá 'aish usabi 'uchañuma 'ia,
an aín unicama a ñucáxunun 'imiacëxa.

8

Jesús ñui quicë bana

¹ Ënë banaxa bëtsi banasama 'icëmi mitsun 'unánun cananuna ënë ñuiquin
mitsu cain, an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxunti, Jesús, ax ca usa 'aish
bëri aín nëtënu abë 'aish, Nucën Papa Diosbë 'Apu 'icën.

² Tabernáculo cacë xubu unin 'acë anuxuan Levitan rëbúnqui achúshinën
judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aínbi ca anuxunma, aín nëtë anu
Nucën Papa Dios 'icë, anuxunbi Jesusan nu Nucën Papa Dios ñucáxunia, Nucën
Papa Diosan mëníósabi oquin.

³ An unicaman 'ucha Nucën Papa Diosan térénun ñuina rëcë xaronux ca
sacerdotenën cushicaman 'apu an Nucën Papa Dios aín unicama ñucáxuncë
'ia. Usaribiti ca Jesús unicaman 'ucha téréncë 'inun ñuina rëtíma, a cupía
unicaman 'ucha téréncë 'inun bamatsianxmabi bamacëxa.

⁴ Bëríbi nubë 'aish ca Jesús sacerdote 'itsianxma. Levitan rëbúnquinëxëshi Moisés quiásabi oi sacerdote 'ixun ca ñuina rëtancëxun xaroquin judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

⁵ —Jesucristo ax unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëxun ca ënu 'ëbë 'ixun unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan bërâma Jesucristo ucëma pain 'ain —Levitan rëbúnquinën ca tabernáculo xubunuxun judíos unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëxun xaroquin unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun mëníocëxa. Tabernáculo xubu 'ati ñuiquin ca Nucën Papa Diosan Moisés “ain bashinuxun 'ën mi ismicësabi oquin camina a xubu 'imainun anu 'icë ñucama 'ati 'ai” quixun cacëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Jesucristo ain nëtënu abë 'ixun nu a ñucáxunti sinánquin ca judíos sacerdotenën tabernáculonu 'icë ñucama 'anun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁶ —Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana quicësabi oi 'i ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quiáxa ax quicë bana, asamaira ca —Jesúsmi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quicë bana, ax 'icën. Usa 'ain ca Levitan rëbúnquinën unin 'ucha tërëncë 'inun 'ásamaira oquin Jesusan nun 'ucha tërëncë Nucën Papa Diosbë upí 'inun nu 'imia.

⁷ Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ai ain nuitu upí 'ain ca bëtsi bana Jesús ñui quicë a Nucën Papa Diosan mëníoma 'itsíanxa.

⁸ Nucën Papa Diosan ca judíos unicama an cacësabi oi 'iiama isacëxa, ain bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Dios ca quia, usai ca judíos unicama, Israelnën rëbúnqui 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana 'inan, 'ixunbi cana 'itsa bari inúcëbëtan bëtsi bana judíos unicama 'inánti 'ain. Anun 'ën a bana 'inánti nëtë ca uti 'icën.

⁹ A banax ca judíos unicama Egipto menua buánquin uisai cara atux 'iti 'icë quixun 'ën Moisés cá banasama 'iti 'icën. Judíos unicama 'aquinsa tanquinbi cana atúan 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'acëma cupí atu ëancën.

¹⁰ Usa 'ixunbi cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ën a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi bana judíos uni Israel unicama 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman manuquinma sinánan ain nuitu mëu upí oquin 'unánun 'unánmiti 'ain. 'Ëx cana ain Dios 'aish atúan rabicë 'iti 'ain. 'Imainun ca atux aséabi 'ën unicama 'iti 'icën.

¹¹ 'Ën unicaman ca 'ë 'unánti 'icën. Ñu 'unáncëma 'imainun ñu 'unáncë uni, apan 'imainun xucamanribi ca 'ë 'unánti 'icën. Usa 'ain ca uinu 'icë unínbi bëtsi uni, ain xucënbi, abë 'icë unibi cacëxunmabi atúnbi 'ë 'unánti 'icën.

¹² Usaía ax 'icë uni a cana ñu 'atima 'acëbi nuibaquin ain 'uchacama tërënti 'ain. Tërënxun cana manuquin ain 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

¹³ Èsaía Cristo cupí ain unicama ain nuitu upí 'iti ñui ca Nucën Papa Dios — 'ën bërâma usai ca judíos unicama ain 'ucha tërëncë 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana a camina ënti 'ai —quiax quia. Usa 'aish ca a bana sënëntishi 'icën.

III. LEVITAN RËBUNQUINËN ÑU 'ACË CUPI UNI 'IASAMAIRA OI CA JESUS CUPI UNI AIN 'UCHA TËRËNCË 'IA (9-10)

9

Anuax judíos sacerdotecama Nucën Papa Diosbë baná tabernáculo ñuianan

Jesucristo anu Nucën Papa Dios 'icë ñuicë bana

¹ Bërâma ca Nucën Papa Diosan judíos unicaman usoquin a rabinun quixun caquin, anuxuan Levitan rëbúnquinën judíos unicama a ñucáxunti tabernáculó cacë xubu 'anun quixun cacëxa.

² An Moisés cacësabi oquin ca judíos unicaman tabernáculó 'aquin, amo rabëa aín namë 'itánun nëbëtsi chupan bëpáncëxa. Anu paín atsínti anu ca anu lamparín nanti 'imainun curi mesa, anu uni itsin pítima pán nancë, acama 'iacëxa. Anu uni aín 'ucha tërëncëma 'ianan upiti mëníocacëma 'aish atsíntima 'ain ca a 'iti Cata Upí cacë 'iacëxa.

³ Cata Upí a 'ucë ca bëtsi cata 'iacëxa. Ax ca Cata Upíira cacë, 'iacëxa.

⁴ Tabernáculó nëbëtsi rabë oquin bëpáncë chupa rapasu ca anuxun tsëpasa ñu sanutanun xaroti nancë 'iacëxa, a Cata Upíira cacë, a rapasu. A Cata Upíira cacë, anu ca bunánti, curin ratacacacë 'aish anúnribi aín namënu rocë 'iacëxa. A bunántinu ca curi 'acë chumu, anu maná cacë piti ñu 'itsamashi purucë, 'imainun Aaronën tsati 'aíshbi coo, a 'imainun maxax parúsha rabë, anu usai ca aín uni 'iti 'icë quixun Nucën Papa Diosan cuënëo, acama 'iacëxa.

⁵ A bunánti aín mapútinu ca querubín rabë, Nucën Papa Diosan suntárusa oquin curi uniócë, bësúnarabë oquin tsóncë 'iacëxa. A nëbëtsinuax ca aín pëcacë 'ucë mëucüax Nucën Papa Dios banacëxa. Anu ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun 'aracacë ñuinanën imi ánsacëxa, Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërënnun. Ënë ñucama camina 'unáncan. Usa 'ain cananuna camaira ñuiquin mitsu caiman.

⁶ Usaquin tabernáculó xubunu 'icë ñucama mënío 'ain ca anu pain atsíncë cata, ax Cata Upí cacë, anu atsínxun judíos sacerdotenën an 'ati ñu 'aia, lamparín mëníoti, pán mesanu nanti, acama, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin.

⁷ Acamax ca tabernáculó cata, anu pain atsínti, anuishi atsinia. Usa 'aínbi ca cata itsi, Upíira cacë, anu judíos sacerdotenën cushicaman 'apu axëshi camabi baritian achúshi oíshi atsinia. Anu atsínquin ca 'aracacë ñuinanën imi buania, aín 'uchacëñuan judíos unicaman 'uchacamaribi Nucën Papa Diosan tërënnun quixun ánscaquin.

⁸ Nun nu a ñucama sinania ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan nu ësaquin 'unánmia, anu pain atsínti cata anuxun atun 'acësabi oquian camabi nëtën ñu 'acëbë ca judíos unicamax Cata Upíira cacë, anu Nucën Papa Dios 'icë, anu abë bananux atsinima.

⁹ Usai ca 'ia quixun 'unánquin cananuna sinanin, Moisés quicësabi oquin ñuina rëxun xaroquinbi ca a unicaman, aín nuitu ca Nucën Papa Diosan iscëx aséabi upí 'icë quixun 'unanima. Usaribi cananuna nux 'ai quixun cananuna sinanin.

¹⁰ Nucën Papa Diosan ca usoquin judíos unibunën 'ati ñuiquin bëtsi bëtsi ñuina nami pítima 'imainun amiribi amiribi mëchucati, usa ñucama 'anun quixun mëníocëxa. Usai a banacama quicësabi oi 'ibi ca atun nuitu upí 'ima.

An Jesucristo xuisama pain 'aían judíos unibunën usa ñucama 'anun ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

¹¹ Usa 'ain ca Cristo ënë menu uá 'aish anu Nucën Papa Dios 'icë, anu cuantëcëancëxa. Ënë menuax cuantëcëan 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë, anu 'icë sacerdote, an Nucën Papa Dios nu ñucáxuncë, a 'icën. Anu ax sacerdote 'icë ax unin 'acëma 'aish ca ënë nëtënu 'icë tabernáculosamaira 'icën.

¹² Tabernáculonu 'icë cata Upíira cacë, anua sacerdotenën cushicaman 'apun chivo 'imainun vaca bacë rëxun aín imi buan 'aínbi ca Jesucristo aín imi 'apati bamatancëx baísquiax, anuira Nucën Papa Dios 'icë anu cuancëxa. Anu

ashiti cuan 'ixun ca nun 'uchacama tērēncē 'aíshnu xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosnan 'inun nu 'imia.

¹³ Judíos unicaman ca aín 'ucha cupí chivo ímainun vaca bacē, tabernáculu xubunu buánxun rēxun judíos sacerdotenēn a xaroxúnun 'inánia. 'Ináncēxun ca sacerdotenēn a ñuinacan imi bianan aín nami xaroxun aín chimapu bixun a unicamanu sácaia. Usoquian 'acēx aín 'ucha tērēncē 'aishbi ca 'uchatēcēnima 'inúan 'acēma 'icēn.

¹⁴ Ñuina rēcē aín imi cupí uni 'icēsamaira oi cananuna Cristo bama cupí nun 'ucha tērēncē 'aish upí 'iti 'ain. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icē, ax abē 'ain ca Cristo, ax 'uchañuma 'aíshbi bamatsianxmabi, nun 'uchacama tērēncē 'inun bamacēxa. Xēnibua 'aínbi abē 'itimoinu bamati 'icēbi ca nun 'uchacama tērēnquin, ax aín imi 'apati bama cupí, Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, a rabinu ax cuēēncēsabi oi 'inun nu 'imia.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucēn Papa Dios quiásabi oi, an Cristomi catamēnun sinánmicē unicama xēnibua 'aínbi abē 'inun Cristo bamacēxa. An Moisésnēn cuēnēo bana cua nucēn raracaman 'ucharibi ca Cristo bama cupí, tērēncē 'icēn. Usa 'ain ca Moisésnēn cuēnēo bana 'iásama Cristo ñui quicē bana 'icēn.

¹⁶⁻¹⁷ Unin ca uin cara ax bamacēbētan aín ñu biti 'icē quixun ñuiquin, —usai ca 'iti 'icē —quicē quirica mēníoia. Usa 'aínbi ca a uníxa bamacēma pain 'ain, aín ñu bētsi uninanma 'icēn. Aín 'ibúxa bamacēbē cuni ca aín ñucama asérabi bētsi uninan 'ia.

¹⁸ Usaribi oquin ca 'aracacē ñuina aín imi 'apati bamacēbētainshi Nucēn Papa Diosan judíos unicama aín 'uchacama tērēnquin manúmiacēxa.

¹⁹ Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin ca Moisésnēn a banacama ñuiquin judíos unicama catancēxun vaca bacē imicēñun chivo imi bixun 'unpáxcēñun mēscutancēxun ro, hisopo cacē, aín xo, xónsa carnero rani 'acē risi anun tēcērēcacē a chabóquin, cuēnēo banami 'anan unicamamiribi ánsacēxa.

²⁰ Ansaquin ca judíos unicama cacēxa: “Ēnē imi ánsacē isquin camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca asérabi ax quiásabi oquin mitsun 'ucha tērēnquin, mitsúxmi aín uni 'imainun ax mitsun Dios 'ixun mitsu sinánxunia” quixun.

²¹ Usaribi oquin ca Moisésnēn tabernáculu xubu 'imainun aín Cata Upí anu 'icē ñucama anun Nucēn Papa Dios rabiquin ñu 'ati, acamamiribi a ñuina imi ánsacēxa.

²² Usa 'ain ca usoquin ca judíos sacerdotenēn 'ati 'icē quixun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin, anun Nucēn Papa Dios rabi ñucama ami imi ánsacē 'iacēxa, a ñuxa Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'inun. Ñuina bamacēbēma ca judíos unin 'ucha tērēncēma 'iá 'itsíanxa. Usaribiti ca Jesús bamama 'ain unin 'ucha tērēncēma 'itsíanxa.

Bamax Cristo baísqvia cupíshi unin 'ucha tērēncē 'iti 'icē quicē bana

²³ Usaria Jesucristo anua Nucēn Papa Dios 'icē anu atsínti tani ca unin 'acē tabernáculu xubu aín Cata Upíira cacē, anu judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu atsíancēxa. Usai Jesucristo 'iti 'ain ca a ñucama Nucēn Papa Diosan upí isnun 'aracacē ñuinanēn imi anu a sacerdotenēn ánsacēxa. Usa 'aínbi cananuna ñuinanēn imi ánsacē cupíma, Jesucristonēxbi aín imi 'apati bama cupíshi anua Nucēn Papa Dios 'icē anu nux abē 'iti 'ain.

²⁴ Ax ca tabernáculu, anua Nucēn Papa Dios 'icē tanquian unin 'acē, anuma, anua Nucēn Papa Dios 'icē anubi atsíancēxa, anuxuan nu Nucēn Papa Dios ñucáxuncē anu.

²⁵ Judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu ax ca tabernáculu xubu aín Cata Upíira anu camabi baritia achúshitishi, aín imima, 'aracacē ñuinanēn imi ánscai atsinia. Usa 'aínbi ca Cristo, anua Nucēn Papa Dios 'icē, anu 'itsai atsínima.

²⁶ 'Itsai atsínux ca 'itsai bama 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Cristo aín uti nētē sēñécēbē uni 'inux uá 'aish bamatsianxmabi achúshitishi unin 'ucha cupí bamacēxa.

²⁷ Ēñē nētēnu 'icē camabi unix ca achúshitishi bamati 'icēn. Usa 'icē ca aín ñu 'acēcama 'unánquin Nucēn Papa Diosan uicamax cara aín nētēnu abē 'iti 'icē quixun canan uicamax cara anu abē 'itima 'icē quixun cati 'icēn.

²⁸ Usaribiti ca Cristo ēñē menuax achúshitishi bamacēxa. Ax 'uchañuma 'aishbi ca camabi unin 'ucha ainansa 'aish tērēncē 'inun bamacēxa. Bamatancēx baísquitancēx ca aín Papa Diosnu cuan 'aish amiribishi ēñē nētēnu utēcēnti 'icēn. Camabi unin 'ucha cupí bamatēcēni aima ca an aín uti caíncē unicama abēa 'inun bitsi utēcēnuxun 'aia.

10

¹ Jesucristoa ēñē menu utancēx unicaman 'ucha cupí usai 'iti tanquian judíos unicaman aín 'ucha cupí castíancēma 'inuxun 'aracacē ñuina 'anun ca Nucēn Papa Diosan mēñócēxa. Usoquin mēñócē 'ain ca judíos unicaman Nucēn Papa Diosbē upí 'iisa tanquin camabi baritia 'aracacē ñuina 'axun xaroia. Usoquin 'acē 'aínbi ca aín nuitu asérabi 'uchatēcēntimoquin upí 'inun mēñócēma 'icēn.

² Aín 'ucha tērēncē 'ianan aín nuitu asérabi upí 'imicē 'ain ca judíos unicaman Nucēn Papa Diosan isnun quixun 'aracacē ñuina amiribi amiribi 'á 'itsíanma. Usoquin 'aracacē ñuina 'acē cupía aín 'ucha tērēncē 'aish aín sinan asérabi upí 'ain ca 'aracacē ñuina rēmitēcēnti sináncēma 'itsíanxa.

³⁻⁴ Vaca bacē 'imainun chivo rēxun xaroanan aín imi áñscacē 'aínbi ca a unicama aín sinan ashiquin upí 'inun mēñócēma 'icēn. Usa 'ain ca judíos unicaman camabi baritia ñuina rēmiquin —'ēñ sinan ca asérabi upíma 'icē — quixun sinántēcēnia.

⁵ Usa 'ain ca Cristonēn ēñē nētēnu uquin aín Papa Dios ēsaquin cacēxa: Ñuina unin rēxun xaroti cuēenquinma camina 'èx uni 'aish unicaman 'ucha cupí bamati mēñón.

⁶ Aín 'ucha cupía unin ñuina rēxun mi xaroxuncē a camina cuēeniman.

⁷ Usa 'ain cana mi can: 'Ēñ Papa Dios, mix cuēencēsabi oquinshi 'anux cana ēñē nētēnu ain, min bana cuēñēo quicēsabi oi.

⁸ Moisésñēn cuēñēo bana, aín 'ucha tērēncē 'inun ca unin ñuina rēxun xaroti 'icē quicē 'aínbi ca Cristonēn aín Papa Dios cacēxa, “aín 'ucha cupía unin ñuina rēxunmi xaroxuncē a camina cuēeniman”.

⁹ Catancēxun ca Cristonēn ēsaquinribi aín Papa Dios cacēxa: “Ēñ Papa Dios, mix cuēencēsabi oquinshi 'anux cana ēñē nētēnu ain”. A bana cuēñēosabi oi utancēxa Cristo camabi unin 'ucha cupí bama 'ain ca bērí unin aín 'ucha cupí ñuina rēxun xarotēcēntima 'icēn.

¹⁰ Jesucristo aín Papa Dios cuēencēsabi oi, bamatsianxmabi achúshitishi bama 'aín cananuna nux Cristo bama cupí Nucēn Papa Diosan iscēx nun 'ucha tērēncē 'aish asérabi ainan 'ain.

¹¹ Judíos sacerdotecaman ca camabi nētēn 'uchañu unían bēxuncēxun aín 'ucha tērēncē 'inun 'aracacē ñuina rēxunia. Usoquian 'acēbēbi ca aín nuitu upíma usabi 'ia.

¹² Usa 'aínbi ca Jesucristo achúshitishi camabi unin 'ucha tērēncē 'inun bamax baísquitancēx anu aín Papa 'icē anu abē 'Apu 'aish aín mēqueu 'i cuancēxa.

¹³ Anu 'aish ca axa ami nishcē unicama a Nucēn Papa Diosan 'ibuamainun anua Nucēn Papa Dios 'icē anu 'icēn.

¹⁴ Usa 'ain ca achúshitishi bama 'ixun axa ami catamēcē unicama aín 'ucha tērēanan nētētimoia abē upí 'inun 'imia.

15 Usa ca quixun ca aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmia, ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia quixun nu sinánmiquin:

16 Ësoquin cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ë a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi atu 'inánti 'ain. Ësai ca a bana quti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman aín nuitu mëu upí oquin 'unánan manuquinma sinánun 'unánmiti 'ain.

17 Quianan ca ësairibi a bana quia:

Aín ñu 'atima 'acëcama tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

18 Usa 'aian unin 'ucha sinántëcëntimoquin tërëncë 'inun Cristo bama 'ain ca unin aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

Cristonan cupí abë banaquin Nucën Papa Dios ëntima ñui quicë bana

19 'Ën xucëantu, Jesucristo aín imi 'apati bama cupí nun 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna —Cristo cupí ca Nucën Papa Diosan nux banaia cuati 'icë —quixun sinani racuëtima abë banati 'ain.

20 Bamax baíscuitancëx aín Papan nëtënu abë 'i cuan 'ixuan, Jesusan nu 'aquincëx cananuna ax bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios, abëbi banati 'ain, nucën rara judíos unicama 'iásamai.

21 An Nucën Papa Diosan unicama a ñucáxuncë ax ca Jesús 'icën.

22 A cupí nun 'uchacama tërëncë 'aish cananuna uisa ñu cara 'aisama 'icë quixunu 'unánquin mëníocë 'aish asérami ax cuëncësabi oi 'iisa tani Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca cuati 'icë quixun 'unani. Ax Nucën Papa Diosbë banai tabernáculo xubunu atsínux ca sacerdote aín 'ucha tërëncë 'ianan upiti nashi mëníocacëxa. Usaribiti cananuna Jesucristo cupí chucacësa 'aísha nun nuitu, nun sinan upí 'ain Nucën Papa Diosbë banain.

23 —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin nu upí 'imianan nux aín nëtënu abë 'inun 'imia —quixun 'unánquin cananuna asérami ami catamëquin aín bana ënquinma an nu cacësabi oquin 'aquin bëtsi uniribi —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin, usoquin nu 'aquinia —quixun ñuixunti 'ain.

24 Camaxunbi cananuna uisai caranuna bëtsibë bëtsibë nuibananan Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin ñu 'anun 'aquiananti 'ain quixun sinánti 'ain. Sinántancëxun cananuna asérami usoquin 'ati 'ain.

25 Usabi 'icë aísha bëtsi bëtsi uni axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëtisama tancëbëbi cananuna nux usai 'ima, aín unicamabë timëanan bëtsibë bëtsibë Jesucristomia catamënun 'aquiananti 'ain, Jesucristo utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun sinani.

26 Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nunbi 'aisa tanquin ënquinma ñu 'atima amiribi amiribi 'ai cananuna nun 'ucha tërënnun Jesucristomi catamëti cuëncëma cupí nun 'ucha tërëncëma 'aish usabi 'iti 'ain.

27 Usa 'icë, anun an camabi unin ñu 'acë isti nëtën Nucën Papa Diosan ax cuëncësa oi 'iisama tani ami nishcë unicama 'acësaribi oquin nuribi 'uchoquin manë tsinu 'imicëx cananuna nux abë 'itimoi 'iti 'ain.

28 An usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acëma uni a ñuia, rabë 'imainun achúshi uni —asérami ca usa 'icë —quicëbëtan ca nuibati sinanaquinma a uni uni itsin 'aia. Rabë uníxëshia a ñui usai quicëbëtanribi ca usaquin 'aia.

29 A unia usoquin 'ásamaira oquin ca axa aín Bëchicë 'imainun aín Bëru Ñunshin Upími 'atimati banacë uni a Nucën Papa Diosan castícantí 'icën. Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa unicama 'uchañu 'icëbi iëminux aín imi 'apati bama, a ami 'atimati bananan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an uni

nuibaquin 'aquincë ami 'atimati banacë, a unicamax ca an Moisésnën cuënëo bana 'acëma unia 'acësamaira oquian Nucën Papa Diosan castícançë 'iti 'icën.

³⁰ Cananuna 'unanin, ësai ca Nucën 'Ibu Dios quiacëxa quixun: “Uix cara 'uchaia, a cana 'ënbi uisaira oquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain”. Èsairibi ca quiacëxa: “Uinu 'icë 'ën unicaman cara 'ëx quicësabi oquin 'acëma 'icë a cana 'ën uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ain”.

³¹ Usa 'ain cananuna nun 'ucha ëncëma 'aish, Nucën Papa Diosan ca ax cushiira 'ixun uisaira oquin cara 'ati 'icë usoquin nu 'ati 'icë quixun sinani ami racuëti 'ain.

³² Jesucristomi catamëtabatia, unin mitsu bëtsi bëtsi oquin tëmëramicëxunbi camina bënëquinma tanshiacën. Usaími mitsux 'ia a camina sinánti 'ain.

³³ Mitsu raírinëx camina unin mitsumi cuaiquin 'itsa unin ismainun mëëcë 'iacën. Usai 'imainun ca axa Cristomi catamëcë uni raírinën mitsux usai 'icë isi masá nuituquin ënquinma 'aquiancëxa.

³⁴ Usa 'ixun camina Jesucristomi catamëcë cupía sipuacë unicama nuibaquin 'aquiancën. Mitsumi nishquian mitsun ñu bicancëbëbi camina masá nuitutíma usabi cuëëancën. —Ènë nëtënuax ñuñu 'aish cuëëncësamaira oi cana Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu nëtétimoi abë 'iti 'ai —quixun sinani camina cuëëancën.

³⁵ —Usai cana 'iacë —quix manúquinma camina min 'acësabi oquin Jesucristomi catamëti ëntima 'ain. Ami catamëcë 'aish camina a cupí nëtétimoi abë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ain.

³⁶ Jesucristo ucëbë ax quicësabi oi Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'inuxun camina uni itsían mitsu tëmëramicëxbi a taníma usabi Cristomi catamëquin ax cuëëncësabi oquin 'ati 'ain.

³⁷ Èsai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

Xëñibutíma ca ax bënëtishi uti 'icën. A nun caíncë ax ca nëtëbutima uti 'icën.

³⁸ 'Èn iscëxa ax upí 'icë 'ën unicamax ca tëmëraibi 'ëmi catamëti tsóti 'icën. Usa 'aínbi cana an 'aquinbi racuëquin 'èn bana ëncë uni a isi cuëëntima 'ain”.

³⁹ Usaía an aín bana 'aquinbi ëncë uni ax Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'itima 'aínbi cananuna nun ami catamëquin ëncëma 'aish, asérabi Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ain.

IV. CRISTO UCËMA PAIN 'AIN CA JUDIOS UNI RAIRINËX ASERABI NUCËN PAPA DIOSMI CATAMËACËXA QUIAX QUICË BANA (11-13)

11

Usaía judíos unicaman rara raírinëx Nucën Papa Diosmi catamëa bana

¹ Nun Nucën Papa Dios isquinmabi cananuna asérabi ca anu 'icë quixun 'unanin. Aín bana ca cëmëma asérabi 'icë quixun sinánquin cananuna 'unanin, an ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun. Usaquin ca axa ami catamëcë unicaman 'unania.

² Nucën Papa Diosan ca axa quicësabi oquin 'ati 'icë quixun sinánquian, ami catamëquin nucën raracaman ñu 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëëancëxa.

³ Ènë nëtëcamax ca Nucën Papa Dios quicëbëshi an sináncësabi oi uniacëxa. Uisa ñu 'aíma 'aínbi ca an unin iscë ñucama uniocëxa. Usoquin unioia isáma 'ixunbi cananuna a bana acama ñuiquin cuënëo a isquin, usai ca 'iacëxa quixun 'unanin.

⁴ Bërí nëtënma ca Adanën bëchicë, Abel, an ami sinánquin Nucën Papa Dios quicësabi oquin a rabiquin 'aracacë ñuina rëxun xaroxuancëxa. Usomainunbi ca aín xucën Cainan aín cuëëncësa oquinshi aín ñu bimishi Nucën Papa Dios

xaroxuancëxa. Cainan usoia isi ca Nucën Papa Dios cuëëanma 'icën. Abelnëan 'axuncëxun isi cuni ca cuëëancëxa. Abel bama 'aínbi cananuna —Abelnën ca asérabi Nucën Papa Diosmi catamëquin ax quicësabi oquin 'acëxa —quixun sinanin.

⁵ Ënënsaran nëtënma ca Enoc cacë uni, amia catamëcë cupía anun Nucën Papa Dios cuëëncë 'iacëxa. Usa 'icë ca ënë menuax bamaima aín nëtënu 'inun Nucën Papa Diosan buáncëxa. Buáncë ca unin mërama 'icën. Usoquin buáncëma pain 'aish ca Nucën Papa Dios Enocnën cuëëancëxa quiax ca aín bana cuëëo quia.

⁶ Uicamax cara Nucën Papa Diosbë banatisa tania, uicamax cara ainan 'iisa tania, an ca —Nucën Papa Dios ca asérabi anu 'icë —quixun sinánti 'icën. Sinánan ca —an ca 'ën ñucácëxun cuati 'icë —quixun sinánti 'icën. Usaía ax asérabi ami catamëcë uni anun cuni ca Nucën Papa Dios cuëënia. Axa ami catamëcëma unin ca Nucën Papa Dios cuëënmima.

⁷ Ënënsaran nëtënmaribi ca Noénën ami catamëquin —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun 'unáncëxa. 'Unáncë 'icë ca Nucën Papa Diosan Noé cacëxa, —camabi uníxa 'aisamairai 'uchacë cupí cana unían usai ñu 'iti sináncëbëtanmabi camabi me baca mapumiquin cëñuti 'ai —quixun. Nucën Papa Diosan bana ca asérabi 'icë quixun 'unánquin ca Noénënshi, 'itsa 'uí 'ibúcëma pain 'aínbi aín manë nunti chaira anua aín aintsi 'ibucama atsínmiti 'acëxa, Nucën Papa Diosan a cacësabi oquin. An usoquin 'aia iscë unicama ca —ënë menu 'icë unicama 'aisamairai 'uchacë cupí ca Nucën Papa Diosan cëñuti 'icë —quixun Noénën ñuixuancëxa. Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun sinánquian Noénën, an cacësabi oquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëëancëxa.

⁸ Bërámariibi ca Abraham cacë uni aribi ami catamëcë 'icë Nucën Papa Diosan cacëxa:

—Camina min me ëbiani, bëtsi me 'ura 'icë, anu 'i cuanti 'ain. Min rëbúnquicamanan ca a me 'iti 'icën. Cacëx ca Abraham uinu cara a me 'icë, uisa me cara quixun 'unánxmabi, aín me, Ur cacë, anuax cuancëxa, Nucën Papa Diosan ca an cacësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unani.

⁹ Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish ca Abraham a me, a Nucën Papa Diosan a ñuixuncë, anu bëbatancëx anu tsoócëxa. Anu 'aísh ca aín menumabia uni tsócësa 'iacëxa. Anu 'aíshbi ca upí oquin xubuoíma, chupa 'acë xubunuishi 'iacëxa. Usaribiti ca aín bëchicë Isaac 'imainun Isaacnën bëchicë Jacob, acamaxribi 'iacëxa. —Abraham, mix camina 'ënan 'iti 'ain, min rëbúnquicamaribi ca 'ën uni 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cacëxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Abrahamnën bëchicë, Isaac, 'imainun Isaacnën bëchicë, Jacob, cacëxa.

¹⁰ Usaquin cacëxun ca Abrahamnën 'unáncëxa, —Nucën Papa Diosan, usai ca 'iti 'icë quixun mënío 'ain cananuna ënë menu tsócë 'aíshbi Nucën Papa Diosan 'aish, an sináncësabi oquin mënío aín nëtë anu 'iti 'ai quixun. Usaquin sinani ca cuëëancëxa.

¹¹ Abrahamnën xanu, Sara, anribi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin, caniacëquinbi tuacëxa, Nucën Papa Dios quicësabi oi cana 'iti 'ai quixun sináncë cupí. Usai tuutancëx ca Sara bëbu tuá, Isaac cacë, bacëancëxa.

¹² Usa 'ain ca, Abraham caniacëcëra 'aíshbi bëchicëñu 'iacëxa. Aín bëchicëñen rëbúnqui ca 'itsaira 'iacëxa. Naínu 'icë 'ispacama cananuna tupúncasmati 'ain. Parún papa cuëbí 'icë masiribi cananuna tupúntima 'ain. Usaribiti ca Abrahamnën rëbúnqui 'aisamaira 'aish unin tupúntisama 'iacëxa.

¹³ Abraham, Sara, Isaac, Jacob, acamax ca Nucën Papa Diosan ñuiasa oi 'icëma pan 'ain bamacëxa. Usa 'aínbi ca aín bamati nëtë sënëntamainun masá

nuituquinma cuëenquin, Nucën Papa Diosan nu cacësabi oi ca nun rëbúnqui 'iti 'icë quixun 'unáncëxa. Usaquin 'unani ca ësai quicësa 'iacëxa: nux ënë menu 'icë 'aishbi cananuna uníxa aín menumabi bëtsi menu cuanúxbi tsócësa 'ain.

¹⁴ Usaia quiása 'ain cananuna 'unanin, a unicamax a menu bucuxunbi ca — ënë menu 'iti unima, bëtsi menu 'iti uni cananuna nux 'ai — quixun sináncëxa.

¹⁵ Anuaxa cuancë me, Ur cacë, anu cuantëcëinsa tani ca Abraham anu cuantëcëan 'itsíanxa.

¹⁶ Cuantëcënti 'aishbi ca anu cuantëcëinsama tancëxa. A menu 'icësamaira oi bëtsi nëtë, upíira a Nucën Papa Diosan atu mënioxuncë, anu 'iti ca cuëëancëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios — 'ëx cana atun Dios 'ai — quixun sinani cuëënia. Usai cuëenquin ca anua atux abë 'iti nëtë mëníocëxa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham ca — asérabi ca Nucën Papa Diosan aín quicësabi 'oquin 'ati 'icë — quixun 'unani ami catamëacëxa. Èsai ca 'iacëxa. Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min bëchicë Isaacnën rëbúnqui ca asérabi 'itsaira 'ianan 'ënan 'iti 'icë” quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan — asérabi cara Abrahamnën 'ën cacësabi oquin 'ati 'icë — quixun 'unántisa tanquin, Abraham cacëxa — min camina 'aracacë ñuina 'axunquinma, min bëchicë Isaac abi 'ë rabiquin 'ë 'axunti 'ai — quixun. Cacëxun ca usoquin anuxun 'atinu Isaac buáncëxa.

¹⁹ Buánquin ca sináncëxa:

— Èn bëchicë achúshi, Isaac, aín rëbúnqui ca asérabi 'itsaira 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi. Usaía 'inun ca bamacëbi baísquimiti 'icë — quixun. Usaquin sinánquian Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën 'ati 'aishbi ca Nucën Papa Diosan xucëxun ángelnën Abraham cacëbë Isaac bamati 'aishbi iëacëxa.

²⁰ Usa 'ain ca Isaacnënribi, — Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë — quixun 'unánquin, aín bëchicë rabë, Jacob 'imainun Esaú, — Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë — quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

²¹ Jacobnënribi, — Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë — quixun 'unánquin ca aín bamati sënëncëbëtan, xëni 'aish, aín tsatimi cëpíxun aín xuta Josénën bëchicë rabë, — Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë — quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

²² José, Egipto menu 'ixun ca — ax quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan nun rëbúnqui Egipto menua nun nëtë, Canaán, anu 'itëcënun buánti 'icë — quixun sinánquin aín aintsi cacëxa: Ènë nëtënuax nun nëtënu cuanquin ca mitsun rëbúnquinen 'ën xoribi buánxun anu maínti 'icë quixun.

²³ 'Itsa baritia Egipto menu Jacobnën rëbúnquicama 'icëbë ca a menu 'icë 'apu, Faraón cacë, ax Jacobnën rëbúnquimi nishacëxa. Nishi ca bëbu tuácama bërí bacëncë — ax ca bamati 'icë — quiacëxa. Quicëbëtanbi ca achúshi bëbu tuá, Moisés cacë, aín papabë aín tita Nucën Papa Diosmi catamëti, Faraónmi racuëquinma — ënë tuá ca upíira upí 'icën, usa 'ain cananuna 'apun bana tanquinma unëti 'ai — quixun sináncëxa. Usaquin sinánxun ca rabë 'imainun achúshi 'uxën Moisés unëacëxa.

²⁴ Usaquian unëcë 'icë ca a 'apun bëchicënen Moisés aín tuása 'inun caniocëxa. Usa 'aínbi ca Moisés canitancëx a 'apun bëchicënen tuása 'iisama tancëxa.

²⁵ Ca sináncëxa, Egiptonu 'icë 'apu ënëbë 'aish cana aín xutasa 'aish 'ëx camabi ñuñu 'iti 'ain. Usa 'aínbi ca Egipto menu 'icë unicama ënën Nucën Papa Dios cuëëncësama oquin ñu 'atimashi 'ati cuëënia. Usaquin 'anan ca axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaribi 'atimoia. Usaquin sinani ca ax Egiptonu 'icë 'apun xutasa 'itsíanxbi aín aintsi judíos unicama, a Nucën Papa Diosan ainan 'inun caíscë, acamabë tëmëraibi 'iti cuëëancëxa.

²⁶ Cuëenquin ca sináncëxa, Egiptonu 'icë unicamax ñuñu 'aish cuëencësamaira oi cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sináncë 'aish tēmëraibi cuëenti 'ain. Cristonan 'icëa unin 'atimocëx tēmëraibi aín unicama cuëencësaribi oi ca Moisés tēmëraibi Nucën Papa Diosan unicamabë 'i cuëëancëxa. Ax ca —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu ainan 'aish aín nētënu abë 'inun 'imia —quixun 'unani ami catamëti cuëëancëxa.

²⁷ —'Ën bërúnbi isquinmabi cana Nucën Papa Dios ca asérabi 'ëbë 'icë quixun 'unani —quixun sinani ca Moisés ami catamëti Egipto menuax Madian cacë menu cuancëxa, racuëtima ax cuancëbëa 'apu nishtánunbi.

²⁸ Madianuax Egipto menu cuantëcëntancëxun ca Moisésnën —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin asérabi 'ati 'icë —quixun sinánquin, an cacësabi oquin judíos unicaman xubucama 'unánti oquin, aín xëcuë ëman carnero imi shimiacëxa, Nucën Papa Diosan ángelnën atun rëcuën bëchicëcama 'atin rabanan.

²⁹ Egipto menuax cuani ca judíos unicama —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu 'aquinia —quixun sinani parúnppa Xonsa cacë, a nëbëtsi me racácëbë sicaracëacëxa, me ësquicënu cuancësabiquiani. Atúxa usai cuancëbë ca axa atu catícabiani cuancë Egiptonu 'icë suntárucamax —nuxribi cananuna usai sicaracëti 'ai —quixun sinanx cuanibi, 'unpax anu racátëcëncëbë bacamiquiacëxa.

³⁰ Judíos unicama Egiptonuax cuantancëx anu atux cuancë me anu bëbatancëxun, a mecama 'ibuanux ca Nucën Papa Diosmi catamëti aín quicësabi oi judíos suntárucama siete nētë, Jericó cacë ëma ratanarati cuainácëti niacëxa. Nicëbë ca Nucën Papa Diosan sinanënshi, a ëma anun cënëcë, ax rurucubuacëxa.

³¹ A cënë rurucubúcëbëa anu 'icë unicama an Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish cëñúmainun ca 'atima xanu Rahab cacë, axëshi 'iacëacëxa, an Nucën Papa Diosmi sinánquin judíos unibunën xucë uni rabë 'aquincë cupí.

³² ¿Uisaquinribi carana mitsu cati 'ain? Gideón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, acama 'iá 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaribi mitsu ñuixunquinbi cana sënëontima 'ain.

³³ Raíri unínribi ca Nucën Papa Diosmi catamëquin —an ca nu 'aquinia —quixun 'unánquin bëtsi 'apun suntárucamabë 'acananquin ñusmocëxa. Raíri uniribi 'apu 'ixun ca Nucën Papa Diosmi sinánquin a unicama upiti bucunun, upí oquin 'aquiancëxa. Ami sinania ca a unicama ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aquiancëxa. Raíriribi ca ami nishquian, unin 'inun pinun quixun aín cënënu niabi, Nucën Papa Diosan sinanën 'inúnbi piama 'icën.

³⁴ Axa Nucën Papa Diosmi catamëcë uni raíriribi ca tsi rëquirucë an nëëntanun quixun anu niabi Nucën Papa Diosan sinanën tsinbi uisabi oma 'icën. Raíri uníxribi ca suntárunën 'ati 'aíshbi Nucën Papa Diosan sinanën iëacëxa. Raírinëxribi 'insíncë 'aish cushima 'aíshbi ca Nucën Papa Diosan sinanën cushi 'iacëxa. Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca suntárunën cushiira 'ixun abë 'acanancë bëtsi 'apun suntárucama abámiacëxa.

³⁵ Bëtsi bëtsi xanun ca aín tuá bamacë 'icëbi Nucën Papa Diosan sinanën baísqiia biacëxa.

Raíri unin ca unin Nucën Papa Diosan bana ënun quixun bëtsi bëtsi oquin paë tanmicëxunbi, ami sinánquin ëníma —'ëx masócë 'aish bamaibi cana Jesucristobë 'iti 'ai —quixun sinánquin ami catamëti ënquinma tanshiacëxa.

³⁶ Raíri uni ca Nucën Papa Diosmi catamëcë cupí unin ami cuaianan rishquiacëxa. Raíri ca unin manë risin nëaxun sipuacëxa.

³⁷ Nucën Papa Diosmi catamëcë uni raíri ca unin maxaxan rëacëxa. Raíri ca Nucën Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun unin bëtsi bëtsi ocëxa. Raíri ca

unin tēarabēocēxa. Raíri ca manē xētocēn 'acēxa. Raírinēx ca chupañuma 'ixun carnero rani pañuanan chivo rani pañuax cuaínbēquini niacēxa. Ñuñuma 'aish nuibacacē 'ianan ca bētsi bētsi ocē 'iacēxa.

³⁸ A unicama aín nuitu upíra 'aish ēnē nētēnu 'ima Nucēn Papa Diosan nētēnuira 'iisa 'aíshbi ca anu uni 'icēma menu nitsi aín bashinuribi cuaínbēquini xubuñuma 'aish bashi quininu 'iacēxa.

³⁹ A unicama ñuiquin cuēnēo bana isquin cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosmi ca asérabi catamēacēxa quixun. Ami catamēquinbi ca uisaira oquin cara Nucēn Papa Diosan, Cristo cupí, aín unicama 'imiti 'icē quixun 'unánma 'icēn.

⁴⁰ A ñucama 'unánma 'aíshbi ca utancēxa Cristo bama cupí nux 'icēsaribiti, axa bēráma ami sinan unicamax Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ianan asérabi ainan 'aish nubē aín nētēnu nētétimoi 'iti 'icēn. Usai 'icēbē ca camáxbi Nucēn Papa Diosan aín unicama cásabi oi 'inuxun 'aia.

12

Jesúsmi cananuna catamēti 'ai quicē bana

¹ A unicamaxa 'iásaribiquin ca nubē 'icē 'itsa unin tēmēraquinbi —Nucēn Papa Diosan ca asérabi aín quicēsabi oquin nu 'aquinti 'icē —quixun 'unánquin ami catamēquin ēnima. Atúxa 'icēsaribiti 'inuxun cananuna an nu 'atimaquin sinánmicē a ñucama ēanan an usabi 'itioquin nu 'atima 'imicē ñucamaribi ēnti 'ain. Acama ēnquin cananuna bēnēquinma añu ñu 'ēn 'ati cara Nucēn Papa Dios cuēēnia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain. Cuai bētsibē upiti abáti cupí ca unin an iēocē ñu nania, usaribiquin cananuna upí oquin nun 'ati ñu 'anuxun, uisa ñun cara nu 'atimaquin sinánmia, a ēnti 'ain.

² Jesús, a cupí nux ami catamēcē 'aish ainan 'ianan asaribi upí 'aish aín nētēnu abē 'iti, ax 'iásaribiti 'inuxun cananuna uisai cara ax 'iacēxa quixun sinánti 'ain. 'Uchañuira uni 'acēsa oquin ca unin i curúsocēnu a matásti 'icē quixun 'unánxbi ca ēnē menu uacēxa, —ēnē ñucama inúcēbē unicama upí 'iti mēníotancēx cana 'ēn Papa Diosbē 'i cuēntēcēnti 'ai —quixun 'unani. Usai bamax baísquia 'aish ca Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'Apu 'icēn.

³ Tēmēraquin —axa ami sináncēma unicaman ca 'ēx Jesucristonan 'icē cupí 'ē bētsi bētsi oia —quixun sinánquin ami catamēti ēntin rabanan camina —usaribi oquian ami nishquin unin 'acēxunbi ca Jesucristonēn tanshiacēxa —quixun sinánti 'ain. Usaquin sinani camina ami catamētia unin bētsi bētsi ocēxun oquin a ēnti sinanima ami cushiti 'ain.

⁴ Mitsux 'uchati rabanan tēmēranan Jesucristonan cupí bētsi bētsi ocē 'aíshbi camina bamacēma 'ain.

⁵⁻⁶ ¿A bana mitsúxmi aín bēchicē 'icēa 'ēsēquin Nucēn Papa Diosan cacē a caramina manuan? ēsai quicē:

'Ēn bēchicē 'icē cana mi cain, Nucēn 'Ibu Diosan ca an nuibacē unicama 'ixunbia ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atēcēnxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisoquin cara 'ati 'icē usoquin 'aia. Uicama cara aín bēchicē 'inun 'imíaxa acama ca usoquin 'aia. Usa 'ain camina ñu 'aisama 'aia Nucēn 'Ibu Diosan mi uisa cara mi ocēxbi aín bana cuaisama tani bēnētima 'ain. 'Ianan camina masá nuituti sináncasmaquin, uisai carana 'iti 'ai quixun sinántima 'ain.

⁷ Camabi unin ca aín bēchicē ñu 'atima 'aia oquin upí 'inun quixun 'unánmia. Usa 'ain camina mitsun Nucēn 'Ibu Diosan ñu 'atima 'aia oquin uisa cara ocēxunbi a tani masá nuituquinma upí oquinshi sinánti 'ain, an ca mitsúxmi aín bēchicē 'icē cupí usoquin 'aia quixun 'unánquin.

8 Nucën Papa Diosan ca aín unicama ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atëcënxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisa oquin cara 'ati 'icë usoquin 'aia. Usoquin mitsu 'acëma 'aish camina mitsux asérabi ainanma 'aish aín bëchicëma 'ain.

9 Nux xu 'ixun ñu 'atima 'aia oquin ca amiribishi 'atëcënxunma 'anun numi nishquinmabi nu 'unánmiquin nucën papan nu mëëacëxa. Mëëcëxunbi cananuna ami nishquinma ax cuëëncësabi oquin 'acën. ¿Usa 'ain caranuna uisa cupí Nucën Papa Diosan nux abë upí 'inun quixun, uisa oquin cara nu 'ati 'icë usoquin 'acëxunbi upí oquin sinántima 'ain?

10 Nux canitancëxnu upí 'inun quixun ca aín sináncësa oquin 'unánmiquin usoquin nucën papan nu 'acëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan asaribi upí 'iminuxun upí oquin nu 'unánmia.

11 Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan usoquin nu 'acëxun taní cananuna masá nuitupanin. Usai 'itancëxbi cananuna usaquian nu 'acë a inúcëbë Nucën Papa Diosbë upí 'iquin upí oquin sinani cuëënti 'ain.

Jesucristo ñui quicë bana timati rabanan bërúancati

12 Usa 'ain camina tëmëraibi masá nuituquinma upí oquin sinani ami cushi Cristomi catamëti 'ain.

13 Usa 'ixunmi mitsun aín cuëëncësa oquin 'aia isquin ca raíri uniribi ami catamëti upí oquin 'unáncëma 'aíshbi a ëníma mitsux 'icësaribiti 'iti 'icën. Usaía atux 'inun camina Jesucristomi catamëquin aín cuëëncësa oquin 'ati 'ain.

14 Nishananima camina upitaxëshi bucuti 'ain. Aín 'ucha ëncëma unix ca Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën. Usa 'ain camina nishananima upitax bucuquin uisa 'uchabi 'ati sinántima 'ain.

15 Nucën Papa Diosan ax cuëëncësabi oquin mitsu 'aquincëma 'itin rabanan camina an mitsu 'unánmicësabi oi 'inux bërúancati 'ain. Usai 'iquin camina uni raíri 'aisama nuituñu 'inun 'atimaquin sinánmitima 'ain.

16 Uni aín xanubëishi 'itioquin mënío 'ain ca micama ui uníxbi aín xanuma 'ain, xanu itsibë 'itima 'icën, bëbúxribi ca xanúxmabi uni itsibë 'itima 'icën. Nucën Papa Dios ca uni 'imainun xanuribi usai 'iti cuëënimá. Usai 'itin rabanan camina camáxbi upí sinánñu 'inun 'aquiananti 'ain. Esaúnën ca Nucën Papa Diosan cacë bana sinánquinma, ax rëcuën 'ixunbi aín piti cuëëncë cupíshi aín xucën aín rëcuën 'imiácëxa. Ax piti cuëëncë cupía Esaú 'iásaribiti camina 'itima 'ain.

17 Camina 'unanin, 'itsa baritia 'icëbë ca Esaú aín papan rëcuën bëchicë 'itëcënti sináncëxa. Usaquin sinani masá nuituti iníbi ca 'iáma 'icën. Usa 'ain ca Esaúma, aín xucën Jacob, axa aín rëcuën bëchicësa 'icë, aín papan Isaacnën upí oquin sinánxunquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

18 Mitsux camina aín bashi Sinaí, anuxuan nucën raracaman Nucën Papa Diosan bana cua, anu cuánma 'ain. Anuxa canacamë'ëo sharaquimainun ca a bashix nëtë cuinan mapucë bëánquibucë 'iacëxa. Aín bashicamanubi ca tsi rëquirucë tínbu 'iacëxa. Anu camina mitsux 'iáma 'ain.

19 Manë bana ocë sharatia camina cuama 'ain. Cuatíma 'ianan camina Nucën Papa Dios banaiaribi cuama 'ain. Nucën Papa Dios banacëbéa 'aisamaira ñu 'ia isquin ca nucën raracaman racuëquin Moisés cacëxa:

—Nux bamatima cupí camina minbi Nucën Papa Diosan cacëxun nu cati 'ain.

20 Bananuxun ca Nucën Papa Diosan cacëxa: “Uinu 'icë uníxbi ca aín bashi tanáin cuantima 'icën, ñuinacaxribi ca cuantima 'icën. Uni 'imainun ñuina ax anu cuancëcamax ca maxaxañ rëanan masíbunën 'acë 'iti 'icën”. A bana sinani ca nucën raracamax racuëacëxa.

²¹ Usaía 'aisamaira ñu 'ia isi ca Moisésñëxribi quiacëxa: “Ëxribi cana racuëti bërëin”.

²² Mitsux camina aín bashi Sinaí anuaxa Nucën Papa Dios baná anu cuanma 'ain. Bëráma camina mitsux Nucën Papa Dios rabinux Sión cacë matá, anua Jerusalén 'icë, anu cuancën. Usai 'ia 'aishbi camina Jesucristonan 'aish, uinu caramina 'ai anuax, Nucën Papa Dios axa bamatimoi naínu 'icë Jerusalén aín nëtënu tsócë, abë banain. Anuxun ca 'itsaira 'ixun aín ángelcama timëxun a rabia.

²³ Anuribi uicamax cara ainan 'icë, aín anë 'acë, acamanribi ca a rabia. Anu ca ax 'Apüira 'ixuan an camabi unin 'acë ñu iscë, Nucën Papa Dios, ax 'icën. Anuribi ca Nucën Papa Diosan ainan 'icë upí 'imicë 'aísha bamacë unicama aín bëru ñunshin 'icën.

²⁴ Anuribi ca ax aín imi 'apati bama 'ixuan an nuxribinu anu 'inun mëníocë, Jesús, ax 'icën. —Cain, an Abel 'acë uni, ax ca cupicë 'iti 'icë —quiaux Nucën Papa Dios quicëbë ca usai 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Jesús bamacë cupí uínbi an 'acë uni cupiama 'icën. Usoquian Jesús unin 'á 'ixunbi ca aribi cupiquinma uicamax cara ami catamëtia, a aín 'ucha sinántëcëntimoquin tërënia.

²⁵ Cananuna 'unanin, Moisésñëan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunbia an a bana timaquin cuaisama tancë, nucën raracamax ca castíancë 'iacëxa. Moisésñën ñuíá banasamaira ca Jesucristo ñui quicë bana, Nucën Papa Diosan naínu 'ixun nu 'inan, ax 'icën. Usa 'ain ca nucën raracamaxa 'íasamaira oi an Jesucristo ñui quicë bana timaquin cuaisama tancë unicama iëtima 'icën. Usa 'ain camina aséribi Jesucristo, Nucën Papa Diosan a aín nëtënu xua, a ñui quicë bana timaquinma upí oquin cuati 'ain.

²⁶ Bëráma ca Moisésbëa Nucën Papa Dios banacëbë mecama shaíquiacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Dios ësairibi quia: “Mecama amiribishi shaícatëcënquin cana ashi 'aquinma naínu 'icë ñu, bari, 'uxë, 'ispa acamaribi shaícati 'ain”.

²⁷ Nucën Papa Dios a “cana amiribishi ñucama shaícatëcëni” quía 'ain cananuna 'unanin, usoquin shaícacëx ca a ñucama cëñúcë 'aish 'aíma 'iti 'icën. Acama 'aíma 'aínbi ca uisai cara aín unicama abë 'iti 'icë quixun an mëníosabi oi 'iti 'icën.

²⁸ Ax xëñibua 'aínbi cëñútimoi nucën 'Apüira 'ain cananuna nux nëtëtima anu abë 'ianan aín unicamabë 'iti 'ain. Usai 'iti sinánquin cananuna Nucën Papa Diosmi sinánquin aín bana cuaquin —asábi ca —caí cuëenquin a rabiti 'ain, ax cuëencësabi oquin,

²⁹ ax upíira 'ixun ca rëquiruquin tsin 'acësaribi oquin ñu 'aisamacama cëñuti 'icë quixun sinánquin.

13

Usaquian aín unicaman Nucën Papa Dios cuëenmiti bana

¹ Mitsux Jesucristonan 'aish camáxbi xucënsa 'aish camina mitsux 'icësabi bëtsibë bëtsibë nuibanani 'iti 'ain.

² Mitsun 'unáncëma unibi camina mitsun xubunu bëbaia cuëenquin biti 'ain. Usai 'iquin ca raírinën 'unánquinmabi ángel, unisaribi 'icë, biacëxa.

³ Mitsúxribi atubë sipuacë 'aish tëmëracësa 'ixun camina axa Jesucristonan cupí sipuacë unicama manuquinma a sinánquin 'aquenti 'ain. Mitsúxribi usaribi uni 'ixun camina —usaribi oquin ca unin 'ë 'ati 'icë —quixun sinánquin unían bëtsi bëtsi ocë uni a 'aquenti 'ain.

⁴ Min xanuma 'ain camina xanu itsibë 'itima 'ain. Xanu minan 'iti bitancëxun camina abë nuibanquin upí oxun 'iquinti 'ain. Aín xanuma 'ain bënëñuma xanubë 'iti 'imainun uni itsin xanubë 'iti ca Nucën Papa Dios

cuëenima. Cuëenquinma ca usa uni 'imainun usa xanuribi 'uchoquin uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

⁵ 'Aisamaira curíquiñu 'iti camina sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan “Ën cana mi 'aquinquin ëntima 'ai” quixun cacë a sinani camina mitsux 'aisamaira ñuñuma 'aishbi masá nuituti bënëtima cuëenti 'ain.

⁶ Usaquin sinánquin cananuna ënë bana cuënëo quicësabi oquin sinánti 'ain: Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë 'aquinia. Usa 'ain cana unin uisa cara ocëxbi racuëtima 'ain.

⁷ Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuncë unicama camina manuquinma sinánti 'ain. —Atun ca Jesucristomi catamëquin upí ñuishi 'aia —quixun sinani camina usaribiti 'iti 'ain.

⁸ Jesucristo ax ca usabi 'iá 'aish bëríribi usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

⁹ Usa 'ain camina uni itsían mitsu bëtsi bëtsi bana ñuixunquin Jesucristomi sinánti ënun quixun cacëxunbi ëntima 'ain. A unicamax ca —bëtsi bëtsi ñu piquinbi camina bëtsi bëtsi ñu pitima 'ai—quia. Atúxa usai quia a bana cuatibi ca uni aín nuitu upí 'ima. Usa 'ain camina —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tërëanan nux ainan 'inun 'imia —quixun 'unani amishi cushicanti 'ain.

¹⁰ Nun nu —Jesucristo bama cupí ca nun 'uchacama tërëncë 'icë —quixun 'unáncë 'aínbi ca judíos sacerdotecaman 'aracacë ñuina rëcë aín nami picë 'aishbi, ami catamëcëma 'ixun, —Jesucristo bama cupí cana 'ën 'uchacama tërëncë 'ai —quixun 'unanima.

¹¹ Unicaman 'ucha tërëncë 'inun ca sacerdotenën cushicaman 'apun, 'aracacë ñuina rëcë aín imi, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'ucë mëu, Cata Upíira cacë, anu buánxun anuxun ánscaia. Usoquin 'anan ca a ñuinacan namicama a ëma 'ura buánxun nëënia.

¹² Usaribiti ca Jesús, Jerusalén 'uri aín imi 'apati i curúsocënu, camabi uníxa aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun, bamacëxa.

¹³ Usa 'ain cananuna Jesús, axa ëma 'uracëox 'uchañuira uni 'icësari bama, a nuxnu ainan 'icëa uni itsin tëmëramianan 'usáncëxunbi, ainan 'iti ëntima 'ain.

¹⁴ Ënë nëtënu ca axa cëñútima usabi 'icëbënu anu 'iti ëma 'aíma 'icën. Usa 'ain cananuna axa cëñútima nëtë Nucën Papa Diosbënu anu 'iti a cainin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Jesucristo cupí camabi nëtën abë banai cuëenquin Nucën Papa Dios nun cuëbitan rabianan —mix camina asérabi nun 'Apu 'ai —quixun caquin a rabiti 'ain.

¹⁶ Rabianan camina uni raíri 'aquinquin ñu upí 'ati manutima 'ain. Ñuñuma uniribi camina nuibaquin min ñu mësú 'inánti 'ain. Unían usaquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëënia.

¹⁷ Mitsun cushicaman ca mitsúxmi upiti Jesucristomi sinánun mitsu 'aquinia. Usaquin mitsu 'aquinuan Nucën Papa Diosan caíscë 'ixun ca an cacësabi oquin upí oquin 'aísa tania, ax cuëëntanun. Usa 'ain camina aín bana cuaquin atux quicësabi oquin 'ati 'ain. Mitsun usaquin 'aia isquin ca atun masá nuituquinma cuëenquin mitsu 'aquinti 'icën. A unicaman bana cuaquinbimi an cacësa oquin 'aíama isi ca Nucën Papa Dios cuëëntima 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, ñu 'atima 'aquinma upí ñuishi 'aísa tania ca Nucën Papa Diosan nu upí isia quixun. Usa 'icë camina nu Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

¹⁹ 'Ëx mitsubë 'itëcëni bënëtishi cuanun camina manúquinma Nucën Papa Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

Upí oquin sinania bërúanx 'inuan Pablonën ca

²⁰ Nucën Papa Dios, an aín unicama abë upí 'inun 'imicë, an ca Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bërúainracë, a bamacëbi baísquimiácëxa. An Jesús

aín imi 'apati bamacē cupí nun 'uchacama tērēnquin nux xēnibua 'aínbi ainan 'inun 'imicē,

²¹ anbia an iscēxmi upí 'inun 'imianan ax cuēēncēsabi oquinmi upí ñuishi 'anun mitsu 'imiti cana cuēēnin. 'Ianan cana an, Jesucristo cupí, ax cuēēncēsabi oquin nu 'imiti cuēēnin. A ca aín unicaman xēnibua 'aínbi ēnquinma rabiti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

²² 'Ēn xucēantu, 'ēn mitsu 'ēsēquin, 'itsamashi cuēēnoxuncē banacama ēnē camina upí oquin sinánquin cuatí 'ain.

²³ Mitsun camina 'unánti 'ain, nucēn xucēn, Timoteo, a ca sipuacē 'icēbi chiquíncanxa. 'Itíxa bēnētishi bēbaia cana mitsu isi cuanquin a buánti 'ain.

²⁴ Anu 'icē Jesucristomi catamēcē unicama 'imainun mitsun cushicama a camina bērúanxa 'inun 'ē caxunti 'ain. Italianuax ucē unicamanribi ca mitsu bērúanxmi 'inun mitsu camia.

²⁵ Nucēn Papa Diosan nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish bucuti cana cuēēnin. Ashi.

SANTIAGONĒAN JUDÍOS UNICAMA BUÁNMI QUIRICA

Aín menuma 'icë judíos unicama Santiagonĕn quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Santiago, an Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cacĕsabi oquin ñu 'acĕ 'ain. Israelnĕn bĕchicĕ mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ aín rĕbúnqui 'aíshmi bĕtsi bĕtsi menu tsóti cuan 'icĕ cana mitsu ĕnĕ quirica buánmin.

Nucĕn Papa Diosan sinánmicĕ 'aísha aín unicamax bĕtsi sinánñu 'iti

² 'Ēn xucĕantu, cana mitsu cain, uisai caramina 'iti 'ain, uisa ñu cara mitsumi 'icĕbĕbi camina upí oquinshi sinani cuĕĕnti 'ain.

³ Camina 'unanin, usai 'i bĕnĕquinma tanshiquin camina uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima upiti Jesucristomi catamĕti 'unánti 'ain.

⁴ Mitsux usai 'inux camina ĕníma Jesucristomi sinani uisa ñu cara 'icĕbĕbi masá nuitutima ami catamĕcanti 'ain.

⁵ Uisaira caramina ami cushiti 'ai quixun 'unáncĕma 'ixun camina Nucĕn Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucácĕxun ca an mi usaími 'iti 'unánmiquin cushioti 'icĕn. An ca an a ñucácĕ unimi nishquinma cuĕĕnquin upí oquin 'unánmia.

⁶ 'Ixunbi camina —Nucĕn Papa Diosan sapi ca 'ĕn cacĕxun cuatima 'icĕ — quixun sinánquinma, —an ca asĕrabi 'ĕn cacĕxun cuati 'icĕ —quixun sinánquin ñucáti 'ain. An cara 'ĕ 'aquinti 'icĕ, cara 'ĕ 'aquintima 'icĕ quixun sináncĕ uni ax ca suñun bĕcacĕxa parún papa amami amamiqui tucánquicĕsa 'icĕn.

⁷ Mitsux usa 'ixun camina Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕn bana cuatia quixun sinántima 'ain.

⁸ Usaquin sinánbĕquincĕ unix ca an sináncĕsabi oi 'ima cĕmĕbĕquinia.

⁹ Uicamax cara unían —ñuumara ca —quixun iscĕ 'iaxbi Jesucristomi catamĕtia, Nucĕn Papa Diosan 'aquincĕx bĕráma 'iásama 'icĕ, ax ca cuĕĕnti 'icĕn.

¹⁰ 'Imainun ca ñuñuira ax Jesucristomi catamĕti ñuñumaibi cuĕĕnti 'icĕn. Axa ñuñuira uni ax ca ro uáxa upíira upí 'itancĕxbi aín upí bĕnĕtishi nĕtĕcĕsaribi 'icĕn.

¹¹ Barin uruquin pĕcaquin xarocĕx ca ro uá chushia. Usari 'i ca ro uá rĕucuti aín upí nĕtĕtia. Usaribiti ca ñuñu uni ax curíquiñuira 'iti sinánxun ñu 'aíbi 'iti 'icĕn.

Uisa ñu cara 'icĕbĕtanbi Jesucristomi catamĕti ĕntima

¹² An uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕquinma tanshiquin Jesucristomi catamĕti ĕncĕma unicama a ca usaía ax ami sináncĕ unicama 'iti ñuia quiásabi oquin Nucĕn Papa Diosan aín nĕtĕnu abĕ 'aish chuámarua 'aish cuĕĕnun 'imiti 'icĕn.

¹³ Usa 'ain ca ui unin cara 'atima ñu 'ati sinania, a unin —Nucĕn Papa Diosan ca usaquin 'anun 'ĕ sinánmia —quixun sinántima 'icĕn. Nucĕn Papa Dios a ca uínbi 'atima ñu 'anun sinánmitima 'icĕn. Usa 'ixun ca anribi uinu 'icĕ unibi 'atima ñua 'anun sinánmima.

¹⁴ Unían ñu 'atima 'acĕ ax ca Nucĕn Papa Diosan 'amicĕma 'icĕn. Abi aín sinan 'atima 'ixun ca usoquin 'aia.

¹⁵ Usaquian sináncĕ cupí ca unin ñu 'atima 'aia. Ñu 'atima ĕnquinma amiribi amiribi 'ai 'uchacĕ cupí ca bamai Nucĕn Papa Diosbĕ 'itima 'icĕn.

¹⁶ 'Ēn nuibacĕ xucĕantu, uinu 'icĕ unínbi paráncĕ camina 'icantima 'ain.

17 Camabi uisa ñu cara upí 'icë, ax ca Nucën Papa Dios naínu 'icë, an bari, 'uxë, 'ispa acama unio, an camabi uni 'ináncë 'icën. A ñucamaxa bēnamēanan bēanquicë 'aínbi ca Nucën Papa Dios axira usabi 'iá 'aish usabi 'icën.

18 An ca unían aín bana ñuixuncëxun cuatínu ainan 'inun nu 'imiáxa, nux pain 'icë cupía raíri uníxribi Jesucristomi catamécë 'aish camabi ñu an uniosamaira 'inun.

Aséribi Jesúsmi catamētia usai uni 'iti bana

19 'Ēn nuibacë xucéantu, usa 'ain camina Nucën Papa Diosnan 'ixun mitsun unían bana ñuia upí oquin pain cuati 'ain. Cuati camina mitsux munu pain sinántancëx bananan bēnētishi nishtima 'ain.

20 Axa nishcë unix ca Nucën Papa Dios cuēēncësabi oi 'ima.

21 Usa 'ain camina ñu 'atima 'aisamaira oquinmi mitsun 'acë a ēanan uisa ñucama cara 'aisama 'icë ěnti 'ain. A ěnquin camina ami cuacë Nucën Papa Diosan bana a mitsun nuitu mēu racanaquin upí oquin sinánti 'ain. Mitsúnmi cuacë bana ěnēxa quicësabi oquin, Jesucristomi catamécë 'ixun, 'acë 'aish camina Nucën Papa Diosnan 'inux iécanti 'ain.

22 Usa 'ain camina mitsun pabitainshi cuaquinma upí oquin sinánquin a bana quicësabi oquin 'ati 'ain. Usoquin 'acēma 'aish camina –'ěx cana Nucën Papa Diosnan 'ai –quixun sinanibi cēmécë mitsux 'iti 'ain.

23 Axa Nucën Papa Diosan bana aín pabitainshi cuati, a bana isi ax quicësabi oi 'icēma uni ax ca an aín bēmánan espéjoněn iscë unisaribi 'icën.

24 –Uisa carana 'ai –quixun istancëxbi ca mēníocatima manúquiani usabi cuania.

25 Usa 'aínbi ca an a bana cuaquin manuquinma sináncë uni, ax a bana quicësabi oquin ěnquinma 'acë 'aish chuámarua tani cuēēnti 'icën. A banax ca anúnu upí 'ianan, ñunshin 'atima cuēēncësa oi 'ima Nucën Papa Dios cuēēncësabi oi 'inux iéti a 'icën.

26 Ui unix cara –'ěx cana Nucën Papa Diosan bana cuacë 'ai –quibi sinánxmaishi 'aisamairai banaia a unix ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ima cēmēia.

27 An Nucën Papa Dios cuēēncësabi oquin 'acë unin ca ěsaquin 'ati 'icën: Papañuma titañuma tuácama 'imainun casunamécë xanucamaribi 'aquinsa 'ianan masá nuitutia isquin ca 'aquinti 'icën. 'Aquianan ca an Nucën Papa Diosmi sinánquinma ěnē menu 'icë ñuishi sináncë unin 'acēsaribi oquin ñu 'aisama 'atima 'icën.

2

Raíri unishi nuibanan raíri 'atimotima

1 'Ēn xucéantu, mitsux Nucën 'Ibu Jesucristo, ax Diossaribi upí, ami catamécë 'ixun camina raíri unibēishi nuibananquin raíri uni timatima 'ain.

2 Ēněx ca ěsa 'icën. Ñuñu uni axa upiti mēníocanan, upí chupa pañuanan, curi manē mēñuax, anu mitsux timécěnu atsínmainun ca ñuñuma uníxribi chupa 'atimará pañuax atsínti 'icën.

3 Atsiniami mitsun ñuñu uni a upí oquin biquin: Anu tsóti upí ěnu ca tsót quixun canan ñuñuma uni aribi: 'Íisa tani nianan ca menu tsóbut cati, ax ca 'aisama 'icën.

4 Usoquin 'aquin camina camabi uni sěněn nuibaquinma 'atima sinánñu 'ixun raírishi nuibanan raíri uni 'atimoin.

5 'Ēn nuibacë xucéantu, 'ěn mitsu camainun ca cuat. Nucën Papa Diosan ca axa ěnē menuax ñuñuirama unicama a caísia, atúxa ami upiti catamécë 'ianan aín nětěnu abě 'inun, an nuibacë unicamax ca usai 'iti 'icë quiáxa aín bana quicësabi oquin.

⁶ Usa 'aínbi camina mitsun ñuñuma uni a —'aisama ca —quixun timaquin rabínmin. Ñuñuira uni an ca mitsu paránquin ñu mëëmianan tēmëramiquin mitsumi manánquin, an uníxa ami bētsi uni ñui manáncēxun cuacē uninu buania. ¿Atux cara usama 'ic?

⁷ Usaquin 'ai ca Cristo, ax upí 'ixuan an mitsu ainan 'imicē a ñui 'atimati banaia. ¿Atux cara usama 'ic?

⁸ Aín bana raírínēxa quicēsoi 'icēsamaira oi a bana quicēsoi 'iti Nucēn Papa Diosan banax ca ësai quia: “Mixmi upiti bërúancacēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain”. A bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun camina mitsun Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'ain.

⁹ Usa 'aínbi camina mitsun, raíri unishi nuibanan raíri uni nuibacēma 'ixun, 'uchaquin Nucēn Papa Diosan bana cuēñcēo quicēsabi oquin 'aiman.

¹⁰ Ësa ca. An camabi aín bana cuēñcēo quicēsabi oquin 'aquinbi Nucēn Papa Diosan bana achúshi quicēsa oquin 'acēma uni, an ca camabi Nucēn Papa Diosan bana cuēñcēo quicēsa oquin 'acēmasa 'aish 'uchaia.

¹¹ Nucēn Papa Dios axa “Min xanuma 'ain camina xanubē 'itima 'ain” quiá, axbi ca “Uni camina 'atima 'ain” quiacēxa. Usa 'aínbi ca an aín xanuma 'ain, xanubē 'iquinmabi uni 'acē uni an Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'aima.

¹² Usa 'aínbi camina mitsux Nucēn Papa Diosan, anun camabi unían ñu 'acē isti nētēn, mitsux caramina Jesucristomi catamēti axa cuēñcēsabi oi 'ia quixun isti cupí, upitishi bananan upíshi 'iti 'ain.

¹³ Anúan an camabi unin ñu 'acē isti nētēn anun ca Nucēn Papa Diosan, an bētsi uni nuibaquin 'aquincēma unicama a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn. Usonan ca an bētsi uni nuibaquin 'aquincē unicama ashi uisabi otima 'icēn.

Jesucristomi catamēcē 'ixuan unin ñu upíshi 'ati

¹⁴ 'Ēn xucēantu, an “Ēx cana ami catamēti Jesucristonan 'ain” quiquinbi, Jesusan bana quicēsabi oquin upí ñuishi 'acēma uni ax ca aín bana ñancáishi 'icēn. ¿Usa unix cara Jesucristonan 'aish iēti 'ic? Ca 'itima 'icēn.

¹⁵ Ësa ca. Axa Jesucristomi sináncē uni, bēbu 'imainunbi xanu, chupañuma 'ianan a piti ñuñuma isquin,

¹⁶ sapi camina mitsu achúshinēn cati 'ain: Bërúanx ca cuantan, mina matsi ca mapút, pucháquin ca pit quixun. Usaquin caquinbi añu ñubi 'ináncēma 'aish camina min bana ñancáishi 'aish banáinshi quicē 'ain.

¹⁷ Usaribiti ca uni Jesucristomiisa catamētia quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincēma 'aish aséabi Jesucristomi catamēcēma 'icēn.

¹⁸ Unin sapi ca uni itsi cati 'icēn: Mixmi Jesucristomi cana catamēti quimainunbi cana 'ēn upí ñu 'ain. Mixmi —Jesucristomi cana catamēti — quicēbētanbi cana minmi upí ñu 'aia iscēma 'ixun aséabi camina usa 'ai quixun sinántima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ēn ñu upí 'acē 'ixun mi ismiti 'ain, 'ēx cana aséabi Jesucristomi catamēcē 'ai quixun. Usaía a uni quicē ax ca aséabi 'icēn.

¹⁹ Min camina Nucēn Papa Dios ax ca achúshishi 'icē quixun sinanin. Usaquin sinánti ca asábi 'icēn. Usaquinmi sináncē 'aínbi ca ñunshin 'atimacamanribi —usa ca —quixun 'unani ami racuētan bamai bërëruia.

²⁰ ¿Mix sinánñumasa 'ixun caramina 'unaniman, Jesucristomi cana catamēti quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincēma 'aish ca a uni Jesucristomi catamēcēmasa 'icēn?

²¹ Ësa ca. Nucēn rara, Abraham, an ca Nucēn Papa Dios rabinuxun an cacēsabi oquin aín bēchicē Isaac 'ati mēníocēxa. Usaquin 'aia isi ca Nucēn Papa

Dios —Abrahamnën ca 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'aia, usa 'aish ca 'ënan 'icë —quix quiacëxa.

²² Nucën Papa Diosan a cacësabi oquin Abrahamnën 'á cupí camina 'unanin, Abrahamnëx ca aséjabi Nucën Papa Diosmi catamëcë 'iacëxa quixun. Usa 'ixun an cacësabi oquin 'acë 'aish ca Abraham aséjabi ax 'icësamaira oi Nucën Papa Diosmi sináncëxa.

²³ Nucën Papa Diosan bana cuënëo axa a ñui quicësabi oi ca Abraham 'iacëxa, ësai quicë: “Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unani ca Abraham ami catamëacëxa. Usaía 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan iscëx Abraham upíira uni 'iacëxa”. Usa 'icë ca Abraham unin, Nucën Papa Diosbë nuibanancë uni caquin anëacëxa.

²⁴ Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca ami sináncë cupíshima, ami sinánquian ax cuëncësabi oquin ñu upí 'acë cupíribi, uni —ax ca aséjabi upí 'icë —quixun isia.

²⁵ Usaribi oquin ca Rahab cacë xanu ax 'aisama 'ixunbia Israel uni rabë Jericó ëmanu 'icë unicaman 'atin rabanan, aín xubunu unëxun bëtsi bain cuantánun xucë, a cupí Nucën Papa Diosan upí isacëxa.

²⁶ Cananuna 'unanin, bamatancëx ca bëru ñunshínñuma 'aish uni aín nami ñancáishi 'icën. Usaribi ca uni ax isa Jesucristomi catamëtia quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma 'aish, aín banax ñancáishi 'icën.

3

Upitishi cananuna banati 'ai quicë bana

¹ 'Ën xucëantu, mitsux camina camáxëshiira an axa Jesucristomi catamëcë unicama 'unánmicë uni 'itima 'ain. Camina 'unanin, usa uni 'ixunbi 'atima ñu 'ai camina raíri unicama 'acësamaira oquin 'uchocë 'iti 'ain.

² Camaxunbi cananuna ñu 'aisama 'ain. Axa uisaíbi 'atimati banacëma uni ax ca aséjabi upí uni 'icën. A unin ca 'atimati banatisa tanquinbi tënëti 'unáncë 'ixun uisa ñu 'atima 'ati cara sinania, abi tënëti 'icën.

³ Èsa ca. Caballo niquinquin cananuna anun nitsinananbi anun buinati itsi aín cuëbínu təcërcain. Usoxun cananuna nun cuëncësa oquin niquínti 'ain.

⁴ Usaribi ca manë nunti 'icën. Chaira 'icëbi ca suñun bëcaquin buania. Usa 'icëbi ca an niquincë unin, uinu cara cuainsa tania ami oquin anun chibíti axa chairama 'aínbi anúinshi puntëbianquin buania.

⁵ Usaribi ca nun ana anúnu banacë ax 'icën. Chamaratsu nun cuëbí 'aínbi cananuna uisa ñuishi ñui cara, anun banain. Tsi chamaratsu bimicëxunbi ca chaira 'icëbi naë rëquiquiani chaquin cëñuia. Usaribi oquin ca nun anáxa chamará 'aínbi uisa banaratsu cara unin uni itsi ñuiabi, a bana chanioquin tsuácaruia, camabi menuxuan unin cuanun.

⁶ Tsi chamaratsu usaribi ca nun ana, a cupínu nun cuëbitan banacë, ax 'icën. Chamaratsu 'aínbi cananuna anun 'atimati banati 'ain. Usai banacë cupí nun sinánribi 'atima 'ixun cananuna ñu 'atimaribi 'ain. Usa 'ixun ca anúnu 'atimati banacë 'ixun nun bamati nètë utámainun usabi nu 'imiti 'icën. Ñunshin 'atimanën 'apu anbí ca uni 'atimati banati sinánmia.

⁷ Unin ca camabi ñuina axa piánancë 'imainun ñuina pëchiu 'imainun men nirícë ñuina 'imainun baca mëu 'icë ñuina a camabi aín cuëncësa oquin 'ati 'icën, usoquin ca 'aia.

⁸ Usa 'aínbi ca unin aín cuëbitan 'atimati banati ashi tënëtima 'icën. Usa 'ain ca uni usabi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unin bana anun uni bamati muca rosaribi 'icën.

⁹ Nun ana anúnu banacë, anúnbi cananuna Nucën 'Ibu Dios rabin, anúnribi cananuna uni, a Nucën 'Ibu Diosan asaribi oquin unio 'icëbi ami nishquin ami 'atimati banaquin ñu cain.

¹⁰ Nun cuëbitanbi cananuna Nucën Papa Dios rabin. Rabianan cananuna nun cuëbitan 'atimati banain. 'Ën xucéantu, usai 'iti ca 'aisama 'icën.

¹¹ ¿Anuaxa me mëúcüax 'unpax chiquicë, anuax cara bata 'unpax 'imainun muca 'unpáxribi uti 'ic? Ca utima 'icën.

¹² 'Ën xucéantu, ¿higueranën cara aceitunanën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. ¿Uvasnënribi cara higueranën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. Usaribiti ca anuaxa me mëúcüax 'unpax chiquicë anuax tashiñu 'unpáxbëbi bata 'unpax utima 'icën. Usaribiti cananuna nun cuëbitan Nucën Papa Dios rabianan 'atimati banatima 'ain.

Aserabi ñu 'unáncë 'iti bana

¹³ Micama uinu 'icëx caramina sinánñuira 'ianan upí oquin bana cuacë 'ain camina cëruti rabíquinma ñu upíshi 'ati 'ain. Usaquinmi 'aia isquin ca —a unix ca aséabi sinánñu 'ianan upí oquin bana cuacë 'icë —quixun unin 'unánti 'icën.

¹⁴ Usa 'aínbi camina mitsux unimi nishcë 'ianan uni itsimi sinánanima nutsi mixëshi ñuñu 'iti cuëncë 'ixun, rabiácáquin —'ëx cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sináncë 'aish ca min bana cëmécë 'icën.

¹⁵ Usaquin sináncë unix ca Nucën Papa Diosan sinánmicëma 'icën. Ax ca an ënë menu 'icë ñuishi sináncë unin sináncësa 'icën. Ñunshin 'atimanën sinánmicë ca usa uni 'icën.

¹⁶ Axa nishanan ami sinanima uni itsimi nutsianan axëshi ñuñu 'iti cuëncë uni an ca upí oquin sináncëma 'ixun camabi 'atima ñu 'atishi sinania.

¹⁷ Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan sinánmicë unin upí oquinshi sinánquin upí ñu 'aia. Ca unibë nishananquinma nuibananquin bëtsi unían cacëxun cuaquin upí oquin bana sinánan uni itsiribi nuibaquin axa 'aquinsa 'icë 'aquinia. Usa unin ca cëmëma 'ixun paránanquinma aín quicësabi oquin 'aia.

¹⁸ Axa unibë nishananima upitishi banacë unicama an ca chuámarua 'ixun upí ñuishi 'aquin uni rairiribi chuámarua 'inun 'imia.

4

An ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicamasaribi 'itima bana

¹ ¿Uisa cupí caramina mitsúxbi nishananan ñu cananin? Mitsúnbi bëtsi bëtsi ñu 'atimaquin sinani camina usai 'icanin.

² Mitsun cuëncë ñu bicasi bënëquinbi bicëma 'ixun camina binuxun ami nishquin uni itsi 'acësa 'ain. Usa 'ixun bëtsi uni 'icësaribiti ñuñu 'iisa tani bënëquinbi bicasmati camina nishananan mëëananin. Usai 'iquinbi camina Nucën Papa Diosmi ñucácëma cupí mitsun cuëncë ñu bitsiman.

³ Ñucáquinbi camina ami ñucácë ñu a bitsiman, ax cuëncësabi oquinmami mitsux cuëncësa oquinshi Nucën Papa Dios ñucácë cupí.

⁴ Nucën Papa Diosmi manúxunmi mitsun cuëncësa oquinshi 'aia cana ësaquin mitsu cain: ¿Mitsun caramina 'unaniman, ënë menu 'icë ñuishi sináncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosbë upíma 'icë quixun? Uinu 'icë unin cara ënë menu 'icë ñuishi sinania ax ca ainanma 'aish Nucën Papa Diosmi nishcësa 'icën.

⁵ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ax ca ësai quia: “Nucën Papa Diosan ca ainan 'icë nu ñuñu. Usa 'ain ca an nubë 'inun nu 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí ax bëtsi ñu 'aquinmanu ax cuëncësa oquinshi 'ati cuëñia”. A banax ca aséabi 'icën. Usa ca ax 'icë quixunu 'unánti oquin ca Nucën Papa Diosan aín uni usoquin cuënëomiacëxa.

⁶ An nu sinánmicë ñuishi nun 'anun ca Nucën Papa Diosan nu 'aquintancëxun nuibaquin nua 'aquincë usamaira oquin 'aquintëcënia. Usa 'ain ca aín bana ësai quia: “Nucën Papa Diosan ca axa rabícë unicama a timanan axa —'ëx cana usa 'ai —quiax rabicëma unicama nuibaquin 'aquinia”.

⁷ Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamëti ax cuëencësabi oishi 'iti 'ain. Usai 'iquin camina ñunshin 'atimanëan 'atima ñu 'ati mitsu sinánmisa tancëxunbi a ñu 'ati tënëquin 'atima 'ain. Usai 'ia ca ñunshin 'atimanën ubíoquinma mitsu ënti 'icën.

⁸ Asérabi upiti ami sinani Nucën Papa Diosbë banaquin camina an nuibaquin sinánmicëxun, ax ca mitsubë 'icë quixun mitsun nuitu mëu upí oquin 'unánti 'ain. An ñu 'aisama 'acë unicama, cana mitsu cain: Unia aín mëcën chuañuma 'inun mëchucacësaribiquin ca min sinan upí 'inun min ñu 'atima 'acëcama ën. —Nucën Papa Diosnan cana 'ai —quicë 'ixunbi ainanma unicaman 'acësaribi oquin ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicama, mitsúxribi ca sinanat, Nucën Papa Dios cuëencësabi oíshimi 'inun.

⁹ —Nucën Papa Dios cuëencësabi oi cana 'ima —quixun sinani ca masá nuituti 'in. Cuëëni cuaicë 'aíshbi ca a ëni masá nuituti bëunan mëscut. Chuámarua taními cuëencë a ëni ca masá nuitut.

¹⁰ —'Ëx cana an iscëx 'aisamaira 'uchañu 'ai —quixun sinánquinmi cacëxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsun 'uchacama tërénquin upíira 'aíshmi cuëënun mitsu 'imiti 'icën.

Ñuiquin uni itsi 'atimotima

¹¹ 'Ën xucéantu, cana mitsu cain, Jesucristomi sináncë 'aish camina axribia ami sináncë unicamabë ñuiantima 'ain. Axa abëa Jesucristomi sináncë uni ñui —ax ca 'aisama 'icë —quicë uni ax ca —Nucën Papa Diosan banax ca 'aisama 'icë —quicësa 'icën. Usai qui camina mitsux Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aíma a banax ca cuatima 'icë quicësa 'ain.

¹² Usai ca uni 'iti 'icë quicë bana nu 'inan ax ca achúshi, Nucën Papa Dios, ashi 'icën. A bana 'inan 'ixun ca unin cara a bana quicësabi oquin 'aia quixun isti 'icën. Usa 'ixun ca axa xënbua 'aínbi abë 'iti unicama a iëmianan axa abë 'itima unicama a xënbua 'aínbi abë 'itimoquin ënti 'icën. ¿Usa 'aínbi caramina minmi uni itsi 'atimonun mix aña 'ain?

Uisai caranuna imëishi 'iti 'ai quixun cananuna 'unanima quicë bana

¹³ 'Ënë banaribi 'ën mitsu camainun ca cuat. Micama raírinëx camina ësai quin:

—Bërí cuanima cananuna imëishi anuxun ñu 'ai bëtsi ëmanu cuanti 'ain. Cuanx bëbatancëxun cananuna achúshi barin anu 'iquin ñu bitancëxun maruquin 'itsa curíqui biti 'ain.

¹⁴ Usai quiquinbi camina uisai caramina imëishi 'iti 'ai quixun 'unaniman. Uisa cara nun tsóti 'icë cananuna 'unaniman. Ax ca 'ibútancëxa curu nëtë bënëtishi nëtëcë usaribi 'icën.

¹⁵ Usai quima camina ësai quiti 'ain: Nucën 'Ibu Dios cuëencëbë, bamacëma 'ixun cananuna nun sináncë ñu 'ati 'ain.

¹⁶ Usa 'aínbi camina mitsux —'ënbi cana usaquin ñu 'ati 'ai —quiax cërúanan rabiñ. Usai 'iti ca 'aisama 'icën.

¹⁷ 'Ësa ca: An usaquin 'ati ca upí 'icë quixun 'unánquinbi usaquin 'acëma uni ax ca 'uchaia.

5

Ñuñu uni usai 'iti ca 'aisama 'icë quicë bana

¹ Ñuñuira unicama, mitsúnribi camina 'ën cacëxun cuati 'ain. Mitsúxmi 'aisamaira ñuñu 'ianan curíquiñu 'aish, a cupí tēmēрати sinani camina masá nuituti inti 'ain.

² Mitsun curíqui 'imainun mitsun ñucamaribi ca chëquiisa 'icën, mitsun chupa upíburibi ca nacuaxan piisa 'icën.

³ Mitsun manë ñu curi 'acë 'imainun manë uxua 'acë, mitsun curíquicamaribi ca puibuisa 'icën. Usa 'aish ca a ñucama chëqui nētēti 'icën. Tsin nēncēxa ñu nētēcēsa usaribitia mitsun ñucama nētēmainun camina mitsúxribi tēmēрати 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēnti 'urama 'ainbi camina ñuñu 'itishi sinánquin mitsunainshia 'inun ñu bucúnruan.

⁴ An mitsu naēnuxun ñu mēēxuncē uni camina cupíocēma 'ain. Cupíocēma 'aish ca mitsu ñui banaia. Usaquian mitsu ñuia ca ángelcaman 'apu, Nucën 'Ibu Dios, an cuaxa.

⁵ Ēnē menuax camina 'aisamaira ñu upíñu 'aish mitsux cuēēncēsabi oi 'ian. Usa 'aish camina aín 'ibúan 'aracacē ñuina anun 'ati nētē sēnēncēbētan 'anuxun rēracamicēsa 'ain.

⁶ Mitsun camina 'uchañuma unibi 'uchoquin 'an. Usoquinmi 'acëxunbi ca atun mitsu cupicēma 'icën.

Uisai cara ñu 'icēbēbi bēnētima Nucën Papa Diosbē banati

⁷ 'Ēn xucēantu, Nucën 'Ibu Jesucristo utámainun camina tēmēraibi bēnēquinma anúan uti nētē caínti 'ain. An ñu 'apacē unin ca ñu 'apátancëxun anun aín bimi biti nētē sēnētamainun cainia. Usa 'ixun ca mitabutancēxa sēnēncēbētan ñu 'apátancëxun bēnēquinma canitancëxuan tuaia aín bimi binuxun cainia.

⁸ Usaribi oquin camina mitsun, —Nucën 'Ibu Jesucristo anun utēcēnti nētē ca 'urama 'icē —quixun sinánan masá nuituti bēnētima cuēēnquin caínti 'ain.

⁹ 'Ēn xucēantu, Nucën Papa Diosan anun camabi uni aín nuitu 'unánquin uisoquin cara ñu 'axa quixun isti nētē 'urama 'ain, camina mitsúxmi an 'uchocēma 'inun, uni raíribē ñuianani nishanantima 'ain.

¹⁰ 'Ēn xucēantu, camina an Nucën 'Ibu Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama 'iásaribiti 'iti 'ain. Atun ca tēmēraquinbi bēnēquinma tanshiacēxa.

¹¹ Uicaman cara tēmēraquinbi bēnēquinma tanshitia ax ca upí oquinshi sinani cuēēnia quixun cananuna 'unanin. Mitsun camina Jobnēxa 'aisamaira tēmēraibi Nucën 'Ibu Diosmi catamēa a bana ñuia cuan. Cuacē 'ixun camina 'unáncanin, uisaira oquin cara Nucën 'Ibu Dios an nuibaquin uni 'aquincē 'ixun a uni 'aquiancēxa quixun.

¹² 'Ēn xucēantu, bētsi banacama cuaquinbi camina ēnē banaira sinánti 'ain. Mitsux camina mitsun bana isa asérabi 'icē quixun unin cuanun —naitanbi cuamainun cana mi cain —quianan —menbi cuamainun cana mi cai —quitima 'ain. Uisa ñubi cara, a ñui camina —cana asérabi mi cai —quix quitima 'ain. Usai quima camina asérabi banáinshi banati 'ain, Nucën Papa Diosan mitsu 'uchotima cupí.

¹³ Micama uinu 'icëx caramina masá nuituti bētsi sinani camina Nucën Papa Diosbē banati 'ain. Micama uinu 'icëx caramina cuēēni chuámarua tani camina Nucën Papa Dios rabi cantati 'ain.

¹⁴ Uix cara ñucē 'icē, anribi ca Jesucristomi catamēcē uicaman cushicama camiti 'icën, xēni ron 'aquian, an pëxcunun Nucën 'Ibu Jesucristo ñucáxuni unun.

¹⁵ Asérabi ca an ēnē uni pëxcuti 'icē quixun sinánquinmi a ñucáxuncëxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonēn ñucē uni pëxcuti 'icën. Pëxcüanan ca aín 'uchacama tērēnxunti 'icën.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi min 'atimaquin sináncē a ñuixuananquin abēmi Jesucristomi catamēcē uni raíribē mia usa ñucama mēnioxunun Nucën Papa

Dios ñucáxuananti 'ain. Upíra oquin sinánquin ñucácë cupí ca Nucën Papa Diosan upí oquin uni 'aquinti 'icën.

¹⁷ Elías, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni, an ca nusaribi uni 'ixunbi 'uí 'ibuaxma 'inun Nucën Papa Dios ñucácëxa. Usa 'ain ca an ñucácësabi oi rabë 'imainun achúshi baritia, 'imainun achúshi mecën 'imainun achúshi 'uxën 'uí 'ibuama 'icën.

¹⁸ Usaía 'icëbëtan Nucën Papa Dios amiribishi ñucátëcëncëbëa, 'uí 'ibútëcëncëbë ca menu 'icë ñucama cotëcëni bimiacëxa.

¹⁹ 'Ën xucéantu, micama achúshinën Nucën Papa Diosan bana ëncë 'icëbi bëtsi uni sinanamiquin ami catamëtëcënun 'imicëbëtan,

²⁰ camina 'unánti 'ain, ui unin cara usoquin uni 'uchañu 'icëbi sinanamia, an ca a uni Nucën Papa Diosnan 'inun iëcë 'ianan aín 'uchacama tërëncë 'inun 'imiti 'icë quixun. Ashi, Santiago.

PEDRONĒAN A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Axa bĕtsi bĕtsi menuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pedronĕn quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Pedro, aín bana unicama ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. Mitsun nĕtĕnuax bĕtsi bĕtsi menu tsóti cuan 'aíshmi Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, a nĕtĕcamanu 'icĕ cana ĕnĕ quirica mitsu buánmin.

² An sinánsabi oquin ainan 'inun ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Aín Bĕru Ñunshin Upitan 'imicĕxmi ainanshi 'aish ax quicĕsabi oi 'inun mitsu 'imianan ca Jesucristo bama cupí mitsun 'uchacama tĕrĕnquin mitsun nuitu upí 'imiáxa. Usaími mitsux Nucĕn Papa Diosan nuibacĕx 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Usai 'itia unin ñuia

³ Nucĕn Papa Dios, ax Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Dios 'ianan aín Paparibi, a cananuna rabiti 'ain. An ca nu nuibaquin bamaxbia baísquia Jesucristo an nun 'uchacama tĕrĕncĕxnu bacĕntĕcĕncĕsa 'aish, ainan 'inun nu 'imiáxa, ĕnĕ nĕtĕnuax ainan 'aíshnu aín nĕtĕnuribi 'inun.

⁴ Nucĕn Papa Diosan ca mitsúxmi aín nĕtĕnu abĕ 'itioquin mĕníocĕxa. A nĕtĕnuax ca uisa ñubi, ĕnĕ nĕtĕnuax 'icĕsari chĕquianan cĕñútima 'icĕn, anu ca uisa 'uchabi 'aíma 'icĕn. Usabi ca xĕnibua 'aínbi 'iti 'icĕn.

⁵ A nĕtĕnu 'iisama pain 'aíshmi ĕnĕ nĕtĕnuaxbi ami catamĕtia isquin ca Nucĕn Papa Diosan aín cushínmi ñu 'atima 'aíma upíshi 'inun mitsu bĕrúanquin 'aquinia, an mĕníosabi oími Jesucristoa utĕcĕncĕbĕ aín nĕtĕnu abĕ tsónun.

⁶ Acama sinani camina mitsux uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnin, ĕnĕ menú 'aish tĕmĕraibi.

⁷ Ēnĕx ca ĕsa 'icĕn. Asĕrabi cara curishi 'icĕ isnuxun ca unin curi tsi rĕquirucĕnu xaroquin tania. Usaribiti camina mitsux caramina ami catamĕcĕ 'ai quixun isnuxun Nucĕn Papa Diosan tancĕ 'iti 'ain. Curi 'aíshbi ca cĕñúti 'icĕn. Usa 'aínbi camina tĕmĕraquinbi Nucĕn Papa Diosmi catamĕquin ĕncĕma 'aish curisamaira 'iti 'ain. Usaquin tancĕxbimi asĕrabi ami catamĕti 'ain ca utĕcĕnquin Jesucristonĕn –asĕrabi 'ĕnan 'aish camina 'ĕbĕ 'aish cuĕĕnti 'ai –quixun mitsu cati 'icĕn.

⁸ A isúnmabi camina mitsun Jesucristo sinanin. Usa 'ain camina a isaxmabi ami sinani chuámarua tani cuĕĕinra cuĕĕnin, anúnmi uisairai caramina cuĕĕni quixun nu ñuixunti bana 'aíma 'aínbi.

⁹ Ami catamĕcĕ cupí ca mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'iananmi ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mitsu iĕmiáxa.

¹⁰ An Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicaman ca –Nucĕn Papa Diosan ca aín 'uchacama tĕrĕanan uni ainan 'inun iĕmiti 'icĕ –quixun cuĕnĕoquinbi uisai quicĕ cara a bana 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn. 'Unáncatsi quiax ñucacanáquin Nucĕn Papa Diosan bana amiribi amiribi isquinbi ca 'unánma 'icĕn.

¹¹ Cristo ĕnĕ menu ucĕma 'aínbi ca aín Bĕru Ñunshin Upitan sinánmicĕ 'ixun, an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicaman 'unáncĕxa, tĕmĕrax bamatancĕx baísquitancĕx ca Cristo aín Papisaribi 'Apu 'aish abĕ tsóti 'icĕ quixun. Usaquin 'unánquin ca uisa uni cara Cristo 'iti 'icĕ quixun 'unántisa tanan uínsaran cara uti 'icĕ quixun 'unántisa tancĕxa.

¹² Usai Cristo 'itia Nucĕn Papa Diosan 'unánmicĕxun ca atun isquinmabi, atun rĕbúnqui 'ixun cananuna nun a ñucama isnuxun 'ai quixun 'unáncĕxa. A bana Cristo ñui quicĕ, a ca a Nucĕn Papa Diosan naínua xucĕ aín Bĕru Ñunshin

Upitan 'amicëxun aín unicaman mitsu ñuixunia. A bana ca ángelcamanribi uisai quicë cara quixun cuaisa tania.

Jesucristomi catamëcë uníxa usai upí 'iti bana

¹³ Usa 'ain camina Jesucristonan 'ixun upí oquin sinani ax quicësabi oi 'iti 'ain. 'Iquin camina Nucën Papa Diosan ca abëmi aín nëtënu 'iti mënócxëa quixun sinani cuëenquin Jesucristo anun uti nëtë caínti 'ain.

¹⁴ Ainan 'ixun ax quicësabi oquinshi ñu 'aquin camina bërâma Jesucristomi catamëquin Nucën Papa Dios 'unáncëma 'ixunmi cuëëan ñucama 'atëcëntima 'ain.

¹⁵ Nucën Papa Dios, an mitsu ainan 'inun Jesucristomi sinánmia, ax ca uisa 'uchañumabi 'icën. Usa 'ain camina mitsúnribi añu 'uchabi 'atima 'ain.

¹⁶ Èsai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Èx uisa 'uchañumabi 'aish upíira 'ain camina mitsúxribimi upíira 'inun uisa 'uchabi 'atima 'ain”.

¹⁷ Nucën Papa Diosan ca camabi uni uisa ñu cara 'axa quixun isia. Usa 'ain camina mitsun —Nucën Papa Dios ax ca 'ën Papa 'icë —quixun sinani aín nëtënu 'inux ënë nëtënu pan 'iquin ñu 'atima 'atimi racuëquin upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁸ Mitsun raran Jesucristomi sinánti 'unánma 'aínmi usaribi oquin sinaniabi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmiquin mitsu Jesucristomi sinánmiâxa. Camina 'unanin, curi 'imainun curíqui 'imainun bëtsi ñucama axa cëñúti a cupíbi ca Nucën Papa Diosan mitsu iëmicëma 'icën.

¹⁹ Usama ca. Judíos unicaman aín 'ucha cupí uisaíbi 'icëma carnero aín upíira rëmia 'aínbi ca aín imi 'apati Cristo bamacë a cupí mitsun 'ucha tërënquin ainan 'inun Nucën Papa Diosan mitsu iëmiâxa.

²⁰ Cristo ca usai 'iti 'icë quixun ca camabi ñu unioisama pain 'ixunbi Nucën Papa Diosan mënócxëa. Usaquian mënío 'ain ca aín uti nëtë sënëncëbëishi usai 'inux Cristo ënë menu uacëxa, mitsúxmi ami catamënun.

²¹ Usa 'ain camina an Jesucristo bamacëbi baísqumitancëxun aín nëtënu abë 'inun 'imicë cupí ami sinanin, Nucën Papa Dios an ca aséabi ax quicësabi oquin mitsu 'imiti 'icë quixun 'unani.

²² Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx Jesucristomi catamëti ax cuëëncësabi oi 'iquin axa mitsux 'icësaribiti Jesucristomi catamëcë unicamabë upiti nuibananaxun camina ñu 'atima 'ati ashiquin ëan. Usa 'aish camina bërí 'icësamaira oi aséabi cuëenquin upí oquinra sinani atubë nuibananti 'ain.

²³ Unishi 'inuan aín titan tuacë 'aish ca uni bamaia. Usa 'aínbi ca axa xëñibua 'aínbi usabi 'iti, aín bana a cuatia Nucën Papa Diosan mitsu bacëntécëncësa 'imiâxa.

²⁴ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia:

Basix ca upí 'itancëxbi chushia. Ro uax ca upíira 'itancëxbi tiriqúi nëtëtia. Usaribiti ca camabi uni bamai aín upí nëtëtia.

²⁵ Usa 'aínbi ca Nucën 'Ibu Diosan bana xëñibua 'aínbi usabi 'ia.

Ènë banax ca —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixuan aín unicaman mitsu ñuixuncë a 'icën.

2

¹ Usa 'ain camina Nucën Papa Diosnan 'ixun ñu 'atimacama, cëmëti, uni paránti, nutsiti, unibë ñuiananti, acama ënti 'ain.

² Bërí bacëncë tuacën ca anun caninaxun aín titan xuma 'ati cuëënia. Usaribi oquin camina Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unánti cuëënti 'ain, ainan 'aish aín cuëëcësabi oquin 'ai ami cushicë 'inuxun.

³ Usai 'i camina Nucën 'Ibu Diosmi sinánquin ax ca aséabi upí 'icë quixun 'unáncë 'aish aín bana 'unánti cuëënti 'ain.

Cristo ami xubu raroti maxáxa

⁴ Usa 'ain camina axa bamatimoi tsócë, Jesucristo, a sinani ami catamëti 'ain. Judíos unían cuëncëma 'aíshbi ca anun cuëenquin Nucën Papa Diosan iscëx ax upíra 'icën. Unían xubu 'aquin maxax upí ami xubu raroti caíscë usaribi ca Jesucristo 'icën.

⁵ Usa 'ain camina mitsux a xubumi bucúnrucë maxáxa 'ain. Jesucristomi catamëcë 'aíshmi asaribi upí 'inun ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiaxa. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upía mitsubë cupí bëtsibë bëtsibë nuibanani, bëtsin sináncësaribi oquin sinani achúshisa 'ain. Usa 'ixun camina Jesucristo cupí ainan 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin ñu 'anan a rabianan unicama a ñucáxunti 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ax ca ësai quia:

'Ën cana maxax upí nancësa oquin uni achúshi, Sión cacë matá me anua Jerusalén 'icë, anua 'inun 'imiti 'ain. Unían xubu 'anuxun maxax upí ami xubu raroti caíscë usaribi oquin 'ën caíscë ca ax 'icën. Axa ami catamëcë unicaman ca isti 'icën, an ca asérabi ax quicësabi oquin atu 'aquinia quixun.

⁷ Ami catamëcë 'ixun camina mitsun anun cuëncë ñu upí sináncësamaira oquin a sinánti 'ain. Mitsux usai 'icëbëbi ca axa ami catamëcëma unicamax Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësa 'icën:

An maxax xubuacë unían bitancëxun a cuëenquinma racáncë 'aíshbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

⁸ 'Imainun ca Nucën Papa Diosan bana ësai quia:

A maxáxmi ca uni raírinëx tatíqui chacáti 'icën, a maxax chami chacati ca nipacëti 'icën.

Maxax ñui quicë 'aíshbi ca a bana Cristo ñui quicë 'icën. An Jesusan bana cuaquinbi asérabi ami catamëquin aín bana quicësabi oquin 'acëma ax ca uni maxáxmi tatíqui nipacëcësaribi 'icën. Ui unicamax cara usai 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan bëráma 'unáncëxa.

Nucën Papa Diosnan unicama ñuicë bana

⁹ A unicama usa 'aínbi camina mitsux Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísa 'ain. Usa 'ixun camina ax cuëncësabi oquin 'anan aín unicama a ñucáxunin. Camina an 'imicëx upí 'aish aín uni 'ain. Usa 'ixunmi a rabiquin an 'acë ñucama camabi uni ñuixunun ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'inun caíscëxa. Mitsux bëráma bëánquibucënu nicësa 'iá 'aíshbi camina bërí an 'imicëx xabánu nicësa 'ain, axa mitsubë 'ain.

¹⁰ Bëráma Nucën Papa Dios 'unáncëma 'iá 'aíshbi camina mitsux bërí aín uni 'ain. An ca mitsu nuibaquin 'aquinti 'icë quixun 'unáncëma 'icëbia Nucën Papa Diosan nuibaquin mitsun 'uchacama tërënxuan 'aish camina ainan 'ain.

Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti bana

¹¹ 'Ën nuibacë xucéantu, cana mitsu cain, Nucën Papa Dios mitsun 'Apu 'ain ca aín nëtëx mitsunanribi 'icën. Usa 'ain camina ënë menu 'aish unia aín menumabi 'icësaribi 'ain. Usa 'aish camina anbia 'atimaquin sináncë cupía 'atima ñu 'acë uníxa 'icësaribiti 'itima 'ain. Usa unix ca Nucën Papa Diosbë upí 'ima.

¹² An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma unicaman isnun camina mitsux upitax bucuti 'ain. Usaími 'ia isi ca atux an ñu 'atima 'acë uni 'acësa oquin mitsu ñui 'atimati banacë 'aíshbi mitsúnmi upí oquin ñu 'aia isá 'ixun anúan an camabi unin ñu 'acë isti nëtën Nucën Papa Dios rabiti 'icën.

¹³ Nucën 'Ibu Jesucristomi sináncë 'ixun camina camaxunbi mitsun 'apu-cama ënë menua unin 'apu 'imicë, axa quicësabi oquin ñu 'ati 'ain. Amiira unicama cushicë 'apucëñunbi,

¹⁴ camina an anëcë aín unicaman banaribi tanti 'ain. Atux ca unían uisa ñu cara 'aia mënionuan 'apun 'imicë 'icën. An 'amicëxun ca atun axa 'uchacë uni usaquin 'atëcënxunma 'anun castícania. Usaquin 'anan ca an ñu upí 'acë unicama a nuibaquin —mix camina upí 'ai —quixun caia.

¹⁵ Mitsúnmi upí ñuishi 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënia. Usaquinmi 'aia isi ca an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ixun an upí oquin sináncëma unicama ax mitsumi uisaíbi banatima 'icën.

¹⁶ Mitsun upí ñuishi 'ai camina 'apucamami racuétima 'ain. Usa 'aíshbi camina —'ëx cana camabi unin iscëx upí uni 'ai —quixun sinánquin amo cëmëanan ñu 'atima unëxun 'ati sinántima 'ain. An aséribi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquinshi 'acë unisa camina 'iti 'ain.

¹⁷ Camabi uni camina upí oti 'ain. Axa Jesucristomi catamëcë unicama camina nuibati 'ain. Nucën Papa Diosmi camina racuëti 'ain. Racuéanan camina mitsun 'apu quicësabi oquin ñu 'ati 'ain.

Cristo tëmërasaribi oía aín unicamax tëmëratí bana

¹⁸ Uni ñu mëëxuncë 'ixun camina ami ñu mëëxuncë unían mi 'amicëxun 'aisama tanquinma a 'anúan mitsu cacë ñu a upí oquin 'axunti 'ain. Usaquin camina an mitsu nuibacë unishima, an mitsu nuibacëma uniribi upí oquin ñu 'axunti 'ain.

¹⁹ An ñu mëëxuncë unían upí oquin ñu mëëxuncëxunbia an ñu mëëmicë unin 'atimoquin tëmëramicëxunbi ca an uni ñu mëëxuncë unin —'ëx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quixun sinánquin tanshiti 'icën. Usai 'iti ca Nucën Papa Diosan iscëx upí 'icën.

²⁰ Usa 'aínbi ca upí oquin ñu mëëiama, an mitsu ñu mëëmicë unin mitsu 'atimoquin tëmëramicëxunmi tanshitiabi Nucën Papa Diosan mitsu upí isima, mitsun 'ucha cupía usoquin mitsu 'aia isquin. Isanan ca upí oquinmi ñu mëëxuncëxunbia an mitsu ñu mëëmicë unin 'atimoquin tëmëramicëxunmi tanshitia Nucën Papa Diosan mitsu upí isia.

²¹ Usaími 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu aín uni 'imiaxa. Cristonën ca ñu 'atima 'acëma 'ixunbi mitsu cupí tëmëracëxa. Usaribi oquin camina ñu atima 'acëma 'aish tëmëraquinbi tanshiti 'ain.

²² Cristonën ca uisa ñu 'atimabi 'ama 'icën. 'Anan ca uisaquinbi uni paránma 'icën.

²³ Unían ami nishquin ñu cacëxunbi ca usaribi oquin cáma 'icën. Usa 'ixun ca unían 'atimoquin tëmëramicëxunbi uni —cana mi cupiti 'ai —quixun cáma 'icën. Cupiti sinánquinma ca —'ën Papa Diosan cuni ca upí oquin isquin mëníoti 'icë —quixun sináncëxa.

²⁴ Nun 'uchacama cëñucë 'aíshnu amiribishi ñu 'atima 'atëcënimá, ñu upíshi 'ai tsónun ca Cristo nun 'uchacama bicë cupí i curúsocënu bamacëxa. Mitsúxmi ñu 'atima 'ai 'insíncësa 'aíshbi upí 'inun ca ax 'aisamaira oquin paë tënëi bamacëxa.

²⁵ Carneronëxa 'ibuñuma 'aish 'icësari camina mitsux 'iacën. Usa 'iá 'aíshbi camina sinanati Cristomi catamëan. Amia catamëcëxuan aín 'ibun carnero bërúancësa oquin ca an upími 'inun mitsu bërúanquin 'aquinia.

3

Usai uni aín xanubë 'iti bana

¹ Xanucama, mitsuribi cana cain, min bënëan cacëxun cuaquin 'atimaquin sinanima camina abë upí 'iti 'ain. Usaími mitsux 'icëbë ca min bënë, Cristo ñui quicë bana cuaisama tancë 'aíshbi, min cacëxmabi upitax 'ia isi sinanati 'icën,

² mixmi upí sinánñu 'aish abë upí 'ain.

³ Upíira upí 'iisa tanquin camina min bu 'aisamaira oquin mëníonan, curi ñun mëníocanan, chupa cupíira cupícë pañutima 'ain.

⁴ Usai 'ima camina mitsux upí sinánñu 'aish bëtsibë nishananima upitishi banati 'ain. Usai 'ia isquin ca bëtsin sinánti 'icën —a xanux ca aín nuitu upí 'icë —quixun. Usai upí 'iti ax cuni ca uisa 'aíshbi cëñutima. Usai 'ími mitsux upí 'icë isi ca Nucën Papa Dios cuëënia.

⁵ Usairibi ca an Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'aisa tancë xanuca-maxribi 'iacëxa. Nucën Papa Diosmi catamëanan aín bana cuaquin ca aín bënë quicësabi oquin 'acëxa.

⁶ Usaribi oquin ca Saran aín bënë Abraham cuëëncësabi oquin 'anan aín bënë 'icëbi —'ën 'ibu —cacëxa. Mitsúxribi ñu upíshi 'anan, Nucën Papa Diosmi catamëti, uisa ñu cara 'icëbëbi racuécëma 'aish camina Sara 'iásaribi 'iti 'ain.

⁷ Xanuñu unicamaribi cana ësaquin cain, min xanubë camina upí oquin sinani nuibananti 'ain. Axa xanu 'aish cushima cupíshima, mix 'icësaribitia ax Nucën Papa Diosmi catamëcë cupí camina a nuibaquin 'aquinti 'ain, mitsúnmi usoquin 'aia isquian Nucën Papa Diosan mitsúnmi a ñucácë bana upí oquin cuati cupí.

Jesucristomi catamëquin upí ñu 'acë cupía ax tëmëracë unicama

⁸ Ënë banaribi cana mitsu cain, axa Jesucristomi catamëcë uni raírinën sináncësaribi oquin sinani camina atubë nuibananti 'ain, atúxa mitsun xucënsaribi 'ain. Camina bëtsibë camáxbi nuibanani 'aquianani rabítima 'ain.

⁹ An mitsu 'atimocë unicama camina cupiquin aribí 'atimotima 'ain. Axa mitsumi 'atimati banacë unimi camina mitsúxribi 'atimati banatima 'ain. Usai 'ími bëtsibë nuibanani upitax bucunun ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mitsu caísacëxa.

¹⁰ Ësaribi ca Nucën Papa Diosan bana cuëëno quia:
Ax upitax tsótisa tancë unix ca ñu 'aisama ñui banaima 'ianan cëmëi banatima 'icën.

¹¹ Ñu 'aisama 'ati ënquin ca ñu upíshi 'ati 'icën. Nishananíma ca unibë upíshi 'iti 'icën.

¹² Usai 'iquin ca 'unánti 'icën, Nucën 'Ibu Diosan ca an upí ñu 'acë unicama bërúanquin 'aquinquin aín bana cuaquin an ñucácësabi oquin 'aquinia quixun. Usa 'ixunbi ca an ñu 'atima 'acë unicama an 'aquinima.

¹³ Mitsúnmi upí ñu 'aia isía mitsu ñui uni mimi manáncëxbi ca cëmëi quicë 'iti 'icën.

¹⁴ Mitsúnmi ñu upí 'acë cupí tëmëraibi camina Nucën Papa Diosan 'aquincëx cuëënti 'ain. Mimia uni 'icëxbi camina racuëti masá nuitutima 'ain.

¹⁵ Usai 'íma camina min nuitu mëu —Cristo ca asérabi 'ën 'ibu 'icë —quixun sinani ami catamëti 'ain. Unin mitsu —uisa cupí caramina Jesucristomi catamëquin abë tsoti sinani —quixun ñucácëxun anun cati bana 'unáncë camina 'iti 'ain. Usa 'ixun camina cëruti rabíquinma upí oquinshi cati 'ain.

¹⁶ A sinani masá nuitunuxun ñu 'atima 'aíma camina chuámashi 'iti 'ain. Usámi mitsux Cristonën 'imicëx upitax 'ia isi ca an mitsu 'atimaquin ñuicë unicama —nuxnu quicë bana ax ca cëmë 'icë —quixun sinani rabínti 'icën.

¹⁷ Axa cuëëncëbëa, Nucën Papa Diosan uni aín ñu upí 'acë, a cupí tëmëratí asábi 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë cupía uni tëmëratí ax aín 'uchabi 'icën.

¹⁸ Ax upí 'aíshbi ca Cristo camabi unin 'ucha cupí achúshitishi bamacëxa, unicama ami catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun. Uni 'aish bamatancëxbi aín namibë aín bëru ñunshin 'itëcëni baísquix ca bëtsi 'iacëxa.

¹⁹ Cristo bamatancëx baísquicëma pain 'ixun ca anua bama unicaman bëru ñunshin sipuacësa 'icë, anu cuanxun bana ñuixuancëxa.

²⁰ Bamacëma pain 'ixun ca a unicaman Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'aisama tancëxa. Noénëan aín manë nunti 'amainun ca unicama aín ñu 'atima 'acëcama ënun quixun Nucën Papa Diosan caíancëxa. Caíncëxunbia aín ñu 'atima 'acë ëncëma 'icëa aín patsan bacan cëñumainun ca 'itsamashi ocho uníxëshi manë nunti mëu atsiní iëacëxa.

²¹ Nucën Papa Diosan sinánmicëxa Noé manë nuntinu 'iruax iéasa, usaribiti cananuna nuxribi Nucën Papa Diosmi catamëti 'unpaxan nashimicë 'aish iëtín. Nun namia chuañuma 'inun cananuna nashimicë 'itima 'ain. Usai 'íma cananuna —Jesucristo baísquia cupía Nucën Papa Diosan nu upí 'imicë 'aish cananuna nun 'uchacama tērënce 'aish an iscëx upí 'ai —quixun sinani nashimicë 'ain.

²² Baísquitancëx naínu cuan 'aish ca Jesucristo ax Nucën Papa Diosbë 'Apu 'aish aín mëqueu 'icën. Usa 'icë ca ángelcama 'imainun uisa cushi cara anribi aín bana cuatia.

4

Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'imicësabi oquin ñu upí oquin 'ati

¹ Uni 'ixun ca Cristonën tēmëraquin paë tancëxa. Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnribi camina —sapi cana tēmëraquin paë tanti 'ai —quixun sinánti 'ain. Uin cara Jesucristonan cupí tēmëraquin paë tanxa an ca ñu 'atima 'ai 'uchati ëanxa.

² Usa 'ixun ca axa Jesucristomi sináncëma unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Dios cuëëncësa oishi 'ia, anúan bamati nëtëa 'itámainun.

³ Bëráma camina axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicaman 'acësaribi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'anan paëanan, paënxun pi sharánan Nucën Papa Dios rabiquinma unían anbi sinánxun 'acë ñuishi rabiácën. Usaquin 'aquinbi camina a ñucama ëancën.

⁴ Usai 'iquinmi atubëtan ñu 'atëcëniama oquin ca unin —uisa cupí cara nubë niquinbi nu ëanxa —quixun sinánquin mitsu 'atimaquin ñuia.

⁵ Mitsu ñuiabi ca ax utëcënquin Cristonën a unicama 'imainun camabi uniribi, axa bamacëmacama 'imainun bamacëcamaribi —uisa carana ënë unicama oti 'ai —quixun isti 'icën, an 'acë ñucama 'unánquin.

⁶ Usai ca 'iti 'icë quixuan 'unánun ca bamacëma pain 'ixuan unicaman cuanun aín unicaman Cristo ñui quicë bana ñuixunia. A bana cuati Jesucristomi catamëcë 'aish ca aín unicama, camabi uni 'icësaribiti bamati 'aishbi, Nucën Papa Dios 'icësaribiti nëtétimoí tsóti 'icën.

⁷ Anúan ënë menu 'icë ñucama cëñúti nëtë ca 'uramatia. Usa 'ain camina camabi nëtën upí oquin sinani Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

⁸ Ianan camina mitsux aséribi nishananima nuibanani upitax bucuti 'ain. Bëtsi uni nuibacë 'ixun ca unin a unin 'uchacama ñuiquinma manuia.

⁹ Min xubunua aia camina bëtsi uni biisama taní bëtsi sinánquinma upí oquinshi biti 'ain.

¹⁰ Mitsúnmi raíri uni 'aquinun ca Nucën Papa Diosan uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mitsu 'imia. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan mitsu achúshi achúshi bëtsi bëtsi ñu mëëti 'anun 'imicë 'ixun mitsun ñu mëëti upí oquin 'ati 'ain.

¹¹ Uix cara banati 'icë, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oi banati 'icën. Uin cara raíri uni ñu 'axunia an ca Nucën Papa Diosan cushiocëxun upí oquin 'ati 'icën. Usoquin camina Jesucristonan 'ixun, aña ñu caramina 'ai a Nucën Papa Dios cuëëntanun 'ati 'ain. Ax 'Apuira 'aish cushiira 'icë ca camabi unin rabiti 'icën, nëtë xëñibua 'aínbi. Usaquin ca 'ati 'icën.

Jesucristonan 'aish tēmëratí

¹² 'Ēn nuibacē xucéantu, mitsúnmi aséabi caramina Jesucristomi catamēti quixun 'unánuan bētsi bētsi ñu 'icēbē tēmēraibi camina ratuti —uisa cupí carana ësai 'i —quiax bēnētima 'ain. Camina sinánti 'ain, axa Jesucristomi catamēcē unicomax ca usari 'ia quixun.

¹³ Bēnēquinma camina sinánti 'ain, ami nishquian unin bētsi bētsi océxa Cristo tēmēsaribi oquin cananuna nunribi tēmērai quixun. Usaquin sinani camina tēmēraibi cuēēnti 'ain, usaribiti 'Apuira 'aísha Cristo aia isi cuēēnux.

¹⁴ Cristonan cupía unin mitsumi nishquin 'atimaquin ñuicēxbi camina Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí cushiira, axa mitsubē 'ain, cuēēnti 'ain. Unían 'atimaquin ñuiabi camina mitsun Cristo rabin.

¹⁵ Mitsua Jesucristonan cupí unin bētsi bētsi ocēx camina a sinani rabíntima 'ain. Usa 'aíshbi camina uni 'acē cupí 'ianan ñu mēcamacē cupí 'ianan ñu 'atima 'acē cupí 'ianan ñuianancē cupími tēmēracē a sinani rabínti 'ain.

¹⁶ Usaquin ñu 'acēma 'aíshbi Cristonan 'icē cupía unin tēmēramicēxbi camina rabíntima 'ain. Rabínquinma camina Nucēn Papa Dios rabiti 'ain, mitsúxmi aséabi ainan cupí.

¹⁷ An aín bana 'acē unibi ca Nucēn Papa Diosan uisai cara 'ia quixun isia. Usa 'ixun ca an aín bana cuacēma unicama aira atun ñu 'atima 'acē isquin uisaira cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

¹⁸ ¿Atux aín ñu 'atima 'acē ēnquin ñu upí 'acē 'aíshbia, aín unicama iētima 'aíshbi iēcē 'ain, cara ax ami catamēcēma 'uchañu unicama uisairai 'iti 'ic?

¹⁹ Usa 'ain camina tēmēraibi —Nucēn Papa Dios cuēēncēbē cana ësai 'i — quixun sinánquin mitsun 'acēsabi oquin upí ñuishi 'anan Nucēn Papa Dios, an mitsu unio, an bērúanun ami catamēti 'ain, an ca aín quicēsabi oquin 'ē bērúanti 'icē quixun 'unani.

5

Axa Jesucristomi catamēcē unicama 'ēsēti bana

¹ Axa Jesucristomi catamēcē unin cushicamasaribi cana 'ēx 'ain. Usa 'ixun cana atúan 'acēsaribi oquin Cristo camabi unin 'ucha cupía tēmēra, a ñuiquin bana ñuixunin. 'Anan cana atúxa 'icēsaribiti Cristo utēcēncēbē aín nētēnu abē 'iti sinanin. Usa 'ixun cana axa Jesucristomi catamēcē unin cushicama mitsu ësakin cain:

² Atun cushicama 'ixun camina Nucēn Papa Diosan unicama bana ñuixunquin, atúxa upí nuituñu 'aish chuámarua bucunun 'aquinti 'ain. An carnero bērúancē unin aín carnero 'acēsaribi oquin camina a unicama upía 'inun bērúanti 'ain. Usoquinmi 'anúan mitsu unin caíscē cupíshima camina aséabi 'aisa tanquin 'ati 'ain. 'Anan camina curíqui biti sinánxuinshima minbi aséabi 'aquinsa tanquin 'ati 'ain.

³ 'Apúxa unían ax quicēsa oquinshi 'anun quiax quicēsaribiti camina banatima 'ain. Usari 'íma camina mitsúnmi bana ñuixuncē unicomaxa usaribiti 'inun, upíshi 'iti 'ain.

⁴ Usoquin 'aia ca Jesucristo, unin 'acēsamaira oquian an aín unicama bērúancē, an utēcēnquin mitsu —asábi ca —quixun catancēxun aín nētēnuaxmi xēnibua 'aínbi abē cuēēnun mitsu 'imiti 'icēn. Ēnē nētēnuax cuaiquin canania uisa ñu cara 'inancēxun bitsia uni cuēēncēbēbi ca an bicē ñu chēquia. Usaía uni 'icē 'aínbi camina mitsux xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'aish cuēēnti 'ain.

⁵ Usaribi oquin cana bēná unicama ësakin cain, mitsun cushicaman bana camina timaquinma cuati 'ain:

Nucēn Papa Dios ca unia rabíti cuēēnima. Usa 'ixunbi ca axa rabícēma unicama nuibaquin 'aquinia.

Usa 'ain camina —'ëx cana bëtsi unisamaira 'ai —quixun sinanima camáxbi bëtsin sináncësaribi oquin sinani upiti 'ësëananti 'ain.

⁶ Usa 'ain camina aín bana timaima uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima Nucën Papa Dios 'Apuira ami catamëti 'ain. Usaími 'ia ca an anúan 'ati nëtë ucëbëtan uisai cara 'iquin tëmëracë 'aíshbimi usai 'icëmasa 'ianan asábiira 'inun mitsu 'imiti 'icën.

⁷ Uisaquin sinani caramina masá nuituti, añu ñu sinani caramina racuëti, a ñuiquin camina Nucën Papa Dios cati 'ain, an ca mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinia quixun 'unánquin.

⁸ Paru 'inúan cuëëruí aín piti bari nicësa, usaribiti ca ñunshin 'atimanën 'apu, uni ñu 'atima 'anun quixun sinánmianan Nucën Papa Diosmi sinánti ënminuxun bari nitsia. Usa 'ain camina mitsua paránti rabanan bërúancati 'ain.

⁹ Usa 'ixun camina ñunshin 'atimanën 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancëxunbi Jesucristomi catamëquin usa ñu 'atima 'ain. Camina 'unánti 'ain, mitsu 'acësaribi oquin ca ñunshin 'atimanën 'apun, camabi menu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama tania quixun.

¹⁰ Usabi 'inúxmabimi tëmëracë ca Nucën Papa Diosan mitsu cushioquin Jesucristosaribi upí 'inun mitsu 'imianan —aín bana quicësabi oi cana asérabí 'iti 'ai —quixun 'unani ami cushinun mitsu 'imiti 'icën. Ax ca an mitsu nuibaquin 'aquincë 'ianan Jesucristonan cupí abémi xënbua 'aínbi upitax 'inun cáscë a 'icën.

¹¹ Camabi unin ca Nucën Papa Dios rabiti 'icën, nëtë xënbua 'aínbi. Cëñútimoi ca axira cushiira 'Apu 'ia. Usai ca 'ia.

Bërúanxa 'inúan Pedronën Jesucristomi catamëcë unicama ca

¹² Nucën xucën Silvano, ax ca 'ën iscëx upiti Jesucristomi sináncë 'icën. Usa 'ain cana an mitsu buánxunun ënë quirica mitsu 'axuan. Ënë quiricanu 'ësëanan cana mitsu cain, an mitsu upí oquin cushionan 'aquincë cupí camina asérabí 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan mitsu nuibatia quixun. A ënima camina mixmi 'icësabi oi ami upiti catamëti 'ain.

¹³ Babilonianu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama, mitsu 'acësaribi oquian Nucën Papa Diosan ainan 'inun cáscë, acaman ca bërúanxmi 'icanun 'ën mitsu canun 'ë caxa. Marcos, 'ën bëchicësa, anribi ca bërúanxmi 'inun 'ën mi canun 'ë caxa.

¹⁴ Jesucristo cupí micamaxbi xucënza 'aish camina nuibanani bërúanx 'inun bëtsibë bëtsibë cananti 'ain.

Uícamax cara Jesucristonan 'icë ax chuámarua bucucanti cana cuëënin. Ashi, Pedro.

PEDRONĒAN ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

PedronĒan axa Jesucristomi catamēcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ 'Ēx cana Simón Pedro, ax cuĕncĕsabi oquin 'anan aín bana uni ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. An nu iĕmicĕ Jesucristo, axbi Nucĕn Papa Diosribi 'aish upí 'ixuan nu 'acĕsaribi oquin ainan 'inun iĕmicĕ, mitsu cana ĕnĕ quirica buánmin.

² Mitsux Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesús an 'unánmicĕ 'aíshmi mitsúxmi 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Usai cara axa Cristomi catamēcĕ unicama 'iti 'icĕ quicĕ bana

³ Nucĕn Papa Dios cushiira 'ianan aín nuitu upíra 'ixuan an nu ainan 'aish asaribi 'inun caíscĕ, an ca uisaira cara aín cushi 'icĕ quixun nu 'unánmiquin anúnu upitax 'iti 'imainun anúnu ax cuĕncĕsa oi 'iti a nu 'inánxa.

⁴ Ainan 'imiquin ca aín bana 'inánquin Nucĕn Papa Diosan uisaira oquin cara nu 'aquinti 'icĕ quixun nu 'unánmia. Usaquian 'unánmicĕx, a banami catamĕti camina an sinánmicĕsabi oquin sinánan uni itsían ñunshínquin ñu 'atima 'aia isquinbi, usaribi oquin 'aquinma upí ñuishi sinánti 'ain.

⁵ Usai mitsux Nucĕn Papa Diosmi catamēcĕ 'ixun camina upí 'ixun ĕnquinma ñu upíshi 'ati sinánquin 'ati 'ain. Upí ñu 'acĕ 'ixun camina Nucĕn Papa Dios cuĕncĕsabi oi caramina usai 'iti 'ai quixun 'unánti 'ain.

⁶ Usai 'iti 'unáncĕ 'ixun camina ñu 'aisama 'aisa tanquinbi tĕnĕanan cushixun Nucĕn Papa Diosan a 'anun mitsu 'ináncĕ ñu asĕrabi 'ati 'ain. Usaquin 'acĕ 'ixun camina mitsumi uisa ñu cara 'icĕbĕtanbi bĕnĕquinma tanshiti 'ain. Usaquin 'ai camina Nucĕn Papa Diosmi asĕrabi sinánti 'ain.

⁷ Usaquin sináncĕ 'aish camina bĕtsibĕ nuibananti 'ain. Usai 'iquin camina camabi uni nuibati 'ain.

⁸ Asĕrabi usai 'i camina an uni itsin Jesucristomi sinánun 'aquincĕma unisa 'itima 'ain. Usai 'i camina ñancábimi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi sináncĕ 'itima 'ain.

⁹ Usa 'aínbi ca axa usai 'icĕma uni ax bĕxuñu unisa 'ianañ a ñubi sináncĕma unisa 'icĕn. Usa 'ixun ca aín 'ucha ca tĕrĕncĕ 'icĕ quixun sinanima manúaxa.

¹⁰ 'Ēn xucĕantu, usa 'ain Nucĕn Papa Diosan ainan 'iti caíscĕ 'aish camina an cacĕsabi oi 'inux bĕrúanracati 'ain. Usa 'iquin camina Nucĕn Papa Diosmi sinánti ĕnquin ñu 'atima 'atima 'ain.

¹¹ Usai 'itancĕx camina Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Diosnan 'inun nu iĕmicĕ, an mĕníosabi oi asĕrabi aín nĕtĕnu abĕ cĕñútimoí 'iti 'ain.

¹² Usai caramina Nucĕn Papa Dios cuĕncĕsabi oi 'iti 'ai quixun 'unani camina usai 'in. Usaími 'iabi cana ĕnímami mitsux 'icĕsabi oi 'inun sinánmitĕcĕnti 'ain, manúti rabanan.

¹³⁻¹⁴ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn 'unánmicĕxun cana 'unanin, 'ĕn bamati nĕtĕ ca 'urama 'icĕ quixun. Usa 'ain ca 'ĕn sináncĕx bamaquin ĕnĕ nĕtĕ ĕncĕma pan 'ixuinshi ĕnĕ ñucama 'ĕn mitsu sinánmitĕcĕnti asábi 'icĕn.

¹⁵ 'Ēx bamacĕbĕtanmi ĕnquinma usabi oquin 'anun quixun cana ĕnĕ banacama mitsu cuĕnĕoxunin.

An Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn aín cushínbi ñu 'aia isa unicama

¹⁶ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cushi ñuixunuan aín utĕcĕnti ñuiquin nun mitsu cacĕ bana ax ca unían anbi sinánxun ñuicĕ banama 'icĕn. Nucĕn bĕrúnbi cananuna Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕan aín cushínbi ñu 'aia isacĕn.

¹⁷ Usaquin iscë 'ixun cananuna camabi unin 'unánuan, a ñui, Nucën Papa Dios ësai quia cuacën: “Ënëx ca 'ën nuibairacë 'ën Bacë Bëchicë 'icën, a cupí cana chuáma tani cuëënin” —quiax.

¹⁸ Anua Nucën Papa Diosan cushi 'ain cananuna matánu Nucën 'Ibu Jesúsbe 'ixun, Nucën Papa Dios naínuax usai Jesucristo rabi quia aséabi cuacën.

¹⁹ Usai banaia cuaquin cananuna 'unáncën, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin cuënëo bana quiásabi oi ca Jesucristo 'iixa quixun. Mitsúnmi upí oquin a bana sinánti ca asábi 'icën. Lamparinën bëánquibucënxun pëcacëbëtan cananuna xubunu 'icë ñu upí oquin isquinmabi isin. Usaquin isquinbi cananuna barían pëcacëbëtainra upí oquin isin. Usaribi oquin camina a unicaman bëráma cuënëo bana 'unánquinbi aséabi mitsun nuitunubi Cristo 'icëbëtainra, uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

²⁰⁻²¹ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama ca anbi sináncë bana unicama ñuixuanma 'icën. Ax aséabi aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosmi upiti catamëcë 'ixun ax cuëëncësabi oquin bana ñuixuancëxa. Usa 'ain camina aséabi 'unánti 'ain, unin ca anbi sinántancëxun Jesucristo ñuiquin bana cuënëoma 'icë quixun.

2

An Nucën Papa Diosan banama, bana itsi ñuixuncë uni ñui quicë

¹ Usa 'aímbi ca 'iacëxa, uni raíri, an —Nucën Papa Dios ca usai quia —quixun cëmëquin anbi sináncë bana nucën raracama ñuixuncë. Usaribiti ca an mitsu bana ñuixunti uni cëmëquin parani mitsubë 'iti 'icën. Atúnbi sinánxun ca Nucën Papa Diosan banamabi 'atima bana ñuixunquin, Nucën 'Ibu Jesucristo ami catamëtia uni Nucën Papa Diosnan 'iti, ami catamëaxma 'inun quixun ñuixunquin uni sinanamiti 'icën. Usaquin 'acë 'aish ca a unicamax bënëtishi cëñúti 'icën.

² A unicaman 'aia isquin ca 'itsa unin usaribi oquin ñu 'atima 'ati 'icën. Atúxa usai 'icë cupí ca uni Jesucristo ñuicë bana ñui 'atimati banati 'icën.

³ A unicaman ca mitsun curíqui biti cupíshi cëmëquin paránquin Nucën Papa Diosan banamabi, anbi sináncë bana mitsu ñuixunti 'icën. Usaquian 'acë cupí ca iétima cëñúti 'icën, usai atux 'itia Nucën Papa Diosan mëníósabi oi.

⁴ Nucën Papa Diosan ca axa 'uchacë ángelcama aín 'ucha tërénquinma aín nëtënuu chiquínquin anúan an camabi uni isti nëtë utámainuan, anu atux tëmërai 'iti, bëánquibucënu manë risin təcërëcacësa 'aish anubi 'inun 'imiacëxa.

⁵ Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan nëtë ióñu, an aín bana cuacëma unicama atun ñu 'atima 'acë tërénquinma camabi me mapumiquin baca cëñumiacëxa. Usonan ca an ami sinánun aín bana ñuixuncë, Noé, acëñun męcën achúshi 'imainun rabë unishi Nucën Papa Diosan iëmiacëxa.

⁶ Usonan ca Nucën Papa Diosan ëma rabë, Sodoma 'imainun Gomorra cacë, 'imainun anu 'icë unicamaribi atun ñu 'aisama 'acë cupí aín chimapuishi 'itánun nëancëxa. A bana cuatía an ñu 'atima 'acë unicama ñu 'atima 'atimi racuëti oquin ca Nucën Papa Diosan usoquin Sodoma 'imainun Gomorra 'acëxa.

⁷ Sodomacëñun Gomorra nënquinbi ca Nucën Papa Diosan Lot cacë uni, axa upí 'aish unicaman ñu 'atima 'aia isi masá nuitucë, a iëmiacëxa.

⁸ Ax atubë 'aish ca Lot aín nuitu upí 'aish a ëma rabënu 'icë unicaman ñu 'atima 'aia isanan cuati, camabi nëtën masá nuituacëxa.

⁹ A unicama atun 'ucha cupí Nucën 'Ibu Diosan 'atimocëbëbia Noé 'iásaribiti Lot iëa, a sinánquin cananuna 'unánti 'ain, Nucën 'Ibu Diosan ca axa ami catamëti ax quicësabi oi 'icë unicama, uisa ñu cara 'icëbëtanbi iëmiti 'icë

quixun. Usonan ca an ñu 'atima 'acë unicama iëmiquinma, anúan an camabi uni isti nëtë utámainun tëmëranun ënti 'icën.

¹⁰ Nucën 'Ibu Diosan ca anbia masáquin sináncë 'ixun ñunshínquin 'atima ñu 'anan aín bana cuacëma unicama asérabi uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën. A unicaman ca rabínquinma ax cuëëncësa oquinshi ñu 'aisama 'anan, ami racuéquinma Nucën Papa Diosan 'imicë 'icëbi unin cushicamaribi 'atimaquin ñuia.

¹¹ Ax atubëtan sënënma 'aish cushiira 'ixunbi ca ángelcaman, axa usai quicë unicaman 'acësaribi oquin, cushicama 'atimaquin ñuiquin Nucën 'Ibu Dios caima.

¹² Ënë unicamax ca sinánñuma 'ixuan ñuinacan, uisa cara oia quixun sinánquinmabi, ñu 'acësaribi oquin 'anan ñuinanëxa mëraqiian unin 'anúnbi nicësa, usaribi 'icën. Atux ca an 'unáncëma ñu ñui 'atimatí banaia. Usa 'aish ca ñuina bamacësaribi bamati 'icën.

¹³ An bëtsi uni tëmëramicë cupí ca usaribiti tëmërai bamati 'icën. Atun ca — camabi nëtën nun cuëëncë ñu 'ai cananuna cuëëinshiti 'ai —quixun sinania. 'Aisama ñu 'atishi sináncë 'aish ca usai 'i cuëënia. Mitsux Nucën Papa Dios rabinux timécë 'ain, mitsubëtan pibi ca atux ñu 'atima 'ai cuëënia. Ax ca 'aisama 'icën. Usa 'aish ca a unicamax axa Jesucristomi sináncë unisama 'icën.

¹⁴ Usa 'aish ca xanu isíma isímashi anun cuëënia, aín 'ucha ëníma ca amiribi amiribi 'uchaia. Atúxa 'icësaribitia 'inun ca axa Jesucristomi upiti sináncëma xanu 'imainun bëburibi sinánmia. Ax ñun cuëën 'aish ca 'itsa ñuñu 'iti cuëënia. A unicama ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí uisoquin cara 'ati 'icë, usoquin 'ati 'icën.

¹⁵ A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'aia. Usa 'aish ca Balaam, Beornën bëchicë, axa 'iásaribiti 'ia. Balaanën ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni 'ixunbi curíqui bití sinánxun ñu 'atima 'ati sináncëxa.

¹⁶ An cacëxunbia aín bana cuacëma cupí ca Nucën Papa Diosan, ñu 'atima 'axunma 'anun quixun anúan cuancë aín burro bëaracëxa. Bëaracëx Nucën Papa Diosan 'imicëx, uni 'icësari banaquin, ca aín burron Balaam sinanamiacëxa. A unicamax ca Balaam 'iásaribiti 'ia.

¹⁷ Uni raíri 'aquincëma 'aish ca xëxá ësquiaxa 'unpáxñuma 'icësa 'ianan 'uí 'ibúnux nëtë bënamëtiabi suñun bëcacëx nëtécësa, usaribi 'icën. Usa 'aish ca anua atux tëmërai 'iti bëánquibucëira anu nëtétimoi xëñibua 'aínbi 'iti 'icën.

¹⁸ Usa unicaman ca axbi cërúanan rabiacati sinánñumasa 'ixun, an 'acësaribi oqiian ñunshínquin ñu 'atima 'anun quixun, an ñu 'atima 'ati ëinsa tancë uni raíri sinanamitëcënia.

¹⁹ Usoquin 'aquin ca caia, uisari caramina 'iisa tani usai camina 'iti 'ain. Usaími 'iabi ca Nucën Papa Diosan mi uisabi oima. Usai quicë 'ixunbi ca atun ñu upí 'aisa tanquinbi 'atima 'icën, atun sinan upíma 'ixun. Aín sinan upí 'ixun ca unin aín 'acësabi oquin upí ñu 'aia. Usa 'aínbi ca aín sinan 'aisama 'ixun unin usabi 'atima ñu 'aia.

²⁰ Ënëx ca ësa 'icën: Ui unicaman cara Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëquin ñu 'atima 'ati ëncë 'ixunbi amiribishi ñunshínquin ñu 'atima 'atëcënia, a unicamax ca bëráma 'iásamaira 'inun 'uchaia.

²¹ Jesucristomi catamécë 'ixunbi ëncë 'aish an 'unáncëma unicamax 'icësamairai 'uchatima cupí Jesucristomi sinanima 'itibi ca a unicama 'ia.

²² Usaqiian upí 'iti ëncë unicamax ca unia ëesai quicësa 'icën: “Camunan ca quinántancëxunbi amiribishi aín quinan pitëcënia. Usaribiti ca cuchi nashitancëxbi me chabánu racátëcëni chuatëcënia”.

3

Nucën 'Ibu Jesucristo utęcęnti ñui quicę bana

¹ 'Ēn nuibacę xucęantu, bętsi quirica pan buánmixunbi cana ęnę quiricaribi mitsu buánmin. Quirica buánmiquin cana asęrabi Jesucristomi sináncę 'ix-unmi aín banacama manuquinma upí oquin sinánun mitsu 'ęsęan.

² An Nucën Papa Dios quicę bana uni ñuixuncę unicaman Jesucristo ñui quiá banacama a manuquinma sinánan, camina Nucën 'Ibu Jesucristo, an Nucën Papa Diosnan 'inun uni ięmicę, an aín bana ñuixunun caıscę unicaman mitsu ñuixuncę banaribi manuquinma sinánti 'ain.

³ ęsoquin camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utęcęnti nęcęa 'urama 'ain ca 'itsa uni aín cuęcęcę ñuishi 'ai, anun Jesucristonan 'iti bana 'atimaquin ñui, ami cuaiti 'icęc.

⁴ Cuaı ca quiti 'icęc:

—Jesús ca utęcęnti 'icę quiáxa uni quiá 'aınbi ca ucęma 'icęc. Nucën raracama bamacębęa 'iásabi oi ca camabi uni bamaıa, 'imainun ca nęcę ióñua 'iásabi camabi ñu 'ia.

⁵ A unicaman ca sinántisama tania, Nucën Papa Diosan usai ca 'iti 'icę quixun cacęxęshi ca naıcamę'ęo 'imainun bacacama, anua racátinubi racámainun, mecamaribi anubia 'iti anu 'iacęxa.

⁶ Usaıa 'iá 'icębi ca Nucën Papa Diosan sinanęınshi mapuquin, bacan ęnę menu 'icę ñucama cęñuacęxa.

⁷ Usa 'aınbi ca naı 'imainun mecama anúan Nucën Papa Dios quicębętainshi tsin cęñuti nęcę utámainun usabi 'iti 'icęc. A nęcęc ca an ñu 'atima 'acę unicama Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icę usoquin 'ati 'icęc.

⁸ 'Ēn nuibacę xucęantu, camina manuquinma ęsaquin sinánti 'ain, Nucën 'Ibu Diosan, an nęcęcımoi tsócę 'ixun, tancęc ca nun nu tancę achúshi nęcęc mil barisa 'icęc. Usaribiti ca nun nu mil barisa tancę ax Nucën Papa Diosan tancęc achúshi nęcęsa 'icęc.

⁹ Usa 'ain ca —ca uti 'icę quiá 'aıshbi ca Jesucristo xęnıbutia —quiáxa uni quicę 'aınbi uti 'ixúnbi Jesucristonęc achúshira unıxbia ainanma 'aısh castıcancę 'iti cuęcęcınıa, camabi unia sinanati ami catamęti cuęcęcınıa.

¹⁰ Usaquin caıntancęc ca unin sinánmabi, an ñu męcamacę uni imę ucę usaribiti unıan sinánmabi Jesucristo uti 'icęc. A nęcęc ucęcę ca canacamę'ęo 'icęsaıa anuax banacębę naıu 'icę 'uxę, bari, 'ispa acama, manę tsin cęñumainun anu ax 'iti 'aıma 'iti 'icęc. Usaribiquin ca camabi mecęñun anua 'icę ñucamaribi tsin cęñuti 'icęc.

¹¹ Usai ca ñucama cęñúti 'icę quixun sinani camina Nucën Papa Dios quicęsabi oi 'i uisaıbi 'uchaima bucuti 'ain.

¹² Usa 'ain camina Jesucristo Nucën Papa Diosan męcınıosabi oi uti caınquin unicama sinanatia ami catamęcun 'aquinti 'ain. A nęcęc ca naıu 'icę 'uxę, bari, 'ispa acama manę tsin ręquiruquin tsatsacacęsa 'iti 'icęc. Usai 'icęcę ca anua usa ñucama 'icę axribi manę tsin cęñucę 'iti 'icęc.

¹³ Usaıa ñu 'iti 'aınbi cananuna Nucën 'Ibu Dios quıásabi oıa me 'imainun naı ió 'iti cainin. Anu ca uisa 'uchabi 'aıma 'iti 'icęc.

¹⁴ 'Ēn nuibacę xucęantu, usaıa 'iti caıncę 'aısh camina Nucën Papa Diosan 'uchañumarua isanan uisa ñu 'atımabi 'acęma isti cupı ñu 'atima 'aıma unicamabę nuibananishi upıtax bucuti 'ain.

¹⁵ Camina 'unánti 'ain, axa ainan 'iticama camabi aın 'ucha tęcęcę 'inun ami catamęcun quixun ca Nucën 'Ibu Jesucristonęc cainıa. Nucën Papa Diosan sinánmicęsabi oquin ca abęnu nuibanancę nucęc xucęc, Pablonęcribi quirica buánmiquin, usaribi oquin mitsu caxa.

¹⁶ A mitsu buánmicë quiricacamanu ca Pablonënrìbi 'ën cacësa ësarìbi oquin mitsu caxa. A bana raírìnëx ca unían upí oquin cuaisama 'icën. Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma uni 'imainun axa upiti ami catamëcëma unin, uisai quicë cara a bana 'icë quixun upí oquin sinánquinma bëtsi oquin sinania. Pablonëan cuënëocë quiricaishima, bëtsi banarìbi upí oquin sináncëma 'ixun bëtsi oquin sinaní ca upiti Jesucristomi catamëti 'unanima.

¹⁷ 'Ën nuibacë xucëantu, 'ën mitsu ñuixuncë ñu 'icëma pain 'ain, ca usai 'iti 'icë quixun 'unani camina an ñu 'atima 'acë unicaman paráncëxmi Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'iti ëntin rabanan bërúanracati 'ain.

¹⁸ Nucën 'Ibu Jesucristo an Nucën Papa Diosnan 'inun mitsu iëmicë, ax quicësabi oi 'iti 'unánquinbi camina bëríbi 'unáncësamaira oquin 'unánti 'ain. 'Unánan camina an ca mitsu nuibatia quixun 'unani ainainra 'iti 'ain. Bërí 'acësarìbi oquin ca usabi oquin nëtë xëníbua 'aínbi camabi aín unicaman a rabiti 'icën. Ashi, Pedro.

JUANĒAN A PAIN BUÁNMIA QUIRICA

Anun Jesucristonan 'iti bana

¹ Ēnē mecama unioisama 'aínbia aín Papabē 'iá axa ěnē menu uá, a ñuiquin cananuna ěnē quirica mitsu cuěněoxunin. A cananuna aín bana cuanan nun bĕrúnbi isacĕn. Nun bĕrúnbi ñachaquin isanan cananuna nun mĕcĕnanribi ramĕacĕn. Ax bamatimoi tsóćĕ 'ixuan aín unicamaribi abĕ 'inun 'imicĕ, a ñuiquin cananuna mitsu cain.

² A cananuna nusaribi 'aish uni 'icĕ nun 'unáncĕn. Usa 'ixun cananuna asĕrabi a isacĕn. Isá 'ixun cananuna a mitsu ñuixunin. Ax aín Papabē 'itancĕxbi ěnē menu uá 'ixun ca bamatimoi tsóćĕ 'ixun, usaribitinu abĕ 'inun nu 'imiti 'icĕ quixun cananuna mitsu ñuixunin.

³ Nuxnu asĕrabi Nucĕn Papa Dios 'imainun aín Bĕchicĕ Jesucristobĕ upí 'icĕsaribitimi mitsúxribi nubĕ Jesucristomi upiti sinánun quixun cananuna nun nu isanan cuacĕ, ěnē ñucama mitsu ñuixunin.

⁴ Upí oquin sinanimi chuámaishirua tani cuěĕnun cananuna ěnē banacama ěsoquin mitsu cuěněoxunin.

Nucĕn Papa Diosan unían ñu 'atima 'ati sinántima bana

⁵ Jesucristonĕnbia nu pain 'unánmia 'ixun cananuna ěnē bana mitsu ñuixunin: Nucĕn Papa Dios an ca asĕrabi upíira 'ixun ñu upíshi 'aia. An ca unĕxun ñu 'aima. Usa 'ain ca uisa 'uchabi anu 'aíma 'icĕn.

⁶ Ñu 'aisama 'aíbi —ainan 'aish cana Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'ai —qui cananuna cĕmĕin. Ainan cana 'ai quicĕ 'ixunbi ax quicĕsabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'ai cananuna cĕmĕin.

⁷ Usa 'aínbĕ cananuna axa 'icĕsaribiti ñu 'atima 'ati sináncĕma 'ianan Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'aish, axa ami catamĕcĕ unicamabĕribi upiti nuibanandin. Usaínu 'ia ca an, aín Bĕchicĕ Jesucristo aín imi 'apati bama cupí, uisa ñu 'ai caranuna 'uchai, abi nu tĕrĕnxunia.

⁸ —'Ēx cana 'uchañuma 'ai —qui cananuna nuxbi cĕmĕin. Usa 'ain ca nun bana asĕrabima 'icĕn.

⁹ Usa 'aínbĕ cananuna 'unánti 'ain, nun nu nun 'uchacama chiquinax-uncĕxun ca Nucĕn Papa Diosan, ax upí 'ixun ax quicĕsabi oquin 'aquin, nun 'uchacama nu tĕrĕnxunquin upí 'inun nu 'imiti 'icĕn.

¹⁰ Nucĕn Papa Diosan bana ca quia —camabi unin ca ñu 'atima 'aia —quiax. Usaía quicĕ 'aínbĕ —'ĕn cana ñu 'atima 'acĕma 'ai —qui cananuna —Nucĕn Papa Diosan bana ca cĕmĕ 'icĕ —quicĕsa 'ain. Usai quicĕ 'ixun cananuna, asĕrabi ca aín bana 'icĕ quixun sinaniman.

2

Cristo, an Nucĕn Papa Dios nu ñucáxuncĕ

¹ 'Ēn bĕchicĕsa 'icĕ, cana ñu 'atimami 'atin rabanan ěnē ñucama mitsu cuěněoxunin. Usa 'aínbĕ uinu 'icĕ unix cara 'uchaia, a an ñucáxunti ca Nucĕn Papa Diosbĕa 'icĕ Jesucristo, ax 'icĕn. Ax ca uisa 'uchañumabi asĕrabi upíira 'icĕn.

² Jesucristo axa bama cupí ca nun 'uchacama tĕrĕncĕ 'icĕn. Nunanshima camabi unin 'uchacamaribia tĕrĕncĕ 'inun ca Jesucristo bamacĕxa.

³ Aín bana quicĕsabi oquin 'acĕ 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna asĕrabi ainan 'aish a 'unáncĕ 'ai quixun.

⁴ Usa 'aínbi ca uix cara —'èn cana ainan 'ixun Nucèn Papa Dios 'unani —quibi aín bana quicēsabi oi 'ima, a uni cēmē 'icēn. Usa 'aish ca cēmēishi banaia.

⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana quicēsabi oquin 'acē uni ax ēníma upiti Nucèn Papa Diosmi sinania. Usa 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna asérabi ainan 'ai quixun.

⁶ Usa 'aín ca axa —ainan 'aish abē 'icē ca Nucèn Papa Diosan 'ē sinánmia — quicē uni, ax Jesucristo 'iásaribiti 'iti 'icēn.

Axa quicēsaribiti 'iti bana

⁷ 'Èn xucéantu, mitsun 'unáncēma bana ñuíquin cuēñeoquin cana mitsu caiman. Jesucristomi catamētabaquinmi cua bana abi cana mitsu ñuíxuntēcēnin.

⁸ 'Èn mitsu ñuíxuncē bana íoma 'aínbi camina a banabi mitsun 'ásamaira oquin 'unáncē 'aish ax quicēsabi oi 'in, Cristo 'iásaribiti. Usari 'i camina mitsun ñu 'atima 'acēcama ēni Nucèn Papa Diosbē upí 'aish ax cuēñcēsabi oi 'in.

⁹ Uix cara —'èx cana ainan 'aish Nucèn Papa Diosbē upí 'ai —quibi nuibatíma uni itsimi nishia, ax ca Nucèn Papa Diosnanma pain 'icēn.

¹⁰ An uni itsi nuibacē uni ax ca Nucèn Papa Diosnan 'aish abē upí 'icēn. Usa 'aín ca a cupía a uni 'uchati ñu 'aíma 'icēn.

¹¹ Usa 'aínbi ca nuibatíma bētsi unimi nishcē uni an Nucèn Papa Diosbē upíma 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncē cupí sinánñumasa 'ixun uisai cara 'iti 'icē quixun 'unanima.

¹² 'Èn bēchicēsa 'icē, cana Jesucristo cupía Nucèn Papa Diosan mitsun 'uchacama tērēncē cupí mitsu quirica cuēñēoxunin.

¹³ Uni apáncama, mitsúnmi axa ēñē mecama unioisama pain 'aíshbi 'iá, Nucèn Papa Dios, a ainan 'ixun 'unáncē cupí cana mitsu quirica cuēñēoxunin. Bēná unicama, mitsuribishi cana ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancēxunbimi 'acēma cupí quirica cuēñēoxunin.

'Èn bēchicēsa 'aíshmi ainan 'ixun Nucèn Papa Dios 'unáncē cupí cana mitsuribi quirica cuēñēoxuan.

¹⁴ Uni apáncama, mitsúnmi axa ēñē mecama unioisama pain 'aíshbi 'iá, Nucèn Papa Dios, ainan 'ixun 'unáncē cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan. Bēná unicama, mitsux Jesucristomi cushicē 'ianan Nucèn Papa Diosan bana mitsun nuitunēnbi sináncē 'ixun ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancēxunbi 'acēma cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan.

¹⁵ Èñē nētēnuxuan Nucèn Papa Dios cuēñcēma ñu an 'unáncēma unin 'acēsa oquin 'ati camina cuēñtíma 'aín. Uix cara ax cuēñcēma ñu 'ai cuēñnia, ax ca Nucèn Papa Diosmi sinanima.

¹⁶ An ēñē menu 'icē ñuíshi sináncē unix ca ñunshínquin piti, xēati, xanubē 'iti acama sinánan ñu 'atima isti cuēñanan —ñuñu cana 'ai —quixun sinani rabitia. Nucèn Papa Diosan ca usaía 'inun uni sinánmicēma 'icēn. Abi ēñē menu 'icē ñuíshi sináncē 'aish ca uni usai 'ia.

¹⁷ Mecama 'imainun anu 'icē ñucamaxribi ca cēñúti 'icēn. 'Imainun ca ñunshínquian unin a 'atishi sináncē ñu 'atimacamaxribi cēñúti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucèn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'icē unicama xēnibua 'aínbi abē 'iti 'icēn.

An —Jesús ax ca asérabi Cristo 'icē cacē unicama 'imainun axa —cēmē ca a bana 'icē —quicē unicama ñuicē bana

¹⁸ 'Èn bēchicēsa 'icē, cana mitsu cain, anúan ēñē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icēn. A nētēa ucēma pan 'aín ca axa Cristo 'atimaquin ñuí banacē uni uti 'icē quixun camina cuan. Ca uti 'icē 'aínbi ca bēríbi 'itsa unin Cristo 'atimaquin ñuía. Usa 'aín cananuna 'unanin, anúan ēñē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icē quixun.

19 An Cristo 'atimaquin ñuicē unicama nubē 'ixunbi ca nu ēanxa, asérabi nun 'acēsaribi oquin Jesucristo sináncēma 'ixun. Nux 'icēsaribiti asérabi Jesucristomi sináncē 'aish ca nubē bērucē 'itsíanxa. Usa 'ain ca atúan nu ēncē cupí camaxunbi 'unánti 'icēn, nubēa ax timécē unicamax ca camáxira asérabi nux 'icēsaribiti Jesucristomi sináncēma 'iaxa quixun.

20 Usa 'aímbia Cristo cupí Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí mitsubē 'ain camina 'unanin, atúan Jesucristo 'atimaquin ñuicē banacamax ca cēmē 'icē quixun.

21 Mitsúnmi Cristonan 'ixun ax cuēēncēsabi oi 'iti 'unáncēma cupí cana mitsu caiman. Mitsúnmi a ñucama 'unáncē cupí cana mitsu ēnē quirica cuēñēoxunin. Camina 'unanin, Cristonan 'ixun ax cuēēncēsabi oi 'iti 'unáncē uni ax ca cēmētima 'icēn.

22 ¿Uix cara cēmē uni 'ic? Axa —Jesús ax ca Cristoma 'icē —quicē uni ax ca a 'icēn. A unix ca axa Cristomi 'atimati banacē a 'icēn. Ax ca aín Bēchicē 'imainun Nucēn Papa Diosmiribi 'atimati banaia.

23 Camabi uni axa —Jesús ax Cristoma 'icē, cana ami catamētima 'ai —quicē uni, ax ca Nucēn Papa Diosmiribi catamēcēma 'icēn. Usa 'aínbi ca axa —Jesús asérabi Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'aish asaribi 'icē cana ami catamēti —quicē unicama, abē Jesucristo 'imainun Nucēn Papa Diosribi 'icēn.

24 Usa 'ain camina Jesucristomi catamētabaquinmi cua a bana manuquinma upí oquin sinánti 'ain. A bana asérabi sináncē 'aish camina abē upí 'aish ēnima camabi nētēn aín Bēchicē 'ianan Nucēn Papa Diosbēribi 'iti 'ain.

25 Jesucristonēxbi ca quiacēxa, a cupíshi cananuna ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē xēnibua 'aínbi 'iti 'ai quiax.

26 An mitsu parántisa tancē unicama ñuiquin cana ēnē banacama mitsu cuēñēoxuan.

27 Atúxa usa 'aínbi ca Jesucristonēn aín Bēru Ñunshin Upí mitsubēa 'inun 'ináncē, ax mitsubē 'ixun uni itsían 'unánmiamabi an mitsu 'unánmia. An mitsu 'unánmicē ñux ca asérabi 'aish cēmēma 'icēn. Usa 'ain camina aín Bēru Ñunshin Upítan 'unánmiquin sinánmicēsabi oi camabi nētēn Cristobē 'iti 'ain.

28 'Ēn bēchicēsa 'icē, cana mitsu cain, utēcēnquian Jesucristonēn nu upí isti cupí camina camabi nētēn an sinánmicēsabi oquin sinánti 'ain, axa ucēbē rabíntima cupí.

29 Mitsun camina, Jesucristo ax ca asérabi upí 'icē quixun 'unanin. Usa 'ixun camina ēsaquinribi 'unánti 'ain, an upí ñu 'acē unicamax ca Nucēn Papa Diosan bēchicē 'icē quixun.

3

Nucēn Papa Diosan bēchicēcama ñuicē bana

1 Nux cananuna Nucēn Papa Diosan bēchicē 'ain, an cacēsabi oi. An aín bēchicē ca quixun nu cacē cupí cananuna 'unánti 'ain, uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun. Usa 'aínbi ca an ēnē menu 'icē ñuishi sináncē unicaman ainanma 'ixun Nucēn Papa Dios 'unáncēma cupí, nux cananuna aín bēchicē 'ai quixun 'unanima.

2 'Ēn nuibacē xucēantu, bērí cananuna Nucēn Papa Diosan bēchicē 'ain. Usa 'icēbi ca uisaira caranuna 'inuxun 'ai quixun an nu 'unánmicēma pan 'icēn. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, Jesucristo utēcēncēbētan cananuna upí oquin uisa cara ax 'icē quixun isti 'ain. A isi cananuna asaribi 'iti 'ain.

3 Uicaman cara —asaribi cana 'iti 'ai —quixun sinania, a unicamax ca Jesucristosaribi 'iti cupí, aín 'uchacama ēni upí 'ia.

⁴ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama, ax Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ima 'uchaia. Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquinu 'acëma, ax ca 'ucha 'icën.

⁵ Camina 'unanin, unin 'uchacama tērēnux ca Jesucristo uacëxa, ax uisa 'uchañumabi 'ixun.

⁶ Usa 'ain ca uix cara ainan 'aísha, a ěníma abë 'icëa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë, a unin ñu 'atima amiribi amiribi 'aima. An ñu 'atima amiribi amiribi 'acë uni ax ca ami catamëcëma 'ianan uisa cara ax 'icë quixun Jesucristo 'unáncëma 'icën.

⁷ ěn bëchicësa 'icë, cana mitsu cain, unin paráncë camina 'itima 'ain. An upí ñu 'acë uni ax ca Jesucristosaribi 'aish aín nuitu upí 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama ax ñunshin 'atimanën 'apun uni 'icën, ñunshin 'atimanën 'apu ax ca nëtë ióñubi 'ucha 'aish usabii bërí nëténbi 'uchaia, usa 'ain. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñu 'atima 'acëcama cëñui Nucën Papa Diosan Bëchicë uacëxa.

⁹ Uix cara asérabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'icë, an ca ñu 'atima 'ati sinanima. An 'acësaribi oquin sinánun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun ca aín bëchicëcaman ñu 'atima 'ati sinanima. Usa 'ixun ca 'uchatëcënti sinanima.

¹⁰ ěnëx ca ësa 'icën. Ui unin cara ñu upí 'aima ax ca Nucën Papa Diosnanma 'icën, ui unin cara uni itsiribi nuibatima axribi ca Nucën Papa Diosnanma 'icën. Usa 'ain cananuna uinu 'icë unix cara Nucën Papa Diosan bëchicë 'icë quixun 'unánan uinu 'icë unix cara ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun 'unánti 'ain.

Unicamaxa bëtsibë bëtsibë nuibananti bana

¹¹ Jesucristomi catamëtabaquinbimi mitsun cua a bana ca ěnëx 'icën, bëtsibë bëtsibë cananuna nuibananti 'ai quicë.

¹² Ñunshin 'atimanën 'apunan 'ixun ca Cainan aín xucënbi 'acëxa. Usaribi cananuna 'itima 'ain. ¿Uisa cupí cara Cainan aín xucën 'acëx? Aín xucënan 'acë ñu upí 'imainuan an 'acë ñu upíma 'ain ca Cainan aín xucën 'acëxa.

¹³ ěn xucëantu, axa Jesucristomi catamëquinma ěnë menu 'icë ñuishi sináncë unicaman mitsumi nishquin nuibacëxunmabi camina —uisacatsi cara 'ëmi nishia —quixun masá nuituquin sinántima 'ain.

¹⁴ Nux 'icësaribitia ax Jesucristomi catamëcë unicama nuibacë 'ixun cananuna 'unanin, nux ainanma 'iá 'aíshbi cananuna bërí Nucën Papa Diosnan 'ai quixun. An uni itsiribi nuibacëma uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish usabi 'icën.

¹⁵ An ami nishquin uni raíri nuibacëma uni ax ca an uni 'acë unisa 'aish 'aisama 'icën. Camina 'unanin, an uni 'acë unix ca Nucën Papa Diosnanma 'aish xënbua 'aínbi abë 'itima 'icë quixun.

¹⁶ Jesucristo nu nuibati bama cupí cananuna 'unanin, usari ca uni nuibati 'iti 'icë quixun. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, Jesucristonën 'ásaribi oquin cananuna nunribi a 'aquincë cupí bamanuxunbí 'aquinquin bëtsi uni nuibati 'ai quixun.

¹⁷ ¿Usa 'ain cara an ñuñu 'ixunbi axa 'aquinsa 'icë isquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma uni, ax Nucën Papa Diosmi sináncë 'ic? Usama ca.

¹⁸ ěn bëchicësa 'icë, cana mitsu cain, nun cuëbitanshi uni —'ën cana mi nuibati —quixun caquinma cananuna asérabi nuibaquin 'aquinsa 'icë a 'aquinti 'ain.

Cananuna asérabi Nucën Papa Diosnan 'ai quixun 'unánti bana

¹⁹ Nun uni nuibaquin 'aquincë 'ixun cananuna 'unánti 'ain, nun cananuna asérabi ainan 'ixun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ai quixun. Usaquin 'unani cananuna bënëtima chuámarua 'iti 'ain.

²⁰ Usa 'ain ca nun —'ëx cana upíma 'ai —quixun sinaniabi Nucën Papa Diosan, an camabi ñu 'unáncë 'ixun, nun sinánribi 'unania.

²¹ 'Ën nuibacë xucéantu, nun ñu 'atima 'acëcama a mëníocë 'ain cananuna a sinani masá nuitutima Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

²² Nun ax quiásabi oquin 'anan, ax cuëëncësabi oquin 'aia isquin ca an nun ñucácësabi oquin nu 'axunia.

²³ Axa quicësabi oquin 'ati bana ax ca ësa 'icën, cananuna aín Bëchicë Jesucristomi catamëanan bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain, an nu cacësabi oi.

²⁴ Axa aín bana quicësabi oi 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosbë 'icën, 'imainun ca axribi atubë 'icën. An nu 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí ax nubë 'ain cananuna asérabi 'unanin, Nucën Papa Dios ca nubë 'icë quixun.

4

Axa ami sináncëma uni 'imainun axa Nucën Papa Diosmi sináncë uni ñui quicë bana

¹ 'Ën nuibacë xucéantu, ënë nëtënuuxun ca 'itsa unin —Nucën Papa Diosan sinánmicëxun cana uni bana ñuixuni —quiquinbi an sinánmicëxunmabi anbia sináncë bana uni ñuixunia. Usa 'ain camina —Nucën Papa Diosan ca 'ë sinánmia —quiquian unin ñuicë bana acamaira cuatima 'ain. Upí oquin pain camina asérabi cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni ñuixunia quixun cuati 'ain.

² 'Ësaquin camina 'unánti 'ain, ui unix cara Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshínñu 'icë quixun: An —Jesucristo ca uni 'inux uacëxa —quixun asérabi 'unáncë uni, an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan anu 'ixun 'unánmicëxun usaquin 'unania.

³ Usa 'aínbi ca an usaquin Jesús 'unáncëma uni, ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñuma 'icën. Usa 'aish ca an Cristo 'atimaquin ñuicë uni banacësa 'icën. An Cristo 'atimaquin ñuicë uni ca uti 'icë quixun camina cuan. Usa uni ca uti 'icë quiáxa quicë 'aínbi ca bëtsi bëtsi unin bëríbi Cristo 'atimaquin ñuia.

⁴ 'Ën bëchicësa unicama, mitsux camina Nucën Papa Diosnan 'ain. Nucën Papa Dios axa mitsubë 'icë aín cushibëtan sënënma ca an ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman cushi 'icën. Usa 'ain ca an Cristo 'atimaquin ñuicë unicaman sinanëx mitsun sinánbëtan sënënmara 'icën.

⁵ A unicamax ca ënë menu 'icë ñuishi sináncë 'aish a ñuishi ñui banaia. Usa 'icë ca asaríbi unicaman aín bana cuatia.

⁶ Usa 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosnan 'ain. Ainan cupí ca uicaman cara ainan 'ixun a 'unánxa an cuni nun bana cuatia. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosnanma unin nun bana cuatima. Usa 'ain cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatia ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë quixun. Usaríbi oquin cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatima, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicëma, ñunshin 'atimanën sinánmicë 'icë quixun.

Nucën Papa Dios an ca nu nuibairai quicë bana

⁷ 'Ën nuibacë xucéantu, cana mitsu cain, Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca unin uni itsi nuibatia. Usa 'ain cananuna ainan 'aish bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. An uni itsi nuibacë unicamax ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'ianan a 'unáncë 'ixun an sináncësa oquin sinania.

⁸ Nucën Papa Dios ax ca an unicama nuibairacë a 'icën. Usa 'ain ca an bëtsi uni nuibacëma uni ax Nucën Papa Dios 'unáncëma 'icën.

⁹ Nucën Papa Diosan ca aratsuishi 'icëbi aín Bëchicë ënë menu uni 'inun xuacëxa, a cupínu nux ainan 'aish nëtétimoi abë 'inun. Usoquian 'á 'ain cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan camabi uni nuibatia quixun.

¹⁰ Ami sináncëxunmabi unicama nuibaquin ca Nucën Papa Diosan, a cupí unin 'uchacama tērēncë 'inuan ënë menuax bamanun aín Bëchicë xuacëxa. Usoquin xuá 'ain cananuna 'unanin, usaira oquin ca Nucën Papa Diosan unicama nuibatia quixun.

¹¹ 'Ën nuibacë xucéantu, Nucën Papa Diosan unicama usaira oquin nuibacë 'ain cananuna nuxribi usaribiti bëtsi uncamabë nuibananti 'ain.

¹² Nucën Papa Dios ca uinu 'icë unínbi isáma 'icën. Usa 'aínbinu nux bëtsibë bëtsibë nuibanancëbë ca ax nubë 'icën. Nubë 'ixun ca an 'acësaribi oquinu unicama nuibanun nu 'imia.

¹³ An aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun 'ináncë 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna abë 'ai quixun. 'Unánan cananuna —ax ca nubë 'icë —quixun 'unanin.

¹⁴ Nunbi cananuna, an atun 'ucha tērēnquin ënë menu 'icë unicama ainan 'inun iëminuan Nucën Papa Diosan xuá, aín Bëchicë a isacën. Isá 'ixun cananuna a ñuiquin mitsu cain.

¹⁵ Uin cara —Jesucristo ax ca aséabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'aish asaribi 'icë —quixun 'unánquin unicama ñuixunia, ax ca Nucën Papa Diosbë 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosribi a unibë 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cananuna aséabi 'unanin, Nucën Papa Diosan ca nu nuibatia quixun. Nucën Papa Dios ax ca an unicama nuibairacë a 'icën. Usa 'ain ca an aín sinan upí 'ixun uni nuibacë uni ax Nucën Papa Diosbë 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosribi a unibë 'icën.

¹⁷ Usa 'ixun cananuna an nu nuibaquin sinánmicë 'ixun ax cuëncësa oquin Nucën Papa Diosmi upiti sinánan unicama nuibatin. Usa 'aish cananuna nux ënë nëtēnuax asaribi 'aish, anuan Jesucristo utēcēnti nētēn nux masá nuituti rabíntima 'ain.

¹⁸ Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosmi sinánan bëtsi uniribi nuibacë uni, ax ami 'uchacëma 'aish unimi racuëtima. Anuan Jesucristo utēcēnti nētēnribi ca racuëtima 'icën. Usa 'aínbi ca unix aséabi bëtsi unibë nuibanancëma 'aish racuëti 'atimaquin sinani bënëtia. Usa unin ca upiti nuibananti 'unanima.

¹⁹ An paían nu nuiba 'ain cananuna nuxribi Nucën Papa Diosmi sinani ami catamëtin.

²⁰ An —'ëx cana Nucën Papa Diosmi sinani ami catamëti —quicë 'aishbi ami nishquin uni itsi nuibacëma 'aish ca a uni cëmëia. Usa 'ixun ca a isquinbi uni itsi nuibaquin sináncëma 'ixun a iscëma, Nucën Papa Dios, aribi sinanima.

²¹ 'Ënë bana ca Nucën Papa Diosan nu 'ináncëxa: axa ami sináncë uni ax ca uni itsimiribi sinánti 'icën.

5

Ñu 'atima 'acëcama ënquin 'atēcëntima bana

¹ An —Jesús ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman caían, Nucën Papa Diosan Bëchicë, a 'icë —quixun sináncë uncamax ca Nucën Papa Diosan bëchicëribi 'icën. Uicamax cara Nucën Papa Diosmi sinania ax ca aín bëchicëcamamiribi sinania.

² Usa 'ain cananuna 'unanin, nux ami sinánquin Nucën Papa Dios quicësabi oquin 'acë 'aish cananuna aín bëchicëcamamiribi sinani quixun.

³ Axa Nucën Papa Diosmi aséabi sináncë uni, an ca aín bana quicësabi oquin 'aia. Ax quicësabi oquin 'aia ca a bana 'icën.

⁴ —Ax quicēsabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan 'ë 'aquinia —quixun 'unani ami catamēcë 'ixun ca aín bëchicëcaman, an ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicaman 'acēsaribi oquin 'aquin ñu 'atima 'ati ashiquin ënia.

⁵ Axa —Jesús ca asérabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë —quixun 'unani ami catamēcë uni an cuni ca ënë menuxuan ñu 'atima 'acëcama ënquin 'atëcënima.

Jesús ax ca asérabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unánti bana

⁶ Jesucristo ax ca axa 'unpaxan nashimicë 'ianan aín imi 'apati bama a 'icën. 'Unpaxan nashimia ashima aín imi 'apati bamaribi ca ax 'icën. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitanribi ca —Jesús ax ca Cristo, asérabi Nucën Papa Diosan Bëchicë, a 'icë —quixun nu 'unánmia. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca Nucën Papa Diosan sinánsaribi 'icën.

⁷ Usa 'ain ca naínu 'icë Nucën Papa Dios 'imainun aín Bana, Jesucristo, 'imainun aín Bëru Ñunshin Upí, acama 'aish rabë 'imainun achúshi 'icën. Usa 'aishbi ca achúshishi 'icën. Anribi ca nu 'unánmia, Jesus, ax ca asérabi Cristo, Nucën Papa Diosan Bëchicë, a 'icë quixun.

⁸ Ënë menuxun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'ianan Jesucristo 'unpaxan nashimia sinánan axa aín imi 'apati bama, acama sinánquin cananuna 'unanin, Jesús ax ca asérabi Cristo, Nucën Papa Diosan Bëchicë, a 'icë quixun.

⁹ Unin bana cuananbi cananuna aín Bëchicë Jesucristo ñuia, axira unin banabë sënënma 'aish Nucën Papa Dios quiá bana aira cuati 'ain. Ënëx ca aín Bëchicë ñui Nucën Papa Dios quiá bana a 'icën.

¹⁰ Axa aín Bëchicëmi catamēcë uni, an ca Nucën Papa Diosan 'unánmicëxun asérabi 'unania, Jesucristo ax ca asérabi aín Bëchicë 'icë quixun. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan bana ca asérabi 'icë quixun sináncëma uni, ax —Nucën Papa Dios ca cëmë 'icë —quicësa 'icën, an aín Bëchicë ñui quicë bana ca asérabima 'icë quixun sináncë cupí.

¹¹ Nucën Papa Dios ca quiacëxa, aín Bëchicëmi catamēcë cupí cananuna an 'imicëx ainan 'aish xënibua 'aínbi abë 'iti 'ai quiax.

¹² Uinu 'icë unix cara Nucën Papa Diosan Bëchicënan 'icë, a unix ca usaribiti nëtétimoi Nucën Papa Diosbë 'ia. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unix cara aín Bëchicënanma 'icë, a unix xënibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ima.

Bërúanx 'inun caquian ashiquin 'ësëa bana

¹³ Aín Bëchicëmi catamēcë 'aish camina ainan 'aish Nucën Papa Diosbë xënibua 'aínbi 'iti 'ai quixunmi 'unánun cana ënë ñucama mitsu cuënëoxunin.

¹⁴ Cananuna 'unanin, nun nu asérabi ax cuëncësabi oquin ñu ñucácëxun ca Nucën Papa Diosan nun bana cuatia quixun.

¹⁵ Usaquin ñucáquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca nun ñucácëxun cuaquin, anu ñucácë ñu 'inánan nun ñucácësabi oquin nu 'aquinia quixun.

¹⁶ Abëa Jesucristomi catamēcë uni itsían ñu 'atima 'aia 'unánquin ca unin —tërëntisama 'inun ca 'uchacëma 'icë —quixun sinánquin aín 'ucha tërënquin sinanaminun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën. Ñucáxuncëxun ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënquin a uni upí 'itëcënun 'imiti 'icën. Usa 'aínbi cana axa tërëntisama 'inun 'uchacë uni a Nucën Papa Dios ñucáxunun quixun mitsu caiman.

¹⁷ Camabi ñu 'atima 'acë ax ca 'ucha 'icën. Bëtsi bëtsi 'ucha ca uisoxunbi tërëcaisama 'icën. Usa 'aínbi ca camabi 'uchax tërëcaisamama 'icën.

18 Cananuna 'unanin, asérabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'aish ca uni amiribi amiribi 'uchaima. Usa 'icëa Nucën Papa Diosan Bëchicë Jesucristonën bërúanquin 'aquinia ca ñunshin 'atimanën uisabi oima.

19 Cananuna 'unanin, nuxnu Nucën Papa Diosnan 'aínbi ca camabi menu 'icë unicamax ainanma 'aish ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun.

20 'Unánan cananuna ësaquinribi 'unanin, aín Bëchicënën ca ënë menu ax uá 'áinu ami catamëtia uisa cara Nucën Papa Dios, axëshia asérabi Dios, ax 'icë quixun nu 'unánmia. Aín Bëchicë, Jesucristo, ax nubë 'ain cananuna an 'aquincëx ax cuëncësabi oi tsotin. Ax ca axëshi asérabi Dios 'áinu nux ainan 'aish abë xënbua 'aínbi 'iti a 'icën.

21 'En bëchicësa 'icë cana mitsu cain, anbi sinánxuan dios isa quixun a rabinuxun unínbi 'acë ñucama camina rabbitima 'ain. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Cristo cuëncësabi oi 'iti 'imainun unicama nuibati bana

¹ 'Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana mixmi Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caíscē xanu 'icē, 'ēn asérabi a nuibacē min tuácamacēñun, ēnē quirica an Nucēn Papa Diosan bana 'acē unicamabētan, mi cuēñoxunin.

² Ainan 'aíshnu xēnibua 'aínbi abē 'iti Jesucristo, a cupí cananuna mitsu nuibatin.

³ Nucēn Papa Diosan ca aín Bēchicē Jesucristobētan nuibaquin mitsu 'aquinti 'icēn. An ca asérabi an nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish bucunun mitsu 'imiti 'icēn.

⁴ Min tuá raírínēn ca Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'aia quixuan ñuicania cuati cana cuēñinra cuēēan.

⁵ Min 'unáncēma banama, Jesucristomi catamētabaquinu cua, a banabi cana mi ñuixuntēcēnin. A bana quicēsabi oi cananuna bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quixun cana mi cain.

⁶ Asérabi Nucēn Papa Diosmi sináncē unin ca axa quicēsabi oquin 'aia. Aín banax ca quia, camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quiax. Jesucristomi catamētabaquinmi cua, abi ca a bana 'icēn.

An uni paráncē unicama ñui quicē bana

⁷ 'Itsa unin ca camabi menu cuanquin uni paránquin —Nucēn Papa Diosan Bēchicē ca uni 'inux uacēxa —quixun caquinma, bētsi bana ñuiquin uni parania. Usa unix ca an uni paráncē 'ianan an 'atimaquinra Cristo ñuicē uni a 'icēn.

⁸ Usa 'aínbi ca an mitsun a 'ati 'ináncē ñucamami ax quicēsabi oquin sēñonquin 'aia a cupí aín nētēñuxun Nucēn Papa Diosan an mēñósabi oquin mitsu 'imiti 'icēn. Uisaira oquin cara 'imiti 'icē usoquian mitsu 'iminun camina an 'atimaquin Cristo ñuicē unían mitsu paránunma bēruánracati 'ain.

⁹ Ui unin cara Cristonēn bana quicēsabi oquin 'aquinma ax cuēñcēsa oquinshi 'aia abēma ca Nucēn Papa Dios 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Cristonēn bana quicēsabi oi 'icē uni abē cuni Nucēn Papa Dios 'imainun aín Bēchicē Jesucristo 'icēn.

¹⁰ Ui unin cara mitsu isi cuanxun Jesucristo ñui quicē bana —ax ca asérabi 'icē —quixun ñuiquinma bētsi oquin ñuia, a camina min xubunu atsínmima 'ianan —caina uan —quixunribi catima 'ain.

¹¹ Axa usa unibē nuibanancē uni an ca an 'acēsaribi oquin ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca 'aisama uni 'ia.

Ashia Juanēn cá bana

¹² 'Ēn mitsu a ñuiquin cati ñu ca 'itsa 'icēn. 'Aínbi cana tintan quiricanu cuēñoxun a ñucama mitsu ñuixuniman. Usa 'ain cana mitsu isi cuanti sinanin. Cuanxun cuni cana mitsu 'ēn cuēbitanbi ñuixunquin cati 'ain. Usa 'ain cananuna camáxbi isánani, cánani chuámarua tani cuēñenti 'ain.

¹³ Nucēn Papa Diosan atúxribia ainan 'inun caíscē min xucēnan tuá atúnribi ca bēruánxmi 'inun quixun mi 'ē camia. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI AMIRIBISHI BUANMITĒCĒAN QUIRICA

Gayo upí oquin ñuia Juan quia

¹ 'Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana, axa 'Ēx 'icēsaribiti asérabi Nucēn Papa Diosan uni 'aish 'ē nuibacē Gayo, a Ēnē quirica buánmin.

² 'Ēn nuibacē xucēn, mix Jesucristomi catamēcē 'ixun upí oquin sinanimiti chuámarua 'icēsaribitimi min namicamaribi chuámarua 'inun cana mi Nucēn Papa Dios ñucáxunin.

³ Axa Jesucristomi catamēcē uni raírinen ca anumi 'icēnuax uxun 'ē caxa, mix ismina asérabi Ēníma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'i quixun. Usaquian cacēxun cuati cana cuēēan.

⁴ Bētsi bana ñuia cuati 'icēsamaira oi cana mixmi 'icēsaribitia axa 'Ēn bēchicēsa unicomaxribi Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'ia ñuia cuati cuēēnin.

⁵ 'Ēn nuibacē xucēn, min upí oquin axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquianan bētsi Ēmanuaxa ucē unicomaribi 'aquinquin camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ain.

⁶ Anumi 'icē Ēmanuax ucē unicaman ca Ēnu bēbaxun, axa Jesucristomi catamēcē unicomaxa timēcēnuxun, asérabimi nuibaquin usaquin atu 'aquincē nu ñuixuanxa. A unicomama camina bētsi Ēmanuribi cuainsa tania añu cara cuēēnia a 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin.

⁷ A unicomax Jesucristomi sináncē 'ixun ca aín bana ñuixuanan mi isi cuanxa. Usa 'aish ca an Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicomaman atu ñu 'inánti cuēēncēma 'icēn.

⁸ Usa 'ain cananuna nunbi atu 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Diosan bana upí oquin ñuia ninun.

Diótrufes ax ca 'aisama uni 'icē quicē bana

⁹ Axa Jesucristomi catamēcē unicomama cana atúan timēxun cuanun quixun quirica buánmia. Buámicēbi ca Diótrufes axēshi a unicomaman cushi 'iti cuēēnquin, nun bana cuaisama tanxa.

¹⁰ Usa 'ain cana anu cuanxun axa 'atimaquin nu ñui cēmēi banacē cupí cati 'ain. An ca axa Jesucristomi catamēcē uni raíri anua cuania biisama tanan, an biisa tancē unicomaribi bixunma 'anun quixun caquin, mitsubēa timēnun 'imima.

¹¹ 'Ēn nuibacē xucēn, an ñu 'atima 'acē unían 'acēsa oquin 'aquinma camina an ñu upí 'acē unían 'acēsa oquinshi ñu 'ati 'ain. An ñu upí 'acē uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'icēn. Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acē uni an ainanma 'ixun Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'icēn.

Demetrio 'icēsaribiti upí 'iti bana

¹² Camabi unin ca —Demetrio ca upí uni 'icē —quixun ñuia. An upí ñu 'acē cupí ca ax asérabi usa 'icē quixun ca camabi unin 'unania. Ax ca aín sinan upí 'icē quixun cananuna a ñuiquin asérabi mi cain. Nun bana ca asérabi 'icē quixun camina 'unanin.

Ashiquian Juanēn cá bana

¹³ 'Ēn cana 'itsa ñu ñuiquin mi caisa tan, 'aínbi cana tintan cuēēnoquin a ñucama mi ñuixuniman.

¹⁴ Usa 'ain cana bënētishi mi isi cuanti sinanin. Cuanxun cuni cana mibē banaquin mi ñuixunti 'ain.

¹⁵ Mixmi chuámarua 'iti cana cuēēnin. Axa ěnuax nubē nuibanancē unicaman ca bërúanxmi 'inun mi 'ě camiaxa. Usa 'ain camina anua 'icē axa nubē nuibanancē unicama achúshi achúshi, bërúanxa 'inun nu caxunti 'ain. Ashi, Juan.

JUDASNĒN BUANMIA QUIRICA

Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun caiscĕ unicama Judasnĕn cuĕnĕoxuan quirica

¹ 'Ēx cana Judas, an Jesucristonĕn cacĕsabi oquin ņu 'acĕ 'ianan Jacobonĕn xucĕn, a 'ain. Mitsúxmi ainan 'inun caiscĕ 'icĕa Nucĕn Papa Diosan Jesucristomi cushicĕ 'inun 'imicĕ 'icĕ, cana ĕnĕ quirica mitsu cuĕnĕoxunin.

² Nucĕn Papa Diosan nuibacĕxmi mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'ianan bĕtsibĕ nuibanani chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

*An cĕmĕ bana uni ņuixuncĕ uni
(2 P 2.1-17)*

³ 'Ēn nuibacĕ xucĕantu, Jesucristomi catamĕtia ca mitsun 'uchacama tĕrĕnquin ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mitsu iĕmiaxa, 'ĕ 'acĕsaribi oquin. Usamĭ 'icĕ cana anun nux iĕti banacama ņuiquin mitsu cuĕnĕoxunti sinan. Usaquin sinánxunbi cana bĕtsi bana pain mitsu buánmin, uni raírĭnĕan Nucĕn Papa Diosan banamabi ņuicĕ bana a cuaxunma 'anun cananmi, Jesucristo ņuĭ quicĕ bana, a Nucĕn Papa Diosan unicaman cuacĕ, ax ca asĕrabi 'icĕ quixuan camabi unin 'unánun, atu canun cana mitsu ĕnĕ quirica buánmin.

⁴ Uni raírĭnĕx ca parani mitsubĕ timĕtia. Mitsubĕ timĕxunbi ca mitsun sináncĕsabi oquin sinanima. A unicamax ca ĕsai quia: Nucĕn Papa Dios upĭ 'ixun ca nux cuĕĕncĕsa oquinshi ņu 'aiabi nu uisabi oimá. Usaquin sinánquin ca 'aisama ņu 'aia. 'Ai ca —'ĕx cana Nucĕn Papa Diosnan 'ai —quibi axĕshi nun 'Ibu, ax cuĕĕncĕsabi oi 'ima. —'Ēx cana Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixunbi ca aĭn bana quicĕsabi oquin 'aima. Usa uni ņuĭ ca Nucĕn Papa Diosan bana cuĕnĕo quia, usaía 'icĕ unicamax ca 'aisamaira oquin 'uchocĕ 'iti 'icĕ quiax.

⁵ Upĭ oquinmi 'unáncĕbi cana ĕnĕ ņucama mitsu sinánmitĕcĕnin, Nucĕn 'Ibu Diosan ca Israel unicama Egipto menua buánxunbi ami catamĕtĭama oquin raírĭ cĕņuacĕxa.

⁶ Angelcama raírĭ, axa Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnubi 'iti 'aĭshbi anu 'iisama tancĕ cupĭ chiquía, ax ca anúan an camabi uni isti nĕtĕ utámainuan bĕánquibucĕnu uisatĭma manĕ risin tĕcĕrĕcacĕsa 'aish, anubi 'inun Nucĕn Papa Diosan ĕan 'icĕn.

⁷ A ángelcamaxa abĕ 'iisama tanan Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi 'iisama tani 'iásaribiti ca Sodoma 'imainun Gomorra 'imainun a 'urama 'icĕ ĕmacamanu 'icĕ unicamaxribi 'iacĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aĭn xanubĕishia 'iti uni 'anan xanuribi aĭn bĕnĕbĕishia 'iti unĭocĕxa. Usa 'aĭnbi ca a ĕmacamanu 'icĕ unicama aĭn xanuma 'aĭnbi bĕtsi xanubĕ 'imainun xanúxribi aĭn bĕnĕma 'aĭnbi bĕtsi unĭbĕ 'imainun unĭxribi xanúxmabi bĕtsi unĭbĕ 'i, 'aisamairai 'uchacĕxa. Usaía 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan aĭn 'ucha cupĭbi, manĕ tsin nĕancĕxa, xĕnĭbua 'aĭnbi ainanma 'inun. Usaía 'iá a sinani cananuna nuxribi usai 'itin rabanán bĕrúancati 'ain.

⁸ Usa 'aĭnbi ca axa Sodoma 'imainun Gomorranu 'icĕ unicama usai 'iá 'unanĭbi, mitsu parani mitsubĕ timĕcĕ unicama an, sinánņumasa 'aish aĭn xanuma 'aĭnbi xanubĕ 'ianan bana cuacĕma 'ixun, Nucĕn 'Ibu Diosmi sinánquinma cushi unicama 'imainun uisa cushi cara, ángelcamaribi 'atimaquin ņuía.

⁹ Usarĭa a unicamax quicĕ 'aĭnbi ca usoquin caquinma ángelcaman cushi, Miguel, an abĕ banaquin ņunshin 'atimanĕn 'apu 'atima bana 'inánquinma, Moisés bamacĕ rabanán abĕ cuĕbicanancĕxunbi, Miguelnĕn ņunshin 'atimanĕn 'apu ĕsaquinshi cacĕxa: “Nucĕn 'Ibu Diosan ca mi 'uchoquin ņu cati 'icĕ” quixun.

¹⁰ Usa 'aínbi ca a unicama an 'unáncēma ñu ñui 'atimati banaia. Sinánñuma 'ixuan ñuinacan uisa cara oia quixun sinánquinmaishi ñu 'acēsaribi oquin ca a unicaman aín cuēēncēsa oquinshi ñu 'aia. Usaquin 'ai ca atúxbi 'atimatia.

¹¹ A unicaman ñu 'atima 'acē cara Nucēn Papa Diosan uisoti 'icēn. Cainan ñu 'atima 'ásaribi oquin 'anan ca Balaam an 'ásaribiquin curíqui biti sinánxun ñu 'atima 'aia. Coré ax ca Nucēn Papa Diosan cacēxuan Moisésñēn ñuicē bana cuaisama tanquin, uni raíri Moisésmi nishquin tsuáquirumicē cupí, bamacēxa. Cain, Balaam, Coré, acamaxa 'iásaribiti ca a unicama cēnúti 'icēn.

¹² Mitsúxmi Jesucristomi sinánquin pi timēcē 'ain atúxribi mitsubē timēcē 'aíshbi ca asérabi mitsúxmi 'icēsaribiti 'ima. Usa 'aish ca atun cuēēncēsabi oquinshi pi rabinima sharati, uni raírmi sinanima. Uni raíri 'aquincēma 'aish ca 'uí 'ibúnux nētē bēnamētiabi suñun bēcacēx nētēcēsa usaribi 'icēn. 'Ianan ca anun bimiti nētēa ucēbēbia i bimicēma usaribi 'icēn. Bēcutia i aín tapun ēchiquicē, usaribi ca atux 'icēn.

¹³ Bēchunan tucánquiquin masinu chinan purucēsa, usaribi 'inun ca aín nuitu upíma 'ain 'atimati bananan ñu upíma 'aia. Chiquíquianxa 'ispa amanu tacúcē, usaribi ca atux 'icēn. Usa 'aish ca atux nētētimoí xēnibua 'aínbi bēánquibucēnu 'iti 'icēn.

¹⁴ Ax pain unia nucēn rara Adán aín rēbúnqui nucēn rara Enoc, ax ca Nucēn Papa Diosan sinánmicēx usa uni ñui ēsai quiacēxa: “'Ēn iscēx ca Nucēn 'Ibu Dios camabi 'aisamaira aín uni upícaman nēpúamainun uaxa.

¹⁵ Uxun ca camabi uni uisa cara oti 'icē quixun isaxa, atúan ñu 'acēcama 'unánquin. An ñu 'atima 'acē unicama atun ñu 'atima 'acē cupí 'imainun atun a ñui 'atimati banacē a cupírbi, ca Nucēn 'Ibu Diosan 'uchoquin uisa cara oti 'icē quixun isaxa”.

¹⁶ A unicamax 'aisama 'ixun ca uni raírñēn 'acē ñu 'atimaquin ñuianan atux cuēēncēsa oquinshi 'anan atux cuēēncēsa oíshi 'iti sinania. Usa 'ixun ca atúxbi cērúanan rabiacaquin, aín curíqui 'imainun aín ñu biti cupíshi abē upiti banaquinbi uni parania.

Uni itsin paránti rabanan bēruáncati bana

¹⁷ 'Ēn nuibacē xucéantu, a unicamaxa usa 'aínbi camina mitsun, Nucēn 'Ibu Jesucristonēan aín bana ñuixunun caíscē unicaman mitsu ñuixuan banacama, a manuquinma sinánti 'ain,

¹⁸ ēsaquian mitsu cacē: Jesucristo utēcēnti nētēa 'urama 'ain ca 'itsa unin Nucēn Papa Diosan banami cuaiquin, aín sináncēsa oquinshi ñu 'atima 'ati 'icēn.

¹⁹ Usa unicamax ca an ēnē nētēnuxun aín cuēēncēsa oquin ñu 'atishi sináncē a 'icēn. A unicaman ca uni raírímia nishnun quixun unicama sinanamia. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēma ca atux 'icēn.

²⁰ 'Ēn nuibacē xucéantu, ami catamēcē 'aish camina camabi nētēn asérabi Jesucristomi sinánti 'ain. Ami sináncēxun ca an mitsu sinánmiti 'icēn, an sináncēsaribi oquinmi sinánun. Aín Bēru Ñunshin Upitan 'aquincēx camina Nucēn Papa Diosbē banati 'ain.

²¹ Nucēn Papa Diosan mitsu nuibacēx camina ami manutima camabi nētēn ax cuēēncēsabi oi 'iti 'ain. 'Ianan camina a nētē anuan nuibaquin Nucēn 'Ibu Jesucristonēn utēcēnquin aín nētēnunu xēnibua 'aínbi abē 'inun nu 'imiti, a caínti 'ain.

²² Caíanan camina —Nucēn Papa Diosan bana ca asérabi 'icē —quixuan an sináncēma uni a 'ēsēquin —usa ca —quixun upí oquin sinánmiti 'ain.

²³ Uni raírñēxa aín ñu 'atima 'acē cupí Nucēn Papa Diosnanma 'icēbi camina amia sinánun 'aquinti 'ain, tsinuaxa xaráti 'icēbi uni bicēsaribi oquin. Usaribi oquin camina uni raírribi nuibaquin upí 'inun 'aquinquinbi axa

'atima 'icēsaribi 'itin rabanan bërúinra oti 'ain, ax 'aisama cupía, aín chupáxbi chuaíracësa 'icë timacësa oquin aín 'ucha timaquin.

Ashiquiana, Nucën Papa Dios rabinun ca

²⁴ An ñu 'atima 'axúnmami 'anun mitsu bërúanan an iscëxmi upí 'aish cuëëni aín nëtënu abë 'inun mitsu 'imiti, ax ca Nucën Papa Dios 'icën.

²⁵ Axëshi Nucën Papa Dios 'ixun Nucën 'Ibu Jesucristo cupí nu ainan 'inun iëmicë, ax ca cushiira 'ianan upíira 'aish 'Apuira 'icën. Ax uisa ñubi uniocëma pan 'aish usabi 'iá 'aish ca ax usabi 'ia. Usabi ca ax 'icën. Ashi, Judas.

USAI ÑU 'ITIA JESUCRISTONËN JUAN ISMIA

¹ Nucën Papa Diosan ca ënë quiricanu cuënëocë ñucama Jesucristo ismiaxa, xënbuiracëma 'aínshi ca ësai 'iti 'icë quixuan aín unicama isminun. Nucën Papa Diosan a ismicë ñucama aín unicaman 'unánun ca Jesucristonën aín ángel achúshi Juan isminun xuaxa.

² Xucëxuan ismicëxun ca Juanën uisa ñu cara isaxa quixun cëmëquinma a ñucama cuënëoxa. Usaquin ca Juanën Nucën Papa Dios quicësabi oquian Jesucristonën a ismianan a ñuiquin cacë banacama cuënëoxa.

³ Anun cuëneo banacama quicësabi oi 'iti nëtë ca xënbuiracëma 'aínshi uti 'icën. A nëtën ca an ënë bana iscë unicama 'imainun an uni itsían ñuia cuacë unicama 'imainun a bana cuaquin —aséabi ca usaía quicësabi oi 'iti 'icë — quixun sinánquin a bana quicësabi oquin 'acë unicama cuëinra cuëenti 'icën.

Axa mëcën achúshi 'imainun rabë ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama Juanën quirica cuënëoxuan

⁴ 'Ëx Juan 'ixun cana Asia menu 'icë mëcën achúshi 'imainun rabë ëmanuax timëcë axa Jesucristomi catamëcë unicama, mitsu ësakin cain: Nucën Papa Dios axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, an nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cana cuëenin. Cuëëanan cana anua Nucën Papa Dios 'icë aín Bëru Ñunshin Upí anribi aín bana upí oquin cuanun 'aquianan, a bana quicësabi oi 'inun 'aquincëxmi mitsux chuámarua bucuti cuëenin.

⁵ An uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë quixun uni 'unánmicë, Jesucristonënríbia nuibaquin 'aquincëxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuëenin. Ax utëcëncëbë aín unicamaxribi bama 'aishbi baísquinun, ca ax pain bamatancëx baísquiacëxa. Ax ca ënë nëtënu 'icë 'apucaman 'apu a 'icën. An ca nu nuibanan nun 'ucha cupí aín imi 'apati bama 'ixun nun 'uchacama tërëanan,

⁶ nuxnu ainan 'aish ax 'Apu 'ain nuxribi 'apu 'inun nu 'imianan, nux sacerdote an uni itsi a ñucáxuncë 'ixun aín Papa Dios rabinun nu 'imiaxa. A ca camabi unin rabiquin —mixëshi cushi 'aish camina mixira cëñútimoí 'Apu 'in —quixun caquin rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

⁷ Ca is, Cristo, ax ca naí cuin mëu bëbacuatsini unuxun 'aia. Aia ca camabi unicaman isti 'icën, an manë xëtocën taro, acamánbi ca aia isti 'icën. Ax ucëbë ca camabi menu 'icë unicama ami sináncëma 'aish masá nuituti inti 'icën. Aséabi ca usai 'iti 'icën.

⁸ Nucën 'Ibu Dios, axa usabi 'iá 'aish usabi 'icë, ax ca cushiira 'aish, uisa cushi cara, aín cushibëtanbi sënënmaira 'icën. Usa 'aish ca ax ësai quia:

—'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain.

Upíira 'aish cushiira 'icëa Cristo Juanën isa

⁹ 'Ëx Juan 'aish cana mitsúxmi 'icësaribiti Jesúsnan 'aish mitsun xucënsa 'ain. Mitsúxmi 'icësaribiti cana Jesucristonan cupí, unin 'atimocë 'aishbi aséabi Nucën Papa Diosan uni 'ain. Mitsu 'acësaribi oquian an cushiocëxun cana uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin ami catamëti ëniman. Usa 'ixun Nucën Papa Diosan bana ñuixuanan, Jesús ñui quicë banaribi uni ñuixuncë cupí cana Patmos cacë nasínu sipuacësa 'inun unin ëncë 'ain.

¹⁰ Anun Nucën 'Ibu Dios rabiti nëtën 'ëx ami sinánquin cana 'uxúnmabi namácësa oquin, 'ë caxucüaxa manë banañu banocëxa banacësari munuma banaia cuan.

11 Banai ësai quia cana cuan:

—'Èx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacèn, usa 'aish cana ènè menu 'icè ñucama cèñúcèbè usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain. Ènuxunmi min iscè ñucama ñuiquin camina quiricanu cuènèoti 'ain. Cuènèotancèxun camina axa 'èmi sinani 'èmi catamècè unicama, mècèn achúshi 'imainun rabè èmanu 'icè, acamami cuènèocè quirica buánmiti 'ain, Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, a èmacamanu 'icè unicama a.

12 Banaia cuati, uin cara 'è usaquin caia quixun istisa tani cana cuainacèan.

13 Cuainacèquin cana mècèn achúshi 'imainun rabè anu lamparín nanti curi 'acè isan. Anu lamparín nanti curi 'acè achúshi achúshi sètécè, acama nèbètsinua cana uni achúshi isan. Ax ca uni 'aíshbi Jesús 'iaxa. Aín taria chaxcè 'imainun ca anúan shitècèrèquicè ax curi 'acè 'iaxa.

14 A uni ca aín maxcánu 'icè aín bu uxua 'aish carnero rani uxuira iscèsa 'ianan matsi uxuira iscèsaribi 'iaxa. 'Ianan ca ax cushiira 'aish aín bèru rabè tsi rèquirucè ènxáira iscèsa 'iaxa.

15 Aín taèx ca cashtá manèxa niba nibaquicè 'aish ichúcèsa 'iaxa. 'Imainun ca aín banax baca xuqui cushínra banaruía cuacèsa 'iaxa.

16 Aín mècèn mèqueunèn mècèn achúshi 'imainun rabè 'ispa tuíanan aín cuèbínuax machítusa manè xètocè, amo rabèbi cuènuce 'aish, chiquitia cana isan. Isanan cana aín bémánanèxa barin cushínra pècacèsaribiti pèquia isan.

17 Usa isi cana racuètan bamai a tanáin nipacèan. Nipacètia ca aín mècèn mèqueunèn ramèquin 'è caxa:

—Racuèaxma ca 'it. 'Èx cana ñu 'aíma pan 'ain 'iacèn. Usa 'aish cana camabi ñu cèñúcèbè usabi 'iti 'ain.

18 'Èx cana axa bamatimoi tsócè a 'ain. Bamatancèx baísquia 'aish cana bamatècèntimoi tsoitin. Ui unicamax cara uiti nètèn tsóti 'icè, uisa nètèn cara bamati 'icè quixun cana 'èn mènóin. Bamatancèx cara aín 'ucha cupí anuax uni tèmèracè anu cuanti 'icè, cara anua aín 'ucha tèrencè uni 'icè anu cuanti 'icè quixun cana mènóin.

19 A min iscè ñucama 'imainun a min isti ñucama, acama camina usai ca 'ia quixun ñuianan usai ca 'icèma 'aíshbi ñu 'iti 'icè quixun cuènèoti 'ain.

20 'Ispa mècèn achúshi 'imainun rabèmi 'èn mècèn mèquenua iscè, 'imainun anu lamparín nanti mècèn achúshi 'imainun rabèmi iscè, ax cara uisa 'icè quixun 'unánquinmabi camina èsa ca quixun 'unánti 'ain, anu lamparín nantícamax ax ca a mècèn achúshi 'imainun rabè èmanuaxa 'èmi catamèti unicama 'unántioquin nancè 'icèn. 'Imainun ca mècèn achúshi 'imainun rabè 'ispa ami iscè, ax a èmacamanuxun an Nucèn Papa Diosan bana unicama ñuixunquin 'unánmicè a unicama anun 'unántiocè 'icèn.

2

Efesonu 'icè unicama quirica buánmia

1 Catancèxun ca èsaquinribi 'è caxa:

—An axa Efesonuax 'èmi catamècè unicama 'è ñui quicè bana ñuixuncè uni, a buánminuxun camina èsoquin cuènèoti 'ain: An aín mècèn mèqueu 'icè anun mècèn achúshi 'imainun rabè 'ispa tuíncè 'ianan axa mècèn achúshi 'imainun rabè anu lamparín nanti nèbètsi nicè, Jesús, an ca anuaxa timècè unicamami èsaquin a caxúnun quixun mi caia:

2 Mitsúnmi ñu 'acècama cana 'unanin, chiquíshquinma camina ñu upí 'ain. Uisa ñu cara 'icèbètanbi camina 'èmi sinánti èncèma 'ain. An ñu 'aisama 'acè unicama timaquin camina an 'acèsaribi oquin 'aiman. Usai 'iquin camina uni raíri axa —'è ca Nucèn Papa Diosan aín bana unicama ñuixunun 'imia —quicè,

ax cara asérabia Nucën Papa Diosan usoquin 'imicë 'icë quixun 'unánuxun isquinbi camina atúxbia cëmëi quia isan.

³ Usai tēmëraquinbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. 'Ënan 'icë cupí unin 'atimocëxunbi camina ënquinma 'ëmi sinánquin 'ëx cuëëncësabi oquin 'an.

⁴ Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain, mitsux camina 'ëmi catamëtabati 'itsaira 'ëmi sináncën. Usai 'iá 'aíshbi camina bërí usai 'ima.

⁵ Usa 'ain camina uisairai caramina 'ëmi sináncë quixun sinani usai 'ëmi sinántëcënx 'ëmi sinanatëcënti 'ain. Usai 'ëmi sinanaquin camina mitsúnmi 'ëmi sinánquin 'ëx cuëëncësabi oquin 'ásabi oquin 'atëcënti 'ain. Usai mitsux 'ëmi sinanacëbëtanma cana a anu lamparín nanti mitsu 'unántioquin nancë, a raíri 'ura 'inun nanti 'ain.

⁶ Mitsúnmi bërâma 'iásaribiti 'ëmi sináncëma 'aínbi cana 'unanin, 'ëx 'icësaribiti camina nicolaítas cacë unicaman ñu 'atima 'acë cuëëniman.

⁷ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunënbi sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma uni, a cana Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë i, aín bimi a cüax bamatima, a cunun 'inánti 'ain.

Esmirnanu 'icë unicama quirica buánmia

⁸ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëënonun 'ë caxa:

—An axa Esmiranuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëënoti 'ain: Axa ñu 'aíma pan 'ain 'iá 'aish camabi ñu cëñúcëbë usabi 'iti, axa bamaxbi bamatëcëntimoi baísquicë, Jesús, an ca ësaquin mi caia:

⁹ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. 'Ën cana 'unanin, mitsux 'ëmi catamëcë cupí camina tēmëranan ñuñuma unisa 'ain. Ñuñuma 'aíshbi camina 'ën nëtënu 'ëbë 'aish ñuñu unicamax 'icësamaira oi anu 'icë ñuñu 'aish cuëëinra cuëënti 'ain. Èsaquin cana 'unanin, bëtsi bëtsi uni, —nux cananuna judíos uni 'ai —quibi judíosma 'aish, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanásnën unishi 'ixun ca 'atimati banaquin mitsu ñuia.

¹⁰ Unían bëtsi bëtsi oquin 'atimocëxbi camina racuëtima 'ain. Ñunshin 'atimanën 'amicëxun ca raíri unin mitsu sipuati 'icën, caramina 'ëmi sinánti ënti 'ai quixun isnuxun. Mëcën rabë nëtën camina paë tani tēmëratí 'ain. Uisai cara ñu 'icëbëtanbi camina anúnmi mitsux bamati nëtë utámainun 'ëmi sinánti ëntima 'ain. Usámi 'ia cana mitsu 'ën nëtënuaxmi nëtëtimoí 'ëbë cuëënun 'imiti 'ain.

¹¹ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana ënë aín nuitunënbi sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma uni, ax ca bama 'aíshbi baísquitancë Nucën Papa Diosan nëtënu bamatëcëntimoi 'iti 'icën. A unicamax ca anu axa 'ëmi catamëcëma unicama bamatëcëncësa 'iti anu 'itima 'icën.

Pérgamonu 'icë unicama quirica buánmia

¹² Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëënonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Pérgamonuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëënoti 'ain: Axa machitusa manë xëtocë amo rabëbi cuëëncëñu an ca ësaquin mi caia:

¹³ 'Ën cana 'unanin, anumi mitsux 'icë anu ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, ax cushi 'icën. Anu 'icë unicama an sinánmicëxun 'atima ñu 'acëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. Micama achúshi, Antipas cacë, ax 'ëmi sinánti ëncëma 'ixun 'ë ñuquin bana ñuixuncë cupía axa 'ëmi sináncëma unicaman 'acëxa bamacëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain.

14 Mitsúxmi usa 'icēbi cana ěsaquin mitsu cain: Micama raírinen camina unían Balaanēn cacēxun 'atima ñu 'ásaribi oquin 'ain. Balaanēn ca an Israel unicama ñusmoisa tancē capitán, Balac cacē, a ěsaquin cacēxa: Min menu 'icē bēnēñuma xanucama camina Israel uni parania atubē 'inun cati 'ain. Usai abē 'iquin ca ax isa dios 'icē quixuan min unicaman rabićē ñu a rabiquian ñu pinun 'imiti 'icēn. Balaanēan usoquin sinánmia 'aían usaribi oquin axa mitsubē 'icē uni raírinenribi sinánmicēxun camina mitsu raírinen usaribi oquin ñu 'atima 'ain.

15 'Imainun camina micama rarírinen nicolaítas cacē unicaman 'unánmicēsaribi oquin 'ati ěnsama tanin, atúan a 'unánmicē bana 'ěx cuēñcēbētanmabi.

16 Usaquin 'aquinbi camina sinanaquin acama ěnti 'ain. Usaquinmi ěncēbētanma cana xēnibuiracēma 'aínshi mitsunu cuanquin, manē xētocē 'ěn cuēbínuax chiquícē, anun usa unicama 'atimoti 'ain.

17 An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ěmi catamēćē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'inancē bana, ěnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ěmi catamēquin 'ěx cuēñcēsabi oi 'iti ěncēma unicama cana anúan masá nuitutíma upitax 'iti a 'inánti 'ain. Bērāma Nucēn Papa Diosan camabi nētēn maná cacē piti judíos unicama 'inánsaribi oquin cana maná, 'ěn nētēnu unēćē, a unicama 'inánti 'ain. 'Inánan cana maxax uxua, a unicama achúshi achúshi, anu aín anē itsi cuēñcē, a 'inánti 'ain. Uni itsían 'unaniamabi ca acama achúshi achúshinēnshi aín anē 'unánti 'icēn.

Tiatíranu 'icē unicama quirica buánmia

18 Usaquin catancēxun ca ěsaquinribi cuēñcēonun Jesusan 'ě caxa:

—An axa Tiatíranuax 'ěmi catamēćē unicama 'ě ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ěsoquin cuēñcēoti 'ain: Nucēn Papa Diosan Bēchicē, axa cushiira 'aish aín bēru rabē tsi rēquirucē ěnxáira iscēsa 'ianan aín taěx cashtá maněxa niba nibaquicē 'aish ichúcēsa, an ca ěsaquin mi caia:

19 Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin, camina 'ěmi catamēti bētsibē nuibanani 'ěx cuēñcēsabi oi 'in. Uisai cara ñu 'icēbētanbi camina 'ěmi sinánti ěncēma 'ain. 'ěmi catamētabaquinmi 'acēsamaira oquin camina bēri mitsun 'ěx cuēñcēsabi oquin ñu 'ain.

20 Mitsúxmi usa 'icēbi cana ěsaquin mitsu cain. Bērāma ca Jezabal ax 'atima xanu 'aishbi judíos unicaman 'apu 'iacēxa. Usaribi oquin ca micamáxmi timēćēbētan achúshi xanu 'atimanēn bana ñuixunia. An isa Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunia quiquinbi ca axa 'ěmi sinancē unicama parania. Paránquin ca aín xanuma 'aínbia uni xanu itsibē 'iti ca asábi 'icē quixun 'unánmianan ñu ax isa dios 'icē quixuan unin cacē a rabiquin ñuina rēćē piti isa asábi 'icē quixun unicama 'unánmia. An usaquin 'atima ñu 'anun uni 'unánmiabi camina isēshitin.

21 Axa usai 'iabi cana usa ñu ěnía 'ěmi sinánun caían. Caíncēxunbi ca ěmi catamēquin sinanaquin aín ñu 'atima 'acē ěncēma 'icēn.

22 An a xanúan 'unánmicēsa oquin 'acē unicaman usai 'iti ěncēma 'ain cana anua 'uxcē anubia 'inun a xanu 'insínmiti 'ain. 'Anan cana axa a xanubē 'icē unicamaribi 'aisamairaia tēmēranun 'imiti 'ain.

23 'Anan cana a xanun 'unánmicē 'ixuan an 'atima ñu 'acē unicamaribi aín tuása 'icē acama bamamiti 'ain. 'ěn usaquin 'acēbētan ca camabi ěmanu 'icē axa 'ěmi catamēćē unicaman 'unánti 'icēn, 'ěn cana camabi unían sinancē ñu 'unanin, uisaquin cara aín nuitu mēu sinania quixunribi cana 'unanin. 'Unánquin cana an upí oquin sinánquin ñu 'acē uni axa upitax 'inun 'imianan, an 'atima ñu 'acē uni a aín 'ucha cupí uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain.

24 'Itsa uníxa usai 'icēbētanbi camina Tiatíranu 'icē mitsu raírinen aín bana ca cēmē 'icē quixun 'unánquin a xanun bana cuacēma 'ain. Bētsi bētsi uníxa,

nun cananuna mitsun 'unáncēma ñu, ñunshin 'atimanēn 'apúan nu 'unánmicē, a mitsu 'unánmiti 'ai quiabi camina a 'unántisama tan. Mitsúxmi usai 'iti ca asábi 'icēn. Usábi camina 'iti 'ain. Bētsi ñumi 'anun cana mitsu caiman.

²⁵ 'Ēx utēcēntámainun camina usabii 'iti 'ain.

²⁶ Axa aín bamati nētē utámainun 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēncēsabi oi 'iti ēncēma uni, acama cana 'ēx utēcēnquin aín cushi 'ixun camabi menu 'icē unicaman aín bana cuaquin aín quicēsabi oquin 'anun 'aminun 'imiti 'ain.

²⁷ 'Ēn Papa Diosan aín cushi 'ē 'ináncēsabi oquin cana a unicama 'ēn cushi 'inánquin unían aín bana cuanun 'imiti 'ain. 'Ēn usaquin 'imicēxun ca atun, camabi unían aín bana cuanun 'imiti 'icēn, uni itsían uni itsi aín bana cuanun quixun aín manē xo tuínxun racuēocēsariibi oquin.

²⁸ Pēcaracēbētan ca 'isponēn pēcaia. A 'ispon cana axa 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēncēsabi oi 'iti ēncēma unicama 'inánti 'ain.

²⁹ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ēnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

3

Sardisnu 'icē unicama quirica buánmia

¹ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi cuēnēonun Jesusan 'ē caxa:

—An axa Sardisnuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ēsoquin cuēnēoti 'ain: Axa Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upíñu 'ianan an aín mēcēnan 'ispa mēcēn achúshi 'imainun rabē tuíncē, an ca ēsaquin mi caia:

—Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin. Unin ca mitsux camina Nucēn Papa Diosbē upí 'ai quixun ñuia. Ñuicēxbi camina usama 'aish bamacē unisa 'ain.

² Mitsux axa 'uxcē unisa 'aíshbi camina bēsucēsa 'iti 'ain. 'Ēn iscēxun ca mitsúnmi 'acē ñucama 'ēn Papa Diosan upí isima. Usa 'ain camina mitsúnmi bērí 'acē ñu axribia an iscēx 'aisama 'itín rabanan, upí oquin sinánquin ax cuēēncēsabi oquin 'ati 'ain.

³ Usoquin 'aquin camina mitsua 'ēn sinánmicēxun 'ēn unicaman ñuixuncē bana a sinánti 'ain. A sinánquin camina a bana quicēsabi oquin 'anan sinanaquin mitsun ñu 'atima 'acēcama ēnti 'ain. Usai 'icēbēma cana an ñu mēcamacē uníxa, unin sináncēbēmabi ucēsaribicuatsini, 'ēx mitsun 'unáncēma nētēn uisoquin carana 'ati 'ai usoquin mitsu 'ai uti 'ain.

⁴ Mitsúnmi 'ēx cuēēncēma ñu 'acē 'aínbi ca Sardisnu 'icē uni 'itsamashinēn ñu 'aisama 'acēma 'icēn. Usa 'aish ca aín nuitu upí 'ain chupa uxua pañucēsa 'aish 'ēbē niti 'icēn.

⁵ Axa 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēncēsabi oi 'iti ēncēma unicama atux ca usoquin chupa uxua pañucē 'iti 'icēn. A unicaman anē cana 'ēn quiricanua tērēntima 'ain. Tērēnquinma cana acama achúshi achúshi ñuiquin —ax ca 'ēnan 'aish xēnibua 'aínbi 'ēbē 'iti 'icē —quixun 'ēn Papa Dios 'imainun aín ángelcama cati 'ain.

⁶ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ēnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

Filadelfianu 'icē unicama quirica buánmia

⁷ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi cuēnēonun Jesusan 'ē caxa:

—An axa Filadelfianuax 'ēmi catamēcē unicama 'ē ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ēsoquin cuēnēoti 'ain: A aín chaitiocē David 'iásariibi 'Apu 'inun Nucēn Papa Diosan 'imicē, Jesús, axa 'uchañuma 'aish aín

bana asérabi 'ice, ax ca an xëcuë bërúancë unisaribi 'icën. An xëcuë bërúancë 'ixuan an xëocaia ca uinu 'icë unínbi xëcuë xëputima 'icën. 'Imainun ca an xëpuia uinu 'icë unínbi xëcuë xëocatima 'icën. Úsaribi oquin ca ui unix cara ainan 'iti 'icë, ui unin cara aín bana unicama ñuixunti 'icë, acama ainshi mëníoia. Usoquian an mëníoçë 'ain ca uinu 'icë unínbi —usama ca —catima 'icën. Ax usa 'ixun ca ësaquin mi caia:

⁸ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. 'Ën cana 'unanin, mitsux 'itsairama 'ixunbi camina 'ën bana quicësabi oquin 'anan, 'ëx cana Cristonanma 'ai quiax quicëma 'ain. Usa 'icë cana anun atsínti xëcuën atsíncësa 'inun 'ën bana unicama ñuixunun mitsu 'imian. Usoquin 'imia ca ui unínbi mitsúnmi usoquin 'axunma 'anun mitsu 'imitima 'icën.

⁹ Usa 'ain cana ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë unicama axa, 'ëx cana asérabi judío uni 'ai quibi cëmëi 'ëmi sináncëma unicama a mitsun bana cuatia mitsumi sinánun 'imiti 'ain. 'Imicëxun ca 'unánti 'icën, 'ën cana asérabi mitsu nuibati quixun.

¹⁰ Mitsun camina uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'ëmi catamëanan 'ën bana quicësabi oquin 'ati ëncëma 'ain. Usaími 'icë cupí cana anúan unicama paë taní tëmëрати nëtëa ucëbëmi tëmëraxma 'inun mitsu 'imiti 'ain.

¹¹ Xëribucëma 'aínshi cana utëcënti 'ain. 'Ëx umainun min 'acësabi oquin 'ëmi sinánti ënquinma 'ën mitsu cacë bana 'acë 'aish camina 'ëbë 'ën nëtënu 'i cuëenti 'ain. Usai 'imi 'iti cupí camina unían mitsu sinanaminun 'amitima 'ain.

¹² Axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëëncësabi oi 'iti ëncëma unicama, a cana anua Nucën Papa Dios 'icë anubia nëtétimoí 'inun 'imiti 'ain. Anuaxa chiquítimoquin ca Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Ën Papa Diosan anëbi cana a unicamanu cuënëoti 'ain. Cuënëonan cana anu Nucën Papa Dios 'iti Jerusalén ió, axa naínuax ubúti, aín anëribi 'anan cana 'ën anë ióribi atunu cuënëoti 'ain.

¹³ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunënbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Laodiceanu 'icë unicama quirica buánmia

¹⁴ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuënëonun Jesusan 'ë caxa:

—Axa Laodiceanuax 'ëmi catamëcë unicama an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: Ax upíira upí 'ixuan uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun paránquinma uni 'unánmicë, an Nucën Papa Diosbëtan camabi ñu unio, an ca ësaquin mi caia:

¹⁵ 'Ën cana usaími mitsux 'icë acama 'unanin. Usa 'ixun cana 'ën 'unanin, mitsúnmi upí oquin sinánxun ax cuëëncësabi oquinra Nucën Papa Dios 'axuniama. Usa 'ixun camina mitsun sinanin, mitsúxbi usai 'ia isquin sapi isa Nucën Papa Diosan upí oquin sinania quixun. Usa 'aish camina mitsux an Nucën Papa Diosan bana cuacë unicama 'icëσαι 'iman. Usa 'aish camina a Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicama 'icëσαι 'iman. Usa 'ain cana cuëënin, mitsux an asérabiira Nucën Papa Diosan bana cuacë 'iti. Usai 'icëma 'ixun, mitsun 'aisama ñu 'acë 'ixun, —'aisama ñu 'acë cupí cana ainanma 'ai —quixun 'unáncë 'iti cana cuëënin.

¹⁶ Usoquinmi mitsun asérabiira 'ën bana 'acëma 'aish camina 'unpax 'itsístanisa 'ain. Ënëx ca 'ësa 'icën. 'Unpax matsi xëati ca asábi 'icën, 'unpax 'itsísocëribi xëati ca asábi 'icën. Usa 'aínbi ca uni 'unpax 'itsístanishi xëax anábuisa tanti 'icën. Usaribi cana mitsu isin. Mitsúxmi asábitanishi 'iti cana cuëëniman. Unían 'unpax 'itsístanishi xëax aín picë anáquin chiquíncësaribi oquin cana 'ëbë 'iáxma 'inun mitsu chiquínti 'ain.

¹⁷ Mitsux camina quin, 'èx cana asábi 'ain, ñuñu 'aish cana cha 'ain, uisa ñu carana cuëëni, a cana bitsin. Mitsux ènè nètènu 'icè ñuñu 'aishbi camina Nucèn Papa Diosan iscèx ñuumasa 'ianan bèxuñusa 'ianan chupañumasa 'ain.

¹⁸ Mitsúxmi usai 'inúnma cana mitsu 'esèquin èsaquin cain: Curi manè ax ca 'itsísirocèx aín chuacama nètètia. Nètécèbè ca aín upíshi bërutia. Usaribi oquin asérabi mitsun nuitu upí 'inun 'èn mitsu 'iminun camina 'è ñucáti 'ain. Mitsun 'atima ñu 'acècama tèrencè 'ianan 'èmi sinánquin ñu upí 'acè 'aish chupa uxua pañucèsa 'inun 'èn mitsu 'iminun camina 'è ñucáti 'ain. Mitsun uisa ñu 'ati cara 'atima 'icè, uisa ñu 'ati cara upí 'icè quixun upí oquin 'unáncèma 'aish bèxuñu unisa 'ixunbi, acama mitsu 'unánminun camina 'è ñucáti 'ain.

¹⁹ Uicama carana nuibatín, acama cana ñu 'atima 'atècènxunma 'anun 'esèanan uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ain. Usoquin 'èn 'acèxmashi camina sinañati 'èx cuëëncèsabi oi asérabi 'iti 'ain.

²⁰ Ènèx ca èsa 'icèn. Bètsi uni isi cuanxun ca unin aín xèpúti taxcaquin a xèocaxunun quixun caia. An aín xèpúti taxcaquin uni itsi cuèncè uni usaribi cana 'èx 'ain. A unisaribi 'ixun cana ui unin cara 'èmi sinánquin 'èx abè 'inun 'è caia a unibè 'iti 'ain. Usai 'iquin cana unían abètan piquin uni itsi 'unáncèsaribi oquian 'è 'unánun a uni 'imiti 'ain.

²¹ 'Anan cana axa 'èmi catamèquin 'èx cuëëncèsabi oi 'iti èncèma unicamax 'èbè 'apu 'inun 'imiti 'ain, 'èx tèmèraibi ax cuëëncèsabi oi 'iti èncèma 'icèa 'èn Papan 'è abè 'apu 'inun 'imicèsaribi oquin.

²² An cuaisa tancè unicaman ca axa 'èmi catamècè unicama Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan 'ináncè bana, ènè aín nuitunèmbi sinánquin upí oquin cuati 'icèn.

4

Aín nètènxun Nucèn Papa Dios rabiti bana

¹ A ñucama pain cuatancèxun cana xècuè xèocacèsa 'inuan naí panárabècè isan. Isquin cana anun paían 'è cacè bana axa manè banañu banocèxa banacèsari banaia cuatècèan, èsai qui:

—Ènu ca 'irui ut, mixmi aia cana uisa ñucama cara 'iti 'icè quixun mi ismiti 'ain.

² Cacèxunshi Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan 'imicèxun cana 'uxúnmbi namácèsa oquin naicamè'èonua anu tsóti upíira upí anu 'Apuira tsóti, a isan. Isanan cana axa anu tsócè Nucèn Papa Dios aribi isan.

³ Axa anu tsócè ax ca upíira upí 'iaxa, maxax nibá upíira upí, paxa 'aishbi tunántani, jaspe cacè, a iscèsa 'ianan bètsi maxax ushíantani, cornalina cacè, a iscèsaribi ca aín ichúcè 'iaxa. Anu ax tsócè a nèbètsioracè ca nónbai upíira upí, maxax ñu paxa iscèsa, esmeralda cacè, axa ichutia iscèsa 'iaxa.

⁴ Anu ax tsócè aribi nèbètsioracè ca mècèn rabè 'imainun taè rabè 'imainun rabè 'imainun rabè anu tsóti itsi 'iaxa. Axa a anu tsótinu tsócècamax ca mècèn rabè 'imainun taè rabè 'imainun rabè 'imainun rabè caniacècè unicama 'iaxa. Acamax ca aín chupa uxua 'ianan curi 'acè mañuti mañucè 'iaxa.

⁵ Anu tsóti upíira upí anuaxa caná mèriti banaia cana cuan. Cuanan cana anuaxribia bètsi ñuribi sharatia cuan. Anu Nucèn Papa Dios 'icè aín bëmánoncúa, cana mècèn achúshi 'imainun rabè i tèacènu nanxun bimicèxa 'apú rèquirucèsaria rèquiruia isan. Isquin cana anu ca Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upí 'icè quixun 'unan.

⁶ Anua Nucèn Papa Dios 'icè a bëmánon ca parún papa upí, bèxnan bèxnánquicè iscèsa 'aishbi 'unpáxma 'iaxa.

Anua Nucën Papa Dios 'icë a nëbëtsi 'ianan a nëbëtsioracë ca 'itsaira bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axa bamatimoi tsócë, axribi 'iaxa. Aín bëmánon 'itsaira bëruñu 'ianan ca aín caxumiribi a ñu 'itsaira bëruñu 'iaxa.

⁷ A ñu achúshi ca paru 'inúansa 'iaxa, bëtsix ca vaca bënësa 'iaxa, bëtsix ca unin bëmánan iscësa 'iaxa, bëtsix ca tëtëcamë'ëo nuania iscësa 'iaxa.

⁸ A ñucama achúshi achúshinëx ca anúan nuánti męcën achúshi 'imainun achúshi pëchiñu 'iaxa. Aín bërucamax ca ëman 'ianan 'ucë mēúribi 'iaxa. A ñux ca nëtënbi imëbi nëtëtima Nucën Papa Dios rabi ësai quiaxa:

Nucën Papa Dios, ax ca upíira upí, upíira upí upíira upí 'icën. Aín cushix ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Ax ca usabi 'iá 'aish, usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

⁹ Usaquian 'itsa bëruñu ñu an Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuira tsóti, anu 'ianan bamatimoi tsócë, a nëtëtimoquin rabianan —ca asábi 'icë —quixun cacëbëtan cacëbëtan,

¹⁰ ca męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë a caniacëcë unicama an axa xëñibua 'aínbi bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios ami bësui, rantin puruni tsóbuquin a rabiia. Rabiquin ca curi 'acë mañuti atúan mañucë Nucën Papa Dios 'inánquin anua ax 'icë aín bëmánon nanquin rabiquin ësaiquin caia:

¹¹ Nucën 'Ibu Dios, min camina camabi ñu uniocën. Mix cuëncësabi oi ca 'iacëxa, mix cuëncësabi oquin camina min cushínbi camabi ñu ënë menu 'icë 'imainun naínu 'icë ñuribi uniocën. Usa 'aish camina camabi unicama 'imainun ángelcamanribi rabiitisa 'ain.

5

Nucën Papa Diosan tuíncë quirica 'imainun Carnero ñuicë bana

¹ Axa anu tsócë Nucën Papa Dios an aín męcën męquenën tuíncë cana quirica taráncë isan. Iscëx ca aín namënu cuënëocë 'ianan aín caxunuribi cuënëocë 'iaxa. A quirica aín namé istisama 'itánun upí oquin tacáshcacë 'aish ca anúan tacáshcacë ñu męcën achúshi 'imainun rabë 'iaxa.

² A isanan cana achúshi ángel cushiira axa ësai qui munuma banaia isan:
—¿Uínra cara ax bëtsibë sënënmaira 'ixun ënë quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ic?

³ Quicëbëbi ca an pëóshti 'aíma 'iaxa. Naínu 'icë ángelcama 'imainun menu 'icë unicama 'imainun anua bamacë unicama 'icë, anu 'icë unicama achúshinëxbi ca an a quirica bacanan isti 'aíma 'iaxa.

⁴ An bacanan uisai quicë cara quixun isti 'aíma 'imainun an ami bësuiquin a quirica ñachati unibi 'aíma 'icë isi cana ini bëunan męcúan.

⁵ Usai bëunan męcutiabi ca a caniacëcë unicama achúshinën 'ë caxa:
—Camina ini bëunan męcútima 'ain. Ca is, Judatan rëbúnquicama achúshi, 'Inúan cacë, ax Davidnën rëbúnquiribi 'icë, Jesús, ax bamáxbi baísquia 'aish camabi ñun 'ibuirá, an ca a quirica taráncë bacaquin, anúan a tacáshcacëcama pëóshti 'icën.

⁶ Usai quicëbëtan cana anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun anu axa 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu axribia bamatimoi tsócë, 'imainun caniacëcë unicama, acama nëbëtsia nicë, carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama Cristo a isan. Ax ca unin 'ucha cupí carnero 'acësa oquin 'aquian unin anu 'á aín namicama istisabi 'aish nicë 'iaxa. 'Ën iscëx ca ax męcën achúshi 'imainun rab'ë matúxcañu 'ianan męcën achúshi 'imainun rabë bëruñu 'iaxa. Aín bëru męcën achúshi 'imainun rabë ax ca aín Bëru Ñunshin Upí Nucën Papa Diosan camabi menu 'icë unicamanu cuanun xucë a 'icën.

⁷ Anu cuanquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa tsócë Nucën Papa Dios aín męcën męqueua 'icë quirica a biaxa.

⁸ Bicëbë ca 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama 'imainun męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë caniacëcë unicamaribi, Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ami bësucë 'aish a rabi rantin purúanxa. A caniacëcë unicaman ca arpa cacë ñu a 'ai cuëëni cantati, a 'imainun curi 'acë manë xanpa anua sanutanun nëënti tsëpasa ñu 'icë, acama tuíanxa. A xanpanuax cuin tēxëquianxa 'irucë, ax ca aín unicaman Nucën Papa Dios rabianan ñucacë banacama a 'iaxa.

⁹ Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ami bësuaax ca cantati ió cantaxa, ësai qui:

—Min camina bëtsibë sënénmaira 'ixun a quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ain. Mix bamax baísquia 'ixun camina nucama bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi banan banacë, 'imainun camabi nētēnuax ucë, 'imainun bëtsi bëtsi 'apuñu unicama, Nucën Papa Diosnan 'inun iémian.

¹⁰ Iémianan camina atu Nucën Papa Diosbë 'apu 'inun 'imianan judíos sacerdotesa 'imiquin an Nucën Papa Diosbë banaquin a rabicë 'imian. Usaquinmi 'imicëx ca mibë ënë menu 'icë unicaman 'apusa 'iti 'ain.

¹¹ A cantati cuatancëxun isquin cana anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun anua 'itsa bëruñu ñu, axribia bamatimoi tsócë acama 'icë, 'imainun anua caniacëcë unicama 'icë, a nēbëtsioratia 'aisamaira tupúntisama 'aish ángelcama munuma banaia cuan.

¹² Èsai ca munuma banai quiaxa:

—Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax ca bëtsibë sënénmaira 'icën. A unin 'acë, axa camabi unicaman 'apu 'ianan, camabi ñun 'ibu 'ianan, camabi ñu 'unáncë, 'ianan cushiira a ca camabi unicama 'imainun ángelcamaribi rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë banacama cuati 'icën. Cuëënquin ca axribia cuëënun rabiti 'icën.

¹³ Usai banaia cuanan cana Nucën Papa Diosan unio ñucama, naínu 'icë ñucama, 'imainun menu 'icë 'imainun bacanu 'icë, anua bamacë unicama 'icë anu 'icë unicama, acamaxa munuma banai ësai quia cuan:

Ax anu tsócë Nucën Papa Dios, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aribi ca camaxunbi cuëënquin axribia cuëënun rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë bana cuati 'icën. Ax cushiira 'aísha bëtsi 'apusama 'icë ca camaxunbi xëñibua 'aínbi a rabiti 'icën. Cuëënquin ca axribia cuëënun rabiti 'icën.

¹⁴ Usaía cantaia ca 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acaman —usai ca 'iti 'icë —quixun caxa. Cacëbë rantin purúnquin ca a caniacëcë unicamaribi axa bamatimoi tsócë a rabiixa.

6

Męcën achúshi 'imainun rabë anúan quirica tacáshcacë ñucama ñuicë bana

¹ Usaquin istancëxun cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë męcën achúshi 'imainun rabë ñu a achúshi pëóshia isan. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama achúshinëxa caná banacësari munuma banai —ca chiquiti ut —quia cuan.

² Quicëbëtan isquin cana achúshi caballo uxua chiquitia isan. Axa a caballonu tsócë unin ca canti achúshi tuíanxa. Tuíanx uquin Nucën Papa Diosan 'ináncëxun biquin, 'apúan mañucë mañuti mañutancëx ca axa ami nishcë unicama ñusmoi abë 'acanan cuanxa.

³ Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë

'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut — quia cuatëcëan.

⁴ Quicëbë ca bëtsi caballo, ushían chëxëira, anuax chiquíaxa. Axa a caballo lonu tsócë uni an ca bëtsibë bëtsibë 'acánani cëñuanánun unicama 'iminuan, Nucën Papa Diosan 'ináncëxun, aín manë masínbu biaxa.

⁵ Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut — quia cuatëcëan. Cuaquin isquin cana caballo tunan chiquitia isan. 'Ën iscëxun ca anu tsócë unin, piti ñua 'itsairama 'ain, anun ñu 'ië tupúnti tuíanxa.

⁶ Isquin cana 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama nëbëtsinuaxa banaia cuan, piti ñu cupíira 'aían ë sai quia:

—Achúshi nëtën ñu mëëtancëxun bicë curíquinën camina achúshi kiloishi trigo biti 'ain. A biquinma camina rabé 'imainun achúshi kilo cebada biti 'ain. Usa 'aínbi ca i bimín xëni 'imainun vinoribi aín cupí usabi 'iti 'icën.

⁷ Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut — quia cuatëcëan.

⁸ Cuaquin isquin cana bëtsi caballo, curua, chiquitia isan. Axa anu tsócë uni aín anëx ca Bamati cacë 'i axa. An Bamati cacë uni a nuibiancë, a unix ca Anua Uni Bamacë 'Iti caquin anëcë a 'i axa. A uni rabé ca, ënë menu 'icë unicama 'aisamaira 'aísha nëbëtsi, rabé 'imainun rabé oquin tëacësa 'icëbia amo 'icë achúshi cëñunun Nucën Papa Diosan 'imi axa. Usaquin 'imicëxun ca a uni rabëtan 'acananía 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'acëñuma 'aísha 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'insinan 'aisamaira uni bamanun 'imianan axa piánancë ñuinacan picëxa 'aisamaira uni bamanun 'imi axa.

⁹ Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsiribi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana Nucën Papa Diosan bana cuanan, a banax ca aséabi 'icë quiax quicë cupí unin 'acëxa bama unicaman ñunshin, anuxun ñuina xaroti bucúncë maxax, a tëmúcüa isan.

¹⁰ A ñunshinax ca munuma banai quíaxa:

—Nucën 'Ibu Dios, upíira upí 'aish 'uchañumaira 'ixun mix quicësabi oquin 'acë 'icë, ¿uínsarainra caramina menu 'icë unicama, an nu 'a, a cupiti 'ain?

¹¹ Usai quia Nucën Papa Diosan 'ináncëxun ca acama achúshi achúshinën chupa uxua biaxa. 'Ináncëxuan bicëbëa ësoquin atu cai banaia cana cuan:

—Mitsu 'acësaribi oquin axa Cristomi catamëcë raíri uniribi, unin 'aquin sënëontamainun, camina caínpainti 'ain.

¹² Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë ñu itsiribi pëóshaxa. Pëóshcëbë ca mecama shaíqui axa. Usai 'icëbë ca bari bëánqui axa, chupa tunánsa 'inun. 'Imainun ca 'uxë imi iscësa 'i axa.

¹³ Usaía 'imainun ca suñúanëan bëcacëxa higos bimi paxa rëucucësari 'ispa rëucüaxa.

¹⁴ Quirica taráncësa 'inun taramëti ca naicamë'ëo nëtëaxa. 'Imainun ca aín bashicama 'imainun nasícama anua 'icënuax tacúaxa.

¹⁵ Usai 'icëbë ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicama, 'apucama 'imainun uni cushibubë ñuñu unicama, 'imainun capitáncama, 'imainun uni chacama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncë unicama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncëma unicama, a camáxbi racuëti matá me shimú 'icë quinicamanu 'ianan aín bashinu 'icë xaxu chacama nëbëtsi unëaxa.

¹⁶⁻¹⁷ Unëquin ca aín bashi 'imainun xaxu chacama caxa:

—A nētē anúan axa anu tsóti upíira upí, anu 'Apuira tsóti, anu tsócē Nucēn Papa Dios a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa ami sináncēma unicamami nishquin castícanti nētē ca uaxa. Usa 'ain ca unicamax uíxbi iétima 'icēn. Usa 'ain ca nunu rurucubut, 'Apuira an nu isnúnma ca rurucubúquin nu unput. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, axa nun 'ucha cupí numi nishcē, an nu castícanxunma 'anun ca nu unēt.

7

'Itsaira judíos unicamax Nucēn Papa Diosnan 'aish 'unántiocē 'iá bana

¹ Usaquin istancēxun cana rabē 'imainun rabē ángel isan. Achúshinēx ca aucūaxa bari urucē anu nicē 'iáxa. Bētsix ca ami bari cuabúcē anu nicē 'iáxa. Bētsíxa baca rēbumi 'imainun ca bētsix baca tsipúmi 'iáxa. A ángelcaman ca suñun me bēcanan parún papa bēcaisama oquin bēaranan iribi bēcaisama oquin bēaraxa.

² Usaquin bēaranan mecamacēñun anu 'icē ñucama, 'imainun parún papacēñun anu 'icē ñucamaribi 'atimonun ca Nucēn Papa Diosan a ángelcama aín cushi 'inánxa. Acama istancēxun cana bētsi ángel aucūaxa bari urucē anuax aia isan. An ca uquin axa bamatimoi tsócē, Nucēn Papa Diosan unicama, anun Cristonēn anē 'imainun Nucēn Papa Diosan anē aín bēmánanu cuēnēoti ñu bēaxa. Usa 'ixun ca a ángelnēn munuma cuēncēni banaquin rabē 'imainun rabē ángelcama a caxa:

³ —Nun an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama 'unánti oquin atun bēmánancama cuēnēocēma pan 'ain camina mecama 'imainun parún papacama 'imainun icamaribi 'atimotima 'ain.

⁴ Catancēxun ca axa Nucēn Papa Diosmi catamēcē unicama 'unánti oquin cuēnēoxa, uiti cara cuēnēocē 'icē quixun 'ēn cuanun ca a ángel ësai quiaxa:

—A 'unánti oquin cuēnēocē unicamax ca 'aisamaira, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) uni 'icēn, atux ca Israelnēn mēcēn rabē 'imainun rabē bēchicēcaman rēbúnqui 'icēn.

⁵ Doce mil ax ca Judatan rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Rubénēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Gadnēn rēbúnqui 'icēn.

⁶ 'Imainun ca doce mil Asernēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Neftalínēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Manasésnēn rēbúnqui 'icēn.

⁷ 'Imainun ca doce milribi Simeonēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Levitan rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Isacarnēn rēbúnqui 'icēn.

⁸ 'Imainun ca doce milribi Zabulonēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Josénēn rēbúnqui 'icēn. 'Imainun ca doce milribi Benjaminēn rēbúnqui 'icēn.

Usai ca 'ēn cuanun quiaxa.

'Aisamaira unían chupa uxua pañucē

⁹ Usaquin cuatancēxun cana unin tupúntisama, 'aisamaira uni isan. Acamax ca camabi menuax ucē 'aish bētsi bētsi unibu 'iáxa. Usa 'aish ca bētsi bētsi banan bananan anua Nucēn Papa Dios, ax 'Apuira 'icē, a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aín bēmánon sētécē 'iáxa. A camáxbi ca aín chupa uxua 'ianan xēbin pēchisa ñu pēchi tuíncē 'iáxa.

¹⁰ Usa 'aish ca camáxbi munuma banai quiaxa:

Anu 'Apuira tsóti, axa anu tsócē Nucēn Papa Dios, an ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, a cupí nun 'uchacama tērēnquin xēnibua 'aínbi ainan 'inun nu iēmiáxa.

11 A uncamaxa quicëbë ca camabi ángelcaman, anu 'Apuira tsóti anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun mëcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë caniacëcë unicama, 'imainun axa 'itsaira bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama nëbëtsioraxa. Nëbëtsioraquin ca anua ax 'icë anuax rantin puruni, meu bësuquin, Nucën Papa Dios rabiáxa.

12 Rabiquin ca caxa:

Ësai ca 'iti 'icën. Mix cuëënun ca camabi unicama 'imainun ángelcamanribi mi rabiti 'icën. Camabi uncaman 'Apu 'ianan, camabi ñu 'unáncë 'icë cananuna —asábi ca —quiquin mí rabin. Min cushix ca chaira 'icën. Mixmi cëñútimoí usabi 'ia cananuna xëñibua 'aínbi mi rabiti 'ain. Usaquin cananuna 'ati 'ain.

13 Nucën Papa Dios rabiçëbëtan ca aín anu tsótinu tsócë caniacëcë uni achúshinën 'ë ñucáxa:

—¿An chupa uxua pañucë unicama ënëx cara ui 'ic? ¿Uinuax cara uax?

14 Cacëxun cana can:

—'Ën cana 'unaniman. Min camina 'unanin.

Cacëxun ca 'ë caxa:

—'Ënë uncaman ca ami sináncë cupí 'aisamaira tëmëraquinbi Nucën Papa Diosmi catamëti ëncëma 'icën. Atux ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí aín imi 'apati bama, ami catamëti aín 'uchacama tërëncë 'aish aín nuitu upí 'aish chucacësa 'icën, aín chupa uxuira axa chuañumasa 'inun.

15 Usa 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë anubi 'icën. Anuxun ca nëtënbi, imëbi rabiquin, ax cuëëncësabi oquin a ñu 'axunia. Usoia ca Nucën Papa Dios ax 'Apuira 'aish cushi 'ixun, acama ënquinma bërúanti 'icën.

16-17 Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ixun ca acamaxa nëtétimoí upitax tsónun bërúanti 'icën. An 'aracacë ñuina aín 'ibun upí oquin 'unpax 'amianan bërúancësaribi oquin ca an aín unicama bërúanti 'icën. An ca acama chuámarua tani cuëënun 'imiti 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosanribi atúxa iní masá nuitutia nëtémiti 'icën. Nëtëmianan ca atúxa bëunan mëscutiabi aín bëun tërënti 'icën. Usa 'ain ca anu 'icë aín uncamax tëmëratëcënima, 'ianan 'acëñuma 'itëcënima, 'ianan shimatëcënima, 'ianan bari cushin xarotëcëncëma 'ianan añu 'itsisbi tantëcëntima 'icën.

8

1 Usai a caniacëcë uni quicëbëtan cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë itsi, ashiquin pëóshia isan. Pëóshcëbë ca banai sharatima nëtëishiáxa, media hora 'itámainun.

Mëcën achúshi 'imainun achúshi anun quirica tacáshcacë ñu pëóshcëcëxun ashiquin pëóshcëcëbëtan Juanën ñu isa

2 Usaía 'icëbëtan cana mëcën achúshi 'imainun rabë ángel Nucën Papa Dios bëmánon nicë isan. Iscëxun ca Nucën Papa Diosan 'ináncëxun, a ángelcama achúshi achúshinën manë banañu biáxa.

3 Usa 'ain ca bëtsi ángelribi, aín curi xanpa tuíanx uax, anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'icë anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti, curi 'acëribi, a rapasu niracëaxa. Usai 'ia ca aín uncaman a rabianan ñucacë banacamabëa aín cuin t'exëquianx 'irutanuan nëënun Nucën Papa Diosan 'itsaira tsëpasa ñu a ángel 'inánxa.

4 Angelnëan tuíncë xanpa anuax ca sanu cuínbë, aín uncaman a rabianan ñucacë bana, ax anu Nucën Papa Dios 'icë anu cuaruaxa.

⁵ Usai 'icëbëtan ca ángelnën anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti, anua tsisu rëquirucë biquin, a xanpanu 'aruquin buácatancëxun menu niaxa. Nicëbëa caná mëríti banacëbë ca bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiaxa.

Manë banañucama

⁶ Usai 'icëbëtan ca a ángelcama mëcën achúshi 'imainun rabë, an aín manë banañu banonuxun mëníoxa.

⁷ Achúshi ángelnën pain ca aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru, a 'imainun tsi rëquirucë, acamabë imi mëscúcë, acamax meu nicëx rëucüaxa. Rëucucëbë ca 'aisamaira 'aíshbi mecama nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi nëëmëti nëtéaxa. Icama 'imainun basi paxacamaribi nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi, amo 'icë achúshi ca nëëmëaxa.

⁸ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banoxa. Usocëbë ca achúshi ñu chaira aín bashi nëëmécësa 'icë nicëxa parúnpapanu nipacëcëbë parúnpapa chaira 'aíshbi nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi imisa 'iaxa.

⁹ Usai 'icëbë ca anu 'icë ñuinacama 'imainun anu 'icë manë nunticamaxribi, 'itsa 'aíshbi nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi cëñuti nëtéaxa.

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca 'ispa chaira, bimicëxa taban rëquirucësa 'aish naínuax rëquícuaiánx nipacëaxa. Usari 'i ca bacacamabëa xëxácama 'itsa 'aíshbi nëbétsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aín, amo 'icë achúshinu nipacëaxa.

¹¹ A 'ispax ca Mucaira caquin anëcë 'iaxa. Anu a 'ispa nipacëcë bacacamabë ca xëxácamaribi mucaxa. Usai 'ia mucacë cupí ca 'aisamaira uni bamaxa.

¹² Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banoxa. Banocëbë ca bari, 'uxë 'imainun 'ispacamaribi 'itsa 'aíshbi nëbétsi rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi bënámëti pëquicëma 'icën. Usa 'ain ca nëtë 'imainun imëribi nëbétsi rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi bari, 'uxë, 'ispacaman pëcacëma 'iaxa.

¹³ Usacëbëtan istëcënquin cana ángel naínuax nuania isan. Nuania, munuma banai ësai quia cana cuan:

—Manë banañu rabë 'imainun rabë banocë 'aínbi ca rabë 'imainun achúshi ángelnënríbia banocëbëtan, axa menu bucucë unicaman masócë 'ixun 'aisamaira paë tanti 'icën. Achúshi banocëbë tëmëranan ca bëtsi banocëbëribi tëmëranan bëtsiríbia banocëbë usaribiti tëmëratëcënti 'icën.

9

¹ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín manë banañu banoxa. Banocëbëtan cana naínuaxa 'ispa achúshi menu nipacëcë isan. Nucën Papa Diosan 'inácëxun ca anun quini chaira 'aish nëmínra xëocati ñu bixun tuíanxa.

² A tuíncë ñu anun ca quini chaira 'aish nëmínra a xëocaxa. Xëocacëx ca anuax tsin cuin chiquíaxa, manë tsi rëquirucë aín cuin chiquícësaribi 'inun. Chiquíquin a cuinan mapucëx ca bari bëánquicësa 'iaxa.

³ A tsin cuínuax ca 'aisamaira chanpusaribi ñu chiquíaxa, mecamanu cuanux. Nucën Papa Diosan 'imicëx ca a chanpucaman paëx, nibantan paësaribi 'iaxa.

⁴ Tsin cuínuax chiquitia ca Nucën Papa Diosan a chanpucama caxa: Menu 'icë basi, imaxu, chucu, ro, i acama camina 'atimotima 'ain. A 'aquinma camina, ax ca 'ënan 'icë quixun 'unánun aín bëmánanu 'ën anë 'aquin 'unántiocëma uni acama cuni 'atimoti 'ain.

⁵ Mécën achúshi 'uxéan paë tanun 'aquinbi camina a unicama bamamitima 'ain. Usoquian cacëxun 'acëx ca aín paëx nibantan uni 'acëxuan paëcësa usaribi 'iaxa.

⁶ Usaía 'imainun ca a 'acë unicamax axbi bamatisa taníbi bamatima 'icën. Asérabi cana bamatisa tani quibi ca 'aisamaira oquin paë taníbi bamatima 'icën.

⁷ A chanpucamax ca anúan 'acánani suntáru cuancë caballo usaribi 'iaxa. Aín maxcánu ca curi mañuti 'acësa 'iaxa. 'Imainun ca aín bëmánan unin bëmánansa 'iaxa.

⁸ Aín bux ca xanun busa 'iaxa, aín xëtax ca 'inúanën xëtasa 'iaxa.

⁹ Aín namicamax ca manë chupan rabumëcësa 'iaxa. 'Tanan ca aín pëchi banamiaxa. Nuánquianquin ca 'aisamaira autua an niquincë caballonën 'acánani cuanquin buancëxa banacësaribi oquin aín pëchi banamiaxa.

¹⁰ A chanpucaman tispin ca nibanta inasaribi 'iaxa. Ax ca anúan mecën achúshi 'uxën uni paë tanmiti 'iaxa.

¹¹ A chanpucaman 'apu ax ca quini chaira 'aish nëmínra anu 'icë ñunshíncaman cushi 'iaxa. A ñunshinan anëx ca hebreo banan cacë Abadón 'icën, griego banan cacë ca Apolión 'icën.

¹² Usaquin ca rabë 'imainun rabë ángelnëan aín manë banañu banocëbëtan bëtsi ángelnëribi aín manë banañu banocëbëtan chanpun pain 'aisamaira oquin unicaman paë tanmiaxa. Usaquian 'acëbëtanbi ca rabë ángelnën aín manë banañu unicama paë tanun banocëma pan 'icën.

¹³ Banoíma 'ixun ca a rabë ángel achúshinën aín manë banañu banoxa. Banocëbëtan cana anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'icë anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti, curi 'acë, aín cuëbícamanu i, vaca matúxcasa 'itánun 'acë, rabë 'imainun rabë, anuaxa banaia cuan.

¹⁴ Banaquin an bërí manë banañu banocë ángel a caía, ësai quia cana cuan: —Camina Eufrates cacë baca rapasunuxuan nëacë rabë 'imainun rabë ángel a tubuxun ënti 'ain.

¹⁵ A rabë 'imainun rabë ángelcama Eufrates baca rapasunuxuan nëacë, ax ca anúan camabi unicama rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi acama 'ati nëtë utámainun nëacë 'iaxa. Usa 'ain ca anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti anuaxa banaia a cuaxun, manë banañu tuíncë ángel an nëacë ángelcama tubuxun ëanxa. Usaquin ca a baritia, a 'uxë, a nëtë, a horabi ca unia 'anun ëncë 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin 'axa.

¹⁶ A rabë 'imainun rabë ángelcama aín suntárucamax ca 'aisamaira caballonu tsócë 'iaxa. Acamax ca 'aisamaira 'aish doscientos millones 'icë quiáxa quia cana cuan.

¹⁷ 'Ën iscëx ca a caballocama ësa 'iaxa: anu tsócë suntárucaman manë chupa atun shicánu 'icë ax ca tsi rëquirucësa 'ianan cuman batsisa 'aíshbi tunántani 'ianan curúnsa 'iaxa. A caballocaman maxcatax ca 'inúanën maxcása 'iaxa. Aín cuëbínuax ca tsi rëquirucë 'imainun tsin cuin 'imainun azufre cacë ñu nëëmëti chiquíaxa.

¹⁸ Caballonën cuëbínuax chiquícë ñucamax chiquíquin ca unicama nëbëtsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi cëñuaxa.

¹⁹ A caballocaman inax ca maxcáñu 'aish runusa 'iaxa. Anun ca unicama paë tanmiquin 'atimoxa. Usai 'iquin ca caballocaman aín cuëbínuax chiquícë ñucama 'imainun aín ina runusa, anun unicama 'aisamaira oquin 'atimoquin cëñuaxa.

²⁰ 'Aisamaira oquin 'atimocëxbia bamacëma unicamax ca sinanaquin, atun ñu 'aisama 'acëcama ëncëma 'iaxa. Ñunshin 'atimacama rabianan ca unin 'acë ñu, curi 'acë 'imainun uxua manë 'acë 'imainun panshían manë 'acë 'imainun maxax 'acë 'imainun i 'acë, a ñucaman isíma 'ianan cuatíma 'ianan nitsíamabi, a rabiquin an 'acësabi oquin ñu 'atima 'ati ënquinma 'axa.

²¹ Uni 'ati, 'imainun ñu xëax ñubë 'iti, 'imainun aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'iti, 'imainun aín bënëma 'aínbi uni itsibë 'iti, 'imainun ñu mëcamati, acama sinanaquin ënquinma usabi oquin 'axa.

10

Quiricaratsuñu ángel 'ia

¹ Bëtsi ángel cushiira, axribia naínuax aia cana isan. Ax ca nëtë cuin mëu nicësa 'ianan aín maxcá manámi nónbai 'imainun aín bëmánan bari pëquicësa 'iixa. 'Ianan ca aín quisi rabë tsi rëquiruia iscësa 'iixa.

² Aín mëcënan ca bacacë quiricaratsu tuíanxa. Usai 'iquin ca aín taë mëqueunën parúnpapa amánan aín taë mëmiunën me amáxa.

³ Usai 'itancëx ca 'inúan munuma banacësari banaxa. Banacëbë ca mëcën achúshi 'imainun rabë canacamë'ëoribi banaxa.

⁴ Caná banacëbëtan a banacama cuënëoti 'ixunbi cana naínuaxa ëesai banaia cuan:

—Canacaxa quicëcama camina uisai quicë cara quixun unin 'unánun cuënëotima 'ain.

⁵ Angel an aín taë itsin parúnpapa amánan aín taë itsin me amácë, an ca aín mëcën mëqueu 'icë manámi oxa.

⁶ Manámi oquin ca caxa:

—Axa bamatimoí tsócë, an naí, me, parúnpapa, acama 'imainun anu 'icë ñucamaribi unio Nucën Papa Dios, an cuamainun cana cain: Ax quiasabi oi ca bërí 'iti 'icën.

⁷ Bëtsi ángelnën aín manë banañu banocëbë ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uncamaxa, usai ca 'iti 'icë quiásabi oi 'iti 'icën. A bana uisai quicë cara quixun unin 'unánma 'aínbi ca a bana quicësabi oi 'iti 'icën, manë banañu banocëbë.

⁸ A ángelnëxa quicëbëtan cana naíucüax banaia cuatëcëan, ëesai qui:

—A ángel, axa parúnpapa 'imainun menuribi nixun aín mëcënan bacanuxun tuíncë quiricaratsu a ca bitsi cuan.

⁹ Usaquian 'ë cacëx, ángelnu cuanquin cana —quiricaratsu camina 'ë 'inánti 'ai —quixun can. Cacëxun ca 'ë caxa:

—A cënë 'icë, ca bit. Bixun ca pit. Picëx ca min cuëbínuax bataira 'aish buna rëpasaribi 'iti 'icën. Usa 'aíshbi ca min pucu 'ucë mëucüax mucaira 'iti 'icën.

¹⁰ Usaquin caquian 'ë 'ináncëxun, aín mëcënuax bixun cana a quiricaratsu pian. Picëx ca 'ën cuëbínuax bataira 'aish buna rëpasa 'iixa. Bata 'aíshbi ca 'ën 'ecëx 'ën pucunuax mucaxa.

¹¹ Usai 'icëbëtan cana ënë banaribi cuan:

—Bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi nëtënu 'ianan bëtsi bëtsi banan banacë, a unicama ñuia Nucën Papa Dios quicë bana camina unicama ñuixuntëcënti 'ain.

11

Jesucristo ñuiquin an cacë ca rabë 'icë quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana Nucën Papa Diosan 'ináncëxun i tsatisa biquin ësaia quiaribi cuan:

—Tsatisa ënë i bixun camina anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín chaxcë tupúnti 'ain. Tupúanan camina anuxun ñu sanutanun nëënti, aín chaxcëribi tupúnti 'ain. Tupúanan camina an anuxun Nucën Papa Dios rabicë unicama cara uiti 'icë quixun 'unánuxun tupúnti 'ain.

² A xubu rapasu 'icë me mëníocë, ashí camina tupúntima 'ain. Ax ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma uncamaxa anu 'inun ëncë 'iti 'icën. A

unicaman ca cuarenta y dos 'uxēcama anu a xubu 'icē ěma, Jerusalén, a 'atimoi niti 'icēn. Usa 'ain camina a xubu rapasu 'icē me mēnócē, a tupúntima 'ain.

³ A unicamaxa 'atimati anu nimainun cana an 'ě ñuiquin unicama canun rabé uni xuti 'ain. A uni rabé ax ca rabé olivos cacē iisa 'imainun rabé anu lamparín nanti ñusa 'icēn. An ca 'ěn xucēxun 'aisamaira nētē, mil doscientos sesenta, a nētēcama 'ě ñuiquin bana unicama ñuixunti 'icēn. Atux ca masá nuitucé unían pañucēsaribi chupa pañucé 'iti 'icēn.

⁴ An 'ě ñuiquin unicama cati rabé uni axa rabé olivos cacē iisa 'imainun rabé anu lamparín nanti ñusa 'icē ax ca anua Nucēn 'Ibu Dios, axa camabi menu 'icē unicaman 'ibu 'icē, a bēmánon nitsíncē, a 'icēn.

⁵ Unían a 'atimoisa tancēxun ca atun aín cuēbínua tsi rēquiruia chiquínquin cēñuia. An a 'atimoisa tancē unix ca usaquian 'acēx bamati 'icēn.

⁶ A rabētax ca cushiñu 'icēn. Usa 'ixun ca 'aisa tanquin atúan Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin bana ñuixunmainuan 'uí 'ibúaxma 'inun 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bacanu 'icē 'unpax imi 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bētsi bētsi ñu 'aquín paē tania tēmēranun unicama 'imiti 'icēn. Uiti oquin cara usoquin 'aisa tania usoquin ca 'ati 'icēn.

⁷ Atúan unicama bana ñuixuncē nētēcama inúcēbē ca piánancē ñuinasa ñu, ax quini chaira 'aish nēmínra, anuax chiquíti 'icēn. Chiquítancēxun ca an unicama bana ñuixuncē rabé, ami nishi abē 'acánanquin ñusmoquin bamamiti 'icēn.

⁸ Bamamicē 'aíshbi maíncēma 'aish ca a ěma cha, anu Nucēn 'Ibu Jesús i curúsocēnu matása, Jerusalén, anu 'icē bainu racáti 'icēn. A ěmax ca Sodoma 'imainun Egipto caquin anēcēribi 'icēn, anu 'icē unicamaxa Sodoma 'imainun Egiptonu 'icē uníxa 'iásaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncēma 'ain.

⁹ Rabé 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárutamainun anu racacē ca anu cuancē unicama, bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi menuax ucē 'ianan bētsi bētsi banan banacē, acaman isquin, uni raírínēan maíntisa taniabi 'amitima 'icēn.

¹⁰ A rabētan Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquin atun 'uchacama sinánmicē cupí ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicama a rabé bamacē isi cuēēnti 'icēn. Cuēēni ca abēa nuibanancē unicamabē ñu 'inánanti 'icēn.

¹¹ Rabé 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárucēbē ca a rabētax bamaxbi Nucēn Papa Diosan 'imicēx uinacētēcēni niruaxa. Nirucēbē ca an atu iscē unicama ratuti racuēira racuēaxa.

¹² Racuécēbētan ca a rabētan ěsaquin caía naínuax banaia cuaxa:

—Nēri ca ut.

Cacēx ca axa atumi nishcē unicaman ismainunbi nētē cuinan nēbētsiocēx naínu cuanxa.

¹³ Usai 'icēbē ca me 'aisamaira shaíqui axa. Shaíqui ca Jerusalén ěma nēbētsi rabé, mēcēn rabé oquin tēcēsa 'aíshbi amo 'icē achúshi rurucubuaxa. Rurucubucēbē ca 'aisamaira uni siete mil bamaxa. Acama bamacēbētan ca bamacēma unicaman racuēquin, Nucēn Papa Dios naínu 'icē rabi axa.

¹⁴ Usaquin ca mēcēn achúshi ángelnēn aín manē banañu banocēbētan bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banocēbētan unicaman 'aisamaira paē tantēcēanxa. Usocēbētan ca ángel itsi an tsiánquiira aín manē banañu, unicama paē tanun banocēma pan 'ixunbi bērí banotí 'icēn.

Ashiquin manē banañu banoti

¹⁵ Usa 'ain ca a ángelnēnbi aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana naínuax sharati munuma banaia ěsai quia cuan:

Bērí ca Nucēn 'Ibu Dios 'imainun Cristo, Nucēn Papa Dios an uni iēminun caísa, axēshi 'Apu 'ia. Nētētimoí usabi 'inux ca 'ia.

16 Usai banacëbë ca caniacëcë unicama mëcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë, axa anu Nucën Papa Dios 'icë, a bëmánon tsócë, acaman rantin puruni racábuti meu bësuquin Nucën Papa Dios rabiáxa.

17 Rabiáquin ca caxa:

Nucën 'Tbu Dios, min cushi ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Camina usabi 'iá 'ianan usabi 'aish, usabi 'iti 'ain. Cushiira 'ixun camina min cuëncësabi oquin 'ain. 'Ai camina bërí mixëshi min unicaman 'Apu 'ain. Usa 'icë cananuna bërí —asábi ca —quixun caquin mi rabin.

18 Axa mimi sináncëma unicamax ca mimi xumatati nishaxa. Nishcë 'aínbi ca anun min uisoquin caramina atu 'ati 'ai, usoquin 'ati nëtë uaxa. Anun min camabi uni bama 'aíshbia baísquicë isti nëtë ca uaxa. An mix quicë bana uni ñuixuncë unicama, 'imainun axa min aín 'uchacama tërënnun mimi catamëcë 'ixun min bana cuacë unicama, aín cushi unicama 'imainun cushima uncamaribi, camabi isquinmi anun mibëa 'inun biti nëtë ca uaxa. 'Imainun ca anúan 'uchañu unicama anua atun ñu 'atima 'acë cupí camabi 'uchañu uni 'iti anu cuanti nëtëribi uaxa.

19 Usai 'icëbë ca naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín xëcuë xëoquiáxa. Xëoquicëbëtan cana bunánti, anua Nucën Papa Diosan cuëñëo maxax pará rabë nancë, a isan. Iscëbëa munuma caná mëriti banacëbë ca bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiáxa. 'Imainun ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru ax rëucubuaxa.

12

Xanu 'imainun pianancë ñuina chaira capësa 'aíshbi ushíainra ñui quicë bana

1 Usai 'icëbëtan cana achúshi ñu naínu 'icë isan, ax ca xanu 'iáxa. Xanu 'aíshbi bari mëu nicësa 'ianan ca aín taë shimú 'uxë 'iáxa. Aín maxcánu ca mëcën rabë 'imainun rabë 'ispa mañutiocë 'iáxa.

2 Tuñu 'aish ca a xanu bacénux paë tani bënëti cuëncëanxa.

3 A istancëxun cana bëtsi ñuribi naínua isan, ax ca pianancë ñuina chaira, maxë capësa 'iáxa. Aín maxcá ca mëcën achúshi 'imainun rabë 'iáxa. Usa 'aish ca aín maxcá achúshi achúshinu mañuti 'iáxa. Aín matúxcacama ca mëcën rabë 'iáxa.

4 Aín ina chaira anun ca maëncësoquin 'ispacama nëbëtsi, rabë 'imainun achúshi oquin tëacësa 'aíshbi amo 'icë achúshi menua nipacënnun rëupaxa. Usoquin 'ispa rëupatancëx ca bacënia aín tuá 'enux, tuñu xanu bëmánon níracëaxa.

5 Niracëxuan caínmainun ca a xanu bëbu tuá bacëanxa, ax canitancëx cushi 'ixun ca camabi menu 'icë unían aín bana cuanun 'imiti 'icën. Usa 'ain ca aín tita bacëncë 'icë, anua ax 'icë anu abë 'Apu 'inun Nucën Papa Diosan buánxa.

6 Bacëntancëx ca a xanu anu uni 'icëma menu cuanxa, anua ax 'iti Nucën Papa Diosan mënío anu. Mil doscientos sesenta nëtën 'i anu 'ia ca an mëníosabi oquin Nucën Papa Diosan anúan ax upitax tsónun piti 'inánti 'icën.

7 Usaía 'ian ca Nucën Papa Diosan nëtënuax, ángelcaman cushi, Miguel, a 'imainun aín ángelcamax, pianancë ñuina chaira maxë capësa a 'imainun aín ángelcamabë 'acananxa.

8 'Acananquin ca Miguel 'imainun aín ángelcaman, pianancë ñuina chaira maxë capësaacëñun aín ángelcama ñusmoxa. Ñusmocëbë ca Nucën Papa Diosan nëtënu anua atux 'iti 'aíma 'iáxa.

9 Anua atux 'iti 'aíma 'ain ca pianancë ñuina chaira maxë capësa a aín ángelcamacëñunbi Nucën Papa Diosan chiquínxun menu niáxa. A capësa ñuina ax ca an bëráma Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'aish ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an camabi menu 'icë unicama paráncë a 'icën.

¹⁰ Usaía 'icëbëtan cana Nucën Papa Diosan nètënuaxa ësai munuma banaia cuan:

—An ami catamëcë unicama, nucën xucéantu, 'atimaquin ñuiquin nètëquinma nètëmbi 'imëbi Nucën Papa Dios manóncë, ax ca ënua chiquíncë 'icën. Usa 'ain ca bërí an aín cushímbi ainan 'inun uni iëmicë, Nucën Papa Dios, ainshi asérabi aín 'Apu 'ixun, aín unicama bërúanan Cristo atun 'Ibu 'inun 'imiaxa.

¹¹ Aín unicama, nucën xucéantu, ax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ami catamëcë cupí atun 'ucha tërëncë 'ianan aín bana ënquinma sináncë 'aish, ñunshin 'atimanën 'apúan 'atima ñu 'amicëma 'iaxa. Atun ca axa ami nishcë unin bëtsi bëtsi ocëx bamatisa 'ixunbi Nucën Papa Diosmi sinánti ëncëma 'icën.

¹² Ñunshin 'atimanën 'apu a Nucën Papa Diosan aín nètënuaxa chiquíncë 'ain, camina a nètënu 'icëcama, mitsux cuëenti 'ain. Mitsu usaquin canan cana axa menu 'icëcama 'imainun axa parúnpapanu 'icëcama ësakin cain: Nucën Papa Diosan aín nètënuaxa chiquíncë 'aish ca ñunshin 'atimanën 'apu 'aisamairai nishaxa, anun an ñu 'ati nètë ca 'itsama 'icë quixun 'unani. Nishquian ñu 'acëbëtan camina 'aisamaira masá nuituquin tëmëratí 'ain.

¹³ Usaía naínuax banaia 'ën cuacëbëtan ca pianancë ñuina chaira maxë capësa an —naínua chiquínxun ca 'ë menu niaxa —quixun 'unánquin, xanu axa bëbu tuá bacëncë, a 'atimonuxun nuiaxa.

¹⁴ Nuicëxbi ca a xanux Nucën Papa Diosan 'imicëx, tëtëcamë'ëon pëchisa rabë 'aish aín pëchi chaira 'iaxa. Anun anu uni 'icëma me, anu a ñuina chaira capësa ax cuantima, anu nuánti cupí ca usaquin Nucën Papa Diosan 'imiaxa, anuxun an mëníosabi oquin rabë 'imainun achúshi baritia 'imainun mëcën achúshi 'imainun achúshi 'uxën piti 'inánuxun.

¹⁵ Ñuina chaira capësa an ca a xanua bacan buántanun quixun aín cuëbitan 'unpax chaira, a caxuxun xucaxa.

¹⁶ Usocëbë ca me amo rabë tuqui baquicëbë, a ñuinacan xucacë 'unpax me 'ucë mëu atsini nètëaxa. Usai 'ia 'unpax me 'ucë mëu atsíncëbëtan ca a xanu bacan buáncëma 'icën.

¹⁷⁻¹⁸ Usai 'ia isi ca ñuina chaira capësa ax 'aisamairai xumatí xanumi nishaxa. Nishi ca a xanun rëbúnqui raíri, an Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'acë 'ianan an Jesucristomi sinánti ëncëma, a unicamabë 'acananí cuanxa.

13

Ñuinacan'ëo rabë ñui quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana parúnpapa masinu nixun ñuinacan'ëo parúnpapanuax uax 'iruia isan. A ñuinacan'ëo ax ca aín matúxcanëx mëcën rabë 'imainun aín matúxcanu 'icë mañutiribi mëcën rabë 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcataxribi mëcën achúshi 'imainun rabë 'imainun, aín maxcácamanuribi Nucën Papa Dios 'atimaquin ñui quicë bana cuëncë 'iaxa.

² A parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëox ca paru 'inúansa 'ianan aín taë xaëon taësa 'ianan aín cuëbitax 'inúan cuëbisa 'iaxa. A parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo ca capësa ñuinacan aín cushi 'inánan, aín bana cuacësaribi oquin aín bana cuanan unicaman an sinánmicësa oquin 'anun 'imiaxa.

³ 'Ën iscëx ca a parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo aín maxcá achúshi, unin motisama oquin tëacësa 'aishbi mooxa. Mocëbë ratúquin ca camabi menu 'icë unin —cushiira ca ax 'icë —quixun sinánxa. Usaquin sinánquin ca aín bana cuaxa.

⁴ Parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo a, aín cushi 'ináncë cupí, ca capësa ñuina chaira a camabi menu 'icë unicaman rabiaxa. Rabianan ca

parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëoribi rabi —asaribi ñu ca 'aíma 'icē — quianan ca —axa abē 'acanananti ca 'aíma 'icē —quiaxa.

⁵ Usai quicēbētan ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo, ax a cērúai ami 'atimati bananun Nucēn Papa Diosan éanxa. Usaquin ca cuarenta y dos 'uxēan unicaman aín bana cuanun éanxa.

⁶ Usaquian éncēxun ca aín cuēbitan Nucēn Papa Dios 'imainun anua ax 'icē 'atimaquin ñui bananan, aín nētēnu abē 'icē aín unicamaribi 'atimati banaquin ñuiaxa.

⁷ Usaquian éncēxun ca camabi menu 'icē unicama, axa Nucēn Papa Diosmi catamēcē, abē 'acananquin ñusmoxa. Ñusmoxun ca camabi menu 'icē unicama, bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi banan banacēcama, aín bana cuanun 'imiaxa.

⁸ Énē menu bucucē, ui unicamax cara me uniotabacē 'ain, Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu aín anē cuēnēoma 'icē, a unicaman ca axa parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo aín bana cuanan rabiata.

⁹ Uicaman cara upí oquin 'unántisa tania an ca aín pabitan éné bana cuaquin aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn, éσαι quicē:

¹⁰ Uicaman cara uni itsi sipuanun 'inania, acamaxribi ca sipuacē 'iti 'icēn. An uni itsi manē xētocēn 'acē uni, a ca bētsi unínribi usaribi oquin 'ati 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucēn Papa Diosmi catamēcē unicaman uisai cara ñu 'icēbētanbi Nucēn Papa Diosmi sinánti éntima 'icēn.

¹¹ Bētsi ñuinacan'ëoribi cana me mēucūaxa aia isan. Aín matúxca rabētax ca carneronēn matúxcasaribi 'iaxa. Ax ca capēsa ñuina chaira ax banacēsaribi banaxa.

¹² A ñuinacan'ëo me mēucūax ucē, aín cushi ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo abē 'aish aín cushisaribi 'iaxa. Usa 'ixun ca camabi menu 'icē unicaman parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo, axa motisama oquin tēacē 'aishbi mocē, a rabinun me mēucūaxa ucē ñuinacan'ëon rabimíaxa.

¹³ Me mēucūaxa ucē ñuinacan'ëo an ca unían iscēma ñu 'anan unin 'acēma ñu 'axa. Usaquin 'anan ca unicaman ismainunbi tsi naínua menu 'ibúmiata.

¹⁴ Parúnpapanuax uaxa 'irucē ñuinacan'ëon ismainun, usoquin 'anúan Nucēn Papa Diosan éncēxun ca unían iscēma ñu 'anan acēma ñuribi 'aquin, éné menu 'icē unicama paránxa. Paránan ca a ñuinacan'ëo parúnpapanuax uaxa 'irucē axa manē xētocēn motisama oquin tēacē 'aishbi mocē, abi tanquin a iscēsaribi 'itánun 'anun uni 'amiata.

¹⁵ 'Amitancēxun ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo a tanquin 'acē ñu a banamiata. Banamiquin ca uicaman cara a ñu ax isa dios 'icē quixun rabiçēma 'icē, acama 'anun quixun uni 'amiata.

¹⁶ Usaquin 'anan ca camabi uni, 'apu unicama 'imainun 'apuma unicamaribi, ñuñu unicama 'imainun ñuñuma unicamaribi, an uni ñu mēēxuncēma unicama 'imainun an uni ñu mēēxuncē unicamaribi, camabi aín mēcēn mēqueu parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëonan 'inun 'unántioquin cuēnēocē 'inun 'amiata. 'Amianan ca aín mēcēn mēqueu 'unántiocēma 'icē, aín bēmánanu 'unántioquin cuēnēomiata.

¹⁷ 'Unántioquin cuēnēocē bana ax ca parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ëo aín anē 'iaxa. Aín anē 'acēma 'ain ca aín número cuēnēocē 'iaxa. Ui unicamax cara 'unántioquin cuēnēocēma 'icē an ñu maruanan ñu bití ca 'aíma 'iaxa.

¹⁸ An ñu 'unáncē unin ca parúnpapanuax uaxa 'irucē ñuinacan'ëo uisai quicē cara aín número 'icē quixun 'unánti 'icēn. Aín númeroñex ca, seiscientos sesenta y seis (666) 'icēn. Anēñu 'aishbia númeroñu unisaribi ca a ñuinacan'ëon número 'icēn.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil uníxa cantati bana

¹ Usaquin istancëxun istęcënquin cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a matá me Sión cacë, anua Jerusalén 'icë, anu nicë isan. 'Ēn iscëx ca abë 'aisamaira uni, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) unicama, axa aín bëmánanu Cristonën anë 'imainun Nucën Papa Diosan anënribi cuënëocë, a unicamax 'iaxa.

² A isanan cana naínuaxa banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushíinra banaruia cuacësa 'ianan caná munuma banacësaribi 'aish 'itsa unían aín arpa 'aia cuacësaribi 'iaxa.

³ Acama ciento cuarenta y cuatro mil unicamax ca anun cantacëma, canta iotan cantaxa. A cantax ca anu Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon 'imainun axa bamatimoi tsócë 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, acama 'imainun anu 'icë caniacëcë unicama męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë, acaman bëmánauncüaxa cantacë 'iaxa. Uinu 'icë unínbí ca a canta 'unántima 'icën, unicama ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) a Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmicë, acaman cuni ca a canta 'unánxa.

⁴ A unicamax ca xanubë 'uchacëma 'ianan ñu 'atima 'ati cuëñima Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ainanshi 'aish, ax quicësabi oí 'ia. Acamax ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëmicë 'ianan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ainanribi 'inun aín 'uchacama tërëncë a 'icën.

⁵ Ēnë unicamax ca aín nuitu aséribi upí 'aish cëmëi banacëma 'aish anu Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánon 'ia.

Rabë 'imainun achúshi ángelnëxa bana

⁶ Usa 'ain cana bëtsi ángelribi isan. Camabi unin cuanun ca naínu nuani munuma banai, Cristo cupí ca unicamax xëñíbu a 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiaxa. Camabi menu 'icë unicama bëtsi bëtsi unibu, bëtsi bëtsi menu 'icë, bëtsi bëtsi banan banacë an cuanun,

⁷ ca ësai munuma banaquin caxa:

—Anun Nucën Papa Diosan camabi uni aín ñu 'acësabi oquin, uisa cara oti 'icë usoquin 'ati nëtë ca uaxa. Usa 'ain camina ami racuéquin a rabiti 'ain. An naícama, mecama, parúnpapacama, xëxácama unio, a camina rabiti 'ain.

⁸ Usai quicëbë ca bëtsi ángelribi a caxu ai quiaxa:

—Babilonia, a ëma chaira, anu 'icë unicaman ca aín xanuma 'aínbi xanu itsin ñunshini cuëñti, 'imainun 'aisamaira ñu 'atima, an 'acësaribi oquian 'anun quixun camabi menu 'icë unicama 'unánmiaxa. A ëma 'imainun anu 'icë unicamax ca bërí cëñúaxa, ca 'aíma 'icën.

⁹ Usai 'icëbë ai ca bëtsi ángelribi munuma banai ësai quiaxa:

—Uicaman cara parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo 'imainun a tanquian a iscësa oquin unin 'acë ñu a rabicë cupí aín bëmánanu cuënëocë unicama, 'imainun aín bëmánanu cuënëocëma 'aish aín męcënu cuënëocë 'icë

¹⁰ a unicama ca Nucën Papa Diosan 'aisamairai ami nishquin castícantí 'icën. Acaman ca anuaxa manë tsi 'imainun azufre rëquirucë, anuxun 'aisamaira oquin paë tanti 'icën. Nucën Papa Diosan ángelcama 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, acaman ca atúxa usai 'ia isti 'icën.

¹¹ Manë tsi anuxuan atun xëñíbu a 'aínbi paë tanti, anuax ca aín cuin nëtëtima tëxëquiruía. Usai ca an parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, 'imainun a tanquian a iscësa oquin unin 'acë ñu a rabicë unicama, 'imainun ñuinacan'ëon anë anu cuënëocë unicaman nëtëtimoquin nëtënbi imëbi paë tanti 'icën.

¹² Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unicama, an aín bana quicësabi oquin 'anan Jesúsmi catamęcë, acaman uisai cara ñu 'icëbë tëmëraquinbi aséribi ami sinánti ëntima 'icën.

¹³ Usai ángel banaia cuatancëxun cana naínuaxa ësaquin 'ë cai banaia cuan:

–Ënë bana ca cuënëot: Ax Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë unicamax ca bamatancëx chuámarua tani cuëënti 'icën. Naínuaxa banai quicësaribi oi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ëesai quia: Usa unicaman ca bamatancëxun tëmëratëcënquin paë tantëcëntima 'icën. Añu ñucama cara Jesucristonan 'ixun a 'axuanxa, acama ca Nucën Papa Diosan manquinma sinania. Usa 'ain ca a unicama chuámarua tani cuëënti 'icën.

Uva bimi bicësaribi oquin uni biti bana

¹⁴ Usaquin istancëxun istëcënquin cana nëtë cuin uxuanua unisa 'aish tsócë isan. Aín maxcánu curi 'acë mañuti 'imainun ca aín mëcënan machítusa 'aishbi tëntúñu manë cuëñucë tuíncë 'iaxa.

¹⁵ Usai 'imainun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anuax bëtsi ángel chiquíaxa. Chiquiti munuma banaquin ca axa nëtë cuínu tsócë a caxa:

–Bimicama ca pëcëti sënëanxa, anun a biti nëtë ca uaxa. Min manë cuëñucë, anun camina bimicama biti 'ain, bixun camina timëti 'ain.

Usai bimi biti ñui quíbi ca ángel, uni biti ñui quiaxa.

¹⁶ Quicëbëtainshi ca axa nëtë cuínu tsócë an, unían manën tëaquin bimi upíbu bicësaribi oquin, camabi uni upíbu biaxa.

¹⁷ Usoquian axa nëtë cuínu tsócë uni an upí unibu bicëbë ca bëtsi ángel naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquíaxa. Chiquíquiiani ca anribi machítusa 'aishbi tëntúñu manë cuëñucë buánxa.

¹⁸ Buania chiquicëbë ca ángel itsi, an ñu tsi nëënmíanan tsi bënënti cushiñu, ax anuxun sanutanun tsëpasa ñu nëënti anuan chiquíaxa. Chiquítancëxun ca munuma banaquin axa manë cuëñucëñu ángel caxa:

–Uvas bimicama ca pëcëti sënëanxa. Usa 'ain camina min manë cuëñucë, anun tëaquin uvas bimicama biti 'ain, bixun camina timëti 'ain.

¹⁹ Quicëbëtan ca ángelcaman aín manë cuëñucë, anun tëaquin biquin timëtancëxun, anuxun chinínti anu buánxun bucúanxa. Usoquin 'acë, ax ca an aín bana cuaisama tanquin Nucën Papa Dios nishmia unicama a ñui quicë 'icën. Ax ca uisaira oquinshi cara Nucën Papa Diosan a unicama castícantí 'icë qui quicë 'icën.

²⁰ Usoquian anuxun uvas bimi chinínti anu bucunia cana isan. Iscëx ca ëmanuax anuxuan chiníncancëx 'aisamaira imi ëbánquianxa. A imi ëbanquianxa racacë, aín nëmin ca caballo nicë aín cuëbí sënëñ 'iaxa. Usa 'aish ca a imia me mapubiani ëbánquiancë, ax trescientos kilómetros sënëñ 'iaxa.

15

Ashiquian ángelnën, mëcën achúshi 'imainun rabë oquin unicama paë tanmia

¹ Usai 'icëbëtan cana bëtsi ñuribi naínu 'icë isan. A isi cana ratúan. Ratúquin cana ángel mëcën achúshi 'imainun rabë isan. Acama achúshi achúshinëx ca anun menu 'icë unicama aín 'ucha cupí castícantí ñuñu 'iaxa. Usoquin ca anuishi sënëonquin aín nishcë sënëntanun Nucën Papa Diosan 'amiaxa.

² Usoquin ángelcama isanan cana parún papa upí, bëxnan bëxnánquicë iscësa 'aishbi 'unpáxma 'aish tsi rëquirucëcëñun mëscucë iscësa isan. Anu ca 'aisamaira uni, arpa, anun Nucën Papa Dios rabiti, a ñuñu sëtëaxa. A unicamax ca parúnpapanuax uaxa 'irucë ñuinacan'ëo, a rabicëma, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu rabicëma, 'ianan aín número aín bëmáñan 'imainun aín mëcëñu 'acëma 'iaxa.

³ Anuax ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Moisés, an Nucën Papa Diosan cacësabi oquin 'á, a sináñan Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an

Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin 'á, aribi sinani ca Nucën Papa Dios rabi cantaxa. Èsai quicë ca a canta 'iaxa:

Minmi 'acë ñucamax ca upíira 'icën, unin sináncësamaira oquin sinánquin camina ñu 'acën. Mix camina Nucën 'Ibu Dios 'ain. Min cushix ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Mix cushiira 'aish camina camabi menu 'icë unicaman 'Apu 'ain. Usa 'aish camina sinánñuira 'ixun paránquinma atúxribia upí 'inun 'iminux atun 'Apu 'ain.

⁴ Nucën 'Ibu Dios, ¿uix cara mimi racuëtima 'ic? ¿Uin cara mi rabitima 'ic? Mixëshi camina upíira upí sinánñu 'ain. Mix upí sinánñu 'ixun ñu upíshi 'aia iscë 'ixun ca camabi menu 'icë unicaman mimi sinánquin mi rabiti 'icën.

⁵ A unicama cantaia istancëxun istëcënquin cana naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu, aín xëcuëa xëóquia isan. A xubu mëúira 'icë 'iti anu ca bunánti anua Nucën Papa Diosan cuënëo maxax pará rabë nancë 'iaxa.

⁶ Xëóquicëbë ca ángel, axa anun menu 'icë unicama 'aisamaira oquin tëmëramiti ñuñu mëcën achúshi 'imainun rabë, acamax anuax chiquíaxa. Aín chupax ca xapusa ñu uxuira 'acë, 'ianan chuañuma upíira upí 'iaxa. Anúan shitëcërëquicë ax ca curi 'acë 'iaxa.

⁷ Usa 'ain ca ángelcama chiquitia axa 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu acama achúshinën a ángelcama achúshi achúshi, xanpa curi 'acë 'inánxa. A xanpacamanu ca axa bamatimoi tsócë Nucën Papa Diosan, anun atumi nishquin an 'atima ñu 'acë unicama castícantu ñu 'iaxa.

⁸ Angelcama anuax chiquicëbë ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua aín cushi 'ain, tsin cuinan nuturucësa 'iaxa. Usai 'icë cupí ca a mëcën achúshi 'imainun rabë ángelcaman ñu 'atia sënëntamainun uinu 'icë uníxbi a xubunu atsíncëma 'icën.

16

Anun uni paë tanmiti xanpanu 'icë ñucama ñui quicë bana

¹ Usai 'icëbëtan cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'ucë mëúcüax munuma banaquin a ángelcama caía èsai quia cuan:

—Mitsun xanpa buani camina anu 'icë ñucama, anun Nucën Papa Diosan an ñu 'atima 'acë unicama castícantu, acama menu tutucaí cuanti 'ain.

² Cacëx cuanxun ca achúshi ángelnën pain aín xanpanua 'icë ñu menu tutucaxa. Tutucacëbë ca uicamax cara axa parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëonan 'icë 'unántioquin cuënëocë, 'ianan a tanquian a iscësa oquin unin 'acë ñu rabicë unicamanu 'aisamaira chancu 'iruaxa. Usai 'iquin ca aín nami chëquimiquin 'aisamaira oquin paëoxa.

³ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnën aín xanpanu 'icë ñu parúnpapanu tutucaxa. Tutucacëbë ca parúnpapa, uni bamacënën imisa 'iaxa. Parúnpapa axa imi 'ain ca anu 'icë ñuinacama bamaxa.

⁴ Usai 'icëbëtan bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu bacacamanu 'anan xëxácamanu tutucacëbë ca a 'unpáxcamaríbi imi 'iaxa.

⁵ Usaía 'unpáxcama 'icëbëtan cana an bacacama iscë ángel èsai quia cuan:

—Nucën 'Ibu Dios 'aish ca min sinan usabi aséribi upíira upí 'icën. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'ain. A 'unpáxcamami usoquin imi 'imia isquin cana 'unan, min sinan upí 'ixúnmi ñu 'aisama cuëncëma cupí camina usoquin 'an.

⁶ Minmi usoquin tëmëramicë unicama an ca min uni 'itsaira 'anan an mixmi quicë bana uni ñuixuncë uni 'itsaira bamamiaxa. Usaquian 'acë cupí camina a xëanun imi 'inan. Atun 'ucha cupíbi ca usai 'ia.

⁷ Usaquin cuanan cana anuxun tsëpasa ñu sanutanun nëënti, anuax èsai qui banaia cuan:

—Usa ca. Nucën 'Ibu Dios 'aish camina min cushi chaira 'aish, bëtsi cushisama 'ain. Min sinan upíra 'ixun camina uisa caramina oti 'ai usoquin 'an. Mixmi ñu 'atima cuëncëma cupí camina usoquin 'an.

⁸ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu tutucaquin barinu anpëncaxa. Anpëncacëbëtan ca cushiira pëquiquin, barin 'itsisan unicama xaronun Nucën Papa Diosan 'imiaxa.

⁹ Usoquian 'aisamaira oquin 'itsis oquin xarocëxunbi ca unicaman sinanaquin atun ñu 'aisama 'acëcama ëncëma 'icën. Ëníma 'ianan ca Nucën Papa Dios rabicëma 'icën. Nucën Papa Diosan ca anúan atu castícançë ñucama nëtëntsianxa. Usaquian 'ati 'aíshbi ca sinanatíma ami xumatati nishi Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu, anua parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo 'icë, anu tutucaxa. Tutucacëbë ca anua an 'ibuacë unicama 'icë ax bëánquiata. Usai 'icëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca aín unicama bënëaxa.

¹¹ Paë tani bënëquin ca aín paë 'imainun aín chancu 'aisamaira 'ain, axa naínu 'icë Nucën Papa Dios, ami nishi 'atimati banaquin ñuíaxa. Usai 'i ca ñu 'atima 'ati ëni sinanacëma 'icën.

¹² Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu Eufrates bacanu tutucaxa. Tutucacëbë ca aín 'unpax ësquíaxa, aucüaxa bari urucë menu 'icë 'apucamaxa anun unun.

¹³ Ësaquin isanan cana capësa ñuína chaira, 'imainun parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, 'imainun an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, acaman cuëbínuaxa ñunshin 'atima, tuan tita iscësa ñu rabë 'imainun achúshi chiquitia isan.

¹⁴ A ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, acaman ca unicama paránuxun unin 'acëma ñu 'axa. Usoquin 'anan ca camabi menu cuanquin, anu 'icë 'apucama aín suntárucamaxa bëtsi menu 'icë suntárubë 'acananux tsuáquirunun sinánmiata. Usa 'ixun ca camabi uni timëaxa, axa aín cushi chaira 'aish bëtsi cushisamaira Nucën Papa Dios, an anun 'aisamaira oquin atu castícantati nëtë sënëncëbëtan.

¹⁵ “Ësai ca 'iti 'icën: An ñu mëcamacë uníxa unin sináncëma 'aínbí 'icësaribicuatsini cana 'ëx uti 'ain. 'Ëx ucëbë ca an upí ñu 'aquin 'ëx uti caíncë uni, ax cuëñti 'icën. Ax ca chupa upí pañucësa 'aish rabíntima 'icën. Usa 'aish ca chupañuma 'icëa uni raírinën iscëxa uni rabíncësaribi 'ítima 'icën”.

¹⁶ Ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, an sinánmicëx ca camabi menu 'icë 'apucama 'imainun aín suntárucamax Armagedón cacë me anu timëaxa. A mex ca hebreo banan Armagedón cacë 'icën.

¹⁷ Usai 'icëbëtan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquícë ángel itsínribi aín xanpanu 'icë ñu tutucaxa. Tutucacëbëa naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaia cana cuan:

—Anuishi sënëquin cana 'an.

¹⁸ Usai 'icëbë ca caná mëriti banacëbë bëtsi ñuribi sharámainun mecama shaíquiata, uisa nëténbia unin tansamaira oi.

¹⁹ 'Icëbë ca Babilonia cacë ëma, ax achúshi 'aíshbi rabë 'imainun achúshisa 'itánun tuquimainun camabi menu 'icë ëma chanu 'icë xubucamax ruru-cubuata. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icë unicamami nishquin, atun ñu 'atima 'acë a manucëma 'ixun paë tanía tëmëratun castícanxa.

²⁰ Mecama shaíquicëbë ca nasícama 'imainun matá me 'imainun aín bashicamaribi 'aíma 'inun nëtëaxa.

21 'Imainun ca 'uí 'aíshbi matsiira 'aish iru, acamax naínuax achúshi achúshinëx cuarenta (40) kilosa 'aish rëucubuaxa. Rëucubucëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca ami nishi a unicamax Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

17

'Atima xanu ñuibi Babilonia 'atimoti ñui quia bana

1 Usai 'icëbëtan ca xanpañu mëcën achúshi 'imainun rabë ángelcama, a achúshinëx 'ënu uquin, xanu ñuicësoquinbi Babilonia ñuiquin ësaquin 'ë caxa:

—'Aisama 'aish ca Babilonia ëmanu 'icë unicamax ënë xanusa 'icën. Ca ut, Mi cana xanu 'atima, axa parúnppa camánan tsócë, a cara aín 'ucha cupí uisoquin Nucën Papa Diosan castícantí 'icë quixun mi ismiti 'ain.

2 A ëmanu 'icë unicaman ca bëtsi menu 'icë unicamacëñun atun 'apuburibi, atun 'acësaribi oquian ñunshínquin 'atima ñu 'anun 'amiaxa.

3 Usaquin catancëxuan ángelnën, namáquin iscësa oquin isnun anu uni 'icëma menu 'ë buáncëxun cana xanu achúshi ñuinacan'ëo ushían a camánan tsócë 'isan. A ñuinacan'ëo anu ca 'itsa anë cuënëocë 'iaxa, anë 'aisama, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë ca a anëcamax 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcácamama mëcën achúshi 'imainun rabë 'aish aín matúxcacama mëcën rabë 'iaxa.

4 A xanu anu tsócë ax ca aín chupa minanën pucucësa 'imainun ushían 'iaxa. 'Imainun ca ñun curánan curi 'acë 'ianan maxax upíira upí 'acë 'ianan perla pañucë 'ixun curi 'acë xanpa tuíncë 'iaxa. A xanpanu ca aín ñu 'aisama 'acëcamama purucësa 'iaxa.

5 Usa 'aish ca aín bëmánanu achúshi anë unin 'unáncëma 'aíshbi ëesai quicë 'iaxa: “Ënë ëma cha, Babilonia, ax ca 'aisama xanuseribi 'icën. Usa 'aish ca a an 'unánmicë 'aish camabi uní 'imainun xanu, an nu 'aisama 'acë aín titasa 'icën”.

6 A xanúxa, Nucën Papa Diosan uni 'icëa unin 'acë 'imainun an Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncë cupía unin 'acëx bamacë unicaman imi xëax, anun paéanx cuëëinra cuëënia cana isan. Isi, cana ratúira ratúan.

7 Ratutiabi ca xanpa tuíncë ángelnën 'ë caxa:

—¿Uisacatsi caramina ratutin? A xanu 'imainun ñuinacan'ëo anu a xanu tsócë, axa aín maxcá mëcën achúshi 'imainun rabë 'ianan aín matúxca mëcën rabë, a rabëtax cara uisa 'icë quixuan unin 'unáncëbëtanmabi cana mi 'unánmiti 'ain.

8 A ñuinacan'ëo a min iscë, ax ca 'iacëxa, 'aíshbi ca bërí 'aíma 'icën. Ca quini cha nëmínra anu 'icën. Anu 'aíshbi ca anu xënibua 'aínbi paëira tani tëmëratí anu cuanux, quini cha nëmínra anuax chiquítí 'icën. A ñuinacan'ëo anua xanu tsócë, axa parúnpapanu 'ia, axa anu 'iá, 'aíshbi nëtëa 'aish utëcënia isi ca a Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti oquin nëtë ióñubi aín anë cuënëoma unicama, ax ratúira ratúti 'icën.

9 Sinánñu 'ixun camina 'ën mi cacë bana upí oquin cuati 'ain. Ënëx ca ësa 'icën: Anua xanu tsócë ñuinacan'ëo, aín maxcácamama mëcën achúshi 'imainun rabë, acamax ca matá me mëcën achúshi 'imainun rabë, anu a xanu tsócë, asaribi 'icën.

10 Usa 'aish ca mëcën achúshi 'imainun rabë 'apucama asaribi 'icën. A 'apucamax ca mëcën amo 'icë sënën, axira paían cushi 'icë axa bamacëbë bamacëbë 'apu 'iacëxa. Achúshinëx ca bërí usaribi 'apu 'icën, bëtsi ca 'icëma pain 'icën. Ax ca 'apu 'aíshbi xënibunuxunma 'aia.

11 Acamax achúshi achúshinëx 'icëbë ca acama 'icësaribi 'aíshbi bëtsi axribi 'apu 'iti 'icën. Ax ca ñuinacan'ëo, anu a xanu tsócë, axa 'iá 'aíshbi nëtécë, a 'iti 'icën. 'Apu 'itancëx ca anu ax xënibua 'aínbi paëira tani tëmëratí anu cuanti 'icën.

¹² A ñuinacan'ëon matúxca mēcēn rabē isquin camina mēcēn rabē 'apu sinánti 'ain. Ax 'apu 'aíshbi ca 'apu 'icēma pain 'icēn. Atux ca a ñuinacan'ëo abē 'apu 'iti 'icēn, 'aíshbi ca xēnibuti 'ima achúshi horaishi 'apu 'iti 'icēn.

¹³ A mēcēn rabē 'apucaman ca raírínēn sináncēsaribi oquin sinania. Acaman ca a ñuinacan'ëon cacēsabi oquin 'anan atúan 'ibuacē unicama usaribi oquin 'anun 'amiti 'icēn.

¹⁴ Acamax ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama abē 'acanananti 'icēn. 'Acananquin ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax cushiira 'aish, 'ibucaman 'Ibu 'ianan 'apucaman 'Apu 'ixun axa abē 'acananēcama ñusmoti 'icēn. Axa abē 'icēcaman ca a amia catamēnun caísquin Nucēn Papa Diosan sinánmicē 'ixun uisai cara ñu 'icēbētanbi a ěncēma 'icēn. Usa 'ixun ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama abē 'icēcaman axa abē 'acananēcama ñusmoti 'icēn.

¹⁵ Usaquin catancēxun ca ángelnēn ěsaquin 'ē catēcēanxa:

—Parúnpapacama, anua 'atima xanu tsócē, a isquin camina 'aisamaira uni, camabi menu 'icē unibu 'ianan camabi banan banacē unibu acama sinánti 'ain.

¹⁶ A mēcēn rabē matúxca a isquinmi mēcēn rabē 'apu sináncē, acaman ca ami nishquin a xanu ñusmoti 'icēn. Ñusmonan ca chupañuma 'imianan aín nami pianan tsin nēēnti 'icēn.

¹⁷ Usaía 'inun ca Nucēn Papa Diosan a mēcēn rabē 'apucama bētsin sináncēsaribi oquían sinánun 'imiáxa. Nucēn Papa Diosan 'imicēxun ca atun, anua a xanu tsócē ñuinacan'ëon cacēsabi oquin 'anan atúan 'ibuacē unicama usaribi oquin 'anun 'amiáxa. Aín banacama sēnēntamainun usai 'inun ca Nucēn Papa Diosan 'imiáxa.

¹⁸ Ami iscē xanu a sinánquin camina ěma cha, anu 'icē unicama 'aisama 'ixun camabi menu 'icē 'apucama 'imainun atun unicama, asaribia 'inun 'unánmicē, a sinánti 'ain.

18

Babilonianu 'icē unicama ñusmo

¹ Usai 'icēbētan cana bētsi ángel naínuax aia isan. Ax cushiira 'ixun ca aín pēcacēn mecama pēcaxa.

²⁻³ Ai ca munuma banai quiáxa:

—Babilonianu 'icē unicaman 'aisamaira oquin ñu 'atima 'acē 'ixun ca bētsi mecamanu 'icē unicamanribia usaquin 'anun sinánmiáxa. Camabi nētēnu 'icē 'apucamaxribi ca Babilonianu 'icē unicaman 'aia isi aín unicamabē usaribiti 'i cuēēanxa. Babilonianu 'icē an ñu marucē unicamax ca 'itsa ñu upíira 'imainun cupíira bianan maruanan aín nuitunēn upí oquin sinanima 'itsa curíquiñuishi 'iti sinánxa. Atúxa usai 'ia isi ca camabi menu 'icē an ñu marucē uni, Babilonianu 'icē ñu biquin marui 'itsa curíquiñu 'iáxa. A ěmanu 'icē unicamaxa usai 'i 'aisama 'icē ca Nucēn Papa Diosan ñusmoxa. Ñusmocēbē ca anu 'icē xubucama rurucubuaxa. Usa 'ain ca ñunshin 'atimacama anu bērí 'ia, uisaira ñunshin 'atimacama cara, ax ca anu 'ia, 'imainun ca uisa ñu pēchui 'atima cara unin cuēēncēma, axribi anu 'ia.

⁴ Usai naínuax ucē ángel quicēbētan cana naínuaxa bētsi banan banaia cuan, ěsai quicē:

—Ěn unicamax, mina anu 'icē unicama 'icēsaribiti 'uchain camina a ěmanuax cuanti 'ain, a unicama atun 'ucha cupí tēmēramicēsaribi oquin mit-suribi tēmēramiti raban.

⁵ Atun 'ucha ca 'aisamaira 'icēn, ñu manámi chaioruquin bucúncēsa ca ax 'icēn. Usa 'icē ca Nucēn Papa Diosan atun 'uchacama manuquinma sinánxa.

⁶ Anu 'icë unicaman uni raíri tēmēramicēsaribi oquin camina mitsun atu tēmēramiti 'ain. Atúan uni raíri tēmēramicēsamaira oquin camina aturibi tēmēramiti 'ain.

⁷ Anu 'icë unicaman rabíquin, —nux cananuna bētsi unicamabētan sēnēnmaira 'ai —quixun sinánan atux cuēēncēsabi oquinshi 'aiabi camina acama 'aisamairaí tēmēranun 'imiti 'ain. Atun ca “ēn cana casunamēcē xanun 'acēsoquin tēmēratima 'ai” quixun sinania.

⁸ Usaquian sináncēbēbi ca anúan atu tēmēramiti nētē uti 'icēn. A nētēn ca 'itsa uní bamati 'icēn. 'Imainun ca raíricamax rarumati tēmēranan 'acēñuma 'aish bamatisa tanti 'icēn. A nētēn ca a ēmacamax tsin picē 'ití 'icēn. Usaquin ca Nucēn 'Ibu Diosan ax cushiira 'ixun atun 'uchacama cupí atu 'uchoquin castícanti 'icēn.

Usai náinuaxa banaia cana cuan.

⁹ Bētsi 'apucama, an aín unicamaribia Babilonianu 'icë unicaman ñu 'atima 'acēsaribi oquin 'anun 'amicē, ax ca Babilonia tsin piquin cēñucēbēa, aín cuin tēxēruia isi, munuma rarumati inti 'icēn.

¹⁰ Ianan ca racuēti 'uracēox quiti icēn:

—Usai 'imari 'itibi camina 'in. Babilonia chaira, mix bētsi ēmasama 'iá 'aíshbi camina bēnētishi Nucēn Papa Diosan 'uchoquin castícancē 'ain.

Usai ca 'apucama quiti 'icēn.

¹¹ A ēmanu 'icë unicamaxa cēñúcē 'ain ca camabi menú 'icë an ñu marucē unicama rarumati inti 'icēn, bēría an atun ñu maruti 'aíma 'ain.

¹² Ñu curi 'acē, manē uxua 'acē, maxax upíira upí ichúcēsa, perlas, chupa xapu 'acēsa upí oquin xēocē, bētsi chupa minanēn pucucēsa, chupa ushían, acama 'imainun bētsi bētsi sanu i, elefante xēta 'acē ñu, cupíira cupí ñu, i 'acē, 'imainun cashtá manē 'acē 'imainun bētsi manē 'acē 'imainun upíira maxax uxua 'acē acama,

¹³ 'imainun sanu ro, i baca sanuira oquin 'acē, tsēpasa 'aíshbi nēēncēx sanuira ñu, vino, xēni, trigo, trigo rēncē, acama 'imainun a ñu papimiti 'aracacē ñuina 'imainun carnero, caballo, caballonēan niquincē auto, 'imainun uni, an uni itsi ñu 'axúnun maruti, a ñucama bēia —an bití ca bērí 'aíma 'icë —quixun sinani ca an usa ñu marunuxun bēcē unicamax rarumati inti 'icēn.

¹⁴ Inquin ca ēsaquin a ēmanu 'icë unicama cati 'icēn:

—Anúnmi cuēēan bimiñuma camina 'ain. Mitsun ñu upíicama 'imainun mitsun ñun curánacama ca cēñuti nētēaxa, camina acama istēcēntima 'ain.

¹⁵ Usa 'ain ca an axa Babilonianu 'icë unicama ñu 'inánquin 'itsa curíqui bicē unicama racuēti 'ura sētētāx rarumati inti 'icēn.

¹⁶ Iní ca ēsai quiti 'icēn:

—'Imari 'itibi ca 'iāxa. A ēma cha anu 'icë unicamax ca xanun atun chupa upíira upí minanēn pucucēsa 'imainun ushíanēn pucucē pañucēsa 'iāxa. 'Ianan ca xanu ñu cupíira cupí, curi 'acē, maxax upí 'acē, 'imainun perla, po namē iscēsa, usa ñucaman mēníocacēsa 'iāxa.

¹⁷ Usa 'aínbi ca bēnētishi a ñu cupíira cupí ax cēñúaxa.

Usai quicēbē ca ax manē nuntiñu 'icë unicama, 'imainun an a nunticama niquincē unicama, 'imainun axa a nunticaman cuancē unicama 'imainun parúnpapan bētsi bētsi nētēnua maruti ñu bēnux cuancē unicamaxribi 'ura sētēaxa.

¹⁸ Sētētāx ca a ēma usoquin nēēncēxa aín tsin cuin tēxēruia isi cuēēncēni ēsai quiāxa:

—Uinu 'icë emáxbi ca ēnē ēmasama 'iāxa.

¹⁹ Quianan ca masá nuitucē uníxa 'icēsaribiti me cupúcē bitancēx aín maxcánu mapucuti rarumati ini quiāxa:

—Usai 'imari 'itibi ca 'ia. A ēmanu 'icë unicamax 'aisamaira curíquiñu 'ixun ca an aín manē nuntin maruti ñu bēcē unicaman ñu biaxa. Bicēbē ca a

unicamaxribi 'aisamaira curíquiñu 'iaxa. Usa 'aínbi ca bënētishi a ěmanu 'icē unicamax cēñúaxa.

²⁰ Usai quianan ca ěsairibi quiaxa:

—Aín unicama paē tanmiquin tēmëramicē, a cupíquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icē unicama cēñuaxa. Usaquin 'an ca naínu 'icēcama, 'imainun an aín bana ñuixunun Jesusan caíscē unicama, 'imainun an Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncē unicama, 'imainun axa ami catamēcē aín unicama, camáxbi cuēēnti 'icën.

²¹ Usai a unicamax quicëbëtan ca anun ñu bacati cushiñu ángel achúshinën maxax chaira, anun ñu rënti maxáxsa, a biquin parúnpapanu niaxa. Ni ca quiaxa:

—A maxax istëcëntimoquin nicē usaribi ca Babilonia, a ěma chaira, 'imainun anu 'icē unicamaxribi unin a istëcëntimoquin cēñucē 'iti 'icën.

²²⁻²³ Anu 'icē, an ñu marucē unicama bëtsi menu 'icē an ñu marucē unicamasama 'aish, ñubē 'ixun ca camabi menu 'icē unicama paránquin 'atima ñu 'amiaxa. Usa 'aínbi ca Babilonia ěma cha anuxun arpa cacē ñua raírínën 'amainun raírínënribi pacon banomainun bëtsi bëtsi ñucamaribi 'ai cuēēni sharatia unin cuatëcëntima 'icën. An i 'anan manë unioçē unían anuxun 'atëcënti ca 'aíma 'iti 'icën. An ñu rëncē xanúan ñu rënquin tarúncaia ca unin cuatëcëntima 'icën. Anun xubucama pëcati lamparín ca 'aíma 'iti 'icën. Unin xanu biti nëtë ca 'itëcëntima 'icën.

²⁴ An Nucën Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama 'imainun axa ami sináncē unicama 'imainun camabi menu 'icē unia unin 'acē, ax ca Babilonianu 'icē unicaman 'ucha 'iaxa. Usa 'ain ca Babilonianu 'icē unicama Nucën Papa Diosan cēñuaxa.

19

¹ Usaquian 'an cana 'aisamaira uníxa naínuax munuma sharati banaia cuan, ěsai qui:

Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Axa 'Apuira 'aish cushiira an ca uni ainan 'inun iëmiaxa quiquin ca camabi unin a rabiti 'icën.

² Ax aín sinan upíira 'ixun ca uisa cara oti 'icē usoquin 'aia. Ñu 'atima cuëënquinma ca usoquin 'aia. Usa 'ixun ca Babilonia ěmanu 'icē unicama, an camabi menu 'icē unicama 'atima ñu 'anun 'unánmianan ami sinánxma 'inun 'unánmicē cupí acama 'uchoquin castícanxa. Usaquin 'aquin ca an aín unicama 'acē unicama cupiaxa.

³ Usai quianan ca ěsairibi quitëcëanxa:

—Nucën Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Nëëmëti ca Babilonia bënámëtima 'icën. Usa 'aish ca xëñibua 'aínbi aín tsin cuin nëtëtima 'icën.

⁴ Usai 'imainun ca mëcën rabé 'imainun taë rabé 'imainun rabé 'imainun rabé caniacëcē unicama 'imainun axa 'itsa bëruñu rabé 'imainun rabé ñu, axribia bamatimoi tsóçé, acaman ca aín bëmánon meu bësuquin Nucën Papa Dios, 'Apuira, a rabi cuëënquin caxa:

—Usai ca 'iti 'icën. Miishi cananuna munuma banaquin rabin.

⁵ Cacëxa anu Nucën Papa Dios 'icē anuax ěsai banaia cana cuan: An axa cuëëncësabi oquin 'acē unicama, aín cushibu 'imainun aín cushimabu, mitsun camina camaxunbi Nucën Papa Dios rabiti 'ain.

Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a unin xanu bicësa isá bana

⁶ Usai quicëbëtan cana 'aisamaira uni munuma cushin banacësari banaia cuan. A banax ca baca xuqui cushíinra banarucësari 'ianan caná munuma banacësaribi 'iaxa. ěsai banaia cana cuan:

Nucën 'Ibu Dios axa aín cushi chaira 'aish bētsi cushisama, ax ca 'Apuira 'icën.
A cananuna munuma banaquin rabin.

⁷ Cuëëinra cuëënquin a rabinun ca rabican. Anúan a Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax aín uncamabē biránanti nētē ca uaxa. Aín uncamax ca abē 'inux mēníocaxa, unían biti xanúxa aín bēnēbē biránanux upiti mēníocacēsaribiti.

⁸ Usa 'ain ca aín unicama chupa chuañuma, uxua upíira pañucēsa 'icën. Banaia ësai quia cana cuan. Axa Jesucristomi catamēcē uncamaman pañucē chupa, ax ca aín nuitu upí 'ixun upí ñu 'acē a 'unántiocē 'icën.

⁹ Usai quicēbētan ca ángelnēn 'ē caxa:

—Èsaquinribi ca cuēnēot: “Uicamax cara Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, anúan aín unicama abē 'iti nētēan abē 'inun camicē 'icē, acamax ca cuëëinra cuëēnti 'icën, unían xanu biquin abētan pi unun camicē uncamax cuëēncēsamaira oi”.

Èsaquinribi ca 'ē caxa:

—Ènē bana a 'ēn mi cacē ax ca Nucën Papa Diosaxa quicē 'icën. Ca asérabi 'icën.

¹⁰ Quicēbē cana a rabinun a ángel tanáin rantin purúan. Usai 'iabi ca 'ē caxa:

—Usai 'iáxma ca 'it. Uicaman cara Nucën Papa Dios quicē bana unicama ñuixunia an ca Jesús ñuiquin an 'unánmicē banacama uni ñuixunia. Mibētan ax Jesús quicē banacama quicēsabi oi 'icē uncamaman 'acēsaribi oquin cana 'ēnribi ax quicēsaribi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ē rabixunma Nucën Papa Diosēshi rabit.

Axa caballo uxuanu tsócē

¹¹ Usaquin ángelnēn cacēxun cana naí panárabēcē isan. Anuaxa caballo uxua chiquitia cana isan. Ax a caballonu tsócē, ax ca Aín Quicēsabi Oquin 'Acē caquin anēcē 'ianan ca An Uni Paráncēma caquin anēcē 'iaxa. Usa ax 'ixun ca 'atima unicama a uisoquin cara 'aisa tania usoquin castícanaan axa upí sinánñucama a upí oia.

¹² Aín bēru rabē ca tsi rēquirucē ènxáira iscēsa 'iaxa. Axa asérabi 'apuirá 'ain ca 'apun mañuti 'itsaira aín maxcánu 'iaxa. Aín anē cuēnēocē 'icē ca uinu 'icē unínbi uisai quicē cara a 'icē quixun 'unántima 'icën, ainshi ca 'unania.

¹³ Aín chupa ca imin pucucē 'iaxa. Ax ca aín anē Nucën Papa Diosan Bana caquin anēcē 'iaxa.

¹⁴ Axa naínu 'icē caballo uxuanu tsócē ax chiquitia ca aín caballo uxuanu tsotax naínuax chiquíquin axa abē 'icē uncamaman a nuibianxa. An nuibiancēcamax ca chupa uxua upíira upí chuañuma pañucē 'iaxa.

¹⁵ Ax pain chiquícē aín cuēbínuaxa machítusa manē xētocē chiquitia cana isan. A manē xētocē ax ca camabi menu 'icē axa ami sináncēma unicama anun 'ati 'iaxa. Ax cushi 'ixun ca camabi menu 'icē unían aín bana cuanun 'imiti 'icën. 'Imainun ca ax cushiira 'ixun axa ami nishcē unicama Nucën Papa Diosan mēníosabi oquin castícanti 'icën, uvas bimia taēn chacacēx cēñúcēsaribi 'inun.

¹⁶ Aín chupanu 'imainun ca aín quisinuribi ësakin cuēnēocē 'iaxa: “Apu-caman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu”.

¹⁷ Usaquin istancēxun cana ángel achúshi barinu nicē isan. An ca munuma banaquin axa me manámi nuáncē ñu pēchiucama ësakin cuēanxa:

—Ca ut, Nucën Papa Diosan mitsúnmi pinun mēníocēsabi oquin nami pinux ca timēti ut.

¹⁸ 'Apucama 'imainun suntárunēn capitáncama, 'imainun aín cushi unicama, 'imainun axa caballonu tsócē unicama a 'imainun atun caballocalamaribi, 'imainun an uni ñu mēēxuncēma unicama, 'imainun an uni ñu

mëëxuncë unicama, 'imainun aín cushima unibu, 'imainun aín cushi unibu acama bamacë pi ca ut.

¹⁹Usaquin caia cuatancëxun cana ñuinacan'ëo, 'imainun camabi menu 'icë 'apucamacëñun aín suntárucama 'acananuxa tsuáquirui timécë isan. Acamax ca aín suntárucamabë axa caballo uxuanu tsócë abë 'acananuxa timécë 'iaxa.

²⁰'Acanánia ca ñuinacan'ëo acëñun a rabiquian Nucën Papa Dios rabixunma 'anun quixun an unicama paráncë ñuinacan'ëo aribi bicanxa. An usoquin unicama paráncë ñuinacan'ëo ax ca an bëtsi ñuinacan'ëo 'itsa maxcáñu an ismainun unin 'acëma ñu 'aquin uni paran a 'iaxa. Ax ca an 'itsa maxcáñu ñuinacan'ëonan 'icë 'unántioquin cuënëocë unicama, 'imainun an a tanquin 'acë ñu rabicë, acama paran a 'iaxa. 'Acananquin bitancëxun ca a ñuinacan'ëo rabë 'ianëmë'ëosa manë tsi anuaxa azufre 'imainun manë tsi rëquirucë anu 'inun niáxa.

²¹A rabëa anu 'inun nicë 'ain ca axa caballo uxuanu tsócë an aín cuëbínuaxa chiquicë manë xëtocë anun axa 'acananux timécëcama cëñuquin 'axa. Usaquian 'acë aín nami pi ca camabi ñuina pëchiucamax pucháxa.

20

Mil baritia ca ñunshin 'atimacama sipuacë 'iti 'icë quixun ñui quicë bana

¹Usaquin istancëxun cana ángel naínuax ubutia isan. A ángelnëx ca quini chaira, anun aín xëcuë xëocati ñu a tuíanan, manë risi chaira aribi tuíncë 'iaxa.

²Ubútancëxun ca a ángelnën capësa 'aishbi pianancë ñuinacan'ëo chaira, an bëráma runusa 'ixun Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'ixun camabi menu 'icë uni paráncë, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, a biquin mil baritia niáxma 'inun manë risin nëaxa.

³Usoquin nëatancëxun ca quini chaira anu nipáxa. Nipátancëxun xëpuquin ca uinu 'icë unínbi xëocaisama oquin 'unántioxa. Anuaxa unicama parántëcëñux chiquitima, anu mil baritian sipuacë 'inun ca ángelnën a capësa ñuina nëaxun quini chairanu nipáxun xëpuaxa. Usaquin nipácë 'aish ca mil baritia 'icëbëtan chiquíncë 'iti 'icën, 'uráinra 'inuxmabi.

⁴Acama istancëxun cana anu tsóti cha bëtsi bëtsi isan. Anu ca an uni raíri ñu upí cara 'axa, ñu upíma cara 'axa quixun isti, acama tsócë 'iaxa. Acama isanan cana axa —'ëx cana Jesúsnan 'ai —quiquin bana ñuixuncë cupí tëbiscacë unicama, 'imainun axa Nucën Papa Diosan bana cuacë cupí tëbiscacë unicama, acaman ñunshínribi isan. Acamax ca 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxca ñuinacan'ëo a rabima, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu a rabima, 'ianan ainan 'inun 'unántioquin aín bëmánan 'imainun aín mëcën cuënëocëma 'iaxa. 'Ën iscëx ca acamax bama aishbi baísquiáxa. Baísquitancëx ca Cristobë mil baritia 'apu 'iaxa.

⁵Acamax baísquicë 'aínbi ca axa bama raíri baísquicëma pan 'iaxa, mil baritia inúcëbë cuni baísquinux.

⁶Uicamax pain cara baísquicë 'icë, acamax ca Nucën Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upíra 'aish cuëëinra cuëënti 'icën. Bamatëcëntimoi ca xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën. Bamatëcëntimoi ca Nucën Papa Dios 'imainun Cristo cuëënquin rabianan abë mil baritian 'apu 'iti 'icën.

⁷Mil baritia inúcëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx Satanás quini chaira anuax chiquíti 'icën.

⁸Chiquítancëxun ca camabi menu 'icë unicama paránquin bëtsi oquin sinánmiti 'icën. Usoquin 'anan ca Gog cacë 'apu 'imainun Magog cacë 'apu 'imainun aín unicama paránquin tsuáquirumiquin axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamabëa 'acananun timëti 'icën. An timécë unicamax ca 'aisamaira 'aish parún papa masisaribi 'iti 'icën.

⁹ 'Ën iscëxun ca tsuácarucëxun mecamanu cuanquin a suntárucaman anua an Nucën Papa Diosan bana cuacë suntárucama 'icë, a bëararanan a Nucën Papa Dios cuëncë ëma, Jerusalén, aribi bëararaxa. Bëararatiabi ca Nucën Papa Diosan naínuax ucë manë tsin a suntárucama cëñuaxa.

¹⁰ Usoquin cëñuanan ca ñunshin 'atimanën 'apu, an unicama paráncë, a 'ianëmë'ëosa manë tsi, anuaxa azufreribi rëquirucë, anu 'inun niaxa. Anua 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxcañu ñuinacan'ëo a 'imainun bëtsi ñuinacan'ëo an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, anu atux 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apuribi anu niaxa. Anuxun ca acaman nëtënbi imëbi xëñibua 'aínbi nëtëtimoquin paë tanquin tëmëratí 'icën.

Anu Nucën Papa Dios 'icë, a bëmánon unicama sëtécë isa

¹¹ Usaquin istancëxun cana anua 'apu tsóti uxua chaira isan, anu tsócë aribi cana isan. Iscëxbi ca ax anu 'ain, me 'imainun naícama 'imainun anu 'icë ñucama nëtéaxa, nëtëti ca anua ax 'iti 'aíma 'iaxa.

¹² Usaquinribi isanan cana axa bama unicama, uni cushibu 'imainun uni cushimabu, acamaxa baísquitancëx anua Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánon sëtécë isan. A unicamaxa sëtëmainun ca quirica achúshi, anu ui unicamax cara Nucën Papa Diosbë 'iti 'icë quixun aín anë cuënëocë, ax bacacë 'iaxa. A isanan cana bëtsi quiricacamaribi isan. A quiricacamanu ca aña ñucama cara unicaman 'axa quixun cuënëocë 'iaxa. A quiricacama isquin ca Nucën Papa Diosan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isaxa. Isun ca aín ñu 'acësabi oquin mëníonan an ñu upí 'acë uni upí 'imainuan an ñu upíma 'acë unicama tëmëranun 'imiaxa.

¹³ Bama unicama 'imainun ca parúnpapanuax bacamiquia camaxribi baísquiaxa. Baísquia ca uisoquin cara ñu 'atíma 'axa, usoquinribi Nucën Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'axa. 'Anan ca uisoquin cara ñu upí 'axa usaribi oquin a upitia bamatímoi abë tsonun 'imiaxa.

¹⁴⁻¹⁵ Usaquin 'á 'ain ca bamati 'imainun anua uni bamacë 'icë ax 'ianëmë'ëosa manë tsi rëquirucë anu nicë 'iaxa. 'Imainun ca ui unicamax cara Nucën Papa Diosan nëtënu 'inun aín anë cuënëoma 'icë, acamaxribi anuax bamatëcëncësa 'aish chiquítímoi 'inux, 'ianëmë'ëosa manë tsinu nicë 'iaxa.

21

Naíbëa me ió 'iti bana

¹ Usaquin istancëxun cana a pain unio naí, me, parúnppa, acamaxa nëtécë 'aish 'aíma 'ain, naí ió 'imainun me ióribi isan.

² Isanan cana Jerusalén ëma ió, upíira upí, Nucën Papa Diosan nëtënuaxa ubutia isan. 'Ën iscëx ca upíira upí 'iaxa, xanúxa bërí bënunux upiti mëníocacësaribi.

³ Isanan cana naínuaxa munuma ësai qui banaia cuan:

—Camina isti 'ain, anua uni bucucë, anu ca Nucën Papa Dios bërí 'ia. Anu aín unicama 'icë anu ca Nucën Papa Dios 'iti 'icën. A unicamax ca aséribi aín uni 'iti 'icën. Ax aín Dios 'aish ca aín unicamabë 'iti 'icën.

⁴ An ca aín unicama aín bëunan mëscutia ini masá nuitutiabi nëtëmiti 'icën, aín bëun tërënquin. A unicamax ca bamatëcëntima 'icën, usai 'ianan ca raru-matëcëntima 'icën, 'ianan ca intëcëntima 'icën, acaman ca paë tantëcëntima 'icën. Bëráma usai 'iá 'aishbi ca usai 'itëcëntima 'icën.

⁵ A bana 'ën cuacëbé ca Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuíra 'aish tsócë, ax ësai quiaxa:

—Camina 'unánti 'ain, cana camabi ñu ió 'inun 'atëcënin.

Quianan ca ësairibi quiaxa:

—'Ēx quicēsabi oi ca asérabi 'iti 'icēn. Usa 'ain camina 'ēx quicē banacama ēnē cuēnēoti 'ain.

⁶ Caxun ca 'ē caxa:

—Anuishi sēnēnquin cana 'an. 'Ēx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacēn, usa 'aish cana ēnē menu 'icē ñucama cēñúcēbē usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bēnēcēsa, usaribitia 'ēnan 'iisa tani bēnētia, cana 'ēnan 'aísha 'ēn Bēru Ñunshin Upíñu 'inun, cupí ñuixunquinma, 'imiti 'ain.

⁷ Uicaman cara 'ēmi catamēquin 'ēx cuēncēsabi oi 'iti 'ēncēma 'icē, acama cana 'ēnan 'aish 'ēbē tsóti 'imiti 'ain. 'Imainun cana 'ēx aín Dios 'iti 'ain. 'Imainun ca ax 'ēn bēchicē 'iti 'icēn.

⁸ Usa 'aínbi ca racuéquian an 'ēmi sinánti 'ēncē unicama, 'imainun an 'ēmi catamēcēma unicama, 'imainun an ñu 'atima 'acē unicama, 'imainun an uni 'acēcama, 'imainun aín xanuma 'icēbi bētsi xanu cuēncē unicama 'imainun aín bēnēma 'icēbi bētsi uni cuēncē xanucama 'imainun ñu xēcē ñubē unicama 'imainun an Nucēn Papa Diosmabi bētsi ñu rabicē unicama 'imainun cēmē unicama, acamax anuaxa 'ianēmē'ēosa manē tsi azufrebē rēquirucē anu 'iti 'icēn, anu bamatēcēncē 'aish chiquítimo 'inux.

Jerusalén ió

⁹ Usai quicēbētan ca mēcēn achúshi 'imainun rabē ángelcama anun ēnē menu 'icē unicama ashiquin tēmēramiti ñua aín xanpanu 'icē, acama achúshinēn 'ēsaquin 'ē caxa:

—Ca ut. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an abēa 'inun binuxun cacē aín unicama a cana mi ismiti 'ain.

¹⁰ Usauin catancēxun ca 'uxcēmabi namácēsoquin 'ēn iscēxun aín bashi chaira anu 'ē buánxa. Buánquian ismicēxun cana Jerusalén 'ēma upíira upí, anua Nucēn Papa Dios 'icē, anuaxa ubutia isan.

¹¹ A 'ēma ca upíira upí, Nucēn papa Diosan cushin pēcacē 'i'axa, maxax upíira upí ichúcēsa 'aish, jaspe cacē maxax nibaníbaquicē iscēsa 'i'axa.

¹² Anun cēnēcē ax ca manáinra 'i'axa. 'Imainun ca aín xēcucē anun atsínti mēcēn rabē 'imainun rabē 'i'axa. A xēcucēcamanu ca mēcēn rabē 'imainun rabē ángel, ax achúshi achúshitax nicē 'i'axa. A xēcucēcamanu cuēnēcē ax ca Israelnēn bēchicē, mēcēn rabē 'imainun rabē, aín anēcama 'i'axa.

¹³ A cēnēcē anu ca amo camabi rabē 'imainun achúshi xēcucē 'i'axa. Aucūaxa bari urucē ami rabē 'imainun achúshi xēcucē, 'imainun ca anúan bari cuabúcē amiribi rabē 'imainun achúshi xēcucē 'i'axa. 'Imainun ca nortemiribi rabē 'imainun achúshi xēcucē, 'imainun surmiribi rabē 'imainun achúshi xēcucē 'i'axa.

¹⁴ Cēnēquin nitsíncē maxáxcama ax ca mēcēn rabē 'imainun rabē 'i'axa. A maxax cha anuribi ca anē cuēnēcē 'i'axa. Anu cuēnēcē anēcamax ca Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an aín bana uni ñuixunun caíscē unicama, mēcēn rabē 'imainun rabē, aín anēcama 'i'axa.

¹⁵ Axa 'ēbē banacē ángel ax ca curi 'acē tsatiñu 'i'axa, anúan a 'ēma tupúanan aín xēcucēcama tupúanan aín cēnēcamaribi tupúnti.

¹⁶ Tupunia cana isan, a 'ēmax ca amo 'icē rabē 'imainun rabē 'aish bētsibētan sēnēnbi 'i'axa. Anun tupúnti tsatían tupúncēx ca aín chaxcē dos mil doscientos kilometro 'i'axa. Usaribi ca aín namē 'imainun aín manámi 'i'axa.

¹⁷ Unin tupúncēsaribi oquin ca ángelnēn aín cēnēribi tupúanxa. Tupúncēx ca aín manámi sesenta y cuatro metro 'i'axa.

¹⁸ Cēnēcē ax ca jaspe cacē maxax paxa 'aíshbi tunántani 'aish, nibaníbaquicē 'i'axa. 'Imainun ca a 'ēmanu 'icē ñucama ax curi upí 'acē 'aish, bēxnan bēxnánquicēsa 'i'axa.

19 Cēnēquin nitsíncē maxáxcama abē mēscúcē ca maxax upíra upí 'iaxa. Acamax ca jaspe cacē maxax, ax paxa 'aíshbi tunántani 'aish nibaníbaquicē, 'imainun zafiro, ax cumá batsisa, 'imainun ágata ax cumá batsisa 'aíshbi tunántani, 'imainun esmeralda, ax ñu paxa iscēsa,

20 'imainun ónicē, ax uxuatani 'aíshbi sērisabē mēscúcē, 'imainun cor-nalina, ax ushíantani 'imainun crisólito, ax paxasa 'ianan bētsibēribi mēscúcēsa 'imainun berilo, ax ñu paxatanisa 'aish nibaníbaquicē 'imainun topacio, ax curúnsa, 'imainun crisoprassa, ax curisa 'aíshbi ñu paxasaribi, 'imainun jacinto, ax ushían 'aíshbi tunántani, 'imainun amatista ax minánsa 'iaxa.

21 A ěma aín xēcuēcama ca perla chaira ax po namē iscēsa 'iaxa. Xēcuē achúshi achúshi ax ca perla achúshi 'iaxa. A ěman bai cha anu niti ax ca curi 'acē 'aíshbi bēxnān bēxnānquicēsa 'iaxa.

22 Nucēn 'Ibu Dios, axa aín cushi bētsi cushisama, a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, axbia uinu cara a ěma sēnēnia anubi 'ain, ca 'ēn iscēx a ěmanu anuxun Nucēn 'Ibu Dios rabiti xubu 'aíma 'iaxa.

23 A ěma ca Nucēn Papa Diosanbi pēcaia. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, anribi ca a ěma pēcaia. Usa 'ain ca baribētan 'uxēn a ěma pēcaima.

24 Usaquin pēcacēx ca camabi menuaxa Nucēn Papa Diosnan 'inux iēcē unicama aín pēcacēnu niti 'icēn. 'Imainun ca axa iēcē 'apucamaxribi anu 'iti 'icēn.

25 A nētēnu ca baquish 'aíma 'iti 'icēn. Usa 'aish ca a nētēnu 'icē aín xēpúti ax xēnibua 'aínbi usabi xēocacē 'iti 'icēn, a nētēx ca baquishima, usa 'ain.

26 Aín tucuricu unicamaribi Jesucristonan 'aish ca anu 'iti 'icēn.

27 Usa 'ain ca anu ñu 'aisama 'itima 'icēn, ui unix cara 'aisama ñu 'acē 'icē 'imainun ui unix cara cēmēia, usa unix ca anu 'itima 'icēn. Ui unicamax cara Nucēn Papa Diosan nētēnu 'itioquin aín anē Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu cuēnēo 'icē, acamax cuni ca anu 'iti 'icēn.

22

1 Usaquin 'ē ismitancēxun ca angelnēn anua Nucēn Papa Dios 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'icē, anuaxa baca aín 'unpax bēxnān bēxnānquicē chiquitia 'ē ismiaxa.

2 A bacax ca a ěmanu 'icē bai cha anúnbi xobucē 'iaxa. A bacax ca 'unpax 'aíshbi Nucēn Papa Diosan cushi anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A baca aín cuēbí rabē amo anu ca i achúshi 'iaxa. Camabi baritian ca a in mēcēn rabē 'imainun rabē oquin tuaxa, 'uxē camabi. A bimix i bimisa 'aíshbi ca ax anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A i pēchix ca camabi menuax ucē uníxa anun 'insíntēcēntimoi bucuti a 'iaxa.

3 Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icē usoquin 'ati ñu anu 'aíma 'iti 'icēn. Anu ca Nucēn Papa Dios 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'Apu 'iti 'icēn. Usa 'icē ca anuxun aín unicaman a rabiti 'icēn.

4 Rabianan ca anuax abē isananti 'icēn. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosan anē atun bēmánanu cuēnēocē 'iti 'icēn.

5 Anu ca bēánquicē 'aíma 'iti 'icēn. Anuxun ca Nucēn 'Ibu Diosanbi a ěma pēcati 'icēn. Usa 'ain ca lamparín 'imainun barin pēcacē anu 'aíma 'iti 'icēn. Nucēn Papa Diosbē ca anuax aín unicama xēnibua 'aínbi 'apu 'iti 'icēn.

Jesucristo utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quicē bana

6 Ismitancēxun ca a ángelnēn 'ē caxa:

—'Ēn mi cacēsabi oi ca asérabi 'iti 'icēn. Nucēn 'Ibu Dios, an ax quicē bana uni ñuixuncē unicama sinánmicē, an ca uisai cara xēnibucēma 'aínshi ñu 'iti 'icē quixuan, aín unicaman 'unánun, aín ángel xuaxa.

⁷ Xënibucëma 'aínshi cana uti 'ain. An, ënë bana quicësabi oi ca aséribi 'iti 'icë quixun sinánquin a bana cuacë unicama, ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

⁸ 'Ëx Juan 'ixun cana 'ën ënë ñucama cuanan isan. Usoquin ënë ñucama cuanan isi cana ángel, an 'ë ismicë, a rabinux a tanáin rantin purúan.

⁹ 'Ën a rabicascëxunbi ca 'ë caxa:

—Usai 'iaxma ca 'it. Mibëtan, an min 'acësaribi oquin an Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë unicama 'imainun an ënë quiricanu cuënëocë banacama upí oquin sinánquin cuacë unicaman 'acësaribi oquin cana 'enribi ax quicësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ë rabixunma Nucën Papa Diosëshi rabit.

¹⁰ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi 'ë caxa:

—Ënë quiricanu cuënëocë ñucama camina unpuquinma chanioquin ñuiti 'ain, camabi unían 'unánun, an un ënë ñucama 'iti nètë ca 'urama 'icë, usa 'ain.

¹¹ A nètë 'urama 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicaman an 'acësabi oquin 'ati 'icën, axa 'uchacë unix ca usabii 'uchati 'icën, an upí ñu 'acë unin ca an 'acësabi oquin 'ati 'icën, ax Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'icë unix ca usabi 'iti 'icën.

¹² Xënibucëma 'ain cana uti 'ain. Uquin cana an ñu upí 'acë 'ën unicama uisoquin cara ñucama 'axa, usaribi oquin cupí oquin cuëënun 'imiti 'ain.

¹³ 'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën. Usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain.

¹⁴ Ui unicamax cara a ëmanu atsínxun, anu 'icë anun uni bamatimoí tsóti i bimi bití sinani, chupa uxuira chuañumasa 'inun aín nuitua upí 'iminun Jesucristomi catamëtia, acamax ca anu 'aish cuëëinra cuëënti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca 'aisama unicamax a ëma ëmáinshi 'iti 'icën. An ñu 'aisama sináncë unicama, an ñu xëacë ñubé unicama, aín xanuma 'icëbi bëtsi xanu cuëëncë unicama, aín bënëma 'icëbi bëtsi uni cuëëncë xanucama, an uni 'acë unicama, an Nucën Papa Diosmabi bëtsi ñu rabicë unicama, axa uni paránti cuëëni cëmëcë unicama, acamax ca a ëmanu atsíntima 'icën. Ca ëmáinshi 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ëx cana Jesús 'ain. Usa 'ixun cana axa 'ëmi catamëcë unicaman ënë ñucama 'unánun 'ën ángel mia canun xuan. 'Ëx cana David, axa judíos unibunën 'apu 'iá, aín rëbúnqui 'ain. Usa 'aishbi cana 'ëx David 'icëma pan 'ain 'iacën. Pëcaratia xaba 'inúan 'ispon urucë usaribi cana 'ëx 'iti 'ain.

¹⁷ Usoquin caia ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, Cristo, amia ax catamëcë unicamabëtan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan —bënëtishi ca ut —quixun a caia. An atun bana cuacë unicamanribi ca —bënëtishi ca utëcën —quixun a cati 'icën. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bënëcësa usaribitia ax Jesucristonan 'icatsi bënëcë uni, an ca ami catamëquin Jesucristo —ëx cana minan 'iisa tani —quixun cati 'icën. Usaía 'ia ca Cristonën ainan 'imianan xënibua 'aínbi abë 'inun 'imiti 'icën, cupímashi.

¹⁸ An ënë quiricanu cuënëocë bana iscë unicama cana ësaquin cain:

—An ënë banacama isquinbi ax quicësama oquin bëtsi banacëñun mëscuquin ñuixuncë, a ca Nucën Papa Diosan ënë quiricanu cuënëocë banacamaxa uni tëmëramiti quicësabi oquin tëmëramiti 'icën.

¹⁹ Uicamanribi cara ënë quiricanu 'icë Nucën Papa Diosan bana ñuiquinbi bëtsi bëtsi bana —a banax ca 'aisama 'icë —quiquin a uni ñuixunima, acama ca Nucën Papa Diosan ënë quiricanu cuënëoquin ñuicë Jerusalén ió anu abë 'itimoquin 'imianan anu 'icë quiricanua 'icë aín anë a tërënti 'icën.

²⁰ An ënë ñucama 'ë ismicë, an ca 'ë caia:

—Cana bënëtishi utëcënti 'ain.

Cacëxun cana cuëëinra cuëëinquin —asábi ca, usai ca 'iti 'icën, ca ut —quixun, Nucën 'Ibu Jesús cain.

²¹Nucën 'Ibu Jesucristonën aín uni 'icë mitsu nuibaquin 'aquincëxmi upí 'iti cana cuëëinin. Usai 'iti cana cuëëinin. Ashi.